Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Dickens, Charles.; af Charles Dickens ; paa Dansk ved Theodor Ewald.
Titel | Title:	David Copperfield ;; Oliver Twist ; Forretninger med Firmaet Dombey og Søn en Gros, en Detail & til Eksport
Alternativ titel | Alternative title:	Dombey og Søn.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 2
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Kunstforlaget "Danmark", 1913
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

CHARLES DICKENS

OLIVER TWIST

PAA DANSK VED

THEODOR EWALD

ANDEN DEL

»LITTERATURENS MESTERVÆRKER«
KUNSTFORLAGET »DANMARK«
KØBENHAVN 1913

Centraltrykkeriet — København C.

En og tredivte Kapitel.

Handler om en kritisk Stilling.

»Hvem er det?« spurgte Brittles, idet han aabnede Døren paa Klem med Kæden paa og kiggede ud, mens han skyggede for Lyset med Haanden.

»Luk Døren op,« svarede en Mand udenfor. »Det er Betjentene fra Bow Street, som der er blevet sendt Bud efter i Dag.«

Brittles blev meget beroliget ved denne Meddelelse, aabnede Døren helt og stod overfor en svær, kappeklædt Mand, der uden at sige mere gik indenfor og tørrede sine Sko af paa Maatten med en Sindsro, som om han boede dér.

»Unge Mand, vær saa god at sende en ud og løse min Kammerat af,« sagde Betjenten. »Han sidder i Giggen og passer paa Dyret. Har De et Vognskur, hvor man kunde sætte den ind en halv Snes Minutter?«

Brittles svarede bekræftende og pegede paa Bygningen, hvorpaa den svære Mand atter gik ud til Haveporten og hjalp sin Kammerat med at sætte Giggen ind, medens Brittles i den højeste Beundring lyste for dem. Derefter vendte de tilbage til Huset, blev vist ind i Dagligstuen og tog her deres Kapper og Hatte af, saa at man kunde se, hvordan de saa ud.

Den Mand, som havde banket paa Døren, var en svær, middelhøj Person paa et halvt hundrede Aar med glinsende sort, tæt klippet Haar, korte Bakkenbarter, et rundt Ansigt og skarpe Øjne. Den anden var en rødhaaret, mager Mand med Kravestøvler, et temmelig frastødende Ansigt og en ildevarslende Opstoppernæse.

»Vær saa god at sige Deres Herre, at Blathers og Duff er her,« sagde den svære Mand, mens han glattede sit Haar og lagde et Par Haandjærn paa Bordet.

»Aa, Godaften, Sir. Kunde jeg komme til at tale et Par Ord med Dem under fire Øjne?«

Dette var henvendt til Mr. Losberne, som nu kom ind. Han gjorde Tegn til Brittles, at han skulde gaa, førte de to Damer ind og lukkede Døren.

»Dette er Husets Ejerinde,« sagde Mr. Losberne med en Haandbevægelse hen mod Mrs. Maylie.

Mr. Blathers bukkede. Da han blev anmodet om at tage Plads, satte han sin Hat paa Gulvet, tog en Stol og gjorde Tegn til Duff, at han skulde gøre det samme. Den sidste Gentleman, der ikke syntes at være fuldt saa vant til godt Selskab eller at befinde sig fuldt saa vel tilpas; — hvilken af Delene det nu var — satte sig efter flere Muskelstrækninger i Benene og pressede forlegent Knappen paa sin Stok ind i sin Mund.

»Naa, og saa med Hensyn til dette her Tyveri, Sir,« sagde Blathers. »Hvilke Omstændigheder foreligger der?«

Mr. Losberne, der syntes at ønske at vinde Tid, fortalte dem det saa udtværet og vidtløftigt som muligt. De Herrer Blathers og Duff saa imidlertid meget vidende ud og udvekslede af og til et Nik.

»Jeg kan selvfølgelig ikke sige noget med Sikkerhed, før jeg har set Stedet,« sagde Blathers; »men foreløbig er det min Mening — saa meget kan jeg nok sige — at dette her er ikke besørget af noget rent Pattebarn — hvad Duff?«

»Sikkert ikke,« svarede Duff.

»Naar jeg skal oversætte det for Damerne, mener De sagtens, at dette Forsøg ikke er blevet gjort af en her fra Landet?« spurgte Mr. Losberne med et Smil.

»Netop, Sir,« svarede Blathers. »Og dette er alt, hvad der foreligger, Sir?«

»Ja.«

»Men hvad er det saa med denne her Dreng, som Tjenestefolkene snakker om?«

»Ikke det mindste,« svarede Doktoren. »En af dem har i sin Forskrækkelse sat sig i Hovedet, at han skulde have noget at gøre med Indbruddet; men det er noget Snak — fuldkomment meningsløst.«

»Det er nu saa meget flot sagt,« bemærkede Duff.

»Det har han ganske Ret i,« bemærkede Blathers og nikkede bifaldende, mens han skødesløst klirrede med Haandjærnene som med et Par Kastagnetter. »Hvem er den Dreng? Hvilken Forklaring giver han om sig selv? Hvor kommer han fra? Han er dog formentlig ikke kommet dumpende ned fra Skyerne, Sir?«

»Naturligvis er han ikke det,« sagde Doktoren med et nervøst Blik paa de to Damer. »Jeg kender hele hans Historie; men det kan vi tale om siden. Først vil De vel gerne se det Sted, hvor Forsøget skete?«

»Vist saa,« svarede Mr. Blathers. »Vi maa helst først undersøge Huset, og bagefter forhøre Tjenestefolkene. Paa den Maade plejer vi at gaa frem.«

Der blev nu hentet Lys, og de Herrer Blathers og Duff, ledsaget af den lokale Betjent, Brittles, Giles, og alle de andre begav sig ind i det lille Rum for Enden af Gangen og saa ud ad Vinduet; bag efter gik de ud over Græsplænen og kiggede ind ad Vinduet; saa blev der rakt et Lys ud til dem, for at de kunde undersøge Skodderne, og derefter en Lygte, for at de kunde følge Fodsporene, og endelig en Høtyv til at gennemrode Buskene med. Da dette under alle Tilskuernes aandeløse Opmærksomhed var besørget, kom de ind igen, og Mr. Giles og Brittles maatte nu give en melodramatisk Fremstilling af deres Andel i Nattens Hændelser; den maatte de gentage seks Gange, idet de kun modsagde hinanden paa eet vigtigt Punkt første Gang, og paa ikke mere end en halv Snes sidste Gang. Da man var naaet saa vidt, ryddede Blathers og Duff Værelset og holdt en lang Raadslagning — i Sammenligning med hvilken en Raadslagning mellem lærde Doktorer om Lægevidenskabens mest indviklede Punkter vilde være den rene Barneleg hvad Hemmelighedsfuldhed og Højtidelighed angaar.

Imidlertid gik Doktoren op og ned i Stuen ved Siden af i stor Uro, og Mrs. Maylie og Rose saa bekymrede paa ham.

»Paa min Ære,« sagde han og stansede, »jeg ved knapt nok, hvad jeg skal gøre.«

»Der er ingen Tvivl om,« sagde Rose, »at naar dette stakkels Barns Historie Ord til andet bliver fortalt disse Mænd, vil den være tilstrækkelig til at frikende ham.«

»Jeg tror det ikke, min kære unge Dame,« sagde Doktoren og rystede paa Hovedet. »Jeg tror ikke, den vil rense ham, hverken overfor dem eller overfor de højere lovlige Myndigheder. Hvad er han, naar alt kommer til alt? vil de sige. En Landstryger. Naar man ser paa hans Historie med almindelig Skepsis, er den meget usandsynlig.«

»De tror dog sikkert paa den?« afbrød Rose.

»*Jeg* tror paa den, hvor besynderlig den end er; og maaske er jeg et gammelt Fæ, fordi jeg gør det,« svarede Doktoren. »Men jeg tror alligevel ikke rigtig den vil gøre sig overfor en erfaren Politimand.«

»Hvorfor ikke?«

»Fordi der, min smukke Krydsforhørerske, set med deres Øjne er mange grimme Punkter i den; han kan kun be-

vise de Punkter i den, som ser daarligt ud, men ikke eet af dem, som ser godt ud. Pokker staa i de Fyre, de kommer altid med deres hvorfor og hvorfor og vil ikke tage noget for givet. Af hans egen Beretning ved De jo, at han i nogen Tid har levet sammen med Tyve; han er blevet ført paa Stationen, anklaget for at have stjaalet fra en gammel Herres Lomme; han er med Magt blevet ført bort fra denne Herres Hus til et Sted, han ikke kan beskrive eller vise, og om hvis Beliggenhed han intet aner. Han er blevet ført her ned til Chertsey, som med eller mod hans Vilje, synes at have sat stor Pris paa ham, og er blevet skubbet ind gennem et Vindue for at stjæle i et Hus; og saa, lige i det Øjeblik, han vil alarmere Beboerne og derved gøre netop det eneste, der kunde redde ham, kommer en gammel Klodsmajor af en Kældermester og skyder ham — ligesom for med Vilje at forhindre ham i at gøre noget godt af sig selv. Kan De ikke forstaa alt det?«

»Naturligvis gør jeg det,« sagde Rose og smilede ad Lægens Heftighed. »Men jeg kan stadig ikke se noget i det, som gør den stakkels Dreng til en Forbryder.«

»Nej, naturligvis,« svarede Doktoren. »Gud velsigne Deres Køns klare Øjne! De ser aldrig, hverken i Godt eller Ondt mere end den ene Side af nogen Sag; og det er altid den, der først viser sig for dem.«

Efter at Doktoren havde faaet Luft for dette Erfaringsresultat, stak han Hænderne i Lommen og gik op og ned i Stuen, endnu hurtigere end før.

»Jo mere jeg tænker paa det,« sagde han, »des mere ser jeg, at det vil give Anledning til en uendelig Masse Vrøvl og Vanskeligheder, hvis vi meddeler disse Mænd Drengens virkelige Historie. Jeg er vis paa, at den ikke vil blive troet; og selv om de til syvende og sidst ikke kan gøre ham noget, saa vil dog Fremdragelsen af den og Offentliggørelsen af alle de Tvivl, den vil vække, i høj Grad komme i Vejen for Deres menneskekærlige Plan om at redde ham fra Elendighed.«

»Men hvad skal der da gøres?« udbrød Rose. »Aa Gud, hvorfor sendte de dog ogsaa Bud efter disse Mennesker?«

»Alt, hvad jeg ved,« sagde Mr. Losberne tilsidst, idet han satte sig med en Slags fortvivlet Ro, »er, at vi maa prøve at sætte det igennem med Frækhed; det er det hele. Sagen er god, og det maa være os Undskyldning nok. Drengen viser stærke Symptomer paa Feber, og er ikke i en saadan Tilstand, at man kan tale mere med ham; det er altid en Trøst. Vi maa se at faa det bedst mulige ud af det, og hvis det bedst mulige kun er daarligt, er det ikke vores Fejl. Kom ind!«

»Naa Sir,« sagde Blathers, der traadte ind, fulgt af sin Kollega og lukkede Døren omhyggeligt, før han sagde mere. »Dette her er ikke lavet.«

»Hvad Pokker vil nu det sige?« spurgte Doktoren utaalmodigt.

»Vi kalder det et lavet Tyveri, mine Damer,« sagde Blathers og vendte sig til dem, som om han beklagede deres Uvidenhed, men foragtede Doktorens, »naar Tjenestefolkene er med i det.«

»Ingen har haft dem mistænkt i dette Tilfælde,« sagde Mrs. Maylie.

»Meget muligt, Frue,« svarede Blathers, »men derfor kunde de godt have været med i det.«

»Det gjorde det kun mere sandsynligt,« sagde Duff.

»Vi ser, det har været en fra Byen,« sagde Blathers, »for det er første Klasses Arbejde.«

»Det er virkelig pænt gjort,« sagde Duff.

»Der har været to,« vedblev Blathers, »og de har haft en Dreng med sig; det er klart af Vinduets Størrelse. Det er alt, hvad der kan siges for Øjeblikket. Hvis De tillader, vil vi nu se paa den Knægt, De har ovenpaa.«

»Maaske vil De have noget at drikke først, Mrs. Maylie?« sagde Doktoren, hvis Ansigt klarede op, som om han havde faaet en ny Idé.

»Ja, naturligvis,« udbrød Rose ivrigt. »De skal faa det øjeblikkeligt, hvis De ønsker det.«

»Tak skal De skam ha', Miss,« sagde Blathers og strøg sig over Munden med Frakkeærmet. »Det er et tørt Stykke Arbejde, saadan noget. Hvad som helst, De har ved Haanden, Miss, gør Dem ingen Ulejlighed for vor Skyld.«

»Hvad skal det være?« spurgte Doktoren og gik med den unge Dame hen til Buffeten.

»En lille Draabe Brændevin, hvis det er Dem lige meget, Sir,« svarede Blathers. »Det er en kold Køretur fra London, Frue, og jeg finder altid, at Brændevin er det bedste til at varme de indvendige Dele.«

Denne interessante Meddelelse henvendtes til Mrs. Maylie, som modtog den meget naadigt. Doktoren var imens smuttet ud af Stuen.

»Ja!« sagde Mr. Blathers, der ikke tog sit Vinglas om Stilken, men greb mellem venstre Haands Tommel- og Pegefinger om det nederste af selve Glasset og holdt det foran sit Bryst, »jeg har set adskillige Stykker Arbejde som dette i mine Dage, mine Damer.«

»Dette her Indbrud i Baggaden i Edmonton, Blathers,« sagde Mr. Duff for at komme sin Kollegas Hukommelse til Hjælp.

»Ja, det var noget lignende, ikke?« sagde Mr. Blathers. »Det var Conkey Chickweed, der lavede det.«

»De gav altid ham Skylden,« svarede Duff. »Men det var nu Familiekæledæggen, vil jeg sige Dem. Conkey havde ikke mere at gøre med det, end jeg.«

»Gaa væk!« svarede Mr. Blathers. »Det ved jeg bedre. Kan De huske, da Conkey blev bestjaalet for sine Penge? Sikke en Opstandelse, der var! Bedre end nogen Roman, *jeg* har læst.«

»Hvad var det?« spurgte Rose, der ivrigt søgte at opmuntre ethvert Tegn paa godt Humør hos de uvelkomne Gæster.

»Det var et Tyveri, Miss, som neppe nogen anden vilde være faldet paa,« sagde Blathers. »Denne her Conkey Chickweed —.«

»Conkey vil sige Langnæse,« indskød Duff.

»Det ved Damen naturligvis meget godt, ikke?« sagde Mr. Blathers. »De skal ogsaa altid afbryde, Kammerat! Denne her Conkey Chickweed, Miss, havde et Værtshus ovre ad Battlebridge til, og han havde en Kælder, hvor mange unge Adelsmænd kom for at se paa Hanekampe og den Slags, og Legene blev rigtig godt arrangerede, for jeg har tit set dem. Han hørte ikke til Familien dengang, og en Nat blev han bestjaalet for tre Hundrede og syv og tyve Guineaer i en Lærredspose, der blev taget ud af hans Sovekammer midt om Natten af en høj Mand med et sort Plaster over Øjet — han havde ligget skjult under Sengen og efter Tyveriet sprang han ud af Vinduet, der blot var paa første Sal. Han var hurtig til Bens, men det var Conkey ogsaa; for han vaagnede ved Støjen, sprang ud af Sengen og fyrede en Muskedonner af efter ham og allarmerede hele Nabolaget. De var straks paa Støvlerne, og da de fik set sig om, saa de, at Conkey havde truffet Tyven, for der var Blodspor hele Vejen lige til et Plankeværk et godt Stykke borte, og dér hørte Sporet op. Imidlertid var han kommet væk med Kosterne, og følgelig stod Mr. Chickweed, priviligeret Værtshusholder, i Avisen næste Morgen mellem de andre Fallenter; og der blev samlet ind paa alle mulige Maader til Fordel for den stakkels Mand, — som var meget nedtrykt over sit Tab — der i tre, fire Dage gik op og ned ad Gaderne og rev Haarene ud af sit Hoved paa en saa fortvivlet Maade, at mange var bange for, han skulde gøre det af med sig selv. En Dag kom han farende op paa Politikontoret og fik en Samtale under fire Øjne med Dommeren, som efter en lang Passiar ringede paa Klokken og sendte Bud efter Jim Spyers (Jim var en dygtig Betjent) og sagde, at han skulde gaa og hjælpe Mr. Chickweed med at gribe den Mand, som havde brudt ind i hans

Hus. »Jeg saa ham gaa forbi mit Hus i Gaar Morges, Spyers,« sagde Chickweed. »Hvorfor tog De ham saa ikke i Kraven?« sagde Spyers. »Jeg blev saa forbløffet, at De kunde have slaaet Hjærneskallen ind paa mig med en Tandstikker,« sagde den stakkels Mand. »Men vi er sikker nok paa at faa ham, for mellem ti og elleve i Aftes gik han forbi igen.« Aldrig saa snart havde Spyers hørt det, før han stak noget rent Lintøj og en Kam i Lommen, for hvis han skulde blive der en Dagstid eller to, og saa gik han hen og satte sig ved et af Vinduerne i Værtshuset — bag det lille røde Trækgardin — med Hatten paa, lige parat til at fare ud med et Øjebliks Varsel. Han sad dér og røg paa sin Pibe sent om Aftenen, da Chickweed paa een Gang gav sig til at brøle: Dér er han! Stop Tyven! Mord! Jim Spyers styrter ud, og dér ser han Chickweed fare ned ad Gaden og skrige af fuld Hals. Spyers efter ham, og Chickweed fløj af Sted, og Folk vendte sig og skreg »Tyve!« og Chickweed selv blev hele Tiden ved at raabe som en gal. Spyers tabte ham af Syne et Øjeblik, mens han drejede om et Hjørne, fo'r efter, fik Øje paa et lille Opløb, borede sig ind imellem dem og sagde: Hvor er Manden? — Gid Pokker havde ham, sagde Chickweed, han er kommet mig af Syne igen. — Det var et mærkeligt Tilfælde, men han var ikke at se noget Steds, saa de vendte tilbage til Værtshuset, og den næste Morgen indtog Spyers sin gamle Plads og kiggede ud bag Gardinet efter en høj Mand med et sort Plaster over Øjet, lige til han fik ondt i sine egne Øjne. Til sidst kunde han ikke lade være med at lukke dem et Minut, for at skaffe dem lidt Hvile, men lige saa snart han havde gjort det, hørte han Chickweed brøle: Dér er han! — Saa sprang han af Sted igen, og Chickweed var langt foran, halvvejs ned gennem Gaden; og efter at de havde løbet dobbelt saa langt som den foregaaende Dag, var Manden væk igen! Saadan gik det et Par Gange endnu; til Halvdelen af Naboerne begyndte at ymte om, at Mr. Chickweed var blevet bestjaalet af Djævlen selv, som nu holdt ham for Nar bagefter; og den anden Halvdel troede, at den stakkels Mr. Chickweed var gaaet fra Forstanden af Sorg.«

»Hvad sagde Jim Spyers?« spurgte Doktoren, som var vendt tilbage til Stuen kort efter Fortællingens Begyndelse.

»Jim Spyers,« vedblev Betjenten, »sagde længe slet ingen Ting og lyttede efter alting, uden at lade sig mærke med det, hvilket viste, at han forstod sit Kram. Men en Morgen gik han ind i Skænkestuen, tog sin Snustobaksdaase frem og sagde: Chickweed, nu har jeg opdaget, hvem der har begaaet dette her Tyveri. — Har De? sagde Chickweed. — Aa kære Spyers, skaf mig blot Hævn, saa kan jeg dø tilfreds. — Naa, sagde Spyers og bød ham en Pris — hør nu op med den Komedie. De har jo gjort det selv. — Det havde han ogsaa; og en god Skilling havde han faaet ud af det; og ingen vilde nogen Sinde have opdaget det, hvis han ikke havde været altfor ivrig efter at opretholde Skinnet — det er det bedste ved det!« sagde Mr. Blathers, idet han satte Glasset fra sig og klirrede med Haandjærnene.

»Virkelig meget mærkeligt,« sagde Doktoren. »Nu kan De godt gaa ovenpaa, hvis det passer Dem.«

»Hvis det passer *Dem,* Sir,« svarede Mr. Blathers, hvorpaa de to Betjente fulgte tæt efter Mr. Losberne op til Olivers Sovekammer, medens Mr. Giles gik i Forvejen med et tændt Lys.

Oliver havde sovet, men saa daarligere ud og havde mere Feber end før. Ved Hjælp af Doktoren holdt han sig et Øjeblik oprejst i Sengen og saa paa de Fremmede, uden i mindste Maade at forstaa, hvad der gik for sig — han syntes ikke engang at kunne huske, hvor han var, eller hvad der var sket.

»Ja,« sagde Mr. Losberne sagte, men temmelig heftigt, »dette er den Dreng, som kom til at saare sig ved et Vaadeskud inde paa Marken her bag ved og kom her til for at faa Hjælp i Morges, hvorpaa han straks blev grebet og mishandlet af den kløgtige Herre dér med

Lyset i Haanden, hvorved hans Liv blev bragt i ikke ringe Fare, hvilket jeg som Læge kan bevidne.«

De Herrer Blathers og Duff saa paa Mr. Giles, der saaledes blev anbefalet til deres Opmærksomhed. Den forvirrede Kældermester saa fra dem hen paa Oliver og fra Oliver hen paa Mr. Losberne med en højst komisk Blanding af Frygt og Forvirring.

»De vil da vel ikke nægte det?« sagde Doktoren og lagde varsomt Oliver tilbage igen.

»Det skete altsammen i den bedste Mening, Sir,« svarede Giles. »Jeg troede sandelig, det var den Dreng, ellers vilde jeg ikke have rørt ham med en Finger.

»Troede, det var hvad for en Dreng?« spurgte den ældste Betjent.

»Indbrudstyvenes Dreng, Sir!« svarede Giles. »De — de havde ganske bestemt en Dreng.«

»Naa, tror De det samme endnu?« spurgte Blathers.

»Tror hvilket?« sagde Giles og stirrede dumt paa ham.

»At det er den samme Dreng, Fæho'de,« sagde Mr. Blathers utaalmodigt.

»Jeg ved det ikke; jeg ved det sandelig ikke,« sagde Giles med et ynkeligt Ansigt. »Jeg turde ikke sværge paa det.«

»Hvad tror De?« sagde Mr. Blathers.

»Jeg ved ikke, hvad jeg skal tro,« svarede stakkels Giles.

»Jeg tror ikke, det er den Dreng; jeg er skam næsten sikker paa, at det ikke er det. De kan jo selv forstaa, det ikke kan være det.«

»Har denne Mand drukket, Sir?« spurgte Blathers og vendte sig til Doktoren.

»De er dog et skrækkeligt Kvæghoʼde,« sagde Duff til Mr. Giles med største Ringeagt.

Under dette korte Ordskifte havde Doktoren siddet og følt Patientens Puls; men nu rejste han sig og sagde, at hvis Betjentene nærede nogen Tvivl om denne Sag, vilde de maaske gaa ind i Sideværelset og tage Brittles for sig.

Dette Forslag blev antaget; de begav sig ind i et tilstødende Værelse, hvor Mr. Brittles blev kaldt ind og indviklede sig selv og sin højt agtede Overordnede i et saa vidunderligt Net af nye Modsigelser og Umuligheder, at det ikke kastede Lys over noget som helst andet, end at han selv hverken vidste ud eller ind; kun erklærede han, at han ikke vilde kunne genkende den virkelige Dreng, om han saa havde ham lige for Næsen — at han kun havde antaget Oliver for at være ham, fordi Mr. Giles havde sagt, han var det — og at Mr. Giles for fem Minutter siden havde tilstaaet i Køkkenet, at han begyndte at blive bange for, han havde været en Smule for hastig.

Blandt andre sindrige Gisninger blev det Spørgsmaal opkastet, om Mr. Giles i det hele taget havde ramt nogen; og ved en Undersøgelse af en Pistol, Mage til den, han havde affyret, viste det sig, at den ikke indeholdt nogen mere ødelæggende Ladning end Krudt og brunt Papir — en Opdagelse, der gjorde et betydeligt Indtryk paa alle de andre end Doktoren, som ti Minutter i Forvejen havde trukket Kuglen ud. Paa ingen gjorde den imidlertid stærkere Indtryk end paa Mr. Giles selv, som i nogle Timer havde været nedbøjet af den Bevidsthed, at han havde saaret et Medmenneske dødeligt, og som nu ivrigt greb denne nye Tanke og forsvarede den til det yderste. Tilsidst lod Londoneropdagerne uden at bekymre sig videre om Oliver, Chertseybetjenten blive tilbage i Huset og indkvarterede sig for den Nat i Byen, idet de lovede at komme tilbage næste Morgen.

Næste Morgen kom der et Rygte om, at man i Kingston havde arresteret to Mænd og en Dreng, som om Natten var blevet grebet under mistænkelige Omstændigheder. Disse svandt imidlertid ved nærmere Undersøgelse ind til den ene Kendsgerning, at de var blevet fundet sovende under en Høstak, og de Herrer Blathers og Duff kom derfor lige saa kloge tilbage, som de var taget derhen.

Kort sagt, efter nogle flere Forhør og en hel Del Snak fik man let en Fredsdommer paa Egnen til at tage mod Mrs.

Maylies og Mr. Losbernes Borgen for, at Oliver skulde komme til Stede, hvis han skulde blive indstævnet; og efter at Blathers og Duff var blevet belønnet med et Par Guineaer, vendte de tilbage til London med forskellige Anskuelser om Genstanden for deres Udflugt — idet den sidste efter moden Overvejelse af alle Sagens Omstændigheder heldede til den Tro, at Indbrudsforsøget skyldtes Familiekæledæggen, mens den første var lige saa tilbøjelig til at give den store Mr. Conkey Chickweed hele Æren.

Imidlertid kom Oliver sig lidt efter lidt under Mrs. Maylies, Roses og den godhjærtede Mr. Losbernes forenede Pleje. Hvis brændende Bønner, der strømmer ud fra et Hjærte, som er overfyldt med Taknemlighed, bliver hørt i Himlen — og gør de ikke det, hvilke Bønner bliver det da! — har de Velsignelser, det forældreløse Barn nedkaldte over dem, sænket sig i deres Sjæle og spredt Fred og Lykke om sig.

To og tredivte Kapitel.

Om det lykkelige Liv, Oliver begyndte at føre sammen med sine kærlige Venner.

Olivers Lidelser var hverken ubetydelige eller faa. Ud over den Smerte og Skranten, som følger med at faa et Lem kvæstet, havde ved al den Kulde og Fugtighed, han havde været udsat for, paadraget sig en Feber, som ikke forlod ham i mange Uger, og som gjorde ham sørgelig svag. Men omsider begyndte han lidt efter lidt at faa det bedre og kunde somme Tider med faa, taarekvalte Ord sige, hvor dybt han paaskønnede de to kærlige Damers Godhed, og hvor brændende han haabede, at han, naar han igen blev rask og stærk, kunde gøre noget for at vise sin Taknemlighed — blot noget, om end aldrig saa ubetydeligt, der kunde vise dem, at deres Godhed ikke var spildt paa ham, men at den stakkels Dreng, hvem deres Barmhjærtighed havde frelst fra Elendighed eller Død, var ivrig efter at tjene dem af hele sit Hjærte.

»Stakkels Fyr,« sagde Rose, da Oliver en Dag havde gjort et svagt Forsøg paa at udtale sin Taknemlighed, »du skal faa mangen en Lejlighed til at tjene os, hvis du vil. Vi rejser ud paa Landet, og min Tante agter at tage dig med. Det stille Sted, den rene Luft og al Foraarets Skønhed og Glæde vil gøre dig rask paa faa Dage; og vi vil give dig hundrede Ting at bestille, saa snart du kan taale Anstrængelsen.«

»Anstrængelsen!« udbrød Oliver. »Aa, kære Frøken, hvis jeg blot kunde arbejde for Dem, hvis jeg bare kunde volde Dem Glæde ved at vande Deres Blomster eller passe Deres Fugle eller løbe frem og tilbage hele Dagen for at glæde Dem — hvad vilde jeg ikke give for det!«

»Du skal slet ingen Ting give,« sagde Miss Maylie smilende, »for, som jeg sagde dig før, vi skal beskæftige dig paa hundrede Maader, og hvis du blot vil gøre dig halvt saa megen Umage for at glæde os, som du lover nu, saa vil du sandelig gøre mig meget lykkelig.«

»Lykkelig! Hvor det er smukt af Dem at sige det.«

»Du vil gøre mig lykkeligere, end jeg kan sige dig,« svarede den unge Dame. »At kunne tro, at min kære, gode Tante

har været Redskabet til at redde en fra en saa sørgelig Elendighed, som du har beskrevet for os, det vilde være mig en usigelig Glæde; men at vide, at Genstanden for hendes Godhed og Medlidenhed var oprigtig taknemlig og hengiven, det vilde glæde mig mere, end du kan tænke dig. Kan du forstaa mig?« spurgte hun og iagttog Olivers tankefulde Ansigt.

»Ja, ja,« svarede Oliver ivrigt. »Men jeg tænkte paa, at jeg er utaknemlig nu.«

»Mod hvem?«

»Mod den gode Herre, som tog sig saa meget af mig før, og den kære gamle Dame. Hvis de vidste, hvor lykkelig jeg er, er jeg vis paa, det vilde glæde dem.«

»Det vilde det sikkert; og Mr. Losberne har allerede været saa venlig at love, at naar du er rask nok til at taale Rejsen, vil han tage med dig hen og besøge dem.«

»Har han?« udbrød Oliver, mens hans Ansigt lyste af Fornøjelse. »Jeg ved ikke, hvad jeg vil gøre af Glæde, naar jeg faar deres venlige Ansigter at se igen.«

Oliver blev snart saa rask, at han kunde taale Anstrængelserne ved denne Udflugt, og en Morgen brød følgelig han og Mr. Losberne op i en lille Vogn, som tilhørte Mrs. Maylie. Da de kom til Chertsey Broen, blev Oliver meget bleg og udstødte et højt Raab.

»Hvad er der i Vejen med Drengen?« udbrød Lægen med sin sædvanlige Ilterhed. »Ser du noget — hører du noget — føler du noget — hvad?«

»Dér, Sir,« udbrød Oliver og pegede ud ad Vognvinduet. »Huset dér!«

»Naa ja, hvad er der med det? Stans Kusk. — Hvad er der med det Hus, lille Mand?«

»Tyvene — det Hus, de førte mig til,« hviskede Oliver.

»Det er Fanden, er det!« udbrød Doktoren. »Hallo dér, luk mig ud!«

Men før Kusken kunde komme ned af Bukken, var han paa en eller anden Maade tumlet ud af Vognen og løb hen mod den forladte Rønne, hvor han begyndte at sparke paa Døren som en gal Mand.

»Halløj!« sagde en lille, hæslig, pukkelrygget Mand, der aabnede Døren saa pludseligt, at Doktoren paa Grund af sit sidste Sparks Voldsomhed næsten faldt forover ind i Gangen. »Hvad er der paa Færde her?«

»Paa Færde!« udbrød den anden, idet han uden et Øjebliks Betænkning greb ham i Kraven. »En hel Del. Tyveri er der paa Færde.«

»Der vil ogsaa blive Mord paa Færde,« svarede den pukkelryggede Mand koldt, »hvis De ikke tager Deres Hænder til Dem. Hører De?«

»Ja jeg gør,« sagde Doktoren og ruskede sin Fange dygtigt. »Hvor er — gid Pokker havde den Fyr, hvad er det nu Slynglen hedder — Sikes, var det. Hvor er Sikes, din Tyveknægt?«

Den pukkelryggede Mand stirrede paa ham som i den højeste Forbavselse og Harme; saa vred han sig behændigt løs fra Doktorens Tag, udstødte en Salve skrækkelige Eder og løb ind i Huset. Men før han kunde faa Døren lukket, var Doktoren uden videre Parlamenteren trængt ind i Dagligstuen. Han saa sig ivrigt om — ikke et Møbel, ikke et Spor af noget levende eller livløst, ikke engang Skabenes Plads svarede til Olivers Beskrivelse!

»Naa!« sagde den pukkelryggede Mand, som havde iagttaget ham skarpt — hvad mener De saa med at trænge Dem ind i mit Hus paa denne voldsomme Maade? Vil De plyndre mig eller myrde mig?«

»Har De nogen Sinde hørt, at en Mand er kommet kørende i Karet for at gøre nogen af Delene, De latterlige gamle Flagermus?« sagde den pirrelige Doktor.

»Hvad er det da, De vil?« spurgte Pukkelryggen. »Vil De se, De kommer af Sted med Dem, før jeg gør en Ulykke paa Dem — gid Fanden havde Dem.«

»Jeg gaar, naar det passer mig,« sagde Mr. Losberne og kiggede ind i den anden Stue, der, ligesom den første, slet ikke

lignede Olivers Beskrivelse. »Jeg skal nok faa fat paa Dem en Dag, min Ven.«

»Skal De det?« vrængede den hæslige Krøbling. »Hvis De nogen Sinde ønsker at træffe mig, saa er jeg her. Jeg har ikke boet her sær og alene i fem og tyve Aar for at lade mig skræmme af Dem. De skal komme til at bøde for dette.« Med disse Ord opløftede den lille vanskabte Dæmon et afskyeligt Skrig og dansede rundt paa Gulvet, som om han var afsindig af Raseri.

»Dumt nok, dette her,« mumlede Doktoren for sig selv. »Drengen maa have taget fejl. Saa, stik nu dette her i Deres Lomme og luk Dem inde igen.« Med disse Ord tilkastede han Vanskabningen et Pengestykke og vendte tilbage til Vognen.

Manden fulgte ham til Vogndøren, mens han uafbrudt udstødte de vildeste Forbandelser; men mens Mr. Losberne vendte sig for at tale med Kusken, kiggede han ind i Vognen og saa et Øjeblik saa skarpt og vildt, saa rasende og hævngerrigt paa Oliver, at denne i flere Maaneder efter ikke kunde glemme det, enten han var vaagen eller sov. Han vedblev at udstøde de frygteligste Forbandelser, indtil Kusken atter havde sat sig op paa Bukken; og da de var kørt, kunde de længe se ham staa dér og stampe i Jorden og rive sig i Haaret af afsindigt Raseri.

»Jeg er et Asen!« sagde Doktoren efter at have tiet længe. »Har du vidst det før, Oliver?«

»Nej, Sir.«

»Saa glem det ikke en anden Gang.«

»Et Asen,« gentog Doktoren efter atter at have tiet et Par Minutter. »Selv om det havde været det rigtige Sted, og de rigtige Fyre havde været der, hvad kunde jeg saa have udrettet alene? Og selv om jeg havde haft Hjælp, saa ser jeg ikke, hvad godt jeg kunde have gjort, uden at kompromittere mig selv og blive uundgaaelig nødt til at røbe den Maade, hvorpaa jeg har dysset denne Sag ned. Det vilde jeg have haft rigtig godt af. Jeg roder mig altid ind i en eller anden Forlegenhed, fordi jeg handler efter Indskydelse, saa det vilde ikke have været andet, end hvad jeg havde fortjent.«

Sagen var den, at den fortræffelige Doktor aldrig havde handlet efter andet end Indskydelser hele sit Liv, og det talte til ikke ringe Ære for Arten af de Indskydelser, som ledede ham, at han saa langt fra var blevet rodet ind i større Ubehageligheder, at han netop nød den varmeste Agtelse og Hengivenhed blandt alle, der kendte ham. Naar sandt skal siges, var han i en Smule daarligt Humør et Par Minutter, fordi han var blevet skuffet i sit Haab om at faa Olivers Historie bekræftet. Men han oppede sig snart igen, og da han mærkede, at Oliver stadig svarede ligefrem og sammenhængende paa hans Spørgsmaal, og stadig med samme aabenbare Oprigtighed og Sanddruhed, bestemte han sig til fra nu af at stole fuldtud paa ham.

Da Oliver kendte Navnet paa den Gade, hvori Mr. Brounlow boede, kunde de køre lige derhen. Da Vognen drejede ind i den, slog hans Hjærte saa voldsomt, at han neppe kunde faa Vejret.

»Naa min Dreng, hvilket Hus er det?« spurgte Mr. Losberne.

»Det dér!« svarede Oliver og pegede ivrigt ud ad Vinduet. »Det hvide Hus. Aa, skynd Dem, skynd Dem! Jeg er til Mode, som om jeg skulde dø, saadan skælver jeg.«

»Naa, naa!« sagde den gode Doktor og klappede ham paa Skulderen. »Du faar dem jo straks at se, og saa vil de blive henrykte ved at se, at du er rask og i god Behold.«

»Ja, det haaber jeg!« udbrød Oliver. »De var saa gode, saa gode imod mig.«

Vognen rullede videre. Den stansede. Nej, det var det gale Hus — den næste Dør. Den kørte et Par Skridt videre og stansede igen. Oliver saa op mod Vinduerne, mens lykkelige, forventningsfulde Taarer rullede ned over hans Kinder.

Ak! Det hvide Hus var tomt, og i Vinduet hang en Plakat med »Til Leje!«

»Bank paa Døren ved Siden af,« raabte Mr. Losberne og tog Olivers Arm under sin. »Hvad er der blevet af Mr. Brounlow, som boede her inde ved Siden af?«

Tjenestepigen vidste det ikke, men skulde gaa og høre ad. Hun vendte straks efter tilbage og sagde, at Mr. Brounlow havde solgt alle sine Ejendele og var rejst til Vestindien for seks Uger siden. Oliver slog sine Hænder sammen og sank mat tilbage.

»Er hans Husholderske ogsaa rejst?« spurgte Mr. Losberne efter et Øjebliks Pavse.

»Ja, Sir,« svarede Tjenestepigen. »Den gamle Herre, Husholdersken og en Herre, som var en Ven af Mr. Brounlow, rejste alle sammen.«

»Kør saa hjem igen,« sagde Mr. Losberne. »Og hold ikke for at bede, før vi er ude af det fordømte London.«

»Boghandleren, Sir!« sagde Oliver. »Jeg kender Vejen derhen. Aa, tag hen til ham, Sir!«

»Min stakkels Dreng,« sagde Doktoren, »dette er Skuffelse nok for een Dag. Fuldkommen nok for os begge. Hvis vi tager hen til Boghandleren, vil det sikkert vise sig, at han er død eller har stukket Ild paa sit Hus eller er rendt væk. Nej, lige hjem igen!« Og saa adlød de Doktorens Indskydelse.

Denne bitre Skuffelse voldte Oliver stor Sorg, selv midt i al hans Lykke; thi han havde mange Gange under sin Sygdom glædet sig ved at tænke paa alt, hvad Mr. Brounlow og Mrs. Bedwin vilde sige til ham, og hvilken Fryd det vilde være ham at fortælle dem, hvor mange lange Dage og Nætter han havde tilbragt med at tænke paa alt, hvad de havde gjort for ham, og beklage den grusomme Maade, hvorpaa han var blevet skilt fra dem. Haabet om at kunne rense sig i deres Øjne og forklare dem, hvordan han var blevet ført bort med Vold, havde ogsaa holdt ham oppe under mange af de Prøvelser, han nylig havde gennemgaaet; og den Tanke, at de nu var rejst saa langt bort i den Tro, at han var en Bedrager og Tyv — en Tro, som maaske vilde forblive urokket til hans Dødsdag — var næsten mere, end han kunde udholde.

Denne Omstændighed fremkaldte imidlertid ingen Forandring i hans Velynders Opførsel. Efter en fjorten Dages Tids Forløb, da det for Alvor var blevet smukt, varmt Vejr, og alle Træer og Planter udfoldede deres unge Blade og prægtige Blomster, traf de Forberedelser til at forlade Huset i Chertsey for nogle Maaneder. Sølvtøjet, der i saa høj Grad havde ophidset Jødens Gridskhed, sendte de i Banken, og de lod Giles og en til af Tjenestefolkene blive tilbage for at passe paa Huset; saa rejste de til et Landsted noget derfra og tog Oliver med sig.

Hvem kan beskrive den Fryd og Glæde, den Sjælefred og blide Ro, som den svagelige Dreng følte i den balsamiske Luft mellem grønne Bakker og frodige Skove! Det var et yndigt Sted. Oliver, der havde tilbragt sine Dage mellem snavsede Mennesker, midt i Larm og Kævl, syntes at træde ind i en hel ny Tilværelse her. Rosen og Skovliljen klyngede sig til Huset Mure, Vedbenden slyngede sig om Træernes Stammer, og Havens Blomster mættede Luften med den fineste Duft. Tæt ved var der en lille Kirkegaard, der ikke var overfyldt af høje, smagløse Gravstene, men dækket af beskedne Tuer, der var overgroet med frisk Grønsvær og Mos, og hvorunder Landsbyens gamle Indbyggere fandt den sidste Hvile. Ofte vandrede Oliver om her og tænkte paa den usle Grav, hvori hans Moder laa, og somme Tider, naar ingen saa ham, satte han sig ned og hulkede. Men naar han saa hævede sine Øjne til Himmeldybet over sit Hoved, hørte han op med at tænke sig hende liggende i Jorden, og da græd han vel sørgmodigt over hende, men uden Smerte.

Det var en lykkelig Tid. Dagene var fredelige og klare; Nætterne førte hverken Frygt eller Bekymring med sig — ingen Vansmægten i et usselt Fængsel,

ingen Omgang med usle Mennesker — intet uden glade og lykkelige Tanker. Hver Morgen gik han til en gammel og hvidhaaret Herre, som boede tæt ved den lille Kirke, og som lærte ham at læse bedre og at skrive; og han talte saa venligt og gjorde sig saa megen Ulejlighed, at Oliver aldrig syntes, han kunde gøre sig Umage nok for at glæde ham. Saa spadserede han med Mrs. Maylie og Rose og hørte dem tale om Bøger; eller han sad i deres Nærhed paa et eller andet skyggefuldt Sted og lyttede til, mens den unge Dame læste højt — og det kunde han være blevet ved med, til det blev for mørkt til at se Bogstaverne. Derefter havde han sine egne Lektier til næste Dag at forberede sig i, og dermed kunde han arbejde strængt i et lille Værelse, der vendte ud til Haven, lige til Aftenen langsomt faldt paa; saa gik Damerne ud igen, og han med dem; og han lyttede med saa stor Glæde til alt, hvad de sagde, og var saa lykkelig, hvis de ønskede en Blomst, han kunde klatre op og plukke til dem, eller hvis de havde glemt et eller andet, han kunde løbe tilbage og hente, at han aldrig kunde faa det gjort hurtigt nok. Naar det blev ganske mørkt, og de vendte hjem, satte den unge Dame sig ofte til Pianoet og spillede en eller anden smuk Melodi eller sang, blidt og dæmpet, en eller anden gammel Sang, som hendes Tante holdt af at høre. Ved saadanne Lejligheder blev der ikke tændt Lys; og da sad Oliver ved et af Vinduerne og lyttede aldeles betaget til den yndige Musik.

Og naar saa Søndagen kom, hvor forskelligt blev den da ikke tilbragt fra alt, hvad han tidligere havde kendt! Og hvor fornøjelig ogsaa — ganske som alle de andre Dage i denne lykkelige Tid. Der var om Morgenen den lille Kirke, hvor det grønne Løv slog mod Vinduerne, mens Fuglene sang udenfor og den sødt duftende Luft listede sig ind genem det lave Vaabenhus og fyldte det tarvelige Gudshus med sin Vellugt. De fattige Folk var saa pæne og rene og knælte med saa megen Ærefrygt, naar de bad, at det syntes at være dem en Glæde at samles dér, ikke en kedsommelig Pligt; og skønt Sangen maaske var lidt grov, var den dog ægte, og den klang (i det mindste i Olivers Øren) mere musikalsk, end han nogen Sinde før havde hørt det i en Kirke. Saa kom Spadsereturene som sædvanlig, og mange smaa Besøg i Landarbejdernes propre Huse; og om Aftenen læste Oliver et Kapitel eller to af Bibelen, som han havde øvet sig paa i hele Ugen; og Udførelsen af dette Hverv fyldte ham med mere Glæde og Stolthed, end om han havde været Præsten selv.

Om Morgenen var Oliver gerne paa Benene Klokken seks og strejfede rundt over Markerne, hvor han vidt og bredt afsøgte Hegnene for at samle Buketter af vilde Blomster, hvormed han vendte belæsset hjem, og som han med stor Omhu søgte at pynte Frokostbordet med saa smukt som muligt. Der var saa ogsaa det friske Fuglegræs til Miss Maylies Fugle; og Oliver, som havde studeret denne Kunst under Landsbydegnens kyndige Vejledning, pyntede Burene smagfuldt med det. Naar saa Fuglene var forsørgede for den Dag, var der i Reglen et eller andet lille Velgørenhedsærinde at udrette i Landsbyen; ellers var der somme Tider Kricquetspil paa Grønningen; eller i hvert Fald var der altid noget at gøre i Haven eller ved Stueplanterne; og Oliver (som ogsaa havde studeret denne Videnskab under den samme Mester, der var Gartner af Profession) arbejdede paa dette med Liv og Lyst, indtil Miss Rose viste sig og sagde ham tusinde rosende Ord for alt, hvad han havde udrettet.

Saaledes gled tre Maaneder hen — tre Maaneder, som vilde have været ublandet Lykke selv for de lyksaligste og mest begunstigede dødelige, og som i Olivers Liv betød den reneste Salighed. Med den reneste, elskværdigste Ædelmodighed paa den ene Side, og den op-

rigtigste, varmeste Taknemlighed paa den anden, er det ikke noget Under, at Oliver, allerede efter denne korte Tids Forløb følte sig fuldstændig hjemme hos den gamle Dame og hendes Niece, og at hans unge og modtagelige Hjærtes glødende Hengivenhed gengældtes ved, at ogsaa de holdt af ham og var stolte af ham.

Tre og tredivte Kapitel.

Hvori Oliver og hans Venners Lykke pludselig lider et Skaar.

Foraaret fløj hurtigt hen, og Sommeren kom; og havde Landsbyen været smuk i Begyndelsen, saa stod den nu i sin fuldeste, frodigste Pragt. I den lille Villa fortsattes stadig det samme rolige Liv, og den samme muntre Fred herskede mellem dens Beboere. Oliver var for længst blevet stærk og rask; men Sundhed eller Sygdom gjorde ingen Forskel; hans varme Følelser overfor dem, der omgav ham, hvilket ofte er Tilfældet med Mennesker. Han var stadig den samme blide, hengivne, kærlige Dreng, som da Smerte og Lidelse havde udtømt hans Kraft.

En smuk Aftenstund havde de gaaet en længere Tur, end de plejede; thi Dagen havde været ualmindelig varm, det var herligt Maaneskin, og der havde rejst sig en let Brise, som var usædvanlig forfriskende. Rose havde ogsaa været i glimrende Humør, og de havde passiaret saa muntert, at de kom længere bort end sædvanligt. Da Miss Maylie var blevet træt, gik de langsommere tilbage. Den unge Dame kastede blot sin simple Hat og satte sig saa som sædvanlig ved Klaveret. Efter at hun i nogle Minutter adspredt havde ladet sine Fingre løbe hen over Tangenterne, slog hun over i en dæmpet, meget højtidelig Melodi; og medens hun spillede den, hørte de hende hulke, som om hun græd.

»Kære Rose!« sagde den gamle Dame.

Rose svarede ikke, men spillede lidt hurtigere, som om Ordene havde vakt hende af pinefulde Tanker.

»Kæreste Rose!« udbrød Mrs. Maylie, idet hun hurtigt rejste sig og bøjede sig over hende. »Hvad er dette? Du græder? Men kære Barn, hvad er du bedrøvet over?«

»Ingen Ting, Tante, ingen Ting,« svarede Rose. »Jeg ved ikke, hvad det er — jeg kan ikke forklare det — men jeg føler mig — —«

»Dog vel ikke syg?«

»Nej, aa nej, ikke syg,« svarede Rose, idet hun fo'r sammen, som om hun gennemisnedes af en dødelig Kulde, mens hun talte. »Jeg faar det nok straks bedre. Luk Vinduet, hvad?«

Oliver skyndte sig at gøre, som hun bad. Saa gjorde hun en Anstrængelse for at genvinde sin Munterhed og prøvede paa at spille en livligere Melodi; men hendes Fingre sank kraftesløse ned paa Tangenterne, hun bedækkede sit Ansigt med sine Hænder og sank om paa en Sofa, hvor hun gav de Taarer, hun ikke længere kunde holde tilbage, frit Løb.

»Mit Barn!« sagde den gamle Dame og slog sine Arme om hende, »jeg har aldrig set dig saaledes før.«

»Jeg vilde ikke gøre Dem ængstelig, hvis jeg kunde lade være,« svarede Rose; »men jeg har virkelig kæmpet haardt

imod, og det nytter ikke. Jeg er bange for, at jeg *er* syg, Tante.«

Det var hun virkelig; thi da der kom Lys, saa de, at hendes Ansigt var blevet kridthvidt. Dets Udtryk havde ikke mistet noget af sin Skønhed, men det var forandret, og der var noget skræmt, lidende i Trækkene, som aldrig havde været der før. Et Øjeblik efter blev det purpurrødt, og der kom et Udtryk af sløv Forvirring i de blide, blaa Øjne. Atter forsvandt dette, som en Skygge, der kastes af en forbidragende Sky, og atter blev hendes Ansigt ligblegt.

Oliver, som ængstelig havde iagttaget den gamle Dame, saa at hun blev urolig over disse Symptomer, og det blev han sandelig ogsaa; men da han saa, at hun lod, som om hun ikke lagde videre Vægt paa dem, forsøgte han at gøre det samme, og det lykkedes dem saa vidt, at da Tanten havde faaet Rose overtalt til at gaa til Ro, var hun i bedre Humør og syntes endogsaa at have det bedre, og hun forsikrede dem, at hun var vis paa, at hun vilde være fuldstændig rask, naar hun stod op den næste Morgen.

»Jeg haaber da ikke, der er noget i Vejen,« sagde Oliver, da Mrs. Maylie vendte tilbage. »Hun saa ikke rask ud i Aften, men — —«

Den gamle Dame gjorde Tegn til ham, at han ikke skulde tale, og en Tid blev hun siddende tavs i en mørk Krog af Stuen. Omsider sagde hun med skælvende Stemme:

»Jeg haaber det ikke, Oliver. Jeg har været saa lykkelig sammen med hende i Aarevis — altfor lykkelig, maaske. Det er maaske paa Tiden, at jeg bliver ramt af en eller anden Ulykke; men jeg haaber ikke, det bliver denne.«

»Hvilken?« spurgte Oliver.

»Det tunge Slag, at miste den kære Pige, der saa længe har været min Trøst og Glæde.«

»Aa, det forbyde Gud!«

»Dertil siger jeg Amen, mit Barn!« sagde den gamle Dame og vred sine Hænder.

»Der er sikkert ingen Fare for noget saa frygteligt,« sagde Oliver. »For to Timer siden var hun ganske rask.«

»Hun er meget syg nu,« svarede Mrs. Maylie, »og jeg er vis paa, hun vil blive værre. Min kære, kære Rose! Aa, hvad skulde jeg gøre uden hende!«

Hun overvældedes saaledes af Sorg, at Oliver betvang sin egen Bevægelse og vovede at gøre Indvendinger og bede hende indtrængende om at være mere rolig netop for den kære unge Dames Skyld.

»Og tænk saa paa, Frue,« sagde Oliver uden at kunne holde sine Taarer tilbage, »hvor ung og god hun er, og hvor megen Trøst og Glæde hun er til for alle andre. Jeg er ganske vis paa, at for Deres Skyld, som er saa god selv, og for hendes egen Skyld, og for alle deres Skyld, som hun gør saa lykkelige, vil hun ikke dø. Himlen vil aldrig lade hende dø saa ung.«

»Hys!« sagde Mrs. Maylie og lagde sin Haand paa Olivers Hoved. »Du tænker som et Barn, min stakkels Dreng. Men du lærer mig alligevel, hvad der er min Pligt. Jeg havde glemt det et Øjeblik, Oliver; men jeg haaber, det maa blive mig tilgivet, thi jeg er gammel og har set nok af Sygdom og Død til at vide, hvilke Smerte det volder os at blive adskilt fra dem, vi elsker. Jeg har ogsaa set nok til at vide, at det ikke altid er de yngste og bedste, som bliver skaanede for dem, der elsker dem. Men dette burde være os en Trøst i vor Sorg; thi Himlen er retfærdig, og den Slags Ting lærer os, at der gives en mere straalende Verden end denne, og at vi ikke har langt til den. Guds Vilje ske! Jeg elsker hende, og Han ved, hvor højt!«

Oliver blev forbavset ved at se, at da Mrs. Maylie sagde disse Ord, stansede hun sine Klager med det samme som ved een eneste Kraftanstrængelse og blev fattet og stærk. Endnu mere forbavset blev han ved at opdage, at denne Styrke og Ro varede ved, og at Mrs. Maylie under al den Vaagen og Plejen, der fulgte paa, stadig var rolig og utrættelig, ja, saa vidt man kunde se, endogsaa

munter. Men han var ung og vidste ikke, hvad stærke Aander er i Stand til under kritiske Forhold. Hvordan skulde han kunde det, naar disse Aander sjældent ved det selv?

En angstfuld Nat fulgte paa. Da det blev Morgen, blev Mrs. Maylies Forudsigelser kun i altfor høj Grad bekræftede. Rose befandt sig paa det første Trin af en heftig og farlig Feber.

»Vi maa være virksomme, Oliver, og ikke give os hen til unyttig Sorg,« sagde Mrs. Maylie. »Dette Brev maa saa hurtigt som muligt sendes til Mr. Losberne. Det maa bringes til Byen, som kun er en Mil herfra, ad Stien over Markerne, og derfra maa det sendes med en ridende Ekspres lige til Chertsey. Folkene i Kroen vil besørge dette, og jeg ved, jeg kan betro dig at faa det gjort.«

Oliver kunde ikke svare, men viste sig straks ivrig efter at komme af Sted.

»Her er endnu et Brev,« sagde Mrs. Maylie og tænkte sig lidt om. »Men om jeg skal sende det af Sted nu, eller vente, til jeg ser, hvordan det gaar Rose, ved jeg knapt. Jeg vilde ikke sende det af Sted, hvis jeg ikke frygtede det værste.«

»Er det ogsaa til Chertsey, Frue?« spurgte Oliver, utaalmodig efter at udføre sit Ærinde, og rakte sin skælvende Haand ud efter Brevet.

»Nej,« svarede den gamle Dame og rakte ham det mekanisk. Oliver kastede et Blik paa det og saa, at det var adresseret til Harry Maylie, Esquire, paa en eller anden stor Herregaard dér paa Egnen — hvor, kunde han ikke finde ud af.

»Skal det af Sted, Frue?« spurgte han og saa utaalmodigt op.

»Jeg tror ikke,« svarede Mrs. Maylie og tog det tilbage. »Jeg vil vente til i Morgen.«

Med disse Ord gav hun Oliver sin Pung, og han løb af Sted, saa hurtigt han kunde.

Han løb tværs over Markerne og ned ad smaa Stier, der somme Tider skar hen over dem, snart næsten skjult af det høje Korn paa begge Sider, snart igen dukkende frem paa aaben Mark, Høstfolkene havde travlt; han stansede ogsaa kun af og til for at trække Vejret, indtil han hed og tilstøvet kom til det lille Torv i Byen.

Her stansede han og saa sig om efter Gæstgivergaarden. Der var en hvid Bank, og et rødt Bryggeri og et gult Raadhus; og i en Krog laa der et stort Hus, hvor alt Træværket var malet grønt, og som bar et Skilt, hvorpaa der stod »George«. Saa snart han fik Øje paa det, skyndte han sig derhen.

Han talte til en Portkarl, der stod og halvsov i Porten, og som, saa snart han havde hørt, hvad han vilde, henviste ham til Staldforpagteren, og denne viste ham igen til Værten, som var en høj Mand med blaat Halstørklæde, hvid Hat, lysebrune Benklæder og Kravestøvler af samme Farve; han stod og lænede sig til en Pumpe ved Stalddøren, mens han stangede sine Tænder med en Sølvtandstikker.

Denne Herre gik med stor Sindighed ind i Skænkestuen for udfærdige Regningen, hvilket tog lang Tid; og da den var færdig og betalt, skulde en Hest sadles og en Mand klædes paa, hvilket yderligere varede ti Minutter. Imidlertid var Oliver i en saa fortvivlet Sindsstemning af Utaalmodighed og Uro, at han var til Mode, som om han selv kunde have kastet sig paa Hesten og sprængt af Sted i fuldt Firspring til næste Station. Endelig var alt færdigt, og efter at den lille Pakke var blevet rakt Karlen med mange Formaninger og Bønner om dens hurtige Aflevering, satte han Sporerne i Hesten, klaprede hen over den ujævne Stenbro paa Torvet, og var ude af Byen i Galop paa et Par Minutter.

Det var altid noget at være vis paa, at der var blevet sendt Bud efter Hjælp, og at ingen Tid var blevet spildt. Oliver skyndte sig hen over Gaardspladsen med lettere Hjærte, og drejede netop ud gennem Porten, da han tilfældigt løb

paa en høj Mand, der var indhyllet i en Kappe, og som i samme Øjeblik kom ud ad Krodøren.

»Ha!« udbrød Manden, idet han stirrede paa Drengen og pludselig fo'r tilbage. »Hvad Fanden er dette?«

»Undskyld, Sir,« sagde Oliver, jeg skyndte mig for at komme hjem, og saa ikke, at De kom.«

»Død og Helvede!« mumlede Manden og stirrede paa Drengen med sine store, mørke Øjne. »Hvem skulde have tænkt det? Om han saa blev til Støv vilde han staa op af en Marmorkiste for at komme mig i Vejen!«

»Det gør mig ondt,« stammede Oliver, forvirret ved den Fremmedes vilde Blik. »Jeg haaber ikke De er kommet noget til?«

»Gid hans Ben maa raadne!« mumlede Manden i frygtelig Lidenskab mellem sine sammenpressede Tænder. »Hvis jeg bare havde haft Mod til at sige Ordet, kunde jeg være blevet ham kvit en Nat. Forbandelse over dit Hoved og Død over dit Hjærte, du Kryb! Hvad bestiller du her?«

Manden truede med sin knyttede Næve og skar Tænder, mens han fremstødte disse usammenhængende Ord. Han gik hen imod Oliver, som om han vilde slaa ham, men styrtede voldsomt til Jorden, vridende sig i Krampe med Fraaden om Munden.

Oliver stirrede et Øjeblik paa den vanvittige (thi det antog han ham for) og saa fo'r han ind i Huset efter Hjælp. Da han havde set ham blive baaret ind i Kroen, løb han hjemad saa hurtigt han kunde og tænkte under Vejs med ikke ringe Forbavselse og en vis Frygt paa den mærkværdige Opførsel, den Fremmede havde udvist.

Men Sagen gik ham snart af Minde; thi da han naaede Landstedet, var der nok til at optage hans Tanker.

Rose Maylie var hurtigt blevet daarligere, og inden Midnat fantaserede hun. En Læge, der boede paa Stedet, var stadig hos hende, og straks, da han havde set Patienten, havde han taget Mrs. Maylie til Side og sagt hende, at denne Sygdom var af en yderst foruroligende Natur. »Egentlig talt,« sagde han, »vilde det være lidt af et Mirakel, om hun kom sig.«

Hvor ofte sprang Oliver ikke ud af sin Seng den Nat og listede sig lydløst ud paa Trappen for at lytte efter den mindste Støj fra Sygeværelset! Hvor ofte kom han ikke til at ryste over hele Kroppen mens Angstens kolde Sved sprang frem paa hans Pande, naar en pludselig Trampen af Fødder fik ham til at frygte, at der allerede var hændet noget, som var alt for frygteligt til at tænke paa! Og aldrig havde han opsendt saa brændende Bønner som nu om Sundhed og Liv for den blide Skabning, der vaklede paa Randen af den dybe Grav.

Det blev Morgen, og alt var stille i det lille Hus. Folk talte hviskende; bekymrede Ansigter viste sig ved Porten af og til, og Kvinder og Børn gik grædende bort. Hele Dagen igennem, og flere Timer efter, at det var blevet mørkt, gik Oliver sagte op og ned i Haven, saa hvert Øjeblik op mod Sygeværelset og fo'r sammen ved Synet af det blændede Vindue, der saa ud, som om Døden laa udstrakt dér indenfor. Sent om Aftenen kom Mr. Losberne. »Det er haardt,« sagde den gode Doktor og vendte sig bort. »Saa ung, saa elsket, men der er meget lidt Haab.«

Atter Morgen. Solen skinnede klart — saa klart, som om den slet ikke saa ned paa nogen Ulykke eller Bekymring; mens Liv og Sundhed, glade Lyde og skønne Syner omgav hende overalt, laa den smukke unge Kvinde og svandt hurtigt hen. Oliver sneg sig bort til den gamle Kirkegaard, satte sig ned paa en af grønne Tuer, græd og bad i Stilhed for hende.

Der var en saadan Skønhed og Fred over alt omkring ham, en saadan Klarhed og Munterhed over det solbeskinnede Landskab, en saadan kvidrende Musik i Sommerfuglenes Sang, en saadan Frihed i Raagens hurtige Flugt højt over hans Hoved, at da Drengen hævede sine svidende Øjne og saa sig om, maatte han uvilkaarligt tænke, at dette var ikke en

Tid for Døden — at Rose sikkert ikke kunde dø, naar alle ringere Ting var saa glade og muntre — at Graven sikkert var for den kolde, triste Vinter, ikke for Sollys og Blomsterduft. Han syntes næsten at Ligklæder kun var for de gamle og henvisnede, og at de aldrig hyllede unge og yndefulde Skikkelser under deres uhyggelige Folder.

Et Klemt med Kirkeklokken skar brutalt gennem disse ungdommelige Tanker. Eet endnu — og igen! Den ringede til Begravelse. En fattig Sørgeskare kom ind gennem Porten med hvide Sløjfer paa, thi det var Liget af en ung. De stod med blottede Hoveder ved Graven; og der var en Moder — én Gang en Moder — blandt det grædende Følge. Men Solen skinnede klart, og Fuglene sang videre.

Oliver vendte hjemad og tænkte paa al den Godhed, den unge Dame havde vist ham, og ønskede, at den Tid atter maatte komme, da han aldrig skulde ophøre med at vise hende, hvor taknemlig og hengiven han var hende. Han havde ingen Grund til at bebrejde sig nogen Forsømmelse eller Tankeløshed; thi han havde ganske ofret sig til hendes Tjeneste; og alligevel kom han nu til at tænke paa hundrede smaa Lejligheder, hvor han indbildte sig, at han kunde have været endnu ivrigere, og ønskede, at han havde været det. Vi har Grund til at være varsomme med, hvordan vi handler med dem, vi har hos os; thi hvert Dødsfald medfører i hver lille Kreds af efterlevende Tanker paa saa meget, der er undladt, og saa lidet der er gjort — saa meget, der er glemt, og endnu mere, der kunde være gjort godt igen! Der er ingen Anger saa dyb som den, der er unyttig; hvis vi vil skaanes for dens Pinsler, saa lad os huske dette, mens Tid er

Da han naaede hjem, sad Mrs. Maylie i den lille Daligstue. Olivers Hjærte sank i hans Bryst ved Synet af hende; thi hun var endnu aldrig veget fra sin Nieces Seng, og han skælvede ved at tænke paa, hvilken Forandring, der kunde have drevet hende bort. Han fik at vide, at hun var faldet i en dyb Søvn, hvoraf hun enten vilde vaagne til Helbredelse og Liv eller for at sige dem Farvel og dø!

I Timer sad de dér lyttende og bange for at tale. Det urørte Maaltid blev taget bort, og med Blikke, der røbede, at deres Tanker var andet Steds henne, iagttog de Solen, mens den sank dybere og dybere og tilsidst overgød Himlen og Jorden med de straalende Farver, som bebuder dens Forsvinden. Deres hurtige Øren opfangede Lyden af Fodtrin, der nærmede sig, og de fo'r begge uvilkaarligt hen til Døren, da Mr. Losberne traadte ind.

»Hvordan er det med Rose?« udbrød den gamle Dame. »Sig mig det straks! Jeg kan bære det — alt andet end Spændingen! Aa, sig mig det i Himlens Navn!«

»De maa fatte Dem,« sagde Doktoren og støttede hende. »Vær rolig, kære Frue!«

»Lad mig gaa, i Guds Navn! Mit kære Barn! Hun er død — hun er ved at dø!«

»Nej!« udbrød Doktoren i stor Bevægelse. »Saa sandt *Han* er god og barmhjærtig, vil hun leve til Velsignelse for os alle i mange Aar.«

Mrs. Maylie sank ned paa sine Knæ og prøvede paa at folde sine Hænder; men den Kraft, der saa længe havde holdt hende oppe, flygtede til Himlen med hendes første Taksigelse, og hun sank om i de venlige Arme, der udstraktes for at modtage hende.

Fire og tredivte Kapitel.

Giver nogle foreløbige Oplysninger om en ung Gentleman, som nu træder frem paa Skuepladsen, og beretter om et nyt Eventyr, der hændte Oliver.

Det var næsten mere Lykke, end man kunde bære. Oliver blev helt bedøvet af den uventede Efterretning; han kunde hverken græde eller tale eller gaa til Ro. Han kunde knap nok forstaa, hvad der var hændet, før han efter en lang Vandring i den stille Aftenluft fandt Lindring i en Strøm af Taarer; da syntes han paa een Gang at vaagne op til fuld Bevidsthed om den frydefulde Forandring, der havde fundet Sted, og den næsten uudholdelige Byrde af Angst, der var blevet væltet fra hans Bryst.

Det var langt ud paa Aftenen, da han vendte hjem, belæsset med Blomster, som som han med særlig Omhu havde plukket til at smykke Sygeværelset med. Mens han gik hurtigt hen ad Vejen, hørte han bag sig Lyden af en Vogn, der nærmede sig i rasende Fart. Da han vendte sig om, saa han, at det var en Postkaret, der kom farende, og da Hesten galopperede, og Vejen var smal, lænede han sig op mod et Led for at lade den komme forbi.

I Forbifarten saa Oliver et Glimt af en Mand med en hvid Nathue, hvis Ansigt syntes ham bekendt, skønt han kun fik set det saa flygtigt, at han ikke kunde afgøre, hvem det tilhørte. I næste Øjeblik blev Nathuen stukket ud gennem Vinduet, og en Stentorstemme brølte til Kusken, at han skulde stanse, hvilket han ogsaa gjorde, saa snart han kunde faa Hestene holdt an. Saa viste Nathuen sig igen, og den samme Stemme kaldte ad Oliver.

»Hallo, Master Oliver! Hvordan gaar det? Miss Rose! Master O-li-ver!«

»Er det Dem, Giles?« udbrød Oliver og løb hen til Vognen.

»Giles stak Nathuen ud igen og lavede sig til at svare, da han pludselig blev trukket tilbage af en ung Herre, der sad i Karetens andet Hjørne, og som ivrigt spurgte, hvordan det gik.

»Med eet Ord — bedre eller værre?«

»Bedre, meget bedre!« svarede Oliver hurtigt.

»Gud være lovet!« udbrød den unge Mand. »Er du vis paa det?«

»Ganske vis, Sir. Forandringen indtraf først for et Par Timer siden; og Mr. Losberne siger, at al Fare er overstaaet.

Den unge Mand sagde ikke eet Ord mere, men aabnede Vogndøren, sprang ud, greb Oliver i Armen og trak ham til Side.

»Du er ganske vis paa det? Der er ikke nogen Mulighed for, at du kan tage fejl, hvad min Dreng?« spurgte han med skælvende Stemme. »Skuf mig endelig ikke ved at vække Forhaabninger, der alligevel ikke kan gaa i Opfyldelse.«

— »Det vilde jeg ikke for alt i Verden, Sir: De kan virkelig godt tro mig. Mr. Losbernes Ord var, at hun vilde komme til at leve i mange Aar til Velsignelse for alle. Jeg hørte ham selv sige det.«

Taarerne traadte frem i Olivers Øjne, da han mindedes det Optrin, som var Begyndelsen til saa megen Lykke; og Herren vendte sit Ansigt bort og tav en Tid. Oliver syntes, han mere end een Gang hørte ham hviske; men han turde ikke forstyrre ham ved at sige mere — thi han kunde nok gætte sig til hans Følelser; saa han blev staaende for sig selv og lod, som han var optaget af sin Buket.

I al denne Tid havde Mr. Giles siddet paa Vogntrinet med sin hvide Nathue paa, med en Albue paa hvert Knæ, og

tørret sine Øjne med et blaat, hvidprikket Lommetørklæde. At den brave Fyr ikke havde fremhyklet sin Bevægelse, fremgik til Overflod af de røde Øjne, hvormed han saa paa den unge Herre, nu da denne vendte sig om og talte til ham.

»Jeg tror hellere, De maa køre hjem til min Moder med Vognen, Giles,« sagde han. »Jeg vil helst gaa langsomt, saa jeg vinder lidt Tid, før jeg ser hende. »De kan sige, jeg kommer.«

»Undskyld, Mr. Harry,« sagde Giles og gav sit rynkede Ansigt en sidste Afgnidning, »men jeg vilde være Dem meget forbunden, hvis Postkusken maatte sige det. Det vilde ikke være passende, om Pigerne saa mig i denne Tilstand, Sir; jeg vilde aldrig have nogen Myndighed over dem mere, hvis de gjorde det.«

»Vel,« svarede Harry Maylie smilende »det kan De gøre, som De vil. Hvis De ønsker det, kan han jo køre i Forvejen med Kufferterne, og saa kan De følge med os. Byt blot først Nathuen om med en mere passende Hovedbedækning, ellers tror Folk, vi er gale.«

Mr. Giles stak saa Nathuen i Lommen og erstattede den med en værdig og sømmelig Hat, som han hentede i Vognen. Derpaa kørte denne og de andre fulgte i Ro og Mag bagefter.

Undervejs skottede Oliver af og til nysgerrigt og deltagende til den nyankomne. Han syntes at være omkring de fem og tyve og var middelhøj; hans Ansigt var aabent og smukt, og hans Væsen i høj Grad utvungent og vindende. Trods Forskellen mellem Ungdom og Alderdom lignede han dog den gamle Dame saa meget, at Oliver ikke vilde have haft Vanskelighed til at gætte sig til Slægtskabet imellem dem, selv om han ikke allerede havde omtalt hende som sin Moder.

Da de kom til Villaen, ventede Mrs. Maylie længselsfuldt paa sin Søn, og Gensynet vakte stor Bevægelse paa begge Sider.

»Moder,« hviskede den unge Mand, hvorfor skrev du ikke før?«

»Det gjorde jeg,« svarede Mrs. Maylie, »men ved nærmere Eftertanke besluttede jeg mig til at holde Brevet tilbage, indtil jeg havde hørt Mr. Losbernes Mening.«

»Men hvorfor løbe den Risiko, at det kunde ske, som saa nær *var* sket? Hvis Rose var — jeg kan ikke udtale det Ord nu — hvis denne Sygdom var endt paa en anden Maade, hvordan vilde du da nogen Sinde have tilgivet dig selv? Hvordan skulde jeg da nogen Sinde være blevet lykkelig igen?«

»Hvis det *var* gaaet saadan, Harry, saa er jeg bange for, at din Lykke vilde være blevet ganske tilintetgjort, og at det vilde have haft meget lidt at sige, om du var kommet hertil en Dag før eller senere.«

»Og hvem kan undrer sig over det, hvis det er saa, Moder? Eller hvorfor skulde jeg sige *hvis?* Det *er* saadan, det ved du, Moder — du maa vide det.«

»Jeg ved, at hun fortjener den bedste og reneste Kærlighed, en Mands Hjærte kan tilbyde hende,« sagde Mrs. Maylie. »Jeg ved, at hendes Naturs Kærlighed og Hengivenhed ikke lader sig nøje med almindelig Gengæld, den kræver en, som er dyb og varer. Hvis jeg ikke følte dette, og desuden vidste, at en forandret Opførsel af en, hun elskede, vilde knuse hendes Hjærte, saa vilde jeg finde det saa vanskeligt at fuldføre mit Hverv eller have saa mange Kampe at udkæmpe i mit eget Hjærte, naar jeg gør, hvad der synes mig at være min klare Pligt.«

»Dette er ukærligt, Moder,« sagde Harry. »Tror du da stadig, jeg er en Dreng, der ikke kender mit eget Sind og tager Fejl af mit eget Hjærtets Tilskyndelser?«

»Jeg tror, min kære Søn,« svarede Mrs. Maylie og lagde sin Haand paa hans Skulder, »at Ungdommen har mange højsindede Indskydelser, som ikke varer, og at der mellem dem er nogle, som kun bliver saa meget flygtigere, naar de tilfredsstilles. Først og fremmest tror jeg,« sagde hun og fæstede sit Blik paa hans Ansigt, »at hvis en begejstret, varmhjærtet og ærgerrig Mand

tager sig en Hustru, paa hvis Navn der er en Plet, som, skønt hun er uden Skyld i den, dog kan blive tilregnet hende; og hendes Børn oven i Købet, af kolde, lavttænkende Mennesker, og som, jo mere Lykke han har med sig i Verden, kun vil blive kastet ham selv saa meget mere i Ansigtet, saa kan der komme en Dag, hvor god og ædelmodig han end er af Naturen, da han angrer den Forbindelse, han har knyttet i sin Ungdom. Og det kan blive en Pine og Lidelse for hende at vide, at han gør det.«

»Moder,« sagde den unge Mand utaalmodigt, »han vilde være et egenkærligt Afskum, uværdig til at kaldes en Mand og til den Kvinde, du taler om, hvis han handlede saaledes.«

»Saadan tænker du nu, Harry.«

»Saadan vil jeg altid tænke! Den Sjælekval, jeg har lidt i de sidste to Dage, fravister mig en aaben Tilstaaelse af en Lidenskab, der, som du godt nok ved, ikke er fra i Gaar eller bunder i Letsind. Til Rose, den yndige, kærlige Pige, har jeg fæstet mit Hjærte saa fast, som nogen Sinde en Mand til en Kvinde. Jeg har ingen Tanke, ingen Planer, intet Haab ud over hende; og hvis du sætter dig imod i denne store Sag, tager du min Fred og Lykke i dine Hænder og kaster dem hen for Vindene. Moder, tænk bedre om dette og om mig, og foragt ikke en Kærlighed, du synes at regne for saa lidt.«

»Harry,« sagde Mrs. Maylie, »det er fordi jeg tænker saa højt om varme og følsomme Hjærter, at jeg gerne vilde skaane dem for at blive saarede. Men vi har talt nok, og mer end nok om den Sag for Øjeblikket.«

»Lad det saa bero paa Rose,« sagde Harry. »Du vil ikke gaa saa vidt i disse overspændte Anskuelser, at du vil lægge mig nogen Hindring i Vejen?«

Det vil jeg ikke. Men jeg vil bede dig betænke — —«

»Jeg *har* betænkt alt,« svarede han utaalmodigt. »Moder, jeg har overvejet dette Aar igennem. Jeg har tænkt over det, lige siden jeg kunde tænke alvorligt. Mine Følelser har ikke forandret sig og vil aldrig gøre det. Og hvorfor skulde jeg underkaste mig den Pine, at vente med at give dem Luft, naar det ikke er til mindste Gavn? Nej, før jeg forlader dette Sted, skal Rose høre mig.«

»Det skal hun,« sagde Mrs. Maylie.

»Der er noget i din Tone, næsten som om du vil antyde, at hun vil høre mig med Kulde, Moder?«

»Ikke med Kulde,« svarede den gamle Dame. Langt fra.«

»Hvorledes da? Er hun kommet til at holde af en anden?«

»Nej, hun er sandelig ikke. Hvis jeg ikke tager fejl, har du allerede sat dig altfor fast i hendes Hjærte. Hvad jeg vilde sige,« afbrød hun ham, da han vilde tale, »er dette. Før du klynger dig helt til denne Mulighed, før du lader dig helt rive hen af dette Haab, saa tænk dog lidt, mit kære Barn, over Roses Historie, og tænk paa, hvilken Virkning Kendskabet til hendes tvivlsomme Fødsel kan have paa hendes Beslutning — saa hengiven, som hun er os, saa ædeltænkende, og saa villig til at ofre sig selv i stort og smaat, som det er ejendommeligt for hende at være.«

»Hvad mener du?«

»Det vil jeg overlade til dig selv at opdage,« svarede Mrs. Maylie. »Nu maa jeg til hende igen. Gud velsigne dig!«

»Jeg ser dig vel igen i Aften?« sagde den unge Mand ivrigt.«

»Siden, naar jeg forlader Rose, ja.«

»Og du vil fortælle hende, at jeg er her?«

»Naturligvis.«

»Og sige hende, hvor ængstelig jeg har været, og hvor meget jeg har lidt, og hvor jeg længes efter at se hende. Det vil du ikke nægte mig, vel Moder?«

»Nej,« sagde den gamle Dame. »Jeg skal sige hende alt.« Saa trykkede hun kærligt sin Søns Haand og skyndte sig ud af Stuen.

Mr. Losberne og Oliver havde under denne korte Samtale holdt sig i den anden Ende af Stuen. Den første rakte nu Harry Maylie sin Haand, og de hilste hjærteligt paa hinanden. Doktoren aflagde nu, som Svar paa utallige Spørgs-

maal fra hans unge Ven, en nøjagtig Beretning om sin Patients Tilstand, der fuldt ud var saa lovende, som Olivers Ord havde faaet ham til at haabe, og som Mr. Giles begærligt lyttede til, mens han lod, som om han var optaget af Bagagen.

»Har De skudt noget videre i den sidste Tid, Giles?« spurgte Doktoren, da han var færdig.

»Ikke noget særligt, Sir,« svarede Mr. Giles og blev rød helt op til Øjnene.

»Og ingen Tyve fanget? Eller genkendt nogen Indbrudstyve, hvad?« sagde Doktoren.

»Aldeles ikke, Sir,« svarede Mr. Giles med stor Værdighed.

»Det gør mig ondt at høre,« sagde Doktoren, »for De gør den Slags Ting saa beundringsværdigt. Hør, hvordan har Brittles det?«

»Drengen har det meget godt, Sir,« sagde Mr. Giles i sin sædvanlige beskyttende Tone.

»Det var jo rart,« sagde Doktoren. »Nu da jeg ser Dem, Mr. Giles, kommer jeg i Tanker om, at Dagen før jeg blev kaldt saa hurtigt bort, har jeg efter Deres gode Frues Anmodning udrettet et lille Ærinde til Fordel for Dem. Vil De ikke komme et Øjeblik med herhen i Krogen?«

Mr. Giles gik meget vigtig og noget forundret hen i Krogen, hvor han blev beæret med en kort, hviskende Samtale med Doktoren; tilsidst afleverede han en Mængde Buk og trak sig tilbage med ualmindelig majestætiske Skridt. Hvad denne Samtale drejede sig om, blev ikke oplyst i Dagligstuen, men Køkkenet fik det hurtigt at vide; thi Mr. Giles gik lige der ned, forlangte et Krus Ale og meddelte med en majestætisk Mine, som var meget virkningsfuld, at det havde behaget hans Frue, i Betragtning af hans modige Opførsel under Indbrudsforsøget, i den lokale Sparebank at indsætte fem og tyve Pund paa hans Navn. Dette fik de to Piger til at hæve deres Hænder og Øjne mod Loftet og udtale den Formodning, at Mr. Giles nu vilde begynde at blive ligefrem stolt, hvortil Mr. Giles svarede »Nej, nej!«, og han sagde, at hvis de opdagede, at han var det mindste hovmodig overfor sine Underordnede, vilde han være dem taknemlig, om de vilde sige det til ham.

Ovenpaa gled Resten af Aftenen muntert hen; thi Doktoren var i straalende Humør, og hvor træt og tankefuld Harry Maylie end var i Begyndelsen, kunde han dog ikke staa for den værdige Herres Lune, der udfoldede sig i en Mængde Vittigheder og Anekdoter fra hans Praksis og en Overflødighed af Smaaløjer, som Oliver fandt var det pudsigste, han nogen Sinde havde hørt, saa han lo af fuld Hals — til aabenbar Tilfredsstillelse for Doktoren, der selv lo ubehersket og ved Sympatiens Magt ogsaa fik Harry til at le næsten hjærteligt. Saa det var et saa muntert Selskab, som det under disse Omstændigheder vel kunde være, og det blev sent, før de skiltes med lette og taknemlige Hjærter for at faa den Hvile, de trængte saa haardt til efter al den Uvished og Spænding, de havde gaaet igennem.

Næste Morgen stod Oliver op ved bedre Mod og gik til sin sædvanlige Morgengerning med mere Haab og Glæde, end han havde kendt i mange Dage. Fuglene blev atter hængt ud for at synge paa deres gamle Pladser, og de smukkeste vilde Blomster, der kunde findes, blev atter plukket for at glæde Rose med deres Vellugt og Skønhed. Den Melankoli, som i den bekymrede Drengs Øjne havde syntes at ruge over alle Ting, hvor smukke de end var, i flere Dage, var nu forjaget som ved en Trolddom. Duggen syntes ham at funkle klarere paa de grønne Blade, Vinden at suse imellem den med en yndigere Musik, og selv Himlen at være mere blaa og klar.

Det er værd at bemærke — og Oliver undlod heller ikke at lægge Mærke til det dengang — at han ikke længere var alene paa sine Morgenudflugter. Lige fra den første Morgen, da Harry Maylie havde mødt Oliver belæsset paa Hjemvejen, grebes han af en saadan Lidenskab for Blomster og viste en saadan

Smag i at ordne dem, at han lod sin unge Kammerat langt bag sig. Men hvis Oliver stod tilbage i disse Hensender, vidste han til Gengæld, hvor de bedste fandtes; og Morgen efter Morgen gennemstrejfede de Egnen sammen og bragte de skønneste Blomster hjem. Vinduet i den unge Dames Værelse stod nu aabent, thi hun elskede at mærke den prægtige Sommerluft strømme ind med al dens oplivende Friskhed; men der stod altid, lige indenfor Gitteret, en lille Buket, der hver Morgen blev bundet med særlig Omhu. Oliver kunde ikke undgaa at lægge Mærke til, at de visne Blomster aldrig blev kastet bort, skønt den lille Vase regelmæssigt blev fyldt paany; heller ikke kunde han undgaa at se, at hvergang Doktoren kom ind i Haven, saa han op netop til denne Krog og nikkede højst udtryksfuldt, mens han fortsatte sin Morgentur. Under disse Iagttagelser fløj Dagene hen, og Rose kom sig hurtigt.

Heller ikke faldt Tiden Oliver lang, skønt den unge Dame endnu ikke havde forladt sit Værelse, og der ikke var noget, der hed Aftenture, undtagen af og til en ganske kort med Mrs. Maylie. Han hengav sig med dobbelt Ihærdighed til den hvidhaarede gamle Herres Undervisning og arbejdede saa strængt, at hans hurtige Fremskridt overraskede endog ham selv. Det var just, medens han var optaget af dette, at han blev i høj Grad forskrækket og nedtrykt over en ganske uventet Tildragelse.

Den lille Stue, hvori han plejede at sidde, naar han havde travlt med sine Bøger, var et Bagværelse i Stuen. Det var et rigtig landligt Værelse med et Gittervindue, der omslyngedes af Jasmin og Gedeblad, der opfyldte Stedet med deres søde Duft. Det vendte ud til en Have, hvorfra en Laage førte ud til et lille Vænge; udenfor dette var der herlig Eng og Skov. Der laa i den Retning ingen anden Bolig i Nærheden, og der var fra Vinduet en meget vid Udsigt.

En smuk Aften, da Tusmørkets første Skygger var begyndt at falde, sad Oliver ved dette Vindue, ivrig optaget af sine Bøger. Han havde arbejdet med dem i nogen Tid, og da Dagen havde været ualmindelig lummer, og han havde arbejdet temmelig strængt, er det ingen Skam for Forfatterne, hvem det nu har været, at han lidt efter lidt sank hen i en Slags Halvsøvn.

Han vidste meget vel, at han sad i sin lille Stue, at hans Bøger laa paa Bordet foran ham, og at den milde Luft legede mellem Slyngplanterne udenfor. Og alligevel sov han. Pludselig skiftede Scenen; Luften blev indelukket og trykkende, og han syntes til sin Rædsel, at han atter var i Jødens Hus. Dér sad den hæslige gamle Mand i sin vante Krog, pegede paa ham og hviskede til en anden Mand, der sad med bortvendt Ansigt ved Siden af ham.

»Hys, min Ven!« syntes han, han hørte Jøden sige. »Det er ham, det er sikkert nok. Kom nu med.«

»Ham!« syntes han, den anden Mand svarede.

»Tror De, jeg kunde tage fejl af ham? Om saa et helt Mylder af Djævle antog ganske samme Skikkelse som hans, og han stod midt iblandt dem, er der noget, som vilde sige mig, hvordan jeg skulde pege ham ud imellem dem. Om De saa begravede ham halvtredsindstyve Fod nede i Jorden og førte mig hen over hans Grav, vilde jeg mærke, at han laa begravet dér, om der saa ikke var et Mærke paa Stedet.«

Manden syntes at sige dette med et saa skrækkeligt Had, at Oliver vaagnede af Angst og sprang op.

Gode Gud, hvad var det, som fik Blodet til at hamre i hans Hjærte og gjorde, at han hverken kunde tale eller røre sig? Dér — dér — ved Vinduet — tæt foran ham — saa tæt, at han næsten kunde have rørt ved ham, før han fo'r tilbage — spejdende ind i Stuen, med Øjne der mødte hans — dér stod Jøden! Og ved Siden af ham, kridhvid af Raseri eller Frygt eller begge Dele, saa han et skulende Ansigt — den Mand, som havde tiltalt ham i Gæstgivergaardens Port!

Det var kun et Øjeblik, et Glimt, et

Lyn forbi hans Øjne; saa var de borte. Men de havde genkendt ham, og han dem; og deres Udseende var saa fast indpræget i hans Hukommelse, som om det var indhugget dybt i Sten og havde staaet ham for Øje lige fra hans Fødsel. Han stod et Øjeblik lammet; saa sprang han gennem Vinduet ud i Haven og raabte højt om Hjælp.

Fem og tredivte Kapitel.

Handler om det utilfredsstillende Udfald af Olivers Eventyr, og en Samtale af en vis Vigtighed mellem Harry Maylie og Rose.

Da Husets Beboere ved Olivers Raab kom løbende til, fandt de ham bleg og ophidset, han pegede mod Engene bag Huset og var neppe i Stand til at sige: »Jøden! Jøden!«

Mr. Giles kunde ikke forstaa, hvad dette Udbrud skulde betyde; men Harry Maylie, der havde en hurtigere Fatteevne, og som havde hørt Olivers Historie af sin Moder, forstod det straks.

»I hvad Retning gik han?« spurgte han og greb en tyk Stok, der stod i en Krog.

»Dér,« svarede Oliver og pegede. »Jeg tabte dem straks af Syne.«

»Saa er de i Grøften,« sagde Harry. »Følg med, og hold Jer saa tæt til mig, som I kan.« Med disse Ord sprang han over Gærdet og fo'r af Sted med en Fart, der gjorde det til en overmaade vanskelig Sag for de andre, at holde sig tæt til ham.

Giles fulgte efter, saa godt han kunde, og Oliver med; og i Løbet af et Par Minutter tumlede Mr. Losberne, der havde været ude at spadsere og netop var vendt tilbage, over Gærdet efter dem og kom paa Bene igen med større Behændighed, end man skulde have troet ham i Besiddelse af, hvorpaa han slog ind i samme Retning i en ganske antagelig Fart, hele Tiden raabende af fuld Hals for at faa at vide, hvad der var i Vejen.

Af Sted fo'r de alle, og de stansede ikke een eneste Gang for at trække Vejret, før Føreren efter Olivers Anvisning drejede ind i et Hjørne af Marken og begyndte at søge omhyggeligt efter i Grøften og det tilstødende Hegn, hvorved de andre fik Tid til at indhente ham, og Oliver til at fortælle Mr. Losberne de Omstændigheder, der havde ført til en saa voldsom Forfølgelse.

Men al Søgen var forgæves; der saas ikke engang friske Fodspor. De stod nu paa Toppen af en lille Høj, hvorfra man kunde overse de aabne Marker til alle Sider i en Mils Afstand. Dér laa Landsbyen i Sænkningen til Venstre; men for at naa den i den Retning, Oliver havde angivet, maatte Mændene være løbet en Omvej over aaben Mark, som de umuligt kunde have tilbagelagt paa saa kort Tid. Til en anden Side begrænsedes Engen af en tæt Skov, men de kunde af samme Grund ikke have naaet dette Skjul.

»Det maa have været en Drøm, Oliver,« sagde Harry Maylie.

»Nej, det var sandelig ikke, Sir,« sagde Oliver, der gyste ved den blotte Erindring om Uslingens Ansigt. »Dertil saa jeg ham altfor tydeligt. Jeg saa dem begge lige saa tydeligt, som jeg ser Dem nu.«

»Hvem var den anden?« spurgte Harry og Mr. Losberne paa een Gang.

»Den samme Mand, jeg fortalte Dem om, der mødte mig saa pludseligt ved Kroen,« sagde Oliver. »Vi saa hinanden lige i Øjnene, og jeg turde sværge paa, det var ham.«

»Og de gik denne Vej?« spurgte Harry. »Er du sikker paa det?«

»Lige saa sikker, som paa at de var ved Vinduet,« svarede Oliver og pegede paa det Hegn, der skilte Landstedets Have fra Engen. »Den høje Mand sprang over lige dér, og Jøden løb nogle Skridt til Højre og krøb gennem den Aabning dér.«

De to Herrer iagttog Olivers oprigtige Ansigt, mens han talte, og saa fra ham til hinanden; de syntes at føle sig overbeviste om Rigtigheden af hans Ord. Og alligevel var der i ingen Retning Spor af, at Mænd havde traadt haardt under en hurtig Flugt. Græsset var langt, men det var ingen Steder traadt ned, uden hvor deres egne Fødder havde bøjet det. Grøftens Sider og Kanter var af vaadt Ler, men ikke et eneste Sted kunde de se noget Aftryk af en Mands Sko eller noget Tegn, som kunde tyde paa, at en Fod i de sidste Timer havde traadt dér.

»Dette er besynderligt,« sagde Harry.

»Besynderligt!« gentog Doktoren. »Blathers og Duff selv kunde ikke faa noget ud af det.«

Skønt deres Søgen saa aabenbart var unyttig, ophørte de dog ikke med den, før Nattens Frembrud gjorde dens Fortsættelse haabløs; og selv da opgav de den kun tøvende. Giles blev sendt til de forskellige Beværtninger i Landsbyen, forsynet med den bedste Beskrivelse, Oliver kunde give, af de to Fremmedes Udseende og Klædedragt. Jøden var i det mindste saa let kendelig, at Folk maatte kunne huske ham, hvis de havde set ham sidde og drikke eller drive omkring; men Giles vendte tilbage uden nogen Oplysning, der kunde sprede Lys i denne hemmelighedsfulde Sag.

Den næste Dag blev der anstillet yderligere Efterforskninger, men uden bedre Held. Den følgende Dag begav Oliver og Mr. Maylie sig til Byen, i det Haab at se eller høre noget til Mændene dér; men dette Forsøg var lige saa frugtesløst, og efter faa Dages Forløb begyndte Sagen at gaa i Glemmebogen, som de fleste Sager gør, naar Forundringen ikke faar ny Næring og derfor dør bort af sig selv.

Imidlertid gik det hurtigt fremad med Rose. Hun havde nu forladt sit Værelse, var i Stand til at gaa ud og færdedes atter sammen med Familien, hvor hun bragte Glæde til alles Hjærter.

Men skønt denne Forandring frembragte en synlig Virkning i den lille Kreds. og skønt glade Stemmer og munter Latter nu atter hørtes i Villaen, laa dér dog en uvant Tvang over nogle dér, endogsaa over Rose selv, hvilket Oliver ikke kunde undgaa at mærke. Mrs. Maylie og hendes Søn lukkede sig ofte længe inde sammen, og mere end een Gang viste Rose sig med Spor af Taarer i sit Ansigt. Efter at Mr. Losberne havde fastsat en Dag til sin Afrejse til Chertsey, tog disse Symptomer til, og det blev aabenbart, at der var noget i Gære, som forstyrrede den unge Dames Fred, og desuden en andens.

Endelig en Formiddag, da Rose var alene i Spisestuen, traadte Harry Maylie ind, og med nogen Tøven bad han hende om en kort Samtale.

»Der behøves kun en kort — en ganske kort, Rose,« sagde den unge Mand og trak en Stol hen til hende. »Hvad jeg vil sige, ved du allerede. Mit Hjærtes dyreste Forhaabninger er dig ikke ubekendte, skønt du endnu ikke har hørt den fra mine Læber.«

Rose var blevet meget bleg, i samme Øjeblik han traadte ind; men det kunde jo skyldes hendes nylig overstandne Sygdom. Hun bøjede sig blot over nogle Planter, der stod tæt ved hende, og ventede i Tavshed paa, hvad han vilde sige.

»Jeg — jeg burde være taget herfra før,« sagde Harry.

»Ja, det burde du virkelig,« svarede Rose. »Tilgiv mig, at jeg siger det, men jeg vilde ønske, du havde gjort det.«

»Jeg kom hertil, drevet af den skrækkeligste, pirreligste Angst,« sagde den

unge Mand. »Frygten for at miste et kært Væsen, til hvem alle mine Ønsker og Haab er knyttet. Du havde været ved at dø — svævet midt imellem Jord og Himmel. Vi ved, at naar de unge, de smukke og gode, hjemsøges af Sygdom, da vender deres rene Aander sig umærkeligt mod den evige Hviles straalende Hjem; vi ved, Gud hjælpe os, at de bedste og skønneste af vor Æt altfor ofte visner bort i deres fulde Blomstring.«

Den unge Pige fik Taarer i Øjnene, mens han sagde dette, og da en af dem faldt paa den Blomst, hun bøjede sig over, og skinnede i dens Bæger, saa det blev endnu skønnere end før, syntes det, som om hendes ubesmittede unge Hjærtes Udgydelser gjorde Krav paa sit Slægtskab med det yndigste i Naturen.

»En Engel,« vedblev den unge Mand lidenskabeligt, »en Skabning, saa skøn og brødefri som en af Guds egne Engle, svævede mellem Liv og Død. Aa, naar den fjærne Verden, hun hørte hjemme i, aabnede sig halvt for hendes Syn, hvem kunde da haabe, at hun vilde vende tilbage til dennes Sorg og Ulykke! Rose, Rose, at vide, at du svandt bort, ligesom den svage Skygge et Lys der oppe fra kaster over Jorden — ikke at have noget Haab om, at du vilde blive skaanet for dem, som dvæler her — ikke at vide nogen Grund til, at du skulde blive det — at føle, at du tilhørte hin straalende Sfære, hvorhen saa mange af de skønneste og bedste har svunget sig i deres Ungdom — og saa midt imellem alle disse Trøstegrunde, at bede om, at du maatte blive givet tilbage til dem, der elskede dig — det var næsten ikke til at bære. Saaledes havde jeg det, Dag og Nat; og samtidig kom der en brusende Strøm af Angst for og egenkærlig Sorg over, at du skulde dø og aldrig faa at vide, hvor højt jeg elskede dig, saa at den næsten havde revet min Sans og Samling med sig i sit Løb. Du kom dig. Dag for Dag og næsten Time for Time vendte en eller anden Draabe af Sundhed tilbage, blandede sig i den svage Livsstrøm, som langsomt kredsede i dine Aarer, og fik den tilsidst til at svulme op til en brusende Flod igen. Jeg har set dig gaa næsten fra Døden over til Livet, med Øjne, der duggedes af dyb Kærlighed. Sig ikke mig, at du vilde ønske, jeg var gaaet glip af dette, thi det har gjort mit Hjærte mildt og blødt mod hele Menneskeslægten.«

»Jeg mente heller ikke det,« sagde Rose grædende. »Jeg ønsker kun, at du var taget herfra, for at du atter kunde have vendt dig til de ophøjede og ædle Formaal, som er dig værdige.«

«Intet Formaal er mig mere værdigt, eller kunde være mere værdigt for den mest ophøjede Natur, end at vinde et Hjærte som dit,« sagde den unge Mand og greb hendes Haand. »Rose, min egen kære Rose! Aar igennem har jeg elsket dig; jeg har haabet at kunne tilkæmpe mig Berømmelse, for saa stolt at komme hjem og sige dig, at jeg kun havde gjort det, for at du kunde dele den med mig. I mine Drengedrømme tænkte jeg mig, hvordan jeg i dette lykkelige Øjeblik vilde minde dig om de mange tavse Tegn jeg havde givet dig paa en Drengs Hengivenhed; og da vilde jeg kræve din Haand, som til Indfrielse af en gammel stum Kontrakt, der var blevet beseglet os imellem. Den Tid er endnu ikke kommet; men som jeg staar her, uden at have vundet noget Ry, uden at nogen af min Ungdomsdrøm er blevet virkeliggjort, giver jeg dig det Hjærte, der saa længe har været dit, og sætter alt mit ind paa det Ord, hvormed du besvarer mit Tilbud.«

»Du har altid optraadt kærligt og ædel, sagde Rose, idet hun gjorde sig til Herre over sin stærke Bevægelse. »For at du ikke skal tro, at jeg er ufølsom eller utaknemlig, saa hør mit Svar.«

»Er det, at jeg maa forsøge paa at fortjene dig — er det, kære Rose?«

»Det er,« svarede Rose, »at du maa forsøge paa at glemme mig; ikke som din gamle og kærligt hengivne Legesøster, thi det vilde saare mig dybt, men som en Genstand for din Elskov. Se ud i Verden; tænk paa, hvor mange Hjærter dér er, som du kunde være stolt

af at vinde. Betro mig din Lidenskab for en anden, hvis du vil, og jeg skal være den oprigtigste, varmeste, mest trofaste Veninde.«

Der blev en Pavse; Rose, som havde bedækket sit Ansigt med sin ene Haand, gav sine Taarer frit Løb. Harry beholdt stadig den anden i sin.

»Og dine Grunde, Rose,« sagde han omsider — »dine Grunde til denne Beslutning?«

»Du har Ret til at kende dem,« svarede Rose. »Du kan ikke sige noget, der vil forandre min Beslutning. Det er en Pligt, jeg maa opfylde. Jeg skylder andre og mig selv det i samme Grad.«

»Dig selv?«

»Ja, Harry. Jeg skylder mig selv, at jeg, en venneløs, uformuende Pige med en Plet paa mit Navn, ikke giver dine Venner Grund til at mistænke mig for, at jeg lavt havde givet efter for din første Lidenskab og lagt mig i Vejen for alle dine Forhaabninger og Planer. Jeg skylder dig og dine at hindre dig i din højsindede Naturs Varme, at skabe dig denne store Hindring for din Fremgang i Verden.«

»Hvis dine Tilbøjeligheder stemmer med din Pligtfølelse — —« begyndte Harry.

»Det gør de ikke,« svarede Rose og rødmede dybt.

»Du gengælder altsaa min Kærlighed?« sagde Harry. »Sig kun det, kære Rose — sig kun det, og formild denne haarde Skuffelses Bitterhed.«

»Hvis jeg kunde have gjort det, uden at gøre stor Uret mod ham, jeg elskede,« svarede Rose, »saa kunde jeg have —«

»Have modtaget denne Erklæring paa en ganske anden Maade?« sagde Harry. »Skjul i det mindste ikke dette for mig, Rose.«

»Det kunde jeg,« sagde Rose, og frigjorde sin Haand. »Men hør nu — hvorfor skal vi forlænge denne pinlige Samtale? Meget pinlig for mig, og dog frugtbar paa varig Lykke; thi det *vil* være en Lykke for mig at vide, at jeg een Gang indtog den høje Plads i dit Omdømme, jeg nu besidder; og enhver Triumf du opnaar i Livet, vil fylde mig med nyt Mod og ny Styrke. Farvel, Harry! Som vi har mødtes i Dag, mødes vi aldrig mere; men paa anden Maade kan vi længe og lykkeligt være forbundne; og gid al den Velsignelse, som et ærligt og oprigtigt Hjærte kan nedkalde fra al Sandheds og Oprigtigheds Kilde maa opmuntre dig og give dig Held!«

»Et Ord endnu, Rose,« sagde Harry. »Nævn mig din Grund med dine egne Ord. Lad mig høre den af dine egne Læber!«

»Dine Fremtidsudsigter er glimrende,« sagde Rose fast. »Alle de Æresbevisninger, hvortil store Talenter og mægtige Forbindelser kan hjælpe en Mand i det offentlige Liv, er tilrede for dig. Men disse Forbindelser er stolte; og jeg vil hverken færdes mellem Mennesker, der foragter den Moder, som gav mig Livet, eller bringe Vanære eller Skuffelser over Sønnen af hende, der saa kærligt har udfyldt denne Moders Plads. Med eet Ord,« vedblev hun og vendte sig bort, da hendes tilkæmpede Fasthed svigtede hende, »der er paa mit Navn en Plet, som Verden hjemsøger paa de uskyldige. Denne Plet skal ikke overføres i andet Blod end mit eget, og denne Skam skal hvile paa mig alene.«

»Eet Ord endnu, Rose. Kæreste Rose! Eet endnu!« udbrød Harry og kastede sig paa Knæ foran hende. »Hvis jeg havde været mindre — mindre lykkelig, vilde Verden kalde det — hvis et ubemærket, fredeligt Liv havde været min Lod — hvis jeg havde været fattig, syg, hjælpeløs — vilde du da have vendt dig fra mig? Eller er det mine Udsigter til Rigdom og Ære, der har fremkaldt disse Skrupler?«

»Tving mig ikke til at svare,« sagde Rose. »Spørgsmaalet foreligger ikke og kommer aldrig til det. Det er uridderligt, ukærligt at gøre mig det.«

»Hvis dit Svar er, hvad jeg næsten vover at haabe,« sagde Harry, »vil det kaste et Glimt af Lykke over min ensomme Vej og lyse over den triste Sti, der ligger for mig. Det er ikke ørkes-

løst at gøre saa meget ved at udtale nogle faa, korte Ord, for een, der elsker dig over alle andre. Aa Rose! I min brændende, uforgængelige Kærligheds Navn, i Navn af alt det jeg har lidt for dig, og alt det du dømmer mig til at lide, svar mig paa dette ene Spørgsmaal!«

»Naa ja, hvis din Skæbne havde formet sig anderledes,« svarede Rose — »selv om du havde staaet en lille Smule, men ikke saa højt over mig — hvis jeg kunde have været dig en Hjælp og Trøst paa en eller anden ringe Skueplads for Fred og Ro, og ikke en Plet og en Hindring i den ærgerrige, glimrende Mængde, saa vilde jeg være blevet skaanet for denne Prøvelse. Jeg har al mulig Grund til at være lykkelig, meget lykkelig nu; men da, Harry, tilstaar jeg, at jeg vilde have været endnu lykkeligere.«

Minder om gamle Haab, hun som ganske ung Pige havde næret for længe siden, myldrede ind paa hende, medens hun gjorde denne Tilstaaelse; men de førte Taarer med sig, som gamle Haab gør, naar de kommer henvisnede tilbage, og de lindrede hende.

»Jeg kan ikke gøre for denne Svaghed, og den gør mig fastere i mit Forsæt,« sagde Rose og rakte sin Haand frem. »Jeg maa sandelig forlade dig nu.«

»Jeg beder dig om eet Løfte,« sagde Harry. »Een Gang, og kun een Gang endnu — lad os sige inden et Aar, men maaske længe før — maa jeg have Lov til atter at tale til dig om denne Sag for sidste Gang.«

»Ikke for at overtale mig til at ændre min rigtige Beslutning,« svarede Rose med et sørgmodigt Smil. »Det vil være unyttigt.«

»Nej,« sagde Harry, »for at høre dig gentage den, hvis du vil — uigenkaldeligt gentage den! Den Stilling eller Formue, jeg til den Tid maatte have, vil jeg lægge for dine Fødder; og hvis du stadig holder fast ved din nuværende Beslutning, skal jeg ikke ved Ord eller Gerning søge at ændre den.«

»Lad det da være saaledes,« svarede Rose. »Det er kun een Smule mere, og til den Tid er jeg maaske i Stand til at bære den bedre.«

Hun rakte atter Haanden frem. Men den unge Mand drog hende til sit Bryst, trykkede eet Kys paa hendes smukke Pande, og skyndte sig ud af Stuen.

Seks og tredivte Kapitel.

Er meget kort og synes maaske ikke at være af større Vigtighed paa dette Sted. Men det bør ikke desto mindre læses, som en Fortsættelse af sidste Kapitel, og som Nøgle til et, der vil følge, naar Tiden kommer.

»Og De er altsaa fast bestemt paa at være min Rejsefælle i Formiddag, hvad?« sagde Doktoren, da Harry Maylie sluttede sig til ham og Oliver ved Frokostbordet. »De har jo ikke samme Sind en Time i Træk.«

»De vil snart komme til at tale anderledes,« sagde Harry og rødmede, uden at nogen kunde forstaa Grunden.

»Jeg vil haabe, jeg faar Grund til det,« svarede Mr. Losberne, »skønt jeg maa tilstaa, jeg tror ikke jeg faar det.

Men i Gaar Morges havde De i Huj og Hast bestemt Dem til at blive her og som en kærlig Søn ledsage Deres Moder til Kysten. Inden Middag meddeler De mig, at De vil gøre mig den Ære at følges med mig, saa langt vi skal samme Vej, ad London til. Og om Aftenen anmoder De mig yderst hemmelighedsfuldt om at bryde op, før Damerne er oppe, hvoraf Følgen er, at unge Oliver sidder naglet her ved Frokosten, medens han burde fare Engene rundt efter botaniske Mærkværdigheder. Det er for galt, ikke sandt Oliver?«

»Jeg vilde have været meget ked af det, hvis jeg ikke havde været hjemme, naar De og Mr. Maylie tog bort, Sir,« svarede Oliver.

»Du er en flink Gut,« sagde Doktoren. »Du skal komme og besøge mig, naar I tager hjem. Men alvorlig talt, Harry — er det en eller anden Meddelelse fra de høje Herrer, der pludselig har gjort Dem saa ivrig efter at komme af Sted?«

»De høje Herrer,« svarede Harry — »under hvilken Betegnelse jeg antager, De ogsaa indbefatter min højst majestætiske Onkel — har ikke sendt mig nogen som helst Meddelelse, siden jeg kom hertil, og det er heller ikke rimeligt, at der paa denne Tid af Aaret skulde ske noget, som nødvendiggjorde min øjeblikkelige Nærværelse hos dem.«

»De er en løjerlig Snegl,« sagde Doktoren. »Men naturligvis vil de have Dem ind i Parlamentet ved Valget før Jul, og disse pludselige Omskiftelser er slet ikke nogen daarlig Forberedelse til det politiske Liv.«

Harry Maylie saa ud, som om han havde Lyst til at give et Svar, som vilde være kommet temmelig overrumplende for Doktoren; men han lod sig nøje med at sige: »Vi faar se!« Kort efter kørte Postkareten for Døren, Giles kom ind efter Bagagen, og den gode Doktor fik travlt med at se efter, at den blev læsset ordenligt paa.

»Oliver,« sagde Harry sagte, »lad mig tale et Par Ord med dig.«

Han vinkede Oliver hen i en Vindesfordybning, og Oliver fulgte ham, yderst forbavset over den Blanding af Sørgmodighed og støjende Munterhed, som hele hans Væsen udviste.

»Du kan vel skrive godt nu?« sagde Harry og lagde sin Haand paa hans Arm.

»Det haaber jeg, Sir.«

»Det varer maaske en Tid, før jeg kommer hjem igen. Jeg vilde gerne have, at du skrev til mig — lad os sige en Gang hver fjortende Dag, hveranden Mandag — til Hovedpostkontoret i London. Vil du det?«

»Aa ja, Sir; det vil jeg være helt stolt af,« sagde Oliver, ganske henrykt over dette Hverv.

»Jeg vilde gerne vide, hvordan — hvordan min Moder og Miss Maylie har det,« sagde den unge Mand. »Og saa kan du fylde et Ark med at fortælle mig, hvordan I spadserer, og hvad I taler om og om hun — de, mener jeg — lader til at være glade og raske. Forstaar du?«

»Ja, Sir.«

»Jeg vil helst have, at du ikke taler til dem om det,« sagde Harry hurtigt. »For saa vilde maaske min Moder skrive oftere til mig, og det vil plage hende. Lad det være en Hemmelighed mellem dig og mig, og husk paa at fortælle mig alting! Jeg stoler paa dig!«

Oliver var helt stolt i Følelsen af sin egen Vigtighed og lovede at skrive udførligt og hemmeligt; og Mr. Maylie tog Afsked fra ham med mange Forsikringer om, at han nok skulde tage sig af ham.

Doktoren sad i Vognen; Giles, der skulde blive tilbage, holdt Døren aaben, og Tjenestepigerne stod i Haven og saa til. Harry kastede et flygtigt Blik op til Gittervinduet og sprang ind i Vognen.

»Kør til!« raabte han. »I Gallop! I Dag kan jeg ikke nøjes med mindre end at flyve af Sted.«

»Hallo!« raabte Doktoren, idet han skyndsomst slog det forreste Vindue ned. »Jeg kan godt nøjes med meget mindre end at flyve af Sted. Hører De?«

Raslende og klirrende, indtil Afstanden tog Lyden, og Vognen kun kunde ses, rullede den hen ad Vejen, næsten

skjult i en Støvsky. Først da selv denne forsvandt, spredtes Tilskuerne.

Og en var der, som blev staaende med Blikket fæstet paa det Sted, hvor Vognen var forsvundet, længe efter at den var Mile borte; thi bag det hvide Gardin, som havde skjult hende for Harrys Blik, da han saa op til Vinduet, sad Rose selv.

»Han synes at være glad og lykkelig,« sagde hun tilsidst. »Jeg var et Øjeblik bange for, at han ikke var det. Jeg tog fejl. Hvor jeg er glad over det!«

Taarer kan være Tegn paa Glæde saa vel som paa Sorg; men de, som løb ned over Roses Ansigt, mens hun sad tankefuld ved Vinduet og stadig stirrede i samme Retning, syntes at vidne mere om Sorg end om Glæde.

Syv og tredivte Kapitel.

Hvori Læseren vil se en Modsætning, der ikke er ualmindelig i ægteskabelige Forhold.

Mr. Bumble sad i Dagligstuen i Fattighuset, med sine Øjne tungsindigt fæstede paa den kolde Kamin, hvorfra der, da det var Sommer, ikke udgik noget klarere Skær end Genskinnet af nogle faa, svagelige Solstraaler, der kastedes tilbage fra dens kolde, blanke Overflade. En Fluefanger af Papir dinglede under Loftet, hvorpaa han af og til kastede et mørkt, tankefuldt Blik; og mens de uforsigtige Insekter kredsede om det spraglede Fletværk, drog Mr. Bumble et dybt Suk, og en endnu mørkere Skygge lagde sig over hans Ansigt. Bumble tænkte, og maaske bragte Insekterne ham til at tænke paa et eller andet pinligt Afsnit i hans egen Fortid.

Heller ikke var Mr. Bumbles triste Stemning det eneste, der kunde gøre en Tilskuer melankolsk. Ogsaa andre Ting, som stod i den nøjeste Forbindelse med hans egen Person, vidnede om, at hans Stilling var undergaaet en stor Forandring. Den guldbroderede Kjole og den trekantede Hat, hvor var de?

Han bar stadig Knæbenklæder og mørke Bomuldsstrømper, men det var ikke *de* Knæbenklæder. Kjolen havde brede Skøder og lignede for saa vidt *den* Kjole; men ak, hvor forskellig! Den imponerende trekantede Hat var erstattet af en beskeden rund. Mr. Bumble var ikke længere Kommunalbud.

Der gives her i Livet visse Forfremmelser, som, bortset fra de mere materielle Fordele, de frembyder, faar særlig Værd og Værdighed gennem de Kjoler og Veste, som følger med dem. En Feltmarskal har sin Uniform, en Biskop sit Silkeskrud, et Kommunalbud sin trekantede Hat. Tag Uniformen fra Feltmarskallen eller den trekantede Hat fra Kommunalbudet, hvad er de saa? Mennesker. Almindelige Mennesker. Værdighed, ja selv Hellighed, beror somme Tider mere paa Kjole og Vest, end visse Folk tror.

Mr. Bumble havde giftet sig med Mrs. Corney og var Opsynsmand i Fattighuset. Et andet Kommunalbud var kommet til Magten, og til ham var den trekantede Hat, den guldbroderede Kjole og Stokken alle tre gaaet i Arv.

»Og i Morgen er det to Maaneder siden!« sukkede Mr. Bumble. »Jeg synes, det er en Menneskealder!«

Mr. Bumble kunde jo ment, at disse korte, otte Uger havde rummet en hel Tilværelse af Lykke; men Sukket — der

laa en hel Verden af Betydning i dette Suk.

»Jeg har solgt mig selv,« sagde Mr. Bumble ved sig selv, »for seks Teskeer, en Sukkertang og en Flødekande, en Smule brugte Møbler og tyve Pund i rede Penge. Jeg var meget rimelig. Spotpris!« raabte en skingrende Stemme ind i Øret paa Mr. Bumble. »Du vilde have været dyr nok til en hvilken som helst Pris; og Gud skal vide, at jeg har betalt dig dyrt nok!«

Mr. Bumble vendte sig og saa sin kærlige Mages Ansigt; hun havde kun halvt forstaaet det Par Ord, hun havde hørt af hans Klage, saa hun havde udkastet denne Bemærkning paa Maa og Faa.

»Mrs. Bumble!« sagde Mr. Bumble, sentimentalt bebrejdende.

»Naa?« sagde hun.

»Vær saa god at se paa mig!« sagde Mr. Bumble og fæstede sine Øjne paa hende.

»Hvis hun kan staa for et Blik som dette,« sagde Mr. Bumble til sig selv, »saa kan hun staa for hvad som helst. Det har aldrig slaaet fejl overfor Fattiglemmerne og hvis det slaar fejl overfor hende, er min Magt forbi.«

Om nu en overmaade ringe Udvidelse af Øjet er tilstrækkeligt til at gøre det af med et Fattiglem, som faar meget let Kost, og derfor ikke er i særlig god Kondition — eller om den forhenværende Mrs. Corney besad særlig Modstandskraft overfor Ørneblikke — det kan der tvistes om. En Kendsgerning er det, at hun ikke blev overvældet af Mr. Bumbles Skulen, men tværtimod behandlede den med stor Ringeagt, ja endogsaa slog en Latter op, der lød, som om den var naturlig.

Da Mr. Bumble hørte denne uventede Lyd, saa han først vantro ud, og derefter forundret. Derpaa sank han tilbage i sin tidligere Tilstand og rørte sig ikke, før hans Opmærksomhed atter vaktes af hans Kones Stemme.

»Agter du at sidde dér og snue hele Dagen?« spurgte Mrs. Bumble.

»Jeg agter at sidde her, saa længe jeg finder det passende,« svarede Mr. Bumble. »Og skønt jeg *ikke* snuede, saa vil jeg snue, gabe, nyse, le eller græde, ganske som jeg er i Humør til, eftersom det er mit Privilegium.«

»Dit Privilegium!« vrængede Mrs. Bumble med ubeskrivelig Ringeagt.

»Det sagde jeg, ja. Det er en Mands Privilegium at befale.«

»Og hvad er saa en Kvindes Privilegium?«

»At adlyde!« tordnede Mr. Bumble. »Din ulykkelige, afdøde Mand burde have lært dig det, saa havde han maaske været i Live endnu. Jeg vilde ønske han var det, stakkels Mand!«

Mrs. Bumble saa straks, at det afgørende Øjeblik var kommet nu, og at der nu maatte slaas et afgørende Slag for Herredømmet; aldrig saa snart hørte hun derfor denne Hentydning til den hedengangne, før hun sank om i en Stol, skreg, at Mr. Bumble var et haardhjærtet Afskum, og fik Krampegraad.

Men Taarer var ikke det rette Middel til at røre Mr. Bumbles Hjærte; det var vandtæt. Han saa fornøjet paa den gode Dame og bad hende i en opmuntrende Tone om endelig at græde dygtigt, da Lægerne ansaa denne Legemsøvelse for meget befordrende for Sundheden.

»Den udvider Lungerne, vasker Ansigtet, giver Øjnene Bevægelse og beroliger Sindet,« sagde Mr. Bumble. »Saa græd du kun væk!«

Med denne spøgefulde Bemærkning tog Mr. Bumble sin Hat ned fra Knagen, satte den temmelig forsorent paa Snur, som en Mand kan gøre det, naar han føler, at han har hævdet sin Overlegenhed paa en passende Maade, stak Hænderne i Lommen og slentrede hen mod Døren med stor Sindsro.

Nu havde den forhenværende Mrs. Corney kun prøvet med Taarerne, fordi det var mindre anstrængende end et korporligt Overfald; men hun var ganske forberedt paa ogsaa at forsøge denne Fremgangsmaade, hvad Mr. Bumble hurtigt fik at mærke.

Det første Bevis han fik, var en hul Lyd, der øjeblikkelig fik hans Hat til at

flyve hen i den anden Ende af Stuen. Da han saaledes var gjort barhovedet, klemte den erfarne Dame Halsen sammen paa ham med den ene Haand, medens hun med den anden lod det hagle ned over hans Hoved med kraftige, behændigt rettede Slag. Saa skabte hun en Smule Afveksling ved at kradse ham i Ansigtet og rive Haaret ud af Hovedet paa ham, og da hun nu mente, at hun havde straffet ham tilstrækkeligt for hans Forbrydelse, skubbede hun ham om paa en Stol, der heldigvis stod tilrede, og opfordrede ham til at begynde at snakke om sine Privilegier igen, hvis han havde Mod til det.

»Op med dig!« sagde Mrs. Bumble i en bydende Tone, »og ud af Stuen med dig, hvis du ikke ønsker, jeg skal gøre en Ulykke paa dig.«

Mr. Bumble rejste sig med et ynkeligt Ansigt og grundede over, hvad det mon skulde være for en Ulykke; saa samlede han sin Hat op og saa hen imod Døren.

»Gaar du?« spurgte Mrs. Bumble.

»Vist saa, min Ven, vist saa,« svarede Mr. Bumble og gjorde en hurtigere Bevægelse henimod Døren. »Det var ikke min Mening at — nu gaar jeg, min Ven! Du er saa voldsom, at jeg virkelig — —.«

I dette Øjeblik traadte Mrs. Bumble hurtigt frem for at lægge Gulvtæppet, der var blevet sparket i Ulave under Kampen, til Rette. Mr. Bumble fo'r øjeblikkelig ud af Stuen uden at tænke videre paa sin ufuldendte Sætning, og efterlod den tidligere Mrs. Corney som uindskrænket Herre over Valpladsen.

Mr. Bumble var blevet ganske overrumplet og fuldkomment slaaet. Han havde en afgjort Tilbøjelighed til at prale, fandt ikke ringe Glæde i at udvise smaalig Grusomhed, det er følgelig overflødigt at bemærke, at han var en Kujon. Dette er paa ingen Maade nogen Forringelse af hans Karakter; thi mange offentlige Personligheder, der nyder den højeste Agtelse og Beundring, er Ofre for lignende Svagheder. Det bemærkes snarest til hans Ære og netop for at bibringe Læseren et Indtryk af, i hvor høj Grad han egnede sig til det offentlige Liv.

Men hans Fornedrelses Maal var ikke fuldt endnu. Efter at han havde gjort en Runde i Huset og for første Gang tænkt, at Fattiglovene virkelig var for strænge ved Folk, og at Mænd, som løb bort fra deres Koner og lod Sognet om at tage sig af dem, i Grunden slet ikke burde straffes, men snarere belønnes som fortjenstfulde Personer, der havde lidt meget — kom han ind i et Rum, hvor nogle af de kvindelige Fattiglemmer i Reglen var beskæftiget med at vaske det kommunale Linned, og hvorfra han nu hørte Lyden af Stemmer.

»Hm!« sagde Mr. Bumble og opbød al sin medfødte Værdighed. »Disse Fruentimmer skal i det mindste blive ved at respektere Privilegiet. — Hallo dér! Hvad er Meningen med det Spetakel, I Rendemasker?«

Med disse Ord aabnede Mr. Bumble Døren og gik opbragt indenfor; men hans Væsen blev øjeblikkelig ydmygt krybende, da han uventet fik Øje paa sin Frue.

»Jeg vidste ikke, du var her, min Ven,« sagde han.

»Vidste ikke, jeg var her!« gentog Mrs. Bumble. »Hvad har *du* at gøre her?«

»Jeg fandt, de snakkede lidt for meget til at kunne gøre deres Arbejde ordenligt, min Ven,« svarede Mr. Bumble og skottede til et Par gamle Koner, der stod ved Vaskebaljen og gottede sig over Opsynsmandens Ydmyghed.

»*Du* fandt, at de snakkede for meget?« sagde Mrs. Bumble. »Hvad kommer det dig ved?«

»Men, min kære — —.«

»Hvad kommer det dig ved?«

»Meget rigtigt, du er Forstanderske her, min Ven. Men jeg tænkte, at du maaske ikke var her i Øjeblikket.«

»Nu skal jeg sige dig noget, Bumble,« svarede hans Frue. »Vi trænger aldeles ikke til din Indblanding. Du holder alt for meget af at stikke din Næse i Ting, der ikke kommer dig ved, saa alle her i

Huset ler ad dig, saa snart du vender Ryggen til, og du gør dig til Nar hver Time paa Dagen. Ud med dig! Naa!«

Mr. Bumble, hvem det skar i Hjærtet at se de to gamle Koner stikke Hovederne sammen i skadefro Henrykkelse, tøvede et Øjeblik. Mrs. Bumble, hvis Taalmodighed snart var udtømt, greb en Strippe med Sæbelud, pegede mod Døren og bad ham skruppe af paa Øjeblikket, hvis han ikke vilde have Indholdet ned over sin værdige Person.

Hvad skulde Mr. Bumble gøre? Han saa sig nedslaaet om og luskede af, og da han naaede Døren, voksede Konernes Fnisen til en skingrende Latter. Det var det eneste, der manglede. Han var nedværdiget i deres Øjne; selv overfor Fattiglemmerne havde han mistet sin Rang og Stilling; fra et Kommunalbuds Højder var han styrtet ned i det ynkeligste Tøffelregimentes laveste Dybder.

»Altsammen paa to Maaneder!« sagde Mr. Bumble, opfyldt af sørgelige Tanker. »To Maaneder! For ikke mere end to Maaneder siden var jeg ikke blot min egen Herre, men alle andres her i Fattighuset, og nu — —.«

Det var for meget. Mr. Bumble varmede Ørene paa den Dreng, der aabnede Porten for ham, og gik i stort Sindsoprør ud paa Gaden.

Han gik op ad den ene Gade og ned ad den anden, indtil Bevægelsen havde faaet den mest lidenskabelige Sorg til at lægge sig, og saa gjorde Tilbageslaget i hans Følelser ham tørstig. Han gik forbi adskillige Værtshuse, og omsider stansede han foran et, der laa i en Sidegade, og i hvis Bagstue han saa, der kun sad en enlig Kunde. I dette Øjeblik begyndte det at regne stærkt. Dette bestemte ham. Mr. Bumble gik ind, bestilte noget at drikke, da han gik forbi Skænken, og traadte ind i det Værelse, han havde kunnet overse fra Gaden.

Den Mand, som sad dér, var høj og mørk og bar en stor Kappe. Han saa ud til at være en fremmed, og en vis Træthed i hans Miner, ligesom hans støvede Dragt, syntes at tyde paa, at han havde gaaet langt. Han skævede til Mr. Bumble, da han traadte ind, men nedlod sig neppe nok til at besvare hans Hilsen med et Nik.

Mr. Bumble havde fuldkommen Værdighed nok for to, selv om den Fremmede havde været mere indladende, saa han drak sin Genevergrog i Tavshed og læste Avisen med vigtige og højtidelige Miner.

Imidlertid gik det saadan — som det ofte gør, naar Mennesker kommer sammen under slige Omstændigheder — at Mr. Bumble af og til følte en uimodstaaelig Trang til at kaste et Blik paa den Fremmede; og at hver Gang han gjorde det, trak han temmelig forvirret Øjnene til sig igen, fordi han opdagede, at den Fremmede netop i dette Øjeblik kastede et Blik paa ham. Mr. Bumble blev endnu mere forlegen ved det højst mærkværdige Udtryk i den Fremmedes Øjne, der var skarpe og klare, men formørkedes af en mistænksom Skulen, han aldrig havde set Mage til, og som var yderst frastødende.

Da de paa denne Maade havde mødt hinandens Blik nogle Gange, brød den Fremmede Tavsheden med en barsk, dyb Stemme:

»Var det mig, De saa efter, da De kiggede ind ad Vinduet?« sagde han.

»Ikke det, jeg ved af, med mindre De er Mr. — —.« Her stansede Mr. Bumble pludselig, for han var nysgerrig efter at vide den Fremmedes Navn og tænkte i sin Taalmodighed, at den anden maaske vilde fortsætte.

»Nu ser jeg, at De ikke saa efter mig,« sagde den Fremmede med et spydigt Smil. »Ellers vilde De have vidst mit Navn. De kender det ikke, og jeg raader Dem til ikke at spørge.«

»Jeg mente ikke noget ondt, unge Mand,« sagde Mr. Bumble majestætisk.

»Og har heller ikke gjort noget,« svarede den Fremmede.

Efter denne korte Ordveksling fulgte en ny Pavse, som atter brødes af den Fremmede.

»Jeg tror, jeg har set Dem før,« sagde han. »De var anderledes klædt dengang, og jeg gik kun forbi Dem paa

Gaden, men jeg synes, jeg kan kende Dem igen. De var engang Kommunalbud her, ikke?«

»Jo, jeg var,« sagde Mr. Bumble overrasket.

»Det var i den Egenskab, jeg saa Dem,« svarede den anden med et Nik. »Hvad er De nu?«

»Opsynsmand i Fattighuset,« svarede Mr. Bumble langsomt og med Vægt, for at stanse enhver upassende Familiaritet, som den anden muligt ellers kunde tillade sig. »Opsynsmand i Fattighuset, unge Mand.«

»De har vel samme Blik for Deres egen Fordel, som De altid har haft?« vedblev den Fremmede og mødte skarpt Mr. Bumbles forbavsede Blik. »De skal ikke være bange for at svare rent ud, Mand. De ser, jeg kender Dem ganske godt.«

»Jeg antager,« svarede Mr. Bumble, idet han holdt Haanden over Øjet og i øjensynlig Forvirring mønstrede den anden fra øverst til nederst, »at en gift Mand ikke har mere mod at tjene sig en ærlig Skilling, naar han kan, end en Ungkarl. Kommenale Embedsmænd er ikke saa godt lønnede, at de har Raad til at afslaa en lille Ekstraindtægt, naar den tilbydes dem paa en høflig og passende Maade.«

Den Fremmede smilte og nikkede igen, som om han vilde sige, at han ikke havde taget fejl af sin Mand; derpaa ringede han paa Klokken.

»Fyld det Glas igen,« sagde han, idet han rakte Værten Mr. Bumbles tomme Glas. »Lad det blive stærkt og varmt. Saadan vil De vel helst have det?«

»Ikke altfor stærkt,« svarede Mr. Bumble og rømmede sig betydningsfuldt.

»De forstaar nok, hvad det betyder, Vært,« sagde den Fremmede tørt.

Værten smilte, forsvandt og vendte kort efter tilbage med et dampende Bryg, hvoraf den første Slurk drev Vandet op i Øjnene paa Mr. Bumble.

»Hør nu efter,« sagde den Fremmede efter at have lukket Døren og Vinduet. Jeg er kommet herned i Dag for at træffe Dem, og ved et af disse Tilfælde, Fanden somme Tider arrangerer for sine Venner, traadte De herind i Stuen til mig, netop som jeg sad og tænkte paa Dem. Jeg ønsker en Oplysning af Dem. Jeg forlanger ikke, at De skal give mig den for intet, hvor ubetydeligt den end er. Tag det dér til at begynde med.«

Mens han talte, skød han forsigtigt et Par Sovereigns over til Mr. Bumble, som om han nødig vilde have, at der skulde høres Klirren af Penge udenfor. Da Mr. Bumble omhyggeligt havde undersøgt Mønterne, for at se om de var ægte, og fornøjet stukket dem i sin Vestelomme, fortsatte den anden:

»Søg nu tilbage i Deres Hukommelse — lad mig se — tolv Aar fra sidste Vinter.«

»Det er en lang Tid,« sagde Mr. Bumble. »Meget vel. Jeg har gjort det.«

»Scenen er Fattighuset.«

»Godt.«

»Og Tiden Nat.«

»Ja.«

»Og Stedet det usle Hul, hvor det nu var, hvor elendige Fruentimmer frembringer det Liv og den Sundhed, der ofte er nægtet dem selv — føder klynkende Børn, som Sognet maa tage sig af, og skjuler deres Skam i Graven, gid de maa raadne.«

»Fødselsstuen, formoder jeg?« bemærkede Mr. Bumble, der ikke ganske kunde følge den andens overspændte Beskrivelse.

»Ja,« svarede den Fremmede. »En Dreng blev født dér.«

»Mange Drenge,« sagde Mr. Bumble og rystede opgivende paa Hovedet.

»Gid de Djævleunger faa en Ulykke!« udbrød den Fremmede. »Jeg taler om een. En forsagt, blegnæbbet Hvalp, som blev sat i Lære hos en Ligkistesnedker — jeg vilde ønske, han havde lavet hans Kiste og skruet ham inde i den — og som man siden hen antog løb væk til London.«

»Aa, De mener Oliver! Lille Twist!« sagde Mr. Bumble. »Naturligvis husker

jeg ham. Der har aldrig levet en genstridigere lille Slubbert — —.«

»Det er ikke ham, jeg ønsker at høre om; jeg har hørt nok om ham. Det er om en Kvinde — den Heks, der plejede hans Moder. Hvor er hun?«

»Ja, hvor er hun?« sagde Mr. Bumble, hvem Groggen havde gjort skemtsom. »Det vilde være vanskeligt at sige. Der er i hvert Fald ikke Tale om Fødselshjælp, dér hvor hun er kommet hen, saa jeg antager, hun er uden Beskæftigelse.«

»Hvad mener De?« spurgte den Fremmede barsk.

»At hun døde sidste Vinter,« svarede Mr. Bumble. Manden saa stift paa ham og blev ved med det en Tid, skønt hans Blik lidt efter lidt blev adspredt, som om han var hensunken i Tanker. I nogen Tid syntes han ikke at vide, om han skulde føle sig lettet eller skuffet ved denne Oplysning; men omsider trak han Vejret mere frit, tog sine Øjne til sig og sagde, at det havde ikke stort at sige. Saa rejste han sig for at gaa.

Men Mr. Bumble var snedig nok, og han saa straks, at her var en Lejlighed til med Fordel at udnytte en Hemmelighed, som hans bedre Halvdel var i Besiddelse af. Han huskede godt nok den Aften, da gamle Sally døde, og havde god Grund til det, thi det var ved den Lejlighed, han havde friet til Mrs. Corney; og skønt denne Dame aldrig havde betroet ham det Skriftemaal, hvortil hun havde været det eneste Vidne, havde han dog hørt nok til at vide, at det drejede sig om noget, der var hændet, mens den gamle plejede Oliver Twists unge Moder. Dette tænkte han straks paa, og med en hemmelighedsfuld Mine underrettede han den Fremmede om, at et Fruentimmer havde lukket sig inde med den gamle Pulverheks, kort før hun døde, og at han havde nogen Grund til at tro, at hun kunde kaste noget Lys over det, han spurgte om.

»Hvordan kan jeg finde hende?« sagde den Fremmede, idet han kastede al Forsigtighed til Side og tydeligt viste, at al hans Frygt, hvad det nu end var for, var vakt paany ved denne Meddelelse.

»Kun gennem mig,« svarede Mr. Bumble.

»Naar?«

»I Morgen.«

»Klokken ni om Aftenen,« sagde den Fremmede, idet han tog et Stykke Papir frem og nedskrev Adressen paa et mindre anset Hus ved Floden med Bogstaver, der røbede, hvor ophidset han var. »Klokken ni om Aftenen fører De hende til mig dér. Jeg behøver ikke at bede Dem om at holde tæt. Det er i Deres egen Interesse.«

Med disse Ord gik han hen imod Døren, efter først at have betalt for Drikkevarerne, med en kort Bemærkning om, at de skulde hver sin Vej, gik han uden videre Ceremonier, idet han kun eftertrykkeligt gentog det Klokkeslet, han havde fastsat for deres Møde den følgende Aften.

Da den kommunale Embedsmand kastede et Blik paa Adressen, saa han, at den ikke indeholdt noget Navn. Den Fremmede var ikke kommet langt, saa han løb efter ham for at spørge ham om det.

»Hvad vil De?« udbrød Manden og vendte sig hurtigt om, da Bumble rørte ved hans Arm. »Følger De efter mig?«

»Blot for at gøre Dem et Spørgsmaal,« sagde den anden og pegede paa Papirslappen. »Hvilket Navn skal jeg spørge efter?«

»Monks,« svarede Manden og gik hurtigt bort.

Otte og tredivte Kapitel.

Indeholder en Beretning om, hvad der gik for sig mellem Mr. og Mrs. Bumble og Monks under deres Møde.

Det var en trykkende, mørk Sommeraften, og Skyerne, der havde truet hele Dagen, sendte allerede store Regndraaber ned over Jorden og syntes at varsle om et heftigt Tordenvejr, da Mr. og Mrs. Bumble drejede af fra Byens Hovedgade og begav sig hen imod en spredt lille Koloni af forfaldne Huse en god Fjerdingvej derfra, der var opført paa en lav og usund, fugtig Grund langs Floden.

De var begge indhyllet i gammelt, lurvet Overtøj, maaske baade for at beskytte sig mod Regnen og for at undgaa at blive set. Manden bar en Lygte, hvorfra der imidlertid endnu ikke skinnede noget Lys, og traskede nogle Skridt foran, som om han, da Vejen var meget sølet, vilde give sin Hustru Lejlighed til at træde i hans tunge Fodspor. Ingen af dem talte et Ord. Af og til sagtnede Mr. Bumble sine Skridt og vendte sit Hoved, som for at forvisse sig om, at hans Ægtemage fulgte ham, og naar han da saa, at hun var lige i Hælene paa ham, gik han atter hurtigere til.

Deres Bestemmelsessted kunde paa ingen Maade kaldes tvivlsomt, thi det havde længe været kendt som Tilholdssted for Banditter af laveste Art, som gav sig ud for at tjene deres Brød ved Arbejde, men som i Virkeligheden levede af at stjæle og røve. Det var en Samling elendige Rønner, nogle hurtigt smækket op af løse Mursten, andre af gammelt ormædt Skibstømmer, og de laa uden Plan eller Orden mellem hverandre, for Størstedelen kun et Par Fod fra Flodbredden. Nogle faa hullede Baade, der var trukket op i Mudderet og gjort fast ved det lave Bolværk omkring det, og hist og her en Aare eller en Tovende, syntes ved første Øjekast at vidne om, at Beboerne af disse usle Hytter drev en eller anden Næring paa Floden; men et Blik paa disse Genstandes havarerede og ubrugelige Tilstand vilde uden større Vanskelighed bringe den forbigaaende paa den Tanke, at de mere var anbragt dér for at redde Skinnet end for virkelig at tages i Brug.

Længst inde mellem disse Rønner og lige op til Floden, som dens øvre Stokværk hang ud over, laa der en stor Bygning, der tidligere var blevet benyttet som Fabrik, og som rimeligvis i sin Tid havde givet Beboerne af de omliggende Huse Arbejde. Men den var forlængst forvandlet til en Ruin. Rotter, Orme og Fugtighed havde svækket og fortæret de Pæle, hvorpaa den hvilede, og en stor Del af Bygningen var allerede sunket ned i Vandet, medens Resten, vaklende og bøjende sig ud over den mørke Strøm, syntes at vente paa en gunstig Lejlighed til at følge efter sin gamle Kammerat.

Det var foran denne forfaldne Bygning, det værdige Par stansede, netop som det første, fjærne Tordenskrald bragede gennem Luften, og Regnen begyndte at strømme.

»Det skulde være et eller andet Sted her,« sagde Bumble og raadførte sig med Papirslappen i sin Haand.

»Hallo dér!« raabte en Stemme fra oven.

Mr. Bumble saa op efter Lyden og skelnede en Mand, der kiggede ud over en Halvdør paa anden Sal.

»Bliv staaende et Øjeblik,« raabte Stemmen. »Jeg skal straks være hos Dem.« Dermed forsvandt Hovedet, og Døren blev lukket.

»Er det den Mand?« spurgte Mrs. Bumble.

Mr. Bumble nikkede.

»Saa husk, hvad jeg har sagt dig og

sig saa lidt, som muligt, ellers røber du os lige straks.«

Mr. Bumble, som temmelig ængstelig havde taget Bygningen i Øjesyn, var lige ved at spørge, om det ikke var raadeligst at opgive Foretagendet; men i det samme aabnede Monks en lille Dør tæt ved dem og vinkede ad dem.

»Naa!« udbrød han utaalmodigt og stampede i Gulvet. »Lad mig ikke staa her og vente.«

Konen, der i Begyndelsen havde tøvet, gik nu dristigt ind uden at afvente nogen yderligere Opfordring. Mr. Bumble, der skammede sig ved at blive tilbage eller være bange for det, fulgte bagefter, øjensynligt meget ilde til Mode og næsten uden Spor af den Værdighed, der ellers var hans mest fremtrædende Ejendommelighed.

»Hvorfor Fanden blev De staaende derude i Regnen?« sagde Monks og vendte sig om mod Bumble, efter at have laaset Døren efter dem.

»Vi — vi svalede os bare af,« stammede Bumble og saa sig frygtsomt om.

»Svalede Dem af!« gentog Monks. »Al den Regn, der nogen Sinde er faldet eller vil falde, kan ikke slukke den Helvedes Ild, et Menneske kan gaa omkring med i sit Hjærte. De faar Dem ikke saa let svalet af; tro bare ikke det!«

Med denne opmuntrende Bemærkning vendte Monks sig mod Konen og saa saa barsk paa hende, at selv hun, der ikke var saa let at skræmme, maatte slaa Øjnene ned.

»Er det Konen?« spurgte Monks.

»Herre! Ja, det er Konen,« svarede Mr. Bumble og tænkte paa sin Kones Advarsel.

»De tror vel ikke, Kvinder kan gemme paa Hemmeligheder?« sagde hun og mødte atter Monks' forskende Blik.

»Jeg ved, at der er *een*, de altid kan gemme paa, til den bliver opdaget,« sagde Monks ringeagtende.

»Og hvad er det for en?« spurgte hun i samme Tone.

»Tabet af deres gode Navn og Rygte,« svarede Monks. »Og efter samme Regel — hvis en Kvinde er med i en Hemmelighed, som hun kan blive hængt eller deporteret for, er jeg ikke bange for, at hun skal fortælle den til nogen. Er De med?«

»Nej,« svarede hun og blev lidt rød.

»Nej naturligvis!« sagde Monks. »Hvordan skulde De være det?«

Han sendte sine to Fæller noget midt imellem et Smil og en Skulen, gjorde atter Tegn til dem, at de skulde følge ham, og skyndte sig hen gennem det store, lave Rum. Han vilde netop til at gaa op af en stejl Trappe, eller rettere Stige, der førte op til et Pakhusloft ovenover, da et flammende Lyn glimtede ned gennem Aabningen og efterfulgtes af et Tordenbrag, der fik den faldefærdige Bygning til at ryste i sin Grundvold.

»Hør!« udbrød han og fo'r tilbage. »Hør!« Det ruller og brager, som gav det Genlyd gennem tusind Huler, hvor Djævlen krøb i Skjul for det. Jeg hader den Lyd!«

Han blev et Øjeblik staaende tavs, og da han saa pludseligt tog Hænderne fra sit Ansigt, var det til Mr. Bumbles ubeskrivelige Forfærdelse ganske fortrukket og farveløst.

»Jeg faar af og til saadant et Anfald,« sagde Monks, da han lagde Mærke til hans Uro. »Og somme Tider fremkaldes det af Tordenvejr. Bryd Dem ikke om mig; nu er det forbi for den Gang.«

Med disse Ord gik han foran op ad Stigen, lukkede hurtigt Skodderne for i det Rum, den førte op til, og firede en Lygte ned, som hang ned over en Trisse fra en af de svære Bjælker i Loftet, og som kastede et dunkelt Lys over et gammelt Bord med tre Stole om.

»Naa,« sagde Monks, da de alle tre havde sat sig, »jo før vi kommer til vore Forretninger, des bedre for os alle. Konen ved vel, hvad det drejer sig om?«

Spørgsmaalet var rettet til Bumble; men hans Kone kom ham i Forkøbet ved at svare, at hun var fuldkommen inde i Sagen.

»Han havde altsaa Ret, da han sagde, at De var inde hos denne Heks den Af-

ten, hun døde, og at hun fortalte Dem noget — —«

»Om Moderen til den Dreng, De omtalte,« afbrød hun ham. »Ja.«

»Det første Spørgsmaal er nu, af hvad Art hendes Meddelelse var?« sagde Monks.

»Det er det andet,« sagde hun roligt. »Det første er, hvad denne Meddelelse kan være værd?«

»Hvem Fanden kan sige det, uden at vide hvad den drejer sig om?« spurgte Monks.

»Ingen bedre end De, er jeg overbevist om,« svarede Mrs. Bumble, der ikke manglede Mod, hvad hendes Ægtefælle trøstigt kunde bevidne.

»Hm!« sagde Monks betydningsfuldt og saa ivrigt spørgende paa hende. »Der er maaske noget at faa, som er Penge værd, hvad?«

»Maaske!« svarede hun roligt.

»Noget som blev taget fra hende,« sagde Monks. »Noget hun bar paa sig — noget som — —«

»De maa hellere gøre et Bud,« afbrød Mrs. Bumble. »Jeg har hørt nok til at være vis paa, at De er en Mand, jeg kan tale med.«

Mr. Bumble, hvem han bedre Halvdel ikke havde indviet mere i Hemmeligheden, end han havde været fra først af, lyttede til denne Samtale med fremstrakt Hals og Øjnene paa Stilke; han saa fra den ene til den anden med usminket Forbavselse; og denne blev om muligt endnu større, da Monks barsk spurgte, hvilken Sum hun forlangte for sin Meddelelse.

»Hvad er den værd for Dem?« spurgte hun lige saa rolig som før.

»Maaske ingen Ting, maaske tyve Pund,« svarede Monks. »Tal, og lad os vide hvilken af Delene.«

»Læg fem Pund til den Sum, De nævnede. Giv mig fem og tyve Pund i Guld, saa skal jeg fortælle Dem alt, hvad jeg ved. Ikke før.«

»Fem og tyve Pund!« udbrød Monks og fo'r tilbage.

»Jeg talte saa tydeligt, som jeg kunde,« svarede Mrs. Bumble. »Det er heller ikke nogen stor Sum.«

»Ikke nogen stor Sum for en ussel Hemmelighed, som maaske ingen Ting er værd, naar jeg har hørt den!« udbrød Monks utaalmodigt, »og som har været død og begravet i tolv Aar eller mere!«

»Og hvis jeg nu kommer til at betale for ingen Ting?« spurgte Monks tøvende.

»De kan let tage Pengene fra mig igen,« svarede hun. »Jeg er kun en Kvinde, og jeg er alene og ubeskyttet her.«

»Ikke alene, min Ven, og heller ikke ubeskyttet,« sagde Mr. Bumble med en Stemme, der skælvede af Frygt. »*Jeg* er her, min Ven. Og desuden,« sagde Mr. Bumble med klaprende Tænder, »er Mr. Monks altfor meget Gentleman til at forsøge paa Vold overfor kommenale Personer. Mr. Monks ved, at jeg ikke er nogen ung Mand, min Ven, og at jeg er gaaet en Smule i Frø, om jeg saa maa sige; men har hørt — jeg siger, min Ven, at jeg tvivler ikke om, at Mr. Monks har hørt, at jeg er en meget modig Mand, der har ualmindelige Kræfter, naar jeg først bliver tirret. Jeg behøver blot at blive tirret en Smule det er nok.«

Mens Mr. Bumble sagde dette, gjorde han et ynkeligt Forsøg paa at gribe bistert om sin Lygte, og viste klart ved den Angst, der stod præget i hvert af hans Træk, at han virkelig maatte tirres lidt, og det ikke saa helt lidt, før han greb til krigerske Foranstaltninger — naturligvis naar det drejede sig om Fattiglemmer eller andre til dette Øjemed indrettede Personer.

»Du er et Fæ,« sagde Mrs. Bumble, »og du gjorde bedre i at holde din Mund.«

»Han havde gjort bedre i at lade sin Tunge skære af, før han kom, hvis han ikke kan tale mere sagte,« sagde Monks barskt. »Han er altsaa Deres Ægteherre?«

»*Han* min Ægteherre!« haanlo hun. »Jeg tænkte det straks, da De kom

ind,« svarede Monks, der lagde Mærke til det forbistrede Blik, hun sendte sin Mand, mens hun talte. »Saa meget bedre; jeg nærer mindre Betænkelighed ved at have med to Mennesker at gøre, naar jeg ser, at de kun har een Vilje. Jeg mener det alvorligt. Se her!«

Han stak sin Haand i Lommen, trak en Lærredspose frem af den, talte fem og tyve Sovereigns op paa Bordet og skød dem over til Konen.

»Tag dem saa,« sagde han. »Og naar det forbandede Tordenskrald, som jeg kan mærke er lige ved at bryde løs over Taget, er forbi, saa lad os høre Deres Historie.«

Da Skraldet, der syntes at drøne lige over Hovedet paa dem, var døet hen, bøjede han sig forover for at lytte. De tre Ansigter næsten rørte ved hinanden, mens de to Mænd bøjede sig frem over Bordet i deres Iver efter at høre, og Konen ogsaa lænede sig frem, for at de kunde høre hendes Hvisken. Det matte Skær fra Lygten faldt lige ned over deres Ansigter og gjorde dem endnu blegere og lidenskabeligere, og omgivet som de var af det dybeste Mørke, saa de yderst uhyggelige ud.

»Da det Fruentimmer, vi kaldte gamle Sally døde,« begyndte hun, »var hun og jeg alene.«

»Var der slet ingen til Stede?« spurgte Monks i den samme hult hviskende Tone, »ingen ussel Svækling eller Idiot i en af de andre Senge? Ingen som kunde høre, og maaske forstaa?«

»Ikke en Sjæl. Vi var alene. Jeg stod alene ved Siden af hende da Døden tog hende.«

»Godt,« sagde Monks og saa skarpt paa hende. »Videre!«

»Hun talte om en ung Skabning, som havde bragt et Barn til Verden nogle Aar før, ikke blot i den samme Stue, men i den samme Seng, hvori hun nu laa og skulde dø.«

»Ja saa?« sagde Monks med skælvende Læber og kastede et Blik tilbage over sin Skulder. »Guds Blod, hvor besynderligt det kan føje sig!«

»Barnet var det, De omtalte til ham dér i Aftes,« sagde hun og nikkede ligegyldigt over mod sin Mand. »Moderen havde denne Vaagekone bestjaalet.«

»Mens hun levede?«

»Da hun var død,« svarede Konen med noget som en Gysen. »Da Liget knap var koldt endnu, bestjal hun det for det, som Moderen i sit sidste Aandedræt havde bedt hende opbevare for Barnets Skyld.«

»Solgte hun det?« udbrød Monks ophidset. »Har hun solgt det? Hvor? Hvornaar? Til hvem? Hvor længe var det siden?«

»Da hun med stor Vanskelighed havde faaet sagt mig, at hun havde taget det, faldt hun tilbage og døde.«

»Uden at sige mere?« udbrød Monks med en Stemme, der lød endnu mere rasende, fordi den var dæmpet. »Det er Løgn! De skal ikke drive Spot med mig. Hun sagde mere. Om jeg saa skal slide Livet ud af Kroppen paa Dem begge, vil jeg vide, hvad det var.«

»Hun sagde ikke et Ord mere,« sagde Konen, der ikke syntes at være det mindste forskrækket (hvad man langt fra kunde sige om Mr. Bumble) over den fremmede Mands Heftighed. »Men hun greb voldsomt fat i min Kjole med den ene Haand, som næsten var lukket; og da jeg saa, at hun var død, og derfor vristede Haanden løs, fandt jeg en snavset Lap Papir i den.«

»Og den indeholdt —?«

»Ingen Ting. Det var en Laanesedel.«

»Paa hvad?«

»Det skal jeg fortælle Dem til sin Tid. Jeg antager, at hun har gemt Smykket i nogen Tid, i Haab om at kunne faa mere ud af det; og saa har hun pantsat det, og Aar efter Aar har hun sparet eller skrabet Penge sammen til at betale Renter med hos Pantelaaneren, for at det ikke skulde forfalde, saa at hun altid kunde løse det hjem, hvis der skulde blive Brug for det. Det blev der ikke; og som sagt, hun døde med den slidte, sammenkrøllede Lap i sin Haand. Det forfaldt to Dage efter. Jeg

tænkte, at det en Dag kunde komme til Nytte, og derfor løste jeg Pantet hjem.«

»Hvor er det nu?« spurgte Monks hurtigt.

»*Dér!*« svarede Konen. Og som om hun var glad ved at blive den kvit, kastede hun hurtigt et lille Skindfutteral, der neppe var stort nok til at rumme et lille Lommeur, hen ad Bordet. Monks kastede sig over det og rev det op med skælvende Hænder. Det indeholdt en lille Guldmedaljon, hvori der var to Haarlokker og en glat Vielsesring af Guld.

»Der staar indridset Ordet »*Agnes*« paa den indvendige Side,« sagde Konen. »Der er ladt Plads aaben til Efternavnet; og saa følger Datoen, knapt et Aar, før Barnet blev født. Det har jeg opdaget.«

»Og det er det hele?« sagde Monks efter en ivrig og omhyggelig Undersøgelse af Indholdet.

»Ja.«

Mr. Bumble trak Vejret dybt, som om han var glad over at Historien var forbi, uden at der blev Tale om at tage de fem og tyve Pund tilbage igen. Og nu tog han Mod til sig og tørrede den Sved af, der under hele den foregaaende Samtale uhindret havde trillet ned ad hans Næse.

»Jeg kender ikke noget til Historien, ud over hvad jeg kan gætte mig til,« sagde hans Kone til Monks efter en kort Pavse. »Og jeg bryder mig heller ikke om det, det er tryggest ingen Ting at vide. Men maa jeg gøre Dem to Spørgsmaal?«

»De maa gerne spørge,« sagde Monks, aabenbart forbavset. »Men om jeg vil svare, er et andet Spørgsmaal.«

»Hvilket gør tre,« sagde Mr. Bumble med et Forsøg paa at være vittig.

»Er dette, hvad De ventede at faa af mig?« spurgte Forstandersken.

»Ja,« svarede Monks. »Og det andet Spørgsmaal?«

»Hvad agter De at gøre med det? Kan det blive benyttet imod mig?«

»Aldrig,« svarede Monks. »Og heller ikke mod mig. Se her! Men gør ikke et Skridt fremad, ellers er Deres Liv ikke en sur Sild værd.«

Med disse Ord rullede han hurtigt Bordet til Side, trak i en Jærnring i Gulvet og aabnede en stor Lem lige for Fødderne af Mr. Bumble, der skyndsomst trak sig flere Skridt tilbage.

»Se derned,« sagde Monks og sænkede Lygten ned i Gabet. »Vær ikke bange for mig. Jeg kunde ganske roligt have styrtet Dem derned, mens De sad paa Lemmen, hvis *det* havde været min Hensigt.«

Saaledes opmuntret gik Forstandersken hen til Randen, og selv Mr. Bumble vovede, drevet af sin Nysgerrighed, at gøre det samme. Floden, der var opsvulmet af den stærke Regn, hvirvlede af Sted dernede i brusende Fart, og alle andre Lyde opslugtes af Vandets Larm, mens det plaskede og brødes mod de grønne, slimede Pæle. Der havde engang været en Vandmølle under Huset, og Strømmen, der skummede og sprøjtede om de faa raadne Bjælker og de Rester af Mølleværket, der endnu var tilbage, syntes at fare fremad med ny Kraft, efter at have gjort sig fri for de Hindringer, som forgæves havde søgt at stanse dens hovedkuls Fart.

»Hvis man kastede Liget af et Menneske derned, hvor vilde det saa være i Morgen tidlig?« sagde Monks, idet han svingede Lygten frem og tilbage i den mørke Brønd.

»Tre Mil nede ad Floden og slidt i Stumper og Stykker,« svarede Bumble og gøs tilbage ved den blotte Tanke.

Monks tog den lille Pakke frem fra sit Bryst, hvor han hurtigt havde stukket den ind; bandt et Stykke Bly, der havde hørt til en gammel Tridse og laa paa Gulvet, fast til den, og lod den falde ned i Strømmen. Den faldt saa lige som en Pil, kløvede Vandet med et neppe hørligt Plask og var borte.

De tre saa paa hinanden og syntes at aande friere.

»Saa!« sagde Monks og lod Lemmen falde i med et Brag. »Selv om Havet giver sine Døde tilbage, som der staar i Bøgerne, saa holder det dog paa Guld og

Sølv, og ogsaa paa det Stads dér. Vi har ikke mere at tale om og kan nu afbryde vort behagelige Møde.«

»Hjærtens gerne,« sagde Mr. Bumble ivrigt.

»De holder vel Tand for Tunge, hvad?« sagde Monks med et truende Blik. »Jeg er ikke bange for Deres Kone.«

»De kan stole paa mig, unge Mand,« svarede Mr. Bumble og trak sig med mange høflige Buk tilbage mod Stigen. »Af Hensyn til os alle, unge Mand; og til mig selv ogsaa, kan De vel forstaa, Mr. Monks.«

»Det glæder mig for Deres Skyld at høre,« bemærkede Monks. »Tænd nu Deres Lygte og gaa Deres Vej, saa hurtigt De kan.«

Det var heldigt, at Samtalen endte paa dette Punkt, ellers vilde Mr. Bumble, som nu havde bukket sig helt hen til Stigen, ufejlbarligt være styrtet paa Hovedet ned i Rummet nedenunder. Han tændte sin Lygte ved den anden, som Monks havde løsnet fra Rebet og nu holdt i Haanden; og uden at gøre videre Forsøg paa at forlænge Samtalen steg han i Tavshed ned, fulgt af sin Kone. Monks kom tilsidst, efter et Øjeblik at have stanset paa Trinene for at forvisse sig om, at der ikke hørtes andre Lyde end Regnens Pisken og Vandets Brusen.

De gik langsomt og forsigtigt gennem det nederste Værelse, thi Monks fo'r sammen for hver Skygge; og Mr. Bumble, der holdt Lygten en Fod over Gulvet, gik ikke alene paafaldende forsigtigt, men traadte ogsaa mærkværdigt let i Betragtning af hans Førhed og saa sig nervøst om efter skjulte Falddøre. Den Port, de var kommet ind af, blev sagte aabnet af Monks, og efter at Ægteparret blot havde udvekslet et Nik med deres hemmeligshedsfulde Bekendt, forsvandt de ud i Mørket og Regnen.

Aldrig saa snart var de borte, før Monks, der syntes at nære en uovervindelig Afsky for at være alene, kaldte paa en Dreng, som havde været skjult et eller andet Sted neden under; han bød ham gaa først med Lygten og vendte saa tilbage til det Kammer han lige havde forladt.

Ni og tredivte Kapitel.

Indfører nogle respektable Personer, som Læseren allerede kender, og viser, hvordan Monks og Jøden stak deres værdige Hoveder sammen.

Aftenen efter den, da de tre værdige, i sidste Kapitel omtalte Personer afgjorde deres lille Forretning, vaagnede Mr. William Sikes af en Lur og spurgte søvnigt brummende, hvad Klokken var.

Den Stue, hvori Mr. Sikes fremsatte dette Spørgsmaal var ingen af dem, han havde beboet før Ekspeditionen til Chertsey, skønt den laa i det samme Kvarter af Byen og ikke ret langt fra hans tidligere Logis. Tilsyneladende var det ikke saa komfortabel en Bolig som de tidligere, han havde haft, thi det var et usselt og slet møbleret, meget lille Værelse, der kun fik Lys gennem et lille Vindu i Skraataget, og som vendte ud til en snever, snavset Gyde. Heller ikke manglede det paa Tegn, som viste, at det var gaaet tilbage for den brave Mand; thi det knappe Bohave, den totale Man-

gel paa Hygge tillige med Fraværelsen af slige Smaating som overflødige Klæder og Linned, vidnede om den yderste Armod, medens selve Mr. Siket udmagrede og kraftesløse Tilstand til fulde vilde have bekræftet disse Symptomer, hvis det havde været nødvendigt. Indbrudstyven laa paa Sengen, indsvøbt i sin Kappe, der tjente ham som Slobrok, og hans Træk forskønnedes paa ingen Maade af hans gustne, sygelige Ansigtsfarve og en snavset Nathue og et stift, sort, ugegammelt Skæg. Hunden sad ved Siden af Sengen; snart saa den paa sin Herre med et tankefuldt Udtryk, snart spidsede den Øren og knurrede, naar en eller anden Støj fra Gaden eller nede i Huset tildrog sig dens Opmærksomhed.

Ved Vinduet, travlt beskæftiget med at lappe en gammel Vest, der udgjorde en Del af Tyvens sædvanlige Paaklædning, sad et Fruentimmer, saa bleg og udtæret af Vaagen og Mangel, at det vilde have været vanskeligt i hende at genkende den samme Nancy, som allerede er optraadt i denne Fortælling, hvis man ikke havde hørt hendes Stemme, da hun besvarede Mr. Sikes Spørgsmaal.

»Kun lidt over syv,« sagde Pigen. »Hvordan har du det i Aften, Bill.«

»Saa svag som Vand,« svarede Sikes bandende. »Kom her, ræk mig en Haand, saa jeg i det mindste kan komme op af denne her fordømte Seng.«

Sygdommen havde aabenbart ikke forbedret hans Humør; thi mens hun hjalp ham op og førte ham hen til en Stol, fremmumlede han en hel Del Forbandelser over hendes Kejtethed og slog hende.

»Naa, saa du græder?« sagde Sikes. »Staa ikke dér og tud. Kan du ikke tage dig noget bedre til, saa skrub hellere af med dig. Hører du?«

»Ja,« svarede Pigen og vendte sit Ansigt bort med en tvungen Latter. »Hvad har du nu sat dig i Hovedet?«

»Naa, saa du er kommet paa bedre Tanker, hvad?« brummede Sikes, da han saa de Taarer, der sitrede i hendes Øjne. »Saa meget bedre for dig.«

»Du vil da ikke være haard imod mig i Aften, Bill?« sagde Pigen og lagde sin Haand paa hans Skulder.

»Hvorfor ikke det?«

»Hvor mange Nætter,« sagde Pigen med et Anstrøg af kvindelig Ømhed, der endogsaa gav hendes Stemme en vis Blidhed, »hvor mange Nætter har jeg ikke haft Taalmodighed med dig, puslet om dig og plejet dig, som om du havde været et Barn; og det er første Gang, jeg har set dig være dig selv; du vilde ikke have behandlet mig, som du gjorde før, hvis du havde tænkt paa det, vel? Hører du, sig, at du ikke vilde det.«

»Naa ja,« svarede Mr. Sikes. »Saa vilde jeg ikke have gjort det. »Nu græder Tøsen F . . . . . brodere mig igen!«

»Det betyder ingen Ting,« sagde Pigen og kastede sig i en Stol. »Lad bare, som om du ikke ser det. Det er snart forbi.«

»Hvad er forbi?« spurgte Mr. Sikes raat. »Hvad er det nu for Narrestreger, du har for? Op med dig og bestil noget og lad mig være fri for dit Fruentimmervrøvl.«

Til enhver anden Tid vilde denne Formaning og den Tone, hvori den blev fremsat, have haft den ønskede Virkning; men nu, da Pigen virkelig var svag og udmattet, sank hendes Hoved tilbage over Stoleryggen og hun besvimede, før Mr. Sikes kunde faa Tid til at udstøde nogle af de til Lejligheden passende Eder, hvormed han plejede at udsmykke sine Trusler. Da han ikke rigtig vidste, hvad han skulde gøre i dette usædvanlige Tilfælde — thi Miss Nancys hysteriske Anfald plejede at være af den voldsomme Art, som Patienten slaar og sparker sig ud af uden videre Hjælp — prøvede Mr. Sikes med en lille Gudsbespottelse; og da han opdagede, at denne Behandlingsmaade var ganske virkningsløs, raabte han om Hjælp.

»Hvad er der i Vejen her, min Ven?« sagde Jøden og stak Hovedet ind.

»Kan De ikke række Pigebarnet en Haand?« svarede Sikes utaalmodigt. »Staa ikke dér og snak og grin ad mig!«

Med et forbavset Udraab ilte Fagin

Pigen til Hjælp, medens Mr. John Dawkins (ogsaa kaldet Lurendrejeren), der var kommet ind i Stuen efter sin ærværdige Ven, hurtigt lagde en Bylt, han bar, fra sig paa Gulvet, snappede en Flaske fra Master Charles Bates, der kom lige i Hælene paa ham, trak Proppen op af den med sine Tænder i en Haandevending, og slog en Del af dens Indhold i Halsen paa Patienten, efter først selv at have smagt paa det, for at forebygge mulige Fejltagelser.

»Giv hende en Smule frisk Luft med Pusteren, Charley,« sagde Mr. Dawkins. »Og bank De hende i Hænderne, Fagin, mens Bill snører hende op.«

Disse forenede Genoplivelsesmidler, der anvendtes med stor Energi, især af Master Bates, der syntes at anse den ham betroede Del for en mageløs Fornøjelse, havde snart den ønskede Virkning. Pigen genvandt lidt efter lidt sin Bevidsthed, vaklede hen til en Stol ved Sengen og skjulte sit Ansigt paa Puden, mens Mr. Sikes vendte sig til de nyankomne — temmelig forbavset over deres uventede Tilsynekomst.

»Hvad for en ond Vind har nu blæst Dem herhen?« spurgte han Fagin.

»Slet ikke nogen ond Vind, kære,« svarede Jøden. »For onde Vinde fører ikke noget godt med sig, og jeg har noget godt med mig, som De vil blive glad over at se. Lurendrejer, luk du Bylten op og giv Bill de Smaating, vi har givet alle vore Penge ud til nu til Morgen.«

Lurendrejeren aabnede den store Knytte, som var bundet af en gammel Dug, og rakte de Genstande, det indeholdt, en for en til Charley Bates, som anbragte dem paa Bordet med mange Lovtaler over deres Sjældenhed og Fortrinlighed.

»Sikken en Kaninpostej, Bill,« udbrød den unge Mand og tog en omfangsrig Postej frem. »Sikken et lækkert Dyr, saa mørt, at Benene smelter i Munden, Bill, saa man ikke behøver at pille dem; et halvt Pund grøn Te til syv Shillings og seks Pence, saa dejlig stærk, at naar man kommer kogende Vand paa den, er den lige ved at sprænge Laaget af Tepotten; halvandet Pund Puddersukker af Negrenes allerbedste Produkter. To Brød, et Pund nykærnet Smør, et Stykke prima Glo'sterost og som Kronen paa det hele noget af det stærkeste, De nogen Sinde har kradset Dem i Halsen med!«

Med denne sidste Lovtale tog Master Bates en stor, omhyggelig tilproppet Vinflaske frem af en af sine Lommer — medens Mr. Dawkins i samme Øjeblik af den Flaske, han stod med i Haanden, skænkede et Glas Brændevin, som Patienten uden et Øjebliks Betænkning slog gennem Halsen.

»Ah!« sagde Jøden og gned sig yderst fornøjet i Hænderne. »Nu skær' den Bill, nu skær' den!«

»Skær'!« udbrød Mr. Sikes. »Jeg kunde været gaaet nedenom og hjem tyve Gange, før De vilde have gjort noget for at hjælpe mig. Hvad er Deres Mening med at lade en Mand i Stikken i denne Tilstand i over tre Uger, De lumpne gamle Kæltring?«

»Hør bare, Drenge!« sagde Jøden og trak paa Skuldrene. »Og vi som kommer her med alle de dejlige Sager til ham!«

»Sagerne kan være gode nok for saa vidt,« sagde Sikes, en Smule formildet ved at kaste et Blik hen over Bordet. »Men hvad har De at sige til Deres Undskyldning, siden De har ladet mig ligge her syg, uden Penge og Mad og alt muligt, uden i al denne Tid at tage mere Notits af mig, end om jeg havde været Hunden dér? — Jag ham ned, Charley!«

»Jeg har aldrig set Mage til sjov Hund,« sagde Master Bates, mens han gjorde det. »Den lugter Flæsket ligesom en gammel Dame, der gaar paa Torvet! Den kunde gøre sin Lykke paa Teatret, den Hund, og genføde Dramaet oven i Købet.«

»Hold din Kaje,« sagde Sikes, mens Hunden arrigt knurrende krøb ind under Sengen. »Hvad har De at sige til Deres Forsvar, De visne gamle Hæler, hvad?«

»Jeg har været borte fra London i Forretninger over en Uge, min Ven,« svarede Jøden.

»Og hvad saa i de andre fjorten

Dage, hvor De har ladet mig ligge her som en syg Rotte i sit Hul?«

»Jeg kunde ikke gøre for det, Bill,« svarede Jøden. »Jeg kan ikke indlade mig paa nogen længere Forklaring i de andres Nærværelse. Men jeg har paa min Ære ikke kunnet gøre for det.«

»Paa Deres hvad for noget?« brummede Sikes med ligefrem Væmmelse. »Naa, skær mig nu et Stykke af den dér Postej, en af Jer, Drenge, saa jeg kan faa Smagen af dette her ud ud af min Mund, ellers kvæler den mig.«

»Vær nu ikke saa gnaven, min Ven,« sagde Jøden ydmygt. Jeg har ikke glemt Dem et Øjeblik, Bill.«

»Nej vel? Det tør jeg holde noget paa De ikke har,« svarede Sikes med et barskt Grin. »De har siddet og lagt Planer og regnet dem ud i al den Tid, jeg har ligget her og bævret og glødet — og Bill skulde gøre dit, og Bill skulde gøre dat, og Bill skulde gøre det hele for Røverkøb, saa snart han var blevet rask nok og fattig nok, til at De kunde bruge ham. Havde jeg ikke haft Tøsen dér, kunde jeg godt være død.«

»Ja se nu dér, Bill,« sagde Jøden, der ivrigt greb dette Ord. »Hvis De ikke havde haft hende! Men hvem andet end stakkels gamle Fagin har sørget for, at De har saadan et flinkt Pigebarn om Dem?«

»Det er sandt nok, hvad han siger!« sagde Nancy og traadte hurtigt frem. »Lad ham nu være i Fred.«

Nancys Optræden gav Samtalen en ny Retning. Thi paa et Vink af den snedige gamle Jøde gav Drengene sig til at skænke Brændevin for hende — men hun tog rigtignok kun meget sparsomt til den. Men Fagin, der udfoldede en usædvanlig Munterhed, fik lidt efter lidt Mr. Sikes i bedre Humør ved at lade, som om han ansaa hans Trusler for hans behagelige Spøg, og desuden ved at le hjærteligt ad et Par plumpe Vittigheder, som Sikes nedlod sig til at aflevere efter gentagne Henvendelser til Brændevinsflasken.

»Det er nu altsammen meget godt,« sagde Mr. Sikes. »Men jeg maa have nogen Mønt af Dem i Aften.«

»Jeg har ikke en Shilling paa mig,« svarede Jøden.

»Saa har De fuldt op af dem hjemme,« svarede Sikes. »Og jeg maa have nogen af dem.«

»Fuldt op!« udbrød Jøden og rakte Hænderne mod Loftet. »Jeg har ikke saa meget, at det kunde — —«

»Jeg ved ikke, hvor meget De har, og jeg tør sige, De ved det knap nok selv, eftersom det vilde tage adskillig Tid at tælle efter,« sagde Sikes. »Men jeg maa have nogen i Aften, og dermed Basta.«

»Naa ja,« sagde Jøden med et Suk, »saa skal jeg sende Lurendrejeren hjem efter dem med det samme.«

»Nej, De skal ikke gøre Dem nogen Ulejlighed,« sagde Mr. Sikes. »Lurendrejeren er lidt for meget af en Lurendrejer; han kunde gerne glemme at komme tilbage eller gaa vild eller blive hugget af Snushanerne, saa han fik Forfald, eller finde paa en anden Undskyldning, naar De blinkede lidt til ham. Nancy skal gaa med hen i Bulen og hente dem, saa det kan være paalideligt; saa lægger jeg mig og faar mig en Skraber, mens hun er borte.«

Efter en hel Del Kævlen og Snakken fik Jøden det forlangte Forskud presset ned fra fem Pund til tre Pund, fire Shillings og seks Pence, og han erklærede højtideligt, at saa vilde han kun have atten Pence tilbage at holde Hus for. Mr. Sikes erklærede tvært, at naar han ikke kunde faa mere, maatte han jo lade sig nøje med det. Nancy gjorde sig i Stand til at følge hjem med Jøden, medens Drengene satte Fødevarer ind i Skabet. Saa tog Jøden Afsked med sin Hjærtensven og gik hjemad, fulgt af Nancy og Drengene, mens Mr. Sikes smed sig paa Sengen og lavede sig til at sove Tiden væk, indtil den unge Dame kunde være tilbage.

Da de kom til Jødens Hus, fandt de Toby Crackit og Mr. Chitling ivrigt optaget af deres femtende Parti Cribbage,

som vi neppe behøver at sige, at den sidste Gentleman tabte, til stor Morskab for hans unge Venner. Mr. Crackit, der lod til at være temmelig flov over at blive grebet i at adsprede sig med en Person, der stod saa langt under ham, gabede, spurgte til Sikes' Befindende, og tog sin Hat for at gaa.

»Har her ingen været, Toby?« spurgte Jøden.

»Ikke et Øje,« svarede Mr. Crackit og smøgede Kraven op. »Her har været saa stille som i en Grav. De burde rykke ud med noget, Fagin, til Tak fordi jeg har maattet kukkelure her saa længe. Pokker skal tage mig, om jeg ikke er lige saa flov som en Edsvoren, og jeg vilde have sovet som et Murmeldyr for længe siden, hvis jeg ikke havde været skikkelig nok til at muntre Drengen dér lidt. Jeg har kedet mig halvt fordærvet.«

Dermed strøg Toby Crackit sin Gevinst til sig og stak den i Vestelommen med en hovmodig Mine, som om den Slags smaa Sølvmønter egentlig laa under hans Værdighed. Saa fejede han saa flot ud af Stuen, at Mr. Chitling, der gloede beundrende paa hans Ben og Kravestøvler, saa længe han kunde se dem, forsikrede Selskabet, at han fandt det var billigt sluppet at kunne være sammen med ham for femten Sixpences pr. Gang, og at han ikke regnede sit Tab for saa meget, som kunde ligge paa en Negl.

»Du er en løjerlig Fyr,« sagde Master Bates, der morede sig i høj Grad over denne Erklæring.

»Aldeles ikke,« svarede Mr. Chitling. »Er jeg vel, Fagin?«

»Du er en rigtig fiffig Fyr, min Ven,« sagde Jøden, idet han klappede ham paa Skulderen og blinkede til de andre Drenge.

»Og Mr. Crackit *er* en vældig flot Fyr, er han ikke Fagin?« spurgte Tom.

»Det kan der ingen Tvivl være om, min Ven,« svarede Jøden.

»Og det *er* en Ære at kende ham, ikke Fagin?« vedblev Tom.

»I høj Grad, min Ven,« svarede Jøden. »De andre er bare skinsyge, Tom, fordi han ikke vil give sig af med dem.«

»Det er hvad de er!« sagde Tom triumferende. »Han har blanket mig af; men jeg kan jo gaa ud og tjene noget mere, hvis jeg vil, ikke Fagin?«

»Det kan du rigtignok,« svarede Jøden. »Og jo før du gaar, des bedre, Tom. Gør du bare dit Tab op med det samme og spild ikke mere Tid. Lurendrejer! Charley! Det er paa Tiden, I faar noget bestilt. Den er næsten to, og der er ikke udrettet noget endnu.«

Med et Nik til Nancy tog saa Drengene deres Hatte og forlod Stuen.

»Naa,« sagde Jøden, da de var borte. »Nu skal jeg gaa og hente Pengene til dig, Nancy. Dette her er bare Nøglen til et lille Skab, hvor jeg gemmer noget af, hvad Drengene faar Fingre i, min Ven. Jeg laaser aldrig mine Penge inde, for jeg har ingen at laase inde, ha, ha, ha! Nej, jeg har ikke. Det er en snavs Forretning, Nancy, og utaknemlig; men jeg holder af at se de unge Mennesker omkring mig, saa jeg finder mig i det altsammen. Hys!« udbrød han og skjulte hurtigt Nøglen paa sit Bryst. »Hvem er det? Hør!«

Pigen, der sad ved Bordet med Armene over Kors, syntes at være lige glad med, om der kom nogen eller ej, lige indtil hun hørte en Mand mumle et eller andet. Saa snart Lyden af hans Stemme naaede hendes Øren, rev hun med Lynets Hast sin Hat og sit Sjal af og kastede dem ind under Bordet. Da Jøden straks efter vendte sig om, klagede hun over Heden i en mat Tone, der stod i en besynderlig Modsætning til den Fart og Heftighed, hun lige havde udvist; men Fagin havde dengang staaet med Ryggen til og ingen Ting set.

»Aah!« hviskede Jøden, som om han var ærgerlig over denne Afbrydelse. »Det er den Mand, jeg ventede før. Han kommer herned. Ikke et Ord om Pengene, saa længe han er, lille Nancy. Han bliver her ikke længe — ikke ti Minutter, min Ven.«

Jøden lagde sin knoklede Finger paa Munden og gik hen til Døren med et

Lys, da en Mands Fodtrin hørtes ude paa Trappen. Han naaede Døren i samme Øjeblik som Gæsten, der kom hurtigt ind og var lige ved Pigen, før han fik Øje paa hende.

Det var Monks.

»Bare et af mine unge Mennesker,« sagde Jøden, da han saa, at Monks fo'r tilbage ved Synet af en Fremmed. »Bliv bare siddende, Nancy.«

Pigen rykkede sig tættere hen til Bordet, saa med sløv Ligegyldighed paa Monks, og tog saa Øjnene til sig. Men da han vendte sig om mod Jøden, sendte hun ham endnu et Blik, saa skarpt og forskende, at en, der havde set det, neppe vilde have troet, at de to Blikke kunde skyldes samme Person.

»Noget nyt?« spurgte Jøden.

»Vigtigt nyt.«

»Og — og — godt?« spurgte Jøden tøvende, som om han var bange for at irritere den anden ved at være for sangvinsk.

»Ikke slet, i hvert Fald,« svarede Monks med et Smil. »Denne Gang har jeg været præcis nok. Lad mig tale et Par Ord med Dem.«

Pigen rykkede nærmere hen til Bordet, men tilbød ikke at gaa ud af Stuen, skønt hun kunde se, at Monks pegede paa hende. Jøden, der maaske frygtede for, at hun skulde sige noget om Pengene, hvis han prøvede paa at blive hende kvit, pegede opad og førte Monks ud af Stuen.

»Ikke det fordømte Hul, vi var i sidst,« kunde hun høre Manden sige, mens de gik op ad Trappen. Jøden lo, svarede noget, hun ikke kunde høre, og syntes, efter Trinenes Knagen at dømme, at føre sin Ledsager op paa anden Sal.

Før Lyden af deres Trin var hørt op med at give Genlyd gennem Huset, havde Pigen smøget sine Sko af; derpaa kastede hun sin Nederdel løst op over sit Hoved og svøbte sin Arm ind i den og gav sig til at lytte aandeløs ved Døren. Saa snart Støjen hørte op, smuttede hun ud af Stuen, steg utrolig lydløst op ad Trappen og forsvandt i Mørket deroppe.

Stuen stod tom i et Kvarterstid eller mere; Pigen kom listende lige saa lydløst tilbage, og straks efter hørte man de to Mænde stige ned. Monks gik straks ud paa Gaden, og Jøden kravlede ovenpaa igen efter Pengene. Da han kom tilbage, var Pigen ved at tage Sjal og Hat paa, som om hun lavede sig til at gaa.

»Men Nancy,« udbrød Jøden og fo'r tilbage, da han satte Lyset fra sig. »Hvor du er bleg!«

»Bleg!« gentog Pigen og skyggede med Haanden over Øjnene som for at kunne se stift paa ham.

»Ganske frygtelig,« sagde Jøden. »Hvad har du gjort ved dig selv?«

»Ingen Ting, det jeg ved af, uden at sidde i dette her indelukkede Rum, jeg ved ikke hvor længe,« svarede Pigen ligegyldigt. »Naa, lad mig nu komme hjem igen, saa er De rar.«

Med et Suk ved hvert Pengestykke talte Fagin Beløbet op i hendes Haand. De skiltes med et kort Godnat.

Da Pigen kom ud paa Gaden, satte hun sig paa et Trappetrin og syntes et Øjeblik at være ganske forvildet og ude af Stand til at fortsætte sin Vej. Pludselig rejste hun sig, skyndte sig af Sted i en ganske modsat Retning af den, hvori Sikes ventede paa hendes Tilbagekomst, og slog lidt efter lidt over i et voldsomt Løb. Da hun var fuldstændig udmattet, stansede hun for at trække Vejret, og som om hun pludselig kom til sig selv igen og beklagede, at hun ikke kunde gøre et eller andet, hun gerne vilde, vred hun sine Hænder og brast i Graad.

Maaske skaffede disse Taarer hende Lindring, maaske følte hun ogsaa sin Stillings fuldkomne Haabløshed; i hvert Fald vendte hun tilbage, og fo'r næsten lige saa hurtigt af Sted i den modsatte Retning, dels for at indvinde den spildte Tid, og dels for at holde Skridt med sine voldsomt brusende Tanker; og snart naaede hun det Værelse, hvor hun havde forladt Indbrudstyven.

Hvis hun røbede nogen Sindsbevægelse, da hun traadte ind til Mr. Sikes, lagde han ikke Mærke til det. Thi han spurgte blot, om hun havde Pengene med, og da Svaret var bekræftende, brummede han tilfreds, lagde atter sit Hoved paa Puden og fortsatte den Søvn, hendes Indtræden havde afbrudt.

Det var heldigt for hende, at Besiddelsen af Penge den næste Dag gav ham saa meget at bestille med at spise og drikke, og tilmed havde en saa velgørende beroligende Indflydelse paa hans hidsige Temperament, at han hverken havde Tid eller Lyst til at se videre kritisk paa hendes Opførsel. At hun bar sig saa adspredt og nervøst ad som en, der er paa Nippet til at foretage sig et eller andet dristigt, skæbnesvangert Skridt, vilde have været aabenbart for den losøjede Jøde, der rimeligvis straks vilde være blevet urolig; men Mr. Sikes var ikke nogen fin Iagttager; han besværede sig ikke med mere sammensatte Anelser end dem, der viste sig ved en mut og barsk Optræden overfor alle og enhver, og da han ydermere var i et usædvanlig elskværdigt Humør, som allerede bemærket, saa han slet intet ualmindeligt i hendes Opførsel og bekymrede sig saa lidt om hende, at hendes Ophidselse neppe vilde have vakt hans Mistanke, selv om den havde været langt mere synlig, end den var.

Da det mørknede tog hendes Ophidselse til, og da det blev Aften, og hun sad og ventede paa, at Indbrudstyven skulde drikke sig i Søvn, var der en saa usædvanlig Bleghed over hendes Kinder, og en saadan Ild i hendes Øjne, at selv Sikes saa det med Forbavselse.

Da han var svag efter Feberen laa han i Sengen og drak varmt Vand i Geneveren for at gøre den mindre hidsende; og han havde allerede tre, fire Gange skubbet sit Glas over til Nancy for at faa det fyldt paa ny, da disse Symptomer slog ham.

»Død og Helvede!« sagde han, idet han rejste sig op paa sine Hænder og stirrede hende ind i Ansigtet. »Du ser ud som et Lig, der er vaagnet op igen. Hvad er der i Vejen?«

»I Vejen!« svarede Pigen. »Ingen Ting. Hvad glor du saadan paa mig for?«

»Hvad er det nu for nogen Narrestreger?« spurgte Sikes, idet han greb hende om Armen og ruskede hende raat. »Hvad er det? Hvad mener du? Hvad tænker du paa?«

»Paa mange Ting, Bill,« svarede Pigen gispende og trykkede sine Hænder mod sine Øjne. »Gud, hvad mærkeligt er der i det?«

Den tvungent muntre Tone, hvori hun sagde de sidste Ord, syntes at gøre endnu stærkere Indtryk paa Sikes, end det vilde, stive Blik, der var gaaet forud.

»Jeg skal sige dig, hvad det er,« sagde Sikes. »Hvis du ikke har faaet Feberen, og den er ved at tage dig nu, saa er der noget mere almindeligt paa Færde, og det noget farligt oven i Købet. Du vil da vel ikke — — nej, for Fanden! Det kunde du ikke gøre!«

»Gøre hvad?« spurgte Pigen.

»Der gives ikke,« mumlede Sikes og saa stift paa hende, »en mere paalidelig Tøs paa Jorden, ellers havde jeg skaaret Halsen over paa hende for tre Maaneder siden. Hun er ved at faa Feberen; det er det, der er i Vejen.«

Da Sikes saaledes havde beroliget sig selv, tømte han Glasset og forlangte bandende sin Medicin. Pigen sprang hurtigt op, skænkede den hurtigt med Ryggen til ham, og holdt Skeen til hans Mund, mens han tømte den.

»Naa,« sagde Tyven, »kom saa og sid ved Siden af mig, og tag dit eget Ansigt paa; ellers skal jeg forandre det saadan, at du ikke kan kende det igen i Spejlet.«

Pigen adlød. Sikes tog hendes Haand i sin, sank tilbage paa Puden og lod sine Øjne hvile paa hendes Ansigt. De faldt i, aabnedes igen, lukkede sig atter, aabnedes paany. Han skiftede hvileløs Stilling, og efter at han flere Gange havde døset i et Par Minutter og lige saa ofte var faret op igen med et Ud-

tryk af Rædsel og havde stirret om sig med et tomt Blik, sank han pludselig hen i en dyb og tung Søvn, ligesom han vilde til at rejse sig. Hans Haand slappede sit Tag; Armen faldt mat ned ved hans Side, og han laa fuldkommen bevidstløs hen.

»Endelig har Opiumen gjort sin Virkning,« mumlede Pigen og rejste sig. »Det er maaske alligevel for sent.«

Hun tog hurtigt Hat og Sjal paa, mens hun af og til saa sig frygtsomt om, som om hun, til Trods for Sovedrikken, hvert Øjeblik ventede at føle Sikes tunge Haand paa sin Skulder; derpaa bøjede hun sig forsigtigt over Sengen, trykkede et Kys paa Tyvens Læber, aabnede og lukkede lydløst Døren og skyndte sig ud af Huset.

En Vægter raabte halvti nede i en mørk Gyde, hun skulde igennem for at naa Hovedgaden.

»Er den meget over halv?« spurgte hun.

»Den slaar hel om et Kvarter,« sagde Manden og hævede sin Lygte mod hendes Ansigt.

»Og jeg kan ikke naa derhen paa mindre end en Time eller mere,« mumlede Nancy, idet hun hurtigt smuttede forbi ham og fo'r ned ad Gaden.

Mange af Butikerne var allerede ved at lukke i de Baggader, hun gik igennem for at naa til Westend. Da Klokken slog ti, voksede hendes Utaalmodighed. Hun fo'r hen over det smalle Fortov, puffede sig frem mellem Fodgængerne, løb næsten lige under Hestenes Hoveder og løb tværs over tæt befærdede Gader, hvor en Mængde Mennesker stod og ventede paa en Lejlighed til at gøre det samme.

»Fruentimmeret er fra Forstanden!« sagde Folk, mens de vendte sig og saa efter hende.

Da hun naaede det mere velhavende Kvarter af Byen, blev Gaderne forholdsvis menneskетomme, og her vakte hendes hovedkulds Fart endnu større Nysgerrighed hos de spadserende, hun strøg forbi. Nogle gik hurtigere bag efter hende, som for at se, hvorhen hun skulde i en saa usædvanlig Fart; og enkelte stillede sig op foran hende og saa sig forundret om efter hende, da hun løb lige hurtigt videre; men de faldt fra en efter en, og da hun nærmede sig sit Bestemmelsessted, var hun alene.

Det var et Hotel garni i en rolig, men smuk Gade i Nærheden af Hydepark. Da den straalende Lygte over Døren viste hende Vej hen til Huset, slog Klokken elleve. Hun slentrede lidt frem og tilbage, ligesom tvivlraadig, og for at samle Mod til at gaa videre; men Lyden bestemte hende, og hun gik ind i Forhallen. Portierens Plads var tom. Hun saa sig uvis om og gik hen imod Trappen.

»Hvad søger De her?« sagde et fikst klædt Fruentimmer, der stak Hovedet ud ad en Dør bag hende.

»En Dame, som bor her i Huset,« svarede Pigen.

»En Dame!« lød Svaret, der ledsagedes af et ringeagtende Blik. »Hvad for en Dame?«

»Miss Maylie,« sagde Nancy.

Det unge Fruentimmer, som nu havde faaet taget Maal af hendes Udseende, svarede kun med et dydigt ringeagtende Blik og kaldte paa en Mand. Til ham gentog Nancy sin Anmodning.

»Hvad Navn skal jeg sige?« spurgte Opvarteren.

»Det er ingen Nytte til at sige noget,« svarede Nancy.

»Eller Ærinde?«

»Heller ikke det,« svarede Pigen. »Jeg maa tale med Damen.«

»Den Slags skal vi ikke have noget af,« sagde Manden og skubbede hende hen imod Døren. »Af Sted med Dem.«

»Skal jeg gaa, maa I slæbe mig ud!« sagde Pigen heftigt. »Og det blev maaske for haardt et Stykke Arbejde for to af Jeres Kaliber. Er der ingen her, som vil besørge bare et Bud for en fattig Stakkel som mig?«

Denne Appel gjorde sin Virkning paa en godmodigt udseende Kok, der stod og saa til sammen med nogle andre af Tjenestefolkene, og som nu traadte frem for at lægge sig imellem.

»Kan De ikke gerne gøre det for hende, Joe?« sagde han.

»Hvad skal det nytte?« svarede Opvarteren. »De tror vel ikke, den unge Dame vil tage mod saadan en som hende?«

Denne Hentydning til Nancys tvivlsomme Udseende opvakte en Mængde dydig Harme hos fire Stuepiger, der med stor Varme bemærkede, at hun var en Skam for sit Køn, og ivrigt forlangte, at hun uden Barmhjærtighed skulde kastes i Rendestenen.

»Gør med mig, hvad I vil,« sagde Pigen og vendte sig atter til Mændene. »Men gør først, hvad jeg beder Jer om, og jeg beder Jer for Guds Barmhjærtigheds Skyld gøre dette for mig.«

Den blødhjærtede Kok bad atter for hende, og Enden paa det blev, at den Mand, der først havde vist sig, paatog sig Hvervet.

»Hvad skal jeg sige?« sagde han med den ene Fod paa Trappen.

»At en ung Pige indtrængende beder om at komme til at tale med Miss Maylie under fire Øjne,« sagde Nancy, »og at hvis den unge Dame blot vil høre det første Ord, hun har at sige, vil hun selv vide, om hun skal høre hende ud eller lade hende jage paa Døren som en Bedragerske.«

»De er ellers ikke billig,« sagde Manden.

»Bring De blot den Besked,« sagde Pigen fast, »og lad mig høre Svaret.«

Manden løb ovenpaa. Nancy blev staaende, bleg og næsten aandeløs, og hørte med sitrende Læber de meget lydelige Udbrud af Foragt, de kyske Stuepiger ødslede med — især da Manden vendte tilbage og sagde til det unge Fruentimmer, at hun kunde gaa ovenpaa.

»Det er ingen Nytte til at være anstændig her i Verden,« sagde den første.

»Messing regnes for mere end lutret Guld,« sagde den anden.

Den tredje indskrænkede sig til at sige, at hun »gad vide hvad fine Damer var gjort af« — og den fjerde tog første Stemme i den Kvartet af »Skammeligt!« hvormed Dianaerne sluttede.

Ligegyldig for alt dette, thi hun havde større Ting paa Hjærte, fulgte Nancy, rystende over hele Kroppen, efter Manden til et lille Forværelse, der oplystes af en Hængelampe. Her forlod han hende.

Fyrretyvende Kapitel.

En besynderlig Sammenkomst, der er en Følge af det foregaaende Kapitel.

Pigens Liv var blevet ødslet bort paa Gaderne og i Londons værste berygtede Huse og Kipper, men noget af Kvindens oprindelige Natur var endnu tilbage i hende; og da hun hørte lette Trin nærme sig Døren lige overfor den, hun var kommet ind ad, og tænkte paa den uhyre Modsætning, som denne lille Stue i næste Øjeblik vilde komme til at rumme, følte hun sig tynget til Jorden af sin egen dybe Nedværdigelse og gøs tilbage, som om hun neppe vilde kunde udholde at være sammen med hende, hun havde søgt denne Sammenkomst med.

Men mod disse bedre Følelser kæmpede Stoltheden — en Last, der er fælles for de laveste og dybest nedværdigede Skabninger og de højest staaende og mest

selvbevidste. Denne Tyves og Røveres elendige Fælle, det dybt faldne Udskud fra de usleste Huler, Kammerat med Fængslernes og Galajernes værste Bærme, hun som selv levede i Galgens Skygge — selv dette fornedrede Væsen følte sig for stolt til at røbe et svagt Glimt af den kvindelige Følelse, som hun ansaa for en Svaghed, men som alene forbandt hende med den Menneskelighed, hvoraf hendes hærgende Liv havde udslettet saa mange, mange Spor, allerede da hun var et rent og skært Barn.

Hun hævede sine Øjne saa meget, at hun kunde se, at den, der traadte ind, var en slank, smuk Pige; saa sænkede hun dem atter mod Gulvet, slog med fremkunstlet Ligegyldighed med Hovedet og sagde:

»Det er vanskeligt nok at komme til at tale med Dem, Frøken. Hvis jeg var blevet fornærmet og gaaet min Vej, som mange andre vilde have gjort, saa vilde De være blevet ked nok af det en Dag, og det ikke uden Grund.«

»Det gør mig meget ondt, hvis nogen har behandlet Dem uvenligt,« svarede Rose. »Men tænk nu ikke paa det. Sig mig, hvorfor De ønskede at tale med mig. Jeg er den, De spurgte efter.«

Den venlige Tone i dette Svar, den bløde Stemme, det blide Væsen, det, at der slet ikke viste sig noget Tegn paa Hovmod eller Uvilje, tog Pigen med fuldkommen Overrumpling, og hun brast i Graad.

»Aa Frøken, Frøken!« sagde hun og knugede lidenskabeligt sine Hænder sammen foran sit Ansigt, »hvis der var flere som Dem, vilde der være færre som mig — det vilde der, det vilde der!«

»Sæt Dem,« sagde Rose alvorligt. »De gør mig bedrøvet. Hvis De er fattig eller har nogen Gæld, vil jeg være oprigtig glad ved at hjælpe Dem, hvis jeg kan — det vil jeg sandelig. Sæt Dem!«

»Lad mig kun staa, Frøken,« sagde Pigen, stadig grædende, »og tal ikke saa venligt til mig, før De kender mig bedre. Det er ved at blive sent. Er — er den Dør lukket?«

»Ja,« sagde Rose og veg et Par Skridt tilbage, som for at være nærmere ved Hjælp, hvis hun skulde komme til at behøve den. »Hvorfor?«

»Fordi,« sagde Pigen, »jeg er i Færd med at lægge mit Liv og andres Liv i Deres Hænder. Jeg er den Pige, som slæbte lille Oliver tilbage til gamle Fagin, Jøden, den Aften, da han forlod Huset i Pentonville.«

»De!« sagde Rose.

»Ja, jeg, Frøken,« svarede Pigen. »Jeg er den skændige Skabning, De har hørt om, som lever mellem Tyvene, og som aldrig, fra det første Øjeblik, jeg kan huske, at mine Øjne og Sanser oplodes paa Londons Gader, har kendt noget bedre Liv eller hørt venlige Ord end dem, De har givet mig, saa sandt hjælpe mig Gud! Gys De kun aabent tilbage for mig, Frøken. Jeg er yngre, end man skulde tro, naar man ser mig, men jeg er godt nok vant til det. De fattigste Kvinder viger tilbage, naar jeg baner mig Vej mellem Mængden paa Fortovet.«

»Hvor alt dette er frygteligt!« sagde Rose og trak sig uvilkaarligt tilbage fra sin besynderlige Gæst.

»Tak De Himlen paa Deres Knæ, kære Frøken,« udbrød Pigen, »fordi De har haft Venner, der kunde sørge for Dem og værne om Dem i Deres Barndom, og fordi De aldrig har levet midt i Kulde og Sult og Svir og Drukkenskab og — og noget, der er værre end alt det andet — saadan som jeg har lige fra Vuggen af. Jeg kan bruge det Ord; for Gaden og Rendestenen har været min Vugge, som de vil blive mit Dødsleje.«

»Jeg beklager Dem!« sagde Rose med brudt Stemme. »Det skærer mig i Hjærtet at høre paa Dem.«

»Himlen velsigne Dem for Deres Godhed!« svarede Pigen. »Hvis De vidste, hvordan jeg somme Tider har det, vilde De sandelig beklage mig. Men jeg har listet mig bort fra dem, der sikkert vilde myrde mig, hvis de vidste, at jeg havde været her, for at fortælle Dem, hvad jeg er kommen til at høre. Kender De en Mand, der hedder Monks?«

»Nej,« sagde Rose.

»Han kender Dem,« svarede Pigen, »og ved, at De er her, for det var ved at høre ham nævne Stedet, at jeg fandt Dem.«

»Jeg har aldrig hørt det Navn,« sagde Rose.

»Saa gaar han under et andet Navn mellem os,« svarede Pigen, »hvad jeg allerede før har mere end anet. For nogen Tid siden, kort efter at Oliver blev stukket ind gennem Vinduet den Aften, Indbrudet fandt Sted, da lyttede jeg — fordi jeg nærede Mistanke til denne Mand — til en Samtale, der fandt Sted mellem ham og Fagin i Mørket. Af hvad jeg hørte, fik jeg ud, at Monks — den Mand jeg spurgte Dem om, forstaar De —«

»Ja,« sagde Rose. »Jeg forstaar Dem.«

»— At Monks,« vedblev Pigen, »tilfældigvis havde set ham sammen med to af vore Drenge, den Dag han første Gang blev borte for os, og straks havde genkendt ham som den Dreng, han søgte efter — jeg kunde ikke opdage hvorfor. Han sluttede den Aftale med Fagin, at hvis han kunde skaffe Oliver tilbage, skulde han have en vis Sum, og han han skulde have mere for at gøre ham til en Tyv, hvad Monks af en eller anden Grund ønskede.«

»Af hvilken Grund?«

»Netop som jeg lyttede i Haab om at opdage det, fik han Øje paa min Skygge paa Væggen,« sagde Pigen; »og der var ikke mange andre end mig, der kunde være kommet hurtigt nok af Vejen til at undgaa Opdagelse. Men jeg gjorde det; og jeg saa ham ikke før i Aftes.«

»Og hvad hændte da?«

»I Aftes kom han igen. De gik atter ovenpaa, og jeg svøbte mig ind, saa at min Skygge ikke kunde forraade mig, og lyttede igen ved Døren. De første Ord, jeg hørte Monks sige, var disse: »Saa nu ligger de eneste Beviser paa Barnets Identitet paa Bunden af Floden, og den gamle Heks, som fik dem af Moderen, raadner i sin Kiste. — De lo og talte om, hvor heldigt det var gaaet for ham; og Monks, der blev ved at tale om Drengen blev meget ophidset, og sagde at skønt han nu var sikker paa den lille Djævels Penge, vilde han dog hellere have haft det paa den anden Maade; thi hvor vilde det ikke have været Sjov at gøre Faderens hovmodige Testamente virkningsløst ved at jage ham gennem alle Byens Fængsler og saa faa ham slæbt for Retten for en eller anden stor Forbrydelse, hvad Fagin let kunde have ordnet, efter først at have tjent godt paa ham oven i Købet.«

»Hvad er dog alt dette?« sagde Rose.

»Sandheden, Frøken, skønt den kommer fra mine Læber,« svarede Pigen. »Derpaa sagde han — med Eder, som mine Øren er vant nok til, men som vilde klinge fremmede nok i Deres — at hvis han kunde tilfredsstille sit Had og tage Drengens Liv uden at bringe sin egen Hals i Fare, saa vilde han gøre det; men da han ikke kunde det, vilde han passe paa at møde ham ved hvert Vendepunkt i hans Liv, og hvis han udnyttede hans Fødsel og Historie, kunde han maaske endnu skade ham. Kort sagt, Fagin, sagde han, hvor meget Jøde De end er, har De aldrig lagt saadanne Snarer, som jeg skal udkaste for min unge Broder Oliver.«

»Hans Broder!« udbrød Rose.

»Saadan lød hans Ord,« sagde Nancy og saa sig alvorligt om, hvad hun havde gjort næsten uafbrudt, lige siden hun begyndte at tale, thi Synet af Sikes forfulgte hende uophørligt. »Og mere endnu. Da han talte om Dem og den gamle Dame, og sagde, at enten Himmel eller Helvede syntes at have spillet ham den Streg, at Oliver netop skulde falde i Deres Hænder, lo han og sagde, at der laa dog nogen Trøst i det ogsaa, for hvor mange Tusinde og Hundredtusinde Pund vilde De ikke, hvis De havde dem, have givet til at vide, hvem Deres tobenede Skødehund var.«

»De mener dog vel ikke, at dette var hans Alvor?« sagde Rose og blev meget bleg.

»Han talte for ramme Alvor, hvis ellers nogen har gjort det,« sagde Pigen og rystede paa Hovedet. »Han spøger

ikke, naar Hadet er oppe i ham. Jeg kender mange, som gør værre Ting, men jeg vilde hellere høre paa dem alle en halv Snes Gange end een Gang paa Monks. Men det er sent nu, og jeg maa naa hjem uden at blive mistænkt for at have været ude i et Ærinde som dette. Jeg maa skynde mig tilbage.«

»Men hvad kan jeg gøre?« sagde Rose. »Hvad Nytte kan jeg have af Deres Meddelelse uden Dem? Tilbage! Hvor kan De dog ønske at vende tilbage til Kammerater, som De maler med saa frygtelige Farver? Hvis De gentager denne Beretning for en Herre, som jeg kan kalde til paa et Øjeblik fra Stuen her ved Siden af, kan De inden en halv Time blive ført til et sikkert Sted.«

»Jeg ønsker at gaa tilbage,« sagde Pigen. »Jeg maa gaa tilbage, fordi — hvordan kan jeg tale om den Slags Ting til en uskyldig Dame som Dem? — fordi der mellem de Mænd, jeg har fortalt Dem om er en, den vildeste af dem alle, som jeg ikke kan forlade. Nej, ikke selv om jeg kunde blive frelst fra det Liv, jeg fører nu.«

»At De har grebet ind til Fordel for denne kære Dreng een Gang før,« sagde Rose; »at De med saa stor Fare kommer her for at fortælle mig, hvad De har hørt — Deres hele Væsen, som overbeviser mig om Sandheden af, hvad De siger — Deres aabenbare Anger og Skamfølelse — alt dette faar mig til at tro, at De endnu kan reddes. Aa!« sagde hun inderligt og foldede sine Hænder, mens Taarerne løb ned over hendes Ansigt, »vend dog ikke det døve Øre til, naar en af Deres eget Køn bønfalder Dem! Den første — den første tror jeg, som nogen Sinde har talt til Dem med Medlidenhedens Røst. Hør efter mine Ord og lad mig endnu frelse Dem for en bedre Skæbne!«

»Frøken!« udbrød Pigen og sank ned paa sine Knæ. »De kære, gode Engel, De *er* den første, der nogen Sinde har gjort mig lykkelig med Ord som disse; og hvis jeg havde hørt dem for Aar tilbage, vilde De maaske have draget mig bort fra et Liv i Synd og Sorg. Men det er for sent — det er for sent!«

»Det er aldrig for sent til Anger og Bod,« sagde Rose.

»Jo det er,« sagde Pigen og vred sine Hænder i sin Fortvivlelse. »Jeg kan ikke forlade ham nu! Jeg kunde ikke blive Aarsag i hans Død!«

»Hvorfor skulde De blive det?«

»Ingen Ting vilde kunne frelse ham,« udbrød Pigen. »Hvis jeg fortalte andre, hvad jeg har fortalt Dem, og derved voldte, at de blev grebne, vilde Døden være ham vis. Han har været den dristigste af dem alle, og han har været saa grusom!«

»Er det muligt,« udbrød Rose, »at De for en saadan Mands Skyld kan give Afkald paa ethvert fremtidigt Haab og paa Visheden om øjeblikkelig Redning? Det er Vanvid!«

»Jeg ved ikke, hvad det er,« svarede Pigen, »jeg ved blot, at det er saaledes, og det ikke med mig alene, men med Hundreder af andre, der er lige saa slette og usle som jeg. Jeg maa vende tilbage. Om det er Guds Vrede over det onde, jeg har gjort, det ved jeg ikke; men selv alle de Lidelser og Mishandlinger, jeg har gaaet igennem, drager mig tilbage til ham, og jeg tror, de vilde gøre det, selv om jeg vidste, at jeg skulde dø for hans Haand tilsidst.«

»Hvad skal jeg gøre?« sagde Rose. »Jeg burde ikke lade Dem gaa saaledes herfra.«

»Det bør De, Frøken, og det ved jeg, De vil,« svarede Pigen og rejste sig. »De vil ikke hindre mig i at gaa, fordi jeg har stolet paa Deres Godhed og ikke aftvunget Dem noget Løfte, hvad jeg kunde have gjort.«

»Men til hvad Nytte er da den Meddelelse, De har gjort mig?« sagde Rose. »Denne Hemmelighed maa undersøges til Bunds, hvordan skal det ellers kunne gavne Oliver, som De saa gerne vil hjælpe, at De har aabenbaret den for mig?«

»De kender nok en eller anden god Mand, der vil høre og bevare det som

en Hemmelighed og raade Dem til, hvad De skal gøre,« svarede Pigen.

»Men hvor kan jeg træffe Dem igen, hvis det er nødvendigt?« spurgte Rose. »Jeg søger ikke at faa at vide, hvor disse skrækkelige Mennesker bor, men hvor kan jeg fra nu af træffe Dem paa en bestemt Tid?«

»Vil De love mig, at De strængt vil bevare min Hemmelighed, og at De vil komme alene, eller kun med den ene Person, som bliver indviet i den — og at jeg hverken skal blive udspioneret eller forfulgt?«

»Det lover jeg Dem højtideligt.«

»Hver Søndag Aften fra Klokken elleve, til den slaar tolv,« sagde Pigen uden Betænkning, »skal jeg gaa frem og tilbage paa Londonerbroen, hvis jeg er i Live.«

»Vent et Øjeblik endnu,« sagde Rose, da Pigen skyndte sig hen imod Døren. »Tænk endnu engang over Deres egen Stilling og den Lejlighed, De nu har til slippe ud af den. De har et Krav paa mig, ikke blot fordi De frivilligt har bragt mig disse Oplysninger, men ogsaa som en Kvinde, der er næsten redningsløst fortabt. Vil De vende tilbage til denne Tyvebande og til denne Mand, naar et Ord kan frelse Dem? Hvad er det for en Fortryllelse, som kan drage Dem tilbage og faa Dem til at klynge Dem til Ryggesløshed og Elendighed? Aa, er der dog ikke en Streng i Deres Hjærte, jeg kan røre! Er der dog slet intet tilbage i Dem, som jeg kan paakalde mod denne forfærdelige Bedaarelse?«

»Naar Damer, der er saa unge og gode og smukke som De,« svarede Pigen roligt, »giver deres Hjærter bort. kan Kærligheden drive dem til hvad som helst — selv saadanne som Dem, der har Hjem, Venner, andre Beundrere, alt muligt til at fylde deres Liv. Naar Piger som jeg, der ikke har andet sikkert Tag end Kistelaaget, og ingen anden Ven i Sygdom eller Død end Hospitalets Vaagekone, fæster vore fordærvede Hjærter til en Mand og lader ham udfylde den Plads, som har været tom hele vort usle Liv igennem, hvem kan da haabe at helbrede os? Ynk os, Frøken, ynk os, fordi vi kun har een kvindelig Følelse tilbage, og fordi den, ved en haard Dom, er blevet vendt fra en Trøst og en Stolthed til et nyt Middel til Mishandling og Lidelse.«

»Men,« sagde Rose efter en Pavse. »De vil dog modtage nogle Penge af mig, saa at De kan blive i Stand til at leve uden Vanære — i hvert Fald til vi mødes igen?«

»Ikke en Penny!« svarede Pigen og slog ud med Haanden.

»Tilluk dog ikke Deres Hjærte mod alle mine Forsøg paa at hjælpe Dem,« sagde Rose blidt og traadte et Skridt frem. »Jeg vil virkelig saa gerne hjælpe Dem.«

»De vilde hjælpe mig bedst, Frøken,« svarede Pigen og vred sine Hænder. »hvis De kunde tage mit Liv med det samme; thi jeg har i Aften følt større Sorg ved at tænke paa, hvad jeg er, end nogen Sinde før, og det vilde altid være noget, ikke at dø i det samme Helvede. hvori jeg har levet. Gud velsigne Dem, kære Frøken, og sende lige saa megen Lykke over Deres Hoved, som jeg har bragt Skam over mit.«

Med disse Ord vendte den ulykkelige Skabning sig højt hulkende bort — medens Rose Maylie, overvældet af dette usædvanlige Møde, der mere var som en flygtig Drøm end som en virkelig Tildragelse, sank ned i en Stol og søgte at samle sine forvirrede Tanker.

En og fyrretyvende Kapitel.

Indeholder nye Opdagelser og viser, at Overraskelser, ligesom Ulykker, sjældent kommer alene.

Hendes Stilling var unægtelig ualmindelig tung og vanskelig. Men hun brændte af Iver og Længsel efter at gennemtrænge den Hemmelighedsfuldhed, hvori Olivers Historie var indhyllet, kunde hun dog ikke svigte den Tillid, den ulykkelige Kvinde havde vist hende som en ung og brødefri Kvinde. Hendes Ord og Væsen havde rørt Roses Hjærte, og i hendes Kærlighed til Oliver blandede sig et kærligt Ønske, der neppe var mindre stærkt, om at vinde dette Udskud tilbage fra Anger og Haab.

De havde kun til Hensigt at blive tre Dage i London, før de for nogle Uger rejste til et Sted langt borte ved Kysten. Det var nu Midnat den første Dag. Hvilken Fremgangsmaade kunde hun vælge, som kunde gennemføres paa otte og fyrretyve Timer? Eller hvordan skulde hun faa Rejsen opsat uden at vække Mistanke?

Mr. Losberne var fulgt med dem og vilde blive hos dem de næste to Dage; men Rose kendte altfor godt den fortræffelige Gentlemans Heftighed og forudsaa altfor klart det Raseri, hvormed han i sin første, eksploderende Forbitrelse vilde se paa Redskabet til Olivers Bortførelse, til at turde betro ham Hemmeligheden, naar hendes Forestillinger til Gunst for Pigen ikke kunde støttes af en eller anden erfaren Person. Alle disse Grunde talte ogsaa for at udvise den største Varsomhed og Omtanke med at meddele Sagen til Mrs. Maylie, hvis første Indskydelse ufejlbarlig vilde være at raadføre sig med den ærværdige Doktor. Af samme Grund kunde hun neppe tænke paa at henvende sig til en Sagfører, selv om hun havde vidst, hvordan hun skulde bære sig ad med det. Een Gang faldt det hende ind, at hun kunde søge Harrys Hjælp: men derved vaktes Mindet om deres sidste Afsked, og det syntes hende uværdigt at kalde ham tilbage, nu da han — hun fik Taarer i Øjnene ved at tænke paa det — maaske havde lært at glemme hende og være lykkeligere borte fra hende.

Mens hun forvirredes ved alle disse Tanker — og snart var tilbøjelig til at følge den ene Fremgangsmaade, snart den anden, snart veg tilbage fra dem alle — tilbragte Rose en søvnløs og bekymret Nat. Efter atter at have tænkt over Sagen den næste Dag, kom hun til den fortvivlede Beslutning at spørge Harry til Raads.

»Hvis det er pinligt for ham,« tænkte hun, »at komme her tilbage, hvor pinligt vil det da ikke være for mig! Men maaske kommer han ikke — han kan jo skrive; eller hvis han kommer, sørger han maaske for ikke at træffe mig. Saadan gjorde han, da han rejste bort. Jeg kunde knap nok tro, at han vilde gøre det; men det var bedre for os begge! Her lod Rose Pennen falde og vendte sig bort, som maatte end ikke det Papir, der skulde bringe hendes Bud, se hende græde.

Snese af Gange havde hun taget den samme Pen og lagt den igen og tænkt om og om igen over den første Linje i Brevet uden at faa skrevet det første Ord, da Oliver, som havde været ude at spadsere paa Gaderne med Mr. Giles til Livvagt, kom farende saa ophidset og forpustet ind i Stuen, at det syntes at vidne om en ny Grund til Bekymring.

»Hvorfor er du saa ophidset?« spurgte hun og gik ham i Møde.

»Jeg ved det knap nok; jeg er til Mode, som om jeg skulde kvæles,« svarede Drengen. »Aa Gud! At tænke sig.

at jeg endelig skulde faa ham at se, og at De skulde faa at vide, at jeg ikke har talt andet end Sandhed!«

»Jeg har aldrig troet, at du har sagt andet end Sandhed,« sagde Rose beroligende. »Men hvad er der? Hvem taler du om?«

»Jeg har set den Herre,« stammede Oliver, »som var saa god imod mig — Mr. Brounlow, som vi saa ofte har talt om.«

»Hvor?« spurgte Rose.

»Han steg ud af en Vogn,« svarede Oliver og græd af Glæde, »og gik ind i et Hus. Jeg talte ikke til ham — jeg kunde ikke, for han saa mig ikke, og jeg skælvede, saa jeg ikke kunde naa hen til ham. Men Giles spurgte for mig, om han boede dér, og det sagde de, han gjorde. Se her,« sagde Oliver og aabnede et Stykke Papir, »her er det; det er hans Adresse — jeg gaar derhen med det samme! Aa, min Gud, min Gud! Hvad skal jeg dog gøre, naar jeg ser ham igen og hører ham tale!«

Ikke lidt forstyrret ved Drengens usammenhængende Glædesudbrud, læste Rose Adressen, som var Craven Street, i Strand, og bestemte sig hurtigt til at drage sig denne Opdagelse til Nytte.

»Hurtigt!« sagde hun. »Sig, at de skal hente en Droske, og vær rede til at tage med mig. Jeg vil tage derhen med dig uden at spilde et Minut. Jeg vil blot sige min Tante, at vi tager bort en Time, saa skal jeg være færdig lige saa hurtigt som du.«

Oliver behøvede ingen særlig Opmuntring for at skynde sig, og paa mindre end fem Minutter var de paa Vej til Craven Street. Dér lod Rose Oliver blive i Vognen, under Paaskud af at ville forberede den gamle Herre paa hans Ankomst; hun sendte sit Kort op med Tjeneren og bad om at faa Mr. Brounlow i Tale i et meget paatrængende Anliggende. Tjeneren kom snart tilbage og bad hende gaa ovenpaa; Miss Maylie fulgte ham og blev i et Værelse dér oppe vist ind til en velvilligt udseende Gentleman i en flaskegrøn Kjole. Ikke langt fra ham sad en anden gammel Herre med Nankinsbenklæder og Gamasker; han saa ikke særlig velvillig ud, og han sad med Hænderne foldede over Knappen paa en tyk Stok og Hagen støttet derpaa.

»Min Gud,« sagde Herren i den flaskegrønne Kjole og rejste sig hurtigt med den største Høflighed, »jeg beder Dem undskylde, unge Dame — jeg troede, det var en eller anden besværlig Person, som — De maa endelig undskylde. Vær saa god at tage Plads.«

»Mr. Brounlow, tror jeg, Sir?« sagde Rose og saa fra den anden Herre hen paa ham, som havde talt.

»Det er mit Navn,« sagde den gamle Herre. »Dette er min Ven, Mr. Grimwig. Grimwig, vil De forlade os et Par Minutter?«

»Jeg tror,« indskød Miss Maylie, »at paa dette Punkt af vor Samtale behøver jeg ikke at ulejlige den Herre med at forlade os. Hvis jeg er rigtig underrettet, kender han den Sag, jeg ønsker at tale med Dem om.«

Mr. Brounlow bøjede sit Hoved. Mr. Grimwig, der havde gjort et meget stift Buk og rejst sig, gjorde endnu et meget stift Buk og satte sig igen.

»Jeg tvivler ikke om, at jeg vil forbavse Dem i høj Grad,« sagde Rose med en meget naturlig Forlegenhed. »Men De har een Gang vist en meget kær ung Ven af mig stor Velvilje og Godhed, og jeg er vis paa, det vil interessere Dem at høre fra ham igen.«

»Nej virkelig!« sagde Mr. Brounlow.

»De kender ham som Oliver Twist,« sagde Rose.

Aldrig saa snart havde hun udtalt disse Ord, før Mr. Grimwig, der havde ladet, som om han var fordybet i en stor Bog, der laa paa Bordet, smækkede den i med et Brag, sank tilbage i Stolen og stirrede paa hende med den mest usminkede Forbavselse. Saa kastede han sig med et krampagtigt Spjæt om i sin tidligere Stilling, som om han skammede sig over at have vist saa stor Sindsbevægelse, udstødte en langtrukken, dyb Fløjten, der syntes at tabe sig i hans Maves Dybder.

Mr. Brounlows Forbavselse var ikke mindre, skønt den lagde sig for Dagen paa en mindre ekscentrisk Maade. Han trak sin Stol nærmere hen til Miss Maylie's og sagde:

»Gør mig den Tjeneste, kære unge Dame, helt at se bort fra den Godhed og Velvilje, som ingen ellers ved noget om, og hvis det staar i Deres Magt at fremføre noget Vidnesbyrd, som kan ændre den ugunstige Mening, jeg engang blev tvunget til at fatte om dette stakkels Barn, saa lad mig i Himlens Navn høre det.«

»En daarlig Fyr! Jeg vil æde mit eget Hoved, hvis han ikke er en daarlig Fyr,« brummede Mr. Grimwig uden at bevæge en Muskel i sit Ansigt.

»Han er et Barn med en ædel Natur og et varmt Hjærte,« sagde Rose rødmende, »og det Forsyn, som har fundet for godt at prøve ham saa langt ud over hans Alder, har i hans Bryst nedlagt kærlige Følelser, der vilde gøre mangen én Ære, der er seks Gange saa gammel som ham.«

»Jeg er kun een og treds,« sagde Mr. Grimwig med samme ubevægelige Ansigt. »Og da Pokker skulde staa i det, om denne Oliver ikke er tolv Aar gammel i det mindste, kan jeg ikke se det træffende i denne Bemærkning.«

»Bryd Dem ikke om min Ven, Miss Maylie,« sagde Mr. Brounlow. »Han mener ikke, hvad han siger.«

»Jo han gør,« brummede Mr. Grimwig.

»Nej han gør ikke,« sagde Mr. Brounlow, der øjensynligt var ved at blive vred.

»Han vil æde sit Hoved, hvis han ikke gør det,« brummede Mr. Grimwig.

»Han vilde fortjene at faa det hugget af, hvis han gør det,« sagde Mr. Brounlow.

»Og han kunde have stor Lyst til at se den Mand, der vilde byde sig til at gøre det,« svarede Mr. Grimwig og dunkede sin Stok i Gulvet.

Paa dette Punkt af Striden tog de to gamle Herrer sig hver en Pris og trykkede hinandens Hænder, som det var deres ufravigelige Sædvane.

»Naa, Miss Maylie,« sagde Mr. Brounlow, »lad os vende tilbage til denne Sag, som De i Deres Menneskekærlighed interesserer Dem saa meget for. Vil De meddele mig, hvad De ved om den stakkels Dreng? Men lad mig først have Lov til at sige, at jeg har gjort alt, hvad der stod i min Magt for at finde ham, og at i den Tid, jeg har været borte fra Landet, er mit første Indtryk, at han havde bedraget mig og af sine tidligere Kammerater var blevet overtalt til at bestjæle mig, blevet betydelig rokket.«

Rose, som nu havde faaet Tid til at samle sine Tanker, berettede kort og naturligt alt, hvad der var hændet Oliver, siden han forlod Mr. Brounlows Hus og sluttede med den Forsikring, at hans eneste Sorg i disse Maaneder havde været, at han ikke kunde faa sin tidligere Velgører og Ven at se.

»Gud være lovet!« sagde den gamle Herre. »Dette er en stor Glæde for mig — en stor Glæde. Men De har ikke sagt mig, hvor han nu er, Miss Maylie. De maa undskylde mig, at jeg gør Dem Bebrejdelser — men hvorfor har De ikke taget ham med?«

»Han venter i en Vogn hernede,« svarede Rose.

»Her nede!« udbrød den gamle Herre. Og dermed fo'r han uden at sige eet Ord mer ud af Døren, ned ad Trappen og op i Vognen.

Da Døren havde lukket sig bag ham, hævede Mr. Grimwig sit Hoved, forvandlede et af Bagbenene paa sin Stol til en Top og beskrev tre Cirkler ved Hjælp af sin Stok og Bordet, mens han hele Tiden blev siddende paa Stolen. Derpaa rejste han sig og humpede, saa hurtigt han kunde, op og ned ad Gulvet mindst en halv Snes Gange, stansede saa pludselig foran Rose og kyssede hende uden videre.

»Hys!« sagde han, da den unge Dame rejste sig, noget urolig over denne usædvanlige Fremgangsmaade. »Bliv ikke bange. Jeg er gammel nok til at være

Deres Bedstefader. De er en sød Pige; jeg kan godt lide Dem. Dér er de.«

Og ganske rigtigt, mens han behændigt smuttede hen i sin Stol igen, vendte Mr. Brounlow tilbage, fulgt af Oliver, hvem Mr. Grimwig modtog meget naadigt; og selv om dette Øjebliks Glæde havde været hendes eneste Belønning for al hendes Bekymring og Omhu for Olivers Skyld, vilde Rose have følt sig rigelig betalt.

»Der er endnu en, som ikke maa glemmes,« sagde Mr. Brounlow og ringede paa Klokken. »Vær saa god at bede Mrs. Bedwin komme herop.«

Den gamle Husholderske kom straks og blev nejende staaende inden for Døren for at vente paa sin Ordre.

»De bliver da ogsaa mer og mer nærsynet med hver Dag, Bedwin,« sagde Mr. Brounlow lidt vrippent.

»Ja, det gør jeg, Sir,« svarede den gamle Dame. »I min Alder bliver ens Øjne ikke bedre med Aarene, Sir.«

»Det kunde jeg selv have fortalt Dem,« svarede Mr. Brounlow. »Men sæt nu Deres Briller paa og se om De ikke kan opdage, hvorfor vi har sendt Bud efter Dem, hvad?«

Den gamle Dame begyndte at rode i sin Lomme efter sine Briller. Men Olivers Taalmodighed kunde ikke svare til denne nye Prøvelse, han gav efter for sin første Indskydelse og fløj hende om Halsen.

»Gud naade mig!« udbrød den gamle Dame og trykkede ham til sit Bryst, »det er jo min uskyldige Dreng!«

»Min kære gamle Plejemoder!« udbrød Oliver.

»Jeg vidste jo nok, han vilde komme tilbage!« sagde hun. »Hvor han ser rask ud! Og nu er han da igen klædt som en Gentlemans Søn! Hvor har du dog været i al denne lange, lange Tid? Aa, det samme, søde Ansigt, men ikke saa blegt; de samme, milde Øjne, men ikke saa sørgmodige! Jeg har aldrig glemt dem eller hans stille Smil, jeg har set dem hver Dag, Side om Side med mine egne Børns, der har været døde, lige siden jeg var ung og glad.« Paa denne Maade blev hun ved — snart holdt hun Oliver ud fra sig for at se, hvor han var vokset, snart trykkede hun ham til sig og strøg ham kærligt gennem Haaret og lo og græd skiftevis, den gode Sjæl.

Nu overlod Mr. Brounlow hende og Oliver til hinanden og førte Rose ind i en anden Stue, og hørte dér en fuldstændig Beretning om hendes Samtale med Nancy, til sin ikke ringe Forbavselse og Forvirring. Rose forklarede ham ogsaa sine Grunde til ikke straks at betro sig til sin Ven Mr. Losberne. Den gamle Herre mente, at hun havde handlet klogt, og paatog sig beredvilligt selv at holde en højtidelig Raadslagning med den værdige Læge. For at han saa hurtigt som muligt kunde gennemføre denne Plan, blev det aftalt, at han skulde komme til Hotellet Klokken otte samme Aften, og at Mrs. Maylie i Mellemtiden varsomt skulde sættes ind i alt, hvad der var sket. Derpaa vendte Rose og Oliver hjem.

Rose havde paa ingen Maade overvurderet Styrkegraden af den gode Doktors Forbitrelse. Aldrig saa snart havde han hørt Nancys Historie, før han brød ud i en Strøm af Trusler og Forbandelser — truede med at gøre hende til det første Offer for dHrr' Blathers og Duffs forenede Snedighed, og tog virkelig sin Hat paa for straks at fare ud for at sikre sig disse to værdige Herres Assistance. Og han vilde uden Tvivl have gennemført sin Hensigt i den første Opbrusning uden et Øjebliks Betænkning, hvis han ikke var blevet holdt tilbage, dels ved at støde paa en tilsvarende Heftighed hos Mr. Brounlow, der selv var af en opfarende Natur, og dels ved de Argumenter og Forestillinger, som syntes bedst egnede til at faa ham fra hans overilede Forsæt.

»Hvad Fanden skal vi da gøre?« sagde den ophidsede Doktor, da de var gaaet ind til de to Damer. »Skal vi sende en Takadresse til alle disse mandlige og kvindelige Vagabonder og bede dem modtage et Hundrede Pund eller saa, som et ringe Tegn paa vor Agtelse, og som en

ubetydelig Godtgørelse for deres Godhed mod Oliver?«

»Ikke netop det,« svarede Mr. Brounlow leende. »Men vi maa gaa frem med stor Varsomhed.«

»Varsomhed!« udbrød Doktoren. »Jeg sendte dem gerne alle som en til — —«

»Lige meget hvorhen,« afbrød Mr. Brounlow. »Men tænk paa, om vi ved at sende dem noget Sted hen har nogen som helst Udsigt til at naa det Maal, vi har for Øje?«

»Hvilket Maal?« spurgte Doktoren.

»Simpelt hen at opdage, hvem der var Olivers Forældre, og skaffe ham den Arv tilbage, som han, hvis Historien er sand, svigagtig er blevet berøvet.«

»Aa!« sagde Mr. Losberne og viftede sig med sit Lommetørklæde, »det havde jeg næsten helt glemt.«

»Dér kan De se,« vedblev Mr. Brounlow. »Selv om vi helt ser bort fra denne stakkels Pige og gaar ud fra, at vi kunde bringe disse Slyngler for Retten uden at udsætte hendes Sikkerhed for Fare, hvad Gavn skulde saa det gøre os?«

»I det mindste at faa hængt et Par Stykker af Dem efter al Sandsynlighed, og Resten deporteret,« sagde Doktoren.

»Meget vel,« svarede Mr. Brounlow smilende; »men det vil de uden Tvivl besørge selv, naar Tiden kommer; og hvis vi griber ind, synes jeg, vi vil bære os ad som nogle rigtige Don Quixoter, og handle stik imod vor egen Interesse — eller i det mindste mod Olivers, hvilket kommer ud paa eet.«

»Hvordan det?« spurgte Doktoren.

»Det er dog ganske klart, at vi vil faa den største Vanskelighed ved at trænge til Bunds i dette Mysterium, med mindre vi kan sætte denne her Monks i Knæ. Det kan kun ske ved en Krigslist og ved at gribe ham, naar han ikke er omgivet af disse Mennesker. Thi hvis han blev grebet, har vi ikke noget Bevis imod ham. Saa vidt vi ved, er han ikke engang indviklet i noget af denne Bandes Tyverier. Hvis han ikke blev frikendt, er det dog meget usandsynligt, at han vilde faa anden Straf end Fængsel for Løsgængeri; og bagefter vilde hans Mund naturligvis være saa fast lukket, at han for vor Skyld lige saa gerne kunde være døv, stum, blind og Idiot.«

»Ja saa,« sagde Doktoren hidsigt, spørger jeg Dem endnu engang, om De virkelig anser det for rimeligt, at vi skal anse dette Løfte til Pigen for bindende — et Løfte, der er afgivet i de bedste og kærligste Hensigter, men som i Virkeligheden —«

»Indlad Dem endelig ikke paa nogen Drøftelse heraf, kære unge Dame,« afbrød Mr. Brounlow Rose, netop som hun vilde til at tale. »Løftet skal blive holdt. Jeg tror ikke i mindste Maade, det vil lægge os Hindringer i Vejen. Men før vi kan bestemme os for nogen Fremgangsmaade, er det nødvendigt, at vi taler med Pigen, for at høre, om hun vil vise os denne Monks, paa den Betingelse, at han faar med os og ikke med Politiet at gøre; eller hvis hun ikke kan eller vil det, om hun saa kan give os en saadan Beskrivelse af ham, at vi kan kende ham igen. Vi kan ikke faa hende i Tale før næste Søndag Aften; i Dag er det Tirsdag. Jeg vil foreslaa, at vi i Mellemtiden holder os fuldkommen rolige og bevarer alt dette som en Hemmelighed, endogsaa overfor Oliver selv.«

Skønt Mr. Losberne skar dygtig Ansigter ved at høre et Forslag, som vilde medføre en Opsættelse af hele fem Dage, var han dog nødt til at indrømme, at man for Øjeblikket ikke kunde gøre noget bedre; og da baade Rose og Mrs. Maylie støttede Mr. Brounlow meget kraftigt, blev hans Forslag enstemmig vedtaget.

»Jeg kunde have Lyst til at kalde min Ven Grimwig til Hjælp,« sagde han. »Han er en løjerlig Snegl, men klog, og han kunde maaske være os til god Nytte. Jeg maa tilføje, at han fra først af var Jurist, og forlod Skranken af Ærgrelse over, at han kun fik to Sager at føre i Løbet af tyve Aar, men om det er en Anbefaling for ham eller ikke, maa De selv afgøre.«

»Jeg har ikke noget imod, at De kalder Deres Ven til Hjælp, hvis jeg maa kalde min,« sagde Doktoren.

»Det maa vi sætte under Afstemning,« svarede Mr. Brounlow. »Hvem er han?«

»Denne Dames Søn, og denne unge Dames — meget gamle Ven,« sagde Doktoren, idet han pegede paa Mrs. Maylie og sluttede med et meget sigende Blik paa hendes Niece.

Rose rødmede dybt, men gjorde ingen hørlig Indvending mod dette Forslag (maaske fordi hun følte sig i haabløs Minoritet.) Og Harry Maylie og Mr. Grimwig blev følgelig optaget i Komitéen.

»Vi bliver naturligvis i Byen,« sagde Mrs. Maylie, »saa længe der er ringeste Udsigt til at fortsætte denne Undersøgelse med Held. Jeg vil hverken sky nogen Ulejlighed eller Udgift for at naa et Maal, hvori vi alle er saa stærkt interesserede, og jeg skal gerne blive her et helt Aar, saa længe De kan forsikre mig, at der er noget som helst Haab tilbage.«

»Godt!« svarede Mr. Brounlow. »Og da jeg i alle de tilstedeværendes Ansigter læser en Lyst til at spørge mig, hvordan det gik til, at jeg ikke var til Stede og kunne bekræfte Olivers Beretning, men var rejst ud af Landet saa pludseligt, vil jeg betinge mig, at der ikke bliver gjort mig noget Spørgsmaal, før jeg selv finder Tidspunktet belejligt til at fortælle min Historie. Tro mig, jeg anmoder om dette med god Grund, thi jeg kunde ellers opvække Haab, som maaske aldrig vilde blive virkeliggjorte, og kun forøgede Vanskeligheder og Skuffelser, der allerede er talrige nok. Naa, Aftensmaden er rettet an, og unge Oliver, som er ganske alene i Stuen ved Siden af, er sikkert begyndt at tro, at vi er blevet kede af hans Selskab, og har indgaaet en eller anden skummel Sammensværgelse om at støde ham ud i Verden.«

Med disse Ord bød den gamle Herre Mrs. Maylie sin Arm og førte hende ind i Spisestuen. Mr. Losberne fulgte efter med Rose, og Raadslagningen var uigenkaldelig hævet for denne Gang.

To og fyrretyvende Kapitel.

En gammel Bekendt af Oliver, der viser udprægede Tegn paa Geni, bliver en offentlig Personlighed i Hovedstaden.

Den samme Aften, da Nancy, efter at have dysset Mr. Sikes i Søvn, skyndte sig til Rose Maylie i sin frivillige Sendelse, nærmede to Personer sig London ad Landevejen fra Nord.

Det var et Mandfolk og et Fruentimmer — eller maaske rettere et mandligt og et kvindeligt Individ; thi den første var en af disse langbenede, kalveknæede, leddeløse, knoklede Personer, som det er vanskelig at henføre til nogen bestemt Alder — eftersom de, mens de er Drenge, ser ud som Mænd, der er kuede i Væksten, og naar de næsten er voksne, som opløbne Drenge. Fruentimmeret var ungt, men kraftigt, robust bygget, hvad hun ogsaa maatte være for at kunne bære den tunge Bylt, som var spændt fast paa hendes Ryg. Hendes Ledsager var ikke besværet med videre Bagage, eftersom der blot fra en Stok, han bar over sin Skulder, dinglede en lille Pakke i et almindeligt Lommetørklæde, tilsyneladende let nok. Dette — i Forbindelse med han ualmindelig lange Ben — gjorde at han let kunde faa et Forspring paa en halv Snes Skridt for sin Ledsagerske, hvem han af og til

vendte sig om imod med et utaalmodigt Kast med Hovedet, som om han bebrejdede hende hendes Sendrægtighed og opfordrede hende til at anspænde sig mere.

Saaledes arbejdede de sig frem ad den støvede Vej uden at tage synderlig Notits af, hvad de saa, undtagen naar de traadte til Side for Diligencerne, der kom rullende ud fra Byen — indtil de kom gennem Highgate, hvor den forreste af dem stansede og raabte utaalmodigt til sin Ledsagerske:

»Naa, hvad bliver det til? Sikken et Dovendyr du er, Charlotte.«

»Det er en tung Byrde, vil jeg sige dig,« sagde hun, da hun indhentede ham, næsten aandeløs af Udmattelse.

»Tung! Hvad er det for noget Snak? Hvad er du skabt til?« svarede Mandfolket, mens han flyttede sin egen lille Bylt over paa den anden Skulder. »Saa, skal du nu holde Hvil igen? Ja, hvis du ikke kan gøre Kaal paa ens Taalmodighed, saa —.«

»Er det langt endnu?« spurgte hun, mens hun hvilede sig paa en Bænk og saa op med Sveden strømmende ned over sit Ansigt.

»Langt endnu! »Du er der jo saa godt som,« sagde den langbenede og pegede frem for sig. »Se dér! Det er Lysene i London.«

»De er over en halv Mil borte,« sagde Fruentimmeret nedslaaet.

»Ja bryd du dig bare ikke om, enten de er en hel eller en halv Snes Mil borte,« sagde Noah Claypole, thi ham var det »men se nu og kom af Sted, ellers skal jeg gi' dig et Spark, saa meget at du ved det!«

Da Noahs røde Næse blev endnu rødere af Vrede, og da han skraaede over Vejen, mens han talte, som om han var fuldkommen parat til at bringe sin Trusel til Udførelse, rejste Fruentimmeret sig uden flere Bemærkninger og traskede videre ved hans Side.

»Hvor har du tænkt at overnatte, Noah?« spurgte hun, da de havde gaaet et Par Hundrede Alen igen.

»Hvor skulde jeg vide det fra?« svarede Noah, der var blevet dygtig gnaven af at gaa saa langt.

»Jeg haaber, det er nær herved.«

»Nej, det er aldeles ikke nær herved, bild dig bare ikke det ind.«

«Hvorfor ikke?«

»Naar jeg siger dig, at jeg agter at gøre en Ting, saa er det nok, uden at du behøver at spørge om hvorfor eller fordi,« svarede Mr. Claypole med Værdighed.

»Naa, du behøver vel ikke at være saa gnaven!« sagde Charlotte.

»Jo, det vilde være kønt, om vi tog ind i det første Værtshus udenfor Byen, saa at Sowerberry, hvis han er efter os, bare kunde stikke sin gamle Næse indenfor og faa os kørt tilbage med Haandjærn paa, ikke?« vrængede Mr. Claypole. »Nej, vi vil søge ind i de snevreste Gader, jeg kan finde, og ikke stanse, før vi kommer til det mest afsides Hus, jeg kan faa Kig paa. Tak du din Skaber for, at jeg har et Hoved, for hvis vi ikke først med Vilje var gaaet den gale Vej og saa skraaet tilbage over Markerne, saa vilde du have siddet bag Laas og Slaa for otte Dage siden, min smukke Dame. Og du kunde have haft rigtigt godt af det, saadan et Fæ du er.«

»Jeg ved nok, at jeg ikke er saa fiffig som du,« svarede Charlotte. »Men du behøver vel ikke at skyde hele Skylden paa mig og sige, at *jeg* vilde have siddet bag Laas og Slaa. For det vilde du da ogsaa.«

»Du ved jo godt, at det var dig, der tog Pengene ud af Skuffen,« sagde Noah.

»Jeg tog dem til dig, kære Noah,« svarede Charlotte.

»Beholdt jeg Dem?« spurgte Noah.

»Nej, du stolede paa mig og lod mig bære dem, som den søde Mand du er,« sagde hun, idet hun kildede ham under Hagen og stak sin Arm ind under hans.

Dette var virkelig Tilfældet; men da det ikke var Mr. Claypoles Sædvane at vise blind og taabelig Tillid mod nogen, skylder vi ham at bemærke, at han kun havde vist Charlotte en saa udstrakt Tillid, for at Pengene, hvis de blev forfulgt,

kunde blive fundne hos hende, hvilket vilde give ham Lejlighed til at hævde sin fuldkomne Uskyldighed i Tyveri og i høj Grad fremme hans Udsigter til at slippe fri. Men selvfølgelig indlod han sig i Øjeblikket ikke paa nogen Forklaring af sine Bevæggrunde, og de gik kærligt videre sammen.

Efter sin forsigtige Plan gik Mr. Claypole videre uden at gøre Holdt, indtil de kom til Englen i Islington, hvor han meget forstandigt sluttede af Følgængernes og Vognenes Mylder, at London for Alvor begyndte. Han stansede lige for at se, hvilke Gader der syntes at være mest befærdede og følgelig først og fremmed burde undgaas; saa drejede han ind i Saint Johns Road og var snart dybt inde i den Labyrint af indviklede og snavsede Gyder, som ligger mellem Grays Inn Lane og Smithfield og gør denne Del af Byen til en af de usleste, der er blevet tilbage midt i Londons Hjærte trods alle Tidens Forbedringer.

Gennem disse Gader vandrede Noah Claypole, slæbende Charlotte med sig: snart traadte han ud i Rendestenen for at faa et Overblik over et eller andet simpelt Værtshus, snart gik han videre, naar et eller andet i dets Udseende fik ham til at tro, at det var ham for søgt. Omsider stansede han udenfor et, der saa simplere og mere snavset ud end noget af dem, han endnu havde set, og efter at han havde været ovre paa det andet Fortov og kastet et prøvende Blik paa det derfra, tilkendegav han naadigt, at han agtede at slaa sig ned dér for Natten.

»Lad mig saa faa Bylten,« sagde Noah, idet han løste den af hendes Skuldre og slængte den over sine egne. »Og sig ikke et Ord, uden naar der bliver talt til dig. Hvad hedder Huset? De t-r-e, de tre hvad for noget?«

»Krøblinger,« sagde Charlotte.

»De tre Krøblinger,« gentog Noah. »Det er et meget godt Navn. Naa! hold dig nu lige i Hælene paa mig!« Derpaa skubbede han den knirkende Dør op med sin Skulder og traadte ind i Huset, fulgt af Charlotte.

Der var ingen i Skænkestuen uden en ung Jøde, som stod med Albuerne paa Disken og læste i en snavset Avis. Han stirrede stift paa Noah, og Noah stirrede stift paa ham.

Hvis Noah havde haft sin Friskoledragt paa, kunde der have været nogen Grund for Jøden til at spærre sine Øjne saa vidt op; men da han havde lagt sin Uniform og bar en kort Bluse over sine Skindbukser, syntes der ikke at være nogen særlig Grund til, at hans Ydre kunde vække saa stor Opmærksomhed i et Værtshus.

»Er dette de tre Krøblinger?« spurgte Noah.

»Saadan kaldes Huset ja,« svarede Jøden.

»Vi mødte en Herre paa Vejen, som anbefalede det,« sagde Noah og gav Charlotte et Puf — maaske for at henlede hendes Opmærksomhed paa denne snedige Maade at skaffe sig Respekt paa, maaske ogsaa for at advare hende mod at røbe nogen Overraskelse. »Vi ønsker at sove her i Nat.«

»Jeg er ikke vis paa, om De kan komme til det,« snøvlede Barney, thi ham var det, »men jeg skal høre ad.«

»Vis os ind i Gæstestuen og giv os en Smule koldt Kød og en Taar Øl saa længe,« sagde Noah.

Barney førte dem ind i en lille Bagstue og satte de forlangte Sager for dem; derpaa meddelte han dem, at de godt kunde faa Nattelogis dér, og overlod saa det elskværdige Par til Bordets Glæder.

Nu laa dette Bagværelse lige bag Skænkestuen og nogle Trin lavere, saa at enhver, der var kendt i Huset, ved at trække et lille Gardin til Side, som skjulte en lille Rude i Væggen ind til Bagværelset, omtrent fem Fod over dets Gulv, ikke alene kunde holde Øje med Gæsterne dér uden synderlig Fare for selv at blive set (da Ruden sad i en mørk Krog, og Iagttageren maatte presse sig ind mellem Væggen og en svær, lodret Bjælke) — men man kunde ogsaa, ved at lægge Øret til Skillerummet, nogenlunde tydeligt høre alt, hvad der blev talt om.

Husets Vært havde ikke i fem Minutter haft sine Øjne fra dette Kighul, og Barney var først lige kommet ind igen, da Fagin paa sin Aftenrunde kom ind i Skænkestuen for at spørge efter en af sine unge Lærlinge.

»Hys!« sagde Barney. »Der er Fremmede inde ved Siden af.«

»Fremmede?« hviskede den gamle.

»Ja, og nogle sære Fisk er det,« sagde Barney. »Fra Landet, men noget for Dem, hvis jeg ikke tager fejl.«

Denne Meddelelse syntes at interessere Fagin i høj Grad. Han stod op paa en Skammel og satte forsigtigt sit Øje til Ruden, saa at han kunde se Mr. Claypole tage for sig af Oksestegen og Porteren og uddele mikroskopiske Portioner deraf til Charlotte, der sad taalmodigt ved Siden af ham og spiste og drak, hvad han var saa naadig at give hende.

»Aha!« hviskede Jøden og saa om paa Barney. »Jeg kan godt lide den Fyrs Udseende. Han kan være os til Nytte; han forstaar allerede at tumle Pigen. Vær stille som en Mus, min Ven, og lad mig høre, hvad de siger.«

Jøden holdt atter Øjet til Ruden og Øret til Skillerummet og lyttede opmærksomt, med et saa snedigt og ivrigt Udtryk, at han lignede en gammel Kobolt.

»Saa er det min Hensigt at blive en fin Herre,« sagde Mr. Claypole, idet han strakte sine Ben fra sig — i Fortsættelse af en Samtale, hvis Begyndelse Mr. Fagin var kommet for sent til at høre. »Nu skal vi ikke have mere at bestille med fjollede gamle Ligkister, Charlotte, næh, et rigtigt Herreliv for mig; og hvis du har Lyst, saa skal du blive en fin Dame.«

»Ja, det kunde jeg saamænd have stor Lyst til, min Ven,« sagde Charlotte. »Men man kan ikke hver Dag tømme en Pengeskuffe og slippe godt fra det bagefter.«

»Pokker i Vold med Skufferne,« sagde Mr. Claypole. »Der er andre Ting end Skuffer, som kan tømmes.«

»Hvad mener du?«

»Lommer, Dametasker, Huse, Diligencer, Banker!« sagde Mr. Claypole, hvis Mod steg, mens Porteren sank.

»Men alt det kan du ikke gøre, min Ven!« sagde Charlotte.

»Jeg vil se at komme i Kompagni med Folk, som kan det,« svarede Noah. »De vil altid kunde give os et eller andet at bestille. Du er jo selv lige saa meget værd som et halvt Hundrede andre Fruentimmer, jeg har aldrig set nogen saa snedig, som du kan være det, naar jeg giver dig Lov til det.«

»Gud, hvor det er dejligt at høre dig sige saadan noget!« udbrød Charlotte og trykkede et Kys paa hans stygge Fjæs.

»Saa, nu er det nok med det; du behøver vel ikke at være saa kærlig, hvergang jeg har skændt en Smule paa dig,« sagde Noah og gjorde sig fri med stor Værdighed. »Jeg kunde nok have Lyst til at være Kaptajn for en eller anden Bande og dominere dem og holde Øje med dem, uden at de vidste af det. Det vilde passe mig rigtig godt, hvis der var god Fortjeneste ved det; og hvis vi bare kunde komme i Kast med nogen af den Slags, vilde jeg have anset det for godt Køb, selv om det skulde koste os den Tyvepundsnote, du huggede — især da vi ikke rigtig ved, hvordan vi skal komme af med den.«

Efter at have udtalt denne Anskuelse kiggede Mr. Claypole med et yderst dybsindigt Udtryk ned i Porterkruset, rystede dets Indhold, nikkede nedladende til Charlotte og tog en Slurk, der syntes at gøre ham svært godt. Han tænkte netop paa at tage en til, da han blev afbrudt ved, at Døren pludselig gik op, og en Fremmed traadte ind.

Den Fremmede var Mr. Fagin. Og yderst elskværdig saa han ud, og meget dybt bukkede han, mens han traadte nærmere og satte sig ved Bordet ved Siden af deres og bestilte noget at drikke hos den grinende Barney.

»En behagelig Aften, Sir, men temmelig kold efter Aarstiden,« sagde Fagin og gned sig i Hænderne. »De er fra Landet, ser jeg, Sir?«

»Hvoraf kan De se det?« spurgte Noah.

»Vi har ikke saa meget Støv i London,« svarede Jøden og pegede paa Noahs og hans Ledsagerskes Sko og paa de to Bylter.

»De er en klog Karl,« sagde Noah. »Ha, ha! Hør bare, Charlotte!«

»Ja, man er nødt til at være klog her i Byen, min Ven,« sagde Jøden, idet han sænkede sin Stemme til en fortrolig Hvisken.

Jøden understregede denne Bemærkning ved at banke sig paa Siden af sin Næse med sin højre Pegefinger — en Gestus, som Noah søgte at efterligne uden synderligt Held, da hans Næse ikke var stor nok til det. Imidlertid syntes Mr. Fagin at fortolke Forsøget som et Udtryk for, at han ganske delte hans Mening, og han bød med stor Venskabelighed de Drikkevarer om, som Barney kom tilbage med.

»Gode Varer, dette her!« bemærkede Mr. Claypole og smækkede med Tungen.

»Dyre!« sagde Fagin. »En Mand maa stadig tømme en Pengeskuffe eller en Lomme eller en Dametaske eller et Hus eller en Diligence eller en Bank, hvis han drikker det til Hverdagsbrug.«

Aldrig saa snart havde Mr. Claypole hørt dette Uddrag af sine egne Bemærkninger, før han sank tilbage i Stolen og saa ligbleg og i den største Forfærdelse fra Jøden til Charlotte.

»Bryd Dem ikke om mig, min Ven,« sagde Fagin og trak sin Stol tættere hen til dem. »Ha, ha! Det var et Held, at det bare var mig, som kom til at høre Dem; det var svært heldigt, at det bare var mig.«

»Det var ikke mig, der tog dem,« stammede Noah, der ikke længere strakte Benene fra sig som en uafhængig Gentleman, men trak dem saa langt ind under Stolen, som han kunde faa dem. »Det var hende, der gjorde det hele. Du har dem ogsaa endnu, Charlotte, det ved du, du har.«

»Lige meget med hvem der har dem, eller hvem der har gjort det, min Ven,« sagde Fagin, der ikke desto mindre saa med et Falkeblik paa Pigen og de to Bylter. »Jeg giver mig selv af med den Slags, og jeg kan godt lide Jer for det.«

»Hvilken Slags?« spurgte Noah lidt lettere til Mode.

»Den Slags Forretninger,« svarede Fagin, »og det gør Folkene her i Huset ogsaa. De har truffet Sømmet paa Hovedet, og her er I saa sikre som vel muligt. Der er ikke noget sikrere Sted i hele denne By end Krøblingerne — det vil sige, naar jeg vil have det; og jeg er kommen til at synes godt om Dem og det unge Fruentimmer; saa jeg har sagt Besked, og De kan være ganske rolig.«

Maaske var Noah ogsaa rolig i Sindet efter denne Forsikring, men hans Krop var det sandelig ikke; thi han vred sig og krummede sig i de besynderligste Stillinger og saa paa sin nye Ven med en Blanding af Frygt og Mistænksomhed.

»Jeg skal sige Dem mere endnu,« sagde Fagin efter at have beroliget Pigen ved at nikke og mumle venligt opmuntrende til hende. »Jeg har en Ven, som jeg tror kan opfylde Deres kæreste Ønske og faa Dem ind i den rigtige Gænge, saa De kan vælge den Del af Faget, De mener vil passe Dem bedst til at begynde med, og saa lære alle de andre.«

»De taler, som om det var Deres Alvor,« svarede Noah.

»Hvad Fordel skulde jeg have af at drive Spøg med Dem?« spurgte Jøden og trak paa Skulderen. »Kom med udenfor og lad mig tale et Par Ord med Dem.«

»Vi behøver ikke at have al den Ulejlighed med at flytte os,« svarede Noah, der lidt efter lidt havde faaet Benene strakt fra sig igen. »Hun kan bringe Bagagen ovenpaa saalænge. Charlotte, sørg for Bylterne.«

Denne Ordre, der blev givet med stor Majestæt, blev adlydt uden mindste Knurren. Charlotte skyndte sig ud med Pakkerne, mens Noah holdt Døren aaben for hende og saa efter, at hun kom af Sted.

»Hun lystrer ganske godt, hvad?« spurgte han, mens han satte sig igen, i samme Tone som en Dyrepasser, der har tæmmet et eller andet vildt Bæstie.

»Aldeles fuldkomment,« svarede Fagin og klappede ham paa Skulderen. »De er et Geni, min Ven.«

»Ja, hvis jeg ikke var det, sad jeg vel ikke her,« svarede Noah. »Men hvis De spilder Tiden, kommer hun jo tilbage.«

»Naa, hvad mener De saa?« sagde Jøden. »Hvis De nu syntes om min Ven, kunde De saa gøre noget bedre end at gaa sammen med ham?«

»Sidder han i en god Forretning? Det er det, det kommer an paa,« svarede Noah og blinkede med det ene af sine smaa Øjne.

»Han er Manden for det hele,« sagde Jøden. »Beskæftiger en Masse Mennesker og har det fineste Selskab i hele Faget.«

»Rigtig Londonerkram?« spurgte Mr. Claypole.

»Ikke een fra Landet imellem; og jeg tror ikke, han tog Dem, selv paa min Anbefaling, hvis han ikke havde knap Tid paa Medhjælpere lige for Øjeblikket.«

»Skal jeg rykke ud med noget?« sagde Noah og slog sig paa Brystlommen.

»Uden det kunde det umuligt lade sig gøre,« svarede Fagin yderst bestemt.

»Tyve Pund, hvad — det er skam en god Skilling.«

»Ikke, naar det er en Seddel, De ikke kan komme af med. Nummer og Dato er sagtens skrevet op, hvad? Og der er vinket af i Banken? Den er saamænd ikke stort værd for ham. Den maa sendes udenlands, og han faar ikke stor Pris for den.«

»Naar kan jeg træffe ham?«

»I Morgen tidlig.«

»Hvor?«

»Her.«

»Hm. Hvordan er Betingelserne?«

»Et Liv som en Gentleman — Kost og Logis, Tobak og Brændevin gratis — Halvdelen af alt, hvad De og det unge Fruentimmer tjener.«

Om Noah Claypole, hvis Gridskhed var temmelig udviklet, vilde være gaaet ind paa selv disse straalende Betingelser, hvis han havde været ganske frit stillet, er meget tvivlsomt; men da han huskede, at hvis han sagde Nej, havde hans nye Bekendt det i sin Magt straks at overgive ham til Retærdigheden (og der hænder mere usandsynlige Ting end det) gav han lidt efter lidt efter og sagde, at han troede nok, det vilde passe ham.

»Men ser De,« sagde han, »da hun vil kunne udrette en Del, kunde jeg nok have Lyst til at faa noget meget let Arbejde.«

»Saadan lidt Legeværk, hvad?«

»Ja, noget i den Retning. Hvad tror De vilde kunne passe mig? Noget der ikke var for anstrængende, og som der ikke var videre Fare ved, forstaar De.«

»Jeg hørte Dem tale noget om at udspionere de andre, min Ven,« sagde Jøden. »Min Ven trænger somme Tider i høj Grad til en, der kan gøre det grundigt.«

»Ja, jeg talte om det, og jeg skulde heller ikke have noget imod at give mig af med det i Ny og Næ,« svarede Mr. Claypole langsomt. »Men det er jo ikke noget, der er videre lønnende, vel?«

»Meget sandt,« sagde Jøden grundende — eller ladende som om han grundede. »Nej, det er det ikke.«

»Hvad mener De da?« spurgte Noah ivrigt. »Saadan noget, der bare skulde Fiffighed til — noget sikkert Arbejde, hvor der ikke var synderlig mere Risiko end ved at sidde hjemme.«

»Hvad mener De om de gamle Damer?« spurgte Jøden. »Der er en hel Del Penge at hole ved at snuppe deres Poser og Pakker og saa stikke om Hjørnet.«

»Skriger de ikke op og kradser somme Tider?« spurgte Noah og rystede paa Hovedet. »Jeg tror ikke, det vilde være noget for mig. Er der ikke andre Fag ledige?«

»Vent lidt!« sagde Jøden og lagde sin Haand paa Noahs Knæ. »Barnefaget!«

»Hvad er det for noget?«

»Jo, det er Rollingerne, som bliver sendt i Byen af deres Moder med Sixpences og Shillings; og saa gælder det bare om at snuppe Pengene fra dem — de gaar altid med dem i Haanden —

og skubbe dem i Rendestenen og gaa ganske langsomt væk, som om der ikke var andet i Vejen, end at en Unge var faldet omkuld og havde stødt sig. Ha, ha, ha!«

»Ha, ha!« brølte Mr. Claypole og slog sig paa Knæene af Begejstring. »Det er lige noget for mig!«

»Det er det sikkert,« svarede Fagin. »Og De kan faa anvist nogle indbringende Distrikter i Candentown og Battlebridge og den Slags Kvarterer, hvor de altid gaar i Byen, og hvor De kan vælte lige saa mange Unger om Dagen, De har Lyst til. Ha, ha, ha!«

Med disse Ord puffede Fagin Mr. Claypole i Siden og de brast begge to i en langvarig, skingrende Latter.

»Naa, saa er det i Orden!« sagde Noah, da han var kommet til sig selv igen, og Charlotte var vendt tilbage. »Hvad Tid i Morgen skal vi sige?«

»Kan det passe Klokken ti?« sagde Jøden og tilføjede, da Mr. Claypole nikkede samtykkende: »Hvad Navn skal jeg sige til min gode Ven?«

»Mr. Bolter,« svarede Noah, som var forberedt paa dette Tilfælde. Mr. Morris Bolter. Dette er Mrs. Bolter.«

»Mrs. Bolters ydmyge Tjener,« sagde Fagin og bukkede med grotesk Høflighed. »Jeg haaber, jeg skal lære hende bedre at kende inden længe.«

»Hører du, hvad den Herre siger, Charlotte?« tordnede Mr. Claypole.

»Ja, kære Noah!« svarede Mrs. Bolter og rakte Haanden frem.

»Hun kalder mig Noah som et Slags Kælenavn,« sagde Mr. Morris Bolter, født Claypole, og vendte sig til Jøden. »Det forstaar De nok?«

»Aa ja, det forstaar jeg fuldkomment,« svarede Fagin, der for een Gangs Skyld talte Sandhed. »Godnat, Godnat!«

Med mange Farvel og gode Ønsker gik Mr. Fagin sin Vej. Noah Claypole lagde nu Beslag paa den gode Dames Opmærksomhed og oplyste hende om den Aftale, han havde truffet — med al den Stolthed og Overlegenhed, der sømmede sig ikke alene for et Medlem af det stærke Køn, men for en Gentleman, som til Fulde skattede den Værdighed, der fulgte med at være særlig ansat ved Barnefaget i London og dets Omegn.

Tre og fyrretyvende Kapitel.

Hvori det vises, hvordan Lurendrejeren kom i Forlegenhed.

»Naa, saa det var altsaa Dem selv, der var Deres Ven, hvad?« sagde Mr. Claypole, ogsaa kaldet Bolter, da han efter den trufne Aftale kom til Jødens Hus den næste Dag. »Jo, jeg tænkte det jo nok i Aftes.«

»Enhver Mand er sin egen Ven,« svarede Fagin med sit mest indsmigrende Grin. »Han har ikke een eneste, der er saa god som han selv.«

»Undtagen somme Tider,« svarede Morris Bolter, idet han paatog sig en Verdensmands Mine. »Visse Folk er dens egne værste Fjender, ved De nok.«

»Tro ikke det!« sagde Jøden. »Naar en Mand er sin egen Fjende, er det kun, fordi han er en altfor god Ven mod sig selv, ikke fordi han sørger bedre for andre. Bah! Den Slags Ting kendes ikke i Naturen.«

»De burde i alle Fald ikke være til,« sagde Mr. Bolter.

»Nej, det er klart,« sagde Jøden. »Der er nogle Spaakoner, som siger, at Nummer

tre er det magiske Tal, og andre siger Nummer syv. Men det er ingen af Delene, min Ven, ingen af Delene — det er Nummer eet!«

»Ha, ha!« udbrød Mr. Bolter. »Længe leve Nummer eet!«

»I et lille Samfund som vort, min Ven,« sagde Jøden, der fandt det nødvendigt nærmere at begrunde denne Læresætning, har vi et almindeligt, fælles Nummer eet — det vil sige, De kan ikke anse Dem selv for Nummer eet, uden at anse mig for det ogsaa og alle de unge Mennesker.«

»Det var som Fanden!«

»Jo ser De,« vedblev Jøden uden at ænse denne Afbrydelse, »vi er i den Grad miksede sammen og fælles i vore Interesser, at det maa være saadan. Nu er det f. Eks. Deres Formaal at sørge for Nummer eet — det vil sige Dem selv!

»Det har De ganske Ret i.«

»Naa, men De kan ikke sørge for Dem selv som Nummer eet, uden samtidig at sørge for mig som Nummer eet.«

»Nummer to, mener De,« sagde Mr. Bolter, der var begavet med et meget rigeligt Kvantum Egenkærlighed.

»Nej jeg gør ikke!« svarede Jøden. »Jeg er af lige saa stor Vigtighed for Dem, som De er selv.«

»Nej ved De hvad,« afbrød Mr. Bolter. »De er en meget pæn Mand, og jeg kan rigtig godt lide Dem; men saa hedt er det vel heller ikke blevet imellem os endnu.«

»Tænk Dem blot lidt om,« sagde Jøden, idet han trak paa Skuldrene og rakte Hænderne frem. »De har gjort noget, som er rigtig godt, og som jeg godt kan lide Dem for — men som paa samme Tid kan skaffe Dem et Halstørklæde paa, som er meget let at binde og meget svært at løse op igen — kort sagt: Strikken!«

Mr. Bolter fo'r sig med Haanden til Halstørklædet, som om det strammede ham ubehageligt, og mumlede et ja, der lød noget betinget i Tonen.

»Galgen,« vedblev Fagin, »Galgen, min Ven, er en styg Vejviser, der peger paa en meget brat Omdrejning, som har stanset en modig Fyrs Løbebane paa den brede Landevej. At holde Dem paa den banede Vej, og saa langt fra den Omdrejning som muligt, det er Formaal Nummer eet for Dem.«

»Naturligvis er det det,« svarede Mr. Bolter. »Hvad taler De om den Slags Ting for?«

»Kun for at vise Dem tydeligt, hvad jeg mener,« sagde Jøden og trak Øjenbrynene i Vejret. Ser De, for at kunne gøre det, stoler De paa mig. For at holde min lille Forretning i god Gænge, stoler jeg paa Dem. Det første er Deres Nummer eet, det andet er mit Nummer eet. Jo højere Pris De sætter paa Deres Nummer eet, des mere omhyggelig maa De være for mit; saa til syvende og sidst kommer vi til det, jeg sagde Dem straks — at Hensynet til Nummer eet holder os alle sammen og maa gøre det, hvis vi ikke allesammen skal gaa herunter.«

»Det er sandt!« svarede Mr. Bolter tankefuldt. »Aa, De er en lun gammel Fiffikus!«

Mr. Fagin mærkede til sin Glæde, at denne Anerkendelse af hans Evner ikke var nogen tom Kompliment, men at han virkelig havde faaet givet sin Rekrut et stærkt Indtryk af sin geniale Snedighed, hvad det var ham af stor Vigtighed at gøre lige fra deres Bekendtskabs Begyndelse. For at forstærke dette værdifulde Indtryk satte han ham ind i forskellige Enkeltheder, der kunde belyse det storslaaede Omfang af hans Foretagender — idet han blandede Sandhed og Digt sammen, som det passede bedst i hans Kram, og brugte begge med saa stor Kunst, at Mr. Bolters Respekt øjensynlig tog til, men samtidig fik en Tilsætning af sund Frygt, som det var i høj Grad ønskeligt at vække i ham.

»Det er denne gensidige Tillid, som vi nærer til hinanden, der trøster mig under de tunge Tab,« sagde Jøden. »Min bedste Mand blev berøvet mig i Gaar Morges.«

»De mener da vel ikke, at han døde?« udbrød Mr. Bolter.

»Nej, nej,« svarede Fagin, »saa slemt var det ikke — ikke fuldt saa slemt.«

»Jeg kan tænke, de — —«

»Ønskede at tale med ham,« afbrød Jøden. Ja, de ønskede at tale med ham.«

»Noget meget paatrængende?« spurgte Mr. Bolter.

»Nej, ikke særlig,« svarede Jøden. »Han blev anklaget for Forsøg paa at tømme en Lomme, og de fandt en Sølvtobaksdaase hos ham — hans egen, min Ven, hans egen, for han brugte Snus selv og var stærkt hengiven til det. De har udsat hans Sag til i Dag, for de mente, de kendte Ejeren. Ak, han var halvtredsindstyve Louisdorer værd, og jeg vilde gerne give deres Værdi for at faa ham tilbage. De skulde have kendt Lurendrejeren, min Ven, De skulde have kendt Lurendrejeren.«

»Naa jeg haaber, jeg kommer til at lære ham at kende; tror De ikke ogsaa?«

»Jeg tvivler paa det,« svarede Jøden med et Suk. »Hvis de ikke faar nye Beviser imod ham, bliver det bare en summarisk Dom, og saa faar vi ham tilbage om en seks Ugers Tid; men hvis de gør det, bliver det en Sejltur. De ved, hvor snedig han er; det bliver paa Livstid. De lader ikke Lurendrejeren slippe billigere end paa Livstid.«

»Hvad mener De med alt det?« spurgte Mr. Bolter. »Hvorfor kan De ikke tale, saa jeg kan forstaa det?«

Fagin var netop ved at forklare, at han mente »deporteret paa Livstid« — da Samtalen brat blev afbrudt ved, at Charles Bates traadte ind med Hænderne i sine Bukselommer og Ansigtet præget af halvkomisk Fortvivlelse.

»Det hele er forbi, Fagin,« sagde Charley, da han og hans nye Kammerat var blevet præsenteret for hinanden.

»Hvad mener du?« spurgte Jøden med skælvende Læber.

»De har fundet den Herre, hvem Daasen tilhører; han møder med to, tre Vidner, og Lurendrejeren kommer ud at sejle,« svarede Master Bates. »Jeg maa have Sørgetøj Fagin, og Flor om Hatten, naar jeg gaar hen og gør ham min Afskedsvisit. At tænke sig, at Jack Dawkins — den snedige Jack — Lurendrejeren — skal gaa til Udlandet for en gemen Snusdaase til halvtredje Pence! Jeg har aldrig troet, han vilde gøre det for mindre end et Guldur med Kæde og Signeter i det allerringeste. Aa, hvorfor plyndrede han ikke en rig gammel Herre for alle hans Værdisager, saa han kunde være taget herfra som en Gentleman, og ikke som en almindelig Tyveknægt uden Spor af Glans eller Hæder!«

Med dette Udbrud af Deltagelse for sin ulykkelige Ven, satte Charley sig i den nærmeste Stol med et sørgmodigt og modfaldent Ansigt.

»Hvad er det, du vrøvler om uden Glans eller Hæder?« udbrød Fagin og sendte sin Lærling et vredt Blik. »Har han ikke altid kunnet stikke Jer allesammen? Er der en eneste af Jer, som kunde komme paa Siden af ham i nogen som helst Retning, hvad?«

»Ikke een,« svarede Master Bates med en Stemme, der var halvkvalt af Sorg.

»Hvad er det saa du vrøvler om?« sagde Jøden vredt. »Hvad flæber du for?«

»Fordi det bliver jo ikke ført til Protokols, vel?« sagde Charley, der af sin voldsomme Sorg dreves til ligefrem at trodse sin ærværdige Ven. »Ingen vil nogen Sinde faa at vide Halvdelen af, hvad han var. Hvordan vil han komme til at staa i Newgate-Kalenderen? Maaske bliver han slet ikke nævnt dér. Aa, hvad det er for et Slag!«

»Ha, ha!« udbrød Jøden, idet han strakte sin højre Haand frem og vendte sig om mod Mr. Bolter i et Anfald af Fnisen, der rystede ham, som om han havde faaet Apopleksi. »Se, hvor stolte de er af deres Fag, min Ven! Er det ikke smukt?«

Mr. Bolter nikkede samtykkende; og efter at Jøden en Tid havde iagttaget Charleys Sorg med aabenbar Tilfredsstillelse, gik han hen til ham og klappede ham paa Skulderen.

»Bryd dig nu ikke om det, Charley,« sagde Fagin beroligende. »Det skal nok

komme frem, det skal ganske sikkert komme frem. De skal alle faa at vide, hvad han var for en klog Fyr; han vil vise det selv og ikke gøre sine gamle Kammerater og Læremester Skam. Og tænk saa paa, hvor ung han er! Hvilken Udmærkelse, Charley, at komme ud at sejle i den Alder!«

»Ja, *det* er en Ære!« sagde Charley en Smule trøstet.

»Han skal faa alt, hvad han trænger til,« vedblev Jøden. »Han skal komme til at leve i Stenkrukken som en Gentleman, Charley, som en Gentleman! Øl hver Dag og Penge i Lommen til at spille Plat og Krone med, hvis han ikke kan faa givet dem ud.«

»Nej, skal han virkelig?« udbrød Charley.

»Ja, det skal han,« svarede Jøden. »Og vi tager en Prokurator, Charley, en af dem med det allerbedste Snakketøj, til at føre hans Forsvar; og han skal ogsaa selv komme til at holde en Tale, hvis han har Lyst, og vi faar det hele at læse i Aviserne — »Den snedige Lurendrejer — stormende Munterhed — her vred hele Retten sig af Latter —. hvad Charley?«

»Ha, ha!« lo Master Bates. »Sikken et Sjov, det vilde være, hvad Fagin? Lurendrejeren vilde køre ordentlig rundt med dem, hvad?«

»Vilde?« udbrød Jøden. »Han skal — han vil!«

»Ja, naturligvis vil han det!« gentog Charley og gned sig i Hænderne.

»Jeg synes, jeg kan se ham for mig!« udbrød Jøden og fæstede sine Øjne paa sin Lærling.

»Det kan jeg ogsaa!« udbrød Charley. »Ha, ha, ha! Jeg kan se det hele for mig — aa sikken et Sjov! Alle Parykkerne gør sig Umage for at se højtidelige ud, og Jack Dawkins snakker saa fortroligt og gemytligt til dem, som om han var Dommerens egen Søn, der var ved at holde en Tale efter Middagen. ha, ha, ha!«

Det var virkelig lykkedes Jøden at faa sin unge Vens naturlige Munterhed vakt i den Grad, at mens han først havde været tilbøjelig til snarest at anse den fængslede Lurendrejer for et Offer, saa han nu paa ham som den hovedagerende i et ualmindelig humoristisk Optrin og længtes helt utaalmodigt efter den Tid, da hans gamle Kammerat skulde faa en saa gunstig Lejlighed til at udfolde sine Evner.

»Vi maa se at faa at vide, hvordan han klarer sig i Dag, paa en eller anden snedig Maade,« sagde Fagin. »Lad mig tænke mig lidt om.«

»Skal jeg gaa?« spurgte Charley.

»Ikke for alt i Verden,« svarede Jøden. »Er du gal min Ven, rent bindegal, siden du vil gaa hen paa selve det Sted hvor — — Nej, Charley, nej. Det er nok at miste een af Gangen.«

»Det er vel ikke Deres Mening at gaa selv?« sagde Charley med et svedent Grin.

»Det vilde ikke være videre heldigt,« svarede Fagin og rystede paa Hovedet.

»Men hvorfor sender De saa ikke den nye Fyr dér?« spurgte Master Bates og lagde sin Haand paa Noahs Arm. »Ham er der ingen der kender.«

»Nej, hvis han ikke har noget imod det —« bemærkede Jøden.

»Noget imod det!« afbrød Charley. »Hvad skulde *han* have imod det?«

»Nej, det er sandt nok, min Ven,« sagde Fagin og vendte sig til Mr. Bolter.

»Aa, dér har jeg vel ogsaa noget, jeg skal ha' sagt,« bemærkede Noah, idet han trak sig tilbage og rystede paa Hovedet med en Slags dydig Forskrækkelse. »Nej, nej — ikke noget af den Slags. Det hører ikke til mit Departement, nej det gør ikke.«

»Hvad for et Departement har han faaet?« spurgte Master Bates, idet han maalte Noahs ranglede Skikkelse med udpræget Mishag. »At stikke af, naar der er noget løs, og tage for sig af Retterne, naar det gaar godt? Er det hans Branche?«

»Bryd De Dem ikke om det,« svarede Mr. Bolter. »Og vær ikke næsvis overfor Deres Overordnede, lille Ven, ellers skal jeg vise Dem, at De er kommet til den forkerte Butik!«

Master Bates lo saa voldsomt ad denne storladne Trusel, at det varede nogen Tid, før Fagin kunde faa Ordet og forestille Mr. Bolter, at han ikke udsatte sig for den ringeste Fare ved at besøge Politistationen; at, da der ikke endnu til Hovedstationen var indløbet nogen Rapport om den lille Affære, han havde været indviklet i, eller nogen Beskrivelse af hans Person, var det højst sandsynligt, at man ikke engang havde ham mistænkt for at have søgt Tilflugt her, og at, naar han blev passende forklædt, kunde det Sted være lige saa sikkert for ham at besøge som ethvert andet i London, saa meget mere, som det da var det sidste Sted, man vilde antage, han vilde søge hen til af sin egen frie Vilje.

Delvis overtalt af disse Forestillinger, men i betydelig højere Grad af sin Frygt for Jøden, samtykkede han endelig med stor Ulyst i at paatage sig dette Hverv. Efter Fagins Anvisning ombyttede han straks sin egen Dragt med en Fragtmands Bluse, Fløjels Knæbenklæder og Lædergamasker, hvilke Artikler Jøden havde ved Haanden til ham. Han blev ligeledes forsynet med en Filthat, rigeligt garneret med Bompengemærker, og en Kørepisk. Saaledes ekviperet skulde han drive hen i Retten, hvor han let kunde gælde for en Bondekarl, der var kommet fra Covent Garden Torvet for at tilfredsstille sin Nysgerrighed, og da han var kejtet og knoklet nok, nærede Fagin ingen Frygt for, at han jo vilde kunne spille Rollen til Fuldkommenhed.

Derpaa blev han sat ind i de Tegn og Ejendommeligheder, hvorpaa han kunde genkende Lurendrejeren, og Master Bates førte ham ad en Mængde mørke, krogede Gyder til et Sted tæt ved Bow Street. Efter at have beskrevet ham Politikamrets nøjagtige Beliggenhed og dertil føjet en Mængde Anvisninger om, hvordan han skulde gaa lige op ad Gaden og saa, naar han var kommet ind i Gaarden, passere Døren op ad Trappen til Højre og tage sin Hat af, naar han kom ind i Retssalen, bad Charley Bates ham skynde sig videre alene og lovede at afvente hans Tilbagekomst paa det Sted, hvor de skiltes.

Noah Claypole eller Morris Bolter, om Læseren vil, fulgte punktligt de Anvisninger, han havde faaet, og som — da Master Bates var særdeles godt kendt med Lokaliteterne — var saa nøjagtige, at han kunde naa ind i Retssalen uden at møde nogen Hindring eller behøve at spørge om Vej. Han blev skubbet ind mellem et Mylder af Mennesker, hovedsagelig Fruentimmer, der trængtes i et snavset, beklumret Lokale, i hvis øverste Ende en Forhøjning var spærret af fra den øvrige Sal; her var et Aflukke til Fangerne til venstre op imod Væggen, et Rum til Vidnerne i Midten, og en Pult til Dommerne til Højre; om dette sidste, ærefrygtindgydende Sted var der rejst et Skillerum, som skjulte Dommersædet for Mængdens Blikke og overlod Pøblen selv saa godt den kunde at udmale sig Retfærdighedens fulde Majestæt.

Der var i Aflukket kun et Par Fruentimmere, som nikkede til deres beundrende Veninder, medens Skriveren oplæste nogle Vidneforklaringer for et Par Politimænd og en tarvelig klædt Person, der bøjede sig frem over Bordet. En Slutter stod lænet op til Fangeaflukket og bankede sig adspredt paa Næsen med en stor Nøgle, undtagen naar han bekæmpede en upassende Tilbøjelighed til at passiare mellem Lediggængerne ved at paabyde Stilhed — eller saa barskt op for at befale et eller andet Fruentimmer at »bringe det Pattebarn ud,« naar Rettens Værdighed forstyrredes ved smaa svage Skrig, der halvvejs kvaltes i Moderens Sjal, fra et eller andet magert Barn. Luften i Lokalet var indelukket og usund, Væggene var skidenfarvede og Loftet var tilrøget. Der stod en gammel, røgsværtet Buste paa Kaminhylden, og over Aflukket hang et støvet Ur — den eneste Ting i Lokalet, der syntes at være i Orden; thi Fordærvelse eller Fattigdom eller dagligt Samkvem med begge Dele havde paa alt levende efterladt sig en Plet, der var ikke mindre

ubehagelig end det tykke, fedtede Lag, som dækkede alle de skumle, livløse Genstande.

Noah saa sig ivrigt om efter Lurendrejeren; men skønt der var flere Fruentimmere, der meget godt kunde have passet til at være hans Moder eller Søster, og mere end een Mand, der godt kunde have set ud til at være hans Fader, svarede ikke en eneste til den Beskrivelse, som var givet ham af Mr. Dawkins selv. Han ventede i stor Uvished og Spænding, indtil Fruentimmerne, hvis Sag var blevet udsat, fejede ud af Salen; saa blev han hurtigt beroliget ved at endnu en Fange traadte ind, som han straks følte ikke kunde være nogen anden end den, han var kommet for at se.

Det var ganske rigtig Mr. Dawkins, som kom sjokkende ind i Retssalen med sine vide Kjoleærmer smøget op som sædvanlig, venstre Haand i Lommen og Hatten i den højre Haand. Han gik foran Slutteren med en fuldkommen ubeskrivelig rullende Gang; og idet han tog Plads i Aflukket, anmodede han højlydt om at faa at vide, hvad han blev anbragt i denne her vanærende Stilling for.

»Kan du holde Mund?« sagde Slutteren.

»Er jeg maaske ikke en Englænder?« sagde Lurendrejeren. »Hvor er mine Privilegier?«

»Du faar saamænd tidsnok dine Privilegier,« svarede Slutteren, »og det dygtig med Peber paa.«

»Ja, hvis jeg ikke faar det, faar vi at se, hvad Indenrigsministeriet siger til Tyvetrækkerne,« svarede Mr. Dawkins. »Naa, hvad er det saa, der er paa Færde? Jeg vil være Dommerne taknemlige, hvis de vil faa denne her lille Sag fra Haanden og ikke opholde mig, medens de læser Avisen, for jeg har aftalt et Møde med en Gentleman i City, og da jeg er en ordholdende Mand og meget punktlig i Forretningsanliggender, saa gaar han sin Vej, hvis jeg ikke er der til Tiden, og saa blir der maaske ikke noget Sagsanlæg om Skadeserstatning, fordi de har hindret mig i at komme, vel? Aa nej, det gør der vist ikke, nej!«

Paa dette Punkt bad Lurendrejeren, der gav sig Mine af at være svært interesseret i de forestaaende Forhandlinger, Slutteren sige ham »Navnene paa de to gamle Kanutter dér henne paa Dommerbænken« — hvilket kildrede Tilskuerne i den Grad, at de lo næsten lige saa hjærteligt, som Master Bates vilde have gjort, hvis han havde hørt det.

»Stille dér!« raabte Slutteren.

»Hvad er det for en Sag?« spurgte en af Dommerne.

»Et Lommetyveri, Deres Velbaarenhed!«

»Har Drengen været her før?«

»Han burde have været her mange Gange,« svarede Slutteren. »Han har været de fleste andre Steder. *Jeg* kender ham godt nok, Deres Velbaarenhed.«

»Aa, saa De kender mig, hvad?« udbrød Lurendrejeren. Meget vel. Det er i hvert Fald en Æresfornærmelse.«

Her lød en ny Latter og et nyt: »Stille dér!«

»Naa, hvor er Vidnerne?« sagde Skriveren.

»Ja, meget vigtigt!« sagde Lurendrejeren. »Hvor er de? Jeg kunde nok have Lyst til at se dem.«

Dette Ønske blev øjeblikkelig tilfredsstillet, thi der traadte en Politibetjent frem, som havde set Fangen prøve paa at stjæle ud af Lommen paa en ubekendt Gentleman i Trængselen og virkelig trække et Lommetørklæde op af den — hvilket han, da det var meget gammelt, roligt havde lagt tilbage i Lommen, efter først at have prøvet det paa sit eget Ansigt. Af denne Grund tog han Lurendrejeren i Forvaring, saa snart han kunde komme i Nærheden af ham, og da den omtalte Lurendrejer blev visiteret, var der paa hans Person blevet fundet en Snustobaksdaase af Sølv med Ejerens Navn indgraveret paa Laaget. Denne Herre var blevet fundet ved at slaa efter i Vejviseren, og da han var kommet til Stede, svor han paa, at Daasen var hans, og at han havde savnet den den foregaaende Dag, i samme Øjeblik som han kom ud af den før omtalte Trængsel. Han havde ogsaa lagt Mærke

til, at en ung Mand havde været særlig ivrig for at bane sig Vej midt i Trængslen, og set, at det var Fangen.

»Har du noget at spørge dette Vidne om, Dreng?« spurgte Dommeren.

»Jeg vilde skamme mig ved at nedlade mig til at tale med ham,« svarede Lurendrejeren.

»Har du i det hele noget at sige?«

»Hører du ikke, at hans Velbaarenhed spørger om du har noget at sige?« spurgte Slutteren og gav Lurendrejeren et Puf med sin Albue, da han tav.

»Undskyld,« sagde Lurendrejeren og saa op med en aandsfraværende Mine. »Var det mig, De talte til, min gode Mand?«

»Jeg har aldrig set en saa forhærdet ung Slyngel, Deres Velbaarenhed,« sagde Betjenten med et Grin. »Har du noget at sige, din unge Slubbert?«

»Nej,« svarede Lurendrejeren, »ikke her, for dette her er ikke nogen Butik for Retfærdigheden; og for Resten spiser min Sagfører i Dag Frokost hos Vicepræsidenten i Underhuset; men jeg vil have noget at sige et andet Sted, og det vil han ogsaa, og det samme vil en meget talrig og agtværdig Vennekreds, saa disse her Tyvetrækkere skal komme til at ønske, de aldrig var blevet født, eller at de havde ladet deres egne Tjenere hænge dem op paa deres egne Hatteknager i Morges i Stedet for at komme herhen og holde Forhør over mig. Jeg skal — —.«

»Saa! Han er fuldkommen overbevist!« afbrød Skriveren. Før ham bort!«

»Kom saa!« sagde Slutteren.

»Aa, ja! Jeg skal komme,« svarede Lurendrejeren og børstede sin Hat af med sin flade Haand. »Aa,« sagde han til Dommerne, »det kan ikke nytte, I ser saa forskrækkede ud; jeg vil ikke vise Jer Barmhjærtighed, ikke saa meget som der kan ligge paa en Negl. Det skal komme Jer dyrt at staa, mine fine Herrer. Jeg vilde ikke være i Jeres Sted for alt i Verden. Jeg vilde ikke lade mig frikende nu, om I saa kastede Jer paa Knæ og tiggede mig om det. Naa, før mig saa til Fængslet! Før mig ud herfra!«

Med denne Afskedsbemærkning lod Lurendrejeren sig trække ud ved Kraven, idet han, lige til han kom ud i Gaarden, blev ved med at true med, at han vilde lade Sagen bringe frem i Parlamentet; og saa grinte han lystigt og selvtilfreds op i Ansigtet paa Betjenten.

Da Noah havde set ham blive laaset inde i en lille Celle, skyndte han sig tilbage til det Sted, hvor han havde forladt Master Bates. Efter at have ventet nogen Tid, kom denne unge Herre frem; thi han havde klogelig afholdt sig fra at vise sig, indtil han forsigtig havde kigget ud fra et sikkert Skjulested og forvisset sig om, at ingen næsvise Personer var fulgt efter hans nye Ven.

De skyndte sig saa sammen hjem for at bringe Mr. Fagin den opmuntrende Efterretning, at Lurendrejeren havde gjort sin Opdragelse fuld Ære og indlagt sig stor Navnkundighed.

Fire og fyrretyvende Kapitel.

Den Tid kommer, da Nancy skal indfrie sit Løfte til Rose Maylie. Hun svigter.

Hvor forfaren end Nancy var i alle Snedighedens og Forstillelsens Kunster, kunde hun dog ikke ganske skjule den Virkning, som Bevidstheden om det Skridt, hun havde gjort, udøvede paa hendes Sind. Hun tænkte paa, at baade den snu Jøde og den brutale Sikes havde betroet hende Planer, som var blevet skjult for alle andre, i fuld Tillid til, at hun var paalidelig og hævet over enhver Mistanke. Hvor onde end disse Planer var, hvor desperate end deres Ophavsmænd var, og hvor bitre Følelser hun end nærede overfor Jøden, som Skridt for Skridt havde ført hende ned i en Afgrund af Forbrydelse og Elendighed, som hun aldrig skulde slippe op af, saa var der dog Tider, da hun følte en vis Anger selv overfor ham og frygtede for, at hendes Afsløring skulde bringe ham i den Jærnhaands Greb, han saa længe havde undgaaet, og at han til sidst — hvor meget han end havde fortjent en saadan Skæbne — skulde falde for hendes Haand.

Men dette var kun flygtige Glimt i en Sjæl, der var ude af Stand til ganske at løsrive sig fra gamle Kammerater og Omgivelser, skønt den godt kunde samle sig om eet bestemt Formaal og var fast besluttet paa ikke at afvige fra det af noget som helst Hensyn. Hendes Frygt for Sikes Skæbne vilde snarere have haft Magt til at faa hende til at vige tilbage, mens det endnu var Tid; men hun havde betinget sig, at hendes Hemmelighed skulde blive strængt bevaret, hun havde intet sagt, som kunde føre til hans Opdagelse, hun havde endogsaa for hans Skyld vægret sig ved at modtage et Tilflugtsted fra al den Brøde og Usselhed, der omgav hende — og hvad mere kunde hun gøre? Hendes Beslutning var urokkelig.

Skønt alle hendes aandelige Kampe endte med denne Beslutning, tvang de sig dog atter og atter ind paa hende og efterlod sig ogsaa Spor. Hun blev paa Dage bleg og mager. Til Tider gav hun slet ikke Agt paa, hvad der foregik omkring hende, og tog ingen Del i Samtaler, hvor hun før vilde have været den mindst højrøstede. Til andre Tider lo hun uden Munterhed og støjede op uden Grund eller Mening. Til andre Tider — og ofte ikke et Minut efter — sad hun tavs og nedslaaet og grublede med Hovedet paa sine Hænder, medens selv den Anstrængelse, hvormed hun tog sig sammen, talte stærkere end selv disse Tegn om, at hun befandt sig ilde, og at hendes Tanker var optaget af Ting, der laa langt fra dem, hendes Kammerater talte om, og var af en ganske anden Art.

Det var Søndag Aften, og Uret paa den nærmeste Kirke slog fuldt Slag. Sikes og Jøden sad og talte sammen, men de tav for at lytte. Pigen saa op fra den Skammel, hun krøb sammen paa, og lyttede ogsaa. Elleve.

»En Time før Midnat,« sagde Sikes, idet han løftede Rullegardinet for at se ud, og saa satte sig igen. »Mørkt og taaget er det oven i Købet. En god Nat at gøre Forretninger i.«

»Ja,« svarede Jøden. »Hvor det er Skade, kære Bill, at vi ikke har nogen at gøre lige i Øjeblikket.«

»De har Ret for een Gangs Skyld,« svarede Bill barsk. »Det er Skade, for jeg var ellers godt oplagt til det.«

Jøden sukkede og rystede modfalden paa Hovedet.

»Vi maa se at indhente det forsømte, saa snart vi faar Gang i Tingene igen, andet kan jeg ikke sige,« sagde Sikes.

»Ja, saadan skal man tale, min Ven,«

svarede Jøden og vovede sig til at klappe ham paa Skulderen. »Det gør mig helt godt at høre.«

»Gør det Dem godt?« sagde Sikes. »Det er jo rart for Dem.«

»Ha, ha, ha!« lo Jøden, som om han følte sig lettet selv ved denne Indrømmelse. »De ligner saa ganske Dem selv i Aften, Bill!«

»Da føler jeg mig ikke til Mode, som jeg var mig selv, naar De lægger den udtærede gamle Klo paa min Skulder, saa tag den hellere bort,« sagde Sikes og rystede Jødens Haand af sig.

»Det gør Dem nervøs, Bill — minder Dem om at blive nappet, hvad?« sagde Jøden, fast besluttet paa ikke at blive fornærmet.

»Minder mig om at blive nappet af Fanden,« svarede Sikes. »Der har aldrig været en Mand med Mage til Fjæs som Deres, med mindre det skulde have været Deres Fader, og han svider sagtens nu sine røde Skægbørster, hvis De da ikke er kommet lige af den gamle selv uden nogen Fader som Mellemled, hvad der slet ikke skulde undre mig.«

Fagin svarede ikke paa denne Kompliment, men trak Sikes i Ærmet og pegede hen paa Nancy, der havde benyttet sig af den foregaaende Samtale til at tage sin Hat paa, og nu var ved at forlade Stuen.

»Hallo, Nancy!« udbrød Sikes. »Hvor skal Tøsen nu hen paa denne Tid af Natten?«

»Ikke ret langt.«

»Hvad er det for et Svar?« sagde Sikes. »Hvor skal du hen?«

»Ikke ret langt, siger jeg jo.«

»Og jeg siger hvorhen,« svarede Sikes. »Kan du ikke høre?«

»Jeg ved ikke hvorhen,« sagde Pigen.

»Saa ved jeg det,« sagde Sikes, mere af Stædighed, end fordi han virkelig havde noget imod, at Pigen gik, hvorhen hun lystede. »Ingen Steder hen. Sæt dig ned.«

»Jeg er ikke rask. Det har jeg jo sagt dig før,« svarede Pigen. »Jeg trænger til en Mundfuld Luft.«

»Saa stik Hovedet ud ad Vinduet,« sagde Sikes.

»Det er ikke nok,« sagde Pigen. »Jeg trænger til Luft paa Gaden.«

»Saa faar du det ikke,« svarede Sikes. Med denne Forsikring rejste han sig, laasede Døren, tog Nøglen ud, rev Hatten af Hovedet paa hende og kastede den op paa et gammelt Skab. »Saa,« sagde Tyven. »Kan du saa blive rolig, hvor du er?«

»Saadanne Smaating som en Hat skulde ikke holde mig tilbage,« sagde Pigen og blev meget bleg. »Hvad er din Mening, Bill? Ved du, hvad du gør?«

»Ved hvad jeg — — aa!« udbrød Sikes og vendte sig til Fagin, »hun er helt fra Sans og Samling, ellers vilde hun ikke vove at tale til mig paa den Maade.«

»Du driver mig til en eller anden fortvivlet Handling,« mumlede Pigen og lagde begge sine Hænder paa sit Bryst, som for med Magt at holde et eller andet voldsomt Udbrud tilbage. »Lad mig gaa, hører du — lige paa Øjeblikket —.«

»Nej!« sagde Sikes.

»Sig, at han skal lade mig gaa, Fagin. Han gjorde bedst i at gøre det. Det vil være bedst for ham. Hører du?« raabte Nancy og stampede i Gulvet.

»Hører!« gentog Sikes og drejede sig rundt i Stolen for at se paa hende. »Ja! og hvis jeg hører dig snakke et halvt Minut til, saa skal Hunden faa saadan et Tag i Struben paa dig, at den skal slide noget af Skraalet ud af dig. Hvad plager dig, din Mær? Hvad er der?«

»Lad mig gaa!« sagde Pigen indtrængende. Saa satte hun sig paa Gulvet foran Døren og sagde: »Bill, lad mig gaa; du ved ikke, hvad du gør, nej du ved ikke. Blot for en Time — hører du!«

»I maa skære mine Lemmer af mig eet for eet,« sagde Sikes og greb hende raat i Armen, »om jeg ikke tror, Tøsen er blevet rav ruskende gal. Op med dig!«

»Ikke før du lader mig gaa. Ikke før du lader mig gaa!« skreg Pigen. Sikes

saa til et Minut for at afvente en gunstig Lejlighed; saa greb han hende pludselig om Hænderne og slæbte hende, hvor meget hun saa vred sig og strittede imod, ind i et lille Værelse ved Siden af, hvor han satte sig paa en Bænk, kastede hende om i en Stol og holdt hende nede med Magt. Hun kæmpede imod og bad skiftevis, indtil Klokken var slaaet tolv, da faldt hun udmattet til Ro. Med en Advarsel, spækket med mange Eder, om ikke at gøre flere Forsøg paa at komme ud den Nat, overlod Sikes hende til sig selv og gik ind til Jøden igen.

»Puh!« sagde Indbrudstyven og tørrede Sveden af sit Ansigt. »Det er dog et sært Pigebarn!«

»Det maa De nok sige, Bill,« svarede Jøden tankefuldt.

»Hvorfor tror De nu, hun havde sat sig i Hovedet at gaa ud i Aften?« spurgte Sikes. »Naa, De skulde vel kende hende bedre end jeg. Hvad skal det betyde?«

»Stædighed, Fruentimmerstædighed, antager jeg, min Ven,« sagde Jøden og trak paa Skuldrene.

»Ja, det er det vel sagtens,« brummede Sikes. »Jeg troede, jeg havde tæmmet hende, men hun er lige saa slem som nogen Sinde.«

»Værre,« sagde Jøden tankefuldt. »Jeg har aldrig set hende være som nu for saadan en Bagatels Skyld.«

»Jeg heller ikke,« sagde Sikes. »Jeg tror, der stikker noget af Feberen i Blodet paa hende endnu og kan ikke komme ud, hvad?«

»Rimeligt nok,« svarede Jøden.

»Jeg skal tappe hende for en Smule Blod uden at ulejlige Doktoren, hvis hun begynder paa den Manér igen,« sagde Sikes.

Jøden nikkede bifaldende.

»Hun hang over mig hele Dagen og Natten med, dengang jeg laa med Næsen i Vejret, og De lod mig i Stikken, som den sorte Sjæl De er,« sagde Sikes. »Vi var tilmed meget fattige hele Tiden, og jeg tænker det paa en eller anden Maade har gjort hende forpint og pirrelig — og saa er hun blevet urolig af at være spærret inde saa længe, hvad?«

»Saadan hænger det nok sammen,« hviskede Jøden. »Hys!«

Endnu mens han talte, kom Pigen ind og satte sig paa samme Plads som før. Hendes Øjne var opsvulmede og røde, hun rokkede frem og tilbage, virrede med Hovedet og brast lidt efter i Latter.

»Saa, nu lægger hun om paa den anden Bov!« udbrød Sikes og sendte Jøden et yderst forbavset Blik.

Jøden nikkede til ham, at han helst ikke skulde tage videre Notits af hende i Øjeblikket, og faa Minutter efter fik Pigen sit sædvanlige Væsen igen. Fagin hviskede til Sikes, at nu var der ingen Fare for et Tilbagefald, tog sin Hat og sagde Godnat. Da han naaede Døren, stansede han, saa sig om og spurgte, om ikke en af dem vilde lyse ham ned ad den mørke Trappe.

»Lys ham ned!« sagde Sikes, som var ved at stoppe sin Pibe. »Det var Skade, om han skulde knække Halsen og snyde Folk for at faa det at se.«

Nancy fulgte den gamle Mand ned med et Lys. Da de naaede Gangen, lagde han sin Finger paa Munden, traadte helt hen til Pigen, og hviskede:

»Hvad er det, kære Nancy?«

»Hvad mener De?« svarede Pigen i samme Tone.

»Grunden til alt dette,« svarede Fagin. »Naar *han*« — han pegede ovenpaa med sin magre Pegefinger — »er saa haard ved dig (han er et Dyr, Nancy, et dyrisk Bæst), hvorfor vil du saa ikke — —.«

»Naa?« sagde Pigen, da Fagin stansede, mens hans Mund næsten rørte ved hendes Øre, og hans Øjne borede sig ind i hendes.

»Det kan være det samme for Øjeblikket. Vi kan tale om det en anden Gang. — Du har en Ven i mig, Nancy, en paalidelig Ven. Jeg raader over Midler, der er stilfærdige og sikre. Hvis du faar Lyst til at hævne dig paa dem, der behandler dig som en Hund — som en Hund! Nej, værre end en Hund,

for den er han dog somme Tider god imod — saa kom til mig. Jeg siger, kom til mig. Med ham er det jo ligesom han drikker til; men mig kender du fra gammel Tid, Nancy.«

»Ja, Dem kender jeg godt nok,« svarede Pigen uden at vise den mindste Sindsbevægelse. »Godnat!«

Hun gøs tilbage, da Fagin rakte hende Haanden, men sagde igen roligt Godnat, besvarede hans Afskedsblik med et forstaaende Nik, og lukkede Døren imellem dem.

Fagin gik hjemad, ganske optaget af de Tanker, der arbejdede i hans Hjærne. Han var kommet paa den Tanke — ikke af det der lige var hændet, skønt det havde bestyrket ham i den, men langsomt og gradvis — at Nancy, træt af Indbrudstyvens Brutalitet, havde fattet Tilbøjelighed for en eller anden ny Ven. Hendes forandrede Væsen, hendes gentagne Udflugter paa egen Haand, hendes forholdsvise Ligegyldighed for Bandens Interesser, der engang havde optaget hende saa stærkt, og dertil hendes fortvivlede Utaalmodighed efter nu i Aften at komme hjemme fra paa en bestemt Tid, alt dette støttede hans Formodning og gjorde den næsten til Vished, i hvert Fald for ham. Genstanden for denne nye Forelskelse var ikke mellem hans egne Kreaturer. Han vilde, sammen med en Hjælperske som Nancy, være en værdifuld Akvisition, og, tænkte Fagin, man maatte sikre sig ham uopholdeligt.

Der var et andet og mørkere Formaal, der skulde naas. Sikes vidste for meget, og hans plumpe Spydigheder havde ikke ærgret Jøden mindre, fordi han havde skjult, at de havde saaret ham. Pigen maatte vide godt nok, at hvis hun rystede Sikes af sig, vilde hun aldrig kunne være sikker for hans Raseri, og det sikkert vilde koste hendes nye Elskede hans Liv og Lemmer. »Med en Smule Overtalelse,« tænkte Fagin, »er det saa ikke det rimeligste, at hun vil gaa ind paa at forgive ham? Fruentimmer har af samme Grund gjort den Slags Ting før, og værre. Saa vilde jeg være af med denne farlige Skurk, som jeg hader; jeg vilde have sikret mig en anden i hans Sted; og min Indflydelse over Pigen vilde, naar den støttedes af mit Kendskab til dennes Forbrydelse, være ubegrænset.«

Alt dette var faret gennem Fagins Hjærne i den korte Tid, han havde siddet alene i Indbrudstyvens Værelse, og det var dem, han havde været optaget af, da han ved Afskeden overfor Pigen fremkom med hine halve Hentydninger for at føle sig for hos hende. Hun havde hverken vist sig overrasket eller ladet, som om hun ikke kunde forstaa hans Mening. Hun fattede den aabenbart fuldt ud. Det viste hendes Afskedsblik.

Men maaske vilde hun gyse tilbage for et Komplot, der gik ud paa at tage Sikes' Liv, og det var et af de vigtigste Formaal, der skulde opnaas. »Hvordan,« tænkte Jøden, mens han sneg sig hjemad, »kan jeg forøge min Indflydelse over hende? Hvordan kan jeg faa ny Magt over hendes Sind?«

Slige Hjærner er frugtbare paa Udveje. Hvis han, uden at afpresse hende selv en Tilstaaelse, lod hende udspionere, opdagede, hvem hun havde forelsket sig i, og truede med at aabenbare hele Historien for Sikes, (som hun var ualmindelig bange for) med mindre hun gik ind paa hans Planer, skulde han saa ikke kunde sikre sig hendes Samtykke?

»Jo, jeg kan,« sagde Fagin næsten højt. Saa tør hun ikke sige nej — ikke, om det saa skulde gælde hendes Liv! Jeg har det hele. Midlerne er rede og skal blive sat i Arbejde. Jeg skal endnu faa Krammet paa dig!«

Han kastede et mørkt Blik tilbage og truede med Haanden i Retning af det Sted, hvor han havde efterladt sin modigere Kammerat; derpaa gik han videre, idet han begravede sine knoklede Hænder mellem Folderne paa sine pjaltede Klæder og knugede dem saa fast, som knuste han en forhadt Fjende med hver Bevægelse af sine Fingre.

Fem og fyrretyvende Kapitel.

Fagin betror Noah Claypole en hemmelig Mission.

Den gamle Mand var oppe i god Tid næste Morgen og ventede utaalmodigt paa, at hans nye Fælle skulde vise sig. Endelig kom han da, efter hvad der syntes Fagin en hel Evighed, og gjorde straks et graadigt Indhug paa Frokosten.

»Bolter,« sagde Jøden og satte sig lige overfor ham.

»Ja vel, her er jeg,« svarede Noah. »Hvad er der paa Færde? Bed mig ikke om noget, før jeg har spist færdig. Der er en stor Fejl her i Huset. I under en aldrig Madro.«

»De kan vel nok tale, mens De spiser?« sagde Fagin, der af et oprigtigt Hjærte forbandede sin unge Vens Graadighed.

»Aa ja, tale kan jeg nok. Jeg spiser bedst, naar jeg taler,« sagde Noah og skar sig en uhyre Skive Brød. »Hvor er Charlotte?«

»Ude,« sagde Fagin. »Jeg sendte hende ud i Morges med det andet Fruentimmer, fordi jeg vilde være alene med Dem.«

»Ja saa!« sagde Noah. »Jeg vilde ønske, De først vilde have ladet hende smøre noget ristet Brød. Naa, tal saa væk. Det forstyrrer mig ikke.«

Der syntes virkelig heller ikke at være synderlig Fare for, at noget som helst skulde forstyrre ham, da han aabenbart havde sat sig til Bords med det faste Forsæt at udrette en hel Del.

»De gjorde det godt i Gaar, min Ven,« sagde Jøden. »Nydeligt. Seks Shillings og ni en halv Pence paa den første Dag. Børnefaget vil blive en Guldgrube for Dem.«

»Glem ikke tre Pæglemaal og en Mælkekande,« sagde Mr. Bolter.

»Nej, nej, min Ven,« svarede Jøden. »Pæglemaalene var en Genistreg, men Mælkekanden var ligefrem et Mesterstykke.«

»Meget ordentlig for en Begynder, skulde jeg mene,« sagde Mr. Bolter selvbehageligt. »Maalene snuppede jeg fra et Kælderrækværk, og Mælkekanden stod og passede sig selv udenfor en Beværtning. Jeg tænkte, den kunde ruste, hvis det blev Regnvejr, eller gaa hen og blive forkølet, ha, ha, ha!«

Jøden lod, som han lo meget hjærteligt, og da Mr. Bolter havde let ud, tog han sig en Række store Mundfulde, der gjorde Ende paa hans første Humpel Smørrebrød, og smurte sig en ny.

»Ser De, Bolter,« sagde Fagin og bøjede sig frem over Bordet, »jeg har Brug for Dem til et Stykke Arbejde, som kræver stor Omhu og Forsigtighed.«

»Jeg vil sige Dem,« svarede Bolter, »at De skal ikke bringe mig i nogen Fare eller sende mig paa flere af Deres Politikamre. Det passer mig ikke.«

»Der er ikke den ringeste Fare ved det,« sagde Jøden. »Det er bare at udspionere et Fruentimmer.«

»Gammelt?«

»Ungt.«

»Det kan jeg nok klare. Jeg var en dreven Sporhund, da jeg gik i Skole. Hvad skal jeg udspionere hende for? Vel ikke for — —«

»Ikke for at gøre nogen Ting,« afbrød Jøden, »men for at fortælle mig, hvor hun gaar hen, hvem hun taler med, og om muligt, hvad hun siger; for at huske Gaden, hvis det er en Gade, eller Huset, hvis det er et Hus, og for at bringe mig alle de Oplysninger, De kan skaffe.«

»Hvad giver De mig for det?« spurgte Noah, idet han satte sin Kop fra sig og saa sin Principal ivrigt ind i Ansigtet.

»Et Pund, hvis De gør det godt, min Ven. Et Pund,« sagde Fagin, der ønskede at interessere ham saa meget som muligt for Sagen. »Og saa meget har

jeg aldrig givet for et Stykke Arbejde, der ikke kunde vindes stort ved.«

»Hvem er hun?«

»En af vore egne.«

»Ah!« sagde Noah og trak paa Næsen. »De har Mistanke til hende, hvad?«

»Hun har fundet sig nogle nye Venner, og jeg maa vide, hvem det er.«

»Jeg forstaar,« sagde Noah. »For at have den Fornøjelse at gøre deres Bekendtskab, hvis det er respektable Folk, hvad? Ha, ha, ha! Jeg er Deres Mand.«

»Det vidste jeg,« svarede Fagin fornøjet.

»Naturligvis,« sagde Noah. »Hvem er hun? Hvor skal jeg vente paa hende? Naar skal jeg af Sted?«

»Alt det skal De høre nærmere fra mig om, min Ven. Jeg skal vise Dem hende, naar Tiden kommer,« sagde Fagin. »Hold De Dem bare parat og overlad Resten til mig.«

Den Aften, og den næste, og den næste igen sad Spionen i sit Fragtmandskostume, rede til at gaa ud paa et Vink af Fagin. Seks Aftener gik hen — seks lange, kedsommelige Aftener — og hver Gang kom Fagin hjem med et skuffet Ansigt og sagde kort, at det ikke var Tid endnu. Den syvende Aften vendte han tidligere hjem og kunde ikke skjule sin triumferende Glæde. Det var Søndag.

»Hun gaar ud i Aften,« sagde Fagin, »og i det rigtige Ærinde, er jeg vis paa; for hun har været alene hele Dagen, og den Mand, hun er bange for, kommer ikke hjem stort før Daggry. Kom med mig! Skynd Dem!«

Noah sprang op uden at sige et Ord, for Jødens Spænding var saa stærk, at den smittede ham. De forlod hemmeligt Huset, skyndte sig gennem en Labyrint af Gader, og naaede omsider et Værtshus, som Noah genkendte som det samme, han havde overnattet i, da han kom til London.

Klokken var over elleve, og Døren var laaset. Den gik sagte op, da Jøden udstødte en dæmpet Fløjten. De traadte ind uden Støj, og Døren blev lukket bag dem.

Fagin og den unge Jøde, der havde lukket dem ind, vovede knap nok at hviske, men viste med Tegn Noah Ruden i Væggen og tilkendegav ham, at han skulde klatre op og iagttage den Person, der befandt sig i det tilstødende Værelse.

»Er det hende?« spurgte han næsten lydløst.

Jøden nikkede.

»Jeg kan ikke rigtig se hendes Ansigt,« hviskede Noah. »Hun ser ned, og Lyset staar bag hende.«

»Bliv dér,« hviskede Fagin. Han gjorde Tegn til Barney, som forsvandt. Et Øjeblik efter traadte den unge Jøde ind i Sideværelset, flyttede Lyset under Paaskud af at ville pudse det, og talte til Pigen, saa hun saa op.

»Nu kan jeg se hende!« udbrød Spionen.

»Tydeligt?« spurgte Jøden.

»Jeg kunde kende hende igen mellem tusinde.

Han steg hurtigt ned, da Døren gik op, og Pigen kom ud. Fagin trak ham med ind bag et Forhæng, og de holdt Vejret, mens hun gik tæt forbi deres Skjulested og forsvandt ud ad den Dør, de var kommet ind ad.

»Hys!« sagde Barney henne ved Døren. »Nu!«

Noah vekslede et Blik med Fagin og fo'r ud.

»Til venstre,« hviskede Barney. »Gaa til venstre og hold Dem paa den anden Side.«

Det gjorde han; og ved Skæret fra Lygterne saa han Pigens Skikkelse fjærne sig i nogen Afstand. Han nærmede sig saa meget, som han ansaa det for raadeligt, og holdt sig paa den modsatte Side af Gaden for bedre at kunne iagttage hendes Bevægelser. Hun saa sig flere Gange nervøst om, og een Gang stansede hun, for at lade to Mænd, der fulgte tæt bag efter hende, komme forbi. Hun syntes at samle Mod, mens hun gik, og traadte fastere. Spionen holdt sig stadig i samme Afstand og fulgte efter hende uden at slippe hende af Syne.

Seks og fyrretyvende Kapitel.

Aftalen bliver holdt.

Kirkeuret slog et Kvarter i tolv, da to Skikkelser dukkede frem paa Londonerbroen. Den ene, som gik hurtigt til, var en Kvinde, som saa sig ivrigt om, som om hun søgte nogen; den anden var en Mand, der listede sig frem i de dybeste Skygger, han kunde finde, og i nogen Afstand indrettede sin Gang efter hendes, stansede, naar hun stansede, og listede sig videre, naar hun atter satte sig i Bevægelse. Saaledes gik de over Broen fra Middlesex til Surrey, hvor Fruentimmeret, aabenbart skuffet i sin ivrige Ransagen af de forbigaaende, vendte om. Bevægelsen skete pludselig, men han, som holdt Øje med hende, lod sig ikke overrumple af den; han trak sig tilbage i en af Fordybningerne i Bromuren, bøjede sig ud over Rækværket for at skjule sig bedre, og lod hende gaa forbi paa det modsatte Fortov. Da hun havde faaet omtrent samme Forspring som før, smuttede han sagte ned og fulgte efter hende igen. Omtrent midt paa Broen stansede hun. Manden stansede ogsaa.

Det var en meget mørk Nat. Det havde været daarligt Vejr om Dagen, og paa denne Tid og dette Sted færdedes kun faa Mennesker. De, der var, gik hurtigt, maaske helt uden at se, men i hvert Fald uden at lægge Mærke til Fruentimmeret eller den Mand, der fulgte efter hende. Deres Udseende var ikke skikket til at vække ubelejlig Opmærksomhed hos den Del af Londons forarmede Befolkning, som tilfældigt lagde deres Vej over Broen den Aften for at opsøge sig en eller anden kold Port eller en Rønne uden Dør, hvor de kunne lægge deres Hoveder; de stod dér uden at tale og uden at blive tiltalt af nogen af dem, der kom forbi.

Over Floden rugede der en Taage, som fordunklede det røde Skær fra Lysene paa de smaa Fartøjer ved Bolværkerne og gjorde de skumle Bygninger paa Bredderne endnu mørkere og utydeligere. De gamle røgsværtede Pakhuse hævede sig paa begge Sider tungt op af den tætte Masse af Tage og Gavle og saa barsk ned paa Vandet, der var for sort til at afspejle selv deres plumpe Omrids. Taarnet paa den gamle Frelsers Kirke og Spiret paa St. Magnus Kirke, disse to Kæmper, der saa længe havde staaet Vagt ved den gamle Bro, kunde ses gennem Mørket; men Masteskoven nedenunder Broen og de mange Kirkespir over den var næsten helt skjult.

Pigen var gaaet et Par Gange rastløst frem og tilbage — stadig skarpt iagttaget af sin hemmelige Forfølger — da St. Paulskirkens tunge Klokke ringede en ny Dag til Graven. Midnatstimen sænkede sig over Byen og dens Menneskemylder. Slottet og den mørke Kælder, Fængslet og Galehuset, Fødslens og Dødens, Sundhedens og Sygdommens Kamre, den dødes stivnede Ansigt og Barnets rolige Søvn — alt hylledes i Midnattens Mørke og Stilhed.

Ikke to Minutter efter, at Uret havde slaaet, steg en ung Dame, ledsaget af en graahaaret Herre, ud af en Droske tæt ved Broen; efter at de havde sendt Vognen bort, gik de hen imod Broen, og de havde neppe sat Foden paa dens Sten, før Pigen fo'r sammen og skyndte sig hen imod dem.

De gik videre og saa sig om, som om de ventede noget, der kun havde meget ringe Udsigt til at gaa i Opfyldelse — da stod hun pludselig foran dem. De blev staaende med et Udbrud af Forbavselse, som de dog straks betvang; thi i samme Øjeblik strøg en bondeklædt Person saa tæt forbi dem, at han stødte imod dem.

»Ikke her,« sagde Nancy hurtigt.

»Jeg er bange for at tale med Dem her. Kom med — bort fra Gaden — ned ad Trinene dér henne.«

Da han sagde dette og pegede i den Retning, hun ønskede, de skulde gaa, saa Bondemanden sig om, spurgte raat, hvad de stod dér og spærrede hele Fortovet for og gik videre.

De Trin, Pigen havde peget paa, var dem, der paa Surrey-Siden danner en Landgangstrappe ned til Broen. Ubemærket skyndte den bondeklædte Mand sig dér hen, og efter at have kastet et prøvende Blik paa Stedet, begyndte han at stige ned.

Denne Trappe udgør en Del af Broen; den bestaar af tre Afsatser. Lige nedenunder den anden ender Stenmuren til Venstre i en anselig Pille, som vender ud mod Themsen. Her udvider den nederste Trappe sig, saa at en Person, der drejer om Hjørnet af Muren her, umuligt kan ses af nogen, der befinder sig højere oppe paa Trappen, om saa kun et Trin. Da Bondemanden naaede dette Sted, saa han sig hurtigt om; og da der ikke syntes at være noget bedre Skjulested, og det var Ebbe, saa der var rigelig Plads, smuttede han ind til Siden, med Ryggen til Pillen, og ventede dér, næsten sikker paa, at de ikke vilde gaa længere ned, og paa, at selv om han ikke kunde høre, hvad de sagde, kunde han dog bagefter følge efter dem uden Fare.

Saa langsomt sneg Tiden sig hen paa dette ensomme Sted, og saa ivrig var Spionen efter at opdage Bevæggrunden til en Sammenkomst, der var saa vidt forskellig fra, hvad han havde ventet, at han mere end een Gang var ved at opgive det hele og sagde til sig selv, at enten var de blevet staaende langt højere oppe, eller ogsaa var de gaaet et helt andet Sted for at føre deres hemmelighedsfulde Samtale. Han var lige ved atter at dukke frem fra sit Skjulested og stige op til Gaden igen, da han hørte Lyden af Trin, og straks efter Stemmer næsten lige ved sit Øre.

Han pressede sig tæt op ad Muren og lyttede anspændt, mens han næsten ikke vovede at trække Vejret.

»Det er langt nok nu,« sagde en Stemme, der aabenbart tilhørte Herren. »Jeg vil ikke tillade den unge Dame at gaa længere ned. Mange Mennesker vilde have næret for stor Mistillid til Dem til blot at gaa saa langt, men De ser, jeg er villig til at rette mig efter Dem.«

»Rette Dem efter mig!« udbrød den Pige, han havde fulgt efter. »De er sandelig hensynsfuld, Sir. Rette Dem efter mig! Naa ja, det er lige meget.«

»Men i hvilken Hensigt,« sagde Herren i en venligere Tone, »kan De have ført os til dette sælsomme Sted? Hvorfor lod De mig ikke tale med Dem deroppe, hvor der er Lys og Liv, i Stedet for at føre os ned i dette mørke, uhyggelige Hul?«

»Jeg sagde Dem før,« svarede Nancy, »at jeg var bange for at tale med Dem dér. Jeg ved ikke, hvoraf det kommer,« sagde Pigen gysende, »men der er saadan en Rædsel over mig i Aften, at jeg neppe kan staa paa mine Ben.«

»Rædsel for hvad?« spurgte Herren, som syntes at have ondt af hende.

»Jeg ved knap nok for hvad,« svarede Pigen. »Gid jeg gjorde det. Frygtelige Tanker om Død og Ligklæder med Blod paa og en Frygt, der faar mig til at brænde, som om jeg gik paa Ild, har pint mig hele Dagen. Jeg læste i en Bog i Aften, for at faa Tiden til at gaa, og dér stod de samme Ting mellem Bogstaverne.«

»Indbildning,« sagde Herren beroligende.

»Nej, det er ikke Indbildning,« svarede Pigen hæst. »Jeg tør sværge paa, at paa hver Side i Bogen saa jeg »Kiste« skrevet med store, sorte Bogstaver — aa, og de bar en tæt forbi mig paa Gaden i Aftes.«

»Der er ikke noget usædvanligt i det,« sagde Herren. »Mig har de saa tit baaret en forbi.«

»Ja *en virkelig*,« svarede Pigen. »Men det var dette ikke.«

Der var noget saa ualmindeligt i hendes Væsen, at det løb koldt ned ad Ryggen paa Lureren. Han havde aldrig følt større Lettelse end ved nu at høre den unge Dame med sin bløde Stemme bede hende være rolig og ikke hengive sig til saa frygtelige Fantasier.

»Tal venligt til hende,« sagde den unge Dame til sin Ledsager. »Hun synes at trænge til det,« stakkels Pige!«

»Jeres hovmodige, gudfrygtige Mennesker vilde have slaaet med Nakken ved at se mig, som jeg er i Aften, og præket om Helvedes Flammer og Hævn,« sagde Pigen. »Aa, kære Frøken, hvorfor er ikke de, som regner sig for Guds udvalgte, lige saa milde og gode mod os fattige Stakler som De, som De, der dog har Ungdom og Skønhed og alt det, *De* har mistet, og derfor nok kunde være en Smule stolte, i Stedet for saa langt ydmygere?«

»Ja,« sagde Herren. »En Tyrk vasker omhyggeligt sit Ansigt og vender det mod Øst, naar han holder sin Bøn; men disse Mennesker gnider deres Ansigter saadan mod Verden, at Smilet gaar af dem, og vender sig akkurat lige saa regelmæssigt mod den mørkeste Side af Himlen. Skal jeg vælge mellem Muselmanden og Farisæeren, maa jeg bede om den første!«

Disse Ord syntes at være henvendt til den unge Dame og udtaltes maaske mest for at give Nancy Tid til at fatte sig. Lidt efter sagde han til hende:

»De var her ikke forrige Søndag Aften.«

»Jeg kunde ikke komme,« svarede Nancy. »Jeg blev holdt tilbage med Magt.«

»Af hvem?«

»Ham, jeg har fortalt den unge Dame om før.«

»Jeg haaber da ikke, De blev mistænkt for at have røbet noget om den Sag, som har ført os hertil i Aften?« spurgte den gamle Herre.

»Nej,« svarede Pigen og rystede paa Hovedet. »Det er ikke let for mig at komme bort fra ham, uden at han ved hvorhen. Jeg kunde ikke være kommet til den unge Dame dengang, hvis jeg ikke havde givet ham Opium, før jeg gik.«

»Vaagnede han, før De kom tilbage?«

»Nej; og hverken han eller nogen af de andre mistænker mig.«

»Godt,« sagde Herren. »Hør nu paa mig.«

»Jeg er parat,« svarede Pigen, da han tøvede et Øjeblik.

»Denne unge Dame,« begyndte han, »har meddelt mig og nogle andre Venner, som vi trygt kan stole paa, hvad De fortalte hende for næsten fjorten Dage siden. Jeg tilstaar, at jeg i Begyndelsen var i Tvivl, om man virkelig fuldtud kan stole paa Dem, men nu tror jeg fast, man kan det.«

»Det kan De,« sagde Pigen alvorligt.

»Jeg gentager, at jeg tror det fuldt og fast. For at bevise Dem, at jeg er tilbøjelig til at stole paa Dem, siger jeg Dem rent ud, at vi agter at vriste Hemmeligheden, hvori den nu bestaar, ud af denne Monks ved at skræmme ham. Men — hvis vi ikke kan faa fat paa ham, eller hvis vi ikke kan faa ham til at makke ret, saa maa De udlevere os Jøden.

»Fagin!« udbrød Pigen og veg tilbage.

»Denne Mand maa De udlevere os,« sagde Herren.

»Det vil jeg ikke! Det gør jeg aldrig!« svarede Pigen. »Skønt han er en Djævel og har været værre end en Djævel mod mig, saa vil jeg aldrig gøre det.«

»De vil ikke?« sagde Herren, der syntes at være fuldstændig forberedt paa dette Svar.

»Aldrig!« svarede Pigen.

»Sig mig hvorfor.«

»Af een Grund,« svarede Pigen fast, »som Damen kender og vil holde med mig i. Det ved jeg, hun vil, for jeg har hendes Løfte; og desuden af denne anden Grund, at hvor slet et Liv end han har ført, saa har jeg ogsaa ført et slet Liv. Vi er mange, som har fulgt de samme Veje, og jeg vil ikke forraade dem, som hver især kunde have forraadt

mig, men ikke har gjort det, hvor slette de end er.«

»Saa,« sagde Herren hurtigt, som om han nu var naaet netop til det Punkt, han vilde, »saa overgiv Monks i mine Hænder og lad mig gøre med ham, hvad jeg vil.«

»Hvad om han saa forraader de andre?«

»Jeg lover Dem, at forsaavidt Sandheden kan fravristes ham, skal Sagen ikke blive drevet videre. Der maa i Olivers lille Historie være Omstændigheder, som det vilde være pinligt at faa draget frem for Offentligheden, saa hvis vi blot faar Sandheden frem, skal de andre gaa fri.«

»Og hvis ikke?«

»Saa skal Jøden ikke blive bragt for Retten uden Deres Samtykke. I et saadant Tilfælde tror jeg, jeg kunde give Dem Grunde, som vilde faa Dem til at give det.«

»Har jeg Damens Ord paa det?«

»Ja,« svarede Rose, »det lover jeg Dem højtideligt.«

»Monks vil aldrig faa at vide, hvorfra De har faaet Deres Viden?« spurgte Pigen efter en kort Pavse.

»Aldrig,« svarede Herren. »Oplysningen skal blive benyttet saaledes imod ham, at han ikke engang vil kunne gætte det.«

»Jeg har været en Løgnerske og levet blandt Løgnere fra lille Barn af,« sagde Pigen efter endnu en Tids Tavshed »men jeg vil stole paa Deres Ord.«

Efter at de begge havde forsikret hende, at hun trygt kunde gøre det, gav hun sig, med en Stemme saa dæmpet, at det ofte var vanskeligt for Lureren at faa fat endog paa Meningen af hendes Ord, til at beskrive det Værtshus, hvorfra hun denne Aften var blevet forfulgt. Af den Maade, hvorpaa hun af og til stansede, lod det til, at Herren gjorde nogle hastige Optegnelser om de meddelte Oplysninger. Da hun omhyggeligt havde forklaret Lokaliteterne, det Sted, hvorfra man bedst kunde holde Øje med det uden at vække Opmærksomhed, og hvilken Aften og Time Monks plejede at komme der, syntes hun at tænke sig om, for mere levende at genkalde sig hans Træk og Udseende.

»Han er høj,« sagde hun, »og en stærkt bygget Mand, men ikke svær. Han har en luskende Gang, og ser sig hele Tiden tilbage over Skulderen, snart til den ene Side, snart til den anden. Glem ikke det, thi hans Øjne ligger saa meget dybere indsunken i hans Hoved end i noget andet Menneskes, at De næsten kan kende ham alene paa det. Hans Ansigt er mørkt, ligesom hans Haar og Øjne; og skønt han ikke kan være mere end seks eller otte og tyve Aar, er hans Træk udlevede og skarpe. Hans Læber er ofte blodløse og vansirede af Mærker af hans Tænder; thi han har voldsomme Anfald af Krampe og bider sig endog somme Tider i Hænderne, saa de er fulde af Saar — hvorfor studser De?« sagde Pigen og stansede brat.

Herren skyndte sig at svare, at det vidste han ikke af, at han havde gjort, og bad hende fortsætte.

»En Del af dette,« sagde Pigen, »har jeg faaet lokket ud af andre Folk i det Hus, jeg fortæller Dem om, for jeg har kun set ham to Gange, og begge Gange var han indhyllet i en stor Kappe. Jeg tror det er alle de Kendetegn, jeg kan give Dem. Skønt vent lidt — paa hans Hals, saa højt oppe, at man kan se en Del af det under hans Halstørklæde, naar han drejer Hovedet, er der — —«

»Et bredt, rødt Mærke, som om det var blevet brændt eller skoldet!« udbrød Herren.

»Hvad for noget!« sagde Pigen. »De kender ham?«

Den unge Dame udstødte et Skrig af Overraskelse, og i nogle Øjeblikke var de saa stille, at Lureren tydeligt kunde høre dem trække Vejret.

»Jeg tror, jeg gør det,« sagde Herren saa. »Efter Deres Beskrivelse skulde jeg gøre det. Vi faar se. Mange Mennesker ligner hinanden mærkværdigt. Maaske er det ikke den samme.«

Medens han sagde dette med paataget Ligegyldighed, gjorde han et Par Skridt hen mod den skjulte Spion, saa at denne

tydeligt hørte ham mumle: »Det maa være ham!«

»Naa,« sagde han, idet han efter Lyden at dømme vendte tilbage til det Sted, hvor han havde staaet før, »De har nu ydet os en yderst værdifuld Hjælp, og jeg vilde gerne gøre noget for Dem til Gengæld. Hvad kan jeg hjælpe Dem med?«

»Ingen Ting,« svarede Nancy.

»De vil ikke holde fast ved det,« svarede Herren, med et saa hjærteligt Eftertryk paa sine Ord, at det kunde have rørt et langt haardere og mere genstridigt Hjærte. Tænk nu over det, og sig mig det.«

»Ingen Ting, Sir,« svarede Pigen grædende. »De kan ikke gøre noget for at hjælpe mig. For mig er alt Haab sandelig ude.«

»De lukker det ude selv,« sagde Herren. »Fortiden har for Dem været en sørgelig Ørken af misbrugte unge Kræfter og bortødslede uvurderlige Skatte af den Art, som Skaberen kun skænker os een Gang og aldrig mere; men for Fremtiden kan De have Haab. Jeg siger ikke at det staar i vor Magt at skaffe Dem Fred i Deres Sjæl og Sind, thi det maa komme ved Deres egen Søgen; men et roligt Tilflugtssted, enten i England eller, hvis De er bange for at blive her, i et eller andet fremmed Land, det er vi ikke blot i Stand til at sikre Dem, men det er vort inderligste Ønske at gøre det. Inden det bliver Morgen, inden Floden her vaagner til det første Glimt af Dag, skal De være bragt ganske udenfor Deres tidligere Kammeraters Rækkevidde og efterlade Dem saa lidt Spor, som om De i dette Øjebilk forsvandt fra Jordens Overflade. Hører De! Jeg vil saa nødig, at De skal vende tilbage og veksle et eneste Ord med nogen af Deres gamle Fæller eller kaste et eneste Blik paa noget af Deres gamle Tilholdssteder eller blot indaande den Luft, som for Dem er Pest og Død. Forlad det altsammen, medens der endnu er Tid og Lejlighed.«

»Hun vil lade sig overtale nu,« sagde den unge Dame. »Hun betænker sig, det er jeg vis paa.«

»Jeg er bange for, hun ikke gør det,« sagde Herren.

»Nej, Sir, det gør jeg ikke,« svarede Pigen efter en kort Kamp. Jeg er lænkebundet til mit gamle Liv. Jeg afskyer og hader det nu, men jeg kan ikke forlade det. Jeg maa være gaaet for langt til at vende om — og alligevel ved jeg ikke, for hvis De havde talt saaledes til mig for en Tid siden, vilde jeg have let ad Dem. Men,« sagde hun og saa sig om, »nu kommer Angsten over mig igen. Jeg maa hjem.«

»Hjem!« gentog den unge Dame med stærkt Eftertryk paa dette Ord.

»Ja, hjem, Frøken,« svarede Pigen. »Til det Hjem, jeg har skabt mig selv ved hele mit Livs Gerning. Jeg vil blive udspioneret eller set. Gaa! Gaa! Hvis jeg har gjort Dem nogen Tjeneste, saa er alt, hvad jeg beder om, at De forlader mig og lader mig gaa min Vej alene.

»Det er ingen Nytte til,« sagde Herren med et Suk. »Vi sætter maaske hendes Sikkerhed paa Spil ved at blive her. Vi har maaske allerede holdt hende længere tilbage end hun havde gjort Regning paa.«

»Ja, ja, det har De,« sagde Pigen.

»Og hvilken Ende vil det tage med denne stakkels Skabnings Liv?« sagde den unge Dame.

»Hvilken Ende?« gentog Pigen. »Se frem for Dem, Frøken. Se paa det mørke Vand dér. Hvor mange Gange læser De ikke om en som mig, der springer i Strømmen og ikke efterlader sig et eneste levende Væsen, der bryder sig om hende eller beklager hende! Det vil maaske vare Aar, maaske vil det kun vare Maaneder, men det vil gaa mig saadan til sidst.«

»Aa, tal dog ikke saaledes!« svarede den unge Dame hulkende.

»Det vil aldrig naa Deres Øren, kære Frøken; og Gud forbyde, at den Slags Rædsler skulde det!« svarede Pigen. »Godnat! Godnat!«

Herren vendte sig bort.

»Denne Pung,« udbrød den unge Dame. »Tag den for min Skyld, for at

De dog kan have noget at ty til i Nødens og Ulykkens Time!«

»Nej!« svarede Pigen. »Jeg har ikke gjort dette for Penge. Lad mig dog have Lov til at tænke det. Og alligevel — giv mig et eller andet, De har baaret. Jeg vilde gerne have noget — nej, nej, ikke en Ring — Deres Handsker eller Deres Lommetørklæde, noget jeg kan gemme til Erindring om Dem, kære Frøken. Tak. Gud velsigne Dem! Godnat, Godnat!

Pigens voldsomme Ophidselse og Frygten for en Opdagelse, der vilde udsætte hende for Mishandling og Vold, syntes at bestemme Herren til at forlade hende, som hun bad om. Der hørtes Lyden af Trin, som forsvandt, og Stemmerne hørte op med at tale.

Snart efter saas den unge Dames og hendes Ledsagers to Skikkelser paa Broen. De blev staaende overfor Trappen.

»Hys!« sagde den unge Dame lyttende. »Kaldte hun? Jeg syntes, jeg hørte hendes Stemme.

»Nej, kære,« svarede Mr. Brounlow og saa sig sørgmodigt tilbage. »Hun har ikke rørt sig og vil ikke gøre det, før vi er borte.«

Rose Maylie tøvede, men den gamle Herre tog hendes Arm under sin og nødte hende blidt til at gaa med. Da de forsvandt sank Pigen næsten fuldt udstrakt ned paa et af Trappens Trin og gav sin Hjærtekval Luft i bitre Taarer.

En Tid efter rejste hun sig, og med svage og vaklende Skridt steg hun op til Gaden. Endnu i nogle Minutter blev den forbavsede Lurer staaende ubevægeligt paa sin Post, og da han havde kastet mange forsigtige Blikke omkring sig og forvisset sig om, at han var alene, listede han sig langsomt frem fra sit Skjulested og sneg sig op ad Trappen paa samme Maade, som han var steget ned.

Da Noah Claypole var kommet helt op, kiggede han flere Gange ud for at sikre sig, at han ikke blev iagttaget, og derpaa løb han tilbage til Jødens Hus, saa hurtigt hans Ben kunde bære ham.

Syv og fyrretyvende Kapitel.

Skæbnesvangre Følger.

Det var omtrent to Timer før Daggry — den Tid, som man om Efteraaret virkelig kan kalde Nattens Dødstime, da Gaderne er tavse og øde, da selve Lyden synes at sove, da Last og Udsvævelser er vaklet hjem til sine Drømme — det var i denne tavse Time, at Jøden sad vaagende i sit gamle Hi med et Ansigt saa blegt og fortrukket, og Øjne saa røde og blodskudte, at han mindre lignede et Menneske end et eller andet afskyeligt Genfærd, der sad, endnu klam af Graven, og pintes af en ond Aand.

Han sad og krøb sammen ved den kolde Arne, indsvøbt i et pjaltet gammelt Tæppe, med Ansigtet vendt mod et snart nedbrændt Lys, der stod paa et Bord ved hans Side. Den højre Haand havde han hævet mod sin Mund, og mens han, fordybet i Tanker, bed i sine lange, sorte Negle, aabenbarede hans tandløse Gummer nogle enkelte Tandstumper, der lignede en Hunds eller Rottes.

Paa en Madras paa Gulvet laa Noah Claypole i dyb Søvn. Engang imellem vendte den gamle Mand et Øjeblik Øjnene hen imod ham, og saa saa tilbage til Lyset, hvis lange Tane havde krum-

met sig næsten helt sammen mens den varme Talg dryppede ned paa Bordet i store Klatter, saa det var let at se, at hans Tanker var optaget af andre Ting.

Og det var de. Ærgrelse over Tilintetgørelsen af hans udmærkede Plan — Had til Pigen, som havde vovet at give sig i Kast med fremmede — den største Mistillid til Oprigtigheden af hendes Vægring ved at forraade ham, bitter Skuffelse i hans Haab om at faa Hævn over Sikes — Frygt for Opdagelse, Ødelæggelse, Død — og et vildt, dødeligt Raseri, der næredes af alt dette — det var de lidenskabelige Tanker, som jog hinanden gennem hans Hjærne, mens alle onde Tanker og sorte Forsæt arbejdede i hans Hjærte.

Han sad dér uden i mindste Maade at forandre sin Stilling eller bekymre sig om Tiden, indtil hans skarpe Øre syntes at blive vakt ved Fodtrin paa Gaden.

»Endelig!« mumlede Jøden og strøg sig om sin tørre, feberhede Mund.

Klokken ringede sagte, inden han havde talt ud. Han listede sig op til Døren og vendte straks efter tilbage med en Mand, der var hyllet ind lige til Hagen og bar en Bylt under den ene Arm. Manden satte sig, kastede Kappen tilbage og viste Sikes kraftige Skikkelse.

»Dér!« sagde han og lagde Bylten paa Bordet. »Pas godt paa det, og se at faa saa meget ud af det, De kan. Det har været besværligt nok at faa fat paa. Jeg troede, jeg kunde have været her for tre Timer siden.«

Fagin tog Bylten, laasede den inde i et Skab og satte sig igen uden at tale. Men imens tog han ikke sine Øjne fra Tyven, og nu, da de sad dér Ansigt til Ansigt, saa han stift paa ham, mens hans Læber sitrede saa voldsomt, og hans Ansigt var saa forandret af de Sindsbevægelser, der beherskede ham, at Indbrudstyven uvilkaarligt trak sin Stol tilbage og maalte ham med et virkelig forfærdet Blik.

»Hvad nu?« udbrød Sikes. »Hvad ser De saadan paa en for?«

Jøden hævede sin Haand og truede med sin skælvende Pegefinger; men hans Lidenskabelighed var saa stor, at han i Øjeblikket ikke kunde tale.

»For Djævlen!« sagde Sikes og famlede med et uroligt Blik paa sit Bryst. »Han er blevet gal! Jeg maa nok passe paa!«

»Nej, nej!« sagde Fagin, der nu fandt Mælet igen. »Det er ikke — det er ikke Dem, Bill. Jeg har ikke — ikke noget at bebrejde Dem.«

»Naa saa det har De ikke?« sagde Sikes og flyttede med et barsk, betydningsfuldt Blik en Pistol over i en Lomme, hvor han lettere kunde komme til den. »Det er heldigt nok — for en af os. Det kan være ligemeget, for hvem.«

»Jeg har noget at sige Dem, Bill,« sagde Jøden, »som vil gøre Dem endnu mere forstyrret end mig.«

»Ja saa?« svarede Tyven med en vantro Mine. »Saa snak væk. Men skynd Dem lidt, ellers tror Nancy, jeg er blevet hugget!«

»Hugget!« udbrød Fagin. »Det er hun nok allerede saa temmelig paa det rene med sig selv om!«

I den største Bestyrtelse saa Sikes Jøden ind i Ansigtet, og da han ikke dér læste nogen tilfredsstillende Forklaring, greb han ham i Kraven med sin svære Næve og rystede ham ordentlig.

»Vil De nu tale!« sagde han. »Og hvis De ikke gør det, skal det blive af Mangel paa Vejr! Luk Deres Mund op og sig rent ud, hvad De har at sige. Ud med det, De forbandede gamle Køter!«

»Sæt nu, at den Fyr, som ligger dér —« begyndte Fagin.

Sikes vendte sig om mod Noah, som om han ikke før havde lagt Mærke til ham. »Naa?« sagde han og satte sig igen som før.

»Sæt nu, at denne Fyr,« vedblev Jøden, »vilde sladre og forraade os alle — først udsøgte sig de rigtige Folk og saa havde et Møde med dem paa Gaden, hvor han angav vores Udseende, beskrev hvert Tegn, de kunde kende os paa, og det Smuthul, hvor vi lettest kunde gribes. Sæt at han gjorte alt dette, og saa tilmed forraadte en Plan, vi alle mere eller

mindre har været med i — og det af sin egen frie Vilje; ikke opsnappet, fængslet, forhørt, efter at have faaet Ørene tudet fulde af Præsten og være blevet pint ud paa Vand og Brød — nej, af egen fri Vilje og Lyst — listet sig ud om Natten for at finde dem, der havde mest Interesse af at faa Fingre i os, og saa sladret til dem. Hører De, hvad jeg siger?« skreg Jøden, hvis Øjne lynede af Raseri. »Sæt nu, at han havde gjort alt dette, hvad saa?«

»Hvad saa?« sagde Sikes med en frygtelig Ed. »Hvis han var i Live, naar jeg kom til, skulde jeg male hans Hjærneskal under Jærnhælene paa min Støvle til lige saa mange Korn, som der er Haar paa hans Hoved.«

»Men hvad om *jeg* nu havde gjort det?« udbrød Jøden, næsten med et Hyl. »Jeg, der ved saa meget og kunde faa saa mange hængt foruden mig selv!«

»Jeg ved ikke,« svarede Sikes, der skar Tænder og blev ligbleg ved den blotte Formodning. »Jeg vilde gøre et eller andet i Fængslet, som jeg vilde blive lagt i Jærn for; og hvis jeg kom i Forhør sammen med Dem, vilde jeg falde over Dem med Lænkerne i selve Retten og slaa Hjærneskallen ind paa Dem for alle Menneskers Øjne. Jeg vilde faa saa mange Kræfter, at jeg kunde smadre Deres Hoved, som om en tungt belæsset Vogn var gaaet over det.«

»Vilde De?«

»Om jeg vilde? De kan jo bare prøve ad!«

»Eller hvis det nu var Charley eller Lurendrejeren eller Bet eller — —«

»Jeg er lige glad, hvem det var,« svarede Sikes utaalmodigt. »Hvem det saa var, skulde jeg behandle dem paa samme Maade.«

Fagin saa igen stift paa Tyven; saa gav han ham et Vink om at være stille, bøjede sig over Sengen paa Gulvet og ruskede i den sovende for at faa ham vaagen. Sikes bøjede sig forover i sin Stol og saa til med Hænderne paa sine Knæ, som om han i høj Grad undrede sig over, hvad al denne Spørgen og Forberedelse skulde ende med.

»Bolters! Bolters! — Stakkels Knøs,« — sagde Fagin, idet han saa op med et Udtryk af djævelsk Forventning og talte langsomt og med Eftertryk paa hvert Ord — »han er træt — træt af at holde Øje med hende saa længe — holde Øje med *hende* Bill.«

»Hvad mener De?« spurgte Sikes og fo'r tilbage.

Jøden svarede ikke, men bøjede sig over den sovende igen og halede ham over Ende i siddende Stilling. Da hans antagne Navn var blevet gentaget flere Gange, gned Noah sine Øjne, gabede hjærteligt og saa sig søvnigt om.

»Fortæl mig det engang endnu, for at han kan høre det,« sagde Jøden og pegede paa Sikes.

»Fortælle hvad for noget?« spurgte den søvnige Noah og vred sig gnavent.

»Det om — *Nancy*,« sagde Jøden og greb Sikes om Haandledet, som for at hindre ham i at forlade Huset, før han havde hørt nok. »De fulgte jo efter hende?«

»Ja.«

»Til London Broen?«

»Ja.«

»Hvor hun mødte to Mennesker?«

»Det gjorde hun.«

»En Herre og en Dame, som hun før var gaaet til af egen Drift, og som bad hende forraade alle sine Kammerater, først og fremmest Monks, hvilket hun gjorde, — og beskrive ham, hvad hun gjorde — og sige hende, hvilket Hus vi mødtes i, hvad hun gjorde — og hvor man bedst kunde holde Øje med det, hvilket hun gjorde — og hvad Tid, vore Folk kom derhen, hvilket hun gjorde. Hun gjorde alt dette. Hun sagde alt dette, uden at blive truet, uden at knurre —gjorde hun ikke?« raabte Jøden, halvt afsindig af Raseri.

»Vist saa,« svarede Noah og kløede sig i Hovedet. »Det var netop, hvad hun gjorde.«

»Hvad sagde de om sidste Søndag?« spurgte Jøden.

»Om sidste Søndag?« sagde Noah grundende. »Jo, det sagde jeg Dem jo før.«

»Igen, sig det igen!« raabte Fagin, idet han greb fastere om Sikes Arm og svang den anden i Luften, mens Fraaden stod ham om Munden.

»De spurgte hende,« sagde Noah, der, eftersom han blev mere vaagen, syntes at faa en gryende Forstaaelse af, hvem Sikes var, »de spurgte hende, hvorfor hun ikke var kommet sidste Søndag, som hun havde lovet. Hun sagde, at det kunde hun ikke.«

»Hvorfor — hvorfor?« afbrød Jøden ham triumferende. »Sig ham det.«

»Fordi hun blev holdt hjemme med Magt af Bill, den Mand hun havde fortalt dem om før,« svarede Noah.

»Og hvad mere om ham?« udbrød Jøden. »Hvad mere om den Mand, hun havde fortalt dem om før? Fortæl ham det, fortæl ham det!«

»Jo, at hun havde svært ved at slippe hjemmefra, uden at han vidste, hvor hun gik hen,« sagde Noah, »og den første Gang, hun var gaaet hen for at tale med Damen — ha, ha, ha, jeg kunde ikke lade være med at le, da hun sagde det — gav hun ham derfor Opium.«

»Guds Død og Helvede!« raabte Sikes og rev sig voldsomt løs fra Jøden. »Lad mig gaa!«

Han slængte den gamle Mand fra sig, fo'r ud af Stuen og op ad Trappen.

»Bill! Bill!« raabte Jøden og fulgte hurtigt efter ham. »Et Ord, blot et Ord!«

Dette Ord vilde ikke være blevet udvekslet, hvis ikke Indbrudstyven havde været ude af Stand til at aabne Døren; han stod forgæves og bandte over den og arbejdede med den, da Jøden kom gispende op.

»Luk mig ud,« sagde Sikes. »Tal ikke til mig! Det er ikke raadeligt. Luk mig ud, siger jeg!«

»Hør blot et Ord,« svarede Jøden og lagde sin Haand paa Laasen. »De vil vel ikke være — —«

»Naa?« svarede den anden.

»De vil vel ikke være — altfor — voldsom, Bill?« klynkede Jøden.

Dagen var ved at bryde frem, og det var lyst nok til, at Mændene kunde se hinandens Ansigter. De vekslede et kort Blik; i begges Øjne var der en Ild, som ikke kunde misforstaas.

»Jeg mener,« sagde Fagin, der viste, at han følte, at al Forstillelse var unyttig nu, »ikke altfor voldsom for Sikkerhedens Skyld. Vær snedig, Bill, og ikke for fremfusende.«

Sikes svarede ikke, men stødte Døren op, som Jøden nu havde laaset op, og fo'r ud i de tavse Gader.

Uden en Stansning eller et Øjebliks Betænkning — uden een Gang at vende sit Hoved til Højre eller Venstre, uden at hæve sine Øjne til Himlen eller sænke dem mod Jorden, men stirrende lige ud for sig med vild Beslutsomhed — med Tænderne saa tæt sammenpressede, at det spændte Kæbeben syntes at skulle sprænge ud gennem Huden — styrtede Tyven hovedkuls af Sted, mumlede ikke et Ord eller slappede en Muskel, før han naaede sin egen Dør. Han aabnede den sagte med en Nøgle, fo'r let op ad Trappen, traadte ind i sin Stue, drejede Nøglen to Gange om i Døren og satte et tungt Bord imod den — saa trak han Omhænget tilbage fra Sengen.

Pigen laa halvt paaklædt paa den. Han havde aabenbart vækket hende af hendes Søvn, thi hun rejste sig med en skræmt, forvirret Mine.

»Staa op!« sagde Manden.

»Det *er* virkelig dig!« sagde Pigen med et Udtryk af Glæde over hans Hjemkomst.

»Ja det er,« svarede han. »Staa op.«

Der brændte et Lys, men Manden tog det hurtigt ud af Stagen og kastede det ind i Kaminen. Da Pigen saa det svage Morgenlys udenfor, rejste hun sig for at trække Gardinet fra.

»Lad det være,« sagde Sikes og skubbede hende tilbage. »Det er lyst nok til det, jeg har at gøre.«

»Bill,« sagde Pigen i en dæmpet, urolig Tone. »Hvorfor ser du saadan paa mig?«

Tyven sad og saa lidt paa hende med udspilede Næsebor og tungt bølgende Bryst; saa greb han hende ved Hovedet og Halsen, slæbte hende midt ud i Stuen,

kastede et Blik mod Døren og lagde sin Haand tungt paa hendes Mund.

»Bill, Bill,« stønnede Pigen og kæmpede imod med al Dødsangstens Styrke, »jeg skal ikke skrige — ikke een eneste Gang — hør dog paa mig — tal til mig — sig mig, hvad jeg har gjort.«

»Det ved du vel, din Djævel!« svarede Tyven med tilbagetrængt Aandedræt. »Du blev iagttaget i Nat; hvert Ord, du sagde blev hørt.«

»Saa skaan mit Liv for Guds Kærligheds Skyld, som jeg skaanede dit,« svarede Pigen og klyngede sig til ham. »Bill, kære Bill, du kan ikke have Hjærte til at dræbe mig. Aa, tænk paa alt, hvad jeg har opgivet, bare nu i Nat, for din Skyld. Du *skal* give dig Tid til at tænke dig om og spare dig selv for denne Forbrydelse. Jeg slipper ikke mit Tag, du kan ikke kaste mig fra dig. Bill, Bill, for den kære Guds Skyld, for din egen, for min, stans før du udgyder mit Blod! Jeg har været trofast imod dig, det har jeg, saa sandt jeg har en syndig Sjæl!«

Manden kæmpede voldsomt for at gøre sine Arme fri; men Pigens var slynget rundt om hans, og hvor meget han end rev og sled, kunde han dog ikke komme fri.

»Bill,« raabte Pigen, idet hun kæmpede for at lægge sit Hoved paa hans Bryst. »Herren og denne velsignede Dame talte i Nat til mig om et Hjem i et eller andet fremmed Land, hvor jeg kunde ende mine Dage i Ensomhed og Fred. Lad mig komme til at tale med dem igen og bede dem paa mine Knæ om at vise den samme Barmhjærtighed og Godhed mod dig; og lad os begge forlade dette frygtelige Sted og langt herfra føre et bedre Liv og glemme, hvordan vi har levet, undtagen i vore Bønner, og aldrig se hinanden mere. Det er aldrig for sent at angre. De sagde mig det — og jeg føler det nu — men vi maa have Tid — en lille Smule, en lille Smule Tid!«

Indbrudstyven fik en Arm fri og greb sin Pistol. Men Visheden om øjeblikkelig Opdagelse, hvis han trykkede af, fløj selv midt i hans Raseri gennem hans Hjærne; og han slog den to Gange med al sin Kraft mod det opadvendte Ansigt, der næsten rørte ved hans eget.

Hun ravede og faldt, næsten blindet af Blodet, der strømmede ned fra et dybt Saar i hendes Pande; men med stor Vanskelighed rejste hun sig op paa sine Knæ, trak et hvidt Lommetørklæde — Rose Maylies — frem fra sit Bryst, rakte det i sine foldede Hænder saa højt op mod Himlen, som hendes svage Kræfter tillod det, og udaandede en sidste Bøn om Barmhjærtighed til sin Skaber.

Det var en frygtelig Skikkelse at se paa. Morderen vaklede tilbage mod Væggen, holdt Haanden for Øjnene for ikke at se, greb en tung Knippel og slog hende i Gulvet.

Otte og fyrretyvende Kapitel.

Sikes' Flugt.

Af alle de slette Gerninger, der i Ly af Mørket var blevet begaaet i hele det udstrakte London, siden Natten sænkede sig over det, var denne den værste. Af alle de Rædsler, som steg med en ilde Lugt op i Morgenluften, var denne den hæsligste og grusomste.

Solen — den klare Sol, der kommer tilbage ikke alene med Lyset, men med nyt Liv, Haab og Friskhed til Menne-

sket — brød frem over Byen og dens Mylder i klar og straalende Glans. Gennem kosteligt farvet Glas og Ruder, der var bødet med Papir, gennem Domkirkens Hvælving og den raadne Sprække sendte sine Straaler uden Forskel. Den oplyste ogsaa den Stue, hvor den myrdede Kvinde laa. Han prøvede paa at lukke den ude, men den vilde strømme ind. Hvis Synet havde været skrækkeligt i det graa Dagskær, hvad var det da nu i alt dette straalende Lys!

Han havde ikke rørt sig; han havde ikke turdet. Der havde lydt en Stønnen, og hun havde gjort en Bevægelse med Haanden; og med Rædsel føjet til sit Raseri havde han slaaet til atter og atter. Een Gang havde han kastet et Tæppe over det; men det var værre at tænke sig Øjnene og forestille sig, at de vendte sig hen imod ham, end at se dem stirre opad, som om de iagttog den Afspejling af Blodpletten, der sitrede og dansede i Sollyset paa Loftet. Han havde revet det af igen. Og dér laa Liget — blot Kød og Blod, ikke andet — men *dette* Kød, og *dette* Blod!

Han tændte et Lys, gjorde Ild paa i Kaminen, og stak Kniplen ind i den. Der sad Haar paa Enden af den, og de blussede op, skrumpede sammen til fin Aske og hvirvledes op i Skorstenen. Selv det skræmmede ham op, hvor følelsesløs han end var; men han holdt Vaabnet dér, indtil det gik midt over, og saa kastede han det paa Kulgløderne, for at det kunde brænde til Aske. Han vaskede sig og børstede sine Klæder; der var Pletter, som ikke vilde gaa af, men han skar Stykkerne ud og brændte dem. Hvor disse Pletter dog var spredt ud over hele Værelset! Selv Hundens Poter var blodige.

I al denne Tid havde han ikke een eneste Gang vendt sig om mod Liget — nej, ikke et Øjeblik. Da han var færdig med disse Forberedelser gik han baglænds hen mod Døren og slæbte Hunden med sig, for at den ikke atter skulde tilsøle sine Fødder og slæbe nye Vidnesbyrd om Forbrydelsen med sig ud paa Gaderne. Han lukkede sagte Døren, laasede den, tog Nøglen og forlod Huset.

Han gik over paa det andet Fortov og saa op til Vinduet for at være sikker paa, at der ikke kunde ses noget udefra. Gardinet var stadig for, det som hun vilde have trukket fra for at give Adgang til det Lys, hun aldrig mere fik at se. Det laa næsten lige derunder. *Han* vidste det. Gud, hvor dog Sollyset strømmede ned netop over *det* Sted!

Han saa kun flygtigt derop. Det var en Lettelse at være blevet fri for Stuen. Han fløjtede ad Hunden og gik hurtigt bort.

Han gik gennem Islington og op ad Bakken ved Highgate, hvor Stenen staar til Ære for Whillington; saa drejede han ned mod Highgate Hill, uden at vide, hvor han skulde gaa hen; men straks drejede han atter af til Højre, fulgte Stien over Markerne og kom forbi Caen Wood ud paa Hampstead Hede. Gennem »Sundhedens Dal« naaede han op paa Bakken lige overfor, og gik over den Vej, der forbinder Landsbyerne Hampstead og Highgate og fulgte Resten af Hedevejen til Markerne ved North End, hvor han lagde sig under et Gærde og sov ind.

Snart kom han atter paa Benene og videre — ikke langt ud i Landet, men tilbage mod London ad Landevejen — saa atter tilbage — saa over et andet Stykke af den samme Jord, han allerede een Gang var vandret over — saa vandrede han op og ned over Markerne, lagde sig paa Grøftekanterne for at hvile, og sprang op for at begive sig til et nyt Sted og gøre det samme om igen og flakke videre igen.

Hvor var der et Sted i Nærheden og ikke altfor søgt, hvor han kunde gaa hen og faa noget Mad og Drikke? Hendon. Det var et godt Sted, ikke langt borte, og dér kom kun faa Folk. Derhen vendte han sine Skridt, somme Tider løb han, somme Tider gik han besynderligt nok til den modsatte Yderlighed og sneglede sig af Sted eller stansede helt for ørkesløst at slaa løs paa Hegnene med

sin Stok. Men da han kom derhen, syntes han, at alle de Mennesker, han mødte — selv Børnene ved Dørene — betragtede ham med Mistanke. Atter vendte han tilbage, uden at have Mod til at købe sig en Mundfuld eller en Draabe, skønt han ikke havde faaet Føde i mange Timer; og atter drev han ud paa Heden uden at vide, hvor han skulde gaa hen.

Han vandrede milevidt rundt, men kom bestandig tilbage til det gamle Sted. Baade Morgen og Middag var nu forbi, og Dagen lakkede paa Held, men stadig flakkede han rundt og rundt, kredsende om det samme Sted. Endelig rev han sig løs og begav sig paa Vej til Hatfield.

Klokken var ni om Aftenen, da Manden, ganske udmattet, og Hunden hinkende af den uvante Anstrængelse, drejede ned ad Kirkebakken i den stille Landsby, travede ind gennem den lille Gade og listede sig ind i et lille Værtshus, hvis sparsomme Lys havde vist ham Vej. Der brændte et Baal i Skænkestuen, og foran det sad nogle Landarbejdere og drak. De gjorde Plads for den Fremmede, men han satte sig i den fjærneste Krog, og spiste og drak alene, eller rettere sammen med Hunden, som han af og til kastede en Bid til.

Mændenes Samtale drejede sig om Jorden og Forpagterne dér paa Egnen; og da disse Emner var udtømte, om den Alder, en gammel Mand, som var blevet begravet forrige Søndag, havde naaet — idet de yngre blandt de tilstedeværende ansaa ham for meget gammel, mens de gamle erklærede, at han havde været helt ung — ikke ældre, end han selv var, sagde en hvidhaaret Bedstefader, og han kunde godt have levet mindst ti eller femten Aar endnu, hvis han bare havde passet paa.

I dette var der intet, som særligt kunde tiltrække sig Opmærksomheden eller vække Uro. Efter at Tyven havde betalt sin Regning, sad han tavs og upaaagtet i sin Krog og var lige ved at falde i Søvn, da han blev halvvejs vækket ved en ny Mands støjende Indtræden.

Det var en underlig Fyr, halvt Bissekræmmer og halvt Kvaksalver, som vandrede Landet rundt til Fods for at sælge Hvæssesten, Strygeremme, Rageknive, Sæbekugler, Blanksværte, Medicin for Hunde og Heste, billig Parfume, Skønhedsmidler og den Slags Sager, som han bar i en Kasse paa sin Ryg. Hans Indtræden gav Signalet til forskellige grove Løjer med Arbejderne, og det blev ved, til han havde spist sin Aftensmad og aabnet Kassen med sine Skatte, thi da forenede han paa en snild Maade Morskaben med Forretninger.

»Og hvad er saa det for noget Stads? Godt at æde, Harry?« spurgte en grinende Bonde og pegede paa nogle Blandingskager i en Krog.

»Dette her,« sagde han og tog en frem, »er en ufejlbarlig og uvurderlig Blanding til at fjærne alle Slags Pletter, Snavs, Jordslaaethed og saadan noget af Silke, Atlask, Linned, Kammerdug, Klæde, Flor, Merino, Musselin, Bombasin eller Uld. Vinpletter, Frugtpletter Ølpletter, Vandpletter, Oljepletter, Tjærepletter — alt sammen gaar væk, bare man gnider det een Gang med denne ufejlbarlige, uvurderlige Blanding. Hvis en Dame pletter sin Ære, behøver hun bare at sluge en Kage, saa er hun kureret med det samme — for det er Gift. Hvis en Gentleman ønsker at hævde sin, behøver han bare at synke en lille Stump, saa har han hævet den over enhver Tvivl — for den er akkurat lige saa paalidelig som en Pistolkugle og smager meget væmmeligere, saa der er følgelig mere Ære ved at tage den. Een Penny Stykket! Med alle disse Fortrin kun een Penny Stykket!«

Der meldte sig straks to Købere, og flere af Tilhørerne betænkte sig aabenbart. Da Sælgeren saa det, voksede hans Veltalenhed.

»De bliver købt, lige saa hurtigt, som de kan laves,« sagde han. »Der er fjorten Vandmøller, seks Dampmaskiner og et galvanisk Batteri i Gang med at lave dem hele Tiden; og de kan ikke lave dem hurtigt nok, skønt Folkene arbejder saa strængt, at de dør væk, og Enkerne

bliver straks pensionerede og faar tyve Pund om Aaret for hvert af Børnene og halvtreds Pund ekstra for Tvillinger. — Een Penny Stykket! To Halvpence kan ogsaa gøre det, og fire Farthings modtages med Glæde. Een Penny Stykket! Vinpletter, Frugtpletter, Ølpletter, Vandpletter, Oljepletter, Tjærepletter, Smudspletter, Blodpletter! Der er en Herre her, som har en Plet paa Hatten, og jeg skal tage den helt bort, før han kan bestille sig et Krus Ale.«

»Hah!« raabte Sikes og sprang op. »Giv mig den igen!«

»Jeg skal tage Pletten helt af Sir,« svarede Manden og blinkede til Selskabet, »før De kan komme tværs over Gulvet og tage den. Mine Herrer, læg alle sammen Mærke til den mørke Plet paa denne Herres Hat, den er ikke større end en Shilling, men tykkere end en halv Krone. Enten det er en Vinplet, Frugtplet, Ølplet, Vandplet, Oljeplet, Tjæreplet, Smudsplet eller Blodplet — —«

Manden kom ikke længere, for med en hæslig Forbandelse væltede Sikes Bordet, rev Hatten fra ham og fo'r ud af Huset.

Da Morderen saa, at han ikke blev forfulgt, men at de rimeligvis havde anset ham for en drukken, pirrelig Person, vendte han med den samme underlige Ubeslutsomhed, som havde lammet ham hele Dagen, tilbage gennem Byen; han holdt sig udenfor Skæret fra Lygterne paa en Diligence, som holdt paa Gaden, og var ved at gaa forbi, da han saa, at det var Postvognen fra London, og at den holdt udenfor et lille Postkontor. Han næsten vidste, hvad der vilde komme; men han skraaede over Gaden og lyttede.

Konduktøren stod ved Døren og ventede paa Brevsækken. En Mand, der var klædt som Jæger, kom til i samme Øjeblik, og Konduktøren rakte ham en Kurv, der stod paa Fortovet.

»Den er til Deres Folk,« sagde Konduktøren. »Naa, kan I nu rappe Jer lidt derinde? Gid Fanden havde den Postsæk, i Forgaars Aftes var den heller ikke færdig. Det gaar ikke paa den Maade, at I ved det!«

»Noget nyt paa Færde i Byen, Ben?« spurgte Jægeren, idet han traadte tilbage mod Vinduesskodderne for bedre at kunne beundre Hestene.

»Nej, ikke det jeg ved af,« svarede Manden og trak sine Handsker paa. »Kornet stiger en Smule. Jeg hørte ogsaa tale om et Mord nede paa Spitalfieldskanten, men det lægger jeg ikke stor Vægt paa.«

»Jo, det er ganske sandt,« sagde en Herre indeni, som saa ud af Vinduet. »Og et frygteligt Mord var det.«

»Var det, Sir?« svarede Konduktøren og tog til Hatten. »Tør jeg spørge, om det var en Mand eller en Kvinde, Sir?«

»En Kvinde,« svarede Herren. »Man antager —«

»Naa, Ben?« raabte Kusken utaalmodigt.

»Pokker staa i den Sæk,« sagde Konduktøren. »Er I ved at falde i Søvn derinde?«

»Nu kommer jeg!« raabte Postmesteren og kom løbende ud.

»Kommer!« brummede Konduktøren. »Ja, det gør ogsaa det unge formuende Fruentimmer, som er blevet forelsket i mig, men jeg ved ikke hvornaar. Saa, kør saa! Alt — i Or—den!«

Hornet udstødte et Par muntre Toner, og Diligencen var borte.

Sikes blev staaende paa Gaden, tilsyneladende ubevæget af det, han lige havde hørt, og ikke optaget af nogen dybere Følelse end en Tvivl om, hvor han skulde gaa hen. Endelig gik han tilbage igen og begav sig paa Vej til St. Albans.

Han slentrede trevent af Sted; men da han havde ladet Byen bag sig og var ude i Vejens Ensomhed og Mørke, overvældedes han af en Rædsel, der rystede ham gennem Marv og Ben. Enhver Genstand foran ham, enten den var virkelig eller kun en Skygge, enten den stod stille eller rørte sig, antog Skikkelse af en eller anden frygtelig Ting. Men denne Angst var intet mod Følelsen af, at Morgenens skrækkelige Skikkelse

fulgte ham i Hælene. Han kunde spore dens Skygge i Mørket, skelne det mindste Punkt i dens Omrids og se, hvor stift og højtideligt den syntes at vandre fremad. Han kunde høre dens Klæder rasle i Løvet, og hvert Vindpust bar det sidste, dæmpede Skrig imod ham. Hvis han stansede, gjorde den det samme. Løb han, fulgte den med — ikke løbende som han — det vilde have været en Befrielse — men som et Lig, der havde faaet Livets rent mekaniske Evner og bares frem af en langsom, sørgelig Vind, der hverken tog til eller af.

Af og til vendte han sig med fortvivlet Resoluthed, fast besluttet paa at ryste dette Gøglebillede af sig, om det saa vilde stirre ham til Døde; men Haaret rejste sig paa hans Hoved, og hans Blod stod stille, thi det havde vendt sig med ham og var nu bag ham. Han havde haft det foran sig om Morgenen, men nu var det bag ham — hele Tiden. Han lænede sig med Ryggen op mod et Gærde og følte, at nu stod det ovenover ham, synligt mod den kolde Nattehimmel. Han kastede sig ned paa Vejen — kastede sig paa Ryggen. Men da stod det ved hans Hoved, tavs, oprejst, ubevægeligt — en levende Gravsten med en Indskrift af Blod.

Lad intet Menneske tale om, at Mordere undgaar Retfærdigheden og beskylde Forsynet for at sove. Et eneste langt Minut af denne Fortvivlelsens Angst rummede hundrede Gange en voldsom Døds Kvaler.

Der stod, paa en Mark han kom forbi, et Bræddeskur, som bød ham Ly for Natten. Udenfor Døren stod tre høje Poppeltræer, som gjorde det meget mørkt indenfor, og Vinden stønnede uhyggeligt klagende mellem deres Grene. Han *kunde* ikke gaa videre, til det blev Dag igen; og han strakte sig ned her, tæt ind til Væggen — for at lide nye Pinsler.

Thi nu steg et Syn frem for ham, lige saa vedholdende og langt frygteligere end det, han var sluppet fra. Disse vidtaabne, stirrende Øjne, der var saa glansløse og glasagtige, at han bedre kunde have udholdt at se dem end at tænke paa dem, viste sig midt i Mørket — lysende selv, men uden at give Lys til noget. Der var kun to, men de var overalt. Lukkede han Synet ude, saa kom Stuen dér med alle de velkendte Genstande — selv nogle, som han vilde have glemt, hvis han i sin Hukommelse skulde have gennemgaaet dens Indhold — hver paa sin vante Plads. Liget laa paa *sin* Plads, og dets Øjne var saadan, som han saa dem, da han listede sig bort. Han fo'r op og styrtede ud paa Marken. Skikkelsen var efter ham. Han vendte tilbage til Skuret og krøb atter sammen dér. Øjnene var dér foran ham, før han havde lagt sig.

Og her blev han liggende i en saadan Rædsel, at ingen kan forestille sig den, skælvende paa alle Lemmer, med den kolde Sved springende ud af hver Pore — da bar Nattevinden pludselig Lyden af fjærne Raab med sig, forundrede og forskrækkede Stemmer imellem hinanden. Enhver Lyd af Mennesker paa dette ensomme Sted, selv om den indeholdt virkelig Grund til Uro, var noget for ham. Han genvandt sin Styrke og Viljekraft ved Udsigten til personlig Fare, sprang op og styrtede ud i fri Luft.

Hele Himlen syntes at staa i lys Lue. Ilden steg i Byger af Gnister, der væltede sig frem over hinanden, oplyste Luften i Miles Omkreds og sendte Skyer af Røg hen imod det Sted, hvor han stod. Nye Stemmer blandede sig i Brølet, og Raabet blev højere, han kunde høre Raabet Brand! blandet med en Alarmklokkes Ringen, Faldet af tunge Legemer og Flammernes Knitren, hvergang de snoede sig om en eller anden ny Forhindring og skød i Vejret, ligesom styrkede ved at finde ny Næring. Larmen voksede, mens han stod dér og saa til. Der var Mennesker dér — Mænd og Kvinder — Lys, Tummel. Det var ligesom nyt Liv for ham. Han styrtede sig hovedkuls fremad — fo'r gennem Hegn og Krat, sprang over Gærder og Led lige saa vanvittigt som Hunden, der jog af Sted foran ham, gøende i vilden Sky.

Han naaede Stedet. Der var halvt paaklædte Skikkelser, som fo'r frem og tilbage, nogle forsøgte paa at trække de skræmte Heste ud af Staldene, andre drev Kvæget bort fra Gaardene og Udhusene, atter andre kom belæssede ud fra den brændende Bygning, midt i en Regn af Gnister og rødglødende Bjælker. Gennem de Aabninger, hvor der for en Time siden havde siddet Døre og Vinduer, saas nu et rasende Ildhav; Mure vaklede og smuldrede hen i den flammende Brønd; det smeltede Bly og Jærn strømmede hvidglødende ned paa Jorden. Kvinder og Børn skreg, og Mænd opmuntrede hinanden med høje Raab. Sprøjternes Hvislen og Vandets Sprutten og Syden, naar det faldt paa det flammende Træværk, forøgede den skrækkelige Larm. Han raabte ogsaa, til han var hæs, og borede sig ind i den tætteste Trængsel, flygtende fra Mindet, og fra sig selv.

Snart hist, snart her dukkede han frem den Nat; snart arbejdede han ved Pumperne, snart ilede han gennem Røgen og Flammerne, men aldrig ophørte han med at beskæftige sig, hvor Larmen og Stimmelen var stærkest. Op og ned ad Stiger, paa Husenes Tage, hen over Gulve, der knagede og rystede under hans Vægt, under en Regn af Tag- og Mursten, alle Vegne, hvor den store Brand rasede, var han; men han havde et fortryllet Liv, og han havde ikke en Skramme, ingen Træthed, ikke en Tanke, før Dagen gryede igen, og kun Røg og sværtede Ruiner var tilbage.

Da den vanvittige Ophidselse var forbi, vendte den skrækkelige Bevidsthed om hans Forbrydelse tilbage med tifold Styrke. Han saa sig mistænksomt om, thi Mændene stod i Grupper og talte sammen, og han frygtede for at være Genstanden for deres Samtale. Hunden adlød et betydningsfuldt Vink af hans Finger, og de listede sig bort sammen. Han kom tæt forbi en Sprøjte, hvor der sad nogle Mænd, og de kaldte ham hen til sig, for at han kunde tage Del i deres Maaltid. Han spiste noget Brød og Kød, og da han drak en Slurk Øl, hørte han Brandmændene, som var London, tale om Mordet. »Han er gaaet til Birmingham, siger de,« sagde den ene. »Men de faar nok fat paa ham, for Sporhundene er ude, og inden i Morgen Aften er hans Signalement ude over hele Landet.«

Han skyndte sig bort og gik, til han var nær ved at segne. Saa lagde han sig i en Smøge og fik sig en lang, men afbrudt og urolig Søvn. Han gik videre igen, raadvild og planløst og pint af Angst for endnu en ensom Nat.

Pludselig fattede han den fortvivlede Beslutning at vende tilbage til London.

»Dér er i hvert Fald nogen at tale med,« tænkte han. »Og saa er det et godt Sted at gemme sig. De vil aldrig falde paa, at de kan tage mig dér, efter at de har fulgt mit Spor ud paa Landet. Hvorfor kan jeg ikke holde mig i Ro en Uge eller saa, presse noget Mønt ud af Fagin og saa slippe over til Frankrig? Fanden tage mig, jeg vil vove det.«

Han fulgte uden Tøven denne Indskydelse og begyndte Tilbagevejen ad de mindst befærdede Veje, bestemt paa at holde sig skjult tæt ved Hovedstaden for saa i Skumringen at begive sig lige til den Del af den, han havde udset sig.

Men nu Hunden — hvis der var sendt Stikbreve ud efter ham, vilde det sikkert ikke være glemt, at Hunden savnedes og rimeligvis var gaaet med ham. Dette kunde føre til hans Paagribelse, naar han gik gennem Gaderne. Han besluttede at drukne den, saa sig om efter et Vandløb og tog under Vejs en tung Sten op, som han bandt fast i sit Lommetørklæde.

Dyret saa op i sin Herres Ansigt, medens han traf disse Forberedelser; og enten det nu advaredes af sit Instinkt, eller Tyvens skelende Blik til den var andet end sædvanlig, saa luskede den lidt længere bagud end sædvanlig, og krøb sammen, da han gik langsommere. Da dens Herre stansede ved Bredden af et Vandhul og saa sig om og kaldte paa den, blev den staaende uroligt.

»Hører du ikke, jeg kalder? Kom her!« raabte Sikes.

Dyret kom hen til ham, ligefrem af Vanens Magt; men da Sikes bøjede sig ned for at binde Tørklædet om dets Hals, udstødte det en dæmpet Brummen og fo'r tilbage.

»Kom herhen,« sagde Tyven og stampede i Jorden.

Hunden lagrede med Halen, men rørte sig ikke. Sikes lavede en Løbeknude og kaldte paa den igen.

Hunden nærmede sig, trak sig tilbage, stansede et Øjeblik, vendte sig om og fo'r saa af Sted, saa hurtigt den kunde.

Manden fløjtede atter og atter og satte sig saa og ventede paa, at den skulde komme tilbage. Men der viste sig ingen Hund, og tilsidst gik han videre.

Ni og fyrretyvende Kapitel.

Monks og Mr. Brounlow mødes omsider. Deres Samtale og den Meddelelse, som afbryder den.

Tusmørket begyndte at falde, da Mr. Brounlow steg ud af en Droske udenfor sin egen Dør og bankede sagte paa. Da Døren blev aabnet, stod en svær Mand ud af Vognen og stillede sig paa den ene Side af Trappen, medens en anden Mand, der havde siddet paa Bukken, ogsaa steg ned og stillede sig paa den anden Side. Paa et Tegn fra Mr. Brounlow hjalp de en tredje Mand ud, tog ham imellem sig og førte ham hurtigt ind i Huset. Denne Mand var Monks.

De gik paa samme Maade op ad Trappen uden at tale, og Mr. Brounlow, der gik i Forvejen, førte dem ind i en Stue ud til Haven. Ved Døren til dette Værelse stansede Monks, som aabenbart kun uvilligt var gaaet med op. De to Mænd saa spørgende paa den gamle Herre.

»Han kender Valget,« sagde Mr. Brounlow. »Hvis han tøver eller rører en Finger uden efter Deres Befaling, saa før ham ned paa Gaden, kald Politiet til Hjælp og angiv ham i mit Navn som en Forbryder.«

»Hvor tør De vove at sige dette om mig?« spurgte Monks.

»Hvor tør De tvinge mig til at gøre det, unge Mand?« svarede Mr. Brounlow og vendte sig imod ham med et fast Blik. »Er De vanvittig nok til at forlade dette Hus? Slip ham. Se saa, Sir. De har Deres Frihed til at gaa, og vi til at følge. Men ved alt hvad der er mig helligt og højtideligt advarer jeg Dem om, at i samme Øjeblik, De sætter Foden paa Gaden, lader jeg Dem gribe for Bedrageri og Tyveri. Jeg er fast og ubevægelig. Hvis De er bestemt paa at være det samme, saa kommer Deres Blod over Deres eget Hoved.«

»Efter hvilken Bemyndigelse er jeg blevet opsnappet paa Gaden og ført her til af disse Hunde?« spurgte Monks og saa fra den ene til den anden.

»Efter min,« svarede Mr. Brounlow. »Disse Personer handler paa mit Ansvar. Hvis De beklager Dem over, at De er blevet berøvet Deres Frihed — De havde jo Magt og Lejlighed til at genvinde den under Vejs, men De ansaa det for raadeligst at forholde Dem rolig — saa siger jeg igen, søg Lovens Beskyttelse. Jeg vil ogsaa paakalde Loven; men naar De er gaaet for langt til at trække Dem tilbage, saa søg ikke Tilflugt hos min Barmhjærtighed, thi da vil Magten være gaaet over paa andre Hænder, og sig

ikke, at jeg har kastet Dem i den Afgrund, De har styrtet Dem selv i.«

Monks var aabenbart forvirret og urolig. Han betænkte sig.

»De maa hurtigt tage en Beslutning,« sagde Mr. Brounlow med stor Ro og Bestemthed. »Hvis De ønsker, at jeg skal fremføre mine Anklager offenligt og overgive Dem til en Straf, hvis Udstrækning jeg ikke kan fastslaa, skønt jeg med Gysen kan forudse den — saa siger jeg endnu engang, at De kender Vejen. Hvis ikke — hvis De paakalder min Overbærenhed og dens Barmhjærtighed, som De saa dybt har forurettet, saa sæt Dem uden et Ord paa den Stol dér. Den har ventet paa Dem i to hele Dage.«

Monks mumlede nogle uforstaaelige Ord, men vaklede stadig.

»De maa være hurtig,« sagde Mr. Brounlow. »Et Ord af mig, og De har i Evighed ikke mere noget Valg.«

Stadig tøvede Manden.

»Jeg har ingen Lyst til at parlamentere,« sagde Mr. Brounlow; »og da jeg forsvarer andres dyrebareste Interesser, har jeg ingen Ret til det.«

»Er der ingen Mellemvej?« stammede Monks.

»Nej.«

Monks saa ængsteligt paa den gamle Herre; men da han i hans Ansigt ikke læste andet end Strænghed og Bestemthed, gik han ind i Stuen, trak paa Skuldrene og satte sig.

»Laas Døren udefra,« sagde Mr. Brounlow. »Og kom, naar jeg ringer.«

Mændene adlød, og de to var alene.

»Dette er en smuk Behandling, Sir,« sagde Monks, idet han kastede sin Hat og Frakke, »af min Faders ældste Ven.«

»Det er, fordi jeg var Deres Faders ældste Ven, unge Mand,« sagde Mr. Brounlow, »det er fordi Haab og Ønsker fra unge og lykkelige Aar var knyttede til ham og til hin skønne Skabning af hans Blod og Slægt, som gik til sin Gud i sin Ungdom, og efterlod mig her som en ensom Mand; det er fordi han knælede sammen med mig ved sin eneste Søsters Dødsleje, da han endnu var en Dreng, den Morgen der — om ikke Himlen havde villet det anderledes — skulde have gjort hende til min unge Hustru; det er fordi mit saarede Hjærte klyngede sig til ham fra den Tid af gennem alle hans Prøvelser og Vildfarelser, indtil han døde; det er fordi gamle Minder og Tankeforbindelser opfylder mit Hjærte, og selv Synet af Dem bringer mig til at tænke paa ham; — det er alle disse Ting, som har bevæget mig til at behandle Dem mildt nu — ja, Edvard Leeford, selv nu — og rødme over Deres Uværdighed til at bære dette Navn.«

»Hvad har Navnet at gøre med det?« spurgte den anden efter halvt i Tavshed, halvt i mut Forundring at have iagttaget Mr. Brounlows Sindsbevægelse. »Hvad betyder Navnet for mig?«

»Ingen Ting,« svarede Mr. Brounlow. »Ingen Ting for Dem. Men det var *hendes,* og selv saa lang Tid efter sætter det mig gamle Mand i lige saa stærk Bevægelse, som jeg én Gang følte blot ved at høre det gentage af en Fremmed. Det glæder mig meget — meget — at De har forandret det.«

»Alt dette er overmaade smukt,« sagde Monks efter en lang Pavse, hvorunder han havde siddet og vugget frem og tilbage i mut Trods, medens Mr. Brounlow havde siddet med Haanden for Ansigtet. »Men hvad ønsker De af mig?«

»De har en Broder,« sagde Mr. Brounlow, »en Broder, hvis Navn jeg næsten blot behøvede at hviske Dem i Øret, da jeg kom bag paa Dem paa Gaden, for at faa Dem til at følge mig herhen i Forundring og Uro.«

»Jeg har ingen Broder,« svarede Monks. »De ved, jeg var eneste Barn. Hvorfor taler De til mig om Brødre? De ved det jo lige saa godt som jeg.«

»Hør De nu efter, hvad jeg ved, men De maaske ikke,« sagde Mr. Brounlow. »Jeg skal snart vække Deres Interesse. Jeg ved, at af det elendige Ægteskab, som Familiestolthed og den smudsigste, smaaligste Ærgerrighed tvang Deres Fader ind i, da han var en ren Dreng, var De den eneste, unaturlige Frugt.«

»Jeg bryder mig ikke om Deres Grov-

heder,« afbrød Monks ham med en haanlig Latter. »De ved, hvordan det forholder sig, og det er mig nok.«

»Men jeg ved ogsaa,« vedblev den gamle Herre, »hvilke skrækkelige, langvarige Kvaler der fulgte med denne unaturlige Forbindelse. Jeg ved, hvor sløvt og møjsommeligt disse ulykkelige to slæbte deres tunge Lænke gennem en Verden, der var blevet forgiftet for dem begge. Jeg ved, hvorledes korrekt Kulde efterfulgtes af Stiklerier og Haan; hvorledes Ligegyldighed veg for Uvilje, Uvilje for Had, og Had for Afsky, indtil de tilsidst sønderrev den raslende Lænke, lagde et vidt Rum imellem sig, men bar dog stadig paa en gnavende Stump af Lænken, som intet uden Døden helt kunde fri dem for, og som de i en ny Omgangskreds skjulte under saa muntre Miner, som de kunde paatage sig. Deres Moder havde Held med sig; hun glemte snart Lænken. Men den rustede og gnavede paa Deres Faders Hjærte Aar igennem.

»Naa ja, de blev skilt,« sagde Monks, »og hvad saa?«

»Da de havde været skilt i nogen Tid,« svarede Mr. Brounlow, »og Deres Moder, der fuldstændig havde givet sig Fastlandets Letfærdighed i Vold, ganske havde glemt sin godt ti Aar yngre Ægtefælle, der førte et kummerligt Liv hjemme med sine tilintetgjorte Fremtidsudsigter, blev han omgivet af nye Venner. *Denne* Omstændighed i det mindste kender De allerede.«

»Nej jeg gør ikke,« sagde Monks, idet han vendte sine Øjne bort og bankede med Foden i Gulvet som en Mand, der er bestemt paa at nægte alting.

»Deres Væsen og Tone, ikke mindre end Deres Handlinger, overbeviser mig om, at De aldrig har glemt det eller ophørt at tænke paa det med Bitterhed,« svarede Mr. Brounlow. »Jeg taler om for femten Aar siden, da De ikke var mere end elleve Aar gammel, og Deres Fader kun een og tredive, for han var, gentager jeg, en ren Dreng, da *hans* Fader tvang ham til at gifte sig. Behøver jeg at gaa tilbage til Begivenheder, som kaster en Skygge paa Deres Faders Minde, eller vil De undgaa det og aabenbare mig Sandheden?«

»Jeg har intet at aabenbare,« svarede Monks. »De kan tale videre, hvis De vil.«

»Nu vel,« sagde Mr. Brounlow, »disse nye Venner var en afskediget Marineofficer, hvis Hustru var død et halvt Aars Tid i Forvejen og havde efterladt ham to Børn; der havde været flere, men af alle deres Børn var lykkeligvis kun to blevet i Live. Det var to Døtre — den ene en yndig ung Pige paa nitten, og den anden et rent Barn paa to eller tre Aar.«

»Hvad kommer alt dette mig ved?« spurgte Monks.

»De boede,« sagde Mr. Brounlow, der syntes at overhøre Afbrydelsen, »i en Del af Landet, hvortil ogsaa Deres Fader var kommet paa sin Omflakken, og hvor han havde slaaet sig ned. Bekendtskab, fortrolig Omgang, Venskab fulgte næsten lige efter hinanden. Deres Fader var saa begavet som kun faa Mennesker. Han var sin Søster op ad Dage. Efter Haanden som den gamle Officer lærte ham bedre og bedre at kende, kom han til at holde af ham. Gid det var blevet derved! Men hans Datter gjorde det samme.«

Den gamle Herre stansede. Monks sad og bed sig i Læben med Blikket fæstet paa Gulvet; da han saa det, vedblev han straks:

»Efter et Aars Forløb var han bundet, højtideligt bundet, til denne Datter; han var Genstanden for en uskyldig, uerfaren Piges første, oprigtige, brændende, eneste Lidenskab.«

»Deres Fortælling er meget vidtløftig,« sagde Monks og flyttede sig uroligt paa sin Stol.

»Det er en sand Fortælling om Sorg og Prøvelse, unge Mand,« svarede Mr. Brounlow, »og den Slags Fortællinger er i Reglen vidtløftige. Hvis den handlede om ublandet Glæde og Lykke, vilde den være meget kort. Tilsidst døde en af disse rige Slægtninge, til Fordel for hvis Interesser Deres Fader var blevet

ofret, som det saa ofte er sket med andre, og for at raade Bod paa den Ulykke, han selv havde voldet, efterlod han ham *sit* Universalmiddel mod alle Sorger — Penge. Det var nødvendigt, at han straks tog til Rom, hvorhen Arveladeren var rejst for sit Helbreds Skyld, og hvor han var død, efterladende sine Sager i stor Forvirring. Han tog af Sted og blev dødssyg dér; Deres Moder fulgte efter ham, i samme Øjeblik Efterretningen naaede til Paris, og hun tog Dem med sig; han døde Dagen efter hendes Ankomst, uden at efterlade sig noget Testamente, saa at hele Formuen tilfaldt hende og Dem.«

Monks havde holdt sit Vejr under denne Del af Fortællingen og lyttet med et Udtryk af anspændt Iver, skønt han ikke saa paa den talende. Da Mr. Brounlow tav, skiftede han Stilling, som om han følte en pludselig Lettelse, og tørrede Sveden af sit Ansigt og sine Hænder.

»Før han rejste udenlands,« sagde Mr. Brounlow langsomt og fæstede sine Øjne paa den andens Ansigt, »da han kom igennem London, kom han til mig.«

»Det har jeg aldrig hørt noget om,« afbrød Monks i en Tone, der skulde lyde vantro, men tydede mere paa ubehagelig Overraskelse.

»Han kom til mig, og efterlod hos mig blandt andre Ting et Maleri — et Portræt, der var malet af ham selv — et Billede af denne stakkels Pige — som han ikke ønskede at lade blive tilbage hjemme, men som han heller ikke kunde tage med paa sin hurtige Rejse. Bekymring og Samvittighedsnag havde næsten forvandlet ham til en Skygge; han talte paa en vild, forstyrret Maade om Ødelæggelse og Vanære han havde anrettet; og han betroede mig, at det var hans Hensigt, hvad han saa skulde tabe ved det, at gøre alt, hvad han ejede i Penge og — efter at have sikret sin Kone og Dem en Del af den Arv, der lige var tilfaldet ham, at flygte fra Landet — jeg gættede kun altfor let, at han ikke vilde flygte alene — og aldrig se det mere. Selv mig, hans gamle Ven, hvis stærke Hengivenhed havde slaaet Rod i den Jord, der dækkede en, som var os begge saa kær — selv mig forholdt han enhver mere udførlig Tilstaaelse, idet han lovede mig at skrive og fortælle mig alt, og saa tale med mig endnu engang — for sidste Gang her paa Jorden. Ak, *dette* blev sidste Gang. Jeg fik intet Brev, og jeg saa ham aldrig mere.«

»Jeg tog saa,« vedblev Mr. Brounlow efter en kort Pavse, »da alt var forbi, til Skuepladsen for hans — jeg vil bruge det Udtryk, Verden uden Betænkning vilde benytte, thi jordisk Strænghed eller Overbærenhed er nu ham det samme — for hans brødefulde Kærlighed, med den Beslutning, at hvis min Frygt viste sig grundet, skulde hint vildfarne Barn finde eet medlidende Hjærte og eet Hjem, der vilde give hende Ly. Familien havde forladt Egnen en Uge i Forvejen, havde betalt den Smule, de skyldte, og var rejst bort om Natten. Hvorfor eller hvorhen, vidste ingen.«

Monks aandede endnu mere frit og saa sig om med et triumferende Smil.

»Da Deres Broder,« sagde Mr. Brounlow og trak sin Stol nærmere hen til den andens, »da Deres Broder, — et svagt, pjaltet, forsømt Barn — blev kastet paa min Vej af en stærkere Haand end Tilfældets, og af mig frelst fra et Liv i Last og Skændsel —.«

»Hvad?« udbrød Monks.

»Af mig,« sagde Mr. Brounlow. »Jeg sagde Dem jo, at jeg vilde vække Deres Interesse inden længe. Jeg siger af mig. Jeg ser, at Deres snedige Staldbroder har fortiet mit Navn, skønt han ikke kunde vide andet, end at det maatte være ganske fremmed for Deres Øren. Da han altsaa blev frelst af mig, og laa her og var ved at komme sig efter en Sygdom i mit Hus, slog hans stærke Lighed med det Maleri, jeg har talt om, mig med Forbavselse. Selv straks da jeg saa ham, snavset og elendig som han var, var der et Udtryk i hans Ansigt der ligesom et Glimt i en livagtig Drøm bragte mig til at tænke paa en eller anden gammel Ven. Jeg behøver ikke at sige Dem,

at han blev lokket bort, før jeg lærte hans Historie at kende — —.«

»Hvorfor ikke?« spurgte Monks hurtigt.

»Fordi De godt ved det.«

»Jeg!«

»Benægtelse nytter ikke noget overfor mig!« svarede Mr. Brounlow. »Jeg skal vise Dem, at jeg ved mere end det.«

»De — De kan ikke bevise noget imod mig,« stammede Monks. »Gør det, hvis De kan!«

»Vi faar se,« svarede den gamle Herre med et forskende Blik. »Jeg mistede Drengen, og trods alle mine Anstrængelser kunde jeg ikke faa ham tilbage. Da Deres Moder var død, vidste jeg, at De alene kunde løse Gaaden, hvis overhovedet nogen kunde det, og da De, da jeg sidst havde hørt noget til Dem, var paa Deres Ejendom i Vestindien — hvortil De, som De ved, trak Dem tilbage efter Deres Moders Død for at undgaa Følgerne af Deres lastefulde Optræden her — rejste jeg derover. De var taget derfra flere Maaneder i Forvejen, og antoges at være i London, men ingen kunde sige hvor. Jeg vendte tilbage. Deres Agenter kunde ingen Oplysninger give om Deres Opholdssted. De kom og gik, sagde de, lige saa besynderligt, som De altid havde gjort — somme Tider Dage i Træk, og somme Tider ikke i flere Maaneder — søgte efter al Sandsynlighed de samme simple Tilflugtsteder og omgikkes den samme skændige Bande, som da De var en vild, uregerlig Dreng. Jeg plagede dem med nye Henvendelser. Jeg gennemstrejfede Gaderne Nat og Dag, men indtil for to Timer siden var alle mine Anstrængelser frugtesløse, og jeg saa ikke et Glimt af Dem.«

»Nu ser De mig,« sagde Monks frækt og rejste sig, »og hvad saa? Bedrageri og Tyveri er højtklingende Ord — og retfærdiggøres, mener De sagtens, ved en indbildt Lighed med en ung Hvalp og noget ligegyldigt Smøreri af en død Mand. Broder! De ved ikke engang, at dette kønne Par *havde* et Barn; De vidste ikke engang det!«

»Jeg *vidste* det ikke,« svarede Mr. Brounlow og rejste sig ligeledes; »men i de sidste fjorten Dage har jeg faaet det alt sammen at vide. De har en Broder; De ved det, og De ved, hvem det er. Der var et Testamente, som Deres Moder tilintetgjorde, idet hun ved sin Død efterlod Hemmeligheden og Byttet til Dem. Det indeholdt en Hentydning til et Barn, der rimeligvis vilde blive Resultatet af denne sørgelige Forbindelse; dette Barn blev født, De traf tilfældigvis paa det, og Deres Mistanke vaktes straks ved dets stærke Lighed med dets Fader. De begav Dem til hans Fødested. Der fandtes Beviser — længe undertrykte Beviser — paa hans Fødsel og Afstamning. Disse Beviser blev tilintetgjort af Dem, og nu — med Deres egne Ord til Deres medskyldige, Jøden — *ligger de eneste Beviser paa Drengens Identitet paa Bunden af Floden, og den gamle Heks, der modtog dem af Moderen, raadner i sin Kiste.*« Uværdige Søn, Kryster, Løgner — De, som holdt Raadslagninger med Tyve og Mordere i mørke Værelser om Natten — De, hvis Rænker og Anslag har bragt en voldsom Død over en, der var lige saa meget værd som Millioner af Deres Slags — De, som fra Vuggen af var Galde og Bitterhed for Deres egen Faders Hjærte, og i hvem alle onde Lidenskaber, Laster og Udsvævelser har bredt sig som en Betændelse, indtil de fik Luft i en afskyelig Sygdom, der har gjort Deres Ansigt til en ligefrem Afspejling af Deres Sjæl — De, Edward Leeford, tør De endnu trodse mig?«

»Nej, nej, nej!« svarede Kujonen, overvældet af disse opdyngede Anklager.

»Hvert Ord,« sagde den gamle Herre, »som er blevet udvekslet mellem Dem og denne afskyelige Skurk er mig bekendt! Skygger paa Væggen har opfanget Deres Hvisken og bragt den til mit Øre; Synet af det forfulgte Barn har omvendt Lasten og gjort den til Mod, ja næsten til Dyd. Der er blevet forøvet et Mord, hvori De, om ikke i Virkeligheden, saa dog moralsk, har Del.«

»Nej, nej,« afbrød Monks. »Jeg — jeg ved ingen Ting om det. Jeg vilde

ne løb op ud for at høre, om Historien var sand, da De overrumplede mig. Jeg kendte ikke Grunden. Jeg troede, det var et almindeligt Slagsmaal.«

»Det var en delvis Aabenbarelse af Deres Hemmeligheder,« svarede Mr. Brounlow. »Vil De aabenbare det hele?«

»Ja, jeg vil.«

»Sætte Deres Navn under en sandfærdig Beretning og gentage den i Vidners Overværelse?«

»Det lover jeg ogsaa.«

»Blive roligt her, indtil et saadant Dokument er opsat og følge mig til det Sted, jeg bestemmer, for at stadfæste det?«

»Hvis De forlanger det, skal jeg ogsaa gøre det.«

»De maa gøre mere end det,« sagde Mr. Brounlow. »De maa give Oprejsning til et uskyldigt Barn, thi det er han, skønt han er udsprunget af en brødefuld og højst ulykkelig Kærlighed. De har ikke glemt Testamentets Bestemmelser. Opfyld dem, for saa vidt de angaar Deres Broder, og gaa saa, hvorhen De vil. I denne Verden behøver I ikke at træffes oftere.«

Medens Monks gik op og ned og med mørke, onde Miner tænkte over dette Forslag og Muligheden for at undgaa det — draget til den ene Side af sin Frygt og til den anden af sit Had — blev Døren aabnet og en Herre (Mr. Losberne) traadte i voldsom Ophidselse ind i Stuen.

»Manden vil blive grebet!« udbrød han. »Han vil blive grebet i Aften!«

»Morderen?« spurgte Mr. Brounlow.

»Ja, ja,« svarede den anden. »Man har set hans Hund luske omkring et eller andet gammelt Smuthul, og der synes kun at være ringe Tvivl om, at dens Herre enten er der eller vil komme dér i Ly af Mørket. Opdagere holder Vagt til alle Sider. Jeg har talt med de Mænd, som skal gribe ham, og de siger, at han umuligt kan undslippe. Regeringen har i Aften udsat en Belønning paa hundrede Pund.«

»Jeg giver halvtreds til,« sagde Mr. Brounlow, »og jeg vil selv udlove dem paa Stedet, hvis jeg kan naa derhen. Hvor er Mr. Maylie?«

»Harry? Saa snart han havde set Deres Ven her i god Behold hos Dem i Drosken, skyndte han sig hen til det Sted, hvor han havde hørt dette, og saa steg han til Hest og red ud for at træffe sammen med de andre paa et Sted i Omegnen, de havde aftalt.«

»Og Jøden?« sagde Mr. Brounlow.

»Da jeg sidst hørte om ham, var han endnu ikke grebet, men han bliver det, eller er det maaske nu. De er sikre nok paa ham.«

»Har De bestemt Dem?« spurgte Mr. Brounlow Monks i en dæmpet Tone.

»Ja,« svarede han. »De — De siger ikke noget om mig?«

»Nej. Bliv her, til jeg kommer tilbage. Det er Deres eneste Haab om Redning.«

De forlod Stuen, og Døren blev laaset igen.

»Hvad har De udrettet?« spurgte Doktoren hviskende.

»Alt, hvad jeg kunde haabe, og mere til. Da jeg lagde den stakkels Piges Meddelelse sammen med, hvad jeg selv vidste i Forvejen, og med Resultatet af vore gode Venners Undersøgelser paa Stedet, levnede jeg ham ingen Vej til at slippe udenom og afslørede hele Skurkestregen, der ved disse Oplysninger var saa klar som Dagen. Skriv og fastsæt Mødet til i Overmorgen Aften Klokken syv. Vi vil være dernede et Par Timer før, men vi vil trænge til Hvile, især den unge Dame, som *maaske* vil komme til at trænge mere til Styrke end hverken De eller jeg kan forudse nu. Men mit Blod koger efter at faa denne stakkels myrdede Skabning hævnet. Hvilken Vej har de taget?«

»Kør lige til Politistationen, saa kommer De tidsnok,« sagde Mr. Losberne. »Jeg bliver her.«

De to Herrer skiltes hurtigt, begge ganske ude af sig selv af feberagtig Spænding.

Halvtredsindstyvende Kapitel.

Forfølgelsen og Undvigelsen.

Nær ved den Del af Themsen, som Kirken i Rotherhit støder op til, hvor Bygningerne paa Bredden er mest snavsede og Fartøjerne paa Floden mest sværtede af Støvet fra Kulprammene og Røgen fra de lave, tæt sammenbyggede Huse, findes endnu den Dag i Dag det skidneste og mærkeligste af de mange Kvarterer, som gemmer sig i London, fuldstændig ukendte selv af Navn for den store Mængde af dets Indbyggere.

Paa den anden Side Dockhead, i Southwark, ligger her Jakobsøen, omgivet af en mudret Grav, der er seks eller otte Fod dyb og femten eller tyve Fod bred, naar det er Flodtid, og som een Gang kaldtes Mill Pont, men nu er kendt under Navnet Folly Ditch. Den er en Indskæring fra Themsen og kan altid fyldes, naar det er Højvande, ved at aabne Sluserne ved Lead Mills, hvorefter den havde sit gamle Navn. Til saadanne Tider vil en Fremmed, naar han staar paa en af de Træbroer, der er slaaet over den ved Mill Lane, kunne se Husenes Indbyggere paa begge Sider ud gennem Bagdøre og Vinduer sænke Spande og Krukker ned og hale Vand op; og naar han saa vender Blikket mod Husene selv, vil den Scene, der ligger foran ham, vække hans højeste Forbavselse. Forfaldne Svalegange af Træ, der er fælles for Bagsiden af fem, seks Huse, med Huller, hvorigennem man kan se paa Mudderet nedenunder; ituslaaede og lappede Ruder, hvorfra der rager Stænger ud til at tørre Linned paa, men der hænger aldrig noget; Værelser saa smaa og snavsede, at Luften skulde synes altfor forpestet selv for det Smuds, de rummede; Trækanapper, der rager frem over Mudderet og truer med at falde ned i det, hvad nogle af dem ogsaa har gjort, skidne, hensmuldrende Mure — alle mulige frastødende, modbydelige Tegn paa Fattigdom, Snavs, Raadenskab pryder Folly Ditch's Bredder.

Paa Jakobsøen er Varehusene uden Tag og tomme; Væggene smuldrer hen, Vinduerne er ikke Vinduer mere, Dørene er ved at falde ud paa Gaden, Skorstenene er sværtede, men udspyr ingen Røg. For tredive Aar eller fyrretyve Aar siden, før Stedet ramtes af Tab og Kanslerretsprocesser, herskede der Velstand, men nu er det i Sandhed en øde Ø. Husene har ingen Ejere; de er brudt op, de som har haft Mod til det, har trængt sig ind i dem, og de lever og dør dér. *De* maa have tvingende Grunde til at leve skjult eller sandelig være nedsunkne i den dybeste Fattigdom, som søger Tilflugt paa Jakobs Ø.

I et Værelse ovenpaa i et af disse Huse — et rummeligt, afsides Hus, forfaldent i andre Henseender, men stærkt forvaret med Døre og Vinduer — et Hus, hvis Bagside paa den omtalte Maade vendte ud til Graven — sad tre Mænd hensunkne i dyb og mørk Tavshed, kun af og til betragtende hinanden med et forskrækket, forventningsfuldt Udtryk. Den ene var Toby Crackit, den anden Mr. Chitling, den tredje en Tyv paa et halvhundrede Aar, hvis Næse omtrent var blevet slaaet flad i et eller andet gammelt Slagsmaal, og hvis Ansigt bar et frygteligt Ar, der rimeligvis skrev sig fra samme Lejlighed. Denne Mand var en hjemvendt Deporteret, og hans Navn var Kags.

»Jeg vilde ønske,« sagde Toby og vendte sig til Mr. Chitling, »at De havde opsøgt Dem et andet Logis, da de to gamle blev for varme, i Stedet for at komme herhen, min brave Ven.«

»Hvorfor gjorde De ikke det, De Klodsmajor?« sagde Kags. »Aa, jeg tænkte, I vilde være blevet lidt mere glade ved at se mig, end det lader til,«

svarede Mr. Chitling med en melankolsk Mine.

»Næh, ser De, unge Mand,« sagde Toby, »naar en Mand holder sig saadan helt for sig selv, som jeg har gjort, og paa den Maade nok saa lunt sidder med Tag over Hovedet, uden at nogen har noget at skulde stikke sin Næse i, saa er det en temmelig stor Overraskelse at blive beæret med en Visit af en ung Gentleman, der sidder saadan i det som De, hvor respektabel og behagelig en Person han end kan være at faa sig et Slag Kort med ved Lejlighed.«

»Især naar den unge Mand, der har trukket sig tilbage for sig selv, har en Ven boende hos sig, der er kommet lidt tidligere end ventet hjem fra Udlandet og er altfor beskeden til at ønske at blive præsenteret for Dommerne ved sin Hjemkomst,« tilføjede Mr. Kags.

Der blev en kort Pavse, hvorpaa Toby Crackit, der syntes at anse ethvert videre Forsøg paa at bevare sit Fandenivoldske Væsen for haabløst, sagde til Chitling.

»Naar blev Fagin saa taget?«

»Lige ved Middagstid — Klokken to i Eftermiddags. Charley og jeg slap op i Bryggerskorstenen, og Bolter krøb ned i en tom Vandtønde med Hovedet nedad, men hans Ben var saa lange, at de ragede ovenud, og saa tog de ham ogsaa.

»Og Bet?«

»Stakkels Bet! Hun gik hen for at se Liget og sige, hvem det var,« svarede Chitling, der blev mere og mere lang i Ansigtet, »og saa gik hun helt fra Forstanden og skreg og rasede og dunkede Hovedet i Gulvet, saa de gav hende en Spændetrøje paa og kørte hende paa Hospitalet — og dér er hun.«

»Hvad er der blevet af unge Bates?« spurgte Kags.

»Han drev omkring og vilde ikke komme herhen, før det blev mørkt, men han vil snart være her,« svarede Chitling. »Der er ingen andre Steder at gaa hen nu, for Folkene i Krøblingerne er allesammen arresterede og Skænkestuen dér er helt fuld af Snushaner — jeg har selv været henne og se det med mine egne Øjne.«

»Saa ramler det hele,« sagde Toby og bed sig i Læben. »Der er mere end een, der kommer til at ryge ved dette her.«

»Retsterminen er lige ved at begynde,« sagde Kags. »Hvis de faar Forhørerne fra Haanden, og Bolter optræder som Kronvidne — og det gør han naturligvis, efter hvad han allerede har sagt — saa kan de overbevise Fagin om Medskyldighed i Mordet og faa Dom paa Fredag, og saa kommer han sgu til at dingle inden otte Dage.«

»De skulde have hørt Folk hyle,« sagde Chitling. »Betjentene slog fra sig som Djævle, ellers havde de revet ham i Stykker. De skulde have set, hvordan han saa sig om, helt tilsølet af Snavs og Blod, og klyngede sig til dem, som om de havde været hans kæreste Venner. Jeg kan se dem for mig — de kunde ikke staa fast, saadan trængte Pøbelen paa, og saa slæbte de af Sted med ham; og Folk sprang op, den ene paa Ryggen af den anden, og skar Tænder og snerrede ad ham som vilde Dyr. Jeg kan se Blodet paa hans Haar og Skæg og høre de Skrig, hvormed Fruentimmerne trængte sig midt ind i Stimlen paa Gadehjørnet og svor, at de vilde rive Hjærtet ud af Kroppen paa ham.«

Det rædselsslagne Vidne til denne Scene gik voldsomt op og ned som en vanvittig med lukkede Øjne og Hænderne pressede mod sine Øren.

Medens han gik saaledes, og de to Mænd sad tavse og stirrede paa Gulvet, hørtes en klaprende Lyd ude paa Trappen, og Sikes' Hund kom springende ind i Stuen. De løb hen til Vinduet, ned ad Trappen og ud paa Gaden. Hunden var sprunget ind ad et aabent Vindue. Den gjorde intet Forsøg paa at følge efter dem, heller ikke var dens Herre at se.

»Hvad skal det betyde?« sagde Toby, da de var kommet tilbage. »Han kan da ikke ville komme her. Det — det haaber jeg ikke.«

»Hvis han vilde komme her, var han kommet med Hunden,« sagde Kags, idet han bøjede sig ned for at under-

søge Dyret, som laa gispende paa Gulvet. »Kom med noget Vand til den; den har omtrent løbet Livet af sig.«

»Den har drukket det helt op, hver Draabe,« sagde Chitling efter i nogen Tid at have iagttaget Hunden i Tavshed. »Bedækket med Mudder — halt — halvblind — den maa have rendt et langt Stykke Vej.«

»Hvor kan den være kommet fra?« udbrød Toby. »Den har naturligvis været ved alle de andre Huler, og da den har fundet dem fyldt med Fremmede, er den kommet herhen, hvor den har været saa mange Gange før. Men hvor kan den være kommet fra først, og hvorfor kommer den her alene uden den anden?«

»Han — (ingen af dem kaldte Morderen ved hans gamle Navn) — »han kan vel ikke have gjort det af med sig selv? Hvad mener I?« sagde Chitling.

Toby rystede paa Hovedet.

»Hvis han havde det,« sagde Kags, »vilde Hunden forsøge paa at faa os med hen til det Sted, hvor han havde gjort det. Nej. Jeg tror, han er kommet ud af Landet og har ladet Hunden blive tilbage. Den maa have tabt hans Spor paa en eller anden Maade, ellers vilde den ikke være saa rolig.«

Da denne Løsning syntes at være den mest sandsynlige, blev den antaget som den rette. Hunden krøb ind under en Stol og rullede sig sammen for at sove, og ingen gav videre Agte paa den.

Da det nu var mørkt, blev Skodderne lukket for, og et Lys tændt og stillet paa Bordet. De sidste to Dages frygtelige Begivenheder havde gjort et dybt Indtryk paa dem alle tre, og det forøgedes ved det farefulde og usikre i deres egen Stilling. De trak deres Stole tættere sammen og fo'r sammen ved hver Lyd. De talte kun lidt, og da hviskende, og de sad saa tavse og rædselsslagne, som om den myrdede Kvindes Lig laa i Værelset ved Siden af.

De havde siddet saaledes i nogen Tid, da der pludselig hørtes en hurtig Banken paa Døren dernede.

»Unge Bates,« sagde Kags og saa sig forbitret om for at bekæmpe den Frygt, han selv følte.

Der blev banket igen. Nej, det var ikke ham. Han bankede aldrig paa den Maade.

Crackit gik hen til Vinduet og rystede over hele Kroppen, da han trak Hovedet tilbage igen. Det var ikke nødvendigt at fortælle dem, hvem det var; hans blege Ansigt var nok. Hunden var ogsaa straks paa Benene og løb pibende hen til Døren.

»Vi maa lukke ham ind,« sagde han og tog Lyset.

»Kan det ikke undgaas?« spurgte den anden Mand med hæs Stemme.

»Nej. Han *maa* ind.«

»Lad os ikke blive siddende her i Mørke,« sagde Kags, idet han tog et Lys fra Kamingesimsen og tændte det med en Haand, der skælvede saa stærkt, at Bankningen blev gentaget to Gange, før han var færdig.

Crackit gik ned til Døren og vendte tilbage, efterfulgt af en Mand, hvis Underansigt var skjult af et Tørklæde, medens et andet var bundet om hans Hoved under Hatten. Han tog dem langsomt af. Et ligblegt Ansigt, indfaldne Øjne, hule Kinder, tre Dage gammelt Skæg, Kroppen udtæret, Aandedrættet kort og tungt — det var selve Sikes' Genfærd.

Han lagde sin Haand paa en Stol, der stod midt i Stuen, men gyste, i det samme han vilde lade sig synke ned paa den, og syntes at skotte tilbage over Skulderen — saa trak han den tilbage mod Væggen — saa tæt den kunde komme — saa den skrabede imod den — og satte sig.

Ikke et Ord var blevet vekslet. Han saa tavs fra den ene til den anden. Hvis et Blik i Smug hævedes og mødte hans, vendtes det straks bort igen. Da hans hule Stemme brød Tavsheden, fo'r de alle tre sammen. Det syntes dem, som havde de aldrig hørt Lyden af den før.

»Hvordan er Hunden kommet her?« spurgte han.

»Alene. For tre Timer siden.«

»Aftenavisen siger, at Fagin er taget. Er det sandt eller Løgn?«

»Sandt.«

De tav atter.

»Gid Fanden havde Jer alle,« sagde Sikes og fo'r sig med Haanden over Panden. »Har I ingen Ting at sige mig?«

Der blev nogen Uro imellem dem, men ingen talte.

»De, som har Huset her,« sagde Sikes og vendte sit Ansigt om mod Crackit, »er det Deres Mening at sælge mig eller lade mig dukke mig her, til Jagten er forbi?«

»De kan blive her, hvis De anser det for sikkert,« svarede Toby efter nogen Tøven.

Sikes lod langsomt sit Blik glide op ad Væggen bag sig — han snarere prøvede paa at dreje Hovedet end virkelig gjorde det — og sagde: »Er det — Liget — er det begravet?«

De rystede paa Hovedet.

»Hvorfor er det ikke det?« sagde han med samme Blik bag sig. »Hvad lader de den Slags hæslige Ting blive over Jorden for? — Hvem er det, der banker?«

Crackit tilkendegav ved en Haandbevægelse, idet han gik ud af Stuen, at der ikke var nogen Grund til Frygt; og straks efter kom han tilbage, fulgt af Charley Bates. Sikes sad lige overfor Døren, saa i samme Øjeblik, Drengen traadte ind i Stuen, fik han Øje paa hans Skikkelse.

»Toby,« sagde Drengen og fo'r tilbage, da Sikes saa paa ham — »hvorfor fortalte De mig ikke det dernede?«

Der havde været noget saa frygteligt i den Maade, hvorpaa de alle tre gøs tilbage for ham, at det elendige Menneske gerne vilde forsone endogsaa denne Dreng. Han nikkede derfor og gjorde en Bevægelse, som for at trykke hans Haand.

»Lad mig komme ind i et andet Værelse,« sagde Drengen og trak sig endnu længere tilbage.

»Charley,« sagde Sikes og gjorde et Skridt fremad — »kan du — kan du ikke kende mig?«

»Kom mig ikke nærmere,« svarede Drengen, der blev ved at vige tilbage og saa med Rædsel i sine Øjne paa Morderens Ansigt. »De Uhyre!«

Manden stansede paa Halvvejen, og deres Blik mødtes, men Sikes slog sit ned.

»I er Vidner alle tre,« raabte Drengen, idet han truede med sin knyttede Næve og blev mere og mere ophidset, mens han talte — »I er Vidner alle tre — jeg er ikke bange for ham — hvis De kommer her efter ham, saa angiver jeg ham, det gør jeg. Jeg siger Jer det rent ud med det samme. Han kan dræbe mig for det, hvis han har Lyst, eller hvis han tør, men hvis jeg er her, saa angiver jeg ham. Jeg vilde angive ham, om han saa skulde steges levende. Mord! Hjælp! Hvis der er Gnist af Mands Mod i nogen af Jer, saa hjælper I mig. Mord! Hjælp! Ned med ham!«

Udstødende disse Skrig og ledsagende dem med de voldsomste Bevægelser kastede Drengen sig virkelig alene over den stærke Mand, og Anfaldet kom saa voldsomt og uventet, at han fik ham slaaet til Jorden.

De tre Tilskuere syntes ganske lamslaaede. De søgte ikke at lægge sig imellem, og Drengen og Manden rullede sammen rundt paa Gulvet; den første brød sig ikke det mindste om de Slag, der haglede ned over ham, men vristede sine Hænder tættere og tættere ind i Klæderne paa Morderens Bryst, mens han hele Tiden raabte om Hjælp af alle Kræfter.

Kampen var imidlertid for ulige til at vare længe. Sikes fik ham under sig og satte sit Knæ paa hans Strube — da trak Crackit ham med et uroligt Blik tilbage og pegede mod Vinduet. Der glimtede Lys dernede, der hørtes Stemmer i højrøstet, ivrig Samtale, og hurtige Fodtrin — af uendelig mange Fødder syntes det — hen over den nærmeste Træbro. Der syntes at være en Mand

til Hest i Mængden, for der hørtes Hovslag paa den ujævne Stenbro. Skæret af Lysene tog til, Fodtrinene blev talrigere og lydeligere. Derpaa lød der en stærk Banken paa Døren, og saa en hæs Mumlen fra en saadan Mængde forbitrede Stemmer, at det kunde have taget Modet fra den kækkeste.

»Hjælp!« skreg Drengen med en Stemme, der skar gennem Luften. »Han er her! Slaa Døren ind!«

»I Kongens Navn!« raabte Stemmerne udenfor. Og atter lød det hæse Skrig, men højere.

»Slaa Døren ind!« skreg Drengen. »Jeg siger Jer, at de lukker den aldrig op. Løb lige ind i det Værelse, hvor der er Lys. Slaa Døren ind!«

Tunge Slag regnede ned over Døren og de nederste Skodder, da han tav, og et højt Hurra bruste hen over Mængden, saa at Tilhørerne for første Gang fik en Forestilling om dens uhyre Størrelse.

»Luk Døren op til et eller andet Sted, hvor jeg kan laase denne skrigende Djævleunge inde,« raabte Sikes vildt, idet han løb frem og tilbage og nu slæbte Drengen efter sig saa let, som om han var en tom Sæk. »Den Dør dér. Hurtigt!« Han slyngede ham indenfor, lukkede den og drejede Nøglen om. »Er Døren nedenunder sikker?«

»Baade med Laas og Kæde,« svarede Crackit, der ligesom de to andre stod ganske hjælpeløs og forvirret.

»Fyldingerne — er de stærke?«

»Forede med Jærn.«

»Vinduerne ogsaa?«

»Ja, Vinduerne med.«

»Saa Fanden i Vold med Jer!« raabte den desperate Slyngel, idet han smækkede Vinduet op og truede ad Mængden. »Gør Jeres værste! Jeg skal snyde Jer endnu!«

Af alle de frygtelige Hyl, der nogen Sinde har ramt dødelige Øren, kunde ingen overgaa den rasende Mængdes Skrig. Nogle raabte til de nærmeste, at de skulde sætte Ild paa Huset; andre brølte til Betjentene, at de skulde skyde ham ned. Blandt dem alle viste ingen et saadant Raseri som Manden paa Hesten; han kastede sig af Sadlen, banede sig Vej gennem Mængden, som om det var Vand, han kløvede, og raabte nedenunder Vinduet med en Stemme, der overdøvede alle andres: »Tyve Guineaer til den Mand, der bringer en Stige!«

De nærmeste Stemmer optog Raabet, og Hundreder gentog det. Nogle raabte paa Stiger, andre paa Forhamre; nogle løb frem og tilbage med Fakler, som for at søge efter dem, og kom saa tilbage og brølte paa ny; nogle spildte deres Vejr paa afmægtige Eder og Forbandelser; nogle trængte sig frem som vanvittige og kom derved de andre i Vejen; nogle af de dristigste forsøgte at klatre op ved Hjælp af Tagrenden og Murspræk-kerne, og alle bølgede frem og tilbage i Mørket dernede ligesom en Kornmark i Storm og opløftede af og til et rasende Brøl.

»Floden!« raabte Morderen, idet han vaklede tilbage og lukkede alle disse Ansigter ude. »Det var Flodtid, da jeg kom. Giv mig et Reb, et langt Reb. De er alle sammen foran Huset. Jeg kan fire mig ned i Folly Ditch og komme væk ad den Vej. Giv mig et Reb, ellers skal jeg begaa tre Mord til og dræbe mig selv tilsidst.«

De skrækslagne Mænd pegede paa det Sted, hvor den Slags Sager opbevaredes. Morderen valgte sig hurtigt det længste og stærkeste Reb og skyndte sig øverst op i Huset.

Alle Vinduerne i Bagsiden af Huset var for længst blevet muret til undtagen en lille Luge i det Værelse, hvor Drengen var blevet laaset inde, og den var for lille, til at selv hans Legeme kunde komme igennem den. Men gennem denne Aabning havde han uafbrudt raabt til dem udenfor, at de skulde passe paa Bagsiden; saa da Morderen omsider gennem en Lem kom ud paa Taget, meddelte et højt Raab dette til dem paa Forsiden, og de trængtes straks for at komme om bag ved Huset.

Han anbragte et Bræt, som han i dette Øjemed havde taget med sig, saa fast mod Lemmen, at det maatte være en meget vanskelig Sag at aabne den inde-

fra; saa krøb han hen over Tagstenene og saa ned over den lave Murkant.

Vandet var ebbet ud, og Graven var et Leje af Mudder.

I disse faa Øjeblikke havde Mængden været stille og holdt Øje med hans Bevægelser, uvis om, hvad der var hans Hensigt; men saasnart de dernede forstod den og indsaa, at den var slaaet fejl, opløftede de et triumferende Forbandelsens Skrig, mod hvilket alle deres tidligere Raab kun var en Hvisken. Atter og atter lød det. De, som var for langt borte til at forstaa, hvad det betød, istemte det; videre og videre bølgede det; syntes, som om hele Staden havde udspyet sin Befolkning for at forbande ham.

Fra Forsiden af Huset trængte Folk sig fremad — frem, frem, frem, i en stærkt bølgende Strøm af forbitrede Ansigter, der hist og her i Skæret fra en Fakkel fremtraadte i alt deres rasende Lidenskabelighed. Mængden var trængt ind i Husene paa den modsatte Side af Graven; Vinduer blev smækket op eller simpelt hen slaaet ud; Rad bag Rad saas Ansigterne i hvert Vindue, og i hele Klynger hang Menneskene paa hvert Tag. Hver lille Bro — og der var tre indenfor Synsvidde — bøjede sig under Vægten af den Skare, der fyldte den. Stadig bølgede Strømmen videre for at finde en Krog eller et Hul, hvor den kunde faa Luft for sine Skrig og se Uslingen blot et Øjeblik.

»Nu har de ham,« raabte en Mand paa den nærmeste Bro. »Hurra!«

Mængden svingede med Hattene, og Raabet steg igen.

»Jeg udlover halvtreds Pund,« raabte en gammel Herre fra samme Sted, »halvtreds Pund til den Mand, der tager ham levende. Jeg skal blive staaende her, til han kommer og kræver dem af mig.«

Der lød et nyt Brøl. I dette Øjeblik fløj det som en Løbeild gennem Mængden, at Døren omsider var sprængt, og at han, som først havde raabt paa en Stige, var kommet ind i Værelset. Strømmen vendte sig brat, da denne Efterretning løb fra Mund til Mund, og Folkene i Vinduerne, der nu saa, at de, der stod paa Broerne, strømmede tilbage, forlod deres Pladser, løb ud paa Gaden og fulgte nu Strømmen, der i vild Forvirring bølgede tilbage til det Sted, den havde forladt; hver enkelt puffedes og kæmpede med sin Nabo, og alle stønnede de af Utaalmodighed efter at komme nær hen til Døren og se Forbryderen, naar Betjentene førte ham ud. Skrigene af dem, der i denne Forvirring blev halvvejs kvalt eller traadt under Fødder, var frygtelige; de snevre Gyder var ganske spærrede, og nu, da nogle styrtede frem for at komme om paa Forsiden af Huset, og andre forgæves kæmpede for at komme ud af Trængslen, blev Opmærksomheden et Øjeblik bortledet fra Morderen, skønt alles Iver efter hans Paagribelse om muligt var større end nogen Sinde.

Manden var krøbet sammen; fuldstændig overvældet af Mængdens Vildskab og Umuligheden af at undslippe; men da han øjeblikkelig saa denne pludselige Forandring, sprang han op, fast besluttet paa at gøre en sidste Anstrængelse for at redde Livet ved at fire sig ned i Graven og, med Fare for at blive kvalt dér, forsøge paa at snige sig bort i Mørket og Forvirringen.

Vakt til ny Kraft og Energi, og ansporet af Støjen inde i Huset, som sagde ham, at Folk allerede var trængt ind, satte han sin Fod mod Skorstenspiben, bandt den ene Ende af Rebet stramt og fast omkring den, og lavede i den anden en Løbeknude med sine Hænder og Tænder i mindre end et Sekund. Han kunde ved Hjælp af Rebet fire sig ned til mindre Afstand fra Jorden end sin egen Højde, og han havde sin Kniv rede i Haanden til da at skære Rebet over og lade sig falde.

I samme Øjeblik, som han førte Løkken om sit Hoved for at trække den ned under sine Armhuler, og som den før omtalte gamle Herre (der havde klamret sig saa fast til Broens Rækværk, at han kunde modstaa Mængdens Magt og hævde sin Stilling) ivrigt advarede de omkringstaaende om, at Manden var ved

at fire sig ned — i samme Øjeblik saa Manden oppe paa Taget sig tilbage, rakte Armene op over sit Hoved og udstødte et Skrig af Rædsel.

»Øjnene igen!« skreg han med en Stemme, der ikke længere hørte Jorden til.

Han vaklede som ramt af Lynet, mistede Balancen og styrtede da over Murkanten. Løkken laa om hans Hals. Den strammedes ved hans Vægt som en Buestræng, saa hurtigt som den Pil, den udsender. Han faldt fem og tredive Fod ned. Der saas et pludseligt Ryk; en frygtelig krampagtig Sammentrækning af Lemmerne, og dér hang han, med den aabne Kniv knyttet i sin stivnede Haand.

Den gamle Skorsten sitrede ved Stødet, men den holdt. Morderen dinglede livløs mod Muren; og Drengen stødte det dinglende Lig til Side fra Lugen og raabte til Folk, at de for Guds Skyld skulde komme og befri ham.

En Hund, der indtil nu havde ligget skjult, løb frem og tilbage langs Murkanten med en ynkelig Hylen, tog saa Tilløb og sprang ned efter den døde Mands Skuldre. Den fejlede sit Maal, hvirvledes rundt i Luften, styrtede ned i Graven og knuste sit Hoved mod en Sten.

En og halvtredsindstyvende Kapitel.

Bringer Opklaring paa mere end een Hemmelighed og indeholder et Ægteskabstilbud, uden et Ord om Udstyr eller Naalepenge.

De Begivenheder, der er berettede i sidste Kapitel, var endnu kun to Dage gamle, da Oliver Klokken tre om Eftermiddagen befandt sig i en Rejsekaret, der rullede hurtigt hen imod hans Fødeby. Mrs. Maylie, Rose, Mrs. Bedwin og den gode Doktor var med ham; og Mr. Brounlow fulgte efter i en Postkaret, ledsaget af en anden Person, hvis Navn ikke var blevet omtalt.

De havde ikke talt stort paa Vejen; thi Oliver var saa bevæget og urolig, at han ikke kunde samle sine Tanker, ja neppe tale, og det syntes at gaa hans Ledsagere lige saadan. Han og de to Damer var med stor Varsomhed af Mr. Brounlow sat ind i de Tilstaaelser, der var blevet Monks aftvungne, og skønt de vidste, at Formaalet med denne Rejse var at fuldende det Værk, der var blevet saa godt begyndt, var dog stadig hele Sagen indhyllet i saa megen Tvivl og Hemmelighedsfuldhed, at de befandt sig i stærk Uro og Spænding.

Den samme kærlige Ven havde, med Mr. Losbernes Bistand, omhyggeligt tilstoppet alle de Kanaler, hvorigennem der kunde være tilflydt dem Meddelelse om de frygtelige Begivenheder, der saa nylig havde fundet Sted. »Det er meget sandt,« havde han sagt, »at de maa lære dem at kende inden ret længe, men det vil maaske blive paa et bedre Tidspunkt end nu, og kan i hvert Fald ikke komme paa noget værre.« De kørte derfor videre i Tavshed, hver især optaget af sine Tanker om Rejsens Maal.

Men hvis Oliver af disse Grunde havde været tavs, medens de rejste hen imod hans Fødeby ad en Vej, han aldrig havde set, hvor strømmede da ikke Minderne fra gamle Dage ind paa ham, og hvor bevæget blev han ikke, da de drejede ind paa den Vej, han havde gennemvandret

til Fods som en fattig, hjemløs, omflakkende Dreng, uden en Ven, der kunde hjælpe ham, eller et Tag, der kunde give ham Ly.

»Se dér!« udbrød han, idet han ivrigt greb Roses Haand og pegede ud gennem Vognvinduet. »Dér er den Stente, jeg kom over — dér er de Hegn, jeg listede mig bagved, af Frygt for at blive indhentet og ført tilbage, med Magt. Dér er Stien over Marken til det gamle Hus, hvor jeg var som lille Barn! Aa Dick, Dick, min kære gamle Ven, hvis jeg blot kunde se dig nu!«

»Du skal snart faa ham at se,« svarede Rose, idet hun blidt tog hans foldede Hænder mellem sine. »Du skal fortælle ham om, hvor lykkelig du er, og hvor rig du er blevet, og at i al din Lykke er der dog ingen saa stor som den at komme tilbage for at gøre ham lykkelig ogsaa.«

»Ja, ja,« sagde Oliver, »og vi vil tage ham bort her fra og faa ham klædt op og godt oplært og sende ham til et eller andet roligt Sted paa Landet, hvor han kan blive rask og stærk — ikke?«

Rose nikkede, thi Drengen smilede gennem saa lykkelige Taarer, at hun ikke kunde tale.

»De vil være kærlig og god imod ham, for det er De mod alle,« sagde Oliver. »Jeg ved, at De vil komme til at græde over, hvad han har at fortælle, men ligemeget, det vil snart gaa over, og De vil komme til at smile igen — det ved jeg ogsaa — ved at tænke paa, hvor forandret han er — saadan gik det Dem jo med mig. Han sagde: Gud velsigne dig! til mig, da jeg løb bort, og jeg vil sige: Gud velsigne *dig!* til ham nu og vise ham, hvor jeg holder af ham for det!«

Efter Haanden som de nærmede sig Byen og tilsidst kørte ind gennem dens snevre Gader, voldte det ikke ringe Vanskelighed at holde Drengen indenfor rimelige Grænser. Dér laa Sowerberrys, Bedemandens Hus, ganske som dengang, kun mindre, og mindre imponerende end det havde staaet for hans Erindring; dér laa alle de velkendte Butiker og Huse, der næsten alle vakte et eller andet lille Minde; dér holdt Gamfields Kærre — den selv samme Kærre, han plejede at køre med, uden for Kroens Dør; dér laa Fattighuset, hans Barndoms triste Fængsel, med dets uhyggelige Vinduer stirrende barsk ud mod Gaden; dér stod ved Porten den samme magre Portner, og ved Synet af ham gøs Oliver uvilkaarligt tilbage — og saa lo han af sig selv, fordi han var saa taabelig, og saa græd han, og saa lo han igen; ved Dørene og Vinduerne var der Snese af Ansigter, som han kendte helt godt; næsten alting var hér, som var det ikke længere siden end i Gaar, han havde forladt det, og som om hele hans Liv i den senere Tid kun havde været en lykkelig Drøm.

Men det var ren, glædelig Virkelighed. De kørte lige til det største Hotel (som Oliver plejede at stirre op paa med Ærefrygt og anse for et mægtigt Palads, men som tog sig adskillig mindre anseligt ud nu); og dér var Mr. Grimwig parat til at modtage dem, han kyssede baade den unge Dame og den gamle Dame, da de stod ud af Vognen, som om han var Bedstefader til hele Selskabet, og han var lutter Smil og Venlighed og tilbød ikke en eneste Gang at æde sit eget Hoved — ikke engang da en meget gammel Postillon sagde ham imod med Hensyn til den nærmeste Vej til London, som han selv erklærede, han kendte bedst, skønt han kun var kommet den Vej eengang og da havde han sovet trygt. Dér ventede ogsaa Middagsmaden dem, og Sovekamrene var i Stand og det hele var ordnet som ved Hekseri.

Og alligevel, da den første halve Times Forvisning var overstaaet, herskede atter den samme Tavshed og Tvang, som havde præget deres Rejse herned. Mr. Brounlow spiste ikke til Middag sammen med dem, men blev i et Værelse for sig selv. De to andre Herrer løb ind og ud med bekymrede Ansigter, og i de korte Tidsrum, de var til Stede, talte de afsides med hinanden. Een Gang blev Mrs. Maylie kaldt ud, og da hun havde været borte næsten en Time, vendte hun tilbage med Øjne, der var ophovnede af Graad. Alle disse Ting gjorde Rose og

Oliver, som ikke var indviede i disse nye Hemmeligheder, nervøse og uhyggelige til Mode. De sad i tavs Undren, eller hvis de vekslede nogle faa Ord, hviskede de, som om de var bange for at høre Lyden af deres egne Stemmer.

Endelig, da Klokken var blevet ni, og de var begyndt at tro, at de ikke vilde faa mere at høre den Aften, traadte Mr. Losberne og Mr. Grimwig ind i Stuen, efterfulgt af Mr. Brounlow og en Mand, som Oliver næsten skreg af Overraskelse ved at se; thi de sagde ham, at det var hans Broder, og det var den samme Mand, han havde mødt i Gæstgivergaarden, og som havde kigget ind ad Vinduet i hans lille Stue sammen med Fagin. Monks kastede et hadefuldt Blik, som han selv nu ikke kunde skjule, paa den forbavsede Dreng, og satte sig nær ved Døren. Mr. Brounlow, som havde nogle Papirer i sin Haand, gik hen til et Bord, som Rose og Oliver sad ved.

»Dette er et pinligt Hverv,« sagde han, »men disse Erklæringer, som er blevet underskrevet i London i mange Herrers Nærværelse, maa i Hovedsagen gennemgaas her. Jeg vilde gerne have skaanet Dem for denne Ydmygelse, men vi maa høre det af Deres egen Mund, før vi skilles, og De ved selv hvorfor.«

»Gaa videre,« sagde Monks og vendte sit Ansigt bort. »Skynd Dem. Jeg synes snart, jeg har gjort nok. Ophold mig ikke for længe her.«

»Dette Barn,« sagde Mr. Brounlow, idet han trak Oliver hen til sig og lagde sin Haand paa hans Hoved, »er Deres Halvbroder, uægte Søn af Deres Fader, min kære Ven Edwin Leeford, og den stakkels unge Agnes Fleming, som døde, da hun gav ham Livet.«

»Ja,« sagde Monks og skulede til den skælvende Dreng, hvis Hjærte han kunde have hørt slaa, »dette er deres Bastard.«

»Det Udtryk, De bruger,« sagde Mr. Brounlow strængt, »er en Bebrejdelse mod Mennesker, som for længst er hævede over Verdens svage Dom. Det gør ingen levende Skam, uden den som bruger det. Men lad det være. Han blev født i denne By?«

»I Fattighuset her i Byen,« lød det mutte Svar. »De har jo hele Historien dér!« Og han pegede med disse Ord utaalmodigt paa Papirerne.

»Jeg maa ogsaa have den her,« sagde Mr. Brounlow og saa rundt paa Tilhørerne.

»Hør saa efter!« svarede Monks. »Da hans Fader blev syg i Rom, kom hans Hustru, min Moder, fra hvem han længe havde været skilt, til ham fra Paris og tog mig med sig — formodentlig for at faa fat i hans Formue, for hun nærede ingen større Kærlighed til ham eller han til hende. Han kendte os ikke, thi han laa bevidstløs hen og sov siden til næste Dag, da han døde. Blandt Papirerne i hans Pult var der to, daterede den Aften, da han blev syg, og stilede til Dem« — her henvendte han sig til Mr. Brounlow — og hoslagt var nogle faa korte Linjer til Dem, med den Meddelelse paa Omslaget, at det ikke skulde afsendes før efter hans Død. Det ene af disse Papirer var et Brev til dette Pigebarn Agnes; det andet et Testamente.«

»Og Brevet?« spurgte Mr. Brounlow.

»Brevet? Et Ark Papir, overmalet paa kryds og tværs med en bodfærdig Syndsbekendelse og Bønner til Gud om at hjælpe hende. Han havde bundet Pigebarnet en Historie paa Ærmet om at en eller anden mystisk Hemmelighed — som en Dag skulde blive hende forklaret — hindrede ham i at gifte sig med hende lige for Øjeblikket; og saa var hun blevet ved med at stole paa ham, indtil hun stolede for meget paa ham, og mistede, hvad ingen nogen Sinde kunde give hende tilbage. Der var dengang kun faa Maaneder, til hun skulde føde. Han fortalte hende om alt, hvad det havde været hans Hensigt at gøre for at skjule hendes Skam, hvis han havde levet, og bad hende, hvis han døde, ikke forbande hans Minde, eller tro, at Følgerne af deres Synd vilde blive hjemsøgt paa hende eller deres lille Barn, thi hele Brøden var hans. Han mindede hende om den Dag, da han havde givet hende den lille Medaljon og Ringen med hendes Døbenavn indgraveret; og Plads aaben til det, han havde haabet at kunne give

hende en Dag — bad hende alligevel beholde den og bære dem inderst ved sit Hjærte, som hun havde gjort før — og saa gentog han forvirret de samme Ord atter og atter, som om han var gaaet fra Forstanden. Jeg tror, han var det.«

»Testamentet,« sagde Mr. Brounlow, medens Oliver græd heftigt.

Monks tav.

»Testamentet,« sagde Mr. Brounlow saa i Stedet for ham, »var skrevet i samme Aand som Brevet. Han talte om de Ulykker, hans Kone havde paaført ham, om den oprørske Karakter, Lastefuldheden, Ondskaben, de tidligt modnede slette Egenskaber hos Dem, hans eneste Søn, som var blevet oplært til at hade ham; og han efterlod Dem og Deres Moder hver en aarlig Rente paa otte Hundrede Pund. Hovedmassen af sin Formue delte han i to lige store Del — den ene til Agnes Fleming, den anden til deres Barn, hvis det blev levende født og voksede op. Hvis det blev en Pige, skulde hun arve Pengene uden nogen som helst Betingelse; men hvis det blev en Dreng, kun paa den Betingelse, at han i sin Mindreaarighed aldrig plettede sit Navn med nogen vanærende Handling, nogen Lavhed, Fejghed eller Uret. Han gjorde dette, sagde han, for at vise sin Tillid til Moderen og hans Overbevisning — der kun bestyrkedes nu, da han havde Døden for Øje — om at Barnet vilde arve hendes rene Hjærte og ædle Natur. Hvis han blev skuffet i denne Forventning, da skulde Pengene tilfalde Dem; thi da, og først da, vilde han anerkende Deres ældre Krav paa hans Pung, medens De intet havde paa hans Hjærte, da De fra Barns af havde stødt ham tilbage med Kulde og Afsky.«

»Min Moder,« sagde Monks med højere Stemme »gjorde, hvad enhver Kvinde vilde have gjort — hun brændte dette Testamente, Brevet naaede aldrig sit Bestemmelsessted; men det, og andre Beviser, opbevarede hun, for det Tilfælde, at de nogen Sinde skulde prøve paa at lyve sig fra Skammen. Pigens Fader fik Sandheden at høre af hende med al den Overdrivelse, som hendes voldsomme Had — jeg elsker hende endnu derfor — kunde tilføje. Tilskyndet af sin Skam og Vanære flygtede han med sine Børn til en afsides Egn i Wales, ja forandrede endog sit Navn, for at hans Venner aldrig skulde kunne opspore hans Tilflugtsted; og her blev han ikke længe efter fundet død i sin Seng. Pigebarnet havde hemmeligt forladt sit Hjem nogle Uger i Forvejen; han var gaaet paa sin Fod til hver By og Landsby i Nærheden for at søge efter hende, og det var den Nat da han vendte hjem, overbevist om, at hun havde taget Livet af sig selv for at skjule sin Skam og hans, at hans gamle Hjærte brast.«

Der blev her en kort Pavse, indtil Mr. Brounlow optog Fortællingens Traad.

»Aar efter dette,« sagde han, »kom denne Mands — Edvard Leefords — Moder til mig. Han havde forladt hende, da hun kun var atten Aar, bestjaalet hende for Juveler og Penge, spillet, ødslet, bedraget og var flygtet til London, hvor han i to Aar havde holdt til med de laveste Udskud. Hun var ved at segne under en pinlig og uhelbredelig Sygdom og ønskede at faa ham tilbage, før hun døde. Der blev anstillet ivrige Eftersøgninger. De var længe forgæves, men tilsidst lykkedes de, og han vendte tilbage med hende til Frankrig.«

»Dér døde hun,« sagde Monks, »efter en langvarig Sygdom; og paa sit Dødsleje betroede hun mig disse Hemmeligheder tillige med sit uudslukkelige, dødelige Had til alle dem, der var indviklede i dem — skønt hun havde ikke behøvet at efterlade mig det, thi det havde jeg arvet længe før. Hun vilde ikke tro, at Pigen havde taget Livet af sig selv og Barnet, men hun var overbevist om, at der var blevet født en Dreng, og at han var i Live. Jeg tilsvor hende, at hvis han nogen Sinde krydsede min Vej, skulde jeg jage ham til Døde, aldrig unde ham Ro, forfølge ham med det bitreste og mest uforsonlige Fjendskab, udøse over ham det Had, jeg følte saa dybt; og forhaane det fornærmelige Testamentes tomme Pral ved om muligt at slæbe ham lige til Galgens Fod. Hun fik Ret.

Han kom omsider paa min Vej. Jeg fik begyndt godt, og havde den sladderagtige Tøjte ikke været, skulde jeg have faaet gjort færdigt, hvad jeg havde begyndt!«

Da Skurken nu lagde sine Arme over Kors og fremmumlede en Forbandelse over sin tilintetgjorte Ondskabs Afmagt, vendte Mr. Brounlow sig til de forfærdede Tilhørere og forklarede dem, at Jøden, som havde været hans Medskyldige og Fortrolige i lang Tid, havde modtaget en stor Belønning for at forlokke Oliver, hvoraf en Del skulde gives tilbage, hvis han blev reddet, og at det var en Strid om dette Punkt, der havde ført dem ud til Landstedet for at forvisse sig om, at han var dér.

»Og Medaljonen og Ringen?« sagde Mr. Brounlow og vendte sig til Monks.

»Jeg købte dem af den Mand og det Fruentimmer, jeg har fortalt Dem om, og som stjal dem fra Vaagekonen, der havde stjaalet dem fra Liget,« svarede Monks uden at se op. »De ved, hvad der blev af dem.«

Mr. Brounlow nikkede blot til Mr. Grimwig, som skyndte sig ud og straks efter vendte tilbage, idet han skubbede Mrs. Bumble ind foran sig og trak hendes modstræbende Ægtefælle med sig.

»Skuffer mine Øjne mig?« udbrød Mr. Bumble med slet forstilt Henrykkelse, »eller er dette lille Oliver? Aa Oliver, hvis du vidste, hvor jeg har sørget over dig —«

»Hold Mund, din Tosse!« mumlede Mrs. Bumble.

»Er Natur ikke Natur, Mrs. Bumble?« protesterede Opsynsmanden. »Maa jeg ikke blive bevæget — jeg, som har givet ham en kommenal Opdragelse — naar jeg ser ham sidde her mellem de allerelskværdigste Damer og Herrer? Jeg har altid elsket den Dreng, som om han havde været min — min egen Bedstefader,« sagde Mr. Bumble, efter at have famlet lidt for at finde en passende Sammenligning. »Kære Master Oliver, kan De huske den velsignede Gentleman i den hvide Vest? Ak, han gik til Himmels forrige Uge, i en Egetræskiste med pletterede Haandtag, Oliver!«

»Naa, Sir,« sagde Mr. Grimwig bidende »se nu at beherske Deres Følelser.«

»Jeg skal gøre, hvad jeg kan, Sir,« svarede Mr. Bumble. »Hvordan har De det, Sir? Jeg haaber, De befinder Dem vel.«

Denne Hilsen henvendtes til Mr. Brounlow, som var traadt tæt hen til det elskværdige Par. Han spurgte, medens han pegede paa Monks:

»Kender De denne Person?«

»Nej« svarede Mrs. Bumble rent ud.

»De kender ham maaske heller ikke?« sagde Mr. Brounlow til hendes Halvdel.

»Jeg har aldrig set ham for mine Øjne!« svarede Mr. Bumble.

»De har maaske heller ikke solgt ham noget?«

»Nej,« svarede Mrs. Bumble.

»De har maaske aldrig haft en vis Guldmedaljon og Ring?«

»Absolut ikke,« svarede Konen. »Hvorfor er vi ført herhen for at svare paa saadan noget Vrøvl?«

Atter nikkede Mr. Brounlow til Mr. Grimwig, og atter hinkede denne Herre usædvanlig beredvillig ud. Men han vendte ikke atter tilbage med en svær Mand og Kone; thi denne Gang førte han to apoplektiske Koner med sig, som rystede og vaklede ind i Stuen.

»De lukkede Døren, den Nat gamle Sally døde,« sagde den forreste og hævede sin indskrumpede Haand, »men De kunde ikke lukke for Lyden og ikke stoppe Sprækkerne til.«

»Nej, nej,« sagde den anden, idet hun saa sig om og mimrede med sine tandløse Kæber.

»Vi hørte hende prøve paa at fortælle Dem, hvad hun havde gjort, og vi saa dem tage et Papir af hendes Haand, og vi holdt ogsaa Øje med dem den næste Dag ved Pantelaanerens Bod,« sagde den første.

»Ja,« tilføjede den anden, »og det var en Medaljon og en Guldring. Det opdagede vi, og vi saa, at De fik dem. Vi var der, jo jo, vi var der!«

»Og vi ved mere end det,« sagde den første, »for hun fortalte os ofte, for længe siden, at den unge Moder havde

sagt hende, at da hun følte, hun ikke vilde komme over det, gav hun sig paa Vej, da hun blev syg, for at dø i Nærheden af Barnets Faders Grav.«

»Ønsker De at se Pantelaaneren selv?« spurgte Mr. Grimwig med en Bevægelse hen imod Døren.

»Nej,« svarede Konen og pegede paa Monks, »hvis han dér har været fejg nok til at tilstaa, hvad jeg kan forstaa, han har, og De har holdt Forhør over alle disse Pulverhekse, til De har fundet de rigtige, saa har jeg ikke mere at sige. Jeg *har* solgt dem, og de er paa et Sted, hvor De aldrig vil kunne faa fat paa dem. Hvad saa mere?«

»Ingen Ting,« svarede Mr. Brounlow, »undtagen at det staar tilbage for os at sørge for, at ingen af Dem mere faar nogen Tillidspost. De kan forlade Stuen.«

»Jeg haaber,« sagde Mr. Bumble og saa sig ynkeligt om, medens Mr. Grimwig forsvandt med de to gamle Koner, »at denne ulykkelige lille Omstændighed ikke vil berøve mig mit kommenale Embede?«

»Jo det vil sandelig,« svarede Mr. Brounlow. »Det kan De være ganske vis paa, og endda sige, De er sluppet billigt.«

»Det var altsammen Mrs. Bumbles Skyld. Hun *vilde* gøre det,« sagde Mr. Bumble, efter først at have set sig om for at forvisse sig om, at hans Kone havde forladt Stuen.

»Det er ingen Undskyldning,« svarede Mr. Brounlow. »De var til Stede, dengang disse Smykker blev tilintetgjort, og i Lovens Øjne er De sandelig den mest skyldige; thi Loven gaar ud fra, at Deres Kone handler efter Deres Vejledning.«

»Hvis Loven gaar ud fra det,« sagde Mr. Bumble og gav sin Hat et dygtigt Tryk med begge Hænder, »saa er Loven et Asen — en Idiot. Hvis Loven ser saadan paa det, saa er Loven Pebersvend, og det værste, jeg kan ønske Loven, er at dens Øjne maa blive aabnet af Erfaring — af Erfaring.«

Mr. Bumble gentog disse Ord med stort Eftertryk, satte sin Hat meget fast paa, stak Hænderne i Lommen og fulgte sin Mage ned ad Trappen.

»Unge Dame,« sagde Mr. Brounlow til Rose, »giv mig Deres Haand. Skælv ikke. De behøver ikke at frygte for at høre de faa Ord, vi endnu har at sige.«

»Hvis De,« sagde Rose, »jeg forstaar ikke, hvordan de kan det, men hvis de har noget med mig at gøre, saa lad mig høre dem en anden Gang. Jeg har ikke Kraft eller Mod til det nu.«

»Nej,« svarede den gamle Herre og lagde hendes Arm under sin. »Jeg er vis paa, at De har mere Kraft end som saa. Kender De denne unge Dame, Sir.«

»Ja,« svarede Monks.

»Jeg har aldrig set Dem før,« sagde Rose mat.

»Jeg har ofte set Dem,« svarede Monks.

»Faderen til den ulykkelige Agnes havde *to* Døtre,« sagde Mr. Brounlow. »Hvad blev der af den anden — Barnet?«

»Jo,« svarede Monks, »da hendes Fader døde paa et fremmed Sted under et fremmed Navn, uden at efterlade sig et Brev, en Bog eller en Stump Papir, som gav den svageste Nøgle til at opspore hans Venner eller Slægtninge, blev Barnet antaget af nogle fattige Husmandsfolk, der opdrog det som deres eget.«

»Gaa videre!« sagde Mr. Brounlow, og gjorde Tegn til Mrs. Maylie, at hun skulde komme nærmere.

»De kunde ikke finde de Sted, hvortil disse Folk havde begivet sig,« sagde Monks, »men hvor Venskab slaar fejl, kan Hadet ofte bane sig Vej. Min Moder fandt det, efter et Aars snedig Eftersøgning — ja, og fandt Barnet.«

»Hun tog det vel til sig?«

»Nej. Folkene var fattige og begyndte at fortryde deres smukke Menneskekærlighed — i det mindste Manden; saa lod hun det blive hos dem, idet hun gav dem en lille Pengegave, som ikke kunde vare længe, og lovede dem mere, som det aldrig var hendes Hensigt at sende. Hun stolede imidlertid ikke paa, at deres Misfornøjelse og Fattigdom alene skulde gøre Barnet ulykkeligt, men fortalte dem

om Søsterens Skam — med de Forandringer, som passede hende — bad dem passe godt paa Barnet, for det var rundet af daarlig Blod, og sagde dem, at hun var uægte født, og at det sikkert vilde gaa hende galt før eller senere. Omstændighederne bekræftede alt dette, Folkene troede det, og saaledes kom Barnet til at henslæbe en Tilværelse, der var elendig nok endogsaa til at tilfredsstille os, indtil en Enkefrue, der dengang boede i Chester, tilfældigt fik Pigen at se, fik Medlidenhed med hende og tog hende til sig. Vi maa have haft noget fordømt Trolderi imod os, tror jeg, for trods alle vore Anstrængelser blev hun dér og blev lykkelig. Jeg tabte hende af Syne for to, tre Aar siden, og saa hende ikke igen før for et Par Maaneder siden.

»Ser De hende nu?«

»Ja, støttet til Deres Arm.«

»Men derfor ikke mindre min Niece,« udbrød Mrs. Maylie og trykkede den halvt afmægtige Pige i sine Arme — »derfor ikke mindre mit kæreste Barn. Jeg vilde ikke miste hende nu for Alverdens Skatte. Min egen, kære Pige!«

»Den eneste Ven, jeg nogen Sinde har haft,« udbrød Rose og klyngede sig til hende. »Den kærligste, bedste Ven. Mit Hjærte er ved at briste, jeg — jeg kan ikke bære alt dette.«

»Du har baaret mere end det,« sagde Mrs. Maylie og omfavnede hende ømt, »og igennem det altsammen har du været den bedste, ædleste Skabning og altid været en Glæde for alle dem, der kendte dig. Men tænk nu paa, hvem der staar dér og venter paa at trykke dig i sine Arme stakkels Barn! Se dog dér, kære!«

»Ikke Tante,« udbrød Oliver, idet han slog sine Arme om hendes Hals. »Jeg vil aldrig kalde hende Tante — Søster, min egen kære Søster, som et eller andet har lært mit Hjærte at elske saa højt lige fra først af! Min kære, egen Rose!«

Lad de Taarer, som faldt, og de afbrudte Ord, som vekseledes mellem de to Forældreløse under denne lange, inderlige Omfavnelse, være hellige. En Fader, en Søster og en Moder var vundne og tabte i dette ene Øjeblik. Glæde og Sorg var blandede i Bægeret. Men der var ingen bitre Taarer; thi selv Sorgen kom saa mildnet og hyllet i saa smukke, kærlige Minder, at den blev til en højtidelig Glæde og mistede ethvert Præg af Smerte.

De var længe, længe alene. Endelig lød en sagte Banken paa Døren. Oliver aabnede den, smuttede til Side og gav Plads for Harry Maylie.

»Jeg ved alt, kære Rose,« sagde han og satte sig ved Siden af den elskede Pige.

»Jeg er her ikke tilfældigt,« tilføjede han efter en lang Pavse. »Jeg har heller ikke hørt alt dette i Aften, for jeg fik det at vide i Gaar — først i Gaar. Kan du gætte, at jeg er kommen for at minde dig om et Løfte?«

»Vent,« sagde Rose. »Ved du *alt?*«

»Alt. Du gav mig Lov til at genoptage Emnet for vor sidste Samtale naar som helst inden et Aar.«

»Det gjorde jeg.«

»Ikke for at nøde dig til at forandre din Beslutning,« vedblev den unge Mand, »men for at høre dig gentage den, hvis du vilde. Jeg lægger den Stilling eller Formue, jeg maatte have, for dine Fødder, og hvis du stadig fastholdt din tidligere Beslutning, forpligtede jeg mig til hverken ved Ord eller Handling at søge at faa dig til at forandre den.«

»De samme Grunde, som paavirkede mig dengang, paavirker mig ogsaa nu,« sagde Rose fast. »Hvis jeg nogen Sinde har haft en stræng Pligt at opfylde mod hende, som frelste mig fra et Liv i Nød, naar skulde jeg da føle det som i Aften? Det er en Kamp, men en, jeg er stolt af at udkæmpe. Det er en Pine, men en, mit Hjærte vil kunde bære.«

»Disse Oplysninger i Aften —« begyndte Harry.

»Disse Oplysninger i Aften,« svarede Rose blidt, »sætter mig i samme Stilling til dig, som jeg stod i før.«

»Du forhærder dit Hjærte imod mig, Rose.«

»Aa Harry, Harry,« sagde den unge

Dame og brast i Graad, »gid jeg kunde skaane mig selv for denne Smerte.«

»Hvorfor volder du dig den da selv?« sagde Harry og greb hendes Haand. »Tænk dog, kære Rose, paa hvad du har hørt i Aften.«

»Og hvad har jeg da hørt? At en Følelse af hans dybe Vanære tog saaledes paa min Fader, at han skyede alle — aa Harry, vi har talt nok nu!«

»Endnu ikke, endnu ikke,« sagde den unge Mand, idet han rejste sig og beholdt hendes Haand i sin. »Mine Forhaabninger, mine Ønsker, Udsigter, Følelser, alle mit Livs Tanker undtagen min Kærlighed til dig er undergaaet en Forandring. Jeg tilbyder dig ikke nu nogen glimrende Stilling blandt den travle Hob, ingen Omgang med en ond og bagtalende Verden, hvor hæderlige Folk rødmer ved andet end virkelig Vanære og Skam; men et Hjem — et Hjærte og et Hjem — ja, kæreste Rose, det, og det alene, er alt, hvad jeg har at byde.«

»Hvad mener du?« stammede hun.

»Jeg mener kun dette — at da jeg forlod dig sidst, var det med en fast Beslutning om at nedbryde alle indbildte Skranker mellem dig og mig; jeg var fast bestemt paa, at hvis min Verden ikke kunde blive din, vilde jeg gøre din til min; at ingen Fødselsstolthed skulde lade haant om dig, thi jeg vilde vende mig fra den. Dette har jeg gjort. De, som har trukket sig tilbage fra mig af denne Grund, har trukket sig tilbage fra dig, og har for saa vidt bevist, at du havde Ret. De Slægtninge, der besidder Indflydelse og Rang, og som dengang smilte til mig, ser koldt paa mig nu; men der er smilende Marker og bølgende Træer i Englands yppigste Egn, og i en Landsby dér en Kirke — min, Rose, min egen! — og dér ligger en landlig Bolig, som du kan gøre mig mere stolt af end af alle de Forhaabninger, jeg har givet Afkald paa — tusinde Gange mere stolt. Det er *min* Rang og Stilling nu, og den lægger jeg for dine Fødder!«

* * *

»Det er ikke morsomt at skulde vente paa sin Aftensmad efter et Par elskende,« sagde Mr. Grimwig, da han vaagnede og tog Lommetørklædet af sit Hoved.

Sandt at sige havde Aftensmaden ventet en aldeles urimelig Tid. Hverken Mrs. Maylie eller Harry eller Rose, der kom ind sammen, kunde sige et Ord til deres Undskyldning.

»I Aften har jeg virkelig tænkt alvorligt paa at æde mit eget Hoved,« sagde Mr. Grimwig. »For jeg begyndte at tro, at jeg ikke vilde faa noget andet. Tillad mig at hilse paa den tilkommende Brud!«

Uden at spilde et Øjeblik gav Mr. Grimwig den rødmende Pige et Kys, og det smitsomme Eksempel fulgtes af Doktoren og Mr. Brounlow. Visse Folk paastaar, at man først havde set Harry Maylie give det i et mørkt Værelse ved Siden af; men de bedste Autoriteter anser dette for en ligefrem Bagvaskelse, da han var en ung og gejstlig Mand.

»Oliver, mit Barn,« sagde Mrs. Maylie, »hvor har du været, og hvorfor ser du saa bedrøvet ud? Du græder jo — hvad er der i Vejen?«

Det er en Verden fuld af Skuffelser — ofte for de Forhaabninger, der er os kærest, og som gør vor Natur størst Ære.

Stakkels Dick var død!

To og halvtredsindstyvende Kapitel.

Jødens sidste Nat.

Fra Gulv til Loft var Retssalen fuld af menneskelige Ansigter. Fra hver Tomme kiggede ivrigt forskende Øjne frem. Fra Rækværket foran Fangeaflukket helt op til den mindste Krog af Galleriet var alle Blikke rettede paa een Mand — Jøden. Foran ham, bag ham, op og nede, til Højre og Venstre syntes han at være omgivet af et Firmament, der straalede af skinnende Øjne.

Han stod dér, midt i alt dette levende Lys, med den ene Haand hvilende paa Træskranken foran sig, den anden bag Øret, og Hovedet fremstrakt, for at han med større Tydelighed kunde opfange hvert Ord, der faldt fra den ledende Dommer, som var ved at oplæse Anklagen imod ham for Juryen. Af og til saa han skarpt paa dennes Medlemmer for at iagttage Virkningen af det mindste, der kunde tale til hans Fordel; og da Klagepunkterne imod ham var fremsatte med frygtelig Tydelighed, saa han stumt anraabende paa sin Sagfører, om han dog ikke, selv nu, vilde fremføre noget til Forsvar for ham. Ud over disse Tegn paa Angst rørte han hverken Haand eller Fod. Han havde neppe gjort en Bevægelse, siden Handlingen begyndte; og nu, da Dommerne tav, blev han staaende i samme anspændt opmærksomme Stilling, med Blikket vendt imod ham, som om han lyttede endnu.

En let Uro i Salen bragte ham til sig selv igen. Han saa sig om, og saa, at Jurymedlemmerne var traadt sammen for at afsige deres Kendelse. Da hans Øjne flakkede op mod Galleriet, kunde han se Folk hæve sig over hinanden for at se hans Ansigt, medens nogle hurtigt satte Kikkerten for Øjet og andre hviskede til deres Naboer med et Udtryk af den største Afsky. Der var nogle enkelte, som ikke syntes at bryde sig om ham, men kun saa paa Juryen, i utaalmodig Undren over, at de kunde være saa længe om det. Men ikke i eet eneste Ansigt — ikke engang hos Kvinderne, af hvem der var mange til Stede — kunde han læse den svageste Deltagelse for ham selv eller nogen anden Følelse, end en altopslugende Interesse for, at han skulde blive dømt.

Da han saa alt dette i eet eneste, forvildet Blik, blev der atter dødsstille, han kastede et Blik tilbage og saa, at Jurymændene havde vendt sig mod Dommeren. Hys!

De bad kun om Lov til at trække sig tilbage.

Han saa tankefuldt ind i deres Ansigter, et efter et, mens de gik ud, som for at se, til hvilken Side de fleste af dem heldede; men det var forgæves. Slutteren lagde sin Haand paa hans Skulder. Han fulgte mekanisk med hen til Enden af Aflukket og satte sig paa en Stol. Manden pegede paa den; ellers vilde han ikke have set den.

Han saa atter op paa Galleriet. Nogle af Folkene dér spiste, andre viftede sig med deres Lommetørklæder; thi der var meget varmt i den tætfyldte Sal. Der var en ung Mand, som tegnede hans Ansigt i en lille Lommebog. Han tænkte paa, om det mon lignede, og saa til, da Kunstneren brækkede sin Blyant og spidsede den igen, som havde han været en af de andre ørkesløse Tilskuere.

Paa samme Maade begyndte hans Sind, da han vendte sit Blik mod Dommeren, at beskæftige sig med Snittet paa hans Dragt, og hvad den mon havde kostet, og hvordan han tog den paa. Der var ogsaa paa Dommerbænken en gammel, fed Herre, som var gaaet ud for en halv Times Tid siden, og nu kom tilbage. Han tænkte ved sig selv, om denne Mand havde været henne og spise til Middag, hvad han havde faaet, og hvor han havde

spist; og denne ligegyldige Tanke forfulgte han, lige til en ny Genstand fangede hans Øje og vakte en ny Tankerække.

Ikke saadan at forstaa, at hans Sind i al denne Tid et Øjeblik var fri for en trykkende, overvældende Bevidsthed om den Grav, der aabnede sig for hans Fødder; den var altid til Stede hos ham, men paa en ubestemt, almindelig Maade, saa at han ikke kunde fæste sine Tanker paa den. Saa selv mens han skælvede og blev brændende hed ved Tanken om den nære Død, gav han sig til at tælle Jærnpiggene foran sig og tænke paa, hvordan mon Spidsen var blevet brækket af en af dem, og om de vilde lave den i Stand eller lade den være, som den var. Saa tænkte han paa alle Galgens og Skafottets Rædsler, men gav sig saa til at iagttage en Mand, der stænkede Vand paa Gulvet — hvorpaa han tænkte videre over det samme igen.

Endelig blev der raabt paa Stilhed, og alle stirrede aandeløse mod Døren. Juryen vendte tilbage og gik tæt forbi ham. Han kunde ikke slutte noget af deres Ansigter, de kunde lige saa gerne have været af Sten. En fuldstændig Stilhed paafulgte — ikke en Lyd — ikke et Aandedrag. — *Skyldig!*

Et frygteligt Raab rungede gennem Bygningen — og eet endnu — og eet endnu — saa lød der en dyb, lydelig Knurren, der svulmede op som en Torden. Det var Folket udenfor, der gav deres Glæde Luft over den Efterretning, at han skulde dø om Mandagen.

Støjen lagde sig, og han blev spurgt, om han havde noget at sige imod, at der blev fældet Dødsdom over ham. Han havde atter indtaget sin lyttende Stilling, og saa opmærksomt paa Dommeren, mens han spurgte; men Spørgsmaalet maatte gentages to Gange, før han syntes at høre det, og da mumlede han blot, at han var en gammel Mand — en gammel Mand — en gammel Mand — saa døde hans Stemme hen i en Hvisken, og han tav igen.

Dommeren tog sin sorte Hue paa, og Fangen stod stadig i samme Stilling. Et Fruentimmer paa Galleriet udstødte et Raab, der fremkaldtes ved denne frygtelige Højtidelighed; han saa da hurtigt op, ligesom forbitret over denne Afbrydelse, og bøjede sig saa endnu mere opmærksomt fremover. Dommerens Ord var højtidelige og gribende, Dommen frygtelig at høre. Men han stod som en Marmorskikkelse uden at bevæge en Muskel. Hans udtærede Ansigt var stadig fremstrakt, hans Underkæbe hang ned, og Øjnene stirrede lige ud for sig, da Slutteren lagde sin Haand paa hans Arm for at føre ham ud. Han stirrede et Øjeblik maabende paa ham og adlød saa.

De førte ham gennem et Rum med Stengulv under Retssalen, hvor nogle Fanger ventede paa, at deres Tur skulde komme, og andre talte med deres Venner, der trængtes om et Gitter ud til den aabne Gaard. Der var ingen kommet for at tale med *ham;* men da han gik forbi, traadte Fangerne tilbage, for at han bedre kunde ses af de Folk, der klyngede sig til Tremmerne, og de overvældede ham med Skældsord og skreg og hujede. Han truede ad dem og vilde have spyttet paa dem, men Slutteren førte ham hurtig gennem en mørk Gang, der oplystes af et Par mat brændende Lygter, ind i Fængslets Indre.

Her blev han underøgt, for at han ikke skulde have Midler paa sig til at foregribe Loven; derpaa førte de ham til en af de dødsdømte Celler og efterlod ham dér — alene.

Han satte sig lige overfor Døren paa en Stenbænk, der baade var beregnet til Sæde og Natteleje, vendte sine blodskudte Øjne mod Gulvet og prøvede paa at samle sine Tanker. Efter en Tids Forløb begyndte han at kunne huske enkelte spredte Brudstykker af, hvad Dommeren havde sagt, skønt det dengang havde forekommet ham, at han ikke kunde høre et Ord. Lidt efter lidt samlede disse enkelte Ord sig sammen, saa han tilsidst kunde huske næsten alt, som det var blevet sagt. At hænges op

ved sin Hals, til han var død — saadan lød det sidste — at hænges op ved sin Hals, til han var død!

Da det blev næsten helt mørkt, begyndte han at tænke paa alle de Mennesker, han havde kendt, som var døde paa Skafottet, nogle af dem ved hans egen Hjælp. De steg frem for ham i saa hurtig Rækkefølge, at han neppe kunde tælle dem. Han havde set nogle af dem dø — og han havde ogsaa spottet dem, fordi de døde med Bønner paa deres Læber. Med hvilken raslende Lyd sank ikke Lemmerne ned, og hvor pludseligt blev de ikke forvandlede fra stærke, kraftige Mænd til dinglende Bylter af Klæder!

Nogle af dem havde maaske boet i selve denne Celle — siddet paa selve dette Sted. Det var meget mørkt — hvorfor bragte de ikke et Lys? Cellen var blevet bygget for mange Aar siden. Snese af Mennesker maatte have tilbragt deres sidste Timer her. Det var ligesom at sidde i en Gravhvælving, fuld af Lig — Hætten, Strikken, de sammensnørede Arme, Ansigterne, han kendte, selv under dette afskyelige Slør. Lys! Lys!

Endelig, da hans Hænder var blodige af at hamre mod den svære Dør og Murene, kom to Mænd — den ene bærende et Lys, som han stak i en Jærnstage, der var fastgjort til Væggen; den anden kom slæbende med en Madras, hvorpaa han skulde tilbringe Natten; thi Fangen maatte nu ikke mere lades alene.

Saa kom Natten — den mørke, uhyggelige, tavse Nat. Andre vaagende er glade ved at høre Kirkeuret slaa, thi dem fortæller det om Liv og den kommende Dag. Jøden bragte de kun Fortvivlelse. Hvert Malmslag gemte i sin dybe, hule Klang kun det ene Ord: Død! Hvad nyttede Morgenens muntre, travle Lyde, som trængte ind selv til ham? Det var en ny Form for en Ligklokke, med Spot føjet til sin Advarsel.

Dagen gik hen. Dagen? Der var ingen Dag. Den var svundet saa hurtigt, som den kom; og det blev atter Nat — en Nat saa lang, og dog saa kort; lang i sin frygtelige Tavshed, og kort i sine henflyvende Timer. Snart rasede han og bespottede Gud, snart hylede han og rev sig i Haaret. Ærværdige Mænd af hans egen Tro var kommet for at bede med ham, men han havde jaget dem bort med Forbandelser. De fornyede deres menneskekærlige Anstrængelser, men han drev dem ud.

Lørdag Nat. Han havde nu kun een Nat til at leve i. Og mens han tænkte paa dette, brød Dagen frem — Søndagen.

Det var først om Aftenen paa denne sidste, frygtelige Dag, at en skrækkelig Følelse af hans hjælpeløse, fortvivlede Tilstand i sin fulde Styrke traadte frem for hans ulykkelige Sjæl; ikke saaledes, at han et Øjeblik havde næret noget bestemt Haab om Naade, men han havde dog ogsaa kun kunnet se det som en taaget Mulighed, at han skulde dø saa snart. Han havde ikke talt stort til nogen af de to Mænd, der skiftedes til at holde Vagt over ham, og de havde heller ikke gjort noget Forsøg paa at vække hans Opmærksomhed. Nu sprang han op hvert Minut og fo'r med gispende Mund og brændende Hud frem og tilbage i en saadan Paroksysme af Frygt og Raseri, at selv de, der var vant til Syn af den Art — gøs tilbage for ham med Rædsel. Tilsidst blev han i sine Samvittighedskvaler saa frygtelig, at een Mand ikke kunde udholde at sidde dér alene og se paa ham, og saa holdt de to Vagt sammen.

Han krøb sammen paa sin Stenseng og tænkte paa Fortiden. Han var blevet saaret med Stenkast af Mængden, den Dag han blev grebet, og hans Hoved var bundet ind. Hans røde Haar hang ned over hans blodløse Ansigt, hans Skæg var forrevet og filtret sammen, hans Øjne skinnede med en frygtelig Glans; hans uvaskede Kød ligesom knitrede under den Feber, der brændte ham op. Otte — ni — ti. Hvis det ikke var et Puds for at skræmme ham, hvis dette var de virkelige Timer, som traadte hinanden i Hælene, hvor vilde han saa være, naar de kom igen.« Elleve! Endnu et

Slag, før den foregaaende Times Røst havde ophørt at dirre i hans Øren. Klokken otte vilde han være den eneste sørgende i sit eget Ligtog. Klokken elleve — —

Disse Newgates frygtelige Mure, der har skjult saa megen Elendighed og saa usigelig Angst, ikke blot for Menneskers Øjne, men altfor ofte og altfor længe fra deres Tanker, havde aldrig rummet et saa frygteligt Syn som dette. De faa, som tøvede et Øjeblik i Forbifarten og undrede sig over, hvad den Mand mon tog sig til, som skulde hænges i Morgen, vilde kun have faaet sig en daarlig Søvn den Nat, hvis de virkelig kunde have set ham.

Fra tidlig om Aftenen til nærved Midnat kom smaa Grupper paa to, tre Mennesker til Portnerboligen og spurgte med ivrige Miner, om Henrettelsen var blevet udsat. Da de havde faaet et benægtende Svar, meddelte de dette velkomne Budskab til Klynger af Folk, som stod paa Gaden og viste hinanden den Dør, han maatte komme ud fra, og hvor Skafottet vilde blive rejst, og de gik nølende bort for atter at vende tilbage og fremmane Optrinet. Men lidt efter lidt forsvandt de, en efter en; og en Time midt i Nattens Stilhed henlaa Gaden ensom og mørk.

Pladsen foran Fængslet var ryddet, og nogle stærke, sortmalede Skranker var allerede blevet rejst tværs over Gaden for at holde det ventede Menneskemylder tilbage, da Mr. Brounlow og Oliver viste sig ved Porten og fremviste en Tilladelse, underskrevet af en af Dommerne, til at besøge Fangen. De blev straks lukket ind i Portnerboligen.

»Skal den unge Herre ogsaa med, Sir?« sagde den Mand, hvis Pligt det var at vise dem Vej. »Det er ikke noget Syn for Børn, Sir.«

»Nej, det er det sandelig ikke, min Ven,« svarede Mr. Brounlow, »men mit Ærinde hos denne Mand staar i den nøjeste Forbindelse med Drengen her, og da han har set ham, mens alle hans Skurkestreger stod i deres fulde Blomstring, anser jeg det for rigtigt, at han ogsaa faar ham at se nu, selv om det skal koste nogen Smerte og Frygt.«

Disse Ord blev sagt afsides, saa at Oliver ikke kunde høre dem. Manden tog til Hatten, skottede med en vis Nysgerrighed til Oliver, aabnede en anden Port, lige overfor den, de var kommet ind igennem, og førte dem ad mørke og krogede Veje over mod Cellerne.

»Dette,« sagde Manden, idet han standsede i en mørk Gang, hvor et Par Haandværkere i dyb Tavshed var ved at træffe nogle Forberedelser, »er det Sted, han kommer igennem. Hvis De gaar denne Vej, kan De se den Dør, han kommer ud ad.«

Han førte dem ind i et Køkken med Stengulv, hvor der stod nogle Kobberkedler til at tilberede Fangernes Mad i, og pegede paa en Dør. Over den var der et Gitter, hvor igennem man hørte Lyden af Stemmer og Hammerslag og Brædder, der blev kastede ned. De var ved at rejse Skafottet.

Fra dette Sted gik de gennem flere stærke Porte, som blev aabnede af andre Sluttere indefra; saa traadte de ud i en aaben Gaard, steg op ad en smal Trappe og kom ind i en Gang med en Række stærke Døre paa venstre Haand. Slutteren gjorde Tegn til dem, at de skulde blive, hvor de var, og bankede paa en af Dørene med sit Nøglebundt. Efter en kort Hvisken kom de to Vogtere ud i Gangen, strakte sig, som om de var glade for at blive løst af for en lille Tid, og vinkede til de Besøgende, at de skulde følge Slutteren ind i Cellen. Det gjorde de.

Den dødsdømte Forbryder sad paa sin Seng og rokkede frem og tilbage, med et Ansigt, der mere lignede et fanget Dyrs end et Menneskes. Hans Tanke vandrede aabenbart langt bort i hans tidligere Liv, for han blev ved at mumle uden tilsyneladende at opfatte deres Nærværelse uden som en Del af hans Syner.

»God Dreng, Charley — godt gjort,« mumlede han, »Oliver ogsaa, ha, ha, ha! Oliver ogsaa — en hel Gentleman nu — en hel — se at faa den Dreng i Seng!«

Slutteren greb den Haand, Oliver

havde fri, hviskede til ham, at han ikke skulde være bange, og saa til uden at tale.

»Se at faa ham i Seng!« raabte Jøden. »Hører I ikke, en af Jer? Han har — han har paa en Maade været Skyld i alt dette. Det er Pengene værd at oplære ham til det — Bolters Strube, Bill; lige meget med Pigen — Bolters Strube, saa dybt De kan skære. Sav hans Hoved af!«

»Fagin!« sagde Slutteren.

»Det er mig!« sagde Jøden og antog straks den samme lyttende Stilling som under Retshandlingen. »En gammel Mand, Mylord, en meget gammel, gammel Mand!«

»Naa,« sagde Arrestforvareren og lagde sin Haand paa hans Bryst for at holde ham nede — »her er nogen, der ønsker at tale med Dem — gøre Dem nogle Spørgsmaal, antager jeg. Fagin, Fagin! Er De en Mand?«

»Jeg bliver ikke ved med at være det ret længe,« svarede Jøden og saa op med et Ansigt, der ikke indeholdt noget menneskeligt Udtryk uden Raseri og Rædsel. »Slaa dem ihjel alle sammen! Hvad Ret har de til at slagte mig?«

Mens han talte, fik han Øje paa Oliver og Mr. Brounlow. Han fo'r tilbage til Bænkens inderste Krog og spurgte, hvad de vilde.«

»Rolig!« sagde Slutteren, idet han blev ved at holde ham nede. »Naa, Sir, sig ham nu, hvad De ønsker — hurtigt, hvis De vil være saa god, for han bliver jo længer jo værre.«

»De har nogle Papirer,« sagde Mr. Brounlow og traadte frem, »som en Mand, der kaldte sig Monks, overgav Dem for større Sikkerheds Skyld.«

»Det er altsammen Løgn,« svarede Jøden, »jeg har ingen — ikke eet.«

»For Guds Kærligheds Skyld,« sagde Mr. Brounlow højtideligt — »sig ikke det nu, paa selve Gravens Rand, men fortæl mig, hvor de er. De ved, at Sikes er død, at Monks har tilstaaet, at der ikke er noget Haab om mere Vinding. Hvor er disse Papirer?«

»Oliver,« sagde Jøden og vinkede ad ham. »Kom her hen! Jeg vil hviske det til dig.«

»Jeg er ikke bange,« sagde Oliver sagte, idet han slap Mr. Brounlows Haand.

»Papirerne,« sagde Jøden og trak ham hen til sig, »er i en Lærredspose, i et Hul lidt oppe i Kaminen i det øverste Værelse til Gaden. Jeg vil gerne tale med dig, min Ven, jeg vil gerne tale med dig.«

»Ja, ja,« svarede Oliver. »Lad mig bede en Bøn. Hører De! Lad mig bede en Bøn — bed kun een Bøn, paa Knæ sammen med mig, saa skal vi tale sammen, lige til det bliver Morgen.«

»Udenfor, udenfor,« svarede Jøden, idet han skubbede Drengen foran sig hen imod Døren og stirrede med et tomt Blik ud over hans Hoved. »Sig, at jeg er faldet i Søvn — *dig* vil de tro. Du kan skaffe mig ud, hvis du bærer dig saadan ad. Kom nu, kom nu!«

»Aa, Gud tilgive denne ulykkelige Mand!« udbrød Drengen og brast i Graad.

»Det er rigtigt, det er rigtigt!« sagde Jøden. »Det vil hjælpe os ud. Døren her først. Hvis jeg ryster og bæver, naar vi kommer forbi Galgen, saa bryd dig ikke om det, men skynde dig bare videre. Nu, nu, nu!«

»Har De ikke noget andet at spørge ham om, Sir?« spurgte Fangevogteren.

»Nej,« svarede Mr. Brounlow. »Hvis jeg haabede, at vi kunde vække ham til Bevidsthed om hans Stilling —«

»Det er der ingen Ting, der kan, Sir,« svarede Manden og rystede paa Hovedet. »De gør bedst i at forlade ham.«

Cellens Dør blev aabnet, og Vogterne traadte ind igen.

»Skynd dig, skynd dig,« sagde Jøden. »Sagte, men ikke saa langsomt. Hurtigere, hurtigere!«

Manden greb fat i ham, gjorde Oliver fri fra hans Tag og holdt ham tilbage. Han kæmpede et Øjeblik med Fortvivlelsens Styrke og opløftede derpaa Skrig paa Skrig, som gennemtrængte selv disse massive Mure og genlød i deres Øren, lige til de var kommet ud i Gaarden.

Det varede nogen Tid, før de forlod Fængslet. Oliver faldt næsten i Afmagt efter den frygtelige Scene og var saa svag, at han i en Time eller mere ikke havde Kræfter til at gaa.

Dagen var ved at gry, da de atter traadte ud af Fængslet. En stor Mængde havde allerede forsamlet sig; Vinduerne var opfyldt af Mennesker, der røg og spillede Kort for at faa Tiden til at gaa; Folk trængtes, skændtes og sagde Vittigheder. Alting talte om Liv — uden een eneste mørk Klynge af Genstande midt i det hele — det sorte Stillads, Tværbjælken, Rebet og hele Dødens hæslige Apparat.

Tre og halvtredsindstyvende og sidste Kapitel.

Deres Skæbne, som er optraadt i denne Fortælling, er nu omtrent sluttet. Det lidt, som staar tilbage, kan deres Historieskriver berette i faa og simple Ord.

Inden der var gaaet tre Maaneder, blev Rose Fleming og Harry Maylie gift i den Landsbykirke, hvor den unge Præst fra nu af skulde have sin Gerning, og samme Dag tog de deres nye og lykkelige Hjem i Besiddelse.

Mrs. Maylie opslog sin Bolig hos sin Søn og Svigerdatter for i den rolige Tid, hun havde tilbage, at nyde den største Lykke, som Alder og Værdighed kan lære at kende — Synet af deres Lykke, som hun havde elsket og sørget for gennem et velanvendt Liv.

Det viste sig efter en omhyggelig Undersøgelse, at naar Resterne af den Formue, Monks havde tilbage (og den var aldrig trivedes hverken i hans eller hans Moders Hænder) blev delt mellem ham og Oliver, vilde den give hver af dem lidt over tre Tusinde Pund. Efter Bestemmelsen i sin Faders Testamente vilde Oliver have været berettiget til det hele; men Mr. Brounlow, der nødig vilde berøve den ældre Søn Lejligheden til at gøre Bod for sine tidligere Laster og slaa ind paa en hæderlig Løbebane, foreslog denne Deling, som hans unge Myndling med Glæde gik ind paa.

Monks, der blev ved at bære dette antagne Navn, trak sig med sin Del tilbage til en fjærn Del af den nye Verden, hvor han, efter hurtigt at have sat den over Styr, atter faldt tilbage til sit tidligere Liv, udstod en længere Fængselsstraf for nye Bedragerier, bukkede under for et Anfald af sin gamle Sygdom og døde i Fængslet. Lige saa langt hjemme fra døde de vigtigste tilbageværende Medlemmer af hans Ven Fagins Bande.

Mr. Brounlow adopterede Oliver som sin egen Søn. Sammen med ham og den gamle Husholderske slog han sig ned en Fjerdingvej fra den Præstegaard, hvor hans kære Venner boede, hvorved han opfyldte det eneste Ønske, der endnu boede i Olivers kærlige Sjæl.

Snart efter de unge Folks Bryllup, vendte den værdige Doktor tilbage til Chertsey, hvor Savnet af hans gamle Venner vilde have gjort ham misfornøjet, hvis han havde været i Stand til at nære en saadan Følelse — ja maaske helt gnaven, hvis han vidste, hvordan han skulde bære sig ad med det. I to, tre Maaneder nøjedes han med at antyde, at han frygtede, Luften begyndte at blive mindre heldig for ham; da han saa opdagede, at Stedet virkelig ikke længere var for ham, hvad det havde været, overdrog han sin Praksis til sin Assistent, lejede sig en Ungkarlevilla lige udenfor den Landsby, hvor hans unge Ven var Præst, og kom sig øjeblikkelig.

Her gav han sig til at gartnerere, plante, fiske, snedkrer og udøve lignende Idrætter — hvad han alt sammen kastede sig over med den for ham karakteristiske Heftighed, saa at han senere i dem alle blev berømt over hele Egnen som en stor Autoritet.

Før han flyttede hertil, havde han fattet et inderligt Venskab for Mr. Grimwig, hvilket denne ekscentriske Herre af fuldt Hjærte gengældte. Følgelig besøger han ham mange Gange i Aarets Løb. Ved alle disse Lejligheder planter, fisker og snedkrer Mr. Grimwig med stor Iver; han gør det altsammen paa en højst besynderlig og hidtil ukendt Maade, men hævder stadig, med sin Yndlingsbekræftelse, at hans Maade er den eneste rigtige. Om Søndagen undlader han aldrig at kritisere den unge Præsts Prædikener overfor ham selv, men siger altid bagefter i største Fortrolighed til Mr. Losberne, at han anser det for en fortræffelig Præstation, men anser det for rigtigst ikke at sige det. Det er en slaaende Vittighed af Mr. Brounlow at drille ham med hans gamle Profeti vedrørende Oliver og minde ham om den Aften, da de sad med Uret imellem sig og ventede paa hans Tilbagekomst; men Mr. Grimwig paastaar, at han havde Ret i Hovedsagen, og anfører til Bevis derpaa, at Oliver virkelig *ikke kom tilbage,* hvilket altid faar ham til at le og forøger hans gode Humør.

Mr. Noah Claypole blev benaadet af Kronen, fordi han var optraadt som Vidne imod Jøden, og da han ikke længere ansaa sin Haandtering for ganske saa sikker, som han kunde ønske, søgte han en kort Tid forgæves efter en Næringsvej, der ikke medførte for meget Arbejde. Efter nogen Betænkning gav han sig til at være Angiver, hvorved han skaffer sig et anstændigt Udkomme. Han gaar een Gang om Ugen ud i Kirketiden, ledsaget af Charlotte i respektabel Paaklædning. Damen besvimer udenfor menneskekærlige Gæstgiveres Døre, og naar han har faaet for tre Pence Brændevin til at bringe hende til sig selv igen med, angiver han Sagen næste Dag og stikker det halve af Bøden i Lommen. Somme Tider besvimer Mr. Claypole selv, men Resultatet er det samme.

Da Mr. og Mrs. Bumble var blevet berøvet deres Stillinger, sank de lidt efter lidt ned i stor Fattigdom og Elendighed og blev tilsidst Fattiglemmer i det samme Fattighus, hvor de een Gang havde hersket over andre. Man har hørt Mr. Bumble sige, at i denne Modgang og Fornedrelse har han ikke engang Humør til at være taknemlig over, at han er blevet skilt fra sin Kone.

Hvad Mr. Giles og Brittles angaar, beklæder de stadig deres gamle Stillinger, skønt den første er skaldet og »Drengen« er ganske graahaaret. De sover i Præstegaarden, men deler deres Opmærksomhed saa ligeligt mellem dens Beboere, Oliver, Mr. Brounlow og Mr. Losberne, at Landsbyfolkene endnu aldrig har kunnet opdage, hvilken Husholdning de egentlig hører til.

Master Charles Bates var blevet saa rystet ved Sikes' Forbrydelse, at han kom til at tænke over, om ikke et retskaffent Liv, naar alt kom til alt, var det bedste. Da han kom til den Overbevisning, at det absolut var det, vendte han sin Fortid Ryggen, fast besluttet paa at gøre Bod for den i en eller anden ny Virkekreds. Han kæmpede haardt og gik en Tid meget igennem; men da hans Karakter var nøjsom, og hans Formaal godt, lykkedes det ham til sidst, og efter at have været Karl først hos en Bonde, siden hos en Fragtmand er han nu den muntreste Kvæghandler i hele Northamptonshire.

Og nu skælver den Haand, som nedskriver disse Ord, thi den nærmer sig Slutningen af sit Værk og vilde gerne spinde Traaden i disse Oplevelser lidt længere.

Jeg vilde gerne dvæle lidt ved nogle faa af dem, jeg saa længe har færdedes imellem, og dele deres Lykke ved at forsøge paa at udmale den. Jeg vilde vise, hvordan Rose Maylie i al sin Ungdoms blomstrende Ynde over sin stille Livsvej kaster et mildt og dæmpet Lys, der

falder over alle dem, som vandrer den sammen med hende, og skinner ind i deres Hjærter. Jeg vilde male hende som Livet og Glæden i Kredsen om Arnen og i den livlige Gruppe ved Sommertid; jeg vilde følge hende hen over de lummervarme Marker om Middagen og høre de dæmpede Toner af hendes yndige Stemme i Maaneskinnet paa deres Aftenture; jeg vilde iagttage hende i al hendes Godhed og Kærlighed udadtil, og i hendes smilende, utrættelige Syslen med de huslige Pligter hjemme. Jeg vilde male, hvor lykkelige hun og hendes døde Søsters Barn var i deres gensidige Kærlighed, hvordan de tilbragte hele Timer sammen med at tale om de Venner, de saa sørgelig havde mistet. Jeg vilde endnu engang fremmane disse glade smaa Ansigter, som flokkedes om hendes Knæ, og lytte til deres muntre Passiar; jeg vilde genkalde mig hendes klare Latter og den deltagende Taare i hendes blide, blaa Øje. Disse og tusinde andre smaa Blik og Smil og Tanker og Ord — hvor vilde jeg ikke gerne genkalde mig dem hvert eet!

Hvordan Mr. Brounlow Dag efter Dag vedblev at fylde sin adopterede Søns Aand med Kundskab, og kom til at holde mere og mere af ham, eftersom hans Natur udfoldede sig og fremviste de kraftige Spirer til alt det, han ønskede, han skulde blive — hvordan han hos ham stadig opdagede nye Træk af sin Ungdoms Ven, hvorved der i hans eget Bryst vaktes vemodige, og dog søde og trøstende Minder — hvordan de to Forældreløse, prøvede gennem Modgang, mindedes, hvad den havde lært dem, i deres Barmhjærtighed med andre, deres indbyrdes Kærlighed og brændende Taksigelser til ham, der havde beskyttet og bevaret dem — alt dette behøver jeg ikke at fortælle om. Jeg har sagt, at de var virkelig lykkelige, og uden stærk Kærlighed, et menneskekærligt Hjærte og Taknemlighed mod det Væsen, hvis Lov er Barmhjærtighed, og hvis største Egenskab er Godhed mod alt, hvad som aander, naas sand Lykke aldrig.

Indenfor Alteret i den gamle Landsbykirke staar der en hvid Marmortavle, der endnu kun bærer eet Ord — »Agnes!« Der er ingen Kiste i denne Grav; og gid det maa vare mange, mange Aar, før et nyt Navn bliver skrevet over den! Men hvis de dødes Aander nogen Sinde vender tilbage til Jorden for at gæste de Steder, Kærligheden har helliget — den Kærlighed, som rækker ud over Graven — Kærligheden hos dem, de har kendt i Livet, da tror jeg, at Agnes' Skygge stundom sværer over denne højtidelige Krog. Jeg tror det ikke mindre, fordi denne Krog er i en Kirke, og hun var svag og vildfarende.

CHARLES DICKENS: DOMBEY OG SØN

FORRETNINGER MED FIRMAET

DOMBEY OG SØN

EN GROS, EN DETAIL & TIL EKSPORT

AF

CHARLES DICKENS

PAA DANSK VED

THEODOR EWALD

»LITTERATURENS MESTERVÆRKER«
KUNSTFORLAGET »DANMARK«
KØBENHAVN 1913

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Første Del.

Første Kapitel.

Dombey og Søn.

Dombey sad i Krogen af det mørke Værelse, i den store Armstol ved Siden af Sengen, og *Søn* laa varmt indpakket i en lille Kurveseng, der var omhyggeligt anbragt paa en lav Løjbænk, lige ud for Kaminen og tæt ved den, som om han havde samme Konstitution som en Bolle, og det gjaldt om at riste ham brun, medens han var ganske frisk.

Dombey var omtrent otte og fyrretyve Aar gammel. Søn var omtrent otte og fyrretyve Minutter. Dombey var temmelig skaldet, temmelig rød, og, skønt en smuk, velskabt Mand, altfor stræng og højtidelig af Væsen til at være indtagende. Søn var meget skaldet, og meget rød, og, skønt (naturligvis) et overordentlig smukt Barn, endnu i det hele taget temmelig fortrykket og plettet. Paa Dombeys Pande havde Tiden og dens Broder Sorgen sat en Del Mærker, som paa et Træ, der er bestemt til at fældes, naar Tiden kommer — et Par ubarmhjærtige Tvillinger er de til at vandre gennem deres menneskelige Skove og gøre deres Indsnit paa deres Vej — medens Søns Ansigt paa Kryds og Tværs var overstreget med tusind smaa Rynker, som den samme lumske Tid vilde gøre sig en Fornøjelse af at glatte ud og slibe bort med Fladen af sin Le for at berede Overfladen til mere gennemgribende Operationer.

Dombey, der triumferede over den længe ventede Begivenhed, ringlede og ringlede med den tunge Guldurkæde, der hang ned under hans smukke blaa Kjole, hvis Knapper funklede med Fosforglans i de svage Straaler fra den fjærne Ild. Søn syntes, med sine smaa Næver sammenkrøllede og knyttede, paa sin svage Maade at true ad Tilværelsen, fordi den saa uventet var kommet bag paa ham.

»Firmaet, Mrs. Dombey,« sagde Mr. Dombey, »vil endnu engang blive ikke blot af Navn, men af Gavn. Dombey og Søn; Dom—bey og Søn!«

Disse Ord havde en saa mildnende Indflydelse, at han føjede et kærtegnende Udtryk til Mrs. Dombeys Navn (skønt ikke uden nogen Tøven, som en Mand, der kun er lidt vant en saadan Meddelelsesform) og sagde: »Mrs. Dombey, min — min kære!«

En forbigaaende Rødme af mat Forundring overgød den syge Dames Ansigt, medens hun hævede sine Øjne imod ham.

»Han skal naturligvis døbes Paul, min — Mrs. Dombey.«

Hun gentog svagt »naturligvis«, eller rettere udtrykte det ved en Bevægelse af sine Læber, og lukkede atter sine Øjne.

»Hans Faders Navn, Mrs. Dombey, og hans Bedstefaders! Jeg vilde ønske, at hans Bedstefader havde oplevet denne Dag!« Og atter sagde han: »Dombey og Søn« i nøjagtig samme Tone som før.

Disse tre Ord rummede den ene, store Tanke, i Mr. Dombeys Liv. Jorden var skabt for Dombey og Søn til at drive Handel paa, og Solen og Maanen var skabt for at give dem Lys. Floder og Søer var dannede for at bære deres Skibe; Regnbuer lovede dem smukt Vejr; Vinde

blæste for eller imod deres Foretagender; Stjærner og Planeter kredsede i deres Baner for ukrænket at bevare et System, hvori de var Midtpunktet. Almindelige Forkortelser fik i hans Øjne ny Betydning og hentydede alene til dem. A. D. havde ikke noget at gøre med anno domini, men betød anno Dombei — og Søn.

Han var, som hans Fader før ham, gennem Liv og Død steget fra Søn til Dombey, og havde i næsten tyve Aar været Firmaets eneste Repræsentant. Af disse Aar havde han været gift i ti — gift, som nogle sagde, med en Dame, der ikke havde noget Hjærte at give ham, hvis Lykke laa i Fortiden, og som var tilfreds med at knytte sin nedbrudte Aand til en pligttro og ydmyg Taalen af Nutiden. Det var lidet sandsynligt, at en saadan forfængelig Snak vilde naa Mr. Dombeys Øren, hvem det nærmest angik; og sandsynligvis vilde ingen i Verden have modtagen den med en saa fuldkommen Vantro som han, hvis den havde naaet ham. Dombey og Søn havde ofte handlet med Huder, men aldrig med Hjærter. De overlod dette Liebhaberi til Drenge og Piger, Kostskoler og Bøger. Mr. Dombey vilde have ræsonneret: at en ægteskabelig Forbindelse med ham, i Følge Tingenes Natur *maatte* være tilfredsstillende og ærefuld for enhver Kvinde med almindelig sund Forstand. At Haabet om at give Livet til en ny Kompagnon i et saadant Hus ikke kunde andet end vække en stolt og stærk Ærgerrighed i Brystet paa selv den mindst ærgerrige af hendes Køn. At Mrs. Dombey var indgaaet paa denne sociale Ægteskabskontrakt — der næsten nødvendigt hørte med til en rig og fornem Stilling, selv bortset fra Familiefirmaernes Fortsættelse — med sine Øjne fuldstændigt aabne for disse Fordele. At Mrs. Dombey havde haft dagligt, praktisk Kendskab til hans Stilling i Selskabet. At Mrs. Dombey altid havde siddet ved den øverste Ende af hans Bord og gjort Honnør i hans Hus paa en i høj Grad ladylike og passende Maade. At Mrs. Dombey maatte have været lykkelig. At hun ikke kunde lade være.

Eller i hvert Fald med én Undtagelse. Ja. Den vilde han have indrømmet. Kun med én; men det unægtelig ogsaa en meget betydningsfuld. De havde været gift i ti Aar, og indtil denne Dag, da Mr. Dombey sad og ringlede og ringlede med sin tunge Guldurkæde i den store Armstol ved Siden af Sengen, havde deres Ægteskab ikke baaret Frugt.

— Ikke noget at tale om; ingen det var værd at nævne. Der var kommet en Pige for en seks Aar siden, og Barnet, der ubemærket havde listet sig ind i Værelset, krøb nu frygtsomt sammen i en Krog, hvorfra hun kunde se sin Moders Ansigt. Men hvad betød en Pige for Dombey og Søn! I den Kapital, Firmaets Navn og Værdighed udgjorde, var et saadant Barn blot et falsk Møntstykke, der ikke kunde gives ud — en uægte Søn — intet som helst andet.

Mr. Dombeys Tilfredsheds Bæger var imidlertid saa fuldt i dette Øjeblik, at han følte, han kunde afstaa en Draabe eller to af dets Indhold, selv til at stænke paa Støvet af hans lille Datters Bivej.

Derfor sagde han: »Florence, du kan gerne gaa hen og se paa din smukke Broder, hvis du har Lyst. Rør ikke ved ham!«

Barnet saa fast paa den blaa Kjole og det stive hvide Halsbind, som tillige med et Par knirkende Støvler og et meget højt tikkende Ur legemliggjorde hendes Forestilling om en Fader; men hendes Øjne vendte straks tilbage til hendes Moders Ansigt, og hun hverken rørte sig eller svarede.

I næste Øjeblik havde Damen aabnet sine Øjne og set Barnet, og Barnet var løbet hen imod hende; og staaende paa Taaspidserne, for bedre at kunne skjule sit Ansigt i hendes Favn, havde hun klynget sig til hende med en fortvivlet Kærlighed, der i høj Grad stak af mod hendes Alder.

»Aa Gud!« sagde Mr. Dombey og rejste sig ærgerligt. »Det er virkelig en meget uoverlagt og feberagtig Op-

førsel. Jeg gjorde maaske bedst i at bede Doktor Peps være saa god at gaa herop igen. Jeg vil gaa ned. Jeg vil gaa ned. Jeg behøver ikke at bede Dem,« tilføjede han og stansede et Øjeblik ved Løjbænken foran Kaminen, »om at passe særlig omhyggeligt paa denne unge Gentleman, Mrs. — — —«

»Blockitt, Sir?« foreslog Jordemoderen, et affektert smilende Stykke falmet Fornemhed, der ikke dristede sig til at udtale sit Navn som en Kendsgerning, men blot udkastede det som en mild Formodning.

»Paa denne unge Gentleman, Mrs. Blockitt.«

»Nej vist saa, Sir. Jeg husker, da Miss Florence blev født.«

»Ja, ja, ja,« sagde Mr. Dombey og bøjede sig over Kurvesengen, og rynkede samtidig sine Bryn en Smule. »Miss Florence var meget god, men dette er en anden Sag. Denne unge Gentleman har en Skæbne at fuldbyrde. En Skæbne, du lille Fyr!« Medens han henvendte sig saaledes til den lille, førte han en af hans Hænder til sine Læber og kyssede den; da han derpaa syntes at frygte, at denne Handling kunde være kompromitterende for hans Værdighed, gik han sin Vej, kejtet nok.

Doktor Parker Peps, en af Hoflægerne, og en Mand med et umaadeligt Ry for sin Bistand ved Forøgelsen af fornemme Familier, gik op og ned i Salen med Hænderne paa Ryggen, til uudsigelig Beundring for Huslægen, der i de sidste seks Uger stadig havde gjort Blæst af denne Sag blandt alle sine Patienter, Venner og Bekendte, og snakket om, hvordan han hver Time Dag og Nat ventede at blive tilkaldt i Forbindelse med Doktor Parker Peps.

»Naa, Sir,« sagde Doktor Parker Peps med en fyldig, dyb, klangfuld Stemme, der i Dagens Anledning var dæmpet, ligesom Dørhammeren, »finder De, at Deres kære Frue i det hele er blevet oplivet ved Deres Besøg?«

»Stimuleret, saa at sige?« sagde Huslægen sagte, idet han samtidig bukkede for Doktoren, hvilket skulde sige saa meget som: »Undskyld, at jeg indskyder et Ord, men dette er en meget indbringende Forbindelse.«

Mr. Dombey blev ganske forvirret over Spørgsmaalet. Han havde tænkt saa lidt paa Patienten, at han ikke var i Stand til at besvare det. Han sagde, at det vilde være ham en Tilfredsstillelse, om Doktor Parker Peps vilde gaa ovenpaa igen.

»Godt! Vi maa ikke skjule for Dem, Sir,« sagde Doktor Parker Peps, »at der er en vis Mangel paa Modstandskraft hos Hendes Naade Hertuginden — jeg beder om Forladelse; jeg forveksler Navne. Jeg mener hos Deres elskværdige Frue. At der er en vis Grad af Mathed, og en almindelig Mangel paa Spændkraft, som vi vilde foretrække — ikke —«

»Var til Stede,« indskød Huslægen med en ny Hovedbøjning.

»Netop,« sagde Doktor Parker Peps, »som vi vilde foretrække, ikke var til Stede. Det ser ud til, at Lady Cankabys System — undskyld, jeg mener Mrs. Dombeys; jeg forveksler Patienternes Navne —«

»Saa uhyre talrige,« mumlede Huslægen — »kan sandelig ikke vente andet — højst mærkeligt, hvis det forholdt sig anderledes — Doktor Parker Peps Praksis i Westend —«

»Mange Tak,« sagde Doktoren, »netop. Det synes, vilde jeg have bemærket, at vor Patients System har modtaget en Rystelse, hvoraf man kun kan haabe, at det vil rette sig, ved en stor og stærk —«

»Og kraftig,« mumlede Huslægen.

»Netop,« sagde Doktoren bifaldende — »og kraftig Anstrængelse. Mr. Pilkens her, som fra sin Stilling som lægevidenskabelig Raadgiver i denne Familie — ingen kunde bedre være i Stand til at udfylde denne Stilling, er jeg sikker paa.«

»Aa!« mumlede Huslægen. »At blive rost af Sir Hubert Stanley!«

»Det er altfor smukt sagt af Dem,« svarede Doktor Parker Peps. »Mr. Pilkens, som fra sin Stilling har det bedste Kendskab til Patientens Konstitution i dens normale Tilstand (et Kendskab, der

er meget værdifuldt for os, naar vi ved disse Lejligheder skal danne os vor Mening) er enig med mig i, at Naturen maa opfordres til at gøre en kraftig Anstrængelse i dette Tilfælde; og at hvis vor interessante Veninde, Grevinde Dombey — *om* Forladelse! Mrs. Dombey — ikke skulde være —«

»I Stand,« sagde Huslægen.

»Til med Held at gøre denne Anstrængelse,« sagde Doktor Parker Peps, »da vil der maaske indtræffe en Crisis, som vi begge oprigtigt vilde beklage.«

Efter disse Ord stod de nogle Øjeblikke og stirrede paa Gulvet. Derefter gik de — paa et Tegn af Doktor Peps — ovenpaa, idet Huslægen aabnede Salens Dør for den udmærkede Doktor og fulgte ham ud med den servileste Høflighed.

At sige om Mr. Dombey, at han ikke paa sin Vis var bevæget ved denne Underretning, vilde være at gøre ham Uret. Han var ikke en Mand, om hvem man med Rette kunde sige, at han nogen Sinde blev forskrækket eller rystet; men han havde ganske vist i sit Indre en Følelse af, at hvis hans Hustru skulde blive syg og gaa bort, vilde han blive meget bedrøvet, og at han vilde finde, at der manglede noget mellem hans Sølvtøj, Bohave og andre Ejendele, som var vel værd at have, og som ikke kunde mistes uden oprigtig Sorg. Skønt det uden Tvivl vilde være en Gentlemans kolde, forretningsmæssige, beherskede Sorg.

Hans Overvejelser over dette Emne blev snart afbrudt, først ved en Kjoles Raslen ude paa Trappen, og dernæst ved at en Dame pludselig kom fejende ind i Stuen — snarere over end under Midalder, men klædt paa en yderst ungdommelig Maade, især hvad Snørlivets Stramhed angaar; hun løb hen til ham med en Slags Skruning i Ansigt og Holdning, der skulde udtrykke tilbagetrængt Bevægelse, slyngede sine Arme om hans Hals og sagde med kvalt Stemme:

»Min kære Paul! Han er en fuldstændig Dombey!«

»Naa, naa,« svarede hendes Broder, — for Mr. Dombey var hendes Broder — »jeg tror, *at* han ligner Familien. Ophids dig ikke, Louisa.«

»Det er meget taabeligt af mig«, sagde Louisa og satte sig og tog sit Lommetørklæde frem, »men han er — han er en saa fuldkommen Dombey! *Jeg* har aldrig set noget lignende i mit Liv!«

»Men hvad er der i Vejen med Fanny selv?« sagde Mr. Dombey. »Hvordan har Fanny det?«

»Kære Paul,« svarede Louisa, »det betyder intet. Tro mig paa mit Ord, det betyder intet. Der er ganske vist nogen Udmattelse til Stede, men det er ikke noget imod, hvad jeg selv gik igennem, baade med George og med Frederik. En Anstrængelse er nødvendig. Det er det hele. Hvis den kære Fanny blot var en Dombey! — Men jeg er vis paa, at hun vil gøre den. Da hun ved, at den kræves af hende som en Pligt, vil hun naturligvis gøre den. Min kære Paul, det er meget svagt og tosset af mig, det ved jeg, at ryste og bæve saadan fra øverst til nederst; men jeg har det saa underligt, at jeg maa bede dig om et Glas Vin og en Bid af den Kage. Jeg troede, jeg skulde være faldet ud ad Trappevinduet, da jeg kom ned efter at have set til den kære Fanny, og al denne her Visselullen og Nynnen.« De sidste Ord skyldtes en pludselig levende Erindring om den lille.

De efterfulgtes af en sagte Banken paa Døren.

»Mrs. Chick,« sagde en meget blid kvindelig Stemme udenfor. »Hvordan har De det nu, kære Veninde?«

»Kære Paul,« sagde Louisa med dæmpet Stemme, medens hun rejste sig fra sin Stol, »det er Miss Tox. Den kærligste Skabning! Jeg var aldrig kommet herhen uden hende! Miss Tox, min Broder Mr. Dombey. Kære Paul, min fortroligste Veninde Miss Tox.«

Den Dame, der blev forestillet med saa megen Udmærkelse, var en lang, tynd Skikkelse, der bar et saa falmet Præg, at hun ikke syntes oprindelig at

have været, hvad Manufakturhandleren kalder »ægte i Kuløren«, men lidt efter lidt at være blevet udvasket; havde dette ikke været, kunde man godt have beskrevet hende som selve Omgængelighedens og Høflighedens Rosenrødt. Paa Grund af mange Aars Vane med at lytte beundrende til alt, hvad der blev sagt i hendes Nærværelse, og se paa de talende, som om hendes Sind var optaget med at indpræge deres Billede i sin Sjæl, for ikke mere at skilles fra dem, før hun skiltes fra Livet, havde hendes Hoved lagt sig helt om paa den ene Side. Hendes Hænder var kommet i en krampagtig Vane med at hæve sig af sig selv ligesom i uvilkaarlig Beundring. Hendes Øjne havde en lignende Tilbøjelighed. Hun havde den blideste Stemme, man nogen Sinde havde hørt; og hendes Næse, der var forbavsende ørneagtig, havde en lille Knop lige paa Midten, hvorfra den stræbte ned imod hendes Ansigt, ligesom i et ubøjeligt Forsæt om aldrig at lade sig stikke i Sky i nogen som helst Anledning.

Miss Tox's Dragt havde, skønt den var fuldkommen anstændig og god, et vist Præg af Kantethed og Knaphed. Hun plejede at bære nogle besynderlige smaa Ukrudtsblomster paa sine Hatte og Kapper. Mærkelige Græsser blev somme Tider iagttagne i hendes Haar; og hvad hendes Kraver angik, og hendes Strimler og Haandlinninger og øvrige Spindelvævsartikler, ja alt, hvad hun havde paa sig med to Ender, der skulde forenes — da havde de nysgerrige opdaget, at disse to Ender aldrig stod paa nogen god Fod med hinanden, og absolut ikke vilde mødes uden en Kamp. Til Vinterbrug havde hun Pelsværksartikler som Halskraver og Boaer og Muffer, der strittede og stejlede med Haarene og ikke paa nogen Maade vilde lade sig glatte. Hun holdt meget af at bære smaa Poser med Smæklaase, der gik af som smaa Pistoler, naar de blev lukkede; og naar hun var i sin fulde Stads, bar hun om Halsen den goldeste af alle Medailloner, der forestillede et gammelt, fiskeagtigt Øje, uden noget som helst i Retning af Udtryk. Disse og andre Aabenbarelser af lignende Natur, havde tjent til at udbrede den Anskuelse, at Miss Tox var en Dame i, hvad man kalder indskrænkede Omstændigheder, som hun fik det mest mulige ud af. Muligvis opmuntrede hendes trippende Maade at gaa paa denne Tro og lod formode, at naar hun klippede et Skridt af almindelig Længde over i to, tre Stykker, skyldtes det, at hun var vant til at gøre det mest mulige ud af det.

»Sandelig,« sagde Miss Tox med en forbavsende Nejen, »at have den Ære at blive forestillet for Mr. Dombey er en Udmærkelse, jeg længe har attraaet, men aldeles ikke ventet at opnaa i dette Øjeblik. Kære Mrs. Chick — tør jeg sige Louisa?«

Mrs. Chick tog Miss Tox's Haand i sin, støttede Foden af sit Vinglas paa den, tilbagetrængte en Taare, og sagde med dæmpet Stemme: »Gud velsigne Dem!«

»Kære Louisa, altsaa,« sagde Miss Tox, »min søde Veninde, hvordan har De det nu?«

»Bedre,« svarede Mrs. Chick. »Drik lidt Vin. De har været næsten lige saa ængstelig, som jeg har været, og jeg er vis paa, at De trænger til det.«

Naturligvis skænkede Mr. Dombey.

»Paul,« fortsatte Mrs. Chick, stadig med hendes Haand i sin, »Miss Tox, der ved, hvor megen Del jeg har taget i Forventningen om denne Dags Begivenhed, har syet en lille Foræring til Fanny, som jeg har lovet hende at overrække. Det er kun en Naalepude til Toiletbordet, Paul, men jeg siger, og vil sige, og maa sige, at Miss Tox har afpasset Indskriften meget smukt til Lejligheden. »Velkommen lille Dombey!« — det kalder *jeg* Poesi!«

»Er det Inskriptionen?« spurgte hendes Broder.

»Det er Inskriptionen,« svarede Louisa.

»Men De maa vise mig den Retfærdighed at erindre, kære Louisa,« sagde Miss Tox i en dæmpet og indstændig bønfaldende Tone, »at intet uden — jeg har nogen Vanskelighed ved at udtrykke mig

— uden det tvivlsomme ved Resultatet vilde have bevæget mig til at tage mig en saa stor Frihed. »Velkommen, Master Dombey,« vilde have været langt mere overensstemmende med mine Følelser, hvad jeg er vis paa, De forstaar. Men den Uvished, der omgiver disse englelige Tilrejsende, vil, haaber jeg, undskylde, hvad der ellers maatte synes at være en utilladelig Familiaritet.« Miss Tox gjorde en yndefuld Bøjning for Mr. Dombey, medens hun talte, og han besvarede den naadigt. Selv den Anerkendelse af Dombey og Søn, der røbede sig i den foregaaende Samtale, var ham saa velbehagelig, at hans Søster Mrs. Chick — skønt han lod, som om han betragtede hende som en svag, godmodig Person — maaske havde mere Indflydelse paa ham end nogen anden.

»Naa!« sagde Mrs. Chick med et sødt Smil, »efter dette tilgiver jeg Fanny alt!«

Det var en Erklæring i kristelig Aand, og Mrs. Chick følte, at den gjorde hende godt. Ikke fordi hun havde noget særligt at tilgive sin Svigerinde, eller oprigtig talt noget som helst, undtagen at hun havde giftet sig med hendes Broder — i sig selv en Slags Dumdristighed — og at hun i Tidens Løb havde bragt en Pige til Verden i Stedet for en Dreng — hvilket, som Mrs. Chick jævnlig havde bemærket, ikke ganske var, hvad hun havde ventet af hende, og heller ikke nogen venlig Gengæld for al den Opmærksomhed og Hyldest, hun havde mødt.

Da Mr. Dombey i dette Øjeblik hurtigt blev kaldt ud af Stuen, blev de to Damer alene. Miss Tox fik straks et hysterisk Anfald.

»Jeg vidste, at De vilde beundre min Broder. Jeg sagde Dem det i Forvejen, min kære,« sagde Louisa.

Miss Tox's Hænder og Øjne udtrykte, hvor *højt*.

»Og hvad hans Formue angaar kære —!«

»Ah!« sagde Miss Tox med dyb Følelse.

»U—hyre!«

»Men hans Fremtræden, min kære Louisa!« sagde Miss Tox. »Hans Anstand! Hans Værdighed! Intet Portræt jeg nogen Sinde har set af nogen som helst har været halvt saa rigt paa disse Egenskaber. Noget saa stateligt, ved De, saa utilnærmeligt, saa bredt over Brystet, saa rank! En pekuniær Hertug af York, min bedste, og ikke en Smule mindre!« sagde Miss Tox. »Det er, hvad *jeg* vilde kalde ham.«

»Men min kære Paul!« udbrød hans Søster, da han vendte tilbage, »du er ganske bleg! Der er vel ikke noget i Vejen?«

»Det gør mig ondt at maatte sige, Louisa, at de siger mig, at Fanny —.«

»Nej, kære Paul,« svarede hans Søster og rejste sig, tro ikke det. Hvis du har nogen Tillid til min Erfaring, Paul, saa maa du være forvisset om, at der ikke kræves andet end en Anstrængelse fra Fannys Side. Og denne Anstrængelse,« vedblev hun, idet hun tog sin Hat af og paa en forretningsmæssig Maade ordnede sin Kappe og sine Handsker, »maa hun opmuntres, og hvis det er nødvendigt, virkelig opfordres indtrængende til at gøre. Men følg nu med mig ovenpaa, kære Paul.«

Mr. Dombey, som foruden at han af den allerede omtalte Grund i al Almindelighed var under sin Søsters Indflydelse, virkelig havde Tillid til hende som en erfaren og dygtig Kone, indvilgede og fulgte hende med det samme ind i Sygeværelset.

Damen laa i sin Seng, som han havde forladt hende, trykkende sin lille Datter til sit Bryst. Barnet klyngede sig tæt ind til hende, lige saa inderligt som før, og hævede ikke et Øjeblik sit Hoved eller tog sin bløde Kind bort fra sin Moders Ansigt, eller saa paa dem, der stod rundt om, eller talte, eller rørte sig, eller udgød Taarer.

»Urolig uden den lille Pige,« hviskede Doktoren til Mr. Dombey. »Vi ansaa det for bedst at faa hende ind igen.«

Der var en saa højtidelig Stilhed rundt om Sengen; og de to Læger syntes at se paa den urørlige Skikkelse med saa me-

gen Medfølelse og saa lidt Haab, at Mrs. Chick et Øjeblik afledtes fra sin Hensigt. Men saa tog hun Mod til sig og rustede sig med, hvad hun kaldte Aandsnærværelse, og satte sig ved Sengen, og sagde i en dæmpet, bestemt Tone, som en der forsøger paa at vække en sovende:

»Fanny! Fanny!«

Ingen Lyd svarede, uden den lydelige Tikken fra Mr. Dombeys Ur, og fra Doktor Parker Peps' Ur, der i Stilheden syntes at løbe om Kap.

»Kære Fanny,« sagde Mrs. Chick med paatagen Livlighed, »her er Mr. Dombey, som er kommet for at se til dig. Vil du ikke tale med ham? De vil gerne lægge din lille Dreng — den lille nyfødte, ved du, Fanny; jeg kan tænke, at du har vel knap nok set ham endnu — i Sengen til dig; men de kan ikke gøre det, før du tager dig en Smule sammen. Tror du ikke, det var paa Tide, at du tog dig en Smule sammen, hvad?«

Hun bøjede sig ned over Sengen og lyttede, og saa samtidig rundt paa alle dem, der stod hos, og holdt sin Finger i Vejret.

»Hvad?« gentog hun. »Hvad var det, du sagde, Fanny? Jeg kunde ikke høre det.«

Intet Ord, ingen Lyd til Svar. Mr. Dombeys Ur og Doktor Parker Peps' Ur syntes at løbe hurtigere om Kap.

»Hør nu, kære Fanny,« sagde hendes Svigerinde og forandrede sin Stilling og talte mod sin Vilje mindre tillidsfuldt og mere indtrængende, »nu bliver jeg virkelig ganske vred paa dig, hvis du ikke tager dig sammen. Det er nødvendigt for dig at gøre en Anstrængelse, og maaske en meget stærk og pinlig Anstrængelse, som du ikke er oplagt til at gøre; men denne Verden er fuld af Anstrængelser, ved du nok, Fanny, og vi maa aldrig vige tilbage, naar saa meget afhænger af os. Kom nu! Prøv! Jeg maa virkelig skænde paa dig, hvis du ikke gør det!«

Under den paafølgende Pavse blev Kapløbet vildt og rasende. Urene syntes at puffe til hinanden og spænde Ben for hinanden.

»Fanny!« sagde Louisa og saa sig om med voksende Uro. »Se blot paa mig. Luk blot dine Øjne op for at vise mig, at du hører og forstaar mig; vil du? Du gode Gud, mine Herrer, hvad skal vi dog gøre?«

De to Læger vekslede et Blik tværs over Sengen; og Doktoren bøjede sig ned og hviskede noget til Barnet. Uden at have forstaaet Meningen af hans Hvisken, vendte den lille Skabning sit fuldkomment farveløse Ansigt, og sine dybt sorte Øjne op imod ham, men uden i mindste Maade at slippe sit Tag.

Han gentog sin Hvisken.

»Mama!« sagde Barnet.

Den lille Stemme, saa velkendt og saa inderligt elsket, vakte et Glimt af Bevidsthed, selv nu, da den var ved at ebbe ud. Et Øjeblik skælvede de lukkede Øjelaag, og Næseborene sitrede, og man saa en svag, svag Skygge af et Smil.

»Mama!« udbrød Barnet og hulkede højt. »O, kære Mama! kære Mama!«

Doktoren strøg blidt Barnets spredte Krøller bort fra Moderens Ansigt og Mund. Ak, hvor rolige laa de ikke der; hvor liden Aande var der ikke til at bevæge dem!

Saaledes, klyngende sig fast til det lille slanke Spir i hendes Arme, drev Moderen ud paa det mørke og ukendte Hav, der bølger om hele den vide Verden.

Andet Kapitel.

Hvori der i Tide raades Bod paa en uforudset Tilstand, der somme Tider kan opstaa i de bedst ordnede Familier.

»Jeg vil aldrig ophøre med at lykønske mig selv,« sagde Mrs. Chick, »fordi jeg sagde, da jeg mindst tænkte paa, hvad der var os forbeholdt — virkelig som om jeg blev inspireret af et eller andet — at jeg tilgav den stakkels kære Fanny alt. Hvad der end hænder, vil det altid være mig en Trøst!«

Mrs. Chick fremsatte denne Bemærkning i Salen, da hun var færdig med at inspicere Sypigerne, der ovenpaa havde travlt med Familiens Sørgedragter. Hun fremsatte den til Opbyggelse for Mr. Chick, der var en svær, skaldet Gentleman med et meget stort Ansigt, altid med Hænderne i Lommerne, en medfødt Tilbøjelighed til at fløjte og nynne Melodier — en Vane, han i Øjeblikket havde nogen Vanskelighed med at undertrykke, da han følte at slige Lyde ikke var passende i et Sørgehus.

»Overanstræng dig ikke, Loo,« sagde Mr. Chick, »jeg kan se, at saa faar du Krampe. La la la la — Gud bevares — jeg glemte —! Det menneskelige Liv er kun kort!«

Mrs. Chick indskrænkede sig til et bebrejdende Blik og tog derpaa fat, hvor hun havde sluppet.

»Jeg haaber, at denne hjærteskærende Hændelse vil være en Advarsel for os alle om at ruske os op i Tide og gøre Anstrængelser, naar de kræves af os. Der er en Moral i alting, naar vi blot vil føre os den til Nytte. Det er vor egen Skyld, hvis vi taber den af Syne.«

Mr. Chick afbrød den højtidelige Stilhed, der fulgte paa denne Bemærkning med en højst upassende Melodi, men tog sig straks noget forvirret i det og bemærkede, at det uden Tvivl var vor egen Fejl, hvis vi ikke forbedredes ved en saa sørgelig Lejlighed som denne.

»Hvad jeg finder, man kunde vise paa en bedre Maade, Mr. C.,« svarede hans bedre Halvdel efter en kort Pavse, »end ved at fremkomme med en Hornpipe eller noget andet lige saa meningsløst og ufølsomt Lirumlarum. Katten gør Ægl« — hvilket Mr. Chick virkelig havde tilladt sig at fremhvisle, og som Mrs. Chick nu gentog med tilintetgørende Foragt.

»Blot en Vane, kære,« undskyldte Mr. Chick sig.

»Snak! Vane!« svarede hans Kone. »Hvis du er et fornuftigt Væsen, saa kom ikke med den Slags latterlige Undskyldninger. Vane! Hvis jeg fik den Vane (som du kalder det) at spadsere paa Lofterne ligesom Fluerne, fik jeg vist nok at høre om det!«

Det forekom saa sandsynligt, at en saadan Vane kunde vække en vis Opsigt, at Mr. Chick ikke vovede at sige hende imod.

»Hvordan har den lille det, Loo?« spurgte han for at skifte Emne.

»Hvilken lille mener du?« svarede Mrs. Chick.

»Ingen gør sig nogen Forestilling om den Formiddag jeg har tilbragt med hele Spisestuen fuld af den Masse Børn.«

»Den Masse Børn?« gentog Mr. Chick og saa sig urolig om.

»De fleste Mænd vilde tænke paa,« sagde Mrs. Chick, »at da den stakkels kære Fanny ikke er mere, bliver det nødvendigt at skaffe en Amme.«

»Oh! Ah!« sagde Mr. Chick. »La la la — saadan er Livet, vilde jeg sige. Jeg haaber, du har faaet det ordnet, kære?«

»Det er da vist, jeg ikke har,« sagde Mrs. Chick. »Heller ikke er det rimeligt, at jeg faar det, saa vidt jeg kan se. Imidlertid er Barnet selvfølgelig —.«

»Ved at gaa Pokker i Vold,« sagde Mr. Chick tankefuld. »Naturligvis.«

Da det forbitrede Udtryk i Mrs. Chicks Ansigt ved Tanken om, at en Dombey skulde kunne gaa et saadant Sted hen, imidlertid advarede ham om, at han havde forløbet sig, og han mente at kunne gøre det godt igen ved et lyst Indfald, tilføjede han:

»Kunde man ikke midlertidigt klare sig med en Tepotte?«

Hvis han havde haft til Hensigt at skære Samtalen brat af, kunde han ikke have gjort det paa en mere virkningsfuld Maade. Mrs. Chick betragtede ham et Øjeblik med tavs Resignation, hvorpaa hun majestætisk skred hen til Vinduet og saa ud, da hun hørte Lyden af Vognhjul. Da Mr. Chick indsaa, at han for Øjeblikket havde Skæbnen imod sig, sagde han ikke mere, men gik ud. Men det var ikke altid saadan med Mr. Chick. Ofte var det ham, der havde Overtaget, og saa straffede han Louisa rigeligt. I deres ægteskabelige Skærmydsler var de i det hele taget et vel sammenspillet, jævnbyrdigt Par. Det vilde i det store og hele have været vanskeligt at holde paa en af dem som Vinder. Ofte, naar Mr. Chick syntes slaaet, kunde han pludselig springe frem paany og give Spillet en anden Vending og vifte Mrs. Chick om Ørene med Kortene, og vælte alt, hvad der kom ham i Vejen. Men da han selv var udsat for lignende uventede Udfald fra Mrs. Chicks Side, havde deres smaa Sammenstød i Reglen et meget oplivende Præg af Uvished.

Miss Tox var kommet med de nylig omtalte Vognhjul og kom nu ganske aandeløs farende ind i Stuen.

»Kære Louisa,« sagde Miss Tox, »er Pladsen endnu ledig?«

»Ja, De kære Sjæl!« sagde Mrs. Chick.

»Da, kære Louisa, haaber og tror jeg — men paa et Øjeblik skal jeg have Vedkommende hentet herind.«

Miss Tox løb lige saa hurtigt ned, som hun var løbet op, fik Vedkommende ud af Drosken og førte dem snart tilbage under Convoi.

Det viste sig da, at hun ikke havde brugt Ordet i dets juridiske og forretningsmæssige Betydning — om et enkelt Individ — men som et Mængdenavn; thi Miss Tox eskorterede en fyldig, rødkindet, sund Kone med Æbleansigt, og med et Barn i sine Arme; et yngre Fruentimmer, der ikke var saa fyldig, men ogsaa æblekindet, med et fyldigt, æblekindet Barn ved hver Haand; endnu en fyldig, ligeledes æblekindet Dreng, som gik selv; og til sidst en fyldig, æblekindet Mand, der paa sine Arme bar endnu en fyldig og æblekindet Dreng, som han satte ned paa Gulvet, og med en hæs Hvisken paamindede om at »holde fast i sin Broder Johnny.«

»Kære Louisa,« sagde Miss Tox, »da jeg ved, hvor ængstelig, De er, og gerne vilde berolige Dem, tog jeg hen paa Dronning Charlottes kongelige Stiftelse for gifte Koner, som De havde glemt, og spurgte, om dér var nogen, de mente kunde passe? Nej, sagde de, det var der ikke. Da de gav mig det Svar, forsikrer jeg Dem, kære, blev jeg næsten drevet til Fortvivlelse for Deres Skyld. Men saa traf det sig, at en af de kongelige gifte Koner hørte Spørgsmaalet og mindede Forstandersken om en anden, der var taget hjem til sig selv, og som hun sagde, efter al Rimelighed vilde være yderst tilfredsstillende. I samme Øjeblik jeg hørte dette, og havde faaet det bekræftet af Forstandersken — udmærkede Anbefalinger og udadlelig Karakter — fik jeg Adressen, min kære, og fo'r af Sted igen.«

»Som den kære, gode Tox De er!« sagde Louisa.

»Nej, slet ikke,« svarede Miss Tox. »Sig ikke det. Da jeg kom til Huset (det propreste Sted, kære! De kunde have spist Deres Middagsmad paa Gulvet!) fandt jeg hele Familien siddende ved Bordet; og da jeg følte, at ingen Beretning om dem kunde berolige Dem og Mr. Dombey halvt saa meget som Synet af dem allesammen, tog jeg dem med mig alle sammen. Denne Herre,« sagde Miss Tox og pegede paa den æblekindede Mand, »er Faderen. Vilde De være saa god at træde lidt frem, Sir?«

Den æblekindede Mand imødekom denne Anmodning paa en temmelig

undselig Maade og stillede sig grinende og vridende i forreste Række.

»Dette er hans Kone, naturligvis,« sagde Miss Tox og pegede paa det unge Fruentimmer med den lille. »Hvordan har De det, Polly?«

»Udmærket, Tak, Frøken,« sagde Polly.

For paa en fin Maade at fremhæve hende, havde Miss Tox gjort dette Spørgsmaal som en Nedladenhed overfor en gammel Bekendt, hvem hun ikke havde set i en fjorten Dages Tid eller saa.

»Det glæder mig at høre,« sagde Miss Tox. »Det andet unge Fruentimmer er hendes ugifte Søster, som bor hos dem, og vilde tage sig af hendes Børn. Hendes Navn er Jemina. Hvordan har De det, Jemina?«

»Udmærket, Tak, Frøken,« svarede Jemina.

»Det glæder mig sandelig at høre,« sagde Miss Tox. »Jeg haaber, det vil holde. Fem Børn. Yngste seks Uger. Den smukke lille Dreng med Blasen paa Næsen er den ældste. Blasen, tror jeg,« sagde Miss Tox og saa rundt paa Familien, »er ikke medfødt, men skyldes et Tilfælde?«

Den æblekindede Mand hørtes brumme: »Strygejærn.«

»Undskyld, Sir«, sagde Miss Tox. »Sagde De —?«

»Strygejærn,« gentog han.

»Aa ja,« sagde Miss Tox. »Ja! ganske sandt. Jeg havde glemt det. I sin Moders Fraværelse lugtede det lille Kræ til et varmt Strygejærn. De har Ret, Sir. De var saa god at sige mig, da vi naaede til Døren, at De af Haandværk var —«

»Fyrmand,« sagde Manden.

»Fyrfad,« sagde Miss Tox ganske bestyrtet.

»Fyrmand,« sagde Manden. »Fyrbøder. Dampmaskine.«

»Aa — ja, vist saa!« svarede Miss Tox og saa tankefuldt paa ham og syntes stadig kun at have en yderst ufuldkommen Forstaaelse af hans Mening.

»Og hvordan synes De om det, Sir?«

»Hvilket, Frøken?«

»Det,« svarede Miss Tox. »Deres Bestilling.«

»Aa! Meget godt, Frøken. Asken trækker somme Tider ind her,« og han pegede paa Brystet, »og faar en til at snakke hæst, saadan som nu. Men det *er* Aske, Frøken, ikke Vrantenhed.«

Miss Tox syntes at føle sig saa lidt oplyst ved dette Svar, at hun fandt nogen Vanskelighed ved at forfølge Emnet. Men Mrs. Chick udfriede hende ved at give sig i Lag med et omstændeligt privat Forhør over Polly, hendes Børn, hendes Vielsesattest, Vidnesbyrd og saa fremdeles. Da Polly var sluppet uskadt ud af denne Ildprøve, fjærnede Mrs. Chick sig med sin Rapport til sin Broders Værelse, og som en fyndig Kommentar til den og Bekræftelse af den, tog hun de to mest rødmossede smaa Toodler med sig — Toodle var nemlig den æblekindede Families Efternavn.

Mr. Dombey havde holdt sig paa sit eget Værelse siden sin Kones Død, hensunken i Drømme om sin lille Søns Ungdom, Opdragelse og Livsmaal. Der laa paa Bunden af hans kolde Hjærte noget, der var koldere og tungere end dets sædvanligere Byrde; men det var mere en Følelse af Barnets Tab, end af hans eget, der i hans Indre vakte en næsten harmfuld Sorg. At det Liv og den Udvikling, hvorpaa han byggede saadanne Forhaabninger, af saa lumpen en Mangel skulde blive udsat for Fare straks fra Begyndelsen af; at Dombey og Søn skulde skælve i sin Grundvold af Mangel paa en Amme, det var en bitter Ydmygelse. Og midt i sin Stolthed og Skinsyge, saa han dog med Bitterhed i Sindet, hvordan han ved de allerførste Skridt hen imod Opfyldelsen af sin Sjæls Ønske, maatte være afhængig af et lejet Tyende, der foreløbig skulde være alt det for Barnet, som den blotte Forbindelse med ham vilde have gjort hans egen Kone til — saa at han følte hemmelig Glæde ved hver ny Forkastelse af en Kandidat. Den Tid var imidlertid nu

kommet, da han ikke længere kunde være delt mellem disse to Hold Følelser. Saa meget mindre som der ikke syntes at være nogen Brist ved Polly Toodles Kvalifikationer, efter at hans Søstre havde gjort Rede for dem med mange Lovtaler over Miss Tox's utrættelige Venskab.

»Disse Børn ser sunde ud,« sagde Mr. Dombey. »Men at tænke sig, at de en Dag kan gøre Krav paa et Slags Slægtskabsforhold til Paul! Tag dem bort, Louisa! Lad mig se dette Fruentimmer og hendes Mand!«

Mrs. Chick bar de to smaa spæde Toodler bort og vendte straks efter tilbage med det solidere Par, hvis Nærværelse hendes Broder havde forlangt.

»Min gode Kone,« sagde Mr. Dombey og drejede sig rundt i sin Armstol, som var han en Del af den og ikke en Mand med Lemmer og Led. »Jeg hører, at De er fattig og ønsker at tjene Penge ved at opamme denne lille Dreng, min Søn, der saa altfor tidligt er blevet berøvet, hvad der aldrig kan erstattes ham. Jeg har ikke noget imod, at De forøger Deres Families Velvære paa denne Maade. Saa vidt jeg skønner, er De duelig til det. Men før De betræder mit Hus i denne Egenskab maa jeg paalægge Dem en eller to Betingelser. Medens De er her, maa jeg forlange, at De altid gaar under Navnet, f. Eks. — f. Eks. Richards — et almindeligt og passende Navn. Har De nogen Indvending imod at gaa under Navnet Richards? De gør bedst i at raadføre Dem med Deres Mand.«

Da Manden ikke gjorde andet end vride sig og grine og stadig føre sin højre Haand over Munden for at væde Haandfladen, saa nejede Mrs. Toodle efter et Par Gange forgæves at have puffet til ham, og svarede: »at hvis hun skulde af med sit eget Navn, saa vilde der kan ske blive taget Hensyn til det ved Lønnen.«

»Naturligvis,« sagde Mr. Dombey. »Jeg ønsker, at det hele skal være et Spørgsmaal om Løn. Nu, Richards, hvis De kommer til at amme mit moderløse Barn, ønsker jeg, at De altid skal huske paa følgende. De vil modtage en rundelig Løn til Vederlag for Udførelsen af visse Pligter, under hvis Opfyldelse jeg ønsker, at De ser saa lidt til Deres Familie som muligt. Naar disse Pligter ikke længere kræves og ydes, og Lønnen ophører med at blive betalt, er ethvert Forhold imellem os forbi. Forstaar De mig?«

Mrs. Toodle syntes at være i nogen Tvivl om det; og hvad Toodle selv angaar, var han øjensynlig ikke i mindste Tvivl om, at det rendte rundt for ham.

»De har Børn selv,« sagde Mr. Dombey. »Det er aldeles ikke indbefattet i denne Aftale, at De behøver at fatte Hengivenhed for mit Barn, eller at mit Barn behøver at fatte Hengivenhed for Dem. Jeg hverken venter eller ønsker noget af den Art. Tværtimod. Naar De tager bort herfra, vil De have afsluttet noget, der blot har været Genstand for Køb og Salg, et rent Lønspørgsmaal — og De vil blive borte. Barnet vil ophøre med at mindes Dem, og De vil maaske være saa god at ophøre med at erindre Barnet.«

Med lidt stærkere Farver i sine Kinder end før sagde Mrs. Toodle, at »hun haabede, hun kendte sin Stilling.«

»Det haaber jeg, De gør, Richards,« sagde Mr. Dombey. »Jeg tvivler ikke om, at De kender den meget vel. Den er virkelig ogsaa saa klar og iøjnespringende, at det vanskelig kunde forholde sig anderledes. Louisa, min kære, vil du ordne det med Richards med Pengene og lad hende faa dem naar og som hun ønsker. Hr. Hvad — er — det — nu — De — hedder —, et Ord med Dem, om De tillader.«

Da Toodle, som var ved at følge sin Kone ud af Stuen, saaledes blev stanset paa Tærskelen, vendte han tilbage og stod alene overfor Mr. Dombey. Han var en kraftig, leddeløs, bredskuldret, dinglevorn, lodden Fyr med skødesløst siddende Klæder — med en hel Del Haar og Skæg, hvis naturlige Farver maaske var blevet mørkere af Røg og Kulstøv — haarde, knudrede Hænder,

og en firkantet Pande, der var lige saa grov og furet som Barken paa en Eg. I alle Henseender en Modsætning til Mr. Dombey, der var en af disse tætragede, tætklippede Kapitalister, der er glinsende og knitrende ligesom nye Banknoter, og synes at være kunstfærdigt opstrammede og afstivede ligesom ved den stimuerende Indflydelse af gyldne Styrtebade.

»De har en Søn?« sagde Mr. Dombey.

»Fire Sir. Fire ham'er og en hende. Alle levende.«

»Det er meget, at De kan komme ud af at ernære dem,« sagde Mr. Dombey.

»Der er knap mer end én Ting i Verden, jeg mindre kunde komme ud af, Sir.«

»Hvad er det?«

»At miste dem, Sir.«

»Kan De læse?« spurgte Mr. Dombey.

»Ikke noget videre, Sir.«

»Skrive?«

»Med Kridt, Sir?«

»Med hvad som helst?«

»Jeg tror nok, jeg kunde komme over at kridte en Smule op, hvis jeg blev sat til det,« sagde Toodle efter at have tænkt sig lidt om.

»Og alligevel,« sagde Mr. Dombey, »antager jeg, at De er to eller tre og tredive?«

»Jeg tænker, jeg kan være dér omkring, Sir,« svarede Toodle, efter at have tænkt sig lidt om igen.

»Hvorfor lærer De det saa ikke?« spurgte Mr. Dombey.

»Det skal jeg ogsaa, Sir. En af mine smaa Drenge skal lære mig det, naar han er gammel nok og har været i Skole selv.«

»Naa,« sagde Mr. Dombey, efter at han havde set opmærksomt og ikke synderlig velvilligt paa ham, som han stod dér og gloede sig om i Stuen (især under Loftet) og blev ved at føre sin Haand frem og tilbage over Munden. »De hørte, hvad jeg sagde til Deres Kone for et Øjeblik siden?«

»Polly hørte det,« sagde Toodle og gjorde et Kast med sin Hat over Skulderen i Retning af Døren, med en Mine af fuldstændig Tillid til sin bedre Halvdel. »Det er altsammen i Orden.«

»Da De synes at overlade alting til hende,« sagde Mr. Dombey, skuffet i sin Hensigt at indprente Manden, som den stærkere Karakter, sine Synspunkter endnu tydeligere — »saa antager jeg ikke det nytter, at jeg siger noget til Dem.«

»Ikke en Bitte,« sagde Toodle. »Polly har hørt det. *Hun* er klar paa det, Sir.«

»Saa vil jeg ikke opholde Dem længere,« svarede Mr. Dombey ærgerlig. »Hvor har De arbejdet hele Deres Liv?«

»Mest under Jorden, Sir, til jeg blev gift. Saa kom jeg op paa Overfladen. Jeg skal have Plads paa en af disse her Jærnbaner, naar De kommer rigtig i Gang.«

Lige som det sidste Straa knækker den belæssede Kamels Ryg, knuste dette Stykke underjordiske Meddelelse Mr. Dombeys synkende Humør. Han vinkede sit Barns Fosterfader hen til Døren, hvad han paa ingen Maade var uvillig til; og efter at have drejet Nøglen om vandrede han i sin ensomme Sorg op og ned i Værelset. Trods al sin stive, uigennemtrængelige Værdighed og Fatning tørrede han blændende Taarer bort fra sine Øjne, og sagde Gang paa Gang, med en Bevægelse, han ikke for alt i Verden vilde have haft et Vidne til: »Stakkels lille Fyr!«

Det var maaske karakteristisk for Mr. Dombeys Stolthed, at han ynkede sig selv gennem Barnet. Ikke stakkels jeg. Ikke stakkels Enkemand, der er nødt til at stole paa Konen til en uvidende Bonde, der hele sit Liv har arbejdet »mest under Jorden«, og paa hvis Dør Døden dog aldrig har banket, og ved hvis fattige Bord fire Sønner daglig sidder — men stakkels lille Fyr!«

Medens han udtalte disse Ord, faldt det ham ind — og det er et Eksempel paa, hvor anspændt alle hans Forhaabninger og Bekymringer og alle hans Tanker var rettede mod ét Midtpunkt — at der var lagt en stor Fristelse paa

dette Fruentimmers Vej. Hendes Barn var ogsaa en Dreng. Vilde det nu ikke være hende muligt at bytte dem om?

Skønt han snart var vis paa, at han havde forjaget denne Tanke som romantisk og usandsynlig — skønt det unægtelig var mulig — kunde han dog ikke lade være og forfølge den saa vidt, at han udmalede sig, hvordan hans Stilling vilde være, hvis han opdagede et saadant Bedrageri, naar han var blevet gammel. Om en Mand i en saadan Stilling vilde være i Stand til at tage Resultatet af saa mange Aars Vane, Fortrolighed og Tro fra Bedrageren og skænke det til en Fremmed?

Efterhaanden som hans usædvanlige Bevægelse svandt, smeltede ogsaa denne Mistro bort, skønt en Skygge af den for saavidt blev tilbage, at han blev fast i sit Forsæt personligt at holde omhyggeligt Øje med Richards, uden at det tog sig ud, som om han gjorde det. Da han nu var roligere i Sindet, betragtede han snarest Konens Stilling som en fordelagtig Omstændighed, fordi den i sig selv lagde en stor Afstand mellem hende og Barnet, og gjorde deres Adskillelse let og naturlig.

Imidlertid drøftedes og vedtoges Vilkaarerne mellem Mrs. Chick og Richards, med Miss Tox's Hjælp; og efter at Richards med mange Ceremonier var blevet forlenet med Dombeydrengen, som om han var en Orden, overgav hun med mange Taarer og Kys sine egne til Jemina. Der blev derpaa skænket Vin for at hjælpe paa Familiens nedtrykte Stemning.

»Vil De ikke have et Glas selv, Sir?« sagde Miss Tox, da Toddle viste sig.

»Tak, Frøken, siden De *nøder* mig!«

»Og er De nu ikke glad over at kunne efterlade Deres kære, gode Hustru i saadan et hyggeligt Hjem, Sir?« sagde Miss Tox og nikkede og gjorde Tegn til ham i Smug.

»Nej, Frøken,« sagde Toodles. »Jeg ønsker hende bare hjemme igen.«

Over dette græd Polly mere end nogen Sinde. Mrs. Chick, der som Moder frygtede, at denne Given efter for sin Sorg kunde være skadelig for den lille Dombey (»sur, ligefrem,« hviskede hun til Miss Tox), ilede derfor til Hjælp.

»Deres Barn vil trives udmærket hos Deres Søster Jemina, Richards,« sagde Mrs. Chick. »Og De behøver kun at gøre en Anstrængelse. De ved nok, Verden er fuld af Anstrængelser — for at være virkelig lykkelig. Der er jo allerede taget Maal af Dem til Deres Sørgedragt, ikke Richards?«

»Jo, Frøken,« hulkede Polly.

»Og jeg ved, den vil komme til at sidde smukt,« sagde Mrs. Chick. »For den samme unge Pige har syet mange Kjoler til mig. Det er ogsaa det allerbedste Materiale!«

»Aa Gud,« sagde Miss Tox, »De bliver saa nydelig, at Deres egen Mand ikke vil kunne kende Dem igen. Vel, Sir?«

Toodles var aabenbart ikke til at bestikke.

»Hvad Levemaaden angaar, Richards,« vedblev Mrs. Chick, »saa vil det bedste af alting staa til Deres Raadighed. De kan hver Dag selv bestille Deres Middagsmad; og alt, hvad De bare faar Lyst til, skal ogsaa blive skaffet, som om De var en fin Dame.«

»Ja vist!« sagde Miss Tox, der holdt Bolden i Gang med stor Sympati. »Og hvad Porteren angaar — aldeles ubegrænset, ikke sandt, Louisa?«

»Selvfølgelig,« svarede Mrs. Chick i samme Tone. »Kun en Smule Afholdenhed, forstaar De nok, min kære, hvad Grøntsager angaar.«

»Og Pickles maaske,« foreslog Miss Tox.

»Med disse Undtagelser,« sagde Louisa, »har hun fuldstændig frit Valg og vil ikke være under nogen som helst Tvang, min Ven.«

»Og desuden,« sagde Miss Tox, »hvor meget hun end holder af sit eget kære lille Barn — og jeg er vis paa, Louisa, at De dadler hende ikke, fordi hun holder af det?«

»O nej!« udbrød Mrs. Chick velvilligt.

»Saa maa hun naturligvis alligevel,«

fortsatte Miss Tox, »føle Interesse for sin lille Myndling, og anse det for en Gunst at se en lille Kerub, der er saa nær beslægtet med de højere Klasser, gradvis udvikle sig fra Dag til Dag ved en almindelig Kilde. Ikke sandt, Louisa?«

»Uden Tvivl!« sagde Mrs. Chick. »De ser, kære, at hun allerede er helt vel tilfreds og agter at sige Farvel til sin Søster Jemina og sine smaa Kæledægger og sin brave Mand med let Hjærte og et Smil; gør hun ikke, kære?«

»Ih jo!« udbrød Miss Tox. »Det er da vist, hun gør!«

Ikke desto mindre omfavnede stakkels Polly dem alle med stor Bedrøvelse og løb tilsidst sin Vej for at undgaa yderligere Afskedstagen med Børnene. Men Krigslisten lykkedes knap saa godt som den fortjente; for den næstmindste Dreng gættede hendes Hensigt og gav sig straks til at kravle op ad Trappen efter hende paa Hænder og Fødder; medens den ældste (der i Familien kaldtes »Kedelen« til Minde om Dampmaskinen) slog en dæmonisk Tappenstreg med sine Støvler for at udtrykke sin Sorg, bistaaet af den øvrige Børneflok.

En Mængde Appelsiner og Halvpence, der blev kastet i Grams til de unge Toodler, stansede deres Sorgs første Voldsomhed, og Familien blev hurtigt transporteret til deres eget Hjem ved Hjælp af Drosken, som man havde ladet vente i samme Øjemed. Under Jeminas Opsigt stimlede Børnene sammen ved Vinduet og tabte Appelsiner og Halvpence hele Vejen. Mr. Toodle selv foretrak at køre bag paa mellem Piggene, da det var den Befordringsmaade, han var bedst vant til.

Tredie Kapitel.

Hvori Mr. Dombey som Mand og Fader ses i Spidsen for det indenrigske Departement.

Da Begravelsen af den afdøde Dame var blevet besørget til fuldkommen Tilfredshed for Bedemanden, saa vel som for Nabolaget i det hele, der i Almindelighed er oplagt til at være nøjeregnende paa disse Punkter og føle det som en Fornærmelse, naar der forsømmes noget som helst i Ceremonierne, indtog de forskellige Medlemmer af Mr. Dombeys Husstand atter deres respektive Pladser i det huslige System. Denne lille Verden havde, ligesom den store udenfor Dørene, den Egenskab let at glemme sine døde; og da Kokken havde sagt, at hun var en meget rolig Dame, og Husholdersken havde sagt, at det var en fælles Lod, og Kældermesteren havde sagt, at hvem skulde have tænkt det, og Stuepigen havde sagt, at hun neppe kunde tro det, og Tjeneren havde sagt, at det forekom ham ganske som en Drøm, saa havde de fuldstændig udtømt Emnet og begyndte at synes, at deres Sørgedragter ogsaa var noget udslidte.

For Richards, der var anbragt ovenpaa i et Slags hæderligt Fangenskab, syntes hendes nye Livs Gry at bryde koldt og graat frem. Mr. Dombeys Hus var et stort Hus, paa Skyggesiden af en lang, mørk, frygtelig fornem Gade i Kvarteret melle Postlandsplace og Bryanstonesquare. Det var et Hjørnested med store, rummelige Kældere med Jærnstænger for Vinduerne, som skævøjede Døre, der førte til Skarnkasserne, skelede ned til. Et trist Hus var det,

med en cirkelformet Bagbygning, der indeholdt en hel Række Selskabssale, der vendte ud til en gruslagt Gaardsplads, hvor to henvisnede Træer med sværtede Stammer og Grene snarere skraldede end raslede, saa røgtørrede var deres Løv. Sommersolen kom aldrig i Gaden undtagen om Morgenen ved Frokosttid, da den indfandt sig tillige med Vandvognene og de gamle Kludekræmmere og Geraniesælgerne og Paraplymageren og den Mand, som fik det lille Nyrnbergerur til at slaa paa sin Vej. Den forsvandt snart igen for ikke at vende mere tilbage den Dag; og Musiktrupperne og de omvandrende Punch-Skuespillere, der kom efter, overlod Gaden til de ynkeligste Lirekasser og hvide Mus, af og til et Pindsvin til Afveksling i Underholdningen; indtil de Kældermestre, hvis Herskaber spiste ude, begyndte at staa i Gadedørene i Skumringen, medens Lygtetænderen gjorde sit aftenlige, mislykkede Forsøg paa at faa Gaden oplyst med Gas.

Huset var lige saa øde indeni som udenpaa. Da Begravelsen var ovre, befalede Mr. Dombey, at Møblerne skulde dækkes til — maaske for at gemme dem til den Søn, om hvem alle hans Planer drejede sig — og at Værelserne skulde staa ubenyttede, med Undtagelse af dem, han forbeholdt sig selv i Stueetagen. Følgelig blev der formet gaadefulde Skikkelser af Borde og Stole, der blev bunket sammen midt i Stuerne og dækkede til med store Liglagener. Klokkehaandtag, Jalousier og Spejle blev indsvøbte i Aviser, baade Dag- og Ugeblade, og fremviste brudstykkevis Beretninger om Dødsfald og skrækkelige Mord. Enhver Lysekrone eller Lampe saa, indsvøbt i Lærred, ud som en uhyre Taare, der dryppede ned fra Loftets Øje. Fugtig, kælderagtig Luft trængte ud fra Kaminerne. Den søde og begravede Dame var frygtelig at skue i en Maleriramme af spøgelsesagtige Svøb. Ethvert Vindpust, der svøbte sig om Hjørnerne fra Nabolagets Staldbygninger, ophvirvlede nogle Stumper af den Halm, der havde været strøet foran Huset, dengang hun var syg, og hvoraf mugnede Rester endnu klæbede sig fast i Nabolaget; og stadig førtes de af en eller anden usynlig Tiltrækningskraft over mod Tærskelen af det snavsede Hus lige overfor, der var at faa til Leje, og udfoldede derfra en sørgelig Veltalenhed overfor Mr. Dombeys Vinduer.

De Værelser, Mr. Dombey havde forbeholdt sig selv, stødte op til Forhallen og bestod af en Dagligstue, et Bibliothek, som i Virkeligheden var et Paaklædningsværelse, saa at Lugten af Papir, Pergament, Marokin og Ruslæder derinde kæmpede med Lugten fra forskellige Par Støvler; og et Slags Drivhus eller Frokostværelse af Glas, der frembød Udsigt til de før omtalte Træer og som oftest til nogle lurende Katte. Disse tre Værelse havde Forbindelse med hinanden. Om Morgenen, naar Mr. Dombey sad ved sin Frokost i et af de to første, saa vel som om Eftermiddagen, naar han kom hjem for at spise til Middag, blev der ringet paa Richards, for at hun skulde indfinde sig i dette Glasværelse og dér spadsere frem og tilbage med sin unge Myndling. Af de Glimt, hun ved disse Lejligheder fik af Mr. Dombey, der sad i et fjærnt Mørke og saa ud imod Barnet mellem de mørke, tunge Møbler — Huset havde i mange Aar været beboet af hans Fader, og meget af dets Udstyr var gammeldags og grimt — begyndte hun at danne sig den Forestilling om ham i hans ensomme Tilstand, at han var en forladt Fange i en Celle, eller en besynderlig Fremtoning, som man ikke turde henvende sig til.

Lille Paul Dombey's Fostermoder havde i nogle Uger selv ført dette Liv og hjulpet lille Paul igennem det; og en Dag var hun netop atter kommet ovenpaa efter sin melankolske Vandring gennem de tre triste Rum (hun gik aldrig ud uden Mrs. Chick, der paa smukke Morgener, i Reglen ledsaget af Miss Tox, kom for at hente hende og den lille ud i frisk Luft) — og hun sad i sin egen Stue, da Døren langsomt og forsigtigt blev aabnet, og en mørkøjet lille Pige kiggede ind.

»Det er uden Tvivl Miss Florence, der er kommet hjem fra sin Tante,« tænkte Richards, der aldrig havde set Barnet før. »Jeg haaber, De har det godt, Miss.«

»Er det min Broder?« spurgte Barnet og pegede paa den lille.

»Ja, min Skat,« svarede Richards. »Kom og kys ham.«

Men i Stedet for at nærme sig, saa Barnet hende ivrigt ind i Ansigtet og sagde:

»Hvad har du gjort ved min Moder?«

»Gud velsigne det lille Kræ!« udbrød Richards. »Hvilket sørgeligt Spørgsmaal! *Jeg* gjort? Ingen Ting, Miss.«

»Hvad har *de* gjort med min Moder?« spurgte Barnet.

»Jeg har aldrig set noget saa rørende i mit Liv!« sagde Richards, som ganske naturligt i Stedet for dette Barn tænkte sig en af sine egne gørende samme Spørgsmaal under lignende Omstændigheder. »Kom nærmere herhen, kære lille! Vær ikke bange for mig!«

»Jeg er ikke bange for dig,« sagde Barnet og kom nærmere. »Men jeg vil gerne vide, hvad de har gjort ved min Moder.«

»Min Skat,« sagde Richards, »du bærer den smukke sorte Kjole til Minde om din Moder.«

»Jeg kan huske min Moder« svarede Barnet med Taarer i Øjnene, »i en hvilket som helst Kjole.«

»Men Folk tager sort paa, for at huske Folk, naar de er gaaet bort.«

«Gaaet hvorhen?« spurgte Barnet.

»Kom og sæt dig hos mig,« sagde Richards, »saa skal jeg fortælle dig en Historie.«

Med en hurtig Forstaaelse af, at hun paa denne Maade vilde faa at vide, hvad hun havde spurgt om, lagde lille Florence den Hat, hun havde holdt i sin Haand lige til nu, og satte sig paa en Skammel ved Ammens Fødder og stirrede op i hendes Ansigt.

»Der var engang,« sagde Richards, »en Dame — en meget god Dame, og hendes lille Datter elskede hende højt.«

»En meget god Dame, og hendes lille Datter elskede hende højt,« gentog Barnet.

»Og da Gud ansaa det for rigtigt, blev hun syg og døde.«

Barnet gøs.

»Døde, for aldrig mere at blive set af nogen paa Jorden, og blev begravet i Jorden, hvor Træerne gror.«

»Den kolde Jord,« sagde Barnet og gøs igen.

»Nej! Den varme Jord,« svarede Polly og benyttede sig af den Fordel, hun havde vundet, »hvor de grønne smaa Frø bliver til smukke Blomster, og til Græs og Korn og jeg ved ikke hvad. Hvor gode Mennesker bliver til straalende Engle og flyver op til Himlen.«

Barnet der havde sænket sit Hoved, hævede det igen, og sad og saa opmærksomt paa hende.

»Og saa — lad mig se,« sagde Polly, der befandt sig i ikke ringe Forvirring mellem dette forskende Blik, sit Ønske om at trøste Barnet, sit pludselige Held og sin meget ringe Tro til sine egne Evner. »Da saa Damen døde, hvor de saa end førte hende hen, og hvor de end lagde hende ned, saa gik hun til Gud! Og hun bad ham, gjorde Damen,« sagde Polly og blev over al Maade rørt, saa grebet var hun selv af sin Alvor, om at lære hendes lille Datter at være vis paa det i sit Hjærte — og vide, at hun var lykkelig dér og elskede hende stadig — og haabe og prøve paa — aa, hele sit Liv — at møde hende dér en Dag for aldrig, aldrig, aldrig at skilles fra hende mere.«

»Det var min Moder,« udbrød Barnet og sprang op og slog sine Arme om hendes Hals.

»Og Barnets Hjærte,« sagde Polly og drog hende til sit Bryst — »den lille Datters Hjærte var saa opfyldt af Sandheden i dette, at selv da hun hørte det af en fremmed Amme, der ikke kunde fortælle det rigtigt, men kun var en stakkels Moder selv, og det var det hele, saa fandt hun Trøst i det, følte sig ikke saa forladt mere — hulkede og græd ved hendes Bryst — var kærligt mod den lille, der laa paa hendes Skød, og — saa, saa, saa!« sagde Polly og strøg Barnet over dets

Krøller og lod sine Taarer falde paa dem — »Saa, kære, stakkels lille!«

»Naa saaledes, Miss Floy! Og Deres Fader bliver maaske ikke vred?« raabte en skarp Stemme henne fra Døren; den kom fra et lille brunhaaret, voksentudseende Pigebarn paa fjorten, med en lille Stumpnæse og Øjne saa sorte som Stenkulsperler. »Det er vel tydeligt nok sagt Dem, at De ikke maa gaa her og plage Ammen!«

»Hun plager mig ikke,« lød Pollys forbavsede Svar. »Jeg holder meget af Børn.«

»Aa! Men om Forladelse, Mrs. Richards, det gør intet til Sagen,« svarede den sortøjede Pige, der var saa fortvivlet skarp og lidende, at hun syntes at kunne faa Øjnene til at løbe i Vand paa en. »Jeg holder maaske meget af Shillingskager, Mrs. Richards, men derfor er det ikke sikkert, at jeg faar dem til Te.«

»Naa, det har ingen Ting at sige,« sagde Polly.

»Tak skal De have, Mrs. Richards,« har det ikke det!« svarede det skarpe Pigebarn. Men De vil maaske være saa venlig at erindre, at Miss Floy staar under min Varetægt, og Master Paul under Deres.«

»Men derfor behøver vi jo ikke at skændes,« sagde Polly.

»Nej vist, Mrs. Richards,« svarede Ildsprutten. Aldeles ikke, jeg ønsker det ikke, vi behøver ikke at staa paa den Fod, efter som jeg har Miss Floy for bestandig, men De kun Master Paul midlertidig.« Ildsprutten gjorde ikke andet end Kommapavser, og affyrede alt, hvad hun havde at sige, i en Sætning og i ét Andedrag, hvis det var muligt.«

»Er Miss Florence ikke nylig kommet hjem?« spurgte Polly.

»Jo, Mrs. Richards, nylig kommet hjem, og her, Miss Floy, før De har været et Kvarter i Huset, gaar De og smører Deres vaade Ansigt mod den kostbare Sørgeskole, Mrs. Richards bærer for Deres Moder!« Med disse Ord rev den unge Ildsprutte, hvis virkelige Navn var Susan Nipper, Barnet fra dets nye Veninde, som var det en Tand, hun trak ud. Men hun syntes mere at gøre det af overdreven Pligtopfyldelse, end fordi hun ønskede at være uvenlig.

»Hun vil blive fuldkommen lykkelig nu, da hun er kommet hjem igen,« sagde Polly og nikkede til hende med et opmuntrende Smil paa sit sunde Ansigt, »og hun vil blive glad over at se sin kære Fader i Aften.«

»Gud, Mrs. Richards!« udbrød Miss Nipper. »Sig ikke det. Se sin kære Fader! Det vilde jeg nok se hende gøre!«

»Skal hun da ikke det?« spurgte Polly.

»Gud nej, Mrs. Richards, hendes Fader er altfor indtaget i en anden, og før der var nogen anden at være indtaget i, var hun aldrig hans Yndling heller, for Pigebørn bliver ikke regnet for en Døjt her i Huset, Mrs. Richards, det kan *jeg* forsikre Dem for.«

Barnet saa hurtigt fra den ene til den anden, som hørte og forstod hun, hvad der blev sagt.

»De forbavser mig!« udbrød Polly. »Har Mr. Dombey ikke set hende siden — —«

»Nej! afbrød Susan Nipper. »Ikke én Gang, og før den Tid har han i Maaneder igennem neppe kastet sine Øjne paa hende, og jeg tror ikke, han vilde have kendt hende som sit eget Barn, hvis han mødte hende i Morgen. Mrs. Richards, hvad *mig* angaar,« sagde Ildsprutten fnisende, »saa tvivler jeg paa, at han aner min Eksistens.«

»Den kære lille!« sagde Richards, hvormed hun ikke mente Miss Nipper, men lille Florence.

»Aa, jeg vil sige Dem, Mrs. Richards, at der er en Barbar ikke hundrede Mile herfra, hvor vi nu taler sammen, naturligvis de tilstedeværende undtagne,« sagde Susan Nipper, »Godmorgen, Mrs. Richards, kom nu med, Miss Floy, og gaa ikke og hæng bagud som et uartigt Barn, der ikke tager Lære af Himlens Domme!«

Skønt lille Florence blev saaledes formanet, og skønt Susan halede i hende, som om hun vilde rive hendes højre

Skulder af Led, rev hun sig dog løs og kyssede sin nye Veninde kærligt.

»Farvel!« sagde Barnet. »Gud velsigne dig! Jeg kommer snart ned og besøger dig igen, og kommer du snart op og besøger mig? Susan giver os nok Lov. Gør du ikke, Susan?«

Ildsprutten syntes alt i alt at være en godmodig lille Skabning, skønt hun var en Discipel af den pædagogiske Skole, der holder for, at Børn lige som Penge maa rystes og rasles en hel Del omkring for at holde sig blanke. For da denne Bøn blev rettet til hende med mange indsmigrende Bevægelser og Kærtegn, lagde hun sine korte Arme over Kors og rystede paa Hovedet og fik et mildere Udtryk i sine vidt opspilede Øjne.

»Det er ikke rigtigt af Dem at bede om det, Miss Floy, for De ved, at jeg kan ikke sige Nej til Dem, men Mrs. Richards og jeg vil se, hvad der kan gøres, hvis Mrs. Richards har Lyst, jeg har Lyst til at gøre en Rejse til Asien, skal jeg sige Dem, Mrs. Richards, men jeg ved maaske ikke, hvordan jeg skal komme ud af Londons Dokker.«

Richards tilkendegav sit Bifald.

»Dette Hus er ikke videre overfyldt med Morskab,« sagde Miss Nipper, »saa man behøver at gøre sig mere ensom, end man er nødt til. Deres Tox'er og deres Chicks'er kan maaske trække to Fortænder ud paa mig, Mrs. Richards, men der er ingen Grund til, at jeg skulde behøve at tilbyde dem hele Sættet.«

Ogsaa denne Udtalelse bifaldt Richards som uimodsigelig.

»Saa jeg tør nok sige,« sagde Susan Nipper, »at jeg er villig til at staa paa en god Fod med Dem, Mrs. Richards, saalænge De er hos Master Paul, hvis vi kan komme ud af det uden at handle aabenlyst mod Ordre, men Gud bevare *mig*, Miss Floy, De har jo ikke faaet Tøjet af endnu, De slemme Barn, se nu, De kommer med!«

Med disse Ord greb Susan Nipper i et Anfald af Tyranni fat i sin lille Myndling og fejede hende ud af Stuen.

Det sorgfulde og forsømte Barn var saa blidt, saa roligt og saa langt fra at beklage sig, og saa fuld af en Kærlighed, ingen syntes at bryde sig om at modtage, og opfyldt af saa mere sørgmodig Klogskab, som ingen syntes at bryde sig om eller frygte for at saare, at det skar i Polly i Hjærtet, da hun atter var alene. Under det simple Optrin, der havde fundet Sted mellem hende og den moderløse lille Pige, var hendes eget moderlige Hjærte ikke blevet mindre rørt end Barnets; og hun følte ligesom Barnet, at de fra dette Øjeblik af var knyttet sammen af en fælles Fortrolighed og Interesse.

Til Trods for Mr. Toodle's store Tillid til Polly, var hun ham maaske kun meget lidt overlegen, hvad Dannelse angaar. Men hun var et smukt og klart Eksempel paa en Natur, der alt i alt altid er bedre, sandere, højere, ædlere, hurtigere til at føle og mere trofast til at bevare, alt hvad der er ømt og medlidende og selvfornægtende og opofrende, end Mandens Natur. Og ulært som hun var, kunde hun maaske allerede dengang have bibragt Mr. Dombey en gryende Kundskab, der da ikke tilsidst vilde være slaaet ned i ham som et Lyn.

Men dette fører os for vidt. Polly tænkte dengang kun paa at udnytte sit Held med at forsone Miss Nipper og finde paa lovlige, ikke oprørske, Midler til at have Florence hos sig. Der frembød sig tilfældig en Udvej samme Aften.

Hun var blevet kaldt ned i Glasværelset som sædvanligt, og havde vandret op og ned dér længe med den lille i sine Arme, da Mr. Dombey til hendes Forbavselse og Skræk pludselig kom ud og blev staaende foran hende.

»God Aften, Richards.«

Ganske den samme barske, stive Gentleman, som hun havde set den første Dag. Med et saa strængt Blik, at hun uvilkaarligt slog Øjnene ned og nejede paa samme Tid.

»Hvordan har Master Paul det, Richards?«

»Han trives godt, Sir.«

»Han ser saadan ud,« sagde Mr. Dombey og saa med stor Interesse paa det spæde Ansigt, hun viste ham, skønt han lod, som om det, var ham halvvejs

ligegyldigt. »Jeg haaber, De faar alt, hvad De trænger til?«

»Jo mange Tak, Sir.«

Pludselig trak hun imidlertid paa Svaret, saa at Mr. Dombey, der allerede havde vendt sig bort, atter vendte sig spørgende imod hende.

»Jeg tror ikke, der er noget saa godt til at gøre Børn livlige og muntre, Sir, som at de ser andre Børn lege omkring dem,« sagde Polly og tog Mod til sig.

»Jeg tror, jeg sagde Dem, da De kom her,« sagde Mr. Dombey og rynkede Panden, »at jeg ønskede, De saa saa lidt til Deres Børn som muligt. De kan godt fortsætte Deres Spadseretur.«

Dermed forsvandt han ind i sit indre Værelse, og Polly havde den Tilfredsstillelse at føle, at han ganske havde misforstaaet hendes Henvendelse, og at hun var faldet i Unaade, uden i mindste Maade at fremme sin Plan.

Den næste Aften fandt hun ham spadserende rundt i Drivhuset, da hun kom ned. Da hun blev staaende ved Døren, forbavset ved det uvante Syn, og uden at vide, om hun skulde gaa videre eller trække sig tilbage, kaldte han hende ind.

»Hvis De virkelig mener, at den Art Selskab er godt for Barnet,« sagde han skarpt, som om hun lige havde fremsat sit Forslag, »hvor er saa Miss Florence?«

»Intet kunde være bedre end Miss Florence, Sir,« sagde Polly ivrigt, »men jeg forstod paa hendes lille Barnepige, at de ikke maatte —«

Mr. Dombey ringede, og blev ved at vandre op og ned, til der kom en.

»Sig dem, at de altid skal lade Miss Florence være hos Richards, naar hun ønsker det, og gaa ud med hende og saa fremdeles. Sig, at de skal lade Børnene være sammen, naar Richards ønsker det.«

Jærnet var nu varmt, og Richards smedede det dristigt — det var en god Sag, derfor var hun dristig, skønt hun følte uvilkaarlig Angst for Mr. Dombey — og hun forlangte derfor, at Miss Florence paa en bestemt Tid skulde sendes ned for at blive gode Venner med sin lille Broder.

Hun lod, som om hun vuggede Barnet paa sine Arme, da Tjeneren trak sig tilbage med denne Besked, men hun syntes at se, at Mr. Dombey skiftede Farve; at Udtrykket i hans Ansigt ganske forandredes, at han hurtigt vendte sig om, som vilde han tilbagekalde, hvad han havde sagt, eller hvad hun havde sagt, eller begge Dele, og kun afholdtes derfra af ligefrem Undseelse.

Og hun havde Ret. Sidste Gang han havde set sit tilsidesatte Barn, havde der været noget i den sørgelige Omfavnelse mellem hende og hendes døende Moder, som paa én Gang virkede som en Aabenbaring og en Bebrejdelse paa ham. Hvor ganske optaget han end var af den Søn, paa hvem han byggede saa store Forhaabninger, saa kunde han dog ikke glemme denne sidste Scene. Han kunde ikke glemme, at han ikke havde haft nogen Del i den. At paa Bunden af dens klare Dybde af Ømhed og Sandhed laa disse to Skikkelser, knugende hinanden i deres Arme, medens han stod paa Bredden ovenover dem og saa ned som en blot og bar Tilskuer — uden Del i dem — ganske lukket ude.

Ude af Stand til at glemme disse Ting eller holde sit Sind frit fra de taagede Skikkelser, de vakte til Live, og som havde Magt til at gøre sig synlige for ham igennem hans Stoltheds Taage, forandredes hans tidligere Følelse af Ligegyldighed overfor lille Florence til en ualmindelig Uro. Han følte det næsten, som om hun iagttog og mistroede ham. Som om hun ejede Nøglen til noget hemmeligt i hans Bryst, hvis Natur han neppe selv var klar over. Som havde hun et medfødt Kendskab til en skurende og uren Stræng inden i ham, og hendes blotte Aandedræt kunde faa den til at give Lyd.

Hans Følelse overfor dette Barn havde været negativ lige fra hendes Fødsel. Han havde aldrig følt Uvilje for hende; det havde ikke været Umagen værd, og han havde ingen Trang følt til det. Hun

havde aldrig ligefrem været ham ubehagelig, men nu var han ilde tilpas overfor hende. Hun forstyrrede hans Fred. Han vilde have foretrukket helt at skyde Tanken om hende til Side, hvis han havde vidst *hvordan*. Maaske — hvem kan løse slige Gaader? — Var han bange for, at han skulde komme til at hade hende.

Da lille Florence frygtsomt kom til Syne, stansede Mr. Dombey paa sin Vandring frem og tilbage og saa paa hende. Havde han set paa hende med større Deltagelse og med en Faders Øje, vilde han maaske i hendes skarpe Blik have læst de bange Tanker, som fik hende til at vakle, det lidenskabelige Ønske om at turde løbe hen og klynge sig til ham og raabe, medens hun skjulte sit Ansigt i hans Favn. O, Fader, prøv paa at elske mig! der er ingen anden! — og saa Skrækken for at blive stødt bort, for at være dristig og fornærme ham, den ynkværdige Tilstand, hvori hun stod dér, trængende til Beroligelse og Opmuntring, medens hendes overvældede unge Hjærte søgte efter en naturlig Hileplads for sin Sorg og Kærlighed.

Men han saa intet af dette. Han saa hende blive staaende ubestemt ved Døren og se paa ham; og han saa ikke mere.

»Kom ind,« sagde han. »Kom ind; hvad er Barnet bange for?«

Hun kom ind; og efter et Øjeblik at have set sig om med en usikker Mine, blev hun staaende tæt indenfor Døren og pressede sine smaa Hænder tæt imod hinanden.

»Kom her, Florence,« sagde hendes Fader koldt. »Ved du, hvem jeg er?«

»Ja, Fader.«

»Har du ingenting at sige mig?«

De Taarer, der stod i hendes Øjne, medens hun hurtigt hævede dem op imod hans Ansigt, frøs til Is af det Udtryk, det bar. Hun saa atter ned og rakte sin skælvende Haand frem.

Mr. Dombey tog den løst i sin og stod et Øjeblik og saa ned paa hende, som vidste han lige saa lidt som Barnet, hvad han skulde sige eller gøre.

»Naa ja! Vær en god Pige!« sagde han og klappede hende paa Hovedet og saa stjaalent paa hende med et forvirret og tvivlende Blik. »Gaa hen til Richards! Hører du!«

Hans lille Datter betænkte sig et Øjeblik endnu, som vilde hun endnu have klynget sig til ham, eller som havde hun endnu et svagt Haab om, at han vilde tage hende op i sine Arme og kysse hende. Hun saa endnu engang op i hans Ansigt. Han tænkte paa, hvor hendes Udtryk da lignede det, hvormed hun hin Aften havde set om paa Doktoren, og uvilkaarligt lod han hendes Haand falde og vendte sig bort.

Det var ikke vanskeligt at opdage, at Florence i høj Grad trykkedes af sin Faders Ansigt. Det øvede ikke alene Tvang paa Barnets Sind, men endogsaa paa hendes Bevægelsers naturlige Ynde og Frihed. Polly holdt endnu tappert ud, skønt hun saa dette, og da hun dømte Mr. Dombey ud fra sig selv, nærede hun stor Tillid til den stumme Bøn, der laa i stakkels lille Florences Sørgedragt. »Det er virkeligt haardt,« tænkte Polly, »hvis han kun bryder sig om et lille, moderløst Barn, naar han har endnu et, og det en Pige, lige for sine Øjne.«

Derfor lod Polly hende blive staaende for hans Øjne, saa længe hun kunde, og manøvrede saa snildt med lille Paul, at det var aabenbart, at han blev meget livligere af sin Søsters Selskab. Da det var Tid til at gaa ovenpaa igen, vilde hun have sendt Florence ind i det indre Værelse for at sige Godnat til sin Fader, men Barnet var frygtsomt og holdt sig tilbage; og da hun trængte ind paa hende igen, holdt hun Hænderne for Øjnene, som vilde hun lukke sin egen Uværdighed ude, og sagde: »Aa nej, nej! Han bryder sig ikke om mig! Han bryder sig ikke om mig!«

Dette lille Optrin imellem dem havde tiltrukket sig Mr. Dombeys Opmærksomhed, og han spurgte inde fra Bordet, hvor han sad ved sin Vin, hvad der var i Vejen.

»Miss Florence var bange for at for-

styrre, Sir, hvis hun gik ind for at sige Godnat,« sagde Richards.

»Det gør ikke noget,« svarede Mr. Dombey. »De kan lade hende komme og gaa uden Hensyn til mig.«

Barnet fo'r sammen, da hun hørte dette — og var borte, førend hendes ydmyge Veninde fik set sig om.

Imidlertid triumferede Polly ikke lidt over det Held, hun havde haft med sin velmente Plan, og over den Behændighed, hvormed hun havde ført den igennem — hvorom hun afgav Ildsprutten en fuldstændig Beretning, da hun atter i god Behold var kommet ovenpaa. Miss Nipper modtog dette Bevis paa hendes Fortrolighed, saa vel som denne Udsigt til deres ugenerte Omgang i Fremtiden, temmelig koldt og var alt andet end begejstret i sine Glædesudbrud.

»Jeg troede De vilde være blevet fornøjet,« sagde Polly.

»Aa ja, Mrs. Richards, jeg er ogsaa meget godt fornøjet, mange Tak,« svarede Susan, der pludselig var blevet saa overmaade rank, at hun syntes at have anbragt et ekstra Ben i sit Snøreliv.

»De viser det ikke,« sagde Polly.

»Aa, da jeg kun er *fast*, kunde man vel ikke vente, at jeg skulde vise det, som en midlertidig,« sagde Susan Nipper. »Midlertidige kan gøre, hvad de vil her, mærker jeg, men skønt der er fortræffelig Brandmur mellem dette Hus og Nabohuset, saa har jeg maaske netop ikke Lyst til at gaa derover alligevel, Mrs. Richards!«

Fjerde Kapitel.

Hvori nogle flere viser sig første Gang paa Skuepladsen for disse Begivenheder.

Skønt Dombey og Søns Kontor laa i Londons City, og man derfra kunde høre Bowkirkens Klokker, naar deres klingende Stemmer ikke druknedes af Larmen i Gaderne, kunde man dog i Genstandene der omkring finde Antydninger af en eventyrlig og romantisk Historie. Gay og Magog stod ikke ti Minutters Gang derfra; den kongelige Børs var tæt ved; Englands Bank med sine Dynger af Guld og Sølv under Jorden »mellem de døde« var deres prægtige Nabo. Lige om Hjørnet laa det nye ostindiske Hus, mættet med Forestillinger om kostbare Stoffer og Stene, Tigre, Elefanter, Howdaher, Hookaher, Parasoller, Palmetræer, Palankiner og prægtige Fyrster med brune Ansigter, siddende paa Tæpper med Næserne af deres Tøfler bøjet stærkt i Vejret. Overalt i deres umiddelbare Nærhed kunde man se Billeder af Skibe, der stod for fulde Sejl til alle Dele af Verden; Varehuse, der med en halv Times Varsel kunde udstyre enhver til en hvilken som helst Rejse; og smaa Midshipmen af Træ i forældede Søuniformer, uafbrudt optagne udenfor Skibsinstrumentmagernes Butiksdøre af at tage Observationer af Hyrevognene.

Som eneste Herre og Ejer til et af disse Billeder — det som man i Fortrolighed sagt kunde kalde det mest trædte — det, som med det utaalelige Praleri hævede sig frem over Fortovet med højre Fod forrest, og havde de Skospænder og de Vestelommer der var mest forenelige med den menneskelige Fornuft, og som

for sit højre Øje havde det urimeligste, mest uforholdsmæssige Stykke Maskineri — som eneste Herre og Ejer til denne Midshipman, og oven i Købet stolt af ham, havde en ældre Gentleman med Uldparyk betalt Husleje, Skatter og Afgifter i flere Aar, end mangen en fuldvoksen Midshipman af Kød og Blod har kunnet tælle i sit Liv; og Midshipmen, der har opnaaet en ganske anstændig Alder, har der dog aldrig været nogen Mangel paa i den engelske Flaade.

Denne gamle Gentlemans Varelager indbefattede Kronometre, Barometre, Teleskoper, Kompasser, Kort, Sekstanter, Kvadranter, og alle Slags Redskaber, der bruges til at udregne et Skibs Kurs med, eller til at føre en Skibsjournal med eller udnytte et Skibs Opdagelser. Genstande af Messing og Glas laa paa hans Hylder eller i hans Skuffer, som ingen uden den indviede kunde have fundet op og ned paa eller gættet sig til Brugen af eller efter blot en enkelt Undersøgelse atter uden Hjælp faaet anbragt i deres Mahognireder. Alting var presset ind i de snevreste Æsker, passet ind i de mindste Kroge, stoppet ind blandt de mest uforskammede Puder og skruet ind i de spidseste Vinkler for at forebygge, at deres filosofiske Ro blev forstyrret af Havets Rullen. Den Slags usædvanlige Forsigtighedsregler var taget i hvert enkelt Tilfælde for at spare Plads og holde Genstanden i rette Stilling; og der var anbragt og indpudet og sammenskruet saa megen praktisk Navigation i hver enkelt Kasse (enten denne, som nogle af dem, blot var en Plade, eller som andre noget midt imellem en trekantet Hat og en Søstjærne, og disse var endda helt beskedne Kasser i Sammenligning med nogle af de andre) — at selve Butiken syntes at være blevet smittet og næsten at være et pænt sødygtigt Fartøj, der blot manglede tilstrækkelig Plads, for det Tilfælde at den uventet skulde løbe ud, for trygt at kunne klare sig Vej til en hvilken som helst øde Ø i Verden.

Mange mindre Ting i den af sin lille Træmidshipman saa stolte Skibinstrumentmagers huslige Liv støttede denne Forestilling. Da han især havde sine Bekendtskaber mellem Skibshandlere og lignende, havde han altid fuldt op af veritable Skibsbeskøjter paa sit Bord. Det var fortroligt med tørret Kød og Tunger, der lugtede ualmindelig stærkt af Tovværk. Pickles blev sat frem i store Dunke med »Leverandør af al Slags Skibsproviant« paa Etiketten; Spiritus serveredes i Kurveflasker uden Halse. Gamle Stik af Skibe, med alfabetiske Henvisninger til deres forskellige Mysterier, hang i Ramme paa Væggene; en Fregat under Sejl prydede Tallerknerne; udenlandske Konkylier, Tang og Mos smykkede Kaminhylden; den lille panelede Dagligstue bagved oplystes gennem et Skylight ligesom en Kahyt.

Her levede han ogsaa paa fuldstændig Skippermaner alene med sin Nevø Walther: en Dreng paa fjorten, der lignede en Midshipman tilstrækkelig til at passe i Ensemblet. Men dér endte det ogsaa; thi Solomon Gills selv (oftere kaldet Gamle Sol) var langt fra at have et sømandsagtigt Udseende. For ikke at tale om hans Uldparyk, der var en saa ligefrem og stridig Uldparyk, som nogen Sinde har siddet paa et Hoved, og med hvilken han lignede alt andet end en Fribytter, var han en sindig, roligt talende, betænksom gammel Fyr, med Øjne saa røde, som var de et Par smaa Sole, der kiggede ud paa én gennem en Taage, og et nylig vakt Væsen, saadan som han kunde have faaet det ved at stirre tre—fire Dage i Træk gennem hvert eneste optisk Væsen i hans Butik, og saa pludselig vende tilbage til Verden igen for at finde den grøn. Den eneste Forandring, der nogen Sinde var blevet iagttaget i hans Ydre, var fra et helt Sæt kaffebrune Klæder, der var meget rummelige og smykkede med blanke Knapper, til det samme Sæt kaffebrunt minus de unævnelige, som da var af lysegult Nankin. Han bar et meget sirligt Kalvekrøs, et Par første Klasses Briller paa sin Pande, og et frygteligt

Kronometer i sin Vestelomme; og hellere end at tvivle paa denne Skat, vilde han have troet paa en Sammensværgelse mod den mellem alle Byens Klokker og Lommeure, ja Solen selv. Saadan som han var, saadan havde han været i Butiken og i Dagligstuen bag den lille Midshipman Aar efter Aar; han gik regelmæssig i Seng ovenpaa hver Aften i et hylende Kammer langt fra de andre Beboere, hvor der ofte blæste voldsomme Orkaner, naar de engelske Gentlemen, der boede nede i Stilheden, havde liden eller ingen Anelse om Vejrets Tilstand.

Det er en Efteraarseftermiddag Klokken halvseks, da Læseren og Solomon Gills lærer hinanden at kende. Solomon Gills er i Færd med at se, hvad Klokken er paa det ufejlbarlige Kronometer. Den sædvanlige daglige Udrensning har allerede i en Time eller mere været i Gang i City; og Menneskestrømmen ruller stadig vest paa. »Gaderne er ved at tynde stærkt ud,« som Mr. Gills siger. Det truer med at blive Regn i Aften. Alle Barometerne i Butiken er i daarligt Humør, og Regnen skinner allerede paa Træ-Midshipmanens opskræmmede Hat.

»Jeg gad vidst, hvor Walther bliver af!« sagde Solomon Gills efter at han omhyggeligt havde stukket Kronometret i Lommen igen. »Her har Middagen været færdig i en halv Time, og ingen Walther!«

Mr. Gills vendte sig om paa sin Stol bag Disken og saa ud mellem Instrumenterne i Vinduet, for at se, om hans Nevø ikke kom over Gaden. Nej. Han var ikke mellem de hoppende Paraplyer, og han var ganske bestemt ikke den Avisdreng med Voksdugskasketten, som langsomt arbejdede sig gennem Messingpladen udenpaa, medens han skrev sit Navn over Mr. Gills' Navn med sin Pegefinger.

»Hvis jeg ikke vidste, at han holdt for meget af mig til at stikke af og gaa til Søs mod mit Ønske, vilde jeg begynde at blive ængstelig,« sagde Mr. Gills og bankede med sine Knoer paa to-tre Barometre. »Det vilde jeg virkelig. De falder allesammen eh! Bunker af Fugtighed! Naa! Der trænges til det.«

»Jeg tror ikke,« sagde Mr. Gills og blæste Støvet af Glaslaaget paa en Kompasæske, »at du peger mere lige og nøjagtigt mod Dagligstuen bagved, end Drengens Tilbøjelighed gør. Og Dagligstuen kunde heller ikke ligge mere lige. Stik Nord. Ikke Tyvendedelen af en Streg til nogen af Siderne.«

»Hallo, Onkel Sol!«

»Hallo, min Gut!« raabte Instrumentmageren og drejede sig hurtigt omkring. »Naa saa dér er du?«

En kvik, munter Dreng, frisk af at løbe hjem i Regnen, med et kønt Ansigt, klarøjet og krølhaaret.

»Naa Onkel, hvordan har du klaret dig uden mig hele Dagen? Er Middagsmaden færdig? Jeg er saa sulten.«

»Hvad angaar at klare sig,« sagde Solomon godmodigt, »saa skulde det være sært, om jeg ikke kunde klare mig bedre uden en Hvalp som dig, end med dig. Og hvad Maden angaar, saa har den ventet paa dig en halv Time. Og hvad angaar at være sulten, saa er *jeg* det.«

»Lad saa gaa, Onkel!« raabte Drengen. »Hurra for Admiralen!«

»Fanden i Vold med Admiralen!« svarede Solomon Gills. »Du mener Lord Mayor.«

»Nej jeg gør ikke!« sagde Drengen. »Hurra for Admiralen! Frem—ad!«

Paa dette Kommandoord blev Uldparykken og dens Bærer uden Modstand trængt ind i Dagligstuen, ligesom i Spidsen for fem Hundrede Mand ved en Entring; og Onkel Sol og hans Nevø blev snart optagne af en stegt Tunge med Udsigt til Steg bagefter.

»Lord Mayor leve, Wally!« sagde Solomon. »Vi vil ikke høre mere om Admiraler! Lord Mayor er *din* Admiral!«

»Er han ikke en anden Ting!« sagde Drengen og rystede paa Hovedet. »Sværddrageren er bedre end han. Han drager dog *sit* Sværd somme Tider.«

»Og en køn Figur gør han med det for al sin Ulejlighed,« svarede Onkelen. »Hør paa mig, Wally, hør paa mig. Se paa Kaminhylden.«

»Men hvem har dog hængt mit Sølvbæger dér op paa et Søm?« udbrød Drengen.

»Det har jeg,« sagde hans Onkel. »Ingen flere Bægre nu. I Dag maa vi begynde at drikke af Glas, Walther. Vi er Forretningsfolk. Vi hører til City. Vi begyndte Livet i Morges.«

»Naa Onkel,« sagde Drengen. »Jeg vil drikke af, hvad du synes, saa længe jeg kan drikke dig til. Din Skaal Onkel! og Hurra for —«

»Lord Mayor,« afbrød den gamle Mand.

»For Lord Mayor, Sherifferne, Byraadet og Vælgerne,« sagde Drengen. »De længe leve!«

Onkelen nikkede yderst tilfreds. »Og lad os nu høre noget om Firmaet,« sagde han.

»Aa, der er ikke stort at fortælle om det Firma, Onkel,« svarede Drengen og klingrede med sin Kniv og Gaffel. »Det er nogen dygtig mørke Kontorer, og i den Stue, hvor jeg sidder, er der et højt Kamingitter, og et Jærnpengeskab, og nogen Lister over Skibe, der skal sejle, og en Almanak og nogle Pulte og Stole og en Blækflaske og nogle Bøger og Kasser og en Masse Edderkoppespind, og i et af dem, lige over Hovedet paa mig, en indskrumpen Spyflue, der ser ud, som den havde hængt dér, jeg ved ikke hvor længe.«

»Ikke andet?« sagde Onkelen.

»Nej, ikke andet, med Undtagelse af et gammelt Fuglebur (jeg gad vidst, hvordan *det* nogen Sinde er kommet dér hen!) og en Kulkasse.«

»Ingen Bankbøger eller Chequebøger eller Veksler eller den Slags Tegn paa, at Rigdommen strømmer ind fra Dag til Dag?« sagde gamle Sol og saa opmærksomt paa sin Nevø ud gennem den Taage, der altid syntes at svære om ham, idet han lagde stærkt Eftertryk paa Ordene.

»Aa jo, dem er der vist fuldt op af,« svarede hans Nevø ligegyldigt. »Men alle den Slags Ting er i Mr. Carkers Værelse, eller Mr. Morfins, eller Mr. Dombeys.«

»Har Mr. Dombey været der i Dag?« spurgte Onkelen.

»Ihja! Ind og ud hele Dagen!«

»Han tog vel ingen Notits af dig?«

»Jo, han gjorde. Han gik hen til min Stol — jeg vilde ønske, han ikke var saa højtidelig og stiv, Onkel — og sagde: »Naa, De er Søn af Mr. Gills, Instrumentmageren?« »Nevø, Sir,« sagde jeg. »Jeg sagde Nevø, Dreng,« sagde han. Men jeg kunde gøre min Ed paa, at han sagde Søn, Onkel.«

»Du har sikkert taget fejl. Det er lige meget.«

»Ja, det er lige meget, men jeg syntes ikke han havde behøvet at være saa bidsk. Der var ikke noget ondt i, om han sagde Søn. Saa sagde han, at du havde talt til ham om mig, og at han følgelig havde givet mig Ansættelse paa Kontoret, og at man ventede, at jeg skulde være paapassende og punktlig, og saa gik han. Jeg tror ikke, han syntes videre om mig.«

»Du mener vel,« bemærkede Instrumentmageren, »at du ikke syntes videre om ham.«

»Naa ja, maaske, Onkel,« sagde Drengen leende. »Det har jeg ikke tænkt over.«

Solomon saa lidt alvorligere ud, medens han fuldendte sit Maaltid og af og til saa paa Drengens aabne Ansigt. Da de var færdige, og Dugen var taget af (Maden var blevet bragt fra et Spisehus i Nabolaget) tændte han et Lys og gik ned i en lille Kælder, medens hans Nevø lyste for ham fra den skimlede Trappe. Efter et Øjebliks Famlen frem og tilbage vendte han tilbage med en Flaske, der saa meget gammel ud og var bedækket med Støv og Snavs.

»Men Onkel Sol!« sagde Drengen, »hvad er det, du gør! Det er den vidunderlige Madeira! — Der er kun én Flaske tilbage endnu!«

Onkel Sol nikkede, at han vidste meget godt, hvad han gjorde; og efter at han i højtidelig Tavshed havde trukket den op, fyldte han to Glas og satte Flasken og ét tredje rent Glas paa Bordet.

»Du skal drikke den anden Flaske,

Wally,« sagde han, »naar du er blevet en holden Mand; naar du er en agtet, lykkelig Mand; naar den Begyndelse, du har gjort i Dag har — som jeg beder Himlen, at den maa! — ført dig til en jævn Del af den Bane, du har at gennemløbe, mit Barn. Din Skaal!«

Noget af den Taage, der hang om gamle Sol, syntes han at have faaet i Halsen; for han talte hæst. Hans Haand rystede ogsaa, da han stødte sit Glas mod sin Nevøs. Men da han først havde faaet Vinen til sine Læber, drak han den ud som en Mand, og smækkede med dem bagefter.

»Kære Onkel,« sagde Drengen med et Forsøg paa at tage det muntert, medens Taarerne stod ham i Øjnene, »for den Ære, du har gjort mig etcetera etcetera. Maa jeg nu have Lov til at udbringe en Skaal for Mr. Solomon Gills med tre Gange tre og saa det lange. Hurra! Og saa holder du en Takketale, naar vi drikker den sidste Flaske sammen, ikke?«

De klinkede atter; og Walther, der vilde spare paa Vinen nippede til sit Glas og holdt det op for Øjet med saa kritisk en Mine, som det var ham muligt at anlægge.

Hans Onkel sad en Tid tavs og saa paa ham. Da deres Øjne omsider mødtes, fortsatte han paa én Gang sine Tanker højt, som om han havde talt hele Tiden.

»Ser du, Walther,« sagde han, »i Virkeligheden er denne Forretning en ren og skær Vane for mig. Jeg er saa indgroet med denne Vane, at jeg neppe kunde leve, hvis jeg opgav den; men der er ingen Ting at bestille, ingen Ting at bestille. Dengang den Uniform var i Brug,« sagde han og pegede paa Midshipmanen, »da var der Formue at tjene, og de blev tjent. Men Konkurrence, Konkurrence — ny Opfindelser, ny Opfindelser — Forandring, Forandring — Verden er løbet fra mig. Jeg ved knap, hvor jeg selv er; langt mindre, hvor mine Kunder er.«

»Blæse med dem, Onkel!«

»Siden du kom hjem fra Kostskolen i Peckham for Eksempel — og det er ti Dage siden,« sagde Solomon, »kan jeg ikke huske, at der har været mere end én Person i Butiken.«

To, Onkel, husker du ikke det? Der var den Mand, som kom for at faa en Sovereign byttet —«

»Ja, det var ham,« sagde Solomon.

»Men Onkel, regner du da ikke den Kone for nogen, der kom for at spørge om Vej til Mile-end Bommen?«

»Jo, det er sandt, sagde Solomon. »Hende havde jeg glemt. To Personer altsaa.«

»De købte ganske vist ingen Ting,« udbrød Drengen.

»Nej. De købte ingen Ting,« sagde Solomon roligt.

»Eller saa paa noget.«

»Nej. Hvis de havde villet det, var de gaaet ind i en anden Butik,« sagde Solomon i samme Tone.

»Men der var to, Onkel,« udbrød Drengen, som om det var en stor Triumf. »Du sagde kun én.«

»Godt, Wally,« vedblev den gamle Mand efter en kort Pavse. »Men da vi ikke er som de vilde, der kom til Robinson Crusoes Ø, kan vi ikke leve af en Mand, som beder om at faa en Sovereign vekslet, og en Kone som spørger om Vej til Mile-end Bommen. Som jeg sagde før, Verden er løbet fra mig. Jeg beklager mig ikke over den; men jeg forstaar den ikke længere. Forretningsfolk er ikke, som de var før, Lærlinge er ikke de samme mere, Forretninger er ikke de samme, Varerne er ikke de samme. Syv Ottendedele af mit Lager er forældet. Jeg er en gammeldags Mand i en gammeldags Butik i en Gade, der ikke er den samme, som jeg kan huske den. Jeg er kommet bagefter Tiden, og jeg er for gammel til at indhente den igen. Selv den Støj, den gør langt forud, forvirrer mig.«

Walther vilde tale, men hans Onkel hævede sin Haand.

»Derfor, Wally — derfor er det, at jeg saa gerne vilde have dig tidligt ud i den travle Verden og paa dens Spor. Jeg er kun denne Forretnings Genfærd — selv er den svundet bort for længst;

og naar jeg dør, vil Genfærdet blive begravet. Da den aabenbart altsaa ikke er nogen Arv for dig, har jeg anset det for bedst at udnytte omtrent den eneste af mine gamle Forbindelser til Fordel for dig. Nogen anser mig for at være velstaaende. Jeg vilde ønske for din Skyld, at de havde Ret. Men hvad jeg end efterlader mig, eller hvad jeg end kan give dig, saa er du i et Hus som Dombeys paa Vejen til at kunne bruge det godt og faa det mest mulige ud af det. Vær flittig, prøv paa at synes om det, min kære Gut, arbejd paa at opnaa en betrygget Uafhængighed og bliv lykkelig.«

»Jeg skal gøre alt, hvad jeg kan, Onkel, for at fortjene din Kærlighed. Det vil jeg sandelig,« sagde Drengen ivrigt.

»Jeg ved det,« sagde Solomon. »Jeg er vis paa det,« og han drak med forøget Velbehag endnu et Glas af den gamle Madeira. »Hvad Søen angaar,« fortsatte han, »saa er den god nok i Indbildningen, Wally, men den duer ikke i Virkeligheden. Den duer aldeles ikke. Det er naturligt nok, at du er kommet til at tænke paa den, ved at være saa fortrolig med alle disse Ting; men den duer ikke, den duer ikke.«

Solomon Gills gned sig alligevel i Hænderne med et Udtryk af hemmelig Glæde, mens han talte om Søen, og saa med ubeskrivelig Tilfredshed paa alle de Skibsinstrumenter, der omgav ham.

»Tænk paa denne Vin, for Eksempel,« sagde gamle Sol, »som har været i Ostindien og hjem igen, jeg ved ikke hvor ofte, og én Gang Jorden rundt. Tænk paa de ravmørke Nætter, de brølende Vinde og rullende Søer —«

»Torden, Lynild, Regn, Hagl, Storm,« sagde Drengen.

»Netop,« sagde Solomon — »som denne Vin har gaaet igennem. Tænk paa al den Knagen og Bragen i Tømmer og Master, Uvejrets Hylen og Piben i Tovværk og Rigning —«

»Folkenes Gaaen til Vejrs, mens de kappes om at komme først ud paa Ræerne for at beslaa de overisede Sejl, mens Skibet ruller og hugger som afsindigt,« sagde hans Nevø.

»Netop,« sagde Solomon, »som er gaaet hen over det gamle Fad, der indeholdt denne Vin. Ja, dengang »Den fortryllende Sally« gik under i —«

»I Østersøen, midt om Natten; fem og tyve Minutter over tolv, da Kaptajnens Ur gik i Staa i hans Lomme, og han laa død op imod Stormasten — den 14. Februar 1749!« udbrød Walther ivrigt.

»Ja, rigtigt!« udbrød gamle Sol. »Ganske rigtigt! Da var der fem Hundrede Fade saadan Vin om Bord; og alle (undtagen første Styrmand, Næstkommanderende, to Matroser og en Dame i en læk Baad) gav sig til at slaa Fadene ind, blev drukne og døde drukne, syngende »Rule Britannia«, mens hun sank og gik til Bunds, og tilsidst udstødende et frygteligt Skrig i Kor.«

»Men da Georg den Anden drev i Land, Onkel, paa Cornwalls Kyst, i en forfærdelig Storm to Timer før Daggry, den fjerde Marts 71, havde den næsten to Hundrede Heste om Bord; og Hestene havde allerede under Stormens Begyndelse slaaet sig løs nede i Lasten og fo'r frem og tilbage og trampede hinanden ihjel og gjorde et saadant Spektakel, og udstødte saa menneskelige Skrig, at Folkene troede, Skibet var fuldt af Djævle, og flere af de bedste af Matroserne tabte Modet og Hovedet og sprang over Bord af Fortvivlelse, og der blev tilsidst kun to tilbage, som kunde fortælle Historien.«

»Og,« sagde gamle Sol, »da Polyfem —«

»Privat Vestindiefarer, 350 Tons, Kaptajn John Brown af Deptford. Ejere Wiggs & Co.,« sagde Walther.

»Just dem,« sagde Sol. »Da der gik Ild i den, fire Dages Sejlads med god Vind fra Jamaica Havn, om Natten —«

»Var der to Brødre om Bord,« afbrød hans Nevø meget hurtigt og højt. »Og da der ikke var Plads for dem begge i den eneste Baad, som ikke var kuldsejlet, vilde ingen af dem gaa ned, indtil den ældste tog den yngste om Livet og ka-

stede ham ned i Baaden. Og da rejste den yngste sig i Baaden og skreg: »Kære Edward, tænk paa din Fæstemø hjemme. Jeg er kun en Dreng. Ingen venter der hjemme paa mig. Spring ned i mit Sted!« Og saa styrtede han sig i Havet!«

Drengen var i sin Iver sprunget op, og hans lysende Øjne og blussende Kinder syntes at minde gamle Sol om noget, han havde glemt, eller som Taagen omkring ham hidtil havde lukket ude. I Stedet for at fortsætte med flere Anekdoter, hvad han aabenbart et Øjeblik før havde haft til Hensigt, rømmede han sig kort og tørt og sagde: »Naa! Skal vi saa tale om noget andet!«

Sandheden var, at den enfoldige Onkel hemmeligt følte sig tiltrukken af det vidunderlige og eventyrlige — som han paa en Maade stod i fjærn Forbindelse med gennem sin Haandtering — og derfor i høj Grad havde opmuntret den samme Tilbøjelighed hos sin Nevø; og at alt, hvad han havde fremført for at afskrække Drengen fra et eventyrligt Liv, havde haft den sædvanlige ubegribelige Virkning, og netop skærpet hans Smag for det. Saadan gaar det altid. Der er neppe nogen Sinde skrevet en Bog eller fortalt en Historie, udtrykkelig i den Hensigt at holde Drenge paa Landjorden, uden at den netop har lokket og tryllet dem ud paa Oceanet som noget ganske selvfølgeligt.

Men det lille Selskab fik nu en Forøgelse i Skikkelse af en Gentleman i en vid, blaa Dragt, med en Krog i Stedet for en Haand fastgjort til sit højre Haandled; meget buskede, sorte Øjenbryn; og en tyk Stok (helt knubret lige som hans Næse) i den venstre Haand. Han bar et sort Silkelørklæde løst om Halsen, og en saa uhyre, grov Skjortekrave, at den lignede et lille Sejl. Han var aabenbart den Person, for hvem det tredje Glas var bestemt, og vidste det aabenbart; for da han havde taget sin Yderfrakke af og hængt den op paa en særlig Knage bag Døren, tilligemed en Hat saa haard og blank, at en modtagelig Person kunde faa Hovedpine af at se paa den, og at den efterlod en rød Rand over hans egen Pande, som havde han gaaet med en Kasserolle, der var for lille, satte han en Stol hen foran det rene Glas og satte sig dér. Han blev i Reglen kaldet Kaptajn, denne Gæst; og han havde været Lods, eller Skipper, eller Kaperkaptajn, eller maaske alle tre Ting; og han saa unægtelig meget salt ud.

Hans Ansigt, der var paafaldende brunt og solidt, lyste op, medens han vekslede Haandtryk med Onkel og Nevø; men han syntes at være en lakonisk Natur og sagde blot: »Hvordan gaar det?«

»Udmærket,« sagde Mr. Gills og skubbede Flasken over til ham.

Han tog den, og efter at han havde betragtet den og lugtet til den, sagde han betydningsfuldt:

»*Den?*«

»*Den!*« svarede Instrumentmageren.

Hvorpaa han fløjtede, mens han fyldte sit Glas og syntes at mene, at de holdt ordentlig Festdag.

»Wal'r,« sagde han og ordnede sit Haar (der var tyndt) med sin Krog og pegede derpaa med den paa Instrumentmageren. »Se paa ham! Elsk! Ær! Og Adlyd! Overhal din Katekismus, til du finder det Sted, og naar du har fundet det, saa bøj Bladet om. Held og Lykke, min Gut!«

Han var saa fuldkommen tilfreds baade med sit Citat og sin Anvendelse af det, at han ikke kunde lade være med at gentage Ordene med dæmpet Stemme og sige, at han havde glemt dem i de sidste fyrretyve Aar.

»Men jeg har aldrig i mit Liv trængt til to—tre Ord, uden at jeg vidste, hvor jeg skulde finde dem, Gills,« bemærkede han. »Det kommer der af ikke at rutte med Ord, som visse Folk gør.«

Denne Tanke mindede ham maaske om, at han gjorde bedst i at forøge sit Forraad. I hvert Fald tav han og blev ved at tie, indtil gamle Sol gik ud i Butiken for at tænde Lys i den; da vendte han sig til Walther og sagde uden Indledning:

»Han kunde formodentlig lave en Klokke, hvis han prøvede paa det?«

»Det skulde ikke undre mig, Kaptajn Cuttle,« svarede Drengen.

»Og den vilde gaa!« sagde Kaptajn Cuttle, idet han tegnede en Slags Slange i Luften med sin Krog. »Ak Gud, hvor den Klokke vilde gaa!«

Et Øjeblik syntes han ganske hensunket i Betragtninger over denne ideale Tidsmaalers Gang, og sad og saa paa Drengen, som om hans Ansigt var Skiven.

»Men han er fuld af Videnskab,« bemærkede han og svingede med Krogen ind mod Lageret. »Se dér! Her er en Samling af dem. Jord, Luft eller Vand. Det er altsammen ét. Bare sige, hvordan man vil have det. Op i en Ballon? Saa er man der. Ned i en Dykkerklokke? Saa er man der. Ønsker man at lægge Nordstjærnen paa en Vægtskaal og veje den? Han besørger det for en.«

Af disse Bemærkninger kan man se, at Kaptajn Cuttles Ærbødighed for Instrumentlageret var rodfæstet, og at hans Filosofi kendte liden eller ingen Forskel mellem at sælge dem og opfinde dem.

»Aa!« sagde han med et Suk, »det er en herlig Ting at forstaa sig paa dem. Og alligevel er det en herlig Ting ikke at forstaa sig paa dem. Jeg ved knap, hvilket der er bedst. Det er saa hyggeligt at sidde her og føle, at man kunde blive vejet, maalt, forstørret, elektriseret, polariseret, gjort alle mulige Hokuspokus med, og saa aldrig vide hvordan.«

Intet andet end den vidunderlige Madeira, i Forbindelsen med den højtidelige Anledning (som gjorde det ønskeligt at forbedre og udvide Walthers Aand) kunde have bevæget ham til at udfolde en saadan Veltalenhed. Han syntes ganske forundret selv over den Maade, hvorpaa han aabnede et Indblik til Kilderne til den tavse Glæde, han havde følt ved at spise sin Søndagsmiddag i denne Stue ti Aar igennem. Han blev alvorligere og klogere, grublede og tav.

»Naa!« raabte Genstanden for hans Beundring, da han kom tilbage. »Før De faar Deres Grog, Ned, maa vi have en Ende paa Flasken.«

»Klar Dækket!« sagde Ned og fyldte sit Glas. »Giv Drengen noget mere.«

»Nej Tak, Onkel.«

»Jo, jo,« sagde Sol. »En Draabe til. Vi vil tømme Flasken for Firmaet, Ned — Walthers Firma. Kanske bliver han Kompagnon i Firmaet en skønne Dag. Hvem ved? Sir Richard Whillington giftede sig med sin Principals Datter.«

»Vend igen, Whillington, Lord Mayor i London, og naar du bliver gammel, vil du aldrig skilles fra det,« afbrød Kaptajnen. »Wal'r! Overhal Bogen, min Knøs!«

»Og skønt Mr. Dombey ingen Datter har —,« begyndte Sol.

»Jo, jo, han har, Onkel,« afbrød Drengen rødmende og leende.

»Har han?« udbrød den gamle Mand. »Ja, det tror jeg virkelig ogsaa, han har.«

»Aa, det ved jeg, han har,« sagde Drengen. »En af dem talte om det paa Kontoret i Dag. Og de sagde,« vedblev han med sænket Stemme, »at han ikke kan lide hende, at hun er forsømt og bliver overset af Tjenestefolkene, og at han ikke tænker paa andet end at faa sin Søn ind i Firmaet, og at han, skønt Sønnen er ganske lille endnu, lader Status gøre tiere op end før og Bøgerne føre nøjagtigere, og at man endogsaa har set ham gaa nede ved Dokkerne (naar han troede sig ubemærket) og se paa sine Skibe og Gods og det hele, som om han gik og brystede sig af, hvor meget han og hans Søn vil komme til at eje tilsammen. Saadan siger de. *Jeg* ved det naturligvis ikke.«

»Dér ser De, han ved allerede alting om hende,« sagde Instrumentmageren.

»Snak, Onkel,« raabte Drengen, der stadig rødmede og lo. »Hvor kan jeg lade være med at høre, hvad de fortæller mig?«

»Sønnen er os lidt i Vejen for Øjeblikket, er jeg bange for, Ned,« sagde den gamle Mand og gottede sig over Spøgen.

»I høj Grad,« sagde Kaptajnen.

»Ikke desto mindre vil vi drikke hans Skaal,« fortsatte Sol. »En Skaal for Dombey og Søn!«

»Meget vel, Onkel,« sagde Drengen muntert. »Siden du selv har begyndt at tale om hende, og har sat mig i Forbindelse med hende, vil jeg være saa dristig at forbedre Skaalen. Altsaa en Skaal for Dombey — og Søn — og Datter!«

Femte Kapitel.

Pauls Fremskridt og Daab.

Lille Paul, der ikke blev besmittet ved Toodlernes Blod, voksede sig større og stærkere hver Dag. Hver Dag blev han ogsaa kælet varmere og varmere for af Miss Tox, hvis Hengivenhed blev saa paaskønnet af Mr. Dombey, at han begyndte at anse hende for et Fruentimmer af ualmindelig sund Fornuft, hvis Følelser gjorde hende Ære og fortjente Opmuntring. Han gik saa vidt i sin Nedladenhed, at han ikke alene bukkede paa en særlig Maade for hende ved flere Lejligheder, men endogsaa betroede sin Søster slige værdige, anerkendende Bemærkninger til hende som »sig din Veninde, Louisa, at hun er meget god,« eller »sig Miss Tox, Louisa, at jeg er hende forbunden;« hvilket gjorde et dybt Indtryk paa den saaledes udmærkede Dame.

Miss Tox forsikrede ofte Mrs. Chick, at »intet kunde overgaa hendes Interesse for alt, hvad der stod i Forbindelse med det søde Barns Udvikling;« og en Iagttager af Miss Tox' Færd vilde ogsaa uden denne bekræftende Udtalelse være kommet til samme Resultat. Hun kunde præsidere ved den unge Arvings uskyldige Maaltider med den største Tilfredshed, ja næsten som var hun fælles med Richards om at servere dem. Smaa Ceremonier, som Badning og Toilette overværede hun med Begejstring. Indgivelsen af Medicin i Børnedoses vakte hendes mest levende Deltagelse; og da hun engang var skjult i et Skab (hvor hun var flygtet ind af Generthed) medens Mr. Dombey af sin Søster blev ført ind i Barnekammeret for at se sin Søn, medens han blev gjort i Stand til Natten, spadsere i en kort og luftig Nattrøje op ad Richards' Kjole, blev Miss Tox saa begejstret at hun ikke kunde lade være med at raabe: »Er han ikke smuk, Mr. Dombey! Er han ikke en Cupido, Sir!« hvorpaa hun næsten besvimede bag sin Skabsdør af Forvirring og Undseelse.

»Louisa,« sagde Dombey en Dag til sin Søster, »jeg synes virkelig, at jeg maa give din Veninde en eller anden lille Foræring i Anledning af Pauls Daab. Hun har interesseret sig saa varmt for Barnet lige fra først af, og synes at forstaa sin Stilling saa fuldt ud (en meget sjælden Dyd her i Verden, maa jeg desværre sige) at det virkelig vilde være mig en Glæde at vise hende en lille Opmærksomhed.«

Det skal ikke opfattes som en Nedsættelse af Miss Tox's Fortjenester, naar vi siger, at i Mr. Dombeys Øjne (ligesom i visse andres) var kun *de* i Besiddelse af den rette Forstaaelse af deres Stilling, som viste tilstrækkelig Ærbødighed for *hans*. Det var ikke saa meget deres Fortjeneste, at de kendte den selv, som at de kendte ham og bøjede sig dybt for ham.

»Kære Paul,« svarede hans Søster, »du viser kun Miss Tox Retfærdighed,

som jeg vidste, en Mand af din Skarpsindighed vilde gøre. Jeg tror, at hvis der er tre Ord i det engelske Sprog, for hvilke hun har en næsten til Ærefrygt grænsende Ærbødighed, saa er det Dombey og Søn.«

»Godt,« sagde Mr. Dombey. »Jeg tror det. Det gør Miss Tox Ære.«

»Og hvad det angaar at vise hende en Erkendtlighed, kære Paul,« fortsatte hans Søster, »saa kan jeg kun sige, at enhver Ting, du giver Miss Tox, vil blive opbevaret og skattet som en Relikvie, det er jeg vis paa. Men der *er* en Maade, kære Paul, til at vise din Paaskønnelse af Miss Tox's Venlighed paa en endnu mere smigrende Maade, hvis du skulde ønske det.

»Hvad er det?« spurgte Mr. Dombey.

»Faddere,« sagde Mrs. Chick, »er naturligvis af Betydning med Hensyn til Forbindelse og Indflydelse.«

»Jeg ved ikke, hvorfor de skulde være det for min Søn,« sagde Mr. Dombey koldt.

»Meget sandt, kære Paul,« svarede Mrs. Chick usædvanlig ivrigt for at dække over sin Omvendelses Pludselighed, »og det ligner dig at sige det. Jeg havde ikke ventet mig andet. Jeg kunde have vidst, at det vilde være din Mening. Maaske —« her stammede Mrs. Chick igen, som følte hun ikke Grunden rigtig tryg under sig — »maaske er det en Grund, hvorfor du vilde have mindre at indvende imod at tillade Miss Tox at være Gudmoder for den kære lille, selv om det blot blev paa en andens Vegne. At det vilde blive optaget som en stor Ære og Udmærkelse, Paul, behøver jeg ikke at sige.«

»Louisa,« sagde Mr. Dombey efter en kort Pavse, — »jeg kan ikke antage —.«

»Sikkert ikke,« udbrød Mrs. Chick, der skyndte sig at foregribe et Afslag. »Det har jeg aldrig ment, at du kunde.«

Mr. Dombey saa utaalmodigt paa hende.

»Gør mig ikke befippet, kære Paul,« sagde hans Søster. »For det ødelægger mig. Jeg er langt fra stærk. Jeg har ikke været ganske mig selv, siden den stakkels kære Fanny døde.«

Mr. Dombey saa paa det Lommetørklæde, hans Søster førte til sine Øjne, og begyndte atter:

»Jeg siger, jeg kan ikke antage —.«

»Og jeg siger,« mumlede Mrs. Chick, »at jeg aldrig har ment, du kunde.«

»Gode Gud; Louisa,« sagde Mr. Dombey.

»Nej, kære Paul,« indvendte hun med taarefyldt Værdighed, »jeg maa virkelig have Lov til at tale. Jeg er ikke saa klog, eller saa fornuftig, eller saa veltalende, eller saa nogen Ting, som du. Det ved jeg meget vel. Saa meget des værre for mig. Men om det saa skulde være mine sidste Ord — og sidste Ord skulde være meget højtidelige for dig og mig, Paul, efter den stakkels kære Fanny — saa vil jeg dog sige, at det har jeg aldrig ment du kunde. Og hvad mere er,« tilføjede Mrs. Chick med endnu større Værdighed, som havde hun gemt sit mest knusende Argument til nu; jeg *har* aldrig ment, at du kunde.«

Mr. Dombey gik hen til Vinduet og tilbage igen.

»Jeg kan ikke antage, Louisa,« sagde han (Mrs. Chick havde naglet sit Flag til Masten og gentog: »jeg ved, du kunde ikke,« men han tog ikke noget Hensyn til det) — »at der er mange Personer, som, forudsat at de i det hele anerkendte noget Krav paa mig i et saadant Tilfælde, vilde have et større Krav paa mig end Miss Tox. Men jeg gør det ikke. Jeg anerkender ikke noget saadant. Paul og jeg vil være i Stand til, naar Tiden kommer, at klare os selv — Firmaet vil med andre Ord være i Stand til at klare sig selv og hævde sig selv og fortsætte sig selv uden nogen saadan ordinær Hjælp. Den Slags fremmed Hjælp, som Folk sædvanligvis søger for deres Børn, har jeg Raad til at give Afkald paa, da jeg, haaber jeg, er hævet over den. Saa at naar Pauls Barndom forløber vel, og jeg ser ham uden Spild af Tid blive dygtiggjort til den Løbebane, han er bestemt til at betræde, er

jeg tilfreds. Han vil senere i Livet skaffe sig de mægtige Venner, han har Lyst til, naar han virksomt hævder — og forøger, hvis det er muligt — Firmaets Anseelse og Kredit. Indtil da er jeg maaske nok for ham. Jeg har intet Ønske om, at Folk skal træde imellem os. Jeg vilde langt hellere vise min Erkendtlighed overfor en fortjent Person som din Veninde. Lad det derfor være saa; og som de andre Faddere antager jeg, at din Mand og jeg vil være tilstrækkelige.«

Ved disse Bemærkninger, der fremsattes overordentlig majestætisk og storladent, havde Mr. Dombey aabenbaret sit Hjærtes inderste Følelser. En ubeskrivelig Mistro til enhver, der vilde træde mellem ham og hans Søn; en hovmodig Frygt for at faa nogen Rival eller Medejer til Drengens Agtelse og Ærbødighed; en skarp, nylig fattet Mistanke om, at han ikke var uovervindelig i sin Evne til at bøje sig og binde menneskelige Viljer; en lige saa skarp Skinsyge ved enhver ny Hindring; det var dengang de vigtigste Nøgler til hans Sjæl. I hele sit Liv havde han aldrig vundet sig en Ven. Hans kolde og fjærne Natur havde hverken søgt eller fundet nogen. Og nu, da denne Natur saa stærkt samlede hele sin Styrke indenfor den faderlige Interesse og Ærgerrigheds Grænse, syntes det, som om dens iskolde Strøm, i Stedet for at være blevet udfriet ved denne Indflydelse, kun blev tøet op et Øjeblik for at optage sin Byrde, og derpaa sammenfrosset til én ubrydelig Blok sammen med den.

Da Miss Tox saaledes i Kraft af sin Ubetydelighed var blevet ophøjet til lille Pauls Gudmoder, var hun fra dette Øjeblik af udvalgt og udpeget til dette Embede; og Mr. Dombey tilkendegav yderligere, at denne Ceremoni, der allerede længe var blevet opsat, skulde finde Sted uden videre Forhaling. Hans Søster, der havde været langt fra at ane et saa afgørende Held, trak sig tilbage, saa snart hun kunde, for at meddele sin bedste Veninde det; og Mr. Dombey blev alene i Bibliotheket.

Der var alt andet end ensomt i Barnekammeret; thi Mrs. Chick og Miss Tox tilbragte en selskabelig Aften dér, i den Grad til Miss Susan Nippers Mishag, at denne unge Dame greb enhver Lejlighed til at vrænge Ansigt bag Døren. Hendes Følelser var i den Grad ophidsede ved denne Lejlighed, at hun fandt det uundgaaeligt at unde dem dette Afløb, selv uden den Trøst at have nogen Tilskuerkreds eller Sympati. Ligesom de omvandrende Riddere i gamle Dage lettede deres Sind ved at indridse deres Herskerinders Navne i Ørkener og Ødemarker og paa andre vilde Steder, hvor der ikke var nogen Sandsynlighed for, at de nogen Sinde vilde blive læst, saaledes slog Miss Susan Nipper Krøller paa sin Stumpnæse i Skuffer og Skabe, gemte sine Mishagsytringer i Dragkister, udgød skulende Øjekast i Stenkrukker og kivedes og kævledes ude paa Gangen.

De to Ophavsmænd sad imidlertid lykkeligt uvidende om den unge Dames Følelser og saa lille Paul i god Behold komme gennem alle Afklædningens Stadier, Motionen, Aftensmaden og Sengelægningen; og derpaa satte de sig til deres Te foran Kaminen. De to Børn sov nu, takket være Pollys Indflydelse, i samme Stue; og det var først, da Damerne sad ved deres Tebord og tilfældigt kom til at se hen paa de smaa Senge, at de tænkte paa Florence.

»Hvor sundt hun sover!« sagde Miss Tox.

»Ja, kære, hun faar jo en hel Del Motion i Dagens Løb,« svarede Mrs. Chick, »da hun leger saa meget med lille Paul.«

»Hun er et løjerligt Barn,« sagde Miss Tox.

»Kære,« svarede Mrs. Chick med dæmpet Stemme: »sin Mama op ad Dage.«

»Vir—kelig!« sagde Miss Tox. »Nej Gud!«

Miss Tox sagde dette i en ualmindelig medlidende Tone, skønt hun ikke havde nogen Anelse om hvorfor, uden at det var ventet af hende.

»Florence vil aldrig, aldrig, aldrig

blive en Dombey,« sagde Mrs Chick, »ikke om hun saa bliver tusind Aar.«

Miss Tox trak sine Øjenbryn i Vejret og var atter fuld af Medlidenhed.

»Jeg piner Livet af mig for hendes Skyld,« sagde Mrs. Chick med et Suk af beskeden Selvfølelse. »Jeg kan virkelig ikke se, hvad der skal blive af hende, naar hun bliver ældre, eller hvilken Stilling hun skal indtage. Hun behager i det mindste ikke sin Fader. Hvordan skulde man vente det, da hun er saa ganske ulig en Dombey?«

Miss Tox saa ud, som saa hun aldeles ingen Udvej fra et saa tvingende Bevis.

»Og skal jeg sige Dem,« sagde Mrs. Chick i dyb Fortrolighed, »Barnet har stakkels Fannys Natur. Jeg er vis paa, hun kommer aldrig til at gøre en Anstrængelse senere i Livet. Aldrig! Hun vil aldrig sno sig om sin Faders Hjærte som —«

»Som Vedbenden?« foreslog Miss Tox.

»Som Vedbenden,« sagde Mrs. Chick. »Aldrig! Hun vil aldrig glide ind og fæste Bo i sin Faders Barm som —«

»Den skræmte Daa?« foreslog Miss Tox.

»Som den skræmte Daa,« sagde Mrs. Chick. »Aldrig! Stakkels Fanny! Og hvor elskede jeg hende alligevel ikke!«

»De maa ikke blive bedrøvet, kære,« sagde Miss Tox beroligende. »Nej De maa ikke! De har altfor megen Følelse!«

»Vi har alle vore Fejl,« sagde Mrs. Chick grædende og rystende paa Hovedet. »Det har vi virkelig. Jeg har aldrig været blind for hendes. Det har jeg aldrig sagt, jeg var. Langt fra. Og hvor jeg alligevel elskede hende!«

Hvilken Tilfredsstillelse var det ikke for Mrs. Chick — et ordinært lille Fæhoved, i Sammenligning med hvem hendes Svigerinde havde været en sand Engel af kvindelig Intelligens og Blidhed — at være beskyttende og kærlig overfor denne Dames Minde; en tro Fortsættelse af hendes Opførsel mod hende i levende Live — og virkelig at tro paa og nyde og gotte sig ved sin uhyre Overbærenhed! Hvilken overmaade behagelig Dyd maa ikke Overbærenhed være, naar man har Ret, siden den er saa behagelig, naar man har Uret og er ganske ude af Stand til at paavise, hvad der forlener os med Ret til at udøve den!

Mrs. Chick tørrede endnu sine Øjne og rystede paa Hovedet, da Richards dristede sig til at advare hende om, at Miss Florence var vaagen og sad op i Sengen. Hun havde rejst sig op, som Ammen sagde, og Taarerne hang i hendes Øjenvipper. Men ingen saa dem skinne uden Polly. Ingen anden bøjede sig over hende og hviskede trøstende Ord til hende eller var nær nok til at høre hendes Hjærte banke.

»Aa, kære Amme!« sagde Barnet og saa indtrængende op i hendes Ansigt, »lad mig ligge hos min Broder!«

»Hvorfor, min Skat?« sagde Richards.

»Aa, jeg tror, han holder af mig!« udbrød Barnet vildt. »Lad mig ligge hos ham! Aa hvad!«

»Mrs. Chick afbrød hende med nogle moderlige Ord om at være god og sove, men Florence gentog sin Bøn med et frygtsomt Blik og en Stemme, der afbrødes af Hulken og Taarer.

»Jeg skal ikke vække ham,« sagde hun og holdt Hænderne for Ansigtet og sænkede sit Hoved. »Jeg vil blot røre ved ham med min Haand og falde i Søvn. Aa hvad, aa hvad, lad mig ligge hos min Broder i Nat, for jeg tror, han holder af mig.«

Richards tog hende uden et Ord og bar hende hen til den lille Seng, hvori Drengen sov, og lagde hende ved hans Side. Hun krøb saa nær ind til ham, hun kunde, uden at forstyrre hans Ro; hun udstrakte sin ene Arm, saa at den varsomt laa om hans Hals, og skjulte sit Ansigt med den anden, hvorover hendes fugtige, opløste Haar hang frit ned, og laa ubevægelig.

»Stakkels lille Kræ!« sagde Miss Tox. »Hun har sikkert drømt.«

Denne dagligdags Hændelse havde i den Grad afbrudt Samtalens Strøm, at

det var vanskeligt at faa den i Gang igen; og Mrs. Chick var desuden blevet saa bevæget ved at tænke paa sin egen overbærende Natur, at hun ikke var oplagt. Følgelig gjorde de to Veninder sig hurtigt færdige med deres Te, og en Tjener blev afsendt for at hente en Droske til Miss Tox. Miss Tox havde stor Erfaring med Hensyn til Drosker, det tog i Reglen Tid for hende at komme af Sted med en, da hun traf sine Forberedelser aldeles systematisk.

»Vær saa god, Towlinson,« sagde hun, »først at tage Pen og Blæk og skrive hans Nummer læseligt op.«

»Ja, Miss,« sagde Towlinson.

»Vær saa god, Towlinson,« sagde Miss Tox, »at vende Sædet. Thi,« sagde Miss Tox til Mrs. Chick, »det er i Almindelighed fugtigt, kære!«

»Ja, Miss,« sagde Towlinson.

»Jeg maa gøre Dem Ulejlighed,« sagde Miss Tox, »med dette Visitkort og denne Shilling. Han skal køre efter Kortet, og det maa gøres ham begribeligt, at han ikke under nogen Omstændigheder vil faa mere end Shillingen.«

»Vel, Miss,« sagde Towlinson.

»Og — det gør mig ondt at maatte gøre Dem saa megen Ulejlighed, Towlinson« — sagde Miss Tox og saa tankefuldt paa ham.

»Paa ingen Maade, Miss,« sagde Towlinson.

»Vær da saa god at sige til Manden, Towlinson,« sagde Miss Tox, »at Damens Onkel er Øvrighedsperson, og at hvis han er uforskammet imod hende, vil han blive frygtelig straffet. De kan lade, hvis De vil være saa god, Towlinson, som om De siger det af Venskabelighed, fordi De ved, at saadan gik det en anden Mand, som er død.«

»Det skal jeg, Miss,« sagde Towlinson.

»Og nu Godnat til min søde, søde, søde Gudsøn,« sagde Miss Tox med en mild Regn af Kys ved enhver Gentagelse af dette Adjektiv. »Og Louise, kære Veninde, lov mig at tage lidt varmt, før De gaar i Seng, og ikke være bedrøvet!«

Det var kun med yderste Vanskelighed, at Nipper, den sortøjede, som troligt saa til, kunde styre sig selv under denne Crisis og indtil Mrs. Chick derefter var gaaet. Men da Barnekammeret endelig var frit for Gæster, tog hun Erstatning for den Tvang, hun saa længe havde maattet underkaste sig.

»De kan holde mig i Spændetrøje i seks Uger,« sagde Nipper, »og naar jeg kom ud af den, vilde jeg bare være endnu mere rasende, hvem har nogen Sinde hørt Mage til de to Drager, Mrs. Richards?«

»Og saa at tale om at have drømt, den stakkels lille!« sagde Polly.

»Ja, det er nogen nydelige nogen!« udbrød Susan Nipper og lod, som om hun hilste den Dør, Damerne var gaaet ud af. »Aldrig blive en Dombey, nej, det er da at haabe, hun ikke vil, vi trænger ikke til flere af den Slags, én er nok.«

»Væk ikke Børnene, kære Susan,« sagde Polly.

»Jeg er Dem meget forbunden, Mrs. Richards,« sagde Susan, som i sin Forbitrelse ikke gjorde nogen Forskel, »og føler det virkelig som en Ære at modtage Deres Befalinger, da jeg er en sort Slave og en Mulat. Mrs. Richards, hvis De har andre Ordrer at give mig, saa vær saa god at sige til.«

»Snak; Ordrer,« sagde Polly.

»Gud velsigne Dem, Mrs. Richards,« raabte Susan. »De midlertidige befaler altid over de faste her, de maa De vel vide, hvor De saa er født, Mrs. Richards. Men hvor De saa end var født, Mrs. Richards,« fortsatte Ildsprutten og rystede resolut paa Hovedet, »og hvornaar og hvordan (hvad De bedst maa vide selv) saa maa De være saa god at huske, at det er én Ting at give Ordrer, og en ganske anden Ting at tage imod dem. En Person kan sige til en Person, at den skal gaa paa Hovedet ned fra et Brohoved paa femogfyrre Fod Vand, Mrs. Richards, og en Person er maaske alligevel meget langt fra at gaa paa Hovedet.«

»Ja,« sagde Polly, »nu er De vred,

fordi De er en god lille en og holder af Miss Florence; og alligevel farer De i Hovedet paa mig, fordi her ikke er nogen anden.«

»Det er meget let for nogen at tæmme deres Sind og snakke sødt, Mrs. Richards,« svarede Susan en Smule forvildet, »naar deres Barn bliver gjort af som en Prins og bliver kælet for og klappet, til det ønsker sine Venner ad Bloksbjærg til, men naar en sød og køn uskyldig lille en, der aldrig burde høre et uvenligt Ord til eller om sig, bliver overfaldet, saa er det min sandten en ganske anden Sag. Gud hjælpe mig, Miss Floy, De slemme, syndige Barn, hvis De ikke lukker Deres Øjne lige paa Minutten, saa skal jeg kalde paa disse her Nisser, der bor oppe paa Hanebjælkeloftet, saa de kommer og æder Dem levende!«

Her kom Miss Nipper med et skrækkeligt Brøl, der skulde forestille at hidrøre fra en samvittighedsfuld Nisse af Tyvarten, der var utaalmodig efter at opfylde sin Stillings strænge Pligter. Da hun yderligere havde beroliget sin unge Myndling ved at dække hendes Hoved til med Sengekælderne og give Puden tre, fire forbitrede Dask, lagde hun sine Arme over Kors og skruede Munden sammen og sad Resten af Aftenen og stirrede paa Ilden.

Skønt lille Paul i Barnekammersproget sagdes at »have et godt Nemme for sin Alder,« nemmede han dog lige saa lidt af alt dette som af Forberedelserne til hans Daab den næstfølgende Dag; men de gik ikke desto mindre løs omkring ham med stor Travlhed, hvad hans eget og hans Søster og Ammens og Barnepigens Udstyr angik. Heller ikke viste han, da den fastsatte Morgen kom, nogen særlig Forstaaelse af dens Betydning, eftersom han tværtimod var usædvanlig tilbøjelig til at sove og usædvanlig tilbøjelig til at tage de andre det ilde op, at de klædte ham paa til at tage ud.

Det var tilfældigvis en blygraa Eftermiddag med en bidende Østenvind — en Dag, der passede til, hvad der forestod. Mr. Dombey repræsenterede i sig selv Vinden, Halvmørket og Efteraaret ved Daaben. Han stod i sit Arbejdsværelse for at modtage Selskabet, lige saa barsk og kold som Vejret; og da han saa ud gennem Glasstuen paa Træerne i den lille Have, kom deres brune og gule Blade flagrende ned, som om han fik dem til at falde.

Uf! Det var sorte og kolde Værelser; og de syntes at være i Sørgedragt ligesom Husets Beboere. Bøgerne, der var nøje sammenpassede i Størrelse og opmarcherede paa Række ligesom Soldater, saa i deres kolde, haarde, glatte Uniformer ud, som havde de kun én Forestilling, og den var frysende. Bogskabet, der var laaset og med Glas for, afviste alle fortrolige Tilnærmelser. Mr. Pitt stod oven paa det i Bronce, uden noget Spor af sin himmelske Oprindelse ved sig, og bevogtede denne utilgængelige Skat som en fortryllet Mor. Fra hvert af de høje Hjørner prækede en støvet Urne, gravet op fra en eller anden gammel Grav, Opløsning og Forfald, lige som fra to Prækestole; og i Kaminspejlet, der paa én Gang afspejlede Mr. Dombey og hans Portræt, syntes hensunket i melankolske Overvejelser.

Det stive og stærke Ildtøj synes at gøre Krav paa et nærmere Slægtskab end noget andet med Mr. Dombey, med hans tilknappede Kjole, hans hvide Halsbind, hans tunge Guldurkæde, og hans knirkende Støvler. Men dette var før Mr. og Mrs. Chicks, hans lovlige Slægtninges, Ankomst kort efter.

»Kære Paul,« mumlede Mrs. Chick, medens hun omfavnede ham, »Begyndelsen, haaber jeg, til mange glædelige Dage.«

»Tak, Louisa,« sagde Mr. Dombey bistert. »Hvordan har De det, Mr. John?«

»Hvordan har De det, Sir?« sagde Chick.

Han gav Mr. Dombey sin Haand, som frygtede han for, at den kunde elektrisere ham. Mr. Dombey tog den, som om den var en Fisk eller Tang, eller en anden klam Substans, og leverede ham

den straks tilbage med overdreven Høflighed.

»Maaske, Louisa,« sagde Mr. Dombey og drejede sit Hoved en Smule i Halsbindet, »vilde du have foretrukket Ild i Kaminen?«

»Nej, nej, kære Paul,« sagde Mrs. Chick, som havde stor Møje med at forhindre sine Tænder i at klapre. »Ikke for min Skyld.«

»Mr. John,« sagde Mr. Dombey, »De er vel ikke kuldskær?«

Mr. John, som allerede havde stukket begge sine Hænder i Lommerne til over Haandledene, paastod, at han befandt sig fuldkommen vel.

Han tilføjede med dæmpet Stemme: Diddelej da la la . . . men blev i rette Øjeblik standset af Towlinson, der meldte:

»Miss Tox!«

Og ind traadte den skønne fortryllende med blaa Næse og et ubeskrivelig forfrossent Ansigt, hvilket kom af, at hun var meget tyndt klædt i et Virvar af flagrende Strimler og Baand for at gøre Ære af Ceremonien.

»Hvordan har De det, Miss Tox?« sagde Mr. Dombey.

Miss Tox sank ned midt i sin Stads som en Teaterkikkert, der bliver slaaet sammen; hun nejede saa dybt til Tak, fordi Mr. Dombey var gaaet hende et Skridt eller to i Møde.

»Jeg vil aldrig kunne glemme denne Dag, Sir,« sagde Miss Tox blidt. »Det er umuligt. Kære Louisa, jeg kan neppe tro mine Sansers Vidnesbyrd.«

Hvis Miss Tox kunde tro en af sine Sansers Vidnesbyrd, var det en meget kold Dag. Det var ganske klart. Hun greb den første den bedste Lejlighed til at fremme Blodcirkulationen i sin Næsetip ved i Smug at gnide den med sit Lommetørklæde, for at den ikke ved sin overordentlige lave Temperatur skulde vække en ubehagelig Overraskelse hos den lille, naar hun kom for at kysse den.

Barnet viste sig snart, baaret frem med Promp og Pragt af Richards, medens Florence kom bagefter under Bevogtning af den nidkære unge Politibetjent Susan Nipper. Skønt alt til Barnekammeret hørende nu var mindre strængt sørgeklædte end i Begyndelsen, var der dog nok i de moderløse Børns Ydre, som ikke var skikket til at gøre Dagen lysere. Desuden begyndte den lille at græde — maaske paa Grund af Miss Tox's Næse. Derved forhindredes imidlertid Mr. Chick fra kejtet at gennemføre et meget hæderligt Maal, han havde sat sig — nemlig at gøre Stads af Florence. Thi denne Gentleman, der var ufølsom for de overlegne Krav, en fuldkommen Dombey kunde gøre gældende (maaske fordi han havde den Ære selv at være forenet med en Dombey og derfor var fortrolig med deres Fortræffalighed) holdt virkelig af hende og var i Færd med at vise det paa sin egen Maade nu, da Paul græd, og hans bedre Halvdel brød ham brat af.

»Naa lille Florence,« sagde hendes Tante hurtigt. »Hvad tager du dig til, kære? Vis dig for ham. Væk hans Opmærksomhed, min kære!«

Atmosfæren blev, eller kunde være blevet koldere og koldere, medens Mr. Dombey stod og stirrede koldt paa sin lille Datter, der klappede i sine Hænder og stod paa Taaspidserne foran hans Søns og Arvings Trone, og lokkede ham til at bøje sig ned fra sit høje Stade og se paa hende. Richards har nok hjulpet til, men han saa ned og blev rolig. Da hans Søster skjulte sig bag hans Amme, fulgte han hende med sine Øjne; og da hun kiggede frem igen med et muntert Raab, sprang han i Vejret og galede lystigt —og ligefrem lo, da hun løb hen imod ham. Og da hun beroligede ham med Kys, syntes han at kærtegne hendes Krøller med sine spæde Hænder.

Var Mr. Dombey glad over at se dette? Han lagde ingen Glæde for Dagen ved at slappe en eneste Nerve; men ydre Tegn paa nogen som helst Følelse var usædvanlige hos ham. Hvis nogen Solstraale listede sig ind i Stuen for at lyse over Børnene under deres Leg, naaede den aldrig hans Ansigt. Han saa til saa stift og koldt, at det varme Lys forsvandt selv fra lille Florences leende

Øjne, da de omsider tilfældigt mødte hans.

Det var i Sandhed en trist, graa Efteraarsdag, og da der blev et Øjebliks Stilhed, hørte man Bladenes sørgmodige Fald.

»Mr. John,« sagde Mr. Dombey og saa paa sit Ur og tog sin Hat og sine Handsker. »Vil De tage min Søster, min Arm tilhører i Dag Miss Tox. De maa helst gaa i Forvejen med Master Paul, Richards. Vær meget forsigtig.«

I Mr. Dombeys Vogn Dombey og Søn, Miss Tox, Mrs. Chick, Richards og Florence. I en lille Vogn bagefter Susan Nipper og dens Ejer, Mr. Chick. Susan saa uafbrudt ud af Vinduet, ligesom for at blive fri for den Forlegenhed at se paa denne Gentlemans store Ansigt, og troede, hver Gang noget raslede, at han svøbte en passende Drikkeskilling til hende ind i Papir.

Een Gang paa Vejen til Kirke klappede Mr. Dombey i sine Hænder for at fornøje sin Søn. Over hvilket Eksempel paa faderlig Begejstring Miss Tox var henrykt. Men ud over denne Begivenhed bestod den væsentlige Forskel mellem dette Daabsselskab og et Selskab i en Sørgekaret i Vognens og Hestenes Farver.

Da de var ankomne til Kirketrappen, blev de modtaget af en stormægtig Graver. Mr. Dombey, der steg først ud for at hjælpe Damerne, og stod i Nærheden af ham ved Kirkedøren, lignede endnu en Graver. En mindre storslaaet Graver, men mere frygtelig; det private Livs Graver i vore Hjærters Grave.

Miss Tox's Haand skælvede, da hun stak den ind under Mr. Dombeys Arm og følte sig eskorteret op ad Trappen med en trekantet Hat og et babylonisk Halstørklæde foran sig. Det syntes hende et Øjeblik at minde om hin anden højtidelige Handling: »Vil du have denne Mand, Lukretia?« »Ja, jeg vil.«

»Vær saa god hurtigt at bringe Barnet bort fra Trækken her,« hviskede Graveren, medens han holdt den inderste Kirkedør aaben.

Lille Paul kunde med Hamlet have spurgt: »Til min Grav?« saa koldt og jordslaaet var Stedet. Den høje, tilhyllede Prædikestol; det triste Perspektiv af de tomme Kirkestole, der strakte sig ind under Pulpiturerne, og de tomme Bænke, der steg helt op under Loftet og tabte sig i Skyggen af det store, barske Orgel; de støvede Gulvløbere og kolde Stenfliser; de graa Fripladser i Gangene og den fugtige Krog ved Klokkerebet, hvor de sorte Træbukke, der brugtes til Begravelser, var stuvet til Side tillige med en Del Skovle og Kurve og en Rulle dødningeagtigt udseende Reb eller to; den besynderlige uvante uhyggelige Lugt, og det ligagtige Lys — alt stod godt til hinanden. Det var en kold og sørgelig Skueplads.

»Der er et Bryllup lige nu, Sir,« sagde Graveren, »men det er straks forbi, hvis De vil gaa ind her i Sakristiet saa længe?«

Før han atter vendte sig om for at vise Vej, skænkede han Mr. Dombey et Buk og et halvt genkendende Smil, der skulde sige, at han (Graveren) huskede at have haft den Fornøjelse at bistaa ham, da han begravede sin Kone, og haabede, at han havde haft det fornøjeligt siden.

Selv Brudeparret saa trist ud, da det gik frem for Alteret. Bruden var altfor gammel, og Brudgommen altfor ung, og en overgemt Spraddebasse med ét Øje og et Øjeglas stukket i dets tomme Kammerat gav Damen bort, medens Vennerne rystede. I Sakristiet røg Kaminen; og en altfor gammel, altfor udslidt, altfor slet lønnet Sagførerkontorist, der var ved at »foretage en Eftersøgning«, lod sin Pegefinger løbe ned over Pergamentsiderne i en umaadelig Protokol (en af en lang Række), der var stoppet med Begravelser. Over Kaminen hang en Grundplan over Hvælvingerne nedenunder Kirken; og Mr. Chick, der højt løb den litterære Del af den igennem for at oplive Selskabet, fik læst hele Beskrivelsen af Mr. Dombeys Gravsted, før han kunde stanse.

Efter endnu en kort Ventetid kom en vissen lille Kirkekone, med en Astma,

der passede, om ikke til Kirken, saa til Kirkegaarden, og opfordrede dem til at træde hen til Døbefonten. Her ventede de lidt, medens Brudeselskabet indskrev deres Navne; og imidlertid gik den visne lille Kirkekone — dels som Følge af sin Svaghed, og dels for at Brudeselskabet ikke skulde glemme hende — rundt i Bygningen og hostede og prustede som en Hval.

Nu kom Klokkeren (den eneste Genstand her, der saa munter ud, og *han* var Bedemand) med en Kande varmt Vand, og mumlede, medens han hældte det i Fonten, noget om at tage Kulden bort; hvilket Millioner af Tønder koghedt Vand ikke kunde have formaaet ved denne Lejlighed. Derpaa kom Præsten, en mild og elskværdig ung Gejstlig, men øjensynlig bange for den lille, til Syne ligesom Hovedpersonen i en Spøgelseshistorie, »en høj Skikkelse, helt i hvidt«; et Syn, der fik Paul til at sønderrive Luften med sine Skrig, hvad han ikke hørte op med, før han helt blaa i Ansigtet blev baaret ud.

Selv da dette var sket, til stor Lettelse for alle, hørte man ham under Resten af Ceremonien skrige ude i Forhallen, snart svagere, snart højere, saa svagere igen, indtil han atter gav sin Følelse af at være forurettet fuld Luft. Dette bortledte i den Grad de to Damers Opmærksomhed, at Mrs. Chick stadig maatte ned i Midtergangen for at sende Bud ud med Kirkekonen, medens Miss Tox holdt sin Bønnebog aaben ved Bønnen om Krudtsammensværgelsen og af og til oplæste Menighedens Svar fra dette Ritual.

Under alt dette holdt Mr. Dombey sig lige saa ufølsom og verdensmandsmæssig som nogen Sinde og hjalp maaske med til at gøre det saa koldt, at den unge Præst dampede ud af Munden, mens han læste. Den eneste Gang, han forandrede sit Ansigts Udtryk det mindste, var, da Præsten meget simpel og naturligt oplæste Slutningsformaningen til Fadderne om deres fremtidige Varetægt af Barnet, og derved tilfældigt lod sit Blik dvæle ved Mr. Chick; da saa Mr. Dombey saa majestætisk ud, som vilde han sige, at det skulde han bare vove paa.

Det havde været godt for Mr. Dombey, om han havde tænkt lidt mindre paa sin egen Værdighed, og lidt mere paa Oprindelsen til og Formaalet med den Ceremoni, hvori han saa formelt og stift tog Del. Hans Hovmod stod i en besynderlig Modstrid med dens Historie.

Da det hele var forbi, bød han atter Miss Tox sin Arm og førte hende ind i Sakristiet, hvor han fortalte Præsten, hvor meget det vilde have glædet ham at udbede sig Æren af hans Selskab til Middag, hvis det ikke havde staaet saa sørgeligt til i hans Hjem. Da Kirkebogen var skrevet under, og Honoraret betalt, og Kirkekonen (hvis Hoste igen var blevet meget slem) var blevet erindret, og Graveren tilfredsstillet, og Undergraveren (der tilfældigvis stod ude paa Trappen og betragtede Vejret med stor Interesse) ikke glemt, steg de til Vogns igen og kørte hjem i samme kedelige Optog.

Dér fandt de Mr. Pitt; der rynkede paa Næsen af en kold Opdækning midt i en kold Tragt af Glas og Sølv, der mere lignede et afdød Middagsmaaltid paa lit de parade, end en selskabelig Forfriskning. Ved deres Ankomst kom Miss Tox frem med et Bæger til sin Gudsøn, og Mr. Chick med Kniv og Gaffel og Ske i et Futteral. Mr. Dombey overrakte ogsaa Miss Tox et Armbaand, og ved Modtagelsen af denne Erindring blev hun dybt bevæget.

»Mr. John,« sagde Mr. Dombey, »vil De sætte Dem ved den nederste Ende af Bordet. Hvad er det, De har dér, Mr. John?«

»Jeg har en kold Kalvefilet her, Sir,« svarede Mr. Chick og gned sine friserede Hænder haardt i hinanden. »Hvad har *De* dér, Sir?«

»Dette,« sagde Mr. Dombey, »er en eller anden kold Tilberedning af Kalvehoved, tror jeg. Jeg ser kolde Kyllinger — Skinke — Postejer — Salat — Hummer. Vil Miss Tox gøre mig den Ære at drikke lidt Vin? Champagne til Miss Tox.«

Der var Tandpine i alt. Vinen var saa bitterlig kold, at den afnødte Miss Tox et lille Skrig, som hun havde stor Møje med at forvandle til et »Hm!« Kalven var kommet fra et saa luftigt Fadebur, at den første Mundfuld gav Mr. Chick en Følelse af at have koldt Bly i Underekstremiteterne. Alene Mr. Dombey forblev urokket. Han kunde være blevet hængt op til Salg paa et russisk Marked som et Mønster paa en frossen Gentleman.

Den overvejende Indflydelse blev for meget selv for hans Søster. Hun gjorde intet Forsøg paa at smigre eller passiare men rettede alle sine Anstrængelser paa at se saa varm ud, som hun kunde.

»Naa, Sir,« sagde Mr. Chick, der efter en lang Tavshed skænkede sig et Glas Sherry og gjorde et fortvivlet Udfald. »Hvis De tillader det vil jeg tømme dette Glas paa lille Pauls Velgaaende.«

»Gud velsigne ham!« mumlede Miss Tox og nippede til sin Vin.

»Den kære lille Dombey!« mumlede Mrs. Chick.

»Mr. John,« sagde Mr. Dombey med streng Alvor, »min Søn vilde uden Tvivl selv føle og udtale sin Erkendtlighed overfor Dem, hvis han kunde paa skønne den Ære, De har vist ham. Han vil, haaber jeg, vise sig ethvert Ansvar voksen, som hans Slægtninge og Venners Forbindtlighed privat, eller vor Stillings besværlige Natur officelt maatte paalægge ham.«

Da den Tone, hvori dette blev sagt, ikke tillod yderligere Bemærkninger, sank Mr. Chick tilbage i Nedtrykthed og Tavshed. Ikke saa med Miss Tox, der havde lyttet til Mr. Dombey med en endog mere anspændt Opmærksomhed end sædvanlig og lagt sit Hoved endnu mere udtryksfuldt paa den ene Side, og nu bøjede sig frem over Bordet og sagde sagte til Mrs. Chick:

»Louisa!«

»Ja, kære,« sagde Mrs. Chick.

»Vor Stillings besværlige Natur officielt maatte — — jeg har glemt det nøjagtige Udtryk.«

»Udsætte ham for,« sagde Mrs Chick.

»Undskyld, kære,« svarede Miss Tox. »Det tror jeg ikke. Det var mere afrundet og flydende. Slægtninges og Venners Forbindtlighed privat, eller vor Stillings besværlige Natur officielt maatte — — maatte paa lægge ham?«

»Paalægge ham, ganske rigtigt,« sagde Mrs. Chick.

Miss Tox klappede sagte triumferende i sine sarte Hænder og tilføjede, idet hun slog Øjnene i Vejret: »Det er sandelig Veltalenhed!«

Imidlertid havde Mr. Dombey givet Ordre til at hente Richards, der nu kom nejende ind, men uden den lille, eftersom Paul sov ovenpaa Formiddagens Anstrængelser. Da Mr. Dombey havde skænke et Glas Vin for denne Vassal, henvendte han følgende Ord til hende — medens Miss Tox skyndte sig at lægge Hovedet paa den ene Side og træffe andre smaa Arrangementer til at kunne indriste dem i sit Hjærte.

»I de seks Maaneder eller saa, Richards, hvori De har hørt til dette Hus' Beboere, har De gjort Deres Pligt. Da jeg ønsker i Dagens Anledning at gøre Dem en eller anden lille Tjeneste, har jeg overvejet, hvorledes jeg bedst skulde iværksætte dette, og jeg har ogsaa raadført mig med min Søster, Mrs. —«

»Chicks,« afbrød Gentleman'en af dette Navn.

»Aa, hys, jeg *be'r* Dem,« sagde Miss Tox.

»Jeg vilde sige Dem Richards,« vedblev Mr. Dombey med et tilintetgørende Blik paa Mr. John, »at jeg yderligere blev bestyrket i min Beslutning ved Erindringen om en Samtale, jeg havde i denne Stue med Deres Mand, dengang De blev fæstet, da han aabenbarede mig den triste Kendsgerning, at hans Familie, med ham selv i Spidsen, var nedsunket i den dybeste Uvidenhed.«

Richards vred sig under denne frygtelige Bebrejdelse.

»Jeg er langt fra,« fortsatte Mr. Dombey, »at være venligt sindet mod, hvad Person med nivillerende Anskuelser kalder almindelige Oplysninger. Men det er nødvendigt, at de lavere Klasser ved-

blivende lærer at kende deres Stilling og opføre sig passende. For saa vidt billigere jeg Skolerne. Da jeg har Ret til at indsætte et Barn i en gammel Institution, der (efter et værdigt Lav) kaldes de barmhjærtige Skærslibere, hvor der ikke blot ydes Disciplene en sund Oplæring, men hvor de tillige forsynes med en Dragt og et Kendetegn, har jeg (efter først gennem Mr. Chick at have sat mig i Forbindelse med Deres Familie) indsat Deres Søn paa den ledige Plads; og jeg hører, at han just i Dag har anlagt Dragten. Jeg tror, at hendes Søns Nummer,« sagde Mr. Dombey der vendte sig til sin Søster og omtalte Drengen, som om han havde været en Droske, »er 147. Louisa kan fortælle hende det.«

»147,« sagde Mrs. Chick. »Dragten, Richards, er en pæn, varm, blaa Frakke og Kasket, med orangefarvet Rem; røde Uldstrømper, og meget stærke Knæbukser af Læder. Man kunde bære disse Klæder selv,« sagde Mrs. Chick begejstret, »og være taknemlig til.«

»Naa, Richards!« sagde Miss Tox. »Nu *kan* De sandelig være stolt! De barmhjærtige Skærslibere!«

»Jeg er Dem virkelig meget taknemlig, Sir,« svarede Richards sagte »og det er meget smukt af Dem at tænke paa mine smaa.« Paa samme Tid flimrede et Syn af Kedelen som barmhjærtig Skærsliber, med sine smaa Ben indkapslede i det nyttige Klædningsstykke, Mrs. Chick havde omtalt, for hendes Øjne, saa de blev fulde af Vand.

»Det glæder mig meget at se Dem have saa megen Følelse, Richards,« sagde Miss Tox.

»Det faar en virkelig til at haabe,« sagde Mrs. Chick, der roste sig af at have et fortrøstningsfuldt Syn paa den menneskelige Natur, »at der endnu er en svag Gnist af Taknemlighed i Verden.«

Richards nejede og fremmumlede sin Tak; men da hun fandt det umuligt at genvinde sin Fatning efter den Forvirring, der havde grebet hendes Sind ved Tanken om hendes Søn i de omtalte Benklæder, nærmede hun sig lidt efter lidt Døren og følte sig inderlig lettet ved at slippe ud.

De midlertidige Tegn paa delvis Tø, der havde vist sig med hende, forsvandt igen med hende; og Frosten tog atter fat, saa kold og stræng som nogen Sinde. Man hørte to Gange Mr. Chick nynne en Melodi ved den nederste Ende af Bordet, men begge Gange var det Brudstykker af Ligmarchen; Saul. Selskabet syntes at blive koldere og koldere og lidt efter lidt lige saa frosne og stive som den Anretning, hvorom det var samlet. Tilsidst saa Mrs. Chick paa Miss Tox, og Miss Tox besvarede Blikket, og de rejste sig begge og sagde, at det virkelig var paa Tide at gaa. Mr. Dombey modtog denne Meddelelse med stor Sindsro, hvorfor de tog Afsked med denne Gentleman og fjærnede sig under Mr. Chick Beskyttelse; og da de vendte Ryggen til Huset og overlod dets Herre til hans sædvanlige Ensomhed, stak Mr. Chick Hænderne i sine Lommer, kastede sig tilbage i Vognen og fløjtede af alle Kræfter; imedens hans Ansigt antog et saa skummelt og frygteligt Udtryk af Trods, at Mrs. Chick ikke vovede at protestere eller paa nogen Maade fortrædige ham.

Skønt Richards havde lille Paul paa sit Skød, kunde hun dog ikke glemme sin egen Førstefødte. Hun følte, at det var utaknemligt; men Dagens Indflydelse gjorde sig ogsaa gældende paa de barmhjærtige Skærslibere, og hun kunde næsten ikke lade være med at tænke, at hans Blyskilt med Nummer 147 ogsaa paa en Maade hørte med til dens formelle Strænghed. Hun talte ogsaa i Barnekammeret om hans »velsignede Ben,« og var atter urolig ved at se hans Genfærd i Uniform.

»Jeg vilde give, jeg ved ikke hvad,« sagde Polly, »for at se den kære lille Stakkel, før han bliver vant til den.«

»Saa skal jeg sige Dem noget Mrs. Richards,« svarede Nipper, som var blevet indviet i hendes Fortrolighed. »Se ham og faa Ro i Sindet.«

»Mr. Dombey vilde ikke synes om det,« sagde Polly.

»Næh, vilde han ikke, Mrs. Richards!« sagde Susan. »Jeg tænker, han vilde synes meget godt om det, naar han blev spurgt.«

»De vilde formodentlig slet ikke spørge ham?« spurgte Polly.

»Nej, Mrs. Richards, tværtimod,« svarede Susan. »Og da disse to Inspektører, Tox og Chick ikke, hvad jeg hørte dem sige, agter at holde Vagt i Morgen, vil jeg og Miss Floy gaa med Dem i Morgen tidlig, og velkommen med, Mrs. Richards, hvis De har Lyst, for vi kan lige saa godt og bedre gaa derhen som op og ned ad en Gade.«

I Begyndelsen værgrede Polly sig standhaftigt; men lidt efter lidt begyndte hun at gaa ind paa Planen, efter som hun mere og mere udmalede sig de forbudne Billeder af sine Børn og af sit eget Hjem. Endelig fastslog hun, at der kunde ikke være noget videre ondt i at kigge et Øjeblik indenfor Døren, og gav efter.

Da Sagen saaledes var ordnet, begyndte lille Paul at græde paa det ynkeligste, som om han havde en Anelse om, at der ikke vilde komme noget godt ud af det.

»Hvad er der i Vejen med Barnet?« spurgte Susan.

»Han fryser, tror jeg,« sagde Polly og gik op og ned med ham og tyssede paa ham.

Det var i Sandhed en trist Efteraarsaften; og medens hun gik og tyssede og saa ud gennem de triste Vinduer og trykkede den lille Fyr tættere til sit Bryst, øste det ned med visne Blade.

Sjette Kapitel.

Pauls andet Tab.

Polly var opfyldt af saa mange onde Anelser den næste Morgen, at havde ikke hendes sortøjede Kammerat uophørligt skyndet paa hende, vilde hun have opgivet enhver Tanke em Ekspeditionen og højtideligt andraget om at faa Lov til at se Nr. 147 under Mr. Dombeys ærefrygtindgydende Tag. Men Susan, der selv havde Lyst til Turen og ganske vist nogenlunde kunde finde sig i andre Folks Skuffelser, men ikke taale nogen Skuffelser selv, fandt paa saa mange snedige Hindringer og støttede den oprindelige Plan med saa mange snilde Argumenter, at Mr. Dombeys majestætiske Ryg neppe var ude af Syne, og denne Herre begav sig paa sin daglige Gang til City, før hans intet anende Søn allerede var paa Vej til Staggs' Have.

Dette Sted med det velklingende Navn laa i en Forstad, som Indbyggerne i Staggs Have kendte under Navn af Camberling Town eller Camden Town. Derhen begav de to Barnepiger sig nu med deres smaa Myndlinge — Richards naturligvis med Paul paa Armen, medens Susan havde lille Florence ved Haanden og af og til gav hende de Puf og Ryk, hun ansaa for gavnlige.

Til dette vanhelligede Sted, hvis Navn endog hidtil omhyggeligt var blevet skjult for Mr. Dombey og hans Søster, bares nu lille Paul af hans Skæbne og Richards.

»Det er mit Hus, Susan,« sagde Polly og pegede paa det.

»Er det virkelig, Mrs. Richards,« sagde Susan nedladende.

»Og dér staar min Søster Jemina i

Døren, er jeg vis paa,« udbrød Polly, »med min egen søde lille i sine Arme.«

Synet gav i den Grad Pollys Utaalmodighed Vinger, at hun fo'r af Sted og kastede sig over Jemina og byttede Barn med hende, før hun fik set sig om, til største Forbavselse for den unge Dame, i hvis Arme Dombeys Arving syntes at være faldet ned fra Himlen.

»Men Polly!« raabte Jemina. »Er det dig! Hvor du gjorde mig forskrækket! Hvor du ser rask ud! Børnene bliver halvt vilde af at se dig, det gør de!«

De blev det, hvis man kan dømme efter den Støj de gjorde, og den Maade, hvorpaa de knugede Polly og førte hende hen til en lav Stol i Kaminkrogen, hvor hendes eget ærlige Æbleansigt øjeblikkelig blev Midtpunktet mellem en Bunke mindre Aflæggere, der alle lagde deres rosenrøde Kinder tæt ind til det og alle øjensynligt var voksede paa det samme Træ. Polly var akkurat lige saa vild og støjende som Børnene; og det var først, da hun ganske havde tabt Vejret, og Haaret hang i vild Uorden ned over hendes Ansigt, at der blev et lille Ophold i Forvirringen. Selv da laa den næstmindste Toodle i hendes Skød med begge Arme om hendes Hals, medens den næst-næstmindste Toodle klatrede op paa Stolens Ryg og gjorde fortvivlede Anstrængelser paa at komme til at kysse hende, med det ene Ben i Luften.

»Se! Denne her smukke lille Dame er kommen for at besøge Jer,« sagde Polly. »Og se, hvor stille *hun* er. Er hun ikke dejlig?«

Denne Hentydning til Florence, der havde staaet ved Døren og set alt, hvad der var gaaet for sig, henvendte de andre Børns Opmærksomhed paa hende; og den havde ligeledes den heldige Virkning, at den medførte en formel Præsentation af Miss Nipper, der ikke var ganske fri for at have en Mistanke om, at hun allerede var blevet set over Hovedet.

»Kom nu ind og sid et Øjeblik, Susan,« sagde Polly. »Det er min Søster Jemina, ja det er. Jemina, jeg ved ikke, hvad jeg skulde gribe til uden Susan Nipper; det er hendes Skyld, at jeg er her.«

»Sid dog endelig ned, Miss Nipper!« gentog Jemina.

Susan satte sig paa den yderste Kant af en Stol med en værdig og ceremoniel Mine.

»Jeg har aldrig i mit Liv været saa glad over at se nogen, det er vist jeg ikke har, Miss Nipper,« sagde Jemina.

Susan formildedes, flyttede sig lidt længere ind paa Stolen og smilte naadigt.

»Løs dog Deres Hattebaand op og lad, som De var hjemme, Miss Nipper,« sagde Jemina. »Jeg er bange for, at her er ikke saa fint, som De er vant til, men jeg er vis paa, at De undskylder det.«

Den sortøjede blev saa blødgjort ved denne ærbødige Opførsel, at hun tog den lille Miss Toodle paa Skødet, da hun løb forbi, og straks red Ranke med hende.

»Men hvor er min kære Dreng?« sagde Polly. »Min stakkels Knøs? Jeg er kommet hele den lange Vej for at se ham i hans nye Klæder.«

»Aa, hvor det er en Skam!« udbrød Jemina. »Han bliver helt fortvivlet, naar han hører, at hans Moder har været her. Han er i Skole, Polly.«

»Allerede borte!«

»Ja. Han gik første Gang i Gaar, for ikke at gaa tabt af noget af Lærdommen. Men det er halv Fridag, Polly; hvis du kunde blive her, til han kommer hjem — du og Miss Nipper,« sagde Jemina, der i rette Tid kom i Tanker om den sortøjedes Værdighed.

»Og hvordan ser han ud, Gud velsigne ham?« stammede Polly.

»Naa ja, han ser virkelig ikke saa gal ud, som man skulde tro,« svarede Jemina.

»Aa!« sagde Polly bevæget, »jeg vidste, at hans Ben maatte være for korte!«

»Hans Ben *er* korte,« svarede Jemina. »Især bagtil. Men de bliver længere med hver Dag, Polly.«

Det var kun en sen perspektivisk Trøst; men den Munterhed og Godmo-

dighed, hvormed den fremsattes, gav den en Værdi, den ikke havde i og for sig. Lidt efter spurgte Polly mere livligt:

»Og hvor er Fader, kære Jemina?« — thi under dette patriarkalske Navn gik Mr. Toodle i Reglen i Familien.

»Ja se nu igen!« sagde Jemina. »Hvor det er en Skam! Fader tog sin Middagsmad med sig i Morges og kommer ikke hjem før i Aften. Men han taler altid om dig, Polly; og fortæller Børnene om dig, og er den fredeligste, taalmodigste, skikkeligste Sjæl af Verden, hvad han altid har været og altid vil blive!«

»Tak, Jemina,« sagde den enfoldige Polly; fornøjet over Lovtalen, og skuffet over hans Fraværelse.

»Aa, du behøver ikke at takke mig, Polly,« sagde hendes Søster og gav hende et kraftigt Kys paa Kinden; og saa hoppede hun muntert med lille Paul. »Jeg siger somme Tider det samme om dig, og mener det ogsaa.«

Trods denne dobbelte Skuffelse var det umuligt at anse et Besøg, der blev hilst med saadan en Modtagelse, for forfejlet: saa Søstrene talte forhaabningsfuldt om Familiesager og om Kedlen og om alle hans Brødre og Søstre; medens den sortøjede, der nu var færdig med at ride Ranke, skarpt mønstrede Møblerne, Nürnberguret, Skabet, Slottet med de røde og grønne Vinduer paa Kaminhylden, der kunde illumineres, naar man satte en Stump Lys ind i det, og de to smaa sorte Fløjlskillinger, hver med en Dametaske i Munden, der i Staggs' Garden gjaldt for Vidundere af Imitationskunst. Da Samtalen snart blev mere almindelig, for at ikke den sortøjede skulde blive fornærmet og sarkastisk, gav denne unge Dame Jemina en summarisk Beretning om alt, hvad hun vidste om Mr. Dombey, hans Udsigter, Familie, Forretninger og Karakter. Endvidere en nøjagtig Fortegnelse over sin personlige Garderobe, og nogle Oplysninger om sine nærmeste Slægtninge og Venner. Efter at hun havde lettet sit Sind ved disse Oplysninger, gav hun sig i Lag med Rejer og Porter, og aabenbarede en Tilbøjelighed til at sværge evigt Venskab.

Lille Florence selv var ikke sen til at udnytte Lejligheden; thi da hun var blevet ført bort af de unge Toodler for at se paa nogle Paddehatte og andre Mærkværdigheder i Staggs' Gardens, gav hun sig med Liv og Sjæl i Kast med at hjælpe dem med at slaa en midlertidig Dæmning over en lille Pyt grønt Vand, der havde samlet sig i en Krog. Hun var stadig optaget af dette Arbejde, da hun blev søgt og fundet af Susan, der — saa pligtfyldende var hun, selv under Rejernes mildnende Indflydelse — holdt en (med Puf spækket) moralsk Forelæsning for hende, medens hun vaskede hendes Ansigt og Hænder og forudsagde hende, at hun vilde gøre hele sin Familie graahaaret og lægge dem i Graven af Sorg. Efter en Pavse, der fremkaldtes ved en temmelig lang fortrolig Samtale om Pengesager ovenpaa mellem Jemina og Polly, byttede de atter Børn — for Polly havde hele Tiden beholdt sit eget Barn, og Jemina lille Paul — hvorpaa Gæsterne tog Afsked.

Men først blev de unge Troodle'r ved et fromt Bedrageri lokkede hen til en Urtekræmmerbod i Nabolaget, i den formentlige Hensigt at solde en Penny op; og da Kysten var ganske klar, flygtede Polly; Jemina raabte til hende, at hun blot paa Hjemvejen kunde gaa om ad City Road, vilde de være sikre paa at møde den lille Kedel, naar han kom fra Skole.

»Tror De, vi kunde faa Tid til at gaa et lille Slag i den Retning, Susan?« spurgte Polly, da de stansede for at faa Vejret.

»Hvorfor ikke, Mrs. Richards?« svarede Susan.

»Det er snart henad vor Middagstid, ved De,« sagde Polly.

Men Frokosten havde gjort hendes Ledsagerske mere end ligegyldig for denne alvorlige Betragtning, saa hun lagde ingen Vægt derpaa, og de besluttede at gaa »et lille Slag.«

Nu traf det sig saadan, at den stakkels Kedels Liv siden i Gaar Morges var ble-

vet gjort trælsomt ved de barmhjærtige Skærsliberes Kostume. Gadedrengene kunde ikke staa for det. Ikke en ung Vagabond kunde bevæges til at udholde Synet af det et Øjeblik, uden at vælte sig ind paa den sagesløse Bærer og gøre ham Fortræd. Hans sociale Stilling havde snarere lignet en af de første Kristnes end et uskyldigt Barn af det nittende Aarhundrede. Han var blevet stenet paa Gaden. Han var blevet kastet i Rendestenen, tilstænket med Snavs, klemt flad mellem Lygtepælene. Personer, der var ham ganske fremmede, havde taget hans gule Kasket af hans Hoved og kastet den ud for alle Vinde. Hans Ben var ikke alene blevet kritiserede og forhaanede, men knebne og sparkede. Selve denne Morgen havde han ganske uden egen Skyld paa Vej til Skærslibernes Institut faaet et blaat Øje, og var blevet straffet derfor af Læreren: en tidligere Skærsliber, gammel og blodtørstig af Karakter, som var blevet udnævnt til Skolemester, fordi han ikke vidste noget eller duede til noget, og for hvis grusomme Spanskrør alle pluskindede smaa Drenge havde en uimodstaaelig Tiltrækningskraft.

Saaledes gik det til at Kedlen paa Vejen hjem søgte de ubefærdede Veje, og sneg sig gennem snevre Gyder og Baggader for at undgaa sine Plageaander. Da han tilsidst blev nødt til at gaa ud i Hovedgaden, førte hans onde Skæbne ham til et Sted, hvor en lille Flok Drenge, anført af en vild ung Slagter, laa paa Lur efter hvilket som helst Sjov. Da de pludselig saa en barmhjærtig Skærsliber midt imellem sig, som var han faldet ned til dem fra Himlen, opløftede de et Krigshyl og kastede sig over ham.

Men det traf sig ligeledes, at Polly, efter i en Time forgæves at have spejdet efter ham, netop havde sagt, at det ingen Nytte var til at gaa længere, da hun fik Øje paa dette Syn. Aldrig saa snart saa hun det, før hun med et hastigt Udraab overleverede Master Dombey til den sortøjede og fo'r sin ulykkelige lille Søn til Undsætning.

Ligesom Ulykker kommer Overraskelser sjældent alene. Den forbavsede Susan og hendes to unge Myndlinge blev reddede fra at blive kørt over af de omkringstaaende, før de vidste hvad der var sket; og i samme Øjeblik (det var Markedsdag) hørtes et tordnende Raab »En gal Tyr!«

Med en vild Forestilling om, at Folk løb frem og tilbage og raabte op, og at Hjul gik hen over dem, og at Drenge sloges, og gale Tyre kom løbende, og at Ammen blev slaaet i Stykker midt mellem alle disse Farer, gav Florence sig til at skrige og løbe. Hun løb, til hun var aandeløs, og bad Susan gøre det samme; og saa stansede hun, vred sine Hænder, da hun huskede, at de havde ladet Ammen blive alene tilbage, og opdagede med en Følelse af ubeskrivelig Rædsel, at hun var ganske alene.

»Susan! Susan!« raabte Florence og klappede i Hænderne i sin grænseløse Fortvivlelse. »Ak, hvor er de henne, hvor er de henne!«

»Hvor de er henne?« sagde en gammel Kone, der kom humpende over Gaden saa hurtigt hun kunde. »Hvorfor er du løbet væk fra dem?«

»Jeg blev bange,« svarede Florence. »Jeg vidste ikke, hvad jeg gjorde. Jeg troede, de var med mig. Hvor er de henne?«

Den gamle Kone greb hende om Haandleddet og sagde: »Jeg skal vise dig det!«

Det var en meget styg gammel Kone med rødrandede Øjne og en Mund, der mumlede af sig selv, naar hun ikke talte. Hun var usselt klædt og bar nogle Skind over Armen. Hun syntes at være fulgt efter Florence, i hvert Fald et Stykke, thi hun havde tabt Vejret; og det gjorde hende endnu hæsligere, som hun stod dér og prøvede paa at faa det igen, mens hun fordrejede sit gule Ansigt.

Florence var bange for hende og saa tøvende op ad den Gade, hun omtrent havde naaet Enden af. Det var et ensomt Sted — mere en Baggyde end en Gade — og der var ingen i den uden hun selv og den gamle Kone.

»Du behøver ikke at være bange nu,« sagde den gamle Kone og blev ved at holde hende fast. »Kom med mig.«

»Jeg — jeg kender Dem ikke. Hvad er Deres Navn?« spurgte Florence.

»Mrs. Brown,« sagde den gamle Kone. »Den gode Mrs. Brown.«

»Er de nær herved?« spurgte Florence, da hun begyndte at blive ført bort.

»Susan er ikke langt borte,« sagde den gode Mrs. Brown; »og de andre er nær ved hende.«

»Er nogen kommet til Skade?« udbrød Florence.

»Ikke det mindste,« sagde den gode Mrs. Brown. Barnet græd af Glæde, da hun hørte dette, og fulgte villigt den gamle Kone; skønt hun ikke kunde lade være at se hende op i Ansigtet, mens de gik — især paa den flittige Mund — og tænke paa, om den slemme Mr. Brown, hvis der gaves en saadan Person, mon lignede hende?

De havde ikke gaaet langt, men var kommet forbi nogle meget uhyggelige Steder, som Stenoplagspladser og Teglværker, da den gamle Kone drejede ned i en snavset Gyde, hvor Pløret laa i dybe sorte Hjulspor midt paa Kørebanen. Hun stansede foran et lurvet lille Hus, der var lukket saa tæt, som et Hus fuldt af Revner og Sprækker kunde være. Hun aabnede Døren med en Nøgle, hun tog ud af sin Hat, og skubbede Barnet foran sig ind i en Bagstue, hvor der laa en stor Bunke forskelligt farvede Pjalter paa Gulvet, en Bunke Ben og en Bunke sigtet Kulstøv; men der var slet ingen Møbler, og Væggene og Loftet var ganske sorte.

Barnet blev maalløs af Forfærdelse og saa ud, som hun skulde besvime.

»Vær nu ikke noget Fæ,« sagde den gode Mrs. Brown og rystede hende for at bringe hende til sig selv igen. »Jeg vil ikke gøre dig noget. Sæt dig paa Kludene.«

Florence adlød hende, medens hun rakte sine foldede Hænder op i en stum Bøn.

»Jeg vil ikke engang holde paa dig i en Time,« sagde Mrs. Brown. »Kan du forstaa, hvad jeg siger?«

Barnet svarede med stor Vanskelighed »Ja.«

»Naa,« sagde den gode Mrs. Brown og satte sig selv paa Bendyngen, »saa lad være med at ærgre mig. Hvis du ikke gør det, skal jeg ikke gøre dig noget. Men hvis du gør det, slaar jeg dig ihjel. Jeg kunde have slaaet dig ihjel, naar som helst — selv naar du laa i din egen Seng hjemme. Lad mig nu høre, hvem du er, og hvad du er, og alt det dér.«

Den gamle Kones Trusler og Løfter, Frygten for at fornærme hende, og det at Florence nu, i Modsætning til andre Børn, var saa vant til at være rolig og undertrykke hvad hun følte og frygtede og haabede — alt dette satte hende i Stand til at opfylde denne Befaling og fortælle sin lille Historie, eller hvad hun kendte af den. Mrs. Brown hørte opmærksomt efter, indtil hun var færdig.

»Saa dit Navn er Dombey, hvad?« sagde Mrs. Brown.

»Ja, det er.«

»Jeg vil have den smukke Kjole, Miss Dombey,« sagde den gode Mrs. Brown, »og den lille Hat og et Skørt eller to, og alt hvad du ellers kan undvære. Naa! Tag dem af!«

Florence adlød, saa hurtigt hendes skælvende Hænder vilde tillade, medens hun hele Tiden frygtsomt holdt Øje med Mrs. Brown. Da hun havde taget alt det forlangte af, undersøgte Mrs. Brown det i Ro og Mag og syntes at være nogenlunde godt tilfreds med Resultatet.

»Hum!« sagde hun og lod sit Blik løbe ned over Barnets tynde Skikkelse. »Ellers ser jeg ikke noget — undtagen Skoene. Jeg maa have Skoene, Miss Dombey.«

Stakkels lille Florence tog dem lige saa hurtigt af, kun altfor glad over at have endnu flere Midler til at forsone hende. Derpaa tog den gamle Kone et Par andre, usle Sko frem fra Bunden af Pjaltebunken, som hun i dette Øjemed vendte op og ned paa — tillige med en Barnekaabe, der var ganske udslidt og

meget gammel, og de fortrykkede Rester af en Hat, der sandsynligvis var blevet samlet op af en eller anden Rendesten eller Skarndynge. Denne indbydende Dragt gav hun Florence Ordre til at iføre sig; og da dette syntes at være Begyndelsen til hendes Frigivelse, adlød Barnet med om muligt endnu større Hurtighed.

Da hun hurtigt satte Hatten paa — hvis man kan kalde *det* en Hat, som mere lignede en Pude til at bære Byrder paa, fik hun den ind i sit yppige Haar og kunde ikke straks faa den løs. Den gode Mrs. Brown fik hurtigt fat i en stor Saks og kom i en uforklarlig Tilstand af Ophidselse.

»Hvorfor kunde du ikke lade mig være,« sagde Mrs. Brown, »da jeg var tilfreds. Din lille Tosse!«

»Om Forladelse. Jeg ved ikke, hvad jeg har gjort,« sagde Florence aandeløs. »Jeg kunde ikke gøre for det.«

»Kunde ikke gøre for det!« raabte Mrs. Brown. »Hvordan kan du vente, at jeg skal kunne gøre for det? Aa Gud!« sagde den gamle Kone, idet hun med rasende Glæde jog sine Fingre gennem hendes Krøller, »enhver anden end jeg vilde allerførst have taget dem.«

Florence blev saa lettet ved at opdage, at det kun var hendes Haar, og ikke hendes Hoved, Mrs. Brown begærede, at hun hverken gjorde Modstand eller bad for sig; men blot hævede sine Øjne mod denne gode Sjæls Ansigt.

»Hvis jeg ikke engang havde haft en Tøs selv — nu er hun paa den anden Side Havet — der var stolt af sit Haar,« sagde Mrs. Brown, »saa havde jeg taget hver Lok af det. Hun er langt borte! Hun er langt borte! Aa! Aa!«

Mrs. Browns Graad var ikke melodisk; hun ledsagede den med vilde Kast med sine magre Arme, og den var fuld af lidenskabelig Sorg og fik det til at løbe koldt ned ad Ryggen paa Florence, saa at hun blev mere forskrækket end nogen Sinde. Den bidrog maaske til at frelse hendes Krøller; for efter at Mrs. Brown et Øjeblik havde svævet om hende med Saksen som en ny Slags Sommerfugl, befalede hun hende at skjule dem under Hatten og ikke lade det mindste Spor af dem slippe frem og friste hende. Da Mrs. Brown havde vundet denne Sejr over sig selv, satte hun sig atter paa Benene og gav sig til at ryge paa en meget kort, sort Pibe, medens hun hele Tiden mimrede og mumlede, som om hun spiste Røret.

Da Piben var røget ud, gav hun Barnet et Kaninskind at bære, for at hun bedre skulde se ud som hendes sædvanlige Ledsager, og sagde, at hun nu vilde føre hende ud til en Gade, hvorfra hun kunde spørge sig frem til sine Venner. Men hun advarede hende under Trudsler om en frygtelig Hævn, hvis hun var ulydig, om ikke at tale til Fremmede eller begive sig til sit eget Hjem (der maaske laa nærmere, end det passede Mrs. Brown) men til sin Faders Kontor i City, ligesom at vente paa det Gadehjørne, hvor hun vilde blive ladt tilbage, til Klokken slog tre. Disse Ordrer forstærkede Mrs. Brown med Forsikringer om, at hun havde mægtige Øjne og Øren i sin Tjeneste, der vilde underrette hende om alt, hvad Florence foretog sig; og Florence lovede alvorligt at adlyde dem.

Endelig brød Mrs. Brown op, førte sin forvandlede og pjaltede lille Veninde gennem en Labyrint af snevre Gader og Gyder og Gange, der langt om længe udmundede i en Staldgaard med en Port for Enden, hvor igennem man kunde høre Larmen fra en stor Færdselsaare. Mrs. Brown pegede paa denne Port og sagde til Florence, at naar Klokken slog tre, skulde hun gaa til Venstre; dernæst gjorde hun — som det syntes uvilkaarligt og uden at kunne lade være — et Afskedsgreb efter hendes Haar, sagde, at hun vidste, hvad hun skulde gøre, og befalede hende at gaa og gøre det og tænke paa, at der blev holdt Øje med hende.

Med lettere Hjærte, men stadig meget bange, følte Florence sig fri og trippede hen til Hjørnet. Da hun naaede det, saa hun sig tilbage og saa Hovedet af den gode Mrs. Brown kigge ud fra den

lave Trægang, hvor hun havde udstedt sine Afskedsformaninger, og hvor hun nu truede ad hende med knyttet Næve. Men skønt hun ofte siden saa sig tilbage — hvert Minut i det mindste, saa nervøs var hun ved at tænke paa den gamle Kone — kunde hun ikke se hende mere.

Florence blev staaende dér og saa paa Færdselen, mere og mere forvirret af den; og Urene syntes imidlertid at have besluttet sig til aldrig at slaa tre mere. Tilsidst slog Kirkeurene tre; der var et tæt ved, saa hun kunde ikke tage fejl; og — efter at hun ofte havde set over sin Skulder, og ofte var gaaet et lille Stykke, og lige saa ofte vendt tilbage igen, for at ikke Mrs. Browns almægtige Spioner skulde blive fornærmede — skyndte hun sig bort, saa hurtigt hun kunde i sine nedtraadte Sko, holdende godt fast paa Kaninskindet.

Alt, hvad hun vidste om sin Faders Kontorer, var at de tilhørte Dombey og Søn, og at dette var en stor Magt, der hørte til City. Saa hun kunde kun spørge om Vej til Dombey og Søn i City; og da hun i Reglen spurgte Børn — fordi hun var bange for at spørge de Voksne — fik hun kun meget lidt ud af det. Men ved at indskrænke sig til at spørge efter City, kom hun virkelig lidt efter lidt nærmere til Hjærtet af den store Region, som beherskedes af den frygtelige Lord Mayor.

Træt af at gaa, stødt tilbage og skubbet omkring, døvet af Larmen og Forvirringen, ængstelig for sin Broder og Barnepigerne, forfærdet over, hvad hun havde gaaet igennem, og over Udsigten til at skulle møde sin barske Fader i en saa forandret Skikkelse; lige forvirret og forskrækket over, hvad der var sket, skete og endnu forestod hende, vandrede Florence sin tunge Vej med Taarer i Øjnene, og en eller to Gange kunde hun ikke lade være med at stanse for at lette sit betrængte Sind ved at græde bitterligt. Men faa Mennesker lagde Mærke til hende i disse Øjeblikke, i det Kostume hun bar; eller hvis de gjorde det, troede de, at hun var opdraget til at vække Medlidenhed, og gik videre. Florence opbød ogsaa al den Styrke og Selvtillid, som hendes sørgelige Erfaringer altfor tidligt havde udviklet i hendes Karakter, holdt sig stadig Maalet for Øje og forfulgte det.

Det var godt to Timer senere paa Eftermiddagen, end da hun havde begyndt paa dette besynderlige Eventyr, da hun smuttede bort fra Trængselen og Bulderet i en snever, vognfyldt Gade og kiggede ind paa et Slags Landingssted ved Floden, hvor en Mængde Pakker, Kasser og Fade laa strøet omkring; der var en stor Trævægt og et lille Træhus paa Hjul, udenfor hvilket en svær Mand stod og saa paa Masterne og Baadene i Nærheden, fløjtende, med Pennen bag Øret og Hænderne i Lommen, som om han snart var færdig med sit Dagværk.

»Hallo,« sagde denne Mand, da han tilfældigt vendte sig om. »Vi har ikke noget til dig, min lille Pige. Af Sted med dig!«

»Undskyld, er dette City?« spurgte Dombeys Datter skælvende.

»Ja, det er City. Det ved du vist godt nok. Pil af. Vi har ikke noget til dig.«

»Mange Tak, jeg ønsker heller ikke noget!« lød det frygtsomme Svar. »Jeg vilde bare gerne vide Vejen til Dombey og Søn.«

Manden, som ligegyldig var slentret hen imod hende, syntes at blive overrasket over dette Svar og svarede, idet han saa hende opmærksomt ind i Ansigtet:

»Hvadbehager, hvad kan *du* vilde hos Dombey og Søn?«

»Bare Vejen derhen, hvis De vil være saa god!«

Manden saa endnu mere nysgerrigt paa hende og gned sig i sin Forundring saa haardt i Nakken, at han stødte sin Hat af.

»Joe!« raabte han til en anden Mand — en Arbejder — medens han tog den op og satte den paa igen.

»Ja vel,« sagde Joe.

»Hvor er den unge Fyr fra Dombeys, som var her og saa paa Godsets Udskibning?«

»Lige gaaet, ud ad den anden Port,« sagde Joe.

»Kald ham tilbage et Øjeblik.«

Joe løb ud gennem en Port, og raabte, og kom hurtigt tilbage med en muntert udseende Dreng.

»Det er jo Dem, der løber Ærinder for Dombey's, ikke?« sagde den første Mand.

»Jeg er ansat i Dombey's Firma, Mr. Clark,« svarede Drengen.

»Naa, saa se her,« sagde Mr. Clark.

Drengen gik paa et Vink af Mr. Clark hen imod Florence, med Rette forbavset over, hvad han havde at gøre med hende. Men hun, som havde hørt, hvad der var foregaaet, og som ikke alene var lettet over saa pludselig at føle sig frelst og ved Maalet for sin Vandring, men ogsaa følte sig i høj Grad beroliget ved hans livlige, ungdommelige Ansigt og Væsen, løb ivrigt hen til ham, saa hun tabte den ene af sine nedtraadte Sko, og greb hans Haand mellem begge sine.

»Undskyld, men jeg er blevet borte!« sagde Florence.

»Borte!« udbrød Drengen.

»Ja, jeg blev borte i Formiddags, langt borte herfra — og mine Klæder er siden blevet taget fra mig — og jeg har ikke mine egne paa nu — og mit Navn er Florence Dombey, min lille Broders eneste Søster — og, aa Gud, aa Gud, vær saa god at tage Dem af mig!« hulkede Florence, der nu gav fuldstændig efter for de Følelser, hun saa længe havde trængt tilbage, og brast i Graad. Da i det samme hendes usle Hat faldt af, vældede hendes Haar ned om hendes Ansigt, hvilket henrev den unge Walther, Solomon Gills Nevø kort sagt, til maalløs Beundring og Medlidenhed.

Mr. Clark stod hensunken i Forundring og mumlede noget om, at Mage til Overraskelse havde *han* aldrig set paa sit Værft. Walther tog Skoen op satte den paa hendes lille Fod, ligesom Prinsen i Eventyret kunde have sat Askepots Tøffel paa. Han hang Kaninskindet over sin venstre Arm, gav Florence den højre, og følte sig — ikke som Richard Whillington, det er en mat Sammenligning — men som Sct. Georg af England, med Dragen liggende død foran sig.

»Græd ikke, Miss Dombey,« sagde Walther i sin Begejstring. »Hvor jeg er henrykt over, at jeg er her. De er lige saa tryg nu, som om De blev bevogtet af et helt Baadsmandskab udvalgte Folk fra en Orlogsmand. Græd ikke.«

»Jeg vil ikke græde mere,« sagde Florence. »Jeg græder kun af Glæde.«

»Græder af Glæde!« tænkte Walther. »Og det er jeg Skyld i! Kom nu, Miss Dombey. Dér faldt den anden Sko! Tag min, Miss Dombey.«

»Nej, nej, nej,« sagde Florence og stansede ham, da han hurtigt vilde trække sin egen af. »Disse passer bedre. De passer meget godt.«

»Ja vist saa,« sagde Walther og saa paa hendes Fod. »Mine er en halv Mil for store. Hvad tænker jeg paa! De kunde umuligt gaa med mine. Kom, Miss Dombey. Jeg vil nok se den Slyngel, der vil gøre Dem Fortræd nu.«

Saaledes førte Walther Florence bort, mens han saa meget krigersk, og hun meget lykkelig ud; de gik Arm i Arm gennem Gaderne, fuldstændig ligegyldige for den Forbavselse, deres Udseende mulig kunde vække.

Det var ved at blive mørkt og taaget og begyndte tilmed at regne; men det brød de sig ikke om; thi de var begge ganske optagne af Florences Oplevelser, som hun fortalte med sin Alders Troskyldighed og Oprigtighed, medens Walther hørte til, som strejfede de alene om, langt fra den sølede Thames Street, mellem de brede Blade og høje Træer paa en eller anden øde Ø i Troperne — hvad han højst sandsynligt ogsaa i Øjeblikket indbildte sig, at de gjorde.

»Har vi langt at gaa?« spurgte Florence tilsidst og saa op paa sin Ledsager.

»Vent lidt,« sagde Walther og stansede, »lad mig se; hvor er vi? Aa, nu ved jeg det. Men Kontoret er lukket nu, Miss Dombey. Der er ingen dér. Mr. Dombey er taget hjem for længe siden. Saa maa vi vel ogsaa gaa hjem? Eller vent lidt — hvad om jeg tog Dem med

til min Onkel, hvor jeg bor — det er lige her ved — og saa kørte hjem til Dem og sagde, at De er i god Behold, og tog nogen Klæder med til Dem? Var det ikke det bedste?«

»Det tror jeg,« svarede Florence. »Hvad mener De?«

Medens de stod paa Gaden og raadslog om dette, kom en Mand forbi, som saa hurtigt paa Walther, som om han genkendte ham; men han syntes at tage sig i det og gik forbi uden at stanse.

»Men jeg tror, det er Mr. Carker,« sagde Walther. »Carker er i vort Firma. Ikke Carker, vor Disponent — den anden Carker; junior — hallo, Mr. Carker!«

»Er det Walther Gay?« sagde den anden, idet han stansede og kom tilbage. »Jeg vilde ikke tro det — i et saa besynderligt Selskab.«

Som han stod dér tæt ved en Lygte, og forbavset hørte paa Walthers hurtige Forklaring, frembød han en mærkværdig Modsætning til de to ungdommelige Skikkelser, der stod Arm i Arm foran ham. Han var ikke gammel, men hans Haar var hvidt; hans Skikkelse var bøjet, som under Vægten af en stor Sorg; og der var dybe Furer i hans forpinte og melankolske Ansigt. Ilden i hans Øjne, Udtrykket i hans Træk, selv den Stemme, hvormed han talte, var dæmpet og udslukt, som om Aanden inden i ham laa i Aske. Han var anstændigt, men meget tarveligt klædt i sort; men hans Klæder, der passede til Hovedudtrykket i hans Skikkelse, syntes at skrumpe sammen og undse sig paa ham og at slutte sig til den sorgfulde Bøn om at forblive upaaagtet og alene i sin Ringhed, som hele Manden udtrykte fra Hoved til Fod.

Og alligevel var hans Deltagelse for Ungdom og Haabefuldhed ikke udslukt som de andre Emner i hans Sjæl, thi han iagttog Drengens ivrige Ansigt, medens han talte, med usædvanlig Sympati, skønt ogsaa med et uforklarligt Udtryk af Uro og Medlidenhed, der afspejlede sig i hans Ansigt, hvor meget han end kæmpede for at holde det tilbage.

Da Walther derfor gjorde ham det samme Spørgsmaal, han havde gjort Florence, stod han endnu og saa paa ham med det samme Udtryk, som læste han i hans Ansigt en eller anden Skæbne, der stod i sørgelig Modsætning til dets nuværende Klarhed.

»Hvad raader De mig til, Mr. Carker?« sagde Walther smilende. »De giver mig altid gode Raad, *naar* De taler til mig. Men det er rigtignok ikke ofte.«

»Jeg tror, Deres egen Idé er den bedste,« sagde han og saa frem og tilbage mellem Florence og Walther.

»Mr. Carker!« sagde Walther, der fik en ædelmodig Tanke. »Hør, her er en Chance for Dem. Gaa De til Mr. Dombey med de gode Tidender. Det vil maaske gavne Dem, Sir. Jeg bliver hjemme. De skal gaa.«

»Jeg!« svarede den anden.

»Ja. Hvorfor ikke, Mr. Carker?« sagde Drengen.

Han trykkede blot hans Haand til Svar; han syntes paa en Maade at være sky og ængstelig selv ved at gøre det; saa sagde han Godnat, raadede ham til at skynde sig, og vendte sig bort.

»Kom, Miss Dombey,« sagde Walther og saa efter ham, medens de ogsaa vendte sig bort, »vi vil gaa til min Onkel, saa hurtigt vi kan. Har De nogen Sinde hørt Mr. Dombey tale om Mr. Carker junior, Miss Florence?«

»Nej,« svarede Barnet mildt. »Jeg hører ikke ofte Fader tale.«

»Nej! Det er sandt! Saa meget større Skam for ham!« tænkte Walther. Efter at han et Øjeblik tavs havde set ned paa det smukke, taalmodige lille Ansigt, belavede han sig med sin sædvanlige drengeagtige Livlighed og Rastløshed paa at skifte Emne; og da en af de ulykkelige Sko meget belejligt faldt af igen, foreslog han at bære Florence til sin Onkel paa Armen. Skønt Florence var meget træt, afslog hun leende dette Forslag, af Frygt for at han skulde tabe hende; og da de allerede var nær ved Træ-Midshipman'en, og Walther nu gav sig til at anføre forskellige tidligere Til-

fælde fra og andre gribende Tildragelser, hvor yngre Drenge end han triumferende havde frelst ældre Piger end Florence og baaret dem bort paa deres Arme, var de endnu i fuld Passiar om dette, da de naaede Instrumentmagerens Dør.

»Halløj, Onkel Sol!« raabte Walther, idet han styrtede ind i Butiken og talte usammenhængende og aandeløst lige fra nu af og hele Resten af Aftenen. »Det er da et vidunderligt Eventyr! Her er Mr. Dombeys Datter faret vild paa Gaden og blevet plyndret for sine Klæder af en gammel slyngelagtig Kone — fundet af mig — ført hjem i vor Dagligstue for at hvile sig — se her!«

»Gode Gud!« sagde Onkel Sol og fo'r tilbage mod sin Yndlings-Kompaskasse. »Det er ikke muligt! Naa, jeg —.«

»Snak om en Ting,« sagde Walther og foregreb Resten. »Hvor der er Hjærterum, ved du nok — hjælp mig den lille Sofa her hen til Kaminen, hvad Onkel Sol — pas paa Tallerknerne — og skaf lidt Middagsmad til hende, hvad Onkel — kast Skoene under Risten, Miss Florence — sæt Deres Fødder paa Kamingitteret, for at de kan blive tørre — hvor de er vaade — det var et Eventyr, hvad Onkel? — Gud bevares, hvor jeg er varm!«

Solomon Gills blev lige saa varm af Deltagelse, og i højeste Grad forvirret. Han klappede Florence paa Hovedet, nødte hende til at spise, nødte hende til at drikke, gned hendes Fodsaaler med sit Lommetørklæde, som han havde varmet ved Ilden, fulgte sin frem og tilbage farende Nevø med Øjne og Øren og havde ingen klar Opfattelse af noget, uden at han stadig blev puffet og traadt paa Tærne af denne ophidsede unge Gentleman, der fo'r rundt i Stuen og prøvede paa at gøre tyve Ting paa én Gang og slet ikke fik noget som helst gjort.

»Vent et Minut, Onkel,« vedblev han, idet han greb et Lys, »mens jeg løber ovenpaa og faar en anden Trøje paa, saa skal jeg være af Sted. Jeg siger Onkel, er *det* ikke et Eventyr?«

»Min kære Dreng,« sagde Solomon, der med sine Briller paa Panden og det store Kronometer i Lommen uophørligt svingede mellem Florence i Sofaen og Nevøen rundt omkring i Dagligstuen, »det er det mærkværdigste —«

»Nej, men skynd dig, hvad Onkel — Miss Florence — Middagsmad Onkel —«

»Ja, ja, ja,« udbrød Solomon og huggede straks ind paa en Bedekølle, som om han skulde dække op for en Kæmpe. »Jeg skal nok sørge for hende, Wally. Jeg forstaar dig nok. Stakkels lille! Halvdød af Sult, naturligvis. Gaa du bare og gør dig i Stand. Aa Gud! Sir Richard Whillington tre Gange Lord Mayor i London!«

Walther var ikke længe om at komme op paa sit Loftskammer og ned igen, men i Mellemtiden var Florence, overvældet af Træthed, sunket hen i en Døs foran Kaminen. Dette rolige Mellemrum satte, skønt det kun varede et Par Minutter, Solomon Gills i Stand til at samle sig saa vidt, at han kunde træffe nogle smaa Foranstaltninger til hendes Bekvemmelighed, gøre mørkt i Værelset og skærme hende mod Skæret fra Ilden. Saa da Drengen vendte tilbage, sov hun fredeligt.

»Det er glimrende!« hviskede han og gav Solomon saadan en Omfavnelse, at han trykkede et helt nyt Udtryk frem i Ansigtet paa ham. »Nu skal jeg af Sted. Jeg vil tage en Bid Brød med mig, for jeg er skrupsulten — og væk hende ikke, Onkel Sol.«

»Nej, nej,« sagde Solomon. »Det smukke Barn.«

»Ja, minsandten er hun smuk!« udbrød Walther. »*Jeg* har aldrig set saadan et Ansigt, Onkel Sol. Nu stikker jeg af.«

»Det var ret,« sagde Solomon, i høj Grad lettet.

»Hør, Onkel Sol,« udbrød Walther og stak Hovedet ind ad Døren.

»Dér er han igen,« sagde Solomon.

»Hvordan ser hun ud nu?«

»Helt lykkelig,« sagde Solomon.

»Det er storartet! Nu stikker jeg af.«

»Det vil jeg da haabe,« sagde Solomon til sig selv.

»Hør, Onkel Sol,« sagde Walther og viste sig i Døren igen.

»Der er han igen!« sagde Solomon.

»Vi mødte Mr. Carker junior paa Gaden, løjerligere end nogen Sinde. Han sagde Farvel til mig, men gik bag efter os her hen — det er svært nok! — for da vi naaede Butiksdøren, vendte jeg mig om og saa ham gaa roligt bort, ligesom en Tjener, der havde fulgt mig hjem, eller en tro Hund. Hvordan ser hun ud nu, Onkel?«

»Ganske som før, Wally,« svarede Onkel Sol.

»Det var godt. *Nu* stikker jeg af.« Og denne Gang gjorde han det virkelig; og Solomon Gills, der ingen Appetit havde, satte sig paa den anden Side af Kaminen og iagttog Florence i hendes Søvn, medens han byggede en Mængde Luftkasteller af den mest fantastiske Arkitektur; og i Halvmørket, tæt omgivet af alle sine Instrumenter, saa han ud som en Troldmand, der havde forklædt sig med en Uldparyk og en kaffebrun Dragt og holdt Barnet i en fortryllet Søvn.

Imidlertid nærmede Walther sig Mr. Dombeys Hus med en Fart, der sjældent naas af en Droskehest; og dog stak han hvert andet eller tredje Minut Hovedet ud ad Vinduet for utaalmodigt at skænde paa Kusken. Da han naaede sit Maal, sprang han ud, meldte aandeløs sit Ærinde til Tjeneren og fulgte ham til Bibliotheket, hvor der var en stor Forvirring af Tunger, og hvor Mr. Dombey, hans Søster og Miss Tox, Richards og Nipper alle var forsamlede.

»Aa, om Forladelse, Sir,« sagde Walther og fo'r hen til ham, »men det glæder mig at kunne sige, at alt er i Orden, Sir. Miss Dombey er fundet!«

Drengen var med sit aabne Ansigt og flagrende Haar og sine funklende Øjne, snappende efter Vejret af Glæde og Ophidselse, en besynderlig Modsætning til Mr. Dombey, der sad i sin Skrivebordsstol lige over for ham.

»Jeg sagde dig det nok, Louisa, at hun sikkert vilde blive fundet,« sagde Mr. Dombey og saa skødesløst over sin Skulder hen paa denne Dame, der sad og græd sammen med Miss Tox. »Lad Tjenestefolkene vide, at yderligere Skridt ikke er nødvendige. Den Dreng, som bringer denne Underretning, er den unge Gay fra Kontoret. Hvordan blev min Datter fundet, Sir? Jeg ved, hvordan hun blev borte.« Her saa han majestætisk paa Richards. »Men hvordan blev hun fundet? Hvem fandt hende?«

»Jeg tror nok, at *jeg* fandt Miss Dombey, Sir,« sagde Walther beskedent. »I det mindste ved jeg ikke af, at jeg kan gøre Krav paa ligefrem at have fundet hende, men jeg var det lykkelige Redskab for —«

»Hvad mener De, Sir,« afbrød Mr. Dombey, der med uvilkaarligt Mishag iagttog Drengens aabenbare Stolthed og Glæde over hans Del i det forefaldne, »med ikke ligefrem at have fundet min Datter og med at være et lykkeligt Redskab? Vær saa god at tale tydeligt og sammenhængende.«

Walther var ganske ude af Stand til at tale sammenhængende; men han gjorde sig saa forstaaelig, som han i sin forpustede Tilstand kunde, og fortalte, hvorfor han var kommet alene.

»Hører De dette, Pige?« sagde Mr. Dombey strængt til den sortøjede. »Tag, hvad der er nødvendigt og vend øjeblikkelig tilbage med denne unge Mand for at hente Miss Florence hjem. Gay, De skal blive belønnet i Morgen.«

»Tak, Sir,« sagde Walther. »De er meget god. Jeg har sandelig ikke tænkt paa nogen Belønning, Sir.«

»De er en Dreng,« sagde Mr. Dombey hurtigt og næsten strængt, »og hvad De tænker eller foregiver at tænke er af liden Betydning. De har handlet rigtigt, Sir. Ødelæg det ikke. Louisa, vær saa god at give denne unge Fyr noget Vin.«

Mr. Dombeys Blik fulgte Walther Gay med skarpt Mishag, da han forlod Stuen i Mrs. Chicks Kølvand; og maaske fulgte hans Tanke ham ikke med større Vel-

vilje, da han kørte tilbage til sin Onkel med Miss Susan Nipper.

Dér fandt de Florence, der var meget forfrisket af Søvnen og havde spist og gjort store Fremskridt i sit Bekendtskab med Solomon Gills, som hun næsten snakkede ganske fortroligt og utvungent med. Den sortøjede (der havde grædt saa meget, at hun nu næsten kunde kaldes rødøjet, og var meget tavs og nedtrykt) greb hende i sine Arme uden et eneste bebrejdende Ord, og fik et meget hysterisk Møde ud af det. Saa forvandlede hun Dagligstuen til et Paaklædningsværelse og iførte hende med stor Omhu rene Klæder; og straks derpaa førte hun hende bort, saa lig en Dombey, som hendes Mangel paa naturlige Anlæg tillod hende at blive.

»God Nat!« sagde Florence og løb hen til Solomon. »De har været meget god imod mig.«

Gamle Sol var ganske henrykt og kyssede hende som hendes Bedstefader.

»God Nat, Walther! Farvel!« sagde Florence.

»Farvel!« sagde Walther og rakte hende begge sine Hænder.

»Jeg vil aldrig glemme Dem,« vedblev Florence. »Nej, det vil jeg sandelig ikke. Farvel, Walther!«

I sit taknemlige Hjærtes Uskyld hævede Barnet sit Ansigt op til hans. Walther bøjede ogsaa sit ned, men hævede det straks igen, blussende rødt; og saa ganske forlegen paa Onkel Sol.

»Hvor er Walther?« »Godnat, Walther!« »Farvel Walther!« »Giv mig din Haand engang endnu, Walther!« Saaledes blev Florence ved at raabe, efter at hun med sin lille Barnepige var lukket inde i Vognen. Og da Vognen omsider satte sig i Bevægelse, stod Walther paa Dørtrinet og besvarede muntert hendes Viften med Lommetørklædet, medens Træ-Midshipman'en bag ham lige som han selv syntes kun at se denne ene Vogn mellem alle dem, der kørte forbi.

I god Tid naaedes atter Mr. Dombeys Hus, og atter blev der en Larm af Tunger i Bibliotheket. Og igen fik Vognen Ordre til at vente — »paa Mrs. Richards,« hviskede en af Susans Medtjenerinder ildevarslende, da hun gik forbi med Florence.

Det forsvundne Barns Indtræden vakte en Smule Opsigt, men ikke meget. Mr. Dombey, som aldrig havde fundet hende, kyssede hende én Gang paa Panden og formanede hende til ikke at løbe bort igen eller gaa noget Steds hen med upaalidelige Tjenestefolk. Mrs. Chick stansede midt i sine Beklagelser over den menneskelige Naturs Fordærvelse, selv naar den vinkedes ind paa Dydens Sti af en barmhjærtig Skærsliber, og modtog hende med en Hilsen, der var noget køligere end den, der skyldtes en ægte Dombey. Miss Tox regulerede sine Følelser efter de Mønster, hun havde for Øje. Richards, den brødbetyngede Richards alene gav sit Hjærte Luft i afbrudte Velkomstord og bøjede sig over den lille Flygtnings Hoved, som om hun virkelig elskede hende.

»Ak, Richards!« sagde Mrs. Chick med et Suk. »Det vilde have været mere tilfredsstillende for dem, der ønsker at tænke vel om deres Medskabninger, og langt mere passende for Dem, hvis De i Tide havde vist en passende Følelse for det lille Barn, som nu altfor tidligt bliver berøvet sin naturlige Ernæring.«

»Afskaaret,« sagde Miss Tox med en klagende Hvisken, »fra en fælles Kilde!«

»Hvis jeg havde været saa utaknemlig,« sagde Mrs. Chick højtideligt, »og var i Deres Sted, Richards, vilde jeg føle det, som de barmhjærtige Skærsliberes Dragt vilde ødelægge mit Barn, og Opdagelsen tage Livet af ham.«

For den Sags Skyld — men det vidste Mrs. Chick ikke — var han allerede blevet ødelagt nok af Dragten; og hvad Opdragelsen angaar, saa kunde dens hævnende Virkninger maaske ogsaa vise sig med Tiden, thi den var et Uvejr af Hulken og Prygl.

»Louisa!« sagde Mr. Dombey. »Det er ikke nødvendigt at forlænge disse Bemærkninger. Konen har faaet sin Afsked og sin Løn. De forlader dette Hus, Richards, fordi De har taget min Søn —

min Søn,« sagde Mr. Dombey og gentog med Eftertryk disse to Ord — »med paa Steder og i Selskab, som man ikke tænke paa uden Gysen. Hvad angaar den Hændelse, som tilstødte Miss Florence i Formiddags, saa betragter jeg den i dybeste Forstand som en lykkelig Omstændighed; for saa vidt som jeg uden den aldrig vilde have faaet at vide — tilmed fra Deres egen Mund — hvori De havde gjort Dem skyldig. Jeg tror, Louisa, at da den anden Barnepige, den unge Person,« her hulkede Miss Nipper højt, »er saa meget yngre og nødvendigvis har maattet være under Indflydelse af Pauls Amme, saa kan hun forblive. Vær saa god at sørge for, at denne Kones Vogn bliver betalt til —« »til Staggs Garden.«

Polly gik hen imod Døren, medens Florence holdt i hendes Kjole og paa den mest gribende Maade grædende besvor hende, at hun ikke maatte gaa bort. Det var en Dolk i den hovmodige Faders Hjærte, en Pil i hans Hjærne, at se, hvordan det Kød og Blod, han ikke kunde fralægge sig, klyngede sig til denne obskure Fremmede for hans Øjne. Ikke fordi han brød sig om, til hvem hans Datter vendte sig, eller hvem hun vendte sig bort fra. Det hurtige, skarpe Stik i sit Hjærte følte han, da han tænkte paa, hvad hans Søn kunde gøre.

Hans Søn græd i hvert Fald af fuld Hals den Nat. Sandt at sige havde stakkels Paul bedre Grund til sine Taarer, end Sønner i den Alder ret ofte har, thi han havde mistet sin anden Moder — sin første, efter hvad han vidste selv — ved et lige saa pludseligt Slag som den naturlige Sorg, der havde formørket Begyndelsen af hans Liv. Ved det samme Slag havde ogsaa hans Søster, der græd sig selv saa sorgfuldt i Søvn, mistet en lige saa god og trofast Ven. Men det vedrører slet ikke dette Spørgsmaal. Lad os ikke spilde vore Ord paa det.

Syvende Kapitel.

Et fugleperspektivisk Glimt af Miss Tox's Bolig; ligesaa af hendes Følelsers Tilstand.

Miss Tox beboede et mørkt lille Hus, der, i en eller anden fjærn Periode af Englands Historie, var blevet presset ind i et fashionabelt Kvarter i den vestlige Ende af Byen, hvor det stod i Skyggen som en fattig Slægtning af den store Gade om Hjørnet, hvorfra mægtige Bygninger koldt saa ned paa det. Det laa ikke netop i en Gyde, og det laa ikke netop i en Gaard; men det laa i den kedsommeligste Blindgade, der gjordes endnu mere forknyt og øde ved fjærne Dobbeltslag med Dørhamre. Navnet paa dette Tilflugtssted, hvor Græsset groede mellem Fortovets Brosten, var Prinsesseplads; og paa Prinsesseplads laa Prinsessens Kapel med en klingrende Klokke, hvor saadan noget som fem og tyve Mennesker somme Tider overværede Gudstjenesten om Søndagen. »Prinsessens Vaaben« laa ogsaa dér, og var stærkt søgt af pragtfulde Tjenere. En Bærestol opbevaredes indenfor Rækværket foran »Prinsessens Vaaben«, men den var aldrig kommet ud i Mands Minde; og paa smukke Morgener var hver af Rækværkets Tremmer (der er otte og fyrre, hvad Miss Tox ofte har talt) smykket med et Tinkrus.

Der var endnu et privat Hus foruden

Miss Tox's paa Prinsesseplads — for ikke at tale om et Par uhyre Porte med et Par uhyre Løvehovede Dørhammere paa, som aldrig aabnedes, og som antoges at være en forældet Indgang til en eller andens Stald. Der var virkelig ogsaa en Bismag af Stald ved Luften paa Prinsesseplads; og Miss Tox's Sovekammer (der laa bagud) vendte ud til en Række Stalde, hvor Staldkarle, ligegyldigt hvad Slags Arbejde, de var i Færd med, ustanselig akkompagnerede sig selv med et vældigt Spetakel; og hvor de mest intime Klædningsstykker fra Kuskenes og deres Koners og Børns Garderobe i Reglen hang uden paa Murene, ligesom Macbeths Bannere.

I dette andet private Hus paa Prinsesseplads, der tilhørte en Kældermester, der havde trukket sig tilbage og giftet sig med en Husholderske, var en møbleret Lejlighed lejet ud til en enlig Gentleman, nemlig en træansigtet, blaakindet Major, hvis Øjne sprang ud af Hovedet, og hos hvem Miss Tox, som hun selv udtrykte sig, saa »noget saa ægte militærisk«; ligesom der mellem hende og ham vedligeholdtes en lejlighedsvis Udveksling af Aviser og Flyveblade og lignende platoniske Galanterier gennem Majorens sorte Tjener, hvem Miss Tox var fuldkommen fornøjet med at kunne klassificere som en »Indfødt«, uden at forbinde ham med nogen som helst geografisk Forestilling.

Maaske har der aldrig været en mindre Forstue og Trappe end i Miss Tox's Hus. Maaske var det alt i alt, fra øverst til nederst, det mest ubekvemme lille Hus i England, og det mest krogede; men, sagde Miss Tox, hvilken Beliggenhed! Der var meget lidt Dagslys at faa om Vinteren; ingen Sol selv paa de bedste Tider; Luft var der slet ikke Tale om, og al Trafik var spærret ude. Alligevel sagde Miss Tox: tænk paa Beliggenheden! Det samme sagde den blaaansigtede Major, hvis Øjne sprang ud af Hovedet; han pralede af Prinsesseplads og morede sig med i sin Klub ved enhver mulig Lejlighed at dreje Samtalen hen paa et eller andet, der vedrørte nogle af de fornemme Folk i den store Gade om Hjørnet, for at han kunde have den Tilfredsstillelse at sige, at de var hans Naboer.

Det mørke Hus, Miss Tox boede i, var hendes eget, idet det var blevet testamenteret hende af den afdøde Ejer af det fiskeagtige Øje i Medaillonen, af hvem et Miniaturportræt med pudret Paryk og Pisk hang paa Kaminpladsen i Dagligstuen som Pendant til Kedelholderen. Den største Del af Møblerne stammede fra Pudder- og Piskeperioden, og omfattede en Tallerkenvarmer, der altid vansmægtede og spændte Ben for en eller anden med sine fire buede Fødder; og et gammeldags Klaver med en Guirlande af Ærteblomster rundt om Fabrikantens Navn.

Skønt Major Bagstock var naaet til, hvad man i den fornemme Litteratur kalder Livets store Meridian, og fortsatte sine Rejser ned ad Bakke næsten uden Hals og med et Par meget stive Kæbeben og langflippede Elefantøren og med sine Øjne og sin Ansigtsfarve i den allerede omtalte Tilstand af kunstig Ophidselse, var han dog mægtig stolt af at vække Deltagelse hos Miss Tox og kildrede sin Forfængelighed med den Indbildning, at hun var et pragtfuldt Kvindemenneske, der havde kastet sine Øjne paa ham. Dette havde han flere Gange antydet i Klubben i Forbindelse med smaa Spøgefuldheder, hvis Tema altid var gamle Joc Bagstock, gamle Jocy Bagstock, gamle J. Bagstock, gamle Josh Bagstock og saa fremdeles, da det nu éngang var Majorens gode Humørs Hovedfæstning og faste Borg, at han stod paa den aller fortroligste Fod med sit eget Navn.

»Jocy B., Sir,« kunde Majoren sige, mens han svang sin Spadserestok, »er lige saa meget værd som et helt Dusin af Jer. Hvis I havde et Par Bagstock'er til imellem Jer, Sir, vilde I ikke være ringere af den Grund. Gamle Joe behøvede ikke at se sig længe om efter en Kone selv nu, hvis han var paa Udkig; men han er haardhjærtet, er Joe, Sir — han er sej, Sir, sej, og djæ—velsk

snu!« Efter en saadan Erklæring kunde man høre nogle hvæsende Lyde, medens Majorens Blaat blev til Purpur og hans Øjne strammedes og sprang krampagtig ud af Hovedet paa ham.

Trods sin meget gavmilde Selvros var Majoren imidlertid egenkærlig. Det kunde være Tvivl underkastet, om der nogen Sinde havde levet en mere af Hjærtet egenkærlig Person — eller af Maven er maaske et bedre Udtryk, eftersom han absolut var mere begavet med dette sidste Organ end med det første. Han havde ingen Forestilling om at blive overset eller ringeagtet af nogen; mindst af alt havde han den fjærneste Anelse om at blive overset og ringeagtet af Miss Tox.

Og alligevel syntes Miss Tox at glemme ham — glemme ham lidt efter lidt. Hun begyndte at glemme ham snart efter sin Opdagelse af den Toodle'ske Familje. Hun vedblev at glemme ham til den Tid, da Daaben fandt Sted. Hun fortsatte sin Forglemmelse med Rente og Rentes Rente efter den Tid. Der var noget eller nogen, der havde erstattet ham som en Kilde til Interesse.

»God Morgen, Frøken,« sagde Majoren, da han mødte Miss Tox paa Prinsesseplads nogle Uger efter de Forandringer, der er beskrevet i forrige Kapitel.

»God Morgen, Sir,« sagde Miss Tox meget koldt.

»Joe Bagstock, Frøken,« bemærkede Majoren med sit sædvanlige Galanteri, »har i længere Tid ikke haft den Ære at hilse paa Dem i Deres Vindue. Joe er blevet haardt behandlet, Frøken. Hans Sol har været bag en Sky.«

Miss Tox bøjede sit Hoved, men unægtelig meget koldt.

»Joes Lys har maaske været borte fra Byen, Frøken?« spurgte Majoren.

»Jeg? Borte fra Byen? O nej, jeg har ikke været borte fra Byen,« sagde Miss Tox. »Jeg har været meget optaget i den sidste Tid. Min Tid er næsten ganske helliget nogle meget fortrolige Venner. Jeg er bange for, at jeg ikke har nogen at undvære, selv nu. God Morgen, Sir.«

Medens Miss Tox med sin mest fortryllende Gang og Holdning forsvandt fra Prinsesseplads, stod Majoren og saa efter hende med et mere blaat Ansigt end nogen Sinde, mumlende og brummende noget, der paa ingen Maade var Komplimenter.

»Guds Død, Sir,« sagde Majoren og lod sine Hummerøjne rulle rundt og rundt over Prinsesseplads og tiltalte dens vellugtsvangre Luft, »for seks Maaneder siden elskede Fruentimmeret den Jord, Josh Bagstock traadte paa. Hvad er Meningen med det?«

Majoren blev efter nogen Overvejelse enig med sig selv om, at det betød Mandfolkesnarer; at det betød Komplot og Underfundighed; at Miss Tox gravede Faldgruber. »Men De fanger ikke Joe, Frøken,« sagde Majoren. »Han er sej, Frøken, sej er J. B. Sej og djæ—velsk snu!« — over hvilken Tanke han kluklo Resten af Dagen.

Men alligevel, da denne Dag og mange andre Dage var henrundne, lod det til, at Miss Tox ikke tog nogen som helst Notits af Majoren eller gjorde sig nogen som helst Tanker om ham. Engang i Tiden havde hun plejet ganske tilfældigt at se ud ad et af sine smaa mørke Vinduer og rødmende besvare Majorens Hilsen; men nu gav hun aldrig Majoren nogen Lejlighed og brød sig ikke det mindste om, hvorvidt han saa over Gaden eller ikke. Der var ogsaa indtruffet andre Forandringer. Naar Majoren stod i Skyggen i sin egen Lejlighed kunde han se, at der i den sidste Tid var kommet et Præg af større Sirdighed over Miss Tox's Hus; at der var blevet anskaffet et nyt Bur af forgyldt Staaltraad til den lille, ældgamle Kanariefugl; at forskellige Ornamenter udklippet af kulørt Pap og Papir, syntes at smykke Kaminhylden og Bordene; at en Blomst eller to pludselig var skudt frem i Vinduerne; at Miss Tox af og til øvede sig paa Klaveret, hvis Krans af Ærteblomster altid var ostentativt

udstillet, kronet med Københavner- og Fuglevalsene i en Nodebog, Miss Tox selv havde skrevet af.

Men hvad der var betydningsfuldere end alt dette, Miss Tox havde længe været klædt med usædvanlig Omhu og Elegance i let Sorg. Men dette hjalp Majoren ud af hans Vanskelighed; og han blev enig med sig selv om, at hun havde arvet et lille Legat og var blevet stolt.

Det var allerede Dagen efter, at han havde beroliget sin Sjæl med denne Slutning, at Majoren, siddende ved sin Frokost, saa en saa frygtelig og forunderlig Fremtoning i Miss Tox's lille Salon, at han i nogen Tid sad som rodfæstet til sin Stol; saa styrtede han ind i det næste Værelse, vendte tilbage med en Teaterkikkert og stirrede i nogle Minutter anspændt paa den igennem denne.

»Det er et Barn, Sir,« sagde Majoren og skød saa Kikkerten sammen igen, »det gælder halvtreds Tusinde Pund!«

Majoren kunde ikke glemme det. Han kunde ikke gøre andet end fløjte og stirre i den Grad, at hans Øjne tidligere havde været ganske hule og indsunkne i Sammenligning med hvad de nu blev. Dag efter Dag, to, tre, fire Gange om Ugen, viste Barnet sig atter. Majoren vedblev at stirre og fløjte. I enhver anden Retning var han som alene paa Prinsesseplads. Miss Tox havde ophørt med at bryde sig om, hvad han gjorde. Han kunde lige saa godt have været sort som blaa, det vilde ikke have været af mindste Betydning for hende.

Den Udholdenhed, hvormed hun gik ud fra Prinsesseplads for at hente dette Barn og dets Amme, og kom tilbage med dem, og gik hjem med dem igen, og stadig holdt Vagt over dem; og den Ihærdighed, hvormed hun selv puslede om det og madede det og legede med det og fik det til at løbe koldt ned ad dets lille Ryg med Melodier paa Klaveret, var ualmindelig. Omtrent paa samme Tid blev hun ogsaa grebet af Lidenskab for at se paa et vist Armbaand, ligesom for at se paa Maanen, som hun kunde tage lange Observationer af fra sit Vindue. Men hvad hun end saa paa, Sol, Maane, Stjærner eller Armbaand, hun saa ikke mere paa Majoren. Og Majoren fløjtede og stirrede og undrede sig og fo'r rundt i sin Stue, men kunde ikke finde ud af det.

»De vinder virkelig ganske min Broder Pauls Hjærte, det er sikkert nok, min kære,« sagde Mrs. Chick en Dag.

Miss Tox blev bleg.

»Han kommer til at ligne Paul mere Dag for Dag,« sagde Mrs. Chick.

Miss Tox svarede kun med at tage lille Paul i sine Arme og gøre hans Hattesløjfe fuldstændig flad med sine Kærtegn.

»Ligner han i det hele taget,« sagde Miss Tox, »sin Moder, hvis Bekendtskab jeg skulde have gjort igennem Dem?«

»Ikke det mindste,« svarede Louisa.

»Hun var — hun var smuk, ikke?« stammede Miss Tox.

»Naa, den kære, stakkels Fanny var interessant,« sagde Mrs. Chick efter tilbørlig Overvejelse. »Ganske sikkert interessant. Hun havde ikke det Præg af afgjort Overlegenhed, som man næsten som en Selvfølge kunde have ventet at finde hos min Broders Kone; heller ikke havde hun den Sjælskraft og Sindsstyrke, som en saadan Mand kræver.«

Miss Tox drog et dybt Suk.

»Men hun var indtagende,« sagde Mrs. Chick. »I høj Grad. Og hun mente det — min Gud, hvor kære, stakkels Fanny mente det godt!«

»Du Engel!« sagde Miss Tox til lille Paul. »Du din Faders udtrykte Billede!«

Hvis Majoren kunde have vidst, hvor mange Haab og Fantasier, hvilken Mængde Planer og Beregninger, der hvilede paa hint Barnehoved, og kunde have set dem svære i al deres uensartede Forvirring og Uorden rundt om den intetanende lille Pauls rynkede Hue, saa havde han sandelig haft Grund til at stirre. Saa vilde han iblandt dette Mylder have opdaget nogle faa ærgerrige Støvgran og Straaler, der tilhørte Miss Tox; da vilde han maaske have forstaaet Arten af denne Dames usikre Indskud i det Dombey'ske Firma.

Hvis Barnet selv kunde være vaagnet om Natten og have set, flagrende om hans Vugges Omhæng, svage Afspejlinger af de Drømme, andre Mennesker drømte om ham, vilde de med god Grund have forskrækket ham. Men han slumrede videre, lige uvidende om Miss Tox's venlige Hensigter, Majorens Forundring, sin Søsters tidligere Sorger og sin Faders alvorligere Syner; end ikke anende, at noget Slid paa Jorden omsluttede en Dombey eller en Søn.

Ottende Kapitel.

Pauls videre Udvikling, Vækst og Karakter.

Under Tidens vagtsomme og opmærksomme Øjne — for saa vidt er Tiden en anden Major — forvandledes Pauls Slummer gradvis. Mere og mere Lys brød ind over den; tydeligere og tydeligere Drømme forstyrrede den; en voksende Mængde af Genstande og Indtryk omsværmede hans Hvile; og saaledes blev han fra Spædbarn til Barn, og blev en talende, spadserende, undrende Dombey.

Ved Richards Fald og Forvisning, kunde Barnekammeret siges at være blevet underlagt en Kommission, ligesom et offentligt Departement somme Tider bliver det, naar der ikke findes en enkelt Atlas til at bære det. Kommissionens Medlemmer var naturligvis Mrs. Chick og Miss Tox, der helligede sig til deres Pligter med en saa forbavsende Iver, at Major Bagstock hver Dag modtog en eller anden ny Paamindelse om, at han var kasseret, medens Mr. Chick, berøvet al huslig Forsorg, kastede sig ud i den muntre Verden, spiste til Middag i Klubber og Kaffehuse, lugtede af Tobak ved tre forskellige Lejligheder, gik i Teatret alene og kort sagt (som Mrs. Chick engang sagde til ham) løsnede ethvert socialt Baand og enhver moralsk Forpligtelse.

Og alligevel, trods lille Pauls gode Løfter i den første Tid, kunde al denne Paapasselighed og Omhu ikke gøre ham til en sund og rask Dreng. Af Naturen maaske skrøbelig, svandt han hen efter sin Ammes Fjærnelse og syntes længe kun at vente paa en Lejlighed til at glide bort mellem deres Hænder og opsøge sin tabte Moder. Da han var kommet over dette farlige Jordsmon paa sit Forhindringsridt hen imod Manddommen, vedblev han at finde det meget anstrængende at ride og angrebes betænkeligt, hvergang en Forhindring mødte ham paa hans Vej. Hver Tand var et halsbrækkende Gærde, og hver Blegne under hans Mæslinger en Stenmur for ham. Han blev kastet af i ethvert Anfald af Kighoste og trampet ned under en hel Sværm smaa Utilpasheder, der kom farende i Hælene paa hinanden for at hindre ham i at komme paa Benene igen. En eller anden Rovfugl slog sig ned i hans Strube i Stedet for en Sangdrossel; og selv de røde Hunde rev og sled i ham som Tigerkatte.

Kulden fra Pauls Daab havde maaske slaaet sig ned i en eller anden modtagelig Del af hans Natur, som ikke kunde rette sig igen; hans Faders kolde Skygge; han var i hvert Fald et ulykkeligt Barn fra den Dag af. Mrs. Wickam sagde ofte, at hun aldrig havde set et Barn saa medtaget.

Mrs. Wickam var en Opvarters Kone — hvilket synes at være det samme som at være en anden Mands Enke — hvis

Andragende om at blive antaget i Mr. Dombeys Tjeneste var blevet taget under gunstig Overvejelse, paa Grund af den tilsyneladende Umulighed af, at hun kunde have noget som helst Paahæng, og som, inden der var gaaet et Par Dage efter Pauls brątte Afvænning, var blevet antaget som hans Barnepige. Mrs. Wickam var et sagtmodigt Fruentimmer med lys Ansigtsfarve, altid med Øjenbrynene trukket i Vejret, og altid med Hovedet sænket; hun var altid rede til at ynke sig selv eller blive ynket eller ynke en eller anden; og hun havde en forbavsende medfødt Gave til at se alt i et yderst sørgeligt og ynkværdigt Lys og anføre frygtelige Forbilleder og hente sin største Trøst fra Udøvelsen af dette Talent.

Det er neppe nødvendigt at bemærke, at ingen Anelse om denne Egenskab nogen Sinde naaede til Mr. Dombeys ophøjede Kundskab. Det vilde i Sandhed have været mærkeligt, om det var sket, eftersom ikke én i Huset — ikke engang Mrs. Chick eller Miss Tox — nogen Sinde vovede at hviske til ham, at der nogen Sinde havde været mindste Grund til Uro med Hensyn til lille Paul. Han var kommen paa det rene med, at Barnet nødvendigvis maatte gennemgaa en vis Skole i mindre Sygdomme, og at jo før han gjorde det, desto bedre. Hvis han kunde have købt ham fri eller skaffet en Stedfortræder, som naar man trække et uheldigt Lod i Militsen, vilde han have gjort det med Glæde og betalt rundeligt. Men da dette var ugørligt, undrede han sig blot af og til paa sin stolte Maade over, hvad Naturen kunde mene med det, og trøstede sig med den Tanke, at der nu var passeret en Milepæl paa Vejen, og at Rejsens store Maal laa saa meget nærmere. Thi den overvejende Følelse i hans Sind, den der altid blev mere intensiv og voksede, eftersom Paul blev ældre, var Utaalmodighed. Utaalmodig efter, at den Tid skulde komme, da hans Syner om den forenede Betydning og Storhed vilde opnaa deres triumferende Virkeliggørelse.

Nogle Filosofer fortæller os, at Egenkærligheden er Roden til vore bedste Følelser. Mr. Dombeys unge Søn var fra første Færd saa aabenbart vigtig for ham som en Del af hans egen Storhed eller (hvad der er det samme) af Dombey og Søns Storhed, at der ikke er nogen Tvivl om, at man let vilde have kunnet efterspore hans Faderkærlighed, lige som saa mangt et Bygningsværk af godt Ry, til et meget lavt Fundament. Men han elskede sin Søn med al den Kærlighed, han ejede. Hvis der var en varm Plads i hans frosne Hjærte, indtog hans Søn den; hvis dets meget haarde Overflade kunde modtage Præget af noget Billede, var Billedet af hans Søn dér; skønt mindre som lille eller som Dreng end som voksen Mand — »Søn« af Firmaet. Derfor var han utaalmodig efter at naa ud i Fremtiden og skynde sig gennem det mellemliggende Afsnit af hans Historie. Derfor nærede han liden eller ingen Bekymring med Hensyn til disse, til Trods for sin Kærlighed; thi han følte det, som om Drengen havde et fortryllet Liv og *maatte* blive den Mand, med hvem han vedligeholdt en saa stadig Forbindelse i sine Tanker, og for hvem han hver Dag udkastede Planer og Projekter som for en eksisterende Virkelighed.

Saaledes blev Paul omtrent fem Aar gammel. Han var en smuk lille Fyr, skønt der i hans lille Ansigt var noget sygeligt og drømmende, der ofte gav Mrs. Wickam Lejlighed til at ryste betydningsfuldt paa Hovedet og trække Vejret tungt. Hans Temperament gav i rigt Maal Løfte om at blive bydende senere i Livet; og han havde en saa haabefuld Forestilling om sin egen Vigtighed og om alle andre Tings og Personers retsmæssige Underkastelse overfor den, som noget Hjærte kunde ønske. Han var somme Tider barnlig og munter nok, og slet ikke nogen Tværdriver; men til andre Tider havde han en besynderlig, gammelagtig, tankefuld Maade at sidde grundende i sin Miniaturlænestol paa, medens han saa ud (og talte) som et af disse frygtelige smaa Væsener i Eventyrerne, som, naar de er halvandet

eller to Hundrede Aar gamle, fantastisk forestiller de Børn, de er forbyttede med. Han blev hyppigt grebet af denne tidlige Modenhed ovenpaa i Barnekammeret; undertiden sank han pludselig hen i denne Tilstand og sagde, at han var træt — selv medens han legede med Florence eller kørte Enspand med Miss Tox. Men aldrig henfaldt han sikrere i den, end naar hans lille Stol var baaret ned i hans Faders Stue og han sad dér hos ham ved Kaminen efter Middagen. De var i saadanne Øjeblikke det besynderligste Par, nogen Kaminild nogen Sinde har skinnet paa. Mr. Dombey saa rank og højtidelig, stirrende ind i Baalet; hans lille Spejlbillede med et gammelt, gammelt Ansigt, stirrende ind i det røde Perspektiv med en Vismands ufravendte, henrykte Opmærksomhed. Mr. Dombey tumlede med indviklede jordiske Beregninger og Planer; det lille Spejlbillede tumlede med Himlen maa vide hvilke vilde Fantasier, halvt udformede Tanker og omflakkende Grublerier. Mr. Dombey stiv af Stivelse og Hovmod; det lille Billede af Arv og i ubevidst Efterligning. Saa uhyre hinanden lige, disse to, og dog saa kolossalt modsatte hinanden.

Ved en af disse Lejligheder, da begge længe havde siddet fuldkomment rolige, og Mr. Dombey kun vidste, at Barnet var vaagent, fordi han af og til saa paa hans Øje, hvori den klare Ild funklede som en Juvel, brød lille Paul Tavsheden saaledes:

»Fader, hvad er Penge?«

Det korte Spørgsmaal stod i saa umiddelbar Forbindelse med Mr. Dombeys Tanker, at han blev ganske forvirret.

»Hvad Penge er, Paul?« svarede han. »Penge?«

»Ja,« sagde Barnet og lagde sine Hænder paa sin lille Stols Arme og vendte sit gamle Ansigt op mod Mr. Dombeys. »Hvad er Penge?«

Mr. Dombey var i Forlegenhed. Han vilde helst have givet ham en Forklaring i Udtryk som Omsætningsmiddel, Værdier, Værdiforringelse, Papir, Metaller o. s. v.; men da han saa ned paa den lille Stol og opdagede, hvor langt der var ned til den, svarede han: »Guld og Sølv og Kobber. Guineer, Shillings, Halvpence. Du ved jo, hvad det er?«

»Aa ja, det ved jeg, hvad er,« sagde Paul. »Jeg mener ikke det, Papa. Jeg mener, hvad Penge i Grunden er.«

Himmel og Jord, hvor var hans Ansigt gammelt, da han nu atter vendte det op mod sin Fader!

»Hvad Penge i Grunden er?« sagde Mr. Dombey og rykkede sin Stol lidt tilbage, for at han bedre i sin dybe Forbavselse kunde se det formastelige Atom, der havde fremsat et saadant Spørgsmaal.

»Jeg mener, Papa, hvad kan de udrette?« svarede Paul og lagde sine smaa Arme over Kors (de var neppe lange nok til at lægge over Kors) og saa paa Ilden og op paa ham og paa Ilden og op paa ham igen.

Mr. Dombey trak sin Stol tilbage paa dens tidlige Plads og klappede ham paa Hovedet. »Det vil du forstaa bedre efterhaanden, min Ven,« sagde han. »Penge, Paul, kan udrette alting.« Han greb den lille Haand og slog den sagte mod en af sine egne, mens han sagde dette.

Men Paul gjorde sin Haand fri, saa snart han kunde, og gned den sagte frem og tilbage paa Armen af sin Stol, som om hans Forstand sad i Haandfladen og han vilde skærpe den — og saa atter paa Ilden, som om Ilden havde været hans Raadgiver og Sufflør — og gentog saa efter en kort Pavse:

»Alting, Papa?«

»Ja. Alting — omtrent,« sagde Mr. Dombey.

»Alting betyder enhver Ting, gør det ikke, Papa?« spurgte hans Søn uden at lægge Mærke til eller muligvis uden at forstaa Forskellen.

»Ja, det indbefatter det,« sagde Mr. Dombey.

»Men hvorfor frelste Penge ikke min Moder?« svarede Barnet. »Det er grusomt, ikke?«

»Grusomt!« sagde Mr. Dombey, idet

han satte sit Halsbind i Lave og syntes at ærgre sig over denne Tanke. »Nej. En god Ting kan ikke være grusom.«

»Hvis de er en god Ting og kan udrette alting,« sagde den lille Fyr tankefuld og saa atter paa Ilden, »saa gad jeg vidst, hvorfor de ikke frelste min Moder.«

Han rettede ikke denne Gang Spørgsmaalet til sin Fader. Maaske havde han med et Barns hurtige Opfattelse set, at det allerede havde berørt hans Fader ubehageligt. Men han gentog Tanken højt, som om den var meget gammel hos ham og havde pint ham i høj Grad; og han blev siddende med Hagen støttet paa sin Haand, stadig tænkende og stirrende ind i Ilden efter en Forklaring.

Da Mr. Dombey var kommet sig af sin Overraskelse, for ikke at sige sin Uro (thi det var allerførste Gang, at Barnet havde bragt sin Moder paa Tale overfor ham, skønt han havde haft ham siddende ved sin Side paa samme Maade Aften efter Aften) forklarede han ham, hvordan Penge, skønt de var en meget mægtig Aand, der aldrig under nogen som helst Omstændighed maatte ringeagtes, dog ikke kunde holde Folk i Live, naar deres Tid var kommet til at dø; og hvordan vi alle maatte dø, desværre, selv i City, om vi saa var aldrig saa rige. Men hvordan Pengene gjorde os hædrede, frygtede, agtede, søgte og beundrede, og gjorde os mægtige og straalende i alle Menneskers Øjne; og hvordan de endogsaa ofte kunde holde Døden borte i lang Tid. Hvordan de f. Eks. havde skaffet hans Moder Mrs. Pilkens' Hjælp, hvad han, Paul, selv ofte havde haft Nytte af, ligesom de havde skaffet hende Hjælp fra den store Doktor Parker Peps, hvem han aldrig havde kendt. Og hvordan de kunde udrette alt, hvad der kunde udrettes. Dette og mere af samme Mening forklarede Mr. Dombey sin Søn, der lyttede opmærksomt til og syntes at forstaa det meste af, hvad der blev sagt ham.

»De kan ikke heller gøre mig stærk og helt rask, vel Papa?« spurgte Paul efter en kort Tavshed, medens han gned sig i sine spinkle Hænder.

»Men du *er* jo stærk og helt rask,« svarede Mr. Dombey. »Er du ikke?«

Aa, det gamle Ansigt vendtes atter opad med et halvt melankolsk, halvt listigt Udtryk.

»Du er saa stærk og rask, som saadanne Smaafolk plejer at være, hvad?« sagde Mr. Dombey.

»Florence er ældre, end jeg er, men jeg er ikke saa stærk og rask som Florence, det ved jeg,« svarede Barnet. »Men jeg tror, at da Florence var saa lille som jeg, kunde hun lege meget længere ad Gangen uden at blive træt. Jeg er saa træt somme Tider,« sagde lille Paul og varmede sine Hænder og kiggede ind mellem Tremmerne i Risten, som om en eller anden spøgelsesagtig Dukkekomedie opførtes dér, »og mine Ben gør saa ondt (Wickam siger, det er mine Ben) at jeg ikke ved, hvad jeg skal gøre.«

»Ja, men det er om Aftenen,« sagde Mr. Dombey og skød sin Stol tættere hen til sin Søns og lagde sin Haand blidt paa hans Ryg. »Smaa Folk skal være trætte om Aftenen, for saa sover de godt.«

»Aa, det er ikke om Aftenen, Papa,« svarede Barnet, »det er om Dagen; og saa ligger jeg paa Florences Skød og hun synger for mig. Om Natten drømmer jeg om saadan nogen mærk—vær—dige Ting!«

Og han gav sig atter til at varme sine Hænder og banke paa dem som en gammels Mand eller en ung Nisse.

Mr. Dombey var saa forbavset og saa ilde til Mode og saa fuldkommen i Vildrede med, hvordan han skulde fortsætte Samtalen, at han kun kunde sidde og se paa sin Søn ved Ildens Skær, med sin Haand hvilende paa hans Ryg, som holdtes den fast der ved en eller anden magnetisk Kraft. Een Gang nærmede han sin anden Haand og drejede et Øjeblik det eftertænksomme Ansigt op imod sit eget. Men det søgte atter Ilden, saa snart han slap det, og blev ved at være

vendt mod det flakkende Skær, lige til Barnepigen kom for at sige, at han skulde i Seng.

»Jeg vil have, at Florence skal komme efter mig,« sagde Paul.

»Vil De ikke følge med Deres stakkels Barnepige Wickam, Master Paul?« spurgte hun med stor Pathos.

»Nej, jeg vil ikke,« sagde Paul og satte sig atter til Rette i sin Armstol ligesom Husets Herre.

Nedbedende en Velsignelse over hans Uskyldighed, fjærnede Mrs. Wickam sig, og snart viste Florence sig i hendes Sted. Barnet sprang straks op med pludselig Beredvillighed og Livlighed og hævede, da han vilde sige Godnat til sin Fader, et Ansigt imod ham, der var saa langt lysere, yngre og mere barnligt, at Mr. Dombey, samtidig med at han følte sig højlig beroliget over denne Forandring, var ganske forbavset over den.

Efter at de havde forladt Stuen sammen, syntes han, han hørte en blid Stemme synge; og da han huskede, at Paul havde sagt, at hans Søster sang for ham, var han nysgerrig nok til at aabne Døren og lytte og se efter dem. Hun var ved at arbejde sig op ad den store, brede, tomme Trappe, med ham i sine Arme; hans Hoved laa paa hendes Skulder, den ene af hans Arme var slynget skødesløst rundt om hendes Hals. Saaledes gik de møjsommeligt op, medens hun sang hele Vejen, og Paul somme Tider nynnede et svagt Akkompagnement. Mr. Dombey saa efter dem, til de naaede Toppen af Trappen — ikke uden at holde Hvil paa Vejen — og kom ham af Syne; og da blev han staaende og stirrede opad, indtil Maanens Straaler, der skinnede melankolsk ind gennem det dunkle Tagvindue, drev ham tilbage til hans egen Stue.

Mrs. Chick og Miss Tox sammenkaldtes til Raadslagning ved Middagen den næste Dag; og da Dugen var taget af, aabnede Mr. Dombey Forhandlingerne ved at forlange at faa at vide rent ud, om der var noget i Vejen med Paul, og hvad Mr. Pilkins sagde om ham.

»Thi,« sagde Mr. Dombey, »Barnet er neppe saa stærkt, som jeg kunde ønske.«

»Kære Paul,« svarede Mrs. Chick, »med din sædvanlige Skarpsindighed har du truffet Sømmet paa Hovedet. Vor lille Ven er *ikke* ganske saa stærk, som vi kunde ønske. Sagen er, at han har for megen Aand. Hans Sjæl er en hel Del for tung til hans Legeme. Bare den Maade, det kære Barn taler paa!« sagde Mrs. Chick og rystede paa Hovedet. »Ingen skulde tro det. Blot hans Udtryk i Gaar om Begravelser, Lucretia —«

»Jeg er bange for,« afbrød Mr. Dombey hende fortrædeligt, »at nogen af disse Personer ovenpaa faar ham til at beskæftige sig med Ting, der ikke egner sig for ham. Han talte i Aftes til mig om sine Ben,« sagde Mr. Dombey og lagde et irriteret Eftertryk paa dette Ord. »Hvad i Alverden har nogen at gøre med — med min Søns Ben? Han er dog vel ikke noget levende Skelet.«

»Langt fra,« sagde Mrs. Chick usigelig udtryksfuldt.

»Det haaber jeg da,« svarede hendes Broder. »Og saa Begravelser! Hvem taler til Barnet om Begravelser? Vi er dog hverken Bedemænd eller Gravere, saa vidt jeg ved.«

»Langt fra,« indskød Mr. Chick lige saa udtryksfuldt som før.

»Hvem sætter ham da saadan noget i Hovedet?« sagde Mr. Dombey. »Jeg blev virkelig ganske rystet i Aftes. Hvem sætter ham saadan noget i Hovedet, Louisa?«

»Kære Paul,« sagde Mrs. Chick efter et Øjebliks Tavshed. »Det er overflødigt at spørge. Jeg tror ikke, det siger jeg dig aabent, at Mrs. Wickam er en Person med noget videre muntert Sind, eller hvad man skulde kalde en —«

»En Datter af Momus,« foreslog Miss Tox blidt.

»Netop,« sagde Mrs. Chick. »Men hun er i høj Grad paapasselig og nyttig og ikke det mindste fordringsfuld, jeg har virkelig aldrig set et mere underdanigt Fruentimmer. Selv om det kære Barn,« fortsatte Mrs. Chick, i en Tone,

som om hun slog noget fast, man i Forvejen var blevet ganske enige om, og ikke nævnede det for første Gang, »er blevet lidt svækket efter det sidste Anfald, og ikke ganske er saa stærk af Helbred, som vi kunde ønske; og selv om der er nogen forbigaaende Svaghed i hans System, og han af og til synes for et Øjeblik at miste Brugen af sine—«

Mrs. Chick var bange for at sige Ben, efter at Mr. Dombey nylig havde udtalt sit Mishag med dette Ord, og ventede derfor paa et Forslag af Miss Tox, der, tro mod sin Pligt vovede at sige »Lemmer.«

»Lemmer?« gentog Mr. Dombey.

»Jeg tror, at Lægen talte om Ben i Morges, kære Louisa, gjorde han ikke?« sagde Miss Tox.

»Naturligvis gjorde han det, min kære,« svarede Mrs. Chick mildt bebrejdende. »Hvor kan De spørge mig? De hørte det jo selv. Jeg siger, selv om vor kære Paul for et Øjeblik skulde miste Brugen af sine Lemmer, saa er den Slags Tilfælde almindelig hos mange Børn i hans Alder, og kan ikke forebygges ved nogen Omhu eller Forsigtighed. Jo før du forstaar dette, Paul, og indrømmer det, des bedre.«

»Du maa sikkert vide, Louisa,« bemærkede Mr. Dombey, »at jeg ikke tvivler om den naturlige Hengivenhed eller Omhu for det fremtidige Hoved for mit Hus. Mr. Pilkins saa jo til Paul i Morges?«

»Ja han gjorde,« svarede hans Søster. »Miss Tox og jeg var til Stede. Miss Tox og jeg er altid til Stede. Vi passer nøje paa det. Mr. Pilkins har tilset ham i nogle Dage, og jeg anser ham for at være en meget klog Mand. Han siger, at det er ikke noget at tale om; hvad jeg kan bekræfte, hvis det er nogen Trøst; men han anbefalede Søluft i Dag. Meget forstandigt, Paul, det er jeg overbevist om.«

»Søluft?« gentog Mr. Dombey og saa paa sin Søster.

»Der er intet foruroligende i det,« sagde Mrs. Chick. »Min George og Frederik fik begge ordineret Søluft, da de var i hans Alder; og jeg har selv faaet det ordineret mange Gange. Jeg er ganske enig med dig, Paul, i, at der ovenpaa uforsigtigt kan være omtalt Ting for ham, som det vilde være bedre for hans lille Tanke ikke at beskæftige sig med; men jeg kan virkelig ikke se, hvordan det skal kunne undgaas overfor et Barn med hans hurtige Opfattelse. Hvis han var et almindeligt Barn, vilde der ikke være noget i det. Jeg maa sige, jeg tror, ligesom Miss Tox, at en kort Tids Fraværelse fra dette Hus, Luften i Brighton, og den legemlige og aandelige Opdragelse hos en saa forstandig Person som Mrs. Pipchin, for Eks. —«

»Hvem er Mrs. Pipchin, Louisa?« spurgte Mr. Dombey, forbavset over denne fortrolige Forestilling af et Navn, han aldrig havde hørt før.

»Mrs. Pipchin, kære Paul,« svarede hans Søster, »er en ældre Dame — Miss Tox kender hele hendes Historie — som i nogen Tid med det største Held har ofret al sin Aands Energi paa Studiet og Behandlingen af Barndommen, og som er af overmaade god Familie. Hendes Mands Hjærte knustes — hvordan var det De sagde, hendes Mands Hjærte knustes, kære? Jeg har glemt de nærmere Omstændigheder.

»Ved Udpumpning af Vand i de perucianske Miner,« svarede Miss Tox.

»Ikke ved selv at pumpe, naturligvis,« sagde Mrs. Chick, og saa paa sin Broder; og det syntes virkelig nødvendigt at tilføje denne Forklaring; thi Miss Tox talte om ham, som om han var død ved Pumpestangen, »men fordi han havde anbragt sine Penge i denne Spekulation, som slog fejl. Jeg tror, at Mrs. Pipchins Behandling af Børn er ganske forbavsende. Jeg har hørt den rose i private Kredse lige siden jeg var — aa Gud, hvor stor?« Mrs. Chicks Blik vandrede hen over Bogskabet i Nærheden af Mr. Pitts Buste, der var omtrent ti Fod fra Gulvet.

»Maaske, kære Sir,« bemærkede Miss Tox med en ungpigeagtig Rødmen, »bør jeg, da der saa udtrykkelig er blevet hen-

vist til mig, sige om Mrs. Pipchin, at den Lovtale, Deres kære Søster har ladet hende blive til Del, er vel fortjent. Mange Damer og Herrer, der nu er vokset op til at blive interessante Medlemmer af Selskabet, staar i Gæld til hendes Omhu. Min egen Ringhed har engang været i hendes Varetægt. Jeg tror, at selv den ungdommelige Adel ikke er fremmed for hendes Etablissement.«

»Skal det forstaas saaledes at denne respektable Dame holder et Etablissement, Miss Tox?« spurgte Mr. Dombey nedladende.

»Jeg ved virkelig ikke,« svarede Damen, »om jeg har Lov til at kalde det saaledes. Det er ikke paa nogen Maade en Forberedelsesskole. Mon jeg,« sagde Miss Tox paa en ualmindelig indtagende Maade, »udtrykte min Mening ved at kalde det en særlig udvalgt barnlig Kostanstalt?«

»Efter en overmaade begrændset og ejendommelig Skala,« sagde Mrs. Chick med et Blik paa sin Broder.

»Aa! Indskrænketheden selv!« sagde Miss Tox.

Der var noget i dette. At Mrs. Pipchins Mands Hjærte var blevet knust af de perucianske Miner, var godt. Det havde en rig Klang. Desuden var Mr. Dombey i en næsten til Bestyrtelse grænsende Tilstand ved Tanken om, at Paul skulde blive hvor han var én Time efter, at Lægen havde anbefalet hans Fjærnelse. Det var en Stansning og Forhindring paa den Vej, Barnet maatte gennemløbe, i bedste Fald langsomt, før Maalet naaedes. Deres Anbefaling af Mrs. Pipchin havde stor Vægt for ham; for han vidste, at de var skinsyge paa alt, hvad der traadte mellem dem og Drengen, og han tog ikke et Øjeblik i Beregningen, at de kunde være ængstelige for alene at bære et Ansvar, hvorom han netop havde vist, at han havde sine egne, selvstændige Anskuelser. Hjærtet knust af perucianske Bjærgværker, tænkte Mr. Dombey grundende. Vel, det var en meget respektabel Maade at faa Hjærtet knust paa.

»Forudsat at vi, efter at have forhørt os i Morgen, skulde beslutte at sende Paul ned til Brighton til denne Dame, hvem vilde saa tage med ham?« spurgte Mr. Dombey efter nogen Overvejelse.

»Jeg tror ikke, man for Tiden kunde sende Barnet noget Sted hen uden Florence, kære Paul,« svarede hans Søster tøvende. »Det er en fuldstændig Forelskelse hos ham. Han er meget ung, ved du, og har sine Luner.«

Mr. Dombey vendte Hovedet bort, gik langsomt hen til Bogskabet, lukkede det op, og hentede sig en Bog for at læse.

»Hvem ellers, Louisa?« sagde han uden at se op og vendte Bladene.

Wickam, naturligvis. Jeg tror, Wickam vilde være fuldkommen tilstrækkelig,« svarede hans Søster. »Naar Paul er i saadanne Hænder som Mrs. Pipchins, bør man næppe sende nogen, som kunde være et Baand paa hende. Naturligvis maatte du selv tage dérned engang om Ugen i det mindste.«

»Naturligvis,« sagde Mr. Dombey og sad derefter i en hel Time og saa paa én Side uden at læse.

Denne berømte Mrs. Pipchin var en vidunderlig grim, ubehagelig gammel Dame, rundrygget, med et spættet Ansigt, ligesom daarligt Marmor, Ørnenæse og et haardt, graat Øje, der saa ud, som om det godt kunde være blevet hamret paa en Armbolt uden at lide nogen Skade. Fyrretyve Aar i det mindste var gaaet hen, siden de perucianske Miner var blevet Mr. Pipchins Død; men hans Enke bar endnu sort Bombasin af en saa glansløs, dyb, død Schattering, at ikke engang Gas kunde lyse hende op, naar det var blevet mørkt, og hendes Nærværelse slukkede om der var aldrig saa mange Lys. Hun blev almindelig omtalt som »en stor Børneopdragerske;« og Hemmeligheden ved hendes Opdragelse var at give dem alt, hvad de ikke holdt af, og ingenting, de holdt af — hvilket viste sig at mildne deres Karakterer i høj Grad. Hun var en saa bedsk gammel Dame, at man fristedes til at tro, at der var sket en Fejltagelse ved Udnyttelsen af det perucianske Maskineri, og at alle

Glædens Kilder og al Menneskekærligheds Mælk var blevet pumpet ud af hende, i Stedet for Vandet af Minerne.

Denne Varulv og Børneæderske havde sin Borg i en stejl Sidegade i Brighton, hvor Jordbunden var mere end almindelig kalkholdig, stenet og gold, og Husene ualmindelig skrøbelige og tynde; hvor de smaa Forhaver havde den uforklarlige Ejendommelighed ikke at frembringe andet end Morgenfruer, ligegyldig hvad der blev saaet i dem, og hvor Snegle stadig haardnakkede som Igler saas bide sig fast til Gadedøre og andre offentlige Steder, som ingen havde bedt dem pryde. Om Vinteren kunde Luften ikke komme ud af Borgen, og om Sommeren kunde den ikke komme ind. Vinden suste uafladelig derinde som i en stor Konkylie, som Beboerne var nødt til at holde sig for Øret Dag og Nat, enten de vilde eller ej. Det var ikke af Naturen noget frisk lugtende Hus; og i Vinduet i Dagligstuen fortil, som aldrig blev aabnet, havde Mrs. Pipchin en Samling Potteplanter, som fyldte hele Etablissementet med deres egen jordagtige Lugt. Skønt udvalgte Eksemplarer i deres Art, var disse Planter dog særlig egnede til at omhvælve Mrs. Pipchins Løvhytte. Der var en halv Snes Kaktus'er, der snoede sig rundt om smaa Stænger som haarede Slanger; en anden, der udskød brede Kløer ligesom en grøn Hummer; flere Slyngplanter, der havde stikkende og klæbrige Blade; og under Loftet hang en uhyggelig Urtepotte, der syntes at være kogt over, og kildrede Folk nedenunder med sine lange, grønne Ranker, saa at det fik dem til at tænke paa Edderkopper — paa hvilke Mrs. Pipchins Bolig var ualmindelig frugtbar, skønt den maaske i Sæsonen med endnu større Stolthed kunde trodse enhver Konkurrence, hvad Ørentvister angik.

Da Mrs. Pipchins Honorarskala imidlertid var høj for alle dem, der havde Raad til at betale, og Mrs. Pipchin meget sjældent sødede sin Naturs uforanderlige Surhed til Fordel for nogen, blev hun regnet for en gammel Dame af mærkelig Karakterfasthed, der var helt videnskabelig i sit Kendskab til Barnenaturen. Ved dette Ry, og ved Mr. Pipchins knuste Hjærte, var det lykkedes hende det ene Aar med det andet at bjærge sig en nogenlunde tilstrækkelig Indtægt siden Mandens Død. Inden tre Dage efter Mrs. Chicks første Hentydning til hende, havde denne fortræffelige gamle Dame den Tilfredsstillelse at modtage forud en smuk Forøgelse af sine løbende Indtægter af Mr. Dombeys Lomme, og at modtage Florence og hendes lille Broder Paul som Beboere af Borgen.

Mrs. Chick og Miss Tox, der havde bragt dem derned den foregaaende Aften (de havde alle tilbragt Natten paa et Hotel) var netop kørt bort fra Døren for at rejse hjem igen; og Mrs. Pipchin stod, med Ryggen til Kaminen og mønstrede de nyankomne som en gammel Soldat. Mrs. Pipchins midaldrende Niece, hendes godmodige og hengivne Slave, der imidlertid saa mager og jærnbeslaaet ud og var i høj Grad plaget af Filipenser paa Næsen, var ved at afføre Master Bitherstone den rene Krave, han havde baaret ved Paraden. Miss Pankey, der iøvrigt for Øjeblikket var den eneste lille Kostgænger, var lige blevet ført op til Borgfængslet (et tomt Bagværelse, der var helliget til Forbedring) fordi hun havde snøftet tre Gange i de fremmedes Nærværelse.

»Naa, Sir,« sagde Mrs. Pipchin til Paul, »hvordan tror du, du vil synes om mig?«

»Jeg tror aldeles ikke, jeg vil synes om Dem,« svarede Paul. »Jeg vil bort. Det er ikke mit Hus.«

»Nej. Det er mit,« svarede Mrs. Pipchin.

»Det er et rigtig ækelt et,« sagde Paul.

»Der er alligevel et værre Sted end dette,« sagde Mrs. Pipchin, »hvor vi lukker vore uartige Drenge inde.«

»Har *han* nogen Sinde været dér?« spurgte Paul og pegede paa Master Bitherstone.

Mrs. Pipchin nikkede bekræftende; og Resten af Dagen havde Paul nok at

gøre med at undersøge Master Bitherstone fra Top til Taa og iagttage enhver Bevægelse i hans Ansigt med den Interesse, der knytter sig til en Dreng med hemmelighedsfulde og frygtelige Erfaringer.

Klokken ét var der Middagsmad, væsentlig af melet og vegetariansk Art; og da blev Miss Pankey (en lille mild, blaaøjet Stumps Barn, som hver Morgen blev frotteret og syntes at svæve i Fare for at blive gnedet helt væk) ført ud fra sit Fangenskab af Varulven selv og belært om, at ingen, der snøftede i fremmedes Nærværelse, nogen Sinde kom i Himlen. Da denne store Sandhed var blevet hende tilstrækkeligt indprentet, blev hun trakteret med Risvælling, og gentog senere den i Borgen fastslaaede Bordbøn, hvori der var en særlig Pasus, der takkede Mrs. Pipchin for god Mad. Mrs. Pipchins Niece, Berinthia, spiste kold Flæskesteg. Mrs. Pipchin, hvis Konstitution krævede varm Føde, indtog et særligt Maaltid af Lammekoteletter, der blev bragt glohede ind mellem to Tallerkener og lugtede dejligt.

Da det regnede efter Middag, og de ikke kunde gaa ud at spadsere paa Stranden, og Mrs. Pipchins Konstitution krævede Ro ovenpaa Koteletter, gik de med Berry (ellers Berinthia) til Fængselet, et tomt Rum med Udsigt til en kalket Mur og en Vandtønde, og som gjordes skrækkelig uhyggeligt af en forfalden Kaminplads uden Ovn. Naar det blev oplivet af Selskab, var det imidlertid et udmærket Sted; thi Berry legede med dem dér og syntes at more sig lige saa meget som de ved at lave Halløj, indtil Mrs. Pipchin bankede forbitret paa Væggen som et vækket Borgspøgelse; saa hørte de op, og Berry fortalte dem hviskende Historier lige til Skumringen.

Til Te var der fuldt op af Mælk og Vand og Brød og Smør, med en lille sort Tepotte til Mrs. Pipchin og Berry og et ubegrænset Forraad af ristet Brød med Smør paa til Mrs. Pipchin, hvilket blev bragt kogende hedt ind ligesom Koteletterne. Skønt Mrs. Pipchin blev meget fedtet udenpaa af denne Ret, syntes den aldeles ikke at gøre hende glattere indvendig; for hun var saa barsk som nogen Sinde, og det haarde graa Øje blev ikke blidere.

Efter Te tog Berry en lille Syæske frem, med den kongelige Pavillon paa Laaget, og gav sig til at arbejde ivrigt; medens Mrs. Pipchin, efter at have taget sine Briller paa og aabnet en stor Bog i grønt Bind begyndte at nikke. Og hvergang hun greb sig selv i at nikke forover imod Ilden, knipsede hun Master Bitherstone paa Næsen, fordi han ogsaa nikkede.

Endelig blev det Børnenes Sengetid, og efter Aftenbønnen gik de i Seng. Da lille Miss Pankey var bange for at sove alene i Mørket, drev Mrs. Pipchin hende altid oven paa selv ligesom et Faar; og det var opmuntrende at høre Miss Pankey klynke længe efter i det afskyelige Kammer, mens Mrs. Pipchin af og til gik ind og ruskede hende. Senere paa Aftenen forandrede Lugten af varme Kalvebrisler (Mrs. Pipchins Konstruktion vilde ikke sove uden Kalvebrisler) Husets overvejende Lugt, som Wickam sagde var en »Byggelugt«; og kort efter sænkede Søvnen sig over Borgen.

Frokosten den næste Morgen var lige som Teen den foregaaende Aften, med Undtagelse af, at Mrs. Pipchin spiste Franskbrød i Stedet for ristet Brød og syntes at være lidt mere opbragt, naar den var forbi. Master Bitherstone læste for de andre et Slægtregister fra 1ste Mosebog (skønsomt udvalgt af Mrs. Pipchin), idet han kom over Navnene med samme Lethed og Klarhed som en Person der tumler op over en Trædemølle. Da det var besørget, blev Miss Pankey baaret bort for at blive frotteret; og Master Bitherstone for at faa noget andet gjort ved sig med salt Vand, hvorfra han altid vente meget blaa og nedtrykt tilbage. Paul og Florence gik i Mellemtiden paa Strandbredden med Wickam — som bestandig græd — og ved Tolvtiden holdt Mrs. Pipchin et Foredrag. Da det var en Del af Mrs.

Pipchins System ikke at opmuntre et Barns Aand til at udvikle og udvide sig som en ung Blomst, men aabne den med Magt ligesom en Østers, var Moralen af disse Foredrag i Reglen af en voldsom og bedøvende Karakter: Helten — en slet Dreng — endte nemlig sjældent lempeligere, selv i det mildeste Tilfælde, end med at blive ædt af en Løve eller en Bjørn.

Saadan var Mrs. Pipchins Liv. Om Lørdagen kom Mr. Dombey derned, og Florence og Paul gik da til hans Hotel og drak Te. De tilbragte hele Søndagen sammen med ham og kørte i Reglen ud før Middag; og ved disse Lejligheder syntes Mr. Dombey at vokse, ligesom Falstaffs Angribere og i Stedet for en Mand i stivet Linned at blive en halv Snes. Søndag Aften var den sørgeligste Aften i Ugen; for Mrs. Pipchin sørgede altid for at være særlig gnaven da. Miss Pankey blev i Reglen bragt dybt fortvivlet hjem fra en Tante i Rottingdean; og Master Bitherstone, hvis Slægtninge alle var i Indien, og som under Andagten maatte sidde lige op og ned med Hovedet mod Dagligstuevæggen og hverken røre Haand eller Fod, led saa frygteligt i sin ungdommelige Sjæl, at han engang spurgte Florence, om hun ikke kunde give ham et Begreb om Vejen tilbage til Bengalen.

Men det sagdes almindeligt, at Mrs. Pipchin var en Dame med System overfor Børn; og det er der ingen Tvivl om, at hun var. Det er sikkert, at de vilde komme tamme nok hjem, efter at have opholdt sig nogle faa Maaneder under hendes gæstfri Tag. Det sagdes ogsaa almindeligt, at det var højst respektabelt af Mrs. Pipchin, at hun havde helliget sig til denne Maade at leve paa, og at hun havde bragt et saadant Offer af sine Følelser og holdt saa resolut Stand mod sine Sorger, dengang Mr. Pipchins Hjærte knustes af de perucianske Miner.

Paa denne eksemplariske gamle Dame kunde Paul sidde og stirre i sin lille Armstol ved Kaminen saa længe det skulde være. Han syntes aldrig at vide, hvad Træthed var, naar han saa stift paa Mrs. Pipchin. Han holdt ikke af hende; men naar han var i sit gammelkloge Hjørne, syntes hun at have en stor Tiltrækningskraft for ham. Dér kunde han sidde og se paa hende og varme sine Hænder og se paa hende, indtil han bragte Mrs. Pipchin ud af Fatning, Varulv som hun var. Engang spurgte hun ham, da de var alene, hvad han tænkte paa.

»Paa Dem,« svarede Paul uden mindste Forbehold.

»Jeg tænker paa, hvor gammel De maa være.«

»Du maa ikke sige saadan noget,« sagde Mrs. Pipchin. »Det gaar ikke an.«

»Hvorfor ikke«

»Fordi det ikke er høfligt,« sagde Mrs. Pipchin arrigt.

»Ikke høfligt?«

»Nej.«

»Det er ikke høfligt,« sagde Paul uskyldigt, »at spise alle Lammekoteletterne og alt det ristede Brød,« siger Wickam.

»Wickam,« svarede Mrs. Pipchin og blev rød, »er en slet, uforskammet, fræk Tøjte.«

»Hvad er det for noget?« spurgte Paul.

»Bryd dig ikke om det,« svarede Mrs. Pipchin. »Husk paa den lille Dreng, der blev stanget ihjel af en gal Tyr, fordi han kom med Spørgsmaal.«

»Hvis Tyren var gal,« sagde Paul, »hvor kunde den saa vide, at Drengen var kommet med Spørgsmaal?«

»Du tror det maaske ikke?« gentog Mrs. Pipchin forundret.

»Nej,« sagde Paul.

»Ikke heller, hvis det tilfældigvis havde været en tam Tyr, du lille Vantro?« sagde Mrs. Pipchin.

Da Paul ikke havde betragtet Emnet i dette Lys, men bygget sine Slutninger paa den Tyren tillagte Galskab, lod han sig for Øjeblikket slaa af Marken. Men han sad og rugede over det, med et saa aabenbart Forsæt om straks at give sig til at stirre paa Mrs. Pipchin, at selv denne haardføre gamle Dame ansaa det for forsigtigst at trække sig tilbage, indtil han havde glemt Spørgsmaalet.

Fra den Tid af syntes Mrs. Pipchin at føle noget af den samme besynderlige Tiltrækning hos Paul, som Paul hos hende. Hun kunde faa ham til at flytte sin Stol over paa hendes Side af Kaminen i Stedet for at sidde lige overfor; og dér sad han saa i en Krog mellem Mrs. Pipchin og Kamingitteret, medens alt Lyset i hans lille Ansigt opslugtes af det sorte Bombassinsdrapperi, studerende hver Linje og Krog i hendes Ansigt og stirrende paa det haarde graa Øje, indtil Mrs. Pipchin somme Tider var nødt til at lukke det under Paaskud af at sove. Mrs. Pipchin havde en gammel sort Kat, som i Reglen laa rullet sammen paa den midterste Fod af Kamingitteret, og knurrede egoistisk og blinkede til Ilden, indtil de sammentrukne Pupiller i dens Øjne lignede to Udraabstegn. Den gode gamle Dame kunde godt — i al Ærbødighed sagt — have været en Heks, og Paul og Katten hendes to Tjenere, naar de alle sad sammen ved Kaminen. Det vilde have været ganske i Stil med Selskabets Udseende, hvis de en Nat i Stormvejr alle var faret op gennem Skorstenspiben og man aldrig mere havde hørt noget til dem.

Dette skete imidlertid aldrig, Katten, Paul og Mrs. Pipchin var stadig at finde paa deres sædvanlige Pladser efter Mørkets Frembrud; og Paul, der skyede Master Bitherstones Kammeratskab, fortsatte med at studere Mrs. Pipchin og Katten og Ilden Aften efter Aften, som om de var en Bog om Trolddomskunst i tre Bind.

Mrs. Wickam dannede sig sine Idéer om Pauls Ekscentriciteter; og da hun var blevet yderligere melankolsk ved et forvirret Udsigt af Skorstene udenfor det Værelse, hvor hun plejede at sidde og ved Vindens Larm og hendes nuværende Livs Kedsommelighed (Afskyelighed, var hendes stærke Udtryk) i al Almindelighed, uddrog hun de sørgeligste Slutninger af de forudgaaende Præmisser. Det hørte med til Mrs. Pipchins Politik at hindre sin egen »unge Tøjte« — det var Mrs. Pipchins Fællesnavne for Tjenestepiger — i al Samkvem med Wickam; til hvilken Ende hun ofrede meget af sin Tid paa at skjule sig bag Døre og fare løs paa den arme Pige, hvergang hun nærmede sig Mrs. Wickams Værelse. Men Berry havde Lov til at søge den Omgang hun vilde, forsaavidt det kunde forenes med de mangfoldige Pligter, hun arbejdede uophørligt med fra Morgen til Aften; og overfor Berry lettede Mrs. Wickam sit Sind.

»Hvor han er en smuk lille Fyr, naar han sover!« sagde Berry, der stansede for at se paa Paul i hans Seng en Aften, da hun bragte Mrs. Wickams Aftensmad op.

»Ak ja!« sukkede Mrs. Wickam. »Det er han nok nødt til.«

»Naa ja, han er jo da heller ikke grim, naar han er vaagen,« bemærkede Berry.

»Nej Frøken. Ak nej. Det var min Onkels Betsey Jane heller ikke,« sagde Mrs. Wickam.

Berry saa ud, som hun nok kunde have Lyst til at vide, hvilken Tankeforbindelse der var mellem Paul Dombey og Mrs. Wickams Onkels Betsey Jane.

»Min Onkels Kone,« fortsatte Mrs. Wickam, »døde ganske lige som hans Moder. Min Onkels Barn voksede op akkurat ligesom Master Paul. Min Onkels Barn fik somme Tider Blodet til at isne i Folks Aarer, gjorde hun.«

»Hvordan det?« spurgte Berry.

»Jeg vilde ikke have siddet oppe hele Natten alene med Betsey Jane,« sagde Mrs. Wickam. »Ikke om man saa den næste Morgen vilde have sat Wickam i Vej for ham selv. Jeg kunde ikke have gjort det, Miss Berry.«

Miss Berry spurgte naturligvis, hvorfor ikke? Men — som visse Damer i hendes Stilling har for Skik — fortsatte Mrs. Wickam sin egen Tankegang.

»Betsey Jane,« sagde Mrs. Wickam, »var saa sødt et Barn, som man kunde ønske at se. Jeg kunde ikke ønske at se nogen sødere. Alt hvad et Barn kan lide i Retning af Sygdom, havde Betsey Jane gaaet igennem. Krampe var noget lige saa almindeligt hos hende,« sagde

Mrs. Wickam, »som Filipenser hos Dem, Miss Berry.« Miss Berry rynkede uvilkaarligt paa Næsen.

»Miss Betsey Jane,« sagde Mrs. Wickam og sænkede sin Stemme og saa sig om i Stuen og hen imod Pauls Seng, »hun var blevet passet, mens hun laa i sin Vugge, af sin afdøde Moder. Jeg kan ikke sige hvordan; jeg kan heller ikke sige, hvornaar, jeg kan heller ikke sige, om det kære Barn vidste af det eller ikke; men Betsey Jane var blevet passet af sin Moder, Miss Berry. De kan gerne sige Snak! Jeg bliver ikke fornærmet, Miss. Jeg haaber, De er overbevist i Deres Samvittighed om, at det *er* noget Snak; det vil være bedst for Deres Humør paa denne — undskyld, jeg er saa fri — denne Begravelsesplads af et Sted, der tager Livet af mig. Master Paul sover lidt urolig. Vær saa god at klappe ham paa Ryggen.«

»De mener naturligvis,« sagde Miss Berry og gjorde varsomt hvad hun var blevet anmodet om, »at *han* ogsaa er blevet passet af sin Moder?«

»Betsey Jane,« svarede Mrs. Wickam i sin højtideligste Tone, »udviklede sig, ligesom dette Barn har udviklet sig, og forandrede sig, ligesom dette Barn har forandret sig. Jeg har tit og mange Gange set hende sidde og tænke og tænke og tænke ligesom ham. Jeg har mangen en Gang hørt hende tale ganske ligesom ham. Jeg anser i det hele ham og Betsey Jane for at være ens stillet, Miss Berry.«

»Lever Deres Onkels Barn?« spurgte Berry.

»Ja, Miss, hun lever,« svarede Mrs. Wickham med en triumferende Mine, for det var aabenbart, at Miss Berry havde ventet det modsatte; »og hun er gift med en Sølvsmed. Jo, Miss, *hun* lever,« sagde Mrs. Wickam og lagde stærkt Eftertryk paa Pronominet.

Da det var klart, at en eller anden var død, spurgte Mrs. Pipchins Niece, hvem det var.

»Jeg vilde nødig gøre Dem urolig,« svarede Mrs. Wickam og fortsatte med sin Aftensmad. »Spørg mig ikke.«

Dette var den sikreste Maade at blive spurgt paa igen. Miss Berry gentog derfor sit Spørgsmaal; og efter nogen Modstand og Vægring lagde Mrs. Wickam Kniven fra sig, saa sig atter rundt i Stuen og hen til Pauls Seng og svarede:

»Hun fattede Kærlighed til Folk; en løjerlig Kærlighed, somme Tider; men undertiden en Kærlighed, som man kunde vente at se — blot stærkere end almindeligt. De døde alle.«

Dette var i den Grad uventet og frygteligt for Mrs. Pipchins Niece, at hun sad rank paa den haarde Sengekant og snappede efter Vejret og saa med aabenbart Uro paa den fortællende.

Mrs. Wickam rystede hemmeligt med sin venstre Pegefinger hen imod den Seng, hvor Florence laa; saa vendte hun den nedad og gjorde forskellige betydningsfulde Tegn mod Gulvet, der var lige over den Dagligstue, hvor Mrs. Pipchin plejede at spise ristet Brød.

»Husk mine Ord, Miss Berry,« sagde Mrs. Wickam, »og vær taknemlig for at Master Paul ikke holder af Dem. Jeg forsikrer Dem for, at *jeg* er det, fordi han ikke holder altfor meget af mig; skønt der er ikke stort at leve for — undskyld, at jeg er saa fri — i dette Fængsel af et Hus!«

Maaske har Miss Berrys Bevægelse faaet hende til at klappe Paul for haardt paa Ryggen, eller maaske har den faaet hende til at høre op med denne beroligende Bevægelse — i hvert Fald vendte han sig netop nu i Sengen, vaagnede straks efter op, satte sig over Ende, med Haaret varmt og vaadt som Følge af en eller anden barnlig Drøm, og spurgte efter Florence.

Hun var ude af sin Seng ved den første Lyd af hans Stemme, bøjede sig straks over hans Pude og sang ham i Søvn igen. Mrs. Wickam rystede paa Hovedet, fældede flere Taarer, viste Berry den lille Gruppe og vendte sine Øjne mod Loftet.

»Godnat, Miss!« sagde Wickam sagte. »God Nat! Deres Tante er en gammel

Dame, og det er jo kun, hvad De ofte maa have tænkt Dem.«

Dette trøsterige Farvel ledsagede Mrs. Wickam med et forpint Blik; og da hun atter var alene med de to Børn, og blev sig bevidst, at Vinden tudede sørgeligt, sank hun hen i Melankoli — den billigste og lettest tilgængelige af alle Nydelser — indtil hun overvældedes af Søvn.

Skønt Berry ikke ventede at finde denne eksemplariske Drage liggende henstrakt paa Kamintæppet, da hun kom nedenunder, var det hende dog en Lettelse at finde hende usædvanlig stridbar og streng og med alle mulige Tegn paa, at det var hendes Hensigt at leve længe for at være en Trøst for alle, der kendte hende. Heller ikke viste hun Tegn paa Affældighed i Løbet af den paafølgende Uge, da de konstitutionelle Levnedsmidler vedblev at forsvinde i regelmæssig Rækkefølge, uagtet Paul studerede hende saa opmærksomt som nogen Sinde, og indtog sin sædvanlige Plads mellem Skørterne og Kamingitteret med urokkelig Stædighed.

Men da Paul selv ved Udløbet af denne Tid ikke var blevet stærkere end han havde været ved sin Ankomst, skønt han saa meget sundere ud i Ansigtet, blev der anskaffet en lille Vogn til ham, hvori han kunde ligge i Ro og Mag med en ABC og andre Elementærbøger og blive kørt ned paa Bredden. Tro mod sin løjerlige Smag vragede Drengen en rødmosset Knøs, der blev foreslaaet ham til at trække hans Vogn, og valgte i Stedet hans Bedstefader — en vissen gammel Mand, med et gnavent Ansigt, i en medtaget Oliedragt, der var blevet sejg og trevlet af lang Tids Sylten i Saltvand, og som lugtede ligesom en tangdækket Kyst, naar det er Ebbe.

Med denne notable Tjener til at trække sig af Sted, og med Florence hele Tiden gaaende ved sin Side, og den bedrøvede Wickam som Bagtrop, tog han hver Dag ned til Havets Bred; og dér kunde han sidde eller ligge i sin Vogn i timevis — aldrig saa ulykkelig over noget, som over Børns Selskab — altid Florence alene undtagen.

»Vær saa god at gaa bort,« sagde han til ethvert Barn, der kom for at holde ham med Selskab. »Mange Tak, men jeg bryder mig ikke om dig.«

Maaske spurgte en eller anden lille Stemme tæt ved hans Øre, hvordan han havde det.

»Mange Tak, jeg har det meget godt,« svarede han saa.

»Men vil du ikke nok hellere gaa hen og lege.«

Saa vendte han Hovedet bort og passede paa, til Barnet var borte og sagde til Florence: »Vi trænger ikke til andre, vel? Kys mig, Floy.«

Han følte ogsaa altid ved saadanne Lejligheder Ubehag ved Wickams Selskab, og var godt nok fornøjet, naar hun gik bort, hvad hun i Reglen gjorde, for at samle Muslingeskaller eller opsøge Bekendte. Hans Yndlingsplads var et ganske ensomt Sted, langt borte fra de fleste Spadserende; og naar Floy sad ved hans Side og syede eller læste for ham eller talte med ham, og Vinden blæste paa hans Ansigt, og Vandet naaede op mellem Hjulene under hans Seng, ønskede han intet mere.

»Floy,« sagde han en Dag, »hvor er Indien, hvor den Drengs Venner bor?«

»Aa, det er langt, langt borte,« sagde Florence og hævede Øjnene fra sit Arbejde.

»Flere Uger?«

»Ja kære. Mange Ugers Rejse Nat og Dag.«

»Hvis du var i Indien, Floy,« sagde Paul efter et Øjebliks Tavshed, »saa vilde jeg — hvad var det, Mama gjorde? Jeg har glemt det.«

»Elske mig!« svarede Florence.

»Nej, nej. Elsker jeg dig ikke nu, Floy? Hvad var det nu? Død. Hvis du var i Indien, vilde jeg dø, Floy.«

Hun lagde hurtigt sit Arbejde til Side og lagde sit Hoved paa hans Pude og kærtegnede ham. Og det vilde hun ogsaa, sagde hun, hvis han var der. Han vilde snart faa det bedre.

»Aa! Jeg har det en hel Del bedre nu!« svarede han. »Jeg mener ikke saadan. Jeg mener, jeg vilde dø af at være saa bedrøvet og forladt, Floy.«

En anden Gang, paa samme Sted, faldt han i Søvn og sov roligt i lang Tid. Da han pludselig vaagnede, lyttede han, fo'r op, og sad og lyttede.

Florence spurgte ham, hvad han troede, han hørte.

»Jeg vilde gerne vide, hvad det siger,« svarede han og saa hende stift ind i Ansigtet. »Havet, Floy, hvad er det, det bliver ved med at sige?«

Hun sagde ham, at det var kun Larmen af de rullende Bølger.

»Ja, ja,« sagde han. »Men jeg ved, at de altid siger noget. Altid det samme. Hvad er det for et Sted dér ovre?« Han rejste sig op og saa ivrigt ud mod Horisonten.

Hun sagde ham, at der laa et andet Land paa den anden Side; men han sagde, at han mente ikke det; han mente længere borte — længere borte!

Meget ofte hændte det siden hen, at bedst som de talte, kunde han pludselig bryde af for at prøve paa at forstaa, hvad det var, Bølgerne altid sagde; og han kunde rejse sig op paa sit Leje for at se over mod den usynlige Egn langt borte.

Niende Kapitel.

Hvori Træ-Midshipman'en kommer i Forlegenhed.

Det Krydderi af Romantik og Kærlighed til det vidunderlige, hvoraf der var meget i den unge Walther Gays Natur, og som hans Onkels, Solomon Gills, Vejledning ikke havde fortyndet stort med den strænge, praktiske Erfarings Vande, gav Anledning til, at han forbandt en usædvanlig og fornøjet Interesse med Florences Eventyr med den gode Mrs. Brown. Han hægede om det og kælede for det i sin Hukommelse, især den Del af det, som han havde staaet i Forbindelse med — indtil det blev hans Fantasis forkælede Barn og gik sin egen Vej og gjorde, hvad det havde Lyst til, med den.

Mindet om disse Hændelser og hans egen Andel i dem blev maaske gjort endnu mere fængslende ved gamle Sols og Kaptajn Cuttles ugentlige Drømmerier om Søndagene. Neppe én Søndag gik hen, uden at der af den ene eller den anden af disse to værdige Krigskammerater blev gjort gaadefulde Hentydninger til Richard Whillington; og den sidste Gentleman var endogsaa gaaet saa vidt, at han havde købt en Ballade af anselig Alder, som længe havde flagret om imellem mange andre, der især udtrykte maritime Følelser, paa en Brandmur i Commercial Road — hvilken poetiske Frembringelse skildrede en lovende ung Kuldragers Bejlen til og Giftermaal med en vis »elskelig Peg,« den fortræffelige Datter af en Newcastle Kulskudes Skipper og Partsejer. I den rørende Legende opdagede Kaptajn Cuttle en dyb metafysisk Hentydning til Walthers og Florences Tilfælde; og det ophidsede ham i den Grad, at ved meget festlige Lejligheder, som Fødselsdage og nogle faa andre ikke kirkelige Helligdage, kunde han brøle hele Visen igennem i den lille Dagligstue, idet han slog en forbavsende Trille paa Ordet P-e-g, og som hvert Vers sluttede med, som en Kompliment til Sangens Heltinde.

Men en frejdig, frimodig, aabenhjær-

tig Dreng er ikke meget tilbøjelig til at analysere sine egne Følelsers Natur, hvor stærkt Tag de end har i ham; og Walther vilde have fundet det vanskeligt at komme paa det rene med dette Punkt. Han følte stor Forkærlighed for det Værft, hvor han havde truffet Florence, og for de Gader (der i sig selv paa ingen Maade var fortryllende), gennem hvilke de var gaaet hjem. Skoene, der saa ofte var faldet af paa Vejen, gemte han i sin egen Stue; og om Aftenen, naar han sad i den lille Dagligstue, havde han tegnet et helt Galleri af Fantasiportrætter af den gode Mrs. Brown. Det kan være, at han blev lidt sirligere i sin Dragt efter denne mindeværdige Lejlighed; og ganske sikkert holdt han af i sin Fritid at gaa hen imod det Kvarter af Byen, hvor Mr. Dombeys Hus laa, i det ubestemte Haab at møde den lille Florence paa Gaden. Men Følelsen af alt dette var saa barnlig og uskyldig som vel muligt. Florence var meget smuk, og det er fornøjeligt at beundre et smukt Ansigt. Florence var forsvarsløs og svag, og det var en stolt Tanke, at han havde været i Stand til at yde hende nogen Beskyttelse og Hjælp. Florence var den taknemligste lille Skabning i Verden, og det var dejligt at se hendes klare Ansigt straale af Taknemlighed. Florence var forsømt og blev set paa med kolde Øjne, og hans Bryst var fuldt af ungdommelig Deltagelse for det ringeagtede Barn i hendes triste, pragtfulde Hjem.

Saaledes gik det til, at Walther maaske en halv Snes Gange i Aarets Løb tog sin Hat af for Florence paa Gaden, og at Florence stansede for at give ham Haanden. Mrs. Wickam (som med en karakteristisk Forandring af hans Navn, unge Gay, ufravigelig kaldte ham unge Graves) var saa vant til dette, og kendte Historien om deres Bekendtskab, saa hun tog slet ingen Notits af det. Miss Nipper paa den anden Side ventede snarest paa disse Lejligheder, da hendes modtagelige unge Hjærte i Løn var blevet rørt af Walthers smukke Udseende og var tilbøjelig til at tro, at dets Følelser blev besvarede.

Saa langt fra at glemme sit Bekendtskab med Florence eller tabe det af Syne, huskede Walther det paa denne Maade kun bedre og bedre. Hvad dets eventyrlige Begyndelse angik, og alle de smaa Omstændigheder, der gav det en særlig Karakter og gjorde det særlig kort, saa regnede han mere dem som en fornøjelig Historie, der var meget behagelig for hans Indbildningskraft, og som var uadskillelige fra det, end som en Del af en Kendsgerning, der vedrørte ham. De fremhævede Florence meget stærkt for hans Fantasi, men ikke ham selv. Somme Tider tænkte han paa (og da gik han meget hurtigt) hvor udmærket det vilde have været for ham, om han var gaaet til Søs Dagen efter deres første Møde, og være rejst bort og have udrettet Vidundere og var blevet længe borte, og saa kommet hjem igen som Admiral, eller i det mindste som Kaptajn med Epauletter, der skinnede uimodstaaeligt, og havde ægtet Florence (der da var en smuk Kvinde) paa Trods af Mr. Dombeys Tænder, Halsbind og Urkæde, og bortført hende triumferende til de blaa Kyster af et eller andet Land. Men disse højtflyvende Fantasier polerede sjældent Messingpladen paa Dombey og Søns Kontordør til en gylden Haabets Tavle eller gød straalende Glans over deres snavsede Tagvinduer; og naar Kaptajnen og Onkel Sol talte om Richard Whillington og Mestres Døtre, følte Walther, at han kendte sin sande Stilling hos Dombey og Søn langt bedre end de gjorde.

Saaledes fortsatte han med at gøre, hvad han havde at gøre fra Dag til Dag, muntert og rask, og gennemskuede Onkel Sols og Kaptajn Cuttles sangvinske Tankespind og nærede dog selv tusinde uklare Syner, mod hvilke deres var haandgribelige Sandsynligheder. Saaledes var hans Stilling i den Pipchinske Periode, da han saa lidt ældre ud end tidligere, men ikke stort, og var den samme letbenede, lethjærtede, lethovedede

Dreng, som da han kom styrtende ind i Hovedet paa Onkel Sol og de indbildte Logerende i Dagligstuen og lyste for ham, medens han hentede Madeira-*en*.

»Onkel Sol,« sagde Walther, »jeg tror ikke, du er rask. Du har ikke spist Frokost. Jeg henter Doktoren til dig, hvis du fortsætter paa den Maade.«

»Han kan ikke give mig, hvad jeg trænger til, min Dreng,« sagde Onkel Sol. »I det mindste er han en dygtig Læge, hvis han kan — og saa vilde han ikke.«

»Hvad er det Onkel? Kunder?«

»Ja,« svarede Solomon med et Suk. »Kunder vilde hjælpe.«

»Pokker staa i det, Onkel,« sagde Walther og satte sin Kop fra sig, saa den klirrede og slog i Bordet: »naar jeg ser Folk gaa op og ned ad Gaden i hele Stimer hele Dagen og gaa forbi og forbi Butiken hvert Minut i Snesevis, saa føler jeg mig halvvejs fristet til at fare ud og tage en eller anden i Kraven, trække ham ind og *lade* ham købe for 50 Pund Instrumenter kontant. Hvad staar De og stirrer paa Døren for? —« vedblev Walther, henvendt til en gammel Gentleman med pudret Hoved (naturligvis uden at han kunde høre det) der stod og stirrede af alle Kræfter paa en Skibskikkert. — »*Det* er ingen Nytte til. Det kunde jeg ogsaa gøre. Kom ind og køb den!«

Imidlertid, da den gamle Herre havde mættet sin Nysgerrighed, gik han roligt sin Vej.

»Dér gaar han!« sagde Walther. »Saadan er det med dem alle. Men Onkel — jeg siger, Onkel Sol —« for den gamle Mand var faldet i Tanker og havde ikke svaret paa den første Henvendelse — »Tab ikke Modet. Tab ikke Humøret, Onkel. Naar der *kommer* Bestillinger, kommer de i en saadan Mængde, at du slet ikke vil være i Stand til at udføre dem.«

»Jeg kommer for sent til at udføre dem, naar de saa kommer, min Gut,« svarede Solomon Gills. »De kommer aldrig mere til denne Butik, før jeg er ude af den.«

»Jeg siger, Onkel, du maa ikke, hører du!« sagde Walther indtrængende.

Gamle Sol prøvede paa at se munter ud og smilede til ham saa fornøjet han kunde tværs over det lille Bord.

»Der er slet ikke mere i Vejen end sædvanlig, vel Onkel?« sagde Walther og støttede sine Albuer paa Tebakken og bøjede sig frem for at tale mere fortroligt og kærligt. »Vær aaben mod mig, hvis der er det, Onkel, og sig mig det alt sammen.«

»Nej, nej, nej,« svarede Gamle Sol. »Mer end sædvanlig? Nej, nej. Hvad skulde der være i Vejen mere end sædvanlig?«

Walther svarede med en vantro Rysten paa Hovedet. »Det er det, jeg vil vide,« sagde han. »Og du spørger mig? Jeg skal sige dig noget Onkel, naar jeg ser dig som nu, saa er jeg helt ked af at bo hos dig.«

Gamle Sol aabnede uvilkaarligt Øjnene.

»Ja. Skønt ingen nogen Sinde har været lykkeligere end jeg er og altid har været ved at bo hos dig, saa er jeg helt ked af, at jeg bor hos dig, naar jeg ser, at noget tynger paa dit Sind.«

»Jeg er lidt kedelig somme Tider, det ved jeg nok,« sagde Solomon og gned sig sagtmodigt i sine Hænder.

»Hvad jeg mener, Onkel Sol,« fortsatte Walther og bøjede sig lidt mere frem for at klappe ham paa Skulderen, »det er, at til at sidde her og skænke Te burde du i Stedet for mig have en pæn lille buttet Kone, ja — en hyggelig, fortræffelig, snaksom gammel Dame, der lige passede til dig og vidste, hvordan hun skulde tage dig og holde dig i godt Humør. Her sidder jeg, saa kærlig en Nevø, som nogen kan være (det ved jeg, jeg bør være!) men jeg er kun en Nevø, og jeg kan ikke være saadan en Kammerat for dig naar du er nedtrykt og ude af Humør, som hun vilde have været i mange Aar, skønt jeg minsandten vilde give mange Penge til, at jeg kunde live dig op. Og derfor siger jeg, at naar jeg ser, noget tynger paa dit Sind, saa er jeg helt ked af at du ikke har nogen bedre

om dig end en dum Klods af en Dreng som mig, der gerne vil trøste dig, Onkel, men ikke ved, hvordan jeg skal bære mig ad — ikke *véd*, hvordan jeg skal bære mig ad, Onkel,« gentog Walther og rakte endnu længere over for at kunne trykke Onkelens Haand.

»Wally, min kære Gut,« sagde Solomon, »hvis den snaksomme gamle Dame havde indtaget sin Plads i denne Dagligstue for fem og fyrretyve Aar siden, kunde jeg aldrig have holdt mere af hende, end jeg holder af dig.«

»Jeg ved det, Onkel Sol,« svarede Walther. »Gud velsigne dig, jeg ved det. Men du vilde ikke have maattet bære hele Byrden af en eller anden sørgelig Hemmelighed, hvis hun havde været hos dig, fordi hun vilde have vidst, hvordan hun skulde lette dig den og det gør jeg ikke.«

»Jo, jo du gør,« svarede Instrumentmageren.

»Naa, hvad er der saa i Vejen, Onkel Sol?« sagde Walther indsmigrende. »Naa! Hvad er der i Vejen?«

Solomon Gills stod fast paa, at der var ingen Ting i Vejen, og hævdede det saa afgjort, at hans Nevø ikke havde nogen anden Udvej end at gøre et meget mislykket Forsøg paa at lade, som om han troede ham.

»Alt, hvad jeg kan sige, Onkel Sol, det er, at hvis der er —.«

»Men det er der ikke,« sagde Solomon.

»Meget vel,« sagde Walther. »Saa har jeg ikke mere at sige; og det er et Held, for det er paa Tide, at jeg gaar til Kontoret. Jeg skal se herind siden, naar jeg er ude, for at se, hvordan det gaar dig, Onkel. Men husk én Ting, Onkel! Jeg tror dig aldrig mere, og fortæller dig aldrig mere noget om Carker junior, hvis jeg opdager, at du har ført mig bag Lyset!«

Solomon Gills udæskede ham leende til at opdage noget af den Art, hvis han kunde; og tumlende i sin Tanke med alle mulige uigennemførlige Maader til at skabe sig en Formue paa og bringe Træ-Midshipmanen i en uafhængig Stilling, begav Walther sig til Dombey og Søns Kontor med et mørkere Ansigt end sædvanlig.

Der boede dengang, rundt om Hjørnet — i Bishopsgate Street — en vis Brogley, edsvoren Marskandiser og Vurderingsmand, som havde en Butik, hvori enhver Art af brugte Møbler var udstillede i den uhyggeligste Uorden og under Forhold og i Sammenstillinger, der laa yderst fjærnt fra deres Bestemmelse. Snese af Stole, der hagede sig fast i Servanter, der med Vanskelighed balancerede paa Randen af Anretterborde, der atter stod paa omvendte Spiseborde, der gymnasticerede med deres Ben oven paa andre Spiseborde, hørte til de fornuftigste Arrangementer. En festlig Opstilling af Laag, Vinglas og Karafler saas i Reglen spredt ud over Bunden af en Himmelseng for et saa passende Selskab som en halv Snes Ildragere og en Forstuelampe. Et Fag Gardiner uden tilhørende Vinduer kunde ses yndefuldt drapperede over en Barrikade af Dragkister, belæssede med smaa Apotekerkrukker, medens et hjemløst Kamintæppe, adskilt fra sin naturlige Staldbroder Kaminen, trodsede den bidende Østenvind i sin Modgang og skælvede i melankolsk Samklang med de skærende Klager fra et Klaver, der hentæredes Stræng for Stræng og gav en svag Genklang af Gadelarmen i sin skurrende og forstyrrede Hjærne. Af Ure, der aldrig rørte en Finger, og syntes lige saa ude af Stand til med Held at kunne trækkes op som dens tidligere Ejers Pengesager, var der altid stort Udvalg i Mr. Brogleys Bod; og forskellige Spejle anbragt paa maa og faa saa at de afspejlede og genspejlede hinanden med Rente og Rentes Rente, frembød for Øjet et evigt Perspektiv af Bankerot og Ruin.

Mr. Brogley selv var en Mand med rindende Øjne, rødt Ansigt og krøllet Haar, svær af Skikkelse og rolig af Temperament — thi den Klasse Marius'er, der sidder paa Ruinerne af andre Folks Karthagoer, kan let nok holde Humøret vedlige. Han havde somme Tider kigget ind i Solomons Butik for at spørge sig for om Genstande, der hørte

til Solomons Branche; og Walther kendte ham tilstrækkeligt til at hilse paa ham, naar han mødte ham paa Gaden, men da Marskandiserens Bekendtskab med Solomon Gills heller ikke strakte sig længere, blev Walther ikke lidt forbavset, da han kom tilbage i Løbet af Formiddagen efter Løfte og fandt Mr. Brogley siddende i Dagligstuen bag Butiken med Hænderne i Lommen og Hatten hængende bag Døren.

»Naa, Onkel Sol!« sagde Walther. Den gamle Mand sad modløs ved den anden Side af Bordet, med Brillerne, mærkværdigt nok, for Øjnene og ikke paa Panden. »Hvordan har du det nu?«

Solomon rystede paa Hovedet og slog ud med Haanden henimod Marskandiseren som for at præsentere ham.

»Er der noget i Vejen?« spurgte Walther, idet det gav et Sæt i ham.

»Nej, nej. Der er ingen Ting i Vejen,« sagde Mr. Brogley. »Tro bare ikke det.«

Walther saa fra Marskandiseren til sin Onkel i stum Forbavselse.

»Sagen er,« sagde Mr. Brogley, »at der er en lille Forskrivning, der er forfalden — tre Hundrede og halvfjers saa vel — og jeg har gjort Udlæg for dem.«

»Udlæg!« udbrød Walther og saa sig rundt i Butiken.

»Ja,« svarede Marskandiseren fortroligt bekræftende og nikkede, som om han vilde gøre den indtrængende opmærksom paa Raadeligheden af, at de tog det venskabeligt. »Det er en Eksekution. Det er, hvad det er. Tab bare ikke Modet for det. Jeg kommer selv for at faa det besørget stille og venskabeligt. De kender mig. Det er ganske privat.«

»Onkel Sol!« stammede Walther.

»Wally, min Gut,« svarede hans Onkel. »Det er første Gang. Saadan en Ulykke er aldrig hændet mig før. Jeg er temmelig gammel til at begynde paa det.« Saa skød han Brillerne op (for nu behøvede han dem ikke længere til at skjule sin Bevægelse), og dækkede saa sit Ansigt med sin Haand og hulkede højt, og hans Taarer faldt ned paa den kaffebrune Vest.

»Onkel Sol, aa nej, græd ikke!« udbrød Walther, som virkelig følte en kold Gysen ned ad Ryggen ved at se den gamle Mand græde. »For Guds Skyld, gør ikke det. Mr. Brogley, hvad skal jeg gøre?«

»*Jeg* vilde anbefale Dem at finde en Ven eller saadan,« sagde Mr. Brogley, »og snakke med ham om Sagerne.«

»Naturligvis!« raabte Walther, der greb efter ethvert Halmstraa. »Naturligvis! Mange Tak! Kaptajn Cuttle er Manden, Onkel. Vent, mens jeg løber hen til Kaptajn Cuttle. Vil De holde Øje med min Onkel, Mr. Brogley, og trøste ham saa godt De kan, medens jeg er borte? Fortvivl ikke, Onkel Sol. Prøv paa at holde Modet oppe, du kære, gamle Onkel!«

Han sagde dette med stor Inderlighed, og uden at bryde sig om den gamle Mands afbrudte Indvendinger, fo'r han ud af Butiken igen, saa hurtigt han kunde; og efter at han var løbet rundt ad Kontoret for at bede sig fri, under Paaskud af, at hans Onkel pludselig var blevet syg, styrtede han med fuld Kraft mod Kaptajn Cuttles Bolig.

Alting syntes ham forandret, mens han løb gennem Gaderne. Der var den sædvanlige Trængsel og Larm af Vogne, Omnibusser og Fodgængere; men den Ulykke, der var væltet ind over Træ-Midshipmanen, gjorde det alt sammen fremmed og nyt. Huse og Butiker var anderledes, end de plejede at være, og Mr. Brogleys Eksekution stod indskrevet paa deres Forside med store Bogstaver. Mr. Brogley syntes at have faaet Tag i selve Kirkerne, thi deres Spir hævede sig mod Himlen med et uvant Udseende. Selv Himlen var forandret, og stod tydeligt i Eksekutionens Tegn.

Kaptajn Cuttle boede ved en lille Kanal i Nærheden af de indiske Dokker, hvor der var en Flydebro, som aabnede sig af og til for at lade et vandrende Uhyre af et Skib komme brølende op gennem Gaden ligesom en strandet Leviathan. Den gradvise Overgang fra Land til Vand, naar man nærmede sig Kaptajn Cuttles Bopæl, var mærkværdig. Den

begyndte med Flagstænger, der rejste sig som Tilbehør til Værtshuse; derefter kom Hosekræmmerboder med Uldskjorter, Sydvester og Sejldugsbukser, paa en Gang de snevreste og videste i deres Slags, hængende udenfor. Derefter fulgte Anker- og Kettingsmedier, hvor Forhamre buldrede løs paa Jærn hele Dagen igennem. Saa kom Rækker af Huse med smaa Vejrfløje, omgivet af Pralbønner. Saa Grøfter. Saa kappede Piletræer. Saa flere Grøfter. Saa ubegribelige Pytter af snavset Vand, der næsten ikke kunde skelnes for de Skibe, der bedækkede dem. Derpaa blev Luften parfymeret med Spaaner, og alle andre Haandværk opslugtes af Master-, Aarer- og Blokmagere og Baadebyggere. Saa var der ikke andet at lugte end Rom og Sukker. Og saa laa Kaptajn Cuttles Logis lige for en — første Sal og Kvistetage paa én Gang, paa Brigplace.

Kaptajnen var et af disse tømmerlignende Mennesker, med Klæder af Eg saa vel som Hjærtet, hvem det selv for den livligste Indbildningskraft er næsten umuligt at adskille fra en selv nok saa ubetydelig Del af deres Dragt. Derfor, da Walther bankede paa Døren, og Kaptajnen straks stak Hovedet ud af et af de smaa Vinduer og prajede ham, allerede med den blanke, haarde Hat paa Hovedet og Skjortelinningen flagrende som et Sejl og den vide, blaa Dragt, alt som sædvanligt, var Walther lige saa fast overbevist om, at han altid befandt sig i denne Dragt, som om Kaptajnen havde været en Fugl, og Dragten hans Fjer.

»Wal'r, min Gut!« sagde Kaptajn Cuttle. »Staa støt og bank igen. Haardt! Det er Vaskedag.«

I sin Utaalmodighed gav Walther et tordnende Slag med Dørhammeren.

»Haardt skal det være!« sagde Kaptajnen og trak straks Hovedet til sig, som om han ventede en Skylle.

Heller ikke tog han fejl; thi en Enke, Ærmerne smøget helt op til Skulderen, og Armene indsmurt i Sæbeskum og dampende af varmt Vand, svarede med forbavsende Hurtighed paa denne Kalden. Før hun saa paa Walther, saa hun paa Dørhammeren, maalte ham saa med Øjnene fra Top til Taa, og sagde, at det undrede hende, at han havde ladet noget blive tilbage af den.

»Kaptajn Cuttle er hjemme, ved jeg,« sagde Walther med et forsonende Smil.

»Er han?« svarede Enken. »Nej virkelig!«

»Han har lige talt med mig,« sagde Walther aandeløst.

»Har han?« svarede Enken. »Vil De saa hilse ham fra Mrs. Mac Stinger og sige, at næste Gang han nedværdiger sig selv og sit Logis ved at snakke ud ad Vinduet, vil hun være ham forbunden, om han ogsaa vil komme ned og lukke op.« Mrs. Mac Stinger talte højt og lyttede efter, om der skulde falde nogen Bemærkning oppe fra første Sal.

»Jeg skal nok sige det,« sagde Walther, »hvis De vil være saa god at lukke mig ind, Frue.«

Thi han spærredes ude af en Træforskansning, der strakte sig tværs over Døraabningen og var anbragt dér for at forhindre de smaa Mac Stingere i at falde ned ad Trappen i deres Frikvarterer.

»En Dreng, som kan banke min Dør i Stykker,« sagde Mrs. Mac Stinger haanligt, »kan vel ogsaa komme over det dér, skulde jeg haabe!« Men da Walther tog dette som en Tilladelse til at komme indenfor og sprang over, spurgte Mrs. Mac Stinger øjeblikkelig, om en Englænderindes Hus var hendes Borg eller ikke, og om hun skulde lade Rakket bryde ind hos sig. Hendes Tørst efter Oplysning om disse Emner var endnu brændende, da Walther, efter at have banet sig Vej op ad den lille Trappe gennem en kunstig Taage, der stammede fra Vasketøjet, som bedækkede Rækværket med en klam Sved, traadte ind i Kaptajn Cuttles Værelse og fandt denne Gentleman liggende i Baghold bag Døren.«

»Aldrig skyldt hende en Penny, Wal'r,« sagde Kaptajn Cuttle med dæmpet Stemme og med synlige Spor af Angst i sit Ansigt. »Gjort hende en

Masse Tjenester, og Børnene med. Havgasse somme Tider alligevel. Uf!«

»*Jeg* vilde flytte, Kaptajn Cuttle,« sagde Walther.

»Tør ikke gøre det, Wal'r,« svarede Kaptajnen. »Hun vilde finde mig, hvor jeg saa var. Sid ned. Hvordan har Gills det?«

Kaptajnen sad og spiste — med Hat paa — et Middagsmaaltid bestaaende af kold Lammesteg, Porter, og nogle dampende hede Kartofler, som han selv havde kogt og tog ud af en lille Kasserolle foran Ilden, efterhaanden som han skulde bruge dem. Han skruede om Middagen sin Krog af og skruede i Stedet den Kniv paa, hvormed han allerede havde begyndt at pille en af disse Kartofler til Walther. Hans Værelser var meget smaa, og stærkt imprægnerede med Tobaksrøg, men ordentlige nok, da alting var stuvet væk, som om der var Jordskælv regelmæssigt hver halve Time.

»Hvordan har Gills det?« spurgte Kaptajnen.

Walther, som nu havde faaet Vejret igen og mistet Humøret — i det mindste den Smule Humør, hans hurtige Løb midlertidig havde givet ham — saa et Øjeblik paa Spørgeren, sagde: »Aa, Kaptajn Cuttle,« og brast i Graad.

Ingen Ord kan beskrive Kaptajnens Bestyrtelse ved dette Syn. Mrs. Mac Stinger svandt hen til intet ved Siden af det. Han lagde Kartoflen og Gaflen — og vilde have lagt Kniven ogsaa, hvis han havde kunnet — og sad og stirrede paa Drengen, som om han i næste Øjeblik ventede at høre, at der havde aabnet sig et Svælg i City og opslugt hans gamle Ven med den kaffebrune Dragt, Knapper, Kronometer, Briller og det hele.

Men da Walther fortalte ham, hvad der virkelig var i Vejen, sprang Kaptajn Cuttle efter et Øjebliks Overvejelse op i fuld Aktivitet. Han tog en lille Blikkasse paa den øverste Hylde i Skabet og tømte den for hele sit Forraad af rede Penge (der beløb sig til 13 Pund og en halv Pence), og puttede dem i en af Lommerne paa sin brede, blaa Frakke; dertil føjede han to visne Skeletter af Teskeer og en gammeldags skævbenet Sukkertang; halede sit umaadelige, dobbeltkapslede Sølvur op af de Dybder, hvori det hvilede, for at forvisse sig om, at denne Værdigenstand var hel og uskadt; skruede derpaa atter Krogen paa sit højre Haandled, greb sin knortede Stok og bad Walther følge med.

Da han imidlertid midt i sin dydige Iver huskede paa, at Mrs. Mac Stinger kunde ligge paa Lur nedenunder, betænkte han sig dog tilsidst, ikke uden at skotte til Vinduet, som om han et Øjeblik tænkte paa at slippe bort af denne usædvanlige Vej, hellere end at møde sin frygtelige Fjende. Imidlertid bestemte han sig for en Krigslist.

»Wal'r,« sagde Kaptajnen med en frygtsom Blinken, »gaa foran, min Gut. Raab: Farvel, Kaptajn Cuttle!« naar du er nede i Gangen og luk Døren. Vent saa paa Hjørnet af Gaden, til du ser mig.«

Disse Ordrer gaves ikke uden forudgaaende Kendskab til Fjendens Taktik, thi da Walther var kommet ned ad Trappen, gled Mrs. Mac Stinger ud af det lille Køkken som en hævnende Aand. Men da hun ikke gled ud imod Kaptajnen, som hun havde ventet, gjorde hun blot endnu en Hentydning til Dørhammeren og gled ind igen.

Der gik en fem Minutter, før Kaptajn Cuttle kunde samle Mod nok til at forsøge paa Flugt, thi saa længe ventede Walther paa Gadehjørnet, medens han saa tilbage mod Huset, før der viste sig noget Tegn til den haarde, blanke Hat. Endelig brasede Kaptajnen ud ad Døren med en Eksplosions Voldsomhed og kom hen imod ham i fuld Fart, uden en eneste Gang at se sig tilbage, og gav sig til at fløjte en Melodi, saa snart de var ude af Gaden.

»Onkel svært forknyt, Walther?« spurgte Kaptajnen, medens de gik.

»Jeg er bange for det. Hvis De havde set ham i Morges, vilde De aldrig have glemt det.«

»Gaa rask, Wal'r, min Gut,« svarede Kaptajnen og fremskyndede sin Gang. »Og gør det hver Dag i dit Liv. Over-

hal det Sted i din Katekismus og husk det!«

Kaptejnen havde altfor travlt med sine egne Tanker om Solomon Gills, maaske blandede med nogle Betragtninger over sin nylige Flugt fra Mrs. Mac Stinger, til at ofre flere Citater paa Walters Forbedring under Vejs. De vekslede ikke et Ord, før de kom til gamle Sols Dør, hvor den ulykkelige Træ-Midshipman, med Kikkerten for Øjet, syntes at spejde hele Horisonten rundt efter en Ven, der kunde hjælpe ham ud af hans Vanskelighed.

»Gills,« sagde Kaptejnen og skyndte sig ind i Dagligstuen og greb hans Haand hjærteligt. »Hold Dem op til Vinden, saa slaar vi os igennem den. Alt hvad De har at gøre,« sagde Kaptejnen med en Højtidelighed som en Mand, der siger en af de kosteligste Leveregler, menneskelig Visdom har udklækket, »er at holde op til Vinden, saa slaar vi os igennem den.«

Gamle Sol gengældte Trykket af hans Haand og takkede ham.

Derpaa lagde Kaptajn Cuttle med en til Lejligheden passende Højtidelighed de to Teskeer, Sukkertangen, Sølvuret og Pengene paa Bordet og spurgte Marskandiseren, hvor stor Skaden var.

»Aa Gud hjælpe Dem,« svarede Brogley, »De tror da vel ikke, at det dér kan nytte noget?«

»Hvorfor ikke?« spurgte Kaptajnen.

»Hvorfor? Beløbet er tre Hundrede og halvfjers saa vel,« svarede Marskandiseren.

»Lige meget,« svarede Kaptajnen, skønt han aabenbart blev forfærdet over Tallene. »Det er vel alt sammen Fisk, hvad der kommer i Deres Garn?«

»Ganske vist,« svarede Marskandiseren. »Men Hundestejler er ikke Hvalfisk, ved De nok.«

Det filosofiske i denne Bemærkning syntes at slaa Kaptajnen. Han tyggede paa den et Minut, medens han saa paa Marskandiseren som paa en dyb Aand; og saa tog han Instrumentmageren til Side.

»Gills,« sagde Kaptajn Cuttle. »Hvor styrer denne Sag hen? Hvem er Kreditor?«

»Tys!« svarede den gamle Mand. »Kom herhen. Tal ikke, saa Wally kan høre det. Det er en Kaution for Wallys Fader — en gammel Forpligtelse. Jeg har betalt en hel Del af det, Ned, men Tiderne er saa daarlige for mig, at jeg ikke kan mere lige nu. Jeg har forudset det, men jeg kunde ikke afværge det. For alt i Verden, Wally maa ikke høre et Ord.«

»De har vel *nogle* Penge, ikke?« hviskede Kaptajnen.

»Jo, jo — aa jo — nogen har jeg,« svarede gamle Sol, idet han først stak Hænderne i sine tomme Lommer, og derpaa klemte sin Ildparyk imellem dem, som om han tænkte, at han kunde vride noget Guld ud af den. »Men jeg — den Smule, jeg har, er ikke disponibelt, Ned; det kan ikke faas. Jeg har prøvet paa at udrette noget med det for Wally, og jeg er gammeldags, og bagud for min Tid. Det er her og der og — kort sagt, det er saa godt som ingen Steder,« sagde den gamle Mand og saa sig forvildet om.

Han lignede i den Grad et halvfjollet Menneske, der har skjult sine Penge paa mange forskellige Steder og glemt hvor, at Kaptajnen fulgte hans Øjne, ikke uden et svagt Haab om, at han kunde komme i Tanker om, at der var skjult et Par hundrede Pund i Skorstenen eller nede i Kælderen. Men Solomon Gills vidste det bedre end som saa.

»Jeg er helt bagud for Tiden, kære Ned,« sagde Sol med Fortvivlelsens Resignation, »det nytter ikke at blive ved med at sakke saa langt bagude. Det er bedre at sælge Lageret — det er mere værd end denne Gæld — og jeg maa hellere gaa et eller andet Sted hen og dø af det, der bliver tilovers. Jeg har ikke Energi mere. Jeg forstaar ikke Tingene. Det er bedre at faa en Ende paa det. Lad ham sælge Lageret og tage *ham* med,« sagde den gamle Mand og pegede mat op paa Træ-Midshipmanen, »og lad os saa blive huggede op sammen.«

»Og hvad vil De saa gøre med Wal'r?« sagde Kaptajnen. »Saa, saa! Sid ned, Gills, sid ned, og lad mig tænke lidt over det. Hvis jeg ikke var en Mand med en lille Aarpenge, der har været stor nok til denne Dag, saa behøvede jeg ikke at tænke over det. Men De skal bare holde tæt op til Vinden, saa klarer De den!«

Gamle Sol takkede ham af Hjærtet og gik hen og støttede sig til Kaminen.

Kaptajn Cuttle gik op og ned i Butiken i nogen Tid, dybt grundende, med sine buskede Øjenbryn trukket saa tungt ned over Næsen, ligesom Skyer, der lejrer sig over et Bjærg, at Walter slet ikke turde afbryde hans Overvejelsers Strøm. Mr. Brogley, der ikke vilde paalægge Selskabet nogen Tvang, og som var en grublende Natur, gik, sagte fløjtende, rundt mellem Lageret; bankede paa Barometrene, rystede Kompasserne som om de var Medicin, fangede Nøgler op med Magneter, saa igennem Kikkerter, forsøgte at sætte sig ind i Globernes Brug og morede sig med andre filosofiske Eksperimenter.

»Walther,« sagde Kaptajnen til sidst. »Nu har jeg det!«

»Har De det, Kaptajn Cuttle?« udbrød Walter ivrigt.

»Kom herhen, min Gut,« sagde Kaptajn Cuttle. »Lageret er én Sikkerhed, jeg er en anden. Din Principal er den Mand, der skal laane os Pengene.«

»Mr. Dombey?« stammede Walter.

Kaptajnen nikkede alvorligt.

»Se paa ham,« sagde han. »Se paa Gills. Hvis de solgte disse Ting nu, saa døde han af det. Det ved du, han gjorde. Vi maa ikke lade nogen Sten ligge uden at vende den — og dér har du en Sten.«

»En Sten! — Mr. Dombey!« stammede Walter.

»Du løber først og fremmest over paa Kontoret og ser, om han er der,« sagde Kaptajn Cuttle og klappede ham paa Ryggen. »Hurtigt!«

Walter følte, at han ikke burde sætte sig imod denne Befaling — hvis han havde tænkt anderledes, vilde et Blik paa hans Onkel have bestemt ham — og forsvandt for at udføre den. Han vendte snart aandeløs tilbage og sagde, at Mr. Dombey var der ikke. Det var Lørdag, og han var taget til Brighton.

»Jeg skal sige dig noget, Wal'r,« sagde Kaptajnen, der syntes at have forberedt sig paa denne Mulighed i hans Fraværelse. »Vi tager til Brighton. Jeg skal hjælpe dig, min Gut. Jeg skal hjælpe dig, Wal'r. Vi tager til Brighton med Eftermiddagsdiligencen.«

Hvis en Bøn overhovedet skulde rettes til Mr. Dombey, hvilket var frygteligt at tænke paa, følte Walter, at han vilde foretrække at gøre det alene og uden Assistance, i Stedet for personligt bistaaet af Kaptajn Cuttle, paa hvem han ikke troede, Mr. Dombey vilde lægge videre Vægt. Men da Kaptajnen syntes at være af ganske modsat Mening, og var opsat paa det, og hans Venskab var altfor ivrigt og alvorligt til at en, der var saa meget yngre end han selv, kunde agte det ringe, undlod han at gøre den mindste Indvending. Cuttle tog derfor hurtigt Afsked med Solomon Gills, kom atter de rede Penge, Sølvskeerne, Sukkertangen og Sølvuret i Lommen — med en Hensigt, som Walter med Rædsel tænkte, vilde gøre et overvældende Indtryk paa Mr. Dombey — og trak af med ham til Diligencen uden at spilde et Minut, idet han gantagne Gange forsikrede ham paa Vejen, at han vilde staa ham bi til det sidste.

Tiende Kapitel.

Der beskriver Følgerne af Træ-Midshipman'ens Uheld.

Efter at Major Bagstock længe og hyppigt havde iagttaget Paul tværs over Prinsesseplads gennem sin Teaterkikkert; og efter at have modtaget mange omstændelige Rapporter, daglig, ugentlig og maanedlig om dette Emne gennem den Indfødte, der vedligeholdt en stadig Forbindelse med Miss Tox's Tjenestepige i dette Øjemed, kom han til den Slutning, at Mr. Dombey, Sir, virkelig var en Mand, man burde kende, og at J. B. var Karl for at gøre hans Bekendtskab.

Da Miss Tox imidlertid stadig fortsatte sin tilbageholdende Opførsel, og koldt vægrede sig ved at forstaa Majoren, naar han (hvad der ofte skete) foretog sig en lille Fisketur i Forbindelse med denne Plan, blev Majoren, trods sin medfødte Sejhed og Snuhed, nødt til at overlade Opfyldelsen af sit Ønske til Tilfældet, »der,« som han klukkende plejede at bemærke i sin Klub, »halvtreds Gange mod én har været Jocy B. gunstig, lige siden hans ældre Broder døde af den gule Feber i Vestindien.«

Den var nogen Tid om at komme ham til Hjælp denne Gang, men den var dog hans Ven tilsidst. Da den sorte Tjener meldte, at Miss Tox var fraværende i Tjenestesager i Brighton, rørtes Majoren pludselig af kærlige Minder om sin Ven Bill Bitherstone i Bengal, som havde skrevet til ham og bedt ham, hvis han nogen Sinde kom paa de Kanter, at skænke hans eneste Søn et Besøg. Men da den samme mørke Tjener meldte, at Paul var hos Mrs. Pipchins, og Majoren ved at se i det af Master Bitherstone ved hans Ankomst til England overrakte Brev — som han hidtil aldrig havde drømt om at skænke nogen Opmærksomhed — saa at den Udvej, der frembød sig af sig selv, blev han saa forbitret over den Podagra, der tilfældigvis netop fængslede ham til hans Seng, at han kastede en Skammel efter den sorte Tjener til Tak for hans Underretning og svor, at han vilde myrde den Skurk, før han var færdig med ham; hvilket den sorte Tjener var mere end halvvejs tilbøjelig til at tro.

Da Majoren endelig var blevet befriet for sin Sygdom, tog han en Lørdag brummende ned til Brighton, med den Indfødte bag sig, idet han under Vejs hele Tiden tiltalte Miss Tox og jublede over Udsigten til med Storm at indtage den udmærkede Ven, hvem hun omgav med saa megen Hemmelighedsfuldhed, og for hvis Skyld hun havde forladt ham.

»Vilde De, Frøken, vilde De virkelig!« sagde Majoren, lige ved at revne af Hævngerrighed, saa at hver eneste svulmende Aare i hans Pande svulmede endnu stærkere. »Vilde De sige Joe B. Farvel, Frøken? Ikke endnu, Frøken, ikke endnu! Guds Død, ikke endnu, Sir. Joe er vaagen Frøken. Bagstock er i Live, Sir. J. B. kender et Træk eller to, Frøken — Josh har Øjnene oppe, Sir. De vil finde ham sej, Frøken. Sej, Sir, sej er Joseph. Sej, og djævelsk snu!«

Og meget sej fandt virkelig Master Bitherstone ham, da han tog denne unge Gentleman med ud paa en Spadseretur. Men Majoren, hvis Ansigtsfarve lignede en Stiltonost, og hvis Øjne lignede Krebseøjne, slentrede videre, ganske ligegyldig for om Master Bitherstone morede sig eller ikke, og slæbende Master Bitherstone med sig, medens han alle Vegne spejdede efter Mr. Dombey og hans Børn.

Majoren, der i Forvejen var underrettet af Mrs. Pipchin, fik i god Tid Kig paa Paul og Florence og styrede hen imod dem; der var en statelig Gentleman (uden Tvivl Mr. Dombey) i deres

Selskab. Sammen med Master Bitherstone huggede han ind lige i Hjærtet paa den lille Eskadron, og Følgen blev naturligvis, at Master Bitherstone talte til sine Lidelsesfæller. Derpaa stansede Majoren for at lægge Mærke til dem og beundre dem; huskede med Forundring, at han havde set dem og talt med dem hos sin Veninde Miss Tox paa Prinsesseplads; formente, at Paul var en Pokkers køn Fyr og hans egen lille Ven; spurgte, om han huskede Jocy B., Majoren; og idet han pludselig kom i Tanker om Høflighedens Krav, vendte han sig om mod Mr. Dombey og gjorde en Undskyldning.

»Men min lille Ven her, Sir,« sagde Majoren, »gør mig til Dreng igen. Er gammel Soldat, Sir — Major Bagstock, til Tjeneste — skammer sig ikke ved at tilstaa det.« Her lettede Majoren paa sin Hat. »Guds Død, Sir,« udbrød Majoren med pludselig Varme, »jeg misunder Dem.« Saa tog han sig i det og tilføjede: »Undskyld, jeg var saa fri.«

Mr. Dombey bad ham lade være at tale om *det*.

»Og en gammel Kriger, Sir,« sagde Majoren, »en røgsværtet, solbrændt, udslidt, invalidgammel Rad af en Major, Sir, var ikke bange for, at en Mand som Mr. Dombey skulde fordømme ham for et Indfalds Skyld. Jeg tror da, jeg har den Ære at tale med Mr. Dombey?«

»Jeg er for Tiden den uværdige Repræsentant for dette Navn, Major,« svarede Mr. Dombey.

»For Pokker, Sir,« sagde Majoren, »det er et stort Navn. Det er et Navn, Sir,« sagde Majoren fast, som om han nok vilde opfordre Mr. Dombey til at sige ham imod, og vilde føle det som sin smertelige Pligt at byde ham Trods, hvis han gjorde det, »det er et Navn, som er kendt og er æret i de britiske Besiddelser udenlands. Det er et Navn, Sir, som en Mand er stolt af at kende. Der er ikke noget af en Smigrer ved Joseph Bagstock, Sir. Hans kongelige Højhed Hertugen af York bemærkede ved mere end én Lejlighed: »Der er ikke noget af en Smigrer ved Jocy. Han er en ligefrem gammel Soldat, er Joe. Han er sej, saa det er for galt, er Joseph; men det er et stort Navn, Sir. Ved Gud, det er et stort Navn!« sagde Majoren højtideligt.

»De er saa venlig at sætte det højere, end det maaske fortjener, Major,« sagde Mr. Dombey.

»Nej, Sir,« sagde Majoren. »Min lille Ven her, Sir, vil vidne for Joseph Bagstock, at han er en jævn og ligefrem, rent ud af Posen snakkende Krabat, Sir, og ikke andet. Denne Dreng, Sir,« sagde Majoren i en mere dæmpet Tone, »vil leve i Historien. Denne Dreng, Sir, er ikke nogen almindelig Frembringelse. Tag Vare paa ham, Mr. Dombey!«

Mr. Dombey syntes at ville antyde, at han skulde prøve paa at gøre det.

»Der er en Dreng her, Sir,« fortsatte Majoren fortroligt, og gav Drengen en Paamindelse med sin Stok. »Søn af Bitherstone i Bengalen. Bill Bitherstone, tidligere ved vort Regiment. Denne Drengs Fader og jeg, Sir, var svorne Venner. Hvor man kom hen, Sir, hørte man ikke om andet end Bill Bitherstone og Joe Bagstock. Er jeg blind for denne Drengs Mangler? Paa ingen Maade. Han er en Tosse, Sir.«

Mr. Dombey saa paa den bagvaskede Master Bitherstone, som han kendte mindst lige saa meget, som Majoren gjorde det, og sagde ganske venligt: »Nej virkelig?«

»Det er, hvad han er, Sir,« sagde Majoren. »Han er en Tosse. Joe Bagstock siger det, som det er. Sønnen af min gamle Ven Bill Bitherstone i Bengalen er en født Tosse, Sir.« Her lo Majoren, til han næsten var sort i Ansigtet. »Min lille Ven er bestemt til en Latinskole, antager jeg, Mr. Dombey?« sagde Majoren, da han var kommet sig igen.

»Det har jeg ikke rigtig bestemt endnu,« svarede Mr. Dombey. Jeg tror det ikke. Han er skrøbelig.«

»Hvis han er skrøbelig, Sir,« sagde Majoren, »saa har De Ret. Det er kun seje Fyre, der kan staa det igennem,

Sir, i Sandhurst. Vi brugte al mulig Tortur overfor hinanden dér, Sir. Vi stegte de unge Kammerater over en sagte Ild, og hængte dem ud ad Vinduet paa anden Sal med Hovedet nedefter. Joseph Bagstock, Sir, blev hængt ud ad Vinduet ved sine Støvlehæle i tretten Minutter efter Skoleuret.«

Majoren kunde have paakaldt sit Ansigt som Vidne om hans Histories Sandfærdighed. Det saa unægtelig ud, som om han havde hængt lidt for længe ude.

»Men det gjorde os til, hvad vi blev til, Sir« sagde Majoren og ordnede sit Kalvekrøs. »Vi var af Jærn, Sir, og det smeddede os. Bor De til Stadighed her, Mr. Dombey?«

»Jeg kommer i Reglen herned engang om Ugen. Major,« svarede denne Gentleman. »Jeg bor paa Bedford Hotel.«

»Jeg skal have den Ære at aflægge mit Besøg paa Bedford, Sir, hvis De tillader det,« sagde Majoren. »Joe B., Sir, gør ellers ikke Visitter, men Mr. Dombey bærer ikke noget almindeligt Navn. Jeg er i høj Grad i Gæld til min lille Ven, Sir, for Æren af dette Bekendtskab.«

Mr. Dombey svarede meget naadigt; og da Major Bagstock havde klappet Paul paa Hovedet, og sagt om Florence, at hendes Øjne vilde gøre Hovedet kruset paa de unge Mænd inden længe, — »og de ældste med, for den Sags Skyld,« tilføjede Majoren og kluklo hjærteligt — saa vækkede han Master Bitherstone med sin Stok og fjærnede sig med denne unge Gentleman i et Slags Halvtrav, idet han rullede med Hovedet og hostede med stor Værdighed, medens han stavrede af Sted med Benene meget langt fra hinanden.

Efter Løfte gjorde Majoren senere Mr. Dombey en Visit; og Mr. Dombey, der havde set efter i Officersfortegnelsen, gjorde derpaa Majoren en Visit. Saa gjorde Majoren Visit i Mr. Dombeys Hus i Byen, og kom næste Gang derned med samme Vogn som Mr. Dombey. Kort sagt, Mr. Dombey og Majoren kom ualmindelig godt ud af det med hinanden, og ualmindelig hurtigt blev de nærmere Bekendte; og Mr. Dombey bemærkede til sin Søster om Majoren, at foruden at være fuldkommen Militær, var han virkelig noget mere, da han havde beundringsværdig Begreb om Vigtigheden af Ting, der ikke stod i Forbindelse med hans egen Stilling.

Da omsider Mr. Dombey tog Miss Tox og Mrs. Chick med sig ned for at se til Børnene, og atter traf Majoren i Brighton, indbød han ham til Middag paa Bedford, og komplimenterede i Forvejen Miss Tox højligt i Anledning af hendes Nabo og Bekendt. Trods den Hjærtebanken, som disse Hentydninger forvoldte Miss Tox, var de hende dog alt andet end ubehagelige, da de satte hende i Stand til at være yderst interessant og af og til lægge en Forvirring og Aandsfraværelse for Dagen, som hun aldeles ikke var uvillig til at udvise. Majoren gav hende rigelig Lejlighed til at udfolde disse Egenskaber; thi han var ved Bordet overmaade ødsel med sine Beklagelser over, at hun havde svigtet ham og Prinsesseplads; og da det syntes at være ham en stor Fornøjelse at udtale dem, kom de alle udmærkede ud af det sammen.

Og ikke mindst, fordi Majoren paatog sig hele Konversationen, og viste lige saa stor Appetit i den Retning som overfor Bordets forskellige Lækkerier, blandt hvilke man næsten kunde sige, at han væltede sig, hvilket i høj Grad forværrede hans inflammatoriske Tendenser. Da Mr. Dombeys sædvanlige Tavshed og Tilbageholdenhed villigt veg Pladsen for dette Tronran, følte Majoren, at han viste sig i sin fulde Glans, og i sin straalende Stemning foretog han saa uendelig mange Forandringer med sit eget Navn, at han ganske forbavsede sig selv. Med ét Ord, de var alle godt fornøjede. Majoren blev anset for at have et uudtømmeligt Fond af Konversationsstof; og da han tog Afsked sent, efter en lang Rubber, komplimenterede Mr. Dombey atter den rødmende Miss Tox i Anledning af hendes Nabo og Bekendt.

Men paa hele Vejen hjem til sit eget

Hotel sagde Majoren uophørligt til sig selv og om sig selv: »Snu, Sir — snu, Sir — djæ—velsk snu!« Og da han kom hjem, satte han sig i en Stol og brast i en lydløs Latter, der somme Tider kom over ham, og som altid lød særlig uhyggelig. Ved denne Lejlighed varede Anfaldet saa længe, at den mørke Tjener, som stod i nogen Afstand og iagttog ham, men ikke for sit Livs Skyld turde nærme sig, to eller tre Gange opgav ham som fortabt. Hans hele Skikkelse, men især hans Ansigt og Hoved, udvidede sig ud over al tidligere Erfaring og viste sig for den sorte Mand kun som én stor svulmende Masse Indigo. Endelig fik han en voldsom Paroksysme af Hoste, og da *det* var lidt bedre, udstødte han frygtelige Udbrud.

»Vilde De, Frøken, vilde De virkelig? Mrs. Dombey, hvad, Frøken? Jeg tror det ikke, Frøken. Ikke saa længe Joe B. kan tale et Ord med i Laget, Frøken. J. B. er Dem jævnbyrdig nu, Frøken. Bagstock er ikke gjort helt Béte, nej han er ikke. Hun er snedig, Sir, snedig, men Josh er snedigere. Lysvaagen er gamle Joe — spilvaagen, og Øjnene paa vid Gab, Sir!« Der var ingen Tvivl om, at denne sidste Paastand var sand, og det i en højst frygtelig Grad; og det blev det ved at være den største Del af Natten, som Majoren hovedsagelig tilbragte med lignende Udbrud, afbrudt af Hoste- og Kvælningsanfald, der vækkede hele Huset.

Dagen efter, som var en Søndag, da Mr. Dombey, Mrs. Chick og Miss Tox sad ved Frokosten og stadig holdt Lovtaler over Majoren, kom Florence løbende ind med blussende Kinder og Øjnene straalende af Glæde og raabte:

»Fader, Fader! Her er Walther, og han vil ikke komme ind.«

»Hvem?« udbrød Mr. Dombey. »Hvad mener hun? Hvad er dette?«

»Walther, Fader,« sagde Florence frygtsomt, da hun opdagede, at hun havde nærmet sig de Tilstedeværende altfor familiært. »Han, som fandt mig, da jeg var blevet borte.«

»Mener hun den unge Gay, Louisa?« spurgte Mr. Dombay og rynkede sine Bryn. »Jeg maa sige, dette Barns Væsen er blevet meget støjende. Hun kan dog vist ikke mene unge Gay. Vær saa god at se efter, hvad det er.«

Mrs. Chick skyndte sig ud i Gangen og vendte tilbage med den Underretning, at det var unge Gay, ledsaget af en meget besynderligt udseende Person; og at unge Gay sagde, at han ikke vilde tage sig den Frihed at komme ind, da han hørte, at Mr. Dombey sad ved Frokosten, men vilde vente, til det passede Mr. Dombey at tage imod ham.

»Sig til Drengen, at han skal komme ind nu,« sagde Mr. Dombey. »Naa, Gay, hvad er der i Vejen? Hvem har sendt Dem her ned? Var der ingen anden, der kunde komme?«

»Jeg beder Dem undskylde, Sir,« svarede Walther. »Jeg er ikke blevet sendt. Jeg har været saa dristig at komme for egen Regning, hvad jeg haaber, De vil undskylde, naar jeg siger Grunden.«

Men uden at bryde sig om, hvad han sagde, saa Mr. Dombey forbi ham (som var han en Pille, der stod ham i Vejen) paa en eller anden Genstand bag ham.

»Hvad er det?« sagde Mr. Dombey. »Hvem er det? De maa vist have taget fejl af Døren, Sir.«

»Aa, det gør mig meget ondt, at jeg skal være paatrængende, Sir,« sagde Walther hurtigt; »men dette er — det er Kaptajn Cuttle, Sir.«

»Walther, min Gut,« bemærkede Kaptajnen med dyb Stemme. »Ørerne stive!«

Samtidig traadte Kaptajnen lidt længere ind i Stuen og præsenterede sin vide blaa Dragt, sin anselige Skjortelinning og sin nubrede Næse i fuldt Relief og stod og bukkede for Mr. Dombey og slog høfligt ud med sin Krog for Damerne, med den haarde, skinnende Hat i sin eneste Haand og sit Hoved omgivet af et rødt Ækvator, som den nylig havde indpræget dér.

Mr. Dombey betragtede dette Fænomen med Forundring og Harme og syntes med sine Blikke at paakalde Mrs. Chicks og Miss Tox's Forargelse over

for det. Lille Paul, som var kommet ind bagefter Florence, trak sig tilbage mod Miss Tox, da Kaptajnen slog ud med sin Krog, og stillede sig i Forsvarsstilling.

»Naa, Gay,« sagde Mr. Dombey. »Hvad har De at sige mig?«

Atter bemærkede Kaptajnen som en almindelig Indledning af Forhandlingerne, der ikke kunde undgaa at formilde alle Parter: »Wal'r, Ørere stive!«

»Jeg er bange for, Sir,« begyndte Walther skælvende og saa ned mod Gulvet, »at jeg tager mig en meget stor Frihed med at komme — ja, jeg er virkelig. Jeg vilde neppe have haft Mod til at træde frem for Dem, Sir, selv efter at jeg var kommet herned, er jeg bange for, hvis jeg ikke havde indhentet Miss Dombey og —«

»Naa!« sagde Mr. Dombey, der fulgte hans Blik, da han saa paa den opmærksomme Florence, og rynkede sine Bryn uden at vide det, da hun opmuntrede ham med et Smil. »Vær saa god at fortsætte.«

»Ja, ja,« bemærkede Kaptajnen, der ansaa det for sin Pligt som velopdragen Mand at støtte Mr. Dombey. »Vel talt! Fortsæt, Wal'r.«

Kaptajnen burde være tilintetgjort af det Blik, Mr. Dombey sendte ham til Tak for hans beskyttende Optræden. Men ganske uvidende om dette, kneb han til Svar det ene Øje til og gav ved visse betydningsfulde Bevægelser med sin Krog Mr. Dombey at forstaa, at Walther var lidt undselig i Begyndelsen, men at det nok snart vilde gaa glat for ham.

»Det er en ganske privat og personlig Sag, som har ført mig hertil, Sir,« vedblev Walther stammende, »og Kaptajn Cuttle —«

»Her!« indskød Kaptajnen som en Forsikring om, at han var ved Haanden, og at man kunde stole paa ham.

»Som er meget god Ven af min stakkels Onkel, og en fortræffelig Mand, Sir,« fortsatte Walther, i det han saa op med et Blik, der bønfaldt om Overbærenhed med Kaptajnens Opførsel, »var saa god at tilbyde at følge med mig, hvilket jeg vanskeligt kunde afslaa.«

»Nej, nej, nej,« bemærkede Kaptajnen høfligt. »Naturligvis ikke. Der var ingen Grund til at afslaa det. Fortsæt, Wal'r.«

»Og derfor, Sir,« sagde Walther, der nu vovede at møde Mr. Dombeys Blik og fortsatte med Fortvivlelsens Mod, nu da det ikke kunde undgaas, »derfor er jeg kommet med ham, Sir, for at sige, at min stakkels gamle Onkel befinder sig i meget stor Nød og Forlegenhed. Gradvis har Kunderne forladt ham, og han har ikke været i Stand til at betale en Fordring, som jeg bedre end nogen ved har tynget haardt paa hans Sind i mange Maaneder, og nu er der gjort Eksekution hos ham, og han staar i Fare for at miste alt, hvad han har, hvad der vil knuse hans Hjærte. Og hvis De, der er saa god og fra gammel Tid af som en agtværdig Mand, vil gøre noget for at hjælpe ham ud af hans Forlegenhed, Sir, saa kunde vi aldrig takke Dem nok for det.«

Walthers Øjne fyldtes med Taarer, medens han talte; og det samme gjorde Florences. Hendes Fader saa dem blinke, skønt han kun syntes at se paa Walther.

»Det er en meget stor Sum, Sir,« sagde Walther: »Over tre Hundrede Pund. Min Onkel har ganske tabt Modet over sin Ulykke, den hviler saa tungt paa ham; og han er ganske ude af Stand til at gøre noget for at frelse sig selv. Han ved ikke engang endnu, at jeg er taget herned for at tale med Dem. De vil maaske have, at jeg skal sige, Sir,« tilføjede Walther efter et Øjebliks Betænkning, »nøjagtigt, hvor meget jeg behøver. Men jeg ved det virkelig ikke, Sir. Der er min Onkels Lager, som jeg tror, jeg trygt tør sige, at der ikke hviler andre Krav paa, og der er Kaptajn Cuttle, som gerne ogsaa vilde kautionere. Jeg — har ingen Lyst til at omtale mine egne smaa Indtægter, men hvis De vilde lade dem — henstaa — Betaling — Laan — Onkel — nøjsom, hæderlig gammel

Mand.« Walther slæbte sig gennem disse afbrudte Sætninger, tav, og stod med sænket Hoved foran sin Principal.

Kaptajn Cuttle, der ansaa Øjeblikket for gunstigt til at komme frem med sine Værdier, nærmede sig til Bordet, ryddede et Stykke af det mellem Kopperne ved Mr. Dombeys Albu, tog Sølvuret, de rede Penge, Teskeerne og Sukkertangen frem, lagde dem i en Bunke, for at de kunde se saa værdifulde ud som muligt og sagde følgende:

»Et halvt Brød er bedre end intet Brød, og den samme Bemærkning gælder om Krummer. Dér er et Par. En Rentepenge paa hundrede Pund pr. annium kan ligeledes overdrages. Er der nogen Mand i Verden, som er stopfuld af Videnskab, saa er det gamle Sol Gills. Hvis nogen Knøs er lovende — flyder« tilføjede Kaptajnen med et af sine lykkelige Citater, »med Mælk og Honning, saa er det hans Nevø.«

Derpaa trak Kaptajnen sig tilbage til sin tidligere Plads, hvor han stod og ordnede sine spredte Lokker med en Mine som en Mand, der har lagt sidste Haand paa et vanskeligt Stykke Arbejde.

Da Walther hørte op med at tale, havde Mr. Dombey fæstet sit Blik paa lille Paul, som, da han saa, at hans Søster hang med Hovedet og græd i sin Medlidenhed over en Ulykke, hun havde hørt beskrive, gik hen til hende og prøvede paa at trøste hende, i det han samtidig saa paa Walther og sin Fader med et meget udtryksfuldt Ansigt. Efter den midlertidige Afbrydelse, der skyldtes Kaptajn Cuttles Henvendelse, som Mr. Dombey hørte paa med ophøjet Ligegyldighed, vendte han atter sit Blik mod sin Søn og sad i nogle Øjeblikke og saá ufravendt paa Barnet uden at tale.

»Hvad er denne Gæld stiftet for?« spurgte Mr. Dombey omsider. »Hvem er Kreditor?«

»Det ved han ikke,« svarede Kaptajnen og lagde sin Haand paa Walthers Skulder. »Det gør jeg. Den kom af at hjælpe en Mand, som nu er død, og den har allerede kostet min Ven Gills mange hundrede Pund. Nærmere Oplysninger privat, om det skulde ønskes.«

»Folk, som har nok at gøre med at klare sig selv,« sagde Mr. Dombey, uden at lægge Mærke til Kaptajnens hemmelighedsfulde Tegn bag Walthers Ryg, og stadig seende paa sin Søn, »gjorde bedre i at nøjes med deres egne Forpligtelser og Vanskeligheder, og ikke forøge dem ved at paatage sig Forpligtelser for andre. Det er en uhæderlig Handling, og tillige en Anmasselse; thi selv den rige kunde ikke gøre mere. Paul, kom her hen!«

Barnet adlød, og Mr. Dombey tog ham paa sit Knæ.

»Hvis du havde Penge nu —« sagde Mr. Dombey. »Se paa mig!«

Paul, hvis Øjne var vandrede hen til hans Søsters og til Walther, saa sin Fader ind i Ansigtet.

»Hvis du havde Penge nu,« sagde Mr. Dombey, »saa mange Penge, som unge Gay har talt om, hvad vilde du saa gøre?«

»Give dem til hans gamle Onkel,« sagde Paul.

»Laane dem til hans gamle Onkel, hvad?« svarede Mr. Dombey. »Godt! Naar du bliver gammel nok, ved du, saa skal du have Del i mine Penge, og vi skal bruge dem sammen.«

»Dombey og Søn,« afbrød Paul, som tidligt havde faaet denne Talemaade indprentet.

»Dombey og Søn,« gentog hans Fader. »Vilde du gerne begynde at være Dombey og Søn nu og laane disse Penge til unge Gays Onkel?«

»Aa, hvis du vil, Fader!« sagde Paul. »Og det vilde Florence ogsaa.«

»Piger,« sagde Mr. Dombey, »har ikke noget at gøre med Dombey og Søn. Vilde *du* gerne?«

»Ja, Fader, ja!«

»Saa skal du gøre det,« svarede hans Fader. »Og her ser du, Paul,« tilføjede han og sænkede Stemmen, »hvor mægtige Penge er, og hvor ivrige Folk er efter at faa fat i dem. Unge Gay kommer denne lange Vej for at bede om Penge, og du, som er saa fornem og stor,

og har dem, vil nu lade ham faa dem, som en stor Gunst og Tjeneste.«

Paul satte et Øjeblik sit gamle Ansigt op, og deri laa en skarp Forstaaelse af Betydningen i disse Ord; men straks efter blev det et ungt og barnligt Ansigt, da han smuttede ned fra sin Faders Knæ og løb hen for at sige til Florence, at hun ikke skulde græde mere, for han vilde lade unge Gay faa Pengene.

Saa gik Mr. Dombey hen til et andet Bord og skrev en Billet og forseglede den. Imidlertid hviskede Paul og Florence med Walther, og Kaptajn Cuttle straalede over disse tre med saa ærgærrige og ubeskrivelig anmassende Tanker, at Mr. Dombey ikke vilde have troet det muligt. Da Billetten var færdig, vendte Mr. Dombey tilbage til sin tidligere Plads og rakte den til Walther.

»Aflever den,« sagde han, »straks i Morgen tidlig til Mr. Carker. Han vil straks sørge for, at en af mine Folk udfrier Deres Onkel fra hans nuværende Stilling ved at betale det paagældende Beløb, og at der bliver truffet en saadan Ordning med Hensyn til Tilbagebetalingen, som passer til Deres Onkels Kaar. De kan anse dette for at være gjort for Dem af Master Paul.«

Walther var saa bevæget ved at holde Midlerne til at frelse sin gode Onkel i sin Haand, at han vilde have forsøgt paa at udtrykke noget af sin Taknemlighed og Glæde. Men Mr. Dombey stansede ham hurtigt.

»De kan anse dette for at være gjort af Master Paul,« gentog han. »Jeg har forklaret det for ham, og han forstaar det. Jeg ønsker ikke, at der bliver sagt mere.«

Da han gjorde en Bevægelse hen imod Døren, kunde Walther kun bøje sit Hoved og trække sig tilbage. Da Miss Tox saa, at Kaptajnen syntes at vilde gøre det samme, lagde hun sig imellem.

»Kære Sir,« sagde hun til Mr. Dombey, over hvis Gavnmildhed baade hun og Mrs. Chick udgød Taarer i rigt Maal. »Jeg tror, at De har overset noget. Undskyld Mr. Dombey, men jeg tror at i Deres Karakters Adel og Storslaaethed har De overset en lille Ting.«

»Virkelig, Miss Tox!« sagde Mr. Dombey.

»Denne Gentleman med — Instrumentet,« fortsatte Miss Tox og saa paa Captajn Cuttle, »har ladet ligge dér paa Bordet, ved Deres Albu.«

»Store Himmel!« sagde Mr. Dombey og fejede Kaptajnens Ejendele fra sig, som om de virkelig var lige saa mange Krummer. »Tag disse Ting bort. Jeg er Dem forbunden, Miss Tox; det ligner Deres sædvanlige Omtanke. Vær saa god at tage disse Ting bort, Sir!«,

Kaptajn Cuttle følte, at han ikke kunde gøre andet end adlyde. Men han var saa slaaet af den Storsindethed, Mr. Dombey udviste ved at afslaa de Skatte, der laa opdyngede indenfor hans Rækkevidde, at da han havde stukket Teskeerne og Sukkertangen i den ene Lomme, og de rede Penge i den anden, og sænket det store Ur langsomt ned i dets egen Kælder, kunde han ikke lade være med at gribe denne Gentlemans højre Haand i sin egen eneste venstre og, medens han holdt den aaben med sine kraftige Fingre, at føre Krogen ned mod dens Flade i begejstret Beundring. Ved denne Berøring med varm Følelse og koldt Jærn gyste Mr. Dombey over hele Kroppen.

Derpaa kyssede Kaptajn Cuttle flere Gange paa Krogen ad Damerne med den største Elegance og Galanteri, og efter at have taget en særlig Afsked med Paul og Florence fulgte han Walther ud af Stuen. Florence vilde i sit Hjærtes Varme løbe efter dem for at sende en Hilsen med til gamle Sol, da Mr. Dombey kaldte hende tilbage og bød hende blive, hvor hun var.

»Bliver du da *aldrig* en Dombey, kære Barn,« sagde Mrs. Chick patetisk bebrejdende.

»Kære Tante,« sagde Florence, »vær ikke vred paa mig. Jeg er Fader saa taknemlig.«

Hun vilde være løbet hen og have slaaet sine Arme om hans Hals, hvis

hun havde turdet; men da hun ikke turde det, saa hun paa ham med taknemlige Øjne, medens han sad og grundede, og somme Tider sendte hende et uroligt Blik, medens han den meste Tid holdt Øje med Paul, der gik rundt i Stuen med den nybagte Værdighed — at have ladet den unge Gay faa Pengene.

Og unge Gay — Walther — hvad han? Han var kisteglad over at kunne befri den gamle Mands Arne for Retsbetjente og Marskandisere, og over at kunne skynde sig hjem til sin Onkel med de gode Tidender. Han var kisteglad over at faa det altsammen ordnet før Klokken tolv den næste Dag og sidde i den lille Dagligstue om Aftenen med gamle Sol og Kaptajn Cuttle og se, hvordan Instrumentmageren allerede levede op igen og fatte Haab for Fremtiden og føle, at Træ-Midshipmanen atter var hans egen. Men uden mindste Forringelse af hans Taknemlighed, overfor Mr. Dombey, maa det indrømmes, at Walther var ydmyget og nedslaaet. Det er, naar vore knoppende Haab afsvides for stedse af en barsk Vind, at vi er mest tilbøjelige til at udmale os, hvilke Blomster de kunde have baaret, hvis de havde blomstret, og nu, da Walther følte sig afskaaret fra den store Dombey'ske Højde ved et nyt og frygteligt Fald og følte, at alle hans gamle, vilde Fantasier var blevet spredt for alle Vinde ved dette Fald, begyndte han at ane, at de kunde have ført ham til uskyldige Syner om i en fjærn Fremtid at turde hæve sine Øjne til Florence.

Kaptajnen saa Sagen i et ganske andet Lys. Han syntes at tro, at det Møde, han havde været til Stede ved, var i den Grad tilfredsstillende og opmuntrende, at der nu kun var et Skridt eller to til en ligefrem Forlovelse mellem Florence og Walther, og at denne sidste Tildragelse i højeste Grad havde fremskyndet, om ikke ganske fuldbyrdet de Whittington'ske Forhaabninger. Opmuntret af denne Overbevisning og af sin gamle Vens lysere Sindsstemning, og sin egen deraf følgende Munterhed, forsøgte han endog , da han glædede dem med Balladen om »Den yndige Peg« for tredje Gang paa en Aften, at digte Florences Navn ind i den i Stedet for »Peg«; men da han fandt dette vanskeligt, fordi »Peg« ufravigelig rimedes paa»Læg« (i hvilken personlige Skønhed Originalen skildredes som overgaaende alle sine Medbejlerske) faldt han paa den lykkelige Tanke at forandre det til Fle-e-eg; hvilket han følgelig gjorde med en næsten overnaturlig Skælmskhed og en ligefrem brølende Stemme, skønt den Tid var nær, da han maatte søge hjem under den frygtelige Mrs. Mac-Stingers Tag.

Ellevte Kapitel.

Paul indføres paa en ny Skueplads.

Mrs. Pipchins Konstitution var gjort af et saa haardt Metal, trods dens Tilbøjelighed til de kødelige Svagheder at trænge til Hvile efter Koteletter og kræve at blive lokket i Søvn af Kalvebrislernes dyssende Indflydelse, at den ganske lo haant om Mrs. Wickams Forudsigelser og ikke viste noget Tegn paa Svækkelse. Alligevel, da Pauls Interesser for den gamle Dame forblev usvækket, vilde Mrs. Wickam ikke vige en Tomme fra den Position, hun havde

vundet. Idet hun forskansede og dækkede sig i den stærke Stilling bag sin Onkel Betseys Jane, raadede hun Miss Berry som hendes Ven til at forberede sig paa det værste, og advarede hende om, at hendes Tante naar som helst kunde ryge i Luften som en Krudtmølle.

Stakkels Berry tog alt dette i en god Mening og slæbte og trællede videre som sædvanlig, fuldkommen overbevist om, at Mrs. Pipchin var en af de fortræffeligste Personer i Verden, og idet hun hver Dag bragte utallige personlige Ofre paa den ædle gamle Kvindes Alter. Men alle disse Berrys Opofrelser blev paa en eller anden mærkelig Maade regnet Mrs. Pipchin til Ære af Mrs. Pipchins Venner og Beundrere, og blev bragt til at stemme med og fremhæve den sørgelige Kendsgerning, at den afdøde Mr. Pipchin havde faaet sit Hjærte knust af de perucianske Miner.

Der var f. Eks. en skikkelig Urtekræmmer og Købmand, med hvem Mrs. Pipchin havde en lille Kontrabog i et fedtet rødt Bind, der altid var paa Tale, og hvorom der stadig holdtes forskellige hemmelige Konferencer mellem Parterne paa Maatten i Gangen eller bag lukkede Døre i Dagligstuen. Heller ikke manglede det paa mørke Hentydninger fra Master Bitherstone (hvis Sind var blevet hævngerrigt under Paavirkning af Indiens varme Sol) til uafgjorte Mellemværender, og til at han engang kunde huske, at der havde manglet Sukker til Tebordet. Da denne Købmand var Ungkarl og ikke den Mand, der saa paa ydre Skønhed, havde han engang friet til Berry, men Mrs. Pipchin havde afvist hans Tilbud med Foragt. Alle talte om, hvor rosværdigt dette var af Mrs. Pipchin, Enke efter en Mand, som var død af de perucianske Miner, og hvilken ophøjet, uafhængig Aand den gamle Dame havde. Men ingen talte om stakkels Berry, som græd i seks Uger (medens hendes gode Tante hele Tiden skændte højlydt paa hende) og nu hensank i haabløs Jomfrustand.

»Berry holder meget af Dem, ikke?« spurgte Paul engang Mrs. Pipchin, da de sad ved Kaminen med Katten.

»Ja,« sagde Mrs. Pipchin.

»Hvorfor?« spurgte Paul.

»Hvorfor!« svarede den gamle Dame forvirret. «Hvor kan du spørge om saadan noget? Hvorfor holder du af din Søster Florence?«

»Fordi hun er saa god,« sagde Paul. »Der er ingen som Florence.

»Naa!« svarede Mrs. Pipchin, »og der er vel ingen som mig, skulde jeg mene.«

»Er der virkelig ikke?« spurgte Paul, idet han lænede sig forover i Stolen og saa meget fast paa hende.

»Nej,« sagde den gamle Dame.

»Det glæder mig,« sagde Paul og gned sig tankefuldt i Hænderne. »Det er rigtig godt.«

Mrs. Pipchin vovede ikke at spørge ham hvorfor, af Frygt for at faa et fuldstændigt tilintetgørende Svar. Men som Lægedom for sine saarede Følelser plagede hun Master Bitherstone i den Grad lige til Sengetid, at han selv samme Aften begyndte at træffe Foranstaltninger til en Tilbagerejse til Indien over Land ved af sin Aftensmad at skjule en kvart Rundtenom og et Stykke hollandsk Ost som Begyndelsen til et Forraad, han kunde ernære sig ved paa Rejsen.

Mrs. Pipchin havde holdt Vagt over lille Paul og hans Søster i næsten tolv Maaneder. De havde været hjemme to Gange, men kun faa Dage, og hver Uge havde de besøgt Mr. Dombey paa Hotellet. Lidt efter lidt var lille Paul blevet stærkere og i Stand til at undvære sin Vogn, skønt han stadig saa spinkel og skrøbelig ud, og stadig vedblev at være det samme, gamle, stille, drømmende Barn, han havde været, da han først kom i Mrs. Pipchins Varetægt. En Lørdag Eftermiddag i Skumringen blev der stor Bestyrtelse i Borgen ved den uforudsete Meddelelse, at Mr. Dombey ønskede at tale med Mrs. Pipchin. Dagligstuens Befolkning blev øjeblikkelig fejet ovenpaa som af en Hvirvelvind, og efter megen Smækken med Sovekammerdøre og Trampen ovenpaa og Køren omkring

med Master Bitherstone af Mrs. Pipchin, som paa denne Maade lettede sig for sit Sinds Uro, formørkede den værdige gamle Dames sorte Bombasinskjole Audiensgemakket, hvor Mr. Dombey betragtede sin Søn og Arvings tomme Lænestol.

»Hvordan har De det, Mrs. Pipchin?« sagde Mr. Dombey.

»Tak, Sir,« sagde Mrs. Pipchin. »Jeg har det ganske godt efter Omstændighederne.

Mrs. Pipchin brugte altid denne Udtryksmaade. Den skulde betyde: »i Forhold til hendes Dyder, Opofrelser og saa fremdeles.

»Jeg kan ikke vente at have det udmærket, Sir,« sagde Mrs. Pipchin i det hun satte sig og snappede efter Vejret. »Men det Helbred jeg har, er jeg taknemlig for.«

Mr. Dombey bøjede Hovedet med en tilfreds Mine som en Beskytter, som følte, at dette var det, han betalte saa og saa meget for i Kvartalet. Efter et Øjebliks Tavshed sagde han:

»Mrs. Pipchin, jeg har taget mig den Frihed at komme for at raadføre mig med Dem om min Søn. Jeg har allerede i nogen Tid haft til Hensigt at gøre det, men har stadig opsat det, for at hans Sundhed kunde blive fuldstændig genoprettet. De nærer ingen Frygt i denne Retning, Mrs. Pipchin?«

»Brighton har vist sig meget velgørende, Sir,« svarede Mrs. Pipchin. »Sandelig meget velgørende.«

»Jeg agter,« sagde Mr. Dombey, »at lade ham blive i Brighton.«

Mrs. Pipchin gned sig i Hænderne og sænkede sine graa Øjne mod Ilden.

»Men,« fortsatte Mr. Dombey og rakte sin Pegefinger frem, »men muligvis burde han nu gøre en Forandring og føre et andet Liv her. Kort sagt, Mrs. Pipchin, det er Formaalet med mit Besøg. Min Søn gaar fremad, Mrs. Pipchin. Han gaar virkelig fremad.«

Der var noget melankolsk i den triumferende Mine, hvormed Mr. Dombey sagde dette. Det viste, hvor langt Pauls barnlige Liv havde faldet ham, og hvordan hans Haab var knyttet til et senere Stadium af hans Liv. Medynk kan synes at være et besynderligt Ord at forbinde med en Mand saa stolt og saa kold, og alligevel syntes han en værdig Genstand for i dette Øjeblik.

Seks Aar gammel,« sagde Mr. Dombey og ordnede sit Halsbind — maaske for at skjule et ubetvingeligt Smil, der snarere syntes at fare over hans Ansigt og bort igen, fordi det ikke fandt noget blivende Sted, end at lyse paa det et Øjeblik. »Min Gud, seks vil blive til seksten, før vi faar Tid til at se os om.«

»Ti Aar,« knurrede den usympatetiske Pipchin med et koldt Glimt i sit haarde, graa Øje og en uhyggelig Rysten paa sit bøjede Hoved, »er en lang Tid.«

»Det afhænger af Omstændighederne,« svarede Mr. Dombey. »I hvert Fald, Mrs. Pipchin, er min Søn seks Aar gammel, og der er ingen Tvivl om, frygter jeg, at i Kundskaber er han bagud for mange Børn i hans Alder — eller hans Ungdom,« sagde Mr. Dombey, hurtigt svarende paa, hvad han mistænkte for at være et listigt Blik fra det kolde Øje, »hans Ungdom er et passende Udtryk. Men, Mrs. Pipchin, i Stedet for at være bagud for sine jævnaldrende, bør min Søn være forud for dem; langt forud for dem. Der er en Højde, som venter paa, at han skal bestige den. Intet paa min Søns Bane er Tilfælde eller Tvivl underkastet. Hans Vej gennem Livet var klart og forberedt og afstukken, før han eksisterede. En saadan ung Gentlemans Opdragelse maa ikke blive forsinket. Den maa ikke være ufuldstændig. Den maa foretages meget stadigt og alvorligt, Mrs. Pipchin.«

»Naa ja, Sir,« sagde Mrs. Pipchin, »jeg kan ikke sige noget imod det.«

»Jeg var ganske vis paa, Mrs. Pipchin,« svarede Mr. Dombey, »at en Person med Deres sunde Fornuft hverken kunde eller vilde.«

»Der tales en hel Del Nonsens — og værre end det — om, at unge Mennesker ikke maa presses for haardt frem i Begyndelsen, men skal lokkes frem, og alt det dér, Sir,« sagde Mrs. Pipchin og

gned sig utaalmodigt paa sin krogede Næse. »Det tænkte man aldrig paa i min Tid, og det er heller ikke nødvendigt at tænke paa det nu. Min Mening er: Hold dem til det!«

»Gode Frue,« svarede Mr. Dombey, »De har ikke ufortjent opnaaet Deres Ry; og jeg beder Dem tro, Mrs. Pipchin, at jeg er mere end tilfreds med Deres fortræffelige Opdragelsessystem, og jeg skal med største Fornøjelse anbefale det, naar som helst min Smule Anbefaling« — da Mr. Dombey paa denne Maade lod, som han forringede sin egen Betydning, gik hans Stolthed over alle Grænser — »kan være til nogen Nytte. Jeg har tænkt paa Doktor Blimber, Mrs. Pipchin.«

»Min Nabo, Sir?« sagde Mrs. Pipchin. »Jeg tror, at Doktorens Etablissement er fortrinligt. Jeg har hørt, at at det bliver meget strængt ledet, og at der undervises fra Morgen til Aften.«

»Og det er meget kostbart,« tilføjede Mr. Dombey.

»Og det er meget kostbart, Sir,« svarede Mrs. Pipchin, der greb denne Kendsgerning, som om hun ved at forbigaa den havde forbigaaet en af dets væsentligste Fortjenester.

»Jeg har talt lidt med Doktoren, Mrs. Pipchin,« sagde Mr. Dombey, idet han ivrigt rykkede sin Stol lidt nærmere hen mod Ilden, »og han mener aldeles ikke, at Paul er for ung dertil. Han nævnte flere Eksempler paa Drenge, der allerede var ved Græsken i samme Alder. Hvis jeg nærer en Smule Bekymring med Hensyn til denne Forandring, Mrs. Pipchin, saa er det ikke i denne Retning. Da min Søn ikke har kendt nogen Moder, har han efterhaanden koncentreret meget — altfor meget — af sin barnlige Kærlighed paa sin Søster. Om denne Adskillelse —« Mr. Dombey sagde ikke mere, men blev siddende tavs.

»Snak om en Ting,« udbrød Mrs. Pipchin og rystede sine sorte Bombasinskørter ud og skød hele Varulven op i sig. »Hvis hun ikke synes om det, saa faar hun lade være.« Den gode Dame gjorde straks efter en Undskyldning, fordi hun havde brugt et saa simpelt Udtryk, men sagde (og sandt var det), at det var den Maade, hvorpaa *hun* ræsonnerede med dem.

Mr. Dombey ventede, til Mrs. Pipchin var færdig med at bryste sig og ryste paa Hovedet og skræmme en hel Legion Bitherstoner og Pankey'er til Tavshed; og derpaa sagde han roligt, men korrigerende: »Han, bedste Frue, han.«

Mrs. Pipchins System vilde have anvendt omtrent den samme Behandlingsmaade overfor enhver Misfornøjelse fra Pauls Side; men da hendes haarde graa Øje imidlertid var skarpt nok til at se, at omend Mr. Dombey kunde anerkende denne Recept som virksom i Datterens Tilfælde, vor det dog ikke noget Universalmiddel for Sønnen, saa gav hun sig til at drøfte Sagen; hun gjorde gældende, at Forandring og ny Omgang og den forandrede Maade, han vilde komme til at leve paa hos Doktoren, og de Studier, han vilde komme til at gøre, meget snart vilde give ham andet at tænke paa. Da dette stemmede med Mr. Dombeys eget Haab og Tro, gav det denne Gentleman en endnu højere Mening om Mrs. Pipchins Forstand; og da Mrs. Pipchin paa samme Tid beklagede Tabet af sin kære lille Ven (skønt det ikke var noget overvældende Stød for hende, da hun længe havde forudset det, og i Begyndelsen ikke havde ventet, at han skulde blive længere hos hende end tre Maaneder) fik han en lige saa god Mening om Mrs. Pipchins Uinteresserethed. Det var klart, at han omhyggeligt havde overvejet Sagen, thi han havde lagt en Plan, som meddelte Varulven, om at sende Paul til Doktoren som ugentlig Kostgænger i det første halve Aar, i hvilken Tid Florence skulde blive paa Borgen, saa at hun kunde modtage sin Broder dér hver Lørdag. Dette vilde gradvis vænne ham fra, sagde Mr. Dombey — sandsynligvis i Erindringen om, at han ved en tidligere Lejlighed ikke var blevet vent gradvis fra.

Mr. Dombey sluttede Samtalen med at udtrykke sit Haab om, at Mrs. Pipchin vilde vedblive at have Hovedop-

synet med hans Søn under hans Studier i Brighton; og efter at have kysset Paul og trykket Florence's Haand og set Master Bitherstone med hans Selskabs-Halskrave paa, og faaet Miss Pankey til at græde ved at klappe hende paa Hovedet (i hvilken Region hun var ualmindelig øm, fordi Mrs. Pipchin havde den Vane at banke paa den med sine Knoer ligesom paa en Tønde) gik han til Hotellet og sin Middagsmad; fast besluttet paa, at Paul, nu da han var blevet saa gammel og rask, skulde begynde paa en kraftig Undervisning for Fremtiden for at dygtiggøre sig til den Stilling, hvori han skulde glimre, og at Doktor Blimber straks skulde tage ham under Behandling.

Naar en ung Gentleman blev taget under Behandling af Doktor Blimber, kunde han være sikker paa, at den blev grundig. Doktoren paatog sig kun Opdragelsen af ti unge Gentlemen, men han havde altid paa rede Haand et Forraad af Lærdom nok til hundrede, lavt regnet; og det var paa én Gang hans Livs Arbejde og Glæde at proppe de ulykkelige ti med det.

I Virkeligheden var Doktor Blimbers Institut et stort Drivhus, hvori et Fremdrivningsapparat uophørligt var i Virksomhed. Alle Drengene blomstrede før Tiden. Aandelige Grønærter frembragtes ved Juletid og intellektuelle Asparges hele Aaret rundt. Matematiske Stikkelsbær (men meget sure var de ogsaa) var almindelige paa usædvanlige Aarstider, og det paa rene Stiklinger af Buske, under Doktorens Dyrkning. Enhver Art af græske og latinske Grønsager frembragtes af de tørreste Grene af Drenge under de koldeste Forhold. Naturen var uden nogen som helst Betydning. Lige meget, hvad en ung Gentleman var bestemt til at bære, Doktor Blimber fik ham til at bære det, som han skulde, enten paa den ene eller den anden Maade.

Dette var altsammem meget fornøjeligt og snildt, men Fremdrivningssystemet var forbundet med dets sædvanlige Mangler. Der var ikke den rigtige Smag ved de altfor tidligt modnede Frembringelser, og de holdt sig ikke godt. Desuden hørte en ung Gentleman, med en svullen Næse og et umaadelig stort Hoved (den ældste af de ti, som havde gaaet alting igennem) pludselig op med at blomstre en skønne Dag og blev i Instituttet som en blot og bar Stilk. Og Folk sagde, at Doktoren havde gjort for meget ud af det med unge Toots, og at da han begyndte at faa Bakkenbarter, hørte han op med at have Hjærne.

Den unge Toots var der i hvert Fald — i Besiddelse af den groveste Stemme og den spinkleste Forstand; han stak Brystnaale i sin Skjorte og havde i Vestelommen en Ring, som han hemmeligt stak paa sin Lillefinger, naar Eleverne gik ud at spadsere; han blev stadig gennem det blotte Øjekast forelsket i Barnepiger, som ikke havde nogen Anelse om hans Tilværelse og saa, efter Sengetid, paa den gasbelyste Verden mellem de smaa Jærnstænger i det venstre Hjørnevindue paa tredje Sal, ligesom en overmoden Kerub, der havde siddet for længe til Vejrs.

Doktoren var en anselig Gentleman i sort Dragt, med Sløjfer for Knæene og Strømper neden under dem. Han havde et skaldet, meget blankt Hoved, en dyb Stemme og en Hage, i den Grad dobbelt, at det var et Vidunder, hvordan han kom af Sted med at rage sig i Fordybningen. Han havde ligeledes et Par smaa Øjne, der altid var halvt lukkede, og en Mund, der altid var halvt udvidet til et Grin, som om han netop havde sat en Dreng til Vægs og skulde til at overbevise ham med hans egne Ord. Saa at, naar Doktoren stak sin højre Haand ind paa Brystet og havde den anden paa Ryggen og med en neppe mærkelig Bevægelse af Hovedet gjorde den simpleste Bemærkning til en nervøs Fremmed, lød det som en Udtalelse fra en Sfinx og afgjorde Sagen.

Doktorens Hus var overmaade fint og vendte ud mod Søen. Indeni var det ganske det modsatte af fornøjeligt i Stilen. Mørkt farvede Gardiner, der var korte og smalle, skjulte sig nedtrykte bag Vinduerne. Bordene og Stolene var stil-

let i Rækker, ligesom Tal i et Additionsstykke. Der var saa sjældent lagt Varme i Selskabsværelserne, at de virkede som Brønde, og den, der kom derind, forestillede Spanden; Spisestuen syntes at være det sidste Sted i Verden, hvor nogen Spisen eller Drikken kunde antages at ville finde Sted; der hørtes igennem hele dette Hus ingen Lyd, uden et stort Urs Tikken i Forstuen, og den kunde høres selv paa Loftskamrene; og saa stundom en dæmpet Summen af unge Gentlemen ved deres Lektier, ligesom en Mumlen af en Forsamling melankolske Duer.

Heller ikke Miss Blimber gjorde nogen blid Vold paa Husets Højtidelighed, skønt hun var en slank og yndig Pige. Der var ikke noget let eller flagrende ved Miss Blimber. Hun bar kort og krøllet Haar og Briller. Hun var tør og sandet af at arbejde i de afdøde Sprogs Grave. Der eksisterede ingen af de levende Sprog for Miss Blimber. De maatte være døde — stendøde — og da gravede Miss Blimber dem op ligesom en Ghoul.

Mrs. Blimber, hendes Moder, var ikke lærd selv, men hun lod som hun var det, og det var akkurat lige saa godt. Hun sagde i Aftenselskaberne, at hvis hun havde oplevet at kende Cicero, troede hun, hun kunde være død tilfreds. Det var hendes Livs stadige Glæde at se Doktorens unge Gentlemen gaa ud at spadsere, ulige alle andre unge Gentlemen, med de størst mulige Flipper og de stivest mulige Halsbind. Det var saa klassisk, sagde hun.

Hvad Mr. Feeder angik, Doktor Blimbers Medhjælper, var han en Slags menneskelig Lirekasse med en lille Række Melodier, som han stadig aflirede om og om igen, uden nogen Variation. Han kunde maaske tidligere i Livet være blevet udstyret med et Sæt Valser til at skifte med, hvis Skæbnen havde været ham gunstig; men det havde den ikke været; og havde kun et, saa han drejede ensformigt rundt og forvirrede Doktor Blimbers unge Gentlemens unge Begreber med. De unge Gentlemen opfyldtes for Tiden af nagende Bekymringer. De kendte ikke til Hvile for Forfølgelsen af stenhjærtede Verber, barbariske Substantiver, ubøjelige syntaktiske Sætninger og Spøgelser af Stile, der viste sig for dem i deres Drømme. Under Fremdrivningssystemet tog en ung Gentleman i Reglen Afsked med sit gode Humør paa tre Uger. Han havde alle Verdens Bekymringer over Hovedet inden tre Maaneder. Han fattede bitre Følelser overfor sine Forældre eller Værger inden fire; han var en gammel Misantrop inden fem; misundte Curtius hans velsignede Tilflugtssted i Jorden inden seks; og ved Enden af det første Aar var han kommet til den Slutning, som han aldrig senere opgav, at alle Digternes Fantasier og de vises Lærdomme var en ren Samling af Ord og Grammatik og ikke havde nogen som helst anden Betydning.

Men han fortsatte med at blomstre, blomstre, blomstre i Doktorens Drivhus hele Tiden; og Doktoren høstede stor Hæder og Ry, naar han bragte sin Vinteravl hjem til sine Slægtninge og Venner.

En Dag stod Paul paa Doktorens Trappe med bankende Hjærte og med sin lille højre Haand i sin Faders. Hans anden Haand var indesluttet i Florences. Hvor fast den enes svage Tryk, og hvor løs og kold den anden!

Mrs. Pipchin svævede bag Offeret med sin sorte Fjerbusk og sit krogede Næb, ligesom en ildevarslende Fugl. Hun var aandeløs — thi Mr. Dombey havde, opfyldt af store Tanker, gaaet hurtigt — og hun knurrede hæst, mens hun ventede paa, at Døren skulde blive lukket op.

»Naa, Paul!« sagde Mr. Dombey triumferende. »Dette er i Sandhed Vejen til at blive Dombey og Søn og faa Penge. Du er næsten en Mand allerede.«

»Næsten,« svarede Barnet.

Selv hans barnlige Sindsbevægelse kunde ikke faa Bugt med det fiffige og alligevel rørende Blik, hvormed han ledsagede Svaret.

Det fremkaldte et ubestemt Udtryk af Utilfredshed i Mr. Dombeys Ansigt; men

da Døren blev aabnet, var det hurtigt forsvundet.

»Doktor Blimber er vel hjemme?« sagde Mr. Dombey.

»Tjeneren sagde ja; og da de gik ind, saa han paa Paul, som om han var en lille Mus, og Huset en Fælde. Han var en svagøjet ung Mand med det første svage Glimt eller tidlige Gry af et Grus i sit Ansigt. Det var kun Indskrænkethed; men Mrs. Pipchin satte sig i Hovedet, at det var Uforskammethed, og slog straks en Klo i ham.

»Hvor tør De vove at le bag denne Gentlemans Ryg?« sagde Mrs. Pipchin. »Og hvad anser De mig for?«

»Jeg ler ikke ad nogen, og jeg anser virkelig ikke Dem for nogen Ting, Frue,« svarede den unge Mand bestyrtet.

»En Flok dovne Hvalpe,« sagde Mrs. Pipchin, der kun duer til Stegevendere. Gaa og sig Deres Herre, at Mr. Dombey er her, ellers bliver det værst for Dem selv.«

Den svagøjede unge Mand gik, meget spagfærdigt, for at udføre dette Hverv; og kom snart tilbage for at bede dem komme ind i Doktorens Arbejdsværelse.

»Nu ler De igen, Sir,« sagde Mrs. Pipchin, da Turen kom til hende, der gik bagerst, at gaa forbi ham i Forstuen.

»Nej, jeg *gør* ikke!« svarede den unge Mand frygtelig forskrækket. »Jeg har aldrig kendt noget lignende!«

»Hvad er der i Vejen, Mrs. Pipchin?« sagde Mr. Dombey og saa sig om. Maa jeg bede Dem være stille!«

Mrs. Pipchin mumlede i sin Ærbødighed blot til den unge Mand, da hun gik forbi ham »at han var en køn Fyr« — og lod den unge Mand, der var Ydmygheden og Dumheden selv staa dér, rørt til Taarer ved denne Tildragelse. Men Mrs. Pipchin havde en særlig Evne til at rage uklar med alle sagtmodige Mennesker; og hendes Venner sagde, at hvem kunde undre sig over det efter de peruvianske Miner?

Doktoren sad i sit store Studereværelse med en Globus ved hvert Knæ, Bøger alle Vegne rundt om sig, Homer over Døren og Minerva paa Kaminhylden. »Og hvordan befinder De Dem, Sir,« sagde han til Mr. Dombey, »og hvordan har min lille Ven det?« Højtidelig som et Orgel var Doktorens Tale, og da han tav, syntes det store Ur i Forstuen (i det mindste for Paul) at fortsætte og blive ved at sige om og om igen: »hvor —dan har — min — lil—le — Ven — det.«

Da den lille Ven var noget for lille til i det hele taget at blive set derfra, hvor Doktoren sad, over Bøgerne paa hans Bord, gjorde Doktoren flere forgæves Forsøg paa at faa Kig paa ham rundt om Bordbenene; hvilket Mr. Dombey opdagede, saa han befriede Doktoren fra hans Forlegenhed ved at tage Paul op paa sin Arm og sætte ham paa et andet lille Bord, lige overfor Doktoren, midt i Stuen.

»Ha!« sagde Doktoren og lænede sig tilbage i Stolen med Haanden stukket ind paa sit Bryst. »Nu ser jeg min lille Ven. Hvordan har du det, min lille Ven?«

Uret i Forstuen vilde ikke gaa med til denne Forandring af Ordstillingen, men blev ved med at gentage: Hvor— dan — har — min — lille — Ven — det — hvor—dan har min lille Ven — det?

»Rigtig godt, Tak, Sir,« svarede Paul, der mere svarede Uret end Doktoren.

»Ha!« sagde Doktor Blimber, »skal vi gøre en Mand af ham?«

»Hører du, Paul?« tilføjede Mr. Dombey, da Paul tav.

»Skal vi gøre en Mand af ham?« gentog Doktoren.

»Jeg vilde hellere være et Barn,« svarede Paul.

»Nej virkelig!« svarede Doktoren. »Hvorfor?«

»Barnet sad paa Bordet og saa paa ham med et pudsigt Udtryk af undertrykt Bevægelse i sit Ansigt og slog stolt med den ene Haand paa sit Knæ, som havde han de frembrydende Taarer under den og knuste dem. Men hans anden Haand vandrede lidt længere bort samtidig — endnu længere bort fra ham —

indtil den hvilte om Florences Hals. »Derfor,« syntes den at sige, og dermed var den rolige Mine brudt og forsvunden, og Taarerne kom strømmende frem.

»Mrs. Pipchin,« sagde hans Fader fortrædelig. »Det gør mig virkelig meget ondt at se dette.«

»Gaa bort fra ham, hører De, Miss Dombey,« sagde Matronen.

»Lige meget,« sagde Doktoren og nikkede venligt for at holde Mrs. Pipchin tilbage. »Li-ge meget; vi sætter nye Sorger og nye Indtryk i Stedet, Mr. Dombey, inden længe. De ønsker stadig, at min lille Ven skal erhverve sig —.«

»Alt, om De vil være saa god, Doktor,« svarede Mr. Dombey fast.

»Ja,« sagde Doktoren, som med sine halvt lukkede Øjne og sit sædvanlige Smil syntes at iagttage Paul med en lignende Art Interesse, som han kunde føle for et eller andet udsøgt lille Dyr, han skulde stoppe ud. »Ja, netop. Ha! Vi skal bringe ham hurtigt fremad, er jeg vis paa. Det er jeg vis paa. En fuldkommen jomfruelig Jordbund, tror jeg, De sagde, Mr. Dombey?«

»Undtagen nogen almindelig Forberedelse hjemme og hos denne Dame,« svarede Mr. Dombey og forestillede Mrs. Pipchin, som straks gjorde hele sit Muskelsystem stift og forud fnyste af Trods, for det Tilfælde, at Doktoren skulde nedsætte hende. »Iøvrigt har Paul endnu aldeles ikke beskæftiget sig med Studier.«

Doktor Blimber bøjede sit Hoved i mild Overbærenhed mod et saa ubetydeligt Vildttyveri som Mrs. Pipchin og sagde, at det glædede ham at høre. Det var mere tilfredsstillende, bemærkede han, idet han gned sig i Hænderne, at begynde fra Grunden. Og atter skævede han til Paul, som kunde han have Lyst til at spænde ham for med det græske Alfabet paa Stedet.

»Denne Omstændighed, Doktor Blimber,« fortsatte Mr. Dombey og kastede et Blik paa sin lille Søn »og den Samtale, jeg allerede har haft den Fornøjelse at have med Dem, gør enhver videre Forklaring, og følgelig ethvert videre Indgreb i Deres værdifulde Tid, saa unødvendig, at —«

»Naa, Miss Dombey!« sagde den sure Mrs. Pipchin.

»Undskyld mig et Øjeblik,« sagde Doktoren. »Tillad mig at forestille Mrs. Blimber og min Datter, der vil være knyttede til vor unge Pilegrims huslige Liv paa hans Vej til Parnasset. Mrs. Blimber,« thi denne Dame, der maaske havde staaet og ventet, traadte meget belejligt ind, fulgt af sin Datter, denne smukke Graver med Briller, »Mr. Dombey. Min Datter Cornelia, Mr. Dombey. Mr. Dombey, min Ven,« fortsatte Doktoren og vendte sig til sin Kone, »viser os den Tillid at — ser du for lille Ven?«

Det gjorde Mrs. Blimber øjensynligt ikke, i et Anfald af Høflighed, som Mr. Dombey var Genstand for, thi hun rykkede tilbage mod den lille Ven og satte hans Stilling paa Bordet i stor Fare. Men paa dette Vink vendte hun sig for at beundre hans klassiske og intelligente Træk, og vendte sig atter til Mr. Dombey og sagde med et Suk, at hun misundte hans kære Søn.

»Som en Bi, Sir,« sagde Mrs. Blimber med hævede Øjne, »der er i Færd med at dukke op i en Have af de mest udsøgte Blomster og nippe for første Gang til deres Sødme. Virgil, Horats, Ovid, Terenti, Plautus, Cicero. Hvilken Verden af Honning har vi ikke her. Det kan synes mærkeligt, Mr. Dombey, hos en der er Hustru — Hustru til en saadan Ægtefælle —«

»Hys, hys,« sagde Doktor Blimber. »Skam dig.«

»Mr. Dombey vil tilgive en Hustrus Partiskhed,« sagde Mrs. Blimber med et vindende Smil.

Mr. Dombey svarede: »Paa ingen Maade« — rimeligvis med Henblik paa Partiskheden og ikke paa Tilgivelsen.

»— Og det kan synes en, som er Moder ogsaa,« vedblev Mrs. Blimber.

»Og en saadan Moder,« bemærkede Mr. Dombey og bukkede med en forvirret Forestilling om at ville sige Cornelia en Kompliment.

»Men jeg tror virkelig,« fortsatte Mrs. Blimber, »at hvis jeg kunde have kendt Cicero og været hans Ven og talt med ham i hans Tilbagetrukkenhed i Tusculum (det dej—li—ge Tusculum!) saa kunde jeg være død med Glæde.«

En lærd Begejstring er i den Grad smitsom, at Mr. Dombey halvvejs troede, at han havde det ganske paa samme Maade; og selv Mrs. Pipchin, der, som vi har set, i Almindelighed ikke var nogen imødekommende Karakter, ytrede noget midt imellem en Stønnen og et Suk, som om hun vilde have sagt, at ingen uden Cicero kunde have ydet en varig Trøst efter hint Tab ved de peruvianske Miner, men at han virkelig vilde have været en sand Sikkerhedslampe af en Tilflugt.

Cornelia saa paa Mr. Dombey gennem sine Briller, som om hun nok kunde have haft Lyst til at knække et Par Citater af den omtalte Autoritet med ham. Men hvis hun nærede en saadan Plan, blev den tilintetgjort af en Banken paa Stuens Dør.

»Hvem er det?« sagde Doktoren. »Aa! Kom ind, Toots, kom ind. Mr. Dombey, Sir.« Toots bukkede. »Virkelig et mærkeligt Sammentræf!« sagde Doktor Blimber. »Her har vi Begyndelsen og Enden. Alfa og Omega. Vor øverste Dreng, Mr. Dombey.«

Doktoren kunde ogsaa have kaldt ham deres højeste Dreng, for han ragede mere op over de andre i Højden end i noget andet. Han blev meget rød ved at finde sig blandt Fremmede og lo højt.

»En Forøgelse af vor lille Porticus, Toots,« sagde Doktoren. »Mr. Dombeys Søn.«

Unge Toots rødmede igen; og da han af en højtidelig Tavshed, der indtraadte, forstod, at man ventede, han skulde sige noget, sagde han til Paul: »Hvordan har De det?« med en Stemme saa dyb og paa en saa faaret Maade, at det kunde ikke have været mere overraskende, om et Lam havde givet sig til at bræge.

»Vær saa god at bede Mr. Feeder, Toots,« sagde Doktoren »om at tage nogle forberedende Bind frem til Mr. Dombeys Søn og skaffe ham en passende Plads til at studere paa. Min kære, jeg tror endnu ikke, at Mr. Dombey har set Soveværelserne.«

»Hvis Mr. Dombey vil gaa ovenpaa,« sagde Mrs. Blimber, »vil jeg være mere end stolt over at vise ham Søvnens Guds Enemærker.«

Mrs. Blimber, som var en Dame af megen Ynde og en muskuløs Figur, og som bar en Kappe af himmelblaat, gik med disse Ord ovenpaa med Mr. Dombey og Cornelia, idet Mrs. Pipchin fulgte efter og holdt skarpt Udkig efter sin Fjende Tjeneren.

Medens de var borte, sad Paul paa Bordet og holdt Florence i Haanden og saa frygtsomt fra Doktoren og rundt paa Stuen, medens Doktoren, lænet tilbage i sin Stol, og med Haanden stukket ind paa Brystet som sædvanligt, holdt en Bog ud fra sig i Arms Længde og læste. Der var noget frygteligt ved denne Maade at læse paa. Det var en saa determineret, ulidenskabelig, ubøjelig, koldblodig Maade at gaa til Værks paa. Den lod Doktorens Ansigt synligt, og naar Doktoren smilte velvilligt til sin Forfatter, eller rynkede sine Bryn eller rystede paa Hovedet og skar Ansigter ad ham, som han vilde sige: »Kom ikke og fortæl mig det, Sir. Det ved jeg bedre« — saa var det frygteligt.

Toots havde heller ikke travlt med at komme udenfor, idet han ostentativt undersøgte Hjulene i sit Ur og talte sine Halvkroner. Men det varede ikke længe; thi da Doktor Blimber tilfældigvis forandrede sine tykke Bens Stilling, som om han vilde rejse sig, forsvandt Toots hurtigt og viste sig ikke mere.

Man hørte snart Mr. Dombey og hans Førerske komme ned ad Trappen igen, talende hele Vejen, og nu traadte de atter ind i Doktorens Arbejdsværelse.

»Jeg haaber, Mr. Dombey,« sagde Doktoren og lagde sin Bog fra sig, »at Ordningen vinder Deres Bifald.«

»Det er fortræffeligt, Sir,« sagde Mr. Dombey.

»Virkelig meget pænt,« sagde Mrs. Pipchin i en dæmpet Tone, da hun al-

drig var tilbøjelig til at give altfor megen Opmuntring.

»Mrs. Pipchin,« sagde Mr. Dombey og drejede sig paa Hælen, »vil, med Deres Tilladelse, Doktor og Mrs. Blimber, besøge Paul nu og da.«

»Naar som helst Mrs. Pipchin behager,« sagde Doktoren.

»Altid glad ved at se hende,« sagde Mrs. Blimber.

»Jeg tror,« sagde Mr. Dombey, »at jeg nu har gjort al den Ulejlighed, jeg behøver, og kan tage Afsked. Paul, mit Barn,« sagde han og gik tæt hen til ham, som han sad dér paa Bordet, »Farvel!«

»Farvel, Fader.«

Den slappe og skødesløse lille Haand, som Mr. Dombey tog i sin, stod i besynderlig Modsætning til det tankefulde Ansigt. Men han havde ingen Del i dets sorgfulde Udtryk. Det gjaldt ikke ham. Nej, nej. Florence — kun Florence.

Hvis Mr. Dombey i sit Rigdomshovmod nogen Sinde havde skaffet sig en Fjende, der var haard at formilde og grusom hævngerrig i sit Had, da vilde selv denne Fjende have modtaget den Pine, som knugede hans stolte Hjærte som tilstrækkeligt Vederlag for den Uret, han havde gjort ham.

Han bøjede sig over sin Dreng og kyssede ham. Hvis hans Øjne blev formørkede af noget, mens han gjorde dette, noget som et Øjeblik gjorde det lille Ansigt taaget og utydeligt for ham, saa har hans sjælelige Syn et Øjeblik maaske været saa meget des klarere.

»Jeg skal se til dig snart, Paul. Du har fri Lørdag og Søndag, ved du.«

»Ja, Fader,« svarede Paul og saa paa sin Søster. »Hver Lørdag og Søndag.«

»Og du vil prøve paa at lære en Del her og blive en klog Mand, ikke?« sagde Mr. Dombey.

»Jeg skal prøve paa det,« sagde Barnet træt.

»Og du bliver snart voksen nu!« sagde Mr. Dombey.

»Ja, meget snart!« svarede Barnet. Endnu engang gled det gamle, gamle Udseende hurtigt hen over hans Træk som et besynderligt Skær. Det faldt over Mrs. Pipchin og udslukkedes i hendes sorte Kjole. Denne fortræffelige Varulv gik frem for at tage Afsked og føre Florence bort, hvad hun længe havde tørstet efter at gøre. Hendes Bevægelse vakte Mr. Dombey, hvis Øjne var rettede paa Paul. Efter at have klappet ham paa Hovedet og atter trykket hans lille Haand, tog han Afsked med Doktor Blimber, Mrs. Blimber og Miss Blimber med sin sædvanlige høflige Kulde og gik ud af Studereværelset.

Trods hans Anmodning om, at de ikke vilde tænke paa at røre sig, trængte baade Doktor Blimber, Mrs. Blimber og Miss Blimber sig dog alle frem for at følge ham ud i Forstuen; og saaledes blev Mrs. Pipchin klemt inde mellem Miss Blimber og Doktoren og blev trængt ud af Studereværelset, før hun kunde slaa Klo i Florence. Denne lykkelige Omstændighed kunde Paul siden takke for det dyrebare Minde, at Florence løb tilbage for at slaa sine Arme om hans Hals, og at hendes Ansigt var det sidste, han saa i Døren — vendt imod ham med et opmuntrende Smil, saa meget klarere, fordi det straalede gennem Taarer.

De fik hans barnlige Bryst til at hæve sig og svulme, da det var borte, og det fik Globerne, Bøgerne, den blinde Homer og Minerva til at svømme i ét for hans Øjne. Men de stansede alle sammen pludselig igen, og da hørte han det højt tikkende Ur i Forstuen stadig spørge alvorligt: Hvordan — har — min — lil—le Ven — det — hvor—dan — har — min lille — Ven — det, ganske som det havde gjort før.

Han sad, med foldede Hænder, paa sin Piedestal, tavst lyttende. Men han kunde have svaret: »Træt, træt, meget ensom, meget bedrøvet!« Og med en rasende Tomhed i sit unge Hjærte, og alt udenfor saa koldt og øde og fremmed, sad Paul dér, som om han havde lejet Livet umøbleret, og Møbelhandleren aldrig vilde komme.

Tolvte Kapitel.

Pauls Opdragelse.

Efter at der var gaaet nogle Minutter, der syntes en umaadelig lang Tid for lille Paul Dombey paa Bordet, kom Doktor Blimber tilbage. Doktorens Gang var majestætisk og beregnet paa at indgyde den ungdommelige Aand højtidelige Følelser. Det var en Slags March; men naar Doktoren satte sin højre Fod frem, drejede han sig værdigt om sin Akse med halvcirkelformet Svingning til venstre; og naar han satte den venstre Fod frem, drejede han sig paa samme Maade til højre. Saa det syntes, ved hvert Skridt han tog, som om han saa sig om, ganske som om han vilde sige: »Er der nogen, som vil være saa god at opgive mig ligegyldigt hvilket Emne, ligegyldigt i hvilken Retning, som jeg ikke ved Besked med? Jeg tror det oprigtig talt ikke.«

Mrs. Blimber og Miss Blimber kom tilbage i Doktorens Selskab; og i det Doktoren løftede sin nye Elev ned fra Bordet, overgav han ham til Miss Blimber.

»Cornelia,« sagde Doktoren, »Dombey bliver din Myndling i Begyndelsen. Før ham frem, Cornelia, før ham frem!«

Miss Blimber modtog sin unge Myndling af Doktorens Hænder; og da Paul følte, at Brillerne iagttog ham, slog han sine Øjne ned.

»Hvor gammel er du, Dombey?« sagde Miss Blimber.

»Seks,« svarede Paul og undrede sig, medens han stjal sig til et Blik paa den unge Dame, over, hvorfor mon hendes Haar ikke voksede langt ligesom Florences, og hvorfor hun lignede en Dreng.

»Hvor meget kan du af din latinske Grammatik, Dombey?« sagde Miss Blimber.

»Ingenting,« svarede Paul. Men da han følte, at dette Svar rystede Miss Blimber, saa han op mod de tre Ansigter, der var vendt imod ham, og sagde:

»Jeg har ikke været rask. Jeg har været et svageligt Barn. Jeg kunde ikke lære latinsk Grammatik, naar jeg hver Dag var ude med gamle Glubb. Jeg vilde ønske, at De vilde sige til gamle Glubb, at han skal komme og besøge mig, hvis De vil være saa god.«

»Hvilket frygtelig simpelt Navn!« sagde Mrs. Blimber. »Uklassisk i en Grad —! Hvem er det Uhyre, Barn?«

»Hvilket Uhyre?« spurgte Paul.

»Glubb,« sagde Mrs. Blimber med stor Afsky.

»Han er ikke mere Uhyre, end De er,« svarede Paul.

»Hvad for noget!« raabte Doktoren med frygtelig Stemme. »Ja saa, jaa saa — hvad? Hvad er det?«

Paul blev frygtelig bange; men endnu forsvarede han den fraværende Glubb, skønt han gjorde det skælvende.

»Han er en meget pæn gammel Mand, Frue,« sagde han. »Han plejede at trække min Liggevogn. Han ved alt om det dybe Hav og Fiskene, der er i det, og de store Uhyrer, der kommer og ligger paa Klipperne i Solskinnet og dykker ned i Vandet igen, naar de bliver forskrækkede, prustende og plaskende, saa at man kan høre dem flere Mil bort. Der er nogle Skabninger,« sagde Paul, der blev varm af Emnet, »jeg ved ikke, hvor mange Alen lange, og jeg har glemt, hvad de hedder, men Florence ved det, der lader, som de er i Nød; og naar saa en Mand gaar hen til dem af Medlidenhed, aabner de deres store Kæber og angriber ham. Men alt, hvad han saa har at gøre,« sagde Paul, der dristigt henvendte denne Oplysning til selve Doktoren, »er at blive ved med at vende sig, medens han løber væk, og saa, fordi de drejer sig langsomt, fordi

de er saa lange, og ikke kan bøje sig, er han sikker paa at slippe fra dem. Og skønt gamle Glubb ikke ved, hvorfor Havet skulde faa mig til at tænke paa min Moder, som er død, eller hvad det er, det altid siger — altid siger! — saa ved han en Mængde om det. Og jeg vilde ønske,« sluttede Barnet med en pludselig Slappelse i sit Ansigt, og medens hans Livlighed med ét forsvandt, medens han som en fortabt saa paa de tre fremmede Ansigter, »at De vilde lade gamle Glubb komme her og se til mig, for jeg kender ham rigtig godt, og han kender mig.«

»Ha,« sagde Doktoren og rystede paa Hovedet, »dette er slemt, men Studier vil gøre meget.«

Mrs. Blimber mente, med noget som en Gysen, at det var et ubegribeligt Barn, og saa — og saa — bortset fra Ansigtsforskellen — paa ham omtrent, som Mrs. Pipchin havde plejet at gøre.

»Før ham rundt i Huset, Cornelia,« sagde Doktoren, »og gør ham fortrolig med hans nye Sfære. Gaa med denne unge Dame, Dombey!«

Dombey adlød, idet han gav den mærkværdige Cornelia Haanden og skævede op til hende med frygtsom Nysgerrighed, medens de gik bort sammen; thi paa Grund af Glassenes Glimten gjorde hendes Briller hende saa gaadefuld, at han ikke vidste, hvor hun saa hen, og virkelig ikke var ganske sikker paa, at hun i det hele taget havde Øjne bag dem.

Cornelia førte ham først til Skolestuen, der laa bagved Forstuen, og som man kom ind til gennem to Bais Døre, der dæmpede de unge Gentlemens Stemmer. Her befandt sig otte unge Herrer paa forskellige Stadier af aandelig Afkræftelse, alle arbejdende meget strængt og sandelig meget alvorlige. Toots havde som den ældste en Pult for sig selv i en Krog; og i Pauls Øjne saa han ud som en ophøjet Mand af umaadelig Alder bag den.

Mr. Feeder, der sad ved en anden lille Pult, havde sit Virgilregister paa og malede langsomt løs paa denne Melodi for fire unge Gentlemen. Af de øvrige fire var to, der greb sig krampagtigt om Panden, optaget af at løse matematiske Problemer; en, hvis Ansigt af megen Graad lignede et snavset Vindue, prøvede paa at ase sig gennem et haabløst Antal Linjer før Middag; og en sad og saa paa sit Arbejde i forstenet Sløvhed og Fortvivlelse — i hvilken Tilstand han syntes at have befundet sig lige siden Frokost.

Tilsynekomsten af en ny Dreng vakte ikke den Sensation, man kude have ventet. Mr. Feeder (som havde den Vane at rage sit Hoved for Køligheds Skyld og kun havde nogle faa Børster paa det) rakte ham en knoglet Haand og sagde ham, at det glædede ham at se ham — hvad Paul ogsaa meget gerne vilde have fortalt ham, hvis han kunde have gjort det med den mindste Oprigtighed. Paa Opfordring af Cornelia vekslede Paul derpaa Haandtryk med de fire unge Gentlemen ved Mr. Feeders Pult; derpaa med de to, som arbejdede med Problemerne, og hvis Haand var feberhed; saa med ham, der arbejdede med Strømmen, og hvis Haand var meget blækket; og tilsidst med den sløvt fortvivlede, hvis Haand var slatten og ganske kold.

Da Paul allerede var blevet præsenteret for Toots, lo denne blot og trak Vejret haardt, som han plejede, og fortsatte det Arbejde, han var beskæftiget med. Det var ikke særlig strængt; for i Betragtning af, at han »havde gaaet saa meget igennem« (i mere end én Betydning) og at han, som før antydet, vor hørt op med at blomstre i sin Vaar, havde Toots nu Frihed til at drive sine Studier paa sin egen Maade; og den bestod særlig i at skrive lange Breve til sig selv fra fremragende Personer, adresseret til »P. Toots, Esquire, Brighton, Sussex«, og gemme dem med stor Omhu i sin Pult.

Da disse Ceremonier var overstaaede, førte Cornelia Paul op i det øverste af Huset, en Rejse, der tog temmelig lang Tid, da Paul var nødt til at sætte begge Fødderne paa hvert Trin, før han besteg det næste. Men de naaede omsider deres Rejses Maal; og dér, i et Værelse fortil, med Udsigt over det vilde Hav, viste

Cornelia ham en pæn lille Seng med hvide Omhæng, tæt ved Vinduet, og paa den sad allerede et Kort, hvorpaa der med smuk Skrift — alle Stregerne nedad meget tykke, og alle Stregerne opad meget fine — stod skrevet *Dombey;* medens to andre smaa Senge i samme Stue paa samme Maade forkyndte at tilhøre henholdsvis *Briggs* og *Tozer.*

Just som de atter var kommet ned i Forstuen, saa Paul den svagøjede unge Mand, der havde krænket Mrs. Pipchin saa blodigt, pludselig gribe en meget stor Trommestik og fare løs paa en Gongong, der hang paa Væggen, som om han var blevet vanvittig eller krævede Hævn. Men i Stedet for at blive advaret eller taget i øjeblikkelig Forvaring, gjorde den unge Mand uhindret en frygtelig Larm, hvorpaa han hørte op. Da sagde Cornelia Blimber til Dombey, at Middagen vilde være færdig om et Kvarter, og at han maaske gjorde bedst i at gaa ind i Skolestuen til »sine Venner.«

Derfor gik Dombey ærbødigt forbi det store Ur, der stadig var saa ivrigt som nogen Sinde efter at faa at vide, hvordan han havde det, aabnede Døren til Skolestuen paa Klem, smuttede ind som en Dreng, der har faret vild, og lukkede den efter sig med nogen Vanskelighed. Hans Venner var alle spredt rundt i Stuen, undtagen den forstenede Ven, der sad ubevægelig. Mr. Feeder strakte sig i sin graa Slobrok, som om han uden Hensyn til, hvad det kostede, var bestemt paa at rive Ærmerne af.

»A—o—um!« udbrød Mr. Feeder og rystede sig som en Vognhest. »Aa Gud, aa Gud, ja—a—ah!«

Paul blev ganske urolig over Mr. Feeders Gaben; den udførtes efter saa stor en Maalestok, og han tog det saa frygtelig alvorligt. Alle Drengene, med Undtagelse af Toots, syntes ogsaa udmattede og gjorde sig i Stand til Middag — idet nogle bandt deres meget stive Halstørklæder om, og andre vaskede deres Hænder eller børstede deres Haar i et tilstødende Forværelse — som om de ikke i mindste Maade tænkte paa, at den vilde blive dem en Nydelse.

Unge Toots, der i Forvejen var færdig, og derfor ikke havde noget at bestille og kunde ofre sin Tid paa Paul, sagde med sløv Godmodighed:

»Sid ned, Dombey.«

»Tak, Sir,« sagde Paul.

Da han forsøgte paa at hejse sig op paa en meget høj Vinduesbænk, og stadig faldt ned igen, syntes Toots Aand langsomt at gøre en Opdagelse.

»Du er en meget lille Fyr,« sagde Toots.

»Ja Sir, jeg er lille,« svarede Paul. »Mange Tak, Sir.«

For Toots havde løftet ham op paa Bænken og tilmed gjort det venligt.

»Hvem er din Skrædder?« spurgte Toots efter at have set lidt paa ham.

»Det er en Dame, der hidtil har syet mine Klæder,« sagde Paul. »Min Søsters Sypige.«

»Min Skrædder er Burgers og Co.,« sagde Toots. »Moderne. Men meget dyr.«

Paul havde Omløb nok til at ryste paa Hovedet, som om han vilde sige, at det var let at se *det;* og det mente han virkelig ogsaa.

»Din Fader er ordentlig rig, ikke?« spurgte Toots.

»Jo, Sir,« sagde Paul. »Han er Dombey og Søn.«

»Og hvem?« spurgte Toots.

»Og Søn, Sir,« svarede Paul.

Mr. Toots gjorde et Par Forsøg med dæmpet Stemme paa at fæstne Firmaet i sin Hukommelse; men da det ikke lykkedes ham ganske, sagde han, at han vilde lade Paul sige Navnet igen næste Morgen, da det var temmelig vigtigt. Og hans Hensigt var virkelig intet mindre, end straks at tilskrive sig selv et privat og fortroligt Brev fra Dombey og Søn.

Imidlertid havde de andre Drenge (stadig undtagen den forstenede) samlet sig om dem. De var høflige, men blege og talte sagte; og de var i en saa nedtrykt Stemning, at i Sammenligning med dette Selskab var Master Bitherstone en ren Bajads. Og alligevel havde Bitherstone en Følelse af, at der blev gjort ham Uret, ham ogsaa.

»Du sover i mit Værelse, ikke?« spurgte en højtidelig ung Gentleman, hvis Flipper krøllede hans Øreflipper i Vejret.

»Master Briggs?« spurgte Paul.

»Tozer,« sagde Drengen.

Paul svarede ja; og Tozer pegede paa den forstenede Elev og sagde, at det var Briggs. Paul havde allerede følt sig overbevist om, at det maatte være enten Briggs eller Tozer, skønt han ikke vidste hvorfor.

»Har du et stærkt Helbred?« spurgte Tozer.

Paul sagde, at det troede han ikke. Tozer svarede, at *han* troede det heller ikke, at dømme efter Pauls Udseende, og at det var en Skam, for han vilde faa god Brug for det. Saa spurgte han Paul, om han skulde begynde hos Cornelia; og da Paul sagde ja, lød der en dæmpet Stønnen fra alle Drengene (undtagen Briggs).

Den druknede imidlertid i Gongongens Rungen, thi den rasede nu atter, og der blev almindeligt Opbrud i Retning af Spisestuen; kun Briggs, den forstenede Dreng, blev hvor han var, og som han var; og Paul mødte kort efter et Brød, der var paa Vejen til denne, pænt serveret paa Tallerken og Serviet med en Sølvgaffel. Doktor Blimber sad allerede paa sin Plads i Spisestuen, øverst for Bordet, med Miss og Mrs. Blimber paa hver sin Side. Mr. Feeder sad i sort Frakke for den nederste Bordende. Pauls Stol var ved Siden af Miss Blimber, men da han satte sig i den, og det viste sig, at hans Øjenbryn ikke naaede stort over Dugen, blev der hentet nogle Bøger fra Doktorens Studerekammer; paa dem blev han anbragt, og paa dem sad han altid siden — idet han selv hver Gang bar dem ind og ud, ligesom en lille Elefant sit Taarn.

Da Doktoren havde læst Bordbøn, begyndte Middagen. Der var meget god Suppe, Steg, Grøntsager, Postej og Ost. Enhver Elev havde en massiv Sølvgaffel og en Serviet, og hele Opdækningen var anselig og smuk. Især var der en Kældermester i blaa Kjole og blanke Knapper, som ligefrem gav Bordøllet en Duft og Smag af Vin, saa stolt skænkede han det.

Ingen talte uden at være tiltalt, undtagen Doktor Blimber, Mrs. Blimber og Miss Blimber, der snakkede af og til. Naar en ung Gentleman ikke netop var beskæftiget med sin Kniv og Gaffel eller Ske, søgte hans Øje som ved en uimodstaaelig Tiltrækningskraft til Doktor Blimber, Mrs. Blimber eller Miss Blimber, og forblev beskedent dér. Toots syntes at være den eneste Undtagelse fra denne Regel. Han sad ved Siden af Mr. Feeder paa Pauls Side af Bordet og kiggede hyppigt bagved eller foran de mellemsiddende Drenge for at faa et Glimt af Paul.

Kun én Gang under Middagen opstod der en Samtale, som indbefattede de unge Gentlemen. Det skete ved Osten, da Doktoren, efter at have drukket et Glas Portvin og rømmet sig to—tre Gange sagde:

»Det er mærkeligt, Mr. Feeder, at Romerne —«

Ved Nævnelsen af dette frygtelige Folk, deres uforsonlige Fjender, rettede alle Eleverne deres Blik mod Doktoren, tilsyneladende med den dybeste Interesse. En af dem, der netop var ved at drikke, og saa Doktorens Øje stirre paa ham gennem Siden af Glasset, hørte saa hurtigt op, at han i nogle Øjeblikke var halvkvalt og omsider ødelagde Doktorens Point.

»Det er mærkeligt, Mr. Feeder,« begyndte Doktoren atter langsomt, »at Romerne under de overdaadige Gilder, hvorom vi læser i Kejsertiden, da Ødselheden havde naaet en Højde, der er ukendt baade før og siden, og da hele Provinser blev hærget for at skaffe de overdaadige Midler til en eneste kejserlig Fest —«

Her brød Forbryderen, der havde siddet og kæmpet og svulmet op og forgæves ventet paa et Ophold, ud i et voldsomt Hosteanfald.

»Johnson,« sagde Doktoren i en dæmpet, bebrejdende Tone, »drik lidt Vand.«

Doktoren saa meget stræng ud, gjorde

et Ophold, til Vandet var hentet, og fortsatte derpaa:

»Og da, Mr. Feeder —«

Men Mr. Feeder, som saa, at Johnson maatte faa et nyt Anfald, og som vidste, at Doktoren aldrig overfor Eleverne sluttede en Periode, før han var færdig med alt, hvad han havde at sige, kunde ikke tage sit Blik fra Johnson; han blev saaledes grebet i ikke at se paa Doktoren, hvorfor denne stansede.

»Undskyld, Sir,« sagde Mr. Feeder rødmende. »Undskyld, Doktor Blimber.«

»Og da,« sagde Doktoren med hævet Stemme, »da, som vi læser om, og ingen Grund har til at tvivle om, hvor utroligt det end kan synes Menigmand i vore Dage — Vitellius' Broder holdt en Fest for ham, hvorved der blev serveret, af Fisk, to Tusinde Retter —«

»Drik noget Vand, Johnson — Retter, Sir,« sagde Mr. Feeder.

»Af forskellige Slags Fjerkræ, fem Tusinde Retter.«

»Eller prøv med en Brødskorpe,« sagde Mr. Feeder.

»Og én Ret,« fortsatte Doktor Blimber og hævede sin Stemme endnu højere, medens han saa sig om mellem dem alle, »der paa Grund af sit uhyre Omfang kaldtes Minervas Skjold, og blandt andre kostbare Ingredienser var tilberedt af Fasanhjærner —«

»Ov, ov ov,« fra Johnson.

»Skovsnepper.«

»Ov, ov, ov.«

»Svømmeblæren af den Fisk, der kaldes Scarus.«

»Du sprænger et Blodkar i dit Hoved,« sagde Mr. Feeder. »Du maa hellere lade det komme.«

»Og Rognen af Lampretter, hentede fra det karpatiske Hav,« fortsatte Doktoren med sin strængeste Stemme. »Naar vi læser om kostbare Anretninger som disse, og saa tænker paa, at vi har en Titus —«

»Hvad vilde din Moder føle, hvis du døde af Apopleksi,« sagde Mr. Feeder.

»En Domitian.«

»Og du er helt blaa, vil jeg sige dig,« sagde Mr. Feeder.

»En Nero, en Tiberius, en Caligula, en Heliogabal og mange flere,« fortsatte Doktoren, »saa er det, Mr. Feeder — hvis de gør mig den Ære at høre efter — mærkeligt, *meget* mærkeligt, Sir —«

Men Johnson, der var ude af Stand til at undertrykke det længere, brast i dette Øjeblik ud i et saa overvældende Hosteanfald, at skønt begge hans nærmeste Naboer dunkede ham i Ryggen, og Mr. Feeder selv holdt et Glas Vand til hans Læber, og Kældermesteren gik flere Gange frem og tilbage med ham mellem hans Stol og Skænkebordet ligesom en Skildvagt, varede det dog fulde fem Minutter, før han kom nogenlunde til sig selv igen, og da blev der dyb Stilhed.

»Mine Herrer,« sagde Doktor Blimber, »rejs Dem, saa læser vi Bordbøn! Cornelia, løft Dombey ned« — følgelig blev ikke andet end hans Pande synlig over Dugen. »Johnson gentager i Morgen tidlig før Frokost uden Bog og efter det græske Testamente første Kapitel af Sct. Pauli Brev til de Efeser for mig. Vi fortsætter vore Studier om en halv Time, Mr. Feeder.«

De unge Herrer bukkede og trak sig tilbage. Mr. Feeder gjorde det samme. I den halve Time slentrede Drengene to og to, Arm i Arm, op og ned paa en lille Plads bag Huset, eller prøvede paa at tænde en Gnist af Liv i Briggs' Bryst. Men noget saa simpelt som Leg fandt ikke Sted. Punktligt til den fastsatte Tid lød Gongongen, og Studierne genoptoges under Dr. Blimbers og Mr. Feeders forenede Ledelse.

Da den olympiske Idræt at slentre frem og tilbage den Dag var blevet afbrudt hurtigere end sædvanlig, for Johnsons Skyld, gik de alle ud at spadsere før Te. Selv Briggs deltog i denne Adspredelse (skønt han endnu ikke var tøet op); og under denne Fornøjelse saa han flere Gange mørkt ud over Klippen. Doktor Blimber ledsagede dem; og Paul havde den Ære at blive taget paa Slæbetov af Doktoren selv; en Udmærkelse, der fik ham til at se meget lille og svag ud.

Teen blev ikke mindre stilfuldt serveret end Middagen; og efter Te rejste de unge Gentlemen sig og bukkede som før, hvorpaa de trak sig tilbage for at indhente, hvad de manglede i den Dags Arbejde, eller for at begynde paa Morgendagens Arbejder, der allerede hævede sig over Horisonten. Imidlertid trak Mr. Feeder sig tilbage til sit eget Værelse, og Paul sad i en Krog og grundede paa, om Florence vel tænkte paa ham, og hvordan de alle havde det hos Mrs. Pipchin.

Mr. Toots, som var blevet opholdt af et vigtigt Brev fra Hertugen af Wellington, opsøgte Paul efter en Times Forløb, og efter at han længe havde set paa ham, ligesom før, spurgte han ham, om han holdt af Veste.

Paul sagde: »Ja, Sir.«

»Det gør jeg ogsaa,« sagde Toots.

Ikke ét Ord mere talte Toots den Aften; men han stod og saa paa Paul, som om han syntes om ham; og da der var Selskab i det; og Paul ikke var oplagt til at snakke, passede det ham bedre end en Samtale.

Klokken otte eller saa lød Gongongen atter for at kalde til Aftenandagt i Spisestuen, hvor Kældermesteren bag efter præsiderede ved et Anretterbord, hvor der var sat Brød, Ost og Øl frem til dem af Drengene, der ønskede at nyde disse Forfriskninger. Ceremonierne sluttede med, at Doktoren sagde: Mine Herrer, vi vil genoptage vore Studier i Morgen Klokken syv; og da saa Paul for første Gang Cornelia Blimbers Øje, og saa, at det hvilte paa ham. Da Doktoren havde sagt disse Ord: »Mine Herrer, vi vil genoptage vore Studier i Morgen Klokken syv,« bukkede Eleverne atter og gik i Seng.

Oppe paa deres eget Værelse sagde Briggs i Fortrolighed, at hans Hoved værkede, som om det skulde gaa itu, og at han vilde ønske, han var død, hvis det ikke var for hans Moders Skyld, og en Drossel, han havde hjemme. Tozer sagde ikke meget, men han sukkede en hel Del og sagde til Paul, at han skulde passe paa, for hans Tur kom i Morgen.

Efter at have ytret disse profetiske Ord, klædte han sig tungsindig af og gik i Seng. Briggs var ogsaa i Seng, og Paul var ogsaa i Seng, før den svagøjede unge Mand viste sig for at tage Lyset bort, idet han ønskede dem: god Nat og drøm behageligt. Men hans velmente Ønsker var forgæves, forsaavidt de angik Briggs og Tozer; thi Paul, som laa længe vaagen, og ofte vaagnede senere, opdagede, at Briggs blev redet af sin Lektie som af en Mare, og at Tozer, hvis Aand af lignende Aarsager, men i mindre Grad, var i Oprør, medens han sov, talte ukendte Tungemaal eller Stumper af Græsk og Latin — det var et og det samme for Paul — hvilket i Nattens Stilhed gav et ubeskriveligt Indtryk af Synd og Brøde.

Paul var sunket hen i en sød Søvn og drømte, at han spadserede Haand i Haand med Florence gennem smukke Haver, da de kom til en stor Solsikke, der pludselig udvidede sig til en Gonggong og begyndte at ringe. Da han aabnede sine Øjne, opdagede han, at det var en kold, blæsende Morgen med Støvregn, og at den virkelige Gonggong gav en frygtelig Paamindelse om at gøre sig i Stand nede fra Forstuen.

Han stod derfor straks op og fandt Briggs, der næsten ingen Øjne havde, fordi hans Ansigt var hovnet op af Mareridt og Sorg, i Færd med at trække sine Støvler paa; medens Tozer stod og rystede af Kulde og gned sine Skuldre i meget slet Humør. Stakkels Paul kunde ikke let klæde sig selv paa, da han ikke var vant til det, og bad dem, om de ikke vilde være saa gode at binde nogle Baand for ham; men da Briggs blot sagde »Sludder!« og Tozer »Jo vist!« gik han, da han ellers var færdig, ned i Etagen neden under, hvor han saa et smukt ungt Fruentimmer med Skindhandsker paa rense en Kakkelovn. Det unge Fruentimmer syntes at blive forbavset over hans Udseende, og spurgte ham, hvor hans Moder var henne. Da Paul sagde hende, at hun var død, tog hun sine Handsker af og gjorde, hvad han bad om; og endvidere gned hun hans

Hænder for at varme dem, og gav ham et Kys og sagde ham, at naar han ønskede noget af den Slags — hvormed hun mente i Retning af Paaklædning — skulde han spørge efter Melia; hvortil Paul med mange Taksigelser svarede, at det skulde han nok. Saa fortsatte han langsomt sin Rejse ned ad Trappen til det Værelse, hvor de unge Gentlemen genoptog deres Studier, og da han i det samme kom forbi en Dør, der stod paa Klem, raabte en Stemme indefra: »Er det Dombey?« Da Paul svarede »Ja, Frøken,« for han kunde høre at det var Miss Blimbers Stemme, sagde Miss Blimber: »Kom ind, Dombey.« Og ind gik han.

Miss Blimber saa ganske ud, som hun havde gjort i Gaar, kun at hun bar et Sjal. Hendes smaa, lette Krøller var saa krusede som nogen Sinde, og hun havde allerede sine Briller paa, hvilket bragte Paul til at spekulere paa, om hun maaske gik i Seng med dem. Hun havde en lille kold Stue for sig selv deroppe, med nogle Bøger og uden Ild. Men Miss Blimber frøs aldrig og var aldrig søvnig.

»Naa Dombey,« sagde Miss Blimber, »jeg gaar ud for at faa Motion.«

Paul undrede sig over, hvad det kunde være, og hvorfor hun ikke sendte Tjeneren ud at hente det i det Vejr. Men han gjorde ingen Bemærkninger om dette Emne: thi hans Opmærksomhed optoges ganske af en lille Bunke nye Bøger, som Miss Blimber nylig syntes at have været beskæftiget med.

»Det er dine, Dombey,« sagde Miss Blimber.

»Dem alle sammen, Frøken?« sagde Paul.

»Ja,« svarede Miss Blimber, »og Mr. Feeder vil snart søge nogle flere frem til dig, hvis du er saa flittig, som jeg venter, du vil være, Dombey.«

»Tak, Frøken,« sagde Paul.

»Jeg gaar nu ud for at faa Motion,« vedblev Miss Blimber, »og medens jeg er borte, det vil sige fra nu af og til Frokost, Dombey, ønsker jeg, at du skal læse det igennem, jeg har sat Mærke ved i disse Bøger, og sige mig, om du ganske har forstaaet, hvad du har faaet at lære. Spild ikke Tiden, Dombey, for du har ingen at undvære, men tag dem med nedenunder og begynd straks.«

»Ja, Frøken,« svarede Paul.

Der var saa mange Bøger, at skønt han lagde den ene Haand under den nederste Bog, og den anden og sin Hage paa den øverste, og knugede dem tæt sammen, saa gled den midterste Bog ud, før han naaede Døren, og saa faldt de alle paa Gulvet. Miss Blimber sagde: »Dombey, Dombey, dette er virkelig meget skødesløst!« og samlede dem op til ham igen. Og denne Gang lykkedes det Paul ved at balancere meget forsigtigt med dem, at komme ud af Stuen og nogle faa Trin ned, før to af dem slap ud igen. Men de andre holdt han saa fast paa, at han kun tabte en paa første Sal og en i Gangen; og da han havde faaet Hovedarméen ind i Skolestuen, gik han op igen for at opsamle Efternølerne. Da han saa omsider havde faaet hele Bibliotheket samlet, og var klatret op paa sin Plads, gav han sig til Arbejdet, opmuntret ved en Bemærkning fra Tozer om at »nu var han den«; hvilket var den eneste Forstyrrelse han led lige til Frokost. Ved dette Maaltid, som han ingen Appetit havde til, gik alting lige saa højtideligt og fornemt til som ved de andre; og da det var endt, fulgte han Miss Blimber ovenpaa.

»Naa, Dombey,« sagde Miss Blimber. »Hvordan er det gaaet dig med disse Bøger?«

De indeholdt en Smule Engelsk og en hel Del Latin, Navne paa Ting, Bøjninger af Artikler og Substantiver, Øvelser deri og forskellige Regler — en en Bagatel af Ortografi, et Blik paa den gamle Historie, et Glimt eller to af den moderne ditto, et Par Tabeller, to-tre Fortegnelser over Vægt og Maal, og lidt almindelige Oplysninger. Da stakkels Paul havde stavet sig gennem Nummer to, opdagede han, at han ingen Anelse havde om Nummer ét, hvoraf Brudstykker senere trængte sig ind i Nummer tre, som gled over i Nummer fire, der podede sig selv ind paa Nummer to. Saa

om tyve Romulus'er udgjorde én Remus, om hic hæc hoc var Apothekervægt, om et Verbum altid stemte overens med en gammel Brite, eller om tre Gange fire var Taurus, en Tyr — det var altsammen aabne Spørgsmaal for ham.

»O, Dombey, Dombey,« sagde Miss Blimber, »dette er virkelig forfærdeligt.«

»Undskyld,« sagde Paul, »jeg tror, at hvis jeg somme Tider maatte snakke lidt med gamle Glubb, saa kunde jeg gøre det bedre.«

»Vrøvl, Dombey,« sagde Miss Blimber. »Jeg vil ikke høre noget om det. Dette er ikke noget Sted for Glubb'er af nogen Slags. Du maa formodentlig tage Bøgerne med, én for en, Dombey, og sætte dig fuldstændig ind i Dagens Pensum om Emne A., før du i det hele giver dig af med Emne B. Værs'god og tag den øverste Bog, Dombey, og kom tilbage, naar du er Herre over Indholdet.«

Miss Blimber udtrykte sin Mening om Pauls uoplyste Tilstand med skummel Glæde, som om hun havde ventet dette Resultat, og var glad ved at se, at de maatte staa i stadig Forbindelse. Paul gik med den øverste Lektie, som det var sagt ham, og arbejdede løs paa den dér nede idet han somme Tider kunde huske hvert Ord af den, og somme Tider glemte det altsammen og alt andet ogsaa — indtil han tilsidst vovede sig ovenpaa igen for at fremsige Lektien; men den blev næsten helt drevet ud af hans Hoved igen, før han begyndte, ved at Miss Blimber lukkede Bogen og sagde: »Begynd saa, Dombey!« — hvilket i den Grad vidnede om Omfanget af hendes Kundskaber, at Paul saa bestyrtet paa den unge Dame, som var hun et kunstfærdigt Fugleskræmsel, udstoppet med skolastisk Halm.

Han klarede sig ikke desto mindre meget godt fra det; og Miss Blimber roste ham, fordi han gav Løfter om hurtig Fremgang, og forsynede ham straks med Emne B., hvorfra han gik videre til C., ja selv til D. før Middag. Det var strængt at skulle genoptage sine Studier snart efter Middag, og han blev svimmel og forvirret og døsig og sløv. Men alle de andre unge Gentlemen havde lignende Fornemmelser, og var ogsaa nødt til at fortsætte deres Studier, hvis det kunde være ham en Trøst. Det var mærkeligt, at det store Ur i Forstuen aldrig, i Stedet for at blive ved sit første Spørgsmaal, sagde: »Mine Herrer, nu vil vi genoptage vore Studier,« for den Sætning blev ofte nok gentaget i dets Nærhed. Studierne gik rundt ligesom et mægtigt Hjul, og de unge Gentlemen var altid spændt fast paa det.

Efter Te var der atter Øvelser og Forberedelser til den næste Dag ved Lys. Og til sin Tid var der Sengen, hvor der var Hvile og sød Forglemmelse, undtagen for saa vidt Studierne gentoges i Drømme.

Men Lørdagene! De lykkelige Lørdage! da Florence altid kom ved Middagstid og ikke vilde udeblive i noget som helst Vejr, skønt Mrs. Pipchin snerrede og brummede og pinte hende haardt. Disse Lørdage var Sabbater for i det mindste disse to smaa Kristne mellem alle Jøderne, og de gjorde den hellige Sabbatsgerning at styrke og fæstne en Broders og Søsters Kærlighed.

Ikke engang Søndagaftenerne — de tunge Søndagaftner, hvis Skygge formørkede Lysets første Frembrud Søndag Morgen, kunde ødelægge disse kostelige Lørdage. Om de sad eller vandrede om sammen paa Kysten, eller hun sang sagte for ham i Mrs. Pipchins mørke Bagstue, med hans søvnige Hoved paa sin Arm, det brød Paul sig aldrig om. Det var Florence. Det var alt, hvad han tænkte paa. Saa Søndag Aften, naar Doktorens mørke Dør stod paa vid Gab for at opsluge ham for endnu en Uge, var Tiden kommet til at tage Afsked med Florence; andet var det ikke.

Mrs. Wickam var blevet kaldet hjem til Huset i Byen, og Miss Nipper, der nu var et livligt ung Fruentimmer, var kommet derned. Til mangen en Enekamp med Mrs. Pipchin ofrede Miss Nipper sig tappert, og hvis Mrs. Pipchin nogen Sinde i sit Liv havde fundet en jævnbyrdig, saa var det nu. Miss

Nipper kastede Skeden den første Morgen, hun vaagnede i Mrs. Pipchins Hus. Hun hverken forlangte eller gav Pardon. Hun sagde, at der maatte være Krig, og Krig blev der; og Mrs. Pipchin levede fra den Dag af midt imellem Overrumplinger og Overfald, Udæskninger og Flankeangreb, der væltede ind over hende ude fra Gangen selv i ubevogtede Koteletøjeblikke, ja endog anrettede Ødelæggelse paa selve hendes ristede Brød.

Miss Nipper var kommet hjem med Florence om Søndag Aften, efter at have fulgt Paul tilbage til Doktorens, da Florence tog et lille Stykke Papir, hvorpaa hun med Blyant havde skrevet nogle Ord, frem fra sit Bryst.

»Se her, Susan,« sagde hun. »Det er Navnene paa de smaa Bøger, som Paul har med til at skrive disse lange Øvelser efter, naar han er saa træt. Jeg skrev dem af i Aftes, medens han skrev.«

»Vær saa god at lade være med at vise mig dem, Miss Floy,« svarede Nipper. »Jeg vilde lige saa gerne se Mrs. Pipchin.«

»Jeg vilde gerne bede dig købe dem til mig i Morgen Formiddag, Susan. Jeg har Penge nok,« sagde Florence.

»Ih, Gud forbarme sig, Miss Floy,« svarede Miss Nipper, hvor kan De sige saadan, naar De allerede har, jeg ved ikke hvor mange Bøger og Lærere og Lærerinder som uafbrudt lærer Dem alt muligt, skønt min Tro er, at Deres Fader, Miss Dombey, han vilde aldrig have ladet Dem lære Dem nogen Ting, han vilde saamænd aldrig have tænkt paa det, hvis De ikke havde bedt ham om det — for saa kunde han jo ikke saa godt sige nej; men at give Lov til, hvad man bliver bedt om, og tilbyde, naar ingen beder en om noget, det er to ganske forskellige Ting, Miss. Jeg har maaske ikke noget imod at en ung Mand forlover sig med mig, og naar han spørger mig, saa siger jeg maaske ja, men det er ikke det samme som at sige: vilde De ikke være saa rar at holde af mig?«

»Men du kan dog gerne købe Bøgerne til mig, Susan, og det vil du, naar du ved, at jeg har Brug for dem.«

»Naa Miss, og hvorfor har De Brug for dem?« svarede Nipper, og tilføjede mere dæmpet: »hvis det var til at kaste i Hovedet paa Mrs. Pipchin, skulde jeg købe et helt Vognlæs.«

»Jeg tror, at jeg maaske kunde hjælpe Paul lidt, hvis jeg havde disse Bøger,« sagde Florence, »og gøre den kommende Uge lettere for ham. I det mindste vil jeg gerne forsøge. Saa køb dem til mig, kære, saa skal jeg aldrig glemme, hvor venligt det var af dig at gøre det!«

Det maatte have været et haardere Hjærte end Susan Nippers, der kunde have afvist den lille Pung, som Florence med disse Ord rakte frem, eller det blide, bønfaldende Blik, hvormed hun understøttede sin Bøn. Susan stak Pungen i sin Lomme uden at svare og travede med det samme af Sted i sit Ærinde.

Bøgerne var ikke lette at skaffe; og Svaret i de fleste Butiker var, enten, at de netop var udsolgt, eller at de aldrig havde haft dem paa Lager, eller at de havde haft en Mængde forrige Maaned, eller at de ventede at faa en Masse i næste Uge. Men Susan gav ikke saa let tabt i et saadant Foretagende, og da hun havde faaet en hvidhaaret ung Mand med sort Kattunsforklæde, der var ansat i en Boghandel, hvor hun var kendt, til at ledsage hende paa hendes Efterforskninger, trak hun saadan rundt med ham, at han anstrængte sig til det yderste, om det saa blot var for at blive hende kvit, og tilsidst satte hende i Stand til at vende hjem med Triumf.

Da Florence var færdig med sine egne daglige Lektier om Aftenen, satte hun sig saa hen med disse Skatte for at følge Pauls Spor hen ad Lærdommens tornede Veje; og da hun var et hurtigt Hoved, og vejlededes af den vidunderligste Læremester af alle, Kærligheden, varede det ikke længe, før hun naaede lige i Hælene paa Paul og løb ham forbi.

Ikke mindste Nys havde Mrs. Pipchin om dette; men mangen en Aften, naar

de alle var i Seng, og naar Miss Nipper med Papillotter i Haaret sov i en ubekvem Stilling ved hendes Side, og naar Asken paa Kaminristen var kold og graa, og Lysene var brændt ned og dryppede — da arbejdede Florence saa strængt paa at blive en Stedfortræder for en lille Dombey, at hendes Kækhed og Udholdenhed næsten kunde have vundet hende Ret til at bære Navnet selv.

Og stor var hendes Løn, da hun en Lørdag Aften, mens lille Paul som sædvanlig sad og »gentog sine Studier«, satte sig ved hans Side og gjorde alt det vanskelige og dunkle simpelt og klart for ham. Det var intet andet end et forbavset Udtryk i Pauls trætte Ansigt — en Rødmen — et Smil — og saa en inderlig Omfavnelse — men Gud ved, hvor hendes Hjærte hoppede ved denne rige Betaling for hendes Besvær!

»Aa, Floy!« udbrød hendes Broder. »Hvor jeg elsker dig! Hvor jeg elsker dig, Floy!«

»Og jeg dig, du kære!«

»Aa, det er jeg vis paa, Floy!«

Han sagde ikke mere om det, men sad hele den Aften ganske stille tæt ved hende, og om Natten raabte han tre-fire Gange ud fra sit lille Værelse indenfor hendes, at han elskede hende.

Efter den Tid var Florence regelmæssigt forberedt paa hver Lørdag Aften at sidde hos Paul og taalmodigt hjælpe ham gennem saa meget af den næste Uges Arbejde, de kunde komme forud med. Den opmuntrende Tanke, at han arbejdede videre, hvor Florence just havde arbejdet før ham, vilde i sig selv have opmuntret Paul under den evindelige Genoptagelse af hans Studier; men i Forening med den virkelige Lettelse af hans Byrde, der fulgte af denne Hjælp, frelste den ham maaske for at synke under den Byrde, som den skønne Cornelia Blimber opdyngede paa hans Ryg.

Ikke saadan, at Miss Blimber havde til Hensigt at være for streng imod ham, eller at Doktor Blimber havde til Hensigt at drive for stærkt paa de unge Gentlemen i Almindelighed; Cornelia holdt kun ved den Tro, hvori hun var opdraget, og Doktoren ansaa i en delvis Begrebsforvirring de unge Gentlemen for alle at være Doktorer og født voksne. Glad over det Bifald, han vandt hos de unge Gentlemens nærmeste Slægtninge, og drevet frem af deres blinde Forfængelighed og tankeløse Hastværk, vilde det have været mærkeligt, om Doktor Blimber havde opdaget sin Vildfarelse.

Saaledes med Paul. Da Doktor Blimber sagde, at han gjorde store Fremskridt og af Naturen var kløgtig, blev Mr. Dombey mere opsat end nogen Sinde paa, at han skulde drives frem. Om Briggs gjaldt det, at da Doktor Blimber berettede, at han endnu ikke gjorde videre Fremskridt og ikke var særlig begavet, var Briggs senere ubønhørlig i samme Retning. Kort sagt, hvor høj og falsk en Temperatur end Doktoren holdt i sit Drivhus, saa var Planternes Ejere altid rede til at række en hjælpende Haand ved Blæsebælgen og rode op i Ilden.

Den Smule Humør, Paul havde haft i Begyndelsen, mistede han følgeligt snart. Men han beholdt alt, hvad der var besynderligt og gammelt og tankefuldt i hans Karakter, og under Omstændigheder, der var saa gunstige for Udviklingen af disse Tendenser, blev han endog mere besynderlig og gammel og tankefuld end før.

Den eneste Forskel var, at han beholdt sin Karakter for sig selv. Han blev mere tankefuld og indesluttet for hver Dag; og han følte ikke nogen saadan Nysgerrighed overfor noget levende Medlem af Doktorens Husstand, som han havde følt overfor Mrs. Pipchin. Han elskede at være alene; og i de korte Mellemrum, hvor han ikke var beskæftiget med sine Bøger, var der intet, han holdt saa meget af, som at vandre rundt i Huset for sig selv eller sidde paa Trappen og lytte efter det store Ur i Forstuen. Han var fortrolig med alle Tapeterne i Huset, saa Ting i Mønstrene, som ingen anden saa, fandt Miniatur Tigre og Løver løbende op ad Sove-

kammervæggene og skelende Ansigter spejdende op fra Gulvtæppets Firkanter og Ruder.

Det ensomme Barn levede saaledes omgivet af sin grublende Fantasis Arabesker, og ikke én forstod ham. Mrs. Blimber fandt ham »sær«, og somme Tider sagde Tjenestefolkene sig imellem, at lille Dombey »maabede«; men det var alt.

Med mindre unge Toots havde en eller anden Forestilling om Sagen, som han var ganske ude af Stand til at udtrykke. Forestillinger maa ligesom Spøgelser (i Følge den almindelige Opfattelse af Spøgelser) tiltales en Smule, før de vil forklare sig; og Toots var for længst hørt op med at stille Spørgsmaal til sin egen Aand. Maaske har de været en Taage, der udgik fra den Blykasse, hans Kranium var, og som, hvis den kunde have antaget Skikkelse og Form, vilde være blevet Aand; men den kunde ikke; og for saa vidt fulgte den kun Røgens Eksempel i den arabiske Historie, som den rullede ud og hang dér og bølgede frem og tilbage. Men den efterlod en lille Skikkelse synlig paa en ensom Kyst, og Toots stirrede altid paa den.

»Hvordan har du det?« kunde han sige til Paul halvtreds Gange om Dagen.

»Meget godt, Sir, Tak,« svarede Paul.

»Giv mig din Haand,« var Toots næste Tilnærmelse.

Hvilket Paul naturligvis saa straks gjorde. Mr. Toots sagde saa i Reglen igen, efter at han længe havde stirret og trukket Vejret tungt: »Hvordan har du det?« Hvortil Paul atter svarede: »Rigtig godt, Tak, Sir.«

En Aften sad Mr. Toots ved sin Pult, stærkt optaget af Korrespondance, da et stort Forsæt syntes at slaa ned i ham. Han lagde sin Pen og gik ud for at opsøge Paul, hvem han omsider efter lang Søgen fandt siddende og kigge ud gennem Vinduet i hans lille Sovekammer.

»Hør,« sagde Toots, der gav sig til at snakke, lige saa snart han traadte ind i Stuen, for at han ikke skulde glemme det, »hvad tænker du paa?«

»Aa, jeg tænker paa en Masse Ting,« svarede Paul.

»Gør du virkelig?« sagde Toots, der syntes at anse denne Kendsgerning for overraskende i sig selv.

»Hvis De skulde dø,« sagde Paul og saa op i hans Ansigt. Mr. Toots studsede og syntes meget forskrækket.

»— tror De saa ikke hellere, De vilde dø paa en maanelys Aften, naar Himlen var ganske klar, og Vinden blæste, saadan som den gjorde i Aftes?«

Mrs. Toots sagde, idet han saa tvivlende paa Paul og rystede paa Hovedet, at det vidste han ikke noget om.

»Ikke blæste, maaske,« sagde Paul, »men det lød i Luften, ligesom Havet lyder i Konkylierne. Det var en smuk Aften. Da jeg længe havde lyttet til Vandet, gik jeg op og saa ud. Der var en Baad dér ovre, i det fulde Maanelys; en Baad med Sejl.«

Barnet saa saa ufravendt paa ham og talte saa alvorligt, at Mr. Toots, der følte sig opfordret til at sige noget om denne Baad, sagde: »Smuglere.« Men da han var upartisk nok til at huske, at enhver Sag har to Sider, tilføjede han: »Eller Toldbetjente.«

»En Baad med Sejl,« gentog Paul, »i det fulde Maanelys. Sejlet lignede en Arm, helt af Sølv. Den forsvandt i det fjærne, og hvad tror De, den syntes at gøre, medens den fulgte Bølgerne?«

»Duve,« sagde Mr. Toots.

»Den syntes at vinke,« sagde Barnet, »at vinke til mig, at jeg skulde komme. — Dér er hun! Dér er hun!«

Toots blev næsten ude af sig selv af Angst ved dette pludselige Udbrud, efter hvad der var gaaet forud, og raabte: »Hvem?«

»Min Søster Florence!« udbrød Paul. »Hun ser her op og vifter med Haanden. Hun ser mig — hun ser mig! Godnat, kære, Godnat, Godnat!«

Hans hurtige Overgang til en Tilstand af utøjlet Glæde, mens han stod dér ved sit Vindue og kyssede paa Fingeren og klappede i Hænderne — og den Maade, hvorpaa Lyset veg fra hans Ansigt, da hun var ude af Syne, og

efterlod en taalmodig Melankoli i det lille Ansigt, var for mærkelig til fuldstændig at undgaa selv Toots Opmærksomhed. Da deres Samtale i dette Øjeblik blev afbrudt ved et Besøg af Mrs. Pipchin, der én Gang om Ugen eller to plejede at komme over Paul i sine sorte Skørter lige før Skumringen, var Toots ikke i Stand til at udnytte Lejligheden; men det skete efterlod et saa dybt Indtryk i hans Sind, at han to Gange vendte tilbage, efter at de sædvanlige Hilsener var udvekslede, for at spørge Mrs Pipchin, hvordan hun havde det. Dette opfattede den gamle Dame som en dybt udspekuleret og længe paatænkt Fornærmelse, der skyldtes et diabolsk Paafund af den svagøjede unge Mand nedenunder, over hvem hun derfor indgav en formelig Klage til Dr. Blimber selv samme Aften; og Doktoren sagde den unge Mand, at hvis han nogen Sinde gjorde det igen, blev han nødt til at skille sig ved ham.

Da Aftenerne blev længere nu, listede Paul sig hver Aften op til sit Vindue for at se ud efter Florence. Hun gik altid frem og tilbage udenfor igen paa en bestemt Tid, indtil hun saa ham; og deres gensidige Genkendelse var et Solskin i Pauls daglige Liv. Ofte gik, efter Mørkets Frembrud, en anden Skikkelse alene forbi Doktorens Hus. Han besøgte dem sjældent om Lørdagen nu. Han kunde ikke udholde det. Han vilde hellere komme ukendt og se op til de Vinduer, hvor hans Søn var ved at uddanne sig til en Mand; og vente og iagttage og lægge Planer og haabe.

Ak, kunde han blot have set, eller set som andre gjorde det, den spinkle, magre Dreng deroppe, der saá i Skumringen efter Bølgerne og Skyerne med sine alvorlige Øjne og bøjede sig ud ad Vinduet i sit ensomme Bur, naar Fugle fløj forbi, som om han vilde have efterlignet dem og svunget sig bort!

Trettende Kapitel.

Skibsefterretninger og Kontorforretninger.

Mr. Dombeys Kontorer laa i en Gaard, hvor der var en gammel Bod med udsøgt Frugt i Krogen; hvor omvandrende Sælgere af begge Køn mellem ti og fem falbød Tøfler, Lommebøger, Svampe, Hundehalsbaand og Windsorsæbe; somme Tider ogsaa en Pointerhund eller et Oljemaleri.

Pointeren kom altid derhen med Henblik paa Fondsbørsen, hvor Smagen for Sport (der i Reglen opstaar af Væddemaal om nye Hatte) er stærkt paa Mode. De andre Genstande henvendte sig til det almindelige Publikum; men Sælgerne falbød dem aldrig til Mr. Dombey. Naar han viste sig, trak de handlende med disse Varer sig ærbødigt tilbage. Den største Tøffel- og Hundehalsbaandkræmmer — der ansaa sig selv for en offentlig Personlighed, og hvis Portræt var skruet paa en Kunstners Dør i Cheapside, — førte sin Pegefinger op til sin Hatteskygge, naar Mr. Dombey gik forbi. Bybudet løb — hvis han ikke netop havde »Tjans« og var borte — altid tjenstvilligt i Forvejen for at aabne Mr. Dombeys Kontordør paa saa vid Gab som muligt og holde den aaben, med Hatten i Haanden, medens han traadte ind.

Kontoristerne indenfor stod ikke det mindste tilbage i at lægge deres Ærbødighed for Dagen. En højtidelig Stilhed herskede, medens Mr. Dombey gik

igennem det ydre Kontor — Kontorets vittige Hoved blev øjeblikkelig ligesaa stum som den Række Brandspande af Læder, der hang bag ham. Det flove, flade Dagslys, der sivede gennem Vinduerne i Vægge og Loft, efterladende et sort Bundfald paa Ruderne, hyllede Bøgerne og Papirerne og de Skikkelser, der bøjede sig over dem, i et Skær af Flid og Skummelhed, og lod dem synes lige saa fjærne fra Verden udenfor, som om de var forsamlede paa Havets Bund, medens et skimlet lille Pengekammer langt henne bag Mørket, hvor en Lampe med Skærm altid stod og brændte, kunde have forestillet et eller andet Havuhyre, der med et rødt Øje saa paa disse Dybets Mysterier.

Naar Perch, Budet, hvis Plads var paa en Hylde, ligesom et Taffelur, saa Mr. Dombey komme inde — eller rettere, naar han følte, at han var ved at komme, thi han havde i Reglen en instinktmæssig Følelse af, at han nærmede sig — skyndte han sig ind i Mr. Dombeys Værelse, rodede op i Ilden, brød friske Kul løs i Kulkassens Indre, hang Ansin til Afdampning paa Kamingitteret, satte Stolen til Rette og Skærmen paa Plads, og drejede sig om paa Hælen i det Øjeblik, Mr. Dombey traadte ind, for at tage hans Overfrakke og Hat, og hang dem op. Derpaa tog Perch Ansin, drejede den engang eller to i sine Hænder foran Ilden og lagde den, ærbødigt, ved Mr. Dombeys Albue. Og saa lidt havde Perch mod at vise sig i højeste Grad underdanig, at hvis han kunde have lagt sig selv for Mr. Dombeys Fødder, eller kaldt ham med en eller anden Titel, af den Slags man plejede at tiltale Kalifen Harun al Rashid med, vilde han kun have været saa meget mere fornøjet.

Da denne Æresbevisning imidlertid vilde have været en Fornyelse og et Eksperiment, var Perch nødt til at indskrænke sig til, saa godt han kunde, at udtrykke paa sin Maade: Du er mine Øjnes Lys. Du er min Sjæls Aande. Du er den troende Perchs Behersker! Med denne ufuldkomne Lykke til at opmuntre sig, lukkede han saa sagte Døren, listede sig bort paa Taaspidserne, og overlod sin store Chef til at blive beskudt gennem et kuppelformet Vindu i Blytaget, af hæslige Skorstenspiber og Bagsiden af Huse og især af det frække Vindue i en Frisørsalon paa første Sal, hvor et Voksbillede, der om Morgenen var skaldet som en Muselmand, og efter Klokken elleve om Formiddagen bedækket med overdaadigt Haar og Skæg efter den sidste kristne Metode, vendte ham Nakken for evigt.

Mellem Mr. Dombey og den simple Verden, saadan som den var tilgængelig gennem det yderste Kontor — hvor Mr. Dombeys Nærværelse i hans eget Værelse kunde siges at have virket ligesom Damp eller kold Luft — var der to Trin nedad. Mr. Carker i hans eget Kontor var det første Trin; Mr. Morfin, i *hans* eget Kontor, var det andet. Hver af disse Gentlemen opholdt sig i et lille Kammer, der lignede et Badeværelse, og hvortil man kom ind fra Gangen udenfor Mr. Dombeys Dør. Mr. Carker beboede som Storvisir det Værelse, der var nærmest ved Sultanen. Mr. Morfin beboede, som Embedsmand af lavere Grad, det Værelse, der var nærmest ved Kontoristerne.

Den sidstnævnte Gentleman var en ældre Ungkarl med et muntert Udseende og nøddebrune Øjne, værdigt klædt i sort, hvad hans øvre Menneske angik; men hvad hans Ben angik i Peber- og Saltfarve. Hans mørke Haar havde netop hist og her en Antydning af graat, som om Tiden paa sin Gang havde stænket det; og hans Bakkenbarter var allerede hvide. Han havde en mægtig Respekt for Mr. Dombey og viste ham skyldig Hyldest; men da han selv var et fredsommeligt Gemyt og aldrig befandt sig rigtig vel overfor denne Majestæt, foruroligedes han ikke af nogen Skinsyge over de mange Konferencer, Mr. Carker nød godt af, og følte en hemmelig Tilfredsstillelse ved at have Pligter at opfylde, som sjældent udsatte ham for denne Udmærkelse. Han var paa sin Vis en stor Musikamatør — efter Forretningstid; og han nærede en faderlig

Kærlighed til sin Violoncel, som én Gang om Ugen blev bragt fra Islington, hvor han boede, til et vist Klublokale tæt ved Banken, hvor et privat Selskab hver Onsdag Aften udførte Kvartetter af den pinligste, mest øresønderrivende Natur. Mr. Carker var en Gentleman paa otte og tredive eller fyrreogtyve Aar med en blomstrende Ansigtsfarve og med to ubrudte Rækker skinnende Tænder, hvis Regelmæssighed og Hvidhed var ligefrem foruroligende. Det var umuligt at slippe for at lægge Mærke til dem, for han viste dem, hvergang han talte, og han bar et saa bredt Smil paa sit Ansigt (et Smil, der imidlertid meget sjældent bredte sig ud over hans Mund), at det mindede om en Kats Snerren. Han bar et stift hvidt Halsbind, efter sin Principals Eksempel, og var altid tæt tilknappet og stramt klædt. Hans Væsen overfor Mr. Dombey var en nøje Gennemførelse af en omhyggelig Beregning. Han var fortrolig med ham, samtidig med at han fuldt ud følte Afstanden imellem dem. »Mr. Dombey, overfor en Mand i Deres Stilling er det for en Mand i min umuligt at vise tilstrækkelig Underdanighed, uden at det vilde umuliggøre Udførelsen af vore Forretninger os imellem. Jeg vil oprigtigt sige Dem, Sir, at jeg opgiver ganske den Slags. Jeg føler, at jeg kunde ikke tilfredsstille mig selv, og Gud skal vide, Mr. Dombey, at De har Raad til at give Afkald paa Forsøget.« Om han havde baaret disse Ord rundt med sig, trykt paa en Plakat, og hængt den paa sit Bryst til stadig Afbenyttelse for Mr. Dombey, kunde den ikke have været tydeligere end han var.

Dette var Disponenten Carker. Mr. Carker junior, Walthers Ven, var hans Broder, to eller tre Aar ældre end han, men langt under ham i Stilling. Den yngre Broders Post var paa Toppen af Kontorstigen, den ældste Broders ved dens Fod. Den ældre Broder vandt aldrig et Trin frem eller hævede sin Fod for at bestige et. Unge Mænd sprang ham forbi og steg og steg; men han var altid ved Foden af Stigen. Han fandt sig resigneret i denne lave Stilling, beklagede sig aldrig over den og haabede ganske sikkert aldrig at slippe bort fra den.

»Hvordan befinder De Dem i Dag?« sagde Disponenten Carker, idet han traadte ind i Mr. Dombeys Værelse en Dag snart efter hans Ankomst med en Bunke Papir i sin Haand.

»Hvordan har *De* det, Carker?« sagde Mr. Dombey, idet han rejste sig fra sin Stol og stillede sig med Ryggen til Kaminen. »Har De noget dér til mig?«

»Jeg ved ikke af, at jeg behøver at gøre Dem Ulejlighed«, svarede Carker, idet han løb de Papirer igennem, han havde i Haanden. »De har et Komitémøde i Dag Klokken tre, ved De nok.«

»Og et Klokken tre tre Kvart,« tilføjede Mr. Dombey.

»Ja, man skal ikke gribe Dem i at glemme nogen Ting!« udbrød Carker, idet han blev ved at blade i Papirerne. »Hvis Mr. Paul arver Deres Hukommelse, vil han blive en besværlig Kompagnon i Huset. En af den Slags er nok.«

»De har selv en nøjagtig Hukommelse,« sagde Mr. Dombey.

»Aa, *jeg!*« svarede Disponenten. »Det er den eneste Kapital for en Mand som *mig!*«

Mr. Dombey saa ikke mindre stormægtig eller paa nogen Maade mishaget ud, som han stod dér og lænede sig til Kaminhylden, medens han betragtede sin (naturligvis intet anende) Kontorist fra øverst til nederst. Stivheden og Pyntelighed i Mr. Carkers Klædedragt, og en vis Arrogance i hans Væsen, der enten var medfødt eller en Efterligning af et ikke fjærnt Mønster, gav hans Ydmyghed en betydelig forøget Virkning. Han syntes at være en Mand, der vilde kæmpe imod den Magt, der overvældede ham, hvis han kunde, men som blev ganske tynget til Jorden af Mr. Dombeys Storhed og Overlegenhed.

»Er Morfin her?« spurgte Mr. Dombey efter en kort Pavse, under hvilken Mr. Carker havde vendt og drejet sine

Papirer og mumlet smaa Bemærkninger om deres Indhold for sig selv.

»Morfin er her,« svarede han og saa op med sit bredeste og mest pludselige Smil. »Nynner musikalske Reminiscenser — fra sin Kvartet i Aftes antager jeg — gennem Væggen imellem os og gør mig halvt vanvittig. Jeg vilde ønske, han vilde lave et Baal af sin Violoncel og brænde sine Noder i det.«

»Jeg tror ikke, De respekterer nogen, Carker,« sagde Mr. Dombey.

»Slet ingen?« spurgte Carker, idet han atter viste sine Tænder i det bredeste, mest katteagtige Smil. »Naa, jeg tror heller ikke mange. Maaske,« mumlede han, som om han kun tænkte det, »vilde jeg ikke svare for mer end én.«

En farlig Egenskab, hvis den var virkelig, og en ikke mindre farlig, hvis den var opdigtet. Men Mr. Dombey syntes neppe at mene dette, som han stadig stod dér med Ryggen mod Kaminen, rettet til sin fulde Højde, og saa paa sin øverste Kontorist med ophøjet Ro, under hvilken der syntes at blive en stærkere Følelse af Magt end sædvanlig.

»Mens vi taler om Morfin,« fortsatte Mr. Carker, idet han tog et Papir frem mellem de andre, »han melder, at en Junior er død i vor Filial paa Barbados og foreslaar at reservere en Plads paa »Sønnen og Arvingen« til Efterfølgeren — den skal sejle om en Maaned eller saa. Jeg antager, det er Dem lige meget, hvem der rejser? Vi har ingen af den Slags her.«

Mr. Dombey rystede yderst ligegyldigt paa Hovedet.

»Det er ikke nogen videre glimrende Stilling,« bemærkede Mr. Carker, idet han tog en Pen og gjorde en Optegnelse bag paa Papiret. »Jeg haaber, han maa faa Lov til at give den til en eller anden forældreløs Nevø af en musikalsk Ven. Det kan maaske stanse *hans* Kvinkeleren, hvis han faar et Kald i den Retning. Hvem er det? Kom ind!«

»Undskyld, Mr. Carker. Jeg vidste ikke, De var her, Sir,« svarede Walther, der kom til Syne med nogle Breve, der nylig var ankomne og endnu ikke aabnede, i sin Haand. »Mr. Carker junr., Sir —«

Da dette Navn blev nævnt blev Disponenten Carker grebet af stor Skamfuldhed og Ydmyghed — eller lod som han blev det. Han saa med et forandret og undskyldende Blik paa Mr. Dombey, slog saa Øjnene ned og tav et Øjeblik.

»Jeg troede, Sir,« sagde han pludselig forbitret til Walther, »at de forud var blevet anmodet om ikke at nævne Mr. Carker juniors Navn?«

»Jeg beder om Forladelse,« svarede Walther. »Jeg vilde kun sige, at Mr. Carker junior har fortalt mig, at han troede, De var gaaet ud, ellers vilde jeg ikke have banket paa Døren, medens De var optaget sammen med Mr. Dombey. Disse Breve er til Mr. Dombey, Sir.«

»Meget vel,« svarede Mr. Carker og rev dem haardt fra ham. »Gaa til Deres Forretninger.«

Men idet Mr. Carker tog dem saa skødesløst, faldt et af dem paa Gulvet, uden at han opdagede det; heller ikke bemærkede Mr. Dombey Brevet, der laa nær ved hans Fod. Walther tøvede et Øjeblik, da han tænkte, at den ene eller den anden af dem vilde lægge Mærke til det; men da han saa, at ingen af dem gjorde det, stansede han, vendte tiltilbage, tog det op og lagde det selv paa Mr. Dombeys Bord. Brevene var kommet med Posten; og tilfældigvis var det ene Mrs. Pipchins regelmæssige Rapport, der som sædvanlig, da Mrs. Pipchin ikke var stiv i Pennen, var adresseret af Florence. Da Walther nu i Tavshed henledte Mr. Dombeys Opmærksomhed paa dette Brev, studsede denne og saa vredt paa ham, som om han troede, at han med Forsæt havde udtaget dette Brev mellem alle de andre.

»De kan forlade Stuen, Sir,« sagde Mr. Dombey hovmodigt. Han krammede Brevet sammen i Haanden; og da han havde set Walther forsvinde gennem Døren, stak han det i Lommen uden at bryde Seglet.

»De mangler en til at sende til Vestindien, sagde De,« bemærkede Mr. Dombey hurtigt.

»Ja,« svarede Carker.

»Send unge Gay.«

»Godt, virkelig udmærket. Ingen Ting er lettere,« sagde Mr. Carker uden at vise nogen Overraskelse, tog sin Pen for lige som før at rette Optegnelsen bag paa Brevet til »Send unge Gay.«

»Kald ham tilbage,« sagde Mr. Dombey.

Mr. Carker skyndte sig at gøre det, og Walther skyndte sig at komme tilbage.

»Gay,« sagde Mr. Dombey og drejede sig en Smule for at se paa ham over Skulderen. »Her er en —«

»En Udsigt til Forfremmelse,« sagde Mr. Carker med Munden spærret saa vidt op, den kunde komme.

»I Vestindien. Paa Barbados. Jeg agter at sende Dem,« sagde Mr. Dombey, der ikke vilde nedlade sig til at besmykke den nøgne Sandhed, »for at beklæde Stillingen som Junior i Kontoret paa Barbados. Lad Deres Onkel vide fra mig, at jeg har udset Dem til at tage til Vestindien.«

Walther tabte saa fuldstændig Vejret af Overraskelse, at han neppe kunde gentage Ordene »Til Vestindien«.

»En maa tage af Sted,« sagde Mr. Dombey »og De er ung og rask, og Deres Onkels Omstændigheder er ikke gode. Sig Deres Onkel, at De er ansat. De skal ikke af Sted endnu. Det vil vare en Maaned — eller to maaske.«

»Skal jeg blive dér, Sir?« spurgte Walther.

»Om De skal blive der, Sir!« gentog Mr. Dombey, idet han vendte sig lidt mere om imod ham. »Hvad mener De? Hvad mener han, Carker?«

»Bo der, Sir,« stammede Walther.

»Naturligvis,« svarede Mr. Dombey.

»Det er det hele,« sagde Mr. Dombey og tog fat paa sine Breve igen. De forklarer ham naturligvis til den Tid alt angaaende det sædvanlige Udstyr og saa videre, Carker. Han behøver ikke at vente, Carker.«

»De behøver ikke at vente, Gay,« sagde Mr. Carker, blottet til Gummerne.

»Med mindre,« sagde Mr. Dombey, idet han hørte op med at læse uden at se op fra Brevet og syntes at lytte. »Med mindre han har noget at sige.«

»Nej Sir,« svarede Walther ophidset og forvirret og næsten bedrøvet, medens en uendelig Række Billeder oprullede sig for hans Sind — blandt hvilke Kaptajn Cuttle, med hans blanke Hat, lammet af Forbavselse hos Mrs. Mac Stinger, og hans Onkel, begrædende hans Tab i den lille Dagligstue, var de mest fremtrædende. »Jeg ved knap — jeg — jeg er Dem meget forbunden, Sir.«

»Han behøver ikke at vente, Carker,« sagde Mr. Dombey.

Og da Mr. Carker atter gentog disse Ord, og ligeledes samlede sine Papirer, som om han vilde gaa, følte Walther, at hans yderligere Forbliven vilde være en utilgivelig Paatrængethed — især da han intet havde at sige — og han gik derfor forvirret ud.

Da han gik gennem Gangen, halvt bevidst, halvt hjælpeløs, som i en Drøm, hørte han Mr. Dombeys Dør blive lukket igen, da Mr. Carker kom ud, og straks efter kaldte denne Gentleman paa ham.

»Vær saa god at hente Deres Ven, Mr. Carker junior til mit Værelse, Sir.«

Walther gik til det yderste Kontor og underrettede Mr. Carker junior om sit Ærinde; følgelig kom denne ud fra et Aflukke, hvor han sad for sig selv i en Krog, og fulgte ham til Disponenten Mr. Carkers Værelse.

Denne Gentleman stod med Ryggen til Ilden og Hænderne under Frakkeskøderne og saa saa unaadigt ud over sit hvide Halsbind, som det vilde have været muligt for Mr. Dombey selv. Han modtog dem uden at forandre noget i sin Holdning eller formilde sit barske og mørke Udtryk, men gjorde blot Tegn til Walther, at han skulde lukke Døren.

»John Carker,« sagde Disponenten, da dette var gjort, idet han pludselig vendte sig mod sin Broder, med sine to Rækker hvide Tænder lynende, som om han vilde bide ham. »Hvilket Forbund bestaar der mellem dig og denne unge Mand, som gør, at jeg bliver jaget og

forfulgt med Nævnelsen af dit Navn? Er det ikke nok for dig, John Carker, at jeg er din nære Slægtning og ikke kan frigøre mig for denne —«

»Sig Vanære, James,« afbrød den anden ham med dæmpet Stemme, da han hørte, at han ledte efter et Ord. »Du mener det, og du har Ret; sig Vanære.«

»Fra denne Vanære,« sagde hans Broder med skarpt Eftertryk, men skal denne Kendsgerning oven i Købet stadig trompetes ud i selve Chefens Nærværelse? Tror du, at dit Navn er egnet til paa dette Sted at stemme med Fortrolighed og Tillid, John Carker?«

»Nej,« svarede den anden. »Nej, James. Gud skal vide, at jeg ikke nærer nogen saadan Tanke.«

»Hvilken Tanke nærer du da?« sagde hans Broder. »Og hvorfor lægger du dig i Vejen for mig? Har du ikke allerede krænket mig nok?«

»Jeg har aldrig krænket dig med Vilje, James.«

»Du er min Broder,« sagde Disponenten. »Det er Krænkelse nok.«

»Jeg vilde ønske, jeg kunde gøre det ugjort, James.«

»Det vilde jeg ogsaa ønske, at du kunde og vilde.«

Under denne Samtale havde Walther set fra den ene Broder til den anden med Smerte og Forundring. Han, som var den ældste af Aar, og den yngste i Firmaet, stod med Øjnene fæstede paa Gulvet og Hovedet bøjet, ydmygt lyttende til den yngres Bebrejdelser. Skønt disse blev meget bitre ved den Tone og det Blik, der ledsagede dem, og ved at Walther, hvem de overraskede og rystede i saa høj Grad, var til Stede, protesterede han dog ikke paa anden Maade end ved at hæve sin højre Haand lidt paa en bønfaldende Maade, som om han vilde sige: »Skaan mig!« Hvis Bebrejdelserne havde været Slag, og han en modig Mand under stærk Tvang og svækket af legemlig Lidelse, kunde han have staaet saadan overfor Bøddelen.

Walther, der var ædelmodig og letbevægelig, og ansaa sig selv for den uskyldige Aarsag til alle disse Forhaanelser, greb nu ind med al den Inderlighed, han virkelig følte.

»Mr. Carker,« sagde han til Disponenten. »Det er virkelig alene min Fejl. I en Slags Tankeløshed, jeg ikke kan dadle mig selv nok for, har jeg, det tvivler jeg ikke om, nævnet Mr. Carker junior langt oftere end det var nødvendigt, og har somme Tider ladet hans Navn undslippe mig, naar det var mod Deres udtrykkelige Ønske. Men det har været min Fejl, Sir. Vi har aldrig vekslet et Ord om dette Emne — virkelig meget faa Ord i det hele om noget som helst Emne. Og det har ikke,« tilføjede Walther efter et Øjebliks Pavse, »været lutter Skødesløshed fra min Side, Sir; thi jeg har følt Interesse for Mr. Carker i al den Tid, jeg har været her, og jeg har næsten ikke kunnet ladet være med at tale om ham somme Tider, naar jeg har tænkt saa meget paa ham.«

Walther sagde dette ud af sit Hjærte og som Ærligheden selv. For han saa paa det bøjede Hoved og de nedslagne Øjne og den oprakte Haand, og han tænkte: jeg har følt det, hvorfor skulde jeg saa ikke tilstaa det til Trøst for denne forskudte nedbrudte Mand?

»I Virkeligheden har De skyet mig, Mr. Carker,« sagde Walther, medens Taarerne trængte sig frem i hans Øjne, saa oprigtig var hans Medlidenhed. »Jeg ved det, til min Skuffelse og Sorg. Lige fra jeg kom her har jeg prøvet paa at være saa meget Ven for Dem, som en af min Alder kunde tillade sig; men det har ikke været nogen Nytte til.«

»Og læg Mærke til,« sagde Disponenten hurtigt afbrydende, »at det vil være endnu mindre Nytte til, Gay, om De vedbliver med at tiltvinge Mr. John Carkers Navn Folks Opmærksomhed. Det er ikke den rette Maade at være Mr. John Carkers Ven paa. Spørg ham, om han tror, det er det.«

»Det er ingen Tjeneste mod mig,« sagde Broderen. »Det fører blot til en saadan Samtale som denne, som jeg ikke behøver at sige, at jeg nok kunde have været skaanet for. Ingen kan vise mig et større Venskab,« han talte meget tyde-

ligt, som om han indtrængende vilde lægge Walther det paa Sinde, »end at glemme mig og lade mig upaaagtet gaa min egen Vej.«

»Da Deres Hukommelse ikke kan holde fast paa, hvad der er sagt Dem af andre,« sagde Disponenten Carker, og talte sig med stor Tilfredsstillelse varm, saa ansaa jeg det for rigtigt, at De fik det at høre fra den bedste Kilde,« her nikkede han hen imod sin Broder. »Jeg haaber ikke, det er rimeligt, at De glemmer det nu. Det var det hele, Gay. De kan gaa.«

Walther gik ud ad Døren og var ved at lukke den efter sig; men da han atter hørte Brødrenes Stemmer, og ogsaa sit eget Navn nævne, blev han staaende ubeslutsom, med Haanden paa Laasen og Døren paa Klem, uden at vide, om han skulde vende tilbage eller gaa. I denne Stilling kunde han ikke undgaa at høre det følgende.

»Tænk lidt mildere paa mig, hvis du kan, James,« sagde John Carker, »naar jeg siger dig — hvordan kunde det være andet, med min Historie skrevet her?« og han slog sig for Brystet — »at hele mit Hjærte vaagnede ved at iagttage denne Dreng, Walther Gay. Jeg saa paa ham, første Gang han kom her, næsten som paa mit andet Jeg.«

»Dit andet Jeg!« gentog Disponenten foragteligt.

»Ikke som jeg er, men som jeg var, jeg ogsaa, da jeg kom her første Gang; ligesaa sangvinsk, svimmel, ungdommelig, uerfaren; opfyldt af de samme rastløse, eventyrlige Fantasier, og fuld af de samme Egenskaber, der har samme Evne til at føre til godt som til ondt.«

»Det haaber jeg ikke,« sagde hans Broder med en skjult og spydig Hentydning i sin Tone.

»Du slaar haardt, og din Haand er sikker, og du rammer meget dybt,« svarede den anden i en Tone (syntes Walther) som om det grusomme Vaaben virkelig gennemborede ham, medens han talte. »Jeg tænkte paa alt dette, da han var Dreng. Jeg troede det. Det var Sandhed for mig. Jeg saa ham vandre letsindigt paa Randen af en usynlig Afgrund, hvor saa mange andre vandrer lige saa muntert, og hvorfra — «

»Den gamle Undskyldning« afbrød hans Broder ham og rodede op i Ilden. »Saa mange. Gaa videre. Sig: saa mange falder.«

»Hvorfra *én* Vandringsmand faldt,« svarede den anden, »der begyndte sin Vandring, en Dreng ligesom ham, og mere og mere mistede Fodfæstet, og lidt efter lidt gled nedefter, og blev ved at snuble, indtil han styrtede hovedkulds ned og opdagede, at han var et knust Menneske. Tænk paa, hvad jeg led, medens jeg iagttog denne Dreng.«

»Du har alene dig selv at takke for det,« svarede Broderen.

»Alene mig selv,« indrømmede han med et Suk. »Jeg søger ikke at skyde noget af Skylden eller Skammen paa andre.«

»Du *har* skudt noget af Skammen paa andre,« mumlede James Carker mellem sine Tænder. Og mellem saa mange og saa tætte Tænder kunde han sagtens mumle.

»Aa James,« sagde hans Broder, idet han for første Gang talte i en bebrejdende Tone og, efter Lyden af hans Stemme at dømme, syntes at have skjult Ansigtet i sine Hænder. »Jeg har siden været dig et nyttigt Redskab. Du har roligt traadt mig under Fødder, medens du klatrede til Vejrs. Spark mig nu ikke med din Hæl.«

En Tavshed fulgte. Efter en Tids Forløb hørte man Disponenten Mr. Carker rasle mellem sine Papirer, som om han havde besluttet at gøre en Ende paa Samtalen. Paa samme Tid kom hans Broder nærmere til Døren.

»Det er det hele,« sagde han. »Jeg iagttog ham med en saadan Skælven og en saadan Frygt, at det var som en Smule Straf for mig, indtil han kom forbi det Sted, hvor jeg først faldt; og da — selv om jeg havde været hans Fader, tror jeg ikke, jeg kunde have takket Gud inderligere. Jeg vovede ikke at advare ham og raade ham; men hvis jeg havde set nogen direkte Grund, vilde

jeg have vist ham mit Eksempel. Jeg var bange for, at nogen skulde se mig tale med ham, for at man ikke skulde tro, at jeg gjorde ham Fortræd og fristede ham og forførte ham — eller for at jeg ikke virkelig skulde gøre det. Maaske kan der være en Slags Smitte ved mig; det ved jeg ikke. Tænk paa min Historie, i Forbindelse med Walther Gay, og paa hvad han har bragt mig til at føle; og tænk mildere paa mig, James, hvis du kan.«

Med disse Ord gik han ud, hvor han saa Walther staa. Han blev lidt blegere, da han saa ham dér, og blegere endnu, da Walther greb hans Haand og hviskede:

»Mr. Carker, lad mig faa Lov til at takke Dem! Lad mig sige Dem, hvor meget jeg føler for Dem! Hvor ondt det gør mig, at jeg har været den ulykkelige Aarsag til alt dette! Hvordan jeg næsten nu ser paa Dem som min Beskytter og Vogter! Hvor dybt, dybt jeg føler Taknemlighed imod Dem og beklager Dem!« sagde Walther, idet han trykkede begge hans Hænder og neppe i sin Bevægelse vidste hvad han gjorde eller sagde.

Da Mr. Morfins Kontor var tæt ved og tomt, og Døren stod vidt aaben, gik de som efter en fælles Aftale derind, da Gangen sjældent var fri for Færdsel. Da de var dér, og Walther i Mr. Carkers Ansigt saa Spor af den Bevægelse, han følte, syntes han næsten, at han aldrig havde set det Ansigt før; i den Grad var det forandret.

»Walther,« sagde han og lagde sin Haand paa hans Skulder. »Jeg er langt fjærnet fra Dem, og maa altid være det. Ved De, hvad jeg er?«

»Hvad De er!« syntes Walther at ville sige, medens han saa opmærksomt paa ham.

»Det begyndte,« sagde Carker, »før min én og tyvende Fødselsdag. Spiren var lagt længe før, men det begyndte først da. Jeg havde stjaalet, før jeg blev myndig. Jeg stjal ogsaa senere. Før min to og tyvende Fødselsdag blev det altsammen opdaget; og da, Walther, døde jeg bort fra alt Samkvem med Mennesker.«

Atter skælvede disse sidste Ord paa Walthers Læber; men han kunde hverken sige dem eller nogle af sine egne.

»Firmaets Chef var meget god imod mig. Gid Himlen maa lønne den gamle Mand for hans Overbærenhed! Ogsaa denne, hans Søn, som nylig var traadt ind i det Firma, hvor jeg havde nydt saa stor Tillid. Jeg blev kaldt ind i det Værelse som nu er hans — jeg har aldrig betraadt det siden — og kom ud derfra, saadan som De kender mig. I mange Aar sad jeg alene paa min Plads, alene som nu, men dengang et kendt Eksempel for de andre. De var alle barmhjærtige imod mig, og jeg levede. Tiden har forandret den Del af min Bod; og jeg tror, at med Undtagelse af de tre øverste i vort Firma, er der ingen her nu, som kender min Historie rigtigt. Førend den lille Dreng vokser op og faar den fortalt, er min Krog maaske tom. Jeg vilde hellere have, at det skulde være saaledes! Dette er den eneste Forandring, der er sket med mig siden den Dag, da jeg lod Ungdom, Haab og gode Menneskers Selskab bag mig i hint Værelse. Gud velsigne Dem, Walther! Hold Dem selv, og alle dem, der er Dem kære, paa Ærens Vej, eller dræb dem!«

En eller anden Erindring om, at han skælvede fra øverst til nederst, som om han var frygtelig kold, og at han brast i Graad, var alt, hvad Walther kunde føje til dette, da han prøvede paa nøjagtigt at genkalde sig, hvad der var foregaaet imellem dem.

Da Walther saa ham næste Gang, sad han bøjet over sin Pult paa sin gamle tavse, ydmyge Maade. Da han nu iagttog ham ved hans Arbejde, og følte, hvor fast besluttet han aabenbart var paa, at der ikke skulde være mere Samkvem imellem dem, og da han atter og atter tænkte paa, hvad han paa hin Morgen paa saa kort Tid havde set og hørt i Forbindelse med de to Carker's Historie, kunde han neppe tro, at han var beordret til Vestindien og snart vilde være tabt for Onkel Sol og Kaptajn Cuttle

og for de faa og sjældne Glimt af Florence Dombey — nej, han mente Paul — og alt hvad han elskede og holdt af og længtes efter i sit daglige Liv.

Men sandt var det; og Nyheden var allerede naaet ud i det yderste Kontor; thi medens han sad med tungt Hjærte og grublede over disse Ting og støttede Hovedet paa sin Arm steg Perch, Budet, ned fra sin Mahognihylde og rykkede ham i Ærmet og bad ham undskylde, men han vilde blot gerne hviske til ham, om han ikke kunde faa sendt en Krukke syltet Ingefær for godt Køb hjem til England, til Mrs. Perch selv, naar hun kom op efter sin næste Barselseng?

Fjortende Kapitel.

Paul bliver mere og mere gammelagtig og kommer hjem i Ferien.

Da Sommerferien nærmede sig, viste der sig ingen upassende Udbrud af Glæde hos de blyøjede unge Gentlemen, der var forsamlede hos Dr. Blimber. Slige voldsomme Udtryk som »at bryde op« vilde aldeles ikke have passet paa dette fornemme Institut. De unge Gentlemen *dunstede* hvert halve Aar bort til deres Hjem; men de brød aldrig op. De vilde have foragtet et saadant Skridt.

Tozer, der stadig pintes af et stivet, hvidt Halstørklæde af Kammerdug, som han bar efter et udtrykkeligt Ønske af Mrs. Tozer, hans Moder, der havde bestemt ham for Kirken og derfor mente, at han ikke kunde begynde at forberede sig til den tidligt nok — Tozer sagde virkelig, at naar han skulde vælge mellem to Onder, saa vilde han foretrække at blive, hvor han var, fremfor at rejse hjem. Imidlertid rimede denne Udtalelse sig tilsyneladende kun daarligt sammen med et Afsnit i hans Stil om samme Emne, hvor han havde bemærket, »at Tanken om Hjemmet og alle dets Minder i hans Sjæl vakte de mest henrykte Følelser af Forventning og Glæde;« og han havde ogsaa lignet sig selv med en romersk Feltherre, der nylig havde vundet Sejr over Icenerne, eller var belæsset med Karthagoniensisk Bytte, og nu stod faa Timers March fra Kapitolium — hvormed han, for Lignelsens Skyld, mente Mrs. Tozers Bolig — men alligevel var hans Ord oprigtig ment. Thi det syntes, som om Tozer havde en frygtelig Onkel, der ikke alene i Ferien underkastede ham Eksaminationer i de obskureste Ting, men flettede uskyldige Begivenheder og Ting sammen med dem i samme skrækkelige Øjemed. Saa at hvis Onkelen tog ham med i Teatret eller med en lignende hyklet Venlighed førte ham hen for at se en Kæmpe, en Dværg, en Tryllekunster, lige meget hvad, saa vidste Tozer, altid, at han i Forvejen havde læst en eller anden klassisk Hentydning til Emnet, og han blev grebet af den dødeligste Skræk; thi han anede ikke, hvor han vilde bryde løs, eller hvilken Autoritet han vilde citere imod ham.

Hvad Briggs angaar, saa brugte *hans* Fader ikke den Slags kunstige Kneb. Han vilde aldrig lade ham i Fred. Saa talrige og strænge var denne ulykkelige Ynglings Prøvelser i Ferien, at Familiens Venner (den opholdt sig dengang i Nærheden af Bayswater, London) kun sjældent nærmede sig den lille Lystdam i Kensington Gardens, uden en ubestemt Anelse om at se Master Briggs' Hat flyde paa Overfladen, og en ufuldendt Stil ligge paa Bredden. Briggs var der-

for paa ingen Maade sangvinsk med Hensyn til Ferien; og disse Pauls to Sovekammerater var et saa smukt Eksempel paa de unge Gentlemen i al Almindelighed, at selv de mest elastiske blandt dem imødesaa disse festlige Perioders Indtræden med blid Resignation.

Det forholdt sig ganske anderledes med lille Paul. Enden af denne første Ferie skulde være Vidne til hans Adskillelse fra Florence; men hvem har nogen Sinde set hen til Enden af en Ferie, hvis Begyndelse endnu ikke er kommen! Paul gjorde det ganske sikkert ikke. Efterhaanden som den lykkelige Tid nærmede sig, blev de Løver og Tigre, der klatrede op ad Sovekammervæggen, helt tamme og gemytlige. De barske, listige Ansigter i Gulvtæppets Ruder og Firkanter mildnedes og kiggede med mindre onde Øjne op paa ham. Det alvorlige gamle Ur gjorde sit formelle Spørgsmaal i en Tone af mere personlig Interesse; og det hvileløse Hav rullede hele Natten til Tonerne af en melankolsk Melodi — alligevel saa velgørende ogsaa — der steg og faldt med Bølgerne og vuggede ham saa at sige i Søvn.

Mr. Feeder syntes at mene, at han ogsaa vilde nyde Ferien i høj Grad. Mr. Toots planlagde et helt Liv af Feriedage for Fremtiden; thi, som han regelmæssigt hver Dag sagde til Paul, det var hans sidste Semester hos Dr. Blimber, og han vilde snart faa Raadighed over sin Formue.

Det var fuldkommen paa det rene mellem Paul og Mr. Toots, at de var fortrolige Venner, trods Forskellen mellem deres Aar og Stilling. Da Ferien nærmede sig, og Mr. Toots trak Vejret haardere og stirrede oftere i Pauls Selskab, end han havde gjort før, vidste Paul, at han mente, han var bedrøvet over, at de skulde tabe hinanden af Syne, og følte sig meget taknemlig imod ham for hans Beskyttelse og gode Mening.

Det var endogsaa klart for Doktor Blimber, saa vel som for de unge Gentlemen i Almindelighed, at Toots paa en eller anden Maade havde opkastet sig til Dombeys Beskytter og Værge, og denne Omstændighed blev saa iøjnefaldende, selv for Mrs. Pipchin, at den gode gamle Skabning nærede bitre og skinsyge Følelser mod Toots og, i sit eget Hjems Helligdom gentagne Gange erklærede ham for »en tykhovedet Tosse«. Medens den uskyldige Toots ikke havde mere Forestilling om at vække Mrs. Pipchins Forbitrelse, end han havde om nogen som helst anden bestemt Mulighed. Tværtimod var han snarere tilbøjelig til at betragte hende som en mærkelig Karakter med flere interessante Punkter i sig. Af denne Grund smilede han saa belevent til hende og spurgte under hendes Besøg hos lille Paul saa ofte, hvordan hun havde det, hvorfor hun tilsidst en Aften sagde ham rent ud, at hun var ikke vant til det, hvad han saa end mente med det, og hun hverken kunde eller vilde finde sig i det, enten fra ham eller nogen som helst anden Hvalp; ved hvilken uventede Tak for sine Høfligheder Mr. Toots blev saa foruroliget, at han gemte sig paa et afsides Sted, indtil hun var borte. Heller ikke vovede han oftere at komme den mandhaftige Mrs. Pipchin for Øjne under Doktor Blimbers Tag.

Der var kun to-tre Uger til Ferien, da Cornelia Blimber en Dag kaldte Paul ind paa sit Værelse og sagde: »Dombey, jeg er ved at sende din Analyse hjem.«

»Tak, Frøken,« svarede Paul.

»Ved du, hvad jeg mener, Dombey?« spurgte Miss Blimber og saa strængt paa ham gennem sine Briller.

»Nej, Frøken,« svarede Paul.

»Dombey, Dombey,« sagde Miss Blimber, »jeg begynder at frygte, at du er en slem Dreng. Naar du ikke kender Meningen med et Udtryk, hvorfor søger du saa ikke at faa den at vide?«

»Mrs. Pipchin har sagt mig, at jeg skulde ikke gøre Spørgsmaal,« sagde Paul.

»Jeg maa bede dig ikke under nogen Omstændigheder omtale Mrs. Pipchin for mig, Dombey,« svarede Miss Blimber. »Jeg kan aldeles ikke tillade det. Dette Kursus for Studeringer er langt fjærnet fra alt af den Art. En Gen-

tagelse af den Slags Hentydninger vilde tvinge mig til at forlange at høre dig fremsige fra Verbum personale lige til simillima cygno uden én Fejl i Morgen før Frokost.«

»Jeg mente ikke, Frøken —« begyndte lille Paul.

»Maa jeg bede dig være saa god ikke at fortælle mig, at du ikke mente, Dombey,« sagde Miss Blimber, som bevarede en frygtelig Høflighed selv i sine Formaninger. Det er en Maade at argumentere paa, som jeg ikke kunde drømme om at tillade.«

Paul ansaa det for sikrest slet ikke at sige noget, saa han saa blot paa Miss Blimbers Briller. Da Miss Blimber havde rystet alvorligt paa Hovedet af ham, raadførte hun sig med et Papir, der laa foran hende.

»Analysis over P. Dombeys Karakter. Hvis jeg husker rigtigt,« afbrød Miss Blimber sig selv, »er Ordet Analysis, som det modsatte af Synthesis, defineret saaledes af Walker: Opløsningen af en Genstand, enten for Sanserne eller for Forstanden, i dens oprindelige Elementer. I Modsætning til Synthesis, ser du vel. *Nu* ved du, hvad Analysis er, Dombey.»

Dombey syntes ikke at være absolut blændet af det Lys, der var faldet ind over hans Forstand, men han gjorde et lille Buk for Miss Blimber.

»Analysis,« fortsatte Miss Blimber og og saa paa Papiret, »over P. Dombeys Karakter. Jeg finder, at Dombeys medfødte Anlæg er overordentlig gode, og at hans Tilbøjelighed til Studier i Almindelighed kan siges at svare dertil. Sætter vi derfor otte som vort højeste Tal paa Skalaen, finder jeg, at disse Egenskaber hos Dombey svarer til seks trekvart.«

Miss Blimber gjorde en Pavse for at se, hvordan Paul optog disse Nyheder. Da han ikke var sikker paa, om seks trekvart betød seks Pund og femten Shilling, eller seks Fod og tre Kvarter, eller tre Kvarter over seks eller seks et eller andet, som han ikke havde lært endnu i Forbindelse med tre andre ubekendte, gned han sig i sine Hænder og saa lige paa Miss Blimber. Det passede tilfældigvis lige saa godt som noget som helst andet, han kunde have gjort, og Cornelia gik videre.

»Heftighed to. Egenkærlighed to. Tilbøjelighed for simpelt Selskab (som det har aabenbaret sig overfor en Person ved Navn Glubb) oprindelig syv, men siden mindre. Gentlemanlike Opførsel fire, og bedre i Aarenes Løb. Og nu, Dombey, hvad jeg særlig ønsker at paakalde din Opmærksomhed for, er den almindelige Bemærkning i Slutningen af denne Analyse«.

Paul belavede sig paa at følge den med stor Opmærksomhed.

»Det kan i al Almindelighed bemærkes om Dombey,« læste Miss Blimber med høj Stemme, idet hun ved hvert andet Ord rettede sine Briller mod den lille Skikkelse foran hende, »at hans Evner og Tilbøjeligheder er gode, og at han har gjort saa gode Fremskridt, som man efter Omstændighederne kunde have ventet, men hvad der maa beklages hos denne unge Gentleman, er, at han er sær (hvad man i Almindelighed kalder gammelagtig) i sin Karakter og Opførsel, og at han ofte, uden i nogen af disse Henseender ligefrem at være strafværdig, er meget ulig andre unge Gentlemen i hans Alder og sociale Stilling. — Naa, Dombey,« sagde Miss Blimber, idet hun lagde Papiret fra sig, »kan du forstaa det?«

»Det tror jeg, jeg kan, Frøken,« sagde Paul.

»Ser du Dombey, denne Analysis vil blive sendt hjem til din højt agtede Fader. Det vil naturligvis være meget pinligt for ham at høre, at du er sær i din Karakter og Opførsel. Det er naturligvis pinligt for os; thi du forstaar nok, at vi ikke kan holde saa meget af dig, som vi gerne vilde.«

Hun rørte ved et ømt Punkt hos Barnet. Det var i al Stilhed, efterhaanden som Tiden for hans Afrejse nærmede sig, kommet til at ligge ham mere og mere paa Hjærte, at alle i Huset skulde holde af ham. Af en eller anden skjult Grund, som han kun meget ufuldkom-

ment forstod selv, — hvis han i det hele forstod den — følte han en gradvis voksende Trang til Kærlighed overfor snart sagt alt og alle paa Stedet. Han kunde ikke udholde den Tanke, at han vilde være dem ganske ligegyldig, naar han var borte. Han ønskede, at de skulde mindes ham med Venlighed; og han havde taget sig for endogsaa at forsone en stor, bidsk, lodden Hund, der stod lænket bagved Huset, og som tidligere havde været hans Livs Rædsel — for at selv den skulde savne ham, naar han ikke var der mere.

Lidet tænkende paa, at i dette viste han kun Forskellen mellem sig og sine Jævnaldrende, fremstillede den stakkels spinkle Paul det for Miss Blimber, saa godt han kunde, og bad hende være saa god, til Trods for den officielle Analyse, at prøve paa at holde lidt af ham. Overfor Mrs. Blimber, som var kommet ind til dem, fremkom han med den samme Bøn; og da denne Dame ikke engang i hans Nærværelse kunde lade være med at ytre sin ofte gentagne Mening, at han var et sært Barn, sagde Paul hende, at han var vis paa, det var ganske rigtigt, at han troede, det maatte være hans Ben, men han vidste det ikke, og at han haabede, hun vilde overse det, for han holdt af dem alle.

»Ikke saa meget,« sagde Paul med den Blanding af Frygtsomhed og fuldkommen Oprigtighed, der var en af dette Barns ejendommeligste og mest vindende Egenskaber, »ikke saa meget, som jeg holder af Florence, naturligvis. Det kunde De ikke vente, vel Frue?«

»O, det gammelagtige lille Skind!« udbrød Mrs. Blimber hviskende.

»Men jeg holder meget af alle her,« vedblev Paul, »og det vilde gøre mig ondt at rejse bort og tænke paa, at nogen var glad ved, at jeg var borte, eller ikke brød sig om det.«

Mrs. Blimber var nu ganske sikker paa, at Paul var det særeste Barn i Verden; og da hun fortalte Doktoren, hvad der var hændet, modsagde Doktoren ikke sin Kones Mening. Men han sagde, som han havde sagt allerede straks, da Paul kom, at Studier vilde gøre meget; og han sagde ogsaa, som han havde sagt ved den Lejlighed: »Bring ham frem, Cornelia, bring ham frem!«

Cornelia havde altid bragt ham frem, saa kraftigt som hun kunde; og det havde gjort Livet strængt for Paul. Men udover at udføre sit Arbejde havde han længe haft et andet Formaal stadig for Øje, og det holdt han endnu fast ved. Det var at være en venlig, nyttig, stilfærdig lille Fyr, der altid stræbte at sikre sig de andres Kærlighed og Hengivenhed; og skønt man endnu ofte kunde se ham sidde paa sin gamle Post paa Trappen, eller iagttage Bølgerne og Skyerne fra sit ensomme Vindue, fandt man ham dog ogsaa blandt de andre Drenge, i Færd med beskedent at yde dem en eller anden lille frivillig Tjeneste. Derfor gik det saadan, at selv blandt disse strænge og fordybede unge Eremiter, der dø'dede deres eget Jeg under Doktor Blimbers Tag, blev Paul Genstand for almindelig Interesse; et skrøbeligt lille Stykke Legetøj, som de alle holdt af, og som ingen vilde have tænkt paa at behandle haardt. Men han kunde ikke forandre sin Natur eller skrive Analysen om; og derfor var de alle enige om, at Dombey var gammelagtig.

Imidlertid knyttede der sig til denne Egenskab nogle Forrettigheder, som ingen anden nød. De kunde bedre have undværet et mindre gammelagtigt Barn, og allerede dette var meget. Naar de andre blot bukkede for Doktor Blimber og hans Familje, før de andre trak sig tilbage om Aftenen, kunde Paul strække sin Stump af en Haand frem og dristigt trykke Doktorens; ligesaa Mrs. Blimbers og Cornelias. Hvis en skulde bedes fri for en truende Straf, blev Paul altid sendt. Selv den svagøjede unge Mand havde engang spurgt ham til Raads angaaende en lille Ravage paa Glas og Porcellæn. Og der skumledes i Krogene om, at Kældermesteren, der viste ham en Bevaagenhed, han aldrig før

havde vist nogen dødelig Dreng, somme Tider havde han blandet Porter i hans Bordøl for at gøre ham stærk.

Udover disse vidtstrakte Privilegier havde Paul Ret til frit at betræde Mr. Feeders Værelse, hvorfra han to Gange havde ført Mr. Toots ud i en daanefærdig Tilstand, som Følge af et uheldigt Forsøg paa at ryge en temmelig stram Cigar, af et Bundt, som han hemmeligt havde købt ved Stranden af en desperat Smugler, der i Fortrolighed havde tilstaaet, at der var sat en Pris af to Hundrede Pund paa hans Hoved af Toldvæsenet, død eller levende. Det var et hyggeligt Værelse, Mr. Feeders, med Sengen i et lille Rum indenfor, og en Fløjte, som Mr. Feeder ikke kunde spille paa endnu, men som han sagde, han vilde lære sig at behandle, hængende over Kaminen. Der var ogsaa nogle Bøger i det, og en Medestang; thi Feeder sagde, at han ganske bestemt vilde gøre sig Umage for at lære at fiske, naar han fik Tid til det. I samme Øjemed havde Mr. Feeder anskaffet sig et smukt lille brugt, kroget Klaphorn, et Skakspil, en spansk Grammatik, et Sæt Tegneapparater og et Par Boksehansker. Den Kunst at forsvare sig selv, sagde Mr. Feeder, vilde han aldeles bestemt gøre sig Umage for at lære, thi ansaa han det for enhver Mands Pligt at kunne; thi derved blev han i Stand til at beskytte en Kvinde, der var i Fare.

Men Mr. Feeders vigtigste Ejendel var en stor, grøn Krukke med Snus, som Mr. Toots havde foræret ham, da han kom hjem efter sidste Ferie, og som han havde betalt med høj Pris, da den virkelig oprindelig havde tilhørt Prinsregenten. Hverken Mr. Feeder eller Mr. Toots kunde bruge denne eller nogen som helst anden Snustobak, selv med største Maadehold, uden at faa Nysekrampe. Ikke desto mindre var det deres største Glæde at væde en Daase fuld med kold Te, smøre den ud paa et Stykke Pergament med en Papirkniv, og saa af og til hengive sig til Nydelsen af den. Og medens de saa sad og stoppede deres Næser, døjede de de forbavsende Pinsler med Martyrers Standhaftighed; og i Mellemrummene drak de Bordøl, og de følte al den Fryd, som det volder at skeje ud.

For lille Paul var der, naar han sad tavs i deres Selskab ved Siden af sin fornemste Patron, Mr. Toots, noget frygtelig tillokkende ved denne Ryggesløshed; og naar Mr. Feeder talte om Londons mørke Mysterier, og fortalte Mr. Toots, at han vilde iagttage dem selv paa nært Hold i alle deres Afskygninger i den tilstundende Ferie, og at han i det Øjemed havde indkvarteret sig hos to gamle Jomfruer i Peckham, betragtede Paul ham, som om han var Helten i en eller anden Rejsebeskrivelse eller i et vildt Eventyr, og blev næsten bange for en saadan dumdristig Person.

Da Paul en Aften, da Ferien var meget nær, kom ind i dette Værelse, fandt han Mr. Feeder i Færd med at udfylde de tomme Pladser i nogle trykte Breve, medens nogle andre, der allerede var udfyldte, og laa spredte foran ham, blev foldet sammen og forseglet af Mr. Toots. Mr. Feeder sagde: »Aha Dombey, er du dér, hvad?« — for de var altid venlige mod ham og glade ved at se ham — og saa sagde de ham, idet de kastede et af Brevene hen til ham: »Og *dér* er du ogsaa, Dombey. Det er dit.«

»Mit, Sir?« sagde Paul.

»Din Indbydelse,« svarede Mr. Feeder.

Paul saa nærmere paa det, og opdagede, i Kobbertryk — med Undtagelse af hans eget Navn og Datoen, som Mr. Feeder havde skrevet — at Doktor og Mrs. Bimbler udbad sig Fornøjelsen af Mr. P. Dombeys Nærværelse til Selskab Onsdag Aften den syttende dennes, og at Tiden var Klokken halv otte, og Øjemedet Dans. Mr. Toots viste ham ogsaa, ved at række et tilsvarende Ark Papir i Vejret, at Doktor og Mrs. Blimber udbad sig Fornøjelsen af Mr. Toots Nærværelse til et Selskab Onsdag Aften den syttende dennes, hvor Tiden ogsaa var Klokken halv otte, og Øjemedet Dans. Han opdagede ogsaa, ved at se paa Bordet, hvor Mr. Feeder sad, at Doktor og Mrs. Blimber i samme Anled-

ning udbad sig Mr. Briggs' og Mr. Toots' og alle de andre unge Gentlemens Nærværelse.

Mr. Feeder fortalte ham derpaa til hans store Glæde, at hans Søster var indbudt, at det var en halvaarlig Begivenhed, og at, da Ferien begyndte den Dag, kunde han tage bort med sin Søster efter Selskabet, hvis han havde Lyst, og Paul afbrød ham ved at sige, at det havde han i højeste Grad Lyst til. Derpaa lod Mr. Feeder ham forstaa, at man ventede, at han med den allerfineste Skrift vilde underrette Doktor og Mrs. Bimbler om, at Mr. P. Dombey vilde være lykkelig ved at have den Ære at gøre dem sin Opvartning i Overensstemmelse med deres venlige Indbydelse. Endelig sagde Mr. Feeder, at han gjorde bedst i ikke at hentyde til dette Selskab i Doktorens og Mrs. Blimbers Paahør, eftersom disse indledende Skridt og Arrangementet i sin Helhed lededes efter Klassicitetens og den højere Dannelses Principer, og at Doktoren og Mrs. Blimber paa den ene Side, og de unge Gentlemen paa den anden, i deres Egenskab af Skolastikere forudsattes ikke at have fjærneste Anelse om, hvad der var i Gære.

Paul takkede Mr. Feeder for disse Vink, og idet han stak sin Indbydelse i Lommen, satte han sig paa en Stol ved Siden af Mr. Toots som sædvanlig. Men Pauls Hoved, som i længere Tid havde gjort mere eller mindre ondt, og somme Tider var tungt og fuldt af Pine, var den Aften saa ilde tilpas, at han var nødt til at støtte det med sin Haand. Og alligevel sank det lidt efter lidt ned paa Mr. Toots Knæ og blev liggende dér, som om det slet ikke brød sig om at blive løftet op igen.

Der var ingen Grund til, at han skulde være døv; men han maatte have været det, tænkte han, thi lidt efter lidt gik det op for ham, at Mr. Feeder raabte ham ind i Øret og ruskede blidt i ham for at vække hans Opmærksomhed. Og da han hævede Hovedet, ganske forskrækket og saa sig om, saa han, at Doktor Blimber var kommet ind i Stuen, og at Vinduet var aabent, og at hans Pande var vaad af Vand, der var stænket over den; skønt hvordan alt dette havde kunnet gaa for sig, uden at han vidste af det, var i Sandhed højst mærkværdigt.

»Ah! Naa, kom nu! Det var Ret! Hvordan har min lille Ven det nu?« sagde Doktor Blimber opmuntrende.

»Rigtig godt, Tak Sir,« sagde Paul.

Men der syntes at være noget i Vejen med Gulvet, for han kunde ikke staa fast paa det; og ogsaa med Væggene, for de var tilbøjelige til at rende rundt og rundt, og kunde næsten ikke stanses, selv naar han saa meget stift paa dem. Mr. Toots Hoved saa ud, som om det var dobbelt saa stort og dobbelt saa langt borte, som det i Virkeligheden var, og da han tog Paul paa Armen for at bære ham ovenpaa, opdagede Paul med Forbavselse, at Døren befandt sig et helt andet Sted end dér, hvor han havde ventet at finde den, og han troede i Begyndelsen, at det virkelig var Mr. Toots Hensigt at spadsere lige op gennem Kaminen.

Det var meget venligt af Mr. Toots at bære ham saa varsomt op i Kvistetagen, og det sagde Paul ham, at det var. Men Mr. Toots sagde, at han vilde gøre en hel Del mere end det, hvis han kunde; og han gjorde virkelig ogsaa allerede nu mere; for han hjalp Paul med at klæde sig af, og han hjalp ham til Sengs paa den kærligst mulige Maade, og saa satte han sig ved Siden af Sengen og lo hjærteligt; medens Mr. Feeder bøjede sig frem over Fodenden af Sengen, strøg alle de smaa Børster paa sit Hoved lige i Vejret med sine knoklede Hænder, og derpaa fik Paul til at tro, at han vilde bokse med ham efter alle Kunstens Regler, da han nu var ganske rask igen, hvilket var noget saa usædvanligt, og saa venligt af Mr. Feeder, at Paul, da han ikke kunde komme paa det rene med, om det var bedst at le eller græde, gjorde begge Dele.

Hvordan Mr. Toots smeltede bort, og Mr. Feeder forvandlede sig til Mrs. Pipchin, tænkte Paul aldrig paa at spørge om; heller ikke var han det mindste

nysgerrig efter at faa det at vide; men da han saa Mrs. Pipchin staa ved Fodenden af Sengen i Stedet for Mr. Feeder, udbrød han: »Mrs. Pipchin, sig det ikke til Florence!«

»Ikke fortælle hvad til Florence, lille Paul?« sagde Mrs. Pipchin idet hun kom rundt om Sengen og satte sig paa Stolen.

»Om mig,« sagde Paul.

»Nej, nej,« sagde Mrs. Pipchin.

»Hvad tror De, jeg vil gøre, naar jeg bliver voksen, Mrs. Pipchin?« spurgte Paul, idet han vendte Ansigtet om imod hende paa sin Pude og tankefuld støttede sin Hage paa sine foldede Hænder.

Det kunde Mrs. Pipchin ikke gætte.

»Jeg vil,« sagde Paul, »sætte alle mine Penge i en Bank og aldrig prøve paa at faa flere, og tage ud paa Landet med min egen Florence, have en smuk Have, Marker og Skove, og leve dér med hende hele mit Liv.«

»Virkelig!« udbrød Mrs. Pipchin.

»Ja,« sagde Paul. »Det agter jeg at gøre, naar jeg —«

Han stansede og tænkte sig om et Øjeblik.

Mrs. Pipchins graa Øje vogtede paa hans tankefulde Ansigt.

»Hvis jeg bliver voksen,« sagde Paul. Saa gav han sig straks til at fortælle Mrs. Pipchin alt om Selskabet, om Florences Indbydelse, om hvor stolt han vilde være over den Beundring, som alle Drengene vilde føle for hende, om hvor gode de var imod ham og holdt saa meget af ham, og at han holdt saa meget af dem, og at han var saa glad over det. Saa fortalte han Mrs. Pipchin om Analysen, og at han ganske sikkert var gammelagtig, og spurgte Mrs. Pipchin om hendes Mening om dette Punkt, og om hun vidste, hvad det var, og hvad det betød. Mrs. Pipchin benægtede det absolut, da det var den nemmeste Maade at slippe ud af Vanskelighederne paa; men Paul var langtfra tilfreds med det Svar, og hun var nødt til at rejse sig og se ud ad Vinduet for at undgaa hans Øjne.

Der var en vis stilfærdig Apoteker, som blev hentet til Institutet, naar nogen af de unge Gentlemen var syge; og hvordan det nu gik til, saa kom *han* ind i Stuen og viste sig ved Siden af Sengen sammen med Mrs. Blimber. Hvordan de var kommet der, og hvor længe de havde været der, vidste Paul ikke; men da han saa dem, satte han sig op i Sengen og besvarede fuldt ud alle Apotekerens Spørgsmaal og hviskede til ham, at han maatte endelig ikke lade Florence noget vide, og at han glædede sig saa meget til, at hun kom med til Selskabet. Han var meget snaksom overfor Apothekeren, og de skiltes som Perlevenner. Da han saa atter lagde sig ned med lukkede Øjne, hørte han Apothekeren sige, udenfor Stuen og langt borte — eller maaske drømte han det — at der var Mangel paa Livskraft til Stede (Paul undrede sig over, hvad det kunde være!) og en stor konstitutionel Svaghed, at da den lille Fyr havde sat sig i Hovedet, at han vilde tage Afsked med sine Skolekammerater den syttende, vilde det være bedst at føje ham i dette Lune, hvis han ikke blev daarligere. At det glædede ham at høre af Mrs. Pipchin, at den lille Fyr skulde rejse til sine Venner i London den attende. At han vilde skrive til Mr. Dombey, naar han var blevet mere klar over Tilfældet. At der ikke var nogen øjeblikkelig Grund til — hvilket? Ordet gik tabt for Paul. Og at den lille Fyr havde et godt Sind, men var en gammelagtig Dreng.

Paul undrede sig over, hvad det kunde være for en gammelagtig Dreng, der viste sig saa synligt i ham, og som saa mange Mennesker saa saa klart; og hans Hjærte bankede.

Han kunde hverken finde ud af det eller plage sig længe med at forsøge paa det. Mrs. Pipchin sad atter ved Siden af ham, hvis hun da overhovedet havde været borte (han syntes, hun var gaaet ud med Doktoren, men det var maaske altsammen en Drøm) og pludselig havde hun en Flaske og et Glas i Haanden og skænkede noget af dens Indhold for ham. Derpaa fik han noget udmærket Gelé, som Mrs. Blimber selv bragte ham, og

saa blev han saa rask, at Mrs. Pipchin gik hjem, paa hans indtrængende Anmodning, og Briggs og Tozer kom hen til Sengen. Stakkels Briggs knurrede frygteligt over sin Analyse, der neppe kunde have opløst ham mere, hvis den havde været en kemisk Proces; men han var meget god mod Paul, og det samme var Tozer, og det var alle de andre ogsaa, for de saa allesammen ind til ham, før de gik til Sengs og sagde: »Hvordan har du det nu, Dombey? Op med Humøret, lille Dombey!« og saa videre. Efter at Briggs var kommet i Seng, laa han længe vaagen, stadig jamrende over sin Analyse og sigende, at han vidste, at den var aldeles uretfærdig, og at de ikke kunde have analyseret en Morder værre, og hvordan vilde mon Doktor Blimber synes om det, hvis hans Lommepenge afhang af det? Det var meget let, sagde Briggs, at gøre en Dreng til Galejslave hele det halve Aar, og saa gøre ham til »doven«, og knibe to Middage om Ugen af paa hans Kost, og saa kalde ham graadig; men man kunde vel ikke heller finde sig i det, hvad? Aa! Ak!

Før den svagøjede unge Mand slog paa Gongongen den næste Morgen, kom han op til Paul og sagde ham, at han skulde blive liggende stille, hvad han ogsaa med Glæde gjorde. Mrs. Pipchin viste sig atter, lidt før Apothekeren, og lidt efter at det gode Fruentimmer, som Paul havde set rense Kakkelovnen den første Morgen (hvor han syntes, det var længe siden!) havde bragt ham hans Frokost. Der holdtes endnu en Konsultation langt borte, eller ogsaa drømte Paul det igen; og saa kom Apothekeren tilbage med Doktoren og Mrs. Blimber og sagde:

»Ja, jeg tror, Doktor, at vi maa lade denne unge Mand være fri for Bøgerne nu, da Ferien jo er saa nær.«

»Naturligvis,« svarede Doktor Blimber. »Min Ven, vil du være saa god at sige det til Cornelia?«

»Det skal jeg nok,« sagde Mrs. Blimber.

Apothekeren bøjede sig ned og saa nøje paa Pauls Øjne og følte paa hans Hoved og hans Puls og hans Hjærte med saa stor Interesse og Omhu, at Paul sagde: »Mange Tak, Sir.«

»Vor lille Ven,« bemærkede Doktor Blimber, »har aldrig klaget sig.«

»Aa nej,« svarede Apothekeren. »Det var ikke sandsynligt, at han skulde klage sig.«

»De finder ham betydelig bedre?« sagde Doktoren.

»Aa, han er betydelig bedre,« sagde Apothekeren.

Paul havde paa sin sære Maade begyndt at spekulere over, hvad Apothekeren mon tænke paa lige nu, saa adspredt som han havde besvaret Doktor Blimbers to Spørgsmaal. Men da Apothekeren tilfældigvis mødte den lille Patients Blik, og straks opgav sin Adspredthed med et muntert Smil, gengældte Paul Smilet og lod det fare.

Han laa i Sengen hele den Dag, døsende og drømmende og seende paa Mr. Toots; men den næste kom han op og gik nedenunder. Og se, nu var der noget i Vejen med det store Ur; og der stod en Urmager paa en Trappestige, og han havde taget dets Skive af og stak Instrumenter ind i Værket ved Skæret fra et Lys! Dette var en stor Begivenhed for Paul, som sad dernede for Enden af Trappen og fulgte Operationen med største Opmærksomhed, idet han af og til saa paa Urskiven, der stod paa skraa op mod Væggen tæt ved, og følte sig lidt forvirret ved en Mistanke om, at den gloede paa ham.

Urmageren paa Stigen var meget høflig, og da han straks, da han fik Øje paa Paul, sagde: »Hvordan har De det, Sir?« kom Paul i Snak med ham og fortalte ham, at han ikke havde haft det helt godt i den sidste Tid. Da Isen var brudt, gjorde Paul ham en Mængde Spørgsmaal om Klokkeringning og Ure; for Eksempel spurgte han, om Folk vaagede oppe i de ensomme Kirketaarne om Natten for at faa Urene til at slaa, og om hvordan der blev ringet med Klokkerne, naar Folk døde, og om det var nogle andre Klokker end Bryllupsklokkerne, eller om de kun lød sørge-

ligere for de levendes Fantasi. Da han opdagede, at hans nye Bekendt ikke var videre vel underrettet med Hensyn til Aftenklokkerne i gamle Dage, forklarede Paul ham dette; og han spurgte ham ogsaa som en praktisk Mand, hvad han mente om Kong Alfreds Idé om at udmaale Tiden ved Hjælp af brændende Lys; hvortil Urmageren svarede, at han troede, det vilde blive en Ødelæggelse for Urmagerfaget, hvis det blev Skik igen. Kort sagt, Paul saa til, lige til Uret atter havde antaget sit vante Udseende og genoptog sin rolige Forespørgsel; saa stak Urmageren sit Værktøj i en lang Kurv, sagde ham Farvel og gik sin Vej. Skønt ikke før han paa Dørmaatten havde hvisket noget til Tjeneren, hvori Ordet »gammelagtig« forekom — for Paul hørte det.

Hvad kunde dette gammelagtige være, som syntes at gøre Folk bedrøvede? Hvad kunde det dog være!

Da han ikke havde noget at lære nu, tænkte han hyppigt paa dette; skønt ikke saa ofte, som han vilde have gjort, hvis han havde haft færre Ting at tænke paa. Men han havde en Mængde, og han tænkte altid, hele Dagen igennem.

Først var der det, at Florence skulde komme til Selskabet. Florence vilde se, at Drengene holdt af ham, og det vilde gøre hende lykkelig. Dette var hans Hovedthema. Naar blot Florence én Gang var blevet sikker paa, at de var venlige og gode imod ham, og at han var blevet deres lille Yndling, saa vilde hun altid tænke paa den Tid, han havde tilbragt her uden videre Sorg. Saa vilde Florence maaske ogsaa være saa meget gladere, naar han kom tilbage.

Naar han kom tilbage! Halvtredsindstyve Gange om Dagen gik hans lydløse smaa Fødder op til hans eget Værelse, og han samlede hver Bog og hver lille Ting, der tilhørte ham for at tage det med hjem. Der var hos lille Paul ikke Skygge af nogen Tilbagekomst; der var ingen Forberedelse til den, ingen Antydning af den i noget af, hvad han tænkte eller gjorde, undtagen denne ene lille Tanke i Forbindelse med hans Søster. Tværtimod, naar han sad hensunket i sine Grublerier eller vandrede om i Huset, maatte han tænke paa alle de fortrolige Omgivelser som noget, han tog Afsked med; og deraf kom det, at han havde saa meget at tænke paa Dagen igennem.

Han maatte kigge ind i disse Stuer ovenpaa og tænke paa, hvor ensomme de vilde være, naar han var borte, og hvor mange tavse Dage, Uger, Maaneder og Aar de mon vilde vedblive at være lige saa højtidelige og uforstyrrede. Han maatte tænke paa, om mon noget andet Barn (gammelagtigt som han selv) nogen Sinde vilde komme til at flakke om her og se de samme groteske Vrængbilleder i Mønstrene og Møblerne; og om nogen vilde fortælle denne Dreng om lille Dombey, der havde været dér engang.

Han maatte tænke paa et Portræt, der hang paa Trappegangen, der altid saa saa alvorligt efter ham, naar han gik ned og kastede et Blik paa det over sin Skulder, og som, naar han gik forbi det sammen med en anden, altid syntes at stirre paa ham, og ikke paa hans Ledsager. Mange Tanker maatte han ogsaa gøre sig i Forbindelse med et Kobberstik, der hang et andet Sted, og hvor der midt i en undrende Skare stod en Skikkelse, han kendte, en Skikkelse med Straalelys om sit Hoved, stod kærlig, mild og barmhjærtig og pegede opad.

Ved hans eget Sovekommervindue blandede et Mylder af Tanker sig med disse, den ene over den anden kom de som rullende Bølger. Hvor disse vilde Fugle boede, der altid svævede ude over Havet i uroligt Vejr; hvor Skyerne oprindelig kom fra; hvorfra Vinden hævede sig paa sin brusende Flugt, og hvor den standsede; om det Sted, hvor han og Florence saa ofte havde siddet og set ud og talt om disse Ting, nogen Sinde kunde være ganske det samme uden dem; om det kunde være ganske det samme for Florence, hvis han var paa et Sted langt borte, og hun sad der alene.

Han maatte ogsaa tænke paa Mr. Toots og Mr. Feeder, paa alle Drengene, paa Doktor Blimber og Mrs. Blimber og Miss Blimber; paa Hjemmet og hans Tante og Miss Tox; paa sin Fader, Dombey og Søn, Walther med den stakkels gamle Onkel, som havde faaet de Penge, han trængte til, og paa den grovrøstede Kaptajn med Jærnhaanden. Ved Siden af alt dette havde han en Mængde smaa Visiter at aflægge i Dagens Løb — i Skolestuen, i Doktor Blimbers Studerekammer, i Mrs. Blimbers private Lejlighed, hos Miss Blimber, og hos Hunden. For han kunde færdes frit i hele Huset nu, som han vilde, og i sit Ønske om at skilles i Venlighed fra dem alle, viste han dem alle Opmærksomhed paa sin egen Maade. Snart fandt han Steder i Bøger, som Briggs skulde læse, men aldrig kunde finde igen; snart fandt han Ord i Ordbøgerne for unge Gentlemen, der var i Knibe; snart holdt han Silkegarn for Mrs. Blimber eller gjorde Orden i Cornelias Pult; snart sneg han sig endogsaa ind i Doktorens Studereværelse, satte sig paa Tæppet tæt ved hans lærde Fødder, drejede Globerne sagte og rejste rundt om Jorden eller foretog sig en Udflugt blandt de fjærne Stjærner.

Kort sagt, i disse Dage lige før Ferien, da de andre Elever arbejdede paa Livet løs for at faa alle Halvaarets Pensa repeterede, var Paul en saa priviligeret Discipel, som aldrig havde været set dér i Huset før. Han kunde neppe tro det selv, men hans Frihed varede fra Dag til Dag, og der blev kælet for lille Dombey af alle. Doktor Blimber var saa nøjeregnende med Hensyn til ham, at han en Dag bad Johnson gaa fra Bordet, fordi han tankeløst havde tiltalt ham som »stakkels lille Dombey«, hvilket Paul fandt, var temmelig strængt, skønt han i Øjeblikket var blevet rød i Hovedet og havde undret sig over, hvorfor Johnson beklagede ham. Det var en saa meget desto omtvisteligere Retfærdighed, af Doktoren, fandt Paul, som han ganske sikkert havde hørt denne store Autoritet den foregaaende Aften svare samtykkende, da Mrs. Blimber udtalte den Mening, at den stakkels lille Dombey var mere gammelagtig end nogen Sinde. Og nu var det, at Paul begyndte at tænke, at det at være gammelagtig sikkert maatte betyde at være meget mager og let trættet og altid tilbøjelig til at lægge sig hvor som helst for at hvile sig, for han kunde ikke undgaa at mærke, at dette mere og mere blev hans Vane for hver Dag.

Endelig oprandt Dagen for Selskabet, og Doktor Blimber sagde ved Frokosten: »Mine Herrer, vi genoptager vore Studier den fem og tyvende i næste Maaned.« Toots afkastede øjeblikkelig sin Underdanighed og satte sin Ring paa; og da han tilfældig kort efter omtalte Doktoren, kaldte han ham »Blimber«! Denne Frihed indgød de ældre Elever Beundring og Misundelse; men de yngre Sjæle blev forfærdede og syntes at undre sig over, at der ikke faldt en Bjælke ned og knuste ham.

Der blev ikke gjort den mindste Hentydning til Aftenens Højtidelighed, hverken ved Frokosten eller Middagsbordet. Men der var Travlhed i Huset hele Dagen, og paa sine Vandringer gjorde Paul Bekendtskab med forskellige fremmede Bænke og Lysestager og mødte en Harpe, der i grøn Overfrakke stod paa Trappeafsatsen udenfor Salsdøren. Der var ogsaa ved Middagstid noget løjerligt ved Mrs. Blimbers Hoved, som om hun havde sat sit Haar for stramt op, og skønt Miss Blimber bar en nydelig Fletning ved hver Tinding, syntes hun at have sine egne smaa Krøller i Papir underneden, og tilmed i en Teaterplakat; thi Paul læste »Det kongelige Teater« over det ene af hendes funklende Brilleglas, og »Brighton« over det andet.

Der var en stor Parade af hvide Veste og Halstørklæder paa de unge Gentlemens Soveværelser, da Aftenen nærmede sig, og en saadan Lugt af svedet Haar, at Doktor Blimber sendte Tjeneren op for at hilse og spørge, om der var Ildebrand i Huset. Men det var kun Frisøren, der krøllede de unge Herrer og i Hastværket hedede sine Krøllejærn for stærkt.

Da Paul var klædt paa — hvilket var meget hurtigt gjort, thi han følte sig utilpas og søvnig og var ikke i Stand til at være ret længe om det — gik han ned i Salen, hvor han fandt Doktor Blimber skridende i fuld Selskabsdragt op og ned, saa værdig og rolig, som om han kun ansaa det for muligt, at et Menneske eller to maaske kunde komme paa Besøg. Kort efter viste Mrs. Blimber sig, og Paul fandt, hun saa yndig ud, og hun var iført en saadan Mængde Skørter, at det var en hel Udflugt at gaa rundt om hende. Miss Blimber kom ned snart efter sin Moder, lidt sammenpresset at se til, men meget fortryllende.

Mr. Toots og Mr. Feeder var de næste, der kom. Begge disse Herrer havde Hatten i Haanden, som om de boede et andet Sted, og da de blev meldt af Kældermesteren, sagde Doktor Blimber: »Nej se, nej se!« og syntes i høj Grad glad over at se dem. Mr. Toots lynede af Juveler og Knapper, og han var saa opfyldt deraf, at da han havde trykket Doktorens Haand og bukket for Mrs. Blimber, tog han Paul til Side og sagde: »Hvad synes du om dette, Dombey?«

Men trods denne beskedne Selvtillid syntes Mr. Toots at være behersket af en hel Del Usikkerhed med Hensyn til, om det i det hele var rigtigt at knappe den nederste Knap i sin Vest, og om det, naar man roligt tog alle Omstændigheder under Overvejelse, var bedst at bære sine Manchetter op- eller nedslaaede. Da Mr. Toots saa, at Mr. Feeder bar sine opslaaede, slog han sine op; men da den næst ankommende havde sine nedslaaede, slog Mr. Toots sine ned. Forskellighederne i Vestknapning, ikke alene for neden, men ogsaa for oven, blev saa talrige og indviklede, efterhaanden som der kom flere og flere, at Mr. Toots stadig fingererede ved dette Klædningsstykke, som om han spillede paa et eller andet Instrument, og syntes at finde den uafladelige Behandling, det krævede, ganske forvildende.

Da alle de unge Gentlemen, med stramme Halsbind, krøllede, med Dansesko paa og deres bedste Hatte i Haanden, efterhaanden var blevet meldt og præsenteret, kom Mr. Baps, Dansemesteren, ledsaget af Mrs. Baps, mod hvem Mrs. Blimber var overordentlig venlig og nedladende. Mr. Baps var en meget værdig Gentleman, med en langsom og afmaalt Maade at tale paa, og før han havde staaet under Lampen i fem Minutter, begyndte han at tale til Toots (der i Tavshed havde staaet og sammenlignet sine Dansesko med hans) om hvad man skulde gøre med sine Raamaterialer, naar de kom i ens Havne til Gengæld for ens Strømme af Guld. Mr. Toots, hvem dette Spørgsmaal syntes at sætte i Forlegenhed, foreslog: »Koge dem.« Men Mr. Baps syntes ikke at mene, at det kunde gaa an.

Paul lod sig nu glide ned fra Sofakrogen og dens Puder, hvor han havde haft sin Udkigspost, og gik nedenunder i Testuen for at vente paa Florence, som han ikke havde set i næsten fjorten Dage, da han den foregaaende Lørdag og Søndag var blevet hos Doktorens, for at han ikke skulde blive forkølet. Snart kom hun, og hun saa saa smuk ud i sin simple Balkjole, med friske Blomster i Haanden, at da hun knælede ned paa Gulvet for at tage Paul om Halsen og kysse ham (for der var ingen andre til Stede end hans Veninde og en anden ung Pige, der skulde hjælpe med at byde Teen om) kunde han næsten ikke faa sig til at slippe hende igen eller fjærne hendes klare, kærlige Øjne fra sit Ansigt.

»Men hvad er der i Vejen, Floy?« spurgte Paul, næsten sikker paa, at han saa en Taare dér.

»Ingen Ting, min egen, ingen Ting,« svarede Florence.

Paul berørte blidt hendes Kind med sin Finger — og det *var* en Taare! »Men Floy dog!« sagde han.

»Vi skal rejse hjem sammen, og jeg skal pleje dig, du kære!« sagde Florence.

»Pleje mig!« gentog Paul.

Paul kunde ikke forstaa, hvad dette havde med Taarer at gøre, eller hvorfor de to unge Fruentimmere saa saa alvorligt til, eller hvorfor Florence et Øjeblik

vendte sit Ansigt bort, og saa atter vendte det imod ham, opklaret af et Smil.

»Floy,« sagde Paul og tog en Lok af hendes mørke Haar i sin Haand. »Sig mig det, kære. Synes *du*, at jeg er blevet gammelagtig?«

Hans Søster lo og kælede for ham og sagde nej.

»For jeg ved, at de siger det,« sagde Paul, »og jeg vilde gerne vide, hvad de mener, Floy.«

Men da der nu lød et højt Dobbeltslag paa Døren, og Florence skyndte sig hen til Bordet, blev der ikke talt mere imellem dem. Paul undrede sig atter, da han saa sin Veninde hviske til Florence, som om hun trøstede hende; men Ankomsten af nye Fremmede fordrev hurtigt dette af hans Hoved.

Det var Sir Barnet Skettles, Lady Skettles og Master Skettles. Master Skettles skulde besøge Instituttet efter Ferien, og Rygtet havde i Mr. Feeders Værelse haft travlt med hans Fader, der sad i Underhuset, og om hvem Mr. Feeder havde sagt, at *naar* han fangede Formandens Blik (hvad man havde ventet, han skulde gøre, i tre-fire Aar) forudsaa man, at han vilde ruske ordentlig op i de radikale.

»Og hvad er nu f. Eks. dette for en Stue?« sagde Lady Skettles til Pauls Veninde, Melia.

»Doktor Blimbers Studereværelse, Frue,« lød Svaret.

Lady Skettles tog et Overblik over det gennem sin Lorgnet og sagde med et bifaldende Nik til Sir Barnet: »Meget godt.« Sir Barnet samtykkede, men Master Skettles saa mistænksom og tvivlende ud.

»Og nu dette lille Væsen,« sagde Lady Skettles og vendte sig til Paul. »Er det en af de —«

»Unge Gentlemen, Frue; ja Frue,« sagde Pauls Veninde.

»Og hvad er dit Navn, mit blege Barn?«

»Dombey,« svarede Paul.

Sir Barnet faldt straks ind og sagde, at han havde haft den Ære at træffe Pauls Fader ved en offentlig Middag, og at han haabede, han befandt sig vel. Derpaa hørte Paul ham sige til Lady Skettles: »City — meget rig — yderst respektabel — Doktoren omtalte det.« Og saa sagde han til Paul: »Vil du sige til din gode Papa, at Sir Barnet Skettles glæder sig over at høre, at han har det godt, og sender ham sin bedste Hilsen?«

»Ja, Sir,« svarede Paul.

»Det var flinkt, min Dreng,« sagde Sir Barnet. »Barnet,« sagde han til Master Skettles, der hævnede sig over de kommende Studeringer paa Søsterkagen, »dette er en ung Gent, du bør gøre Bekendtskab med. Det er en ung Gentleman, du *maa* gøre Bekendtskab med, Barnet,« sagde Sir Barnet med Eftertryk paa Tilladelsen.

»Hvilke Øjne! Hvilket Haar! Hvilket yndigt Ansigt!« udbrød Lady Skettle sagte, medens hun saa paa Florence gennem sin Lorgnet.

»Min Søster,« sagde Paul præsenterende.

Skettlernes Tilfredsstillelse var nu komplet. Og da Lady Skettles ved første Øjekast var kommet til at synes om Paul, gik de alle ovenpaa sammen, idet Sir Barnet Skettles tog sig af Florence og unge Barnet fulgte efter.

Unge Barnet blev ikke længe i Baggrunden, da de havde naaet Salen, thi Doktor Blimber fik ham hurtigt ud at danse med Florence. Han syntes ikke Paul at være særlig glad, eller særlig noget som helst andet end gnaven, og heller ikke at bryde sig stort om, hvad han var i Færd med; men da Paul hørte Lady Skettles sige til Mrs. Blimber, mens hun slog Takt med sin Vifte, at hendes kære Dreng aabenbart var dødelig forelsket i denne Engel af et Barn, Miss Dombey, lod det til, at Skettles junior befandt sig i en Tilstand af Lyksalighed uden at vise det.

Lille Paul tænkte, at det var et besynderligt Tilfælde, at ingen havde indtaget hans Plads mellem Puderne, og at alle, da han kom ind i Stuen igen, gik til Side for ham, saa at han kunde komme tilbage, og huskede, at det var

hans Plads. Heller ikke stillede nogen sig foran ham, da de opdagede, at han gerne vilde se Florence danse, men de lod Pladsen foran ham være fri, saa at han kunde følge hende med sine Øjne. De var ogsaa saa venlige, selv de Fremmede, som der snart var en hel Mængde af, at de alle kom og talte med ham af og til og spurgte ham, hvordan han havde det, og om han havde ondt i Hovedet, og om han var træt. Han var dem meget taknemlig for al deres Venlighed og Opmærksomhed, og som han sad dér lænet tilbage i sin Krog mellem Puder, medens Mrs. Blimber og Lady Skettles sad paa samme Sofa, og Florence kom og sad ved Siden af ham, hvergang en Dans var færdig, var han virkelig meget lykkelig ved at se til.

Florence vilde have siddet hos ham hele Aftenen og slet ikke danset, om hun selv havde maattet raade, men Paul fik hende til det ved at sige hende, hvor meget det fornøjede ham. Og han sagde Sandhed; thi hans Hjærte svulmede, og hans Ansigt glødede, da han saa, hvor meget de alle beundrede hende, og hvordan hun var den smukkeste lille Rosenknop i Salen.

Fra sin Rede mellem Puderne kunde Paul se og høre næsten alt, hvad der gik for sig, som om det altsammen skete til hans Fornøjelse. Blandt andre Smaating lagde han Mærke til, at Dansemesteren Mr. Baps kom i Samtale med Sir Barnet Skettles, og meget hurtigt spurgte ham, ligesom han havde spurgt Mr. Toots, om hvad man skulde gøre med sine Raamaterialer, naar de kom ind i ens Havne til Gengæld for ens Strømme af Guld — hvilket var en saadan Gaade for Paul, at han ligefrem længtes efter at faa at vide, hvad der skulde gøres med dem. Sir Barnet havde meget at sige om dette Spørgsmaal og sagde det; men det lod ikke til at klare Spørgsmaalet, for Mr. Baps svarede: Ja, men sæt nu at Rusland kom til med sin Talg? Hvilket næsten gjorde Sir Barnet stum, thi efter det kunde han kun ryste paa Hovedet og sige, at saa antog han, man maatte falde tilbage paa sit Bomuldstøj.

Da Mr. Baps gik hen for at opmuntre Mrs. Baps (der sad ganske forladt og lod, som om hun gennembladede Harpespillerens Nodebog) saa Sir Barnet efter ham, som om tænkte, at han var en mærkelig Mand; og kort efter sagde han dette til Doktor Blimber og spurgte, om han maatte være saa fri at spørge, hvem han var, og om han nogen Sinde havde siddet i Handelskollegiet. Doktor Blimber svarede nej, det troede han ikke, og at i Virkeligheden var han Lærer i —

»I et eller andet med Statistiken, tør jeg sværge paa?« sagde Sir Barnet.

»Hm, nej, Sir Barnet,« svarede Dr. Blimber og gned sig paa Hagen. »Nej, ikke netop det.«

»Men dog noget med Tal, tør jeg vædde paa?«

»Hm, nej,« sagde Doktoren, »nej, Mr. Baps er en meget agtværdig Mand, Sir Barnet, og — i Virkeligheden er han vor Lærer i Dans.«

Paul var forundret over at opdage, at denne Underretning ganske forandrede Sir Barnets Mening om Mr. Baps, og at han blev ligefrem rasende og stirrede tværs over Stuen paa Mr. Baps. Han gik endog saa vidt, at han bandede Mr. Baps overfor Lady Skettles, da han fortalte hende, hvad der var sket, og sagde, at det var den mest stor—slaaede og for—dømte Uforskammethed.

Der var endnu en Ting, som Paul lagde Mærke til. Da Mr. Feeder havde konsumeret flere Bægre Negus, begyndte han at blive glad. Dansen var i Almindelighed stiv, og Musiken temmelig højtidelig — mindede egentlig en Smule om Kirkemusik; men efter Bægrene sagde Mr. Feeder til Mr. Toots, at han vilde se at sætte lidt Humør i Tingene. Derpaa begyndte Mr. Feeder ikke alene at danse med Liv og Sjæl, men ogsaa hemmeligt at opmuntre Musiken til at spille vilde Melodier. Dertil blev han paafaldende opmærksom mod Damerne, og da han dansede med Miss Blimber, hviskede han til hende — hviskede til

hende! — skønt ikke sagtere, end at Paul kunde høre ham fremsige følgende mærkelige Poesi:

»Og var end mit Hjærte for Falskhed skabt,
dig kunde jeg aldrig bedrøve!«

Dette hørte Paul ham gentage til fire unge Damer paa Rad. Mr. Feeder maatte sandelig nok sige til Mr. Toots, at han var bange for, det vilde komme til at gaa ud over ham i Morgen!

Mrs. Blimber blev lidt foruroliget over denne forholdsvis ryggesløse Opførsel, og især over Forandringen i Musikens Karakter; thi den begyndte nu at anslaa simple Melodier, der var populære paa Gaderne, og det var derfor naturligt at antage, at den maatte forarge Lady Skettles. Men Lady Skettles var saa venlig at bede Mrs. Blimber ikke omtale det, og at modtage hendes Forklaring om, at Mr. Feeders Humør somme Tider ved disse Lejligheder forledte ham til Excesser, med den største Høflighed og Forekommenhed, idet hun bemærkede, at han syntes at være en meget net Person efter sin Stilling, og at hun især fandt Behag i det fordringsløse Snit paa hans Haar — der, som allerede antydet, var omtrent en kvart Tomme langt.

Engang, da der var et Ophold i Dansen, sagde Lady Skettles til Paul, at han syntes at holde meget af Musik. Paul svarede, at det gjorde han; og at hvis hun gjorde det, skulde hun høre hans Søster Florence synge. Lady Skettles opdagede straks, at hun var ved at dø af Længsel efter at faa denne Glæde, og skønt Florence i Begyndelsen var meget forskrækket over at blive opfordret til at synge i saa mange Menneskers Nærværelse, og indtrængende bad om at blive fri, saa gik hun dog — da Paul kaldte hende hen til sig og sagde »Gør det, Florence! Hvad! For min Skyld, kære!« — saa gik hun lige hen til Pianoet og begyndte. Da de alle trak sig lidt bort, for at Paul kunde se hende, og da han saa hende sidde dér alene, saa ung og god og smuk og kærlig imod ham, og hørte hendes rørende Stemme, saa naturlig og sød og ligesom en gylden Lænke mellem ham og al Livets Kærlighed og Lykke, hæve sig ud af Stilheden, saa vendte han sit Ansigt bort og skjulte sine Taarer. Ikke, som han sagde dem, da de spurgte ham, fordi Musiken var for klagende eller for sørgmodig, men fordi den var ham saa kær.

De elskede alle Florence! Hvor kunde de andet! Paul havde vidst i Forvejen, at det maatte og vilde de; og som han sad dér i Hjørnet mellem sine Puder, med sine stille foldede Hænder og det ene Ben let trukket op under sig, vilde faa have anet hvilken Triumf og Glæde, der udvidede hans barnlige Hjærte, medens han iagttog hende, eller hvilken sød Ro han følte. Overstrømmende Lovtaler naaede hans Øren fra alle Drengene; Beundring for denne selvbeherskede og beskedne lille Skønhed var paa alles Læber; Beretninger om hendes Forstand og Kundskaber flagrede forbi ham hele Tiden; og Sommeraftenens Luft var ligesom svanger med halvt hørlige Ord om Florence og ham selv, og alle aandede de Sympati for dem begge og beroligede og rørte ham.

Han vidste ikke hvorfor. Thi alt, hvad Barnet iagttog og følte og tænkte den Aften — det nærværende og det fraværende, det som var, og det som havde været — var blandet ligesom Farverne i Regnbuen eller i rige Fugles Fjer, naar Solen skinner paa dem, eller i den blidnende Himmel, naar den samme Sol er ved at gaa ned. De mange Ting, han i den sidste Tid havde haft at tænke paa, drog ham forbi i Musiken; ikke som noget, der atter krævede hans Opmærksomhed, eller rimeligvis nogen Sinde oftere vilde lægge Beslag paa den, men som noget, der fredeligt var gjort færdigt og forbi. Et ensomt Vindu, som han for Aar tilbage havde stirret igennem, saa ud over et Ocean, milevidt; paa dets Vande blev Fantasier, som endnu i Gaar havde optaget ham, vuggede og lullede til Ro ligesom brudte Bølger. Den samme hemmelighedsfulde Mumlen, han havde undret sig over, da han laa

paa sit Leje paa Strandbredden, syntes han endnu, han hørte lyde gennem sin Søsters Sang og gennem Stemmernes Summen og Føddernes Trin, den havde Del i de forbiflyvende Ansigter og selv i Mr. Toots kejtede Venlighed, naar han hyppigt kom hen for at trykke hans Haand. Gennem den almindelige Venlighed syntes han stadig, han hørte den tale til ham, og selv hans Ry for at være gammelagtig syntes at staa i Forbindelse med den, han vidste ikke hvordan. Saaledes sad lille Paul og grundede og lyttede og saa til og drømte og var meget lykkelig.

Indtil Tiden kom til at tage Afsked; og da skete der noget, som virkelig vakte Opsigt i Selskabet. Sir Barnet Skettles førte Skettles junior hen til ham, for at han kunde trykke hans Haand, og bad ham, om han vilde huske at sige sin Fader, at han, Sir Barnet Skettles, havde sagt, at han haabede, at de to unge Gentlemen vilde blive fortrolige Venner. Lady Skettles kyssede ham og skilte hans Haar over Panden og tog ham i sine Arme; og selv Mrs. Baps — stakkels Mrs. Baps! Paul var glad over det — kom frem bag Harpespillerens Nodebog og tog Afsked med ham saa hjærteligt som nogen i Stuen.

»Farvel, Doktor Blimber,« sagde Paul og rakte sin Haand frem.

»Farvel, min lille Ven,« svarede Doktoren.

»Jeg er Dem meget taknemlig, Sir,« sagde Paul og saa uskyldigt op i hans ærefrygtindgydende Ansigt. »Vil De ikke nok bede dem passe godt paa Diogenes.«

Diogenes var Hunden, som aldrig i sit Liv havde optaget en Ven i sin Fortrolighed før Paul. Doktoren lovede, at der skulde blive vist Diogenes al mulig Opmærksomhed i Pauls Fraværelse, og da Paul atter havde takket ham og trykket hans Haand, sagde han Farvel til Mrs. Blimber og Cornelia med en saa inderlig Hjærtelighed, at Mrs. Blimber fra det Øjeblik af glemte at omtale Cicero for Lady Skettles, skønt det havde været hendes alvorlige Hensigt hele Aftenen. Cornelia tog begge Pauls Hænder i sine og sagde: »Dombey, Dombey, du har altid været min Yndlingselev. Gud velsigne dig!« Og det viste, tænkte Paul, hvor let man kan gøre et Menneske Uret; for Mrs. Blimber mente det — skønt hun *var* et Pumpestempel — og følte det.

Saa gik der en Mumlen fra Mund til Mund mellem de unge Gentlemen: »Dombey tager bort!« »Lille Dombey tager bort!« og der blev et almindeligt Opbrud efter Paul og Florence, ned ad Trappen og ud i Forstuen, hvor hele den Blimberske Familie befandt sig. Noget, sagde Mr. Feeder højt, som han aldrig havde oplevet med nogen anden Elev; men det vilde være vanskeligt at sige, om denne Bemærking var sober eller skyldtes Bægrene. Tjenestefolkene, med Kældermesteren i Spidsen, vilde endelig se lille Dombey tage af Sted; og selv den svagøjede unge Mand var synlig rørt, medens han bar hans Bøger og Kufferter ned i den Vogn, som skulde køre ham og Florence hen til Mrs. Pipchin for Natten.

Ikke engang den blidere Lidenskabs Indflydelse paa de unge Gentlemen — og de var alle som forelskede i Florence — kunde forhindre dem i at tage en rigtig støjende Afsked med Paul; de svingede med Hatten efter ham, trængtes ned ad Trappen for at trykke hans Haand, og raabte: »Glem mig ikke, Dombey!« og hengav sig til mange andre saadanne Følelsesudbrud, der er ualmindelige blandt disse unge Chesterfielder. Paul hviskede til Florence, medens hun svøbte ham ind, før Døren blev aabnet, om hun hørte dem? Kunde hun nogen Sinde glemme det? Var hun glad over at vide det? Og en levende Glæde lyste i hans Øjne, mens han talte til hende.

En Gang vendte han sig og kastede et sidste Blik paa de Ansigter, der saaledes var vendt imod ham, forbavset over at se, hvor skinnende og klare og talrige de var, og hvordan de var bunkede ovenpaa hverandre, ligesom Ansigter i et fuldt Teater. De svømmede for ham, medens han saa paa dem, ligesom

Ansigter i et svingende Spejl; og i næste Øjeblik sad han udenfor i den mørke Vogn, tæt trykket ind til Florence. Naar som helst han siden tænkte paa Doktor Blimber's, saa han dette sidste Syn for sig, og det syntes ham aldrig mere at være et virkeligt Sted, men altid en Drøm fuld af Øjne.

Dette var imidlertid ikke det allersidste af Doktor Blimber's. Der var noget endnu. Der var Mr. Toots. Uventet slog han det ene af Vognens Vinduer ned og kiggede ind og sagde med den fortræffeligste Kluklatter: »Er Dombey dér?« og lukkede straks Vinduet op igen, uden at vente paa Svar. Heller ikke var dette det allersidste af Mr. Toots; thi før Kusken kunde køre, slog han det andet Vinduet ned og kiggede ind med ganske den samme Kluklatter og sagde i ganske den samme Tone: »Er Dombey dér?« og forsvandt ganske som før.

Hvor Florence lo! Paul tænkte ofte paa det, og saa kom han selv til at le.

Men der var meget — snart efter — den næste Dag og endnu senere — som Paul kun forvirret kunde huske. Som f. Eks. hvorfor de blev hos Mrs. Pipchin Dage og Nætter, i Stedet for at rejse hjem; hvorfor han laa i Sengen, med Florence siddende ved sin Side; om det havde været hans Fader, der var i Stuen, eller kun en høj Skygge paa Væggen; om han havde hørt Doktoren sige om en eller anden, at hvis de havde flyttet ham før den Lejlighed, der havde givet ham Anledning til saa mange Fantasier, der var for stærke til hans egen Svaghed, saa var det meget muligt, at han havde græmmet sig ihjel.

Han kunde ikke engang huske, om han ofte havde sagt til Florence: »Aa Floy, tag mig hjem, og forlad mig aldrig!« men han troede nok, han havde. Han indbildte sig somme Tider, at han havde hørt sig selv gentage: »Tag mig hjem, Floy! Tag mig hjem!«

Men da han kom hjem og blev baaret op ad den Trappe, han huskede saa godt, kunde han huske, at der havde været Vognrumlen mange Timer i Træk, medens han laa paa Sædet, stadig med Florence ved sin Side, og gamle Mr. Pipchin siddende lige overfor. Han huskede ogsaa sin gamle Seng, da de lagde ham ned i den, hans Familie, Miss Tox og Susan; men der var noget andet, og det noget som nylig var hændet ham, som stadig forvirrede ham.

»Jeg vilde gerne tale med Florence,« sagde han. »Med Florence alene, et Øjeblik.«

Hun bøjede sig ned over ham, og de andre traadte til Side.

»Min egen Floy, var det ikke Fader, der stod i Forstuen, da de bar mig ud fra Vognen?«

»Jo, kære.«

»Græd han ikke og gik ind i sit Værelse, da han saa mig komme ind?«

Florence rystede paa Hovedet og trykkede sine Læber mod hans Kind.

»Jeg er meget glad over, at han ikke græd,« sagde lille Paul. »Jeg troede, han gjorde det. Sig dem ikke, at jeg har spurgt.«

Femtende Kapitel.

En forbavsende Fiffighed hos Kaptajn Cuttle, og en ny Beskæftigelse for Walther Gay.

Walther kunde i flere Dage ikke bestemme sig til, hvad han skulde gøre med Hensyn til Barbados; og skønt han nærede endogsaa et svagt Haab om, at Mr. Dombey maaske ikke havde ment, hvad han sagde, eller at han maaske vilde forandre Mening og sige, at han ikke skulde rejse. Men da intet indtraf, der kunde bekræfte den Tanke (som ogsaa i sig selv var tilstrækkelig usandsynlig), og da Tiden gik, og han ingen havde at spilde, følte han, at han maatte handle uden længere Tøven.

Walthers Hovedvanskelighed var, hvordan han skulde aabenbare denne Forandring i sin Stilling for Onkel Sol, for hvem han følte, det vilde være et frygteligt Slag. Han fandt det saa meget vanskeligere at nedslaa Onkel Sols Humør med en saa forbavsende Efterretning, som det i den sidste Tid var blevet meget bedre, og den gamle Mand var blevet saa munter, at den lille Dagligstue lignede sig selv igen. Onkel Sol havde betalt det første Afdrag paa sin Gæld til Mr. Dombey, og haabede at kunne faa Bugt med Resten; og det var sørgeligt at være nødt til at nedslaa ham paa ny, nu da han saa mandigt havde rejst sig efter sin Modgang.

Alligevel kunde det aldrig gaa an at løbe bort fra ham. Han maatte vide det forud; og hvordan skulde man sige ham det? Hvad det Spørgsmaal angik, om han skulde rejse eller ikke, indsaa Walther, at han ikke havde noget Valg. Mr. Dombey havde Ret, da han sagde, at han var ung, og at hans Onkels Kaar ikke var gode; og Mr. Dombey havde tydeligt ladet ham forstaa, ved det Blik, hvormed han ledsagede denne Paamindelse, at hvis han vægrede sig ved at rejse, kunde han blive hjemme, om han havde Lyst, men ikke paa hans Kontor. Hans Onkel og han skyldte Mr. Dombey stor Tak, paa Walthers egen Bøn. Han var maaske i sit stille Sind begyndt at tvivle om nogen Sinde at vinde denne Gentlemans Yndest, og han fandt maaske, at han af og til blev haanligt behandlet, hvilket neppe var retfærdigt. Men hvad der ellers vilde have været hans Pligt, var ogsaa hans Pligt under disse Forhold — det fandt Walther i det mindste — og en Pligt maatte opfyldes.

Da Mr. Dombey saa paa ham og sagde, at han var ung, og at hans Onkels Forhold ikke var gode, havde der været et Udtryk af Ringeagt i hans Ansigt; en foragtelig Formodning om, at han vilde være fornøjet med at leve ørkesløs hen hos en gammel, reduceret Mand, som stak den ædelmodige Dreng i Hjærtet. Han var bestemt paa, for saa vidt det var muligt uden Ord, at overbevise Mr. Dombey om, at han tog fejl af hans Natur; og Walther havde derfor gjort sig Umage for at vise sig om muligt endnu mere munter og virksom end før. Han var for ung og uerfaren til at tænke, at netop hans Livlighed og Iver var Mr. Dombey ubehagelig, og at det ikke var nogen Vej til hans gode Omdømme at vise sig elastisk og forhaabningsfuld under Skyggen af hans mægtige Mishag; enten det var retfærdigt eller ej. Men det kunde være — det kunde være — at den store Mand selv saa en Trods i dette nye Udslag af et retskaffent Sind og havde foresat sig at slaa den ned.

»Naa ja, Onkel Sol *maa* jo have det at vide!« tænkte Walther med et Suk. Og da Walther frygtede for, at hans Stemme maaske vilde skælve en Smule, og at hans Ansigt maaske ikke vilde være saa forhaabningsfuldt, som han gerne vilde, hvis han selv sagde det til den gamle Mand og saa de første Virknin-

ger af sin Meddelelse paa hans rynkede Ansigt, besluttede han at benytte sig af den mægtige Mægler, Kaptajn Cuttle. Da det atter blev Søndag, begav han sig derfor endnu engang paa Vej for at angribe Kaptajnens Kvarter.

Paa Vejen derhen var han ikke ked af at tænke paa, at Mrs. Mac Stinger hver Søndag Formiddag gik langt bort for at overvære Gudstjenesten hos Hans Velærværdighed Melchisedech Howder, der en Dag var blevet afskediget fra de vestindiske Dokker paa Grund af en falsk Mistanke (rettet udtrykkelig mod ham af en stor Fjende) om, at han skulde have boret med Vridbor i Cognaksfade og sat sine Læber til Hullet, havde bebudet, at Verden vilde gaa under to Aar efter denne Dag Klokken ti om Morgenen. Han havde aabnet en Stue til Gaden for Damer og Herrer af Væve-Vadmel-Troen; og den første Gang de var forsamlede, havde den velærværdige Melchisedechs Formaninger gjort et saa mægtigt Indtryk paa dem, at under deres henrykte Udførelse af en hellig Dans, der sluttede Gudstjenesten, brød ned i et Køkken nedenunder og fornaglede en Rulle, der tilhørte en af Hjorden.

Dette havde Kaptajnen i et usædvanlig meddelsomt Øjeblik betroet Walther og hans Onkel, midt imellem to Gentagelser af »den yndige Peg«, den Aften, da Marskandiseren Brogley havde faaet sine Penge. Kaptajnen selv mødte punktlig i en Kirke i sit eget Nabolag, der hejste Unionsflaget hver Søndag Morgen, og hvor han var saa godmodig — da den egentlige Klokker var skrøbelig — at holde Øje med Drengene, over hvem han udøvede stor Magt i Kraft af sin hemmelighedsfulde Krog. Da Walther kendte Kaptajnens regelmæssige Vaner, skyndte han sig alt det, han kunde, for at komme inden han gik ud; han havde ogsaa den Fornøjelse, da han drejede ind paa Brig Place, at se den vide blaa Frakke og Vest hænge ud af Kaptajnens aabne Vindue for at blive luftet i Solen.

Det syntes utroligt, at Frakken og Vesten kunde vise sig for noget dødeligt Øje uden Kaptajnen; men han var ganske sikkert ikke i dem; thi saa vilde hans Ben, da Husene paa Brig Place ikke var høje, have spærret Gadedøren, og den var fuldstændig fri. Ganske forundret over denne Opdagelse bankede Walther én Gang.

»Stinger,« hørte han tydeligt Kaptajnen sige oppe i sin Stue, som om det ikke var noget, der kom ham ved. Derfor slog Walther to Slag.

»Cuttle,« hørte han derpaa Stinger sige; og straks efter viste Kaptajnen sig i Vinduet, hvor han (i ren Skjorte og Seler, med Halstørklædet hængende løst rundt om sin Hals ligesom en Ende Tov og med sin blanke Hat paa, lænede sig ud over den vide blaa Frakke og Vest.

»Wal'r!« udbrød Kaptajnen og saa forundret ned paa ham.

»Ja, det er kun mig, Kaptajn Cuttle,« svarede Walther.

»Hvad er der i Vejen, min Gut?« spurgte Kaptajnen yderst forskrækket. »Der er vel ikke noget i Stykker med Gills igen?«

»Nej, nej,« sagde Walther. »Alt er i Orden med Onkel, Kaptajn Cuttle.«

Kaptajnen udtrykte sin Glæde og sagde, at han vilde komme ned og aabne Døren, hvad han ogsaa gjorde.

»Du kommer rigtignok noget tidlig, Wal'r,« sagde Kaptajnen og saa tvivlende paa ham, medens de gik op ad Trappen.

»Ja,« sagde Walther og satte sig. »Sagen er den, Kaptajn Cuttle, at jeg var bange for, De skulde være gaaet ud, og jeg trænger til Deres venlige Raad.«

»Saa skal du faa det,« sagde Kaptajnen. »Hvad vil du have?«

»Jeg vil ikke have andet end Deres Mening, Kaptajn Cuttle,« svarede Walther smilende. »Det er det eneste, jeg trænger til.«

»Giv saa los,« sagde Kaptajnen.

Walther fortalte ham, hvad der var sket; om den Vanskelighed, hvori han befandt sig overfor sin Onkel, og den Lettelse det vilde være for ham, om Kaptajn Cuttle i sin Godhed vilde jævne den for ham; og Kaptajn Cuttles uende-

lige Forbavselse og Forfærdelse over den Udsigt, der oprullede sig for ham, opslugte ham lidt efter lidt, saa at hans Ansigt til sidst var ganske tomt, og den blaa Dragt, den blanke Hat og Krogen tilsyneladende var uden Ejermand.

»Ser De, Kaptajn Cuttle,« fortsatte Walther, »hvad mig angaar, saa er jeg ung, som Mr. Dombey sagde, og mig behøver vi ikke at tage Hensyn til. Jeg maa kæmpe mig frem gennem Verden, det ved jeg; men der er to Ting, jeg tænkte paa undervejs, som vi maa passe særlig paa med Hensyn til Onkel. Jeg vil ikke sige, at jeg fortjener at være hans Livs Stolthed og Glæde — jeg ved, De tror mig — men jeg er det. Tror De ikke, jeg er det?«

Kaptajnen syntes at gøre et Forsøg paa at hæve sig fra den Afgrund af Forbavselse, hvori han var sunket, og faa sit Ansigt tilbage; men da Anstrængelsen var frugtesløs, nikkede den blanke Hat blot med et stumt, uudsigeligt Udtryk.

»Selv om jeg lever og beholder mit Helbred,« sagde Walter, »og det er jeg ikke bange for, saa tør jeg alligevel neppe haabe at se min Onkel igen. Han er gammel, Kaptajn Cuttle; og desuden er hans Liv saa ensformigt —«

»Stop lidt, Wal'r! Af Mangel paa Kunder, hvad?« sagde Kaptajnen, der pludselig kom til Syne igen.

»Ganske vist,« sagde Walther og rystede paa Hovedet. »Men det tænkte jeg ikke paa. Jeg mener, han lever et Vaneliv, Kaptajn Cuttle. Og hvis han (som De sagde, og jeg tror, det var rigtigt) vilde være død før Tiden ved at miste sit Lager og alle disse Genstande, som han har vænnet sig til gennem saa mange Aar, tror De saa ikke ogsaa, han maaske vilde dø lidt før, hvis han mistede —«

»Sin Nevø!« afbrød Kaptajnen ham. »Rigtigt!«

»Nu vel,« sagde Walther, der forsøgte paa at tale muntert, »vi maa gøre vort Bedste for at faa ham til at tro, at naar alt kommer til alt, er det dog kun en midlertidig Adskillelse; men da jeg ved bedre Besked, Kaptajn Cuttle, eller frygter, at jeg ved bedre Besked, og da jeg har saa mange Grunde til at elske og lyde og ære ham, er jeg bange for, at jeg kun vilde komme meget daarligt fra det, hvis jeg selv prøvede paa at overbevise ham om det. Det er den vigtigste Grund, hvorfor jeg ønsker, at De skal sige det til ham; og det er det første Punkt.«

»Hold hende en Streg eller to fra Vinden!« bemærkede Kaptajnen i en eftertænksom Tone.

»Hvad var det, De sagde, Kaptajn Cuttle?« spurgte Walther.

»Støt saa!« svarede Kaptajnen tankefuldt.

Walther tav for at forvisse sig om, hvorvidt Kaptajnen havde nogen særlig Meddelelse at føje til dette; men da han ikke sagde mere, fortsatte han:

»Nu til det andet Punkt, Kaptajn Cuttle. Det gør mig ondt at maatte sige, at jeg ikke er i Kridthuset hos Mr. Dombey. Jeg har altid prøvet paa at gøre mit bedste, og jeg har altid gjort det; men han kan ikke lide mig. Han kan maaske ikke gøre noget for, hvem han synes om eller ikke synes om. Jeg siger ikke noget om det. Jeg siger kun, at jeg er sikker paa, at han ikke synes om mig. Han sender mig ikke paa denne Post, fordi den er god; han nedlader sig ikke engang til at fremstille den som bedre, end den er; og jeg tvivler meget paa, at den nogen Sinde vil føre til min Forfremmelse indenfor Firmaet — om den ikke tvært imod, skiller dem af med mig for bestandig og skaffer mig af Vejen. Naa, men dette maa vi ikke sige noget om til min Onkel, Kaptajn Cuttle; vi maa tværtimod fremstille det i saa gunstigt og lovende et Lys, som vi kan; og naar jeg siger det til Dem, som det virkeligt er, saa gør jeg det kun, fordi hvis der nogen Sinde skulde vise sig en Udvej til at give mig en Haandsrækning saa langt borte, saa maa jeg have en Ven her hjemme, som kender min virkelige Stilling.«

»Wal'r, min Gut,« svarede Kaptajnen, »i Salomons Ordsprog vil du finde

følgende Ord: Gid vi aldrig maa savne en Ven i Nøden, eller en Flaske at sætte for ham! Naar du har fundet Stedet, saa læg et Mærke ved det.«

Her rakte Kaptajnen sin Haand frem mod Walther med en Mine af bundærlig Oprigtighed, som sagde mere end mange Bind; idet han samtidig (thi han var stolt over den nøjagtige og passende Anvendelse af Citatet) gentog: »Naar du har fundet Stedet, saa læg et Mærke ved det!«

»Kaptajn Cuttle,« sagde Walther og greb den uhyre Næve, Kaptajnen udstrakte imod ham, mellem begge sine Hænder, som den fuldstændigt udfyldte, »næst efter Onkel Sol er De den, jeg holder mest af. Der er ingen paa Jorden jeg tryggere kan stole paa, det er jeg vis paa. Hvad det angaar, at jeg skal rejse bort, Kaptajn Cuttle, saa bryder jeg mig ikke om det; hvorfor skulde jeg bryde mig om det! Hvis jeg frit kunde søge min egen Lykke — hvis jeg frit kunde gaa ud som simpel Matros — kunde jeg frit for egen Regning vove mig ud til Verdens fjærneste Egne — saa vilde jeg rejse med Glæde! Jeg vilde med Glæde være rejst for Aar tilbage, og være løbet an paa, hvad der var kommet ud af det. Men det var imod min Onkels Ønsker, og imod de Planer, han havde lagt for mig, og saa var det forbi med det. Men hvad jeg føler, Kaptajn Cuttle, det er, at vi har været en Smule paa Vildspor alle til Hobe, og hvad en Forbedring i mine Udsigter angaar, saa er jeg ikke bedre stillet nu, end jeg var i Begyndelsen, da jeg traadte ind i Dombeys Firma — maaske værre; thi Chefen var maaske venlig stemt overfor mig dengang, og det er han ganske sikkert ikke nu.«

»Vend om igen, Whittington,« mumlede den trøstesløse Kaptajn, efter at have set paa Walther i nogen Tid.

»Ja vel!« svarede Walter leende, »og vend om igen adskillige Gange, er jeg bange for, Kaptajn Cuttle, før man nogen Sinde faar en saadan Lykke som hans vendt op paa én Gang til. Ikke fordi jeg beklager mig,« tilføjede han paa sin livfulde, energiske Maade. »Jeg har ingen Ting at beklage mig over. Jeg er forsørget. Jeg kan leve. Naar jeg forlader min Onkel, lader jeg ham blive tilbage hos Dem; og jeg kan ikke overlade ham til nogen bedre, Kaptajn Cuttle. Jeg har ikke sagt Dem alt dette, fordi jeg har tabt Modet, nej jeg har ikke; det er for at overbevise Dem om, at jeg ikke kan vælge og vrage i Dombeys Forretning, og at dér, hvor jeg bliver sendt hen, dér maa jeg rejse hen, og hvad der bliver mig tilbudt, det maa jeg tage imod. Det er det bedste for min Onkel, at jeg bliver sendt bort; for Mr. Dombey er en værdifuld Ven for ham, hvad han jo har vist, De ved nok naar, Kaptajn Cuttle; og jeg er overbevist om, at han ikke vil være mindre værdifuld, naar han ikke har mig dér hver Dag til at vække hans Mishag. Saa Hurra for Vestindien, Kaptajn Cuttle! Hvordan er det nu, den Vise er, Matrosen synger:

Fra England, Gutter!
Med Liv og Lyst!
Til Barbados, Gutter!
Med Liv og Lyst!

Her brølede Kaptajnen med i Koret:

Med Liv og Lyst — med Liv og Lyst!
Med Li—iv og Lyst!

Den sidste Linje opfangedes af en ivrig og ikke ganske ædru Skipper, der boede lige overfor; og han sprang straks ud af Sengen, smækkede Vinduet op og faldt i med sin stærkeste Stemme, saa det gjorde en glimrende Virkning. Da det var umuligt at holde den sidste Tone længere, brølte Skipperen et frygteligt »Ohøj!« der dels skulde udtrykke en venlig Hilsen, dels vise, at han ikke ganske havde tabt Vejret. Da det var besørget, lukkede han Vinduet og gik i Seng igen.

»Og nu, Kaptajn Cuttle,« sagde Walther, idet han skyndte at række ham den blaa Frakke og Vest, »hvis De nu vil gaa med og fortælle Nyheden til Onkel

Sol (der burde have vidst den for flere Dage siden, naar det skulde have været rigtigt), saa forlader jeg Dem ved Døren og gaar mig en Tur til i Eftermiddag.«

Kaptajnen gjorde imidlertid ikke Indtryk af at være videre henrykt over dette Hverv eller at nære synderlig Tillid til, at han havde Evne til at udføre det. Han havde arrangeret Walthers fremtidige Liv og Oplevelser saa ganske anderledes, og saa fuldstændig til sin egen Tilfredshed; han havde saa ofte lykønsket sig selv til Visdommen og Forudseenheden i dette Arrangement og havde fundet det saa fuldkomment og fuldendt i alle Enkeltheder; saa nu at finde sig i, at det paa én Gang ramlede sammen, ja endog selv hjælpe med til at slaa det i Stykker, krævede en stor Anspændelse af hans Viljekraft. Kaptajnen fandt det ogsaa vanskeligt at aflosse alle sine gamle Forestillinger om dette Emne og tage en fuldstændig ny Ladning om Bord med den Hurtighed, som Omstændighederne krævede, uden at de to løb sammen i én Forvirring for ham. I Stedet for at tage sin Frakke og Vest paa med blot noget af den Fart, som kunde have holdt Skridt med Walthers Sindsstemning, vægrede han sig følgelig ved overhovedet at iføre sig disse Klædningsstykker for Øjeblikket og sagde til Walther, at i en saa alvorlig Sag maatte han have Lov til at »ligge en Smule paa sine Negle.«

»Det er en gammel Vane, Wal'r,« sagde Kaptajnen, »som jeg nu har haft i halvhundrede Aar. Naar du ser Ned Cuttle ligge paa sine Negle, saa ved du, at Ned Cuttle staar paa Grund.«

Derpaa stak Kaptajnen sin Jærnkrog mellem Tænderne, som om det var en Haand og med et Udtryk af Visdom og Dybsind, der var som al filosofisk Grunden og alvorlig Undersøgelse i potenseret Skikkelse, gav han sig til at overveje det foreliggende Spørgsmaal i dets forskellige Grene.

»Der er en Ven af mig,« mumlede Kaptajnen paa en aandsfraværende Maade, »men han farer for Øjeblikket paa Kysten rundt til Whilby, han kunde fremsætte en saadan Mening om dette Emne eller et hvilket som helst andet af, hvad nævnes kunde, saa den kunde lukke Munden paa selve Parlamentet og gøre dem Béte. Han er blevet slaaet over Bord to Gange, den Mand,« sagde Kaptajnen, »og det har ikke gjort ham det mindste. Blev slaaet i Hovedet med en Ringbolt i tre Uger i Træk, da han var Skibsdreng. Og alligevel gaar der ikke en mere klarhovedet Mand paa to Ben.«

Til Trods for sin Ærbødighed for Kaptajn Cuttle, kunde Walther ikke lade være med indvendig at glæde sig over denne Vismands Fraværelse og nære det fromme Haab, at hans klare Forstand ikke maatte komme i Berøring med hans Vanskeligheder, før de var bragt i Orden.

»Hvis du tog og viste denne Mand Bøjen ved Nore,« sagde Kaptajnen i samme Tone, »og spurgte ham om hans Mening om den, Wal'r, saa vilde han give dig en Mening, som ikke lignede Bøjen mere, end din Onkels Knapper gør. Der er ikke en Mand, som gaar — i hvert Fald ikke paa *to* Ben — som kan komme ham nær. Absolut ikke!«

»Hvad hedder han, Kaptajn Cuttle?« spurgte Walther, fast besluttet paa at interessere sig for Kaptajnens Ven.

»Han hedder Bunsby,« sagde Kaptajnen. »Men Guds Død, han kunde for den Sags Skyld hedde hvad som helst andet med den Begavelse, *han* har!«

Kaptajnen forklarede ikke nærmere, hvilken Forestilling han i Grunden forbandt med denne sidste rosende Bemærkning, og Walther søgte heller ikke at finde ud af det. For da han nu, med den Livlighed, der var naturlig for ham og hans Stilling, begyndte at lade Hovedpunkterne i sine egne Anliggender drage sig forbi, opdagede han snart, at Kaptajnen var sunket tilbage i sin tidligere Tilstand af Dybsind, og at, skønt han saa fast paa ham nedenunder sine buskede Øjenbryn, var det aabenbart, at han hverken saa eller hørte ham, men var ganske hensunken i Tanker.

I Virkeligheden arbejdede Kaptajn

Cuttle med saa store Planer, at han, langt fra at være paa Grund, snart kom ud paa det dybeste Vand og ikke kunde finde Bund med sit Skarpsind. Lidt efter lidt blev det fuldstændig klart for Kaptajnen, at der forelaa en eller anden Fejltagelse her, at det uden Tvivl var mere sandsynligt, at Walther tog fejl, end at han gjorde det; at hvis der virkelig var nogen vestindisk Plan i Gære, saa var den ganske forskellig fra, hvad Walther, der var ung og ubetænksom, mente, og at det kun kunde være et eller andet nyt Paafund for at gøre hans Lykke med større Hurtighed end sædvanlig. »Eller, hvis der skulde være en eller anden lille Kurre paa Traaden imellem dem,« tænkte Kaptajnen og mente mellem Walther og Mr. Dombey, »saa kræves der kun et Ord i rette Tid fra en Ven af begge Parter for at bringe det altsammen i Orden og Redelighed igen.« Det Resultat, Kaptajn Cuttle udledte af disse Betragtninger, at da han allerede havde den Fornøjelse at kende Mr. Dombey, fra dengang han havde tilbragt en meget behagelig halv Time i hans Selskab i Brighton (den Formiddag, da de laante Pengene); og at, da et Par Verdensmænd, der forstod hinanden og gensidig ønskede at komme til Rette med hinanden, let kunde ordne en lille Vanskelighed af den Slags og komme til Sagen selv, saa vilde det være den bedste Venskabstjeneste, han kunde vise Walther, uden at sige noget til ham om det, at gaa lige til Mr. Dombeys Hus — sige til Tjeneren: vær saa god at melde, at Kaptajn Cuttle er her, min Gut — have et fortroligt Møde med Mr. Dombey — hage sig fast i hans Knaphul — snakke om det — bringe det hele i Orden — og gaa triumferende derfra.

Medens disse Tanker dukkede frem i Kaptajnens Sind og langsomt antog denne Skikkelse og Form, ligesom en tvivlsom Morgen, der viger Pladsen for en klar Middag. Hans Øjenbryn, der havde været i højeste Grad ildevarslende, glattedes ud og blev klare; hans Øjne, der næsten havde været lukkede under hans strænge aandelige Arbejde, aabnedes igen; et Smil, der fra først af ikke havde været andet end tre Pletter, en ved den højre Mundvig og en ved hver Øjenkrog, bredte sig lidt efter lidt over hele hans Ansigt, krusede sig op over hans Pande og løftede hans blanke Hat — som om den ogsaa havde været paa Grund sammen med Kaptajn Cuttle, og nu, lige som han, lykkeligt var kommet flot igen.

Slutteligt holdt Kaptajnen op med at bide sine Negle og sagde: »Nu, Wal'r, min Gut, maa du hjælpe mig disse her Klude paa.« Hvormed Kaptajnen mente sin Frakke og Vest.

Walther anede kun lidt, hvorfor Kaptajnen var saa omhyggelig med at ordne sit Halsbind, at han endogsaa flettede de nedhængende Ender til et Slags Pisk og trak dem gennem en massiv Guldring, med et Billede af en Grav paa, og et smukt Jærngitter og et Træ — et Minde om en eller anden afdød Ven. Heller ikke hvorfor Kaptajnen trak sin Skjortekrave saa højt op, som Linnedet nedenunder paa nogen Maade vilde tillade; heller ikke hvorfor han skiftede sine Sko og trak i et Par uforlignelige Ankelsko, som han kun bar ved ekstraordinære Lejligheder. Da Kaptajnen endelig var klædt paa til sin egen fuldkomne Tilfredshed, og havde mønstret sig selv fra øverst til nederst i et Barberspejl, han i dette Øjeblik tog ned fra et Søm, tog han sin Knorteknæp og sagde, at han var parat.

Kaptajnen bevægede sig med større Velbehag end sædvanlig, da de kom ud paa Gaden; men dette tilskrev Walther Ankelskoene og tog kun liden Notits deraf. Inden de havde gaaet ret langt, mødte de en Blomsterkone; da stansede Kaptajnen brat, som grebet af et lykkeligt Indfald, og købte den største Buket i hendes Kurv — en pragtfuld, viftеformet Blomsterkost, omtrent to og en halv Fod i Omkreds, og sammensat af alle de livligste Farver, nogen Have har frembragt.

Bevæbnet med dette lille Erindringstegn, som var bestemt til Mr. Dombey, gik Kaptajn Cuttle videre med Walther,

indtil de naaede Instrumentmagerens Dør, foran hvilken de begge stansede.

»Gaar De ind?« sagde Walther.

»Ja,« svarede Kaptajnen, som følte, at han maatte være Walther kvit, før han gik videre, og at han hellere maatte aflægge sin planlagte Visit senere paa Dagen.

»Og De glemmer vel ingen Ting?« sagde Walther.

»Nej,« svarede Kaptajnen.

»Jeg gaar min Tur nu med det samme,« sagde Walther, »saa er jeg af Vejen, Kaptajn Cuttle.«

»Tag dig en god lang Tur, min Gut,« raabte Kaptajnen efter ham. Walther vinkede bekræftende med Haanden og gik sin Vej.

Det var ikke nogen bestemt Vej; men han tænkte, han vilde gaa ud paa Markerne, hvor han kunde tænke over det ukendte Liv, der laa foran ham, og drømme i Ro, mens han hvilte sig under et eller andet Træ. Han kendte ingen bedre Marker end dem i Nærheden af Hampstead, og ingen bedre Vej derhen, end den der førte forbi Mr. Dombeys Hus.

Det var saa stateligt og mørk som nogen Sinde, da han gik forbi og saa op paa dets barske Facade. Gardinerne var alle rullede ned, men de øverste Vinduer stod vidt aabne, og den friske Vind bevægede Gardinerne, saa at de bølgede frem og tilbage, hvilket var det eneste Tegn paa Liv i hele Husets Ydre. Walther traadte sagte, medens han gik forbi, og var glad, da Huset laa en Dør eller to bag ham.

Da saa han sig tilbage, med den Interesse han altid havde følt for dette Sted, lige siden Eventyret med Barnet, der var blevet borte, og han saa særlig paa de øvre Vinduer. Medens han var saaledes optaget, kørte en Vogn for Døren, og en svær Gentleman i sort, med en tung Urkæde, steg ud og gik ind. Walther var ikke i Tvivl om, at det var en Læge, og han undrede sig over, hvem der mon var syg; men denne Opdagelse faldt ham først ind, da han havde gaaet et Stykke, tænkende paa andre Ting.

Skønt stadig paa det, som Huset havde mindet ham om; thi Walther glædede sig ved at tænke paa, at maaske kunde den Tid komme, da det smukke Barn, som altid havde været saa taknemlig imod ham og saa glad over at se ham siden, kunde interessere sin Broder for ham og forbedre hans Skæbne. Han holdt af at forestille sig dette — i dette Øjeblik mere, fordi det glædede ham at forestille sig, at hun vedblev at mindes ham, end for nogen jordisk Fordel, han kunde vinde; men en anden og mere ædruelig Tanke hviskede til ham, at hvis han levede da, vilde han være hinsides Havet og glemt; hun gift, rig, stolt, lykkelig. Der var ingen Grund til, at hun i en saadan forandret Tingenes Tilstand skulde tænke med mere Deltagelse paa ham, end paa et hvilket som helst Stykke Legetøj, hun havde haft. Nej, ikke engang med saa megen.

Alligevel idealiserede Walther i den Grad det smukke Barn, som han havde fundet vandrende paa de uvenlige Gader, og identificerede hende i den Grad med hendes uskyldige Taknemlighed hin Aften og den ligefremme og oprigtige Maade, hun udtrykte den paa, at han rødmede for sig selv over at han kunde nære en saa fornærmelig Tanke, som at hun nogen Sinde skulde kunne blive stolt. Paa den anden Side var hans Tanker af en saa fantastisk Art, at det syntes ham ikke mindre fornærmeligt at tænke sig hende som Kvinde; at tænke sig hende som noget som helst andet end den samme ukunstlede, blide, indtagende lille Skabning, som hun havde været i den gode Mrs. Browns Dage. Med ét Ord, Walther opdagede, at han ved i det hele taget at beskæftige sin Fornuft med Florence, blev han meget ufornuftig, og at han ikke kunde gøre noget bedre end at gemme hendes Billed i sin Sjæl som noget kosteligt, uopnaaeligt, uforanderligt og ubestemt — ubestemt i alt, undtagen i dets Magt til at volde ham Glæde og holde ham tilbage fra alt uværdigt som en Engels Haand.

Det blev en lang Tur, Walther tog sig over Markerne den Dag, medens han

lyttede til Fuglene og Søndagsklokkerne og den dæmpede Mumlen fra Byen og indaandede sød Vellugt; snart saa han ud mod den taagede Horisont, bag hvilken hans Rejse og hans Bestemmelsessted laa, snart saa han rundt paa det grønne engelske Græs og det hjemlige Landskab. Men han tænkte neppe én Gang tydeligt paa at rejse bort, og han syntes ørkesløs at skyde al Eftertanke fra sig, fra Time til Time, fra Minut til Minut, medens han dog gik og tænkte efter hele Tiden.

Walther havde ladet Markerne bag sig og traskede hjemefter i den samme adspredte Stemning, da han hørte et Raab fra en Mand, og derpaa en Kvindestemme, der højt kaldte ham ved Navn. Da han i sin Overraskelse hurtigt vendte sig, saa han, at en Hyrevogn, der kørte i den modsatte Retning, var stanset ikke langt fra ham, at Kusken saa sig tilbage fra sin Buk og gjorde Tegn til ham med sin Pisk, og at et ungt Fruentimmer indeni lænede sig ud ad Vinduet og vinkede meget energisk ad ham. Da han løb hen til Vognen, saa han, at det unge Fruentimmer var Miss Nipper, og at Miss Nipper var saa forstyrret, at hun næsten var ude af sig selv.

»Staggs Garden, Mr. Walther!« sagde Miss Nipper. »Vil De, hvad?«

»Hvad for noget?« udbrød Walther. »Hvad er der i Vejen?«

»Aa, Mr. Walther, Staggs Garden, saa er De rar!« sagde Susan.

»Se nu!« udbrød Kusken, der appellerede til Walther med et Slags triumferende Fortvivlelse. »Paa den Maade har den unge Dame nu taget paa Vej i en stiv Klokketime, og jeg har hvert Øjeblik maattet rykke baglængs ud af lukkede Gader, som hun *vilde* køre igennem. Jeg har haft mange Passagerer med dette her Køretøj i Aarenes Løb, men aldrig saadan en Passager som hende.«

»Vil De til Staggs' Gardens, Susan?« spurgte Walther.

»Naada! Om *hun* vil derhen! *Hvor er den?*« brummede Kusken.

»Jeg ved ikke, hvor den er,« udbrød Susan vildt. »Mr. Walther, jeg har været der engang selv, sammen med Miss Floy og vor stakkels kære Master Paul, den selv samme Dag, da de fandt Miss Floy i City, da hun blev væk for os, da vi gik hjem, Mrs. Richards og jeg, og en gal Tyr, og Mrs. Richards ældste, og skønt jeg er gaaet derhen senere, saa kan jeg ikke huske, hvor det er, jeg tror, det er sunket i Jorden. Aa, Mr. Walther, forlad mig ikke, Staggs' Garden, saa er De rar! Miss Floys lille Skat — vores alles Skat — den lille gode, hjærtensgode Master Paul! Aa, Mr. Walther!«

»Gode Gud!« udbrød Walther. »Er han meget syg?«

»Den smukke Blomst!« raabte Susan og vred sine Hænder, »har faaet den Idé, at han gerne vilde se sin gamle Amme, og jeg er kommet for at føre hende til hans Seng, Mrs. Staggs fra Polly Toodles Have, spørg dog en eller anden!«

Walther var i høj Grad bevæget over, hvad han havde hørt, og blev straks grebet af Susans Alvor, og da han nu havde hørt hendes Ærinde, kastede han sig over det med en saadan Iver, at Kusken havde nok at gøre med at følge ham i Hælene, da han løb i Forvejen og spurgte her og dér og alle Vegne om Vejen til Staggs Have.

Men der var intet saadant Sted som Staggs Gardens. Det var forsvundet fra Jorden. Dér, hvor de gamle, raadne Lysthuse engang havde staaet, hævede nu Paladser deres Hoveder, og Granitsøjler af et gigantisk Omfang aabnede en Udsigt til Jærnvejsverdenen paa den anden Side. Den usle, øde Grund, hvor Affald tidligere var blevet dynget op, var opslugt og forsvundet; og paa dens stinkende Plads var der nu Rækker af Pakhuse, fyldt med rigt Gods og kostbare Varer. De gamle Sidegyder var nu opfyldt af Fodgængere og Køretøjer af enhver Art; de nye Gader, der før forsagte var gaaet i Staa i Pløre og Hjulspor, dannede nu i sig selv Byer, der indesluttede heldbringende Bekvemmeligheder og Behageligheder, som aldrig

havde været kendte og som ingen havde tænkt paa, før de sprang ud i Livet. Broer, som ingen Steder havde ført hen, førte nu til Villaer, Haver, Kirker og sunde, offentlige Spadseregange. Husskeletter og Begyndelser til nye Gader var sprunget frem langs Banelinjen med selve Dampens Hurtighed og skød sig ud i Landet i et uhyre Tog.

Staggs Have var blevet rykket op med Rode. Men efter mange forgæves Forespørgsler fandt Walther, fulgt af Kusken og Susan, omsider en Mand, der engang havde boet i dette udslettede Land. Han kendte Toodle godt, sagde han. Hørte til Jærnbanen, ikke?«

»Jo, Sir, jo!« raabte Susan Nipper fra Vognvinduet.

»Hvor boede han nu?« spurgte Walther hurtigt.

Han boede i Jærnbaneselskabets egne Bygninger, anden Vej til Højre, ned gennem Gaarden, tværs over og saa til Højre igen. Det var Nummer elleve; de kunde ikke tage fejl af det; men hvis de gjorde det, saa behøvede de bare at spørge efter Toodle, Fyrbøderen, saa kunde hvem som helst vise dem, hvor hans Hus var. Ved dette uventede Held steg Susan skyndsomt ud af Vognen, tog Walthers Arm og gik aandeløs til, medens hun lod Vognen vente dér paa deres Tilbagekomst.

»Har den lille Dreng været længe syg, Susan?« spurgte Walther, medens de skyndte sig af Sted.

»Han har skrantet i nogen Tid, men ingen vidste hvor meget,« sagde Susan — og tilføjede skarpt: »Aa, disse Blimber's!«

»Blimbers?« gentog Walther.

»Paa en Tid som denne, Mr. Walther,« sagde Susan, »og naar der er saa megen alvorlig Nød at tænke paa, kunde jeg ikke tilgive mig selv, hvis jeg blev ved at være haard mod nogen, især da mod dem, som den lille kære Paul taler godt om; men jeg *kunde* nu ønske, at den Familie blev sat til at arbejde i stenet Jord for at lave nye Veje, og at Miss kom til at gaa forrest med Hakken!«

Saa trak Miss Nipper Vejret og gik hurtigere til end før, som om dette usædvanlige Ønske havde lettet hende. Walther, der i Øjeblikket ikke havde noget af sit eget Vejr at undvære, skyndte sig at følge hende uden at gøre flere Spørgsmaal, og i deres Utaalmodighed stormede de snart ind gennem en lille Dør og kom ind i en ren Dagligstue, fuld af Børn.

»Hvor er Mrs. Richards!« udbrød Susan Nipper og saa sig om. »Aa, Mrs. Richards, kom med mig, kære Ven!«

»Gud, er det ikke Susan!« udbrød Polly og rejste sig med sit ærlige Ansigt og sin moderlige Skikkelse midt i Flokken, i høj Grad forbavset.

»Jo, Mrs. Richards, det er mig,« sagde Susan, »og jeg vilde ønske, det ikke var det, skønt det maaske ikke lyder smigrende, men lille Master Paul er meget syg, og har sagt til sin Fader i Dag, at han gerne vilde se sin gamle Ammes Ansigt, og han og Miss Floy haaber, at De vil følge med mig — og Mr. Walther, Mrs. Richards — og glemme det skete og vise en Venlighed mod den søde kære lille, som tæres bort. Aa, Mrs. Richards, tæres bort!« Susan Nipper græd, og Polly udgød Taarer ved at se paa hende og høre, hvad hun sagde, og alle Børnene stimlede sammen om dem (indbefattet en hel Del nye Smaabørn); og Mr. Toodle, som netop var kommet hjem fra Birmingham og spiste sin Middagsmad af en Skaal, lagde Kniv og Gaffel fra sig og hjalp sin Kone i hendes Hat og Sjal, som hang bag Døren; saa klappede han hende paa Ryggen og sagde med mere faderlig Følelse end Veltalenhed: »Saa af Sted, Polly!«

Saa vendte de tilbage til Vognen, længe før Kusken ventede dem; og Walther hjalp Susan og Mrs. Richards ind, tog selv Plads paa Bukken, for at der ikke skulde ske flere Fejltagelser, og afleverede dem i god Behold i Forstuen i Mr. Dombeys Hus — hvor han lige fik set, at der laa en mægtig Blomsterkost, som mindede ham om en, Kaptajn Cuttle havde købt i hans Selskab samme Morgen. Han vilde have ventet for at faa noget mere at vide om den unge Patient, og han vilde have ventet saa længe,

det skulde være, for at se, om han kunde yde den mindste Tjeneste; men da han havde en pinlig Følelse af, at en saadan Opførsel af Mr. Dombey vilde blive anset for anmassende og paatrængende, gik han langsomt, bedrøvet og bekymret bort.

Han var ikke kommet fem Minutters Gang fra Døren, før en Tjener kom løbende efter ham og bad ham vende tilbage. Walther fulgte ham, saa hurtigt han kunde, og traadte ind i det skumle Hus med sørgelige Anelser.

Sekstende Kapitel.

Hvad Bølgerne altid sagde.

Paul havde aldrig rejst sig fra sin lille Seng. Han laa dér og lyttede til Larmen fra Gaderne, ganske stille; uden at bryde sig stort om, hvordan Tiden gik, men iagttagende det og iagttagende alt, hvad der foregik om ham, med opmærksomme Øjne.

Naar Solstraalerne trængte ind i hans Stue gennem de raslende Jalousier og sitrede paa den modsatte Væg ligesom gyldent Vand, saa vidste han, at det var ved at blive Aften, og at Himlen var rød og smuk. Naar Genskinnet døde bort, og Mørket sneg sig op over Væggen, saa han det blive dybere og dybere, til det blev Nat. Saa tænkte han paa, hvordan de lange Gader var prikkede af Lygter, og hvordan de fredelige Stjærner lyste ovenover. Hans Fantasi havde en underlig Tilbøjelighed til at vandre ned til Floden, som han vidste løb gennem den store By; og saa tænkte han paa, hvor sort den var, og hvor dyb den maatte se ud, naar den afspejlede Stjærnernes Hærskare — og mere end alt dette paa, hvor vedholdende den rullede af Sted for at møde Havet.

Naar det blev senere paa Aftenen, og Fodtrinene paa Gaderne blev saa sjældne, at han kunde høre dem komme, tælle dem, naar de stansede, og høre dem svinde i det hule Fjærne, da kunde han ligge og stirre paa den mangefarvede Ring om Lyset og vente taalmodigt paa Dagen. Hans eneste Uro var den raske, rivende Flod. Somme Tider følte han sig tvunget til at stanse den — stemme imod den med sine Barnehænder — eller spærre den Vejen med Sand — og naar han saa saa den uimodstaaeligt komme, skreg han! Men et Ord af Florence, der altid var ved hans Side, bragte ham til sig selv, saa lænede han sit stakkels Hoved mod Florences Bryst, fortalte hende sin Drøm, og smilte.

Naar Dagen atter begyndte at gry, ventede han paa Solen; og naar dens muntre Lys begyndte at tindre i Stuen, udmalede han sig de høje Kirketaarne, der hævede sig op imod Morgenhimlen, den vaagnende By, der atter kastede sig ud i Livet, Floden, der rullede glitrende af Sted (men stadig lige hurtigt) og ude paa Markerne den glinsende Dug. Kendte Lyde og Raab steg efterhaanden dernede i Gaden, Husets Tjenestefolk kom op og fik travlt, Ansigter kiggede ind ad Døren, og Stemmer spurgte sagte hans Plejersker, hvordan han havde det. Paul svarede altid for sig selv: »Jeg har det bedre. Mange Tak, jeg har det meget bedre. Sig Fader det!«

Lidt efter lidt blev han træt af Dagens Uro, Vognenes Larm og Menneskene, der gik forbi; og saa kunde han falde i Søvn, eller atter blive grebet af

Rastløhed og Uro for den brusende Flod — Barnet kunde neppe sige, om det var i hans sovende eller vaagne Øjeblikke. »Aa, vil den da aldrig stanse, Floy?« kunde han somme Tider spørge hende. »Jeg tror, den fører mig bort med sig.«

Men Floy kunde altid berolige ham; og det var hans daglige Glæde at faa hende til at lægge sit Hoved paa hans Pude og hvile sig lidt.

»Du vaager altid over mig, Floy. Lad mig nu vaage over dig!« Saa stoppede de ham op med Puder i en Krog af Sengen, og dér lænede han sig saa tilbage, medens hun laa ved Siden af ham; ofte bøjede han sig frem for at kysse hende og hviskede til dem, der var i Nærheden, at hun var træt, og at hun havde siddet oppe saa mange Nætter hos ham.

Saaledes tog den blussende Dag med dens Hede og Lys lidt efter lidt af, og atter dansede det gyldne Vand paa Væggen.

Han blev tilset af ikke mindre end tre værdige Doktores — de plejede at samles neden under og komme op sammen — og Stuen var saa stille, og Paul iagttog dem saa nøje (skønt han aldrig spurgte nogen, hvad de sagde) at han endogsaa kendte Forskel paa deres Ures Lyd. Men hans Interesse koncentrerede sig om Sir Parker Peps, der altid satte sig ved Siden af hans Seng. Thi Paul havde hørt dem sige for længe siden, at denne Gentleman havde været hos hans Moder, da hun sluttede Florence i sine Arme og døde. Og han kunde ikke glemme det nu. Han holdt af ham for det. Han var ikke bange.

Menneskene rundt om ham forandrede sig lige saa uforklarligt som hin første Aften hos Doktor Blimbers — undtagen Florence; Florence forandrede sig aldrig — og hvad der havde været Sir Parker Peps, var nu hans Fader, der sad med Hovedet støttet i sin Haand. Gamle Mrs. Pipchin, der døsede i en Lænestol, forandrede sig ofte til Miss Tox eller hans Tante; og det morede Paul at lukke sine Øjne og se, hvad der saa vilde ske. Men denne Skikkelse med Haanden under Hovedet vendte saa ofte tilbage, og blev siddende saa længe, og sad saa stille og højtideligt, uden nogen Sinde at tale eller blive tiltalt, og sjældent hævende sit Ansigt, at Paul saa smaat begyndte at undre sig over, om den ogsaa var virkelig, og med Frygt saa den sidde dér om Natten.

»Floy!« sagde han. »Hvad *er* det?«

»Hvor, kæreste?«

»Dér! Ved Foden af Sengen.«

»Dér er ikke noget dér, undtagen Fader.«

Skikkelsen hævede sit Hoved og rejste sig, kom hen til Siden af Sengen og sagde: »Min egen Dreng! Kender du mig ikke?«

Paul saa den ind i Ansigtet og tænkte: var det hans Fader? Men Ansigtet, som han syntes var saa forandret, skælvede, medens han stirrede paa det, som i Smerte, og før han kunde række begge sine Hænder ud og tage Skikkelsen imellem dem og drage den ned til sig, vendte den sig hurtigt bort fra den lille Seng og gik ud af Døren.

Paul saa paa Florence med bankende Hjærte, men han vidste, hvad hun vilde sige, og stansede hende med sit Ansigt mod hendes Læber. Næste Gang, han saa Skikkelsen sidde ved Fodenden af Sengen, kaldte han paa den.

»Vær ikke saa bedrøvet for min Skyld, kære Fader! Jeg er sandelig fuldkommen lykkelig!«

Hans Fader kom hen og bøjede sig ned over ham — hurtigt, uden først at stanse ved Sengekanten — og Paul tog ham om Halsen og gentog flere Gange meget inderligt disse Ord for ham; og aldrig saa Paul ham oftere i sin Stue, enten det var Dag eller Nat, uden at han sagde: »Vær ikke saa bedrøvet for mig, jeg er fuldkommen lykkelig!« Dette var Begyndelsen til, at han altid om Morgenen sagde, at han havde det meget bedre, og at de skulde sige hans Fader det.

Hvor mange Gange det gyldne Vand dansede paa Væggen; hvor mange Nætter den mørke, mørke Flod rullede mod Havet paa Trods af ham, det talte Paul

aldrig om, det søgte han aldrig at faa at vide. Hvis den Kærlighed — eller hans Følelse af den — kunde blive større, saa var de mere kærlige, og han mere taknemlig, for hver Dag; men om det var mange Dage eller faa, derpaa syntes der nu kun at ligge liden Vægt for den blide Dreng.

En Aften havde han tænkt paa sin Moder, og hendes Billede i Salen nedenunder, og han havde tænkt, at hun maatte have elsket Florence højere, end hans Fader gjorde, siden hun havde holdt hende i sine Arme, da hun følte, at hun skulde dø — thi selv han, hendes Broder, der elskede hende saa højt, kunde ikke have haft noget højere Ønske end det. Denne Række af Tanker fik ham til at spørge, om han nogen Sinde havde set sin Moder, for han kunde ikke huske, om de havde sagt ja eller nej, da Floden løb meget hurtigt og forvirrede hans Tanke.

»Floy, har jeg nogen Sinde set Moder?«

»Nej, min Skat, hvorfor?«

»Har jeg nogen Sinde set et kærligt Ansigt, lige som Moders, se ned paa mig, da jeg var ganske lille, Floy?«

Han spurgte vantro, som saa han i et Syn et eller andet Ansigt for sig.

»Ja, kære.«

»Hvis, Floy?«

»Din gamle Ammes. Ofte.«

»Og hvor er min gamle Amme?« sagde Paul. »Er hun ogsaa død? Floy, er vi *alle* døde, undtagen du?«

Der blev Røre i Værelset et Øjeblik — længere, maaske; men det syntes ikke at vare længere — saa blev alt stille igen; og Florence sad med et ganske farveløst Ansigt, men smilende, og støttede hans Hoved med sin Arm. Hendes Arm skælvede stærkt.

»Vis mig din gamle Amme, Floy, hvad?«

»Hun er ikke her, min Skat. Hun skal komme i Morgen.«

»Tak, Floy!«

Med disse Ord lukkede Paul sine Øjne og faldt i Søvn. Da han vaagnede, var Solen højt paa Himlen, og Dagen var klar og varm. Han laa lidt og saa paa Vinduerne, der stod aabne, medens Jalousierne raslede i Lufttrækket og bølgede frem og tilbage; saa sagde han: »Floy, er det nu i Morgen? Er hun kommet?«

Det lod til, at en gik ud for at kalde paa hende. Maaske var det Susan. Da Paul havde lukket sine Øjne igen, syntes han, at han hørte hende sige, at hun snart skulde være tilbage; men han lukkede dem ikke op for at se ad. Hun holdt sit Ord — maaske havde hun slet ikke været borte — men det næste, der skete, var en Lyd af Trin paa Trappen, og da vaagnede Paul — vaagnede baade med Sjæl og Legeme — og satte sig over Ende i Sengen. Nu saa han dem omkring sig. Der var ingen graa Taage for dem, som der somme Tider havde været om Natten. Han kendte dem hver en, og kaldte dem ved deres Navn.

»Og hvem er det? Er det min gamle Amme?« sagde Barnet og betragtede med et straalende Smil en Skikkelse, der kom ind.

Ja, ja. Ingen anden Fremmed vilde have udgydt disse Taarer ved Synet af ham og kaldt ham sin kære Dreng, sin smukke Dreng, sit eget, stakkels, hentærede Barn. Ingen anden Kvinde vilde være sunket ned ved hans Seng og have løftet hans afmagrede Haand og trykket den til sine Læber og sit Bryst, som en, der havde Ret til at kærtegne den. Ingen anden Kvinde vilde saaledes have forglemt alle dér undtagen ham og Floy og været saa fuld af Ømhed og Medlidenhed.

»Floy, det er det kærlige, gode Ansigt!« sagde Paul. »Jeg er saa glad ved at se det igen. Gaa ikke bort, gamle Amme! Bliv her! «

Hans Sanser var alle skærpede, og han hørte et Navn, han kendte.

»Hvem var det, som sagde Walther?« spurgte han og saa sig om. »Der var en, der sagde Walther. Er han her? Jeg vilde forfærdelig gerne se ham.«

Ingen svarede straks; men snart sagde hans Fader til Susan: »Kald ham saa tilbage! Lad ham komme op!« Efter en

kort Forventningens Tid, under hvilken han med smilende Interesse og Forundring saa paa sin Amme, og saa, at hun ikke havde glemt Floy, blev Walther ført ind i Stuen. Hans aabne Ansigt og Væsen, og hans muntre Øjne, havde altid gjort ham kær for Paul; og da Paul saa ham, rakte han sin Haand ud og sagde: »Farvel!«

»Farvel, mit Barn!« udbrød Mrs. Pipchin og skyndte sig hen til Hovedgærdet af hans Seng. »Vel ikke Farvel?«

Et Øjeblik saa Paul paa hende med det tankefulde Ansigt, hvormed han saa ofte havde stirret paa hende i sin Krog ved Kaminen. »Aa jo,« sagde han mildt. »Farvel! Kære Walther, farvel!« — og han vendte sit Hoved om mod det Sted, hvor han stod, og rakte atter sin Haand frem. »Hvor er Fader?«

Han følte Faderens Aande paa sin Kind, før Ordene var kommet fra hans Læber.

»Tænk paa Walther, kære Fader,« hviskede han og saa ham ind i Ansigtet. »Tænk paa Walther. Jeg holdt meget af Walther!« Hans svage Haand vinkede i Luften, som om den raabte Farvel til Walther engang endnu.

»Læg mig nu ned,« sagde han, »og Floy, kom tæt hen til mig og lad mig se paa dig!«

Søster og Broder slyngede deres Arme om hinanden, og det gyldne Lys kom strømmende ind over dem.

»Hvor hurtigt Floden løber mellem sine grønne Bredder og Sivene, Floy! Men den er meget nær ved Havet! Jeg hører Bølgerne! De sagde altid saadan!

Snart efter sagde han, at Baadens Bevægelse paa Strømmen lullede ham til Ro. Hvor Bredderne var grønne nu, hvor Blomsterne, der voksede paa dem, skinnede, og hvor Sivene var høje! Nu var Baaden ude paa Havet, men den gled jævnt fremad. Og nu var der en Kyst foran ham. Hvem var det, der stod paa Bredden? —

Han foldede sine Hænder, som han plejede at gøre, naar han bad. Han tog ikke sine Arme bort for at gøre det, men de saa ham folde dem saaledes bag hendes Hals.

»Moder ligner dig, Floy. Jeg kan kende hende paa hendes Ansigt! Men sig dem, at Billedet paa Trappegangen i Skolen ikke er guddommeligt nok. Lyset omkring Hovedet skinner paa mig, mens jeg sejler!«

Den gyldne Krusning paa Væggen kom igen, og intet andet rørte sig i Værelset. Den gamle, gamle Skik! Den Skik, der kom med vore første Klæder, og vil vare uforandret ved, indtil vor Slægt har gennemløbet sin Bane, og det udstrakte Firmament bliver rullet sammen som et Stykke Papir. Den gamle, gamle Skik — Døden!

Tak Gud, alle I, som ser det, for den endnu ældre Skik: Udødeligheden! Og se paa os, I Engle af unge Børn, med Blikke, der ikke er ganske fremmede, naar den hurtige Flod bærer os ud til Oceanet!

Syttende Kapitel.

Kaptajn Cuttle udretter lidt for de unge Mennesker.

Det var for at udnytte det forbavsende Talent til at lægge dybe og uransagelige Planer, (som han var ganske overbevist om, at han af Naturen var begavet med, hvilket ikke er usædvanligt hos Folk, hvis Enfoldighed er let gennemskuelig) at Kaptajn Cuttle var gaaet til Mr. Dombeys Hus paa hin begivenhedsrige Søndag, hele Tiden blinkende med Øjnene, for at give sin overflødige Kløgtighed Luft, og havde fremstillet sig i Ankelskoenes fulde Glans for Towlinsons Øjne. Da Kaptajn Cuttle af dette Individ hørte om den truende Ulykke, til sin store Bestyrtelse, listede han i sin Fintfølelse ganske forvirret af igen, idet han blot overrakte Buketten som et lille Tegn paa sin Deltagelse, og efterlod sine ærbødige Hilsener til Familien i Almindelighed, hvortil han føjede et Haab om, at de vilde holde godt op til Vinden under de forhaandenværende Omstændigheder, og en venskabelig Meddelelse om, at han vilde »se ind igen« i Morgen.

Kaptajnens Hilsener blev der aldrig hørt noget til. Kaptajnens Buket laa i Forstuen hele Natten, og den næste Morgen blev den fejet paa Møddingen; og Kaptajnens snedige Anslag blev saaledes indviklet i samme Katastrofe som større Forhaabninger og stoltere Planer og knust til Atomer. Ganske som naar en Lavine vælter en Bjærgskov, og Krat og Buske maa lide samme Skæbne som Træerne, og alle omkommer sammen.

Da Walther Søndag Aften kom hjem fra sin lange Tur og dens mindeværdige Slutning, var han i Begyndelsen altfor optaget af de Nyheder, han havde at bringe dem, og af den Bevægelse, der naturligt var blevet vækket i hans Bryst ved den Scene, han havde oplevet, til at opdage enten at hans Onkel øjensynligt var ubekendt med den Meddelelse, Kaptajnen havde paataget sig at bringe ham, eller at Kaptajnen gjorde Tegn til ham med sin Krog for at advare ham mod at berøre Emnet.. Ikke fordi Kaptajnens Signaler var videre forstaaelige, hvor opmærksomt de end iagttoges. Thi ligesom hine kinesiske Vismænd, der siges under deres Forhandlinger at skrive visse lærde Ord, som det er ganske umuligt at udtale, i Luften, beskrev Kaptajnen saadanne Sving og Snirkler, at neppe nogen, der ikke forud kendte hans Hemmelighed, kunde have forstaaet dem.

Da Kaptajn Cuttle fik at vide, hvad der var sket, opgav han imidlertid disse Forsøg, da han forstod, hvor ringe Udsigt der nu var til at faa en lille hyggelig Passiar med Mr. Dombey, før Walther skulde rejse. Men idet han med et skuffet Ansigt tilstod for sig selv, at Sol Gills maatte have det at vide, og at Walther maatte rejse, nærede han dog stadig en urokket Tillid til, at han, Ned Cuttle, var den rette Mand for Mr. Dombey, og at der ikke behøvedes andet, end at de to kom sammen, for at bringe Walthers Skæbne paa det rene. For Kaptajnen kunde aldrig glemme, hvor godt han og Mr. Dombey var kommet ud af det i Brighton; hvor præcist hver af dem havde stukket et Ord ud i rette Øjeblik, hvor nøjagtigt de havde taget Maal af hinanden, eller hvordan Ned Cuttle i den første Knibe var kommet frem med sin Ressourcer og havde bragt Samtalen til den ønskede Afslutning. Af alle disse Grunde trøstede Kaptajnen sig med at tænke paa, at skønt Ned Cuttle ved Omstændighedernes Tryk for Øjeblikket var tvunget til at »ligge bi«, næsten til ingen Nytte, saa vilde Ned nok indhente det i rette Tid for fulde Sejl og rive alt med, hvad der kom ham i Vejen.

Under Paavirkning af denne godmodige Illusion gik Kaptajn Cuttle endog

saa vidt, at han, medens han sad og saa paa Walther og med en Taare paa sin Skjortekrave lyttede til, hvad han beretted, ved sig selv overvejede, om det ikke vilde være høfligt og klogt, naar han traf sammen med Mr. Dombey, at indbyde ham til at komme og spise Lammesteg paa Brigplace en Dag, han selv kunde bestemme, og saa gaa ind paa Spørgsmaalet om hans unge Vens Udsigter ved et selskabeligt Glas. Men Mrs. Mac Stingers paalidelige Humør, og Muligheden af, at hun under et saadant Gilde kunde slaa sig ned i Gangen og dér komme med Grovheder, virkede som en Dæmper paa Kaptajnens gæstfri Tanker og bragte ham til at opgive dem.

Een Ting blev ganske klar for Kaptajnen, medens Walther sad tankefuldt over sin urørte Middagsmad og dvælede ved alt, hvad der var sket; nemlig at omend Walthers Beskedenhed hindrede ham selv i at forstaa det, saa var han, saa at sige, et Medlem af Mr. Dombeys Familie. Han var i egen Person kommet i Berøring med den Begivenhed, han skildrede saa gribende, han var blevet husket ved Navn og anbefalet i nøje Forbindelse med den, og hans Skæbne maatte have en særlig Betydning i hans Principals Øjne. Hvis der i Kaptajnen lurede nogen som helst Tvivl om disse Slutninger, saa nærede han i hvert Fald ikke mindste Tvivl om, at de var gavnlige for Instrumentmagerens Sindsro. Derfor benyttede han sig af et saa gunstigt Øjeblik til at meddele sin gamle Ven det vestindiske Budskab som en usædvanlig Forfremmelse, idet han erklærede, at han for sin Part med Glæde vilde holde hundrede Tusinde Pund (hvis han havde dem) paa, at Walther vandt i det lange Løb, og at han ikke tvivlede paa, at en saadan Anbringelse vilde give et smukt Overskud.

Solomon Gills blev i Begyndelsen som bedøvet af denne Meddelese, der faldt ned i den lille Dagligstue som et Lyn og hærgede Arnen frygteligt. Men Kaptajnen lod saa gyldne Udsigter spille for hans taagede Blik, antydede saa hemmelighedsfulde Whittingtonske Følger, lagde et saadant Eftertryk paa, hvad Walther nylig havde fortalt dem, og paaberaabte sig det saa tillidsfuldt som en Bekræftelse paa sine Forudsigelser, og som et stort Skridt hen imod Virkeliggørelsen af det romantiske Sagn om den elskelige Peg, at han forvirrede den gamle Mand. Walther for sin Part lod som han var saa fuld af Haab og Iver, og saa sikker paa snart at komme hjem igen, og understøttede Kaptajnen med saa udtryksfuld en Rysten paa Hovedet og Gniden sig i Hænderne, der først saa paa ham, og saa paa Kaptajnen, begyndte at tro, at han burde være henrykt.

»Men jeg er bagud for Tiden, ser I,« bemærkede han undskyldende, medens han nervøst førte sin Haand ned over den hele Række blanke Knapper i sin Kjole, og saa op igen, som om de var Perler, og han talte dem to Gange efter — »og jeg vilde hellere have min kære Dreng her. Det er en gammeldags Mening, er jeg vis paa. Han har altid holdt af Søen. Han er« — og han saa tankefuldt paa Walther — »han er glad over, at han skal rejse.«

»Onkel Sol,« udbrød Walther hurtigt, »hvis han siger det, saa vil jeg *ikke* rejse. Nej, Kaptajn Cuttle, jeg vil ikke. Hvis min Onkel tror, at jeg kunde være glad over at forlade ham, om jeg saa skulde udnævnes til Guvernør over alle Øerne i Vestindien, saa er det nok. Jeg er nagelfast.«

»Wal'r, min Gut,« sagde Kaptajnen. »Rolig! Sol Gills, tag en Observation af Deres Nevø.«

Den gamle Mand fulgte med Øjnene den majestætiske Bevægelse, Kaptajnen gjorde med sin Krog, og saa paa Walther.

»Her er en vis Skude,« sagde Kaptajnen, med en stolt Følelse af, hvor højt han hævede sig med denne Lignelse, »som skal ud paa en vis Rejse. Hvilket Navn staar der uudslettelig paa denne Skude? Er det Gay? eller,« sagde Kaptajnen og hævede sin Stemme,

som om han vilde sige: læg nu Mærke til, hvad jeg siger! — »eller er det Gills?«

»Ned,« sagde den gamle Mand, trak Walther hen ved Siden af sig og stak kærligt sin Arm ind under hans, »jeg ved det. Jeg ved det. Naturligvis ved jeg, at Walther altid tænker mere paa mig end paa sig selv. Det er jeg vis paa. Naar jeg siger, at han er glad over at rejse, saa mener jeg, at jeg haaber, han er det. Hvad? Ser De, Ned, og du ogsaa, Walther, min kære Dreng, dette er nyt og uventet for mig; og jeg er bange for, at det, at jeg er bagud for Tiden og fattig stikker bag ved det. Er det virkelig en Lykke for ham?« sagde den gamle Mand og saa bekymret fra den ene til den anden. »Virkelig og paalidelig? Er det? Jeg kan forsone mig med næsten alting, der betyder Fremgang for Walther, men jeg vil ikke have, at Wally skal paadrage sig nogen Skade for min Skyld eller skjule noget for mig. De, Ned Cuttle!« sagde den gamle Mand og saa lige paa Kaptajnen til denne Diplomats øjensynlige Forvirring. »Handler De aabent mod Deres gamle Ven? Tal ud, Ned Cuttle. Stikker der noget bagved? Bør han tage af Sted? Hvordan har De først faaet det at vide, og hvorfor?«

Da det var en Strid mellem Hengivenhed og Selvfornægtelse, greb Walther med ubeskrivelig Virkning ind for at hjælpe Kaptajnen; og ved forenede Kræfter forsonede de saa nogenlunde gamle Sol Gills med Planen ved at blive ved med at snakke; eller rettere sagt, de forvirrede ham i den Grad, at intet stod klart for hans Sjæl, ikke engang Skilsmissens Smerte.

Han fik ikke megen Tid til at overveje Sagen; thi allerede den næste Dag modtog Walther fra Disponenten Mr. Carker de nødvendige Kreditiver til sin Rejse og Udstyrelse, tillige med den Underretning, at »Sønnen og Arvingen« vilde sejle om fjorten Dage, eller senest en Dag eller to derefter. Under de forjagede Forberedelser, som Walther med Vilje forøgede saa meget som muligt, mistede den gamle Mand den Smule Herredømme over sig selv, han overhovedet havde; og saaledes nærmede Tiden for Afrejsen sig hurtigt.

Kaptajnen, som ikke forsømte at skaffe sig Underretning om alt, hvad der foregik, ved at udspørge Walther fra Dag til Dag, saa hvordan Tiden til hans Afrejse stadig kom nærmere, uden at der tilbød sig, eller syntes at ville tilbyde sig, en Lejlighed til at komme til en bedre Forstaaelse af hans Stilling. Det var først efter mange Overvejelser over denne Kendsgerning, og megen Grublen over dette uheldige Sammenstød af Omstændigheder, at Kaptajnen fik en lys Idé. Sæt, at han aflagde Mr. Carker et Besøg og prøvede paa at faa at vide hos *ham*, hvor Landet virkelig laa!

Kaptajn Cuttle syntes overmaade godt om denne Tanke. Den kom over ham i et Inspirationens Øjeblik, medens han røg sig en tidlig Pibe efter Frokost paa Brig Place; og den var Tobakken værdig. Det vilde berolige hans Samvittighed, der var retskaffen nok, og som var blev lidt foruroliget ved, hvad Walther havde betroet ham, og ved hvad Sol Gills havde sagt; og det vilde være en dyb, klog Venskabshandling. Han vilde sondere Mr. Carker omhyggeligt og sige meget eller lidt, ganske efter hvad han læste sig til i denne Gentlemans Karakter, og efter som han opdagede, at de kom godt ud af det sammen eller det modsatte.

Følgelig tog Kaptajn Cuttle atter sine Ankelsko og sin Sørgebroche paa og begav sig ud paa sin anden Ekspedition, uden at behøve at frygte for at møde Walther, som han vidste var hjemme og pakke ind. Han købte sig ikke nogen forsonende Blomsterkost ved denne Lejlighed, da han skulde til et Forretningssted; men han stak en lille Solsikke i sit Knaphul for at give sig et behageligt landligt Anstrøg; og med den og sin knortede Stok og sin blanke Hat stilede hans løs paa Dombey og Søns Kontorer.

Efter at have drukket sig et Glas Rom

og Vand i et Værtshus i Nærheden for at samle sine Tanker, styrtede Kaptajnen ned gennem Strædet, for at dets gode Virkninger ikke skulde fordampe, og fremstillede sig pludselig for Mr. Perch.

»Kammerat,« sagde Kaptajnen i en overtalende Tone. »En af Deres overordnede hedder Carker.«

Mr. Perch indrømmede det, med lod ham forstaa, som det var hans Pligt, alle hans Ovorordnede var optagne, og at man aldrig mere ventede, de skulde faa Tid.

»Hør her,« sagde Kaptajnen ind i Øret paa ham. »Mit Navn er Kaptajn Cuttle.«

Kaptajnen vilde blidt have haget Perch fast til sig, men Mr. Perch undveg Forsøget, ikke saa meget med Hensigt, som forskrækket ved den pludselige Tanke, at hvis et saadant Vaaben pludselig blev vist Mrs. Perch, kunde det, i hendes nuværende Tilstand, blive ødelæggende for denne Dames Forhaabninger.

»Hvis De bare vil være saa god at melde Kaptajn Cuttle, naar De kan se Deres Snit,« sagde Kaptajnen, »saa venter jeg.«

Med disse Ord satte Kaptajnen sig paa Mr. Perchs Hylde, tog sit Lommetørklæde ud af Pulden paa sin blanke Hat, som han klemte mellem sine Knæ (uden at skade dens Form, for ingen menneskelig Magt kunde bøje den), gned hele sit Hoved godt igennem, og syntes saa at være forfrisket. Derefter ordnede han sit Haar med Krogen og sad og saa sig om i Kontoret, idet han betragtede Kontoristerne med en tilfreds Mine.

Kaptajnens Sindsligevægt var saa uigennemtrængelig, og han var i det hele et saa gaadefuldt Væsen, at Budet Perch trak i Land.

»Hvilket Navn var det, De sagde?« spurgte Mr. Perch og bøjede sig ned over ham, som han sad dér paa Hylden.

»Kaptajn Cuttle,« kom det med en dyb, hæs Hvisken.

»Ja saa,« sagde Mr. Perch i samme Tone, for den smittede ham, saa han kunde ikke andet, saa stærkt Indtryk gjorde Kaptajnen med sit diplomatiske Væsen. »Jeg skal se, om han er ledig nu. Jeg ved det ikke. Maaske har han Tid et Minut.«

»Godt, godt, min Gut, jeg skal ikke opholde ham længere end et Minut,« sagde Kaptajnen og nikkede vægtigt ud af den Vigtighed, han følte i sig. Perch vendte snart tilbage og sagde: »Vil Kaptajn Cuttle følge med denne Vej.«

Disponenten Mr. Carker stod paa Kamintæppet foran den tomme Kamin, og saa — ikke særlig opmuntrende — paa Kaptajnen, da han traadte ind.

»Mr. Carker?« sagde Kaptajn Cuttle.

»Jeg tror det,« sagde Mr. Carker og viste alle sine Tænder.

Kaptajnen syntes godt om, at han svarede med et Smil; det gjorde et behageligt Indtryk. »Ser De,« begyndte Kaptajnen, idet han langsomt lod sine Øjne rulle rundt i den lille Stue og tog Overblik over saa meget af den, som hans Skjortekrave tillod. »Jeg er en søfarende Mand selv, Mr. Carker, og Wal'r, som er indskrevet her, er næsten som en Søn af mig.«

»Walther Gay?« sagde Mr. Carker og viste atter sine Tænder.

»Walther Gay, ja,« svarede Kaptajnen. »Rigtig!« Kaptajnens Væsen viste varm Paaskønnelse af Mr. Carkers hurtige Opfattelse. »Jeg er en fortrolig Ven af ham og hans Onkel. Maaske,« sagde Kaptajnen, »har De hørt Deres Chef nævne mit Navn? — Kaptajn Cuttle.«

»Nej!« sagde Mr. Carker og viste Tænder i endnu større Udstrækning end før.

»Godt,« fortsatte Kaptajnen. »Jeg har Fornøjelsen af hans Bekendtskab. Jeg gjorde ham min Opvartning dernede paa Kysten af Sussex sammen med min unge Ven Wal'r, da — kort sagt, da der trængtes til en lille Hjælp.« Kaptajnen nikkede paa en Maade, der paa én Gang var hyggelig, naturlig og utvungen. »Jeg er vis paa, De husker det?«

»Jeg tror,« sagde Mr. Carker, »at jeg havde den Ære at ordne den Forretning.«

»Vist saa!« svarede Kaptajnen. »Rigtigt igen! Det havde De. Nu har jeg taget mig den Frihed at komme her —«

»Vil De ikke sidde ned?« sagde Mr. Carker smilende.

»Mange Tak,« sagde Kaptajnen og benyttede sig af Tilbudet. »En Mand klarer maaske en Samtale bedre fra sig, naar han sidder ned. Vil De ikke tage en Stol selv?«

»Nej, ellers Tak,« sagde Disponenten, der — maaske af Vane fra Vinteren — stod med Ryggen til Kaminen og saa ned paa Kaptajnen med et Øje paa hver Tand og hver Gumme. »De har taget Dem den Frihed, vilde De sige — skønt det ikke er nogen Frihed —«

»Hjærtelig Tak, min Gut,« svarede Kaptajnen, »— at komme her for min Ven Wal'rs Skyld. Sol Gills, hans Onkel, er en videnskabelig Mand; og i Videnskaben kan man regne ham for en Klipper. Men han er ikke saadan, hvad jeg vilde kalde Navigator — han er ikke praktisk. Walther er saa brillant en Gut, som nogen Sinde har gaaet paa to Ben; men han har én lille Skavank, og det er Beskedenhed. Se, hvad jeg nu kunde ønske at sige Dem,« sagde Kaptajnen, idet han sænkede Stemmen og talte i en Slags fortrolig Brummen, »saadan paa en venskabelig Maade, og ganske mellem Dem og mig og for min egen private Regning, indtil Deres Chef faar drejet en Kende bi, saa jeg kan komme paa Siden af ham, det er dette. — Er al Ting i Orden her, og lægger Wal'r ud for god Vind?«

»Hvad mener nu De, Kaptajn Cuttle?« sagde Carker, idet han samlede sine Kjoleskøder og stillede sig bedre til Rette. »*De* er en praktisk Mand; hvad mener De?«

Hvor skarpt og udtryktsfuldt det Blik var, som Kaptajnen spilede op til Svar, det kunde kun de tidligere omtalte uudsigelige kinesiske Ord udtrykke.

»Naa,« sagde Kaptajnen, i høj Grad opmuntret, »hvad mener De? Har jeg Ret eller Uret?«

Saa meget havde Kaptajnen udtrykt i sit Blik, fordi han var gjort dristig og ansporet af Mr. Carkers smilende Høflighed, at han følte sig i Stand til at gøre dette Spørgsmaal lige saa godt, som om han udførligt havde udtalt sin Mening.

»Ret,« sagde Mr. Carker. »Det tvivler jeg ikke om.«

»Ud for en fin Vind altsaa,« udbrød Kaptajnen.

Mr. Carker smilede samtykkende.

»Vinden ret agter ind og fuldt op af den,« fortsatte Kaptajnen.

Mr. Carker smilede atter samtykkende.

»Ja, ja,« sagde Kaptajn Cuttle, i høj Grad lettet og fornøjet. »Jeg vidste godt nok, hvor det bar hen; jeg sagde det til Wal'r. Mange Tak, mange Tak!«

»Gay har glimrende Udsigter,« bemærkede Mr. Carker og spærrede Munden endnu videre op. »Hele Verden for sig.«

»Hele Verden, og en Kone ogsaa, som Ordet gaar,« svarede den henrykte Kaptajn.

Ved Ordet Kone (der var sluppet ham ud af Munden) stansede Kaptajnen, spilede atter Øjnene op, satte sin blanke Hat paa Enden af den knortede Stok, snurrede den rundt og skævede hen til sin stadig smilende Ven.

»Jeg turde vædde et Glas gammelt Jamaica,« sagde Kaptajnen og saa vist paa ham, »paa, at jeg ved, hvad De smiler af.«

Mr. Carker sagde Top og smilede endnu mere.

»Det kommer vel ikke videre?« sagde Kaptajnen og gav Døren et Knubs med sin knortede Stok for at overbevise sig om, at den var lukket.

»Ikke en Tomme,« sagde Mr. Carker.

»De tænker maaske paa et stort F?« sagde Kaptajnen.

Mr. Carker benægtede det ikke.

»Og saa noget som et L,« sagde Kaptajnen, »og et O.«

Mr. Carker smilede stadig.

»Har jeg Ret igen?« spurgte Kaptajnen hviskende, medens den røde Stribe om hans Pande svulmede i hans triumferende Glæde.

Da Mr. Carker til Svar stadig smilede, og nu nikkede samtykkende, rejste

Kaptajn Cuttle sig og trykkede ham i Haanden, idet han varmt forsikrede ham, at de laa paa samme Bov, og at han, Cuttle, hvde holdt den Kurs hele Tiden. »Han lærte hende at kende,« sagde Kaptajnen med al den Hemmelighedsfuldhed og Alvor, som Emnet krævede, »paa en usædvanlig Maade — De husker nok, han fandt hende paa Gaden, da hun var en lille Pige — han har holdt af hende lige siden, og hun af ham, saa meget som to saa unge kan. Vi har altid sagt, Sol Gills og mig, at de var som skabt for hinanden.«

En Kat, eller en Abe, eller en Hyæne, eller et Dødningehoved kunde ikke have vist Kaptajnen flere Tænder paa én Gang, end Mr. Carker viste ham paa dette Punkt af deres Samtale.

»Der er almindelig Drift den Vej,« sagde den lykkelige Kaptajn. »Vind og Vand sætter i den Retning, ser De. Se nu, at han var til Stede forleden Dag!«

»Meget gunstigt for hans Forhaabninger,« sagde Mr. Carker.

»Og se, om han ikke bliver slæbt frem i Kølvandet af den Dag!« vedblev Kaptajnen. »Hvad kan slaa ham ud af Kurs nu?«

»Intet,« svarede Mr. Carker og gav hans Haand et nyt Tryk. »Ingenting nej. Saa! Støt! Der er en Søn død; en smuk lille Skabning. Ikke?«

»Jo, der er en Søn død,« sagde den imødekommende Carker.

»Læg Mærke til hvad jeg siger, der er en anden parat!« sagde Kaptajnen. Nevø af en videnskabelig Onkel! Nevø af Sol Gills! Wal'r! Wal'r, som allerede er i Deres Forretning! Og —,« sagde Kaptajnen og hævede sig gradvis til et Citat, han vilde slutte med, »som — daglig kommer fra Sol Gills til Hans Herlighed for at ende i hans Kærlighed!«

Det Velbehag, hvormed Kaptajnen ved Slutningen af hver af de foregaaende korte Sætninger gav Mr. Carker et blidt Puf med sin Albue, kunde kun overgaas af den Triumf, hvormed han traadte tilbage og saa paa ham, da han var færdig med denne glimrende Udfoldelse af Veltalenhed og Visdom, idet hans store blaa Vest hævede sig under Veerne ved Fødselen af et saadant Mesterstykke, og hans Næse af samme Grund blev voldsomt inflammeret.

»Har jeg Ret?« sagde Kaptajnen.

»Kaptajn Cuttle,« sagde Mr. Carker, der et Øjeblik sank ned i Knæene paa en besynderlig Maade, som vilde han falde sammen for at omfavne hele sin Person paa én Gang, »Deres Anskuelser med Hensyn til Walther Gay er ganske rigtige og nøjagtige. Jeg ved, at vi taler sammen i Fortrolighed.«

»Paa Ære!« afbrød Kaptajnen ham. »Ikke et Ord!«

»Til ham eller til nogen anden?« fortsatte Disponenten.

Kaptajn Cuttle rynkede Panden og rystede paa Hovedet.

»Men blot til Fornøjelse og Vejledning for Dem selv. Vejledning, naturligvis,« getog Mr. Carker, »med Hensyn til, hvad De foretager Dem i Fremtiden.«

»Hjærtelig Tak,« sagde Kaptajnen, der hørte meget opmærksomt efter.

»Jeg betænker mig ikke paa at sige, at det er en Kendsgerning. De har truffet Sandsynlighederne nøjagtigt.«

»Og med Hensyn til Deres Chef,« sagde Kaptajnen, »saa er det bedst, at en Samtale mellem os kommer af sig selv. Der er Tid nok.«

Mr. Carker trak Munden op fra Øre til Øre og gentog: »Tid nok.« Han udtalte ikke Ordene, men bøjede sit Hoved elskværdigt og dannede dem med sin Tunge og sine Læber.

»Og da jeg nu ved — det er, hvad jeg altid har sagt — at Wal'r er paa Vej til at gøre sin Lykke,« sagde Kaptajnen.

»Gøre sin Lykke,« gentog Mr. Carker paa den samme stumme Maade.

»Og da denne Smule Rejse, Walther skal ud paa, om jeg saa maa sige hører med til hans Dagværk og er en Del af hans almindelige Forventninger her,« sagde Kaptajnen.

»Af hans almindelige Forventninger

her,« bekræftede Mr. Carker, stum som før.

»Naa, saa længe jeg ved det,« fortsatte Kaptajnen, »saa har det ingen Hast, og mit Sind er roligt.«

Da Mr. Carker stadig venligt erklærede sig enig med ham paa den samme lydløse Maade, blev Kaptajn Cuttle i høj Grad bestyrket i sin Mening, at han var et af de behageligste Mennesker, han nogen Sinde havde stødt paa, og at selv Mr. Dombey kunde forbedre sig efter et saadant Mønster. Med stor Hjærtelighed udstrakte Kaptajnen derfor endnu engang sin uhyre Haand (i Farve ikke ulig en gammel Blok), og gav ham et Tryk, der i hans blødere Kød efterlod et dybt Aftryk af de Revner og Sprækker, hvormed Kaptajnens Haandflade var gavmildt tatoveret.

»Farvel!« sagde Kaptajnen. »Jeg er ikke en Mand af mange Ord, men jeg finder det meget smukt af Dem at være saa venlig og aabenhjærtig. De undskylder mig nok, hvis jeg i mindste Maade har været paatrængende, ikke?« sagde Kaptajnen.

»Ikke i mindste Maade,« svarede den anden.

»Tak. Mit Lukaf er ikke meget rummeligt,« sagde Kaptajnen, idet han vendte tilbage igen, »men det er nogenlunde hyggeligt; og skulde De komme i Nærheden af Brig Place, Nummer ni, naar som helst — vil De skrive det op? — og De vil se ovenpaa, uden at bryde Dem om, hvad der bliver sagt af den Person, der lukker op, saa vilde jeg være stolt over at se Dem.«

Med denne gæstfri Indbydelse sagde Kaptajnen Farvel og gik ud og lukkede Døren, medens Mr. Carker blev staaende og lænede sig til Kamingesimsen. I hans snu Blik og vagtsomme Væsen, i hans falske Mund, der var opspilet uden at le, i hans pletfri Halstørklæde, hans Bakkenbarter, ja selv i den tavse Maade, hvorpaa han lod sin bløde Haand glide hen over sit hvide Linned og sit glatte Ansigt, var der noget fortvivlet katteagtigt.

Den intet anende Kaptajn gik ud i en Tilstand af Selvforherligelse, som bibragte hans vide blaa Tøj et helt nyt Snit. »Ørerne stive, Ned!« sagde Kaptajnen til sig selv. »Du har slaaet et lille Slag for de unge Mennesker i Dag, min Gut!«

I sin Triumf, og i sin nuværende og fremtidige Fortrolighed med Huset, kunde Kaptajnen, da han naaede det ydre Kontor, ikke modstaa Fristelsen for at drille Mr. Perch en Smule og spørge, om han troede, at de alle sammen var optaget endnu. Men for ikke at være bitter mod en Mand, der havde gjort sin Pligt, hviskede Kaptajnen til ham, at hvis han følte sig oplagt til et Glas Rom og Vand og vilde følge med, saa vilde det være ham en Fornøjelse at spendere det paa ham.

Før Kaptajnen forlod det yderste Kontor saa han sig, til en Smule Forundring for Kontoristerne, om fra et Midtpunkt i Panoramaet, og tog et almindeligt Overblik over Kontoret, som hørende med til en Plan, hvori hans unge Ven var nær interesseret. Pengeskabsværelset vakte især hans Beundring; men for ikke at synes for paatrængende, indskrænkede han sig til et bifaldende Blik, og med en naadig Hilsen til Kontoristerne, paa én Gang høflig og beskyttende, gik han ud i Strædet. Her stødte Mr. Perch straks til ham, og han førte denne Gentleman til Værtshuset og opfyldte sit Løfte — hurtigt, for Perchs Tid var kostbar.

»Jeg vil udbringe en Skaal,« sagde Kaptajnen. »Wal'r!«

»Hvem?« spurgte Mr. Perch.

»Wal'r!« gentog Kaptajnen med Tordenstemme.

Mr. Perch, der syntes at kunne huske, at han i sin Barndom havde hørt, at der engang havde været en Digter af det Navn, gjorde ingen Indvendinger; men han var meget forbavset over, at Kaptajnen kom til City for at udbringe en Skaal for en Digter; ja, hvis han havde foreslaaet at oprejse en Digters Statue — Shakespeares f. Eks. — paa en Gade eller et Torv — vilde det neppe have vendt mere op og ned paa al Mr.

Perchs Erfaring. I det hele taget var han en saa hemmelighedsfuld og ubegribelig Personlighed, at Mr. Perch besluttede sig til overhovedet ikke at omtale ham for Mrs. Perch, for ikke at afstedkomme ubehagelige Følger.

I sin levende Følelse af at have slaaet et lille Slag for de to unge, vedblev Kaptajnen at være hemmelighedsfuld og ubegribelig hele Dagen, selv overfor sine fortroligste Venner; og hvis ikke Walther havde antaget, at de Tegn og Grimasser og de øvrige Pantomimer, hvormed han lettede sit Sind, maatte tilskrives det Held, de havde haft i deres uskyldige Bedrageri overfor gamle Sol Gills, vilde Kaptajnen sikkert have forraadt sig inden Aften. Nu bevarede han imidlertid sin Hemmelighed for sig selv, og han gik sent hjem fra Instrumentmagerens Hus, med den blanke Hat i den Grad paa Snur, og med et saa straalende Udtryk i sine Øjne, at Mrs. Mac Stinger (der godt kunde være opdraget hos Doktor Blimber, saa romersk en Matrone var hun) ved det første Glimt af ham forskansede sig bag den aabne Gadedør og vægrede sig ved at komme ud og se paa sine velsignede Børn, før han lykkelig og vel var indkvarteret paa sit eget Værelse.

Attende Kapitel.

Fader og Datter.

Der er stille i Mr. Dombeys Hus. Det rasler i Tjenestepigernes Kjoler, naar de smutter op og ned ad Trappen, men deres Fodtrin frembringer ingen Lyd. De taler hele Tiden sammen og sidder længe over deres Maaltider og gør meget ud af deres Mad og Drikke og fornøjer sig efter en styg, vanhellig Skik. Mrs. Wickam, hvis Øjne strømmer over af Taarer, beretter melankolske Anekdoter; og hun fortæller dem, hvordan hun altid har sagt hos Mrs. Pipchins, at det vilde gaa saadan, og hun drikker mere Bordøl end sædvanlig og er meget bedrøvet, men selskabelig. Kokkepigens Sindstilstand er en lignende. Hun lover dem lidt Brasemad til Aften, og kæmper i lige Grad med sine Følelser og med Løgene. Towlinson begynder at tro, at der er en Skæbne i det, og spørger om nogen kan sige ham, om der nogen Sinde er kommet noget godt ud af at bo i et Hjørnehus. Det forekommer dem alle, at det er sket for lang Tid siden; skønt endnu ligger Barnet, roligt og smukt, paa sin lille Seng.

Efter Mørkets Frembrud kommer der nogle Gæster med Filtsko — som har været der før; og med dem kommer den Hvileseng, der er saa besynderlig for sovende Børn. I al denne Tid har ingen set den haardt ramte Fader, end ikke hans egne Tjenestefolk; thi han sidder i en Krog af sit eget mørke Værelse, naar der er nogen til Stede, og til andre Tider synes han ikke at røre sig, uden for at vandre op og ned. Men om Morgenen forlyder det hviskende mellem Tyendet, at man har hørt ham gaa ovenpaa midt om Natten, og at han blev dér — i Værelset — lige til Solen skinnede.

Paa Kontorerne i City er Vinduerne i Væggen gjort endnu mørkere af Skodder; og medens de tændte Lamper paa Pultene halvt udslukkes af Dagen, der strømmer ind, slukkes Dagen halvt af Lamperne, og der hersker en usædvanlig Skummelhed. Der bestilles ikke syn-

derligt. Kontoristerne er uoplagte til at arbejde; og de træffer Aftaler om at spise Koteletter om Aftenen og tage op ad Floden. Budet Perch bliver længe borte i sine Ærinder; han slaar sig ned i et eller andet Værtshus, efter Indbydelse af gode Venner, og udbreder sig over de menneskelige Tings Usikkerhed. Han vender tidligere hjem til Ball's Pond om Aftenen, end han plejer, og trakterer Mrs. Perch med en Kalvekotelet og skotsk Øl. Mr. Carker, Disponenten, trakterer ingen; heller ikke bliver han trakteret; men alene i sin egen Stue viser han sine Tænder hele Dagen; og det kunde se ud, som var der noget ryddet bort fra Mr. Carkers Sti — en eller anden Hindring fjærnet — saa at Vejen nu ligger klar foran ham.

Nu kigger de rødkindede Børn, der bor lige overfor Mr. Dombeys Hus, ud ad Vinduerne i deres Barnekammer og ned paa Gaden; thi dér holder fire sorte Heste for Døren, med Fjerbuske paa deres Hoveder; og Fjerbuske skælver paa den Vogn, de trækker, og disse, tillige med en Skare Mænd med Skærf og Stave, samler et stort Opløb. Gøgleren, der var ved at snurre rundt med sin Tallerken, trækker atter sin vide Frakke over sin fine Dragt; og hans Kone, der tradsker af Sted, tynget ned i den ene Side af det tunge Barn, hun bærer paa sin Arm, bliver staaende for at se Følget komme ud. Men tættere trykker hun sit lille Barn til sit snavsede Bryst, da denne Byrde, der er saa let at bære, bliver bragt bort; og der behøves ingen straffende Indgriben for at dæmpe Munterheden hos det yngste af de rødkindede Børn i det høje Vindue lige overfor, da hun peger med sin buttede Finger, ser op i sin Barnepiges Ansigt og spørger: »Hvad er det?«

Og mellem alle de sørgeklædte Tjenestefolk og grædende Fruentimmer gaar nu Mr. Dombey gennem Forhallen ud til den anden Vogn, der venter paa at modtage ham. Han er ikke »nedbrudt«, tænker Iagttagerne, af Sorg og Sjælekval. Hans Gang er saa oprejst, hans Holdning saa stiv, som den altid har været. Han skjuler ikke sit Ansigt bag noget Lommetørklæde, men ser lige ud for sig. Med Undtagelse af, at hans Ansigt er noget indsunket og stift og blegt, bærer det samme Udtryk som i gamle Dage. Han tager Plads inden i Vognen, og tre andre Gentlemen følger ham. Da bevæger det store Ligtog sig langsomt ned ad Gaden. Fjerbuskene nikker endnu langt borte, da Gøgleren lader sin Tallerken snurre paa en Stok, og den samme Sværm ser beundrende til. Men Gøglerens Hustru er mindre adræt end sædvanlig med Pengekassen, thi et Barns Begravelse har bragt hende til at tænke paa, at den lille under hendes luvslidte Sjal maaske aldrig vil blive voksen og komme til at bære et himmelblaat Baand om sit Hoved og laksefarvet Trikot og slaa Luftspring i Pløret.

Fjerbuskene vajer tungsindigt videre gennem Gaderne, og nu kan Følget høre en Kirkeklokke ringe. I denne samme Kirke modtog den smukke Dreng det, som snart vil være det eneste, der er tilbage af ham paa Jorden — et Navn. Alt det af ham, som er dødt, lægger de dér, tæt ved det forgængelige af hans Moder. Det er godt. Deres Aske ligger et Sted, hvor Florence paa sine Spadsereture — ak, sine ensomme, ensomme Spadsereture! — maa komme forbi dem hver Dag.

Da den højtidelige Handling er forbi, og Præsten har trukket sig tilbage, ser Mr. Dombey sig om, og spørger med dæmpet Stemme, om den Person, der er blevet anmodet om at komme for at modtage Ordrer vedrørende Mindetavlen, er til Stede?

En træder frem og siger ja.

Mr. Dombey forklarer, hvor han vil have den anbragt, og viser ham med sin Haand dens Form og Størrelse paa Muren, og hvordan den skal passes til efter Mindetavlen over Moderen. Derpaa skriver han med sin Blyant Inskriptionen op og giver ham den, idet han tilføjer: »Jeg ønsker at faa det gjort med det samme.«

»Det skal blive gjort uopholdeligt, Sir.«

»Der er i Virkeligheden ingen anden Indskrift end Navn og Alder, ser De nok.«

Manden bukker, ser paa Papiret, men synes at tøve. Mr. Dombey, der ikke lægger Mærke til hans Tøven, vender sig bort og gaar ned imod Vaabenhuset.

»Undskyld Sir! — der bliver rørt sagte ved hans Sørgekjole; — »men da De ønsker det gjort uopholdeligt, og det maa sættes i Arbejde, saa snart jeg kommer hjem —«

»Naa?«

»Vil De være saa god at læse det igennem igen? Jeg tror, der er en Fejl.«

»Hvor?«

Stenhuggeren giver ham Papiret tilbage og peger med sin Tommestok paa Ordene: »elskede og eneste Barn.«

»Skulde der ikke staa »Søn,« Sir?«

»De har Ret. Selvfølgelig. Ret det.«

Med hastige Skridt fortsætter Faderen sin Vej ud til Vognen. Da de andre tre, som følger tæt efter, indtager deres Pladser, er hans Ansigt skjult for første Gang, overskygget af hans Kappe. Heller ikke ser de det mere den Dag. Han stiger først ud og gaar straks ind i sit eget Værelse. De andre af Følget (det er kun Mr. Chick og to af Lægerne) gaar ovenpaa i Salen, hvor de modtages af Mrs. Chick og Miss Tox. Og hvordan Ansigtet ser ud i det laasede Værelse nedenunder — eller hvilke Tanker dér tænkes, hvilket Hjærte dér slaar, hvilke Kampe eller Lidelser dér gennemkæmpes, det ved ingen.

Den væsentligste Iagttagelse nedenunder, i Køkkenet, er, at »det er ligesom en Søndag.« De kan næsten ikke lade være med at tænke, at der er noget upassende, om ikke syndigt, i Folks Opførsel udenfor, hvor de fortsætter deres sædvanlige Beskæftigelser og bærer deres Hverdagsdragt. Det er ganske nyt at faa Rullegardinerne trukket op og Skodderne aabnede, og de gør sig sørgmodigt til Gode ved en Vinflaske, der bliver trukket op lige saa rundhaandet som ved en Fest. De er i høj Grad tilbøjelige til at moralisere. Mr. Towlinson udbringer med et Suk en Skaal for »at vi alle maa forbedre os!« og Kokkepigen siger med endnu et Suk, at »Gud skal vide, der er Plads nok til det.« Om Aftenen tager Mrs. Chick og Miss Tox fat paa deres Sytøj igen. Om Aften gaar ogsaa Mr. Towlinson ud for at trække frisk Luft, ledsaget af Stuepigen, der endnu ikke har prøvet sin Sørgehat. De er meget ømme mod hinanden paa mørke Gadehjørner, og Towlinson ser Syner om at føre en forandret og ulasteligt Liv som en sat Grønthandler paa Oxford Torv.

Der er tryggere Søvn og dybere Hvile i Mr. Dombeys Hus i Nat, end der har været i mange Nætter. Morgensolen vækker de vante Beboere, og de gaar atter i Gang med deres vante Dont. De rødkindede Børn lige overfor løber forbi med Tøndebaand. Der er et prægtigt Bryllup i Kirken. Gøglerens Kone er i Virksomhed med sin Pengekasse i et andet Kvarter af Byen, Stenhuggeren synger og fløjter, medens han mejsler P—a—u—l ud i Marmorpladen foran ham.

Og kan virkelig i en Verden saa fuld og travl, Tabet af en svag Skabning i noget Hjærte fremkalde en saa dyb, uhyre Tomhed, at intet andet end den umaalelige Evigheds Udstrækning og Dybde kan udfylde den? Florence vilde maaske i sin uskyldige Sorg have svaret: »O, min Broder, min højtelskede, kærlige Broder! Min forsømte Barndoms eneste Ven og Kammerat! Kunde nogen ringere Tanke udgyde det Lys, der allerede gryer over din tidlige Grav, eller afføde den mildnede Sorg, som spirer frem til Liv under denne Regn af Taarer!«

»Mit kære Barn,« sagde Mrs. Chick, der ansaa det for sin Pligt at udnytte Lejligheden, »naar du bliver saa gammel, som jeg er —«

»Hvilket vil være i Livets Vaar,« bemærkede Miss Tox.

»Da vil du,« fortsatte Mrs. Chick, idet hun blidt trykkede Miss Tox' Haand til Tak for hendes venlige Bemærkning, »da vil du vide, at al Sorg er unyttig, og at det er vor Pligt at underkaste os.«

»Jeg skal prøve paa det, kære Tante.

Jeg prøver paa det,« svarede Florence hulkende.

»Det glæder mig at høre,« sagde Mrs. Chick, »fordi, min Ven, som vor kære Miss Tox — om hvis sunde Sans og fortræffelige Dømmekraft der umuligt kan være mere end een Mening —«

»Kære Louisa, jeg bliver virkelig snart stolt,« sagde Miss Tox —

— »vil sige dig og bekræfte ud af sin Erfaring,« vedblev Mrs. Chick, »fordi vi ved alle Lejligheder opfordres til at gøre en Anstrængelse. Det kræves af os. Hvis nogen — kære,« sagde hun til Miss Tox, »jeg mangler et Ord. Mis — Mis —«

»Misbrug?« foreslog Miss Tox.

»Nej, nej, nej,« sagde Mrs. Chick. »Hvor kan De! Aa Gud, det sværer mig lige paa Tungen. Mis —«

»Misbrugt Kærlighed?« foreslog Miss Tox frygtsomt.

»Gode Gud, Lukretia!« svarede Mrs. Chick. »Hvor urimeligt! Misantrop, det er det Ord jeg mangler. Hvilket Indfald! Misbrugt Kærlighed! Jeg siger, hvis nogen Misantrop i min Nærværelse vilde opkaste det Spørgsmaal: »Hvorfor blev vi født?« saa vilde jeg svare: »For at gøre en Anstrængelse!«

»Virkelig meget godt,« sagde Miss Tox, i høj Grad slaaet af denne Sætnings Originalitet. »*Meget* godt.«

»Uheldigvis,« fortsatte Mrs. Chick, »har vi et advarende Eksempel lige for vore Øjne. Vi har kun altfor megen Grund til at antage, mit kære Barn, at hvis der var blevet gjort en Anstrængelse i rette Tid her i denne Familie, saa kunde en Række af de sørgeligste og pinligste Omstændigheder være undgaaet. Intet skal nogen Sinde faa mig fra den Tro,« bemærkede den gode Matrone med en resolut Mine, »at hvis denne Anstrængelse var blevet gjort af den stakkels kære Fanny, vilde det stakkels kære lille Barn i det mindste have haft en stærkere Konstitution.«

Mrs. Chick overgav sig et halvt Minut til sine Følelser; men som en praktisk Illustration til sin Doktrin tog hun sig hurtigt sammen, midt i en Hulken, og fortsatte.

»Derfor, Florence, lad os se, at du har nogen Sjælsstyrke, og gør ikke egenkærligt den Sorg, hvori din stakkels Fader er nedsunket, endnu tungere.«

»Kære Tante!« sagde Florence og knælede hurtigt ned foran hende, for at hun bedre og mere indtrængende kunde se op i hendes Ansigt. »Fortæl mig noget mere om Fader. Vil du ikke nok fortælle mig noget om ham! Er han ganske sønderknust?«

Miss Tox var en øm Natur, og der var noget i denne Paakaldelse, som rørte hende i høj Grad. Enten hun nu deri saa en Fortsættelse hos det forsømte Barn af den kærlige Uro, hendes døde Broder saa ofte havde givet Udtryk — eller en Kærlighed, der søgte at slynge sig om det Hjærte, der havde elsket ham, og ikke kunde udholde at blive lukket ude fra Medfølelse med en saadan Sorg, i en saadan trist Forening af Kærlighed og Sorg — eller om hun blot genkendte den alvorlige og hengivne Aand, som, skønt forkastet og stødt tilbage, dog var fuld af længe ubesvaret Ømhed og i sin Sorgs Ensomhed og Forladthed raabte til ham for at søge Trøst i den, og bringe Trøst, hvis den blev besvaret om end aldrig saa lidt — nok er det i hvert Fald, at den rørte Miss Tox. For et Øjeblik glemte hun Mrs. Chicks Majestæt, klappede hurtigt Florence paa Kinden, vendte sig bort og tillod Taarerne at strømme fra sine Øjne, uden at vente paa et Vink fra den vise Matrone.

Mrs. Chick selv tabte et Øjeblik den Aandsnærværelse, hun roste sig saa meget af, og forblev stum, medens hun saa paa det smukke unge Ansigt, der saa længe, saa trofast og taalmodigt havde været vendt imod den lille Seng. Men da hun atter genvandt sin Stemme — hvilket var ensbetydende med hendes Aandsnærværelse, thi de to Ting var sandelig ganske eet — svarede hun med Værdighed:

»Florence, mit kære Barn, din stakkels Fader er til Tider besynderlig, og

at spørge mig om ham, er at spørge mig om et Emne, som jeg virkelig ikke giver mig ud for at forstaa. Jeg tror, at jeg har saa megen Indflydelse hos din Fader, som nogen. Og alligevel, alt hvad jeg kan sige, er, at han har sagt meget lidt til mig, og at jeg kun har set ham en eller to Gange, et Minut ad Gangen, og selv da har jeg virkelig knap nok set ham, for der har været mørkt i hans Stue. Jeg har sagt til din Fader: »Paul!« — det er nøjagtigt det Udtryk, jeg brugte — »Paul! Hvorfor tager du ikke noget stimulerende?« Din Faders Svar har altid været: »Louisa, vær saa god at forlade mig. Jeg trænger ikke til noget. Jeg har det bedst, naar jeg er ene.« Om jeg saa i Morgen skulde gøre Ed paa det for Retten, Lucretia,« sagde Mrs. Chick, »saa tvivler jeg ikke paa, at jeg turde vove at sværge paa, at det nøjagtigt var hans Ord.«

Miss Tox udtrykte sin Beundring ved at sige: »Min Louisa er altid methodisk!«

»Kort sagt, Florence,« fortsatte hendes Tante, »der er bogstavelig talt intet foregaaet mellem din stakkels Fader og mig før i Dag; da omtalte jeg for din Fader, at Sir Barnet og Lady Skettles havde sendt et Par overordentlig venlige Breve — vor søde Dreng! Lady Skettles holdt af ham som om — — hvor er mit Lommetørklæde!«

Miss Tox skaffede et til Veje.

»Overordentlig venlige Breve, hvori de foreslog, at du skulde besøge dem, for at skifte Opholdssted. Da jeg sagde til din Fader, at jeg tænkte, Miss Tox og jeg nu kunde tage hjem (hvori han var ganske enig) spurgte jeg, om han havde noget at indvende imod, at du modtog Indbydelsen. Han sagde: »Nej, Louisa, ikke det mindste!«

Florence hævede sine taarefyldte Øjne.

»Paa den anden Side, hvis du vilde foretrække at blive her, fremfor at aflægge dette Besøg nu, eller tage hjem med mig —«

»Det vilde jeg langt foretrække, Tante,« lød det svage Svar.

»Naa ja, mit Barn,« sagde Mrs. Chick, »saa kan du det. Det er et besynderligt Valg, maa jeg sige. Men du *har* altid været besynderlig. Enhver anden i din Alder, og efter hvad der er hændet her — kære Miss Tox, jeg har mistet mit Lommetørklæde igen — vilde være glad ved at tage herfra, skulde man tro.«

»Jeg vilde ikke gerne føle det,« sagde Florence, »som om Huset blev skyet. Jeg vilde saa nødig tænke paa, at — hans — at Stuerne ovenpaa var ganske tomme og forladte, Tante. Jeg vilde hellere blive her for Tiden. Aa, min Broder, min Broder!«

Det var en naturlig Bevægelse, der ikke var til at undertrykke; og den vilde bane sig Vej selv mellem Fingrene paa de Hænder, hvormed hun bedækkede sit Ansigt. Det overbebyrdede, tungt belæssede Bryst maatte somme Tider have Luft, ellers vilde det stakkels saarede, ensomme Hjærte indeni det være flagret ud lige som en Fugl med knækkede Vinger og sunket i Støvet.

»Naa, Barn!« sagde Mrs. Chick efter en Pavse. »Jeg vilde ikke for nogen Pris sige noget ukærligt til dig, og det er jeg sikker paa, du ved. Du bliver altsaa her, og gør nøjagtigt, som du helst vil. Ingen vil genere dig, eller ønske at genere dig, det er jeg vis paa.«

Florence rystede sørgmodigt samtykkende paa Hovedet.

»Jeg havde aldrig saa snart begyndt at raade din stakkels Fader til, at han virkelig burde søge nogen Adspredelse og Rekreation ved en midlertidig Forandring,« sagde Mrs. Chick, »før han sagde mig, at han allerede havde fattet den Beslutning at tage ud paa Landet en kort Tid. Jeg haaber sandelig, at han vil tage af Sted snart. Men jeg antager, at der er nogle Arrangementer med Hensyn til hans private Papirer og saa videre som Følge af den Sorg, der har ramt os alle saa haardt — jeg kan ikke begribe, hvad der er blevet af mit; kære Lucretia, laan mig Deres — som maaske vil optage ham et Par Aftener endnu i hans eget Værelse. Din Fader er en Dombey, mit Barn, hvis der nogen Sinde har været én,« sagde Mrs.

Chick og tørrede meget omhyggeligt begge sine Øjne paa én Gang med to modsatte Hjørner af Miss Tox' Lommetørklæde. »Han vil gøre en Anstrængelse. Vi behøver ikke at frygte for ham.«

»Er der ikke, Tante,« spurgte Florence skælvende, »noget jeg kunde gøre for at —«

»Gud, mit kære Barn,« afbrød Mrs. Chick hurtigt, »hvad tænker du dog paa? Naar din Fader sagde til mig — jeg har sagt dig hans Ord nøjagtigt: »Louisa, jeg trænger ikke til noget, jeg har det bedst, naar jeg er alene,« — hvad tror du saa, han vilde sige til dig? Du maa ikke vise dig for ham, Barn. Drøm ikke om noget saadant!«

»Tante,« sagde Florence, »jeg vil gaa ind og lægge mig i min Seng.«

Mrs. Chick bifaldt denne Beslutning og sendte hende bort med et Kys. Men Miss Tox gik — under det svage Paaskud at vilde se efter det bortkomne Lommetørklæde — efter hende ovenpaa; og i nogle faa, stjaalne Minutter prøvede hun paa at trøste hende, trods store Forhindringer fra Susan Nippers Side. Thi i sin brændende Nidkærhed foragtede Miss Nipper Miss Tox som en Krokodille; alligevel syntes hendes Medfølelse at være ægte, og havde i det mindste den Uegennyttighedens Fortrin — at der kun var liden Gunst at vinde ved den.

Og var der ingen nærmere og kærere end Susan til at opholde dette kæmpende Hjærte i dets Nød? Var der ingen anden Hals at omslynge, intet andet Ansigt at vende sig til, ingen anden til at sige et trøstende Ord overfor saa dyb en Sorg? Var Florence saa alene tilbage i den barske Verden, at hun ingen anden havde tilbage? Ingen. Gjort moderløs og broderløs paa én Gang — thi gennem Tabet af lille Paul faldt det første og største Tab tungt paa hende — var dette den eneste Hjælp, hun havde. Aa, hvem kan sige, hvor meget hun trængte til Hjælp i Begyndelsen!

I Begyndelsen, da Huset atter kom i sin vante Gænge, og de alle var taget bort undtagen Tjenestefolkene og hendes Fader, der lukkede sig inde i sine egne Stuer, kunde Florence ikke gøre andet end græde og vandre op og ned og somme Tider, i et pludseligt Anfald af smertelige Minder, flygte til sit eget Værelse, vride sine Hænder, lægge sit Ansigt ned mod sin Seng uden at kunne finde noge Trøst — ikke andet end Sorgens Bitterhed og Grusomhed. Dette hændte i Reglen, naar hun havde genkendt et Sted eller en Genstand, der stod i meget øm Forbidelse med ham; og det gjorde i Begyndelsen det ulykkelige Hus til et Smertens Sted.

Men det ligger ikke i den rene Kærligheds Natur længe at brænde saa vildt og uvenligt. Flammen, som i sin grovere Sammensætning har et jordisk Skær, kan nage det Bryst, der giver den Ly; men den hellige Ild fra Himlen er lige saa blid i Hjærtet, som da den hvilte paa Hovederne af de forsamlede tolv og viste hver Mand hans Broder, omstraalet og uskadt. Da Billedet var fremmanet, vendte snart det rolige Ansigt, den blide Stemme, de kærlige Blikke, den stille Tillidsfuldhed og Fred tilbage; og skønt Florence stadig græd, græd hun mere roligt og kælede for Mindet.

Det varede ikke ret længe, før det gyldne Vand, der dansede paa Væggen paa den gamle Plads og til den gamle, klare Tid, havde hendes rolige Øje rettet imod sig, medens det ebbede bort. Det varede ikke ret længe, før Stuen ofte kendte hende igen, som hun sad dér alene, lige saa taalmodig og lige saa mild, som da hun havde vaaget ved Siden af den lille Seng. Naar en bitter Følelse af, at den var tom, sneg sig ind over hende, kunde hun knæle ned ved Siden af den og bede Gud af sit overstrømmende Hjærte om at lade en Engel elske hende og mindes hende.

Det varede ikke ret længe, før hendes sagte Stemme, midt i det store, sørgeligt øde Hus, i Tusmørket langsomt, og stansende somme Tider, anslog den gamle Melodi, han saa ofte havde lyttet til med sit sænkede Hoved paa hendes

Arm. Og senere, naar det var ganske mørkt, skælvede Toner gennem Stuen — saa sagte spillede og sungne, at det mere lignede en sørgmodig Erindring om, hvad hun havde gjort paa hans Bøn hin sidste Aften, end en virkelig Gentagelse. Men det blev gentaget, ofte — meget ofte, i hendes skyggefulde Ensomhed; og Tonernes brudte Mumlen skælvede endnu paa Strængene, naar den søde Stemme tav, kvalt i Taarer.

Saaledes vandt hun Mod til at se paa det Arbejde, hvormed hendes Fingre havde haft travlt ved hans Side paa Kysten; og saaledes varede det ikke ret længe, før hun tog fat paa det igen — med noget ligesom en menneskelig Kærlighed til det, som havde det været et tænkende Væsen og kendt ham; og siddende ved Vinduet, tæt ved sin Moders Billede, i det ubenyttede Værelse, der saa længe havde været forladt, tilbragte hun tankefulde Timer.

Hvorfor vendte de mørke Øjne sig saa ofte fra dette Arbejde til det Sted, hvor de rødkindede Børn levede? De mindede hende ikke umiddelbart om hendes Tab, for de var alle Piger: fire smaa Søstre. Men de var moderløse ligesom hun — og havde en Fader.

Det var let at se, naar han var gaaet ud og ventedes hjem, thi det ældste Barn var altid klædt paa og sad og ventede paa ham i Dagligstuevinduet eller paa Balkonen; og naar han viste sig, klarede hendes forventningsfulde Ansigt op af Glæde, medens de andre, der ogsaa altid sad paa Vagt ved det høje Vindue, klappede i deres Hænder og trommede med dem i Vindueskarmen og raabte til ham. Det ældste Barn kom saa undertiden ned i Forstuen og stak sin Haand i hans og førte ham op ad Trappen; og Florence kunde senere se hende sidde ved hans Side eller paa hans Knæ, eller hænge indsmigrende om Halsen paa ham og tale til ham; og skønt de altid var muntre sammen, kunde han ofte iagttage hendes Ansigt, som om han tænkte, at hun lignede sin Moder, der var død. Florence kunde somme Tider ikke udholde at se mere paa dette; hun brast i Graad og skjulte sig bag Gardinet, som om hun var bange, eller ogsaa skyndte hun sig bort fra Vinduet. Alligevel kunde hun ikke lade være at vende tilbage; og snart sank da Arbejdet upaagtet ud af hendes Hænder igen.

Det var det Hus, som havde staaet tomt for flere Aar siden. Det var vedblevet at være tomt længe. Men omsider havde denne Familie lejet det, medens hun havde været hjemmefra; og det var blevet istandsat og malet; og der var Fugle og Blomster i det, og det saa ganske anderledes ud end dets gamle Jeg. Men hun tænkte aldrig paa Huset. For hende var Børnene og Huset alt.

Naar han havde spist til Middag, kunde hun gennem de aabne Vinduer se dem komme med deres Lærerinde eller Bonne og flokkes rundt om Bordet; og i det stille Sommervejr kunde Lyden af deres barnlige Stemmer og klare Latter klinge tværs over Gaden, ind i Stuens triste Luft, hvor hun sad. Saa kunde de krybe og klatre ovenpaa med ham og boltre sig med ham paa Sofaen, eller klatre op paa hans Knæ, en hel Buket af smaa Ansigter, medens han syntes at fortælle dem en eller anden Historie. Eller de kunde komme løbende ud paa Balkonen; og da skjulte Florence sig hurtigt, for at det ikke skulde stanse dem i deres Glæde, naar de saa hende sidde dér saa alene i sin Sørgedragt.

Det ældste Barn blev hos sin Fader, naar de andre var gaaet bort, og skænkede Te for ham — hvilken lykkelig lille Husmoder var hun ikke da! — og sad og snakkede med ham, somme Tider ved Vinduet, somme Tider inde i Stuen, indtil Lysene kom. Han gjorde hende til sin Kammerat, skønt hun var nogle Aar yngre end Florence; og hun kunde sidde saa sat og hyggelig med sin lille Bog eller Syæske, ligesom en Kvinde. Naar de havde faaet Lys, var Florence ikke bange for at spejde igen fra sit eget mørke Værelse. Men naar Tiden kom for Barnet til at sige »God Nat, Fader! og gaa i Seng, kunde Florence hulke og skælve, naar hun vendte sit

Ansigt op imod ham, og saa kunde hun ikke se mere.

Alligevel kunde hun atter og atter, før hun selv gik i Seng, vende tilbage til dette Hus fra den simple Melodi, der saa ofte havde lullet ham til Ro for længe siden, og fra de andre afbrudte Melodier hun dæmpet spillede og sang. Men at hun altid tænkte paa det eller holdt Øje med det, var en Hemmelighed, hun gemte i sit eget unge Bryst.

Og dette Florences unge Bryst — Florence, der var saa ukunstlet og oprigtig — saa værdig til den Kærlighed, han havde næret til hende og hvisket til hende om i sine sidste svage Ord — hun, hvis uskyldige Sjæl afspejlede sig i hendes Ansigts Skønhed, og aandede i hver af hendes blide Stemmes Toner — gemte dette unge Bryst nogen anden Hemmelighed? Ja. En endnu.

Naar ingen anden i Huset rørte sig, og alle Lysene var slukkede, kunde hun sagte forlade sit eget Værelse og paa lydløse Fødder stige ned ad Trappen og nærme sig sin Faders Dør. Neppe aandende støttede hun saa sit Ansigt og Hoved mod denne Dør, og trykkede sine Læber imod den, i sin Kærligheds Længsel. Hun krøb sammen paa det kolde Stengulv uden for den hver eneste Aften for at lytte, selv efter hans Aandedrag; og i sit alt opslugende Ønske om at faa Lov til at vise ham lidt Kærlighed, være ham til Trøst, faa ham til at finde sig i en Smule Ømhed af hende, hans ensomme Barn, kunde hun have knælet ned for hans Fødder, hvis hun havde vovet det, i ydmyg Bøn.

Ikke een vidste det. Ikke een tænkte paa det. Døren var altid lukket, og han indelukket indenfor. Han gik ud en Gang eller to, og det fortaltes i Huset, at han meget snart vilde tage ud paa Landet; men han levede i disse Stuer, og levede alene, og saa hende aldrig eller spurgte efter hende. Maaske vidste han ikke engang, at hun var i Huset.

En Dag, omtrent en Uge efter Begravelsen, sad Florence ved sit Arbejde, da Susan viste sig med et halv leende, halvt grædende Ansigt, for at melde en Besøgende.

»En Besøgende! Til mig, Susan!« sagde Florence og saa forbavest op.

»Naa ja, det *er* mærkværdigt, er det ikke, Miss Floy?« sagde Susan; »men jeg vilde ønske, De fik mange Besøg, det vilde jeg virkelig, for De vilde have meget bedre af det, og det er min Mening, at jo før De og jeg rejser bort, selv til disse her gamle Skettles'er, Miss, des bedre for os begge, jeg ønsker maaske ikke at leve midt i Mylderet, Miss Floy, men alligevel er jeg ikke nogen Østers.«

For at vise Miss Nipper Retfærdighed, saa talte hun mere for sin unge Frøken end for sig selv; og hendes Ansigt viste det.

»Men den Fremmede, Susan?« sagde Florence.

Med et hysterisk Udbrud, der lige saa meget var en Latter som en Hulken, og lige saa meget en Hulken som en Latter, svarede Susan:

»Mr. Toots!

Det Smil, der havde vist sig paa Florences Ansigt, forsvandt i samme Øjeblik, og hendes Øjne fyldtes med Taarer. Men i hvert Fald var det et Smil, og det voldte Miss Nipper stor Tilfredsstillelse.

»Ganske mine egne Følelser, Miss Floy!« sagde Susan og førte Forklædet til Øjnene og rystede paa Hovedet. »Straks, da jeg saa Fæhovedet ude i Forhallen, Miss Floy, brast jeg i Latter, men saa græd jeg, som jeg skulde kvæles.«

Susan Nipper gav sig uvilkaarligt til at gøre det samme om igen paa Stedet. Men Mr. Toots, der var gaaet bag efter hende op ad Trappen, ganske uvidende om den Virkning han fremkaldte, meldte imidlertid sig selv med sine Knoer paa Døren og traadte meget hurtigt ind.

»God Dag, Miss Dombey,« sagde Mr. Toots. »Mange Tak, jeg har det meget godt. Hvordan har De det?«

Mr. Toots havde — thi der var faa bedre Fyre i Verden end ham, skønt der maaske nok har været et Par Stykker

med et klarere Hoved — omhyggelig udtænkt denne lange Indledning for at lette baade Florences Følelser og sine egne. Men da han opdagede, at han saa at sige havde udtømt sit Forraad paa en uklog Maade ved at bortødsle det hele, før han havde taget en Stol, eller før Florence havde ytret et Ord, eller før han vel var kommet ind ad Døren, ansaa han det for raadeligst at begynde forfra.

»God Dag, Miss Dombey,« sagde Mr. Toots. »Mange Tak, jeg har det meget godt. Hvordan har De det?«

Florence rakte ham sin Haand og sagde, at hun havde det meget godt.

»Jeg har det virkelig meget godt,« sagde Mr. Toots og tog en Stol. »Virkelig meget godt har jeg det. Jeg kan ikke huske,« sagde Mr. Toots, efter at have tænkt sig lidt om, »at jeg nogen Sinde har haft det bedre, mange Tak.«

»Det er meget venligt af Dem at komme,« sagde Florence og gav sig i Færd med sit Arbejde. »Jeg er meget glad over at se Dem.«

Mr. Toots svarede med en Klukken. Da han tænkte, at det maaske var altfor livligt, forbedrede han det med et Suk. Da han tænkte, at det maaske var altfor melankolsk, forbedrede han det med en Klukken. Da han ikke var ganske tilfreds med nogen af disse Maader at svare paa, trak han Vejret haardt.

»De var meget god mod min kære Broder,« sagde Florence, der fulgte en naturlig Trang til at hjælpe ham ved at sige dette. »Han talte ofte til mig om Dem.«

»Aa, det har ikke noget at sige,« sagde Mr. Toots hurtigt. »Varmt, ikke sandt?«

»Det er smukt Vejr,« svarede Florence.

»Det passer til mig,« sagde Mr. Toots. «Jeg tror aldrig, jeg har haft det saa godt, som i Øjeblikket, jeg er Dem meget forbunden.«

Efter at have fastslaaet denne mærkelige og uventede Kendsgerning, sank Mr. Toots ned i en dyb Brønd af Tavshed.

»Saa vidt jeg ved, har De forladt Doktor Blimbers?« sagde Florence for at prøve paa at hjælpe ham paa Gled.

»Det skulde jeg haabe,« svarede Mr. Toots. Og saa tumlede han i Brønden igen.

Han blev liggende paa Bunden, tilsyneladende druknet, i mindst ti Minutter. Ved Udløbet af dette Tidsrum flød han pludselig ovenpaa og sagde:

»Naa! God Morgen, Miss Dombey.«

»Vil De gaa?« spurgte Florence og rejste sig.

»Jeg ved ikke rigtig. Nej, ikke lige i Øjeblikket,« sagde Mr. Toots og satte sig højst uventet igen. »Sagen er — hør, Miss Dombey!«

»Vær ikke bange for at tale til mig,« sagde Florence med et roligt Smil. »Jeg vilde være meget glad, hvis De vilde tale om min Broder.«

»Vilde De virkelig,« svarede Mr. Toots med Sympati i hver Fiber af sit ellers udtryksløse Ansigt. »Stakkels Dombey! Jeg forsikrer Dem, jeg har aldrig tænkt mig, at Burgess & Co. — fashionable Skræddere (men meget dyre) som vi plejede at tale om — skulde sy dette Sæt Tøj i en saadan Anledning.« Mr. Toots var klædt i Sorg. »Stakkels Dombey! Mod, Miss Dombey!«

»Ja,« sagde Florence.

»Der er en Ven, han holdt meget af paa det sidste. Jeg tænkte, De maaske gerne vilde have ham som en Slags Erindring. Husker De, at han huskede paa Diogenes?«

»Aa jo, aa jo,« udbrød Florence.

»Stakkels Dombey! Det gør jeg ogsaa,« sagde Toots.

Da Mr. Toots saa, at Florence græd, havde han stor Møje med at komme ud over dette Punkt, og han var nær faldet ned i Brønden igen. Men en Kluklatter frelste ham op paa Kanten.

»Hør,« fortsatte han, »Miss Dombey! Jeg kunde have faaet ham stjaalet for ti Shillings, hvis de ikke vilde have været af med ham. Og jeg vilde have gjort det. Men jeg tror, de var glade ved at blive af med ham. Hvis De bryder Dem om at have ham, saa er han

her udenfor Døren. Jeg tog ham med til Dem. Han er ikke nogen Skødehund, ved De nok,« sagde Mr. Toots, »men det bryder De Dem ikke om, vel?«

I Virkeligheden stod Diogenes, hvad de straks efter forvissede sig om ved at se ned paa Gaden, og stirrede ud ad Vinduet i en Droske, hvori den var blevet lokket ind, for at blive ført her hen, under det falske Paaskud, at der var Rotter i Vognhalmen. Sandt at sige var den saa ulig en Skødehund, som nogen Hund kunde være; og i sin plumpe Iver for at komme ud, frembød den et tilstrækkeligt ildevarslende Udseende, medens den udstødte korte Bjæf gennem den ene Mundvig og fik Overbalance under sine voldsomme Anstrængelser og hele Tiden tumlede ned i Halmen og saa sprang pustende op igen og rakte Tungen ud, som om den var kommet til en Dyrlæge udtrykkelig for at faa sit Helbred undersøgt.

Men skønt Diogenes var saa latterlig en Hund, som man kunde træffe paa en Sommerdag, en klodset, grim, plump, tykhovedet Hund, der stadig led af den Vrangforestilling, at der var en Fjende i Nabolaget, som det var fortjenstfuldt at gø ad; og skønt den langt fra var godmodig, og ganske sikkert ikke kløgtig, og havde Haar helt ned over Øjnene og en komisk Næse og en urimelig Hale og en grov Stemme, saa var den dog i Kraft af hint Minde om Paul, der havde bedt dem passe godt paa den, Florence kærere end den værdifuldeste og smukkeste af den Art. Saa kær var denne samme stygge Diogenes hende, og saa velkommen, at hun tog Mr. Toots juvelbesatte Haand og kyssede den i sin Taknemlighed. Og da Diogenes var sluppet løs og kom farende op ad Trappen og ind i Stuen (hvilket Mas var der ikke først med at faa den ud af Drosken!) krøb ind under alle Møblerne og snoede en lang Jærnkæde, der hang ned fra dens Hals, rundt om Benene paa Stolene og Bordene og derpaa trak til, til dens Øjne blev unaturligt synlige, fordi de var nær ved at springe ud af Hovedet paa den, og da den knurrede ad Mr. Toots, der lod, som han var en god Bekendt og røg lige løs paa Towlinson, moralsk overbevist om, at han var den Fjende, som den havde gøet ad rundt om Hjørnet hele sit Liv og endnu aldrig havde set — da var Florence lige saa fornøjet med den, som om den havde været et Vidunder af Takt.

Mr. Toots var saa henrykt over den Lykke, hans Gave gjorde, og over at se, hvordan Florence bøjede sig ned over Diogenes og klappede dens grove Ryg med sin lille fine Haand — hvilket Diogenes naadigt tillod fra det første Øjeblik af deres Bekendtskab — at han fandt det vanskeligt at tage Afsked, og uden Tvivl vilde have været meget længere om at beslutte sig til det, hvis han ikke var blevet hjulpet af Diogenes selv, som pludselig satte sig i Hovedet at gøre Jagt paa Mr. Toots og fo'r rundt om ham i korte Sæt med aaben Mund. Da han ikke vidste, hvordan han skulde gøre en Ende paa disse Demonstrationer, og følte, at de bragte de Benklæder, der skyldtes Burgers & Co.s Kunst i Fare, styrtede Mr. Toots klukkende ud ad Døren; og efter at han to eller tre Gange uden mindste Hensigt havde kigget ind, og hver Gang var blevet hilst med et nyt Stormløb af Diogenes, brød han over tvært og gik sin Vej.

»Kom saa, Di! Kære Di! Og gør dig gode Venner med din nye Frøken. Lad os holde af hinanden, Di!« sagde Florence og kærtegnede dens laadne Hoved. Og Di, den bidske, grove Di, stak, som om dens Pels gennemtrængtes af den Taare, der faldt paa den, og dens Hundehjærte smeltede, medens den faldt, sin Snude op i hendes Ansigt og svor hende Troskab.

Mennesket Diogenes talte ikke tydeligere til Aleksander den Store, end Hunden Diogenes til Florence. Den underskrev med Glæde sin lille Herskerindes Tilbud og helligede sig til hendes Tjeneste. Et Festmaaltid blev straks anrettet for den i en Krog, og da den havde spist og drukket saa meget, den trængte til, gik den hen til Vinduet, hvor Florence sad, saa paa hende, rejste sig

op paa Bagbenene med sine kejtede Forpoter paa hendes Skuldre, slikkede hendes Ansigt og Hænder, lagde sit store Hoved til Ro ved hendes Hjærte og logrede med Halen, til den blev træt. Tilsidst rullede Diogenes sig sammen ved hendes Fødder og faldt i Søvn.

Skønt Miss Nipper var nervøs overfor Hunde, og fandt det nødvendigt at komme ind i Stuen med Skørterne omhyggeligt samlede om sig, som skulde hun balancere over Stene i en Bæk, ligesom at udstøde smaa Skrig og staa op paa Stole, naar Diogenes strakte sig, saa var hun dog paa sin Maade rørt over Mr. Toots Venlighed og kunde ikke se Florence saa glad over denne lille Pauls ubehøvlede Vens Hengivenhed og Omgang, uden i sit stille Sind at gøre nogle Kommentarer dertil, som bragte Taarerne i hendes Øjne. Mr. Dombey har maaske i hendes Tanker staaet i Forbindelse med Hunden; i hvert Fald sagde hun hurtigt til Florence, før hun forlod hende — efter at hun havde iagttaget Diogenes og sin Frøken hele Aftenen, og efter med god Vilje at have anstrængt sig for at skaffe Diogenes et Natteleje i et Forværelse udenfor dens Herskerindes Dør.

»Deres Fader rejser i Morgen tidlig, Miss Floy.«

»I Morgen tidlig, Susan?«

»Ja, Frøken; det er Ordren. Tidligt.«

»Ved du,« spurgte Florence uden at se paa hende, »hvor Fader rejser hen, Susan?«

»Ikke bestemt, Miss. Han skal mødes med denne dyrebare Major først, og jeg maa sige, at hvis jeg selv skulde gøre Bekendtskab med en Major (hvad Himlen forbyde), saa skulde det ikke være en, der er blaa.«

»Hys, Susan,« sagde Florence blidt.

»Naa, Miss Floy,« svarede Susan Nipper, der flammede af Indignation og brød sig endnu mindre om sine Tegn end sædvanlig, »jeg kan ikke gøre for det, men blaa er han, og saa længe jeg i al Ydmyghed er en Kristen, vil jeg enten have Venner af en naturlig Farve, eller slet ingen.«

Det syntes af, hvad hun tilføjede og havde opsnappet nedenunder, at Mrs. Chick havde foreslaaet, at Majoren skulde ledsage Mr. Dombey, og at Mr. Dombey, efter nogen Tøven, havde indbudt ham.

»At tale om *ham* som en Forandring!« sagde Miss Nipper ved sig selv med grænseløs Foragt. »Hvis han er Forandring, maa jeg saa bede om Ensformighed!«

»Godnat, Susan,« sagde Florence.

»Godnat, min egen, kære Miss Floy.«

Hendes medlidende Tone anslog en Streng, der ofte var blevet plumpt berørt, men aldrig lyttet til i hendes eller nogen andens Paasyn. Da Florence var alene, lagde hun sit Hoved paa sin Haand, trykkede den anden mod sit svulmende Hjærte, og gav sig frit hen til sine Sorger.

Det var en fugtig Nat, og den melankolske Regn pladskede og dryppede med en irriterende Lyd. Det blæste dovent, og Vinden stønnede rundt om Huset, som var det i Smerte eller Sorg. En gennemtrængende Piben dirrede gennem Træerne. Medens hun sad dér og græd, blev det sent, og de triste Midnatsslag lød fra Kirketaarnene.

Florence var kun lidet mere end et Barn af Aar — endnu ikke fjorten — og Ensomheden og Skummelheden i en saadan Time i det store Hus, hvor Døden nylig havde anrettet sin frygtelige Ødelæggelse, kunde have faaet en ældre Fantasi til at ruge over ubestemte Rædsler. Men dertil var hendes uskyldige Indbildningskraft altfor opfyldt af eet Thema. Gennem hendes Tanker flakkede intet andet end Kærlighed — en omflakkende Kærlighed i Sandhed, og forkastet — men altid rettet mod hendes Fader.

Der var intet i Regnens Dryppen, Vindens Stønnen, Træernes Gysen eller de højtidelige Klokkers Slag, som rokkede denne ene Tanke eller formindskede dens Styrke. Hendes Minder om den kære, døde Dreng — og de veg aldrig fra hende — de var den selv. Det var den samme Ting. Og over, at blive lukket ude; at være saa fortabt; aldrig at have

set ind i sin Faders Ansigt eller rørt ved ham siden hin Time!

Hun kunde ikke gaa til Sengs, stakkels Barn, og havde endnu aldrig gjort det, siden dengang, uden at foretage sin natlige Pilgrimsfart til hans Dør. Et underlig sørgeligt Syn vilde det have været at se hende liste sig sagte ned ad Trappen nu gennem det tætte Mørke, og stanse ved Døren med bankende Hjærte og blindede Øjne og Haar, der faldt løst og upaalagtet ned om hendes Hals — og røre ved Dørens udvendige Side med sin vaade Kind. Men Natten skjulte det, og ingen vidste det.

I samme Øjeblik, Florence rørte ved Døren denne Nat, opdagede Florence, at den var aaben. For første Gang stod den aaben, skønt kun en Haarsbred; og der var Lys indenfor. Det frygtsomme Barns første Indskydelse — og hun gav efter for den — var at trække sig hurtigt tilbage. Hendes næste var at vende tilbage og træde ind; og denne anden Indskydelse fik hende til at staa ubeslutsom paa Trappegangen.

Det, at Døren stod aaben, om ogsaa kun med denne Sprække, syntes at give noget Haab. Der laa en Opmuntring i at se en Straale af Lys derinde fra liste sig ud gennem den mørke, strænge Døraabning og falde som en Traad hen over Marmorgulvet. Hun vendte tilbage, knap nok vidende, hvad hun gjorde, men drevet frem af Kærligheden i sit Bryst og al den Prøvelse, de havde gennemgaaet sammen, men ikke delt; og med sine skælvende Hænder hævede en Smule smuttede hun ind.

Hendes Fader sad ved sit gamle Bord i det midterste Værelse. Han havde været i Færd med at ordne nogle Papirer og tilintetgøre andre, og Stumperne af sidste laa foran ham. Regnen piskede tungt mod Ruderne i det yderste Værelse, hvor han saa ofte havde iagttaget stakkels Paul, da han var saa lille, og Vindens sagte Klagen hørtes udenfor.

Men ikke af ham. Han sad med Øjnene fæstede paa Bordet, saa fordybet i Tanker, at selv langt tungere Trin, end dem hans Barns lille Fødder kunde frembringe, maaske ikke vilde have vækket ham. Hans Ansigt var vendt imod hende. Ved den hendøende Lampe, og paa denne uhyggelige Tid, saa det forpint og nedslaaet ud; og i den fuldkomne Ensomhed, der omgav ham, laa der en Bøn til Florence, som gjorde Indtryk paa hende.

»Fader! Fader! Tal til mig, kære Fader!«

Han fo'r sammen ved Lyden af hendes Stemme og sprang op fra sin Stol. Hun stod tæt foran ham med udbredte Arme, men han veg tilbage.

»Hvad er der i Vejen?« spurgte han strængt. Hvorfor kommer du her? Hvad har gjort dig bange?«

Hvis noget havde gjort hende bange, var det det Ansigt, han vendte imod hende. Den glødende Kærlighed indeni hans unge Datters Bryst frøs foran det, og hun stod og saa paa ham som forstenet.

Der var ikke mindste Antydning af Ømhed eller Medynk i det. Der var ikke et Glimt af Interesse, faderlig Genkendelse eller Mildhed i det. Der var sket en Forandring i det, men ikke af den Art. Den gamle Ligegyldighed og kolde Tvang havde veget Pladsen for noget andet — noget som hun aldrig havde tænkt paa og ikke vovede at tænke paa, og dog følte hun det i dets Styrke og kendte det godt nok uden Navn — noget som syntes at kaste en Skygge over hendes Hoved, medens det saa paa hende.

Saa han sin Søns lykkelige Medbejlerske i Sundhed og Liv for sig? Saa han paa sin egen lykkelige Medbejler til hans Søns Kærlighed? Forgiftede en afsindig Skinsyge og en knækket Stolthed de søde Minder, som burde have gjort hende kær og dyrebar for ham? Kunde det være muligt, at det var Galde for ham at se paa hende i hendes forjættende Skønhed, naar han tænkte paa sin Søn!

Florence havde ikke saadanne Tanker. Men Kærlighed er hurtig til at mærke, naar den sparkes bort og er uden Haab; og Haabet døde bort fra hende, medens

hun stod dér og saa op i sin Faders Ansigt.

»Jeg spørger dig, Florence, er du blevet bange? Er der noget i Vejen, siden du kommer her?«

»Jeg kom, Fader —«

»Imod mit Ønske. Hvorfor?«

Hun saa, at han vidste, hvorfor; det stod tydeligt nok skrevet paa hans Ansigt; og hun sænkede sit Ansigt mod sine Hænder med en lang, dæmpet Klage.

Lad ham huske den, i denne Stue, i de Aar der kommer. Den er døet hen i Luften, før han bryder Tavsheden. Maaske vil den, som han tror, svinde lige saa hurtigt bort fra hans Hjærne; men den er der. Lad ham huske den, i denne Stue, i de Aar der kommer!

Han greb hende ved Armen. Hans Haand var kold og slap og holdt neppe fast paa hende.

»Jeg er vis paa, du er træt,« sagde han, tog Lyset og førte hende hen imod Døren, »og trænger til Ro. Vi trænger alle til Ro. Gaa Florence. Du har drømt.«

Den Drøm, hun havde haft, var forbi nu, Gud hjælpe hende! Og hun følte, at den kunde aldrig mere vende tilbage.

»Jeg bliver staaende her og lyser for dig op ad Trappen. Hele Huset her ovenpaa er dit,« sagde hendes Fader langsomt. »Du er dets Herskerinde nu. God Nat!«

Stadig med Hænderne for sit Ansigt hulkede hun og svarede: »God Nat, kære Fader!« og steg langsomt op. Een Gang saa hun sig tilbage, som om hun vilde være vendt tilbage til ham, hvis hun havde turdet. Det var en forbigaaende Tanke, altfor haabløs til at turde opmuntres; og hendes Fader stod dér med Lyset — haard, utilgængelig, ubevægelig — indtil hans smukke Barns flagrende Kjole tabte sig i Mørket.

Lad ham huske det, i denne Stue, i de Aar der kommer. Regnen, som falder paa Taget, Vinden, som klager udenfor Døren, gemmer maaske en Forudanelse i deres melankolske Lyd. Lad ham huske det, i denne Stue, i de Aar, der kommer!

Da han sidste Gang fra samme Sted havde set hende sno sig op ad Trappen, havde hun holdt sin Broder i sine Arme. Det rørte ikke hans Hjærte overfor hende nu, det hærdede det; men han gik ind i sin Stue og laasede sin Dør og satte sig ned i sin Stol og græd over sin tabte Dreng.

Diogenes var lysvaagen paa sin Post og ventede paa sin lille Herskerinde.

»Aa Di! Aa kære Di! Hold af mig for hans Skyld!«

Diogenes holdt allerede af hende for hendes egen Skyld, og var ikke bange for at vise det. Saa han gjorde sig i høj Grad latterlig ved at udføre en Mængde besynderlige Spring i Forværelset, og sluttede, da stakkels Florence omsider var faldet i Søvn og drømte om de rødkindede Børn lige overfor, med at skrabe paa hendes Sovekammerdør, til den gik op; saa rullede den sin Seng sammen som en Pude, lagde sig saa langt ind paa hendes Gulv, som den kunde for sit Baand, med Hovedet hen imod hende, og saa dovent paa hende med den øverste Halvdel af sine Øjne, medens den blinkede og blinkede og tilsidst selv faldt i Søvn og drømte med hæse Bjæf om sin Fjende.

Nittende Kapitel.

Walther rejser bort.

Træ-Midshipmanen udenfor Instrumentmagerens Dør forholdt sig, som den haardhjærtede lille Midshipman, han var, i høj Grad ligegyldig overfor Walthers forestaaende Afrejse, selv da den aller sidste Dag af hans Ophold i den lille Dagligstue bag Butiken lakkede paa Held. Med sin Kvadrant for sin runde, sorte Knub af et Øje, og sin Skikkelse i sin gamle Stilling, der udtrykte ubetvingelig Iver, fremviste Midshipmanen sine Dværg-Knæbenklæder i et saa fordelagtigt Lys som muligt, og havde, ganske optaget af sine videnskabelige Sysler, ingen Sympati for verdslige Anliggender. Han var saa vidt en Skabning af Omstændighederne, som en tør Dag bedækkede ham med Støv, og en taaget Dag overpebrede ham med smaa Sodpartikler, og en vaad Dag for et Øjeblik oppudsede hans falmede Uniform, og en meget varm Dag fyldte ham med Vabler; men ellers var han en haardhudet, haardnakket, indbildsk Midshipman, der var opsat paa sine egne Opdagelser og bekymrede sig lige saa lidt om, hvad der jordisk talt foregik omkring ham, som Archimedes under Syracus' Erobring.

Saadan en Midshipman syntes han i det mindste at være, under de huslige Forholds daværende Stilling. Walther saa mangen en Gang venligt paa ham, naar han gik ind og ud; og naar Walther ikke var der, kunde stakkels gamle Sol komme og læne sig til Dørkarmen, medens han støttede sin trætte Paryk saa nær som muligt op ad de Skospænder, der prydede hans Butiks Skytsaand. Men intet vildt Afgudsbillede, med Mund fra Øre til Øre og et morderisk Ansigt af Papegøjefjer har nogen Sinde været mere ligegyldigt overfor sine vilde Tilbederes Bønner, end Midshipmanen var overfor disse Tegn paa Hengivenhed.

Walthers Hjærte var tungt, da han saa sig om i sit gamle Sovekammer oppe mellem Skorstenene, og tænkte paa, at naar det endnu én Gang blev Nat, vilde hans Bekendtskab med det være forbi, maaske for stedse. Berøvet hans lille Forraad af Bøger og Billeder, saa det koldt og bebrejdende paa ham, fordi han forlod det, og der hvilede allerede en Skygge af deres kommende fremmede Forhold over det. »Endnu nogle faa Timer,« tænkte Walther, »og dette gamle Værelse vil lige saa lidt være mit, som nogen af de Drømme, jeg drømte som Skoledreng. Drømmen kan komme tilbage i min Søvn, og jeg kan maaske vaagen vende tilbage til dette Sted; men Drømmen i det mindste vil ikke tjene nogen anden Herre, mens Stuen kan faa en hel Snes, og enhver af dem vil maaske forandre, forsømme, misbruge den.«

Men hans Onkel maatte ikke lades alene nede i den lille Dagligstue, hvor han da sad for sig selv. Thi Kaptajn Cuttle, der var betænksom midt i al sin Plumphed, holdt sig mod sin Vilje forsætligt borte, for at de kunde tale sammen uden Vidner; saa Walther, der nylig var vendt tilbage fra sit sidste Dagværk, steg hurtigt ned for at holde ham med Selskab.

»Onkel,« sagde han muntert og lagde sin Haand paa den gamle Mands Skulder, »hvad skal jeg sende dig hjem fra Barbados?«

»Haab, min kære Walther. Haab om, at vi skal mødes igen paa denne Side af Graven. Send mig saa meget af det, som du kan.«

»Det skal jeg, Onkel; jeg har nok at undvære, og jeg skal ikke være karrig med det! Og hvad levende Skildpadder angaar, og Citroner til Kaptajn Cuttles Punch, og Syltetøj til dig om Søndagen, og alle den Slags Ting, saa skal jeg sende

dig hele Skibsladninger, Onkel, naar jeg bliver rig nok.«

Onkel Sol tørrede sine Briller og smilede svagt.

»Det var Ret, Onkel,« udbrød Walther muntert og klappede ham endnu en halv Snes Gange paa Skulderen. »Du opmuntrer mig! Jeg vil opmuntre dig! Vi vil være saa muntre som Lærker i Morgen tidlig Onkel, og vi vil flyve lige saa højt. Hvad mine Forventninger angaar, saa synger de allerede langt ude af Syne nu.«

»Wally, min kære Dreng,« svarede den gamle Mand. »Jeg skal gøre mit Bedste, jeg skal gøre mit Bedste!«

»Og *dit* Bedste, Onkel,« sagde Walther med sin fornøjelige Latter, »det er det bedste Bedste, jeg kender.« Du glemmer vel ikke, hvad du skal sende *mig*, Onkel?«

»Nej, Wally, nej,« svarede den gamle Mand. »Hver Smule jeg hører om Miss Dombey, nu da hun er ladt alene, stakkels Lam, det skal jeg skrive. Jeg er bange for, det bliver ikke stort, Wally.«

»Hør, jeg skal sige dig noget, Onkel,« sagde Walther efter et Øjebliks Tøven. »Jeg har lige været derhenne.«

»Se, se, se,« mumlede den gamle Mand og trak sine Øjenbryn i Vejret, og Brillerne med dem.

»Ikke for at se *hende*,« sagde Walther, »skønt jeg er vis paa, at jeg kunde godt have faaet hende at se, hvis jeg havde spurgt om det, da Mr. Dombey ikke er i Byen. Men for at sige et Afskedsord til Susan. Jeg syntes nok, jeg turde vove at gøre det, skal jeg sige dig, under disse Omstændigheder, og naar jeg tænker paa, da jeg saa Miss Dombey sidst.«

»Ja, min Gut, ja,« svarede hans Onkel og rev sig ud af en forbigaaende Aandsfraværelse.

»Jeg saa hende altsaa,« fortsatte Walther. »Susan mener jeg; og jeg sagde hende, at jeg skulde af Sted i Morgen. Og jeg sagde, Onkel, at du altid havde interesseret dig for Miss Dombey, siden den Aften hun var her, og altid ønskede hende glad og lykkelig, og altid vilde være stolt og glad ved at kunne være hende til Tjeneste selv i det mindste; jeg tænkte, jeg kunde sige det, skal jeg sige dig, under disse Omstændigheder. Synes du ikke ogsaa det?«

»Jo, min Dreng, jo,« svarede hans Onkel i samme Tone som før.

»Og jeg tilføjede,« fortsatte Walther, »at hvis hun — Susan, mener jeg — nogen Sinde kunde lade dig vide, enten selv eller gennem Mrs. Richards eller en anden, der kom denne Vej, at hvis Miss Dombey *havde* det godt og var lykkelig, saa vilde du sætte megen Pris paa det, og saa vilde du skrive det til mig, og jeg vilde ogsaa sætte megen Pris paa det. Ja! Jeg giver dig mit Ord paa, Onkel,« sagde Walther, »at jeg sov knap hele sidste Nat for at tænke paa, at jeg vilde gøre dette; og da jeg var kommet ud, kunde jeg ikke blive enig med mig selv, om jeg skulde gøre det eller ikke, og alligevel er jeg sikker paa, at mit Hjærte raadede mig rigtigt, og at jeg vilde have været ganske ulykkelig bagefter, hvis jeg ikke havde fulgt dets Raad.«

Hans retskafne Stemme og Væsen bekræftede, hvad han sagde og viste, hvor naturligt det var.

»Saa hvis du nogen Sinde skulde se hende, Onkel,« sagde Walther, »jeg mener Miss Dombey nu — og maaske *faar* du hende at se, hvem kan vide! — saa sig hende, hvor meget jeg følte for hende; sig hende, hvor meget jeg plejede at tænke paa hende, medens jeg var her, og hvordan jeg talte om hende med Taarer i mine Øjne, Onkel, den sidste Aften, før jeg tog af Sted. Sig hende, at jeg sagde, at jeg aldrig kunde glemme hendes blide Væsen eller hendes smukke Ansigt eller hendes gode, kærlige Karakter, der var det bedste af det alt sammen. Og da jeg ikke tog dem af en voksen Kvindes eller en ung Dames Fødder, men kun af et lille uskyldigt Barns,« sagde Walther, »saa sig hende, hvis du ikke har noget imod det, at jeg gemte disse Sko — hun kan nok huske, hvor ofte de faldt af hin Aften — og tog dem med mig som en Erindring.«

De forsvandt i samme Øjeblik ud ad Døren i en af Walthers Kufferter. En

Drager, der skulde køre hans Bagage paa en Bør ned til Dokkerne for at bringe dem om Bord paa »Sønnen og Arvingen«, havde allerede taget sig af dem, og han trillede af med dem lige for Næsen af den ufølsomme Midshipman, endnu før dens Ejer vel var færdig med at tale.

Men denne gamle Sømand var dog maaske undskyldt, naar han var ufølsom for den Skat, der blev kørt bort. Thi lige for hans Øjne og netop indenfor hans Synskreds og fuldstændig indenfor hans forbavsede og lys vaagne Spejdens Grænser, kom Florence og Susan, og Florence saa halvt frygtsomt op i hans og modtog hele Stødet af hans træede Stirren.

Ja endnu mere, de gik ind i Butiken, og videre ind i Dagligstuen, før de blev iagttagne af nogen anden end Midshipmanen. Og da Walther vendte Ryggen til Døren, vilde han selv da ikke have vidst, at de var der, hvis han ikke havde set sin Onkel springe op af sin egen Stol og være lige ved at vælte en anden.

»Men Onkel!« udbrød Walther. »Hvad er der i Vejen?«

Gamle Solomon svarede: »Miss Dombey!«

»Er det muligt?« udbrød Walther, der nu saa sig om og fo'r op. »Her!«

Ja, det var saa muligt og saa virkeligt, at medens han endnu havde disse Ord paa Læben, skyndte Florence sig forbi ham, greb Onkel Sols tobaksfarvede Kjoleopslag, et i hver Haand, kyssede ham paa Kinden, vendte sig, rakte Walther sin Haand med den simple Oprigtighed og Inderlighed, der var egen for hende, og ikke for nogen anden i Verden.

»De rejser bort, Walther!« sagde Florence.

»Ja, Miss Dombey,« svarede han, men ikke saa forhaabningsfuldt, som han prøvede paa det. »Jeg skal ud paa en Rejse.«

»Og Deres Onkel!« sagde Florence og saa tilbage paa Solomon. »Han er bedrøvet over, at De tager bort, er jeg vis paa. Aa! Det kan jeg se, han er! Kære Walther, jeg er ogsaa meget bedrøvet.«

»Gud skal vide,« udbrød Miss Nipper, »at der er mange, vi godt kunde undvære i Stedet, hvis det kommer an paa Mængden. Mrs. Pipchin som Inspektør vilde være billig købt for sin egen Vægt i Guld, og hvis der kræves Kendskab til Negerslaveri, saa er disse her Blimber's netop de rette Folk til Situationen.«

Med disse Ord løste Miss Nipper sine Hattebaand op, og efter at hun et Øjeblik aandsfraværende havde stirret ned i en lille sort Tepotte, der var sat frem sammen med det sædvanlige, dagligdags Service, rystede hun paa Hovedet og paa en Blik-Tedaase og begyndte uopfordet at lave Te.

Imidlertid havde Florence atter vendt sig til Instrumentmageren, der var lige saa fuld af Beundring som af Overraskelse.

»Saa meget højere!« sagde gamle Sol. »Saa meget smukkere! Og alligevel ikke forandret! Ganske den samme!«

»Virkelig!« sagde Florence.

»Ja—a,« svarede gamle Sol og gned sig langsomt i Hænderne og overvejede Sagen halvhøjt, som om noget eftertænksomt i de klare Øjne, der saa paa ham, vakte hans Opmærksomhed. »Ja, det samme Udtryk var der ogsaa i det yngre Ansigt!«

»Kan De huske mig,« sagde Florence med et Smil, »og hvad jeg var for en lille Skabning dengang?«

»Min kære unge Dame,« svarede Instrumentmageren, »hvordan skulde jeg kunne glemme Dem, saa ofte jeg har tænkt paa Dem og hørt om Dem siden? I selv samme Øjeblik, som De traadte ind, sad Walther og talte til mig om Dem, og gav mig en Hilsen til Dem og —«

»Gjorde han?« sagde Florence. »Tak, Walther! Aa, Tak, Walther! Jeg var bange for, at De vilde rejse bort og knap nok tænke paa mig,« og atter rakte hun ham sin lille Haand saa frimodigt og tillidsfuldt, at Walther beholdt den et Øjeblik i sin og næsten ikke kunde faa sig til at slippe den.

Alligevel holdt Walther den ikke, som han én Gang kunde have holdt den, heller ikke vækkede dens Berøring de vaagne Drømme fra hans Drengeaar, som endogsaa i den sidste Tid havde foresvævet ham og forvirret ham med deres utydelige, brudte Skikkelser. Renheden og Uskylden i hendes indtagende Væsen, og dets fuldkomne Tillidsfuldhed og den aabenlyse Hengivenhed for ham, der laa saa dybt rodfæstet i hendes trofaste Øjne og glødede i hendes smukke Ansigt gennem det Smil, der overskyggede det — ak, thi det var et altfor bedrøvet Smil til at opklare det! — var ikke af deres romantiske Slægt. De førte hans Tanker tilbage til det tidlige Dødsleje, ved hvilket han havde set hende vaage, og til den Kærlighed, Barnet havde næret til hende; og paa saadanne Erindringers Vinger syntes hun at hæve sig, højt over hans ørkesløse Fantasier, op i en klarere og renere Luft.

»Jeg — jeg er bange for, at jeg maa kalde Dem Walthers Onkel, Sir,« sagde Florence til den gamle Mand, »hvis De giver mig Lov til det.«

»Min kære unge Dame,« udbrød gamle Sol, »give Dem Lov! Ak Gud naade os!«

»Vi har altid kendt Dem under det Navn og talt om Dem,« sagde Florence og saa sig om og sukkede sagte. »Den smukke gamle Dagligstue! Ganske den samme! Hvor jeg husker den godt!«

Gamle Sol saa først paa hende, saa paa sin Nevø, og saa gned han sig i Hænderne, og gned sine Briller og sagde sagte: »Ak, Tid, Tid, Tid!«

Der blev en kort Tavshed, under hvilken Susan Nipper behændigt fik to Ekstrakopper frem fra Hjørneskabet og ventede med en tankefuld Mine paa, at Teen skulde trække.

»Der er noget,« sagde Florence og lagde sin Haand frygtsomt paa den gamle Mands, der hvilede paa Bordet, for at paakalde hans Opmærksomhed, »som ligger mig paa Hjærte, og som jeg gerne vil sige Walthers Onkel. Han bliver nu ladt alene, og hvis han vil tillade mig — ikke at indtage Walthers Plads, for det kunde jeg ikke gøre, men at være hans trofaste Ven og hjælpe ham, hvis jeg nogen Sinde kan, medens Walther er borte, saa vilde jeg sandelig være ham meget taknemlig. Vil De? Maa jeg, Walthers Onkel?«

Uden at tale førte Instrumentmageren hendes Haand til sine Læber, og Susan Nipper, der lænede sig tilbage med korslagte Arme i den Præsidentstol, hun havde usurperet, bed i den ene Ende af sine Hattebaand og drog et sagte Suk, medens hun saa op mod Loftsvinduet.

»De vil tillade mig at komme og besøge Dem,« sagde Florence, »naar jeg kan; og De vil fortælle mig alting om Dem selv og om Walther; og De vil ikke have nogen Hemmelighed for Susan, naar hun kommer, og jeg ikke, — men vil betro Dem til os, og stole paa os, og forlade Dem paa os. Og De vil prøve paa at lade os være Dem til Trøst? Vil De, Walthers Onkel?«

Det søde Ansigt, der saa op i hans, de blidt overtalende Øjne, den sagte Stemme, og den lette Berøring af hans Arm, der blev endnu mere vindende ved den barnlige Ærbødighed og Ærefrygt for hans Alder, der gav det altsammen et Præg af taknemlig Tvivl og beskeden Tøven, — alt dette, og hendes naturlige Inderlighed, overvældede i den Grad den stakkels gamle Instrumentmager, at han kun svarede:

»Wally! Sig et Ord for mig, kære. Jeg er meget taknemlig.«

»Nej, Walther,« svarede Florence med sit rolige Smil. »Sig ingen Ting for ham. Jeg forstaar ham meget godt, og vi maa lære at tale sammen uden Dem, kære Walther.«

Den sorgfulde Tone, hvori hun sagde disse sidste Ord, rørte Walther mere end alt det øvrige.

»Miss Florence,« svarede han med et Forsøg paa atter at antage den muntre Tone, han havde bevaret, medens han talte med sin Onkel. »Jeg ved ikke mere end min Onkel, hvad jeg skal sige til Tak for saadan Godhed. Men naar alt kommer til alt, hvad kunde jeg saa sige,

selv om jeg havde Evne til at tale en hel Time, andet end at det ligner Dem?«

Susan Nipper begyndte paa et nyt Stykke af sit Hattebaand og nikkede op til Loftsvinduet som Tegn paa, at hun var enig med ham i det, han havde sagt.

»Aa, men Walther!« sagde Florence. »Der er noget, jeg gerne vilde sige Dem, før jeg tager af Sted, og De maa være saa god at kalde mig Florence og ikke tale til mig som en Fremmed.«

»Som en Fremmed!« svarede Walther. »Nej. Saadan kunde jeg ikke tale. Jeg er i det mindste vis paa, at jeg ikke kunde føle som en Fremmed.«

»Nej, men det er ikke nok, og det er ikke det, jeg mener. For, Walther, tilføjede Florence og brast i Graad, »han holdt meget af Dem og sagde, før han døde, at han holdt af Dem, og sagde: Tænk paa Walther! — og hvis De vil være en Broder for mig, Walther, nu da han er borte, og jeg ikke har nogen paa Jorden, saa vil jeg være Deres Søster hele mit Liv, og tænke paa Dem som en Søster, hvor vi end er! Det var det, jeg gerne vilde sige Dem, kære Walther, men jeg kan ikke sige det, saadan som jeg vilde, fordi mit Hjærte er saa fuldt.«

Og af sit fulde Hjærte og i sin yndige Enfold rakte hun begge sine Hænder frem imod ham. Walther greb dem, bøjede sig ned og berørte det taarevædede Ansigt, der hverken gøs tilbage eller vendte sig bort eller rødmede, da han gjorde det, men saa tillidsfuldt paa ham. I dette ene Øjeblik svandt hver Skygge af Tvivl eller Uro fra Walthers Sjæl. Det syntes ham, at han besvarede hendes uskyldige Bøn ved Siden af den døde Drengs Seng, og i den højtidelige Stemning, dér havde hersket, forpligtede han sig til i sin Forvirring at værne og ære selv hendes Billede med broderlig Hengivenhed, at bevare hendes troskyldige Løfte ukrænket, og anse sig selv for vanæret, hvis han aandede paa det med en Tanke, der ikke var i hendes eget Bryst, da hun gav ham det.

Susan Nipper, der havde bidt i begge sine Hattebaand paa een Gang, og gjort Loftsvinduet delagtig i en hel Del private Følelser, medens dette foregik, forandrede nu Emne ved at spørge, hvem der brugte Fløde, og hvem der brugte Sukker; og da hun havde faaet Oplysning om disse Punkter, skænkede hun Te. De samledes alle om det lille Bord og drak Te under denne unge Dames virksomme Overledelse; og Florences Nærværelse i Dagligstuen kastede sit Lys over den tyrkiske Fregat paa Væggen.

For en halv Time siden vilde Walther neppe have kaldt hende ved hendes Navn, om det saa havde gjaldt hans Liv. Men han kunde gøre det nu, da hun havde bedt ham om det. Han kunde tænke paa, at hun var her, uden nogen lurende Frygt for, at det havde været bedre, om hun ikke var kommet. Han kunde roligt tænke paa, hvor smuk hun var, hvor fuld af Løfter, hvilket Hjem en lykkelig Mand en Dag vilde finde i et saadant Hjærte. Han kunde tænke paa sin egen Plads i dette Hjærte med Stolthed, og med en tapper Beslutning om, at selv om han ikke fortjente den — *det* syntes han stadig laa højt over ham — saa vilde han dog aldrig fortjene den mindre.

Susan Nippers Hænder maa sikkert, da hun skænkede Teen, have været omsvævede af en eller anden feagtig Indflydelse, der fremkaldte den fredelige Stemning, som herskede i Dagligstuen, medens de drak den. En eller anden modsat Indflydelse maa sikkert have omsvævet Viserne paa Onkel Sols Kronometer og drevet dem hurtigere frem, end Vinden nogen Sinde havde drevet Fregatten paa Væggen. Hvordan det nu end var, saa havde Gæsterne en Vogn ventende paa sig paa et roligt Hjørne ikke langt borte; og Kronometeret, der blev raadspurgt, afgav den bestemte Erklæring, at den havde holdt dér og ventet længe, at det var umuligt at betvivle denne Kendsgerning, især da den afgaves af en saa ufejlbarlig Autoritet. Om saa Onkel Sol skulde have været hængt efter sit eget Ur, vilde han dog aldrig have indrømmet, at det gik for hurtigt, ikke saa meget som Brøkdelen af et Sekund.

Til Afsked gentog Florence alt det, hun havde sagt i Forvejen, til den gamle Mand, og forpligtede ham til deres Kontrakt. Onkel Sol fulgte hende kærligt ud til Træ-Midshipmanens Ben, og overgav hende dér til Walther, der var rede til at ledsage hende og Susan Nipper hen til Vognen.

»Walther,« sagde Florence paa Vejen. »Jeg var bange for at spørge Dem om det, medens Deres Onkel var til Stede. Tror De, at De bliver meget længe borte?«

»Jeg ved det virkelig ikke,« sagde Walther. »Jeg er bange for det. Jeg syntes, at Mr. Dombey antydede det, da han ansatte mig.«

»Er det en Gunst, Walther?« spurgte Florence efter et Øjebliks Tøven og saa ham ængsteligt ind i Ansigtet.

»Ansættelsen?« spurgte Walther.

»Ja.«

Walther vilde have givet hvad som helst for at have kunnet svare bekræftende, men hans Ansigt svarede, før hans Læber kunde, og Florence vogtede altfor opmærksomt paa det, til ikke at forstaa dette Svar.

»Jeg er bange for, at De neppe har hørt til min Faders Yndlinge,« sagde hun frygtsomt.

»Det er der ingen Grund til, at jeg skulde have gjort,« svarede Walther smilende.

»Ingen Grund, Walther!«

»Der *var* ingen Grund,« sagde Walther, som forstod, hvad hun mente. »Der er mange Menneske ansat i Huset. Mellem Mr. Dombey og en ung Mand som mig er der en stor Afstand. Hvis jeg gør min Pligt, gør jeg, hvad jeg bør gøre, og ikke mere end alle de andre.«

Havde Florence nogen Anelse, som hun neppe var sig bevidst, en Anelse, der havde faaet uklart og ubestemt Liv hin Aften for nylig, da hun var gaaet ned i sin Faders Stue — en Anelse om, at Walthers tilfældige Interesse for hende og tidlige Bekendtskab om hende kunde have draget ham med ind i dette mægtige Mishag? Havde Walther en Forestilling om noget saadant, eller opstod der hos ham en pludselig Tanke om, at hun tænkte paa noget saadant i hint Øjeblik? Ingen af dem hentydede til det. Heller ikke talte overhovedet nogen af dem i nogen Tid. Susan, der gik paa den anden Side af Walther, iagttog dem begge skarpt; og sikkert er det, at Miss Nippers Tanker vandrede i den Retning, og det meget tillidsfuldt.

»Maaske kommer De meget snart tilbage, Walther,« sagde Florence.

»Det *kan* være,« sagde Walther, »at jeg kommer tilbage som en gammel Mand og finder Dem som en gammel Dame. Men jeg haaber det bedste.«

»Fader,« sagde Florence efter et Øjebliks Forløb, »vil — vil rette sig efter sin Sorg og — maaske en Dag tale mere aabent med mig; og hvis han gør det, saa vil jeg fortælle ham, hvor meget jeg ønsker at se Dem hjemme igen, og bede ham kalde Dem tilbage for min Skyld.«

Der var noget rørende i den Maade, hvorpaa hun sagde disse Ord om sin Fader, som Walther kun forstod altfor godt.

Da Vognen nu var lige ved, vilde han have forladt hende uden at tale, thi nu følte han, hvad Skilsmisse vilde sige; men Florence greb hans Haand, da hun steg ind, og da mærkede han, at der laa en lille Pakke i hendes.

»Walther,« sagde hun og saa lige paa ham med sine kærlige Øjne, »ligesom De, haaber jeg det bedste. Det vil jeg bede om, og tro paa, at det vil ske. Jeg har syet denne lille Gave til Paul. Jeg beder Dem modtage den med mine venligste Ønsker og ikke se paa den, før De er kommet bort. Og nu, Gud velsigne Dem, Walther! Glem mig aldrig. De er min Broder, kære!«

Han var glad over, at Susan traadte imellem dem, ellers vilde han maaske have efterladt hende et sørgeligt Minde om sig. Han var ogsaa glad over, at hun ikke saa ud af Vognen igen, men i Stedet vinkede til ham med sin lille Haand, saa længe han kunde se den.

Til Trods for hendes Bøn kunde han ikke lade være at aabne Pakken den Af-

ten, da han gik i Seng. Det var en lille Pung; og der var Penge i den.

Klar stod Solen op den næste Morgen efter sin Fraværelse i fremmede Lande, og op stod Walther med den for at modtage Kaptajnen, som allerede var ved Døren; han var nemlig tørnet tidligere ud end nødvendigt for at faa lettet Anker, medens Mrs. Mac Stinger endnu sov. Kaptajnen lod, som han var i straalende Humør, og han havde taget en røget Tunge med i en af Lommerne paa sin vide blaa Frakke til Frokosten.

»Og Wal'r,« sagde Kaptajnen, da de satte sig til Bords, »hvis din Onkel er den Mand, jeg antager ham for, saa sætter han den sidste Flaske af Madeiraen frem i Dagens Anledning.«

»Nej, nej, Ned,« svarede den gamle Mand. »Nej, den skal trækkes op, naar Walther kommer hjem igen.«

»Vel talt!« udbrød Kaptajnen. »Hør!«

»Dér ligger den,« sagde Sol Gills, »nede i den lille Kælder, bedækket med Støv og Spindelvæv. Maaske vil der gro Støv og Spindelvæv over Dem og mig med, Ned, før den ser Dagens Lys.«

»Hør ham!« raabte Kaptajnen. »God Moral! Wal'r, min Gud. Opelsk et Figentræ som sig hør og bør, og naar du bliver gammel, saa sæt dig i Skyggen af det. Giv Stedet en Overha — naa,« sagde Kaptajnen efter at have tænkt sig lidt om, »jeg er ikke rigtig vis paa, hvor det staar; men naar du har fundet det, saa læg Mærke ved det. Sol Gills, bras paa igen!«

»Men dér, eller et andet Sted, skal den ligge, Ned, indtil Wally kommer tilbage for at kræve den,« sagde den gamle Mand. »Det var alt, hvad jeg vilde sige.«

»Og vel talt, det ogsaa,« svarede Kaptajnen. »Og hvis vi tre ikke knækker Halsen paa den Flaske i Kompagni, vil jeg give Jer to Lov til at drikke min Ration.«

Til Trods for Kaptajnens overvættes Lystighed, gjorde han kun daarlig Besked ved den røgede Tunge, skønt han, naar nogen saa paa ham, sled haardt i det for at lade, som om han spiste med glubende Appetit. Han var ligeledes frygtelig bange for at blive ladt alene enten med Onkel eller Nevø, da han syntes at mene, at han kun var sikker paa at kunne bevare Skinnet, naar de alle tre var sammen. Denne Kaptajnens Skræk fik ham til at foretage flere snedige Udflugter; saaledes løb han, da Solomon gik for at tage sin Frakke paa, hen til Døren, under Paaskud af at have set en mærkværdig Droske køre forbi; og da Walther gik ovenpaa for at tage Afsked med de logerende, fo'r han ud paa Gaden, idet han lod, som om han kunde lugte Skorstensild i Nabolaget. Disse Kaptajn Cuttles Kunstgreb maatte synes ubegribelige for enhver ikke inspireret Iagttager.

Walther kom netop ned fra sin Afskedsekspedition ovenpaa og gik igennem Butiken for at vende tilbage til den lille Dagligstue, da han saa et hentæret Ansigt, han kendte, kigge ind ad Døren, og sprang hen imod det.

»Mr. Carker!« udbrød Walther og trykkede John Carker juniors Haand. »Kom dog indenfor! Det var smukt af Dem at komme her saa tidligt for at sige Farvel til mig. De vidste, hvor glad jeg vilde blive over endnu engang at trykke Deres Haand, før jeg rejser bort. Jeg kan ikke sige Dem, hvor glad jeg er over at faa Lejlighed til det. Kom dog indenfor.«

»Det er ikke rimeligt, at vi nogen Sinde mødes igen, Walther,« svarede den anden, idet han venligt afslog hans Indbydelse, »og jeg glæder mig ogsaa over denne Lejlighed. Jeg tør nok vove at tale til Dem og tage Deres Haand, lige før Skilsmissens Øjeblik. Nu behøver jeg ikke mere at modstaa Deres frimodige Tilnærmelser, Walther.«

I hans Smil var der, da han sagde dette, en Melankoli, som viste, at han havde fundet en Smule Selskab og Venskab for sine Tanker selv i dette.

»Aa, Mr. Carker!« svarede Walther. »Hvorfor modstod De dem? De kunde ikke have gjort mig noget andet end godt, det er jeg ganske vis paa.«

Han rystede paa Hovedet. »Hvis der var noget som helst godt, jeg kunde

gøre her paa Jorden,« sagde han, »saa vilde jeg gøre det for Dem, Walther. Synet af Dem fra Dag til Dag har paa een Gang voldet mig Lykke og Samvittighedsnag. Men Glæden har været større end Smerten. Det ved jeg nu, da jeg ved, hvad jeg mister.«

»Kom ind, Mr. Carker, og gør Bekendtskab med min gode gamle Onkel,« sagde Walther indtrængende. »Jeg har ofte talt til ham om Dem, og han vil med Glæde fortælle Dem alt, hvad han hører fra mig. Jeg har ikke,« sagde Walther forlegent, da han lagde Mærke til hans Tøven, »jeg har ikke fortalt ham noget om vor sidste Samtale, Mr. Carker; ikke engang ham, tro mig.«

Den graahaarede Junior trykkede hans Haand med Taarer i Øjnene.

»Hvis jeg nogen Sinde gør Bekendtskab med ham, Walther,« sagde han, »saa bliver det for at høre Tidender om Dem. Stol paa, at jeg miskender ikke Deres Overbærenhed og Hensynsfuldhed. Det vilde være at miskende den, hvis jeg ikke fortalte ham hele Sandheden, før jeg søgte at faa et fortroligt Ord fra ham. Men jeg har ingen Ven eller noget Bekendtskab uden Dem; og selv for Deres Skyld er det lidet rimeligt, at jeg vilde gøre noget.«

»Jeg vilde virkelig ønske,« sagde Walther, »at De havde tilladt mig at være Deres Ven. Jeg har altid ønsket det, som De ved, Mr. Carker; men aldrig halvt saa meget som nu, da vi skal til at skilles.«

»Det er nok,« svarede den anden, »at De har været min Ven i mit eget Bryst, og at naar jeg har skyet Dem mest, saa har mit Hjærte draget mig mest til Dem og været mest opfyldt af Dem. Farvel, Walther!«

»Farvel, Mr. Carker! Himlen være med Dem, Sir,« udbrød Walther bevæget.

»Hvis,« sagde den anden og beholdt hans Haand i sin, medens han talte, »hvis De kommer tilbage og savner mig i min gamle Krog og hører af en eller anden, hvor jeg ligger, saa kom og se til min Grav. Tænk paa, at jeg kunde have været lige saa hæderlig og lykkelig som De! Og lad mig tro, naar jeg mærker, at min sidste Time er ved at komme, at en, der ligner mit tidligere Jeg, vil staa dér et Øjeblik og mindes mig med Medynk og Tilgivelse! Walther, Farvel!«

Hans Skikkelse sneg sig som en Skygge ned gennem den lyse, solbeskinnede Gade, der var saa munter, og dog saa højtidelig paa den tidlige Sommermorgen, og forsvandt langsomt.

Det ubarmhjærtige Kronometer forkyndte omsider, at Walther maatte vende Træ-Midshipmanen Ryggen; og bort tog de, han selv, hans Onkel og Kaptajnen, i en Droske til en Landgangsplads, hvorfra de skulde tage med Damper ned til en eller anden Bugt af Floden, hvis Navn, saaledes som Kaptajnen udtalte det, var en haabløs Gaade for en Landkrabbes Øren. Da de havde naaet denne Bugt (hvortil Skibet var kommet den foregaaende Aften), blev de prajede af flere ophidsede Færgemænd, og blandt andet af en snavset Kyklop af Kaptajnens Bekendtskab, som med sit ene Øje havde faaet Kig paa Kaptajnen i en halv Mils Afstand, og lige siden havde udvekslet uforstaaelige Brøl med ham. Efter at være blevet en retsmæssig Prise for denne Person, som var frygtelig hæs og altid trængte til at blive barberet, blev de alle tre bragt om Bord paa »Sønnen og Arvingen«. Og »Sønnen og Arvingen« var i en nydelig Tilstand af Forvirring; alle Sejlene laa tilsølede paa det vaade Dæk, løse Tove slog Benene fra Folk, Folk i røde Skjorter løb barfodede frem og tilbage, Fustager spærrede hver Fodsbred Plads, og midt i den tætteste Forvirring stod en sort Kok i en sort Kabys i Grøntsager til Øjnene og blindet af Røg.

Kaptajnen trak straks Walther hen i en Krog, og med stor Anstrængelse, der gjorde hans Ansigt ganske rødt, trak han Sølvuret op, der var saa tykt, og laa saa fast i hans Lomme, at det fo'r ud som en Spuns af et Hul.

»Wal'r,« sagde Kaptajnen og rakte ham det og rystede hans Haand hjærteligt, »en Afskedsgave, min Gut. Stil

det en halv Time tilbage hver Morgen, og et Kvarterstid til henad Eftermiddagen, saa er det et Ur, du vil have Ære af!«

»Kaptajn Cuttle, det kan der ikke være Tale om!« udbrød Walther og holdt ham tilbage, for han var ved at løbe sin Vej. »Tag det dog tilbage. Jeg har allerede et.«

»Naa ja, Wal'r,« sagde Kaptajnen og dykkede pludselig ned i en af sine Lommer og halede de to Teskeer og Sukkertangen frem, som han havde rustet sig med, for at kunde møde en Indvending af denne Art, »tag saa denne her Smule Sølvtøj i Stedet.«

»Nej, nej, det kan jeg virkelig ikke,« udbrød Walther. »Men tusind Tak! Kast dem ikke bort, Kaptajn Cuttle!« — for Kaptajnen var lige ved at hive dem over Bord. — »De vil være til meget mere Nytte for Dem end for mig. Giv mig Deres Stok. Jeg har ofte tænkt paa, at jeg gerne vilde have den. Saa! Farvel, Kaptajn Cuttle! Pas godt paa min Onkel! Onkel Sol, Gud velsigne dig!«

De var kommet fra Borde i Forvirringen, før Walther kunde faa endnu et Glimt af nogen af dem; og da han løb til Agterstavnen og spejdede efter dem, saa han sin Onkel sidde i Baaden og hænge med Hovedet og Kaptajn Cuttle dunke ham i Ryggen med det store Sølvur (det maa have gjort forfærdelig ondt) og gestikulere forhaabningsfuldt med Teskeerne og Sukkertangen. Da Kaptajn Cuttle fik Øje paa Walther, lod han sine Ejendele falde ned paa Bunden af Baaden med største Ligegyldighed, glemte aabenbart fuldstændig deres Eksistens, tog sin blanke Hat af og prajede ham lystigt. Den blanke Hat straalede ligefrem i Solen, og Kaptajnen blev ved at vifte med den, til han ikke kunde ses længere. Forvirringen om Bord, som havde været i hurtig Tiltagende, naaede nu sit Højdepunkt; to, tre andre Baade stødte fra med et Hurra; Sejlene lyste spændte over Skroget, medens Walther saa dem udspile deres Flade for den gunstige Brise; Vandet fløj gnistrende fra Forstavnen; og ud paa sin Rejse drog »Sønnen og Arvingen«, lige saa forhaabningsfuld og adræt som mangen anden Søn og Arving, der senere forliste, havde begivet sig paa Vej før den.

Dag efter Dag gjorde gamle Sol og Kaptajn Cuttle dens Bestik og beregnede dens Kurs med Kortet udbredt foran sig paa det runde Bord. Om Aftenen, naar gamle Sol saa forladt klatrede ovenpaa til Tagkammeret, hvor Blæsten somme Tider tog ordentlig paa Vej, saa han op efter Stjærnerne og lyttede til Vinden og holdt længere Vagt, end det vilde være faldet i hans Lod om Bord paa Skibet. Den sidste Flaske af den gamle Madeira, som selv havde været paa Krydstog og prøvet Farerne paa Dybet, laa imidlertid tavs og uforstyrret under sit Støv og Spindelvæv.

Tyvende Kapitel.

Mr. Dombey tager ud paa en Rejse.

»Mr. Dombey,« sagde Major Bagstock, »Jocy B. er i Almindelighed ikke følsom, for Joseph er sej. Men Joe har sine Følelser, Sir, og *naar* de bliver vækkede — for Pokker, Mr. Dombey,« udbrød Majoren med pludselig Voldsomhed, »dette er Svaghed, og jeg vil ikke give efter for den!«

Major Bagstock sagde dette, da han modtog Mr. Dombey som sin Gæst øverst paa sin egen Trappe paa Prinsesseplads. Mr. Dombey var kommet for at spise Frokost med Majoren, før de begav sig ud paa deres Udflugt; og den ulykkelige Indfødte havde allerede udstaaet en hel Verden af Elendighed paa Grund af Bollerne, mens Livet var en Byrde for ham, hvad kogte Æg angik.

»Det sømmer sig ikke for en gammel Soldat af Bagstock-Racen,« bemærkede Majoren roligere, »at blive et Bytte for sine Sindsbevægelser; men — for Pokker Sir,« udbrød Majoren i et nyt Anfald af Heftighed, »jeg bevidner Dem min Deltagelse.«

Majorens purpurfarvede Ansigt blev endnu dybere i sin Farve, og Majorens Hummerøjne stod endnu dristigere frem, medens han trykkede Mr. Dombeys Haand og gav denne fredelige Handling et saa udfordrende Præg, som vilde han straks efter give sig til at bokse med Mr. Dombey om en Indsats paa tusinde Pund og Mesterskabet for England. Med en roterende Bevægelse med Hovedet, og en Hvæsen, der i høj Grad mindede om en Hests Hosten, førte Majoren derpaa sin Gæst ind i Dagligstuen og bød ham dér Velkommen (da han nu havde faaet Magt over sine Følelser) med al en Rejsefælles Ligefremhed og Frimodighed.

»Dombey,« sagde Majoren, »det glæder mig at se Dem. Jeg er stolt over at se Dem. Der er ikke mange Mænd i Europa, til hvem J. Bagstock vilde sige det — for Josh er oprigtig, Sir, det er hans Natur — men Jocy B. er stolt over at se Dem, Dombey.«

»Major,« svarede Mr. Dombey, »De er meget elskværdig.«

»Nej, for Pokker,« sagde Majoren. »Ikke det bitterste. Det ligger ikke til min Karakter. Hvis det havde ligget til Joe's Karakter, saa kunde Joe nu have været Generalløjtnant Sir Joseph Bagstock, Kommandør af Bathordenen, og have modtaget Dem i et ganske andet Kvarter. De kender endnu ikke gamle Joe, kan jeg mærke. Men denne Lejlighed, der er ganske særlig, er en Kilde til Stolthed for mig. Ved Gud, Sir,« sagde Majoren resolut, »det er en Ære for mig!«

Mr. Dombey, der skattede sig selv og sine Penge saa højt, følte, at dette var meget sandt, og bestred det derfor ikke. Men Majorens uvilkaarlige Anerkendelse af denne Sandhed og hans ligefremme Indrømmelse af den, var meget behagelige. Hvis Majoren havde behøvet nogen Bekræftelse paa, at han ikke havde taget fejl af Majoren, vilde dette have været det. Det forvissede ham om, at hans Magt strakte sig ud over hans egen umiddelbare Sfære, og at Majoren, som Officer og Gentleman, havde en ikke mindre passende Følelse af den end Pedellen paa den kongelige Børs.

Og hvis det nogen Sinde havde været trøstende at vide dette eller noget lignende, saa var det nu, da han paa en saa frygtelig Maade var blevet sig sine Forhaabningers Ubestandighed, sin Viljes Afmagt, sin Rigdoms Svaghed bevidst. Hvad kunde den udrette, havde hans Dreng spurgt ham. Somme Tider, naar han tænkte paa dette barnlige Spørgsmaal, kunde han næsten ikke lade være at spørge sig selv, hvad den virke-

lig *kunde* udrette — hvad *havde* den udrettet?

Men dette var kun ensomme Tanker, der avledes sent om Aftenen, i hans triste, mørke Værelse, og Stoltheden fandt let Beroligelse ved mange Vidnesbyrd om Sandheden, der var lige saa uforkastelige og dyrebare som Majorens. Det kan ikke siges, at han blev varm overfor ham, men han tøede en Smule op. Majoren havde haft nogen — og ikke altfor stor — Del i hine Dage ved Kysten. Han var en Mand af Verden og kendte nogle fornemme Folk. Han snakkede meget og fortalte Historier; og Majoren var tilbøjelig til at anse ham for en udvalgt Aand, der lyste i Selskabet, og som ikke havde den giftige Tilsætning af Fattigdom, hvormed udvalgte Aander i Almindelighed er altfor stærkt forfalskede. Hans Position var der intet at indvende imod. Alt i alt var Majoren en Rejsefælle, man kunde være bekendt, vant til et Liv i Lediggang og fortrolig med den Slags Steder, som de skulde besøge; og der var over hans Væsen et Præg af gentlemanlike Utvungenhed, der stod godt nok til hans egen Citypersonlighed, uden i mindste Maade at konkurrere med den. Hvis Mr. Dombey gik med nogen Forestilling om, at Majoren, som en Mand, der i Kraft af sit Kald var vant til at ringeagte den ubarmhjærtige Haand, som nylig havde knust hans Forhaabninger, maaske mod sit Vidende kunde bibringe ham en eller anden nyttig Fantasi og forjage den Svaghed, hans Sorg var, saa skjulte han den for sig selv og lod den ligge paa Bunden af sin Stolthed uden at undersøge den nærmere.

»Hvor er min Slubbert?« sagde Majoren og saa sig forbitret om i Stuen.

Den Indfødte, som ikke havde noget særligt Navn, men svarede til ethvert Ukvemsord, viste sig straks i Døren og vovede ikke at komme nærmere.

»Din Slyngel!« sagde den koleriske Major, »hvor er Frokosten?«

Den mørke Tjener forsvandt for at søge efter den, og man hørte ham straks efter komme op ad Trappen igen i en saa skælvende Tilstand, at Tallerkenerne og Fadene skælvede sympatisk paa Bakken, han bar, og raslede hele Vejen op.

»Dombey,« sagde Majoren, der holdt Øje med den Indfødte, medens han dækkede Bordet og opmuntrede ham ved at true frygteligt ad ham med sin Næve, da han tabte en Ske, »her er en stærkt pebret Grillade, en velsmagende Postej, en Ret Nyrer og saa videre. Værsaagod og sid ned. Gamle Joe kan ikke varte op med andet end Feltkost, ser De nok.«

»Fortræffelig Kost, Major,« svarede hans Gæst, og det ikke af blot og bar Høflighed; thi Majoren sørgede altid saa omhyggeligt som muligt for sig selv, og spiste snarest mere overdaadige Maaltider, end det var godt for ham, saa at Fakultetet endogsaa hovedsagelig udledte hans ophøjede Ansigtsfarve fra denne Omstændighed.

»De saa ud paa Gaden, Sir,« bemærkede Majoren. »Har De set vor Veninde?«

»De mener Miss Tox,« svarede Mr. Dombey. »Nej.«

»Fortryllende Kvinde, Sir,« sagde Majoren, medens en fed Latter steg op i hans korte Hals og var nær ved at kvæle ham.

»Jeg tror, at Miss Tox er en meget agtværdig Person,« svarede Mr. Dombey.

Den hovmodige Kulde i dette Svar syntes at volde Majoren uendelig Glæde. Han svulmede og svulmede overordentligt, og lagde endogsaa et Øjeblik sin Kniv og Gaffel for at gnide sig i Hænderne.

»Gamle Joe, Sir,« sagde Majoren, »var en Smule i Kridthuset dér engang. Men Joes Tid er omme. J. Bagstock er fordunklet, stukket ud, slaaet af Marken, Sir. Jeg vil sige Dem noget Dombey.« Majoren holdt op med at spise og saa hemmelighedsfuldt forbitret ud. »Det er et djæ—velsk ærgerrigt Fruentimmer, Sir.«

Mr. Dombey sagde »Nej virkelig?« med ligegyldig Kulde, maaske blandet med en Smule ringeagtende Vantro — om Miss Tox virkelig skulde være anmassende nok til at huse en saa overlegen Egenskab?

»Dette Fruentimmer,« sagde Majoren, »er paa sin Vis en Lucifer. Jocy B.'s Tid er omme Sir, men han har beholdt sine Øjne. Han ser, gør Joe. Hans kongelige Højhed den afdøde Hertug af York bemærkede ved en Morgenkur om Jocy, at se, det kunde han.«

Majoren ledsagede disse Ord med et saadant Blik og blev i den Grad opsvulmet og inflammeret i Hovedet af Spisen og Drikken, varm Te, pebret Grillade, Boller og underforstaaede Hentydninger, at selv Mr. Dombey viste nogen Ængstelighed for ham.

»Det latterlige gamle Spetakkel stiler efter noget, Sir,« fortsatte Majoren. »Hun stiler himmelhøjt, Sir. I ægteskabelig Retning, Dombey.«

»Det gør mig ondt for hende,« sagde Mr. Dombey.

»Sig ikke det, Dombey,« sagde Majoren med advarende Stemme.

»Hvorfor skulde jeg ikke det, Major?« sagde Mr. Dombey.

Majoren gav intet andet Svar end en Hestehosten og fortsatte sin Spisning med fuld Kraft.

»Hun har fattet Interesse for Deres Hjem,« sagde Majoren og stansede pludselig igen, »og hun har nu i nogen Tid været en hyppig Gæst i Deres Hus.«

»Ja,« svarede Mr. Dombey med stor Værdighed. »Miss Tox blev oprindelig modtaget der, dengang Mrs. Dombey døde, som en Veninde af min Søster; og da hun var en velopdragen Person og viste sig indtaget i det stakkels Barn, fik hun Lov til — jeg kan sige: blev hun opmuntret til — at gentage sine Besøg sammen med min Søster og lidt efter lidt at komme paa en Slags fortrolig Fod med Familien. Jeg nærer,« sagde Mr. Dombey i en Tone som en Mand, der gjorde en stor og betydningsfuld Indrømmelse, »jeg nærer Agtelse for Miss Tox. Hun har været saa opmærksom at vise mange smaa Tjenester i mit Hus; ubetydelige og intetsigende Tjenester maaske, Major, men ikke til at foragte af den Grund; og jeg haaber, jeg har været saa heldig at kunne vise min Erkendtlighed for dem ved de Opmærksomheder og Hensyn, det har staaet i min Magt at vise. Jeg anser mig for at være i Gæld til Miss Tox, Major,« sagde Mr. Dombey med en let Haandbevægelse, »for den Fornøjelse at have gjort Deres Bekendtskab.«

»Dombey,« sagde Majoren varmt, »nej! Nej, Sir! Joseph Bagstock kan aldrig tillade, at denne Paastand staar uimodsagt. Deres Kendskab til gamle Joe, Sir, saadan som han er, og gamle Joes Kendskab til Dem, Sir, stammer fra en ædel lille Fyr, Sir — fra en fremragende Personlighed, Sir. Dombey!« sagde Majoren med en Kamp, som det ikke faldt ham vanskeligt at bære til Skue, da hans hele Liv var en Kamp mod alle Slags apoplektiske Symptomer, »vi har lært hinanden at kende gennem Deres Dreng.«

Ved denne Hentydning syntes Mr. Dombey at blive rød, hvad det ikke er usandsynligt, at Majoren havde beregnet, han skulde blive. Han saa ned, og sukkede; og idet Majoren med synlig Anstrængelse tog sig sammen, sagde han atter, med Henblik paa den Sindstilstand, han følte han stod i Fare for at henfalde i, at dette var en Svaghed, og at intet skulde bevæge ham til at give efter for den.

»Vor Veninde stod i en fjærn Forbindelse med hin Begivenhed,« sagde Majoren, »og al den Ære, der tilkommer hende, er J. B. villig til at give hende, Sir. Men ikke desto mindre, min Frøken,« tilføjede han, idet han hævede sine Øjne fra sin Tallerken og saa tværs over Prinsesseplads, til Miss Tox' Vindu, hvor man nu kunde se hende staa og vande sine Blomster, »De er en intrigant Taske, Frøken, og Deres Ærgerrighed er en uhyre Uforskammethed. Hvis det blot gjorde Dem selv latterlig, Frøken,« sagde Majoren, der rullede med Hovedet ad den intet anende Miss Tox, medens hans fremstaaende Øjne syntes at gøre et Sæt over imod hende, »saa kan jeg forsikre Dem, at De kunde gøre det af Hjærtens Lyst, Frøken, uden at Bagstock skulde lægge Dem et Halmstraa i Vejen.« Her lo Majoren frygteligt lige op til

Spidsen af sine Øreflipper og Aarerne i sin Pande. »Men Frøken,« sagde Majoren, »naar De kompromitterer andre Folk, og det oven i Købet ædelmodige, umistænksomme Folk, til Tak for Deres Nedladenhed, saa faar De Blodet til at koge i gamle Joes Aarer.«

»Major,« sagde Mr. Dombey rødmende, »jeg haaber ikke De hentyder til noget saa absurd, som at Miss Tox skulde —«

»Dombey,« svarede Majoren, »jeg hentyder ikke til noget som helst. Men Jocy B. har levet i Verden, Sir; levet i Verden med aabne Øjne og spidsede Øren, Sir; og Joe siger Dem, Dombey, at der bor et djæ—velsk snedigt og ærgerrigt Fruentimmer paa den anden Side Gaden.«

Mr. Dombey saa uvilkaarligt over Gaden, og et forbitret Blik var det, han sendte i den Retning.

»Det er alt, hvad der skal komme over Joseph Bagstocks Læber om den Ting,« sagde Majoren fast. Joe er ikke nogen Sladderhank; men der er Tider, da han maa tale, da han *vil* tale! — Gid Pokker havde Deres Kunstgreb, Frøken —« udbrød Majoren, og henvendte sig atter til hans skønne Naboerske med stor Forbitrelse — »da han bliver udæsket for stærkt, til at han kan tie.«

Dette Udbrud hensatte Majoren i en saadan Sindsbevægelse, at han blev grebet af en Paroksysme af Hestehoste, der først slap sit Tag i ham længe efter. Da han var kommet sig igen, tilføjede han:

»Og nu, Dombey, da De har inviteret Joe, som ikke har nogen anden Fortjeneste end den, at han er sejg og hjærtelig — til at være Deres Gæst og Fører i Leamington, saa befal over ham i hvilken Retning, De ønsker, og han er fuldstændig til Deres Tjeneste. Jeg ved ikke, Sir,« sagde Majoren og vrikkede med en skælmsk Mine med sin Dobbelthage, »hvad det er, I Mennesker ser hos Joe, siden han er saa efterstræbt af Jer alle sammen; men det ved jeg, Sir, at hvis han ikke var dygtig sejg og stædig til at sige nej, saa kunde I godt slide ham i Stykker med Jeres Indbydelser og saa videre, inden han fik set sig for.«

Mr. Dombey udtrykte i faa Ord sin Paaskønnelse af, at han saadan blev foretrukket for de andre udmærkede Medlemmer af Selskabet, som gjorde Krav paa Besiddelsen af Major Bagstock. Men Majoren afbrød ham ved at lade ham vide, at han fulgte sine egne Tilbøjeligheder, og at de havde rejst sig alle som én og sagt i Kor: »J. B., Dombey er den Mand, du skal vælge til din Ven!«

Da Majoren nu befandt sig i en Tilstand af Fyldthed, idet Essensen af den velsmagende Postej sivede ud af Øjenkrogene paa ham, og den pebrede Grillade og Nyreragouten strammede hans Halsbind; og da den Tid desuden nærmede sig, da det Tog, de skulde forlade Byen med, afgik til Birmingham, iførte den Indfødte ham med stort Besvær hans Overfrakke og knappede ham til, saa at hans Ansigt kiggede stirrende og gispende ud over det øverste af dette Klædningsstykke, som om han sad i en Tønde. Derpaa rakte den Indfødte ham — hver for sig og med passende Mellemrum — hans Vaskeskindshandsker, hans tykke Stok og hans Hat, hvilken sidste Artikel Majoren med en forsoren Mine bar paa den ene Side af Hovedet for at fremhæve sit mærkværdige Ansigt. I Mr. Dombeys Kalechevogn, der ventede udenfor, havde den Indfødte imidlertid paa alle mulige og umulige Steder nedpakket en usædvanlig Mængde Vadsække og Smaatasker, der saa ikke mindre apoplektiske ud end Majoren selv; og da han havde fyldt sine egne Lommer med Selzervand, ostindisk Sherry, Smørrebrød, Sjaler, Kikkerter, Kort og Aviser, af hvilken lettere Bagage Majoren hvert Øjeblik under Vejs kunde forlange ét eller andet, om ikke det alt sammen, meldte han, at alt var i Orden. Da denne ulykkelige Udlænding (der almindelig antoges for at være en Fyrste i sit eget Land) satte sig paa Tjenersædet ved Siden af Mr. Towlinson, blev der, for at fuldstændiggøre hans Udstyrelse, kastet en Bunke af Majorens Frakker og Kapper op til ham af Værten, der nede fra Fortovet sigtede efter ham med disse svære Projektiler ligesom en Titan, og

dækkede ham til i den Grad, at han kom som en levende begravet til Jærnbanestationen.

Men før Vognen satte sig i Bevægelse, og medens den Indfødte var i Færd med at blive begravet, kom Miss Tox til Syne ved sit Vindue og viftede med et liljehvidt Lommetørklæde. Mr. Dombey modtog denne Afskedshilsen meget koldt — meget koldt selv af ham at være — og beærede hende med den mindst mulige Bøjning af sit Hoved, medens han lænede sig tilbage i Vognen med et meget misfornøjet Udseende. Hans betydningsfulde Opførsel syntes at volde Majoren (der var Høfligheden selv, da han hilste paa Miss Tox) uindskrænket Glæde, og han sad længe efter og skelede og fik Kvælingsanfald ligesom en forspist Mefistofeles.

Under den forberedende Travlhed paa Jærnbanestationen, gik Mr. Dombey og Majoren Side om Side op og ned paa Perronen; den første tavs og mørk, den sidste underholdt ham, eller sig selv, med en Mængde Anekdoter og Erindringer, hvori Joe Bagstock for det meste spillede Hovedrollen. Ingen af dem lagde paa deres Vandringer Mærke til, at de tildrog sig en Arbejdsmands Opmærksomhed, der stod i Nærheden af Maskinen og tog til Hatten, hver Gang de gik forbi; thi Mr. Dombey saa i Reglen ud over den vulgære Hob, ikke paa den, og Majoren saa i Øjeblikket ind i Kernen af en af sine Historier. Tilsidst traadte denne Mand imidlertid hen foran dem, da de vendte sig, tog Hatten af og beholdt den i Haanden, og bøjede sit Hoved for Mr. Dombey.

»Undskyld, Sir,« sagde Manden, »men jeg haaber, De befinder Dem vel, Sir.«

Han var iført en Sejldugsdragt, der var rigelig tilsmurt med Kulstøv og Olje, havde Kokessmuler i Skægget og lugtede af halvtslukket Aske. Alligevel saa han ikke ilde, man kunde ikke engang sige snavset ud; og det var, kort sagt, Mr. Toodle i sin Arbejdsdragt.

»Jeg skal have den Ære at fyre for Dem derned, Sir,« sagde Mr. Toodle.

»Undskyld, Sir. Jeg haaber, De er i Færd med at komme paa Benene igen?«

Mr. Dombey saa, til Tak for hans deltagende Tone, paa ham, som paa en Mand, der gjorde selve hans Syn snavset.

»Undskyld min Frihed, Sir,« sagde Toodle, da han saa, at han ikke erindredes tydeligt. »Men min Kone Polly, som i Deres Familie blev kaldet Richards —«

Mr. Toodle afbrødes ved en Forandring i Mr. Dombeys Ansigt, der syntes at udtrykke, at han blev husket, og det gjorde den ogsaa, men den udtrykte i langt højere Grad en forbitret Følelse af Ydmygelse.

»Deres Kone trænger til Penge, kan jeg tænke?« sagde Mr. Dombey, der stak Haanden i Lommen og talte meget hovmodigt (men det gjorde han altid.)

»Nej Tak, Sir,« svarede Toodle. »Det kan jeg ikke sige, hun gør. *Jeg* gør det ikke.«

Nu var det Dombey, der gik i Staa, og det paa en generende Maade — med Haanden i sin Lomme.

»Nej, Sir,« sagde Toodle og drejede sin Voksdugskasket mellem sine Hænder. »Vi klarer os godt nok, Sir; vi har ikke noget at klage paa i jordisk Henseende, Sir. Vi har faaet fire siden dengang, men vi faar det dog til at rulle.«

Mr. Dombey vilde gerne have faaet sin egen Vogn til at rulle, om han saa havde faaet Fyrbøderen til at rulle under Hjulene; men hans Opmærksomhed fængsledes af noget, der stod i Forbindelse med Kasketten, som drejede sig langsomt rundt og rundt i Mandens Haand.

»Vi har mistet en lille,« bemærkede Toodle. »Det kan ikke nytte noget at nægte det.«

»For nyligt,« tilføjede Mr. Dombey og saa paa Kasketten.

»Nej, Sir, for henved tre Aar siden; men hele Resten har det godt. Og hvad Læsningen angaar, Sir,« sagde Toodle og bøjede Hovedet igen, som om han vilde minde Mr. Dombey om, hvad der var foregaaet imellem dem i saa Henseende

for længe siden, »saa har mine Drenge dog omsider faaet lært mig det. De har faaet gjort en taalelig studeret Mand ud af mig, de Drenge.«

»Kom, Major!« sagde Mr. Dombey.

»Undskyld, Sir,« fortsatte Toodle, der gjorde et Skridt hen foran dem og ærbødigt stansede dem igen, stadig med Huen i Haanden, »jeg vilde ikke have besværet Dem med saadan en Bagatel uden for at komme til at snakke om min Søn Kedlen — døbt Robinham, som De var saa god at gøre en barmhjærtig Skærsliber af.«

»Naa, Mand,« sagde Mr. Dombey i sin strængeste Tone. »Hvad er der med ham?«

»Ja, Sir,« svarede Toodle og rystede paa Hovedet med et Ansigt, der udtrykte stor Bekymring og Sorg. »Jeg er nødt til at sige, at det er gaaet skævt for ham.«

»Er det gaaet skævt for ham?« spurgte Mr. Dombey med en Slags grusom Tilfredsstillelse.

»Ja, ser De, mine Herrer, han er kommet i daarligt Selskab,« fortsatte Faderen, der saa alvorligt paa dem begge og aabenbart drog Majoren med ind i Samtalen i Haab om at vække hans Sympati. »Han er kommet paa gale Veje. Gud give, han maa komme paa ret Køl igen, men han er paa Vildspor nu! De kunde neppe undgaa at faa det at høre paa en eller anden Maade, Sir,« sagde Toodle og henvendte sig igen til Mr. Dombey alene, og det er bedre at jeg siger Dem, at det er gaaet temmelig skævt for min Dreng. Polly er frygtelig nedbøjet over det, mine Herrer,« sagde Toodle med det samme modfaldne Blik og endnu en Appel til Majoren.

»En Søn af denne Mand, som jeg har ladet opdrage, Major,« sagde Mr. Dombey og gav ham sin Arm. »Den sædvanlige Tak!«

»Tag imod et Raad fra den gamle, ligefremme Joe, og opdrag aldrig paa den Slags Folk, Sir,« svarede Majoren. »Guds Død, Sir, det gaar aldrig! Det slaar altid fejl!«

Den enfoldige Fader begyndte allerede at sige, at han haabede, at hans Søn, den fordums Skærsliber, der var blevet puffet og knubset og pisket og pint og undervist som en Papegøje af et Umenneske, der var blevet Skolemester uden at egne sig mere til det end en Hund, maaske, naar man saa nøjere til, ikke var blevet opdraget efter nogen ganske rigtig Metode, da Mr. Dombey vredt gentog: »Den sædvanlige Tak!« og trak Majoren bort med sig. Og Majoren, som var tung at hejse op i Mr. Dombeys Vogn, der var hevet højt til Vejrs, og maatte stanse og sværge paa, at han vilde flaa den Indfødte levende og knække hvert Ben i hans Krop, hver Gang han forgæves forsøgte paa at faa sin Fod op paa Trinet og faldt tilbage i Armene paa denne mørke landflygtige, fik, før de tog af Sted, kun Tid til hæst at gentage, at det gik aldrig, at det altid slog fejl, og at han vilde lade sig hænge, om han vilde opdrage paa »sin egen Landstryger«.

Mr. Dombey gav ham bittert Ret. Men i hans Bitterhed, og i den fortrædelige Maade, hvorpaa han lænede sig tilbage i Vognen og med rynkede Bryn saa paa de vekslende Genstande udenfor, laa der noget mere end Skuffelse over, at det barmhjærtige Skærsliberselskabs ædle Opdragelsessystem var slaaet fejl. Han havde paa Mandens grove Kasket opdaget et Stykke nyt Flor, og han havde af hans Væsen og hans Svar med Sikkerhed kunnet slutte, at han bar det for *hans* Søn.

Altsaa — fra høj til lav, hjemme eller ude, fra Florence i hans store Hus til den grove Karl, som fyrede paa den Ild, der røg her foran ham, mødte de alle op med et eller andet Krav paa at have Del i hans døde Dreng, og gjorde deres Bud imod ham! Kunde han nogen Sinde glemme, hvordan dette Fruentimmer havde grædt over hans Hovedpude og kaldt ham sit eget Barn! Eller hvordan han, da han vaagnede af sin Søvn, havde spurgt efter hende og rejst sig i sin Seng og straalet, da hun kom ind!

At tænke sig, at denne formastelige Ovnskraber nu gik dér forude mellem

Kul og Aske med sit Sørgetegn! At tænke sig, at han vovede, selv ved et saa almindeligt Tegn som det, at trænge sig ind i en stolt Gentlemans hemmelige Hjærtesorg og Skuffelse! At tænke sig, at hans tabte Barn, der skulde have delt hans Rigdomme med ham, hans Planer og hans Magt, og sammen med hvem han kunde have lukket hele Verden ude, som med en Dobbeltdør af Guld, kunde have lukket en saadan Hord ind for at forhaane ham med dens Kendskab til hans knuste Haab og dens brovtende Krav paa at være fælles med ham, der stod saa højt over dem, om hans Følelser — om ikke paa at have sneget sig ind paa det Sted, hvor han vilde have hersket alene!

Han fandt ingen Glæde eller Befrielse ved Rejsen. Pint af disse Tanker førte han Ensformigheden med sig gennem det susende Landskab og fo'r hovedkulds frem, ikke gennem en rig og afvekslende Egn, men gennem en Ørken af tilintetgjorte Planer og nagende Skinsyge. Selve den Hast, hvormed Toget hvirvledes af Sted, spottede det hurtige Forløb af hint unge Liv, der saa stadigt og ubønhørligt var blevet ført af Sted mod sin forud bestemte Ende. Den Magt, som tvang sig frem paa sin Jærnvej — sin egen — trodsende alle Stier og Veje, borende sig gennem Hjærtet paa enhver Forhindring, og slæbende levende Skabninger af alle Klasser, Aldere og Grader bag sig, var et Symbol paa det triumferende Uhyre, Døden!

Gennem Sænkninger, over Højder, over Lyngheder og mellem Frugthaver, Parker og Haver, over Kanaler og Floder, mellem græssende Faar og hvirvlende Møllevinger, mellem flydende Baade, mellem hvilende Døde, mellem rygende Fabriker og ilende Strømme, mellem sammenklyngede Landsbyer og knejsende Domkirker, mellem sorte Moser, der ligger glatte eller krusede, efter som Hovedet staar paa den ustadige Vind — af Sted, af Sted, med et Skrig og en Raslen, uden at efterlade sig andet Spor end Støv og Dom — ligesom i Sporet efter det ubarmhjærtige Uhyre, Døden!

Trodsende Vind og Lys, Regnskyl og Solskin, af Sted, og stadig af Sted, ruller det og brøler det, voldsomt og hurtigt, jævnt og sikkert, og store Bygninger og massive Broer, det farer forbi, falder som tommebrede Skyggestreger over Øjet, før de forsvinder. Af Sted og stadig af Sted, fremad og altid fremad: Glimt af Villaer, Huse, Boliger, rige Godser, Landbrug og Haandværk, Mennesker, gamle Veje og Stier, der ser øde, smaa og ubetydelige ud, som om de er gaaet bag af Dansen; og de *gaar* bag af Dansen, og hvad andet er der end saadanne Glimt i Sporet efter det ubetvingelige Uhyre, Døden?

Af Sted, med et Skrig og en Brølen og en Raslen, atter styrtende sig ned i Jorden og arbejdende sig frem i en saadan Storm af Kraft og Udholdenhed, at midt i Mørket og Hvirvelvinden synes Bevægelsen at være vendt om og at stræbe rasende bagud, indtil en Straale af Lys paa den vaade Mur viser, hvordan dens Overflade flyder forbi som en brusende Strøm. Atter af Sted ud i Dagen, og gennem Dagen, med et skingrende Hyl af Triumf, brølende, raslende, foragtende alt med sin mørke Aande, somme Tider stansende et Minut, hvor der er et Mylder af Ansigter, der et Minut senere ikke er der mere; somme Tider graadigt slubrende Vand; og før Tuden, det drikker af, er hørt op med at dryppe paa Jorden, skriger, brøler og rasler det ud gennem det purpurfarvede Fjærne!

Højere og højere skriger og hviner det, medens det rastløst arbejder sig frem mod Maalet, og nu er dets Vej, stadig ligesom Dødens Vej, tæt overstrøet med Aske. Alt er sværtet rundtom. Der er mørke Vandpytter, plørede Gyder og usle Boliger langt nede. Der er revnede Mure og faldefærdige Huse lige ved, og gennem de sammensunkne Tage og knuste Vinduer ser man usle Værelser, hvor Mangel og Feber skjuler sig i mange elendige Skikkelser og Vanskabninger af Mursten og Kalk, der indeslutte Vanskabninger paa Sjæl og Krop, spærrer det mørke Fjærne. Medens Mr. Dombey ser ud ad sit Vognvindue, tænker

han ikke et Øjeblik paa, at det Uhyre, der har bragt ham hertil, har ført Dagens Lys ind over disse Ting, ikke skabt eller foraarsaget dem. Det var en passende Ende paa Rejsen, og det kunde have været en passende Afslutning paa hvad som helst, saa forfaldent og trist var det.

Medens han saaledes forfulgte denne ene Tanke, havde han stadig dette ene, ubønhørlige Uhyre foran sig. Alle Ting saa sort og koldt og dødt paa ham, og han paa dem. Overalt fandt han en Lighed med sin Ulykke. Der herskede en ubarmhjærtig Triumf rundt om ham, og den nagede og stak ham i hans Stolthed og Skinsyge, hvilken Form den end antog — men mest af alt, naar den delte Kærligheden til og Mindet om hans tabte Dreng med ham.

Der var et Ansigt — han havde set paa det den foregaaende Aften, og det saa paa ham med Øjne, det læste i hans Sjæl, skønt de var tilslørede af Taarer, og hurtigt skjulte sig bag to skælvende Hænder — et Ansigt, som ofte havde foresvævet hans Fantasi paa denne Tur. Han havde set det bønfalde ham frygtsomt, med Udtrykket fra den foregaaende Aften. Det var ikke bebrejdende, men der var en Antydning af Tvivl, næsten af forhaabningsfuld Vantro i det, som lignede en Bebrejdelse, da han atter saa det svinde bort i trøstesløs Vished om hans Mishag. Det gjorde ham urolig at tænke paa dette Florences Ansigt.

Fordi han følte noget nyt Samvittighedsnag overfor det? Nej. Det var fordi den Følelse, det vakte i ham — og som han i tidligere Tider havde haft en uklar Forestilling om — nu var fuldbaaren og talte tydeligt og greb ham altfor dybt og truede med at vokse ham over Hovedet. Det var fordi Ansigtet var derude, i det Udtryk af Nederlag og Forfølgelse, der syntes at omgive ham ligesom Luften. Fordi det skærpede Pilen for den grusomme og skaanselløse Fjende, til hvem hans Tanker stadig søgte hen, og gav den et vældigt Sværd i Haanden. Fordi han fuldt vel vidste, inderst i sit Hjærte, medens han stod her og malede den Overgangstilstandens Scene, der udbredte sig foran ham, med sin egen Sjæls sygelige Farver, og gjorde den til en Ruin og et Billede paa Forfald, i Stedet for paa forhaabningsfuld Forandring og Forjættelse om bedre Ting, at Livet havde akkurat lige saa meget at gøre med hans Klager, som Døden. Et Barn var gaaet bort, og et Barn var ladt tilbage. Hvorfor var Genstanden for hans Haab blevet fjærnet i Stedet for hende?

Det søde, rolige, blide Billede i hans Fantasi vakte ikke andre Tanker hos ham end denne. Hun havde været ham uvelkommen fra den første Stund; hun forøgede hans Bitterhed nu. Hvis hans Søn havde været hans eneste Barn, og det samme Slag havde truffet ham, vilde det have været tungt at bære; men uendelig meget lettere end nu, da det kunde have truffet hende (hvem han kunde have undværet uden Smerte, det troede han da i det mindste), men ikke havde gjort det. Hendes kærlige og uskyldige Ansigt, der steg frem for hans Sjæl, øvede ingen mildnende eller vindende Indflydelse. Han viste Engelen tilbage, og nøjedes med den martrende Aand, der krøb i hans Bryst. Hendes Taalmodighed, Godhed, Ungdom, Opofrelse, Kærlighed var lige saa mange Atomer i den Aske, hvorpaa han satte sin Hæl. Han saa hendes Billede i det trøstesløse Mørke, der omgav ham, og det opklarede det ikke, gjorde det tværtimod dybere. Mere end én Gang paa denne Rejse — og atter nu, da han stod grundende ved denne Rejses Ende, og tegnede Figurer i Støvet med sin Stok — dukkede den Tanke op i ham: hvad var der, han kunde stille imellem sig selv og det?

Majoren, der hele Vejen havde pustet og stønnet som et andet Lokomotiv, og hvis Øjne ofte havde hævet sig fra hans Avis for at skæve til Udsigten, som om dér var en stor Procession af slagne Miss Tox'er, der strømmede ud med Røgen fra Toget og fløj bort over Markerne for at skjule sig paa et eller andet Tilflugtsted, vækkede sin Ven ved at meddele

ham, at Posthestene var spændt for og Vognen parat.

»Dombey,« sagde Majoren og bankede ham paa Armen med sin Stok. »Vær ikke saa tankefuld. Det er en daarlig Vane. Gamle Joe, Sir, vilde ikke være saa sejg, som De ser ham nu, hvis han nogen Sinde havde opmuntret den. De er en altfor stor Mand, Dombey, til at være tankefuld. I Deres Stilling, Sir, er De højt hævet over den Slags Ting.«

Selv i sine venlige Henstillinger tog Majoren saa meget Hensyn til Mr. Dombeys Værdighed og Ære, og viste en saa levende Forstaaelse af deres Betydning, at Mr. Dombey mere end nogen Sinde følte sig tilbøjelig til at rette sig efter en Gentleman, der havde saa megen sund Fornuft og en saa højt udviklet Aand; følgelig gjorde han sig Anstrængelser for at høre efter Majorens Historier, medens de travede hen ad Chausséen; og Majoren, som fandt baade Farten og Vejen adskillig bedre skikket til en Udfoldelse af hans Konversationstalenter, end den Befordringsmaade, de nylig havde forladt, underholdt ham, saa godt han kunde.

Hele Dagen fortsatte Majoren med denne muntre Talestrøm, kun afbrudt af sine sædvanlige fuldblodige Symptomer, og af smaa Frokoster, og af og til af et voldsomt Angreb paa den Indfødte, der bar et Par Ørenringe i sine mørkebrune Øren, og paa hvem de evropæiske Klæder sad med udenlandsk Umulighed (idet de for egen Regning, og uden nogen som helst Skyld hos Skrædderens Kunst, var lange hvor de skulde være korte, korte, hvor de skulde være lange, stramme, hvor de skulde være vide, og vide, hvor de skulde være stramme. Og hvergang Majoren angreb ham, bibragte han dem en ny Ynde ved at skrumpe sammen i dem ligesom en krympet Nød eller en Abekat, der fryser.) Saa da Aftenen kom og fandt dem travende henad den grønne, løvrige Vej i Nærheden af Leamington syntes Majorens Stemme baade af at tale og spise og klukke og hoste, at have taget Plads i Kassen under Tjenersædet, eller i en eller anden Hø-stak i Nærheden. Heller ikke forbedrede Majoren den i Hotel Royal, hvor der var blevet bestilt Værelser og Middag, og hvor han i den Grad overvældede sine Taleorganer med Mad og Drikke, at da han trak sig tilbage for at gaa i Seng, havde han overhovedet ingen Stemme undtagen til at hoste med, og kunde kun gøre sig forstaaelig for den mørke Tjener ved at gispe ad ham.

Han stod imidlertid ikke alene den næste Morgen op som en forfrisket Kæmpe, men opførte sig ogsaa ved Frokosten som en Kæmpe, der forfrisker sig. Ved dette Maaltid aftalte de deres daglige Levevis. Majoren skulde have Ansvaret for Bestillingen af alt, hvad de skulde spise og drikke; og de skulde spise sin Frokost sammen hver Formiddag, og sen Middag sammen hver Aften. Mr. Dombey vilde foretrække at holde sig paa sit eget Værelse eller spadsere rundt paa Egnen for sig selv den første Dag af deres Ophold i Leamington; men den næste Morgen vilde det være ham en Fornøjelse at ledsage Majoren til Brøndsalen og rundt i Byen. Saa skiltes de til Middagstid. Mr. Dombey trak sig tilbage for at kæle for sine sunde Tanker paa sin egen Maade. Ledsaget af den Indfødte, der bar en Feltstol, en Overfrakke, og en Paraply, spradede Majoren op og ned paa alle de offentlige Steder, saa i Fremmedbøgerne, for at se, hvem der var der, opsøgte gamle Damer, af hvem han blev meget beundret, og fortalte dem, at J. B. var sejgere end nogen Sinde, og gjorde Blæst af sin rige Ven Dombey, hvor han kom frem. Der har aldrig været en Mand, som mere paalideligt stod en Ven bi end Majoren, thi ved at gøre Blæst af ham, gjorde han Blæst af sig selv.

Det var forbavsende, saa meget nyt Samtalestof, Majoren havde ved Middagsbordet, og som han gav Mr. Dombey Lejlighed til at beundre hans selskabelige Talenter. Ved Frokost den næste Formiddag kendte han Indholdet af de sidst ankomne Aviser, og omtalte i Forbindelse dermed flere Ting, hvorom hans Mening nylig var blevet indhentet af saa

mægtige og ophøjede Personer, at man kun dunkelt kunde hentyde til dem. Mr. Dombey, som saa længe havde været indelukket med sig selv, og som overhovedet sjældent havde overskredet den Trylle-kreds, indenfor hvilken Dombey og Søn's Foretagender lededes, begyndte at anse dette for en Forbedring af hans ensomme Liv; og i Stedet for at bede sig undskyldt for endnu en Dag, hvad han havde tænkt paa at gøre, da han var alene, gik han ud Arm i Arm med Majoren.

En og tyvende Kapitel.

Nye Ansigter.

Mere blaa i Ansigtet og mere stirrende — mere overmoden, saa at sige, end nogen Sinde — og af og til givende Luft for et Anfald af Hestehoste, ikke saa meget af Nødvendighed, som i et frivilligt Udbrud af Vigtighed — gik Majoren Arm i Arm med Mr. Dombey op ad den solbeskinnede Side af Vejen, med Kinderne svulmende over det stramme Halsbind, Benene majestætisk langt fra hinanden, og det store Hoved gyngende fra den ene Side til den anden, som om han gjorde sig selv Bebrejdelser, fordi han var saa bedaarende. De havde ikke gaaet mange Alen, før Majoren mødte en og anden, han kendte, men rystede kun med Fingrene ad dem, og førte Mr. Dombey videre, idet han udpegede Lokaliteterne, mens de gik, og underholdt ham med de Skandalehistorier, de bragte ham til at tænke paa.

Paa denne Maade spadserede Majoren og Mr. Dombey Arm i Arm, til stor Tilfredsstillelse for sig selv, da de saa en Rullestol komme hen imod dem, med en Dame i, som mageligt styrede den med et Slags Ror fortil, medens den bagfra blev drevet frem af en eller anden usynlig Kraft. Skønt Damen ikke var ung, var hun meget blomstrende i Ansigtet helt rosenrød — og hendes Klæder og Holdning var ganske ungdommelige. Ved Siden af Stolen, slentrede en langt yngre Dame, der bar sin Spindelvævsparasol med en stolt og træt Mine, som om hun snart maatte opgive en saa stor Anstrængelse og lade Parasollen falde; hun var meget smuk, meget stolt og meget lunefuld, og hun kastede Hovedet tilbage og sænkede sine Øjenlaag, som om hun vilde sige, at hvis der i hele Verden var noget værd at se paa, med Undtagelse af et Spejl, saa var det ganske sikkert ikke paa Jorden eller i Himlen.

»Men hvad Pokker er det, Sir!« udbrød Majoren og stansede, da denne lille Kavalkade kom nærmere.

»Kæreste Edith!« drævede Damen i Stolen. »Major Bagstock!«

Aldrig saa snart hørte Majoren denne Stemme, før han slap Mr. Dombeys Arm, fo'r fremad, greb den gamle Dames Haand og trykkede den til sine Læber. Ikke mindre galant trykkede Majoren begge sine Handsker mod sit Hjærte og bukkede dybt for den anden Dame. Og nu, da Rullestolen var stanset, blev den bevægende Kraft synlig i Skikkelse af en blussende Page, der syntes dels at være vokset for stærkt, dels at have skubbet mere, end han havde Kræfter til, thi da han stod oprejst, var han høj og guster og mager, og han saa endnu mere sø ud, fordi han havde ødelagt Faconen sin Hat ved at sætte Hovedet mod V

nen for at faa den fremad, ligesom Elefanterne i Orienten somme Tider gør.

»Joe Bagstock,« sagde Majoren til de to Damer, »er en stolt og lykkelig Mand for Resten af sit Liv.«

»De falske Skabning,« sagde den gamle Dame i Rullestolen pjanket. »Hvor kommer De fra? Jeg kan ikke udstaa Dem.«

»Tillad saa gamle Joe at præsentere Dem en Ven, Frue,« sagde Majoren hurtigt, som en Grund til at blive taalt. Mr. Dombey, Mrs. Skewton.« Damen i Rullestolen var naadig. »Mr. Dombey, Mrs. Granger.« Damen med Parasollen var sig svagt bevidst, at Mr. Dombey tog Hatten af og bukkede dybt. »Jeg er henrykt, Sir,« sagde Majoren, »over at faa denne Lejlighed.«

Majoren syntes at mene det oprigtigt, for han saa paa dem alle tre og skelede paa sin hæsligste Maade.

»Mrs. Skewton, Dombey,« sagde Majoren, »anretter en Ødelæggelse paa gamle Josh'es Hjærte.«

Mr. Dombey tilkendegav, at det undrede ham aldeles ikke.

»De troløse Trold!« sagde Damen i Rullestolen. »Maa jeg nu være fri! Hvor længe har De været her, De slette Menneske?«

»Een Dag,« svarede Majoren.

»Og kan De være en Dag, ja blot et Minut,« svarede Damen, medens hun ordnede sine falske Krøller og falske Øjenbryn en Smule med sin Vifte og viste sine falske Tænder, der fremhævedes af hendes falske Ansigtsfarve, »i hvad—er —det—nu—det—hedder— Have —«

»Edens, antager jeg, Moder,« afbrød den unge Dame hende ringeagtende.

»Kære Edith,« sagde den anden, »jeg kan ikke gøre for det. Jeg kan aldrig huske disse frygtelige Navne — — uden at hele Deres Sjæl og Væsen begejstres ved Synet af Naturen, af Vellugten,« sagde Mrs. Skewton og viftede med et Lommetørklæde, der var mat og sygeligt af Essenser, »af dens ukunstlede Aande, De Mandfolk!«

Uoverensstemmelsen mellem Mrs. Skewtons friske Begejstring i Ord, og hendes uhjælpeligt falmede Væsen, var neppe mindre paafaldende end Modsætningen mellem hendes Alder, der var omkring halvfjers, og hendes Dragt, der vilde have været ungdommelig for en paa svy og tyve. Hendes Stilling i Rullestolen (som hun aldrig forandrede) var den samme, hvori hun for en halvhundrede Aar siden i en Kalechevogn var blevet aftegnet af en dengang fashionabel Kunstner, der havde offentliggjort sin Skitse under Navnet Kleopatra — fordi Datidens Kritikere havde opdaget, at det havde en stærk Lighed med denne Fyrstinde, som hun sad tilbagelænet om Bord paa sin Galej. Mrs. Skewton var dengang en Skønhed, og Lapse kastede i Dusinvis Vinglas over deres Hoveder til Ære for hende. Skønheden og Kalechevognen var begge forsvundne, men hun bevarede stadig Stillingen, og det var udtrykkelig af denne Grund, hun holdt Rullestolen og Pagen til at skubbe den, da der ikke var noget som helst undtagen Stillingen, der hindrede hende i at gaa.

»Mr. Dombey tilbeder Naturen, haaber jeg?« sagde Mrs. Skewton og rettede paa sin Diamantbroche. Og i Paranthes bemærket, levede hun særlig paa det Ry, hun nød for nogle Diamanter og sine Familieforbindelser.

»Min Ven Dombey, Frue,« svarede Majoren, »tilbeder den maaske i Hemmelighed, men en Mand, der hører til Spidserne i den største By i Universet —«

»Ingen,« sagde Mrs. Skewton, »kan være uvidende om Mr. Dombeys umaadelige Indflydelse.«

Da Mr. Dombey takkede for denne Kompliment ved at bøje sit Hoved, saa den yngre Dame paa ham og mødte hans Øjne.

»De bor her, Frue?« sagde Mr. Dombey og henvendte sig til hende.

»Nej, vi har været paa en Mængde Steder. I Harrogate og Scarborough og i Devonshire. Vi har været paa Besøg og gjort Ophold hist og her. Moder holder af Forandring.«

»Edith gør det naturligvis ikke,«

sagde Mrs. Skewton med et uhyggeligt Skælmeri.

»Jeg har ikke opdaget, at der er nogen Forandring ved den Slags Steder,« lød Svaret, der fremsagdes med ubeskrivelig Ligegyldighed.

»Du bagtaler mig. Der er kun én Forandring, Mr. Dombey,« bemærkede Mrs. Skewton med et affekteret Suk, »som jeg virkelig bryder mig om, og som jeg frygter for, at jeg aldrig faar Lov til at nyde. Folk kan ikke undvære en. Men Afsondrethed og stille Tænken er mit hvad — er — det — nu — det — hedder —«

»Hvis du mener Paradis, Moder, gjorde du bedre i at sige det for at gøre dig forstaaelig,« sagde den yngre Dame.

»Kæreste Edith,« svarede Mrs. Skewton, »du ved, at jeg er fuldstændig afhængig af dig, hvad disse nederdrægtige Navne angaar. Jeg forsikrer Dem, Mr. Dombey, Naturen har skabt mig til Hyrdinde. Jeg gaar til Grunde i Selskabelighed. Køer er min Lidenskab. Hvad jeg altid har sukket efter, er at kunne trække mig tilbage til et schweitsisk Landbrug og leve fuldstændig omgivet af Køer — og Porcellæn.«

Denne pudsige Sammenstilling af Genstande, der mindede om den berømte Tyv, der ved en Fejltagelse kom ind i en Pottemagerbutik, modtoges med fuldkommen Alvor af Mr. Dombey, der udtalte, at hans Mening om Naturen var, at det uden Tvivl var en meget respektabel Institution.

»Hvad jeg savner,« drævede Mrs. Skewton og kneb sig i sin runkne Hals, »er Hjærte.« Det var frygteligt sandt i een Betydning, om end ikke i den, hvori hun brugte Sætningen. »Hvad jeg savner er Frimodighed, Tillid, mindre Hængen sig i Formerne, og friere Spillerum for Sjælen. Vi er saa skrækkeligt kunstige.«

Det var vi virkelig.

»Kort sagt,« sagde Mrs. Skewton, »jeg savner Natur overalt. Det vilde være saa fortryllende.«

»Naturen kalder os bort nu, Moder, hvis du er færdig,« sagde den yngre Dame og krusede sine smukke Læber. Den gustne Page, som havde iagttaget Selskabet over det øverste af Rullestolen, forsvandt ved disse Ord bag den, som om Jorden havde opslugt ham.

»Vent et Øjeblik, Withers!« sagde Mrs. Skewton, da Stolen begyndte at sætte sig i Bevægelse; hun talte til Pagen med al den Værdighed, hvormed hun i gamle Dag havde talt til en Kusk med Paryk og Silkestrømper. »Hvor bor De, De afskyelige?«

Majoren boede i Hotel Royal sammen med sin Ven Mr. Dombey.

»De maa komme og besøge os en Aften, naar De er skikkelig,« læspede Mrs. Skewton. »Hvis Mr. Dombey vil gøre os den Ære, vil det glæde os. Kør saa, Withers.«

Majoren trykkede atter Spidserne af de Fingre, der efter Kleopatramønsteret var lagt med beregnet Skødesløshed paa Rullestolens Kant, til sine blaa Læber; og Mr. Dombey bukkede. Den ældre Dame beærede dem begge med et naadigt Smil og en pigeagtig Vinken med Haanden; den yngre med den mindst mulige Hovedbøjning, som almindelig Høflighed tillod.

Det sidste Glimt af Moderens rynkede Ansigt, med dets sammenflikkede Farve, som Solen gjorde uendelig meget hæsligere og uhyggeligere end nogen Mangel paa Farve kunde have været, og af Datterens stolte Skønhed med hendes yndefulde Skikkelse og ranke Holdning, fremkaldte baade hos Majoren og Mr. Dombey en saa uvilkaarlig Tilbøjelighed til at se efter dem, at de begge vendte sig i samme Øjeblik. Pagen, der stod næsten lige saa meget paa skraa som hans egen Skygge, arbejdede sig op ad Bakken bag Stolen ligesom en sendrægtig Stormbuk; det øverste af Kleopatras Hat flagrede paa Tommen i samme Hjørne som før; og Skønheden, der slentrede for sig selv lidt forude, udtrykte fra Hoved til Fod i hele sin elegante Skikkelse den samme ubeskrivelige Foragt for alt og alle.

»Ved De hvad, Sir,« sagde Majoren, da de atter gik videre. »Hvis Joe Bag-

stock var en yngre Mand, var der ikke noget Fruentimmer i Verden han hellere vilde gøre til Mrs. Bagstock end det Fruentimmer dér. Ved Sct. Georg, Sir,« sagde Majoren, »hun er pragtfuld!«

»Mener De Datteren?« spurgte Mr. Dombey.

»Er Jocy B. saadan et Kaalhovede, Dombey,« sagde Majoren, »at han skulde mene Moderen?«

»De var meget galant mod Moderen,« svarede Mr. Dombey.

»En gammel Flamme, Sir,« kluklo Major Bagstock. »Djævelsk gammel. Jeg snakker hende efter Munden.«

»Hun gør Indtryk paa mig af at være fuldkommen gentil,« sagde Mr. Dombey.

»Gentil, Sir,« sagde Majoren og stansede pludselig og stirrede sin Ledsager ind i Ansigtet. »Den højvelbaarne Mrs. Skewton, Sir, er Søster til den afdøde Lord Feenix og Tante til den nuværende Lord. Familien er ikke rig — de er ligefrem fattige — og hun lever af en lille Livrente; men hvis De spørger mig om Blod, Sir!« Majoren svingede med sin Stok og gik videre, da han ikke kunde sige, hvad der vilde ske, hvis man spurgte om det.

»Jeg lagde Mærke til, at da De henvendte Dem til Datteren,« sagde Mr. Dombey efter en kort Pavse, »kaldte De hende Mrs. Granger.«

»Edith Skewton, Sir,« svarede Majoren, idet han stansede pludseligt igen og med sin Stok borede et Mærke i Jorden, der skulde forestille hende — »ægtede atten Aar gammel Granger af vort Regiment« — Majoren betegnede ham ved en ny Prik. »Granger,« sagde Majoren og slog med Stokken paa det sidste ideale Portræt og rullede eftertrykkeligt med Hovedet, »var Oberst ved vort Regiment. En djæ—velsk smuk Fyr, Sir, paa een og fyrre. Han døde, Sir, i det andet Aar af sit Ægteskab.« Majoren gennemborede den afdøde Grangers Stedfortræder med sin Stok og gik videre igen med Stokken over Skulderen.

»Hvor længe er det siden?« spurgte Mr. Dombey og stansede paa ny.

»Edith Granger, Sir,« svarede Majoren, idet han lukkede det ene Øje, lagde Hovedet paa den ene Side, tog Stokken i sin venstre Haand og glattede sit Kalvekrøs med sin højre, »er for Øjeblikket neppe tredive. Og saa sandt jeg lever, Sir,« sagde Majoren og skuldrede igen med Stokken og gik videre paa ny, »hun er et mageløst Fruentimmer.«

»Var der nogen Børn?« spurgte Mr. Dombey hurtigt.

»Ja, Sir,« sagde Majoren. »Der var en Dreng.«

Mr. Dombeys Øjne søgte ned imod Jorden, og der gik en Skygge over hans Ansigt.

»Som druknede, Sir,« fortsatte Majoren, »da han var en fire—fem Aar gammel.«

»Virkelig?« sagde Mr. Dombey og hævede Hovedet.

»En Baad, som hans Barnepige ikke havde noget med at sætte ham i, kæntrede,« sagde Majoren. »Det er *hans* Historie. Edith Granger er stadig Edith Granger; men hvis gamle, sejge Jocy B. var lidt yngre, Sir, og en Smule rigere, skulde dette udødelige Mønsters Navn være Bagstock.«

Majoren trak Skuldrene og Kinderne i Vejret, og lignede mere end nogen Sinde en forspist Mefistofeles, da han sagde disse Ord.

»Forudsat, at Damen ikke gjorde nogen Indvendinger, tænker jeg?« sagde Mr. Dombey koldt.

»Guds Død, Sir,« sagde Majoren, Bagstock-Racen er ikke vant til den Slags Hindringer. Skønt det er sandt nok, at Edith kunde have været gift tyve Gange, hvis hun ikke havde været stolt, Sir, stolt.«

Mr. Dombey syntes, efter hans Ansigt at dømme, ikke at tænke ringere om hende af den Grund.

»Det er, naar alt kommer til alt, en stor Egenskab,« sagde Majoren. »Ved Gud, det er en ophøjet Egenskab. Dombey! De er selv stolt, og Deres Ven, gamle Joe, agter Dem for det, Sir.«

Med denne Anerkendelse af hans Forbundsfælles Karakter, der syntes at blive

fravristet ham ved Omstændighedernes Magt, forlod Majoren dette Emne, og gled over i en almindelig Udvikling af, i hvilken Grad han var blevet elsket og tilbedt af pragtfulde Kvinder og glimrende Skabninger.

To Dage senere traf Mr. Dombey og Majoren den højvelbaarne Mrs. Skewton og hendes Datter i Brøndsalen; og Dagen efter mødte de dem atter, ganske tæt ved det Sted, hvor de havde mødt dem første Gang. Efter saaledes at have mødt dem tre eller fire Gange i det hele, maatte Majoren af simpel Høflighed mod gamle Bekendte gaa derhen en Aften. Mr. Dombey havde oprindelig ikke haft til Hensigt at aflægge Besøg, men da Majoren meddelte ham denne sin Beslutning, sagde han, at det vilde være ham en Fornøjelse at ledsage ham. Saa befalede Majoren den Indfødte at gaa derhen før Middag og formelde hans og Mr. Dombeys Komplimenter, og sige, at de vilde have den Ære at aflægge Damerne et Besøg samme Aften, hvis Damerne var alene. Som Svar paa denne Besked medbragte den Indfødte en lille Billet, det udbredte en meget stærk Duft, og var skrevet af den højvelbaarne Mrs. Skewton til Major Bagstock, og kort lød: »De er en skrækkelig Bjørn, og jeg har den største Lyst til ikke at tilgive Dem, men hvis De virkelig vil være meget skikkelig (dette var understreget), saa kan De komme. Mine bedste Hilsener (ogsaa fra Edith) til Mr. Dombey.«

Den højvelbaarne Mrs. Skewton, og hendes Datter Mrs. Granger, boede under deres Ophold i Leamington i en Lejlighed, der var baade fin nok og dyr nok, men temmelig indskrænket, hvad Plads og Bekvemmeligheder angik; saa at naar den højvelbaarne Mrs. Skewton laa i sin Seng, havde hun sine Fødder i Vinduet og sit Hoved i Kaminen, medens den højvelbaarne Mrs. Skewtons Pige var indkvarteret i et Skab i Salen, og det var saa lille, at hun maatte vride sig ud og ind ad Døren ligesom en smuk Slange. for at undgaa at aabenbare hele dets Indhold. Withers, den gustne Page, sov ude af Huset, lige under Tagstenene i en nærliggende Mælkeforretning; og Rullestolen, der var denne unge Sisyfus' Sten, tilbragte Natten i et Skur, der hørte til det samme Mælkeri, og hvor nylagte Æg produceredes af det til Etablissementet hørende Fjerkræ, der om Aftenen fløj op paa en havareret Æselskarre — aabenbart overbevist om, at den voksede dér og var en Slags Træ.

Mr. Dombey og Majoren fandt Mrs. Skewton anbragt i Kleopatrastilling mellem Puderne paa en Sofa, meget luftigt klædt, og ganske sikkert uden Lighed med Shakespeares Kleopatra, hvem Alderen ikke kunde faa til at falme. Da de gik op ad Trappen, havde de hørt Lyden af en Harpe, men den var hørt op, da de blev meldt, og Edith stod nu ved Siden af den, smukkere og stoltere end nogen Sinde. Det var karakteristisk for denne Dames Skønhed, at den syntes at vise og hævde sig selv, uden hendes Hjælp, og mod hendes Vilje. Hun vidste, at hun var smuk; det kunde umuligt forholde sig anderledes; men hun syntes med sin egen Stolthed at byde selve sit eget Jeg Trods.

Om hun foragtede tiltrækkende Egenskaber, der kunde fremkalde en Beundring, der var uden Værd for hende, eller om hun ønskede ved denne Brug af dem at gøre dem mere værdifulde for Beundrerne, det overvejede de, for hvem de *var* værdifulde, sjældent.

»Jeg haaber, Mrs. Granger,« sagde Mr. Dombey, idet han gjorde et Skridt hen imod hende, »at vi ikke er Aarsagen til, at De hørte op med at spille?«

»*De?* Ih nej.«

»Hvorfor fortsætter du da ikke, kæreste Edith?« sagde Kleopatra.

»Jeg hørte op, som jeg begyndte — fordi jeg havde Lyst.«

Den udsøgte Ligegyldighed, hvormed hun sagde dette — en Ligegyldighed, der var langt fra Sløvhed eller Ufølsomhed, thi hun bar den stolt og forsætligt til Skue — fremhævedes af den Skødesløshed, hvormed hun lod sin Haand fare hen over Strængene og fjærnede sig fra den Del af Stuen.

»Ved De, Mr. Dombey,« sagde hendes

smægtende Moder, medens hun legede med en Haandskærm, »at af og til er min kære Edith og jeg virkelig næsten uenige —«

»Ikke somme Tider *helt*, Moder?« sagde Edith.

»Nej, aldrig helt, min Skat! Fy, fy, det vilde knuse mit Hjærte,« svarede Moderen og gjorde et mat Forsøg paa at klappe hende med Skærmen, en Bevægelse, som Edith ikke kom i Møde, — »om disse kolde, konventionelle Regler, der iagttages i Smaating? Hvorfor er vi ikke mere naturlige! Min Gud! Med alle disse Længsler og Sukke og uvilkaarlige Pulseringer, der er indplantede i vore Sjæle, og som er saa fortryllende — hvorfor er vi saa ikke mere naturlige?«

Mr. Dombey sagde, at det var meget sandt, meget sandt.

»Jeg skulde da tro, at vi kunde være mere naturlige, hvis vi prøvede paa det?« sagde Mrs. Skewton.

Mr. Dombey ansaa det for muligt.

»Ikke en Smule, Frue,« sagde Majoren. »Vi kunde ikke overkomme det. Med mindre Verden var befolket med J. B.'er — sejge og plumpe gamle Joe'er, Frue, simple røgede Sild med Rogn, Sir — kunde vi ikke overkomme det. Det vilde ikke gaa.

»De slette Vantro!« sagde Mrs. Skewton. »Vær stum!«

»Kleopatra befaler,« svarede Majoren og kyssede hendes Haand, »og Antonius Bagstock adlyder.«

»Det Menneske har ingen Følelse,« sagde Mrs. Skewton, idet hun grusomt holdt Haandskærmen op, saa at den lukkede Majoren ude. »Ingen Sympati. Og hvad lever vi for, uden for Sympati? Hvilket andet er i den Grad fortryllende? Uden dette Glimt af Solskin paa den kolde, kolde Jord,« sagde Mrs. Skewton, idet hun ordnede sin Kniplingsbryststrimmel og selvbehageligt iagttog Virkningen af sin bare, magre Arm og betragtede den fra Haandledet opefter, »hvordan skulde vi saa kunne holde det ud? Kort sagt, De stædige Menneske,« sagde hun og sendte Majoren et Blik bag Skærmen, »jeg vilde have, at min Verden skulde være lutter Hjærte, og Tro er saa fortryllende, at jeg ikke vil tillade Dem at forstyrre den, hører De?«

Majoren svarede, at det var haardt af Kleopatra at forlange, at Verden skulde være lutter Hjærte, og alligevel selv sætte sig i Besiddelse af alle Verdens Hjærter; hvilket nødte Kleopatra til at minde ham om, at hun ikke kunde udstaa Smiger, og at hvis han nogen Sinde oftere var saa dristig at slaa paa den Streng overfor hende, vilde hun ligefrem sætte ham paa Porten.

Da Withers den gustne nu bød Teen om, henvendte Mr. Dombey sig atter til Edith.

»Der er ikke synderlig Omgang her, ser det ud til?« sagde han paa sin vigtige, fornemme Maade.

»Jeg tror ikke. Vi ser ingen.«

»Nej,« bemærkede Mrs. Skewton fra sit Leje, »lige i Øjeblikket er her virkelig ingen Mennesker, vi bryder os om at have Samkvem med.«

»De har ikke Hjærte nok,« sagde Edith med et Smil. Et ligefremt Tusmørke af et Smil, saa besynderligt var Lys og Mørke blandede i det.

»Min kære Edith gør sig lystig over mig, kan De nok mærke!« sagde Moderen og rystede paa Hovedet — der somme Tider rystede en Smule af sig selv, som om Lammelsen af og til blinkede i Modsætning til Diamanterne. »Hun er rigtig slem!«

»De har været her før, hvis jeg ikke tager fejl?« sagde Mrs. Dombey. Stadig til Edith.

»Aa, flere Gange. Jeg tror, vi har været overalt.«

»En smuk Egn!«

»Det formoder jeg, det er. Det siger alle.«

»Din Fætter Feenix sværmer for den, Edith,« indskød hendes Moder fra sit Leje.

Datteren vendte sit yndige Hoved en Smule og trak Øjenbrynene et Haarsbred i Vejret, som om hendes Fætter Feenix af alle dødelige i Verden var den, der mindst burde tages Hensyn til, og saa

vendte hun atter sit Blik mod Mr. Dombey.

»Jeg haaber for min gode Smags Skyld, at jeg er blevet ked af Omegnen,« sagde hun.

»Det har De næsten Grund til at være, Frue,« svarede han, og saa paa en Mængde Landskabstegninger, blandt hvilke han allerede havde genkendt flere Udsigter dér fra Egnen, og som i stort Tal laa strøet rundt i Værelset, »hvis disse smukke Frembringelser skyldes Deres Haand.«

Hun gav ham intet Svar, men sad dér i sin ringeagtende, ganske forbavsende Skønhed.

»Knytter der sig denne Interesse til Dem?« sagde Mr. Dombey. »Er de af Dem?«

»Ja.«

»Og De spiller, ved jeg allerede.«

»Ja.«

Og synger?«

»Ja.«

Hun besvarede alle disse Spørgsmaal med en besynderlig Ulyst, og med dette mærkværdige Udtryk af at sætte sig op imod sig selv som vi allerede har set hørte til hendes Skønhed. Alligevel var hun ikke forlegen, men fuldstændig Herre over sig selv. Heller ikke syntes hun at ønske at undgaa denne Samtale; thi hun vendte sit Ansigt og — saa vidt hun kunde ogaa sit Væsen imod ham, og vedblev at gøre det, da han tav.

»De har i det mindste mange Hjælpekilder overfor Kedsomheden,« sagde Mr. Dombey.

»Hvor megeteller hvor lidt virkningsfulde de nu er,« svarede hun, »saa kender De nu dem alle. Jeg har ingen flere.

»Tør jeg haabe at faa Prøver paa dem alle?« sagde Mr.Dombey med højtideligt Galanteri, idet han lagde en Tegning, han havde holdt i Haanden, fra sig og gjorde en Bevægelse hen imod Harpen.

»Naturligvis. Hvis De ønsker det!«

Hun rejste sig,medens hun talte, gik tæt forbi sin Moers Leje, medens hun sendte hende et majestætisk Blik, der kun varede et Øjblik, men som (hvis nogen havde set det) indbefattede en Mængde Udtryk, hvoriblandt Tusmørkesmilet, uden Smilet selv, overskyggede alle de andre — og gik ud af Stuen.

Majoren, der nu havde opnaaet fuldkommen Tilgivelse, havde trillet et lille Bord hen til Kleopatra og satte sig til at spille Piquet med hende. Mr. Dombey, der ikke kendte Spillet, satte sig til at more sig med at se paa det, indtil Edith kom tilbage.

»Jeg haaber, vi faar noget Musik, Mr. Dombey?« sagde Kleopatra.

»Mrs. Granger har været saa venlig at love det,« sagde Mr. Dombey.

»Ah! Det er meget godt. Melder De, Major?«

»Nej, Frue,« sagde Majoren. »Det kunde ikke falde mig ind.«

»De er en rigtig Barbar,« svarede Damen. »Og jeg har ingen Ting paa Haanden. De holder af Musik, Mr. Dombey?«

»I høj Grad,« svarede Mr. Dombey.

»Ja. Det er meget net,« sagde Kleopatra og saa paa sine Kort. »Der er saa meget Hjærte i det — uudviklede Minder om en tidligere Tilværelsesform — og alt det dér — som virkelig er fortryllende. Ved De hvad,« sagde Kleopatra affekteret, medens hun vendte en Knægt, der var kommet ind i hendes Kort med Benene i Vejret, »at hvis noget skulde friste mig til at gøre en Ende paa mit Liv, saa vilde det være Nysgerrighed efter at faa at vide, hvad det altsammen drejer sig om, og hvad Meningen er med det; der er sandelig saa mange æggende Mysterier, der er skjult for os. Major, De skal spille ud.«

Majoren spillede ud; og hvis Mr. Dombey havde set til for sin Belærings Skyld, vilde han snart være kommet i en Tilstand af den frygteligste Forvirring; men han skænkede ikke Spillet nogen som helst Opmærksomhed, i Stedet sad han undrede sig over, hvornaar mon Edith vilde komme tilbage.

Hun kom omsider og satte sig ved sin Harpe, og Mr. Dombey rejste sig og stillede sig lyttende ved Siden af hende. Han havde liden Sans for Musik, og ingen Kendskab til det Instrument, hun

spillede; men han saa hende bøje sig over det, og maaske hørte han gennem de klingende Strænge en anden, fjærn Musik, der tæmmede Jærnbanens Uhyre og gjorde det mindre ubønhørligt.

Kleopatra havde uimodsigeligt et meget skarpt Øje, naar hun spillede Piquet. Det skinnede som en Fugls, og fæstede sig ikke paa Spillet, men gennemtrængte Stuen fra Ende til anden og lyste paa Harpen, den spillende, den lyttende, al Ting.

Da den stolte Skønhed havde sluttet, rejste hun sig og modtog Mr. Dombeys Taksigelser og Komplimenter paa ganske samme Maade som før, gik næsten uden Pavse hen til Klaveret og begyndte dér.

Edith Granger, enhver anden Sang end den! Edith Granger, du er meget smuk, og dit Anslag paa Tangenterne er glimrende, og din Stemme er dyb og rig; men ikke den Melodi, som hans forsømte Datter sang for hans døde Søn!

Ak, han kender den ikke; og hvis han gjorde det, hvilken af hendes Melodier vilde da røre ham, den kolde Mand! Sov, ensomme Florence, sov! Fred over dine Drømme, skønt Natten er blevet mørk, og Skyerne samler sig og truer med at opløse sig i Hagl!

To og tyvende Kapitel.

En lille Disposition af Disponenten Carker.

Disponenten Mr. Carker sad ved sin Pult, glat og blød som sædvanlig, læsende i de Breve, som det var forbeholdt ham at aabne, medens han af og til skrev de Optegnelser bag paa dem, som deres Forretningsindhold krævede, og lagde dem i smaa Bunker for at fordele dem mellem Husets forskellige Departementer. Der var kommet en stor Post den Morgen, og Disponenten Mr. Carker havde en hel Del at gøre.

Naar en Mand er saaledes beskæftiget — stanser for at se et Bundt Papirer igennem, han har i Haanden, deler dem i forskellige Portioner, tager et andet Bundt op og undersøger dets Indhold med rynkede Bryn og fremskudte Læber — fordeler og sorterer og grunder igen — saa fremkalder hans Bevægelse let en underlig Lighed med en Mand, der spiller Kort. Mr. Carkers Ansigt stemmede godt med en saadan Forestilling. Det var et Ansigt som hos en Mand, der forsigtigt studerer sine Kort; som gør sig til Herre over alle de sterke og svage Punkter i Spillet, som indregistrerer Kortene i Tanken, medens de falder omkring ham, ved nøjagtig, hvad de tilsigter, hvad der slaar fejl for dem, og hvad de udretter; der er nild nok til at finde ud af, hvad de andre Spillere har paa Haanden, og som aldrig røber hvad han har selv.

Brevene var paa forskelige Sprog, men Disponenten Mr. Carker læste dem alle. Hvis der havde været noget paa Dombey og Søns Kontorer, som han *ikke* kunde læse, vilde der have manglet et Kort i Talon'en. Han læste nøjen med et Blik, og sammenholdt det ene Brev med det andet og den ene Foretning med den anden, medes han gik videre og øgede Bunkerne — omtrent om en Mand, der kender Kortene blot ved at se paa dem og i Tanken udregne deres Kombinationer, efterhaanden som de bliver vendt. Noget for snedig for n Makker, og meget for snedig for e Modstander, sad

Disponenten Mr. Carker dér i Solens Straaler, der faldt ned paa ham gennem Loftsvinduet, medens han spillede sit Parti alene.

Og skønt det hverken hører til Vildkattens eller Huskattens Instinkter at spille Kort, var Disponenten Mr. Carker dog katteagtig fra Isse til Fodsaal, som han sad dér og solede sig i den Stribe Sommerlys og Varme, der skinnede paa hans Bord og Gulvet, som om de var en brudt Solskive, og han det eneste Tal paa den. Med sit Haar og sine Bakkenbarter, der altid manglede Farve, men var endnu svagere end sædvanlig i det rige Sollys og snarere lignede en lysspættet Kats Pels, med lange, omhyggeligt pudsede og hvæssede Negle; med en naturlig Antipati mod enhver Smudsplet, der somme Tider fik ham til at stanse og iagttage de faldende Støvfnug og gnide dem af sin glatte hvide Haand eller sit skinnende Linned — sad Disponenten Mr. Carker, snu af Væsen, skarptandet, letfodet, vagtsom af Øje, smidig af Tunge, grusom af Hjærte, sirlig i sin Optræden, med lækkersulten Stadighed og Taalmodighed ved sit Arbejde, som om han sad og ventede ved et Musehul.

Endelig var Brevene besørgede, undtagen et, som han gemte til en særlig Undersøgelse. Efter at Disponenten Mr. Carker havde laaset den mere fortrolige Korrespondance ned i en Skuffe, ringede han paa sin Klokke.

»Hvorfor kommer *du?*« var den Velkomst, hvormed han modtog sin Broder.

»Budet er ude, og jeg er den nærmeste,« lød det ydmyge Svar.

»Du er den nærmeste?« mumlede Disponenten. »Ja! Til Ære for mig! Dér!«

Han pegede paa Bunkerne med de aabnede Breve og drejede sig ringeagtende bort i sin Armstol og brød Seglet paa det ene, han holdt i sin Haand.

»Det gør mig ondt, at jeg skal forstyrre dig, James,« sagde Broderen og samlede Brevene sammen, »men —«

»Aa! Du har noget at sige. Jeg vidste det. Naa?«

Disponenten Mr. Carker hævede ikke sine Øjne eller vendte dem hen imod sin Broder, men lod dem hvile paa sit Brev, skønt uden at aabne det.

»Naa?« gentog han skarpt.

»Jeg er urolig for Harriet.«

»Harriet hvem? Hvad for en Harriet? Jeg kender ingen af det Navn.«

»Hun er ikke rask og har forandret sig meget i den sidste Tid.«

»Hun forandrede sig i høj Grad for adskillige Aar siden,« svarede Disponenten, »og det er alt, hvad jeg har at sige.«

»Jeg tror, at hvis du vilde høre paa mig —«

»Hvorfor skulde jeg høre paa dig, Broder John?« svarede Disponenten, idet han lagde et sarkastisk Eftertryk paa disse to Ord og kastede Hovedet tilbage, men uden at hæve sine Øjne. »Jeg siger dig, Harriet Carker traf for mange Aar siden sit Valg mellem sine to Brødre. Hun fortryder det maaske, men hun maa blive ved det.«

»Misforstaa mig ikke. Jeg siger ikke, *at* hun fortryder det. Det vilde være den sorteste Utaknemlighed af mig at antyde noget saadant,« svarede den anden. »Men tro mig, James, jeg er lige saa bedrøvet over det Offer, hun har bragt, som du.«

»Som jeg?« udbrød Disponenten. »Som jeg?«

»Lige saa bedrøvet over hendes Valg — over det, du kalder hendes Valg — som du er vred over det.«

»Vred?« gentog den anden og viste en Mængde Tænder.

»Misfornøjet. Hvilket Ord du foretrækker. Du ved, hvad jeg mener. Der er ikke noget fornærmeligt i det.«

»Der er noget fornærmeligt i alt, hvad du gør,« svarede hans Broder og saa pludselig skummelt paa ham; men et Øjeblik efter smilede han endnu bredere end før. »Vær saa god at tage disse Papirer bort. Jeg har travlt.«

Hans Høflighed var saa langt mere bidende end hans Forbitrelse, at hans underordnede gik hen imod Døren. Men dér, stansede han, saa sig tilbage og sagde:

»Da Harriet forgæves prøvede at gaa i Forbøn for mig hos dig, i din første Vrede, og da min Vanære endnu var ny, og da hun forlod dig, James, for at følge min knuste Skæbne og i sin misforstaaede Kærlighed ofre sig for en ødelagt Broder, fordi han uden hende slet ingen havde, men vilde være fortabt — da var hun ung og smuk. Jeg tror, at hvis du kunde se hende nu — hvis du vilde tage hen og se hende — saa vilde hun vække din Beundring og Medlidenhed.«

Disponenten bøjede sit Hoved og viste sine Tænder, som vilde han sige til Svar paa en eller anden ligegyldigt henkastet Bemærkning: »Min Gud! Er det Tilfældet?« men han sagde ikke et Ord.

»Vi tænkte dengang, baade du og jeg, at hun vilde gifte sig ung, og føre et lykkeligt og sorgløst Liv,« vedblev den anden. »Aa, hvis du vidste, hvor muntert hun har bortkastet disse Forhaabninger; hvor muntert hun er gaaet videre paa den Vej, hun valgte, uden een Gang at se sig tilbage, saa vilde du aldrig kunne sige igen, at hendes Navn lød fremmed i dine Øren. Aldrig.«

Atter bøjede Disponenten sit Hoved og viste sine Tænder og syntes at sige: »Virkelig mærkværdigt! Du forbavser mig ligefrem!« Og atter sagde han ikke et Ord.

»Maa jeg gaa videre?« sagde John Carker mildt.

»Ud af Kontoret?« svarede hans smilende Broder. »Ja, hvis du vil være saa god.«

John Carker gik med et Suk langsomt ud ad Døren, da hans Broders Stemme et Øjeblik holdt ham tilbage paa Tærskelen.

»Hvis hun muntert har vandret og vandrer sin egen Vej,« sagde han og kastede det stadig uaabnede Brev paa sin Pult og stak Hænderne i Lommen med en bestemt Mine, »saa kan du sige hende, at jeg vandrer lige saa muntert paa min. Hvis hun ikke én eneste Gang har set tilbage, saa kan du sige hende, at det har jeg somme Tider, for at mindes, hvordan hun tog Parti for dig, og at min Beslutning er lige saa let at rokke,« her smilede han meget sødt, »som Marmor.«

»Jeg siger hende intet fra dig. Vi taler aldrig om dig. Een Gang om Aaret, paa din Fødselsdag, siger Harriet altid: Lad os mindes James og ønske ham Lykke! Men vi siger ikke mere.«

»Saa vær saa god at sige det til dig selv,« svarede den anden. »Du kan ikke gentage det for ofte, som en Paamindelse for dig selv, om at undgaa dette Emne, naar du taler med mig. Jeg kender ingen Harriet Carker. Der gives ingen saadan Person. Du har maaske en Søster; hold saa meget af hende, du vil. Jeg har ingen.«

Disponenten Mr. Carker tog atter Brevet og gjorde en Bevægelse hen mod Døren med det, medens han smilede med spotsk Høflighed. Han lukkede det op, medens hans Broder trak sig tilbage, saa mørkt efter ham, da han forlod Værelset, og drejede sig atter rundt i sin Armstol og hengav sig til en omhyggelig Undersøgelse af dets Indhold.

Det var en Skrivelse fra hans høje Chef, Mr. Dombey, og dateret Leamington. Skønt Mr. Carker var en hurtig Læser af alle andre Breve, læste han dette langsomt, vejede hvert Ord, mens han læste, og satte hver Tand i sin Mund i det. Da han havde læst det een Gang igennem, begyndte han forfra igen, og pillede følgende Sætninger ud. »Jeg befinder mig vel ved denne Forandring, og er endnu ikke tilbøjelig til at fastsætte nogen Tid for min Tilbagekomst«. »Jeg ønsker, Carker, at De faar det ordnet saadan, at De engang kommer ned og besøger mig her og personligt meddeler mig, hvordan Sagerne gaar.« »Jeg glemte at tale med Dem om unge Gay. Hvis han ikke er rejst pr. »Sønnen og Arvingen«, eller hvis »Sønnen og Arvingen« endnu ligger i Dokkerne, saa ansæt en anden ung Mand og behold ham foreløbig i City. Jeg har endnu ingen Bestemmelse truffet.« »Nu, det var uheldigt,« sagde Disponenten Mr. Carker og udvidede sin Mund, som om

den var lavet af Viskelæder, »for han er langt herfra.«

Denne Sætning, som stod i en Efterskrift, tiltrak sig endnu en Gang hans Opmærksomhed og hans Tænder.

»Jeg tror,« sagde han, »at min gode Ven Kaptajn Cuttle sagde noget om at blive bugseret frem i Kølvandet af den Dag. Hvor det er Skade, at han er saa langt borte.«

Han foldede atter Brevet sammen og sad og legede med det, idet han stillede det paa langs og tværs paa Bordet og vendte og drejede det paa alle Sider — medens han maaske gjorde omtrent det samme med dets Indhold — da Budet Mr. Perch bankede sagte paa Døren og kom ind paa Taaspidserne, medens han ved hvert Skridt bøjede sin Krop, som om det var hans Livs Fryd at bukke, og lagde nogle Papirer paa Bordet.

»Behager De at være optaget, Sir?« spurgte Mr. Perch, idet han gned sig i Hænderne og ærbødigt lagde Hovedet paa den ene Side, ligesom en Mand, der følte, at det ikke sømmede sig for ham at bære det oprejst i en saadan Mands Nærværelse, men vilde holde det saa meget af Vejen som muligt.

»Hvem vil tale med mig?«

»Naa Sir,« sagde Mr. Perch med dæmpet Stemme »strængt taget ingen, Sir, ingen lige for Øjeblikket. Mr. Gills, Skibsinstrumentmageren, har kigget indenfor, angaaende en Smule Afdrag, sagde han; men jeg sagde ham, Sir, at De var meget stærkt optaget; meget stærkt.«

Mr. Perch hostede en Gang bag sin Haand og ventede paa videre Ordrer.

»Ellers nogen?«

»Naa, Sir,« sagde Mr. Perch, »af mig selv vilde jeg ikke have taget mig den Frihed at omtale, at der ellers var nogen; men den samme unge Fyr, som var her i Gaar, Sir, og forrige Uge, har drevet omkring ved Huset; og det ser, Sir,« tilføjede Mr. Perch og stansede for at lukke Døren, »det ser frygtelig uforretningsmæssigt ud at se ham fløjte ad Spurvene nede i Gaarden og faa dem til at svare ham.«

»De sagde, at han vilde have noget at bestille, ikke sandt, Perch?« spurgte Mr. Carker, idet han lænede sig tilbage i sin Stol og saa paa denne Embedsmand.

»Ja, Sir,« sagde Mr. Perch og hostede igen bag sin Haand, »det var ganske vist hans Udtryk, at han manglede en Stilling, og at han tænkte, der kunde gøres noget for ham nede ved Dokkerne, da han var vant til at fiske med Medestang; men —« Mr. Perch rystede meget tvivlende paa Hovedet.

»Hvad siger han, naar han kommer?« spurgte Mr. Carker.

»Ja, Sir,« sagde Mr. Perch og hostede igen bag Haanden, en Udvej han altid greb til, naar han vilde udtrykke sin Ydmyghed, naar intet andet vilde falde ham ind, »hans Bemærkninger gaar i Reglen ud paa, at han ydmygst beder om at faa en af Herrerne i Tale, og at han gerne vil tjene sit Brød. Men ser De, Sir,« tilføjede Perch, idet han sænkede sin Stemme til en Hvisken, og paa Grund af det hemmelighedsfulde ved Sagen gav Døren et Tryk med sin Haand og sit Knæ, som om det kunde lukke den endnu mere, naar den allerede var lukket, »man kan jo ikke godt finde sig i, Sir, at en simpel Knøs som han kommer rendende her og siger, at hans Moder har ammet vort Hus'es unge Herre, og at han haaber, at vort Hus af den Grund vil give ham en Chance. Jeg er vis paa, Sir,« bemærkede Mr. Perch, »at skønt Mrs. Perch paa den Tid ammede saa kraftig en lille Tøs, Sir, som vi nogen Sinde har taget os den Frihed at forøge vor Familie med, saa vilde jeg aldrig have været saa fri at lade falde et Vink om, at hun kunde være i Stand til at være Amme, ikke for aldrig det.«

Mr. Carker grinte til ham ligesom en Haj, men paa en adspredt, tankefuld Maade.

»Mon det ikke,« sagde Mr. Perch efter en kort Pavse og endnu en Hosten »vilde være bedst, at jeg sagde ham, at hvis han blev set her tiere, vilde han blive puttet i Kachotten? Og saa holde sig til det! Hvad legemlig Frygt angaar,« sagde Mr. Perch, »saa er jeg saa frygt-

som selv af Naturen, Sir, og mine Nerver er saa overspændte paa Grund af Mrs. Perchs Tilstand, at jeg let kunde afgive mit edelige Vidnesbyrd.«

»Lad mig se denne Fyr, Perch,« sagde Mr. Carker. »Før ham ind!«

»Jo, Sir. Undskyld Sir,« sagde Mr. Perch og tøvede ved Døren, »han ser fæl ud, Sir.«

»Lige meget. Hvis han er der, saa før ham ind. Jeg skal snart tage imod Mr. Gills. Bed ham vente.«

Mr. Perch bukkede; og efter at have lukket Døren saa nøjagtigt og omhyggeligt, som om han ikke skulde komme tilbage i en Uge, gik han ud for at søge mellem Spurvene i Gaarden. Medens han var borte, antog Mr. Carker sin Yndlingsstilling foran Kaminen og stod og saa hen imod Døren. Og idet han fortrak sin Underlæbe til et Smil, der viste alle hans Overtænder, saa han ualmindelig lumsk ud.

Det varede ikke længe, før Budet vendte tilbage, efterfulgt af et Par tunge Støvler, der kom bumpende gennem Gangen ligesom et Par Kasser. Med de uceremonielle Ord: »Kom nu af Sted med dig!« — en meget usædvanlig Form for en Præsentation i *hans* Mund — fremstillede Mr. Perch nu en kraftig bygget Knøs paa femten Aar, med et rundt, rødt Ansigt, et rundt, glinsende Hoved, runde, sorte Øjne, runde Lemmer og rund Krop — som, for at fuldende den almindelige Rundhed i hele hans Udseende, bar en rund Hat uden Spor af Skygge i Haanden.

Adlydende et Nik fra Mr. Carker, trak Perch sig tilbage, saa snart han havde ført den Besøgende frem foran ham. I samme Øjeblik, de var alene, greb Mr. Carker, uden et eneste forberedende Ord, Drengen i Struben og rystede ham, til hans Hoved syntes at løsnes paa hans Skuldre.

Drengen, som midt i sin Forbavselse ikke kunde lade være med at stirre vildt paa denne Gentleman med alle de mange hvide Tænder, der stod og var ved at kvæle ham, og paa Kontorvæggene, som om han var bestemt paa, at hvis han *blev* kvalt, skulde hans sidste Blik være rettet mod de Mysterier, som han blev straffet saa haardt for at have trængt sig ind i — fik omsider sagt:

»Naa Sir! Vil De nu lade mig være i Fred, hvad!«

»Lade dig i Fred!« sagde Mr. Carker. »Hvad! Jeg har vist faaet Tag i dig, hvad?« Der var ingen Tvivl om det, og et fast Tag var det oven i Købet. »Din Hvalp!« sagde Mr. Carker mellem sine sammenpressede Kæber. »Jeg vil kvæle dig!«

Kedlen klynkede: vilde han virkelig? Aa nej, det vilde han da ikke — og hvad vilde han gøre — og hvorfor kvalte han ikke en paa sin egen Størrelse og ikke *ham;* men Kedlen var overvældet af denne usædvanlige Maade at blive modtaget paa, og da hans Hoved blev fast igen, og han saa denne Gentleman ind i Ansigtet, eller rettere i Tænderne, og saa ham snerre ad ham, glemte han i den Grad sin Mandighed, at han gav sig til at græde.

»Jeg har ingen Ting gjort Dem, Sir,« sagde Kedlen, ogsaa kaldet Rob, eller Skærsliberen, men altid Toodle.

»Din unge Slubbert!« svarede Mr. Carker, idet han langsomt slap ham og traadte et Skridt tilbage i sin Yndlingsstilling. »Hvad er din Mening med at vove at komme her?«

»Jeg mente ikke noget ondt, Sir,« klynkede Rob, idet han førte den ene Haand til sin Hals og Knoerne paa den anden til sine Øjne. »Jeg skal aldrig komme igen, Sir. Jeg ønskede kun Arbejde.«

»Arbejde, du unge Kain, som du er!« gentog Mr. Carker og saa hvast paa ham. »Er du ikke den dovneste Landstryger i London?«

Denne Beskyldning oprørte i høj Grad Mr. Toodle junior, men den passede i den Grad paa hans Karakter, at han ikke kunde sige eet eneste benægtende Ord. Han stod derfor og saa paa Mr. Carker med en forskræmt, skyldbevidst og angerfuld Mine. Det maa imidlertid bemærkes, at naar han saa paa ham, var det fordi han var som fastknyttet af Mr.

Carker og ikke et Øjeblik tog sine runde Øjne fra ham.

»Er du ikke en Tyv?« sagde Mr. Carker med Hænderne i Baglommerne.

»Nej, Sir,« forsvarede Rob sig.

»Jo, du er,« sagde Mr. Carker.

»Det er jeg virkelig ikke, Sir,« klynkede Rob. »Jeg har aldrig gjort saadan noget som at stjæle, Sir, hvis De vil tro mig. Jeg ved, at jeg har været paa gale Veje, Sir, lige siden jeg gav mig til at fange Fugle og gaa om Kap. En anden en skulde jo tro,« sagde Mr. Toodle junior i et Anfald af Bodfærdighed, »at syngende Fugle var uskyldigt Selskab, men ingen ved, hvor meget ondt der er i de smaa Skabninger, og hvad de kan bringe en til.«

De syntes at have bragt *ham* til en udslidt Trøje og Bukser af Bomuldsfløjl, en overmaade lille rød Vest, der lignede en Ringkrave, et blaatærnet Mellemrum og den før omtalte Hat.

»Jeg har ikke været hjemme tyve Gange, siden disse her Fugle fik Magt over mig,« sagde Rob, »og det er ti Maaneder siden. Hvordan kan jeg gaa hjem, naar de alle er ulykkelige over at se mig! Det undrer mig,« sagde Kedlen idet han flæbede højt og smurte sine Øjne til med Opslaget paa sit Ærme, »at jeg ikke har druknet mig den ene Gang efter den anden.«

Alt dette — indbefattet dette Udbrud af Forbavselse over, at han ikke havde fuldbyrdet den sidste ualmindelige Bedrift, sagde Drengen ganske, som om Mr. Carkers Tænder flaaede det ud af ham, og han var ikke i Stand til at skjule noget som helst, saa længe dette Tiltrækningsbatteri var i fuld Virksomhed.

»Du er en net ung Herre!« sagde Mr. Carker og rystede paa Hovedet ad ham. »Der er saaet Hampefrø til dig, min fine Ven!«

»Sir,« sagde den sønderknuste Kedel, idet han flæbede igen og atter tyede til sit Trøjeærme: »Somme Tider vilde jeg være lige glad, om det ogsaa var vokset op. Hele min Ulykke begyndte med at skulke, Sir; men hvad skulde jeg gøre andet end skulke?«

»Andet end hvad?« sagde Mr. Carker.

»Skulke, Sir. Skulke fra Skolen.«

»Du mener lade som du gik der, og saa ikke gaa der?« sagde Mr. Carker.

»Ja, Sir, det er at skulke, Sir,« svarede den forhenværende Skærsliber, meget bevæget. »Der blev raabt efter mig paa Gaderne, Sir, naar jeg gik der hen, og tærsket løs paa mig, naar jeg kom der. Saa skulkede jeg, og gemte mig, og saa begyndte det.«

»Og nu vil du fortælle mig,« sagde Mr. Carker, idet han atter greb ham om Halsen og holdt ham ud fra sig i Arms Længde og stirrede tavs paa ham et Øjeblik, »at du ønsker en Plads, hvad?«

»Jeg vilde være meget taknemlig, om der maatte blive gjort et Forsøg med mig, Sir,« svarede Toodle junior mat.

Disponenten Mr. Carker puffede ham baglæns hen i Krogen — medens Drengen roligt fandt sig i det og neppe vovede at trække Vejret og ikke en eneste Gang tog sine Øjne bort fra hans Ansigt — og ringede paa Klokken.

»Sig, at Mr. Gills skal komme ind.«

Mr. Perch var altfor ærbødig til at røbe nogen Overraskelse eller Genkendelse af Skikkelsen i Krogen; og Onkel Sol viste sig et Øjeblik efter.

»Mr. Gills!« sagde Carker med et Smil, sid ned. Hvordan har De det? Jeg haaber, De stadig kan glæde Dem ved et godt Helbred?«

»Mange Tak, Sir,« svarede Onkel Sol, idet han tog sin Tegnebog frem og rakte nogle Pengesedler frem, medens han talte. Min Krop fejler ikke andet end Alderdom. Femogtyve, Sir.«

»De er lige saa punktlig og nøjagtig, Mr. Gills,« svarede den smilende Disponent, medens han tog et Papir frem fra en af sine mange Skuffer og gjorde en Optegnelse bag paa det, medens Onkel Sol saa til, »som et af Deres egne Kronometre. Ganske rigtigt.«

»Sønnen og Arvingen er ikke blevet prajet, ser jeg af Listen, Sir,« sagde Onkel Sol med en Smule mere Skælven i sin Stemme end sædvanlig.

»Sønnen og Arvingen er ikke blevet prajet,« svarede Carker. »Der synes at have været stormfuldt Vejr, Mr. Gills, og den er rimeligvis blevet drevet ud af sin Kurs.«

»Den er i god Behold, haaber jeg til Gud!« sagde gamle Sol.

»Den er i god Behold, haaber jeg til Gud!« bekræftede Mr. Carker paa sin lydløse Maade, hvilken atter fik den unge Toodle, der saa paa ham, til at skælve. »Mr. Gills,« tilføjede han højt og kastede sig tilbage i Stolen, »De savner sikkert Deres Nevø meget?«

Onkel Sol, der stod ved Siden af ham, rystede paa Hovedet og drog et dybt Suk.

»Mr. Gills,« sagde Carker, idet han lod sin bløde Haand spille omkring sin Mund og saa op i Instrumentmagerens Ansigt, »det vilde være til Selskab for Dem at have en ung Fyr i Deres Butik netop nu, og det vilde være mig kært, om De vilde give en Husrum for Tiden. Nej, naturligvis,« tilføjede han hurtigt for at foregribe, hvad den gamle Mand vilde til at sige, »jeg ved, at der ikke gøres megen Forretning; men De kan lade ham gøre rent der og pudse Instrumenterne; Sjoverarbejde, Mr. Gills. Dér er Fyren!«

Sol Gills flyttede sine Briller fra Panden ned foran Øjnene og saa paa Toodle junior, der stod rank i Krogen; hans Hoved saa (som det altid gjorde) ud, som om det nylig var blevet trukket op af en Spand koldt Vand; hans lille Vest steg og faldt hurtigt i hans Sindsbevægelse; og hans Øjne var stift fæstede paa Mr. Carker, uden at tage mindste Hensyn til den, der maaske skulde være hans Herre.

»Vil De give ham Husly, Mr. Gills?« sagde Disponenten.

Uden at være videre begejstret over det, svarede gamle Sol, at han var glad ved at faa en om end nok saa lille Lejlighed til at gøre Mr. Carker en Tjeneste, og at hans Ønske i en saadan Sag var en Befaling; og at Træ-Midshipmanen vilde anse sig for lykkelig ved at modtage enhver af Mr. Carker valgt Gæst i sit Lukaf.

Mr. Carker blottede sine Gummer fra øverst til nederst, hvilket fik den vagtsomme Toodle junior til at skælve mere og mere, og kvitterede paa den elskværdigste Maade for Instrumentmagerens Høflighed.

»Jeg vil saa anbringe ham paa denne Maade, Mr. Gills,« svarede han, idet han rejste sig og trykkede den gamle Mands Haand »indtil jeg kommer paa det rene med, hvad jeg skal gøre med ham, og hvad han fortjener. Da jeg anser mig selv for at være ansvarlig for ham, Mr. Gills,« her smilede han til Rob med et bredt Smil, der fik Drengen til at skælve, »vil det glæde mig, om De vil holde skarpt Udkig med ham og meddele mig, hvordan han opfører sig. Jeg vil gøre hans Forældre et Par Spørgsmaal, naar jeg tager hjem i Eftermiddag — det er respektable Folk — for at faa stadfæstet nogle Enkeltheder i hans Beretning om sig selv; og naar det er besørget, Mr. Gills, skal jeg sende ham om til Dem i Morgen tidlig. Farvel!«

Hans Afskedssmil var saa fuld af Tænder, at det forvirrede gamle Sol og fyldte ham med en ubestemt Uhygge. Han gik hjem tænkende paa rasende Søer, strandede Skibe, druknende Mennesker, en gammel Flaske Madeira, der aldrig skulde bringes frem i Dagens Lys, og lignende sørgelige Materier.

»Naa, Dreng!« sagde Mr. Carker, idet han lagde sin Haand paa unge Toodles Skulder og trak ham midt ind i Stuen. »Har du hørt, hvad jeg har sagt?«

Rob sagde: »Ja, Sir.«

»Maaske du forstaar,« vedblev hans Beskytter, »at hvis du nogen Sinde skuffer mig eller bruger Kneb overfor mig, saa maatte du virkelig hellere have druknet dig een Gang for alle, før du kom herhen?«

Der var intet som helst i Retning af aandelig Tilegnelse, som Rob syntes at forstaa bedre end det.

»Hvis du har løjet for mig i noget som helst,« sagde Mr. Carker, »saa kom mig aldrig for Øje igen. Hvis ikke, saa vent paa mig et eller andet Sted i Nærheden af din Moders Hus nu i Efter-

middag. Jeg tager herfra Klokken fem og rider derhen. Naa, giv mig din Adresse!«

Rob gentog den langsomt, medens Mr. Carker skrev den op. Rob stavede den endogsaa igennem endnu engang, Bogstav for Bogstav, som om han tænkte, at Forglemmelsen af en Prik eller Streg vilde føre til hans Ødelæggelse. Derpaa jog Mr. Carker ham ud af Stuen, og Rob forsvandt foreløbigt, med sine runde Øjne fæstede paa sin Beskytter til det sidste.

Disponenten Mr. Carker besørgede en hel Del Forretninger i Løbet af Dagen og viste sine Tænder for en Mængde Mennesker. Paa Kontoret, i Gaarden, paa Gaden og paa Børsen, synede og strittede de i en frygtelig Udstrækning. Da Klokken blev fem, og Mr. Carkers rødbrune Hest paa Slaget stod for Døren, svang de sig i Sadlen og red straalende op ad Cheapside.

Da ingen, selv om han har Lyst til det, let kan ride hurtigt gennem Mylderet og Trængselen i City paa den Tid, og da Mr. Carker ikke engang havde Lyst, red han i Ro og Mag, idet han snoede sig frem mellem Kærrerne og Vognene og undgik, hvor han kunde, de vaadeste og mest snavsede Steder paa den altfor stærkt vandede Gade og gjorde sig den største Umage for at holde sig selv og sin Ganger ren. Da han paa denne langsomme Fart saa paa de Forbigaaende, mødte han pludselig den glathovede Robs runde Øjne, der var stift fæstede paa hans Ansigt, som om de aldrig havde veget fra det, medens Drengen selv, med et Lommetørklæde, der var snoet sammen som en spættet Aal, om Livet, viste tydelige Tegn til, at han var forberedt paa at følge ham i et hvilket som helst Tempo, han fandt det passende at anslaa.

Da denne Opmærksomhed, hvor smigrende den end kunde være, var af en usædvanlig Art, og vakte nogen Opmærksomhed hos de andre Fodgængere, drejede Mr. Carker ind i en mindre befærdet og renere Gade og satte i Trav. Rob gjorde øjeblikkelig det samme. Straks prøvede Mr. Carker en kort Galop; Rob fulgte ham stadig. Saa satte han endnu stærkere Fart paa, men det var altsammen eet for Drengen. Hvergang Mr. Carker vendte sit Blik mod den Side af Vejen, saa han stadig Toodle junior holde sin Kurs, tilsyneladende uden Vanskelighed, idet han arbejdede sig frem med Albuerne efter de bedste professionelle Mønstre blandt Kapgængerne.

Hvor latterlig denne Ledsagelse end var, var det dog Tegn paa, at han havde vundet Indflydelse over Drengen, og derfor lod Mr. Carker, som han ikke lagde Mærke til den, medens han red videre til det Kvarter, hvor Mr. Toodles Hus laa. Da han her sagtnede Farten, dukkede Rob op foran ham for at vise ham, hvor han skulde dreje af; og da han kaldte paa en Mand i en Port i Nærheden, for at han skulde holde hans Hest under hans Besøg i de Bygninger, der havde afløst Stagg's Have, holdt Rob pligtskyldigst Stigbøjlen, medens Disponenten steg af Hesten.

»Naa, Sir,« sagde Mr. Carker og tog ham ved Skulderen, »kom saa!«

Den fortabte Søn var øjensynlig ilde til Mode ved at skulle besøge sit fædrene Hjem; men da Mr. Carker skubbede ham i Forvejen, havde han intet andet at gøre end at aabne den rigtige Dør og finde sig i at træde midt ind mellem sine Brødre og Søstre, der myldrede rundt om Familiebordet. Ved Synet af den tabte, med en Fremmeds Haand i Frakkekraven, forenede disse kærlige Slægtninge sig i et almindeligt Hyl, der ramte den fortabtes Bryst saa haardt, da han saa sin Moder rejse sig og bleg og skælvende imellem dem med den mindste i sine Arme, at han føjede sin egen Stemme til Koret.

Da ingen nu tvivlede om, at den Fremmede var, om ikke Bøddelen i egen Person, saa dog en af hans Kompagni, jamrede hele den yngre Del af Familien endnu højere, medens dens allermindste Medlemmer, der var ude af Stand til at beherske de Udslag af Sindsbevægelse, der hører til deres Alder, kastede sig paa Ryggen ligesom Fugleunger, der er

skræmt af Høgen, og sparkede voldsomt. Da stakkels Polly omsider fik skaffet sig Ørenlyd, sagde hun med skælvende Læber: »Aa Rob, min stakkels Dreng, hvad har du nu gjort!«

»Ingen Ting, Moder,« udbrød Rob med ynkelig Stemme. »Spørg kun den Herre!«

»Bliv ikke urolig,« sagde Mr. Carker. »Jeg vil ikke gøre ham andet end godt.«

Ved denne Meddelelse begyndte ogsaa Polly at græde, hvad hun hidtil ikke havde gjort. De ældre Toodle'r, der syntes at have spekuleret paa en voldelig Udfrielse, slappede deres knyttede Næver. De yngre Toodle'r stimlede sammen om deres Moders Skørter og kiggede under deres buttede Arme hen paa deres Vovehals af en Broder og hans ukendte Ven. Hver og en velsignede denne Gentleman med de smukke Tænder, som ønskede at gøre godt.

»Denne Fyr,« sagde Mr. Carker til Polly og ruskede lempeligt i ham, »er jo Deres Søn, Frue, ikke?«

»Ja, Sir,« hulkede Polly med en Nejen. »Ja, Sir.«

»En daarlig Søn, er jeg bange for?« sagde Mr. Carker.

»Han har aldrig været en daarlig Søn mod mig, Sir,« svarede Polly.

»Mod hvem da?« spurgte Mr. Carker.

»Han har været en Smule vild, Sir,« svarede Polly og stansede den mindste, der gjorde krampagtige Anstrængelser med Arme og Ben for at flyve lige gennem Luften hen til Kedlen, »og han har haft daarlige Kammerater; men jeg haaber, han har set, hvilken Elendighed det fører til, Sir, og vil skikke sig vel igen.«

Mr. Carker saa paa Polly og den rene Stue og de rene Børn og det enfoldige Toodleansigt, der var sammensat af baade Fader og Moder, og afspejlede og gentoges overalt omkring ham — og syntes at have opnaaet den virkelige Hensigt med sit Besøg.

»Deres Mand er ikke hjemme, kan jeg tænke?« sagde han.

»Nej, Sir,« svarede Polly. »Han er for Øjeblikket nede paa Linjen.«

Den fortabte Rob syntes at blive i høj Grad lettet ved at høre det — skønt hans Beskytter stadig lagde Beslag paa alle hans Aandsevner, saa han neppe tog sine Øjne fra Mr. Carkers Ansigt, uden for i et Nu at stjæle sig til et sorgfuldt Blik paa sin Moder.

»Ja, saa,« sagde Mr. Carker, »vil jeg sige Dem, hvordan jeg er faldet over Deres Dreng her, og hvem jeg er, og hvad jeg agter at gøre for ham.«

Dette gjorde Mr. Carker paa sin ejendommelige Maade, idet han sagde, at det først havde været hans Hensigt at opdynge navnløse Rædsler paa hendes formastelige Søn, fordi han havde nærmet sig Dombey og Søn; dette havde han afstaaet fra i Betragtning af hans Ungdom, hans Løfte om Bod og Bedring, og hans Venner; at han var bange for, han gjorde et overilet Skridt ved at gøre noget for Drengen, og at det vilde udsætte ham for de forsigtiges Kritik; men at han gjorde det af sig selv og paa eget Ansvar, og selv paatog sig Følgerne; og at hans Moders tidligere Forbindelse med Mr. Dombeys Familie ikke havde noget at gøre med det, og Mr. Dombey ikke heller, men at han, Mr. Carker, bar Alfa og Omega i denne Sag. Han regnede sig sin Godhed meget til Ære, og høstede ikke mindre Ære for den af hele den da tilstedeværende Familie; hvorpaa Mr. Carker indirekte, men dog fuldkommen tydeligt, tilkendegav, at det var Rob's Pligt for bestandig at være ubetinget tro og hengiven, og at det var den mindste Hyldest han kunde modtage. Og denne ophøjede Sandhed gjorde et saa dybt Indtryk paa Rob selv, at han, medens han stod og stirrede paa sin Beskytter med Taarerne rullende ned ad sine Kinder, nikkede med sit glinsende Hoved, til det næsten syntes at sidde lige saa løst, som da den samme Beskytter havde haft det mellem sine Hænder om Formiddagen.

Polly, som havde tilbragt Himlen maa vide hvor mange søvnløse Nætter for denne sin udskejende Førstefødtes Skyld, og ikke havde set ham i mange Uger, kunde næsten have knælet ned for Dis-

ponenten Mr. Carker som for en god Aand — til Trods for hans Tænder. Men da Mr. Carker rejste sig for at tage Afsked, takkede hun ham blot med en Moders Bønner og Velsignelser i en Tak, der, naar den udbetaltes i Hjærtets Mønt, var saa rigelig, især i Forhold til den Tjeneste, Mr. Carker havde vist hende, at han kunde have givet hende et betydeligt Beløb i Smaapenge tilbage og alligevel været altfor rundeligt betalt.

Da denne Gentleman nu banede sig Vej hen til Døren mellem de myldrende Børn, trak Rob sig tilbage til sin Moder og indesluttede hende og denne lille i samme bodfærdige Favntag.

»Jeg skal gøre mig forfærdelig Umage nu, kære Moder. Det ved Gud, jeg skal!« sagde Rob.

»Aa ja, gør det, min kære Dreng! Jeg er vis paa, du vil det, baade for vor Skyld og din egen!« udbrød Polly og kyssede ham. »Men du kommer vel tilbage og taler med mig, naar du har fulgt Herren ud?«

»Det ved jeg ikke, Moder.« Rob tøvede og saa ned. »Fader — hvornaar kommer han hjem?«

»Ikke før Klokken to i Morgen tidlig.«

»Saa skal jeg komme tilbage, kære Moder,« udbrød Rob. Og uden at bryde sig om det skingrende Skrig, hans Brødre og Søstre udstødte, da han gav dette Løfte, fulgte han Mr. Carker ud.

»Hvad for noget!« sagde Mr. Carker, som havde hørt dette. »Har du en slem Fader, hvad?«

»Nej, Sir!« svarede Rob forbavset. »Der er ingen bedre eller kærligere Fader paa Jorden end min.«

»Hvorfor ønsker du da ikke at se ham?« spurgte hans Beskytter.

»Der er saa stor Forskel paa en Fader og en Moder, Sir,« sagde Rob efter at have søgt et Øjeblik efter Ordene. »Han vilde alligevel knap nok kunne tro, at det vil gaa bedre for mig — skønt jeg ved, han vilde prøve paa det — men en Moder — *hun* tror altid, hvad der er godt, Sir; i det mindste ved jeg, at min Moder gør det, Gud velsigne hende!«

Mr. Carkers Mund udvidede sig, men han sagde ikke mere, før han var steget til Hest og havde sendt den Mand bort, som holdt den; da saa han fra Sadlen stift ned paa Drengens opmærksomme og aarvaagne Ansigt og sagde:

»Du kommer til mig i Morgen tidlig, saa skal det blive vist dig, hvor den gamle Gentleman bor; den gamle Gentleman, som var hos mig i Formiddags; dér, hvor du skal hen, som du hørte mig sige.«

»Ja, Sir,« svarede Rob.

»Jeg interesserer mig meget for denne gamle Gentleman, og naar du tjener ham, tjener du mig — forstaar du mig, Dreng? Naa,« tilføjede han afbrydende, da han saa hans runde Ansigt straale ved disse Ord, »jeg kan se, du gør det. Jeg vil vide alt om denne gamle Gentleman, og hvad han foretager sig fra Dag til Dag — for det er mig meget om at gøre at være ham til Nytte — og især, hvem der kommer og besøger ham. Forstaar du?«

Rob nikkede og sagde atter »Ja, Sir.«

»Jeg ønsker at vide, om han har Venner, der er opmærksomme imod ham og ikke forlader ham — for han lever meget ensomt nu, stakkels Mand; men om de holder af ham og af hans Nevø, som er rejst udenlands. Der er en meget ung Dame, som maaske kommer og besøger ham. Jeg ønsker i Særdeleshed at vide alt om *hende*.«

»Det skal jeg nok passe paa, Sir,« sagde Drengen.

»Og pas paa,« svarede hans Beskytter, idet han bøjede sig ned for at nærme sit grinende Ansigt til Drengens og klappe ham paa Skulderen med Ridepiskens Haandtag: »pas paa, at du ikke taler om mine Sager til andre end mig selv.«

»Til ingen i Verden, Sir,« svarede Rob og rystede paa Hovedet.

»Hverken dér,« sagde Mr. Carker og pegede paa det Sted, de netop havde forladt, »eller noget som helst andet Sted. Jeg vil prøve, hvor tro og taknemlig du kan være. Jeg vil prøve dig!«

Ved at vise sine Tænder og ved en Bevægelse med sit Hoved gjorde han dette lige saa meget til en Trusel som til et Løfte; derpaa vendte han sig fra Robs Øjne, der var som naglede til ham, som havde han vundet Drengen paa Legeme og Sjæl ved en Trolddom, og red bort. Men da han efter at have travet et kort Stykke atter opdagede, at hans svorne Følgesvend, omgjordet som før, ledsagede ham paa samme Maade til stor Forundring for adskillige Tilskuere, holdt han Hesten an og befalede ham at pakke sig. For at forvisse sig om hans Lydighed, vendte han sig i Sadlen og holdt Øje med ham, medens han trak sig tilbage. Det var pudsigt at se, at selv da kunde Rob ikke ganske holde sine Øjne fra sin Beskytters Ansigt, men vendte sig atter og atter for at se efter ham, saa han paadrog sig et Uvejr af Puf og Albuestød fra de andre Fodgængere i Gaden, hvilket han var ganske ligegyldig for, saa optaget som han var af sin ene store Idé.

Disponenten Mr. Carker red videre i Skridtgang med en ubekymret Mine som en Mand, der har tilendebragt alle Dagens Forretninger paa en tilfredsstillende Maade og glæder sig over at være færdig. Saa venlig og affabel, som noget Menneske kan være, banede Mr. Carker sig Vej gennem Gaderne og nynnede en Melodi, medens han red. Det var lige som han spandt, saa glad var han.

Og paa en Maade varmede Mr. Carker sig ogsaa i Fantasien paa et Kamintæppe. Hyggeligt rullet sammen ved et vist Par Fødder var han rede til at at springe frem, eller til at sønderrive, eller til at kradse, eller til en fløjelsblød Berøring, ganske som han fik Lyst til, og som Lejligheden krævede det. Var der en eller anden Fugl i et Bur, der inddroges under hans Overvejelser?

»En meget ung Dame!« tænkte Disponenten Mr. Carker midt under sin Sang. »Ja! Da jeg saa hende sidst, var hun et lille Barn. Med mørke Øjne og Haar, husker jeg, og et lovende Ansigt; et meget lovende Ansigt! Jeg er vis paa, hun er smuk.«

Endnu elskværdigere og venligere, og nynnende sin Melodi, saa alle hans mange Tænder dirrede af det, borede Mr. Carker sig videre frem og drejede tilsidst ind i den mørke Gade, hvor Mr. Dombeys Hus laa. Han havde haft saa travlt med at vinde Traade rundt om lovende Ansigter og formørke dem med Masker, at det neppe gik op for ham, at han var kommet saa langt, før han saa ned gennem dette kolde Perspektiv af høje Huse og hurtigt holdt sin Hest an faa Alen fra Døren. Men for at forklare, hvorfor Mr. Carker holdt sin Hest hurtigt an, og hvad han saa paa med ikke ringe Overraskelse, er et lille Sidespring nødvendigt.

Da Mr. Toots havde emanciperet sig fra det Blimberske Slaveri og var kommet i Besiddelse over en vis Del af sin jordiske Rigdom, »som« — han plejede i det sidste Halvaar af sin Skoletid hver Aften at meddele Mr. Feeder som en ny Opdagelse — »Eksekutorerne ikke kunde hindre ham i at faa« — havde han med stor Flid helliget sig Studiet af Livets Videnskab. Optændt af en ædel Attraa efter at gøre en glimrende Karriére, havde Mr. Toots lejet sig en udsøgt Lejlighed; hvor et af Værelserne var indrettet som Sportskabinet, der var prydet med Billeder af vindende Heste, som han ikke havde Gnist af Interesse for, et andet som en Rygestue, hvor han blev daarlig. I denne liflige Bolig hengav Mr. Toots sig til Dyrkningen af de ædle Kunster, som forfiner og forædler Tilværelsen, og hvori hans Hovedlærer var en interessant Personlighed, kaldet Kamphanen, som man altid kunde høre Tale om i Skænkestuen i »Sorte Grævling«, som bar en laaden, hvid Stortrøje selv i det varmeste Vejr og som dunkede Mr. Toots i Hovedet tre Gange om Ugen mod den ringe Godtgørelse af ti Shillings og seks Pence pr. Besøg.

Kamphanen, der var en Slags Apollo i Mr. Toots Pantheon, havde gjort ham bekendt med en Markør, der lærte Folk

at spille Billard, en Livgardist, som gav Undervisning i Fægtning, en Hesteudlejer, der gav Undervisning i Ridning, en Gentleman fra Cornwall, der var grundigt inde i alt vedrørende det atletiske Fag, og to eller tre andre Venner, der stod i et ikke mindre intimt Forhold til de skønne Kunster. Under deres Auspicier kunde Mr. Toots neppe andet end gøre Fremskridt, og under deres Vejledning arbejdede han.

Men hvoraf det nu end kom sig — selv medens disse Gentlemen havde Nyhedens Glans over sig, saa følte Mr. Toots sig utilpas og urolig, han vidste ikke hvorfor. Der var Skaller i hans Korn, som selv Kamphaner ikke kunde pille fra; der var skumle Kæmper i hans ledige Timer, som selv Kamphaner ikke kunde slaa i Gulvet. Intet syntes at gøre Mr. Toots saa godt, som uophørligt at aflevere sit Kort ved Mr. Dombeys Dør. Ingen Skatteopkræver i de britiske Besiddelser — det udstrakte Territorium, hvor Solen aldrig gaar ned, og hvor Skatteopkræverne aldrig gaar i Seng — var mere punktlig og ihærdig i sit Kald end Mr. Toots.

Mr. Toots gik aldrig ovenpaa, og han gennemførte altid — pragtfuldt klædt i denne Anledning — de samme Ceremonier ved Døren ind til Forhallen.

»Aa! God Morgen!« bemærkede saa Mr. Toots først til Tjeneren. »Til Mr. Dombey!« var hans næste Bemærkning, medens han rakte et Kort ind. »Til Miss Dombey« var hans næste, medens han rakte endnu et ind.

Saa vendte Mr. Toots sig om, som om han vilde gaa; men nu kendte Tjeneren ham og vidste, at det vilde han ikke.

»Aa undskyld,« sagde saa Mr. Toots, som en Tanke pludselig var slaaet ned i ham. »Er det unge Fruentimmer hjemme?«

Det antog saa Tjeneren, at hun var, men han vidste det ikke bestemt. Saa ringede han paa en Klokke, der førte ovenpaa, og saa op ad Trappen og sagde: jo, hun *var* hjemme, og nu kom hun ned. Saa viste Miss Nipper sig, og Tjeneren trak sig tilbage.

» Aa, hvo'd'n har Di'et?« sagde Mr. Toots saa klukkende og rødmende.

Susan takkede ham og sagde, at hun havde det rigtig godt.

»Hvordan gaar det Diogenes?« var Mr. Toots' andet Spørgsmaal.

Jo, den befandt sig sandelig udmærket. Miss Florence kom til at holde mere og mere af den hver Dag. Man kunde være vis paa, at Mr. Toots besvarede denne Meddelelse med at briste i en Kluklatter, som om der blev aabnet en Flaske med en eller anden brusende Drik.

»Miss Florence har det godt,« kunde saa Susan tilføje.

»Aa, det har ingen Ting at sige, mange Tak,« var Mr. Toots' uforanderlige Svar. Og naar han havde sagt det, gik han altid meget hurtigt bort.

Nu er det sikkert nok, at Mr. Toots gik med en dunkel Forestilling om, at hvis han, naar Tidens Fylde kom, med Held kunde bejle til Florences Haand, vilde han blive lykkelig og salig. Det er sikkert nok, at Mr. Toots ad en eller anden vidtløftig Omvej var naaet til dette Punkt, og at han var blevet staaende dér. Hans Hjærte var saaret; han var ramt; han var forelsket. Han havde en Aften — og han var i den Anledning blevet siddende oppe hele Natten — gjort et fortvivlet Forsøg paa at skrive et Akrostikon over Florences Navn, og det havde under Affattelsen rørt ham til Taarer. Men han var aldrig kommet længere end til Ordene: »*For* naar mit Øje —«, thi den Fantasiens Flugt, hvori han forud havde nedskrevet Begyndelsesbogstaverne til de næste syv Linjer, havde forladt ham paa dette Punkt.

Udover at udpønse den yderst snedige og statskloge Forholdsregel, daglig at aflevere et Kort hos Mr. Dombey, havde Mr. Toots' Hjærne ikke arbejdet stort med det Emne, der lagde Beslag paa hans Følelser. Men dyb Overvejelse overbeviste omsider Mr. Toots om, at det var et vigtigt forberedende Skridt at vinde Susan Nipper for sig, før han kunde give hende noget Vink om sit Hjærtes Tilstand.

En Smule let og munter Galanteri overfor denne Dame, syntes ham at være det Middel, han i dette Historiens første Kapitel burde anvende for at vinde hende for sine Interesser. Da han ikke kunde komme ganske paa det rene med det, raadspurgte han Hanen, — uden at indvie denne Gentleman i sin Fortrolighed; han sagde blot, at en Ven i Yorkshire havde skrevet til ham (Mr. Toots) og spurgt ham om hans Mening om et saadant Spørgsmaal. Da Hanen svarede, at hans Mening altid var: »Gaa ind og vind«, og endvidere: »Naar du har din Mand for dig og dit Arbejde at gøre, saa gør det!« — saa ansaa Mr. Toots dette for en figurlig Maade at understøtte hans egen Opfattelse af Sagen paa, og besluttede sig heltemodigt til at kysse Miss Nipper den næste Dag.

Den næste Dag trak derfor Mr. Toots i nogle af de største Vidundere, Burgess & Co. nogen Sinde havde præsteret, og begav sig i denne Hensigt til Mr. Dombeys Hus. Men Modet svigtede ham i den Grad, da han nærmede sig Skuepladsen, at skønt han kom dertil Klokken tre om Eftermiddagen, var den seks, før han bankede paa Døren.

Alting gik som sædvanlig, lige til det Punkt, hvor Susan sagde, at hendes unge Frøken befandt sig vel, og Mr. Toots sagde, at det havde ikke noget at sige. Men i Stedet for at fare af som en Raket efter denne Bemærkning, blev Mr. Toots til hendes store Forundring staaende og kluklo.

»Maaske De har Lyst til at gaa ovenpaa, Sir?« sagde Susan.

»Naa, jeg tror, jeg vil gaa indenfor!« sagde Mr. Toots.

Men i Stedet for at gaa op ad Trappen, gjorde den dristige Mr. Toots et kejtet Udfald mod Susan, da Døren var lukket, omfavnede denne smukke Skabning og kyssede hende paa Kinden.

»Gaa væk med Dem!« raabte Susan. »Ellers kradser jeg Øjnene ud paa Dem!«

»Bare eet til!« sagde Mr. Toots.

»Gaa væk med Dem!« udbrød Susan og gav ham et Puf. »Og saa saadan et Pjok! Hvem bliver saa den næste! Gaa væk med Dem, Sir!«

Susan var ikke i nogen alvorlig Forlegenhed, for hun kunde næsten ikke tale for Latter; men da Diogenes oppe fra Trappen hørte en Raslen mod Væggen og en Skraben af Fødder og gennem Rækværket saa, at der foregik en Kamp og et fremmed Indbrud i Huset, dannede den sig en afvigende Mening, fo'r ned til Udsætning og havde i et Nu Mr. Toots fat ved Benet.

Susan skreg, lo, aabnede Gadedøren og løb ovenpaa; den frække Toots tumlede vaklende ud paa Gaden, medens Diogenes stadig bed sig fast i hans ene Bukseben, som om Burgess & Co. var hans Kokke og havde tilberedt denne Lækkerbidsken til Søndagsmad for ham; Diogenes blev rystet af, rullede flere Gange rundt i Støvet, kom paa Benene igen, hvirvlede sig rundt om den øre Toots og snappede efter ham; og Mr. Carker, der holdt sin Hest an et lille Stykke derfra, saa med Forundring alt dette Halløj udgaa fra Mr. Dombeys statelige Hus.

Mr. Carker blev holdende og iagttog den forstyrrede Toots, efter at Diogenes var kaldt ind, og Døren lukket; medens Mr. Toots tog sin Tilflugt til en Gadedør i Nærheden og bandt sit flaaede Bukseben sammen med et kostbart Silketørklæde, der havde udgjort en Del af hans bekostelige Udstyr til dette Eventyr.

»Undskyld, Sir,« sagde Mr. Carker og red frem med sit mest indsmigrende Smil. »Jeg haaber ikke, De er kommet noget til?«

»Aa nej, Tak,« svarede Mr. Toots og hævede sit blussende Ansigt. »Det har ikke noget at sige.« Hvis Mr. Toots havde kunnet, vilde han have tilkendegivet, at han var overmaade godt fornøjet med det.

»Hvis Hundens Tænder er trængt ind i Benet, Sir —« begyndte Carker, idet han viste sine egne.

»Nej, mange Tak,« sagde Mr. Toots. »Det er altsammen udmærket. Det kan ikke være bedre, mange Tak.«

»Jeg har den Fornøjelse at kende Mr. Dombey,« bemærkede Carker.

»Har De virkelig?« svarede den rødmende Toots.

»Og De vil maaske tillade mig, da han er fraværende,« sagde Mr. Carker og tog sin Hat af, »at gøre en Undskyldning for denne beklagelige Hændelse og udtale min Forundring over, hvordan det kan være gaaet til.«

Mr. Toots er i den Grad fornøjet over denne Høflighed og den lykkelige Udsigt til at blive Ven med en Ven af Mr. Dombey, at han tager sin Visitkortæske (som han aldrig forsømmer nogen Lejlighed til at bruge) frem og overrækker Mr. Carker sit Navn og sin Adresse; og Mr. Carker besvarer denne Høflighed ved at give ham sit, og dermed skilles de.

Medens Mr. Carker ganske langsomt rider forbi Huset og ser op til Vinduerne og prøver paa at blive klog paa det tankefulde Ansigt, der bag Gardinerne ser paa Børnene lige overfor, dukkede Diogenes' grove Hoved op ved Siden af det, og uden at bryde sig det mindste om noget Kærtegn, gøer og knurrer Hunden ad ham dér oppe fra, som om den vilde springe ned og sønderrive ham Led for Led.

Vel talt, Di, saa nær ved din Herskerinde! Igen, og endnu engang, med dit Hoved i Vejret og flammende Øjne, bidende dig i din egen Mund, der er holdt for Nar, af Tørst efter ham! Endnu engang, medens han rider dér nede! Du har en god Næse, Di — puds Katten, min Dreng, puds Katten!

Tre og tyvende Kapitel.

Florence ensom, og Midshipman'en gaadefuld.

Florence levede alene i det store, skumle Hus, og Dag fulgte paa Dag, og stadig levede hun alene; og de nøgne Vægge saa ned paa hende med en tom Stirren, som havde de en medusaagtig Lyst til at stirre hendes Ungdom og Skønhed til Sten.

Intet forhekset Hus i et Troldeeventyr, gemt inde i Hjærtet af en tæt Skov, har nogen Sinde været mere ensom og forladt for Fantasien, end hendes Faders Bolig var det i sin barske Virkelighed, som det laa dér skummelt i Gaden — om Aftenen, naar Lysene skinnede fra Nabovinduerne, altid en Plet paa dens knappe Klarhed; om Dagen altid en mørk Rynke paa dens aldrig smilende Ansigt.

Der var ikke to Drager til at holde Vagt udenfor Porten til denne Bolig, saadan som der i Eventyrene plejer at være til at passe paa den indespærrede, forurettede Uskyldighed; men ved Siden af et stirrende Ansigt, hvis tynde Læber var ondskabsfuldt adskilte, og som ovenover Døren mønstrede alle kommende, krøllede og bugtede en fantastisk Jærnmasse sig som en forstenet Løvhytte over Tærskelen, knoppende sig i Pigge og Proptrækkerspidser, og paa hver Side bærende en ildevarslende Fakkelslukker, der syntes at sige: »Den, der træder ind her, lader alt Lys blive ude!« Der var ingen magiske Bogstaver indgraverede paa Portalen, men Huset var nu saa forsømt af Ydre, at Drengene tilkridtede Rækværket og Fortovet — især om Hjørnet, hvor Sidemuren var — og tegnede Spøgelser paa Stalddøren; og naar de samme Tider blev jaget bort af Mr. Towlinson, tegnede de som Hævn Portrætter af ham med Øren, der voksede

horizontalt ud under hans Hat. Al Støj døde bort under Tagets Skygge. Den Trup af Blæsere, som kom i Gaden een Gang om Ugen, om Morgenen, smeldede aldrig en Tone ind ad disse Vinduer; men alle den Slags optrædende, lige ned til en lille pibende, svagt begavet Lirekasse, hvor et idiotisk Selskab af dansende Automater valsede ind og ud gennem Fløjdøre, skyede det som efter Aftale, og undgik det som et haabløst Sted.

Den Trolddom, som omgav det, var mere ødelæggende end den, der i gamle Dage plejede at lulle fortryllede Huse i Søvn, men lod deres Friskhed usvækket, naar de vaagnede.

Ubenyttethedens passive Hærgen aabenbarede sig overalt. Indenfor Dørene hang de tunge Gardiner og mistede deres gamle Folder og Former, ligesom trykkende Ligklæder. Hekatumber af Møbler, der stadig var dækket til og stablet ovenpaa hinanden, skrumpede sammen ligesom fangne og glemte Mennesker, og forandredes umærkeligt. Spejle blev uklare ligesom af Aarenes Aande. Mønstre i Tæpper falmede og blev forvirrede og matte, ligesom Erindringen om disse Aars ubetydelige Begivenheder. Gulve studsede knagende og rystende over uvante Fodtrin. Nøgler rustede i Dørlaasene. Fugtigheden sprang ud af Væggene, og efter som Pletterne kom frem, syntes Malerierne at trænge ind og skjule sig. Meldug og Skimmel begyndte at lure i Skabene. Svampe voksede i Kældernes Kroge. Støv dyngede sig op, ingen vidste hvorfra eller hvordan; Edderkopper, Møl og Larver spurgtes hver Dag. Af og til fandtes en Skarnbasse, der var paa Opdagelsesrejse, ubevægelig paa Trappen eller i et Værelse ovenpaa, som om den grundede over, hvordan den var kommet dér. Rotter begyndte at pibe og kives ved Nattetid i de mørke Gange, de gravede sig bag Panelet.

Selskabsværelsernes skumle Pragt, der kun ufuldkomment saas i det usikre Lys, der trængte ind gennem de lukkede Skodder, vilde have passet godt nok til en fortryllet Borg — saaledes som de forgyldte Løvers falmede Poter, der i Smug blev stukket ud af deres Svøb; Busternes Marmortræk paa Piedestalerne, der aabenbarede sig frygteligt gennem Slør; Ure, der aldrig meldte Tiden, eller meldte den forkert, hvis de ved et eller andet Tilfælde blev trukket op, og slog et unaturligt Antal Slag, der ikke fandtes angivet paa Skiven; den tilfældige Klirren i Lysekronerne, der var mere opskræmmende end Allarmklokker. Og foruden alt dette var der den store Trappe, hvor Stedets Herre saa sjældent satte sin Fod, og ad hvilken hans lille Barn var steget op til Himlen. Der var andre Trapper og Gange, hvor ingen kom Uger i Træk; der var to lukkede Værelser, der knyttede sig til afdøde Medlemmer af Familien og som var fyldt med hviskende Minder; og for hele Huset, med Undtagelse af Florence, var der en blid Skikkelse, der bevægede sig gennem Ensomheden og Mørket og bibragte hver enkelt livløs Ting en Betydning af Interesse og Forundring.

Thi Florence levede alene i det forladte Hus, og Dag fulgte paa Dag, og stadig levede hun dér alene, og de kolde Vægge saa ned paa hende med en tom Stirren, som om de havde en medusaagtig Lyst til at stirre hendes Ungdom og Skønhed til Sten.

Græsset begyndte at gro paa Taget og i Sokkelens Revner. En karrig, hensmuldrende Vegetation skød frem om Vindueskarmene. Brudstykker af Kalk slap deres Tag inden i de ubenyttede Skorstene og kom raslende ned. De to Træer med de tilrøgede Stammer var hentærede højt op, og de visne Grene dominerede over Bladene. Over hele Bygningen var hvidt blevet gult, gult næsten sort; og fra den Tid af, da den stakkels Dame døde, var den langsomt blevet et mørkt Gab i den lange, ensformige Gade.

Men Florence blomstrede dér, ligesom den skønne Kongedatter i Eventyret. Hendes Bøger, hendes Musik og hendes daglige Lærere var hendes eneste virkelige Selskab, Susan Nipper og Diogenes fraregnede; den første af disse, der over-

værede sin unge Frøkens Studier, begyndte at blive helt lærd selv, medens den sidste, mulig mildnet af de samme Indflydelser, kunde lægge sit Hoved paa Vindueskarmen og fredeligt aabne og lukke sine Øjne ud mod Gaden en hel Sommermorgen igennem, idet den somme Tider spidste Øren og yderst vigtigt spejdede efter en eller anden støjende Hund, der stod og gøede af alle Kræfter i en Vogn, og somme Tider med en opbragt og uforklarlig Erindring om sin formodede Fjende fo'r hen til Døren, hvorfra den efter en øredøvende Halløj kom luntende tilbage med et latterligt Velbehag, der var ejendommeligt for den, og lagde sin Snude paa Vindueskarmen igen, med en Mine som en Hund, der har udført en offentlige Embedsforretning.

Saaledes levede Florence her i sin Ørken af et Hjem, indenfor sine uskyldige Syslers og Tankers Kreds, og intet gjorde hende Fortræd. Hun kunde nu gaa ned i sin Faders Stuer og tænke paa ham og tillade sit elskende Hjærte ydmygt at nærme sig ham, uden at behøve at frygte for at blive stødt tilbage. Hun kunde se paa de Genstande, der havde omgivet ham i hans Sorg, og slaa sig ned nær ved hans Stol, uden at forfærdes ved det Blik, hun huskede saa godt. Hun kunde vise ham smaa Tegn paa sin datterlige Kærlighed og Hjælpsomhed, som ved at lægge alting i Orden for ham med sine egne Hænder, binde smaa Buketter til hans Bord, skifte dem, efterhaanden som de visnede en for en, mens han stadig ikke kom tilbage, forberede et eller andet til ham hver Dag, og efterlade sig et eller andet frygtsomt Tegn paa sin Nærværelse tæt ved hans sædvanlige Plads. I Dag var det et lille malet Urstativ; i Morgen kunde hun maaske være bange for at efterlade sig det og erstatte det med en anden lille Ting, hun selv havde lavet, og som det ikke var saa rimeligt vilde tiltrække sig hans Blik. Naar hun vaagnede om Natten, skælvede hun maaske ved den Tanke, at han kunde komme hjem og vredt kaste den bort, og saa skyndte hun sig ned med Tøfler paa Fødderne og hurtigt bankende Hjærte og tog den bort. En anden Gang lagde hun blot sit Ansigt mod hans Pult og efterlod et Kys dér, og en Taare.

Stadig vidste ingen noget om dette. Med mindre Tjenestefolkene opdagede det, naar hun ikke var paa sit Værelse — og de nærede alle hellig Rædsel for Mr. Dombeys Stuer — saa var det en lige saa dyb Hemmelighed i hendes Bryst, som hvad der var gaaet forud. Florence listede sig ind i disse Stuer i Skumringen, tidligt om Morgenen, og paa de Tider, da Folkene spiste i Kælderen. Og skønt der i hver Krog blev smukkere og lysere ved hendes Omhu, gik hun ind og ud saa stille som nogen Solstraale, undtagen at hun lod sit Lys blive tilbage.

Skygger ledsagede Florence op og ned gennem det genlydende Hus og sad hos hende i de tomme Stuer. Som om hendes Liv var et fortryllet Syn, steg tjenende Tanker ud af hendes Ensomhed og gjorde det fantastisk og uvirkeligt. Hun forestillede sig saa ofte, hvad hendes Liv vilde have været, hvis hendes Fader kunde have elsket hende, og hun havde været hans Yndling, at somme Tider troede hun næsten et Øjeblik, at det forholdt sig saadan, og syntes, revet med af denne tankefulde Indbildnings Strøm, at mindes, hvordan de begge havde vaaget over hendes Broder, til han laa i sin Grav; hvordan de frivillig havde delt hans Hjærte imellem sig; hvordan de var forenede i den dyrebare Erindring om ham; hvordan de ofte endnu talte med ham; og hvordan hendes kærlige Fader med et mildt Blik paa hende talte til hende om deres fælles Haab og Tillid til Gud. Til andre Tider udmalede hun sig, at hendes Moder endnu var i Live. Og hvilken Lykke det var at falde hende om Halsen og klynge sig til hende med Kærlighed og Tillid af hele sin Sjæl! Og hvor trøstesløst var der saa ikke atter i det øde Hus, naar Aftenen faldt paa, og der ingen Moder var!

Men der var én Tanke, som neppe antog tydelig Form for hende selv, men som dog var brændende og stærk i hendes

Sind, og som holdt Florence oppe, medens hun kæmpede, og fyldte hendes trofaste unge Hjærte, der var saa haardt prøvet, med Udholdenhedens Kraft. I hendes Sind — som i alle andres, der kæmper med vor dødelige Naturs store Trængsel — havde der indlistet sig højtidelige undrende Spørgsmaal og Haab, der kom fra den taagede Verden hinsides Jordelivet og hviskede, ligesom en sagte Musik, om en Genkendelse i det fjærne Land mellem hendes Moder og Broder; om at de begge gemte hende i deres Hjærte; at nogen elskede hende og ynkede hende; at nogen vidste om hende, medens hun gik sin Vej her paa Jorden. Det var en dulmende Trøst for Florence at give disse Tanker Ly, indtil hun en Dag fik den Tanke — det var snart efter, at hun sidste Gang havde set sin Fader i hans egen Stue, en Aften silde — at naar hun græd over hans Hjærte, der var fremmed for hende, kunde hun maaske oprøre de dødes Hjærter imod ham. Vildt, svagt, barnagtigt som det maaske var at tænke saaledes og skælve ved den kun halvt bevidste Tanke, saa var det en Indskydelse af hendes kærlige Natur; og fra den Time af kæmpede Florence mod det grusomme Saar i sit Bryst og prøvede paa kun at tænke med Haab paa ham, hvis Haab havde frembragt det.

Hendes Fader vidste ikke — det holdt hun fra nu af fast ved — hvor højt hun elskede ham. Hun var meget ung og havde ingen Moder og havde, ved et eller andet Fejlgreb eller Uheld, aldrig lært, hvordan hun skulde gøre ham forstaaeligt, at hun elskede ham. Hun vilde være taalmodig, hun vilde prøve paa engang at lære denne Kunst og lære ham at kende sit eneste Barn bedre.

Dette blev hendes Livs Maal. Morgensolen skinnede ned paa det falmede Hus og fandt Beslutningen klar og frisk i dets ensomme Herskerindes Bryst. Gennem alle Dagens Pligter opmuntrede den hende; thi Florence haabede, at jo mere hun vidste, og jo mere fuldendt hendes Dannelse blev, des gladere vilde han blive, naar han kom til at kende og synes om hende. Somme Tider spurgte hun med svulmende Hjærte og frembrydende Taarer sig selv, om hun havde drevet det vidt nok i noget til at kunne overraske ham, naar de atter skulde leve sammen. Somme Tider forsøgte hun at tænke paa, om der var nogen Slags Viden, der vilde have lettere end andre ved at paakalde hans Interesse. Altid — ved sine Bøger, ved sin Musik, ved sit Arbejde — paa sine Morgenture og i sine Aftenbønner — havde hun sit stadig voksende Maal for Øje. Et besynderligt Studium for et Barn, at lære sig Vejen til en haard Faders Hjærte!

Der var mange, der sorgløst slentrede gennem Gaden, naar Sommeraftenerne mørknedes til Nat, og kiggede over til det skumle Hus og ved Vinduet saa den ungdommelige Skikkelse, der var en saadan Modsætning til det, medens hun saa op imod Stjærnerne, der begyndte at lyse — som vilde have sovet daarligere, om de havde vidst, hvilken Plan hun rugede saa utrætteligt over. Husets Ry for at være hjemsøgt af Spøgelser vilde ikke være blevet bedre blandt nogle andre simple Borgere, som blev slaaet af dets skumle Ydre, naar de gik forbi i deres daglige Kald og talte saaledes om det, hvis de havde kunnet læse dets Historie i dets mørknende Ansigt. Men Florence holdt fast ved sit hellige Forsæt, uden at nogen anede det eller hjalp hende, og grundede kun paa, hvordan hun skulde faa sin Fader til at forstaa, at hun elskede ham og ikke satte sig op imod ham selv i sin flygtigste Tanke.

Saaledes levede Florence i det øde Hus, og Dag fulgte paa Dag, og stadig levede hun alene, og de ensformige Vægge saa ned paa hende med en Stirren, som havde de en medusaagtig Lyst til at stirre hendes Ungdom og Skønhed til Sten.

En Morgen, da Florence foldede et Brev sammen, hun havde skrevet, og forseglede det, stod Susan Nipper lige overfor sin unge Herskerinde med en Mine, der røbede et bifaldende Kendskab til dets Indhold.

»Bedre sent end aldrig, kære Miss Floy,« sagde Susan, »og jeg siger, at selv

et Besøg hos disse her gamle Skettlesser vil være en Guds Velsignelse.«

»Det er meget smukt af Sir Barnet og Lady Skettles, Susan,« svarede Florence, mildt irettesættende den unge Dame for hendes familiære Omtale af den nævnte Familie, »at gentage deres Indbydelse saa venligt.«

Miss Nipper, der maaske var den mest fanatiske Partigænger paa Jordens Overflade, og som anvendte sin Partiskhed paa alle baade store og smaa Sager og stadig vovede sig i Krig med den mod Samfundet, snerpede sine Læber sammen og rystede paa Hovedet som en Protest mod at skulle anerkende nogen som helst Uegennytte hos Skettlesserne og en Paastand for Skranken om, at de vilde faa rigelig Godtgørelse for deres Venlighed ved Florences Selskab.

»De ved, hvad de gør, hvis ellers nogen gør det,« mumlede Miss Nipper mellem Tænderne. »Aa lur dem, disse her Skettlesser!«

»Jeg tilstaar, at jeg ikke er meget forhippet paa at komme til Fulham, Susan,« sagde Florence tankefuldt, »men det vil være rigtigt at tage af Sted. Jeg tror, det vil være det bedste.«

»Absolut,« indskød Susan og rystede igen eftertrykkeligt paa Hovedet.

»Og derfor,« sagde Florence, »har jeg med Tak sagt ja, skønt jeg hellere vilde være rejst derned, naar der ingen var der, end nu i Ferien, da der lader til at være nogle unge Mennesker hos dem.«

»Hvad jeg siger, De skal være glad for, Miss Floy!« svarede Susan. »Ah! Ah—h!«

Dette sidste Udbrud, hvormed Miss Nipper hyppigt afrundede en Sætning i dette Tidsrum, ansaa hendes Medtjenere for at indeholde en almindelig Hentydning til Mr. Dombey, og at skulle udtrykke en Længsel hos Miss Nipper efter at bære denne Gentleman med en Tilkendegivelse af sin Mening. Men hun forklarede det aldrig; og det havde følgelig det hemmelighedfuldes Charme, foruden Fordelen af at være det skarpest mulige Udtryk.

»Hvor det varer længe, før vi faar Efterretninger om Walther, Susan!« bemærkede Florence efter et Øjebliks Tavshed.

»Ja, det varer sandelig længe, Miss Floy!« svarede hendes Pige. »Og Perch sagde lige før, da han kom for at se efter Breve — men hvad betyder det, hvad *han* siger!« udbrød Susan rødmende og brød af. »*Han* ved vist stort om det!«

Florence saa hurtigt op og hendes Ansigt blev blussende rødt.

»Hvis jeg ikke,« sagde Susan Nipper, der øjensynlig kæmpede med en hemmelig Ængstelse og Uro og saa lige paa sin unge Frøken, medens hun prøvede paa at arbejde sig op til en Tilstand af Raseri overfor den uskyldige Mr. Perchs Billede, »hvis jeg ikke havde mere Mandighed i mig end den dummeste af hans Køn, saa vilde jeg aldrig være stolt af mit Haar mere, men sno det op bag Ørerne og gaa med grove Kapper uden en eneste Stump Strimmel, lige til Døden udfriede mig fra min Ubetydelighed, jeg er maaske ingen Amazone, Miss Floy, og vilde ikke fornedre mig ved en saadan Vansiring, men jeg haaber i hvert Fald ikke, jeg er af den Slags, der giver op.«

»Give op? Hvilket?« udbrød Florence med et forfærdet Ansigt.

»Aa, ingen Ting, Miss,« sagde Susan. »Gode Gud, ingen Ting! Det er blot Perch, der vaade Stykke Krøllepapir af et Mandfolk, som man næsten kan gøre det af med ved at røre ved ham, og det vilde virkelig være en lykkelig Begivenhed for alle Parter, hvis en *vilde* have Medlidenhed med ham og være saa god!«

»Opgiver han Skibet, Susan?« spurgte Florence meget bleg.

»Nej, Miss,« svarede Susan. »Jeg gad nok se ham være saa dristig at gøre det lige op i mit aabne Ansigt! Nej, Miss, men han gaar og væver om noget Ingefær, som Mr. Walther skulde sende til Mrs. Perch, og ryster paa sit afskyelige Hoved og siger, at han haaber, det kommer; i hvert Fald, siger han, kan det nu ikke naa at komme tidsnok til denne Lejlighed, men maaske kan det anvendes

ved den næste, og det,« sagde Miss Nipper med endnu større Forbitrelse, »faar virkelig min Taalmodighed med Manden til at briste, for skønt jeg kan bære en hel Del, saa er jeg ingen Kamel, og hvis jeg kender mig selv ret,« tilføjede Susan efter et Øjebliks Betænkning, »saa er jeg heller ingen Dromedar.«

»Hvad siger han ellers, Susan?« spurgte Florence ivrigt. »Vil du ikke sige mig det?«

»Som om jeg ikke vilde sige Dem al Ting, Miss Floy!« sagde Susan. »Jo, Miss, han siger, at der begynder at gaa almindelig Snak om Skibet, og at de aldrig har haft et Skib, halvt saa længe under Vejs uden at høre fra det, og at Kaptajnens Kone var paa Kontoret i Gaar og syntes at være lidt nedslaaet over det, men det kunde jo enhver sige, det vidste vi jo omtrent i Forvejen.«

»Jeg maa besøge Walthers Onkel,« sagde Florence hurtigt, »før jeg tager hjemmefra. Jeg vil gaa hen og se til ham nu i Formiddag. Lad os gaa derhen straks, Susan.«

Da Miss Nipper ikke havde noget at indvende mod dette Forslag, men var ganske enig i det, var de snart ekviperede og ude paa Gaderne og paa Vej hen imod den lille Midshipman.

Den Sindstilstand, hvori stakkels Walther var gaaet til Kaptajn Cuttle, den Dag, da Marskandiseren Broyley havde gjort Udlæg, og da der syntes ham at være gjort Eksekution i selve Kirketaarnene, var omtrent den samme som den, hvori Florence nu begav sig paa Vej til Onkel Sol; med den Forskel, at Florence oven i Købet bar paa den Smerte, at hun maaske havde været den uskyldige Aarsag til at styrte Walther i Fare, og alle, for hvem han var kær, hende selv indbefattet, i Angst og Uvished. For Resten syntes Uvished og Fare at staa skrevet paa enhver Ting. Vejrhanerne paa Spirene og Tagryggene kom med hemmeligshedsfulde Vink om Stormvejr og pegede, som lige saa mange Spøgelsesfingre, ud mod farlige Vande, hvor Stumper af store Vrag maaske drev om og hjælpeløse Mennesker ovenpaa dem blev vugget i Søvn, lige saa dyb som de uudgrundelige Vande. Da Florence kom ind i City, og kom forbi Herrer, der talte sammen, frygtede hun at høre dem tale om Skibet og sige, at det var gaaet under. Malerier og Kobberstik af Fartøjer, der kæmpede mod de rullende Bølger, fyldte hende med Uro. Røgen og Skyerne, der dog drev sagte af Sted, bevægede sig altfor hurtigt for hendes Angst, og fik hende til at frygte, at der i dette Øjeblik blæste en Storm paa Oceanet.

Susan Nipper har maaske eller maaske ikke være bevæget paa lignende Maade, men da hendes Opmærksomhed var i høj Grad optaget af Skærmydsler med Drengene, hvergang der var Trængsel — thi imellem denne Art af Menneskeslægten og hende herskede der et naturligt Fjendskab, som brød ud, hvergang de mødtes — kunde det synes, at hun ikke havde megen Tid til aandelige Foretagender undervejs.

Da de i god Tid kom lige over for Træ-Midshipmanen, paa den anden Side af Gaden, og ventede paa en Lejlighed til at slippe over, blev de straks lidt overraskede ved udenfor Instrumentmagerens Dør at se en rundhovedet Knøs, der stod med sit pluskævede Ansigt vendt mod Himlen og, medens de saa paa ham, pludselig stak to Fingre ind i sin rummelige Mund og ved Hjælp af dette Maskineri udstødte en forbavsende skingrende Pifte efter nogle Duer, der fløj i en betydelig Højde.

»Mrs. Richards' ældste, Miss,« sagde Susan, »og Mrs. Richards' Lus Plage.«

Da Polly havde været henne at fortælle Florence om sin Søn og Arvings genopvakte Udsigter, var Florence forberedt paa Mødet; saa da der frembød sig et gunstigt Øjeblik, skyndte de sig begge over Gaden, uden yderligere at betragte Mrs. Richards' Smertensbarn. Denne ivrige Sportsmand, som intet anede om, at de nærmede sig, fløjtede igen af alle Kræfter og hylede saa i henrykt Ophidselse, med en Stemme, der overdøvede Gadelarmen.

Fra dette Udbrud af Henrykkelse blev han brat kaldt tilbage til Jorden ved et

Puf af Miss Nipper, saa han fo'r ind i Butiken.

»Er det paa den Maade du viser din Bodfærdighed, naar Mrs. Richards har gaaet og græmmet sig over dig i Maaned efter Maaned!« sagde Susan og fulgte efter Puffet. »Hvor er Mr. Gills?«

Rob, som betvang sit første oprørske Blik til Miss Nipper, da han saa Florence komme efter, førte Knoerne til Haaret til Ære for den sidste og sagde til den første, at Mr. Gills var ude.

»Hent ham hjem,« sagde Miss Nipper med Myndighed »og sig, at min unge Frøken er her!«

»Jeg ved ikke, hvor han er gaet hen,« sagde Rob.

»Er *det* din Bodfærdighed?« udbrød Susan med stikkende Skarphed.

»Men hvordan kan jeg gaa og hente ham, naar jeg ikke ved, hvor jeg skal gaa hen?« klynkede den overfaldne Rob. »Hvor kan De være saa urimelig?«

»Sagde Mr. Gills ikke, hvornaar han kom hjem?« spurgte Florence.

»Jo, Miss,« svarede Rob, idet han igen førte Knoerne til Haaret. »Han sagde, at han vilde komme hjem tidligt paa Eftermiddagen; omtrent et Par Timer fra nu af, Miss.«

»Er han meget bekymret for sin Nevø?« spurgte Susan.

»Ja, Miss,« svarede Rob, der foretrak at forbigaa Nipper og henvende sig til Florence, »det er han sandelig i høj Grad. Han er ikke indenfor et Kvarter ad Gangen, Miss. Han kan ikke sidde paa eet Sted i fem Minutter. Han gaar om ligesom — ganske ligesom en Due, der ikke kan finde hjem til Slaget,« sagde Rob, idet han bøjede sig for at faa et Glimt af Duerne gennem Vinduet, og stansede Fingrene paa Halvejen til Munden, lige paa Nippet til at pifte igen.

»Kender du en Ven af Mr. Gills, som hedder Kaptajn Cuttle?« spurgte Florence efter et Øjebliks Betænkning.

»Ham med en Krog, Miss?« med en betegnende Vridning af sin venstre Haand. »Ja, Miss. Han var her i Forgaars.«

»Har han ikke været her siden?« spurgte Susan.

»Nej, Miss,« svarede Rob, stadig henvendt til Florence.

»Maaske Walthers Onkel er gaaet derhen, Susan,« sagde Florence og vendte sig til hende.

»Til Kaptajn Cuttle, Miss?« afbrød Rob. »Nej, han er ikke gaaet dér hen, Miss. For han efterlod den udtrykkelige Besked, at hvis Kaptajn Cuttle kom, skulde jeg sige ham, hvor forbavset han var over, at han ikke havde set ham i Gaar, og faa ham til at vente, til han kom tilbage.

»Ved du, hvor Kaptajn Cuttle bor?« spurgte Florence.

Rob svarede bekræftende, slog op i en fedtet Pergamentsbog paa Disken og læste Adressen højt.

Florence vendte sig atter til sin Pige og raadslog med hende med dæmpet Stemme, medens den rundøjede Rob, ihukommende det hemmelige Hverv han havde faaet af sin Beskytter, saa til og lyttede efter. Florence foreslog, at de skulde gaa til Kaptajn Cuttles Hus, høre af hans egen Mund, hvad han mente om, at der ingen Tidender kom fra »Sønnen og Arvingen,« og, hvis de kunde, faa ham til at trøste Onkel Sol. Susan gjorde først nogle Indvendinger paa Grund af Afstanden; men denne Indvending afviste hendes Frøken ved at nævne en Droske, og saa gav hun sit Samtykke. De forhandlede nogle Minutter, før de kom til dette Resultat, og i den Tid stirrede Rob med den mest anspændte Opmærksomhed og vendte skiftevis sit Øre imod dem, som om han var udnævnt til Opmand i Diskussionen.

Omsider blev Rob sendt af Sted efter en Vogn, medens Damerne passede paa Butiken; og da han kom med den, steg de ind, idet de efterlod den Besked til Onkel Sol, at de ganske sikkert vilde komme igen paa Tilbagevejen. Da Rob havde stirret efter Vognen, til den var lige saa usynlig, som Duerne nu var blevet, satte han sig ned bag Disken med et ubeskrivelig sat Væsen, og for at han

ikke skulde glemme noget af det, der var forefaldet, gjorde han Optegnelser om det paa en Mængde smaa Papirslapper, med uhyre Omkostninger af Blæk. Der var ingen Fare for, at disse Dokumenter skulde røbe noget, hvis de ved et Tilfælde gik tabt; thi længe før et Ord var blevet tørt, var det blevet saa dyb en Gaade for Rob selv, som om han ikke havde mindste Andel i dets Frembringelse.

Medens han endnu var beskæftiget med dette Arbejde stansede Drosken paa Hjørnet af Brig Place, efter at have mødt uhørte Vanskeligheder i Form af Svingbroer, opblødte Veje, Kanaler, der ikke var til at komme over, Karavaner af Fustager, Kolonier af Pralbønner og smaa Vaskehuse og mange lignende Forhindringer, som der var Overflod af i denne Egn. Saa steg Florence og Susan Nipper ud og gik ned ad Gaden for at opsøge Kaptajn Cuttles Bolig.

Ved et ulykkeligt Tilfælde var det en af Mrs. Mac Stingers store Renselsesdage. Ved disse Lejligheder blev Mrs. Mac Stinger banket op af Gadebetjenten et Kvarter før tre om Morgenen og bukkede sjældent under før Klokken tolv næste Nat. Hovedformaalet med denne Institution syntes at være, at Mrs. Mac-Stinger flyttede alle Møblerne ud i Baghaven straks ved Daggry, vandrede om i Huset i Trætøfler hele Dagen, og flyttede Møblerne paa Plads igen, naar det var blevet mørkt. Disse Ceremonier opskræmmede i høj Grad de unge Mac Stingerske Duer, som ved disse Lejligheder ikke alene var ude af Stand til at finde noget Hvilested for deres Fodsaaler, men i Almindelighed ogsaa blev hakket en hel Del af den moderlige Fugl, medens Højtidelighederne skred frem.

I det Øjeblik, da Florence og Susan Nipper viste sig ved Mrs. Mac Stingers Dør var denne værdige, men frygtelige Kvinde i Færd med at transportere Alexander Mac Stinger, der var to Aar og tre Maaneder gammel, igennem Gangen, for at tvinge ham til at sidde ned ude paa Fortovet; Alexander var nemlig blaa i Ansigtet af at holde sit Vejr, efter at han var blevet tugtet, og i saadanne Tilfælde anses en kold Flise i Reglen for at være et kraftigt Lægemiddel.

Mrs. Mac-Stingers Følelser som Kvinde og Moder krænkedes ved det medlidende Blik til Alexander, som hun opdagede paa Florences Ansigt. Mrs. Mac Stinger foretrak derfor at hævde disse vor Naturs smukkeste Tilskyndelser, frem for svagt at tilfredsstille sin Nysgerrighed; saa hun ruskede og knubsede Alexander baade før og efter Anvendelsen af Flisen, og tog ikke videre Notits af de Fremmede.

»Undskyld, Frue,« sagde Florence, da Barnet havde fundet sit Vejr igen og brugte det. »Er dette Kaptajn Cuttles Hus?«

»Nej,« sagde Mrs. Mac Stinger.

»Er det ikke Nummer ni?« spurgte Florence tøvende.

»Hvem har sagt, at det ikke var Nummer ni?« sagde Mrs. Mac Stinger.

Susan Nipper greb straks ind og bad om Forlov at spørge, hvad Mrs. Mac-Stinger mente med det, og om hun vidste, hvem hun talte med.

Mrs. Mac Stinger maalte hende med Øjnene til Svar. »Jeg kunde ønske at vide, hvad *De* har at gøre hos Kaptajn Cuttle,« sagde Mrs. Mac Stinger.

»Kunde De? Saa gør det mig ondt, at De ikke vil blive tilfredsstillet,« svarede Miss Nipper.

»Hys, Susan!« sagde Florence. »Maaske De vil være saa god at sige os, hvor Kaptajn Cuttle bor, hvis han ikke bor her.«

»Hvem siger, at han ikke bor her?« svarede den uforsonlige Mrs. Mac Stinger. »Jeg sagde, at det var ikke Kaptajn Cuttles Hus — og det er ikke hans Hus — og Gud forbyde, at det nogen Sinde skulde blive hans Hus — for Kaptajn Cuttle ved ikke, hvordan man skal passe et Hus — og fortjener ikke at have et Hus — det er *mit* Hus — og naar jeg har lejet den øverste Etage ud til Kaptajn Cuttle, saa gør jeg en takkeløs Gerning og kaster Perler for Svin.«

Mrs. Mac Stinger beregnede sin Stemme paa de øverste Vinduer, medens hun gjorde disse Bemærkninger, og knaldede

hver Sætning skarpt af for sig selv som fra en Riffel med en uendelig Mængde Løb. Efter det sidste Skud hørte man Kaptajnens Stemme sige — svagt irettesættende — oppe fra hans eget Værelse: »Støt dernede!«

»Siden De vil tale med Kaptajn Cuttle, saa er han dér,« sagde Mrs. Mac Stinger med en forbitret Haandbevægelse. Da Florence var saa dristig at gaa ind uden videre Parlamenteren, og Susan fulgte med, genoptog Mrs. Mac Stinger sine gymnastiske Øvelser paa Trætøfler, og Alexander Mac Stinger (der stadig sad paa Flisen) og som var hørt op med at græde for at lytte til Samtalen, begyndte at tude igen, idet han under denne afskyelige Kunstpræstation, der var ganske mekanisk, underholdt sig med at iagttage Udsigten, der afsluttedes af Drosken.

Kaptajnen sad oppe i sit eget Værelse med Hænderne i Lommen og Benene trukket op under sig paa en meget lille, sørgelig Ø, der befandt sig omtrent midt i et Ocean af Sæbe og Vand. Kaptajnens Vinduer var blevet vaskede, Væggene var blevet vaskede, og alting undtagen Ovnen var vaadt og skinnede af grøn Sæbe og Sand, hvis tørre, saltagtige Lugt gennemtrængte Luften. Midt paa denne triste Skueplads sad Kaptajnen, strandet paa sin Ø, og saa med et vemodigt Ansigt rundt paa Vandenes Ørken og syntes at vente paa, at en eller anden venlig Baad skulde komme den Vej og udfri ham.

Men da Kaptajnen vendte sit fortabte Ansigt mod Døren, og saa Florence komme til Syne med sin Pige, kan ingen Ord beskrive hans Forbavselse. Da Mrs. Mac Stingers Veltalenhed havde gjort alle andre Lyde temmelig vanskelige at skelne, havde han ikke ventet nogen sjældnere Gæst end Værtshusdrengen eller Mælkemanden; saa da Florence viste sig og nærmede sig Øens Grænser og lagde sin Haand i hans, rejste Kaptajnen sig forfærdet, som om han et Øjeblik antog hende for at være et Medlem af den flyvende Hollænders Familie.

Da Kaptajnen imidlertid hurtigt havde genvundet Herredømmet over sig selv, skyndte han sig at faa hende op paa Landjorden, hvilket ogsaa lykkedes ham med en eneste Bevægelse af sin Arm. Derpaa traadte Kaptajn Cuttle over paa det faste Land, tog Miss Nipper om Livet og bar ogsaa hende over paa Øen. Derpaa førte Kaptajn Cuttle med dyb Agtelse og Beundring Florences Haand til sine Læber, traadte lidt til Side (thi Øen var ikke stor nok til tre) og saa straalende paa hende som en ny Udgave af Triton midt i Sæben og Vandet.

»De er sikkert forundret over at se os,« sagde Florence med et Smil.

Den usigelig fornøjede Kaptajn kyssede til Svar paa sin Krog og brummede, som om en udsøgt Kompliment var gemt i disse Ord: »Støt saa! Støt saa!«

»Men jeg havde ingen Ro paa mig,« sagde Florence, »før jeg fik spurgt Dem, hvad De mener om den kære Walther — som er min Broder nu — og om der er nogen Grund til Frygt, og om De ikke vil gaa hen og trøste hans stakkels Onkel hver Dag, til vi har faaet Underretning om ham?«

Ved disse Ord slog Kaptajn Cuttle, som med en uvilkaarlig Bevægelse, Haanden mod sit Hoved, hvorpaa den blanke Hat ikke sad, og saa modfalden ud.

»Nærer De Frygt for Walthers Sikkerhed?« spurgte Florence, fra hvis Ansigt Kaptajnen ikke kunde tage sine Øjne, saa henrykt var han over det; medens hun paa sin Side saa indtrængende paa ham for at forvisse sig om Oprigtigheden i hans Svar.

»Nej, Hjærtensfryd,« sagde Kaptajn Cuttle, »jeg er ikke bange. Wal'r er en Gut, som kan holde til en hel Del haardt Vejr. Wal'r er en Gut, som vil bringe denne her Brig saa megen Lykke, som nogen Gut er i Stand til. Wal'r,« sagde Kaptajnen med Øjne, der straalede af Stolthed over hans unge Ven, medens hans Krog hævede sig for at bebude et smukt Citat, »Wal'r er, hvad man kan kalde et udvortes og synligt Tegn paa et indvortes og modigt Greb, og naar De har fundet det, saa læg Mærke ved det.

Florence, som ikke ganske forstod dette, skønt Kaptajnen aabenbart ansaa

det for meget betydningsfuldt og i høj Grad tilfredsstillende, saa mildt spørgende paa ham for at faa nærmere Besked.

»Jeg er ikke bange, Hjærtensfryd,« fortsatte Kaptajnen. »Det har været ualmindelig slemt Vejr i de sidste Tider, det kan man ikke nægte, og de har drevet og er blevet slaaet ud af Kurs, kanske paa den anden Side af Jorden. Men Skibet er et godt Skib, og Gutten er en god Gut, og det er, Herren ske Tak, ikke let,« sagde Kaptajnen og gjorde et lille Buk, »at knække Hjærter af Eg, enten de saa er paa Brigger eller i Barme. Her har vi dem nu paa begge Maader, hvilket vil sige at falde for Anker med et Rundtørn, saa jeg er ikke en Smule bange endnu.«

»Endnu?« gentog Florence.

»Ikke en Smule,« gentog Kaptajnen og kyssede paa sin Jærnhaand. »Og før jeg begynder at være det, min Hjærtensfryd, vil Wal'r have skrevet hjem fra Øen eller fra en eller anden Havn og bragt det hele paa det rene. Og med Hensyn til gamle Sol Gills,« her blev Kaptajnen højtidelig, »som jeg vil staa bi og ikke forlade, før Døden skiller os, og de stormfulde Vinde blæser, blæser, blæser — overhal Katekismen,« sagde Kaptajnen parantetisk, »og dér vil De finde disse her Udtryk — ja, hvis det kunde trøste Sol Gills at høre en søfarende Mands Mening, der har en Begavelse, der ikke stikker op for noget, han kommer paa Siden af, og som nær var blevet smadret i sin Læretid, og hvis Navn er Bunsby, saa skal denne Mand give ham en saadan Mening i hans egen Dagligstue, at han skal gaa bagover. Aa,« sagde Kaptajn Cuttle triumferende, »lige saa meget, som om han havde gaaet hen og løbet sin Pande mod en Dør.«

»Lad os tage hen til denne Herre og høre, hvad han siger,« udbrød Florence. »Vil De tage med os nu? Vi har en Vogn hernede.«

Atter slog Kaptajnen Haanden mod sit Hoved, hvor den haarde, blanke Hat ikke sad, og saa nedslaaet ud. Men i dette Øjeblik indtraf et højst mærkeligt Fænomen. Døren gik op, uden nogen forberedende Banken, og tilsyneladende af sig selv fo'r den omtalte haarde, blanke Hat ind gennem Stuen som en Fugl og landede ved Kaptajnens Fødder. Derpaa blev Døren lukket lige saa voldsomt, som den var blevet aabnet, og der fulgte ingen Forklaring paa dette Mirakel.

Kaptajn Cuttle samlede sin Hat op, og efter at have budt den velkommen med et deltagende Blik, begyndte han at polere den med sit Ærme. Medens han gjorde dette, saa han stift paa sine Gæster og sagde med dæmpet Stemme:

»Ser De, jeg skulde have holdt ned til Sol Gills i Gaar og nu til Morgen, men hun — hun tog den væk og gemte den. Saadan hænger det sammen.«

»For Guds Skyld, hvem?« spurgte Susan Nipper.

»Værtinden i Huset, min kære,« svarede Kaptajnen med en hæs Hvisken og gjorde Signaler om, at det var en Hemmelighed. »Vi havde en lille Ordstrid om Spulingen af disse her Planker, og hun — kort sagt,« sagde Kaptajnen og saa til Døren og drog Vejret dybt — »hun sætter en Stopper for min Landlov.«

»Aa, jeg vilde ønske, hun havde med mig at gøre,« sagde Susan og rødmede af Energi. »Jeg skulde snart sætte en Stopper for hende.«

»Tror De virkelig, kære?« sagde Kaptajnen og rystede tvivlende paa Hovedet, men betragtede den skønnes desperate Mod med øjensynlig Beundring. »Jeg kan ikke vide. Det er en vanskelig Sejlads. Hun er meget haard at bides med, kære. Man ved aldrig, hvor hun styrer hen, ser De. Hun gaar for fulde Sejl det ene Minut, og i det næste braser hun lige paa en. Og naar hun er en Tyrk,« sagde Kaptajnen med Sveden bristende frem af Panden —. Der var intet andet end en udtryksfuld Fløjten, som kunde slutte Sætningen, saa Kaptajnen fløjtede skingrende. Derpaa rystede han atter paa Hovedet, og genoptog sin Beundring for Miss Nippers opofrende Mod og gentog frygtsomt: »Tror De virkelig, kære?«

Susan svarede kun med et overlegent Smil, men det var saa fuldt af Trods, at ingen ved, hvor længe Kaptajn Cuttle vilde være blevet staaende hensunken i fortryllet Betragtning af det, hvis ikke Florence i sin Bekymring atter havde foreslaaet, at de uopholdeligt skulde opsøge Oraklet Bunsby. Da Kaptajn Cuttle saaledes blev paamindet om sin Pligt, satte han den blanke Hat fast paa, tog en anden knortet Stok, han havde anskaffet sig i Stedet for den, han havde givet Walther, bød Florence sin Arm og belavede sig paa at slaa sig gennem Fjenden.

Det viste sig imidlertid, at Mrs. Mac Stinger allerede var gaaet over Stag og, som Kaptajnen havde bemærket, hun ofte gjorde, styrede i en ganske ny Retning. Thi da de kom ned af Trappen, fandt de dette eksemplariske Kvindemenneske i Færd med at banke Maatter paa Dørtrinet, medens Alexander, der stadig sad paa Flisen, skimtes taaget gennem en Sky af Støv; og saa optaget var Mrs. Mac Stinger af sin huslige Beskæftigelse, at da Kaptajn Cuttle og hans Gæster gik forbi, slog hun saa meget haardere, og røbede hverken ved Ord eller Bevægelser nogen Anelse om, at de var i Nærheden. Kaptajnen var saa godt fornøjet med at kunne slippe saa let ud — skønt Maatterne gjorde samme Virkning paa ham, som om han havde indtaget en altfor rigelig Portion Snus, og fik ham til at nyse, til Taarerne rendte ned over Ansigtet paa ham — at han neppe kunde tro paa sin Lykke, men mere end een Gang paa Vejen fra Døren til Drosken saa sig tilbage over Skulderen, aabenbart bange for, at Mrs. Mac Stinger endnu skulde falde paa at gøre Jagt paa ham.

Imidlertid naaede de Hjørnet af Brig Place uden at blive fortrædiget af dette frygtelige Brander-Skib; og idet Kaptajnen satte sig op paa Bukken — thi hans Galanteri vilde ikke tillade ham at køre indeni sammen med Damerne, skønt han blev anmodet om det — lodsede han Kusken paa hans Kryds til Bunsbys Fartøj, der hed »Den forsigtige Klara«, og laa tæt ved Ratcliffe.

Da de var ankommet hertil, dukkede Kaptajn Cuttle op ved Vognvinduet og indbød Damerne til at følge ham om Bord, idet han bemærkede, at Bunsby var saa blødhjærtet overfor Damer, at intet i den Grad vilde bidrage til at bringe Harmoni i hans elastiske Aand, som deres Præsentation for den forsigtige Klara.

Florence indvilgede beredvilligt; og Kaptajnen tog hendes lille Haand i sin vældige Næve og førte hende med en Blanding af Beskyttelse, Faderlighed, Stolthed og Højtidelighed, som det var yderst fornøjeligt at iagttage, hen over flere snavsede Dækker, indtil de, da de kom til Klara, fandt, at denne forsigtige Skude (der laa yderst i Rækken) havde taget Gangbrædtet ind, og at der var en halv Snes Fod Vand mellem den og dens nærmeste Nabo. Det syntes, efter hvad Kaptajn Cuttle forklarede, som om den store Bunsby, ligesom han selv, blev grusomt behandlet af sin Værtinde, og at naar hun behandlede ham saa haardt, at han ikke længere kunde holde det ud, lagde han denne Kløft imellem dem som den sidste Udvej.

»Klara o—høj!« raabte Kaptajnen med en Haand for sin Mund.

»O—høj!« raabte en Dreng, der tumlede op nede fra, som et Ekko af Kaptajnen.

»Bunsby om Bord?« raabte Kaptajnen, idet han prajede Drengen med en Stentorstemme, som om han var en halv Fjerdingvej fra ham i Stedet for to Alen.

»Ja vel!« raabte Drengen i samme Tone.

Derpaa skød Drengen en Planke ud til Kaptajn Cuttle, som lagde den omhyggeligt til Rette og førte Florence over, hvorpaa han straks vendte tilbage efter Miss Nipper. Saa stod de da paa »Den forsigtige Klara«s Dæk, mellem hvis Tovværk forskellige flagrende Klædningsstykker hang til Tørring sammen med nogle faa Tunger og Makrel.

Øjeblikkelig hævede der sig et svært Hoved op af Kahytten — med et stillestaaende, og et stadigt rullende Øje i

Mahogniansigtet, ligesom i visse Fyr. Dette Hoved var prydet med busket Haar, der lignede Værk, og som ikke havde noget fremherskende Fald mod Nord, Øst, Vest eller Syd, men strittede i alle fire Hjørner af Kompasset og mod hver eneste Streg paa det. Efter Hovedet fulgte en ren Ørken af en Hage, en Skjortekrave og et Halstørklæde, en uhyre Pjækkert og et Par uhyre Bukser, hvis Linning var i den Grad bred og høj, at den syntes at erstatte en Vest, idet den nær ved Bunsbys Brystben var forsynet med nogle svære Træknapper, der lignede Dambrikker. Da lavere Dele af disse Benklæder aabenbarede sig, stod Bunsby der i fuld Figur, med Hænderne i de umaadelige Lommer og Blikket rettet, ikke mod Kaptajn Cuttle eller Damerne, men mod Mastetoppen.

Denne Filosof, der var svær og kraftig bygget, og paa hvis umaadelig røde Ansigt der tronede et Udtryk af Tavshed, som stemmede godt nok overens med hans Karakter, saa saa dybsindig ud, at han nær havde forfærdet Kaptajn Cuttle, skønt han stod paa en familiær Fod med ham. Han hviskede til Florence, at Bunsby aldrig i sit Liv havde røbet nogen Overraskelse, og at han ansaas for at være uvidende om, hvad det betød; og saa iagttog Kaptajnen ham, medens han stod dér og kiggede paa Mastetoppen og bagefter lod sit Øje glide hen over Horisonten; og da saa det rullende Øje atter pegede i Retning af Cuttle, sagde han:

»Bunsby, min Gut, hvordan gaar det?«

En dyb, grov, hæs Stemme, der ikke syntes at staa i nogen Forbindelse med Bunsby, og ganske sikkert ikke gjorde den mindste Indvirkning paa hans Ansigt, svarede: »Javel, javel, Skibskammerat, hvordan gaar det?« Paa samme Tid dukkede Bunsbys højre Haand og Arm op af en Lomme, trykkede Kaptajnens og vendte tilbage igen.

»Bunsby,« sagde Kaptajnen og gik lige løs paa Sagen, »her er De, en begavet Mand, og en Mand, der kan give et Besyv. Her staar en ung Dame, som gerne vil have det Besyv, vedrørende min Ven Walther; ligervis min anden Ven, Sol Gills, som er en Personlighed, De bør praje, eftersom han er en Mand af en Videnskab, *hvilken* der er Moder til Opfindelsen, og ikke kender nogen Lov. Bunsby, vil De for at gøre mig en Tjeneste følge med os?«

Den store Chef, der efter Udtrykket i hans Ansigt at dømme altid syntes at være paa Udkig efter et eller andet langt borte, og ikke at bruge sine Øjne overfor noget, der var indenfor en halv Mils Omkreds, svarede ikke et Ord.

»Her staar en Mand,« fortsatte Kaptajnen, idet han henvendte sig til sine skønne Tilhørerinder og pegede paa Skibschefen med sin Krog, »som er styrtet oftere ned end nogen anden Mand; der i egen Person har oplevet flere Ulykkestilfælde end hele Personalet paa Søhospitalet til sammen; der i sin Ungdom har faaet saa mange Jærnstænger og Bolte i det udvendige af sit Hoved, at man kunde bygge en hel Lystjagt af dem, men som jeg er vis paa alligevel paa den Maade er kommet til sine Besyv; for dem er der ikke Mage til hverken til Søs eller til Lands.«

Den store Chef syntes kun ved en svag Vibreren i sine Albuer at vise sin Tilfredshed med denne Lovtale; men om saa hans Ansigt havde været lige saa fjærnt, som hans Blik var, kunde det neppe have givet Iagttageren mindre Oplysning om, hvad der foregik i hans Tanker.

»Skibskammerat,« sagde Bunsby pludselig, idet han bukkede sig ned for at se ind under et Spær, der ragede frem, »hvad vil Damerne drikke?«

Kaptajn Cuttles Fintfølelse blev saaret ved et saadant Spørgsmaal i Forbindelse med Florence, saa han trak Vismanden til Side og syntes hviskende at give ham en Forklaring og fulgte ham nedenunder. For ikke at fornærme ham, drak han dér selv en Dram, hvormed Florence og Susan, der kiggede ned gennem det aabne Skylight, saa ham skænke op for sig og sin Ven, under store Vanskeligheder ved at faa Plads mellem sin Køje og en meget lille Messingkamin. Snart kom

de atter til Syne paa Dækket, og Kaptajnen, der triumferede over sit Held, førte Florence tilbage til Vognen, medens Bunsby fulgte bagefter med Miss Nipper, hvem han omfavnede undervejs som en blaa Bjørn til den unge Dames store Forbitrelse.

Kaptajnen skubbede sit Orakel ind i Vognen og var saa stolt af at have sikret sig ham og af at have faaet en saadan Begavelse anbragt i en Droske, at han ikke kunde bare sig for oftere at kigge ind til Florence gennem et lille Vindue bag Florence og udtrykke sin Glæde ved et Smil og ved at banke sig paa Panden for at antyde, at Bunsbys Hjærne arbejdede strængt. Mr. Bunsby, der stadig knugede Miss Nipper om Livet (thi hans Ven Kaptajnen havde ikke overdrevet hans Blødhjærtethed) bevarede imidlertid stadig sin værdige Alvor og lod ikke til at tænke paa hende eller noget som helst andet.

Onkel Sol, der var kommet hjem, modtog dem ved Døren og førte dem straks ind i den lille Dagligstue, der var besynderlig forandret, medens Walther havde været borte. Paa Bordet og rundt i Stuen laa der Kort, hvorpaa den beklemte Instrumentmager atter og atter havde fulgt det savnede Skibs Fart over Havet, og hvorpaa han med en Passer, han endnu havde i Haanden, for et Øjeblik siden havde maalt, hvor langt det maatte være drevet af for at være drevet her eller dér hen, og prøvet paa at bevise, at der endnu maatte gaa lang Tid, før Haabet var udslukket.

»Om det kan være løbet,« sagde Onkel Sol og saa tankefuldt paa Kortet. »Men nej, det er næsten umuligt. Eller om det kan være blevet nødt til — men det er ikke muligt. Eller om der er noget Haab om, at det i den Grad har forandret sin Kurs, at — men det tør jeg selv neppe haabe!« Med saadanne afbrudte Formodninger strejfede Gamle Sol om paa det store Kort foran ham, og kunde ikke finde en eneste Plet af forhaabningsfuld Sandsynlighed, der var stor nok til at sætte en Passerspids paa.

Florence saa øjeblikkeligt — det vilde have været vanskeligt at undgaa at se det — at der var foregaaet en besynderlig, ubeskrivelig Forandring med den gamle Mand, og at medens hans Væsen var langt mere rastløst og uroligt end sædvanligt, var det dog præget af en underlig modsigende Fasthed, som forvirrede hende i høj Grad. Hun indbildte sig endog een Gang, at han talte vildt; thi da hun sagde, at hun beklagede, at hun ikke havde truffet ham, da hun havde været der om Formiddagen, svarede han først, at han havde været henne for at se til hende, men straks efter syntes han at ønske, at han kunde tage dette Svar tilbage.

»Har De været henne for at se til mig?« sagde Florence. »I Dag?«

»Ja, min kære unge Dame,« svarede Onkel Sol og saa paa hende og saa bort igen paa en forvirret Maade. »Jeg ønskede at se Dem med mine egne Øjne og høre Dem med mine egne Øren endnu en Gang før —.« Her gik han i Staa.

»Før hvornaar? Før hvad?« sagde Florence og lagde sin Haand paa hans Arm.

»Sagde jeg før?« svarede gamle Sol. »Hvis jeg gjorde det, maa jeg have ment, før vi faar Efterretninger om min kære Dreng.«

»De er ikke rask,« sagde Florence ømt. »De har været saa ængstelig. Jeg er vis paa, De ikke er rask.«

»Jeg er saa rask,« svarede den gamle Mand og knyttede sin højre Haand og rakte den frem, for at hun kunde se den, »som nogen Mand i min Alder kan haabe at være. Se! Den er rolig. Er dens Herre ikke i Stand til at være lige saa resolut og kæk som mangen en yngre Mand? Jeg tror det. Vi faar se.«

Der var i hans Væsen, mere end i hans Ord, skønt ogsaa de gik hende til Hjærte, noget som gjorde i den Grad Indtryk paa Florence, at hun i dette Øjeblik vilde have betroet sin Uro til Kaptajn Cuttle, hvis Kaptajnen ikke havde grebet denne Lejlighed til at fremsætte den Tingenes Tilstand, hvorom man ønskede den vise Bunsbys Mening, og opfordre denne

dybsindig Autoritet til at fremsætte denne.

Bunsby, hvis Øje vedblev at være rettet paa et eller andet midtvejs mellem London og Gravesend, strakte to eller tre Gange sin højre Arm ud, som om han, for at blive inspireret, søgte at slynge den om Miss Nippers smækre Midje; men da denne unge Dame havde trukket sig misfornøjet tilbage til den modsatte Side af Bordet, mødte »Den forsigtige Klara«s Chef med det blide Hjærte intet Svar paa sine Tilnærmelser. Efter flere saadanne mislykkede Forsøg talte Chefen som følger, uden at henvende sig til nogen — eller rettere Stemmen inden i ham sagde det for egen Regning, og ganske uafhængig af ham, som om han havde været besat af en hæs Aand.

»Mit Navn er Jack Bunsby!«

»Han blev døbt John!« raabte den henrykte Kaptajn. »Hør ham!«

»Og hvad jeg siger,« fortsatte Stemmen, »det staar jeg ved!« Kaptajnen der havde Florence under Armen, nikkede til Tilhørerkredsen og syntes at sige: »Nu gaar han løs. Det var det jeg mente, da jeg tog ham med.«

»Absolut,« fortsatte Stemmen. »Hvorfor ikke? Er der noget mærkeligt i det? Kan noget Menneske sige andet? Nej. Saa ikke mer om det.«

Da Stemmen havde ført sin Beviskæde til dette Punkt, stansede den og hvilte sig. Derpaa gik den meget langsomt videre paa følgende Maade:

»Tror jeg, at denne her »Sønnen og Arvingen« er gaaet under, Gutter? Kanske. Siger jeg det? Hvad for noget? Hvis en Skipper staar ud af Skt. Georgs Kanalen og ned efter Downs, hvad har han saa lige for Stævnen? Goodwins. Han er ikke nødt til at løbe paa Goodwins-Banken, men han kan gøre det. Betydningen af denne Bemærkning ligger i Anvendelsen af den. Stop saa, hold skarp Udkig forude, og Lykke til!«

Her gik Stemmen ud af Dagligstuen og ud paa Gaden, tagende »Den forsigtige Klara«s Chef med sig, og fulgte ham om Bord med al sømmelig Hurtighed; og der tørnede han straks til Køjs og forfriskede sin Aand med en Lur.

Da de, der studerede den vises Anvisninger, var overladt til selv at anvende hans Visdom — i Kraft af et Princip, der udgjorde Hovedbenet paa den Bunby'-ske Trefod, som det maaske ogsaa hænder med andre Oraklers Skamler — saa de en Smule uvisse paa hinanden; medens Skærsliberen Rob, der havde taget sig den uskyldige Frihed at kigge indenfor og lytte, gennem Vinduet i Taget, kom sagte ned fra Loftet i en yderst forvirret Tilstand. Men Kaptajn Cuttle, hvis Beundring for Bunsby om muligt var blevet forøget ved den glimrende Maade, hvorpaa han havde retfærdiggjort sit Ry og klaret denne højtidelige Forhandling, gav sig nu til at forklare, at Bunsby ikke viste andet end Tillid, at Bunsby ikke nærede nogen Frygt, og at et saadant Besyv fra en Mand af hans Begavelse var som selve Haabets Anker, og det med god Bund til at kaste det i. Florence prøvede paa at tro, at Kaptajnen havde Ret; men Nipper, der sad med stramt korslagte Arme, rystede afgjort benægtende paa Hovedet og havde ikke mere Tillid til Bunsby end til selve Mr. Perch.

Onkel Sol syntes Filosofen at have efterladt omtrent, som han havde fundet ham; thi han strejfede stadig rundt paa Havne med sin Passer og kunde ikke finde noget Hvilepunkt for den. Medens den gamle Mand var ganske fordybet i dette Arbejde, hviskede Florence noget i Øret paa Kaptajn Cuttle, som derpaa lagde sin tunge Haand paa hans Skulder.

»Hvordan gaar det, Sol Gills?« udbrød Kaptajnen hjærteligt.

»Kun saa som saa, Ned,« svarede Instrumentmageren. »Jeg har hele Eftermiddagen tænkt paa, at den selv samme Dag, da min Dreng traadte ind i Dombey's Firma og kom sent hjem til Middag og sad netop dér, hvor De staar, talte vi om Storm og Skibbrud, og jeg kunde næsten ikke faa ham bort fra det Emne.«

Men da han mødte Florences Øjne,

som var rettet ivrigt tænkende paa hans Ansigt, stansede den gamle Mand og smilte.

»Støt saa, gamle Ven!« udbrød Kaptajnen. »Op med Hovedet! Jeg skal sige Dem noget, Sol Gills; naar jeg har faaet Hjærtensfryd lodset hjem i god Behold,« her kyssede Kaptajnen paa sin Krog ad Florence, »saa kommer jeg tilbage og tager Dem paa Slæbetov for Resten af denne velsignede Dag. De skal gaa hen og spise til Middag med mig et eller andet Sted, Sol.«

»Ikke i Dag, Ned!« sagde den gamle Mand hurtigt og syntes at blive ubehageligt overrasket ved Forslaget. »Ikke i Dag, det er mig umuligt.«

»Hvorfor det?« svarede Kaptajnen og saa forbavset paa ham.

»Jeg — jeg har saa meget at gøre. Jeg — jeg mener at tænke paa og ordne. Det er mig virkelig umuligt, Ned. Jeg maa gaa ud igen, og være alene, og beskæftige mine Tanker med mange Ting i Dag.«

Kaptajnen saa paa Instrumentmageren og paa Florence og paa Instrumentmageren igen. »Saa i Morgen,« foreslog han omsider.

»Ja, ja. I Morgen,« sagde den gamle Mand. »Tænk paa mig i Morgen. Lad os sige i Morgen.«

»Husk saa paa, at jeg kommer her tidligt, Sol Gills,« sagde Kaptajnen.

»Ja, ja. Saa tidlig i Morgen, De vil,« sagde gamle Sol. »Og nu Farvel, Ned Cuttle, og Gud velsigne Dem.«

Den gamle Mand trykkede begge Kaptajnens Hænder med usædvanlig Varme, medens han sagde dette, og vendte sig saa til Florence, tog hendes Hænder i sine og førte dem til sine Læber; saa skyndede han paa en besynderlig Maade paa hende for at faa hende ud i Vognen. Alt i alt gjorde han et saadant Indtryk paa Kaptajn Cuttle, at Kaptajnen blev tilbage og instruerede Rob om at være særlig venlig og opmærksom mod sin Herre indtil næste Dag — hvilken Opfordring han forstærkede ved at give ham en Shilling og love ham yderligere en Sixpence før Middag næste Dag. Da Kaptajn Cuttle, som ansaa sig for Florences naturlige og lovlige Livvagt, havde udført denne Kærlighedsgerning, besteg han Bukken med en ophøjet Følelse af, hvor meget der var betroet ham, og eskorterede hende hjem. Ved Afskeden forsikrede han hende om, at han vilde staa Sol Gills trofast bi; og ude af Stand til at glemme de tapre Ord, Susan Nipper havde ladet falde med Hensyn til Mrs. Mac Stinger, spurgte han hende: »Tror De nu virkelig paa, De vilde, kære?«

Da Døren til det triste Hus havde lukket sig bag de to, vendte Kaptajnens Tanker tilbage til den gamle Instrumentmager, og han følte sig ilde til Mode. I Stedet for at gaa hjem gik han derfor flere Gange op og ned ad Gaden, og for at trække sin Fritid ud lige til Aften, spiste han sent til Middag i et lille mangekantet Værtshus i City med en kileformet Skænkestue, hvor de blanke Hatte søgte flittigt. Kaptajnens Hovedøjemed var at komme forbi Sol Gills' Hus, efter at det var blevet mørkt, og kigge ind ad Vinduet — hvilket han gjorde. Døren til Dagligstuen stod aaben, og han kunde se sin gamle Ven skrive flittigt og stadigt dér inde, medens den lille Midshipman, der allerede var bragt i Ly for Natteduggen, iagttog ham fra Disken, hvorunder Skærsliberen Rob var ved at rede Seng til sig selv, før han lukkede Butiken. Beroliget ved den Fred, der herskede indenfor Træmarinerens Enemærker, tog Kaptajnen Kurs efter Brig Place, bestemt paa at lette Anker i god Tid næste Morgen.

Fire og tyvende Kapitel.

Et elskende Hjærtes Opgave.

Sir Barnet og Lady Skettles, der var meget gode Mennesker, boede i en smuk Villa ved Fulham, paa Themsens Bredder — et af de mest attraaværdige Opholdssteder i Verden, naar der tilfældigvis kom Kaproere forbi; men til andre Tider havde det sine smaa Ubehageligheder, hvortil maa regnes, at Floden af og til dukkede op i Salen, og at Græsplænen og Buskadserne samtidig forsvandt.

Sir Barnet Skettles udtrykte hovedsagelig sin personlige Vigtighed ved Hjælp af en antik Snustobaksdaase og et svært Silkelommetørklæde, som han trak ud af sin Lomme paa en imponerende Maade ligesom et Banner og brugte det med begge Hænder paa én Gang. Sir Barnets Formaal her i Livet var bestandigt at udvide sin Bekendtskabskreds. Uden at forringe en saa værdig Gentleman ved denne Sammenligning, laa det i Tingenes Natur, at Sir Barnet, ligesom et tungt Legeme, der nedsænkes i Vand, maatte sprede større og større Kredse omkring sig, indtil der ikke var mere Plads. Eller ligesom Vibrationen af en Lyd i Luften, efter hvad en sindig moderne Filosof har udregnet, kan tilbagelægge uendelige Strækninger gennem Rummet, saadan kunde intet stanse Sir Barnet Skettles paa hans Opdagelsesrejse gennem det sociale System, før han kom til Enden af sit moralske Tøjr.

Sir Barnet var stolt af at gøre Folk bekendt med hinanden. Han holdt af Tingen for dens egen Skyld, og den fremmede ogsaa hans Yndlingsformaal. F. Eks. hvis Sir Barnet havde det Held at faa fat paa en raa Rekrut, eller en Gentleman fra Landet, og faa ham lokket til sit gæstfri Landsted, saa kunde Sir Barnet sige til ham Morgenen efter hans Ankomst: »Naa, kære Sir, er der nogen. De kunde have Lyst til at gøre Bekendtskab med? Hvem kunde De ønske at træffe? Har De nogen Interesse for Skribenter eller Malere eller Billedhuggere eller Skuespillere eller noget i den Retning?« Mulig svarede Patienten ja og nævnede en eller anden, som Sir Barnet ikke havde mere personligt Kendskab til end til Ptolemæus den Store. Sir Barnet svarede, at intet paa Jorden var lettere, da han kendte ham udmærket, gjorde øjeblikkelig Visit hos den omtalte en eller anden, lagde sit Kort, skrev en kort Billet: »Kære Sir — Straf for Deres fremragende Stilling — en Ven i mit Hus naturligvis længselsfuld efter — Lady Skettles og jeg selv deler ganske — stoler paa, at da Geniet er hævet over Ceremonier, vil De vise os den store Ære at gøre os den Fornøjelse etc. etc.« — og paa den Maade slog han to Fluer med eet Smæk.

Med Snusdaasen og Banneret i fuld Virksomhed stillede Sir Barnet sit sædvanlige Spørgsmaal til Florence Morgenen efter hendes Ankomst. Da Florence takkede ham og sagde, at der ikke var nogen særlig, hun ønskede at se, maatte hun naturligvis med Smerte tænke paa den stakkels tabte Walther. Da Sir Barnet indtrængende gentog sit venlige Tilbud og sagde: »Kære Miss Dombey, er De sikker paa, at De ikke kan erindre nogen, hvem Deres gode Papa — hvem jeg beder Dem overbringe de bedste Hilsener fra mig og Lady Skettles, naar De skriver, kunde ønske, at De skulde lære at kende?« — da var det maaske naturligt, at hendes stakkels Hoved sænkede sig en Smule, og at hendes Stemme skælvede, da hun sagte gav et benægtende Svar.

Skettles junior opholdt sig hjemme i Ferien, meget stiv af Halsbind, og meget nedslaaet af Sind, syntes at føle sig krænket af sin fortræffelige Moders Iver

for, at han skulde være opmærksom mod Florence. En anden og dybere Krænkelse, som den unge Barnets Sjæl led under, var Dr. og Mrs. Blimbers Selskab; de var nemlig blevet indbudt til et Besøg under det fædrene Tag, og den unge Herre sagde ofte om dem, at han vilde have foretrukket, de havde tilbragt Ferien i Jericho.

»Er der da nogen, *De* kan foreslaa?« Dr. Blimber?« sagde Sir Barnet.

»Det er meget venligt af Dem, Sir Barnet,« svarede Dr. Blimber. »Men jeg ved virkelig ikke af, at der er nogen særlig. Jeg er i Almindelighed glad ved at lære mine Medmennesker at kende, Sir Barnet. Hvad siger ikke Terents? Enhver, som er Fader til en Søn, interesserer *mig*.«

»Har Mrs. Blimber noget Ønske om at se en eller anden mærkelig Person?« spurgte Sir Barnet galant.

Mrs. Blimber svarede med et sødt Smil og en Rysten paa sin himmelblaa Kappe, at hvis Sir Barnet kunde have præsenteret hende for Cicero, vilde hun have gjort ham Ulejlighed med det; men da en saadan Præsentation ikke lod sig gøre, og hun allerede kunde glæde sig ved hans eget og hans elskværdige Frues Venskab og sammen med sin Mand, Doktoren, besad deres fælles Tillid med Hensyn til deres kære Søn — her saa man unge Barnet trække paa Næsen — saa forlangte hun ikke mere.

Sir Barnet var under disse Omstændigheder nødt til foreløbig at slaa sig til Taals med det forsamlede Selskab. Det var Florence glad over; thi hun havde en Opgave at løse iblandt dem, og den laa hende altfor meget paa Hjærte og var altfor dyrebar og betydningsfuld, til at den skulde vige for nogen anden Interesse.

Der opholdt sig nogle Børn i Huset. Børn, der var lige saa frimodige og glade overfor Fædre og Mødre, som hine rødkindede Ansigter lige overfor der hjemme. Børn, som ikke havde nogen Tvang lagt paa deres Kærlighed, men viste den frit. Florence søgte at lære dem deres Hemmelighed af; søgte at finde ud af, hvad det var, hun havde forsømt; hvilken simpel Kunst de kendte, og hun ikke; hvordan hun skulde lære af dem at vise sin Fader, at hun elskede ham, og vinde hans Genkærlighed.

Mangen en Dag iagttog Florence tankefuldt disse Børn. Mangen en klar Morgen forlod hun sin Seng, naar den straalende Sol stod op, gik op og ned paa Flodens Bred, før nogen i Huset var paa Benene, saa op til Vinduerne i deres Stuer, hvor de laa og sov og blev saa blidt plejede og var Genstand for saa kærlige Tanker. Florence kunde da føle sig mere ensom, end hun gjorde ganske alene i det store Hus; og somme Tider tænkte hun, at hun havde det bedre dér end her, og at der var større Fred i at skjule sig selv, end i at omgaas andre paa hendes Alder og se, hvor forskellig hun var fra dem alle. Men tro mod sin Opgave, skønt det rørte ved et saarbart Sted hos hende, hver Gang hun vendte et lille Blad i den strænge Bog, forblev Florence iblandt dem og prøvede med heltemodigt Haab paa at vinde den Viden, hun arbejdede for at opnaa.

Ak, hvordan skulde hun vinde den, hvordan skulde hun lære Tryllemidlet at kende fra Begyndelsen af! Der var Døtre her, som stod op om Morgenen og lagde sig til Hvile om Aftenen og ejede allerede deres Fædres Hjærter. De havde ingen Afvisning at overvinde, ingen Kulde at frygte, ingen Rynker at glatte bort. Naar Morgenen nærmede sig, og Vinduerne aabnedes et efter et, og Duggen begyndte at tørre paa Blomster og Græs, og ungdommelige Fødder begyndte at betræde Grønsværet, saa Florence rundt paa de klare Ansigter, og tænkte paa, hvad der var, hun kunde lære af disse Børn? Det var for sent at lære af dem; enhver af dem kunde nærme sig sin Fader frygtløst og række sine smaa Læber op for at møde det redebonne Kys og slynge sine Arme om den Hals, der bøjede sig ned for at kærtegne hende. *Hun* kunde ikke begynde med at være saa dristig. Aa, kunde det forholde sig saa, at der var mindre og mindre Haab, jo mere Anstrængelse hun gjorde sig?

Hun huskede godt, at selv det gamle Kvindemenneske, der havde udplyndret hende, da hun var et lille Barn — hvis Billede og hvis Hus, ligesom alt hvad hun havde sagt og gjort, var indpræget i hendes Erindring med den vedvarende Skarphed, hvormed et frygteligt Indtryk i den tidlige Barndom fæstner sig — havde talt kærligt om sin Datter, og hvor skrækkeligt hun havde grædt i sin Smerte over at være haabløst adskilt fra sit Barn. Men hendes egen Moder, kunde hun saa atter tænke, naar hun mindedes dette, havde ogsaa elsket hende højt. Og naar saa Florences Tanker brat vendte tilbage til det tomme Rum mellem hende og hendes Fader, kunde hun komme til at skælve og briste i Graad, naar hun udmalede sig, at hendes Moder endnu levede og ogsaa følte Uvilje for hende, fordi hun manglede den ukendte Ynde, som naturligt skulde vinde denne Fader, og aldrig havde gjort det, lige fra hun laa i Vuggen. Hun vidste at hun ved denne Tanke gjorde Uret mod Mindet om sin Moder, at der ikke var nogen Sandhed i den eller laa noget til Grund for den; og alligevel anstrængte hun sig saa haardt for at retfærdiggøre ham og finde hele Skylden hos sig selv, at hun ikke kunde hindre den i at fare som en vild Sky gennem hendes Sind.

Der kom til de andre Gæster, snart efter Florence, en smuk Pige, tre—fire Aar yngre end hun — et forældreløst Barn, som var ledsaget af sin Tante, en graahaaret Dame, som talte meget med Florence og meget gerne hørte hende synge (men det gjorde de forresten alle), og som da altid satte sig i Nærheden af hende med moderlig Deltagelse. De havde kun været to Dage i Huset, da Florence en varm Morgen sad i en Løvhytte i Haven og grundende iagttog en ungdommelig Gruppe paa Plænen og flettede en Blomsterkrans til at lægge om Hovedet paa en af dem, en lille en, der var alle de andres Kæledægge og Legetøj; og da hørte hun den samme Dame og hendes Niece tale om hende, medens de gik op og ned i en skyggefuld Krog tæt ved.

»Er Florence forældreløs ligesom jeg, Tante?« sagde Barnet.

»Nej, min Ven. Hun har ingen Moder, men hendes Fader lever.«

»Bærer hun Sorg for sin stakkels Moder?« spurgte Barnet hurtigt.

»Nej, for sin eneste Broder.«

»Har hun ingen anden Broder?«

»Nej.«

»Og ingen Søster?«

»Nej.«

»Det gør mig meget, meget ondt!« sagde den lille Pige.

Da de snart efter stansede for at se paa nogle Baade, og imidlertid tav, satte Florence, som, da hørte sit Navn nævne havde rejst sig og samlet sine Blomster sammen for at gaa dem i Møde, for at de kunde vide, at hun var indenfor Hørevidde, sig igen til sit Arbejde og ventede ikke at høre mere; men et Øjeblik efter begyndte Samtalen igen.

»Florence er alles Yndling her, og jeg er vis paa, at hun fortjener det,» sagde Barnet alvorligt. »Hvem er hendes Fader?«

Tanten svarede efter et Øjebliks Tavshed, at det vidste hun ikke. Klangen i hendes Stemme stansede Florence, der var sprunget op igen, og holdt hende som fastnaglet til Stedet, med Blomsterne i sin Favn.

»Jeg haaber da, han er i England, Tante?« sagde Barnet.

»Jeg tror det. Ja, jeg ved virkelig, at han er det.«

»Har han nogen Sinde været her?«

»Det tror jeg ikke. Nej.«

»Kommer han her for at se til hende?«

»Det tror jeg ikke.«

»Er han lam eller blind eller syg, Tante?« spurgte Barnet.

Blomsterne som Florence holdt op mod sit Bryst, begyndte at falde, da hun hørte disse Ord, der blev udtalt i en saa forundret Tone. Hun holdt dem tættere til sig og bøjede sit Ansigt ned over dem.

»Kate,« sagde Damen efter endnu et

Øjebliks Tavshed, »jeg skal sige dig hele Sandheden om Florence, saadan som jeg har hørt den, og som jeg tror, den er. Sig det ikke til nogen anden, kære, for det er maaske kun lidt kendt her, og hvis du gjorde det, kunde det volde hende Smærte.«

»Jeg skal aldrig gøre det!« udbrød Barnet.

»Jeg ved du aldrig vil gøre det,« svarede Tanten. »Jeg kan stole paa dig, som paa mig selv. Jeg er altsaa bange for, Kate, at Florences Fader ikke bryder sig meget om hende, meget sjældent ser hende, aldrig i hendes Liv har været kærlig imod hende, og nu ganske skyer og undgaar hende. Hun vilde elske ham højt, hvis han vilde give hende Lov, men han vil ikke — skønt hun ikke har nogen Skyld deri; og hun fortjener i høj Grad at elskes og ynkes af alle kærlige Hjærter.«

Flere af de Blomster, Florence holdt. dryssede til Jorden; og de der blev tilbage var vaade, men ikke af Dug; og hendes Ansigt sank ned over hendes Hænder.

»Stakkels Florence! Kære, gode Florence!« udbrød Barnet.

»Ved du, hvorfor jeg har fortalt dig dette, Kate?« sagde Damen.

»For at jeg skal være meget kærlig imod hende og gøre mig megen Umage med at prøve paa at glæde hende. Er det Grunden, Tante?«

»Tildels,« sagde Damen. »Men ikke alene. Skøn vi ser hende her saa munter, med et glad Smil til enhver, villig til at gøre os alle en Tjeneste og bidrage sit til al Slags Morskab her, saa kan hun næppe være fuldkommen lykkelig, tror du vel, Kate?«

»Det er jeg bange for, hun ikke kan,« sagde den lille Pige.

»Og du kan nok forstaa,« vedblev Damen, at naar hun ser andre Børn, som har Forældre, der holder af dem og er stolte af dem — saadan som det er Tilfældet med mange her netop nu — saa kan det maaske faa hende til at sørge, naar ingen ser det?«

»Ja, kære Tante,« sagde Barnet. »Det forstaar jeg meget godt. Stakkels Florence!«

Endnu flere Blomster faldt til Jorden, og de, hun endnu holdt mod sit Bryst, skælvede, som om en Vintervind strøg hen over dem.

»Kære Kate,« sagde Damen, hvis Stemme var alvorlig, men meget rolig og kærlig, og havde gjort saa stærkt Indtryk paa Florence fra det første Øjeblik, hun hørte den, »blandt alle de unge her er du den, der naturligt og uden at bedrøve hende kan være hendes Veninde. Du har ikke de uskyldige Midler, som lykkeligere Børn har —«

»Der gives ingen lykkeligere, Tante!« udbrød Barnet, der syntes at klynge sig til hende —

— »som andre Børn har, kære Kate, til at minde hende om hendes Ulykke. Derfor vilde jeg gerne, at du skulde gøre dig saa meget mere Umage for at blive hendes lille Veninde og føle, at det Tab, du har lidt — Himlen være lovet, før du kendte dets Vægt! — giver dig et Krav paa stakkels Florence, og gør det lettere for dig at vinde hende.«

»Men takket være dig, Tante,« sagde Barnet, »er jeg ikke uden en Moders Kærlighed og har aldrig været det.«

»Alligevel, kære,« svarede Tanten, »er din Ulykke maaske ikke saa tung som Florences; thi ingen forældreløs i hele den vide Verden kan være saa forladt som det Barn, der er forstødt af en levende Faders Kærlighed.«

Blomsterne dryssede ned over Jorden ligesom Støv; de tomme Hænder bredte sig over Ansigtet; og den forældreløse Florence krøb sammen paa Jorden og græd længe og bittert.

Men trofast af Hjærte og fast i sit gode Forsæt, klamrede Florence sig til det, ligesom hendes døende Moder klamrede sig til hende, den Dag hun gav Paul Livet. Han vidste ikke, hvor højt hun elskede ham. Hvor længe det end vilde vare, og hvor langsomt end den mellemliggende Tid gik, saa maatte hun prøve paa en eller anden Dag at bibringe sin Faders Hjærte denne Kundskab. I Mellemtiden maatte hun passe paa, at hun

ikke ved noget tankeløst Ord eller Blik eller Følelsesudbrud, som en eller anden Omstændighed kunde fremkalde, klagede over ham eller gav Anledning til denne Hvisken til hans Skade.

Selv ved den Maade, hvorpaa hun imødekom det forældreløse Barn, som hun følte sig stærkt hendraget til, og hvem hun havde saa god Grund til at huske, tænkte hun paa ham. Hvis hun altfor tydeligt foretrak hende for de andre, tænkte Florence, vilde hun — ganske sikkert hos én, maaske hos flere — stadfæste den Tro, at han var grusom og unaturlig. Hendes egen Glæde kunde ikke opveje dette. Det, hun havde hørt, var ikke en Grund til at trøste sig selv, men til at dække ham; og det gjorde Florence ud af sit kærlige Hjærte.

Det gjorde hun altid. Hvis der blev læste højt op af en Bog, og der var noget i Fortællingen, som hentydede til en ukærlig Fader, sørgede hun over, at de maaske anvendte det paa ham, ikke over sig selv. Og saaledes med ethvert lille Stykke, der blev opført, ethvert Billede, der blev fremvist, enhver Leg, der blev lejet iblandt dem. Der var saa mange Lejligheder til at vise denne Ømhed overfor ham, at hun ofte tænkte, om det ikke var bedre at vende tilbage til det gamle Hus og atter leve uforstyrret i Skyggen af dets triste Mure. Hvor faa af dem, der saa den søde Florence i sin Jomfruelighed Vaar være den beskedne Dronning i disse smaa Adspredelser, tænkte ikke paa, hvilken Byrde af hellig Sorg der hvilte tungt paa hendes Hjærte! Hvor faa af dem, der stivnede i hendes Faders isnende Atmosfære, anede ikke, hvilken Dynge glødende Kul der opsamledes paa hans Hoved!

Florence arbejdede taalmodigt paa sin Opgave, og da hun ikke kunde finde Nøglen til den navnløse Ynde, hun søgte, blandt det ungdommelige Selskab, der var forsamlet i Huset, spadserede hun ofte tidligt om Morgenen ud alene blandt de fattiges Børn. Men hun fandt dem altid altfor fremskredne til at lære af. De havde vundet deres Plads i Hjemmet for længe siden, og stod ikke udenfor en stænget Dør, som hun.

Der var een Mand, som hun flere Gange meget tidligt paa Dagen saa ved Arbejdet, medens ofte en Pige paa hendes egen Alder sad i Nærheden af ham. Han var en meget fattig Mand, der ikke syntes at have nogen regelmæssig Beskæftigelse, men snart strejfede om paa Flodens Bredder, naar det var Ebbe og søgte efter et eller andet i Mudderet, snart arbejdede i den lille Stump daarlig Havejord foran hans Hytte, snart flikkede paa en elendig gammel Baad, der tilhørte ham eller tog et lignende Tag for en Nabo, naar en Lejlighed tilbød sig. Hvilket Arbejde Manden end var ved, bestilte Pigen aldrig noget, men sad, naar hun var med ham, ørkesløs, ligegyldig og dorsk.

Florence havde ofte haft Lyst til at tale til denne Mand, alligevel havde hun aldrig haft Mod til at gøre det, da han ikke gjorde nogen Tilnærmelse. Men en Morgen, da hun tilfældigvis pludselig stødte paa ham, da hun kom fra en Sti mellem nogle kappede Piletræer, der førte ud til et lille Stykke stenet Jord, der skraanede fra hans Bolig ned til Vandet, fandt hun ham bøjet over en Ild, han havde antændt for at kalfatre den gamle Baad, der laa med Bunden i Vejret tæt ved; og da hævede han Hovedet ved Lyden af hendes Trin, og bød hende Godmorgen.

»Godmorgen,« sagde Florence og traadte nærmere. »De er tidlig ved Arbejdet.«

»Jeg skulde tit være glad ved at være tidligere ved Arbejdet, Miss, hvis jeg havde noget at bestille.«

»Er det saa vanskeligt at faa?« spurgte Florence.

»For *mig* er det,« svarede Manden.

Florence saa hen mod det Sted, hvor Pigen sad, sammenkrøben, med Albuerne paa sine Knæ og Hagen paa sine Hænder, og sagde:

»Er det deres Datter?«

Han hævede hurtigt Hovedet og saa hen imod Pigen, mens det klarede op i

hans Ansigt, nikkede til hende og sagde ja. Florence saa ogsaa hen paa hende og hilste hende venligt; Pigen mumlede et gnavent, uvenligt Svar.

»Mangler hun ogsaa Arbejde?« sagde Florence.

Manden rystede paa Hovedet. »Nej, Miss,« sagde han. »Jeg arbejder for os begge.«

»Er der da kun Jer to?« spurgte Florence.

»Kun os to,« sagde Manden. »Hendes Moder har været død i ti Aar. Martha!« (han hævede atter Hovedet og fløjtede ad hende). »Vil du ikke sige et Ord til den smukke unge Dame?«

Pigen gjorde en utaalmodig Bevægelse med sine ludende Skudre og vendte sit Hoved bort. Hæslig, vanskabt, pirrelig, frastødende, pjaltet, snavset — men elsket! Aa jo, Florence havde set det Blik, hendes Fader sendte hende, og hun vidste, hvis Blik det ikke lignende.

»Jeg er bange for, hun har det daarligere til Morgen, min stakkels Pige,« sagde Manden, i det han hørte op med sit Arbejde og betragtede sit uindtagende Barn med en Medfølelse, der var saa meget kærligere, som den var plump.

»Er hun da syg?« spurgte Florence.

Manden drog et dybt Suk. »Jeg tror ikke, min Martha har været rask fem korte Dage paa lige saa mange lange Aar,« svarede han og blev ved at se paa hende.

»Nej, og mere end det, John,« sagde en Nabo, som var kommet ned for at hjælpe ham med Baaden.

»Siger du mere end det, hvad?« udbrød den anden, idet han skubbede sin medtagne Hat tilbage og fo'r sig med Haanden hen over Panden. »Det er meget rimeligt. Det forekommer mig som en lang, lang Tid.«

Og jo længere Tid, der er gaaet,« fortsatte Naboen, »desmere har du forkælet og føjet hende, John, til hun er blevet en Byrde for sig selv og for alle andre.«

»Ikke for mig,« sagde hendes Fader og tog fat paa Arbejdet igen. »Ikke for mig.«

Florence kunde bedre end nogen føle, hvor sandt han talte. Hun traadte lidt nærmere hen til ham, og vilde have været glad ved at berøre hans barkede Haand og takke ham for hans Godhed mod det ulykkelige Barn, som han betragtede med Øjne, der var saa forskellige for alle andre Mænds.

»Hvem skulde forkæle min stakkels Pige — hvis det skal kaldes at forkæle hende — om ikke *jeg* gjorde det?« sagde Faderen.

»Ja, ja,« udbrød Naboen. »Med Forstand, John. Men du! Du plyndrer dig selv for at give til hende. Du binder Hænder og Fødder paa dig selv for hendes Skyld. Du lever et usselt Liv for hendes Skyld. Og hvad bryder *hun* sig om det? Du tror da ikke, hun ved det?« Faderen hævede atter sit Hoved og fløjtede ad hende. Martha svarede med den samme utaalmodige Bevægelse med sine sammenkrøbne Skuldre; og han var glad og lykkelig.

»Blot for dette, Miss,« sagde Naboen med et Smil, hvori der var mere hemmelig Sympati end i hans Ord, »alene for at opnaa dette slipper han hende aldrig af Syne!«

»Fordi den Dag vil komme, og allerede længe har været ved at komme,« sagde den anden og bøjede sig dybere ned over sit Arbejde, »da det, at opnaa halvt saa meget af dette mit ulykkelige Barn — at opnaa blot en Skælven i en Finger eller en Flagren af et Haar — vilde være at vække hende fra de døde.«

Florence lagde sagte nogle Penge tæt ved hans Haand paa den gamle Baad og forlod ham.

Og nu begyndte Florence at tænke paa, at hvis hun nu blev syg, hvis hun skulde tæres hen ligesom sin kære Broder, vilde han mon da vide, at hun havde elsket ham? Vilde hun da blive ham kærere? Vilde han da komme hen til hendes Seng, naar hun var svag, og Synet svigtede, og tage hende i sin Favn og udslette alt det forbigangne? Vilde han, naar hun var saaledes forandret, tilgive hende, at hun ikke havde været i Stand til at lægge sit barnlige Hjærte aabent for ham og meddele ham, med hvilke Følelser hun

var gaaet ud af hans Værelse hin Aften, hvad hun vilde have sagt, hvis hun havde haft Mod, og hvordan hun senere havde prøvet paa at lære den Fremgangsmaade, hun aldrig havde kunnet finde som Barn?

Ja, hun troede, at hvis hun skulde dø, vildes han formildes. Hun troede, at hvis hun laa, klar og rolig og ikke uvillig til at gaa bort, paa det Leje, der var omhængt med Minder om deres elskede Dreng, vilde han blive rørt og sige: »Kære Florence, lev for mig, og vi vil elske hinanden, saadan som vi kunde have gjort det, og være saa lykkelige, som vi kunde have været det i alle disse Aar!« Hun tænkte, at hvis hun hørte saadanne Ord af ham, og havde sine Arme slynget om ham, kunde hun svare med et Smil: »Det er for sent til alting uden dette; jeg kunde aldrig være lykkeligere, kære Fader!« — og saa forlade ham med en Velsignelse paa sine Læber.

Det gyldne Vand hun huskede paa Væggen, viste sig i Lyset af saadanne Minder kun for Florence som en Strøm, der flød sammen med de andre og videre til en Egn, hvor de kære, der var draget forud, ventede, Haand i Haand; og ofte naar hun saa paa den mørke Flod, der skulpede ved hendes Fødder, tænkte hun med undrende Ærefrygt, men ikke med Rædsel, paa hin Flod, som hendes Broder saa ofte havde sagt vilde bære ham bort med sig.

Florence havde endnu Faderen og hans syge Datter i frisk Minde, og denne Tildragelse var forøvrigt ikke en Uge gammel, da Sir Barnet og hans Frue en Eftermiddag, da de skulde ud at spadsere, foreslog Florence at gøre dem Selskab. Florence indvilligede beredvilligt, og som noget selvfølgeligt beordrede Lady Skettles da unge Barnet til at følge med. Thi intet voldte Lady Skettles saa stor Glæde som at se sin ældste Søn med Florence ved sin Arm.

Sandt at sige syntes Barnet at nære en modsat Anskuelse om denne Sag, og lod ved slige Lejligheder hyppigt hørlige, om end ubestemte Hentydninger falde til »Tøsebørnene.« Men da det ikke var let at berøve Florence hendes gode Humør, fik hun i Reglen paa faa Minutter den unge Herre forsonet med hans Skæbne, og de spadserede venskabeligt af Sted, efterfulgt af Lady Skettles og Sir Barnet i en Tilstand af fuldkommen Tilfredshed.

Saaledes gik det ogsaa den omtalte Eftermiddag, og det var næsten lykkedes Florence at faa Bugt med Skettles Juniors Indvendinger mod hans Skæbne, da en Gentleman kom ridende forbi, saa alvorligt paa dem, holdt Hesten an, vendte om og kom ridende tilbage igen med Hatten i Haanden.

Han havde især set paa Florence; og da det lille Selskab stansede, bukkede han for hende før han hilste paa Sir Barnet og hans Frue. Florence havde ingen Erindring om nogen Sinde at have set ham, men hun studsede uvilkaarligt, da han nærmede sig hende, og trak sig tilbage.

»Jeg forsikrer Dem, min Hest er ganske rolig,« sagde Herren.

Det var ikke det, men noget ved ham selv — hun kunde ikke have forklaret, hvad det var — som fik hende til at gyse tilbage, som om hun var blevet stukket.

»Jeg tror, jeg har den Ære at tale med Miss Dombey?« sagde Rytteren med det mest indsmigrende Smil. Da Florence bøjede sit Hoved, tilføjede han: »Mit Navn er Carker. Jeg tør neppe haabe, at Miss Dombey kan huske mig, uden af Navn Carker.«

Florence, der mærkede en besynderlig Tilbøjelighed til at gyse, skønt Dagen var varm, forestillede ham for sin Vært og Værtinde, der modtog ham naadigt.

»Jeg beder tusinde Gange om Forladelse,« sagde Mr. Carker. »Men jeg rejser i Morgen tidlig ned til Mr. Dombey i Leamington, og hvis Miss Dombey har et eller andet Ærinde at betro mig, behøver jeg vel ikke at sige, at det vil glæde mig i *høj* Grad?«

Da Sir Barnet øjeblikkelig gættede, at Florence maaske ønskede at skrive et Brev til sin Fader, foreslog han at vende

tilbage, og bad Mr. Carker følge med og spise til Middag, uden Hensyn til at han var i Ridedragt. Mr. Carker var saa uheldig at være optaget til Middag, men hvis Miss Dombey ønskede at skrive, vilde intet være ham kærere end at ledsage dem tilbage og vente som hendes trofaste Slave, saa længe hun behagede. Medens han sagde dette med sit bredeste Smil, og bøjede sig tæt ind imod hende for at klappe sin Hest paa Halsen, og Florence mødte hans Øjne, saa hun, snarere end hun hørte ham sige det: »Der er ingen Efterretninger om Skibet.«

Forvirret, angst, gysende tilbage for ham, og ikke engang sikker paa, at han havde sagt disse Ord — thi han syntes at have vist hende dem paa en eller anden usædvanlig Maade i Stedet for at udtale dem — sagde Florence sagte, at hun var ham forbunden, men hun vilde ikke skrive; hun havde intet at meddele.

»Heller ingen Ting at sende?« spurgte Tandmanden.

»Nej,« sagde Florence. »Kun min kærligste Hilsen, hvis De vil være saa god.«

Forvirret som Florence var, hævede hun dog sine Øjne til hans Ansigt med et bønfaldende og udtryksfuldt Blik, der tydeligt nok bad ham skaane hende, hvis han vidste — og det gjorde han fuldt ud — at ethvert Budskab mellem hende og hendes Fader var noget ganske ualmindeligt, men dette mest af alle. Mr. Carker smilede og bukkede dybt, og efter at Sir Barnet havde bedt ham overbringe hans og Lady Skettles' bedste Hilsener, tog han Afsked og red bort — efterladende et gunstigt Indtryk paa dette værdige Par. Florence blev grebet af en saa pludselig Gysen, da han red bort, at Sir Barnet efter den almindelige folkelige Overtro tænkte, at en eller anden gik hen over hendes Grav. I dette Øjeblik red Mr. Carker om Hjørnet, saa sig tilbage, bukkede og forsvandt, som red han lige til Kirkegaarden for at gøre det.

Fem og tyvende Kapitel.

Mærkelige Efterretninger om Onkel Sol.

Skønt Kaptajn Cuttle ikke var nogen Syvsover, tørnede han dog ikke tidligere ud Morgenen efter, at han gennem Butiksruden havde set Sol Gills sidde og skrive i Dagligstuen med Midshipmanen paa Disken, medens Skærsliberen redte sin Seng under den, end at Klokken slog seks, da han rejste sig op paa Albuen og saa sig om i sit lille Kammer. Kaptajnens Øjne maa have gjort stræng Tjeneste, hvis han plejede at spærre dem saa vidt op, naar han vaagnede, som han gjorde den Morgen; og de blev kun daarligt lønnede for deres Aarvaagenhed, hvis han blot plejede at gnide dem halvt saa haardt. Men Lejligheden var heller ikke almindelig; thi Skærsliberen Rob havde ganske sikkert aldrig før staaet i Kaptajnens Soverkammerdør, og dér stod han nu og gispede ad Kaptajnen og havde et saa forvirret Præg af Seng over sig, at det i høj Grad forøgede baade Rødmen og Udtryksfuldheden i hans Ansigt.

»Halløj!« brølte Kaptajnen. »Hvad er der i Vejen?«

Før Rob kunde fremstamme et Ord til Svar, sprang Kaptajnen ud af Sengen og holdt sin Haand for Drengens Mund.

»Støt saa, min Gut!« sagde Kaptajnen. »Sig ikke et Ord til mig endnu!«

Kaptajnen skubbede med denne Formaning sin Gæst blidt ind i Sideværel-

set, forsvandt nogle Øjeblikke, og vendte saa tilbage, iført den blaa Dragt. Han rakte sin Haand i Vejret til Tegn paa, at Ordren stadig stod ved Magt, gik saa hen til Skabet og skænkede sig en Dram; medens han rakte Budbringeren en Genpart. Saa stillede Kaptajnen sig op i en Krog, med Ryggen mod Væggen, ligesom for at foregribe Muligheden af at blive kastet bagover af den Meddelelse, der vilde blive gjort ham; og da han havde nedsvælget sin Snaps, med sine Øjne stift rettede paa Budet, og med et Ansigt saa blegt, som hans Ansigt kunde blive, bad han ham »gaa løs.«

»Mener De sige Dem det, Kaptajn?« spurgte Rob, paa hvem disse Forsigtighedsregler havde gjort et dybt Indtryk.

»Ja,« sagde Kaptajnen.

»Naa, Sir,« sagde Rob. »Jeg har ikke sort at fortælle. Men se her!«

Rob trak et Knippe Nøgler frem. Kaptajnen saa paa dem, blev staaende i sin Krog, og saa paa Budet.

»Og se her!« fortsatte Rob.

Drengen fremtog en forseglet Pakke, som Kaptajn Cuttle stirrede paa, ligesom han havde stirret paa Nøglerne.

»Da jeg vaagnede i Morges, Kaptajn,« sagde Rob, »og det var omtrent et Kvarter over fem, saa fandt jeg disse her paa min Pude. Butiksdøren var hverken stænget eller laaset, og Mr. Gills var borte.«

»Borte!« brølte Kaptajnen.

»Væk, Sir,« svarede Rob.

Kaptajnens Stemme var saa frygtelig, og han kom ud af Krogen og gik saadan løs paa Rob, at denne trak sig tilbage til en anden Krog, medens han holdt Nøglerne og Pakken frem for sig for ikke at blive løbet omkuld.

»Til Kaptajn Cuttle, Sir,« raabte Rob, »det staar der paa Nøglerne, og paa Pakken med. Paa mit Æresord, Kaptajn Cuttle, mere ved jeg ikke om det. Gid jeg maa dø, hvis jeg gør det! Det er en køn Stilling for en Fyr, der lige har faaet en Stilling,« udbrød den ulykkelige Skærsliber og skruede Opslaget paa sit Ærme op i sit Ansigt. »Hans Herre stukket af med hans Plads, og han faar Skyld for det!«

Disse Klager refererede sig til Kaptajn Cuttles Blik, eller rettere Stirren, der var fuldt af ubestemt Mistanke, Trusler og Anklager. Kaptajnen tog den Pakke, han rakte ham, aabnede den og læste som følger:

»Kære Ned Cuttle. Indlagte er min sidste Vilje.« — Kaptajnen undersøgte det med en tvivlende Mine — »og Testamente.« — Hvor er Testamentet?« sagde Kaptajnen, der øjeblikkelig anklagede den stakkels Skærsliber. »Hvad har du gjort med det, min Gut?«

»*Jeg* har aldrig set det,« klynkede Rob. »De skal ikke mistænke en uskyldig Knøs, Kaptajn. *Jeg* har aldrig saa meget som rørt ved Testamentet.«

Kaptajnen rystede paa Hovedet for at tilkendegive, at en eller anden maatte gøres ansvarlig for det, og fortsatte alvorligt: »Som ikke maa aabnes før om et Aar, eller før De har faaet afgørende Underretning om min kære Walther, som ogsaa er Dem kær, Ned, det er jeg vis paa.« Kaptajnen gjorde et Ophold og rystede temmelig bevæget paa Hovedet; derpaa saa han, som for at genoprette sin Værdighed i denne vanskelige Stilling, meget strængt paa Skærsliberen. »Hvis De aldrig skulde høre om mig eller se mig mere, Ned, saa tænk paa en gammel Ven, som han vil tænke paa Dem til det sidste — med Venlighed; og i det mindste til den Tid, jeg har nævnet, er udløbet, saa bevar et Hjem paa det gamle Sted for Walther. Der er ingen Gæld, Laanet fra Dombey's Firma er betalt, og alle mine Nøgler sender jeg med dette. Tal ikke om dette, og søg ikke efter mig; det er unyttigt. Saa ikke mere, kære Ned, fra Deres trofaste Ven Solomon Gills.« Kaptajnen drog et dybt Pust og læste saa disse Ord, der var skrevet nedenunder: »Drengen Rob er, som jeg har sagt Dem, vel anbefalet fra Dombey's Firma. Hvis alt andet skulde komme under Hammeren, Ned, saa tag Vare paa den lille Midshipman.«

At bibringe Efterverdenen en Forestilling om den Maade, hvorpaa Kaptajnen, efter at have vendt og drejet dette Brev og læst det en Snes Gange, satte sig ned i sin Stol og holdt Krigsret over Indholdet i sine Tanker, vilde det forenede Geni hos alle de store Mænd, der har kastet Vrag paa deres egen vrangvillige Tid og besluttet sig til at naa ned til Efterverdenen, uden at det alligevel er lykkedes dem. I Begyndelsen var Kaptajnen altfor forvirret og forknyt til at tænke paa noget andet end Brevet selv; og selv da hans Tanker begyndte at vende sig til de forskellige ledsagende Kendsgerninger, kastede de saa lidt Lys over dem, at de for den Sags Skyld lige saa godt kunde have beskæftiget sig med deres tidligere Genstand. Da Kaptajn Cuttle havde Skærsliberen for Skranken og ingen anden, følte han i denne Sindstilstand stor Lettelse ved at fastslaa i al Almindelighed, at han var mistænkelig; hvilket Kaptajnen udtrykte saa aabenbart i sit Ansigt, at Rob gjorde Indvendinger.

»Nej, lad være, Kaptajn!« udbrød Skærsliberen. »Jeg kan ikke forstaa, hvor De kan. Hvad har jeg gjort, at De skal se saadan paa mig?«

»Min Gut,« sagde Kaptajn Cuttle. »Skrig ikke op, før man har gjort dig noget. Og forsnak dig ikke, hvad du saa end gør.«

»Jeg har ikke noget at forsnakke mig med, Kaptajn,« svarede Rob.

»Saa hold hende fri,« sagde Kaptajnen betydningsfuldt, »og lad staa til.«

Med en stærk Følelse af det Ansvar, der var lagt paa ham, og Nødvendigheden af fuldstændig at faa opklaret denne gaadefulde Affære, som det sømmede sig for en Mand, der stod i et Forhold som han til begge Parter, bestemte Kaptajn Cuttle sig til at gaa ned og undersøge Gerningsstedet og tage Skærsliberen med sig. Da Kaptajnen betragtede denne Yndling som foreløbig Arrestant, var han noget i Tvivl om, hvorvidt det ikke var formaalstjenligt at give ham Haandjærn paa eller snøre Anklerne sammen paa ham eller binde en Vægt til hans Ben, men da han ikke var klar over, hvor vidt slige Formaliteter var lovlige, bestemte han sig til blot at holde ham ved Skulderen hele Vejen og slaa ham til Jorden, hvis han gjorde Vrøvl.

Det gjorde han imidlertid ikke, og han kom følgelig til Instrumentmagerens Hus uden at komme under stærkere Tvang. Da Skodderne endnu ikke var taget af, var det første, Kaptajnen foretog sig, at faa Butiken lukket op; og da Dagslyset strømmede frit ind, gik han ved dets Hjælp over til nærmere Undersøgelser.

Først og fremmest anbragte Kaptajnen sig i en Stol i Butiken som Præsident for det højtidelige Tribunat, der var nedsat indeni ham, og bad Rob lægge sig i sin Seng under Disken og vise nøjagtigt, hvor han opdagede Nøglerne og Pakken, da han vaagnede, hvordan han fandt Døren, da han gik hen og tog i den, hvordan han havde begivet sig af Sted til Brig Place — dog forsigtigt forebyggende, at dette sidste Eksperiment førtes videre end til Tærskelen — og saa fremdeles til Enden af Kapitlet. Da alt dette var blevet gjort flere Gange, rystede Kaptajnen paa Hovedet og syntes at mene, at Sagen saa slem ud.

Med en uklar Forestilling om at finde et Legeme iværksatte Kaptajnen dernæst en grundig Eftersøgning af hele Huset, famlede sig frem i Kældere med et tændt Lys, følte med sin Krog bag Døre, bragte sit Hoved i voldsom Berøring med Bjælker og dækkede sig til med Spindelvæv. Da de steg op til den gamle Mands Sovekammer, opdagede de, at han ikke havde været i Seng den foregaaende Nat, men blot havde lagt sig ovenpaa Sengetæppet, som man tydelig kunde se, af det Aftryk han havde efterladt sig dér.

»Og *jeg* tror, Kaptajn,« sagde Rob og saa sig om i Stuen, »at naar Mr. Gills gik saa ofte ind og ud i det sidste Par Dage, saa har han bragt en Del Smaating med sig en for en for ikke at vække Opsigt.«

»Ja saa!« sagde Kaptajnen hemmelighedsfuldt. »Hvorfor det, min Gut?«

»Jo,« svarede Rob og saa sig om, »jeg kan ikke se hans Barbertøj. Heller ikke hans Børster, Kaptajn. Heller ingen Skjorter. Heller ikke hans Sko.«

Efter som hver af disse Artikler blev nævnt, lagde Kaptajnen nøje Mærke til det tilsvarende Departement paa Skærsliberen, for at se, om han ikke nylig havde brugt den, eller maaske endnu skulde vise sig i Besiddelse af den. Men Rob havde ingen Anledning til at barbere sig, han var ganske sikkert ikke blevet børstet, og han bar ganske utvivlsomt de Klæder, han havde baaret i lang Tid.

»Og hvad vilde du sige,« sagde Kaptajnen — »uden at forsnakke dig, — om Tidspunktet for hans Forsvinden, hvad?«

»Jeg tænker, Kaptajn,« svarede Rob, »at han maa være gaaet kort efter, at jeg begyndte at snorke.«

»Hvad Tid var det?« sagde Kaptajnen, forberedt paa at være meget nøjeregnende med Hensyn til det nøjagtige Klokkeslet.

»Hvor kan jeg sige det, Kaptajn!« svarede Rob. »Jeg ved kun, at jeg sover fast i Begyndelsen, men vaagner let hen imod Morgen; og hvis Mr. Gills var kommet gennem Butiken hen ad Daggry, saa er jeg vis paa, at om han saa havde listet sig aldrig saa meget paa Taaspidserne, vilde jeg i hvert Fald have hørt ham lukke Døren.«

Efter moden Overvejelse af denne Meddelelse, begyndte Kaptajn Cuttle at tro, at Instrumentmageren maatte være forsvundet af egen Drift; til denne logiske Slutning lededes han ogsaa af det Brev, der var adresseret til ham selv, og som, da det upaatvivleligt var skrevet med den gamle Mands Skrift, syntes ganske naturligt at kunne udlægges saadan, at han frivilligt havde indrettet sig paa at kunne tage bort, og saa havde gjort det. Kaptajnen maatte saa overveje: hvorhen og hvorfor? Og da han ikke kunde se nogen Maade at løse det første Spørgsmaal paa, indskrænkede han sine Overvejelser til det andet.

Da han mindedes den gamle Mands mærkværdige Væsen, og den Afsked, han havde taget med ham — dens Varme havde dengang været ham uforklarlig, men var forstaaelig nok nu — grebes Kaptajnen af en skrækkelig Frygt for, at han, overvældet af sin Bekymring for og Sorg over Walther, var blevet drevet til at begaa Selvmord. Lidet egnet til at slide og stride sig gennem det daglige Liv, som han ofte selv havde tilstaaet sig at være, og rystet som han uden Tvivl var af den Uvished og det skuffede Haab, han havde lidt under, syntes denne Anelse at være kun altfor sandsynlig.

Fri for Gæld som han var, og uden Frygt for sin personlige Frihed eller Besiddelsen af sin Ejendom — hvad andet end en saadan Tilstand af Vanvid kunde da have drevet ham bort over Hals og Hoved, ene og i Smug? Hvad det angaar, at han skulde have taget nogle Smaating med sig — og de var ikke engang sikre paa, at han virkelig havde gjort det — saa kunde han, tænkte Kaptajnen, have gjort det for at forebygge Undersøgelse, bortlede Opmærksomheden fra sin sandsynlige Skæbne eller lette selve de Sind, som nu tumlede med alle disse Muligheder. Saadan var i Korthed og tydeligt sagt Resultatet af Kaptajn Cuttles Overvejelser, der tog lang Tid om at naa til dette Punkt og, ligesom adskillige offentlige Overvejelser, var meget svævende og forvirrede.

I høj Grad nedslaaet følte Kaptajn Cuttle, at det vilde være retfærdigt at løslade Rob fra den Arrest, han havde holdt ham i, og sætte ham i Frihed under hæderlig Opsigt, thi det besluttede han stadig at have med ham; og efter at han hos Marskandiseren Broker havde lejet en Mand til at sidde i Butiken under deres Fraværelse, tog Kaptajnen Rob med sig og gik ud paa sin sørgelige Søgen efter Solomon Gills dødelige Levninger.

Ingen Politistation, intet Lighus, intet

Arbejdshus i Hovedstaden undgik et Besøg af den haarde, blanke Hat. Langs Bolværkerne, blandt Skibene, op og ned ad Floden, her og der alle Vegne skinnede den, hvor Mænd var tættest, ligesom Heltens Hjælm i en episk Kamp. En hel Uge igennem læste Kaptajnen om alle de fundne og savnede Mennesker i alle Aviser og Plakater, og begav sig til alle Tider af Dagen af Sted paa Ekspeditioner for at identificere Solomon Gills i stakkels smaa Skibsdrenge, der var faldet over Bord, og i høje sortskæggede Udlændinge, der havde taget Gift — for at blive sikker paa, at det ikke var ham,« sagde Kaptajn Cuttle. Det er sikkert nok, at det aldrig *var* ham, og at den brave Kaptajn heller ikke paa anden Maade fik nogen Oplysning.

Tilsidst opgav Kaptajn Cuttle disse Forsøg som haabløse og satte sig til at overveje, hvad der nu burde gøres. Efter flere nye Gennemlæsninger af sin stakkels Vens Brev, mente han, at Opretholdelsen af »et Hjem paa det gamle Sted for Walther«, var den vigtigste Pligt, der var paalagt ham. Kaptajnen besluttede sig derfor til selv at holde Hus paa Solomon Gills' Enemærker og træde ind i Instrumentmagerfaget og se, hvad der kom ud af det.

Men da dette Skridt nødvendiggjorde hans Opbrud fra Mrs. Mac Stingers Hus, og han vidste, at det beslutsomme Fruentimmer aldrig vilde høre Tale om, at han forlod dem, fattede Kaptajnen den fortvivlede Beslutning at løbe sin Vej.

»Hør nu her, min Gut,« sagde Kaptanen til Rob, da han var blevet enig med sig selv om denne mærkelige Fremgangsmaade »i Morgen vil jeg ikke være at træffe paa denne her Ankerplads før Aften — maaske ikke før Midnat. Men du holder Vagt, til du hører mig banke, og i samme Øjeblik faar du Døren op i en Ruf.«

»Vel, Kaptajn,« sagde Rob.

»Du kan blive ved med at staa indskrevet i disse her Bøger,« fortsatte Kaptajnen nedladende, »og jeg siger ikke andet, end at du kan opnaa Forfremmelse, hvis du og jeg ellers kan komme ud af det sammen. Men i det Øjeblik, du hører mig banke paa i Morgen Aften, hvad Tid det saa er, saa er du parat ved Døren i en Ruf.«

»Det skal jeg nok, Kaptajn,« svarede Rob.

»For ser du,« fortsatte Kaptajnen, der vendte tilbage for at indskærpe ham dette Hverv, »det kunde godt ske, at jeg blev forfulgt, og maaske kunde jeg blive snuppet, mens jeg ventede, hvis du ikke var rap med Døren.«

Rob forsikrede atter Kaptajnen, at han skulde være aarvaagen og flink; og da Kaptajnen havde truffet denne forsigtige Ordning, gik han hjem til Mrs. Mac-Stinger's for sidste Gang.

Følelsen af, at det var sidste Gang, og Bevidstheden om det frygtelige Forsæt, der skjultes bag hans blaa Vest, indgød Kaptajnen en saa dødelig Frygt for Mrs. Mac Stinger, at Lyden af denne Dames Fodtrin nedenunder hver Time paa Dagen var tilstrækkelig til at faa ham til at ryste over hele Kroppen. Det traf sig oven i Købet saadan, at Mrs. Mac Stinger var i et fortryllende Humør — mild og from som et Lam; og Kaptajn Cuttle led frygtelige Samvittighedskvaler, da hun kom op for at spørge, om hun ikke skulde lave noget til ham til Middag.

»Hvad siger De om en pæn lille Nyrebudding, Kaptajn Cuttle,« sagde hans Værtinde, »eller et Lammehjærte? Bryd Dem ikke om Ulejligheden.«

»Nej Tak, Frue,« svarede Kaptajnen.

»Tag en stegt Høne,« sagde Mrs. Mac Stinger, »med en Smule Kalvefars og lidt Æggesaus. Hører De, Kaptajn Cuttle! Trakter lidt paa Dem selv!«

»Nej Tak, Frue!« svarede Kaptajnen meget ydmygt.

»Jeg er vis paa, at De er ude af Humør og trænger til at blive muntret op,« sagde Mrs. Mac Stinger. Hvorfor ikke for én Gangs Skyld drikke en Flaske Sherry?«

»Naa ja, Frue,« svarede Kaptajnen, »hvis De vil være saa god at drikke et Glas eller to, tror jeg, jeg vil prøve det. Vilde De gøre mig den Tjeneste, Frue,«

sagde Kaptajnen, medens det rev og sled i hans Samvittighed, »at tage mod et Kvartals Leje forud?«

»Og hvorfor det, Kaptajn Cuttle?« svarede Mrs. Mac Stinger — skarpt, syntes Kaptajnen.

Kaptajnen var skræmt til Døde. »Hvis De vil, Frue,« sagde han underdanigt, »saa vilde De gøre mig en Tjeneste ved at gaa ind paa det.«

»Naa ja, Kaptajn Cuttle,« sagde den intet anende Mac Stinger, og gned sig i Hænderne, »det kan De gøre, som De vil. Det tilkommer ikke mig med min Børneflok at sige nej, saa lidt som at kræve det.«

»Og vilde De saa ikke,« sagde Kaptajnen og tog den lille Blikdaase, hvori han gemte sine rede Penge, ned fra den øverste Hylde i Hjørneskabet »være saa god at give atten Pence til hver af Smaafolkene? Hvis det passede Dem at sige til Børnene om at komme her op alle sammen paa engang med det samme, saa vilde det glæde mig at se dem.«

Disse uskyldige Mac Stingere var lige saa mange Dolke i Kaptajnens Bryst, da de viste sig i en Sværm og rev og sled i ham med den fortrolige Tillid, han fortjente saa lidt. Alexander havde været hans Yndling, og hans Blik kunde han ikke udholde; Juliana var sin Moders udtrykte Billede, og hendes Stemme gjorde ham til en Kujon.

Ikke des mindre bevarede Kaptajnen Skinnet saa nogenlunde, og en Time eller to blev han i høj Grad mishandlet af de unge Mac Stingere, som i deres barnlige Munterhed ogsaa anrettede en Smule Ødelæggelse paa den blanke Hat ved at sidde i den som i en Rede to ad Gangen, og tromme paa den indvendige Side af Pullen med deres Sko. Til sidst sendte Kaptajnen dem bedrøvet bort og tog Afsked med disse Keruber med samme nagende Anger og Sorg, som en Mand, der skal henrettes.

I Nattens Stilhed pakkede Kaptajnen sine tungere Ejendele sammen i en Kiste, som han laasede af i den Hensigt at lade den blive staaende dér, efter al Sandsynlighed for bestandig, men i et forsagt Haab om en Dag at finde en Mand, der var tilstrækkelig kæk og desperat til at gaa hen og bede om den. Af sine lettere Nødvendighedsartikler lavede Kaptajnen en Bylt, og sit Sølvtøj gemte han paa sin Person, rede til Flugt. Ved Midnatstid, da Brig Place var hensunket i Søvn, og Mrs. Mac Stinger laa hendysset i sød Forglemmelse med sine Børn rundt om sig, listede den brødebetyngede Kaptajn sig paa Taaspidserne ned gennem Mørket, aabnede Døren, lukkede den sagte efter sig, og tog Benene paa Nakken.

Forfulgt af Billedet af Mrs. Mac Stinger — springende ud af sin Seng og forfølgende ham uden Hensyn til sit Kostume og bringende ham med sig tilbage — og ligeledes forfulgt af Bevidstheden om sin uhyre Forbrydelse — skød Kaptajn Cuttle en stærk Fart og lod ikke Græsset gro under sine Fødder mellem Brig Place og Instrumentmagerens Dør. Den blev aabnet, da han bankede — thi Rob var paa sin Post — og da den var stænget og laaset bag ham, følte Kaptajn Cuttle sig forholdsvis i Sikkerhed.

»Puh!« sagde Kaptajnen og saa sig om. »Det var en drøj Tur!«

»Der er vel ingen Ting i Vejen, Kaptajn?« sagde den gabende Rob.

»Nej, nej!« sagde Kaptajn Cuttle efter at have skiftet Farve og lyttet til nogle Fodtrin, der gik forbi ude paa Gaden. »Men husk paa eet, min Gut, at hvis nogen Dame, undtagen en af de to, du saa forleden Dag, nogen Sinde kommer og spørger efter Kaptajn Cuttle, saa svarer du, at der ikke kendes nogen Person af det Navn her, og aldrig har hørt Tale om ham; kan du lægge Mærke til den Ordre, hvad?«

»Det skal jeg nok sørge for, Kaptajn,« svarede Rob.

»Du kunde sige — hvis du synes,« sagde Kaptajnen tøvende, »at du har læst i Avisen, at en Kaptajn af det Navn var rejst til Australien og udvandret med en hel Skibsladning af Folk, der alle havde svoret paa, at de aldrig mere vilde vende tilbage.«

Rob tilkendegav ved et Nik, at han

havde forstaaet disse Instrukser; og efter at Kaptajn Cuttle havde lovet at gøre en Mand af ham, hvis han parerede Ordre, sendte han ham gabende til Sengs under Disken og gik selv ovenpaa til Solomon Gills Kammer.

Hvad Kaptajnen led den næste Dag, hvergang en Damehat kom forbi, eller hvor ofte han fo'r ud af Butiken for at undslippe fra indbildte Mac Stingere og søgte Ly oppe paa Tagkammeret, kan ikke beskrives. Men for at undgaa Besværlighederne ved denne Maade at forsvare sig paa, hængte Kaptajnen et Forhæng for Døren mellem Butiken og Dagligstuen, paa den indvendige Side, fandt en Nøgle, der passede til den, frem af det Knippe, der var blevet sendt ham, og borede et lille Kighul i Væggen. Fordelen ved denne Forskansning er indlysende. Naar en Damehat viste sig, smuttede Kaptajnen øjeblikkelig ind i sin befæstede Stilling, laasede sig inde og tog hemmeligt Fjenden i Øjesyn. Naar Kaptajnen saa, at det var falsk Allarm, smuttede han straks ud igen. Og der var en saadan Mængde Damehatte paa Gaden, og Kaptajnen blev saa ufravigelig alarmeret, hver Gang de viste sig, at han næsten uophørligt smuttede ind og ud hele Dagen igennem.

Midt under denne udmattende Tjeneste fandt Kaptajn Cuttle imidlertid Tid til at inspicere Varelageret, og i denne Forbindelse fik han den Idé (som var meget besværlig for Rob) at man ikke kunde ofre for megen Gnidning paa det, og at det ikke kunde gøres blankt nok. Ligeledes bandt han paa nogle Genstande, der saa tillokkende ud, Sedler med Priser paa Maa og Faa fra ti Shillings til halvtreds Pund, og stillede dem ud i Vinduet til stor Forbavselse for Publikum.

Efter at have udført disse Forbedringer begyndte Kaptajn Cuttle at føle sig helt videnskabelig midt imellem alle disse Instrumenter; og om Aftenen, da han røg sin Pibe i den lille Dagligstue, før han gik i Seng, saa han gennem Loftsvinduet op paa Stjærnerne, som om han havde skabt sig en Slags Ejendomsret til dem. Som Forretningsmand i City begyndte han ogsaa at nære Interesse for Lord Mayor og Sherifferne og Laugene, og han følte sig forpligtet til at læse Kurslisterne hver Dag, skønt han ikke ved nogen af Navigationens Regler kunde finde ud af, hvad Tallene betød, og særdeles godt kunde have undværet Brøkerne. Hos Florence gjorde Kaptajnen sin Opvartning med sine mærkelige Efterretninger om Onkel Sol, straks efter, at han havde taget Midshipmanen i Besiddelse; men hun var bortrejst. Saa faldt Kaptajnen til Ro i sin forandrede Livsstilling, uden andet Selskab end Skærsliberen Rob; og medens han ophørte med at holde Rede paa Tiden, som det sker med Mennesker, naar store Forandringer vælter ind over dem, tænkte han grundende paa Walther og paa Solomon Gills, ja selv paa Mrs. Mac Stinger, som paa Ting, der havde været til engang.

Seks og tyvende Kapitel.

Fortids og Fremtids Skygger.

»Deres ærbødige Tjener, Sir,« sagde Majoren. »For Pokker, Sir, en Ven af min Ven Dombey er en Ven af mig, og det glæder mig at se Dem!«

»Jeg skylder Major Bagstock megen Tak, Carker,« forklarede Mr. Dombey, »for hans Selskab og Konversation. Major Bagstock har gjort mig store Tjenester, Carker.«

Disponenten Mr. Carker stod med Hatten i Haanden, lige ankommet til Leamington og netop præsenteret for Majoren, og viste denne hele sin dobbelte Række Tænder og stolede paa, at han turde tage sig den Frihed at takke ham af sit ganske Hjærte fordi han havde fremkaldt saa betydelig en Forbedring i Mr. Dombeys Udseende og Humør.

»For Pokker, Sir,« svarede Majoren, »der er ingen Ting at takke mig for, for det er lige for lige. En fremragende Person, som vor Ven Dombey, Sir,« sagde Majoren, idet han sænkede sin Stemme, men ikke mere, end at hans Ord kunde høres af denne Gentleman, »kan ikke undgaa at forbedre og lutre sine Venner. Han styrker og bekræfter en Mand i hans moralske Natur, gør Dombey, Sir.«

Mr. Carker snappede straks dette Udtryk. I hans moralske Natur. Netop. De selv samme Ord, han havde været lige ved at bruge.

»Men naar min Ven Dombey, Sir,« tilføjede Majoren, »taler til Dem om Major Bagstock, maa jeg bede om Lov til at bringe det paa det rene baade for ham og Dem. Han mener den ligefremme Joe, Sir — Joey B. — Josh. Bagstock — Joseph — den plumpe og sejge gamle J., Sir. Til Deres Tjeneste.«

Mr. Carkers overordentlig venlige Følelser overfor Majoren, og Mr. Carkers Beundring for hans Plumphed, Sejghed og Ligefremhed, straalede ud fra hver eneste Tand i Mr. Carkers Mund.

»Og hør mig, Sir,« sagde Majoren, »De og Dombey har naturligvis en Fandens Mængde Forretninger at snakke om.«

»Paa ingen Maade, Major,« bemærkede Mr. Dombey.

»Dombey,« sagde Majoren udfordrende, »det ved jeg bedre; en Mand af Deres Rang — Handelens Kolos — maa ikke forstyrres. Deres Øjeblikke er kostbare. Vi mødes til Middag. I Mellemtiden fordufter gamle Joseph. Middagen er paa Slaget syv, Mr. Carker.«

Med disse Ord trak Majoren sig tilbage, i høj Grad opsvulmet i Ansigtet; men straks efter stak han Hovedet ind ad Døren igen og sagde:

»Om Forladelse. Dombey, har De nogen Besked til dem?«

En Smule forlegen, og ikke uden et Blik paa den høflige Indehaver af hans Fortrolighed i Forretningssager, bad Mr. Dombey Majoren formelde hans Kompliment.

»Ved Gud, Sir,« sagde Majoren, »De maa gøre det varmere end som saa, ellers bliver gamle Joe langt fra velkommen.«

»Min Hilsen da, hvis De vil, Major,« svarede Mr. Dombey.

»For Pokker, Sir,« sagde Majoren og rystede skælmsk paa sine Skuldre og sine store Kinder, »gør det varmere endnu.«

»Hvad De vil da, Major,« sagde Mr. Dombey.

»Vor Ven er snu, Sir, snu, djæ—velsk snu,« sagde Majoren og stirrede paa Carker rundt om Dombey. »Det er Bagstock ogsaa.« Men saa stansede Majoren midt i sin Kluklatter, rettede sig i sin fulde Højde, slog sig for Brystet og udbrød højtideligt: »Dombey! Jeg misun-

der Dem Deres Følelser. Gud velsigne Dem!« — og forsvandt.

»De maa have fundet stor Opmuntring i den Herres Selskab,« sagde Carker og fulgte ham med Tænderne.

»I høj Grad, unægtelig,« sagde Mr. Dombey.

»Han har uden Tvivl Venner her,« fortsatte Carker. »Jeg forstaar af, hvad han sagde, at De gaar i Selskab her. De skulde vide,« sagde han og smilte frygteligt, »hvor glad jeg er over, at De gaar i Selskab!«

Mr. Dombey takkede for dette Bevis paa Interesse hos sin Næstkommanderende, ved at sno sin Urkæde og bevæge Hovedet ubetydeligt.

»De er skabt til Selskabelighed,« sagde Carker. »Af alle de Mennesker, jeg kender, er De baade af Naturen og ved Deres Stilling den, der er bedst skikket til Selskabelighed. Jeg vil sige, at jeg har hyppigt undret mig over, at De kunde holde Dem borte fra det saa længe!«

»Jeg har haft mine Grunde, Carker. Jeg har været alene, og ligegyldigt for det. Men De har selv store selskabelige Evner, saa det er rimeligt nok, at det har forbavset Dem.«

»Aa, *jeg!*« svarede den anden med den største Selvforagt. »Det er en ganske anden Sag med en Mand som mig. Jeg kan ikke sammenlignes med *Dem.*«

Mr. Dombey førte Haanden til sit Halstørklæde, satte sin Hage til rette i det, hostede og stod i nogle Øjeblikke og saa i Tavshed paa sin trofaste Ven og Tjener.

»Det skal være mig en Fornøjelse, Carker,« sagde Mr. Dombey omsider, medens han ligesom sank noget, der var lidt for stort for hans Strube, »at forestille Dem for mine — for Majorens Venner. Yderst behagelige Mennesker.«

»Der er formodentlig Damer iblandt dem?« antydede den glatte Disponent.

»De er alle — det vil sige begge — Damer,« svarede Mr. Dombey.

»Kun to?« smilte Carker.

»Der er kun to. Jeg har indskrænket mine Visiter til deres Hjem og ikke gjort andre Bekendtskaber her.«

»Søstre maaske?« forsøgte Carker.

»Moder og Datter,« svarede Mr. Dombey.

Da Mr. Dombey sænkede sine Øjne og rettede sit Halstørklæde igen, forvandlede Disponenten Mr. Carkers smilende Ansigt paa et Øjeblik og uden nogen Overgang til et barsk og begærligt Ansigt, der ivrigt forskede i hans med et stygt, haanligt Smil. Da Mr. Dombey hævede sine Øjne, forandredes det atter, og ikke mindre hurtigt, til sit gamle Udtryk, og viste ham sine Gummer i hele deres Udstrækning.

»Det er meget venligt af Dem,« sagde Carker. »Jeg vil være henrykt over at lære dem at kende. Siden vi taler om Døtre, saa har jeg set Miss Dombey.

Blodet fo'r pludselig til Mr. Dombeys Ansigt.

»Jeg tog den Frihed at gøre hende min Opvartning,« sagde Carker, »for at spørge, om hun havde et eller andet lille Ærinde at give mig med. Jeg er ikke saa heldig at være Overbringer af andet end hendes — hendes kærlige Hilsen.«

Hvilket Ulveansigt var det ikke da, endog med den hede Tunge visende sig i det udspilede Gab, da hans Øjne mødte Mr. Dombeys!

»Hvad Nyt er der om Forretningerne?« spurgte denne Gentleman efter en Pavse, hvorunder Mr. Carker havde fremtaget nogle Optegnelser og andre Papirer.

»Der er meget lidt,« svarede Carker. »I det store og hele har vi ikke haft vort sædvanlige Held i den sidste Tid, men det er jo af ringe Vigtighed for Dem. Paa Lloyds anser de »Sønnen og Arvingen« for at være gaaet under. Naa, den var forsikret fra Kølen til Mastetoppen.«

»Carker,« sagde Dombey og satte sig i Nærheden af ham, »jeg kan ikke sige, at den unge Mand, Gay, nogen Sinde har gjort et gunstigt Indtryk paa mig —«

»Heller ikke paa mig,« indskød Disponenten.

»Men jeg vilde ønske,« sagde Mr. Dombey uden at ændse Afbrydelsen, »at han aldrig var kommet om Bord paa det Skib. Jeg vilde ønske, at han aldrig var blevet sendt af Sted.«

»Det er Skade, at De ikke sagde det i rette Tid, ikke sandt?« svarede Carker koldt. »Imidlertid tror jeg, at det er godt, som det er. Har jeg omtalt, at der var noget i Retning af en Smule Fortrolighed mellem Miss Dombey og ham?«

»Nej,« sagde Mr. Dombey haardt.

»Jeg tvivler ikke om,« svarede Mr. Carker efter en udtryksfuld Pavse, »at hvor Gay end er, saa er det meget bedre, at han er dér end her hjemme. Hvis jeg var, eller kunde være i Deres Sted, vilde jeg være glad over det. Jeg selv er afgjort tilfreds med det. Miss Dombey er tillidsfuld og ung — maaske neppe stolt nok af Deres Datter at være — hvis hun har nogen Fejl. Skønt denne ikke kan siges at være videre stor. Vil De gennemgaa disse Regnskaber med mig?«

Mr. Dombey lænede sig tilbage i sin Stol i Stedet for at bøje sig over de Papirer, der blev lagt foran ham, og saa Disponenten stift ind i Ansigtet. Mr. Carker trak Øjenlaagene lidt i Vejret og lod, som om han saa paa sine Tal og ventede paa, at det skulde passe hans Principal. Han viste, at han kun lod saadan, ligesom af en høj Grad af Fintfølelse, og ud fra et Ønske om at skaane Mr. Dombeys Følelser; og medens den sidste saa paa ham, bemærkede han den tilsigtede Hensynsfuldhed og følte, at havde den ikke været, vilde denne fortrolige Carker have sagt en hel Del mere, som han, Mr. Dombey, var for stolt til at spørge om. Saadan bar han sig ofte ad i Forretningssager. Lidt efter lidt slappedes Mr. Dombeys Blik, og hans Opmærksomhed henvendtes paa Papirerne foran ham; men medens han var optaget af dem, stansede han hyppigt og saa atter paa Mr. Carker. Hver Gang han gjorde det, bar Mr. Carker atter sin Fintfølelse til Skue, og gav sin store Chef mere og mere Indtryk af den.

Medens de var saaledes optaget, og medens under Disponentens kyndige Røgt vrede Tanker paa den stakkels Florence udklækkedes i Mr. Dombeys Bryst, hvor de fortrængte det kolde Mishag, der i Reglen herskede dér — stoltserede Major Bagstock, i høj Grad beundret af de gamle Damer i Leamington, og fulgt af den Indfødte, af Sted langs Skyggesiden af Vejen for at gøre en Formiddagsvisit hos Mrs. Skewton. Da det var Middag, da Majoren naaede Kleopatras Bolig, var han saa heldig at finde sin Prinsesse paa den sædvanlige Sofa, smægtende over en Kop Kaffe, med Værelset i den Grad formørket, for at gøre hendes Siesta saa meget behageligere, at Withers, der vartede hende op, lignede en Spøgelsepage.

»Hvad er det for en utaalelig Skabning, dér kommer!« sagde Mrs. Skewton. »Jeg kan ikke holde det ud. Gaa Deres Vej, hvem De saa er!«

»De har ikke Hjærte til at forvise J. B., Frue,« sagde Majoren og blev staaende i Døren for at protestere, med sin Stok over Skulderen.

»Aa, er det Dem? Naar jeg tænker mig om, kan De komme ind,« sagde Kleopatra.

Følgelig kom Majoren ind, gik hen til Sofaen og trykkede hendes fortryllende Haand til sine Læber.

»Sid ned,« sagde Kleopatra og slog ligegyldigt ud med Viften. »Men langt fra mig. Kom mig ikke nær, for jeg er frygtelig mat og nervøs til Morgen, og De lugter af Solskin. De er ligefrem tropisk.«

»Ved Skt. Georg, Frue,« sagde Majoren, »der har været den Tid, da Bagstock blev stegt af Solen til han fik Vabler; der har været den Tid, Frue, da den høje Drivhusvarme i Vestindien drev ham i saa fuld Blomstring, at han blev kaldt Blomsten. Ingen hørte dengang Tale om Bagstock, Frue; man hørte Tale om Blomsten — Blomsten af vort Regiment. Blomsten kan maaske være visnet, mere eller mindre, Frue,« sagde Majoren og lod sig falde ned i en langt nærmere Stol end den, der var blevet

anvist ham af hans grusomme Gudinde, »men det er endnu en sejg Plante, og lige saa bestandig som Vedbenden.«

Her lukkede Majoren, i Ly af Stuens Mørke, det ene Øje og rullede med Hovedet ligesom Harlekin og nærmede sig maaske i sin store Selvtilfredshed Apopleksiens Grænser mere end nogen Sinde før.

»Hvor er Mrs. Granger?« spurgte Kleopatra sin Page.

Withers troede, at hun var paa sit eget Værelse.

»Meget vel,« sagde Mrs. Skewton. »Gaa, og luk Døren. Jeg er optaget.«

Da Withers forsvandt, vendte Mrs. Skewton smægtende sit Hoved om mod Majoren, uden ellers at flytte paa sig, og spurgte ham, hvordan hans Ven havde det.

»Dombey, Frue,« sagde Majoren med en skælmsk Gurglen i Halsen, »har det saa godt, som en Mand i hans Tilstand *kan* have det. Hans Tilstand er fortvivlet, Frue. Han er skudt, er Dombey. Skudt?« udbrød Majoren. »Han har faaet en Bajonet tværs gennem Kroppen.«

Kleopatra sendte Majoren et skarpt Blik, der stod i stærk Modsætning til den affekterte Dræven, hvormed hun nu sagde:

»Major Bagstock, skønt jeg kun kender lidt til Verden — og jeg kan virkelig heller ikke beklage min Uerfarenhed, thi jeg frygter for, at den er et Sted, fuld af tilintetgrøende konventionelle Former, hvor Naturen agtes meget ringe, og hvor Hjærtets Musik og Sjælens Smægten, og alle den Slags Ting der virkelig er saa poetiske, kun sjældent høres — saa kan jeg ikke misforstaa Deres Mening. Der ligger en Hentydning til Edith — til mit inderlig kære Barn,« sagde Mrs. Skewton og fulgte sine Øjenbryns Linjer med sin Pegefinger, »i Deres Ord, der faar de fineste Strænge til at dirre hæftigt.«

»Plumphed, Frue,« svarede Majoren, »har altid været det karakteristiske for Bagstock-Racen. De har Ret. Joe indrømmer det.«

»Og denne Hentydning,« vedblev Kleopatra, »skulde altsaa pege paa en af de mest — om ikke ligerem *den* mest — rørende og gribende og hellige af alle Følelser, hvorfor vor sørgelig dybtsunkne Natur er modtagelig, ikke sandt?«

Majoren lagde sin Haand paa sine Læber og kastede et Kys til Kleopatra, ligesom for at illustrere den omtalte Følelse.

»Jeg føler, at jeg er svag. Jeg føler, at jeg savner den Kraft, som skulde holde en Moder oppe, naar det drejer sig om noget saadant,« sagde Mrs. Skewton, idet hun polerede sine Læber med sit Lommetørklædes Kniplingebort. »Men jeg kan neppe blot nærme mig et Emne, der er af saa uhyre Betydning for min elskede Edith, uden at føle mig svag. Ikke desto mindre, De slemme Mand, siden De nu har været dristig nok til at berøre det, og siden det har voldet mig saa stor Pine« — her berørte Mrs. Skewton sin venstre Side med sin Vifte — »saa vil jeg ikke gyse tilbage for min Pligt.«

I Ly af Mørket svulmede og svulmede Majoren op og rullede rundt med sit purpurfarvede Ansigt og blinkede med sit Hummerøje, indtil han fik et Anfald af Hvæsen, der tvang ham til at rejse sig og gaa et Par Gange op og ned, før hans smukke Veninde kunde fortsætte.

»Mr. Dombey,« sagde Mrs. Skewton, da hun endelig fik Ørenlyd, »var saa venlig — det er allerede mange Uger siden — at beære os med en Visit her; i Selskab med Dem, min kære. Jeg indrømmer — lad mig være aabenhjærtig — at det er min Fejl at være en impulsiv Skabning og saa at sige bære mit Hjærte udenpaa. Jeg kender meget vel min Fejl. Min Fjende kan ikke kende den bedre. Men jeg angrer den ikke; jeg vil helst undgaa at fryse til Is i denne hjærteløse Verden, og jeg er tilfreds med at være Genstand for denne retfærdige Beskyldning.«

Mrs. Skewton ordnede Blonderne paa sit Bryst, kneb sig i sin rynkede Hals

for at gøre den glattere, og fortsatte overmaade venligt.

»Det voldte mig (og ligeledes min elskede Edith, er jeg vis paa) en uendelig Glæde at modtage Mr. Dombey. Som en Ven af Dem, Major, var vi naturligt tilbøjelige til at være forud indtagne for ham; og jeg syntes, at jeg iagttog en Mængde Hjærte hos Mr. Dombey, som virkelig var højst forfriskende.«

»Der er forbandet lidt Hjærte i Mr. Dombey nu, Frue,« sagde Majoren.

»De slette Mand!« udbrød Mrs. Skewton og saa smægtende paa ham. »Vær saa god at tie stille.«

»J. B. er stum, Frue,« sagde Majoren.

»Mr. Dombey,« fortsatte Kleopatra, medens hun glattede paa sine Kinders Rosenrødme, »gentog følgelig sit Besøg. Og da han muligvis fandt noget tiltrækkende ved vore ukunstlede og primitive Vaner — for Naturen har altid en vis Charme — den er saa yndig — sluttede han sig hver Aften til vor lille Kreds. Lidet tænkte jeg paa det frygtelige Ansvar, jeg paadrog mig, da jeg opmuntrede Mr. Dombey — til —«

»Til at gaa paa Hvervning i dette Kvarter, Frue,« foreslog Major Bagstock.

»De raa Person!« sagde Mrs. Skewton. »De foregriber min Mening i et afskyeligt Sprog.«

Her støttede Mrs. Skewton sin Albue paa det lille Bord ved sin Side og lod sit Haandled hænge ned paa, hvad hun ansaa for en yndefuld og klædelig Maade, dinglede frem og tilbage med sin Vifte og beundrede dovent sin Haand, medens hun talte.

»De Lidelser, jeg har gaaet igennem,« sagde hun affekteret, »medens Sandheden lidt efter lidt er gaaet op for mig, har været altfor skrækkelige at dvæle ved. Hele min Tilværelse er knyttet til min elskede Edith — og at se hende, min smukke Skat, som ligefrem har opmagasineret sit Hjærte, siden denne fortræffeligste af alle Skabninger, Grangers Død, forandres fra Dag til Dag, er det mest gribende i Verden.«

Mrs. Skewtons Verden var ikke meget stræng, hvis man kunde dømme efter den Virkning, det mest gribende i den gjorde paa hende; men dette kun i Forbigaaende bemærket.

»Edith,« læspede Mrs. Skewton, »som virkelig er mit Livs Perle, siges at ligne mig. Jeg *tror*, at vi ligner hinanden.«

»Der er en Mand i Verden, som aldrig vil indrømme, at nogen anden ligner Dem, Frue,« sagde Majoren, »og den Mands Navn er gamle Joe Bagstock.«

Kleopatra lod, som hun vilde knuse Smigrerens Hoved med sin Vifte, men formildedes, smilende til ham og fortsatte:

»Hvis min fortryllende Pige arver noget Fortrin efter mig, De skurkagtige Person!« — Majoren var den skurkagtige Person — »saa arver hun ogsaa min taabelige Natur. Hun har stor Karakterstyrke — min er uhyre, har man sagt, skønt jeg tror det ikke — men har man een Gang gjort Indtryk paa hende, er hun følsom og modtagelig i allerhøjeste Grad. Hvad føler jeg ikke, naar jeg ser hende tæres hen! Jeg bliver ødelagt af det.«

Majoren rykkede sin Dobbelthage nærmere, gav sine blaa Læber et trøstende Udtryk og lod, som om han følte den dybeste Sympati.

»Den Tillid,« sagde Mrs. Skewton, »der har hersket imellem os — den frie Udvikling af Sjæl og Aabenhed i Følelse — ja, det er rørende at tænke paa. Vi har mere været to Søskende end Moder og Barn.«

»Netop J. B.'s egen Mening,« bemærkede Majoren, »som J. B. har udtalt halvtreds Tusind Gange.«

»Afbryd mig ikke, De grove Mandfolk!« sagde Kleopatra. »Hvad maa jeg da ikke føle, naar jeg opdager, at der er eet Emne, vi begge undgaar! At der har aabnet sig en — hvad er det nu, det hedder — en Kløft — imellem os? At min egen, ukunstlede Edith er blevet forandret imod mig! Jeg lider naturligvis frygteligt ved det.«

Majoren forlod sin Stol og satte sig nærmere hen til det lille Bord.

»Fra Dag til Dag ser jeg dette, min

kære Major,« fortsatte Mrs. Skewton. »Fra Dag til Dag føler jeg dette. Fra Time til Time bebrejder jeg mig selv det Omraade af Tillid, som har draget saa sørgelige Følger efter sig; og næsten fra Minut til Minut haaber jeg, at Mr. Dombey vil forklare sig og lette de Pinsler, jeg lider. Men ingen Ting sker, min kære Major; jeg en Slave af mit Samvittighedsnag — pas paa Kaffekoppen; De er saa forfærdelig kejtet — min egen Edith er blevet en anden; og jeg ser virkelig ikke, hvad der bør gøres, eller hvilken skikkelig Skabning jeg kan raadføre mig med.«

Major Bagstock følte sig maaske opmuntret af den blide, fortrolige Tone, som Mrs. Skewton flere Gange havde anslaaet, og nu syntes at have slaaet sig til Ro med; han rakte sin Haand frem over det lille Bord og sagde skelende:

»Raadfør Dem med Joe, Frue.«

»Ja men De skrækkelige Uhyre,« sagde Kleopatra, medens hun rakte Majoren den ene Haand og slog ham paa Knoerne med sin Vifte, som hun holdt i den anden, »hvorfor taler De da ikke til mig? De ved jo, hvad jeg mener. Hvorfor siger *De* mig da ikke noget om det?«

Majoren lo, kyssede den Haand, hun havde rakt ham, og lo atter, umaadeligt.

»Er der saa meget Hjærte i Mr. Dombey, som jeg har tiltroet ham?« læspede Kleopatra ømt. »Tror De, han mener det alvorligt, kære Major? Vilde De anbefale, at man taler til ham, eller at man lader ham være i Fred? Vær nu rar og sig mig, hvad De vilde raade mig til.«

»Skal vi gifte ham med Edith Granger, hvad, Frue?« kluklo Majoren hæst.

»De hemmelighedsfulde Mand,« svarede Kleopatra og berørte Majorens Næse med sin Vifte. »Hvordan kan *vi* gifte ham?«

»Jeg siger, skal vi gifte ham med Edith Granger, Frue?« kluklo Majoren igen.

Mrs. Skewton svarede ikke med Ord, men smilte saa skælmsk og livligt til Majoren, at denne tapre Officer ansaa det for en Opfordring og vilde have trykket et Kys paa hendes overmaade røde Læber, hvis hun ikke med en yderst indtagende og ungdommelig Behændighed havde lagt Viften imellem. Det kan maaske have været Beskedenhed; maaske skyldtes det Frygt for at deres Blomstring skulde komme i Fare.

»Frue,« sagde Majoren, »Dombey er en stor Fangst.«

»Aa, De vindesyge Usling!« udbrød Kleopatra med et lille Skrig. »Jeg er ligefrem rystet.«

»Og Frue,« fortsatte Majoren, idet han stak Hovedet frem og spilede Øjnene op, »Dombey mener det alvorligt. Det siger Joseph; det ved Bagstock; J. B. holder ham varm. Overlad Dombey til mig selv, Frue. Dombey er sikker nok, Frue. Bliv ved, som De har begyndt; gør ikke mere; og stol for Resten paa J. B.«

»Tror De virkelig, min kære Major?« svarede Klopatra, der havde set meget forsigtigt og forskende paa ham, trods den Ligegyldighed hun bar til Skue.

»Er sikker paa det, Frue,« svarede Majoren. »Kleopatra den mageløse og hendes Antonius Bagstock vil ofte tale triumferende om dette, naar De faar Del i Elegancen og Rigdommen i Edith Dombeys Hjem. Dombeys højre Haand,« sagde Majoren, medens han brød brat af midt i en Kluklatter og blev alvorlig, »er kommet.«

»Nu til Morgen?« sagde Kleopatra.

»Nu til Morgen, Frue,« svarede Majoren. »Og Dombeys Utaalmodighed efter, at han skulde komme, Frue, maa tilskrives — tro J. B. paa hans Ord; for J. B. er djæ—velsk snu« — Majoren pikkede sig paa Næsen og skruede sit ene Øje tæt sammen, hvilket ikke forhøjede hans medfødte Skønhed — »maa tilskrives hans Ønske om, at han bliver bekendt med, hvad der er i Gære, uden at Dombey selv siger ham det eller spørger ham til Raads. For Dombey er saa stolt som Lucifer, Frue.«

»En fortryllende Egenskab,« læspede Mrs. Skewton, »der minder mig om min kære Edith.«

»Naa, Frue,« sagde Majoren. »Jeg har allerede henkastet nogle Antydninger, og den højre Haand har forstaaet dem; og jeg vil henkaste endnu flere, før denne Dag er forbi. Til Morgen planlagde Dombey en Køretur til Warwick Castle og til Kenilworth i Morgen — med forudgaaende Frokost hos os. Jeg paatog mig at overbringe denne Indbydelse. Vil De gøre os den Ære, Frue?« sagde Majoren, svulmende af Kortaandethed og Snuhed, medens han fremtog en Billet, adresseret til den højvelbaarne Mrs. Skewton, og hvori hendes altid forbundne Paul Dombey bad hende og hendes elskværdige, højt dannede Datter om at indvilge i den foreslaaede Udflugt; medens den samme forbundne Paul Dombey i en Efterskrift bad om at turde bringe sig i Mrs. Grangers Erindring.

»Hys!« sagde Kleopatra pludselig. »Edith!«

Den kærlige Moder kunde neppe siges atter at antage sin pjankede og affekterede Mine ved dette Udbrud; thi hun havde slet ikke lagt den af; heller ikke var det sandsynligt, at hun nogen Sinde kunde eller vilde gøre det, undtagen i Graven. Men hun forjog hurtigt enhver Skygge af Alvor eller svag Tilstaaelse af et Formaal, være sig rosværdigt eller syndigt, som hendes Ansigt eller Stemme eller Væsen et Øjeblik havde røbet, og lagde sig atter til Rette i sin mest smægtende og pjankede Skikkelse, da Edith traadte ind i Stuen.

Edith — var smuk og statelig, men saa kold og frastødende. Hun hilste lige akkurat paa Major Bagstock, sendte sin Moder et skarpt Blik, trak Gardinet fra Vinduet og satte sig til at se ud.

»Kæreste Edith,« sagde Mrs. Skewton, »hvor i Alverden har du været henne? Jeg har savnet dig saa forfærdelig, min egen.«

»Du sagde, du var optaget, og saa blev jeg borte,« svarede hun uden at vende Hovedet.

»Det var grusomt mod gamle Joe, Frue,« sagde Majoren galant.

»Ja, det var meget grusomt,« sagde hun og blev ved at se ud — og sagde det med en saadan rolig Ringeagt, at Majoren gik fra Koncepterne og ikke kunde svare.

»Major Bagstock, min egen Edith,« drævede hendes Moder »der, som du ved, i Reglen er den unyttigste og ubehageligste Skabning paa Jorden —«

»Det er sikkert ikke Umagen værd, Moder,« sagde Edith med et Blik over Skulderen, »at benytte disse Talemaader. Vi er ganske alene. Vi kender hinanden.«

Den rolige Foragt, der hvilte over hendes smukke Ansigt — en Foragt, der aabenbart ikke mindre gjaldt hende selv end dem — var saa skarp og dyb, at hendes Moders Skaberi, der dog var af en haardfør Konstitution, for Øjeblikket bøjede af for den.

»Min kære Pige,« begyndte hun igen.

»Ikke Kone endnu?« sagde Edith med et Smil.

»Hvor du dog er besynderlig i Dag min kære! Lad mig dog faa Lov til at sige, min Ven, at Major Bagstock har bragt den venligste Billet fra Mr. Dombey, der beder os spise Frokost hos ham i Morgen og køre til Warwick og Kenilworth. Vil du tage med, Edith?«

»Om jeg vil tage med!« gentog hun og blev meget rød og trak Vejret hurtigt, medens hun saa om paa sin Moder.

»Jeg vidste, du vilde, min egen,« bemærkede den sidste skødesløst. »Det er, som du bemærker, kun en Form at spørge. Her er Mr. Dombeys Brev, Edith.«

»Tak. Jeg ønsker ikke at læse det,« svarede hun.

»Maaske jeg da gjorde bedre i at svare selv,« sagde Mrs. Skewton, »skønt jeg havde tænkt at bede *dig* være min Sekretær, min Skat.« Da Edith hverken gjorde nogen Bevægelse eller svarede, bad Mrs. Skewton Majoren rulle det lille Bord nærmere og aabne Pulten paa det og tage Pen og Papir frem til hende; og alle disse smaa galante Tjenester udførte Majoren med den største Underdanighed og Hengivenhed.

»Din Hilsen vel, kære Edith?« sagde Mrs. Skewton og stansede ved Efterskriften med Pennen i Haanden.

»Hvad du vil, Moder,« svarede hun med den største Ligegyldighed uden at dreje Hovedet.

Mrs. Skewton skrev, hvad hun vilde, uden at søge at faa nærmere Besked, og rakte Brevet til Majoren, der modtog det som et dyrebart Hverv og demonstrativt lagde det ved sit Hjærte, men som længtes efter at faa det puttet i Bukselommen paa Grund af hans Vests Usikkerhed. Saa tog Majoren en meget formel og chevaleresk Afsked med begge Damerne, medens den ældste besvarede hans Farvel paa sin sædvanlige Maade, og den yngre, der sad ved Vinduet med bortvendt Ansigt og bøjede sit Hoved saa lidt, at det vilde have været en større Kompliment for Majoren, om hun havde ladet, som om han slet ikke eksisterede.

»Hvad det angaar, at hun skulde have forandret sig Sir,« tænkte Majoren paa Hjemvejen — det var en meget solhed Eftermiddag, som paa denne Ekspedition beordrede han den Indfødte til at gaa foran med den sædvanlige »lette Bagage« og gik selv i Skyggen af denne landflygtige Fyrste — »at hun skulde have forandret sig, Sir, og tæres hen og saa fremdeles, saa gaar det ikke i Major Bagstock. Ikke noget af den Slags Sir. Det gaar ikke med mig. Men at der er noget af en Splid imellem dem — eller en Kløft, som Moderen kalder det — for Pokker, Sir, det synes at være sandt nok. Og det er sært nok! Naa, Sir!« pustede Majoren, »Edith Granger og Dombey passer godt sammen; lad dem kæmpe det ud! Bagstock holder paa Vinderen!«

Da Majoren i sine Tankers Hede sagde disse sidste Ord højt, fik han den ulykkelige Indfødte til at stanse og vende sig om i den Tro, at det var ham, der blev talt til. I højeste Grad opbragt over denne Insubordination, gav Majoren sig øjeblikkelig (skønt han svulmede af Fryd over sin egen Tanke netop i dette Øjeblik) til at bore sin Stok ind mellem den Indfødtes Ribben, og paa denne Maade blev han ved med at muntre ham op paa hele Vejen til Hotellet.

Heller ikke var Majoren mindre opbragt, medens han klædte sig om til Middagen; og under denne Operation var den sorte Tjener Genstand for et Haglvejr af alle mulige Genstande, der i Størrelse varierede fra en Støvle til en Haarbørste, og forøvrigt indbefattede alt, hvad der kom indenfor hans Herres Rækkevidde. Thi Majoren pralede af, at han holdt den Indfødte under fuldkommen Eksersits og straffede den mindste Udskejelse fra den strænge Disciplin med en saadan Stroppetur. Læg dertil, at han holdt den Indfødte om sin Person som et Modpirringsmiddel mod Podagraen, og mod alle sine andre sjælelige og legemlige Hjemsøgelser — saa skulde man antage, at den Indfødte havde fortjent sin Løn — der forøvrigt ikke var stor.

Da Majoren tilsidst havde anvendt alle de Kastevaaben, han kunde naa, og havde kaldt den Indfødte ved saa mange nye Navne, at denne havde Grund til at undre sig over det engelske Sprogs vidunderlige Hjælpekilder, gik han nedenunder for at opmuntre »Dombey« og hans højre Haand.

Dombey var endnu ikke i Stuen, men den højre Haand var der, og hans Tandskatte var som sædvanlig til Majorens Disposition.

»Naa, Sir!« sagde Majoren. »Hvordan har De tilbragt Tiden, siden jeg var saa lykkelig at træffe Dem? Har De overhovedet været ude at spadsere?«

»Blot en Sviptur paa en halv Times Tid,« svarede Carker. »Vi har haft saa meget at gøre.«

»Forretninger, æh?« sagde Majoren.

»En Mængde Smaapilleri, vi var nødt til at gaa igennem,« svarede Carker. Men ved De hvad — det er noget ganske usædvanligt for mig, der er blevet opdraget i en Mistillidens Skole og i Reglen ikke er tilbøjelig til at være meddelsom,« sagde han i en fortryllende op-

rigtig Tone, — men jeg føler Lyst til at vise Dem Fortrolighed, Major Bagstock.«

»Det er mig en Ære,« svarede Majoren. »Det kan De ogsaa godt gøre.«

»Saa vil jeg sige Dem,« vedblev Carker, »at jeg ikke har fundet min Ven — *vor* Ven burde jeg snarere kalde ham —«

»Mener De Dombey, Sir?« udbrød Majoren. »Ser De mig, som her staar, Mr. Carker — J. B.?«

Han var baade tyk og blaa nok til, at man kunde se ham; og Mr. Carker tilkendegav, at han havde den Fornøjelse.

»Saa ser De en Mand, Sir, som vilde gaa gennem Ild og Vand for at tjene Dombey,« svarede Majoren.

Mr. Carker smilede og sagde, at det var han vis paa. »Naa, ser De altsaa, Major,« fortsatte han, »for at tage fat, hvor jeg slap — jeg har ikke fundet vor Ven saa opmærksom overfor Forretninger i Dag som sædvanlig.«

»Ikke?« bemærkede den henrykte Major.

»Jeg har fundet ham lidt adspredt og aandsfraværende,« sagde Carker.

»Ved Jupiter, Sir,« udbrød Majoren, »der er en Dame med i Spillet.«

»Jeg begynder sandelig at tro, at der virkelig er det,« svarede Carker. »Jeg tænkte, det maaske var Deres Spøg, da De syntes at hentyde til det; for jeg kender Jer Militære —.«

Majoren brød ud i sin Hestehoste og rystede paa sit Hoved og sine Skuldre, hvad der skulde sige saa meget som: »Naa ja! Vi *er* lystige Fugle, det kan ikke nægtes.« Derpaa greb han Mr. Carker ved Knaphullet og hviskede, med stirrende Øjne, i Øret paa ham, at hun var et Fruentimmer med ualmindelige Ynder, Sir; at hun var en ung Enke, Sir; at hun var af fin Familie, Sir; at Dombey var forelsket til op over Ørerne i hende, og at det vilde være et godt Parti paa begge Sider; for hun havde Skønhed, Blod og Talent, og Dombey havde Formue; og hvad mere kunde et Ægtepar have? Da Majoren hørte Mr. Dombeys Fodtrin udenfor, brød han kort af, idet han sagde, at Mr. Carker vilde faa hende at se i Morgen tidlig, saa kunde han selv dømme; og baade paa Grund af sin aandelige Ophidselse, og Anstrængelsen ved at sige alt dette i en hvæsende Hvisken, sad han gurglende og med Vand i Øjnene lige til Middagen blev rettet an.

Ligesom visse andre ædle Dyr viste Majoren sig fra sin fordelagtigste Side ved Fodringstiden. Ved denne Lejlighed straalede han fra den ene Bordende, understøttet af Mr. Dombeys mildere Glans ved den anden; medens Carker paa sin Side laante et af de to Lys sin Straale eller lod det gaa op i begge, som det nu traf sig.

Under det første Par Retter var Majoren i Reglen alvorlig; thi i Følge en hemmelig Generalordre samlede den Indfødte alle Saucer og Flakoner rundt om ham og gav ham en hel Del at bestille med at tage Propper ud og blande Indholdet paa sin Tallerken. Desuden havde den Indfødte paa et Anretterbord private Krydderier og Essenser staaende, hvormed Majoren daglig forbrændte sig selv — for ikke at tale om besynderlige Maskiner, ud af hvilke han sprøjtede ukendte Vædsker i, hvad Majoren drak. Men ved denne Lejlighed fandt Majoren, selv midt under alle disse Beskæftigelser, Tid til at være selskabelig; og hans Selskabelighed bestod i, at han med en overordentlig Snuhed fik Mr. Dombey til at røbe sin Sindstilstand for Mr. Carker.

»Dombey,« sagde Majoren, »De spiser ikke; hvad er der i Vejen?«

»Tak,« svarede denne Gentleman, »jeg har det meget godt; men jeg har ingen videre Appetit i Dag.«

»Men Dombey, hvad er der da blevet af den?« spurgte Majoren. »Hvor er den blevet af? De har ikke efterladt den hos Deres Venner, det tør *jeg* sværge paa, for jeg kan svare for, at *de* ingen havde til Lunch i Dag. Jeg kan i det mindste svare for en af dem, jeg vil ikke sige hvem.«

Saa blinkede Majoren til Carker og blev saa frygtelig snu, at hans mørke Tjener var nødt til uden Ordre at dunke

ham i Ryggen, ellers vilde han rimeligvis være forsvundet under Bordet.

Paa et senere Stadium af Middagen — det vil sige, da den Indfødte stod ved Majorens Side, rede til at lade den første Flaske Champagne springe — blev Majoren endnu mere snu.

»Fyld dette til Randen, din Slyngel,« sagde Majoren og rakte sit Glas frem. »Fyld ogsaa Mr. Carkers til Randen. Og Mr. Dombeys ligeledes. Ved Skt. Georg, mine Herrer,« sagde Majoren og blinkede til sin nye Ven, medens Mr. Dombey med pinlig Bevidsthed om, hvad han vilde sige, saa ned i sin Tallerken, »vi vil ofre dette Glas Vin til en Guddom, som Joe er stolt af at kende, og beundre i ydmyg og ærbødig Afstand. Edith,« sagde Majoren, »er hendes Navn; den englelige Edith!«

»For den englelige Edith!« udbrød den smilende Carker.

»Edith, ihvert Fald,« sagde Mr. Dombey.

Opvarternes Indtræden med nye Retter drev Majoren til endnu større Snuhed, men af alvorligere Støbning. »Thi skønt Joe Bagstock, naar vi er mellem os selv, blander Spøg og Alvor sammen om dette Emne,« sagde Majoren halvt afsides til Carker med Fingeren paa sine Læber, »saa holder han dette Navn altfor helligt til at give det til Pris for disse Fyre eller nogen som helst Fyr. Ikke et Ord, Sir, mens de er her.«

Dette var ærbødigt og passende af Majoren, og Mr. Dombey følte det klart. Skønt Mr. Dombey paa sin stive Maade blev forlegen over Majorens Hentydninger, havde han dog aabenbart intet at indvende mod den Slags Spøg, men søgte den snarere. Maaske havde Majoren været temmelig nær ved Sandheden, da han om Formiddagen havde gættet paa, at den store Mand, der var altfor stolt til ligefrem at raadføre sig med sin første Tjener om en saadan Sag, eller betro sig til ham, alligevel ønskede, at han skulde være ganske paa det rene med den. Hvordan dette nu end forholdt sig, saa saa han ofte paa Mr. Carker, medens Majoren lod sit lette Artilleri spille, og syntes at passe paa, hvilket Indtryk det gjorde paa ham.

Men da Majoren havde sikret sig en opmærksom Tilhører, og en Smiler, som ikke havde sin Mage i hele Verden — »kort sagt en Pokkers intelligent og behagelig Fyr,« som han ofte bagefter erklærede — vilde han ikke lade ham slippe med en Smule Snuhed, der kun vedrørte Mr. Dombey personlig. Da Dugen var taget bort, udfoldede Majoren en drastisk Evne til at fortælle Regimentshistorier og fyre Regimentsvittigheder af, hvilket han gjorde med en saa overdaadig Ødselhed, at Carker blev (eller lod som han blev) ganske udmattet af Latter og Beundring, medens Mr. Dombey saa til over sit stivede Halsbind, som var han Majorens Ejer eller en statelig Bjørnetrækker, der glædede sig over at se sin Bjørn danse godt.

Da Majoren var blevet hæs af Mad og Drikke og af at udfolde sine selskabelige Evner, til at han kunde gøre sig forstaaelig længere, satte de sig til Kaffen. Hvorpaa Majoren, tilsyneladende kun med ringe Haab om et bekræftende Svar, spurgte Disponenten Mr. Carker, om han spillede Piquet.

»Ja, jeg spiller en Smule Piquet,« sagde Mr. Carker.

»Tokodillo maaske?« sagde Majoren tøvende.

»Ja, jeg spiller ogsaa en Smule Tokodillo,« svarede Tandmanden.

»Carker spiller alle Spil, tror jeg,« sagde Mr. Dombey, idet han lagde sig paa en Sofa som en Træmand uden et Hængsel eller Led i sig; »og spiller dem godt.«

I Virkeligheden spillede han de to Spil til en saadan Fuldkommenhed, at Majoren blev forbavset og spurgte ham paa Lykke og Fromme, om han spillede Skak.

»Ja, jeg spiller en Smule Skak,« svarede Carker. »Jeg har somme Tider spillet og vundet et Parti uden at se paa Brættet.

»Guds Død, Sir,« sagde Majoren og

stirrede paa ham, »De er en Modsætning til Dombey, som ingen Ting spiller.«

»Aa ja, *han!*« svarede Disponenten. »Han har aldrig haft Grund til at lære den Slags smaa Kunster. For Mænd som mig er de somme Tider nyttige. Som for Øjeblikket, da de sætter mig i Stand til at skaffe Dem et Parti.«

Det var maaske kun den falske Mund, der var saa glat og saa vid; og dog syntes der under Ydmygheden og Beskedenheden i denne korte Bemærkning at lure noget som en Snerren; og et Øjeblik kunde man have tænkt, at de hvide Tænder var tilbøjelige til at bide den Haand, de krøb for. Men Majoren tænkte intet derved; og Mr. Dombey laa grundende med halvt lukkede Øjne under hele Spillet, der varede til Sengetid.

Da var Mr. Carker, skønt han havde vundet, steget højt i Majorens gode Omdømme, i den Grad, at da han forlod Majoren ved hans eget Værelse, før de gik i Seng, sendte Majoren som en speciel Opmærksomhed den Indfødte — der altid sov paa en Madras paa Gulvet ved sin Herres Dør — gennem Gangen for at lyse ham standsmæssigt til hans Værelse.

Der var en ubetydelig Plet paa Spejlet i Mr. Carkers Værelse, og maaske var dets Gengivelse falsk. Men det viste den Aften Billedet af en Mand, som i Aanden saa en Mængde Mennesker sove paa Gulvet ved hans Fødder, ligesom den stakkels Indfødte ved sin Herres Dør — en Mand, som balancerede frem imellem dem og saa ondskabsfuldt nok ned paa dem, men som ikke traadte paa noget opadvendt Ansigt — endnu.

Syv og tyvende Kapitel.

Dybere Skygger.

Disponenten Mr. Carker stod op med Lærken og gik ud i Sommerdagen. Hans Overvejelser — og han overvejede med sammentrukne Bryn, medens han gik — syntes knapt at svinge sig saa højt som Lærken eller at stige i den Retning; snarere holdt de sig tæt ved deres Rede paa Jorden og saa sig om blandt Støvet og Ormene. Men der var ikke en uset syngende Fugl i Luften, som var længere udenfor det menneskelige Øjes Rækkevidde end Mr. Carkers Tanker. Han havde sit Ansigt saa fuldkommen under Kontrol, at faa i tydelige Ord kunde sige mere om dets Udtryk, end at det smilede, eller at det grublede. Det grublede anspændt nu. Medens Lærken steg højere, sank han dybere ned i Tanker. Medens Lærken lod sin Melodi strømme klarere og stærkere, hensank han i alvorligere og dybere Tavshed. Da Lærken tilsidst kom hovedkulds ned med et overstrømmende Væld af Toner og dykkede ned tæt ved ham i den grønne Hvede, der krusedes i Morgenbrisen som en Flod, fo'r han op af sine Drømme og saa sig om med et pludseligt Smil, saa forekommende og blidt, som havde han haft utallige Iagttagere at formilde; heller ikke sank han tilbage, efter at han saaledes var vaagnet; men han opklarede sit Ansigt, som en, der betænker, at det ellers kunde slaa Rynker og løbe med Sladder; og saa gik han smilende videre, ligesom for at øve sig.

Maaske med en Tanke paa det første Indtryk, var Mr. Carker den Morgen meget omhyggeligt og sirligt klædt. Skønt altid meget pedantisk i sin Klædedragt, for at efterligne den store Mand,

han tjente, gik han dog ikke saa vidt i Stivhed som Mr. Dombey; baade maaske, fordi han vidste, at det vilde være latterligt, og fordi han derigennem fandt endnu et Middel til at vise, at han følte Forskellen og Afstanden imellem dem. Der var virkelig dem, der anførte ham som en skarp og paa ingen Maade smigrende Kommentar til hans iskolde Principal — men Verden er tilbøjelig til at udlægge alt paa det værste, og Mr. Carker var ikke ansvarlig for dens slette Tilbøjeligheder.

Ren og blomstrende — med et svagt rødmende Ansigt, der ligesom blegnede i Solen, og med sirlige Trin, der forhøjede Grønsværets Blødhed — vandrede Mr. Carker om paa Enge, ad grønne Stier, gennem Alléer, indtil det var paa Tiden at vende tilbage til Frokost. Mr. Carker gik ad en nærmere Vej tilbage, mens han luftede sine Tænder og sagde højt: »Nu hen at se Mrs. Dombey Nummer to!«

Han var kommet udenfor Byen og vendte tilbage til den ad en behagelig Vej, hvor der var dyb Skygge af løvrige Træer, og hvor der hist og her stod en enkelt Bænk for dem, der ønskede at hvile. Da det aldrig var noget stærkt besøgt Sted, og nu i den tidlige, stille Morgen saa ganske øde og ensomt ud, havde Mr. Carker det ganske for sig selv — eller troede, at han havde det. Derfor slentrede Mr. Carker — som det kan falde en ørkesløs Mand ind, naar han har tyve Minutter til at tilbagelægge en Strækning, der let kan tilbagelægges i ti — ud og ind mellem de svære Træstammer, foran den ene og bag ved den anden, flettende en Kæde af Fodtrin over den duggede Jord.

Men han opdagede, at han havde taget fejl, naar han antog, at der ingen var i Alléen, thi da han sagte drejede frem bag en mægtig Træstamme, hvis haarde Bark var knudret og foldet som Huden paa en Rhinoceros eller et andet beslægtet Uhyre fra før Syndflodens Tid, saa han uventet en Skikkelse sidde tæt ved paa en Bænk, som han netop vilde have slynget sin Kæde om.

Det var en elegant klædt og meget smuk Dame, hvis mørke, stolte Øjne var fæstet paa Jorden, og i hvem der rasede en eller anden Lidenskab eller Kamp. Thi mens hun sad dér og saa ned, bed hun i sin Underlæbe, hendes Barm hævede og sænkede sig, hendes Næsebor dirrede, hendes Hoved skælvede, harmfulde Taarer vædede hendes Kinder, og hun satte sin Fod imod Mosset, som vilde hun knuse det til Atomer. Og alligevel — netop som hans Blik opfangede alt dette, saa han denne selvsamme Dame rejse sig med et haanligt Udtryk af Lede og Træthed og vende sig bort, uden at hendes Ansigt eller Skikkelse udtrykte noget som helst andet end ligegyldig Skønhed og bydende Ringeagt.

En gammel vissen, hæslig Kvinde, hvis Dragt mindre mindede om en Taterske end om en af den blandede Race af Landstrygere, der flakker Landet rundt og tigger og stjæler, flikker Kedler og fletter Sivmaatter, skiftevis eller altsammen paa een Gang — havde ogsaa faaet Øje paa Damen; thi da hun rejste sig, kravlede denne anden Skikkelse, der tog sig saa besynderligt ud ved Siden af den første, op fra Jorden — ud af den, syntes det næsten — og traadte i Vejen for hende.

»Lad mig sige Dem Deres Skæbne, smukke Dame,« sagde den gamle Kvinde, gumlende med sine Kæber, som om Dødninghovedet under hendes gule Hud var utaalmodigt efter at komme ud.

»Den kan jeg sige mig selv,« lød Svaret.

»Ja, ja, smukke Dame; men ikke rigtigt. De spaaede den ikke rigtigt, medens De sad dér. Jeg saa Dem! Giv mig en Sølvmønt, smukke Dame, saa skal jeg sige Dem Sandheden om Deres Skæbne. Der er Rigdom i Deres Ansigt, smukke Dame.«

»Det ved jeg,« svarede Damen og gik stolt forbi hende med et mørkt Smil. »Det vidste jeg i Forvejen.«

»Hvad! De vil ikke give mig noget?« udbrød den gamle Kvinde. »De vil ikke give mig noget for at sige Dem Deres Skæbne, smukke Dame? Hvor meget vil

De da give mig for *ikke* at sige den? Giv mig noget, ellers raaber jeg den efter Dem!« skreg den gamle lidenskabeligt.

Mr. Carker, som Damen var ved at gaa forbi, trykkede sig ind til sit Træ, medens hun skraaede over til Stien, traadte saa frem, saa han mødte hende, tog sin Hat af, da hun gik forbi, og bød den gamle Kone holde Mund. Damen takkede ham for hans Mellemkomst ved en Bøjning med sit Hoved og gik sin Vej.

»Giv De mig saa noget, ellers raaber jeg den efter hende!« skreg den gamle Kvinde, idet hun kastede sine Arme i Vejret og trængte sig frem mod hans udstrakte Haand. »Eller hør,« tilføjede hun, idet hun pludselig sænkede Stemmen og saa alvorligt paa ham og for et Øjeblik syntes at glemme Genstanden for sin Forbitrelse, »giv mig noget, ellers raaber jeg den efter *Dem!*«

»Efter *mig*, gamle Mutter?« svarede Disponenten og stak sin Haand i Lommen.

»Ja,« sagde Fruentimmeret og blev ved at se forskende paa ham og rakte sin runkne Haand frem. »*Jeg* ved.«

»Hvad ved De?« spurgte Carker og kastede en Shilling til hende. »Ved De, hvem den smukke Dame er?«

Gumlende ligesom hin Sømandskone i gammel Tid, der havde Kastanjer i sit Skød, og skulende ligesom Heksen, der forgæves bad om nogle,*) samlede den gamle Kone Shillingen op; og gaaende baglæns ligesom en Krebs, eller som en Bunke Krebs — thi hendes Hænder, der skiftevis udvidede sig og trak sig sammen kunde godt have forestillet to Eksemplarer af denne Dyreart, og hendes krybende Ansigt en halv Snes andre — krøb hun sammen ved den aarede Rod af et gammelt Træ, tog en kort, sort Pibe frem af sin Hattepul, tændte den med en Fyrstik og satte sig tavs til at ryge, mens hun stirrede ufravendt paa den spørgende.

Mr. Carker lo og drejede sig om paa Hælen.

*) Shakespeare: Macbeth, I, 3.

»Godt!« sagde den gamle. »Eet Barn dødt, og eet Barn i Live; een Kone død, og een Kone under Vejs. Gaa og mød hende!«

Mod sin Vilje saa Disponenten sig om igen og blev staaende. Det gamle Kvindemenneske, som ikke havde taget sin Pibe ud af Munden og gumlede og mumlede, medens hun røg, som snakkede hun med en usynlig Fortrolig, pegede med sin Finger i den Retning, han skulde og lo.

»Hvad var det, De sagde, De Galehuslem?« spurgte han.

Konen mumlede og sladrede og røg og blev ved at pege frem for ham, men hun tav. Brummende et ingenlunde høfligt Farvel fortsatte Mr. Carker sin Gang; men da han drejede ud af Anlægget og saa sig tilbage over Skulderen, hen mod Roden af det gamle Træ, kunde han endnu se den pegende Finger, og syntes han hørte Fruentimmeret skrige: »Gaa og mød hende!«

Paa Hotellet saa han, at der var truffet Forberedelser til en udsøgt Frokost; og Mr. Dombey, Majoren og Frokosten ventede paa Damerne. Den personlige Sindsbeskaffenhed spiller uden Tvivl en stor Rolle under slige Forhold; men i dette Tilfælde triumferede Appetiten ganske over den ømme Lidenskab, eftersom Mr. Dombey var meget kold og fattet, medens Majoren rasede og regerede i en irriteret og ophidset Stemning. Omsider blev Døren slaaet op af den Indfødte, og — efter en Pavse, medens hun smægtede sig gennem Gangen — aabenbarede en meget blomstrende, men ikke videre ungdommelig Dame sig.

»Min kære Mr. Dombey,« sagde Damen. »Jeg er bange for, at vi er sent paa Færde, men Edith har allerede været ude at se efter et gunstigt Udsigtspunkt til at tage en Skitse fra, og har lade mig vente paa sig. De falskeste af Majorer,« sagde hun og rakte ham sin Lillefinger, »hvordan har De det?«

»Mrs. Skewton,« sagde Mr. Dombey, »maa jeg gøre min Ven Carker den Glæde —« (uden at vide det lagde Mr. Dombey et Eftertryk paa Ordet »Ven«,

som om han vilde sige: ikke i Virkeligheden; jeg tillader ham kun at føle sig beæret med denne Udmærkelse) — »at forestille ham for Dem. De har hørt mig omtale Mr. Carker.«

»Det er mig en stor Fornøjelse,« sagde Mrs. Skewton naadigt.

Det var naturligvis ogsaa Mr. Carker en stor Fornøjelse. Vilde han have været mere fornøjet paa Mr. Dombeys Vegne, hvis Mrs. Skewton, som han først antog, havde været den Edith, hvis Skaal de havde drukket om Aftenen.

»Men for Himlens Skyld, hvor er Edith?« udbrød Mrs. Skewton og saa sig om. »Endnu nede ved Døren for at give Withers Ordre om Indramningen af disse Tegninger! Min kære Mr. Dombey, vil De være saa god —«

Mr. Dombey var allerede gaaet for at se efter hende. Et Øjeblik efter vendte han tilbage, førende ved sin Arm den samme elegant klædte og meget smukke Dame, som Mr. Carker havde mødt under Træerne.

»Carker —« begyndte Mr. Dombey. Men deres Genkendelse af hinanden var saa aabenbar, at Mr. Dombey forbavset stansede.

»Jeg skylder denne Herre Tak,« sagde Edith med en majestætisk Bøjning af Hovedet, »fordi han har befriet mig for at blive plaget af en kedsommelig Tiggerske for et Øjeblik siden.«

»Jeg takker min gode Lykke,« sagde Mr. Carker med et dybt Buk, »fordi jeg har haft Lejlighed til at yde en, hvis Tjener jeg er stolt af at være, en saa ubetydelig Tjeneste.«

Da hendes Øjne et Nu hvilede paa ham og derpaa sænkede sig mod Gulvet, saa han i dets klare og forskende Blik en Mistanke om, at han ikke var kommet til i det Øjeblik, han lagde sig imellem, men at han hemmelig havde iagttaget hende allerede før. Medens han saa det, saa hun i *hans* Øjne, at hendes Mistanke ikke var uden Grund.

»Jeg maa virkelig sige,« udbrød Mrs. Skewton, som havde benyttet denne Lejlighed til at tage Mr. Carker i Øjesyn gennem sin Lorgnet og forvisset sig om (som hun læspede hørligt til Majoren) at han var lutter Hjærte. »Jeg maa virkelig sige, at dette er et af de mest fortryllende Sammentræf, jeg nogen Sinde har hørt Tale om. At tænke sig! Min kæreste Edith, der er saa aabenbart en Skæbne deri, at man næsten maa lægge sine Arme over Kors og sige ligesom disse ugudelige Tyrkere, at der er ingen anden, hvad er det nu, det hedder, end — hm — og denne her jeg husker ikke, hvad er hans Profet.«

Edith nedlod sig ikke til at korrigere dette ualmindelige Citat af Koranen, men Mr. Dombey ansaa det for nødvendigt at sige et Par høflige Ord.

»Det glæder mig i høj Grad,« sagde Mr. Dombey med kejtet Galanteri, »at en Herre, der er saa nær knyttet til mig som Carker, har haft den Ære og Lykke at kunne yde Mrs. Granger den mindste Tjeneste.« Mr. Dombey bukkede for hende. »Men det gør mig paa en Maade ondt, og gør mig virkelig misundelig paa Carker, at jeg ikke havde den Ære og Lykke selv.« Mr. Dombey bukkede igen. Edith var ubevægelig — en Krusning af hendes Læber fraregnet.

»Ved Gud, Sir,« udbrød Majoren, der ikke kunde tie længere ved Synet af Opvarteren, der var kommet for at melde, at der var rettet an, »jeg finder det højst mærkværdigt, at ingen kan have den Ære og Lykke at give alle den Slags Tiggere en Kugle gennem Hovedet uden at komme i Forlegenhed for det. Men her er en Arm til Mrs. Granger, hvis hun vil gøre J. B. den Ære at tage imod den; og den største Tjeneste Joe kan gøre Dem lige for Øjeblikket, Frue, er at føre Dem til Bords.«

Med disse Ord bød Majoren Edith sin Arm; Mr. Dombey gik i Forvejen med Mrs. Skewton; Mr. Carker gik bagest, smilende ad Selskabet.

»Det er mig en stor Glæde, Mr. Carker,« sagde Mrs. Skewton ved Frokosten efter endnu engang at set prøvende paa ham gennem sin Lorgnet, »at De har indrettet Deres Besøg saa heldigt, at De kan tage med os i Dag. Det er den mest fortryllende Udflugt!«

»Enhver Udflugt vilde være fortryllende i et saadant Selskab,« svarede Carker; »men jeg vil gerne tro, at den i sig selv er interessant.«

»Aa!« udbrød Mrs. Skewton med et lille halvkvalt Skrig af Henrykkelse. »Slottet er henrivende! — Minder om Middelalderen og alt det dér — som virkelig er saa udsøgt. Sværmer De ikke for Middelalderen, Mr. Carker?«

»Jo, det gør jeg rigtignok,« sagde Mr. Carker.

»Hvilke herlige Tider!« udbrød Kleopatra. »Saa fulde af Tro! Saa fulde af Kraft og Styrke! Saa maleriske! Saa langt fra det almindelige! Ak Gud! Hvis man blot vilde lade os beholde lidt mere af Tilværelsens Poesi i disse rædsomme Tider!«

Hele Tiden, medens Mrs. Skewton sagde dette, holdt hun skarpt Udkig med Mr. Dombey, som saa paa Edith — der hørte efter, men aldrig saa op.

»Vi er frygtelig virkelige, Mr. Carker,« sagde Mrs. Skewton. »Er vi ikke?«

Faa Mennesker havde mindre Grund til at beklage sig over deres Virkelighed end Kleopatra, der har saa meget falsk paa sig, som det paa nogen Maade var muligt at anvende til Sammensætningen af en med en virkelig, personlig Tilværelse. Men Mr. Carker beklagede ikke desto mindre vor Virkelighed og var enig i, at vi blev meget mishandlede i den Retning.

»Der er Malerier paa Slottet — ganske guddommelige!« sagde Kleopatra. »Jeg haaber, De sværmer for Malerier?«

»Jeg forsikrer Dem, Mrs. Skewton,« sagde Mr. Dombey som en højtidelig Opmuntring til sin Disponent, »at Carker har meget god Forstand paa Malerier, ligefrem en medfødt Evne til at vurdere dem. Han er en meget respektabel Kunstner selv. Jeg er vis paa, at han vil blive henrykt over Mrs. Grangers Smag og Dygtighed.«

»For Pokker, Sir!« udbrød Major Bagstock, »min Mening er, at De er Mr. Carker den beundringsværdige og kan alting.«

»Aa!« smilede Carker ydmygt, »De er altfor sangvinsk, Major Bagstock. Jeg kan meget lidt. Men Mr. Dombey er saa højmodig i sin Bedømmelse af alle de smaa Fuldkommenheder, som en Mand i min Stilling næsten er nødt til at erhverve sig, og som han selv, i sin vidt forskellige Sfære, er saa højt hævet over, at —« Mr. Carker trak paa Skulderen som for at frabede sig videre Lovtaler og sagde ikke mere.

I al denne Tid hævede Edith ikke een Gang sine Øjne uden for at se paa sin Moder, naar denne Dames brændende Aand slog ud i Ord. Men da Carker tav, saa hun et Øjeblik paa Mr. Dombey. Kun et Øjeblik, men med et flygtigt Glimt i sit Ansigt af haanlig Forundring, som een Iagttager saa, medens han sad og smilede Bordet rundt.

Mr. Dombey fangede de mørke Øjenvipper, just som de sænkede sig, og greb Lejligheden til at stanse dem.

»De har vel uheldigvis ofte været i Warwick?« sagde Mr. Dombey.

»Flere Gange.«

»Saa er jeg bange for, at Besøget vil blive kedeligt for Dem.«

»Aa nej, aldeles ikke.«

»Nej, du er ligesom din Fætter Feenix, kære Edith,« sagde Mrs. Skewton. »Han har været paa Warwick Castle et halvt hundrede Gange, men hvis han kom til Leamington i Morgen — gid han gjorde, den Engel! — saa vilde han alligevel gøre sit een og halvtredssindstyvende Besøg næste Dag.«

»Vi er alle Enthusiaster, Moder, ikke?« sagde Edith med et koldt Smil.

»Alt for meget, maaske, for vor Freds Skyld, kære,« svarede hendes Moder. »Men vi vil ikke beklage os. Vore egne Følelser er vor Belønning. Selv om, som din Fætter Feenix siger, Sværdet opslider — hvad er det nu, den hedder —«

»Skeden, maaske, Moder,« sagde Edith.

»Netop — — lidt for hurtigt, saa er det, fordi det er blankt og skinnende, ved du nok, min egen Ven.«

Mrs. Skewton drog et sagte Suk, formodentlig for at kaste Skygge over den

Trædolk, hvortil hendes modtagelige Barn udgjorde Skeden; saa lagde hun Hovedet paa den ene Side, paa Kleopatramaner, og saa med tankefuld Ømhed paa sit elskede Barn.

Edith havde vendt sit Ansigt om mod Mr. Dombey straks, da han henvendte sig til hende, og var blevet siddende i denne Stilling, medens hun talte til sin Moder, og medens hendes Moder talte til hende, som var hun rede med sin Opmærksomhed, hvis han havde mere at sige. Der var i den Maade, hvorpaa hun udviste denne simple Høflighed noget næsten udfordrende, der fik den til at se ud, som ydede hun den af Tvang, eller som en Handel, hvori hun modstræbende deltog; og atter gik intet tabt for den samme Iagttager, der sad og smilede Bordet rundt. Det bragte ham til at tænke paa hende, som han først havde set hende, da hun havde troet sig ene mellem Træerne.

Da Mr. Dombey ikke havde mere at sige, foreslog han — da Frokosten nu var endt, og Majoren stoppet ligesom en Boa constrictor — at de skulde tage af Sted. I en ventende Kaleche tog de to Damer, Majoren og han selv Plads; den Indfødte og den gustne Page satte sig op paa Bukken, Mr. Towlinson lod de blive hjemme, og Mr. Carker dannede Bagtroppen til Hest.

Mr. Carker fulgte Vognen i en hundrede Alens Afstand og holdt under hele Turen Øje med den, som om han virkelig var en Kat, og dens Passagerer Mus. Enten han saa til den ene Side af Vejen eller den anden — ud over det fjærne Landskab med dets bølgende Højder, dets Vejrmøller, dets Korn, Græs og Bønnemarker, dets vilde Blomster, Avlsgaarde, og Høhæs og Kirkespiret over Trætoppene — eller op i den sollyse Luft, hvor Sommerfugle legede om hans Hoved, og Fuglene sang af deres fulde Bryst — eller nedad, hvor Grenenes Skygger flettede sig sammen og dannede et sitrende Tæppe over Vejen — eller fremad, hvor Træerne hvælvede sig som Kirkebuer over Vejen, medens et dæmpet Lys faldt ind mellem Løvet — altid hvilede en Krog af hans Øjne paa Mr. Dombeys stive Hoved, der var vendt imod ham og Hattefjeren, der sænkede sig saa skødesløst og haanligt imellem dem — omtrent som han havde set de stolte Øjelaag sænke sig, ikke mindst naar Ansigtet mødte det, som det nu sad lige overfor. Een Gang, og kun een Gang, slap hans paapassende Blik disse Genstande, og det var, da et Spring over et lavt Hegn og en Galop tværs over en Mark satte ham i Stand til at komme forud for Vognen og ved Rejsens Ende staa parat til at hjælpe Damerne ud. Da, og kun da, mødte han et Øjeblik i hendes første Overraskelse hendes Blik; men da han rørte ved hende, idet han hjalp hende ud, med sin bløde, hvide Haand, oversaa det ham ganske som før.

Mrs. Skewton var opsat paa at tage Mr. Carker under sine Vinger og vise ham Slottets Skønheder. Hun var fast besluttet paa at have hans Arm — og Majorens med. Det vilde gøre denne uforbederlig Skabning — som var den mest barbariske Vantro, hvad Poesien angik — godt at være i et saadant Selskab. Denne rent tilfældige Ordning gav Mr. Dombey Frihed til at følges med Edith, og det gjorde han — med ridderlig Højtidelighed førte han hende gennem Værelserne foran de andre.

»Disse allerkæreste, svundne Tider, Mr. Carker,« sagde Kleopatra, »med deres henrivende Fæstninger, og deres yndige gamle Fangehuller, og deres henrivende Torturkamre, og deres romantiske Hævngerninger, og deres maleriske Angreb og Belejringer og alt, hvad der gør Livet i Sandhed fortryllende! Hvor vi er frygtelig vanslægtede!«

»Ja, vi er gaaet tilbage i en beklagelig Grad,« sagde Mr. Carker.

Det ejendommelige ved deres Samtale var, at Mrs. Skewton, til Trods for sin Begejstring, og Mr. Carker, til Trods for sin Imødekommenhed, begge ivrigt iagttog Mr. Dombey og Edith. Trods alt deres Konversationstalent talte de noget adspredt, og følgelig paa Maa og Faa.

»Vi har bogstavelig ingen Tro mere,«

sagde Mrs. Skewton og spidsede sit runkne Øre; thi Mr. Dombey var ved at sige noget til Edith. »Vi har ingen Tro mere paa de kære gamle Baroner, der var de mest henrivende Skabninger — eller paa de kære gamle Præster, der var de mest krigerske Mennesker, ja ikke engang paa den lunefulde Dronning Elisabeths Dage, hende paa Væggen dér, og de var dog saa ubeskrivelig gyldne! Den søde Skabning! Hun var lutter Hjærte! Og hendes fortryllende Fader! Jeg haaber, De sværmer for Henrik den Ottende!«

»Jeg beundrer ham i høj Grad,« sagde Carker.

»Saa barsk, ikke sandt?« udbrød Mrs. Skewton. »Saa buldrende! Saa ægte engelsk. Og hvor tager han sig ikke ud paa Billedet dér, med de yndige smaa, spejdende Øjne og den venlige Hage!«

»Ja, Frue,« sagde Carker og stansede pludselig. »Men siden vi taler om Maleriet, saa se paa den Komposition dér! Hvilket Galleri i Verden kan fremvise et Sidestykke til den?«

Medens den smilende Herre talte saaledes, pegede han gennem en Dør ind i et andet Værelse, hvor Mr. Dombey og Edith stod alene midt paa Gulvet.

De vekslede ikke et Ord eller et Blik. Som de stod dér sammen, Arm i Arm, saa de ud til at være længere adskilte, end om der havde rullet Have imellem dem. Der var en Forskel selv paa deres Stolthed, som fjærnede dem længere fra hinanden, end om den ene havde været den stolteste og den anden den ydmygste af alle dødelige. Han selvbevidst, ubøjelig, pedantisk, stræng. Hun i ualmindelig Grad yndig og yndefuld, men fuldkommen ligegyldig overfor sig selv og ham og alt omkring hende, og haanende sine egne tiltrækkende Egenskaber med sin hovmodige Pande og Læbe, som om de var et Skilt eller et Liberi, hun hadede. Saa daarligt passede de sammen, og saa modsatte var de hinanden, og dog tvungne og kædede til hinanden med en Lænke, som Modgang og Ulykke havde smeddet, at man godt i sin Fantasi kunde have forestillet sig, at Malerierne paa Væggen rundt om dem studsede over denne unaturlige Forbindelse og iagttog dem med deres mangfoldige Udtryk. Barske Riddere og Krigere saa skulende paa dem. En Gejstlig hævede sin Haand og forbandede den Bespottelse, det var, at et saadant Par traadte frem for Guds Alter. Stille Vande paa Landskaber, i hvis Dybder Solen afspejlede sig, spurgte, om ikke Drukning stod tilbage, hvis der ikke var bedre Midler til at undslippe? Ruiner skreg: »Se her, og se, hvad vi er blevet til i vor Formæling med den fremmedartede Tid!« Dyr, der af Naturen var hinandens Fjender, sønderrev hinanden for at give dem en Lære. Amoriner og Eroter tog forskrækkede Flugten, og Martyrdommen rummede ingen saadan Pinsel i sin malede Lidelseshistorie.

Ikke desto mindre var Mrs. Skewton saa fortryllet af det Syn, Mr. Carker henledte hendes Opmærksomhed paa, at hun ikke kunde lade være med halvhøjt at sige, hvor yndigt, hvor fuldt af Sjæl det var! Edith hørte det, saa sig tilbage og blev purpurrød af Harme helt op til Haaret.

»Min kære Edith har opdaget, at jeg beundrer hende!« sagde Kleopatra og klappede hende næsten frygtsomt paa Ryggen med sin Parasol. »Min søde Skat!«

Atter saa Mr. Carker den Kamp, han saa uventet var blevet Vidne til under Træerne. Atter saa han den hovmodige Sløvhed og Ligegyldighed faa Overtaget og skjule den som en Sky.

Hun hævede ikke sine Øjne imod ham; men med en ubetydelig, bydende Bevægelse af dem syntes hun at befale sin Moder at komme hen til hende. Mrs. Skewton ansaa der for rigtigst at forstaa Vinket og nærmede sig hurtigt med sine to Kavalerer, og fra det Øjeblik holdt hun sig i Nærheden af sin Datter.

Da Mr. Carker nu ikke havde noget, der kunde bortlede hans Opmærksomhed, begyndte han at drøfte Malerierne, udvælge de bedste og gøre Mr. Dombey opmærksom paa dem — idet han talte

med sin sædvanlige fortrolige Anerkendelse af Mr. Dombeys Storhed og viste ham sin Hyldest ved at indstille hans Kikkert for ham eller finde det rigtige Sted i hans Katalog, holde hans Stok eller lignende. I Virkeligheden skyldtes denne Tjenestevillighed ikke saa meget Mr. Carker som Mr. Dombey selv, der var tilbøjelig til at hævde sit Høvdingskab ved at sige med tilbagetrængt Myndighed og i en — af ham at være — let Tone: »Aa Carker, vilde De være saa god at hjælpe mig!« — hvilket den smilende Gentleman altid gjorde med Fornøjelse.

De gik Malerisamlingen igennem, Murene, Vagttaarnet og saa fremdeles, og da de stadig kun var det samme lille Selskab, og Majoren, der blev søvnig saa længe Fordøjelsesprocessen varede, foretrak at holde sig i Skyggen, blev Mr. Carker meddelsom og elskværdig. I Begyndelsen henvendte han sig overvejende til Mrs. Skewton; men da denne følsomme Dame efter et Kvarters Forløb blev saa begejstret over Kunstværkerne, at hun ikke kunde gøre andet end gabe (de var i højeste Grad inspirerende, bemærkede hun, som en Forklaring af disse Tegn paa Henrykkelse) overførte han sine Opmærksomheder paa Mr. Dombey. Mr. Dombey sagde ikke stort, uden af og til et »Meget sandt, Carker,« eller »Nej virkelig, Carker?« men han opmuntrede i Tavshed Carker til at fortsætte, og indvendig bifaldt han i høj Grad hans Opførsel — idet han ansaa det for rigtigt, at en talte, og tænkte at hans Bemærkninger, der saa at sige var en Gren af Hovedetablissementet, maaske kunde more Mrs. Granger. Mr. Carker, der var ualmindelig kløgtig, tog sig aldrig den Frihed at henvende sig direkte til denne Dame; men hun syntes at høre efter, skønt hun aldrig saa paa ham; og et Par Gange, da han særlig fremhævede den for hans ejendommelige Ydmyghed, listede Tusmørkesmilet sig hen over hendes Ansigt, ikke som et Lys, men som en dyb, sort Skygge.

Da Warwick Castle omsider var saa temmelig udtømt, og da Majoren var det i høj Grad — for ikke at tale om Mrs. Skewton, hvis ejendommelige Glædesudbrud virkelig var blevet meget hyppige — blev der atter lagt Beslag paa Vognen, og de kørte til flere beundrede Udsigtspunkter i Nabolaget. Ved et af disse bemærkede Mr. Dombey højtideligt, at en Skitse, om end nok saa lille, fra Mrs. Grangers skønne Haand vilde være ham et Minde om denne behagelige Dag — skønt han sikkert ikke behøvede nogen kunstnerisk Erindring om den (her afleverede Mr. Dombey atter et af sine Buk), da den altid vilde være ham dyrebar. Da Withers den magre havde Ediths Skitsebog under Armen, befalede Mrs. Skewton ham øjeblikkelig at udlevere den, og Vognen stansede, for at Edith kunde udføre Tegningen, som Mr. Dombey vilde gemme mellem sine Skatte.

»Men jeg er bange for, jeg gør Dem altfor megen Ulejlighed,« sagde Mr. Dombey.

»Paa ingen Maade. Hvor ønsker De den taget fra?« svarede hun og vendte sig imod ham med den samme fremtvungne Opmærksomhed som før.

Med et nyt Buk, der fik Stivelsen i hans Halsbind til at knage, bad Mr. Dombey om at maatte overlade dette til Kunstneren.

»Jeg saa hellere, at De valgte selv,« sagde Edith.

»Saa kunde vi maaske sige herfra,« sagde Mr. Dombey. »Det synes mig at være et godt Sted til dette Øjemed, eller — hvad mener *De*, Carker?«

Lidt fra dem, i Forgrunden, stod der tilfældigt en Gruppe Træer, ikke ulig den, hvorunder Mr. Carker om Morgenen havde spundet sin Kæde af Fodtrin, og under det ene Træ en Bænk, saa at det hele i det væsentligste lignede det Sted, hvor hans Kæde var blevet afbrudt.

»Turde jeg vove at gøre Mrs. Granger opmærksom paa?« sagde Carker, »at det er et interessant — næsten ejendommeligt Udsigtspunkt?«

Hun fulgte Retningen af hans Ridepisk med sine Øjne og hævede dem hur-

tigt til hans Ansigt. Det var det andet Blik, de havde vekslet, uden de blev præsenteret for hinanden, og det vilde have været ganske som det første, hvis dets Udtryk ikke havde været tydeligere.

»Vilde De synes om det?« sagde Edith til Mr. Dombey.

»Jeg vilde være henrykt,« sagde Mr. Dombey til Edith.

Vognen blev derefter kørt hen til det Sted, hvor Mr. Dombey skulde være henrykt; og uden at rejse sig fra sit Sæde aabnede Edith sin Skitsebog med sin sædvanlige stolte Ligegyldighed og begyndte at tegne.

»Alle mine Blyanter er uden Spids,« sagde hun, idet hun stansede og saa dem efter.

»Maa jeg,« sagde Mr. Dombey. »Eller Carker kan gøre det bedre, da han forstaar sig paa den Slags Ting. Carker, vær saa god at gøre disse Blyanter i Stand for Mrs. Granger.«

Mr. Carker red tæt hen til Vogndøren paa den Side, hvor Mrs. Granger sad, lod Tømmen falde ned over sin Hests Hals, tog Blyanterne af hendes Haand med et Smil og et Buk og spidsede dem, roligt siddende i Sadlen. Da han var færdig, bad han om Lov til at holde dem og række hende dem, efterhaanden som hun havde Brug for dem; og saaledes blev Mr. Carker holdende ved hendes Side og saa paa Tegningen, mens hun udarbejdede den, med mange Lovtaler over hendes ualmindelige Dygtighed — især i Træer. Mr. Dombey stod imidlertid ret op og ned i Vognen som et højst respektabelt Spøgelse, medens Kleopatra og Majoren fjasede, som var de to gamle Duer.

»Er De tilfreds med den, eller skal jeg udføre den lidt mere?« sagde Edith og viste Mr. Dombey Tegningen.

Mr. Dombey bad hende ikke røre mere ved den; den var Fuldkommenheden selv.

»Det er ganske ualmindeligt,« sagde Carker og viste sine røde Gummer til dens Pris. »Jeg var ikke forberedt paa noget saa smukt, og tilmed saa usædvanligt.«

Dette kunde lige saa vel anvendes paa Tegneren som paa Tegningen; men Mr. Carkers Væsen var Aabenheden selv — ikke alene Munden, men hans hele Aand. Og det vedblev det at være, medens Tegningen blev lagt til Side til Mr. Dombey, og medens Tegnematerialerne blev lagt til Side, saa rakte han hende Blyanterne (som hun modtog med en kølig Tak for hans Hjælp, men uden et Blik), strammede Tøjlerne, rykkede tilbage og red bag efter Vognen igen.

Tænkende maaske, medens han red, at selv denne Smule Skitse var blevet udarbejdet og overrakt til dens Ejer, som var den blevet købt og solgt. Tænkende maaske, at skønt hun saa villig havde opfyldt hans Anmodning, havde hendes hovmodige Ansigt, naar det bøjede sig over Tegningen eller betragtede de fjærne Genstande, hun gengav, været en stolt Kvindes Ansigt, naar hun er blevet indviklet i en smudsig og ynkelig Forretning. Tænkende — maaske — paa slige Ting; men ganske sikkert smilende og — medens han syntes at se sig frit om og nyde Luften og Bevægelsen — stadig holdende skarpt Udkig med Vognen med en Krog af sit Øje.

En Vandring rundt mellem Kenilworths genfærdsrige Ruiner, og flere Udflugter til flere Udsigtspunkter — af hvilke Edith, hvad Mrs. Skewton mindede Mr. Dombey om, allerede havde tegnet de fleste, som han vel havde set, da han gennembladede hendes Skitser — saa var Dagens Udflugt til Ende. Mrs. Skewton og Edith blev kørt til deres Bolig; Mr. Carker blev af Kleopatra naadigt indbudt til at komme igen om Aftenen sammen med Mr. Dombey og Majoren for at høre Edith spille; og de tre Herrer vendte tilbage til deres Hotel for at spise til Middag.

Middagen svarede til Gaardsdagens, undtagen at Majoren var fire og tyve Timer mere triumferende og mindre hemmelighedsfuld. Ediths Skaal blev atter drukket. Mr. Dombey blev atter bragt i en behagelig Forlegenhed. Og Mr. Carker var fuld af Interesse og Bifald.

Der var ingen andre Gæster hos Mrs. Skewton. Ediths Tegninger laa spredt rundt i Værelset, lidt rigeligere end sædvanligt, maaske; og Withers, den gustne Page, bød lidt stærkere Te omkring. Harpen var der; Pianoet var der; og Edith sang og spillede. Men selv Musiken blev saa at sige ydet af Edith paa Mr. Dombeys Bestilling paa den samme lidet imødekommende Maade. For Eksempel saaledes:

»Kæreste Edith,« sagde Mrs. Skewton en halv Time efter Te. »Mr. Dombey er ved at dø af Længsel efter at høre dig, ved jeg.«

»Saa er Mr. Dombey endnu levende nok til at tale for sig selv, Moder.«

»Jeg vil være Dem umaadelig taknemlig,« sagde Mr. Dombey.

»Hvad ønsker De?«

»Klaver?« sagde Mr. Dombey tøvende.

»Hvad De behager. De behøver kun at vælge.«

Følgelig begyndte hun med Klaveret. Det gik ligesaa med Harpen, ligesaa med Sangen, ligesaa med Valget af de Stykker, hun spillede eller sang. En saa kold og tvungen, og alligevel hurtig og ubetinget Indvilgen i hans Ønsker, men ikke i nogen andens, var tilstrækkelig mærkelig til at gennemtrænge alle Piquetens Mysterier og tildrage sig Mr. Carkers skarpe Opmærksomhed. Han var heller ikke blind for den Kendsgerning, at Mr. Dombey var øjensynlig stolt af sin Magt og holdt af at vise den.

Ikke desto mindre spillede Mr. Carker saa godt — et Par Spil med Majoren, og et Par med Kleopatra, hvis Øjnes Aarvaagenhed overfor Mr. Dombey og Edith ingen Lods kunde have overgaaet — at han endog yderligere skaffede sig denne Dames Bevaagenhed; og da han ved Afskeden beklagede, at han vilde blive nødt til at vende tilbage til London den næste Morgen, udtalte Kleopatra det Haab, at det langt fra var sidste Gang, de mødtes, da man ikke hver Dag stødte paa en saadan Overensstemmelse i Følelser.

»Jeg haaber det samme,« sagde Mr. Carker med et betydningsfuldt Blik hen paa Parret, medens han trak sig tilbage mod Døren efter Majoren. »Jeg tror det.«

Mr. Dombey, som havde taget en majestætisk Afsked med Edith, bøjede sig — eller gjorde en Tilnærmelse til at bøje sig — over Kleopatras Leje og sagde med dæmpet Stemme:

»Jeg har udbedt mig Mrs. Grangers Tilladelse til at aflægge hende et Besøg i Morgen Formiddag — i en bestemt Hensigt — og hun har fastsat Tiden til Klokken elleve. Tør jeg haabe at have den Fornøjelse bagefter at træffe Dem hjemme, Frue?«

Kleopatra blev saa forvirret og bevæget ved at høre denne naturligvis uforstaaelige Tale, at hun kun kunde lukke sine Øjne og ryste paa Hovedet og give Mr. Dombey sin Haand, som Mr. Dombey lod falde, da han ikke var ganske klar over, hvad han skulde gøre med den.

»Kom nu Dombey!« sagde Majoren og stak Hovedet ind ad Døren. »For Pokker, Sir, gamle Joe har stor Lyst til at døbe Hotel Royal om til »De tre muntre Pebersvende« til Ære for os og Carker.« Med disse Ord dunkede Majoren Mr. Dombey i Ryggen, blinkede over hans Skulder til Damerne, medens Blodet i en frygtelig Grad steg ham til Hovedet, og trak ham ud med sig.

Mrs. Skewton hvilte paa sin Sofa, og Edith sad tavs henne ved sin Harpe. Moderen legede med sin Vifte og saa mere end een Gang stjaalent hen paa Datteren, men denne sad mørkt grublende med nedslagne Øjne og lod sig ikke forstyrre.

Saaledes blev de siddende længe uden at tale et Ord, indtil Mrs. Skewtons Pige viste sig som sædvanlig for saa smaat at gøre hende i Stand til Natten. Om Natten burde denne Pige snarere have været en Benrad med Le og Timeglas end et Fruentimmer; thi hendes Berøring var ligesom Dødens. Den malede Genstand skrumpede sammen under hendes Hænder; Figuren svandt ind, Haaret faldt af, de hvælvede mørke Øjenbryn forvandledes til spredte graa Totter; Læberne blev blege og runkne,

Huden blev liggusten og slap; en gammel medtaget, gul, nikkende Kvinde med røde Øjne var alt, hvad der blev tilbage af Kleopatra — indsvøbt som en slusket Bylt i en fedtet Flonels Natkjole.

Selv Stemmen var forandret, da de atter var alene, og den talte til Edith.

»Hvorfor fortæller du mig ikke,« sagde den skarpt, »at han kommer her i Morgen efter Aftale?«

»Fordi du ved det, *Moder,*« svarede Edith.

Hvilket spottende Eftertryk lagde hun ikke paa dette ene Ord!

»Du ved, at han har købt mig,« vedblev hun. »Eller at han vil gøre det i Morgen. Han har taget sin Vare i Øjesyn; han har vist den frem for sin Ven; han er endog temmelig stolt af den; han tænker, at den vil passe ham og kan faas tilstrækkelig billigt; og han vil købe den i Morgen. Gode Gud, at jeg skal opleve dette og føle det!«

Sammentrængt i eet smukt Ansigt hundrede lidenskabelige og stolte Kvinders bevidste Selvfornedrelse og brændende Harme; det var det, som her skjulte sig med to hvide, skælvende Arme.

»Hvad mener du?« svarede Moderen vredt. »Har du ikke fra Barn af —«

»Barn!« sagde Edith og saa paa hende. »Hvornaar har jeg været et Barn! Hvilken Barndom lod du mig nogen Sinde have? Jeg var en Kvinde — en listig, beregnende Kvinde, der var til Fals og lagde Snarer for Mænd — før jeg kendte mig selv eller dig eller blot forstod det lave og usle Formaal for de nye Maader, jeg lærte at stille mig selv til Skue paa. Du fødte en voksen Kvinde. Se paa hende. Hun viser sig i Aften i sin fulde Pragt.«

Og medens hun talte huggede hun Haanden mod sit smukke Bryst, som om hun vilde have slaaet sig selv i Gulvet.

»Se paa mig,« sagde hun, »som aldrig har vidst, hvad det vil sige at have et retskaffent Hjærte at elske. Se paa mig, der, mens Børnene legede, blev oplært til at intrigere og spinde Rænker, og som, medens jeg var ung af Aar — og gammel af Beregning — blev gift med en, jeg ikke følte andet end Ligegyldighed for. Se paa mig, hvem han efterlod som Enke, han der døde før han havde faaet sin Arv — en Straffedom over dig! Vel fortjent! — og sig mig saa, hvordan mit Liv har været i disse ti Aar!«

»Vi har gjort alle mulige Anstrængelser for at sikre dig en god Stilling,« svarede hendes Moder. »Det har været vort Liv. Og nu har du opnaaet den.«

»Der er ikke en Slave paa et Torv, ikke en Hest paa et Marked, der er blevet vist frem og budt til og undersøgt og stillet paa Parade, *Moder,* som jeg er blevet det i disse ti skammelige Aar,« udbrød Edith med brændende Pande og det samme bitre Eftertryk paa dette ene Ord. »Er det ikke saa? Er jeg ikke blevet til et Ordsprog for alle Slags Mænd? Har ikke Taaber, Vellystninge, Drenge, forlibte Oldinge rendt efter mig og forkastet mig en efter en og gjort sig usynlige, fordi du var for tydelig trods al din Snedighed — ja, og for sand, trods al din Falskhed — indtil vi næsten er blevet berygtede? Har jeg ikke fundet mig i at blive set paa og følt paa over det halve England? Er jeg ikke blevet falbudt og solgt her og der, indtil jeg har mistet det sidste Gran af Selvagtelse og føler Lede ved mig selv? Har ikke det været min Barndom? Jeg har ingen haft før. Af alle mit Livs Aftener skal du mindst vælge denne til at fortælle mig, at jeg har haft det!«

»Du kunde være blevet godt gift mindst tyve Gange, Edith,« sagde hendes Moder, »hvis du havde givet tilstrækkelig Opmuntring.«

»Nej! Den, der tager mig, Udskud som jeg er og fortjener at være,« svarede hun med hævet Hoved, skælvende i sin Undseelses og Stoltheds Vælde, »skal tage mig, som denne Mand gør det, uden at jeg gør nogen Kunster for at narre ham til det. Han ser mig paa Auktionen, og han anser det for fordelagtigt at købe mig. Lad ham det! Da han kom for at se paa mig — maaske for at byde paa mig — forlangte han at se Listen over mine Fuldkommenheder. Jeg

gav ham den. Naar han vil have mig til at vise en af dem, for at retfærdiggøre hans Køb overfor hans Folk, forlanger jeg, at han skal sige, hvad han vil have, og saa viser jeg det. Mere vil jeg ikke gøre. Han slutter Handelen af sin egen frie Vilje, med Bevidsthed om Varens Værd og sine Penges Magt; og jeg haaber, den aldrig vil skuffe ham. *Jeg* har ikke trængt mig ind paa ham med mine Vare; heller ikke har du det, saa vidt jeg har været i Stand til at hindre det.«

»Du taler besynderligt i Aften, Edith, til din egen Moder.«

»Det synes jeg ogsaa; besynderligere for mig end for dig,« sagde Edith. »Men min Opdragelse er gjort færdig for længe siden. Jeg er for gammel nu, og er lidt efter lidt sunken for dybt, til at slaa ind paa en ny Bane eller stanse dig paa din eller hjælpe mig selv. Kimen til alt det, der renser en Kvindes Bryst og gør det sandt og godt, har aldrig rørt sig i mit, og jeg har intet andet til at holde mig oppe, naar jeg foragter mig selv.« Der havde været en rørende Sørgmodighed i hendes Stemme, men den var forsvundet, da hun fortsatte: »Altsaa, da vi er fornemme og fattige, er jeg tilfreds med at vi bliver rige paa denne Maade; alt hvad jeg siger er, at jeg har holdt fast ved den eneste Beslutning, jeg har haft Kraft til at fatte — jeg havde nær sagt Evne, Moder, med dig ved min Side — og jeg har ikke fristet denne Mand.«

»Denne Mand! Du taler, som om du hadede ham.«

»Og du troede vel jeg elskede ham?« svarede hun og stansede paa sin Vandring hen over Gulvet og saa tilbage. »Skal jeg sige dig,« vedblev hun med Øjnene fæstet paa sin Moder, »hvem der allerede kender os ud og ind og kan læse alle vore Tanker, og over for hvem jeg endogsaa har mindre Selvagtelse og Tillid end overfor mit eget indre Jeg, i den Grad er jeg fornedret ved hans blotte Kendskab til mig?«

»Jeg antager,« svarede hendes Moder koldt, »at dette er et Angreb paa den stakkels, ulykkelige, hvad er det nu han hedder — Mr. Carker! Din Mangel paa Selvagtelse og Tillid overfor denne Person (hvem jeg finder meget behagelig) vil efter al Sandsynlighed neppe faa stor Indflydelse paa din Stilling. Hvorfor ser du saa stift paa mig? Er du syg?«

Edith sænkede pludselig sit Ansigt, som var det blevet stukket, og medens hun trykkede sine Hænder imod det, sneg en frygtelig Skælven sig over hele hendes Legeme. Det var hurtigt ovre; og hun gik ud af Stuen med sin sædvanlige Gang.

Pigen, som burde have været en Benrad, viste sig derpaa atter, bød sin ene Arm til sin Frue, der syntes at have taget sit Væsen af sammen med sine Yndigheder, og at have taget Apopleksien paa sammen med sin Natkjole, samlede den anden Kleopatras Aske op og bar den bort, færdig til Morgendagens Genoplivelse.

Otte og tyvende Kapitel.

Forandringer.

»Saa er da endelig den Dag kommen, Susan,« sagde Florence til den fortræffelige Nipper, »da vi skal tage tilbage til vort fortræffelige Hjem!«

Susan trak Vejret til sig med et Udtryk, der ikke er let at beskrive, lettede yderligere sine Følelser ved en rap Hoste og svarede:

»Meget roligt Miss Floy, det kan ikke nægtes. Umaadelig roligt.«

»Da jeg var Barn« sagde Florence tankefuldt efter at have grundet nogle Øjeblikke, »saa du da nogen Sinde den Herre, som har gjort sig den Ulejlighed at ride herned for at tale med mig tre Gange nu — tre Gange, tror jeg, Susan?«

»Tre Gange, Miss,« svarede Nipper. »Een Gang, da De var ude at spadsere med disse her Sket — —«

Florence saa mildt paa hende, og Miss Nipper rettede sig selv.

»Med Sir Barnet og hans Frue, vilde jeg sige, og den unge Herre. Og to Gange om Aftenen siden.«

»Da jeg var Barn, og der somme Tider plejede at komme Fremmede paa Besøg hos Fader, saa du da nogen Sinde denne Herre hjemme, Susan?«

»Ja, Miss,« svarede hendes Pige efter at have tænkt sig om, »det kan jeg virkelig ikke sige. Da Deres stakkels kære Moder døde, Miss Floy, var jeg meget ny i Familien, ser De, og mit Element« sagde Nipper og knejsede, som mente hun, at hendes Fortjenester altid med Forsæt var blevet regnet for intet af Mr. Dombey — »var Etagen nærmest Kvisten.«

»Sandt nok,« sagde Florence, stadig tankefuldt. »Det er ikke rimeligt, at du skulde have vidst, hvem der kom i Huset. Det glemte jeg helt.«

»Ikke saadan, at vi ikke snakkede sammen om Familien og Gæsterne,« sagde Susan, »og at jeg ikke hørte meget sige, skønt den Amme, der var før Mrs. Richards, *gjorde* nogen ubehagelige Bemærkninger, naar jeg var til Stede, og hentydede til smaa Krukker, men det skyldtes naturligvis kun, det stakkels Kræ,« sagde Susan med værdig Overbærenhed, »at hun var fordrukken, hvorfor hun ogsaa blev sagt op og maatte rejse.«

Florence sad ved Vinduet i sit Værelse og saa ud, med Haand under Kind, og syntes knap nok at høre, hvad Susan sagde, saa fordybet var hun i sine Tanker.

»I hvert Fald, Miss,« sagde Susan, »husker jeg meget godt, at den samme Herre, Mr. Carker, havde næsten lige saa stor en Stilling hos Deres Fader dengang som nu. Det hed sig i Huset dengang, Miss, at han ledede alle Deres Faders Forretninger i City og styrede det hele, og at Deres Fader satte mere Pris paa ham end nogen anden, hvad han, undskyld Miss Floy, meget nemt kunde gøre, for han satte aldrig Pris paa nogen anden. Det ved jeg, selv om jeg kun var en lille Krukke.«

I krænket Ihukommelse af den Amme, der havde været før Mrs. Richards, lagde Susan Nipper stærkt Eftertryk paa Ordet »Krukke.«

»Og at det ikke er gaaet tilbage for Mr. Carker,« vedblev hun, »men at han har bevaret sin Plads og sin Yndest hos Deres Fader, det ved jeg af, hvad denne her Perch altid siger, naar han kommer ned i Folkestuen, og skønt han er det svageste Siv paa Jorden, Miss Floy, og ingen kan have et Øjebliks Taalmodighed med den Mand, saa ved han ganske god Besked om, hvad der gaar for sig i City, og siger, at Deres Fader foretager sig ingen Ting uden Mr. Carker, og overlader alt til Mr. Carker, og retter sig

efter Mr. Carker, og altid har Mr. Carker ved Siden af sig, og jeg tror, at han tror (denne her Pjalt til Perch) at i Sammenligning med Deres Fader er Kejseren af Indien ikke mere end et Pattebarn for Mr. Carker.«

Ikke et Ord af alt dette gik tabt for Florence, hvis Interesse var blevet vakt, mens Susan talte, saa hun nu ikke længere saa adspredt ud af Vinduet, men paa Susan, og hørte opmærksomt efter.

»Ja, Susan,« sagde hun, da denne unge Dame var færdig. »Han har Faders Fortrolighed og er hans Ven, det er jeg vis paa.«

Florence tænkte meget over dette Emne, og havde gjort det i nogle Dage. Mr. Carker havde under de to sidste Besøg anmasset sig en Fortrolighed i sit Forhold til hende — en Ret til at være hemmelighedsfuld og medlidende, naar han fortalte hende, at man stadig ikke havde hørt noget om Skibet — en vis venligt tilbageholdt Magt og Myndighed over hende — som undrede hende og gjorde hende i høj Grad urolig. Hun havde ingen Midler til at vise ham tilbage eller udfri sig af det Væv, han lidt efter lidt spandt om hende; thi det vilde, lige overfor en Behændighed som hans, have krævet en vis Snildhed og et vist Kendskab til Verden; og det havde Florence ikke. Ganske sandt, han havde ikke sagt mere til hende, end at der ikke var nogen Efterretning om Skibet, og at han frygtede det værste; men hvordan han kunde vide, at hun interesserede sig for Skibet, og hvad der gav ham Ret til saa underfundigt og dunkelt at lade hende mærke, at han vidste det — det foruroligede Florence meget.

Denne Mr. Carkes Opførsel, og det, at Florence ofte tænkte med Undren og Uro paa den, begyndte at forlene ham med en uhyggelig Trolddomskraft i Florences Tanker. En mere tydelig Erindring om hans Træk, Stemme og Væsen, som hun somme Tider søgte at fremkalde for at reducere ham til en virkelig Personlighed, der ikke kunde udøve større Fortryllelse over hende end enhver anden, fjærnede ikke dette ubestemte Indtryk. Og alligevel var han aldrig barsk eller saa paa hende med Mishag eller Fjendskab, men var altid smilende og aaben.

Og medens Florence forfulgte sit store Formaal med Hensyn til sin Fader, og sin faste Beslutning om at tro, at hun selv uden at vide af det, var Skyld i dens kolde og fjærne Forhold, kunde hun paa den anden Side huske paa, at denne Herre var hans fortrolige Ven, og med et bekymret Hjærte tænke paa, om hendes Tilbøjelighed til at afsky og frygte ham maaske hørte med til den ulykkelige Egenskab hos hende selv, som havde vendt hendes Faders Kærlighed fra hende og ladet hende saa alene? Hun var bange for, at det kunde være saaledes; somme Tider troede hun det; og da besluttede hun, at hun vilde prøve paa at overvinde denne uretfærdige Følelse; overbeviste sig selv om, at det var en Ære og Opmuntring for hende, at hendes Faders Ven viste hende Opmærksomhed! — og haabede, at taalmodig Iagttagelse af ham og Tillid til ham vilde føre hendes blødende Fod hen over den stenede Vej, som endte i hendes Faders Hjærte.

Saaledes tumledes den blide Florence om paa et uroligt Hav af Tvivl og Haab, uden nogen til at raade sig — thi hun kunde ikke raadføre sig med nogen uden at synes at beklage sig over ham; og Mr. Carker svømmede paa Bunden som et skællet Dybets Uhyre og holdt sit skinnende Øje fæstet paa hende.

Florence havde i alt dette en ny Grund til at ønske sig hjemme igen. Hendes ensomme Liv passede bedre til hendes Tilværelse af frygtsomt Haab og Tvivl; og somme Tider var hun bange for, at hun i sin Fraværelse skulde gaa Glip af en eller anden gunstig Lejlighed til at lægge sin Kærlighed for Faderen for Dagen. Himlen ved, at hun kunde have været rolig, stakkels Barn, hvad dette sidste Punkt angik; men hendes foragtede Kærlighed slog med Vingerne i hendes Bryst, og selv naar hun sov, fløj den bort i Drømme og slog sig som en Trækfugl, der vender hjem, ned ved hendes Faders Hals.

Paa Walther tænkte hun ofte. Ak, hvor ofte, naar Natten var mørk, og Vinden peb omkring Huset! Men Haabet var stærkt i hendes Bryst. For den unge og varme er det saa vanskeligt, selv med Erfaringer som hendes, at tænke sig Ungdom og Varme blive slukket ligesom en svag Flamme, og Livets klare Dag dykke ned i Natten, endnu ved Middagstid; saa hendes Haab var endnu stærkt. Hun græd hyppigt over Walthers Lidelser, men sjældent over hans formodede Død, og aldrig længe.

Hun havde skrevet til den gamle Instrumentmager, men ikke faaet noget Svar paa sit Brev, der iøvrigt heller ikke krævede noget. Saaledes stod Sagerne for Florence den Morgen, da hun glad skulde rejse hjem til sit gamle afsondrede Liv.

Doktor og Mrs. Blimber var allerede — ledsagede, meget mod hans Vilje, af deres dyrebare Myndling, Master Barnet — vendt tilbage til Brighton, hvor denne unge Herre og hans Ledsager paa Pilgrimsvandringen til Parnasset, nu uden Tvivl var i Færd med den evindelige Genoptagen af deres Studier. Ferien var forbi; de fleste af Villaens yngre Gæster var rejst bort, og Florences lange Besøg nærmede sig sin Ende.

Der var imidlertid een Gæst, skønt ikke boende i Huset, som havde været meget standhaftig i sin Opmærksomhed overfor Familien, og som vedblev at være den hengiven. Det var Mr. Toots, som for nogle Uger siden havde fornyet det Bekendtskab, han havde været saa lykkelig at gøre med Skettles junior den Aften, da han sprængte de Blimber'ske Lænker og svang sig ud i Friheden med sin Ring paa; og nu gjorde han regelmæssigt Visit hver anden Dag og efterlod en hel Pakke Visitkort ved Forstuedøren — saa mange, at Ceremonien ligefrem formede sig som en Given Kort fra Mr. Toots Side og et Spil Whist fra Tjenerens.

Med den dristige og heldige Tanke at ville hindre Familien i at glemme ham (der er forøvrigt Grund til at tro, at denne formaalstjenlige Idé skyldtes Kamphanens frugtbare Hjærne) havde Mr. Toots ligeledes udrustet en Seksaarers Jolle, bemandet med Vandvenner af Hanen og styret af denne berømmelige Personlighed selv, som i den Anledning bar en skinnende rød Brandmandsfrakke og skjulte det blaa Øje, han ustanselig var plaget af, under en grøn Skærm. Før Mr. Toots udstyrede dette Fartøj, følte han Hanen paa Tænderne angaaende et hypotetisk Tilfælde; sæt nu, at Hanen havde været forelsket i en ung Dame ved Navn Mary og havde faaet det Indfald at ville sætte en Baad i Vandet, hvad vilde han saa kalde den Baad? Hanen svarede med forskellige stærke Bekræftelser, at han enten vilde døbe den Poll eller Hanens Fryd. Mr. Toots billigede denne Tanke, og efter en dyb Grunden og Udfoldelse af stor Opfindsomhed bestemte han sig til at kalde sin Baad Toots Fryd, som en fin Kompliment til Florence, som umuligt kunde misforstaas af nogen, der kendte Parterne.

Henstrakt paa en karmoisinrød Hynde i sin vælige Baad, og med Skoene i Luften, var Toots for at udføre sin Plan kommet op ad Floden Dag efter Dag og Uge efter Uge, var flakket frem og tilbage i Nærheden af Sir Barnets Have og havde ladet sit Mandskab sætte frem og tilbage over Floden i skarpe Vinkler for at vise sig frem i dets bedst mulige Lys, hvis nogen skulde se efter ham fra Sir Barnets Vinduer; og Toots' Baad havde udført saadanne Manøvrer, at det havde opfyldt hele Nabolaget langs Flodbredden med Forbavselse. Men hver Gang Mr. Toots saa nogen i Sir Barnets Have paa Bredden af Floden, lod han altid, som han kom dér forbi ved et Sammentræf af Tilfældigheder af den besynderligste og urimeligste Art.

»God Dag, Toots,« sagde Sir Barnet saa, og vinkede med Haanden fra Græsplænen, medens den fiffige Hane styrede tæt ind til Bredden.

»God Dag, Sir Barnet!« svarede Mr. Toots. »Hvor overraskende, at jeg skulde se *Dem* her.«

I sin Aandrighed sagde Mr. Toots altid

dette, som om det ikke var Sir Barnets Hus, men en eller anden forladt Bygning paa Nilens eller Ganges' Bredder.

»Jeg er aldrig blevet saa forbavset!« udbrød Mr. Toots. »Er Miss Dombey her?«

Hvorpaa Florence maaske kom til Syne.

»Aa, Diogenes har det udmærket, Miss Dombey,« raabte Mr. Toots saa. »Jeg var henne at høre til den i Morges.«

»Mange Tak skal De have!« svarede saa Florences venlige Stemme.

»Vil De ikke komme i Land, Toots?« kunde saa Sir Barnet sige. »Hvad! De har jo ikke saa travlt. Kom ind og hils paa os.«

»Aa mange Tak, det har ingen Ting at sige!« svarede saa Mr. Toots rødmende. »Jeg tænkte, at Miss Dombey maaske gerne vilde have det at vide, det var det hele. Farvel!« Og den stakkels Mr. Toots, som var ved at dø af Lyst til at modtage Invitationen, men ikke havde Mod til at gøre det, gjorde med Kval i Hjærtet Tegn til Hanen, og bort skød Fryden, kløvende Vandet som en Pil.

Den Morgen, da Florence skulde rejse, laa Fryden i en usædvanlig Pragt ved Havetrappen. Da hun gik ned for at sige Farvel efter sin Samtale med Susan, fandt hun Mr. Toots ventende paa sig i Salen.

»Aa, hvordan har De det, Miss Dombey?« sagde den saarede Toots, der altid blev frygtelig forvirret, naar hans Hjærtes Ønske var opnaaet, og han talte med hende. »Mange Tak, jeg har det virkelig rigtig godt, jeg haaber De har det samme, Diogenes havde det i Gaar.«

»Det er saa venligt af Dem,« sagde Florence.

»Mange Tak, det har ikke noget at sige,« svarede Mr. Toots. »Jeg tænkte, at i det smukke Vejr kunde De maaske have Lyst til at tage hjem ad Søvejen, Miss Dombey. Der er rigelig Plads i Baaden til Deres Pige.«

»Jeg er Dem meget taknemlig,« sagde Florence tøvende. »Det er jeg virkelig — men jeg vilde helst være fri.«

»Aa, det har ikke noget at sige,« svarede Mr. Toots. »God Morgen!«

»Vil De ikke vente paa Lady Skettles?« spurgte Florence venligt.

»Aa nej, mange Tak,« svarede Mr. Toots. »Det har aldeles ikke noget at sige.«

Saa undselig var Mr. Toots ved slige Lejligheder, og saa forvirret! Men da Lady Skettles i dette Øjeblik traadte ind, blev Mr. Toots pludselig grebet af en Lidenskab for at spørge hende, hvordan hun havde det, og udtrykke sit Haab om, at hun havde det godt, heller ikke kunde Mr. Toots paa nogen optænkelig Maade høre op med at trykke hendes Haand, før Sir Barnet viste sig — saa klyngede han sig øjeblikkelig til ham med Fortvivlelsens Haardnakkethed.

»I Dag, Toots,« sagde Sir Barnet og vendte sig mod Florence »mister vi vort Hus' Lys, forsikrer jeg Dem.«

»Aa, det har ikke noget at si — — jeg mener, ja, det er sandt,« stammede den forlegne Toots. »God Morgen!«

Hvor eftertrykkeligt dette Farvel end var, gik Mr. Toots dog ikke sin Vej, men blev staaende og saa stirrende tanketomt hen for sig. For at hjælpe ham sagde Florence med mange Taksigelser Farvel til Lady Skettles, og tog Sir Barnets Arm.

»Kære Miss Dombey,« sagde hendes Vært, mens han førte hende ud til Vognen, »maa jeg bede Dem overbringe Deres kære Fader mine bedste Hilsener!«

Det gjorde Florence ondt at modtage dette Hverv; thi hun var tilmode, som om hun bedrog Sir Barnet ved at lade ham blive i den Tro, at en Venlighed, der vistes hende, ogsaa var vist hendes Fader. Da hun imidlertid ikke kunde forklare sig, bøjede hun sit Hoved og takkede ham; og atter tænkte hun, at det øde Hjem, hvor hun var fri for slige Forlegenheder og for paa den Maade at blive mindet om sin Sorg, var hendes naturlige og bedste Tilflugtssted.

De af hendes Venner og Kammerater fra Ferien, som endnu var tilbage i Villaen, kom løbende inde fra Huset

eller fra Haven for at sige Farvel. De holdt alle af hende, og mente deres Afskedshilsen oprigtigt. Selv Tyendet var bedrøvet over, at hun tog bort, og Tjenestefolkene kom hen og nikkede og nejede ved Vogndøren. Da Florence saa rundt paa de venlige Ansigter, og blandt dem fik Øje paa Sir Barnets og hans Frues og Mr. Toots', som stod et Stykke borte og kluklo og stirrede paa hende, kom hun til at tænke paa den Aften, da Paul og hun var taget bort fra Dr. Blimbers; og da Vognen kørte bort, var hendes Ansigt vaadt af Taarer.

Sorgfulde Taarer, men trøstende Taarer ogsaa; thi alle de blidere Minder, der stod i Forbindelse med det triste gamle Hus, hun nu vendte tilbage til, gjorde det kært for hende, medens de vaktes. Hvor længe syntes det ikke at være siden, at hun havde vandret gennem de tavse Stuer, siden hun sidst, sagte og angst, havde sneget sig ind i dem, hendes Fader beboede; siden hun havde følt den elskede dødes højtidelige, og alligevel beroligende Indflydelse i alt, hvad hun foretog sig i det daglige Liv! Dette nye Farvel mindede hende desuden om hendes Skilsmisse fra stakkels Walther, om hans Blikke og Ord hin Aften, og om den indtagende Blanding af Ømhed for dem, han lod tilbage, med Mod og Livslyst, som hun havde lagt Mærke til hos ham. Hans lille Historie var ogsaa knyttet til det gamle Hus, og gav det et nyt Krav paa og Tag om hendes Hjærte.

Selv Susan Nipper formildedes overfor det Hus, der i saa mange Aar havde været hendes Hjem, medens de var paa Vej hen imod det. Skummelt som det var, og hvor strængt hun end dømte dets Skummelhed, tilgav hun det dog en hel Del. »Jeg vil være glad over at se det igen, Miss, det nægter jeg ikke,« sagde Nipper. »Der er ikke stort at prale af ved det; men jeg vilde dog heller ikke have det brændt eller revet ned.«

»Du vil være glad over at gaa gennem de gamle Stuer, ikke Susan?« sagde Florence smilende.

»Naa ja Miss,« svarede Nipper, der blev blidere og blidere stemt mod Huset, jo nærmere de kom det, »det vil jeg ikke nægte, at jeg vil, skønt jeg rimeligvis vil hade dem lige saa meget igen i Morgen.«

Florence følte, at for hende var der større Fred i det end noget andet Sted. Det var bedre og lettere at have sin Hemmelighed lukket inde dér, mellem de høje, mørke Vægge, end at bære den om med sig i Lyset og prøve paa at skjule den for en Mængde glade Øjne. Det var bedre at arbejde alene paa sit elskende Hjærtes Opgave, uden at blive berøvet sit Mod af elskende Hjærter omkring hende. Det var lettere at haabe og bede og elske, ganske upaaagtet, men alligevel standhaftigt og taalmodigt, i saadanne Minders rolige Helligdom, skønt den hensmuldrede, rustede og forfaldt rundt om hende, end paa en ny Skueplads, hvor munter den end var. Hun bød sin gamle fortryllede Livsdrøm tilbage, og længtes efter, at den gamle mørke Dør atter skulde lukke sig bag hende.

Fuld af saadanne Tanker drejede hun ind i den lange, mørke Gade. Florence sad ikke paa den Side i Vognen, der var nærmest ved hendes Hjem, og da Afstanden mindskedes mellem den og det, saa hun ud ad sit Vindue efter Børnene paa den anden Side af Gaden.

Hun var optaget heraf, da et Udraab fra Susan fik hende til hurtigt at vende sig om.

»Ih, Gud fri mig!« raabte Susan aandeløs. »Hvor er vort Hus!«

»Vort Hus!« sagde Florence.

Susan trak sit Hoved tilbage fra Vinduet, stak det ud igen, trak det tilbage igen, da Vognen stansede, og stirrede forbavset paa sin Frøken.

Der var rejst en Labyrint af Stilladser om Huset fra Grunden til Taget. Dynger af Mursten og Kalk og Tømmer spærrede det halve af Gadens Længde og Bredde. Stiger var sat op ad Murene; Arbejdere klatrede op og ned; rundt paa Stilladsets Afsatser stod Folk og arbejdede; Malere og Dekoratører havde travlt indenfor; store Tapet-

ruller læssedes af en Vogn foran Døren; en Møbelhandlers Vogn spærrede ogsaa Gaden; ingen Møbler saas i nogen af Værelserne gennem de gabende, sønderslaaede Vinduer; intet andet end Haandværksfolk, der myldrede med deres forskellige Værktøj fra Køkken til Kvist. Indeni og udenpaa det samme: Murere, Malere, Tømrere, Stenhuggere; Hamre, Kalkbrug, Pensler, Hakker, Save og Murskeer — alt sammen i Arbejde imellem hinanden i fuldt Kor!

Florence steg ud af Vognen, halvvejs i Tvivl, om det var eller kunde være det rigtige Hus, indtil hun genkendte Towlinson, som med et solbrændt Ansigt stod i Døren for at tage imod hende.

»Der er vel ingen Ting i Vejen?« spurgte Florence.

»Ih nej, Miss.«

»Det er store Forandringer, der foretages.«

»Ja Miss, store Forandringer,« sagde Towlinson.

Florence gik forbi ham som i Drømme og skyndte sig ovenpaa. Det straalende Lys strømmede ind i Salen, der saa længe havde ligget i Mørke, og der var Stiger og Stilladser og Folk med Papirshuer paa stod højt oppe. Hendes Moders Billede var borte, ligesom de andre rørlige Genstande, og dér hvor det havde sat et Mærke paa Væggen var kradset op med Kridt: »Dette Værelse paneles. Grønt og Guld.« Trappen var en Labyrint af Bjælker og Planker, ligesom Ydersiden af Huset, og en hel Olympe af Blytækkere og Glarmestre lænede sig i forskellige Stillinger hen over Tagvinduet. Hendes eget Værelse var der endnu ikke rørt ved indeni, men der var stillet Bjælker og Brædder op imod det udenfor, som spærrede for Dagslyset. Hun gik hurtigt op til det andet Sovekammer, hvor den lille Seng stod; og en mørk Kæmpe af en Mand, med en Pibe i Munden og et Lommetørklæde bundet om Hovedet, stod dér og stirrede ind ad Vinduet.

Susan Nipper, som havde søgt efter Florence, fandt hende her og sagde, om hun vilde komme ned til sin Fader, der ønskede at tale med hende.

»Er han hjemme! Og ønsker at tale med mig!« udbrød Florence skælvende.

Susan, der var langt mere urolig end Florence selv, gentog sit Ærinde; og bleg og bevæget skyndte Florence sig nedenunder igen uden et Øjebliks Tøven. Paa Vejen ned tænkte hun paa, om hun turde vove at kysse ham? Hendes Hjærtes Længsel gjorde hende modig, og hun tænkte, hun vilde.

Hendes Fader kunde have hørt dette Hjærte slaa, da det kom ham nær. Et Øjeblik, og det vilde have banket imod hans Bryst —

Men han var ikke alene. Der var to Damer dér; og Florence stansede. Hun kæmpede saa haardt med sin Bevægelse, at hvis hendes Ven Di ikke var styrtet ind og havde overvældet hende med sine Kærtegn til Velkomst — hvilket fik en af Damerne til at udstøde et lille Skrig, og det ledte Opmærksomheden bort fra hende selv — vilde hun være besvimet.

»Florence,« sagde hendes Fader og rakte Haanden frem — saa stift, at den holdt hende paa Afstand — »hvordan har du det?«

Florence tog hans Haand mellem sine og vilde frygtsomt føre den til sine Læber, men fandt sig i, at den trak sig tilbage. Den rørte ved Døren, da den lukkede den, netop lige saa kærtegnende, som den havde berørt hende.

»Hvad er det for en Hund?« sagde Mr. Dombey misfornøjet.

»Det er en Hund, Fader — fra Brighton.«

»Naa!« sagde Mr. Dombey, og en Sky gik over hans Ansigt, for han forstod hende.

»Den er meget godmodig,« sagde Florence og vendte sig med sin naturlige, indtagende Ynde til de to fremmede Damer. »Den er blot glad over at se mig. Jeg beder Dem tilgive den.«

I det Blik, de vekslede, saa hun, at den Dame, som havde skreget, og som sad ned, var gammel; og at den anden Dame, som stod tæt ved hendes Fader, var meget smuk og elegant.

»Mrs. Skewton,« sagde hendes Fader og vendte sig til den første med en Haandbevægelse, »dette er min Datter Florence.«

»Aldeles fortryllende,« bemærkede Damen og holdt sin Lorgnet for Øjet. »Saa naturlig! Min kære Florence, vil De ikke give mig et Kys?«

Da Florence havde gjort det, vendte hun sig mod den anden Dame, hos hvem hendes Fader stod og ventede.

»Edith,« sagde Mr. Dombey, »dette er min Datter Florence. Florence, denne Dame vil snart blive din Moder.«

Florence studsede og saa op i det smukke Ansigt, opfyldt af modstridende Følelser — de Taarer, som dette Navn fremkaldte, kæmpede et Øjeblik med Overraskelse, Interesse, Beundring og en ubestemmelig Frygt. Saa udbrød hun: »Aa Fader, gid du maa blive lykkelig! Gid du maa blive meget, meget lykkelig hele dit Liv!« og saa faldt hun grædende til Damens Bryst.

Der blev en kort Tavshed. Den smukke Dame, som i Begyndelsen havde syntes at være i Tvivl, om hun skulde nærme sig Florence eller ikke, knugede hende til sit Bryst og trykkede den Haand, hvormed hun omslyngede hende, tæt ind til sit Liv, ligesom for at berolige og trøste hende. Ikke eet Ord kom over Damens Læber. Hun bøjede sit Hoved ned over Florence, og hun kyssede hende paa Kinden, men hun sagde ikke et Ord.

»Skal vi gaa videre gennem Værelserne,« sagde Mr. Dombey, »og se, hvordan det gaar med Haandværkerne? Tillad mig, kære Frue.«

Han sagde dette, idet han rakte sin Arm til Mrs. Skewton, der havde siddet og set paa Florence gennem sin Lorgnet, som om hun udmalede sig, hvad hun kunde blive til, naar der — uden Tvivl fra hendes eget velforsynede Lager — blev indgydt hende lidt mere Hjærte og Natur. Florence hulkede stadig ved Damens Bryst og holdt hende fast, da man hørte Mr. Dombey sige fra Drivhuset:

»Lad os spørge Edith. Men min Gud, hvor er hun?«

»Kære Edith!« raabte Mrs. Skewton. »Hvor er du? Du søger vel efter Mr. Dombey. Vi er her, min Skat.«

Den smukke Dame slap Florence, trykkede endnu engang sine Læber mod hendes Ansigt, gik saa hurtigt ud og sluttede sig til de andre. Florence stod stadig paa samme Sted — lykkelig, bedrøvet, glad, og badet i Taarer, hun vidste ikke hvordan eller hvor længe, men alt sammen paa een Gang; da hendes nye Moder kom tilbage og tog hende i sine Arme igen.

»Florence,« sagde Damen hurtigt og saa hende meget alvorligt ind i Ansigtet. »De vil vel ikke begynde med at hade mig?«

»Med at hade Dem, Moder!« udbrød Florence og slyngede sin Arm om hendes Hals og gengældte hendes Blik.

»Hys! Begynd med at tænke godt om mig!« sagde den smukke Dame. »Begynd med at tro, at jeg vil prøve paa at gøre Dem lykkelig, og at jeg gerne vil holde af Dem, Florence. Farvel! Vi mødes snart igen. Farvel! Bliv ikke her nu!«

Atter trykkede hun hende til sit Bryst — hun havde talt i en hurtig, men fast Tone — og Florence saa hende slutte sig til de andre i den anden Stue.

Og nu begyndte Florence at haabe, at hun af sin nye og smukke Moder vilde kunne lære, hvordan hun skulde vinde sin Faders Kærlighed; og i hendes Søvn den Nat, i det gamle Hjem, hun havde mistet, smilede hendes egen Moder straalende ned over hendes Haab og velsignede det. Drømmende Florence!

Ni og tyvende Kapitel.

Mrs. Chicks Øjne bliver aabnede.

Da Miss Tox, der aldeles intet anede om det mærkværdige, der foregik ved Mr. Dombeys Hus, saa som Stilladser og Stiger og Mænd med Lommetørklæder om Hovedet, der stirrede ind ad Vinduerne ligesom flyvende Skytsaander eller løjerlige Fugle — en Morgen i dette begivenhedsrige Tidsrum havde indtaget sin sædvanlige Frokost — det vil sige et raspet Franskbrød, et nylagt Æg (i det mindste eet, der var solgt som nylagt) og en lille Potte Te, hvori der var kommet en lille Sølvteskefuld af denne Urt til Bedste for Miss Tox, og én lille Sølvteskefuld til Bedste for Tepotten — gik hun ovenpaa for at spille Fuglevalsen paa Klaveret, vande og ordne Blomsterne, støve Nipstingene af og, efter sin daglige Vane, gøre sin lille Salon til Prinsessepladsens Pryd.

Miss Tox iførte sig et Par gamle Handsker, der lignede visne Blade; og hvormed hun plejede at ruste sig til disse Beskæftigelser — til andre Tider laa de skjult for menneskelige Blikke i en Bordskuffe — og gik metodisk til Værks. Hun begyndte med Fuglevalsen; ved en naturlig Tankeforbindelse gik hun saa over til sine Fugle — en meget højskuldret Kanariefugl, medtaget af Alder og meget forpjusket, men en øredøvende Sanger, som Prinsesseplads nok vidste; derefter gik hun over til de smaa Porcellænsprydelser, Papirsfluefangerne o. s. v.; og da Tiden kom, naaede hun saa til Potteplanterne, der i Reglen skulde beskæres hist og her med en Saks — af en eller anden botanisk Grund, som Miss Tox ubetinget bøjede sig for.

Denne Morgen var Miss Tox længe om at komme til Planterne. Vejret var varmt, Vinden sydlig; og der gik et Suk af Sommer over Prinsesseplads, der fik Miss Tox til at tænke paa Landet. Kældersvenden i Prinsessens Vaaben var kommet ud med en Vandkande og stænkede hele Prinsessepladsen over med et blomstret Mønster, og det gav den ukrudtbevoksede Jord en frisk Lugt — ligefrem en Lugt af Vækst, sagde Miss Tox. En smal Solstribe kiggede ind fra den store Gade om Hjørnet, og de tilrøgede Spurve hoppede frem og tilbage over den og skinnede, naar de kom igennem den; eller badede sig i den, som i en Strøm, og blev til straalende Spurve, der ikke havde noget med Skorstene at bestille. Indskrifter, der priste Ingefærøllet, med maleriske Fremstillinger af tørstige Forbrugere, der dukkede ned i Skum eller bedøvedes af de flyvende Propper, saas i Vinduerne i Prinsessens Vaaben. Der blev høstet Hø et Sted udenfor Byen; og skønt der var en lang Vej at tilbagelægge for Duften, og den havde mange modsatte Dufte fra de fattiges Boliger at kæmpe med (Gud lønne de værdige Herrer, der ivrer for Pesten som en Del af vore Forfædres Visdom og gør deres Bedste for at bevare disse Boliger i deres Elendighed!) — men alligevel bølgede den svagt ind over Prinsesseplads, hviskende om Naturen og dens sunde Luft, som saadanne Ting kan gøre det, selv til Fangerne og de som er ulykkelige og forkuede.

Miss Tox satte sig paa Vinduesbænken og tænkte paa sin gode, afdøde Fader, Mr. Tox, af Toldfaget; og paa sin Barndom, der var blevet tilbragt i en Havneby mellem en anselig Mængde kold Tjære og i en vis Landlighed. Hun hensank i blide Minder om Enge fra gamle Dage, straalende af Smørblomster, som lige saa mange omvendte Firmamenter med gyldne Stjærner; og om hvordan hun havde flettet Kæder af Løvetandsstilke, til Ynglinge, der havde svoret evig Tro-

skab, og overvejende var klædt i Nankin; og om hvor hurtigt disse Ranker var visnede og faldet fra hinanden.

Siddende paa Vinduesbænken og seende ud paa Spurvene og Solstriben, tænkte Miss Tox ligeledes paa sin kære, afdøde Moder — Søster til Indehaveren af det pudrede Hoved og Nakkepisken — paa hendes Dyder og hendes Rheumatisme. Og da en Mand med et Par Stolper til Ben og en grov Stemme og en tung Kurv, der trykkede hans Hat saa flad som en Pandekage, paa Hovedet kom ned over Prinsesseplads og raabte med Blomster, og ved hvert af sine Brøl fik sine frygtsomme smaa Tusindfryd til at gyse, som om han havde været en Varulv, der falbød smaa Børn, overvældede Sommerminderne Miss Tox saa stærkt, at hun rystede paa Hovedet og mumlede, at hun vilde være forholdsvis gammel, før hun vidste af det — hvilket syntes rimeligt nok.

I denne eftertænksomme Stemning vandrede Miss Tox's Tanker i Mr. Dombeys Spor; sandsynligvis fordi Majoren var vendt tilbage til sin Bolig ligeoverfor og netop havde lænet sig ud ad sit Vindue. Hvilken anden Grund kunde Miss Tox have til at sætte Mr. Dombey i Forbindelse med sine Sommerdage og Løvetandskæder? Var han mere munter nu mon? tænkte Miss Tox. Havde han forsonet sig med Skæbnens Bud? Vilde han nogen Sinde gifte sig igen, og i saa Fald med hvem? Hvad for en Slags Person mon det vilde blive!

En blussende Rødme — det var varmt i Vejret — overgød Miss Tox' Ansigt, da hun, opfyldt af disse Tanker, vendte Hovedet og blev forbavset ved at se sit tankefulde Billede i Kaminspejlet. Og atter rødmede hun, da hun saa en lille Vogn køre hen over Prinsesseplads og stile mod hendes egen Dør. Miss Tox rejste sig, tog hurtigt sin Saks, kom saaledes endelig til Blomsterne og var meget travlt beskæftiget med dem, da Mrs. Chick traadte ind i Stuen.

»Goddag, hvordan har De det, min kæreste Ven!« udbrød Miss Tox med aabne Arme.

Der var noget majestætisk i Miss Tox' kæreste Vens Væsen, men hun kyssede Miss Tox og sagde: »Tak, Lukretia, jeg har det udmærket. Jeg haaber, De ogsaa har det. Hm!«

Mrs. Chick led af en ejendommelig lille Enstavelseshoste, en Slags Optakt til Hosten.

»De kommer meget tidligt, og hvor det er venligt af Dem, kære!« vedblev Miss Tox. »Har De spist Frokost?«

»Ja Tak, Lukretia,« sagde Mrs. Chick. »Jeg spiste tidlig Frokost« — den gode Dame syntes at være nysgerrig overfor Prinsesseplads og tog den nøje i Øjesyn, mens hun talte — »hos min Broder, som er kommen hjem.«

»Jeg haaber, han har det bedre,« stammede Miss Tox.

»Tak, han har det meget bedre. Hm!«

»Min kære Louisa bør gøre noget for den Hoste,« bemærkede Miss Tox.

»Det betyder intet,« svarede Mrs. Chick. »Det er blot Forandring i Vejret. Vi maa vente Forandring.«

»I Vejret?« spurgte Miss Tox i sin Enfoldighed.

»I alting,« svarede Mrs. Chick. »Naturligvis maa vi det. Verden er foranderlig. Det vilde forbavse mig meget, Lukretia, hvis en vilde prøve paa at modsige eller undvige noget saa aabenbart, og i høj Grad forringe min Mening om vedkommendes Forstand. Forandring!« udbrød Mrs. Chick med stræng Filosofi. »Ih, du gode Gud, hvad er der, som *ikke* forandrer sig? Selv Silkeormen, som jeg er vis paa ikke kan antages at spekulere stort over den Slags Materier, forandrer sig uophørligt til alle mulige uventede Ting.«

»Min Louisa er altid heldig med sine Lignelser,« sagde den sagtmodige Miss Tox.

»Det er meget venligt af Dem, Lukretia,« svarede Mrs. Chick en Smule formildet, at sige det, og at mene det, tror jeg. Jeg haaber, at ingen af os nogen Sinde vil faa Grund til at nære ringere Tanker om den anden, Lukretia.«

»Det er jeg vis paa,« svarede Miss Tox.

Mrs. Chick hostede som før og trak Streger paa Gulvtæppet med sin Parasols Elfenbenshaandtag, Miss Tox, som af Erfaring kendte sin skønne Veninde og vidste, at naar hun var en Smule træt eller ærgerlig, var hun tilbøjelig til en Slags forbigaaende Pirrelighed, benyttede sig af denne Pavse til at skifte Emne.

»Tilgiv mig, kære Louisa,« sagde hun, »men var det ikke Mr. Chicks mandige Skikkelse, jeg saa et Glimt af nede i Vognen?«

»Jo,« sagde Mrs. Chick, »men lad ham blot blive siddende dér. Han har sin Avis og kunde godt slaa sig til Ro dér i de næste to Timer. Fortsæt De kun med Deres Blomster, Lukretia, og lad mig faa Lov til at sidde her og sole mig.«

»Min Louisa ved,« sagde Miss Tox, »at mellem Veninder som os kan der ikke være Tale om noget i Retning af Ceremonier. Derfor —« Derfor endte Miss Tox Sætningen, ikke med Ord, men med Handling; hun tog atter sine Hansker paa, som hun havde taget af, bevæbnede sig igen med sin Saks og begyndte med mikroskopisk Flid at nippe og klippe mellem Bladene.

»Florence er ogsaa kommet hjem,« sagde Mrs. Chick, efter at have siddet tavs en Tid med Hovedet paa den ene Side og tegnet med sin Parasol paa Gulvet. »Og Florence er virkelig for gammel nu til at blive ved at føre det ensomme Liv, hun har vænnet sig til. Naturligvis er hun det. Der kan ikke være nogen Tvivl om det. Jeg vilde virkelig have meget lidt Agtelse for hvem som helst, der vilde hævde en modsat Opfattelse. Hvad jeg end vilde ønske, saa vilde det være mig *umuligt* at agte vedkommende. I den Grad kan vi ikke beherske vore Følelser.«

Miss Tox udtrykte sit Bifald, uden dog at forstaa noget videre af det.

»Hvis hun er et besynderligt Pigebarn,« sagde Mrs. Chick, »og hvis min Broder Paul ikke kan befinde sig ganske vel i hendes Selskab, efter alle de sørgelige Ting, der er hændt, og alle de frygtelige Skuffelser, han har lidt, hvad er saa Svaret? At han maa gøre en Anstrængelse. Vi har altid været en Familie, der udmærkede sig ved sine Anstrængelser, Paul er Familiens Hoved, næsten den eneste repræsentative, der er tilbage af den — for hvad er jeg — *jeg* er ikke af nogen Betydning —«

»Min kæreste Ven,« indvendte Miss Tox.

Miss Tox tørrede sine Øjne, der i Øjeblikket strømmede over, og Mrs. Chick fortsatte:

»Og selvfølgelig er han mere end nogen anden forpligtet til at gøre en Anstrængelse. Og skønt det, at han har gjort det, har givet mig en Slags Rystelse — for min Natur er meget svag og taabelig, hvilket sikkert er alt andet end en Velsignelse; jeg ønsker ofte, at mit Hjærte var en Marmorflise eller en Brosten —«

»Min søde Louisa,« indvendte Miss Tox igen.

»Saa er det dog en Triumf for mig at vide, at han er saa tro mod sig selv og mod Navnet Dombey; skønt det har jeg naturligvis altid vidst, at han vilde være. Jeg haaber blot,« sagde Mrs. Chick efter en Pavse, »at hun ogsaa maa være Navnet værdig.«

Miss Tox fyldte en lille grøn Vandkande af en Krukke, og da hun havde gjort det, og tilfældigt saa op, blev hun saa forbavset over det Udtryk, som Mrs. Chicks Ansigt havde antaget, og som hun betragtede hende med, at hun satte den lille Vandkande fra sig paa Bordet indtil videre og tog Plads ved Siden af den.

»Men kære Louisa,« sagde Miss Tox, »kan det være Dem til mindste Tilfredsstillelse, naar jeg med Hensyn til denne Ytring vover at bemærke, at jeg, saa ringe en Person jeg er, anser Deres søde Niece for yderst levende i enhver Henseende?«

»Hvad mener De, Lukretia?« svarede Mrs. Chick i en endnu mere majestætisk Tone. »Hvilken Ytring af mig henty-der De til?«

»At hun maa være sit Navn værdig, kære,« svarede Miss Tox.

»Hvis jeg,« sagde Mrs. Chick med højtidelig Taalmodighed, »ikke har udtrykt mig klart, Lukretia, er Fejlen naturligvis min. Der er maaske ingen Grund til, at jeg overhovedet skulde udtrykke mig, uden den Fortrolighed, som har hersket imellem os, og som jeg i høj Grad haaber, Lukretia — tillidsfuldt haaber — at intet af, hvad der hænder, maa kunne forstyrre. Thi hvorfor skulde jeg gøre andet? Der er ingen Grund til det; det vilde være meningsløst. Men jeg ønsker at udtrykke mig klart, Lukretia; og for derfor at vende tilbage til denne Ytring, maa jeg have Lov til at sige, at det ikke med den i mindste Maade var min Agt at hentyde til Florence.«

»Virkelig ikke?« svarede Miss Tox.

»Nej,« sagde Mrs. Chick kort og afgjort.

»Tilgiv mig kære,« svarede hendes ydmyge Veninde, »men jeg kan ikke have forstaaet det. Jeg er bange for, jeg er dum.«

Mrs. Chick saa sig om i Stuen og ud over Gaden — paa Blomsterne, paa Fuglen, paa Vandkanden, paa næsten alt, hvad der var indenfor hendes Synskreds, undtagen Miss Tox; og tilsidst sænkede hun et Øjeblik sit Blik paa Miss Tox, før hun slog det ned mod Gulvet, stirrede med optrukne Øjenbryn paa Gulvtæppet og sagde:

»Naar jeg, Lukretia, taler om, at hun maa være sit Navn værdig, saa taler jeg om min Broder Pauls anden Hustru. Jeg tror, at jeg i Virkeligheden allerede har sagt, om end ikke med selve de Ord, jeg nu bruger, at det er hans Hensigt at gifte sig igen.«

Miss Tox sprang hurtigt op og vendte tilbage til sine Blomster og klippede løs mellem Stilkene og Bladene lige saa hensynsløst, som en Barber vilde have klippet løs paa lige saa mange Fattighoveder.

»Om hun fuldtud vil føle den Udmærkelse, der bliver hende til Del,« sagde Mrs. Chick i en stolt Tone, »er et ganske andet Spørgsmaal. Jeg haaber, hun vil det. Vi er forpligtede til at tro godt om hinanden i denne Verden, og jeg haaber, hun vil det. Jeg selv er ikke blevet taget med paa Raad. Hvis jeg var blevet taget med paa Raad, tvivler jeg ikke paa, at mit Raad vilde være blevet hovmodigt optaget, og det er derfor uendelig meget bedre, som det er. Jeg foretrækker det i høj Grad, som det er.«

Miss Tox klippede stadig løs mellem sine Planter med bøjet Hoved. Mrs. Chick rystede af og til energisk paa Hovedet og talte videre, som om hun trodsede en eller anden.

»Hvis min Broder Paul havde raadført sig med mig, hvad han undertiden gør — eller rettere undertiden plejede at gøre; for nu vil han naturligvis ikke gøre det mere, og det føler jeg som en Befrielse fra et Ansvar,« sagde Mrs. Chick hysterisk, »for jeg takker Himlen for, at jeg ikke er skinsyg —« her græd Mrs. Chick igen. »Hvis min Broder Paul var kommet til mig og havde sagt: »Louisa, hvad Slags Egenskaber vilde du raade mig til at se efter hos en Hustru?« — saa vilde jeg ganske sikkert have sagt: »Paul, du maa have god Familie, du maa have Skønhed, du maa have Værdighed, du maa have Forbindelser.« Det er de Ord, jeg vilde have brugt. Om man saa vide have ført mig til Skafottet umiddelbart efter,« sagde Mrs. Chick, som om det vilde være en højst sandsynlig Følge, »saa vilde jeg have brugt dem. Jeg vilde have sagt: »Paul! Du gifte dig anden Gang uden Familie! Du gifte dig uden Skønhed! Du gifte dig uden Værdighed! Du gifte dig uden Forbindelser! Der er ingen i Verden, der er ved sine fulde fem, der kunde drømme om at vove at nære en saa taabelig Tanke!«

Miss Tox hørte op med at klippe og lyttede opmærksomt til, med sit Hoved inde mellem Blomsterne. Maaske tænkte Miss Tox, at der var Haab i denne Indledning, og i Mrs. Chicks Varme.

»Jeg vilde have benyttet mig af denne Beviskæde,« fortsatte den beskedne Dame, »fordi jeg haaber, at jeg ikke er nogen Taabe. Jeg gør ikke Krav paa at blive anset for nogen overlegen Be-

gavelse — skønt jeg tror, at visse Folk har været underlige nok til at anse mig for det; et Menneske, der er blevet saa lidt forkælet, som jeg er, vilde snart blive vænnet af med at tænke den Slags; men jeg haaber ikke, jeg ligefrem er noget Fæhoved. Og at sige *mig*,« sagde Mrs. Chick med ubeskrivelig Foragt, »at min Broder Paul Dombey nogen Sinde kunde anse det for muligt at forene sig med nogen — jeg er lige glad hvem,« — hun lagde skarpere Eftertryk paa denne Sætning end paa nogen af de andre — »som ikke besidder disse Egenskaber, vilde være en Fornærmelse mod den Forstand, jeg nu engang har, i samme Grad, som om man vilde sige til mig, at jeg var en født og baaren Elefant. Hvad man *maaske* snart vil sige til mig,« sagde Mrs. Chick resignerende. »Det vilde aldeles ikke overraske mig. Jeg er forberedt paa det.«

I det Øjebliks Tavshed, som fulgte paa, gav Miss Tox's Saks et Par svage Klip; men Miss Tox's Ansigt var stadig usynligt, og Miss Tox's Morgenkjole var i Bevægelse. Mrs. Chick skævede hen til hende mellem Blomsterne og fortsatte i en Tone af blid Overbevisning, som en der dvæler ved en Kendsgerning, det egentlig er overflødigt at fremhæve.

»Naturligvis har min Broder Paul derfor gjort, hvad man kunde vente af ham, og hvad enhver kunde forudse, han vilde gøre, hvis han indtraadte i den ægteskabelige Stand paany. Jeg tilstaar, at det volder mig nogen Overraskelse, omend glædelig; thi da Paul rejste bort fra Byen, havde jeg ikke mindste Anelse om, at han vilde slutte en Forbindelse udenfor Byen, og han havde ganske sikkert ingen Forbindelse, da han tog herfra. Imidlertid synes det at være overmaade ønskeligt fra ethvert Synspunkt. Jeg tvivler ikke om, at Moderen er en yderst fornem og elegant Dame, og jeg har ingen som helst Ret til at bestride Klogskaben af, at hun bor hos dem; hvilket er Pauls Sag, ikke min — og hvad selve Pauls Valg angaar, saa har jeg endnu kun set hendes Billede, men det er virkelig smukt. Hendes Navn er ogsaa smukt,« sagde Mrs. Chick og rystede energisk paa Hovedet og satte sig til Rette i Stolen. »Edith synes mig baade at være ualmindeligt og distingveret. Følgelig tvivler jeg ikke om, Lukretia, at det vil glæde Dem at høre, at Ægteskabet skal finde Sted straks — naturligvis vil det det.« — Disse Ord lagde hun atter stærkt Eftertryk paa — »og at De vil være henrykt over denne Forandring i min Brodes Stilling, han som ved flere Lejligheder har vist Dem adskillig venlig Opmærksomhed.«

Miss Tox gav intet Svar i Ord, men tog med skælvende Haand den lille Vandkande og saa sig om med et tomt Blik, som om hun overvejede, hvilket af Møblerne hun skulde betænke med dens Indhold. Medens Miss Tox' Følelser undergik denne Krise, gik Døren op, hun fo'r sammen, lo højt, og faldt om i Armene paa den indtrædende — lykkeligt ufølsom baade for Mrs. Chicks harmfulde Ansigt og for Majoren, der i sit Vindue paa den anden Side af Gaden havde sin dobbeltløbede Kikkert i fuld Virksomhed, og hvis Ansigt og Skikkelse svulmede op af mefistofelisk Glæde.

Det var derimod den landflygtige Indfødte ikke, som han stod dér forundret med Miss Tox's afmægtige Skikkelse i sine Arme; han kom netop (i Følge Majorens ondskabsfulde Ordre) med en høflig Forespørgsel til Miss Tox's Befindende, og var kommet lige i rette Øjeblik til at opfange den sarte Byrde i sine Arme og modtage Indholdet af den lille Vandkande i sin ene Sko; og begge disse Omstændigheder — tillige med hans Bevidsthed om at blive skarpt iagttaget af den rasende Major, der havde udstødt den sædvanlige Trusel om at knække hvert Ben i Kroppen paa ham, hvis han begik den mindste Fejl — forenede sig om at gøre ham til et rørende Billede paa aandelig og legemlig Sønderknuselse.

I nogle Øjeblikke vedblev denne haardt hjemsøgte Udlænding at trykke Miss Tox til sit Hjærte, med en Energi, der stod i besynderlig Modsætning til hans forstyrrede Ansigt, medens den stakkels Dame langsomt lod de aller sidste Draa-

ber fra den lille Vandkande dryppe ned paa ham, som om han var en kælen, eksotisk Plante (hvad han jo virkelig ogsaa var), og man næsten kunde vente, at han vilde springe ud, medens denne milde Regn rislede ned over ham. Mrs. Chick, der omsider genvandt sin Aandsnærværelse saa vidt, at hun kunde lægge sig imellem, befalede ham at lægge Miss Tox paa Sofaen og forsvinde; og da den landflygtige hurtigst muligt adlød, paatog hun sig selv at bringe Miss Tox til sig selv igen.

Men intet af den blide Deltagelse, som i Reglen karakteriserer Evas Døtre, naar de plejer hinanden; intet af det Besvimelsens Frimureri, hvormed de i Reglen knyttes sammen i et hemmelighedsfuldt Søsterskab, kom til Syne i Mrs. Chicks Opførsel. Snarere ligesom Bødlen, der bringer Offeret til Bevidsthed igen for at kunne fortsætte med Pinslerne (eller plejede at gøre det i gode gamle Tider, som alle sande Mænd uafladeligt bærer Sorg for), brugte Mrs. Chick Lugteflasken, Banken af Hænderne, Stænken med koldt Vand i Ansigtet og de andre prøvede Hjælpemidler. Og da Miss Tox omsider slog sine Øjne op og lidt efter lidt vendte tilbage til Liv og Bevidsthed, veg Mrs. Chick tilbage som fra en Forbrydelse og — modsat sit Forbillede, den myrdede Konge af Danmark*) — betragtede hende med mere Vrede end med Sorg.

»Lukretia!« sagde Mrs. Chick. »Jeg vil ikke forsøge paa at skjule, hvad jeg føler. Mine Øjne er paa een Gang blevet aabnede. Jeg vilde ikke have troet dette, om en Helgen havde sagt mig det.«

»Det er taabeligt af mig at give efter for min Svaghed,« stammede Miss Tox. »Jeg vil straks have det bedre.«

»De vil straks have det bedre, Lukretia!« gentog Mrs. Chick med den største Foragt. »Antager De da, at jeg er blind? Indbilder De Dem, at jeg gaar i Barndom? Nej, Lukretia, nu skal De have Tak!«

*) I Shakespeares »Hamlet«.

Miss Tox sendte sin Veninde et bønfaldende, hjælpeløst Blik og holdt sit Lommetørklæde for Ansigtet.

»Hvis nogen havde fortalt mig dette i Gaar,« sagde Mrs. Chick majestætisk, »eller blot for en halv Time siden, saa tror jeg næsten, jeg vilde have følt mig fristet til at slaa vedkommende til Jorden. Lukretia Tox, mine Øjne er blevet aabnede overfor Dem paa een Gang. Skællene er faldet fra mine Øjne. Min blinde Tillid er forbi, Lukretia. Den er blevet misbrugt og holdt for Nar, og der kan slet ikke være Tale om Udflugter nu, forsikrer jeg Dem.«

»Oh! Hvad er det, De hentyder saa grusomt til, kære?« spurgte Miss Tox gennem sine Taarer.

»Lukretia,« sagde Mrs. Chick, »spørg Deres eget Hjærte. Jeg maa bede Dem være saa venlig ikke at tiltale mig med saa fortrolige Udtryk, som der De brugte nu. Jeg har en Smule Selvagtelse tilbage, skønt De maaske ikke tror det.«

»Oh, Louisa!« udbrød Miss Tox. »Hvor kan De tale saadan til mig?«

»Hvor jeg kan tale saadan til Dem?« svarede Mrs. Chick, som ikke havde noget særligt Argument at støtte sig til og derfor stolede paa den tilintetgørende Virkning, saadanne Gentagelser i Almindelighed har. »Saadan! Jo, De maa sandelig nok sige saadan!«

Miss Tox hulkede ynkeligt.

»Hvilken Tanke!« sagde Mrs. Chick, »at De har varmet Dem ved min Broders Arne som en Slange, at De gennem mig næsten har faaet Adgang til hans Fortrolighed, og at De saa i Smug har kunnet lægge an paa ham og vovet at hæve Dem til at tænke Dem Muligheden af en Forbindelse mellem ham og *Dem!* Ja, det er en Tanke,« sagde Mrs. Chick med sarkastisk Værdighed, »hvis Meningsløshed næsten staar Maal med dens Troløshed!«

»Men Louisa!« bad Miss Tox, »sig dog ikke saadan nogle frygtelige Ting.

»Frygtelige Ting!« gentog Mrs. Chick. »Frygtelige Ting! Er det ikke en Kendsgerning, Lukretia, at De lige nu har været ude af Stand til at beherske

Deres Følelser selv overfor mig, hvis Øjne De saa fuldstændig har lukket?«

»Jeg har ikke beklaget mig,« hulkede Miss Tox. »Jeg har ingen Ting sagt, Hvis jeg er blevet en Smule overvældet af Deres Meddelelser, Louisa, og har haft en lille Anelse om, at Mr. Dombey maaske kunde være tilbøjelig til at være mig god, saa vil *De* sikkert ikke fordømme mig.«

»Nu vil hun sige,« sagde Mrs. Chick, idet hun henvendte sig til Møblementet som Helhed og med et resigneret Blik kaldte det til Vidne, »jeg ved, at hun vil sige, at jeg har opmuntret hende!«

»Jeg ønsker ikke at udveksle Bebrejdelser, kære Louisa,« hulkede Miss Tox. »Heller ikke ønsker jeg at beklage mig. Men til mit Forsvar —«

»Ja,« udbrød Mrs. Chick og saa sig om i Stuen med et profetisk Smil, »det er det, hun vil sige. Jeg vidste det. De gjorde bedst i at sige det. Sig det rent ud! Vær oprigtig Lukretia Tox,« sagde Mrs. Chick med fortvivlet Alvor, »hvad De saa end ellers er.«

»Til mit Forsvar,« stammede Miss Tox, »og kun til mit Forsvar overfor Deres ukærlige Ord, kære Louisa, vilde jeg blot spørge Dem, om De ikke ofte har begunstiget en saadan Tanke og endogsaa sagt, at ingen kunde vide, om det ikke vilde ske?«

»Der er et Punkt,« sagde Mrs. Chick og rejste sig, ikke som om hun vilde blive staaende paa Gulvet, men som om hun vilde svinge sig højt op i den Himmel, hvor hun hørte hjemme, »ud over hvilket Taalmodigheden bliver latterlig, om ikke utilstedelig. Jeg kan taale meget, men ikke altfor meget. Hvad det var for en Fortryllelse, der var over mig, da jeg traadte ind i dette Hus i Dag, det ved jeg ikke; men jeg havde en Forudfølelse — en mørk Forudfølelse,« sagde Mrs. Chick med en Gysen, »af at der vilde ske noget. Og jeg har sandelig haft Grund til denne Forudanelse, Lukretia, naar min Tillid gennem saa mange Aar er blevet nedbrudt paa et Øjeblik, naar mine Øjne lige med eet er blevet aabnede, og naar jeg ser Dem afsløret i Deres sande Skikelse. Lukretia, jeg har taget fejl af Dem. Det er bedst for os begge, at alt dette nu er forbi. Jeg ønsker Dem alt godt, og jeg vil altid ønske Dem alt godt. Men som en Personlighed, der ønsker selv at være sand i sin egen Smule Stilling, hvordan denne Stilling nu end kan være eller ikke være — og som min Broders Søster — og som min Broders Hustrus Svigerinde — og som en Slægtning gennem dette Ægteskab af min Broders Hustrus Moder — maa jeg have Lov til at tilføje: som en Dombey? — kan jeg iøvrigt ikke ønske Dem andet end Godmorgen.«

Disse Ord, der udtaltes med en bidende Høflighed, som yderligere formildedes ved et ophøjet Præg af Korrekthed, førte den Talende hen til Døren. Dér bøjede hun sit Hoved som et Spøgelse eller en Billedstøtte og gik saa ned til sin Vogn for at finde Beroligelse og Trøst i sin Husbonds, Mr. Chicks Arme.

Det vil sige: billedlig talt; thi Mr. Chicks Arme var fulde af hans Avis. Ogsaa saa denne Gentleman kun stjaalent paa sin Kone. Og han tilbød hende ikke nogen som helst Trøst. Kort sagt, han sad og læste og nynnede Brudstykker af Melodier og kigge somme Tider i Smug hen paa hende uden at sige et Ord — hverken godt eller ondt eller ligegyldigt.

Imidlertid sad Mrs. Chick svulmende og knejsende og slog med Nakken, som om hun stadig gentog sin højtidelige Afskedsformel til Lukretia Tox. Omsider sagde hun højt: »O, hvor er ikke mine Øjne blevet aabnede i Dag!«

»Hvad er dine Øjne blevet aabnede for i Dag, kære?« gentog Mr. Chick.

»Aa tal ikke til mig!« sagde Mrs. Chick. »Naar du kan udholde at se mig i denne Tilstand, uden at spørge mig, hvad der er i Vejen, saa gjorde du bedre i at tie for evigt.«

»Hvad *er* der i Vejen, kære?« spurgte Mr. Chick.

»At tænke sig,« sagde Mrs. Chick, som talte hun med sig selv, »at hun nogen Sinde har kunnet fattet den lave

Tanke at knytte sig til vor Familie ved et Ægteskab med Paul! At tænke sig, at naar hun legede Hest med det kære Barn, som nu ligger i sin Grav — jeg holdt heller aldrig af det dengang — har hun gaaet og gemt paa en saa lumsk Plan! Jeg gad vidst, om hun aldrig har været bange for, at noget skulde hænde hende. Hun er heldig, hvis der ikke gør det.«

»Jeg troede virkelig selv, kære,« sagde Mr. Chick langsomt, efter at han i nogen Tid havde gnedet sin Næseryg med sin Avis, »at du selv hele Tiden, lige til i Morges, har sejlet efter samme Bestik og ment, at det vilde være meget heldigt, om det kunde komme i Stand.«

Mrs. Chick brast øjeblikkelig i Graad og sagde til Mr. Chick, at hvis han ønskede at trampe paa hende med sine Støvler, saa maatte han hellere gøre det.

»Men med Lukretia Tox er jeg færdig,« sagde Mrs. Chick efter at hun i nogle Minutter havde hengivet sig til sine Følelser til Mr. Chicks store Rædsel. Jeg kan finde mig i at give Afkald paa Pauls Fortrolighed til Fordel for en, som jeg haaber og stoler paa fortjener den, og som han fuldt ud har Ret til at sætte i stakkels Fannys Sted, naar han ønsker det; jeg kan finde mig i paa Pauls kolde Maade at blive underrettet om en saadan Forandring i hans Planer uden een eneste Gang at blive taget med paa Raad, før alt var klappet og klart; men Svig kan jeg ikke finde mig i, og med Lukretia Tox er jeg færdig. Det er bedre, som det er,« sagde Mrs. Chick fromt, »langt bedre. Det vilde have varet længe, før jeg kunde have vænnet mig til at omgaas hende igen efter dette; og jeg ved virkelig ikke, nu da Paul kommer i saa fornemme Forhold, og der her er Tale om Mennesker af Stand, om hun vilde have været ganske præsentabel, og om hun ikke vilde have kompromitteret mig. Der er et Forsyn i alt; alt tjener til det bedste; jeg er blevet prøvet i Dag, men alt i alt angrer jeg det ikke.«

I denne kristelige Sindsstemning tørrede Mrs. Chick sine Øjne og glattede sit Skød og sad, som det sømmer sig en Person, der roligt finder sig i en stor Uret. Mr. Chick, der uden Tvivl følte sin Uværdighed, greb den første den bedste Lejlighed til at lade sig sætte af paa et Gadehjørne og gik fløjtende sin Vej med stærkt optrukne Skuldre og Hænderne i Lommerne.

Medens den stakkels banlyste Miss Tox, der — selv om hun havde været en Smigrer og Spytslikker — dog i det mindste var en skikkelig og trofast en, og altid havde følt oprigtig Venskab for sin Anklagerske og virkelig af sit ganske Hjærte var gaaet op i sin Tilbedelse af Mr. Dombeys Storhed — medens denne stakkels, banlyste Miss Tox vandede sine Blomster med sine Taarer og følte, at det var blevet Vinter paa Prinsesseplads.

Tredivte Kapitel.

Mellemtiden før Brylluppet.

Skønt det fortryllende Hus ikke var mere, skønt den arbejdende Verden var brudt ind i det, hamrede og buldrede og trampede op og ned ad Trapperne hele Dagen igennem og holdt Diogenes i en stadig Paroxysme af Gøen lige fra Solen stod op, til den gik ned — den var øjensynlig overbevist om, at dens Fjende omsider havde faaet Krammet paa den og nu hærgede Huset i udfordrende Triumf — saa skete der i Begyndelsen ingen større Forandring i Florences Maade at leve paa. Om Aftenen, naar Haandværkerne gik bort, var Huset atter øde og forladt; og naar Florence lyttede til deres Stemmer, der gav Genlyd gennem Forstuen og Trappegangen, naar de brød op, udmalede hun sig de muntre Hjem, de var ved at vende tilbage til, og Børnene, der ventede paa dem; og hun var glad ved at tænke paa, at de var muntre og fornøjede med at skulle af Sted.

Hun bød Aftenens Stilhed velkommen tilbage som en gammel Ven, men den kom nu med et forandret Ansigt og saa venligere paa hende. Der var nyt Haab i den. Den smukke Dame, som havde beroliget og kærtegnet hende i selve den Stue, hvor hendes Hjærte var blevet saa forpint, var hende en forjættende Aand. Blide Skygger af det lyse Liv, der vilde dages, naar hun lidt efter lidt fik vundet sin Faders Kærlighed, og naar alt, eller meget af det, hun havde mistet hin mørke Dag, da en Moders Kærlighed var døet hen med en Moders sidste Suk ved hendes Kind, vilde blive genoprettet, rørte sig om hende i Tusmørket og var hende velkomment Selskab. Naar hun kiggede ud paa de rødkindede Børn, der var hendes Naboer, var det hende en ny og kostelig Følelse at tænke paa, at de maaske snart kunde tale med hinanden og lære hinanden at kende — naar hun ikke længere som i gamle Dage vilde være bange for at vise sig for dem, for at de ikke skulde blive bedrøvede over at se hende sidde dér alene i sin sorte Kjole!

Medens Florence tænkte paa sin nye Moder, og midt under den Kærlighed og Tillid til hende, hvoraf hendes rene Hjærte strømmede over, elskede hun sin egen døde Moder højere og højere. Hun var ikke bange for at give hende en Medbejlerske i sit Bryst. Den nye Blomst udsprang fra den dybt plantede og længe plejede Rod, det vidste hun. Hver mildt Ord, der var faldet fra den smukke Dames Læber, lød for Florence som et Ekko af den Stemme, der saa længe havde været stille og tavs. Hvordan skulde nogen Ømhed for en levende faa hende til at elske dette Minde mindre, naar det var hendes eneste Minde om moderlig Ømhed og Kærlighed!

Florence sad en Dag og læste i sin Stue og tænkte paa denne Dame og hendes lovede, snarlige Besøg — thi hendes Bog drejede sig om et beslægtet Emne — da hun hævede sine Øjne og saa hende staa i Døren.

»Moder!« udbrød Florence og gik hende glad i Møde. »Saa kom De igen!«

»Ikke Moder endnu,« svarede Damen med et alvorligt Smil, medens hun lagde sin Arm om Florences Hals.

»Men De bliver det meget snart,« udbrød Florence.

»Ja meget snart nu, Florence; meget snart.«

Edith bøjede sit Hoved lidt, saa at hun kunde trykke Florences blomstrende Kind mod sin egen, og et Øjeblik blev hun staaende tavs saaledes. Der var noget saa ømt i hendes Væsen, at det gjorde endnu mere Indtryk paa Florence end ved deres første Møde.

Hun førte Florence hen til en Stol ved

Siden af sig og satte sig dér, medens Florence saa hende ind i Ansigtet, medens hun undrende sig over dets Skønhed, og villig lod sin Haand blive liggende i hendes.

»Har De været helt alene, Florence, siden jeg var her sidst?«

»Ja,« sagde Florence hurtigt og smilte.

Hun tøvede og slog Øjnene ned; thi hendes nye Moder saa meget alvorlig ud, og hendes Blik var opmærksomt og tankefuldt fæstet paa hendes Ansigt.

»Jeg — jeg — er vant til at være alene,« sagde Florence. »Jeg bryder mig ikke det mindste om det. Di og jeg tilbringer somme Tider hele Dagen sammen.« Florence kunde godt have sagt hele Uger og Maaneder.

»Er Di Deres Pige?«

»Det er min Hund, Moder,« sagde Florence leende. »Susan er min Pige.«

»Og dette er Deres Værelse,« sagde Edith og saa sig om. »Dem fik jeg ikke at se forleden Dag. Vi maa have dem gjort i Stand, Florence. De skal blive de smukkeste i hele Huset.«

»Hvis jeg kunde bytte, Moder,« svarede Florence, »saa er der eet ovenpaa, jeg meget hellere vilde have.«

»Er dette ikke højt nok oppe, min kære Pige?« sagde Edith smilende.

»Det andet Værelse var min Broders,« svarede Florence, »og jeg holder meget af det. Jeg vilde have talt til Fader om det, da jeg kom hjem, og fandt Haandværkerne her og alting ved at blive forandret; men —«

Florence sænkede sine Øjne, for at ikke det samme Blik igen skulde faa hende til at stamme.

»— men jeg var bange for, at det vilde gøre ham ondt; og da De sagde, at De vilde komme her snart igen, Moder, og er Herre over alting her, besluttede jeg at tage Mod til mig og bede Dem om det.«

Edith sad og saa opmærksomt paa hende med sine straalende Øjne, indtil Florence hævede sine; da tog *hun* Øjnene til sig og saa mod Gulvet. Da var det, at Florence tænkte paa, hvor forskellig denne Dames Skønhed var fra, hvad hun havde tænkt sig. Hun havde troet, den var stolt og hovmodig; og alligevel var hendes Væsen saa ydmygt og blidt, at om hun havde haft samme Alder og Karakter som Florence, kunde det neppe have indgydt hende mere Tillid.

Undtagen naar en tvungen, besynderlig Tilbageholdenhed listede sig over hende; og da syntes hun (men dette forstod Florence neppe, skønt hun ikke kunde undgaa at lægge Mærke til det og tænke over det) at føle sig ydmyget og ilde tilpas overfor Florence. Da hun sagde, at hun endnu ikke var hendes Moder, og da Florence havde kaldt hende Herre over alting her, kom denne Forandring hurtigt og paafaldende; og nu, medens Florences Blik hvilte paa hendes Ansigt, sad hun mere som om hun vilde have gyst tilbage for hende og skjult sig for hende, end som en, der stod hende saa nær, at hun vilde elske hende og hæge om hende.

Hun gav beredvilligt Florence sit Løfte om det nye Værelse og sagde, at hun selv vilde sige Besked om det. Saa gjorde hun nogle Spørgsmaal vedrørende stakkels Paul; og da de havde siddet og snakket sammen i nogen Tid, sagde hun til Florence, at hun var kommet for at tage hende hjem med sig.

»Vi er nu flyttet til London, Moder og jeg,« sagde Edith, »og De skal være hos os, til jeg er blevet gift. Jeg vilde gerne, at vi skulde kende og stole paa hinanden, Florence.«

»De er meget god imod mig, kære Moder,« sagde Florence. »Hvor er jeg Dem ikke taknemlig!«

»Lad mig sige nu, for det er maaske den bedste Lejlighed jeg faar til det,« vedblev Edith, idet hun saa sig om for at forvisse sig om, at de var ganske alene, og talte i en mere dæmpet Tone »at naar jeg er blevet gift og har været borte i nogle Uger, vil jeg være lettere om Hjærtet, hvis De vil komme her hjem. Lige meget hvem der indbyder Dem til at være et andet Sted, saa kom her hjem. Det er bedre at være alene end — jeg mener,« rettede hun sig selv, »at jeg

godt ved, De har det bedst her hjemme, kære Florence.«

»Jeg skal komme hjem selv samme Dag, Moder.«

»Gør det. Jeg stoler paa det Løfte. Gør Dem nu i Stand til at komme med mig, min kære Pige. De vil finde mig nedenunder, naar De er færdig.«

Langsomt og tankefuldt vandrede Edith alene gennem det Hus, hvis Frue hun snart skulde være; og hun gav kun liden Agt paa al den Elegance og Pragt det begyndte at udfolde. Det samme ubetvingelige Sjælshovmod, den samme stolte Foragt lysende fra Øjne og Læber, den samme vilde Skønhed, kun tæmmet ved en Følelse af sit eget og alt andets Værd — det som een Gang var sluppet løs mellem skyggefulde Træer, og dér havde raset og sønderslidt sig selv — skred nu gennem de prægtige Sale og Haller. De malede Roser paa Væggene og Gulvene var omgivet af skarpe Torne, der sønderrev hendes Bryst; i enhver Stump af dette Gulv, der var saa glimrende for Øjet, saa hun et forhadt Atom af den Sum, hun havde solgt sig for; de brede, høje Spejle viste hende i fuld Legemsstørrelse en Kvinde, i hvis Natur der endnu var ædle Egenskaber, men som var altfor troløs mod sit bedre Jeg, og altfor nedværdiget og fortabt, til at hun kunde frelse sig selv. Hun troede at alt dette mere eller mindre sprang saa klart i Øjnene paa enhver, at hun ikke havde nogen Tilflugt eller Udvej til at hævde sig selv end sin Stolthed; og med denne Stolthed, som Nat og Dag pinte hendes eget Hjærte, kæmpede hun sin Skæbne igennem, trodsede den og udfordrede den.

Var dette den Kvinde, hvem Florence — en uskyldig Pige, kun stærk ved sin Alvor og ligefremme Sanddruhed — kunde præge og kun i den Grad, at hun ved hendes Side blev et andet Væsen, hvis stormende Lidenskab var dysset til Ro, ja hvis Stolthed endog var tæmmet? Var dette denne Kvinde, som nu satte sig ved Siden af hende i sin Vogn, med hendes Arme slyngede i sine, og som, medens hun bad og besvor hende at elske og stole paa hende, lagde hendes smukke Hoved til Hvile mod sit Bryst og vilde have ladet sit Liv for at skærme det mod Uret og Fortræd?

Ak, Edith! Det vilde sandelig have været godt at dø i et saadant Øjeblik! Langt bedre og lykkeligere maaske, Edith, at dø saaledes, end at leve videre til Enden!

Den højvelbaarne Mrs. Skewton, som var opfyldt af alt andet end den Slags Følelser — thi som saa mange fornemme Personer baade før og siden, ignorede hun simpelt hen Døden og vilde ikke høre Tale om en saa tarvelig og demokratisk Parvenu — havde laant et Hus i Brookstreet, Grosvenor-square, af en fremragende Slægtning (en af Feenix-Rasen), der var borte fra Byen, og som ikke havde haft noget imod paa den ædleste Maade at laane det ud med et Bryllup for Øje, eftersom dette Laan endeligt og uigenkaldeligt fritog ham for alle videre Laan og Gaver til Mrs. Skewton og hendes Datter. Da det for Familiens Æres Skyld var nødvendigt at optræde standsmæssigt paa et saadant Tidspunkt, havde Mrs Skewton, ved Hjælp af en imødekommen Agent, der udlaante alt muligt til Adelen og Halvadelen, lige fra et Sølvservice til en hel Hær af Tjenere, faaet Huset besat med en sølvhaaret Kældermester (der paa Grund af denne Hovedprydelse blev ekstra godt betalt, da han lignede et gammelt Familieinventar), to meget høje unge Mænd i Liberi, og en udvalgt Stab af Køkkenpersonale; saa der bredte sig det Sagn i Kælderregionen, at man flere Gange havde set Pagen Withers, der paa een Gang var blevet befriet fra sine utallige huslige Pligter og fra Fremdrivningen af Rullestolen (der ikke egnede sig til Hovedstadsbrug), gnide sine Øjne og knibe sig i Lemmerne, som om han tænkte, at han maatte have sovet over sig hos den Leamington Mælkemand og stadig befandt sig i en himmelsk Drøm. Der tilflød den samme Husstand en Mængde forskellige Rekvisiter af Sølv og Porcellæn fra den samme imødekommende Kilde, tillige med en

broget Samling Genstande, hvoriblandt en net Halvkaret og et Par rødbrune Heste, hvorpaa Mrs. Skewton lagde sig til Rette paa den fornemste Sofa i Kleopatrastilling og gav Kur i al sin Pragt.

»Men Goddag,« sagde Mrs. Skewton, da hendes Datter traadte ind med sin Myndling, »hvordan har min fortryllende Florence det? De maa endelig komme og kysse mig, kære Florence.«

Florence bøjede sig frygtsomt for at finde et Sted paa den hvide Del af Mrs. Skewtons Ansigt, da denne Dame reddede hende ud af Forlegenheden ved at række hende sit Øre.

»Kære Edith,« sagde Mrs. Skewton »jeg forsikrer dig, at jeg — staa lidt mere hen i Lyset et Øjeblik, sødeste Florence.

Florence adlød rødmende.

»Husker du ikke, kæreste Edith,« sagde hendes Moder, »hvordan du saa ud, da du var paa samme Alder som vor dyrebare Florence, eller maaske et Par Aar yngre?«

»Det har jeg glemt for længe siden, Moder.«

»For jeg forsikrer dig, kære,« sagde Mrs. Skewton, »at jeg synes jeg ser en afgjort Lighed med dig, som du var dengang, hos vor fortryllende unge Veninde. Og det viser,« sagde Mrs. Skewton med sagte Stemme, for at antyde, at efter hendes Mening var Florence i en højst ufuldendt Tilstand, »hvad Dannelse kan udrette.«

»Det gør det unægtelig,« svarede Edith alvorligt.

Hendes Moder saa et Øjeblik skarpt paa hende, og da hun følte sig paa usikker Grund, sagde hun afledende:

»Min henrivende Florence, vil De ikke nok komme og kysse mig een Gang til.«

Florence adlød naturligvis og trykkede sine Læber mod Mrs. Skewtons Øre.

»Og De har uden Tvivl hørt, min Skat,« sagde Mrs. Skewton og beholdt hendes Haand i sin, »at Deres Fader, hvem vi alle tilbeder og ærer, skal giftes med min kære Edith i Dag otte Dage?«

»Jeg vidste, at det skulde være meget snart,« svarede Florence, »men ikke nøjagtigt naar.«

»Min egen Edith,« sagde hendes Moder muntert, »er det muligt, at du ikke har fortalt Florence det?«

»Hvorfor skulde jeg fortælle Florence det?« svarede hun, saa pludseligt og bittert, at Florence neppe kunde tro, at det var den samme Stemme.

For paa en ny og sikrere Maade at skifte Emne, fortalte Mrs. Skewton nu Florence, at hendes Fader kom til Middag, og at han uden Tvivl vilde blive behagelig overrasket ved at se hende; thi han havde Aftenen forud talt om at klæde sig om i City, og havde ikke vidst noget om Ediths Plan, hvis Udførelse efter Mrs. Skewtons Forventninger vilde gøre ham aldeles henrykt. Florence blev urolig ved at høre dette; og hendes Uro blev saa stærk, efter som Middagstiden nærmede sig, at hvis hun havde vidst, hvordan hun skulde have formet en Bøn om at maatte vende hjem igen, uden at indvikle sin Fader i sin Forklaring, vilde hun have skyndt sig tilbage til Fods, barhovedet, aandeløs og alene, hellere end løbe Fare for at vække hans Mishag.

Da Tiden kom nærmere, kunde hun neppe aande. Hun vovede ikke at nærme sig Vinduet, for at han ikke skulde se hende fra Gaden. Hun turde ikke gaa ovenpaa for at skjule sin Bevægelse, for at hun ikke uventet skulde løbe paa ham, naar hun gik ud ad Døren; og ved Siden af denne Frygt følte hun sig til Mode, som om hun aldrig vilde kunde komme tilbage igen, hvis hun blev kaldt ned til ham. Medens Frygt saaledes stred mod Frygt hos hende, sad hun ved Kleopatras Leje og prøvede paa at forstaa og besvare denne Dames tomme Snak, da hun hørte hans Trin op ad Trappen.

»Nu hører jeg ham!« udbrød Florence og fo'r sammen. »Han kommer!«

Kleopatra, som i sin Ungdommelighed altid var spøgefuldt stemt, og som i sin Selvovervurdering ikke besværede sig med at gruble over, hvad der var Aarsagen til denne Bevægelse, trak Flo-

rence om bag sit Leje og kastede et Sjal over hende, for at berede Mr. Dombey en behagelig Overraskelse. Det gik saa hurtigt for sig, at Florence i samme Øjeblik hørte hans frygtelige Skridt i Stuen.

Han hilste paa sin tilkommende Svigermoder og sin tilkommende Brud. Den fremmede Lyd af hans Stemme gennembævede hans Barn fra Isse til Fod.

»Min kære Dombey,« sagde Kleopatra, »kom her og fortæl mig, hvordan Deres smukke Florence har det.«

»Florence har det meget godt,« sagde Mr. Dombey og traadte hen til hendes Leje.

»Er hun hjemme?«

»Hun er hjemme,« sagde Mr. Dombey.

»Min kære Dombey,« sagde Kleopatra med fortryllende Livlighed. »Er De nu vis paa, at De ikke narer mig? Jeg ved ikke, hvad min kære Edith vil sige til mig, naar jeg afgiver en saadan Erklæring, men jeg er paa min Ære bange for, at De er den falskeste af alle Mænd, min kære Dombey.«

Om han havde været det, og var blevet grebet paa Stedet i den frækkeste Falskhed, der nogen Sinde har været hørt Tale om, kunde han neppe være blevet mere forvirret, end han blev, da Mrs. Skewton tog Sjalet til Side, og Florence bleg og skælvende rejste sig foran ham som et Genfærd. Han havde endnu ikke genvundet sin Aandsnærværelse, da Florence løb hen til ham, slog sine Arme om hans Hals, kyssede hans Ansigt og ilede ud af Stuen. Han saa sig om, som vilde han raadføre sig med en eller anden om Sagen, men Edith var øjeblikkelig gaaet efter Florence.

»Tilstaa nu, min kære Dombey,« sagde Mrs. Skewton og rakte ham sin Haand, »at De aldrig er blevet mere overrasket og fornøjet i Deres Liv.«

»Jeg er aldrig blevet mere forbavset,« sagde Mr. Dombey.

»Og heller ikke fornøjet, vel, min kæreste Dombey?« svarede Mrs. Skewton og rakte sin Vifte i Vejret.

»Jeg — ja, jeg er overordentlig glad over at træffe Florence her,« sagde Mr. Dombey. Han syntes at tænke alvorligt over det et Øjeblik, saa sagde han, mere bestemt: »Ja, jeg er virkelig meget glad over at træffe Florence her.«

»De undrer Dem over, hvordan hun kommer her, ikke sandt?« sagde Mrs. Skewton.

»Maaske har Edith —« forsøgte Mr. Dombey.

»Aa, hvor de er skammelig til at gætte!« svarede Kleopatra og rystede paa Hovedet. »Aa, De listige, listige Mand! Man skulde ikke sige saadan noget; Deres Køn, min kære Dombey, er saa forfængeligt og saa tilbøjeligt til at misbruge vor Svaghed; men De kender min aabne Sjæl — meget vel; paa Øjeblikket.«

Dette henvendte hun til en af de meget høje Mænd, som meddelte, at der var rettet an.

»Men ser De min kære Dombey,« fortsatte hun hviskende, »naar Edith ikke kan have Dem hos sig —og som jeg siger hende, kan hun jo ikke vente det altid — vil hun i det mindste have noget eller nogen om sig, der tilhører Dem. Og hvor er det ikke naturligt! Og da hun i Dag var i denne Stemning kunde intet afholde hende fra at køre hen og hente vor kære Florence. Og, hvor *er* det ikke fortryllende!«

Da hun ventede paa et Svar, svarede Mr. Dombey: »Ualmindeligt!«

»Gud velsigne Dem, min kære Dombey, for dette Bevis paa Hjærte!« udbrød Kleopatra og trykkede hans Haand. »Men jeg bliver altfor højtidelig! Vær min en Engel og før mig nedenunder, og lad os se, hvad disse Mennesker agter at give os til Middag. Gud velsige Dem, kære Dombey!«

Kleopatra hoppede efter denne sidste Velsignelse med taalelig Adræthed ned fra sit Leje, Mr. Dombey tog hendes Arm i sin og førte hende ceremonielt nedenunder; en af de meget høje Lejetjenere, hvis Ærefrygtsorgan kun var ufuldkomment udviklet, spilede sin Kind ud med Tungen til Fornøjelse for den

anden meget høje unge Lejetjener, da Parret gik ind i Spisestuen.

Florence og Edith var der allerede og sad Side om Side. Florence vilde have rejst sig, da hendes Fader traadte ind, og afstaaet sin Stol til ham; men Edith lagde aabenlyst sin Haand paa hendes Arm, og Mr. Dombey satte sig paa den anden Side af det runde Bord.

Samtalen holdtes næsten udelukkende vedlige af Mrs. Skewton. Florence vovede neppe at hæve sine Øjne, for at de ikke skulde røbe, at hun havde grædt; langt mindre vovede hun at tale; og Edith ytrede ikke et Ord uden for at svare paa et Spørgsmaal. I Sandhed, Kleopatra arbejdede strængt for den Stilling, hun var saa nær ved at have i Hænde; og det skulde i Sandhed være en rig Mand, som kunde lønne hende!

»Og saa er vi altsaa omsider næsten færdige med vore Forberedelser, min kære Dombey?« sagde Kleopatra, da Desserten var sat paa Bordet og den sølvhaarede Kældermester havde trukket sig tilbage. »Selv de juridiske Forberedelser!«

»Ja, Frue,« svarede Mr. Dombey. »Kontrakten er nu i Orden, meddeler Advokaten mig, og som jeg har sagt Dem, behøver Edith nu kun at gøre os den Ære at fastsætte Tiden til dens Fuldbyrdelse.«

Edith sad som en smuk Billedstøtte; lige saa kold, lige saa tavs, og lige saa stille.

»Min egen Ven,« sagde Kleopatra, »hører du, hvad Mr. Dombey siger? Ak, min kære Dombey!« sagde hun afsides til denne Gentleman. »Hvor hendes Adspredthed, efter Haanden saa Tiden nærmer sig, minder mig om de Dage, da det elskværdigste af alle Mennesker, hendes Fader, var i Deres Stilling.«

»Jeg har intet at foreslaa. Det kan blive, naar De ønsker!« sagde Edith og saa knap nok over Bordet paa Mr. Dombey.

»I Morgen?« foreslog Mr. Dombey.

»Hvis De ønsker det.«

»Eller,« sagde Mr. Dombey, »vilde i Overmorgen passe bedre med, hvad der optager Dem?«

»Jeg har ingen Ting, der optager mig. Jeg er altid til Deres Raadighed. Lad det blive, naar De synes.«

»Ikke noget, der optager dig, kære Edith!« indvendte hendes Moder, »naar du sidder i den frygteligste Travlhed hele Dagen og har tusind og een Aftaler med alle mulige Forretningsfolk!«

»De sorterer under dig,« svarede Edith og vendte sig om imod hende med let sammentrukne Bryn. »Du og Mr. Dombey kan ordne det indbyrdes.«

»Meget sandt, min Skat, og yderst hensynsfuldt af dig,« sagde Kleopatra. »Min egen Florence. De maa virkelig være saa god at komme og kysse mig engang endnu, min kære!«

Et besynderligt Sammentræf, at disse Anfald af Interesse for Florence rev Kleopatra ud af næsten enhver Samtale, hvori Edith havde om end nok saa ringe Del! Florence havde ganske sikkert aldrig gennemgaaet saa mange Omfavnelser, og uden at vide det havde hun maaske aldrig været til saa megen Nytte i sit Liv.

Mr. Dombey var inderst inde langt fra misfornøjet med sin smukke Forlovedes Væsen. Han havde den gode Grund til at føle Sympati for hendes Hovmod og Kulde, som ligger i Følelsernes Slægtskab. Det smigrede ham at tænke paa, hvordan denne Ediths Hovmod og Kulde bøjede sig for ham og ikke syntes at have nogen anden Vilje end hans. Det smigrede ham at udmale sig, hvordan denne stolte og majestætiske Kvinde skulde gøre Honnørs i hans Hus og faa hans Gæster til at stivfryse efter hans egen Metode. Dombey og Søns Værdighed vilde sandelig blive forhøjet og haandhævdet i saadanne Hænder.

Saaledes tænkte Mr. Dombey, da han var blevet alene ved Middagsbordet og sad og grundede over sin svundne og tilkomne Skæbne, uden at finde noget frastødende i Stuens tarvelige og skumle Præg, mørkebrun som den var, med Væggene plettede af sorte Vaabenskjolde af Malerier, fire og tyve Stole, med næsten lige saa mange Søm i sig som lige saa mange Ligkister, stod ventende som

Bedemænd paa Kanten af det tyrkiske Tæppe, og to afkræftede Negre løftede to henvisnede Grene af Kandelabre i Vejret paa Buffeten, og der over det hele hvilede en muggen Lugt, som om Asken af ti Tusind Middage laa begravet i Sarkofagen under den. Husets Ejer levede meget udenlands; Englands Luft egnede sig sjælden længe for Feenix-Familien, og Stuen havde lidt efter lidt iført sig dybere og dybere Sørgedragt for ham, indtil den var blevet saa begravelsesagtig, at den ikke manglede andet end et Lig for at være fuldkommen.

I Øjeblikket var Mr. Dombey ved sin ubøjelige Skikkelse, om ikke ved sin Stilling, ikke nogen daarlig Repræsentant for Liget, som han sad dér og stirrede ned i det døde Mahognihavs kolde Dybder, hvor Frugtskaalene og Karafferne laa for Anker, som om Genstandene for hans Tanker en for en steg op til Overfladen og sank ned igen. Edith var dér med hele sit Ansigts og sin Skikkelses Majestæt; og tæt ved hende kom Florence, med sit frygtsomme Hoved vendt imod ham, saadan som det havde været et Øjeblik, da hun forlod Værelset; og Ediths Øjne hvilende paa hende, og Ediths Haand beskyttende udstrakt. En lille Skikkelse i en lav Armstol kom dernæst springende frem i Lyset og saa undrende paa ham med sine klare Øjne og sit gammelagtige Ansigt, straalende som i en Aftenilds flakkende Skær. Atter kom Florence tæt hen til den og lagde Beslag paa hele hans Opmærksomhed. Om det var som en forudbestemt Vanskelighed og Skuffelse for ham; om det var som en Medbejler, der havde krydset hans Vej og kunde gøre det igen, eller som hans Barn, hvem han nu, da han havde haft Held med sin Bejlen, kunde nedlade sig til at tænke paa som en, der paa en saadan Tid havde Krav paa ikke mere at blive behandlet som en fremmed — eller om det var som et Vink til ham om, at under hans nye Familieforholdt maatte i det mindste Skinnet af, at han brød sig om sit eget Kød og Blod, holdes vedlige — det maatte han selv bedst vide. Saa nogenlunde, maaske, i bedste Fald; thi Bryllupsgæster og Bryllupsaltre og ærgerrige Scener — stadig hist og her fordunklet af Florence — altid Florence — altid Florence — dukkede saa hurtigt og forvirret frem, at han rejste sig og gik ovenpaa for at undfly dem.

Det blev langt ud paa Aftenen, før Lysene blev sat ind; thi for Øjeblikket voldte de Mrs. Skewton Hovedpine, klagede hun; og i Mellemtiden snakkede Florence og Mrs. Skewton sammen (thi Kleopatra var meget ivrig efter at holde hende i sin Nærhed) eller Florence anslog sagte Pianoet til Mrs. Skewtons Fryd — for ikke at tale om nogle faa Gange i Løbet af Aftenen, da denne kærlige Dame følte sig tilskyndet om at bede om endnu et Kys, hvilket altid indtraf, efter at Edith havde sagt et eller andet. Det var imidlertid ikke ofte, thi Edith sad hele Tiden for sig selv ved et aabent Vindue (til Trods for hendes Moders Bekymringer for, at hun skulde blive forkølet) og blev siddende dér, til Mr. Dombey tog Afsked. Han var kølig — naadig mod Florence, da han gjorde det; og Florence gik til Sengs i en Stue indenfor Ediths, saa lykkelig og forhaabningsfuld, at hun tænkte paa sit tidligere Jeg, som var det en helt anden, stakkels forladt Pige, der maatte ynkes i sin Sorg; og i sin Medlidenhed hulkede hun sig i Søvn.

Ugen gik hurtigt. Der var Køretur til Modehandlerinder, Dameskrædderinder, Juvelerere, Sagførere, Blomsterhandlere, Restauratører; og Florence var altid med. Florence skulde med til Bryllup-pet. Florence skulde lægge sin Sørgedragt og bære en straalende Dragt ved denne Lejlighed. Modehandlerindens Planer for denne Dragt — Modehandleriden var en Pariserinde og lignede i høj Grad Mrs. Skewton — var saa stilfulde og elegante, at Mrs. Skewton bestilte en lignende til sig selv. Modehandlerinden sagde, at den vilde klæde hende beundringsværdigt, og at Alverden vilde antage hende for den unge Dames Søster.

Ugen gik hurtigere. Edith saa ikke efter noget og brød sig ikke om noget. Hendes prægtige Kjoler kom hjem og blev prøvede og blev højlydt rost af Mrs. Skewton og Modehandlerinderne, og blev lagt til Side uden et Ord fra hende. Mrs. Skewton lagde deres Planer for hver Dag og førte dem igennem. Somme Tider sad Edith i Vognen, naar de kørte ud for at gøre Indkøb; somme Tider, naar det var absolut nødvendigt, gik hun ind i Butikerne. Men Mrs. Skewton ledede hele Indkøbet, hvad det end drejede sig om; og Edith saa til saa uinteresseret og tilsyneladende saa ligegyldigt, som om det ikke vedkom hende i mindste Maade. Florence kunde maaske have tænkt, at hun var hovmodig og ugidelig, men hun var aldrig saaledes mod hende. Saa Florence dæmpede sin Forundring med sin Taknemlighed, hver Gang den brød frem, og fik snart Bugt med den.

Ugen gik hurtigere. Den var næsten fløjet hen. Den sidste Aften i Ugen, Aftenen før Brylluppet, var kommet. I den mørke Stue — thi Mrs. Skewtons Hoved var endnu ikke blevet bedre, skønt hun bestandig ventede at komme sig i Morgen — sad denne Dame, Edith og Mr. Dombey. Edith sad ved det aabne Vindue og saa ud paa Gaden; Mr. Dombey og Kleopatra sad i Sofaen og talte sagte sammen; det var ved at blive sent; og Florence, der var træt, var gaaet i Seng.

»Min kære Dombey,« sagde Kleopatra, »De maa lade mig beholde Florence i Morgen, naar De berøver mig min søde Edith.«

Mr. Dombey sagde, at det vilde han med Fornøjelse.

»At have hende om sig her, medens De begge er i Paris, og at tænke paa, at jeg, i den Alder, hun er i, hjælper lidt med til Uddannelsen af hendes Aand, min kære Dombey,« sagde Kleopatra, »det vil være en ligefrem Balsam for mig i den ganske tilintetgjorte Forfatning, jeg vil komme til at befinde mig i.«

Edith vendte pludselig Hovedet. Hendes sløve Væsen var paa eet Øjeblik forvandlet til brændende Interesse, og, dækket af Mørket, lyttede hun anspændt til deres Samtale.

Mr. Dombey vilde være henrykt over at kunne efterlade Florence under et saa beundringsværdigt Formynderskab.

»Min kære Dombey,« svarede Kleopatra, »tusind Tak for Deres gode Mening. Jeg frygtede for, at De med overlagt Hensigt, som de frygtelige Sagførere siger — disse rædsomme Prosaikere! — vilde fordømme mig til fuldkommen Ensomhed.«

»Hvorfor være saa uretfærdig imod mig, kære Frue?« sagde Mr. Dombey.

»Fordi min fortryllende Florence rent ud siger mig, at hun maa tage hjem i Morgen,« svarede Kleopatra, »saa jeg begyndte at blive bange for, kæreste Dombey, at De var en fuldkommen Pascha.«

»Jeg forsikrer Dem, Frue,« sagde Mr. Dombey, »at jeg ikke har givet Florence nogen Ordre; og hvis jeg havde det, saa maatte enhver Ordre vige for Deres Ønsker.«

»Min kære Dombey,« svarede Kleopatra, »hvad De er for en Hofmand! Skønt det vil jeg heller ikke sige; for Hofmænd har ikke noget Hjærte, og Deres gennemstrømmer Deres fortryllende Liv og Karakter. Og skal De virkelig gaa saa tidligt, min kære Dombey?«

Ja, det var virkelig sent, og Mr. Dombey var bange for han maatte.

»Er det Virkelighed, eller er det alt sammen en Drøm!« læspede Kleopatra. »Kan jeg virkelig tro, min kæreste Dombey, at De i Morgen Formiddag kommer tilbage og berøver mig min søde Selskabssøster, min egen Edith!«

Mr. Dombey, som var vant til at tage alt bogstaveligt, mindede Mrs. Skewton om, at de først skulde mødes i Kirken.

»Den Smerte,« sagde Mrs. Skewton, »at overdrage sit Barn, selv til Dem, min kære Dombey, er en af de frygteligste, man kan forestille sig; og i Forbindelse med en fra Naturen skrøbelig Konstitution, og den utroligt dumme Restauratør, som har paataget sig Frokosten, er det næsten for meget for min Smule Styrke. Men jeg tager mig

sammen i Morgen, min kære Dombey; frygt ikke for mig, og vær ikke urolig for min Skyld. Himlen velsigne Dem! Min kære Edith!« udbrød hun skælmsk. »Der er en, der er ved at gaa, Skat!«

Edith, som atter havde vendt sit Hoved mod Vinduet, og som ikke længere interesserede sig for deres Samtale, rejste sig fra sin Plads, men gjorde ingen Bevægelse hen imod ham, og sagde intet. Med et stolt Galanteri, der passede baade til hans Værdighed og til Lejligheden, bevægede Mr. Dombey sine knirkende Støvler hen imod hende, førte hendes Haand til sine Læber, og sagde: »I Morgen Formiddag skal jeg have den Lykke at gøre Krav paa denne Haand som Mrs. Dombey« — og gik højtideligt bukkende ud.

Mrs.Skewton ringede efter Lys, saa snart Gadedøren havde lukket sig efter ham. Med Lysene kom hendes Pige med den ungdommelige Dragt, som skulde skuffe Verden i Morgen. Kjolen rummede en grusom Gengældelse, som den Slags Kjoler altid gør, og gjorde hende uendelig meget ældre og hæsligere end hendes fedtede Flonels Natkjole. Men Mrs. Skewton prøvede den med affekteret Glæde, smidskede til sit aadselagtige Jeg i Spejlet, som om hun tænkte paa den dræbende Virkning, den vilde gøre paa Majoren; og idet hun saa lod sin Pige tage den af igen og gøre hende i Stand til Natten, faldt hun sammen i Ruiner ligesom et Korthus.

I al denne Tid blev Edith siddende ved det mørke Vindue og saa ud paa Gaden. Da hun og hendes Moder endelig blev alene, fjærnede hun sig fra det for første Gang den Aften og traadte hen lige overfor hende. Hendes Moders gabende, rystende, pirrelige Skikkelse, hvis Øjne hævede sig for at møde Datterens stolte, ranke Skikkelse, hvis ildfulde Blik var vendt imod hende, havde et Præg af Skyldbevidsthed, som ingen Letfærdighed og ingen Spøg kunde skjule.

»Jeg er træt til Døden,« sagde hun. Man kan ikke stole paa dig et Øjeblik. Du er værre end et Barn, Barn! Intet Barn vilde være halvt saa genstridigt og ulydigt.«

»Hør paa mig, Moder,« svarede Edith, der forbigik disse Ord med en Foragt, der ikke vilde nedlade sig til at spøge med dem. »Du maa blive her alene til jeg vender tilbage.«

»Maa blive her alene, til du vender tilbage, Edith?« gentog hendes Moder.

»Eller i det Navn, som jeg i Morgen skal kalde til Vidne paa, hvad jeg saa falsk og skammeligt gør, sværger jeg, at jeg nægter at modtage denne Mands Haand for Alteret. Gid jeg maa falde død om paa Kirkegulvet, hvis jeg ikke gør det!«

Moderen svarede med et hurtigt, urolig Blik, der ikke blev mindre forskrækket ved det Blik, det mødte.

»Det er nok,« sagde Edith fast, »at vi er, hvad vi er. Jeg vi ikke have Ungdom og Sanddruhed draget ned i mit Niveau. Jeg vil ikke have en brødefri Natur undergravet, fordærvet og forvendt, om det saa kunde fordrive al Verdens Mødres ledige Timer. Du forstaar, hvad jeg mener. Florence maa tage hjem.«

»Du er en Idiot, Edith,« raabte hendes Moder forbitret. »Venter du, at der nogen Sinde bliver Fred for dig dér i Huset, før hun er gift og borte?«

»Spørg mig, eller spørg dig selv, om jeg nogen Sinde venter at finde Fred i det Hus,« sagde hendes Datter, »og du kender Svaret.«

»Og skal jeg høre i Aften, efter alle mine Lidelser og Anstrængelser, og nu, da du ved min Hjælp, gaar ind i en uafhængig Stilling,« næsten skreg hendes Moder i sin Lidenskabelighed, medens hendes apoplektiske Hoved rystede som et Blad, »at der klæber Fordærvelse og Besmittelse ved mig, og at jeg ikke er passende Selskab for en ung Pige! Hvad er du, maa jeg spørge? Hvad er du?«

»Jeg har gjort mig selv det Spørgsmaal,« sagde Edith askegraa og pegende paa Vinduet, »mere end en Gang, naar jeg har siddet der, og noget i mit Køns falmede Lignelse er gaaet forbi udenfor; og Gud ved, at jeg har fundet Svaret. Aa Moder, Moder, hvis du blot havde

overladt mig til mit naturlige Hjærte, da ogsaa jeg var ung Pige — yngre end Florence — hvor ganske anderledes kunde jeg da ikke have været nu!«

Da hendes Moder følte, at det var ganske unyttigt for hende at vise Vrede, lagde hun Baand paa sig selv og gav sig til at klynke og jamre over, at hun havde levet for længe, og at hendes eneste Barn havde forstødt hende, og at Lydighed mod Forældrene var gaaet af Brug i disse onde Dage, og at hun havde hørt unaturlige Forhaanelser og ikke brød sig om Livet længere.

»Hvis man skal blive ved at leve med uafladelige Optrin som dette,« klynkede hun, »saa er jeg vis paa, det vilde være meget bedre for mig at tænke paa Midler til at gøre Ende paa min Tilværelse. Oh! At tænke sig, at du er min Datter, Edith, og taler til mig i saadan en Tone!«

»Mellem os Moder,« svarede Edith sorgfuldt, »er Tiden til gensidige Bebrejdelser forbi.«

»Hvorfor kalder du den da til Live igen?« jamrede hendes Moder. »Du ved, at du piner mig paa den grusomste Maade. Du ved, hvor følsom jeg er for Ukærlighed. Og tilmed i et saadant Øjeblik, hvor jeg har saa meget at tænke paa, og naturligt gerne vil vise mig fra en saa fordelagtig Side som muligt! Jeg undrer mig over dig, Edith. At gøre din Moder til et Fugleskræmsel paa din Bryllupsdag!«

Edith rettede det samme stive Blik paa hende, mens hun sad der og hulkede og gned sine Øjne, og sagde i den samme dæmpede, faste Tone, der hverken var steget elleer faldet siden hun begyndte at tale til hende: »Jeg har sagt, at Florence maa tage hjem.«

»Lad hende saa tage hjem!« udbrød den fortvivlede, skræmte Moder hurtigt. »Jeg vil sandelig gerne lade hende tage hjem. Hvad betyder det Pigebarn for mig?«

»Hun betyder saa meget for mig, at hellere end at meddele hende, eller tillade,at der bliver meddelt hende blot eet Gran af det onde, der er i mit Bryst, Moder, vilde jeg give Afkald paa dig, ligesom jeg (hvis du gav mig Grund til det) vilde give Afkald paa ham i Kirken i Morgen,« svarede Edith. »Lad hende i Fred. Hun skal ikke, saa længe jeg kan hindre det, fristes og smittes med de Lærdomme, jeg har lært. Dette er ingen haard Betingelse paa denne bitre Aften.«

»Hvis du havde foreslaaet den paa en datterlig Maade, Edith,« klynkede hendes Moder, »saa maaske ikke; sandsynligvis ikke. Men disse frygtelig bidende Ord —«

»De er forbi og til Ende mellem os nu,« sagde Edith. »Gaa din egen Vej, Moder, tag Del i, hvad du har vundet; brug det, nyd det, faa saa meget ud af det som muligt, og vær saa lykkelig, som du vil. Maalet for vort Liv er naaet. Lad os nu tie om det. Fra denne Time af er mine Læber lukkede med Hensyn til Fortiden. Jeg tilgiver dig din Del i Morgendagens Synd. Gud tilgive mig min!«

Uden en Skælven i sin Stemme eller i sit Legeme, og trædende enhver blidere Følelse under Fod paa sin Vej fremad, sagde Edith sin Moder Godnat og gik ind paa sit Værelse.

Men ikke for at hvile; thi hendes ophidsede Tanker, tillod hende ingen Hvile, da hun var alene. Frem og tilbage, frem og tilbage, atter og atter Hundreder af Gange, midt imellem de pragtfulde Forberedelser til hendes Udsmykning den næste Dag — med sit mørke Haar udslaaet, sine mørke Øjne flammende med et rasende Skær, sin hvide Barm rød af den ubarmhjærtige Haands grusomme Greb, medens hun gik op og ned med bortvendt Hoved, som vilde hun undgaa Synet af sin egen smukke Skikkelse og fri sig fra dens Selskab. Saaledes kæmpede Edith Granger, midt om Natten før sit Bryllup, med sin urolige Aand, taareløs, venneløs, tavs, stolt og uden Klage.

Til sidst kom hun til at røre ved den aabne Dør indtil den Stue, hvor Florence laa.

Hun fo'r sammen, stansede og saa ind.

Der brændte et Lys derinde, og det viste hende Florence, sovende trygt i sin Uskylds og Skønheds Blomstring. Edith holdt sit Vejr og følte sig draget hen imod hende.

Draget nærmere, nærmere, nærmere endnu; draget tilsidst saa nær, at hun bøjede sig ned, trykkede sine Læber mod den fine Haand, der laa ud af Sengen, og førte den sagte til sin Hals. Dens Berøring virkede som i gamle Dage Profetens Stav mod Klippen. Hendes Taarer sprang frem under den, medens hun sank ned paa sine Knæ og lagde sit smertende Hoved og sit bølgende Haar paa Puden ved dens Side.

Saaledes tilbragte Edith Granger Natten før sit Bryllup. Saaledes fandt Solen hende paa hendes Bryllupsmorgen.

Anden Del.

Første Kapitel.

Brylluppet.

Daggryet, med dets lidenskabsløse, tomme Ansigt sniger sig gysende hen til Kirken, hvorunder Støvet ligger af lille Paul og hans Moder, og ser ind gennem Vinduerne. Det er koldt og mørkt. Natten kryber endnu paa Stengulvet og ruger, mørk og tung, i Bygningens Hjørner og Kroge. Taarnuret som, højt over Husene, dukker frem under endnu en af de utallige Hvirvler i Tidens Strøm, der regelmæssigt ruller og brydes mod den evige Kyst, ses graaligt som et Stenfyrtaarn, der fortæller om, hvordan Havet bryder; men indenfor Dørene kan Daggryet i Begyndelsen kun kigge til Natten og se, at den er dér.

Svævende mat rundt om Kirken og spejdende ind, stønner og græder Daggryet over sit korte Herredømme, og dets Taarer rinder paa Vinduesruderne, og Træerne ved Kirkemuren bøjer deres Hoveder og vrider deres mange Hænder i Medfølelse. Natten blegner for det og svinder gradvis ud af Kirken, men dvæler i Hvælvingerne derunder og sætter sig paa Kisterne. Og nu kommer den klare Dag, der faar Taarnuret til at skinne og Spiret til at rødme og tørrer Daggryets Taarer og undertrykker dets Klage; og det skræmte Gry følger efter Natten, jager det ud fra dets sidste Tilflugtssted, kryber selv sammne i Gravhvælvingerne og skjuler sig med et forfærdet Ansigt mellem de døde, indtil Natten vender styrket tilbage for at drive det ud.

Og Musene, der har haft mere travlt med Bønnebøgerne end deres egne Ejere, og med Sivmaatterne, der er mere medtagne af deres smaa Tænder end af Menneskenes Knæ, skjuler nu deres klare Øjne i deres Huller og trykker sig sammen i Angst ved Kirkedørens genlydgivende Smækken. Thi Graveren, Manden som har Magten, kommer denne Morgen tidligt sammen med Undergraveren; og Mrs. Miff, den trangbrystede lille Kirkekone — meget tør og gammel, tarvelig klædt, uden en Tommes Fylde et eneste Sted paa sin Krop — er der ogsaa og har ventet en halv Time ved Kirkeporten, hvor hendes Plads er, paa Graveren.

Et eddikesurt Ansigt har Mrs. Miff, og en dybt ydmyget Hat, og tillige en Sjæl, der tørster efter Sixpences og Shillings. Arbejdet med at vinke rundt til Folk om at komme ind i Stolene har givet Mrs. Miff en hemmelighedsfuld Mine; og der ligger Forbehold i Mrs. Miffs Blik, som hos en, der altid ved, hvor der er et blødere Sæde, men nærer Mistro med Hensyn til Betalingen. Der eksisterer ingen Mr. Miff og har heller ikke været det i de sidste tyve Aar, og Mrs. Miff holder ikke af at hentyde til ham. Han havde nogle slemme Meninger, synes det, om Fripladser; og skønt Mrs. Miff haaber, han er kommet i Himlen, vilde hun dog aldrig paatage sig ligefrem at sige det.

Travlt har Mrs. Miff denne Morgen ved Kirkedøren, med at banke og børste Alterklædet, Tæppet og Hynderne, og meget har Mrs. Miff at sige om det Bryllup, der skal finde Sted. Mrs. Miff

har hørt, at de nye Møbler og Forandringer i Huset koster fulde fem tusind Pund, og Mrs. Miff har hørt fra bedste Kilde, at Damen ikke ejer saa meget som en Sixpence til at fornøje sig for. Mrs. Miff husker ligeledes, som om det var sket i Gaar, den første Hustrus Begravelse, og saa Daaben, og saa den anden Begravelse; og Mrs. Miff siger, at hun alligevel vil tage og støve denne her Tavle af, før Selskabet kommer. Mr. Sownds, Graveren, der hele Tiden sidder i Solskinnet paa Kirketrappen (og sjældent bestiller andet, undtagen at han i koldt Vejr sidder ved Kaminen) nikker bifaldende til Mrs. Miffs Snak og spørger, om Mrs. Miff har hørt sige, at Damen er ualmindelig smuk? Da Mrs. Miff har hørt noget saadant bemærker Graveren, Mr. Sownds, der, skønt orthodoks og korpulent, stadig er en Beundrer af kvindelig Skønhed, salvelsesfuldt, at, jo, han hører, hun er en Durchløber — et Udtryk, der synes Mrs. Miff noget kraftigt, eller vilde gøre det fra alle andre Læber end Graveren Mr. Sownds.

I Mr. Dombeys Hus er der paa samme Tid stort Røre og Travlhed, især blandt Kvinderne; ikke een af dem har faaet Søvn i Øjet siden Klokken fire, og de var alle i fuldt Puds før seks. Mr. Towlinson er Genstand for mere Hensyn fra Stuepigens Side end sædvanligt, og Kokkepigen siger ved Frokosttid, at eet Brylluppskaber flere, hvad Stuepigen ikke kan tro og afgjort ikke anser for sandt. Mr. Towlinson forbeholder sig sin Mening om dette Spørgsmaal; thi han er blevet noget tungsindig over Antagelsen af en Udlænding med Bakkenbarter (Mr. Towlinson har selv ingen Bakkenbarter) der skal ledsage det lykkelige Par til Paris, og som har travlt med at pakke den nye Kalechevogn. Med Hensyn til denne Person tilstaar Towlinson straks, at han aldrig har hørt, der nogen Sinde er kommet noget godt ud af Udlændinge, og da Damerne erklærer, at det er en Fordom, siger han: se til Bonaparte, der var i Spidsen for dem, og se, hvad *han* altid var med til! Hvilket Stuepigen siger er meget sandt.

Restauratøren arbejder strængt i Begravelsesværelset i Brookstreet, og de meget høje unge Mænd har travlt med at se til. En af de meget høje unge Mænd lugter allerede af Sherry, og hans Øjne har Tendens til at blive stive og stirre paa Genstandene uden at se dem. Den meget høje unge Mand er sig selv denne Svaghed bevidst, og siger til sin Kammerat, at det kommer af hans »Spægelse«. Den meget høje unge Mand vilde sige Sindsbevægelse, men Ordene løber en Smule i eet for ham.

Manden, der spiller med Klokker, har faaet Færten af Brylluppet, ligesom de med Knokkelbenene og Slagterøkserne og Blæsetrup. De første øver sig i et Baghus tæt ved Battlebridge; de andre sætter sig gennem deres Fører i Forbindelse med Mr. Towlinson, hvem de tilbyder at blive borte mod en vis Betaling; og den sidste, repræsenteret af en snedig Basun, lurer og lusker henne paa Hjørnet, ventende paa en eller anden forræderisk Købmand, der mod Stikpenge vil røbe dem Tiden og Stedet for Frokosten. Forventningen og Spændingen udvider sig og vokser. Fra Balls Pond kommer Mr. Perch med Mrs. Perch, for at hun kan tilbringe Dagen sammen med Mr. Dombeys Tjenestefolk og i al Hemmelighed følge med dem og se Brylluppet. I Mr. Toots' Bolig klæder Mr. Toots sig paa, som om han i det mindste var Brudgommen — fast besluttet paa at iagttage Skuespillet i alt dets Glans fra en hemmelig Krog paa Pulpituret, ligesom at føre Hanen derhen. For det er Mr. Toots desperate Hensigt da at vise Hanen Florence dér og aabent sige: »Nu, Hane, jeg vil ikke holde Dem for Nar længer; den Ven, jeg somme Tider har talt om til Dem, er mig selv; Miss Dombey er Genstanden for min Lidenskab. Hvad mener De, Hane, under denne Tingenes Tilstand, og hvad vil De paa Stedet raade mig til? Hanen, der i saa høj Grad skal sættes i Forbavselse, dypper imidlertid sit Næb i en Kande stærkt Øl i Mr. Toots Køkken og pikker to Pund Oksesteg i sig. Paa Prinsesseplads er Miss Tox oppe og paa Færde;

thi skønt meget modfalden har ogsaa hun besluttet at stikke en Shilling til Mrs. Miff og se Ceremonien, der øver en grusom Tiltrækningskraft over hende, fra en eller anden ensom Krog. Træmidshipman'ens Kvarter er spillevende; thi Kaptajn Cuttle, med Ankelskoene og en umaadelig Skjortekrave, sidder ved sin Frokost, lyttende til Skærsliberen Rob, der læser Vielsesritualet højt for ham i Forvejen, for at Kaptajnen fuldtud kan forstaa den Højtidelighed, han skal overvære — i hvilket Øjemed Kaptajnen alvorligt paalægger sin Kapellan fra Tid til anden at »lade gaa over Stag« eller »overhale denne her Artikel igen,« eller holde sig til sit eget Arbejde og overlade Amen'erne til ham, Kaptajnen; thi Amen siger han med vellydende Tilfredshed, hver Gang Skærsliberen Rob gør et Ophold.

Hvad der betyder langt mere end alt dette: tyve Barnepiger, alene i Mr. Dombeys Gade, har lovet tyve Hold Smaapiger, hvis uvilkaarlige Interesse i alt, hvad der vedrører Brylluppet, skriver sig fra den Tid, de laa i Vuggen, at de skal komme hen og se Vielsen. Sandelig, Graveren Mr. Sownds har god Grund til at føle sig som Embedsmand, medens han soler sin statelige Skikkelse paa Kirketrappen og venter paa Tiden til Brylluppet. Sandelig, Mrs. Miff har god Grund til at fare løs paa en ulykkelig Dværg af en Pige, med en Kæmpe af et Barn, der kigger ind i Vaabenhuset, og med Harme jage hende bort.

Fætter Feenix er kommet hjem fra Udlandet, udtrykkelig for at overvære Brylluppet. Fætter Feenix var en Hjærteknuser for fyrretyve Aar siden; men han er stadig saa ungdommelig af Skikkelse og Væsen, og saa godt fikset op, at fremmede undrer sig over at opdage skjulte Rynker i Hans Herligheds Ansigt og Gaasetæer under hans Øjne, og se, at han ikke er ganske sikker paa at naa det Sted, han agter sig hen til, naar han gaar gennem Stuen. Men Fætter Feenix, der staar op Klokken halv otte eller saa, er en ganske anden end Fætter Feenix, naar han er arrangeret; og han ser virkelig meget skrøbelig ud, medens han bliver barberet i Long's Hotel i Bondstreet.

Mr. Dombey forlader sit Paaklædningsværelse under en almindelig Forsvinden mellem Fruentimmerne paa Trappegangen, hvor de spreder sig i alle Retninger med et mægtigt Brus af Skørter, undtagen Mrs. Perch, der (som hun altid) befinder sig i interessante Omstændigheder og derfor er mindre adræt, saa hun er nødt til at møde ham og er nær ved at synke i Jorden af Forvirring, da hun nejer — maa Himlen afvende alle onde Følger fra Familien Perch! Mr. Dombey gaar op i Salen for at vente, til hans Time kommer. Pragtfuld er Mr. Dombeys nye blaa Kjole, lysebrune Benklæder og lilla Vest; og det forlyder hviskende gennem Huset, at Mr. Dombeys Haar er blevet krøllet.

Et Dobbeltslag melder Majorens Ankomst; ogsaa han er pragtfuld og bærer en hel Geranium i sit Knaphul og bærer Haaret stramt krøllet, hvad den Indfødte kun ved altfor godt.

»Dombey!« siger Majoren og strækker begge Hænder frem »hvordan har De det?«

»Major,« siger Mr. Dombey, »hvordan har De det?«

»Ved Jupiter, Sir,« siger Majoren, »Jocy B. befinder sig i en saadan Tilstand denne Morgen, Sir« — og her giver han sig selv et haardt Slag paa Brystet — »i en saadan Tilstand, Sir, at Pokker skal tage ham, Dombey, om han ikke halvvejs har Lyst til at gøre et Dobbeltbryllup ud af det og tage Moderen.«

Mr. Dombey smiler, men svagt, selv af ham at være; thi Mr. Dombey føler, at han er ved at blive beslægtet med Moderen, og at under disse Omstændigheder maa der ikke drives Spøg med hende.

»Dombey,« siger Majoren, da han mærker dette, »jeg ønsker Dem alt godt. Jeg ønsker Dem til Lykke, Sir. Ved Gud, Sir,« siger Majoren, »i Dag er De mere misundelsesværdig end nogen anden Mand i England!«

Her er Mr. Dombeys Bifald atter betinget; thi han er ved at vise en Dame en stor Udmærkelse, og det er uden Tvivl hende, der er mest til at misunde.

»Hvad Edith Granger angaar, Sir,« fortsætter Majoren, »saa er der ikke et Fruentimmer i hele Evropa, som ikke kunde — og vilde, Sir, De maa tillade Bagstock at tilføje: og vilde — give sine Øren, og Ørenringene oven i Købet, for at være i Edith Grangers Sted.«

»Det er altfor venligt af Dem, Major,« siger Mr. Dombey.

»Dombey,« svarer Majoren, »De ved det. Lad os være fri for falsk Undseelse. De ved det. Ved De det, eller ved De det ikke, Dombey?« siger Majoren næsten lidenskabeligt.

»Jeg maa sige, Major —.«

»For Pokker, Sir,« svarer Majoren, »ved De det, eller ved De det ikke? Dombey! Er gamle Joe Deres Ven? Staar vi paa en saa ubetinget fortrolig Fod, Dombey, at det kan give en Mand — en ligefrem gammel Joseph B., Sir — Ret til at tale lige ud af Posen, eller skal jeg vente paa Ordre, Dombey, og holde mig paa Afstand og iagttage Formerne?«

»Min kære Major Bagstock,« siger Mr. Dombey med en tilfreds Mine, »De er ganske varm.«

»Guds Død, ja, Sir,« siger Majoren, »jeg er varm. Joseph B. nægter det ikke, Dombey. Han er varm. Dette er en Lejlighed, Sir, som vækker alle de ægte Sympatier, der er tilbage i et gammelt, fordømt, medtaget, opslidt, invalid Vrag af en J. B. Og ved De hvad, Dombey — i et saadant Øjeblik maa en Mand plumpe ud med, hvad han føler, eller tage en Mundkurv paa; og Joseph Bagstock siger Dem op i Deres aabne Ansigt, Dombey, som han siger i sin Klub bag Deres Ryg, at han aldrig vil lade sig give Mundkurv paa, naar der er Tale om Paul Dombey. Naa, for Pokker, Sir,« slutter Majoren med stor Fasthed, »hvad siger De til det?«

»Major,« siger Mr. Dombey, »jeg forsikrer Dem, at jeg virkelig er Dem forbunden. Jeg har ikke et Øjeblik tænkt paa at lægge noget Baand paa Deres partiske Venskab.«

»Ikke for det partiske, Sir!« udbryder den koleriske Major. »Dombey, jeg benægter det!«

»Saa vil jeg sige: Deres Venskab,« fortsætter Mr. Dombey. »Ikke i nogen Henseende. Heller ikke, Major, kan jeg ved en Lejlighed som denne glemme, i hvor høj Grad jeg staar i Gæld til Dem.«

»Dombey,« siger Majoren med en til Ordene svarende Haandbevægelse, »dette er Joseph Bagstocks Haand; den ligefremme gamle Jocy B.'s, Sir, hvis De synes bedre om det! Det er den Haand, hvorom Hans kongelige Højhed, den afdøde Hertug af York, gjorde mig den Ære at bemærke til Hans kongelige Højhed den afdøde Hertug af Kent, at den tilhørte Josh, en plump og sejg og muligvis en fiffig gammel Vagabond. Dombey, gid det nuværende Øjeblik maa blive det mindst lykkelige, vi kommer til at opleve. Gud velsigne Dem!«

Ind træder nu Mr. Carker, ligeledes pragtfuld og smilende som en rigtig Bryllupsgæst. Han kan næsten ikke slippe Mr. Dombeys Haand, saa ivrigt lykønsker han ham; og han ryster paa samme Tid Majorens Haand saa hjærteligt, at hans Stemme ogsaa ryster, i Takt med hans Arme, medens den lister sig ud mellem hans Tænder.

»Dagen varsler sandelig gunstigt,« siger Mr. Carker. »Det mest straalende Vejr! Jeg haaber, jeg ikke kommer et Øjeblik for sent?«

»De er aldeles præcis, Sir,« siger Majoren.

»Det glæder mig meget,« siger Mr. Carker. »Jeg var bange for, at jeg kunde være blevet et Par Sekunder forsinket, for jeg blev opholdt af en Række Vogne, og jeg tog mig den Frihed at ride om ad Brookstreet« — henvendt til Mr. Dombey, »for at aflægge et Par sjældne Blomster til Mrs. Dombey. En Mand i min Stilling, der nyder den store Udmærkelse at blive indbudt hertil, er stolt over at kunde anerkende sit Vasalskab ved at erlægge en Tribut; og da jeg ikke tvivler om, at Mrs. Dombey

bliver overvældet med alt, hvad der er kostbart og glimrende,« sagde han med et besynderligt Blik paa sin Principal, »haaber jeg, at selve min Tributs Fattigdom maa skaffe den en naadig Modtagelse.«

»Den tilkommende Mrs. Dombey,« svarer Mr. Dombey nedladende, »vil sikkert sætte megen Pris paa Deres Opmærksomhed, Carker.«

»Og hvis hun skal blive Mrs. Dombey paa denne Formiddag, Sir,« siger Majoren, idet han sætter sin Kaffekop fra sig og ser paa sit Ur, »saa er det paa høje Tid, at vi kommer af Sted.«

Og i en Karet kører Mr. Dombey, Major Bagstock og Mr. Carker af Sted til Kirken. Graveren, Mr. Sownds, har for længst rejst sig fra Trappen og venter med sin trekantede Hat i Haanden. Mrs. Miff nejer og foreslaar dem at tage Plads i Sakristiet. Mr. Dombey foretrækker at blive i Kirken. Da han ser op mod Orgelet trækker Miss Tox sig tilbage paa Pulpituret bag det fede Ben paa en Kerub, der sidder paa et Monument med Kinder som en ung Vind. Kaptajn Cuttle bliver derimod staaende og vifter med sin Krog som en Slags Velkomsthilsen og Opmuntring. Mr. Toots hvisker bag sin Haand til Hanen, at den midterste Gentleman, ham med de lysebrune Benklæder, er Fader til hans Elskede. Hanen hvisker hæst til Mr. Toots, at det er den strammeste Fyr, han nogen Sinde har set, men at han i Kraft af sin Kunst dog vilde kunne bukke begge Ender sammen paa ham med et eneste Stød i Maven.

Mr. Sownds og Mrs. Miff iagttager Mr. Dombey i nogen Afstand, da man hører Vognhjul nærme sig, og Mr. Sownds gaar ud; Mrs. Miff, der møder Mr. Dombeys Øje, just som det trækker sig tilbage fra den formastelige Gale, der hilser saa høfligt paa ham deroppe fra, nejer og meddeler ham, at hun tror, hans »gode Dame« er kommet. Saa bliver der en Myldren og Hvisken ved Døren, og den gode Dame træder ind med stolte Skridt.

Der er i hendes Ansigt intet Tegn paa den sidste Nats Lidelser; der er i hendes Væsen intet Spor af den Kvinde, der laa paa sine Knæ og hvilte sit oprørte Hoved paa den sovendes Piges Pude. Denne Pige staar i al sin Blidhed og Elskelighed ved hendes Side — en slaaende Modsætning til hendes egen haanlige, udfordrende Skikkelse, som staar dér fattet, rank, uudgrundelig i sin Vilje, straalende og majestætisk paa sine Ynders Højde, men alligevel foragtende og trampende paa den Beundring, de vækker.

Der bliver en Pause, medens Graveren Mr. Sownds smutter ind i Sakristiet efter Præsten og Degnen. I dette Øjeblik taler Mrs. Skewton til Mr. Dombey, tydeligere og med større Eftertryk, end det er hendes Vane, og flytter sig samtidig tæt hen til Edith.

»Min kære Dombey,« siger den gode Moder, »jeg er bange for, at jeg alligevel maa give Afkald paa den søde Florence og lade hende tage hjem, som hun selv foreslog. Efter mit Tab i Dag, kære Dombey, føler jeg, at jeg ikke vil have Humør til Selskab, ikke engang hendes.«

»Var det ikke bedst, at hun blev hos Dem?« svarer Brudgommen.

»Jeg tror det ikke, min kære Dombey. Nej, jeg tror det ikke. Jeg vil have det bedst alene. Desuden vil min kære Edith være hendes naturlige og stadige Vogter, naar De vender tilbage, og jeg gør maaske bedst i ikke at gribe ind i hendes Hverv. Hun kunde blive skinsyg. Hvad, kære Edith?«

Den kærlige Moder trykker sin Datters Arm, mens hun siger dette, maaske for indtrængende at paakalde hendes Opmærksomhed.

»For at tale alvorligt, min kære Dombey,« vedbliver hun, »saa vil jeg give Afkald paa vort kære Barn og ikke paavirke hende med min mørke Sindsstemning. Vi har netop aftalt det. Hun er fuldstændig enig med mig. Kære Edith — hun er fuldstændig enig med mig.«

Atter trykker den gode Moder sin Datters Arm. Mr. Dombey gør ikke videre Indvendinger; thi Præsten og Degnen viser sig, og Mrs. Miff og Graveren Mr.

Sownds grupperer Selskabet som de skal staa ved Alterrækværket.

»Hvem giver denne Kvinde som Hustru til denne Mand?«

Det gør Fætter Feenix. Han er kommet fra Baden-Baden i det Øjemed. »For Pokker,« siger Fætter Feenix — godmodig som Fætter Feenix er — »naar vi *skal* have en rig Cityfyr ind i Familien, saa lad os vise ham en Smule Opmærksomhed; lad os gøre noget for ham.«

»*Jeg* giver denne Kvinde som Hustru til denne Mand,« siger Fætter Feenix derfor. Fætter Feenix, hvis Hensigt det er at gaa i lige Linje, men som drejer af til Siden paa Grund af sine lunefulde Ben, giver først den forkerte Kvinde som Hustru til denne Mand — nemlig en Brudepige, der er langt ude beslægtet med Familien og ti Aar yngre end Mrs. Skewton — men Mrs. Miff holder sin dybt ydmygede Hat imellem, vender ham behændigt om og kører ham som paa Ruller lige hen til den »gode Dame,« hvem Fætter Feenix følgelig giver som Hustru til denne Mand.

»Og vil De for Himlens Aasyn —?«

Ja, det vil de. Mr. Dombey siger, at han vil. Og hvad siger Edith? *Hun* vil.

Saaledes giver de fra denne Dag af og fremdeles, i Godt og Ondt, i Rigdom og Fattigdom, i Sygdom og Sundhed, i Kærlighed indtil Døden adskiller dem, hinanden deres Tro og er gift.

Med sikker Haand skriver Bruden sit Navn i Kirkebogen, da de vender tilbage til Sakristiet. »Der kommer ikke mange Damer her,« siger Mrs. Miff — at se paa Mrs. Miff ved en saadan Lejlighed er det samme som at faa hendes dybt ydmygede Hat til at gaa ned med et Kniks — der skriver deres Navn som denne gode Dame!« Graveren Mr. Sownds finder, at det er en temmelig spansk Underskrift og passer til den skrivende — dette dog kun mellem ham selv og hans Samvittighed.

Florence underskriver ogsaa, men høster intet Bifald, thi hendes Haand ryster. Hele Selskabet skriver under; Fætter Feenix til sidst; og han anbringer sit fornemme Navn paa et forkert Sted og indrullerer sig selv mellem dem, der er blevet født den Morgen.

Majoren kysser nu yderst galant Bruden og gennemfører denne Del af den militære Taktik overfor alle Damerne, skønt Mr. Skewton er overordentlig vanskelig at kysse og udstøder skingrende Hvin i den hellige Bygning. Eksemplet bliver fulgt af Fætter Feenix, ja endog af Mr. Dombey. Tilsidst nærmer Mr. Carker sig Edith, mens hans hvide Tænder skinner, men som om han agtede at bide hende, end som for at smage paa hendes Læbers Sødme.

Der blusser en Rødme paa hendes stolte Kind og flammer et Lyn i hendes Øjne, som maaske er beregnet paa at stanse ham; men det gør det ikke, thi han kysser hende, som alle de andre har gjort, og ønsker hende al mulig Lykke.

»Hvis Ønsker,« sagde han med dæmpet Stemme, »da ikke er overflødige ved en saadan Forening.«

»Tak, Sir,« svarer hun med krusede Læber og bølgende Barm.

Men føler Edith sig stadig, ligesom den Aften, da hun vidste, at Mr. Dombey vilde vende tilbage for at tilbyde hende Ægteskab, til Mode, som om Mr. Carker kender hende ud og ind og læser hendes Tanker, og som om hun bliver mere nedværdiget ved dette hans Kendskab til hende end ved noget som helst andet? Er det af den Grund, at hendes Hovmod smelter sammen under hans Smil, ligesom Sne i den Haand, der griber fast om den, og at hendes bydende Blik, da det møder hans, sænker sig og søger mod Gulvet?

»Jeg er stolt af at se,« siger Mr. Carker med en servil Hovedbøjning, som bliver gjort til Løgn af det, hans Øjne og Tænder aabenbarer, »jeg er stolt af at se, at min beskedne Gave forskønnes af Mrs. Dombeys Haand og har faaet Lov til at indtage en saa begunstiget Plads ved en saa glædelig Lejlighed.«

Skønt hun bøjer sit Hoved til Svar, er der i hendes Haands flygtige Bevægelse noget, som om hun vilde knuse de

Blomster, den holder, og slænge dem i Gulvet med Foragt. Men hun stikker dem ind under Armene paa sin nye Ægtefælle, der har staaet i Nærheden og snakket med Majoren, og er atter stolt og ubevægelig og tavs.

Atter holder Vognene for Kirkedøren. Mr. Dombey har sin Brud under Armen og fører hende frem mellem de tyve Hold Smaapiger, der staar paa Trappen, og hver eneste af dem husker fra dette Øjeblik af Snittet og Farven paa hvert enkelt Stykke af hendes Dragt og laver den efter paa deres Dukker, som altid skal have Bryllup nu. Kleopatra og Fætter Feenix stiger ind i den samme Vogn. Op i en anden Vogn hjælper Majoren Florence og den Brudepige, der saa nær var blevet givet bort af en Fejltagelse, hvorpaa han stiger ind selv, og Mr. Carker følger efter. Heste danser og gør Kaprioler, Kuske og Tjenere straaler med glimrende Sløjfer, Blomster og nysyede Liberier. Af Sted farer de raslende gennem Gaderne; og medens de kører forbi, drejer et Tusind Hoveder sig for at se paa dem, og et Tusind nøgterne Moralister hævner sig, fordi de ikke ogsaa bliver gift den Formiddag, ved at sige til sig selv, at disse Mennesker kun lidt tænker paa, at en saadan Lykke ikke kan vare.

Miss Tox dukker frem bag Kerubens Ben, da alt er stille, og kommer langsomt ned fra Pulpituret. Miss Tox's Øjne er røde, og hendes Lommetørklæde er vaadt. Hun er saaret, men ikke vred, og hun haaber, de maa blive lykkelige. Hun indrømmer fuldkomment for sig selv, at Bruden er smuk, og at hendes egne Ynder i Sammenligning dermed er matte og falmede; men det statelige Billede af Mr. Dombey i hans lilla Vest og hans lysebrune Benklæder staar for hendes indre Øje, og Miss Tox græder paany bag sit Slør, medens hun gaar hjem til Prinsesseplads. Kaptajn Cuttle, der med en from Brummen har taget Del i ethvert Amen og Respensorium, føler sig yderst opbygget ved sine Andagtsøvelser, og i en fredelig Sindsstemning gaar han gennem Kirken med sin blanke Hat i Haanden og læser Mindetavlen over lille Paul. Den brave Mr. Toots, ledsaget af den trofaste Hane, forlader Bygningen som et Bytte for Elskovens Kvaler. Hanen er stadig ude af Stand til at udarbejde en Plan til at vinde Florence, men hans første Indfald har besat ham, og han tror, at alt vilde faa et Stød i den rigtige Retning, hvis han bukkede begge Ender sammen paa Mr. Dombey. Mr. Dombeys Tjenestefolk kommer frem fra deres Skjulesteder og bereder sig til at styrte til Brookstreet, da de bliver forsinkede ved, at Mrs. Perch viser Tegn til Utilpashed, og bliver foruroligende; Mrs. Perch faar det imidlertid snart bedre og bliver baaret bort; og Mrs. Miff, og Graveren Mr. Sownds sidder paa Trappen for at tælle efter, hvad de har tjent paa Affæren, medens Undergraveren ringer til Begravelse.

Nu kommer Vognene til Brudens Bolig, og Klokkespillerne begynder at klimpre, og Blæsetruppen stemmer i, og Mr. Punch, dette Mønster paa ægteskabelig Lykke, kysser sin Kone. Nu stimmer Folkene sammen og puffes og trykkes i en gabende Trængsel, medens Mr. Dombey, førende Mrs. Dombey ved Haanden, højtideligt skrider ind i de Feenix'ske Haller. Saa stiger Resten af Bryllupsselskabet af og gaar ind efter dem. Og hvorfor tænker Mr. Carker, medens han gaar frem gennem Hoben til Døren, paa den gamle Kone, som tiltalte ham i Anlæget hin Morgen? Eller hvorfor tænker Florence under Vejs med Skælven paa sin Barndom, da hun blev borte, og paa den gode Mrs. Browns Ansigt?

Nu kommer der flere Lykønskninger paa denne den lykkeligste af alle Dage, og flere Gæster, skønt ikke saa mange; og nu forlader de Salen og sætter sig til Bords i den mørkebrune Spisestue, som ingen Konditor kan lyse op, om han saa smykker de udmattede Negre med aldrig saa mange Blomster og Kærlighedssløjfer.

Restauratøren har ikke des mindre gjort sin Pligt som en Mand, og der er dækket et prægtigt Frokostbord. Blandt

andre har Mr. og Mrs. Chick sluttet sig til Selskabet. Miss Chick udtaler sin Beundring over, at Edith af Naturen er en saa fuldendt Dombey, og er elskværdig og fortrolig mod Mrs. Skewton, fra hvis Hjærte der er faldet en tung Sten, og som tager for sig af Champagnen. Den meget høje unge Mand, der saa tidligt led af Sindsbevægelse, har det bedre; men han er blevet grebet af en ubestemt Følelse af Anger, og han hader den anden meget høje unge Mand og vrister Fadene voldsomt fra ham og føler en grusom Glæde ved at fornærme Selskabet. Selskabet er koldt og roligt og krænker ikke de sorte Vaabenskjolde af Malerier, der ser ned paa dem, ved noget Udbrud af Munterhed. Fætter Feenix og Majoren er de muntreste af dem, men Mr. Carker har et Smil til hele Bordet. Han har et særligt Smil til Bruden, som meget, meget sjældent møder det.

Fætter Feenix rejser sig, da Gæsterne har spist, og Tjenerne har forladt Stuen; og vidunderlig ung ser han ud, med sine hvide Manchetter næsten helt ud over Hænderne (der er ellers er temmelig knoklede) og Champagnens Blussen paa sine Kinder.

»Paa Ære,« sagde Fætter Feenix, »skønt det er noget usædvanligt i en privat Gentlemans Hus, maa jeg bede om Lov til at opfordre Dem til at drikke, hvad man i Almindelighed kalder en — i Virkeligheden en Skaal.«

Majoren tilkendegiver meget hæst sit Bifald. Mr. Carker bøjer sit Hoved frem over Bordet i Retning af Fætter Feenix, smiler og nikker en Mængde Gange.

»En — i Virkeligheden er det ikke en —« saadan begynder Fætter Feenix atter og kommer til et dødt Punkt.

»Hør! Hør!« siger Majoren i en overbevist Tone.

Mr. Carker klapper sagte i Hænderne, bøjer sig atter frem over Bordet, og smiler og nikker endnu flere Gange end før, som om han blev særlig slaaet af denne Bemærkning og ønskede personligt at udtrykke, hvor godt den havde gjort ham.

»Det er,« siger Fætter Feenix, »i Virkeligheden en Lejlighed, da man tør afvige en Smule fra Livets almindelige Skikke, uden at det er upassende; og skønt jeg aldrig i mit Liv har været Taler, og, dengang jeg sad i Underhuset, og havde den Ære at støtte Adressen, var — i Virkeligheden var sengeliggende en Fjortendages Tid fordi det var gaaet galt —«

Majoren og Mr. Carker bliver saa henrykte over dette Stykke Personalhistorie, at Fætter Feenix ler og fortsætter, henvendt til dem personligt:

»Og da jeg i Virkeligheden var Pokkers syg — saa alligevel, ser De, føler jeg, at en Pligt paahviler mig. Og naar en Pligt paahviler en Englænder, er han efter min Mening forpligtet til at klare den, saa godt han kan. Vel! Vor Familie har i Dag haft den Tilfredsstillelse at blive knyttet, gennem min indtagende og elskværdige Slægtning, som jeg nu ser — i Virkeligheden er til Stede —«

Her lyder almindeligt Bifald.

»Til Stede,« gentager Fætter Feenix, der føler, at det er en smuk Talefigur, der kan taale en Gentagelse — »til en, som — det vil sige til en Mand, paa hvem Foragtens Finger aldrig kan — i Virkeligheden, til min ærede Ven Dombey, hvis han vil tillade mig at kalde ham saaledes.«

Fætter Feenix bukker for Mr. Dombey; Mr. Dombey besvarer højtideligt Bukket; alle føler sig mere eller mindre tilfredsstillede og rørte ved denne ualmindelige, og maaske enestaaende Appel til Følelserne.

»Jeg har ikke,« siger Fætter Feenix, »haft den Lejlighed, som jeg kunde have ønsket, til at dyrke min Ven Dombeys Bekendtskab og studere de Egenskaber, som i lige Grad gør hans Hoved og, i Virkeligheden, hans Hjærte Ære; thi det har været min Ulykke at være, som vi plejede at sige i min Tid i Underhuset, da det ikke var Sædvane at hentyde til Overhuset, og da den parlamentariske Forretningsorden maaske blev overholdt bedre, end den bliver det nu — at være

paa — i Virkeligheden,« siger Fætter Feenix, der med stor Snedighed forbereder sin Spøg og til Slut slynger den ud med Applomb — »paa et andet Sted.«

Majoren faar Latterkrampe og kommer kun med Vanskelighed til sig selv igen.

»Men jeg kender tilstrækkeligt til min Ven Dombey,« vedbliver Fætter Feenix i en alvorligere Tone, som om han pludselig var blevet en sattere og klogere Mand, »til at vide, at han er, i Virkeligheden, hvad man udtrykkelig kalder en — en Købmand — en britisk Købmand — og en — en Mand. Og skønt jeg har opholdt mig udenlands i nogle Aar (det vilde være mig en stor Fornøjelse at modtage min Ven Dombey, og enhver her, i Baden-Baden, og faa Lejlighed til at forestille dem for Storhertugen) saa kender jeg dog nok, smigrer jeg mig med, til min indtagende og elskværdige Slægtning til at vide, at hun besidder alt, hvad der kræves for at gøre en Mand lykkelig, og at hendes Ægteskab med min Ven Dombey skyldes Tilbøjelighed og Kærlighed paa begge Sider.«

Mange Smil og Nik fra Mr. Carker.

»Derfor,« siger Fætter Feenix, »lykønsker jeg den Familie, hvoraf jeg er Medlem, til Indlemmelsen af Mr. Dombey. Jeg ønsker min Ven Dombey til Lykke med hans Forening med min indtagende og elskværdige Slægtning, som besidder alt, hvad der kræves til at gøre en Mand lykkelig; og jeg tager mig den Frihed at opfordre dem alle, i Virkeligheden, til at lykønske baade min Ven Dombey og min indtagende og elskværdige Slægtning i Dagens Anledning.«

Fætter Feenix's Tale bliver modtaget med stort Bifald, og Mr. Dombey takker paa sine egne og Mrs. Dombeys Vegne. Kort efter udbringer J. B. Mrs. Skewtons Skaal. Frokosten sygner hen, da det er gjort, de krænkede Vaabenskjolde er hævnede, og Edith rejser sig for at tage sin Rejsedragt paa.

Imidlertid har alle Tjenestefolkene spist Frokost nedenunder. Champagne er blevet for almindelig mellem dem til at omtales, og stegte Kyllinger, Postejer og Hummersalat er gaaet rent af Kurs. Den meget høje unge Mand har genvundet sit Humør og hentyder atter til »Spægelsen«. Hans Kammerats Øje begynder at efterligne hans eget, og han stirrer ogsaa paa Genstande uden at lægge Mærke til dem. Der hersker almindelig Rødme paa Damernes Ansigter, især paa Mrs. Perchs, der er munter og straalende og hævet saa højt over Livets Bekymringer, at hvis man i dette Øjeblik havde bedt hende vise en Vejfarende Vejen til Ball's Pond, hvor hendes egne Bekymringer logerer, vilde hun have haft nogen Vanskelighed med at finde dérhen. Mr. Towlinson har udbragt en Skaal for det lykkelige Par; hvorpaa den sølvhaarede Kældermester har svaret smukt og med Bevægelse; thi han begynder halvvejs at tro, at han *er* et gammelt Inventar i Familien, og at han er forpligtet til at blive rørt over disse Forandringer. Hele Selskabet, især Damerne, er meget skæmtsomme. Mr. Dombeys Kokkepige, der i Almindelighed fører an i deres Selskabelighed siger, at det er umuligt at sætte sig til Ro ovenpaa dette, og hvorfor ikke allesammen gaa paa Komedie? Alle (Mrs. Perch indbefattet) har været enige heri; selv den Indfødte, der drikker som en Tiger, og som foruroliger Damerne (især Mrs. Perch) ved at rulle med Øjnene. En af de meget høje unge Mænd har endogsaa foreslaaet et Bal efter Komedien, og det synes ingen af dem (heller ikke Mrs. Perch) at ligge udenfor Mulighedens Grænser. Det er kommet til en Ordstrid mellem Stuepigen og Mr. Towlinson; hun erklærer, i Kraft af et gammelt Mundheld, at Ægteskaber stiftes i Himlen; han lader, som om han udleder Oprindelsen andet Steds fra; han formoder, at hun siger saadan, fordi hun tænker paa at blive gift selv; hun siger, at Gud forbyde, i hvert Fald, at hun nogen Sinde skulde blive gift med *ham*. For at gøre en Ende paa disse Drillerier rejser den sølvhaarede Kældermester sig for at udbringe en Skaal for Mr. Towlinson, som man ikke kan kende uden

at agte ham, og som man ikke kan agte uden at ønske ham Held her i Livet med Genstanden for hans Valg, hvem (her ser den sølvhaarede Kældermester paa Stuepigen) det nu end maa blive. Mr. Towlinson svarer med en Tale, der er fuld af Følelse, og som tilsidst drejer hen paa Udlændingene, om hvem han siger, at de maaske somme Tider finder Naade hos svage og ustadige Hoveder, der lader sig trække om ved Haaret, men alt hvad han haaber, er, at han aldrig maa høre, at nogen Udlænding har rapset noget ud af en Rejsevogn. Mr. Towlinsons Øje er her saa strængt og udtryksfuldt, at Stuepigen er lige ved at blive hysterisk — da hun og alle de andre skræmmes op ved den Meddelelse, at Bruden er ved at tage bort, og skynder sig op ad Trappen for at være Vidne til hendes Afrejse.

Vognen er for Døren; Bruden er paa Vej ned til Forhallen, hvor Mr. Dombey venter paa hende. Florence staar ogsaa paa Trappen, færdig til at tage af Sted; og Miss Nipper, der har indtaget et Standpunkt midt imellem Stuen og Køkkenet, er færdig til at ledsage hende. Da Edith viser sig, skynder Florence sig hen imod hende for at sige hende Farvel.

Fryser Edith, siden hun skælver! Er der noget unaturligt eller usundt ved Florences Berøring, siden den smukke Skikkelse viger tilbage og fortrækker sig, som om den ikke kunde holde det ud! Haster det saa stærkt med at komme af Sted, at Edith blot med en Haandbevægelse glider videre og er borte!

Mrs. Skewton synker, overvældet af sine Følelser som Moder, ned paa sin Sofa i Kleopatrastilling, da Vognhjulenes Raslen har tabt sig, og udgyder adskillige Taarer. Majoren, der med Resten af Selskabet kommer fra Bordet, forsøger paa at trøste hende; men hun vil ikke paa noget Vilkaar lade sig trøste, og saa tager Majoren Afsked. Fætter Feenix tager Afsked, og Mr. Carker tager Afsked. Gæsterne gaar alle bort. Da Kleopatra er blevet alene føler hun sig en Smule ør af sin stærke Sindsbevægelse og falder i Søvn.

Der hersker ogsaa Ørhed nede i Kælderen. Den meget høje unge Mand, hvis Sindsbevægelse tog saa hurtig Overhaand, synes at have faaet sit Hoved limet fast til Bordet i Fadeburet og kan ikke løsrives fra det. Der er foregaaet en voldsom Omvæltning i Mrs. Perchs Humør, hun er fortrædelig paa Mr. Perch, og fortæller Kokkepigen, at hun er bange for, han ikke er sit Hjem saa hengiven, som han var, dengang de kun var ni. Mr. Towlinson har Susen for Ørene og et stort Hjul, der maler rundt og rundt inden i Hovedet paa ham. Stuepigen ønsker, at det ikke var syndigt at ønske, at man var død.

Der hersker ligeledes i de lavere Regioner en almindelig Vildfarelse med Hensyn til Tiden; alle finder, at Klokken mindst burde være ti om Aftenen, medens den dog endnu ikke er tre om Eftermiddagen. En dunkel Forestilling om begaaede Synder hjemsøger hver eneste i Selskabet, og hver af dem anser hemmeligt den anden for en medskyldig, hvem det vilde være behageligst at undgaa. Hverken Mand eller Kvinde drister sig til at hentyde til det planlagte Besøg i Teatret. Enhver, der havde mindet om Ballet, vilde være blevet stemplet som en ondskabsfuld Idiot.

Mrs. Skewton sover stadig ovenpaa to Timer efter, og de smaa Lure er heller ikke overstaaet i Køkkenet. Vaabenskjoldene i Spisestuen ser ned paa Krummer, snavsede Tallerkener, Vinpletter, halvt optøet Is, dovne Slatter, Stumper af Hummer, Hønseben og tankefulde Geléer, der lidt efter lidt bestemmer sig for at blive til lunken Gummisuppe. Bryllupet er paa denne Tid næsten lige saa blottet for sin Glans og Pragt som Frokosten. Mr. Dombeys Tjenestefolk moraliserer i den Grad over det, og er saa bodfærdige ved deres tidlige Te derhjemme, at ved Ottetiden eller saa henfalder de i afgjort Alvor; og Mr. Perch, der ved denne Tid kommer fra City, frisk og munter, med en hvid Vest og en lystig Sang, rede til at slaa Aftenen ihjel og oplagt til adskillig Morskab, bliver forbavset ved at finde en kold Mod-

tagelse og træffer Mrs. Perch ret modtaget og faa det fornøjelige Hverv at følge denne Dame hjem med første Omnibus.

Natten bryder frem. Da Florence er flakket om gennem det smukke Hus fra Stue til Stue, søger hun til sit eget Værelse, hvor Ediths Omhu har omgivet hende med Luksus og Bekvemmeligheder; dér tager hun sin smukke Kjole af, iører sig sin gamle simple Sørgekjole for den kære Paul, og sætter sig til at læse, med Diogenes blinkende og glippende med Øjnene paa Gulvet ved Siden af hende. Men Florence kan ikke læse i Aften. Huset synes hende fremmed og nyt, og der er høje Genlyde i det. Der hviler en Skygge over hendes Hjærte; hun ved ikke hvorfor eller hvilken, men den er tung. Florence lukker sin Bog, og den plumpe Diogenes, der tager dette for et Tegn, lægger sine Poter i hendes Skød og gnider sine Øren mod hendes kærtegnende Hænder. Men Florence kan i nogen Tid ikke se den tydeligt, for der er en Taage mellem hendes Øjne og den, og hendes døde Broder og døde Moder skinner deri som Engle. Walther ogsaa, den stakkels, omflakkende, skibbrudne Dreng, aa, hvor er han!

Majoren ved det ikke, det er sikkert nok, og bryder sig ikke om det. Efter at Majoren har haft Hosteanfald og sovet hele Eftermiddagen, har han indtaget en sen Middag i sin Klub og sidder nu over sin Vin og driver en beskeden ung Mand med et friskfarvet Ansigt, der sidder ved Bordet ved Siden af (og vilde give en køn Sum til, at han havde været i Stand til at rejse sig og gaa sin Vej, men ikke kan gøre det) til Randen af Vanvid ved Anekdoter om Bagstock, Sir, ved Dombeys Bryllup, og gamle Joes Pokkers fornemme Ven, Lord Feenix. Mens Fætter Feenix, som burde være i sit Hotel og i sin Seng, i Stedet finder sig selv ved et Spillebord, hvorhen hans lunefulde Ben maaske har ført ham mod hans Vilje.

Som en Kæmpe fylder Natten Kirken, fra Stengulv til Tag, og hersker gennem de stille Timer. Det blege Daggry kommer atter og kigger ind gennem Vinduerne, giver Plads for Dagen, ser Natten trække sig ned i Gravhvælvingerne, og følger den, og driver den ud og skjuler sig mellem de døde. De frygtsomme Mus trykker sig atter sammen, da den store Dør slaar i, og Mr. Sownds og Mrs. Miff kommer ind, trædende deres daglige Livs Kreds, ubrudt som en Vielsesring. Atter staar den trekantede Hat og den dybt ydmygede Hat i Baggrunden i Bryllupstimen; og atter tager denne Mand denne Kvinde, og denne Kvinde tager denne Mand, paa de højtidelige Vilkaar:

»At have og beholde, fra denne Dag af og fremdeles, i godt og ondt, i Rigdom og Fattigdom, i Sygdom og Sundhed, i Kærlighed indtil Døden adskiller dem.«

De selv samme Ord, som Mr. Carker gentager, med Munden udspilet til det yderste, medens han rider ind til Byen, opsøgende de renligste Steder paa sin Vej.

Andet Kapitel.

Træmidshipman'en gaar i Stykker.

Medens Ugerne fløj hen over den brave Kaptajn Cuttles Hoved i hans befæstede Tilflugtsted, formindskede han paa ingen Maade nogen af sine Forsigtighedsforanstaltninger mod Overrumpling, fordi Fjenden ikke viste sig. Kaptajnen holdt paa, at hans nuværende Sikkerhed var altfor dyb og vidunderlig til, at den kunde vare stort længere; han vidste, at naar Vinden stod i et smukt Hjørne, var Vejrhanen sjældent naglet fast dér; og han var altfor godt kendt med Mrs. Mac Stingers bestemte og uforfærdede Karakter til at tvivle om, at den heltemodige Kvinde har viet sig til det Hverv at opspore ham og tage ham til Fange. Skælvende under Vægten af disse Grunde levede Kaptajn Cuttle et meget indesluttet og tilbagetrukkent Liv, gik sjældent ud, før det var mørkt, vovede sig selv da kun ind i de mørkeste Gader, gik overhovedet aldrig ud om Søndagen, og baade indenfor og udenfor sit Tilflugtsteds Mure skyede han Damehatte, som om de bares af rasende Løver.

Kaptajnen drømte aldrig om Muligheden af at gøre Modstand, hvis han skulde blive anfaldet af Mrs. Mac Stinger paa sine Spadsereture. Han følte, at det kunde ikke lade sig gøre. Han saa for sit indre Øje, hvordan han ydmygt blev puttet ind i en Droske og kørt til sit gamle Logis. Han forudsaa, at naar han een Gang var indemuret dér, var han en fortabt Mand; hans Hat borte; Mrs. Mac Stinger paa Vagt over ham Dag og Nat; Bebrejdelser dyngede op paa hans Hoved i Børnenes Paahør; han selv en brødefuld Genstand for Mistanke og Mistillid; en Varulv i Børnenes Øjne, og i deres Moders en afsløret Forræder.

En voldsom Sved og en dyb Nedtrykthed kom altid over Kaptajnen, naar dette mørke Billede fremstillede sig for hans Indbildningskraft. Det gjorde det i Reglen om Aftenen, før han listede sig ud for at faa Luft og Bevægelse. I Følelsen af den Risiko, han løb, tog Kaptajnen ved disse Lejligheder Afsked med Rob med en Højtidelighed, som det sømmer sig for en Mand, der muligvis aldrig vender tilbage, og formanede ham for det Tilfælde, at han, Kaptajnen, i nogen Tid skulde komme ude af Syne, til at vandre paa Dydens Sti og holde Messinginstrumenterne blankt pudsede.

Men for ikke at give Afkald paa nogen Chance, og for at sikre sig et Middel til, i værste Tilfælde at kunne vedligeholde Forbindelsen med Yderverdenen, fik Kaptajn Cuttle snart den lykkelige Idé at lære Skærsliberen Rob et hemmeligt Signal, hvorved denne hans Tilhænger i Modgangens Time kunde underrette sin Chef om sin Nærværelse og Troskab. Efter lang Overvejelse bestemte Kaptajnen sig til at lære ham at fløjte Matrosvisen »Nu muntert, muntert!« Og da Skærsliberen Rob havde opnaaet saa nær Fuldkommenhed i denne Idræt, som man kunde haabe af en Landkrabbe, indskærpede Kaptajnen ham følgende hemmelighedsfulde Instrukser.

»Naa, min Gut! Støt nu! Hvis jeg nogen Sinde bliver hugget —«

»Hugget, Kaptajn!« afbrød Rob med sine runde Øjne paa vid Gab.

»Ja,« sagde Kaptajn Cuttle mørkt. »Hvis jeg nogen Sinde gaar ud, i den Hensigt at komme tilbage til Aftensmaden og ikke kommer indenfor Prajehold igen fire og tyve Time efter, at jeg er blevet væk, saa gaar du til Brig Place og fløjter denne her Melodi i Nærheden af min gamle Fortøjningsplads — ikke som om du mente noget med det, forstaar du, men som om du var drevet derhen ved et Tilfælde. Hvis jeg svarer med samme Melodi, saa lister du af, min

Gut, og kommer tilbage fire og tyve Timer efter; hvis jeg svarer med en anden Melodi, saa drejer du bi og venter, til jeg giver videre Signaler. Forstaar du nu disse her Ordrer?«

»Hvad skal jeg dreje bi af, Kaptajn?« spurgte Rob.

»Det kalder jeg en kvik Gut!« udbrød Kaptajnen og saa strængt paa ham. »Kender han ikke engang sit eget Modersmaal! Gaa lidt væk og kom tilbage, skiftevis — forstaar du ikke det?«

»Jo, Kaptajn,« sagde Rob.

»Godt, min Gut,« sagde Kaptajnen formildet. »Gør det saa!«

For at han kunde gøre det saa meget bedre, nedlod Kaptajnen sig somme Tider til om Aftenen, naar Butikken var lukket, at holde Prøve paa Scenen — idet han i dette Øjemed trak sig tilbage til Dagligstuen, som i en tænkt Mac Stingers Logis, og omhyggeligt iagttog sin Allieredes Opførsel gennem det Kighul, han havde boret i Væggen. Skærsliberen Rob skilte sig saa nøjagtigt og forstandigt fra sit Hverv, naar han saaledes blev sat paa Prøve, at Kaptajnen til forskellige Tider gav ham syv Sixpences til Tegn paa sin Tilfredshed; og lidt efter lidt slog han sig til Taals som en Mand, der har truffet Foranstaltninger for værste Fald og taget enhver mulig Forsigtighedsregel mod en uforsonlig Skæbne.

Ikke desto mindre udæskede Kaptajnen ikke Ulykken ved at være en Smule mere vovelig end før. Skønt han ansaa det for at høre til god Opdragelse, at han som en Ven af Familien som Helhed overværede Mr. Dombeys Bryllup (hvorom han havde hørt af Mr. Perch) og vise denne Gentleman et fornøjet og bifaldende Ansigt fra Pulpituret, var han dog kommet til Kirken i en Droske med begge Vinduer slaaet op, og i sin Frygt for Mrs. Mac Stinger vilde han endogsaa have næret Betænkeligheder ved dette Vovestykke, hvis ikke denne Dame havde hørt til Hans Velærværdighed Melchisedechs Menighed og saaledes ikke kunde antages at staa i nogen Forbindels med Statskirken.

Kaptajnen kom i god Behold hjem igen og fortsatte atter sit nye Liv, uden direkte at blive foruroliget af Fjenden, udover den Skræk de daglige Damehatte i Gaden paaførte ham. Men andre Emner begyndte at hvile tungere paa Kaptajnens Sind. Man havde stadig ikke hørt noget til Walthers Skib. Der kom ingen Efterretninger fra gamle Sol Gills. Florence vidste ikke engang noget om den gamle Mands Forsvinden, og Kaptajn Cuttle havde ikke Hjærte til at fortælle hende det. Efterhaanden som Kaptajnens Haab for den højsindede, smukke, modige unge Mand, hvem han paa sin plumpe Maade havde elsket, fra han var Barn, begyndte at svinde hen, og svandt mere og mere fra Dag til Dag, gøs han ligefrem med uvilkaarlig Smerte tilbage fra den Tanke at veksle et Ord med Florence. Hvis han havde haft gode Efterretninger at bringe hende, vilde Kaptajnen have trodset det nysmykkede Hus og det prægtige Bohave — skønt de, i Forbindelse med den Dame, han havde set i Kirken, var skrækindjagende for ham — og banet sig Vej frem til hende. Men med en Synskreds rundt om deres fælles Haab, mørkere og mørkere for hver Time, følte Kaptajnen det næsten, som om han var en ny Ulykke og Hjemsøgelse for hende; og han var neppe mindre bange for et Besøg af Florence, end for Mrs. Mac Stinger selv.

Det var en kold, mørk Efteraarsaften, og Kaptajnen havde givet Ordrer til, at der skulde tændes Ild i den lille Bagstue, der nu mere end nogen Sinde lignede Kahytten paa et Skib. Regnen faldt tæt, og det blæste haardt; og da Kaptajnen gik ud paa Taget fra sin gamle Vens stormomsuste Soveværelse for at tage Vejret i Øjesyn, blev hans Hjærte tungt, da han saa, hvor vildt og trøstesløst det var. Ikke fordi han dengang satte Vejret i Forbindelse med stakkels Walthers Skæbne, eller tvivlede paa, at hvis Forsynet havde dømt ham til at forlise og gaa under, saa var det forbi for længe siden; men under en ydre Indflydelse, der var ganske forskellig fra Hovedgenstanden for hans Tanke, sank Kaptaj-

nens Mod, og hans Haab blegnede, som det ofte er sket klogere Mænd end ham og vil ofte ske dem igen.

Kaptajn Cuttle vendte sit Ansigt mod den skarpe Vind og den piskende Regn, saa op mod den tunge Stormsky, der fløj hurtigt hen over Tagenes Øde, og spejdede forgæves efter noget opmuntrende dér. Den nærmeste Udsigt var ikke bedre. I en Del Tekasser under hans Fødder kurrede Skærsliberen Robs Duer som lige saa mange melankolske Vinde, der var ved at blæse op. En havareret Vejrhane af en Midshipman med en Kikkert for Øjet, der engang havde været synlig fra Gaden, men for længst var gemt bag Mure, knagede og klagede sig paa sin rustne Tap, medens den skarpe Blæst drejede ham rundt og rundt og legede grusomt med ham. Paa Kaptajnens grove blaa Vest sprang de kolde Regndraaber frem ligesom Staalperler, og han kunde knap nok holde sig paa Skraa mod den stive Nordvestkuling, der pressede sig op imod ham, opsat paa at slynge ham ud over Brystværnet og kaste ham ned paa Stenbroen. Hvis der var noget Haab i Live den Aften, tænkte Kaptajnen, mens han holdt paa sin Hat, saa holdt det sig sikkert i Hus og var ikke udendørs; hvorfor Kaptajnen rystede modfaldent paa Hovedet og gik ind for at se efter det.

Kaptajn Cuttle steg langsomt ned til den lille Dagligstue, hvor han satte sig i sin vante Stol og kiggede ind i Ilden efter det; men dér var det ikke, skønt Ilden brændte klart. Han tog sin Tobaksdaase og Pibe frem, satte sig til at røge og saa efter det i den røde Glød i Pibehovedet og i de Ringe, hvori Røgen hvirvledes fra hans Læber; men der var ikke saa meget som et Fnug af Rusten fra Haabets Anker i nogen af dem. Han forsøgte med et Glas Grog; men der laa tungsindig Sandhed paa Bunden af denne Brønd, og han kunde ikke naa igennem den. Han slog et Par Slag ud i Butiken og spejdede efter Haab mellem Instrumenterne; men de udregnede haardnakket Bestik for det savnede Skib, hvor megen Modstand han end gjorde, og Skibet endte paa Bunden af det øde Hav.

Da Vinden og Regnen stadig piskede mod de lukkede Skodder, drejede Kaptajnen bi foran Træmidshipmanen paa Disken og tænkte, medens han tørrede den lille Officers Uniform af med sit Ærme, paa hvor mange Aar Midshipmanen vel havde oplevet, i hvilke der kun var sket faa, eller rettere ingen Forandringer med hans Skibsmandskab, hvordan Forandringerne saa at sige alle var komne paa een Dag, og hvor gennemgribende de havde været. Her var det lille Selskab i Dagligstuen splittet og spredt for alle Vinde. Her var ingen til at høre paa »den yndige Peg,« selv om der havde været nogen til at synge den, hvad der ikke var; thi Kaptajnen var lige saa moralsk overbevist om, at ingen uden han kunde foredrage denne Ballade, som paa at han under de nuværende Omstændigheder ikke havde Humør nok til at prøve paa det. Der var ingen »Wal'r« med sit aabne Ansigt i Huset — her overførte Kaptajnen et Øjeblik sit Ærme fra Midshipmanens Uniform til sin egen Kind — Sol Gills' kendte Paryk og Knapper var et Fortidens Syn; Richard Willington havde faaet en paa Planeten, og alle de Planer og Projekter, der stod i Forbindelse med Midshipmanen, laa og drev uden Mast og Ror paa de øde Vande.

Medens Kaptajnen med et nedslaaet Ansigt stod og tumlede med disse Tanker og polerede paa Midshipmanen, dels af Ømhed overfor sin gamle Bekendt, og dels af Aandsfraværelse, fik en Banken paa Butiksdøren Skærsliberen Rob til at fare frygtelig sammen paa Disken, hvor han havde siddet og stirret stift paa Kaptajnen med store Øjne og for femhundrede Gang overlagt med sig selv, om Kaptajnen kunde have begaaet et Mord, siden han havde saadan en daarlig Samvittighed og altid løb sin Vej.

»Hvad er det!« sagde Kaptajn Cuttle sagte.

»Der er nogen, der banker, Kaptajn,« svarede Skærsliberen Rob.

Med en modfalden og skyldbevidst

Mine sneg Kaptajnen sig øjeblikkelig paa Taaspidserne hen til den lille Dagligstue og laasede sig inde. Rob aabnede Døren og vilde have parlamenteret paa Dørtærskelen med den Fremmede, hvis denne havde været i Kvindeklæder; men da det var en Skikkelse af Mandkøn, og Robs Ordrer kun vedrørte Fruentimmere, holdt han Døren aaben og tillod den at gaa ind, hvad den gjorde meget hurtigt, glad over at slippe i Ly for den drivende Regn.

»I hvert Fald et Stykke Arbejde for Burgers og Co.« sagde Skikkelsen og kiggede medlidende over sin Skulder ned paa sine egne Ben, der var meget vaade og tilstænkede. »Hvordan har De det, Mr. Gills?«

Denne Hilsen var henvendt til Kaptajnen, der nu dukkede frem fra den lille Bagstue med et let gennemskueligt og yderst mislykket Forsøg paa at lade, som om han kom ud ved et Tilfælde.

»Mange Tak« vedblev den Fremmede i samme Aandedræt, »jeg har det virkelig meget godt, og jeg er Dem meget forbunden. Mit Navn er Toots — *Mister* Toots.«

Kaptajnen huskede at have set denne unge Gentleman ved Brylluppet og bukkede for ham. Mr. Toots svarede med en Kluklatter; og forlegen, som han i Reglen var, trak han Vejret tungt, rystede længe Kaptajnens Haand, faldt saa over Skærsliberen Rob, da der intet andet Offer var, og vekslede Haandtryk med ham paa den kærligste og hjærteligste Maade.

»Hør jeg vilde gerne tale et Ord med Dem, Mr. Gills,« sagde Toots tilsidst med forbavsende Aandsnærværelse. »Hør, Miss D. O. M., De ved!«

Med en tilsvarende Højtidelighed og Hemmelighedsfuldhed gjorde Kaptajnen øjeblikkeligt et Tegn hen mod den lille Dagligstue med sin Krog, og Mr. Toots fulgte ham derind.

»Aa, De maa virkelig undskylde,« sagde Mr. Toots og saa op i Kaptajnens Ansigt, medens han satte sig i den Stol, Kaptajnen stillede frem til ham ved Kaminen. »De kender vel slet ikke noget til Hanen, gør De vel Mr. Gills?«

»Hanen?« sagde Kaptajnen.

»Kamphanen,« sagde Mr. Toots.

Da Kaptajnen rystede paa Hovedet forklarede Mr. Toots, at den Mand, han hentydede til, var den berømte offentlige Personlighed, som havde bedækket sig selv og sit Fædreland med Hæder i sin Kamp med Shropshire Numer eet; men denne Meddelelse lod ikke til at hjælpe synderligt paa Kaptajnens Forstaaelse.

»Jo for han staar her udenfor, det er det hele,« sagde Mr. Toots. »Men det har ikke noget at sige; han bliver maaske ikke videre vaad.«

»Det tør jeg svare for, han bliver,« sagde Kaptajnen.

»Godt, hvis De *vilde* være saa god at lade ham sidde i Butiken hos Deres unge Mand,« kluklo Mr. Toots, saa vilde jeg være meget glad; for ser De, han bliver let fornærmet, og Fugtigheden er temmelig slem for hans Konstitution. Nu skal jeg kalde paa ham, Mr. Gills.«

Med disse Ord gik Mr. Toots hen til Butiksdøren og sendte en ejendommelig Fløjten ud i Natten, hvilket fremskaffede en stoisk Gentleman i en laadden, vid Overfrakke og en bredskygget Hat, meget kort Haar, Braknæse og en temmelig stor ufrugtbar Strækning bagved begge Ørene.

»Sid ned, Hane,« sagde Mr. Toots.

Den føjelige Hane spyttede nogle smaa Stykker Straa ud, som han havde delikateret sig med og indtog en frisk Forsyning af et Forraad, han havde i Haanden.

»Der er vel ikke en Draabe af et eller andet ved Haanden?« sagde Hanen flot. »Saadan en Rusknat er haard at gaa paa for en Mand, der skal leve af sit Helbred.«

Kaptajn Cuttle tilbød et Glas Rom, som Hanen med tilbagekastet Hoved heldte i sig, ligesom i et Fad, efter at have sagt: »Skaal!« Mr. Toots og Kaptajnen vendte saa tilbage til Dagligstuen, satte sig som før foran Kaminen, og Mr. Toots begyndte:

»Mr. Gills —«

»Holdt lidt!« sagde Kaptajnen. »Mit Navn er Cuttle!«

Mr. Toots saa i høj Grad forvirret ud, medens Kaptajnen værdigt fortsatte:

»Kaptajn Cuttle er mit Navn, og England er mit Fødeland, dette her er min Bopæl, og priset være Gud for alle hans Gaver — Job,« sagde Kaptajnen, som en Henvisning til sin Kilde.

»Aa! Jeg kunde vel se Mr. Gills, hvad?« sagde Mr. Toots. »For —«

»Hvis De kunde se Sol Gills, unge Herre,« sagde Kaptajnen med Eftertryk og lagde sin tunge Haand paa Mr. Toots Knæ »gamle Sol, forstaar De sidder dér — saa vilde De være mig mere velkommen end en Vind agterfra for et Skib i Vindstille. Men De kan ikke se Sol Gills?« sagde Kaptajnen, der af Mr. Toots Ansigt forstod, at han gjorde et dybt Indtryk paa denne Gentlemans Aand. »Fordi han er usynlig.«

I sin Bevægelse var Mr. Toots lige ved at svare, at det havde ingen Ting at sige. Men han rettede sig selv og sagde: »Gud bevares!«

»Denne her Mand,« sagde Kaptajnen, »har sat sig til at styre her ved en Skrivelse, men skønt han var saa godt som min svorne Broder, ved jeg ikke mere, end De gør, om hvor han er rejst hen, eller hvorfor han er rejst — om det var for at søge efter sin Nevø, eller fordi han var forstyrret i Hovedet. En Morgen ved Daggry gik han over Bord,« sagde Kaptajnen »uden et Plask, uden en Krusning. Jeg har søgt alle Vegne efter den Mand lige siden, men fra den Time af har jeg aldrig set hverken Øjne eller Øren eller noget som helst andet af ham.«

»Men Gud bevares, Miss Dombey ved ikke —« begyndte Mr. Toots.

»Hvorfor, spørger jeg Dem som et følende Hjærte,« sagde Kaptajnen og sænkede Stemmen, »hvorfor skulde hun vide det? Hvorfor skulde man sige hende det, før det var nødvendigt? Hun hang ved gamle Sol Gills, gjorde den søde Pige, med en saadan Trofasthed og Kærlighed — ja hvorfor behøver jeg at sige det? De kender hende.«

»Det skulde jeg haabe,« kluklo Mr. Toots og følte, hvordan han rødmede over hele Ansigtet.

»Og De kommer her fra hende?« sagde Kaptajnen.

»Det skulde jeg mene,« kluklo Mr. Toots.

»Saa behøver jeg kun at sige,« sagde Kaptajnen, »at De kender en Engel og er fragtet af en Engel.«

Mr. Toots greb straks Kaptajnens Haand og udbad sig Æren af hans Venskab.

»Paa mit Æresord,« sagde Mr. Toots indtrængende. »Jeg vil være Dem meget taknemlig, hvis jeg maatte faa Lov til at lære Dem nærmere at kende. Jeg vilde forfærdelig gerne lære Dem at kende, Kaptajn Cuttle. Jeg trænger virkelig til en Ven, det gør jeg. Lille Dombey var min Ven hos gamle Blimbers, og vilde have været det endnu, hvis han havde levet. Hanen,« hviskede Mr. Toots mistrøstigt, »er meget god — beundringsværdig paa sin Maade — maaske den skarpsindigste Mand i Verden; der er ingen Ting, han ikke er med paa; det siger alle — men jeg ved ikke — han er dog ikke alt. Ja, hun *er* en Engel, Kaptajn. Hvis der over Hovedet gives nogen Engel, saa er det Miss Dombey. Det er hvad jeg altid har sagt. Ja, ved De hvad,« sagde Mr. Toots, »jeg vilde virkelig være Dem forfærdelig taknemlig, hvis De vilde dyrke mit Bekendtskab.«

Kaptajnen modtog dette Forslag høfligt, men endnu uden at forpligte sig til at tage imod det; han sagde blot: »Ja, ja, min Gut. Vi faar se, vi faar se!« Og saa mindede han Mr. Toots om hans egentlige Ærinde ved at spørge ham, hvad han skyldte Æren for hans Besøg.

»Jo, Sagen er,« svarede Mr. Toots, »at det er det unge Fruentimmer, jeg kommer fra. Ikke Miss Dombey — Susan, forstaar De.«

Kaptajnen nikkede een Gang med et alvorligt Udtryk i Ansigtet for at tilkendegive, at han betragtede dette unge Fruentimmer med virkelig Agtelse.

»Og jeg skal sige Dem, hvordan det kom sig,« sagde Mr. Toots. »Ser De,

jeg gaar somme Tider hen og ser til Miss Dombey. Jeg gaar ikke derhen med Vilje, forstaar De, men tilfældigvis er jeg meget ofte dér i Nabolaget; og naar jeg er der, saa — naa, saa ser jeg til hende.«

»Naturlig,« bemærkede Kaptajnen.

»Ja,« sagde Mr. Toots. »Jeg var derhenne i Eftermiddag. Paa mit Æresord, jeg tror ikke, det er muligt at gøre sig nogen Forestilling om, hvilken Engel Miss Dombey var i Eftermiddag.«

Kaptajnen svarede med et Kast med Hovedet, der skulde betyde, at for visse Folk var det maaske svært, men for ham var det let nok.

»Da jeg kom ud,« sagde Mr. Toots, »trak det unge Fruentimmer mig paa den mest uventede Maade ind i Fadeburet.«

Kaptajnen syntes et Øjeblik at blive indigneret over denne Fremgangsmaade; han lænede sig tilbage i Stolen og saa paa Mr. Toots med et mistænksomt, om ikke truende Ansigt.

»Og dér,« sagde Mr. Toots, »tog hun denne Avis frem. Hun sagde mig, at hun havde skjult den for Miss Dombey hele Dagen, fordi der stod noget i den om en, som hun og Miss Dombey havde kendt; og saa læste hun Stedet op for mig. Meget vel. Saa sagde hun — vendt et Minut; hvad var det nu, hun sagde?«

Da Mr. Toots forsøgte at koncentrere sine Aandsevner om dette Spørgsmaal, opfangede han tilfældigt Kaptajnens Blik og blev i den Grad forvirret over dets strænge Udtryk, at hans Vanskelighed ved atter at finde Traaden i sin Tankegang forøgedes i en pinlig Grad.

»Aa!« sagde Mr. Toots efter at have grundet længe. »Aa, ja. Jo. Hun sagde, at hun haabede, at der var blot en Mulighed for, at det maaske ikke var sandt; og at da hun ikke ret godt kunde gaa herhen selv, uden at vække Miss Dombeys Opmærksomhed, bad hun mig gaa ned i denne Gade til Instrumentmageren Mr. Solomon Gills, som var den paagældendes Onkel, og spørge, om han troede, det var sandt, eller havde hørt noget andet i City. Hun sagde, at hvis han ikke kunde sige mig noget, kunde Kaptajn Cuttle sikkert. Men det er sandt,« sagde Mr. Toots, da der gik et Lys op for ham, »det er jo altsaa Dem.«

Kaptajnen stirrede paa Avisen i Mr. Toots Haand og trak Vejret kort og hurtigt.

»Naa,« fortsatte Mr. Toots. »Grunden til, at jeg først kommer temmelig sent, er at jeg gik helt ud til Finchley først for at faa noget ualmindeligt godt Fuglegræs, som vokser dér, til Miss Dombeys Fugl. Men derfra gik jeg lige herhen. De har vel set Avisen?«

Kaptajnen, der var blevet forsigtig med Hensyn til Avislæsning, af Frygt for at se sig selv efterlyst i fuld Legemsstørrelse af Mrs. Mac Stinger, rystede paa Hovedet.

»Skal jeg læse Stedet for Dem?« spurgte Mr. Toots.

Da Kaptajnen gjorde et bekræftende Tegn, læste Mr. Toots af Skibsefterretninger, som følger:

»Southampton. Barken Defians, ført af Henry Jances, der indkom her i Havnen i Dag med en Ladning af Sukker, Kaffe og Rom, beretter, at da det laa for Vindstille den sjette Dag efter sin Afrejse fra Jamaica paa — paa saa og saa mange Graders Bredde, forstaar De nok,« sagde Mr. Toots efter at have gjort et mat Angreb paa Tallene og være snublet over dem.

»Ja,« udbrød Kaptajnen og slog i Bordet med sin knyttede Haand. »Bras bare paa, min Gut!«

»— Bredde,« gentog Mr. Toots med et forbavset Blik paa Kaptajnen, »og saa og saa mange Graders Længde — opdagede Udkigsmanden en halv Time før Solnedgang nogle Vragstumper, der drev i en Kvartmils Afstand. Da Vejret var klart, og Barken laa stille, blev en Baad sat ud med Ordre til at undersøge samme, hvorpaa de viste sig at bestaa af flere lange Rundholter og en Del af Rigningen paa en engelsk Brig paa en fem Hundrede Tons Drægtighed, tillige med et Stykke af Agterspejlet, hvorpaa Ordene og Bogstaverne »Sønnen og A—« endnu tydelig kunde læses. Der saas

ingen Spor af Lig paa de drivende Vragstumper. »Defiance«s Journal beretter, at da det blæste op om Natten, saas Vraget ikke mere: Der kan ingen Tvivl være om, at man her faaet endelig Oplysning om den Skæbne, der har ramt det savnede Skib, »Sønnen og Arvingen,« af London, bestemt til Barbados; at det er forlist i den sidste Storm, og at hver levende Sjæl om Bord er gaaet under.«

Som alle Mennesker vidste Kaptajnen kun lidt, hvor meget Haab, der havde holdt sig i Live i ham under hans Nedtrykthed, før det fik Dødsstødet. Medens Artiklen blev læst op, og et Minut eller to derefter, sad han med Blikket rettet som i Bedøvelse paa den beskedne Mr. Toots; saa rejste han sig pludselig, satte sin blanke Hat, som han til Ære for Gæsten havde lagt fra sig paa Bordet, paa sit Hoved, vendte sig bort og bøjede sit Hoved ned over den lille Kaminhylde.

»Aa, paa mit Æresord,« udbrød Mr. Toots, hvis bløde Hjærte blev rørt ved Kaptajnens uventede Sorg, »det er dog ogsaa en sørgelig Verden! Der er altid en eller anden, der dør eller gaar hen og gør noget ubehageligt noget i den. Jeg er vis paa, at jeg aldrig vilde have glædet mig saa meget til at komme i Besiddelse af min Formue, hvis jeg havde vidst dette her. Jeg har aldrig kendt Mage til Verden. Den er adskilligt værre end Blimbers.«

Uden at forandre sin Stilling gjorde Kaptajn Cuttle Tegn til Mr. Toots, at han ikke skulde bryde sig om ham; og lidt efter vendte han sig, med den blanke Hat skubbet tilbage, og strøg sig med Haanden ned over sit brune Ansigt.

»Wal'r min kære Gut,« sagde Kaptajnen, »Farvel! Wal'r mit Barn, min Dreng, ja og som Mand, jeg holdt af dig! Han var ikke mit Kød og Blod,« sagde Kaptajnen og saa paa Ilden »jeg har aldrig haft nogen — men noget af, hvad en Fader føler, naar han mister en Søn, føler jeg ved at miste Wal'r. Og hvorfor?« sagde Kaptajnen. »Fordi det ikke er ét Tab, men et helt Dusin. Hvor er denne her unge Skolegut med det rødmossede Ansigt og det krøllede Haar, der plejede at være saa munter i denne her Dagligstue hver eneste Søndag som et Spilleværk? Til Bunds med Wal'r. Hvor er den friske Knøs, som ingenting kunde trætte eller tage Humøret fra, og som blussede og rødmede, naar vi drillede ham med Hjærtensfryd, saa det var en hel Øjnenes Lyst at se paa ham? Til Bunds med Wal'r. Hvor er den mandige Aand, der altid var Fyr og Flamme, og som ikke kunde taale at se den gamle Mand hænge med Hovedet, og aldrig brød sig om noget for sig selv? Til Bunds med Wal'r. Der er ikke een Wal'r tilbage. Der var et Dusin Wal're, som jeg kendte og holdt af, og alle hængte de sig om hans Hals, da han gik til Bunds, og nu hænger de sig om min.«

Mr. Toots sad tavs med Avisen paa sit Knæ og blev ved at folde den sammen, til den blev saa lille, han kunde faa den.

»Og Sol Gills,« sagde Kaptajnen og stirrede ind i Ilden, »stakkels Sol Gills, som har mistet din Nevø, hvad er der blevet af dig? Du blev ladt tilbage i min Varetægt. Hans sidste Ord var: »Pas paa min Onkel!« Hvad gik der af *dig*, Sol, siden du rejste bort fra Ned Cuttle? Og hvad skal jeg nu skrive om dig i mine Regnskaber, som han ser ned paa? Sol Gills, Sol Gills!« sagde Kaptajnen og rystede langsomt paa Hovedet, »kanske faar du denne Avis at se, langt borte fra Hjemmet, uden at en, som har kendt Wal'r, er hos dig og kan sige et Ord; og du kuldsejler og gaar paa Hovedet til Bunds!«

Kaptajnen drog et dybt Suk, vendte sig mod Mr. Toots og tog sig sammen, saa at han virkelig blev sig bevidst, at denne Gentleman var til Stede.

»Min Gut,« sagde Kaptajnen, »De maa fortælle det unge Fruentimmer rent ud, at denne her sørgelige Efterretning er rigtig nok. De digter ikke om den Slags Ting, skal jeg sige Dem. Det er ført ind i Skibsjournalen, og det er den paalideligste Bog, nogen Mand kan skrive. I Morgen tidlig,« sagde Kaptajnen, »skal jeg gaa ud og anstille Undersøgelser; men de vil ikke føre til

noget godt. Det kan De ikke gøre. Hvis De vil kigge herind i Morgen Eftermiddag, skal De faa at vide, hvad jeg har hørt; men sig det unge Fruentimmer fra Kaptajn Cuttle, at det er forbi. Forbi!« Og Kaptajnen hagede sin blanke Hat af, tog sit Lommetørklæde ud af Pullen, tørrede fortvivlet sit graa Hoved og kastede Lommetørklædet ned igen med den dybeste Nedtryktsheds Ligegyldighed.

»Aa, jeg forsikrer Dem,« sagde Mr. Toots, »jeg er virkelig forfærdelig bedrøvet. Det er jeg paa min Ære, skønt jeg ikke kendte vedkommende. Tror De, det vil gøre Miss Dombey meget ondt, Kaptajn Gills — Mr. Cuttle mener jeg?«

»Ih, Gud bevares,« svarede Kaptajnen med nogen Medlidenhed med den naive Mr. Toots, »da hun ikke var større end som saa, holdt de allerede af hinanden som to unge Duer.«

»Gjorde de virkelig!« sagde Mr. Toots med et betydeligt længere Ansigt.

»De var som skabt for hinanden,« sagde Kaptajnen sørgmodigt. »Men hvad betyder det nu?«

»Paa min Ære,« udbrød Mr. Toots, der stødte Ordene frem med en besynderlig Blanding af kejtet Klukken og Bevægelse, »jeg er endnu mere bedrøvet, end jeg var før. Ved De hvad, Kaptajn Cuttle, jeg — jeg ligefrem tilbeder Miss Dombey; — jeg — jeg er virkelig ganske syg af Kærlighed til hende;« den Voldsomhed, hvormed denne Bekendelse busede ud af Mr. Toots, vidnede om hans Følelsers Heftighed; men hvad Nytte var det til, at jeg saa saadan paa hende, hvis jeg ikke var oprigtig bedrøvet over, at hun lider, hvad Grunden saa end er til det. Min Kærlighed er ikke selvisk, skal jeg sige Dem,« sagde Mr. Toots med en Fortrolighed, der skyldtes, at han havde været Vidne til Kaptajnens Ønsker. »Det har sig saadan med mig, Kaptajn Gills, at hvis jeg kunde blive kørt over — eller — eller trampet paa — eller — eller kastet ned fra et meget højt Sted — eller noget af den Slags — for Miss Dombeys Skyld, saa vilde det være det allerdejligste, der kunde hænde mig.«

Alt dette sagde Mr. Toots med dæmpet Stemme, for at forebygge, at det naaede Hanens skinsyge Øren, thi *han* holdt ikke af de blidere Følelser; og Anstrængelsen ved saadan at lægge Baand paa sig, i Forening med hans Følelsers Styrke, fik ham til at rødme helt ud til Ørespidserne og gjorde ham til et saa rørende Billede paa uinteresseret Kærlighed i Kaptajn Cuttles Øjne, at den gode Kaptajn klappede ham trøstende paa Ryggen og bad ham være ved godt Mod.

»Mange Tak, Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, »det er venligt af Dem at sige det midt under alle Deres egne Sorger. Som jeg sagde før, jeg trænger virkelig til en Ven, og vilde være glad ved at gøre nærmere Bekendtskab med Dem. Skønt jeg er meget godt situeret,« sagde Mr. Toots med Styrke, »kan De ikke tænke Dem, hvad jeg er for en ulykkelig Skabning. Naar den dumme Mængde, ser De, ser mig sammen med Hanen og den Slags offentlige Personligheder, saa anser den mig for at være lykkelig; men jeg er fortvivlet. Jeg lider for Miss Dombeys Skyld, Kaptajn Gills. Jeg kan ikke spise, jeg har ingen Fornøjelse af min Skræder; jeg græder ofte, naar jeg er alene. Jeg forsikrer Dem, at det vil være mig en stor Glæde at komme igen i Morgen, ja om det saa skulde være halvtredsindstyve Gange.«

Med disse Ord trykkede Mr. Toots Kaptajnens Haand; og idet han skjulte Sporene af sin Bevægelse, saa godt det kunde lade sig gøre med saa kort Varsel, for Hanens gennemtrængende Blik, opsøgte han denne fremragende Gentleman i Butiken. Hanen, der var tilbøjelig til at vaage skinsygt over sin Indflydelse, saa alt andet end velvilligt paa Kaptajn Cuttle, medens denne tog Afsked med Mr. Toots; men han fulgte sin Beskytter uden iøvrigt at vise Tegn paa sin Uvilje; og Kaptajnen blev tilbage, overvældet af Sorg; og Rob, Skærsliberen, blev tilbage, opløftet af Glæde, fordi han havde haft den Ære i næsten

en halv Time at stirre paa Shropshiremandens Overvinder.

Længe efter, at Rob sov trygt i sin Seng under Disken, sad Kaptajnen og saa ind i Ilden; og længe efter, at der ikke mere var nogen Ild at se paa, sad Kaptajnen og saa paa den rustne Rist, medens unyttige Tanker om Walther og gamle Sol myldrede gennem hans Sind. Det gav ham ingen Ro, at han trak sig tilbage til det stormomsuste Kammer øverst i Huset; og da Kaptajnen om Morgenen stod op, havde han hverken fundet Trøst eller Hvile.

Saa snart Kontorerne i City var lukket op, begav Kaptajnen sig paa Vej til Dombey og Søns Kontor. Men Midshipmanens Vinduer blev ikke aabnede den Morgen. Efter Kaptajnens Ordre lod Skærsliberen Rob Skodderne blive siddende for, og Huset var som et Dødens Hus.

Det traf sig saadan, at Mr. Carker var ved at træde ind i Kontoret, netop som Kaptajn Cuttle naaede Døren. Kaptajnen modtog Disponentens Hilsen alvorligt og tavs og dristede sig til at følge ham ind i hans eget Værelse.

»Naa, Kaptajn Cuttle,« sagde Mr. Carker, idet han indtog sin sædvanlige Plads foran Kaminen og beholdt Hatten paa, »det er en slem Historie.«

»De har modtaget de Efterretninger, der stod i Avisen i Gaar, Sir?« sagde Kaptajnen.

»Ja,« sagde Mr. Carker, »vi har modtaget dem. De var ganske rigtige. Assurandørerne lider et betydeligt Tab. Det gør os meget ondt. Men der er ikke noget at gøre ved det. Saadan er Livet!«

Mr. Carker skrabede omhyggeligt sine Negle med en Pennekniv og smilte til Kaptajnen, der stod ved Døren og saa paa ham.

»Det gør mig i høj Grad ondt for stakkels Gay,« sagde Carker, »og for Mandskabet. Jeg hører, der var nogle af vore aller bedste Folk imellem. Saadan gaar det altid. Mange Mænd med Familje tilmed. En Trøst at tænke paa, at stakkels Gay ingen Familje havde, Kaptajn Cuttle!«

Kaptajnen stod og gned sig paa Hagen og saa paa Disponenten. Disponenten saa paa de uaabnede Breve, der laa paa hans Pult, og tog Avisen.

»Er der noget, jeg kan gøre for Dem, Kaptajn Cuttle?« spurgte han og kastede et smilende og udtryksfuldt Blik hen imod Døren.

»Jeg vilde ønske, De kunde berolige mit Sind med Hensyn til en Ting, der gør mig urolig,« svarede Kaptajnen.

»Ja saa,« udbrød Disponenten. »Hvad er det? Naa, Kaptajn Cuttle, jeg maa bede Dem være saa god at fatte Dem i Korthed. Jeg er meget optaget.«

»Jo, ser De, Sir,« sagde Kaptajnen og traadte et Skridt frem. »Før min Ven Wal'r tog ud paa denne her sørgelige Rejse —«

»Naa, naa, Kaptajn Cuttle,« afbrød den smilende Disponent, »tal ikke om sørgelige Rejser paa den Maade. Vi har ingen Ting at gøre med sørgelige Rejser her, min gode Mand. De maa have begyndt meget tidligt paa Deres Ration i Dag, Kaptajn, hvis De ikke husker, at der er Farer ved alle Rejser, baade til Søs og til Lands. De er vel ikke urolig ved den Tanke, at denne unge, hvad er det nu, han hedder, er gaaet under i en Storm, der har rejst sig mod ham her fra Kontoret, hvad? Fy, Kaptajn! Søvn og Sodavand er de bedste Midler mod en Uro af den Slags.«

»Min Gut,« svarede Kaptajnen langsomt, »De er næsten en Gut imod mig, saa jeg gør ingen Undskyldning, fordi Ordet slap mig ud af Munden — hvis De finder nogen Morskab ved denne her Spøg, saa er De ikke den Gentleman, jeg antog Dem for, og hvis De ikke er den Gentleman, jeg har anset Dem for, saa har jeg maaske god Grund til at være urolig. Saadan har *det* sig, Mr. Carker. — Før denne her stakkels Gut rejste bort efter Ordre, sagde han mig, at han vidste, at han ikke blev sendt bort til sit Bedste eller som en Forfremmelse. Det var min Tro, at han tog fejl, og det sagde jeg ham, og jeg kom her, i Deres Chefs Fraværelse, for paa en høflig Maade at gøre Dem et Par Spørgs-

maal til Beroligelse for mig selv. De Spørgsmaal besvarede De — uden Omsvøb. Nu, da alting er forbi, som det er, og man maa finde sig i, hvad der ikke mere kan ændres — hvorom De som en lærd Mand kan overhale den Bog, det staar i, og saa lægge Mærke ved det — saa vil det lette mit Sind endnu engang blot med et Ord at faa at vide, at jeg ikke tog fejl; at jeg ikke forsømte min Pligt, da jeg ikke sagde den gamle Mand, hvad Wal'r havde sagt mig, og at han havde god Vind i Sejlene, da han lod dem gaa til Vejrs for Barbados Harbour. Mr. Carker«, sagde Kaptajnen godmodig som han var, »da jeg var her sidst, havde vi det meget behageligt sammen. Hvis jeg selv har været noget mindre behagelig nu til Morgen, for denne stakkels Guts Skyld, og hvis jeg er blevet gal i Hovedet over en og anden Bemærkning af Dem, som jeg kunde have holdt mig klar af, saa er mit Navn Edvard Cuttle, og jeg beder Dem om Forladelse.«

»KaptajnCuttle,« svarede Disponenten saa høfligt som bare muligt, »jeg maa bede Dem gøre mig en Tjeneste.«

»Og hvad er det, Sir?« spurgte Kaptajnen.

»At være saa god at gaa Deres Vej,« svarede Disponenten og pegede mod Døren, »og gaa et andet Sted hen med Deres Vrøvl.«

Hver Knop i Kaptajnens Ansigt blev hvid af Forbavselse og Harme; selv den røde Stribe om hans Pande blegnede som en Regnbue, naar Skyerne trækker sig sammen om den.

»Jeg skal sige Dem noget, Kaptajn Cuttle,« sagde Disponenten og truede ad ham med sin Pegefinger og viste ham alle sine Tænder, men stadig med et elskværdigt Smil. Jeg var altfor overbærende imod Dem, da De kom her sidst. De hører til en snedig og fræk Art Mennesker. I mit Ønske om at spare den unge, hvad er det nu, han hedder, for at blive sparket paa Hovedet ud af sin Stilling, taalte jeg Dem, min gode Kaptajn — men for den ene Gang, og kun for den ene Gang. Gaa nu, min Ven.«

Kaptajnen stod maalløs uden at kunne flytte en Fod.

»Gaa,« sagde den venlige Disponent, der stod skrævende paa Kamintæppet med Kjoleskøderne under Armen, »som en forstandig Fyr, og lad os være fri for nogen Udsmidning og den Slags voldsomme Forholdsregler. Hvis Mr. Dombey var her, Kaptajn, kunde De muligvis blive nødt til at gaa herfra paa en mindre ærefuld Maade. Jeg siger blot: gaa!«

Kaptajnen lagde sin mægtige Haand paa sit Bryst for lettere at kunne trække Vejret rigtig dybt, saa paa Mr. Carker fra øverst til nederst, og saa sig om i den lille Stue, som forstod han ikke ganske klart, hvor han befandt sig, eller i hvilket Selskab.

»De er snu, Kaptajn Cuttle,« fortsatte Carker livligt og aabenhjærtigt som en Verdensmand, der kender Verden altfor godt til at ærgre sig ved at opdage en Gavtyvestreg, naar den ikke direkte vedkommer ham selv; »men De er dog til at lodde Bunden i, baade De og Deres fraværende Ven, Kaptajn. Hvor har De gjort af Deres fraværende Ven, hvad?«

Atter lagde Kaptajnen Haanden paa sit Bryst. Han trak atter Vejret dybt og formanede sig selv til at »staa stø« — men hviskende.

»De lægger nogle nette smaa Planer og holder nogle nette smaa Raadslagninger og træffer nogle nette smaa Aftaler og modtager nogle nette smaa Gæster ogsaa, hvad Kaptajn?« sagde Carker og rynkede sine Bryn ad ham, uden derfor at vise mindre Tænder ad ham: »men det er temmelig dristigt af Dem at komme her bagefter. Det ligner ikke Deres Forstand! I Sammensvorne, der forstaar Jer saa godt paa at skjule Jer og løbe bort, burde ikke gøre den Slags Dumheder. Vil De gøre mig den Tjeneste at gaa?«

»Min Gut,« gispede Kaptajnen med kvalt og skælvende Stemme og en underlig Bevægelse af den vægtige Næve, »der er mange Ord, jeg kunde ønske at sige

Dem, men jeg ved ikke rigtig, hvor de er stuvet hen lige i Øjeblikket. Min unge Ven Wal'r druknede først i Gaar Aftes, efter mit Bestik, og det tager Pippet fra mig, ser De. Men De og jeg kommer nok paa Siden af hinanden engang igen, min Gut,« sagde Kaptajnen og rakte sin Krog i Vejret, »hvis vi lever.«

»Det vil være alt andet end klogt af Dem, min gode Mand, hvis vi gør det,« svarede Disponenten lige saa frimodigt som før. »For De kan stole paa, nu har jeg advaret Dem i Tide, at jeg skal nok komme Dem paa Sporet og afsløre Dem. Jeg giver mig ikke ud for at være mere moralsk end mine Medmennesker, min gode Kaptajn; men Firmaets Tillid, eller noget af dets Medlemmers Tillid, skal ikke blive misbrugt og undergavet, saa længe jeg har Øjne og Øren. God Morgen,« sagde Mr. Carker med et Nik.

Kaptajn Cuttle saa fast paa ham (Mr. Carker gengældte Blikket fuldkommen lige saa fast), og gik ud af Kontoret, medens den anden blev staaende skrævende foran Kaminen, saa rolig og venlig, som om der ikke havde været flere Pletter paa hans Sjæl end paa hans rene, hvide Linned og hans glatte, bløde Hud.

Da Kaptajnen gik gennem det yderste Kontor, saa han, at den Pult, som han vidste, den stakkels Walther havde plejet at sidde ved, nu var optaget af en anden ung Dreng, hvis Ansigt var næsten lige saa friskt og forhaabningsfuldt som hans paa den Dag, da de tømte den berømmelige næstsidste Flaske af den gamle Madeira i den gamle Dagligstue. Den Tankeforbindelse, som herved vaktes, gjorde Kaptajnen godt; den beroligede hans voldsomme Vrede og bragte Taarer i hans Øjne.

Da han var kommet tilbage til Træmidshipmanen og sad i en Krog af den mørke Butik, maatte hans Harme, hvor stærk den end var, bukke under for hans Sorg. Lidenskaben syntes ikke blot at gøre Uret og Vold mod Mindet om den døde, men at blive smittet af Døden og at svinde hen ved Siden af den. Alle levende Slyngler og Løgnere i Verden var intet imod en død Vens Retskaffenhed og Sanddruhed.

Den eneste Ting, der i denne Sindstilstand stod klart for den brave Kaptajn, ud over at han havde mistet Walther, var, at med ham var næsten hele Kaptajn Cuttles Verden gaaet under. Hvis han somme Tider bebrejdede sig selv, og det bittert, at han havde lukket Øjnene for Walthers uskyldige Bedrageri, saa tænkte han mindst lige saa ofte paa den Mr. Carker, som intet Hav nogen Sinde kunde give tilbage, og paa den Mr. Dombey, som han nu begyndte at forstaa var langt udenfor menneskelig Rækkevidde, og paa den Hjærtensfryd, som han aldrig mere skulde samles med; og paa den yndige Peg, hin kosteligt byggede, herlige Ballade, der var strandet paa en Klippe, og splintret i lutter Planker og Bjælker af Rim. Kaptajnen sad i den mørke Butik og tænkte paa disse Ting, til den Krænkelse, han selv havde lidt, ganske var gaaet ham af Minde, og han saa saa sørgmodigt paa Gulvet, som flød virkelig Vragstumper af dem dér forbi hans Blik.

Men trods alt dette glemte Kaptajnen ikke de sømmelige og ærbødige Opmærksomheder til Minde om stakkels Walther, som han følte, det stod i hans Magt at vise. Han ruskede sig op, og han ruskede Skærsliberen Rob op (der sov trygt i det kunstige Tusmørke); derpaa begav han sig afsted med sin Tjener i Hælene og Gadedørsnøglen i Lommen og gik ind i et af de bekvemme Udsalg af brugte Klæder, hvoraf der er fuldt op i den østlige Del af London, og købte paa Stedet to Sørgedragter — een til Skærsliberen Rob, som var meget for lille, og een til sig selv, der var meget for stor. Han forsynede ogsaa Rob med en Slags Hat, der i høj Grad maatte beundres for sin Symmetri og Nyttighed, saavel som for dens heldige Blanding af Matros- og Kuldragerhatten — nemlig den, som almindelig kaldes en Sydvest, og som var noget ganske nyt i Instrumentmagerfaget. Kaptajnen og Skærsliberen trak straks i disse Klæder, som

Sælgeren erklærede passede dem i den Grad, at det kun kunde skyldes et sjældent Sammenstød af heldige Omstændigheder, og hvis Snit selv de ældste Indbyggere ikke kunde huske Mage til; og de frembød et Skue, der opfyldte alle dem, der saa det, med Forbavselse.

I denne forandrede Skikkelse modtog Kaptajnen Mr. Toots. »Jeg er helt lamslaaet for Øjeblikket, min Gud,« sagde Kaptajnen, »og jeg vil kun bekræfte, at der er kommet daarlige Efterretninger. Sig det unge Fruentimmer, at hun skal meddele det varsomt til den unge Dame, og at ingen af dem mere maa tænke paa mig — husk især paa det — skønt jeg vil tænke paa dem, naar Natten kommer med en Brandstorm, og Søerne er rullende Bjærge, hvorom De kan overhale Deres Doktor Watts, min Bror, og læg saa et Mærke ved, naar De har fundet det.«

Kaptajnen forbeholdt sig at overveje Mr. Toots Tilbud om Venskab paa et mere passende Tidspunkt og lod ham dermed gaa. Kaptajn Cuttles Sind var virkelig saa nedtrykt, at han var lige ved at beslutte sig til den Dag ikke at tage videre Forsigtighedsregler overfor en Overrumpling af Mrs. Mac Stinger, men sorgløst betro sig til Tilfældet. Men da Aftenen kom, befandt han sig bedre og talte meget om Walther til Skærsliberen Rob, hvis Opmærksomhed og Troskab han ligeledes lejlighedsvis roste. Rob rødmede ikke ved at blive rost af Kaptajnen for ramme Alvor, men sad og stirrede paa ham og lod, som om han snøftede af Medfølelse, og gav sig Skin af at være dydig, men han, som den unge Spion han var, gemte hvert Ord i sin Hukommelse med en yderst levende Forstillelseskunst.

Da Rob var gaaet til Køjs og sov fast, pudsede Kaptajnen Lyset, tog sine Briller paa — han havde anset det for passende at bruge Briller, da han traadte ind i Instrumentmagerfaget, skønt han havde Øjne som en Falk — og aabnede Bønnebogen ved Begravelsesritualet. Han sad dér i den lille Dagligstue bag Butiken og læste sagte for sig selv, medens han af og til stansede for at tørre sine Øjne, og overgav saaledes af sit oprigtige og enfoldige Sind Walthers Legeme til Dybet.

Tredie Kapitel.

Modsætninger.

Lad os vende vore Øjne mod to Hjem, der ikke ligger Side om Side, men langt fra hinanden, skønt ingen af dem ligger langt fra den store Stad London.

Det første ligger i den grønne og skovrige Egn omkring Norwood. Det er ikke noget Herresæde; det gør ikke Fordringer med Hensyn til Størrelse; men det er smukt indrettet og smagfuldt holdt. Græsplænen, den glatte, jævne Skraaning, Blomsterhaven, Trægrupperne, hvor Askens og Pilens yndefulde Former ikke savnes, Drivhuset, den landlige Veranda med sødt duftende Slyngplanter snoende sig om Pillerne, Husets enkle Ydre, de velordnede Udbygninger, kort sagt, efter en blot og bar Villas formindskede Maalestok, alt vidnede om, at der indenfor herskede en Hygge og Elegance, som kunde have passet til et Palads. Og dette var ikke noget falsk Skin, thi Husets Indre er forfinet og luksuriøst. Hvorhen Øjet vender sig, møder det prægtige, smukt sammenstil-

lede Farver; i Møblerne, der er beundringsværdigt afpassede efter de smaa Rums Størrelse og Form, paa Væggene og Gulvene, dæmpende og farvende Lyset, der strømmer ind gennem de mærkelige Glasdøre og Vinduer hist og her. Der er ogsaa nogle faa udsøgte Kobberstik og Malerier; i morsomme Kroge og Nicher er der ingen Mangel paa Bøger, og paa Bordene staar Spil, der kræver Færdighed, og Spil, der beror paa Tilfældet — fantastiske Skakbrikker, Tærninger, Tokkodiljebrætter, Kort og Billards.

Og alligevel, midt i al denne rige Hygge, er der noget skurrende over det hele. Ligger det i, at Tæpperne og Puderne er altfor bløde og lyddæmpende, saa at de, der bevæger sig over dem eller hviler sig iblandt dem, gør Indtryk af at ville handle i Smug? Ligger det i, at Kobberstikkene og Malerierne ikke foreviger store Tanker eller Handlinger eller gengiver Naturen i Landskabets Poesi, eller Slottets eller Hyttens, men er af en og samme vellystige Støbning — en blot Brammen i Form og Farver — og ikke mere? Ligger det i, at Bøgerne har bevaret alt deres Guld udenpaa, og at Titlerne paa de fleste af dem svarer til Kobberstikkene og Malerierne? Ligger det i, at Stedets Fuldkommenhed og Skønhed hist og her fornægtes — i Smaating, hvor Bekostningen ikke kunde spille nogen Rolle — ved en paataget Ydmyghed, der er lige saa falsk som Ansigtet paa det altfor træffende Maleri, der hænger dér henne, eller paa Originalen til det, der sidder ved sin Frokost i sin magelige Stol under det? Eller ligger det i, at alle disse Tings Herre daglig udaander en Del af sit Væsen over alt omkring sig, saa at det altsammen faar et ubestemt Præg af ham selv?

Det er Disponenten Mr. Carker, som som sidder dér i Lænestolen. En prunkende Pappegøje i et skinnende Bur paa Bordet slider med sit Næb i Traadene, spadserer rundt i Burets Top med Hovedet nedad, rusker i Buret og skriger; men Mr. Carker bryder sig ikke om Fuglen, han ser med et grundende Smil paa det Billede, der hænger paa Væggen lige overfor.

»En højst besynderlig tilfældig Lighed, unægtelig,« siger han.

Maaske er det en Juno; maaske en Potifars Hustru; maaske en eller anden hovmodig Nymfe — det beror paa, hvordan Kunsthandlerne fandt Markedet stemt, dengang de døbte det. Det er en Kvindeskikkelse, overordentlig smuk; hun vender sig bort, men hendes Ansigt er vendt mod Tilskueren og lader sit stolte Blik flamme ham i Møde.

Det ligner Edith.

Med en flygtig Haandbevægelse over mod Maleriet — en Trusel? Nej; men alligevel noget i den Retning. En triumferende Vinken? Nej; men det ligner den alligevel mere. En uforskammet Hilsen, kastet til hende fra hans Læber? Nej, men ogsaa deraf er der noget i den — fortsætter han sin Frokost og kalder paa den forbitrede, fangne Fugl, og den klatrer ned i en forgyldt Bøjle, der hænger inden i Buret ligesom en stor Vielsesring, og morer sig med at gynge frem og tilbage i den.

Det andet Hjem ligger paa den anden Side af London, tæt ved det Sted, hvor den i svundne Dage saa befærdede nordlige Landevej nu er stille og næsten forladt, undtagen af Vejfarende, der arbejder sig frem til Fods. Det er et fattigt lille Hus, knapt og tarveligt udstyret, men meget net; og der er endogsaa gjort Forsøg paa at udsmykke det, som man kan se paa de beskedne Blomster, der er drevet frem omkring Bislaget og i den lille Have. Egnen, hvori det ligger, har hverken Landets eller Byens tiltrækkende Egenskaber. Den er hverken By eller Land. Den første har skrævet over den som en Kæmpe i sine Syvmilestøvler og har plantet sin Murstenshæl langt paa den anden Side af den; men det Stykke, der saa at sige ligger mellem Kæmpens Fødder, er kun afsvedet Land, og ikke By; og her, mellem nogle enkelte høje Skorstene, der udstøder Røgskyer hele Døgnet igennem, og mellem Teglgaardene og Tørveskærene, hvor de stø-

vede Nælder gror og Gærderne falder sammen, og hvor Fuglefængeren endnu af og til kommer, skønt han hver Gang sværger paa, at han ikke vil komme der mere — dér kan man finde dette andet Hjem.

Hun, som bor i det, er den samme, som forlod det første Hjem af Hengivenhed for en forstødt Broder. Hun tog fra hint Hjem dets frelsende Aand, og fra dets Herres Bryst hans eneste Engel; men skønt han ikke bryder sig om hende mere, efter denne, som han mener, utaknemlige Forhaanelse; og skønt han til Gengæld ganske slaar Haanden af hende, saa er dog en gammel Forestilling om hende ikke ganske glemt, selv af ham. Hendes Blomsterhave, hvori han aldrig sætter sin Fod, men stadig holdes vedlige, midt under alle hans kostbare Forandringer, som om hun først havde forladt den i Gaar, kan bære Vidne derom.

Harriet Carker har forandret sig siden dengang, og over hendes Skønhed er der faldet en tungere Skygge, end Tiden alene, hvor almægtig den end er, kan kaste — Skyggen af Bekymring og Sorg og en fattig Tilværelses daglige Kamp. Men det er endnu Skønhed; og det er en blid, stille, tilbageholdende Skønhed, som man maa søge op, thi den kan ikke selv trænge sig paa; hvis den kunde det, vilde den ikke mere være, hvad den er.

Ja. Denne uanselige, lille, taalmodige Skikkelse, der er net klædt i tarvelige Stoffer og ikke fortæller om andet end ensformige, huslige Dyder, der har saa lidt tilfælles med den een Gang vedtagne Forestilling om Heltemod og Storhed — med mindre en Straale af den skinner gennem en af Jordens fornemmes Liv, thi da bliver de et Stjærnebillede og spores øjeblikkelig paa Himlen — denne uanselige, lille, taalmodige Skikkelse, som støtter sig til en Mand, der endnu er ung, men udslidt og graa — hun er hans Søster, og ene af alle i Verden gik hun over til ham i hans Skam og lagde sin Haand i hans og ledede ham med kærlig Besindighed og Bestemthed hen ad hans golde Vej.

»Det er tidligt, John,« sagde hun. »Hvorfor gaar du saa tidligt?«

»Ikke mange Minutter tidligere end sædvanligt, Harriet. Hvis jeg faar Tid til det, tror jeg, jeg kunde have Lyst — ja, det er nu saadan et Indfald — til engang at gaa forbi det Hus, hvor jeg tog Afsked med ham.«

»Jeg vilde ønske, jeg havde set eller kendt ham, John.«

»Det er bedre, som det er, kære, naar man tænker paa hans Skæbne.«

»Men jeg kunde dog ikke have sørget mere over den, selv om jeg havde kendt ham. Er din Sorg ikke min? Og hvis jeg havde gjort det, vilde du maaske have fundet, at du bedre kunde tale med mig om ham end nu.«

»Kæreste Søster! Er der nogen Glæde eller Sorg, hvori jeg ikke er sikker paa din Deltagelse?«

»Det haaber jeg ikke du tror, John, for det er der ganske sikkert ikke.«

»Hvordan kunde du være bedre imod mig eller staa mig nærmere end nu i denne Sag eller i nogen anden?« sagde hendes Broder. »Jeg føler, at du kendte ham, Harriet, og delte mine Følelser overfor ham.«

Hun tog sin Haand fra hans Skulder, hvor den havde hvilet, og slyngede sin Arm om hans Hals, og svarede, en Smule tøvende:

»Nej, ikke ganske.«

»Sandt, sandt,« sagde han. »Du tror, at jeg ikke vilde have gjort ham nogen Fortræd, hvis jeg havde tilladt mig selv at kende ham bedre?«

»Tror! Jeg ved det.«

»Med Vilje skal Himlen vide, at jeg ikke vilde have gjort det,« svarede han og rystede sørgmodigt paa Hovedet. Men hans gode Rygte var for kostbart til at blive sat paa Spil ved en saadan Forbindelse. Enten du deler denne Anskuelse eller ikke, kære —.«

»Det gør jeg ikke,« sagde hun roligt.

»Saa er den dog rigtig, Harriet, og netop det, der gjorde mit Sind saa meget tungere dengang, gør at jeg nu kan tænke med lettere Sind paa ham.« Her slog han over i en gladere Tone og saa

smilende paa hende, da han sagde: »Farvel!«

»Farvel, kære John! I Aften skal jeg møde dig som sædvanlig paa Hjemvejen, paa det gamle Sted. Farvel!«

Det hjærtelige Ansigt, hun løftede op for at kysse ham, var hans Hjem, hans Liv, hans Verden, og dog var det en Del af hans Straf og hans Sorg; thi i den Sky, han saa paa det — skønt den var saa klar og rolig som nogen straalende Sky ved Solnedgang — og i hendes Livs Trofasthed og Hengivenhed, og i det Offer af Fred og Haab og Glæde, hun bragte, saa han da bittre Frugter af sin gamle Forbrydelse, altid lige modne og friske.

Hun blev staaende ved Døren og saa efter ham, med løseligt foldede Hænder, medens han banede sig Vej over det smudsige og ujævne Stykke Jord, der engang (og det ikke for længe siden) havde været en indbydende Eng, men som nu laa ganske øde hen, uden anden Afgrøde end Begyndelsen til tarvelige Huse, der hævede sig op af Kalkbunkerne, som om de var blevet saaet dér af en eller anden uøvet Haand. Hvergang han saa sig tilbage — hvad han gjorde nogle Gange — skinnede hendes hjærtelige Ansigt som et Lys paa hans Ansigt; men naar han gik videre og ikke saa paa hende, fik hun Taarer i Øjnene, mens hun stod dér og holdt Øje med ham.

Hendes tankefulde Skikkelse blev ikke længe staaende ørkesløs ved Døren. Der var daglige Pligter at opfylde og dagligt Arbejde at gøre — thi slige simplere Aander, der ikke er heroiske, arbejde ofte haardt med deres Hænder — og Harriet var snart optaget af sin Husgerning. Da den var fra Haanden, og det fattige Hus var helt rent og ordenligt, talte hun med bekymret Ansigt sit lille Forraad af Penge og gik tankefuldt ud for at købe nogle nødvendige Ting til deres Bord, medens hun undervejs regnede og grundede over, hvordan hun skulde spare. Saa smudsigt er Livet for den Slags lave Naturer, der ikke alene ikke er Helte over for deres Kammertjenere og Kammerpiger, men som hverken har Tjenere eller Kammerpiger at være Helte overfor!

Medens hun var borte, og der ingen var i Huset, nærmede der sig fra en anden Vej end den, Broderen var gaaet, en Herre, der maaske var en lille Smule ud over Livets Vaar, men som havde en sund og blomstrende Ansigtsfarve, var rank, og havde et lyst og aabent Udseende, der virkede indtagende og godmodigt. Hans Øjenbryn var endnu sorte, og det samme var meget af hans Haar; de Stænk af graat, der saas mellem de sidste, fremhævede de første smukt og lod hans brede, frimodige Pande og ærlige Øjne komme til deres Ret.

Efter at have banket een Gang paa Døren uden at faa Svar, satte denne Gentleman sig paa en Bænk i det lille Bislag for at vente. En vis behændig Bevægelse med Fingrene, medens han nynnede nogle Takter og slog Takt paa Sædet ved Siden af sig, syntes at tyde paa, at han var Musiker; og den overordentlige Glæde, han fandt i at nynne noget meget langt og langsomt noget, der ikke føjede sig sammen til nogen egentlig Melodi, syntes at tyde paa, at han dyrkede Musiken videnskabeligt.

Han sad endnu og vendte og drejede et Tema, der syntes at blive ved at gaa rundt og rundt om sig selv, ligesom en Proptrækker, der bliver snurret rundt paa et Bord, uden at komme nærmere til noget som helst, da Harriet vendte tilbage. Han rejste sig, da hun nærmede sig, og blev staaende med blottet Hoved.

»De er kommet igen, Sir!« sagde hun stammende.

»Jeg har taget mig den Frihed,« svarede han. »Maa jeg lægge Beslag paa Deres Tid i fem Minutter?«

Efter et Øjebliks Betænkning aabnede hun Døren og gav ham Adgang til den lille Dagligstue. Dér satte han sig ned, trak sin Stol hen til Bordet lige overfor hende, og sagde med en Stemme, der fuldstændig svarede til hans Væsen, og med en Troskyldighed, der var meget indtagende:

»Miss Harriet, De kan ikke være stolt. De viste mig, da jeg hilste paa Dem forleden Morgen, at De var det. Tilgiv mig, naar jeg siger, at jeg saa ind i Deres Ansigt, medens De talte, og at det modsagde Dem. Jeg ser atter ind i det,« tilføjede han og lagde sin Haand blidt paa hendes Arm et Øjeblik, »og det modsiger Dem mere og mere.

Hun var noget forvirret og bevæget og kunde ikke finde paa noget Svar.

»Det er Sandhedens Spejl,« sagde Gæsten, »og Blidhedens. Undskyld, at jeg stoler paa det og kommer tilbage.«

Den Maade, han sagde disse Ord paa, berøvede dem fuldstændig Karakteren af Komplimenter. Det kom saa ligefrem, alvorligt, naturligt og oprigtigt, at hun bøjede sit Hoved, som om hun paa een Gang vilde takke ham og anerkendte hans Oprigtighed.

»Uligheden i vor Alder,« sagde han, »og mine Hensigters Ærlighed, sætter mig i Stand til, heldigvis, at tale ud af mit Hjærte. Dette er talt ud af mit Hjærte; og derfor ser De mig for anden Gang.«

»Der er en Slags Stolthed, Sir,« svarede hun efter et Øjeblik Tavshed, »eller noget, som maaske antages for Stolthed, men som blot er Pligt. Jeg haaber ikke, jeg nærer nogen anden.«

»For Dem selv,« sagde han.

»For mig selv.«

»Men — tilgiv mig — for Deres Broder John?«

»Stolt af hans Kærlighed er jeg,« sagde Harriet og saa aabent paa sin Gæst og skiftede et Øjeblik Tone — ikke saadan, at den blev mindre fattet og rolig, men den fik en dyb, lidenskabelig Inderlighed, som gjorde selve hendes Stemmes Skælven til en Del af hendes Fasthed, »og stolt af hans. Sir, De som mærkelig nok kender hans Livs Historie og fortalte mig den, da De var her sidst —.«

»Blot for at skaffe mig Adgang til Deres Tillid,« afbrød Gæsten. »For Himlens Skyld, tro dog ikke —.«

»Jeg er sikker paa,« sagde hun, »at naar De drog den frem i mit Paahør, var det i en venlig og god Hensigt. Det er jeg ganske sikker paa.«

»Jeg takker Dem,« svarede hendes Gæst, idet han hastigt trykkede hendes Haand. »Jeg er Dem meget taknemlig. Jeg kan forsikre Dem, at De viser mig kun Retfærdighed. De vilde sige, at jeg, som kender John Carkers Livs Historie —.«

»Maaske vil De anse det for Hovmod af mig,« svarede hun, »naar jeg siger, at jeg er stolt af ham. Men jeg *er* det. De ved, at der var en Tid, da jeg ikke var det — da jeg ikke kunde være det — men den Tid er forbi. Mange Aars Ydmyghed, hans Bod uden en eneste Klage, hans oprigtige Anger, det frygtelige Samvittighedsnag, den Pine, jeg ved han altid føler selv ved min Kærlighed, som han tror, har kostet mig saa meget, skønt Himlen ved, at jeg vilde være lykkelig, om hans Sorg ikke var! — Aa Sir, efter hvad jeg har set, maa jeg have Lov til at besværge Dem, at hvis De er i en Stilling, hvor De har Magt, og nogen Sinde bliver forurettet, maa De aldrig for nogen som helst Uret paalægge en Straf, der ikke kan holdes tilbage — saa længe der er en Gud over os, der kan fremkalde Forandringer i de Hjærter, han har skabt.«

»Deres Broder er blevet et andet Menneske,« svarede Herren medfølende. »Jeg forsikrer Dem, det er jeg ikke i Tvivl om.«

»Han blev et andet Menneske, da han forsyndede sig,« sagde Harriet. »Han er atter blevet et andet Menneske og er sig selv tro nu, deri kan De tro mig, Sir.«

»Men vi gaar,« sagde hendes Gæst og gned sig med en aandsfraværende Mine over Panden og trommede saa tankefuldt med Fingrene paa Bordet, »vi gaar dér i vor Trædemølle fra Dag til Dag og kan ikke skelne eller følge disse Forandringer. De — de hører til de oversanselige Ting. Vi — vi har ikke Tid til det. Vi — vi har ikke Mod. Vi lærer ikke den Slags i Skoler og paa Universiteter, og vi ved ikke, hvordan

vi skal gribe det an. Kort sagt, vi er saa nederdrægtig forretningsmæssige,« sagde Herren, idet han gik hen til Vinduet og tilbage og satte sig igen, i en Tilstand af den højeste Misfornøjelse og Ærgrelse.

»Jeg tør sige,« sagde Herren, idet han atter gned sig over Panden og trommede paa Bordet som før. »Jeg har god Grund til at tro, at et Liv i Luntetrav, det samme fra Dag til Dag, kunde forsone en med hvad som helst. Man ser ingenting, og man hører ingenting, og man ved ingenting, det er Sagen. Vi bliver ved med at tage alting for givet, og det fortsætter vi med, indtil vi gør alt, hvad vi gør, godt, slet, eller ligegyldigt, af Vane. Vanen er alt hvad jeg vil have at fremføre, naar jeg bliver opfordret til at gøre Rede for mig overfor min Samvittighed paa mit Dødsleje. »Vane,« siger jeg saa. »Jeg var døv, stum, blind, lammet overfor en Million Ting af Vane.« »Meget forretningsmæssigt, Mr. hvad er det nu De hedder,« siger saa Samvittigheden, »men det gaar ikke her!«

Herren sprang op og gik atter hen til Vinduet og tilbage — alvorlig urolig, skønt hans Uro gav sig dette ejendommelige Udtryk.

»Miss Harriet,« sagde han og satte sig atter, »jeg vilde ønske, De vilde give mig Lov til at være Dem til Nytte. Se paa mig; jeg burde se ærlig ud, for jeg ved, jeg er det for Øjeblikket. Gør jeg?«

»Ja,« svarede hun med et Smil.

»Jeg tror hvert Ord, De har sagt,« svarede han. »Jeg er fuld af Selvbebrejdelse, fordi jeg kunde have set dette og vidst dette, og kendt Dem og set Dem naar som helst i disse tolv Aar, og jeg har aldrig gjort det. Jeg ved knap, hvordan jeg overhovedet kom her — Slave, som jeg er, ikke alene af min egen Vane, men af andre Folks! Men da jeg nu har gjort det, saa lad mig gøre noget. Jeg beder om det med al Ærbødighed og Agtelse. De indgyder mig det begge i højeste Grad. Lad mig gøre et eller andet.«

»Vi er tilfredse, Sir.«

»Nej, nej, ikke ganske,« svarede han. »Jeg tror ikke ganske. Der er nogle smaa Bekvemmeligheder, som kunde jævne Deres Liv, og hans. Og hans!« gentog han i den Tro, at han havde gjort noget Indtryk paa hende. »Jeg har været vant til at tænke, at der ikke kunde gøres mere for ham, end der blev gjort, at det alt sammen var bragt i Orden og forbi; kort sagt vant til slet ikke at tænke paa det. Jeg tænker anderledes nu. Lad mig gøre noget for ham. Ogsaa De,« sagde Gæsten med omhyggelig Finfølelse, »bør vogte nøje paa Deres Helbred for hans Skyld, og jeg er bange for, det svigter.«

»Hvem De end er, Sir,« svarede Harriet og hævede sine Øjne mod hans Ansigt, »saa er jeg Dem dybt taknemlig. Jeg føler sikkert, at i alt, hvad De siger, har De ikke noget andet Formaal i Verden, end at vise os Godhed. Men Aar er gaaet hen, siden vi begyndte paa dette Liv; og at tage fra min Broder nogen Del af det, der har gjort ham saa dyrebar for mig og styrket ham saa meget til det bedre — den mindste Stump af Fortjenesten i hans selvstændige, ubemærkede, upaaskønnede Genoprejsningsarbejde — det vilde være at formindske den Trøst, det vil være for ham og mig, naar den Tid kommer for os begge, hvorom De netop talte. Jeg takker Dem bedre med disse Taarer end med hvilke som helst Ord. Det beder jeg Dem tro.«

Han var rørt, og han førte den Haand, hun rakte frem, til sine Læber, omtrent som en øm Fader kunde kysse et godt Barns Haand. Men med mere Ærefrygt.«

»Hvis den Dag nogen Sinde skulde komme,« sagde Harriet, »da han tildels har genvundet den Stilling, han mistede —.«

»Genvundet!« udbrød han hurtigt. »Hvordan kan man haabe det? I hvis Hænder ligger Magten til en hvilken som helst Genoprejsning? Jeg tager sikkert ikke fejl ved at antage, at det, at han har vundet denne sit Livs uvurderlige Lykke, er en af Grundene til det Fjendskab, hans Broder viser ham.«

»De rører dér ved et Emne, som aldrig er blevet antydet mellem os,« sagde Harriet.

»Jeg beder Dem tilgive mig,« sagde Gæsten. »Jeg burde have vidst det. Jeg beder Dem glemme, at jeg uforvarende kom til at gøre det. Og nu, da jeg ikke vover at trænge mere ind paa Dem — da jeg ikke er sikker paa, at jeg har Ret til det — skønt Himlen ved, at selv den Tvivl maaske kun er en Vane,« sagde han og gned sig i Hovedet lige saa modfaldent som før, »lad mig, der skønt en Fremmed, alligevel ikke er nogen Fremmed, bede Dem om to Tjenester.«

»Og hvad er det for to?« spurgte hun.

»Den første er, at hvis De skulde se nogen Grund til at forandre Deres Beslutning, saa vil De tillade mig at være som Deres højre Haand. Mit Navn skal da staa til Deres Tjeneste; det er unyttigt nu, og altid uden Betydning.«

»Vort Udvalg af Venner,« svarede hun med et svagt Smil, »er ikke saa stort, at jeg behøver nogen Betænkningstid. Jeg kan love det.«

»Den anden er, at De vil tillade mig undertiden, f. Eks. hver Mandag Morgen Klokken ni — alter Vane — jeg maa være forretningsmæssig,« sagde Herren med en pudsig Tilbøjelighed til at blive uens med sig selv om dette Punkt, »i Forbigaaende at se Dem ved Døren eller Vinduet. Jeg beder ikke om at komme indenfor, da Deres Broder vil være gaaet ud paa den Tid. Jeg beder ikke om at maatte tale med Dem. Jeg beder blot om, for min Sindsros Skyld, at maatte se, at De er rask, og om, uden Paatrængenhed, at maatte minde Dem om, at De har en Ven — en ældre Ven, graahaaret allerede, og hurtigt graanende — over hvem De altid kan befale.«

Det hjærtelige Ansigt saa op i hans, stolede paa det, og lovede det.

»Jeg gaar ud fra, nu som før,« sagde han og rejste sig, »at De ikke agter at omtale mit Besøg for John Carker, for at han ikke i mindste Maade skal blive ulykkelig over, at jeg kender hans Historie. Jeg er glad over det, for det ligger udenfor Tingenes sædvanlige Gang, og — Vane igen!« afbrød han sig selv utaalmodigt. »Som om der ikke gaves nogen bedre Gang end den sædvanlige!«

Dermed vendte han sig for at gaa, gik barhovedet udenfor det lille Bislag, og sagde hende Farvel med en saa lykkelig Blanding af aaben Ærbødighed og naturlig Deltagelse, at ingen Opdragelse kunde have lært ham den, og ingen Oprigtighed mistroet den, og intet uden et rent og ærligt Hjærte lagt den for Dagen.

Mange halvglemte Følelser vaktes til Live i Søsterens Sind ved dette Besøg. Det var saa længe siden, at nogen anden Gæst var traadt over deres Tærskel; det var saa længe, længe siden, at nogen deltagende Stemme havde lydt som en vemodig Musik i hendes Øren; saa den fremmedes Skikkelse vedblev at staa for hendes Tanke, flere Timer senere, mens hun sad ved Vinduet og sled i det med sin Naal; og atter og atter syntes hun, at hans Ord nylig havde lydt. Han havde rørt ved den Fjeder, der aabnede hele hendes Liv; og hvis hun tabte ham af Syne en kort Tid, var det kun blandt de mange Skikkelser, hvori den ene store Erindring, der havde dannet hendes Liv, iklædte sig.

Medens Harriet Carker saaledes skiftevis grundede og arbejdede, snart tvang sig til længe at arbejde flittigt med Naalen, snart lod Arbejdet synke upaaagtet i sit Skød, medens hendes travle Tanker strejfede viden om paa maa og faa, gled Timerne hen for hende og Dagen listede sig af Sted. Morgenen, der havde været lys og klar, blev lidt efter skyet; en skarp Vind rejste sig, Regnen faldt tungt, og en mørk Taage, der sænkede sig over den fjærne By, skjulte den for hendes Blik.

Ofte saa hun medlidende paa dem, der kom vandrende til Fods ind mod London ad den store Landevej tæt ved, og som ømfodede og trætte saa frygtsomt mod den store By foran dem, som om de anede, at deres Ulykke dér kun vilde være som en Draabe i Havet eller et Sandskorn paa Strandbredden, og gik gysende videre, krybende sammen for det barske Vejr, mens de saa ud, som om

selv Elementerne forstødte dem. Dag efter Dag sneg saadanne Vandrende sig forbi, men altid, syntes hun, i samme Retning — altid ind imod Byen. Opslugt i en eller anden Del af dens Umaadelighed, som de syntes sugede ind imod af en fortvivlet Fortryllelse, vendte de aldrig tilbage. Føde for Hospitalerne, Kirkegaardene, Fængslerne, Floden, Feber, Vanvid, Last og Død — saaledes gik de videre mod Uhyret, der brølede i det fjærne, og blev borte.

Den kolde Vind hylede, og Regnen faldt, og Dagen mørknedes tungt, da Harriet, idet hun hævede sine Øjne fra det Arbejde, som hun længe havde været uafladelig optaget af, saa en af disse Vandrende nærme sig.

En Kvinde. En ensom Kvinde paa omtrent tredive Aar; høj, velskabt, smuk, elendigt klædt; Jorden fra mange forskellige Veje i forskelligt Vejr — Støv, Kridt, Ler, Grus — klistret fast til hendes graa Kappe af den strømmende Regn; ingen Hat paa Hovedet, ingenting til at beskytte hendes rige sorte Haar mod Regnen, uden et pjaltet Lommetørklæde; med dets flagrende Ender og med hendes Haar blindede Blæsten hende, saa hun ofte stansede for at skubbe dem tilbage og se paa den Vej, hun skulde gaa.

Hun var i Færd med at gøre dette, da Harriet lagde Mærke til hende. I det hendes Hænder skiltes paa hendes solbrændte Pande, strøg ned over hendes Ansigt og strøg de Hindringer til Siden, der spærrede for det, var der en hensynsløs, ligeglad Skønhed over det; en ufordærvet og fordærvet Ligegyldighed for mere end Vejret; en Ubekymrethed overfor, hvad der blev kastet paa hendes nøgne Hoved fra Himmel eller Jord — som, i Forening med hendes Elendighed og Forladthed rørte hendes Søsters Hjærte. Hun tænkte paa alt, hvad der var af forvendt og nedværdiget inden i hende, ikke mindre end udenpaa; paa beskedne, sjælelige Ynder, der var blevet hærdede og staalsatte ligesom de tiltrækkende Egenskaber ved hendes Person; paa de mange af Skaberens Gaver, der piskedes af Vindene ligesom det vilde Haar; paa hele den smukke Ruin, som Stormen rasede imod og Natten vældede ind over.

Tænkende paa alt dette vendte hun sig ikke bort med krænket Finfølelse — altfor mange af hendes medlidende og ømme Køn gør det altfor ofte — men ynkede hende.

Hendes faldne Søster kom nærmere, medens hun saa langt frem for sig, prøvede paa med sine ivrige Øjne at gennemtrænge den Taage, hvori Byen var indhyllet, og saa af og til fra den ene Side til den anden med en Fremmeds forvildede og usikre Blik. Skønt hendes Skridt var dristige nok, var hun dog udmattet, og efter et Øjebliks Ubeslutsomhed, satte hun sig ned paa en Stendynge, uden at søge noget Ly mod Regnen.

Hun befandt sig nu lige overfor Huset; og da hun hævede sit Hoved efter et Øjeblik at have støttet det paa begge Hænder, mødte hendes Blik Harriets.

Paa et Øjeblik var Harriet ved Døren; paa hendes Vink rejste den anden sig og kom langsomt og uvenligt hen imod hende.

»Hvorfor hviler De dér i Regnen?« sagde Harriet mildt.

»Fordi jeg ikke har noget andet Hvilested,« lød Svaret.

»Men der er mange Steder i Nærheden, hvor der er Ly. Dette,« sagde hun og pegede paa det lille Bislag, »er bedre end det Sted, hvor De sad. De er velkommen til at hvile her.«

Den Vandrende saa tvivlende og forbavset paa hende, men uden noget Udtryk af Taknemlighed, og da hun satte sig og tog sine medtagne Sko af for at banke de Smaasten og det Sand ud, der havde samlet sig i dem, kunde man se, at hendes Fod var saaret og blodig.

Da Harriet udstødte et medlidende Udraab, saa den Vandrende op med et ringeagtende og vantro Smil.

»Aa, hvad betyder en saaret Fod for saadan en som mig?« sagde hun. »Og hvad betyder en saaret Fod hos saadan en som mig for saadan en som Dem?«

»Kom ind og vask den,« svarede Harriet mildt, »og lad mig give Dem noget til at forbinde den med.«

Kvinden greb hendes Arm, trak den hen foran sine Øjne, skjulte dem bag den, og græd. Ikke som en Kvinde, men som en barsk Mand, der bliver overrasket i denne Svaghed, med et voldsomt bølgende Bryst, og kæmpende for at faa Magt over sig selv, saa at man saa, hvor uvant det var hende at blive bevæget.

Hun fandt sig i at blive ført ind i Huset, og, øjensynligt mere af Taknemlighed end af Omsorg for sig selv, vaskede og forbandt hun det saarede Sted. Saa satte Harriet noget af sin egen tarvelige Middagsmad for hende, og da hun havde spist af det, men rigtignok kun sparsomt, bad hun hende, før hun gik videre (hvad hun syntes ivrig efter) tørre sine Klæder foran Ilden. Atter mere af Taknemlighed end med nogen synlig Omhu for sig selv, løste hun Lommetørklædet af sit Hoved, saa at det svære sorte Haar faldt helt ned til hendes Midje, satte sig til at tørre det mellem sine Haandflader og saa paa Ilden.

»Jeg er vis paa,« sagde hun pludselig og hævede sit Hoved, »at De sidder og tænker paa, at jeg engang har været smuk. Jeg tror, jeg var det — jeg ved, jeg var det. Se her!«

Hun løftede med begge Hænder voldsomt sit Haar op, og greb om det, som om hun vilde have revet det ud; saa kastede hun det ned igen og slyngede det tilbage, som om det var en Klynge Slanger.

»Er De fremmed paa dette Sted?« spurgte Harriet.

»Fremmed!« svarede hun, idet hun gjorde et Ophold efter hvert korte Svar og saa paa Ilden. »Ja. Fremmed i ti eller tolv Aar. Jeg har ikke haft nogen Almanak, dér hvor jeg har været. Ti eller tolv Aar. Jeg kender ikke dette Sted. Det er meget forandret, siden jeg tog bort.«

»Har De været langt borte?«

»Meget langt. Flere Maaneder over Havet, og saa endda meget langt bort. Jeg har været dér, hvor Fangerne kommer hen. Jeg har været en selv.«

»Himlen hjælpe og tilgive Dem!« svarede Harriet blidt.

»Ja! Himlen hjælpe og tilgive mig!« svarede hun og nikkede mod Ilden. »Hvis man vilde hjælpe nogle af os lidt mere, vilde Gud kan hænde tilgive os alle saa meget snarere.

Men hun blev formildet af Inderligheden i Harriets Væsen og af hendes hjærtelige Ansigt, der var saa fuldt af Mildhed og saa frit for al Fordømmelse af hende, og hun sagde mindre haardt:

»Vi kan vel være paa samme Alder, De og jeg. Hvis jeg er ældre, er det ikke over et Aar eller to. Aa, tænk paa det!«

Hun udbredte sine Arme, som om hun paa sin ydre Skikkelse vilde vise, hvilket moralsk Vrag hun var; saa lod hun dem atter synke og hang med Hovedet.

»Der er ingenting, vi ikke kan haabe at genoprette; det er aldrig for sent at gøre Bod,« sagde Harriet. »De er bodfærdig —«

»Nej,« svarede hun, »det er jeg ikke! Jeg kan ikke være det. Jeg er ikke af den Slags. Hvorfor skulde *jeg* være bodfærdig, og hele Verden gaa fri. De taler til mig om at gøre Bod. Men hvem gør Bod for den Uret, der er blevet gjort mig?«

Hun rejste sig, bandt sit Lommetørklæde om Hovedet og vendte sig bort for at gaa.

»Hvor vil De gaa hen?« sagde Harriet.

»Dérhen,« svarede hun og pegede med sin Haand. »Til London.«

»Har De noget Hjem at gaa til?«

»Jeg tror, jeg har en Moder. Hun er lige saa meget Moder, som hendes Bolig er et Hjem,« svarede hun med en bitter Latter.

»Tag dette,« udbrød Harriet og stak hende nogle Penge i Haanden. »Prøv paa at bære Dem rigtig ad. Det er meget lidt, men det kan dog bevare Dem for Nød een Dag.«

»Er De gift?« sagde den anden sagte, mens hun tog imod Pengene.

»Nej. Jeg bor her med min Broder.

Vi har ikke meget at undvære, ellers vilde jeg give Dem mere.

»Maa jeg kysse Dem?«

Da Genstanden for Harriets Barmhjærtighed ikke saa nogen Foragt eller Vægring i hendes Ansigt, bøjede hun sig over hende og trykkede sine Læber mod hendes Kind. Endnu engang greb hun hendes Arm og bedækkede sine Øjne med den; saa var hun borte.

Borte i den stadig mørkere Nat, og den hylende Vind og den øsende Regn; kæmpende sig frem mod den taageindhyllede By, hvor de tilslørede Lys glimtede — med sit sorte Haar og sin uordentlige Hovedbedækning flagrende om sit ligegyldige Ansigt.

Fjerde Kapitel.

Endnu en Moder og Datter.

I et hæsligt, mørkt Rum sad en gammel Kone, der ogsaa var hæslig og mørk, og lyttede til Blæsten og Regnen og krøb sammen ved en sparsom Ild. Mere optaget af den sidste Beskæftigelse end af den første, forandrede hun aldrig sin Stilling, undtagen naar nogle spredte Regndraaber faldt sydende ned paa de hensmuldrende Gløder; da hævede hun sit Hoved med nyvakt Opmærksomhed for al den Piben og Klapren dér udenfor, og lidt efter lidt lod hun saa atter Hovedet synke dybere og dybere, som om hun hensank i en tung Grublen, hvorunder hun kun utydeligt opfattede Nattens Lyde, som Bølgernes ensformige Rullen høres af en, der sidder hensunket i Tanker paa Bredden.

Der var intet Lys i Stuen ud over det, som Ilden gav. Den glimtede af og til dorsk ligesom et halvvaagent Rovdyrs Øje og aabenbarede ikke Ting, der kunde føle Trang til fuldere Belysning. En Bunke Pjalter, en Bunke Ben, en ussel Seng, to, tre lemlæstede Stole eller Skamler, de sorte Vægge og det endnu sortere Loft, det var alt hvad det blinkende Skær havde at lyse paa. Som den gamle Kone sad der bøjet over de faa Mursten, hvorimellem Ilden var indespærret paa Skorstenens Arnested — thi der var ingen Ovn — medens et kæmpemæssigt, forvredent Billede af hende selv strakte sig halvt hen over Gulvet bag hende, halvt hen over Loftet oven over, saa hun ud, som ventede hun ved et eller andet Heksealter paa et gunstigt Tegn; og hvis ikke hendes klaprende Kæbers og skælvende Hages Bevægelser havde været altfor hyppige og hurtige i Forhold til Ildens langsomme Flakken, kunde det have set ud, som skyldtes de kun et Gøgleri af Skæret, mens det kom og gik paa et Ansigt, der var lige saa ubevægeligt som den Skikkelse, hvortil det hørte.

Hvis Florence kunde have staaet inde i Stuen og set paa Originalen til den Skygge, der kastedes over Væg og Loft, som den sad dér og krøb sammen over Ilden, vilde et Blik have været nok til at genkende den gode Mrs. Brown; skønt hendes barnlige Erindring om dette skrækkelige gamle Kvindemenneske maaske var en ligesaa grotesk og overdreven Gengivelse af Sandheden som Skyggen paa Væggen. Men Florence var der ikke for at se til, og den gode Mrs. Brown sad dér, ubemærket og ugenkendt og stirrede paa Ilden.

Vakt ved den højere Sprutten end sædvanlig, da Regnen kom sydende ned gen-

nem Skorstenen i en hel lille Flod, hævede den gamle Kone utaalmodigt sit Hoved for at lytte igen. Og denne Gang sænkede hun ikke Hovedet paa ny; thi Døren gik og der lød Fodtrin i Stuen.

»Hvem er det?« sagde hun og saa sig tilbage over Skulderen.

»En, som bringer Nyheder,« lød Svaret med en Kvindes Stemme.

»Nyheder? Hvorfra?«

»Udenlands fra?«

»Fra hinsides Havet?« raabte den gamle Kone og sprang op.

»Ja, fra hinsides Havet.«

Den gamle Kone ragede hurtigt Ilden sammen, gik tæt hen til den Fremmede, der var traadt ind og havde lukket Døren og nu stod midt i Stuen, lagde sin Haand paa den gennemblødte Kaabe og drejede Skikkelsen, der ingen Modstand gjorde, saa den blev synlig i Ildens fulde Skær. Hun fandt ikke, hvad hun havde ventet, hvad det nu end kan have været; thi hun slap atter Kaaben og udstødte et forbitret Skrig af Skuffelse og Fortvivlelse.

»Hvad er der i Vejen?« spurgte Gæsten.

»Aa! Aa!« skreg den gamle Kone og vendte sit Ansigt opad med et frygteligt Hyl.

»Hvad er der i Vejen?« spurgte Gæsten igen.

»Det er ikke mit Barn!« raabte den gamle Kone, medens hun strakte sine Arme op og foldede sine Hænder over sit Hoved. »Hvor er min Alice? Hvor er min smukke Datter? De er blevet hendes Død!«

»De er ikke blevet hendes Død endnu, hvis Deres Navn er Marwood,« sagde Gæsten.

»Har De da set mit Barn?« udbrød den gamle Kone. »Har hun skrevet til mig?«

»Hun sagde, at De kunde ikke læse,« svarede den anden.

»Det kan jeg ikke heller!« udbrød den gamle Kone og vred sine Hænder.

»Har De ikke noget Lys her?« sagde den anden og saa sig om i Stuen.

Den gamle Kone rystede mimrende paa Hovedet og mumlede noget ved sig selv om sin smukke Datter, medens hun tog et Lys frem fra et Skab i Hjørnet, stak det ind i Ilden med skælvende Haand, tændte det med nogen Vanskelighed og satte det paa Bordet. Dets smudsige Tande brændte i Begyndelsen uklart, fordi den kvaltes i sit eget Fedt; og da den gamle Kones matte Øjne og svigtende Syn kunde skelne noget ved dets Lys, sad hendes Gæst med Armene over Kors, Øjnene vendt mod Gulvet, og et Lommetørklæde, hun havde baaret paa sit Hoved, liggende paa Bordet ved sin Side.

»Hun har vel sendt mig en mundtlig Hilsen, Alice, mit Barn?« mumlede den gamle Kone lidt efter. »Hvad sagde hun?«

»Se,« svarede Gæsten.

Den gamle Kone gentog Ordet i en forskræmt, usikker Tone; og hun holdt Haanden over Øjnene, saa paa den talende, rundt i Stuen, og paa den talende igen.

»Alice sagde se igen, Moder;« og den talende fæstede sine Øjne paa hende.

Atter saa den gamle Kone rundt i Stuen, og paa sin Gæst, og rundt i Stuen igen. Saa greb hun hurtigt Lyset, rejste sig fra sin Stol, holdt det hen for Gæstens Ansigt, udstødte et højt Skrig, satte Lyset fra sig og faldt hende om Halsen.

»Det er mit Barn! Det er min Alice! Det er min smukke Datter, der lever og er kommet tilbage!« skreg den gamle Kone, mens hun vuggede sig frem og tilbage ved den andens Bryst, der koldt fandt sig i hendes Omfavnelse. »Det er mit Barn! Det er min Alice! Det er min smukke Datter, der lever og er kommet tilbage!« skreg hun igen, knælede ned paa Gulvet foran hende, omfavnede hendes Knæ, pressede sit Hoved imod dem, og blev ved at vugge sig frem og tilbage med alle de afsindige Udbrud, hun havde Livskraft nok til at fremstøde.

»Ja, Moder,« svarede Alice, idet hun et Øjeblik bøjede sig frem og kyssede hende, men selv under dette Kærtegn

prøvede hun paa at gøre sig fri for hendes Omfavnelse. »Endelig er jeg her. Lad det fare Moder, lad det fare. Rejs dig og sæt dig i din Stol. Hvad skal dette gøre godt for?«

»Hun er kommet haardere tilbage, end hun drog bort!« udbrød Moderen, idet hun saa op i hendes Ansigt og blev ved at omfavne hendes Knæ. »Hun bryder sig ikke om mig! Efter alle disse Aar og hele det elendige Liv, jeg har ført!«

»Naa, Moder!« sagde Alice, idet hun rystede sin pjaltede Kjole for at gøre sig fri for Moderen. »Den Sag har nu to Sider. Der er gaaet Aar for mig saavel som for dig, og der har været Elendighed for mig saavel som for dig. Staa op, staa op!«

Hendes Moder rejste sig og græd og vred sine Hænder og blev staaende i nogen Afstand og stirrede paa hende. Saa tog hun Lyset igen og gik rundt om hende, tog hende i Øjesyn fra øverst til nederst, og udstødte hele Tiden en dæmpet Stønnen. Saa satte hun Lyset fra sig, indtog sin Plads igen, og medens hun slog sine Hænder mod hinanden i en Slags tungsindig Melodi og svingede med Kroppen fra den ene Side til den anden, blev hun ved at stønne og klage for sig selv.

Alice rejste sig, tog sin vaade Kappe af og lagde den til Side. Da det var gjort, satte hun sig som før, og med korslagte Arme og Øjnene rettede mod Ilden blev hun siddende tavs og lyttede med et ringeagtende Ansigt til sin Moders uartikulerede Klager.

»Ventede du at se mig vende tilbage lige saa ungdommelig, som jeg tog bort, Moder?« sagde hun omsider og saa hen paa den gamle Kone. »Troede du, at et Liv i det Fremmede, som mit, var godt for Skønheden? Man skulde tro dog det, naar man hører dig.«

»Det er ikke det!« udbrød Moderen. »*Hun* ved det!«

»Hvad er det da?« svarede Datteren. »Det var bedst, om det ikke var noget, der tager Tid, Moder, ellers kan jeg komme lettere ud end ind.«

»Hør blot!« udbrød Moderen. »Efter alle disse Aar truer hun med at forlade mig, i samme Øjeblik, som hun kommer tilbage!«

»Jeg siger dig, Moder, for anden Gang, at det har været Aar for mig saavel som for dig,« sagde Alice. »Kommet haardere tilbage? Naturligvis er jeg kommet haardere tilbage. Hvad andet har du ventet?«

»Haardere mod mig! Mod hendes egen kære Moder!« raabte den gamle Kvinde.

Jeg ved ikke, hvem der begyndte med at gøre mig haard, om ikke min egen kære Moder,« svarede hun, mens hun sad dér med korslagte Arme og rynkede Bryn og Læberne presset sammen, som vilde hun med Magt udelukke enhver blidere Følelse fra sit Bryst. »Hør nu et Par Ord, Moder. Hvis vi forstaar hinanden nu, saa behøver vi maaske ikke at kives mere. Jeg drog bort som en Pige, og jeg er vendt tilbage som en Kvinde. Jeg drog lidet pligttro bort, og jeg er ikke kommet bedre tilbage, det kan du sværge paa. Men har du været videre pligttro mod mig?«

»Jeg!« raabte den gamle Kvinde. »Mod min egen Pige! En Moder pligttro mod sit eget Barn!«

»Det lyder unaturligt, ikke sandt?« svarede Datteren, og saa koldt paa hende med sit strenge, hensynsløse, haarde, smukke Ansigt; »men jeg har tænkt paa det somme Tider i *mine* ensomme Aar, indtil jeg er blevet vant til det. Jeg har hørt Tale om Pligt først og sidst, men det har altid været om min Pligt mod andre Mennesker. Jeg har af og til — for at fordrive Tiden — spurgt mig selv, om da slet ingen havde nogen som helst Pligt imod mig.«

Hendes Moder sad mimrende og mumlende og rystede paa Hovedet, men om det var vredt eller angerfuldt eller benægtende eller blot skyldtes hendes legemlige Svaghed, det kunde man ikke se.

»Der var et Barn, som hed Alice Marwood,« sagde Datteren med en kort Latter og saa ned paa sig selv med frygtelig Selvforagt, »født midt i Fattigdom

og Ligegyldighed og opammet i det. Ingen lærte hende noget, ingen gjorde et Skridt for at hjælpe hende, ingen brød sig om hende.«

»Ingen!« gentog Moderen, mens hun pegede paa sig selv og slog sig for sit Bryst.

»Den eneste Omsorg hun kendte,« svarede Datteren, »var at blive pryglet og sultet og somme Tider mishandlet; og hun kunde have klaret sig bedre uden det. Hun levede i Hjem som dette og paa Gaderne, sammen med en Vrimmel af smaa Stakler som hun selv; og alligevel voksede hun sig køn i sin Barndom. Saa meget værre for hende. Hun maatte hellere være blevet jaget og pint til Døde for sin Grimhed.«

»Bliv ved! Bliv ved!« udbrød Moderen.

»Ja, jeg bliver ved,« svarede Datteren. »Der var en Pige som hed Alice Marwood. Hun var smuk. Hun var blevet for sent oplært, og hun var blevet oplært i alt ondt. Der blev draget altfor megen Omsorg for hende, hun fik altfor megen Lærdom, altfor megen Hjælp, der blev set altfor meget efter hende. Du holdt meget af hende — det gik dig bedre dengang. Hvad der hændte den Pige, hænder Tusinder hvert Aar. Det var blot Ødelæggelse, og hun var født til den.«

»Efter alle disse Aar!« jamrede den gamle Kone. »Saa begynder mit Barn med dette!«

»Hun skal snart være færdig,« sagde Datteren. »Der var en Forbryderske, som hed Alice Marwood — endnu en Pige, men forladt og forstødt. Og hun blev forhørt, og hun blev dømt. Og Gud, hvor disse Herrer i Retten talte om det! Og hvor alvorlig Dommeren udbredte sig om hendes Pligt, og om at hun havde misbrugt Naturens Gaver — som om hun ikke vidste bedre end nogen dér, at de var blevet til Forbandelser for hende! — og hvor han prækede om Lovens stærke Arm — saa forfærdelig stærk til at frelse hende, da hun var en uskyldig og hjælpeløs lille Stakkel! Og hvor højtideligt og opbyggeligt var det ikke altsammen! Jeg har sandelig tænkt mange Gange paa det siden!«

Hun foldede sine Arme fast over sit Bryst og lo — med en Latter, mod hvilken den gamle Kones Hyl ligefrem var Musik.

»Saa blev Alice Marwood deporteret, Moder,« fortsatte hun, »og blev sendt bort for at lære sin Pligt, til et Sted, hvor der var tyve Gange mindre Pligtfølelse og mere Ugudelighed og Uret og Skændsel end her. Og Alice Marwood er vendt tilbage som en Kvinde. En saadan Kvinde, som hun maa være efter alt dette. Naar Tiden kommer, vil der blive mere Højtidelighed og mere smuk Tale og mere af den stærke Arm, efter al Sandsynlighed, og dermed vil det være forbi med hende. Men disse Herrer behøver ikke at frygte for, at de skal blive arbejdsløse. Der er hele Skarer af smaa Stakler, Drenge og Piger, der vokser op i hver af de Gader, de selv bor i, og som vil forsyne dem med Stof, indtil de har skabt sig deres Formuer.«

Den gamle Kvinde stillede sine Albuer paa Bordet og sit Ansigt paa sine to Hænder og lod som om hun var ganske fortvivlet — eller var det maaske virkelig.

»Saa! Nu er jeg færdig, Moder,« sagde Datteren og lod ligesom dette Emne fare med en Bevægelse med sit Hoved. »Jeg har sagt nok. Hvad vi saa end gør, saa lad ikke os to tale om at være pligttro. Din Barndom var ligesom min, antager jeg. Saa meget værre for os begge. Jeg ønsker ikke at bebrejde dig noget eller at forsvare mig selv; hvorfor skulde jeg gøre det? Det er altsammen forbi for længe siden. Men jeg er en Kvinde — ikke en Pige nu — og du og jeg behøver ikke at prale med vor Historie, saaledes som de Herrer i Retten. *Vi* kender alt i den altfor godt!«

Fortabt og fornedret som hun var, var der dog baade over hendes Ansigt og Skikkelse en Skønhed, som, selv naar den gav sig det frygtelige Udtryk, maatte erkendes som Skønhed af enhver, der iagttog hende med en Smule Opmærksom-

hed. Da hun nu tav, og hendes Ansigt, der havde været voldsomt ophidset, blev roligere, medens den hensynsløse Glans, der havde oplyst hendes mørke Øjne, nu, da de var rettede mod Ilden, forvandledes til et blidere Skær, ligesom mildnet af Sorg — da skinnede der gennem al hendes Udmattelse og Elendighed en Straale af den faldne Engels tabte Glans.

Hendes Moder iagttog hende i nogen Tid uden at tale; saa vovede hun at liste sin visne Haand lidt nærmere til hende over Bordet; og da hun mærkede, at dette tillodes, vovede hun at berøre hendes Ansigt og kærtegne hendes Haar. Alice, der syntes at føle, at den gamle Kone i det mindste var oprigtig i dette Tegn paa Deltagelse, gjorde ingen Bevægelse for at stanse hende, og lidt efter lidt gik Moderen derfor videre, ordnede Datterens Haar igen, tog hendes vaade Sko af, hvis de da fortjente Navn af Sko, lagde et tørt Stykke om hendes Skuldre og færdedes om hende i geshæftig Ydmyghed, mens hun mumlede for sig selv, efter som hun mere og mere genkendte de gamle Træk og det gamle Udtryk.

»Du er meget fattig, ser jeg, Moder,« sagde Alice og saa sig om, da hun havde siddet saaledes i nogen Tid.

»Bitterlig fattig, min Skat,« svarede den gamle.

Hun beundrede sin Datter og var bange for hende. Maaske skrev hendes Beundring sig fra for længe, længe siden, da hun først opdagede, at noget smukt dukkede frem i hendes Tilværelses smudsige Kamp. Maaske kom hendes Frygt til Dels af det Tilbageblik, hun nylig havde hørt. Hvordan det nu end var, saa stod hun underdanig og ærbødig foran sit eget Barn og bøjede sit Hoved, som i en ynkelig Bøn om at blive skaanet for videre Bebrejdelser.

»Hvordan har du opholdt Livet?«

»Ved at tigge, min Skat.«

»Og rapse, Moder?«

»Somme Tider, Ally — ganske i det smaa. Jeg er gammel og frygtsom. Jeg har taget Smaating fra Børn nu og da, min Skat, men ikke ofte. Jeg har strejfet rundt i Landet, min egen, og jeg ved, hvad jeg ved. Jeg har haft Øjnene med mig.«

»Haft Øjnene med dig?« sagde Datteren og saa paa hende.

»Jeg har bidt mig fast til en Familie, min Skat,« sagde Moderen, endnu mere ydmygt og underdanigt end før.

»Hvilken Familie?«

»Hys, kære. Bliv ikke vred paa mig, jeg gjorde det af Kærlighed til dig. Jeg tænkte paa min stakkels Pige hinsides Havet.« Hun rakte bønfaldende sin Haand frem, trak den tilbage igen og lagde den paa sine Læber.

»For Aar tilbage, min Skat,« fortsatte hun og saa frygtsomt paa det opmærksomme og strænge Ansigt, der sad lige overfor hende. »Jeg løb tilfældigvis paa hans lille Barn.«

»Hvis Barn?«

»Ikke hans, min egen Alice; se ikke saadan paa mig; ikke hans. Hvordan kunde det være hans? Du ved jo, han har ingen.«

»Hvis da?« sagde Datteren. »Du sagde hans.«

»Hys, Alice; du gør mig forskrækket, Barn. Mr. Dombeys — blot Mr. Dombeys. Siden da, min Skat, har jeg ofte set dem. Jeg har set *ham*.«

Idet den gamle sagde dette sidste Ord, veg hun tilbage og krøb sammen, som grebes hun af en pludselig Frygt for, at hendes Datter vilde slaa hende. Men skønt Datteren saa fast paa hende, og hendes Ansigt udtrykte den heftigste Lidenskab, blev hun dog siddende rolig; kun klemte hun sine Arme fastere og fastere sammen over Brystet, som vilde hun paa den Maade hindre dem i at gøre hende selv eller andre Fortræd i det blinde Raseri, som pludselig bemægtigede sig hende.

»Lidet tænkte han paa, hvem jeg var!« sagde den gamle Kone og rystede sin knyttede Haand.

»Og lidet brød han sig om det!« mumlede hendes Datter mellem sine Tænder.

»Men vi stod dér,« sagde den gamle Kvinde, »Ansigt til Ansigt. Jeg talte

til ham, og han talte til mig. Jeg sad og holdt Øje med ham, medens han gik ned gennem en lang Allé; og ved hvert Skridt, han tog, forbandede jeg ham paa Sjæl og Legeme.«

»Han vil gaa fremad paa Trods af det,« svarede Datteren haanligt.

»Ja, han gaar fremad,« sagde Moderen.

Hun tav; thi Ansigtet og Skikkelsen foran hende var ukendelig af Raseri. Det saa ud, som skulde Brystet sprænges af de Lidenskaber, der kæmpede inden i det. Den Anstrængelse, som betvang Raseriet og dæmmede op for det, var ikke mindre frygteligt end Raseriet selv, og vidnede ikke mindre om den voldsomme og farlige Karakter hos den Kvinde, der gjorde den. Men det lykkedes hende, og hun spurgte efter en Pavse:

»Er han gift?«

»Nej, min Skat,« sagde Moderen.

»I Færd med det?«

»Ikke det jeg ved af, min Skat. Men hans Herre og Ven er gift. Aa, vi kan ønske ham til Lykke! Vi kan ønske dem alle til Lykke!« raabte den gamle Kone og omfavnede i sin Triumferen sig selv med sine magre Arme. »Vi vil ikke faa andet end Fornøjelse ud af dette Ægteskab. Husk paa, hvad jeg siger!«

Datteren saa spørgende paa hende.

»Men du er vaad og træt, sulten og tørstig,« sagde den gamle Kone og humpede hen til Skabet; »og der er lidt her, og lidt —,« hun dykkede ned i sin Lomme og kastede klirrende nogle faa Halvpence paa Bordet, »lidt her. Har du nogen Penge, min egen Alice?«

Det gridske, skarpe, ivrige Ansigt, hvormed hun gjorde dette Spørgsmaal og saa til, medens hendes Datter tog den lille Gave, hun saa nylig havde modtaget, frem fra sit Bryst, fortalte næsten lige saa meget om denne Moders og Barns Historie, som Barnet selv havde fortalt i Ord.

»Er det alt?« sagde Moderen.

»Jeg har ikke mere. Jeg vilde ikke engang have haft det, om man ikke havde været barmhjærtig imod mig.«

»Barmhjærtig imod dig, min Skat?« sagde den gamle Kone, idet hun bøjede sig graadig frem over Bordet for at se paa Pengene, som hun syntes at være bange for, at Datteren skulde beholde. »Hum! Seks og seks er tolv og seks er atten — naa — vi maa se at faa det mest mulig ud af dem. Jeg vil gaa ud og købe noget at spise og drikke.«

Med større Hurtighed end man skulde have ventet efter hendes Udseende — thi Alder og Elendighed syntes at have gjort hende lige saa affældig som styg — gav hun sig med skælvende Hænder til at binde en gammel Hat paa sit Hoved og kaste et pjaltet Sjal omkring sig, medens hun stadig saa lige begærligt paa Pengene i hendes Datters Haand.

»Hvad Fornøjelse skal vi faa ud af dette Ægteskab, Moder?« spurgte Datteren. »Det har du ikke fortalt mig.«

»Den Fornøjelse,« svarede hun, medens hun klædte sig paa med famlende Fingre, »at der ikke er mindste Kærlighed, men megen Stolthed og Had. Den Fornøjelse, at der bliver Forvirring og Strid imellem dem, stolte som de er, og Fare — Fare, Alice!«

»Fare for hvad?«

»*Jeg* har set, hvad jeg har set. *Jeg* ved, hvad jeg ved!« fniste Moderen. »Lad visse Folk passe paa. Lad visse Folk være paa deres Post. Mit Barn vil maaske endnu komme i godt Selskab!«

Da den gamle Kone saa, at den Alvor og Forundring, hvormed hendes Datter betragtede hende, lukkede hendes Haand sig uvilkaarligt om Pengene, og fik hun endnu mere travlt med at sikre sig dem og tilføjede skyndsomst: »Men jeg vil gaa ud og købe noget, jeg vil gaa ud og købe noget.«

Mens hun stod dér med udstrakt Haand foran Datteren, saa denne atter paa Pengene og førte dem til sine Læber, før hun skilte sig ved dem.

»Hvad, Ally! Kysser du dem?« fniste den gamle Kone. »Det er ligesom mig — det gør jeg ofte. Aa, de er saa gode ved os!« Og hun førte sine egne slidte Halvpence op til sin Pose af en Hals,

»saa gode ved os, i alting, uden det, at de ikke kommer i Bunkevis!«

»Jeg kysser dem Moder,« sagde Datteren, »eller jeg gjorde det nu — jeg ved ikke af, at jeg nogen Sinde har gjort det før — for Giverens Skyld!«

»Hvad for noget, min Skat, Giveren?« svarede den gamle Kone, hvis matte Øjne skinnede, da hun tog dem. »Ja! Jeg vil ogsaa kysse dem for Giverens Skyld, naar Giveren kan faa dem til at række længere. Men jeg vil gaa og give dem ud, kære. Jeg skal straks være tilbage.«

»Det lader til, at du mener at vide en hel Del, Moder,« sagde Datteren og fulgte hende til Døren med sit Blik. »Du er blevet meget klog, siden vi skiltes.«

»Vide!« kvækkede den gamle Kone og traadte et Par Skridt ind i Stuen. »Jeg ved mere, end du tror. Jeg ved mere, end *han* tror, min Skat, som jeg skal fortælle dig efterhaanden. Jeg ved alt, hvad der vedrører ham.«

Datteren smilede vantro.

»Jeg ved Besked om hans Broder, Alice,« sagde den gamle Kone og strakte Hals med en ligefrem frygtelig ondskabsfuld Skelen. »Han kunde have været dér, hvor du har været — for Tyveri af Penge — og han bor med sin Søster dér ovre, ved Landevejen nordpaa fra London.«

»Hvor?«

»Ved Landevejen nordpaa fra London, min Skat. Du skal faa Huset at se, hvis du bryder dig om det. Der er ikke stort at prale af ved det, hvor fint end hans eget er. Nej, nej, nej,« udbrød den gamle Kone og rystede paa Hovedet og lo; thi hendes Datter var sprunget op; »ikke nu; det er for langt borte; det er ved Milepælen, dér hvor Stenene ligger i Bunke; — i Morgen, min Skat, hvis det er godt Vejr, og du er i Humør til det. Men nu vil jeg gaa og købe —«

»Stans!« og Datteren styrtede løs paa hende med al sin tidligere Lidenskab i lys Lue. »Søsteren er en køn Djævel med brunt Haar?«

Den gamle Kone nikkede forundret og forfærdet.

»Jeg ser Skyggen af ham paa hendes Ansigt! Det er et rødt Hus, der ligger for sig selv. Foran Døren er der et lille grønt Bislag.«

Atter nikkede den gamle Kone.

»Hvori jeg sad i Dag! Giv mig Pengene tilbage!«

»Alice! Min Skat!«

»Giv mig Pengene tilbage, eller der sker dig en Ulykke!«

Hun vristede dem ud af den gamle Kones Haand, mens hun talte, og ganske ligegyldig for hendes Klager og Bønner jog hun i Huj og Hast i de Klæder, hun havde taget af.

Moderen humpede bagefter hende, saa godt hun kunde, og protesterede, uden at det gjorde mere Virkning paa hende end paa Vinden og Regnen og Mørket rundt om dem. Haardnakket og urokkelig i sit Forsæt, og ligegyldigt for alt andet, trodsede Datteren Vejret og Afstanden, som om hun ikke havde prøvet Rejse og Udmattelse, og styrede mod det Hus, hvor hun havde fundet Lindring. Efter et Kvarters Gang vovede den gamle Kone, der var træt og aandeløs, at tage fat i hendes Kjole; men hun vovede ikke mere, og de vandrede i Tavshed gennem Væden og Mørket. Hvis Moderen af og til ytrede et klagende Ord, kvalte hun det, for at ikke Datteren skulde rive sig løs fra hende og løbe forud; og Datteren var stum.

Det var en Timestid eller saa efter Midnat, da de lod de regelmæssige Gader bag sig og traadte ind i det dybere Mørke paa den neutrale Grund, hvor Huset laa. Byen laa mørk og truende i det fjærne; den kolde Vind fo'r hylende over den aabne Plads; alt rundt om var sort, vildt, øde.

»Dette er et passende Sted for mig!« sagde Datteren og stansede for at se tilbage. »Det tænkte jeg ogsaa, da jeg var her før i Dag.«

»Alice, min Skat!« udbrød Moderen og trak hende sagte i Kjolen. »Alice!«

»Hvad nu, Moder?«

»Giv ikke Pengene tilbage, min egen, gør det ikke. Vi har ikke Raad til det. Vi trænger til Aftensmad, min Skat. Penge er Penge, hvem der end giver dem. Sig, hvad du vil, men behold Pengene.«

»Se dér!« var alt, hvad Datteren svarede. »Det er det Hus, jeg mener. Er det det?«

Den gamle Kone nikkede bekræftende; og nogle faa Skridt endnu førte dem til Tærskelen. Der var baade Lys og Kaminild i den Stue, hvor Alice havde siddet og tørret sine Klæder; og da hun bankede paa Døren kom John Carker ud fra denne Stue.

Han blev forbavset over at se Gæster paa denne Tid og spurgte Alice, hvad hun ønskede.

»Jeg ønsker at tale med Deres Søster,« sagde hun. »Den Kvinde, som gav mig Penge i Dag.«

Ved Lyden af hendes hævede Stemme kom Harriet ud.

»Aa!« sagde Alice. »Der er De! Husker De mig?«

»Ja,« svarede hun forundret.

Det Ansigt, der havde ydmyget sig selv for hende, saa nu paa hende med saa uovervindeligt Had og Trods, og den Haand, der blidt havde berørt hendes Arm, var knyttet saa truende ondt, som vilde den med Glæde kvæle hende, saa hun trykkede sig tæt op til sin Broder, som for at søge Beskyttelse.

»At jeg kunde tale med Dem og ikke kende Dem! At jeg kunde komme Dem nær, og ikke føle paa mit eget Blods Susen, hvilket Blod der randt i Deres Aarer!« sagde Alice med en truende Bevægelse.

»Hvad mener De? Hvad har jeg gjort?«

»Gjort!« svarede den anden. »De har sat mig ved Deres Arne; De har givet mig Føde og Penge; De har vist mig Medlidenhed! De, hvis Navn jeg spytter paa!«

Den gamle Kone rystede med en Ondskab, der gjorde hendes Hæslighed ligefrem frygtelig, sin visne Haand ad Broderen og Søsteren for at støtte sin Datter, men greb hende ikke desto mindre atter ved Kjolen og bønfaldt hende om at beholde Pengene.

»Hvis jeg lod en Taare falde paa Deres Haand, saa gid den maa fortære den! Hvis jeg talte et mildt Ord i Deres Paahør, saa gid det maa gøre Dem døv! Hvis jeg berørte Dem med mine Læber, saa gid Berøringen maa være Gift for Dem! Forbandelsen over dette Tag, som gav mig Ly! Sorg og Skam over Deres Hoved! Fordærvelse over alle dem, der hører Dem til!«

Mens hun sagde disse Ord, kastede hun Pengene paa Jorden og sparkede til dem med sin Fod.

»Jeg træder dem i Støvet, jeg vilde ikke tage dem, om de saa kunde brolægge min Vej til Himlen! Jeg vilde ønske, at den blødende Fod, der bar mig hertil i Dag, var raadnet af, før den førte mig til Deres Hus!«

Bleg og skælvende holdt Harriet sin Broder tilbage og lod hende fortsætte uden Afbrydelse.

»Det var kønt, at jeg skulde blive ynket og tilgivet af Dem eller nogen af Deres Navn, straks da jeg vendte tilbage! Det var kønt, at De skulde spille den kærlige, gode Dame overfor mig! Jeg skal takke Dem, naar jeg dør! Jeg skal bede for Dem og hele Deres Slægt, det kan De være vis paa!«

Med en vild Haandbevægelse, som om hun strøede Had ud over Jorden, og dermed indviede dem, der stod dér, til Ødelæggelse, saa hun op mod den sorte Himmel og forsvandt i den vilde Nat.

Moderen, der forgæves atter og atter havde rykket hende i Kjolen, og havde betragtet Pengene paa Tærskelen med en Griskhed, der syntes at opsluge hendes Sind og Sans, vilde helst have lusket om dér, til Huset var mørkt, og saa have rodet om i Snavset for om muligt atter at komme i Besiddelse af dem. Datteren trak hende bort med sig og førte hende lige hjem mod deres Bolig, medens den gamle Kone paa Vejen jamrede og stønnede over deres Tab og saa aabenlyst, hun turde, klynkede gnavent over sin smukke Piges udatterlige Op-

førsel, der berøvede hende hendes Aftensmad den allerførste Aften, de var sammen igen.

Uden anden Aftensmad end nogle smaa usle Skorper gik hun i Seng, og dem sad hun og tyggede og gumlede paa over en hendøende Ild, længe efter at hendes ulydige Datter var faldet i Søvn.

Var denne elendige Moder og denne elendige Datter blot et Udtryk for visse sociale Laster, der somme Tider hersker i højere Klasser, ført ud i deres laveste Konsekvens? Foretager vi i denne runde Verden, hvor Cirkel ligger indenfor Cirkel, en møjsommelig Rejse fra den højeste Grad til den laveste, for tilsidst at opdage, at de ligger tæt ved hinanden, at de to Yderpunkter berører hinanden, og at vor Rejses Maal ikke er andet end det Sted, vi gik ud fra? Bortset fra den store Forskel i Stof og Væv, er da Mønstret i Hovedsagen det samme mellem dem af Adelsblod?

Sig os det, Edith Dombey! Og Kleopatra, du bedste af alle Mødre, lad os høre dit Vidnesbyrd!

Femte Kapitel.

Det lykkelige Par.

Den mørke Plet paa Gaden var forsvundet. Hvis Mr. Dombeys Bolig nu er et Gab mellem de andre Huse, saa er det kun, fordi det er umuligt at kappes med den i Glans, og fordi den hovmodigt støder dem fra sig. Ordsproget siger, at et Hjem er et Hjem, om det saa er aldrig saa ringe. Hvis det holder Stik ogsaa i omvendt Betydning, og et Hjem er et Hjem, om det saa er aldrig saa pragtfuldt, hvilket Alter for Hjemmets Guder er da ikke oprejst her!

Der funklede Lys fra Vinduerne nu i Aften, og det rødmende Skær fra Kaminerne falder varmt og lyst over Tapeter og bløde Tæpper, og Middagen venter paa at blive rettet an, og Middagsbordet er smukt dækket, skønt kun til fire Personer, og Buffeten bugner af Sølvtøj. Det er første Gang, Huset er sat i Stand til Beboelse, siden det er blevet forandret, og man venter det lykkelige Par hvert Minut.

Kun for Bryllupsmorgenen staar denne Hjemkomstens Aften tilbage med Hensyn til den Interesse og Forventning, den opvækker mellem Tyendet. Mrs. Perch er i Køkkenet og drikker Te, og hun har gjort en Runde gennem Huset, vurderet Silke og Damask i Alenvis og udtømt hele Ordbogens Forraad af Beundrings- og Forundringsudbrud. Tapetsererens Mestersvend, der har efterladt sin Hat med et Lommetørklæde inden i, hvilke begge lugter stærkt af Fernis, under en Stol i Forhallen, lusker om i Huset, ser paa Karnisserne og ned paa Tæpperne, og tager af og til i et stille Udbrud af Henrykkelse en Tommestok op af sin Lomme, for med uudsigelige Følelser at maale en eller anden kostbar Genstand. Kokkepigen er i straalende Humør, og siger, at maa *hun* bede om en Plads, hvor der er fuldt op af Selskaber (hvad hun vil holde en Sixpence paa, at her bliver nu) for hun har en livlig Natur, og det har hun haft lige fra Barn af, og det maa enhver gerne vide; hvilken Udtalelse fremkalder en Mumlen af Tilslutning og Bifald og Tilslutning fra Mrs. Perchs Bryst. Alt hvad Stuepigen haaber, er at de maa blive lykkelige — men Ægteskab er et Lotteri, og jo mere hun tænker over det, des mere føler hun, hvor uafhængigt og trygt et ensomt Liv er. Mr. Towlinson er mørk

og barsk og siger, at det er ogsaa hans Mening, og maa han saa bede om en Krig, og ned med de Franske — for denne unge Mand har den Opfattelse, at enhver Udlænding er Franskmand og maa være det efter Naturens Love.

Hvergang der høres Vognrumlen, stanser de alle, hvad de saa er ved at sige, og lytter; og mere end én Gang bliver der en almindelig Springen op og Raaben paa, at »her er de!« Men de er her ikke endnu; og Kokkepigen begynder at sørge over Middagsmaden, som to Gange er blevet sat over igen, og Tapetsererens Mestersvend lusker stadig om i Stuerne, uforstyrret i sine salige Drømme!

Florence er rede til at modtage sin Fader og sin nye Moder. Om de Følelser, der faar hendes Hjærte til at banke, skyldes Glæde eller Smerte, ved hun knap selv. Men hendes hamrende Hjærte sender Blodet op i hendes Kinder og gør hendes Øjne klarere, og de siger i Kælderen, mens de stikker Hovederne sammen — for de taler altid sagte, naar de taler om hende — at hvor ser Miss Florence ikke smuk ud i Aften, og hvor er hun ikke blevet en sød ung Dame, den stakkels kære! Saa bliver der en Pavse; og derpaa siger Kokkepigen, der som Præsident føler, at man venter paa hendes Mening, at hun gad vidst om — og dér gaar hun i Staa. Stuepigen gad ogsaa vidst, og lige saa Mrs. Perch, der har den fortræffelige Egenskab, at hun altid gad vidst, naar andre Mennesker gad vide, uden at bryde sig det mindste om, hvad det er, hun gad vide. Mr. Towlinson, som her ser en Lejlighed til at bringe Damernes Humør ned paa samme Trin som hans eget, siger vent og se — han vilde ønske, at visse Folk var vel ude af dette. Kokkepigen giver Signalet til et Suk og en Mumlen om, at »Aa, det er en besynderlig Verden — det er det virkelig!« — og da det er gaaet Bordet rundt, tilføjer hun overtalende: »men hvad der end forandrer sig, saa kan Miss Florence ikke godt faa det værre, Tom.« Mr. Towlinsons frygteligt ildevarslende Svar lyder: »Saa, kan hun ikke det?« og da han føler, at et almindeligt Menneske ikke godt kan være mere profetisk eller sige noget, der er bedre end det, tier han stille.

Mrs. Skewton, der er forberedt paa at hilse sin elskede Datter og kære Svigersøn med aabne Arme, er i dette Øjemed meget passende klædt i et meget ungdommeligt Kostyme med korte Ærmer. For Øjeblikket blomstrer hendes Ynder imidlertid i Skyggen af hendes egne Værelser, hvorfra hun ikke er dukket frem, siden hun for faa Timer siden tog dem i Besiddelse, og hvor hun bliver mere og mere gnaven, fordi det trækker ud med Middagen. Pigen, der burde være en Benrad, men i Virkeligheden er et friskt og muntert Pigebarn, er paa den anden Side i yderst elskværdigt Humør, da hun mener, at hun nu er langt sikrere end før paa sin Kvartalsløn og forudser en betydelig Forbedring i Kost og Logi.

Hvor er det lykkelige Par, som dette glimrende Hjem venter paa? Sinker baade Strøm og Vind og Heste deres Fart for at kunne dvæle længere ved en saadan Lykke? Er det den Sværm af Eroter og Alfer, der omsvæver dem, der sinker Rejsen for dem ved deres Mængde? Er der saa mange Blomster paa deres Lykkens Sti, at de neppe kan komme frem for tornefri Roser og søde Hyben?

Endelig er de her! Der høres Vognhjul, Lyden kommer nærmere, og en Vogn kører op for Døren! En tordnende Banken af den forhadte Udlændings Haand foregriber Mr. Towlinsons og de andres Styrten til for at lukke op; og Mr. Dombey og hans Brud stiger ud og gaar ind Arm i Arm.

»Min sødeste Edith!« raaber en bevæget Stemme oppe fra Trappen. »Min kæreste Dombey!« — og de korte Ærmer slynger sig skiftevis om de lykkelige to og omfavner dem.

Florence var ogsaa kommet ned i Forhallen, men traadte ikke frem. Hun gemte sit frygtsomme Velkommen til disse nærmere og kærere Henrykkelsesudbrud var overstaaet. Men Ediths Blik opsøgte hendes allerede paa Tærskelen, og efter at hun havde affærdiget sin følsomme Moder med et flygtigt Kys paa

Kinden, skyndte hun sig hen til Florence og omfavnede hende.

»Hvordan har du det, Florence?« sagde Mr. Dombey og rakte Haanden frem.

Da Florence skælvende førte den til sine Læber, mødte hun hans Blik. Det var koldt og fremmed nok, men det rørte hendes Hjærte at se, at det syntes at betragte hende med noget mere Interesse, end han nogen Sinde før havde vist. Det udtrykte endogsaa en Slags svag Overraskelse, ved Synet af hende. Hun vovede ikke tiere at hæve sine Øjne mod hans; men hun følte, at han saa paa hende engang endnu, og ikke mindre velvilligt. Aa, hvor gennembævedes hun ikke af Glæde selv ved denne uhaandgribelige og ugrundede Bekræftelse paa hendes Haab, at hun vilde kunne lære at vinde ham gennem sin nye, smukke Moder!

»Jeg antager ikke De behøver lang Tid til at klæde Dem om, Mrs. Dombey?« sagde Mr. Dombey.

»Jeg skal straks være færdig.«

»Lad dem da rette an om et Kvarter.«

Dermed begav Mr. Dombey sig til sit eget Paaklædningsværelse, og Mrs. Dombey begav sig ovenpaa til sit. Mrs. Skewton og Florence gik ind i Salen, hvor den fortræffelige Moder ansaa sig for forpligtet til at udgyde nogle uimodstaaelige Taarer, der sagtens blev fremtvunget af hendes Datters Lykke, og som hun endnu var ved at aftørre meget forsigtigt med et Hjørne af sit Kniplingslommetørklæde, da hendes Svigersøn kom ind.

»Og hvad syntes De saa, kæreste Dombey, om den mest henrivende af alle Byer, Paris?« spurgte hun og betvang pludselig sin Bevægelse.

»Der var koldt,« svarede Mr. Dombey.

»Munter som altid,« sagde Mrs. Skewton, »naturligvis.«

»Ikke særlig. Jeg fandt den kedelig,« sagde Mr. Dombey.

»Fy, kæreste Dombey!« sagde hun skælmsk. »Kedelig!«

»Den gjorde det Indtryk paa mig. Frue,« sagde Mr. Dombey med værdig Høflighed. »Jeg tror ogsaa Mrs. Dombey fandt den kedelig. Hun sagde et Par Gange, at hun syntes det.«

»Ih, du slette Pige!« udbrød Mrs. Skewton drillende til sit kære Barn, der nu traadte ind, »hvad er det for frygtelig kætterske Ting, du har sagt om Paris?«

Edith trak Øjenbrynene i Vejret med et Udbrud af Træthed; saa gik hun gennem Fløjdørene, der var slaaet op for at fremvise den hele Række Stuer i deres nye og smukke Udstyrelse, saa kun flygtigt paa dem i Forbigaaende, og satte sig hos Florence.

»Min kære Dombey,« sagde Mrs. Skewton »hvor fortryllende har disse Mennesker ikke udført hver eneste Idé, vi udkastede. De har ligefrem gjort Deres Hus til et fuldkomment Palads.«

»Det er smukt,« sagde Mr. Dombey og saa sig om. »Jeg gav Ordre til, at der ikke skulde spares nogen Udgift, og jeg tror, at alt, hvad Penge kan gøre, er blevet gjort.«

»Og hvad kan de ikke udrette, kære Dombey?« bemærkede Kleopatra.

»De er mægtige, Frue,« sagde Mr. Dombey.

Han saa paa sin højtidelige Maade over paa sin Kone, men hun sagde ikke et Ord.

»Jeg haaber Mrs. Dombey,« sagde han efter et Øjebliks Tavshed til hende med særligt Eftertryk, »at disse Forandringer vinder Deres Bifald?«

»De er saa smukke, som de kan være,« svarede hun med hovmodig Ligegyldighed. »De burde naturligvis være det. Og jeg antager, at de er det.«

Et Udtryk af Ringeagt var almindeligt paa dette stolte Ansigt og syntes uadskilleligt fra det; men den Foragt, hvormed det modtog enhver Opfordring til Beundring, Ærbødighed eller Hensyn paa Grund af hans Rigdom, lige meget hvor ringe eller naturlig den end var i sig selv, var et ganske nyt og forskelligt Udtryk, der i Styrke overgik ethvert andet, som det var i Stand til at antage. Enten Mr. Dombey, svøbt i sin egen Storhed, overhovedet mærkede dette eller

ikke, saa havde det dog allerede ikke manglet paa Lejligheder for ham til fuldstændig at faa Øjnene op. Og han kunde have faaet det i dette Øjeblik ved et eneste Blik af det mørke Øje, der funklede ham i Møde efter hurtigt og ringeagtende at have set paa Genstanden for hans Selvforherligelse. Han kunde i dette ene Blik have læst, at intet, som hans Rigdom kunde udrette, om den saa blev ti Tusind Gange saa stor, kunde for sin egen Skyld vinde ham blot eet eneste mildt erkendtligt Blik fra denne trodsige Kvinde, som var lænket til ham, men væbnet mod ham med hele sin Sjæl. Han kunde i dette ene Blik have læst, at netop for den Indflydelse af noget smudsigt, noget der var tilfals, den udøvede paa hende selv, foragtede hun den, samtidig med at hun krævede det yderste, den kunde yde, som sin Ret, sin Pris — som den usle og værdiløse Betaling for, at hun var blevet hans Hustru. Han kunde i det have lært, at medens hun altid blottede sit eget Hoved, for sin egen Foragts og Stoltheds Lyn, saa fornedrede den uskyldigste Hentydning til hans Rigdoms Magt hende paany, sænkede hende dybere i hendes eget Omdømme, og gjorde Ødelæggelsen og Tomheden indeni hende fuldkomnere.

Men det blev meldt, at Middagen var rettet an, og Mr. Dombey førte Kleopatra ned, medens Edith og hans Datter fulgte efter. Hun fejede forbi al Guld- og Sølvpragten paa Buffeten, som om det var Snavs, og værdigede ikke al Elegancen rundt om et Blik, men tog for første Gang Plads ved hans Bord og sad under Maaltidet som en Statue.

Mr. Dombey, der selv ikke var saa lidt af en Statue, var fornøjet nok med at se sin smukke Hustru ubevægelig og stolt og kold. I al Almindelighed var denne hendes Opførsel efter hans Smag og Ønske, da den altid var elegant og yndefuld. Han førte derfor Forsædet med sædvanlig Værdighed, uden i mindste Maade selv at kaste noget Skær af Varme eller Munterhed paa sin Hustru, og gjorde saaledes Honnør ved Bordet med kold Tilfredshed; og skønt Indtrædelsesmiddagen ikke i Kælderen blev anset for nogen videre Succes eller nogen særlig lovende Begyndelse, forløb den dog ovenpaa paa en tilstrækkelig høflig, fornem og iskold Maade.

Mrs. Skewton, der lod som om hun var ganske overvældet og medtaget af glad Sindsbevægelse over at se sit kære Barn forenet med hendes Hjærtes Udkaarne, men som, formodentlig, fandt dette Familieselskab en Smule kedeligt, efter som hun en hel Time i Træk sad og gabede bag sin Vifte, trak sig snart efter Te tilbage for at gaa i Seng. Edith forsvandt ogsaa i Tavshed og kom ikke mere tilbage. Saaledes gik det til, at Florence, der havde været ovenpaa for at passiare lidt med Diogenes, da hun vendte tilbage til Salonen med sin lille Sykurv, ikke fandt andre dér end sin Fader, som gik op og ned ad Gulvet i skummel Majestæt.

»Om Forladelse. Skal jeg gaa min Vej, Fader?« sagde Florence sagte og tøvede ved Døren.

»Nej,« svarede Mr. Dombey og saa sig tilbage over Skulderen; »du kan komme og gaa her, som du vil, Florence. Dette er ikke mit private Værelse.«

Florence gik ind og satte sig ved et afsides lille Bord med sit Arbejde; og for første Gang i sit Liv — for første Gang, hun kunde huske, lige fra sin Barndom indtil denne Time — befandt hun sig alene med sin Fader som hans Selskab. Hun, hans naturlige Selskab, hans eneste Barn, som i sit ensomme Liv og sin ensomme Sorg havde prøvet et knust Hjærtes Lidelser; hun som i sin forkastede Kærlighed aldrig havde henaandet hans Navn for Gud om Aftenen uden en taarefuld Velsignelse, der faldt tungere paa ham end en Forbandelse; som havde bedt om at maatte dø ung, saa hun blot kunde dø i hans Arme; som gennem alt havde gengældt Ringeagtens og Kuldens og Uviljens Kval med taalmodig, højsindet Kærlighed, undskyldende ham og forsvarende ham som hans gode Engel.

Hun skælvede, og der var en Taage

for hendes Øjne. Hans Skikkelse syntes at vokse i Højde og Omfang, medens han skred gennem Stuen, nu da alt var forvirret og utydeligt; nu var den atter klar og tydelig; og nu syntes hun, at alt dette maatte være sket ganske paa samme Maade for mange Aar siden. Hun higede imod ham, og gøs dog tilbage, naar han nærmede sig. En unaturlig Følelse hos et Barn, der ikke ved af noget ondt! Unaturlig den Haand, som havde styret den skarpe Plov, der havde oprevet hendes blide Natur for dér at saa sin Sæd!

For ikke at gøre ham bedrøvet eller krænke ham ved sin Sorg, gjorde Florence Vold paa sig selv og sad roligt ved sit Arbejde. Han gik endnu nogle faa Gange frem og tilbage gennem Stuen, saa hørte han op, trak sig tilbage til en halvmørk Krog noget fra hende, hvor der stod en magelig Stol, bredte et Lommetørklæde over sit Hoved og beredte sig til at sove.

Det var nok for Florence at sidde dér og holde Øje med ham, medens hun af og til vendte Blikket hen imod hans Stol og fulgte ham med sine Tanker, naar hun bøjede sig over sit Arbejde; og hun følte en vemodig Glæde ved at tænke paa, at han *kunde* sove, medens hun var der, og at hendes Nærværelse, der var ham saa uvant og saa længe havde været forbudt, ikke gjorde ham hvileløs.

Hvad vilde hun have tænkt, hvis hun havde vidst, at han stadig sad og betragtede hende — at Tørklædet over hans Ansigt, tilfældigt eller med Vilje, laa saadan, at det ikke hindrede ham i at se, og at han ikke et Øjeblik tog sit Blik fra hendes Ansigt. At naar hun saa hen imod ham i Krogens tætte Mørke, da mødte hendes talende Øjne, der i deres ordløse Henvendelse var mere inderlige og gribende end al Verdens Talere, og i deres stumme Anraabelse anklagede ham ubønhørligere, hans, og vidste det ikke. At naar hun atter bøjede sit Hoved over sit Arbejde, da trak han Vejret lettere, men blev ved at se lige opmærksomt paa hende — paa hendes hvide Pande og udslagne Haar og travle Hænder; og da hun een Gang havde tiltrukket sig hans Blik, syntes han ikke mere at have Magt til at tage det fra hende!

Og hvad tænkte han paa imens? Med hvilke Følelser blev han ved at stirre opmærksomt og i Smug paa sin ukendte Datter? Mødte der ham en Bebrejdelse fra hendes rolige Skikkelse og milde Øjne? Havde han begyndt at blive sig hendes Krav, som han hidtil havde overset, bevidst, og rørte de ham omsider og vakte ham til nogen Bevidsthed om hans grusomme Uretfærdighed?

Selv i de barskeste og strengeste Mænds Liv er der blødere Øjeblikke, skønt saadanne Mænd ofte bevarer deres Hemmelighed godt. Synet af hende, som hun sad dér i sin Skønhed og næsten var blevet Kvinde, uden at han vidste af det, fremkaldte maaske saadanne Øjeblikke selv i hans stolte Liv. En eller anden forbigaaende Tanke om, at han havde haft et lykkeligt Hjem liggende indenfor sin Rækkevidde — havde haft en Hjemmets Aand knælende ved sin Fod — havde overset den i sit stivnakkede, tvære Hovmod og var vandret bort og faret vild — kan maaske have avlet dem. En eller anden simpel Veltalenhed, der hørtes tydeligt nok, skønt den kun ytrede sig i hendes Øjne, uden at de anede, at han læste i dem, som f. Eks.: »Ved de Dødslejer, jeg har vaaget ved, ved den Barndom jeg har lidt, ved vort Møde i dette skumle Hus ved Midnat, ved den Graad, som fravristedes mig i mit Hjærtes Nød, besværger jeg dig, o Fader, vend dig til mig og søg Tilflugt i min Kærlighed, før det er for sent!« — kan maaske have stanset dem. Lavere Tanker, som at hans døde Dreng nu var erstattet ved nye Baand, og at han nu kunde tilgive, at hun havde fortrængt ham af hans Søns Kærlighed, kan maaske have foraarsaget dem. Den blotte Tankeforbindelse, at hun var en Prydelse, som al den anden Prydelse og Pragt omkring ham, kan have været nok. I hvert Fald blev han blidere og blidere stemt imod hende, mens han saa paa hende. Medens han saa paa hende, smeltede hun sammen med det Barn, han

havde elsket, og han kunde neppe nok adskille de to. Et Øjeblik saa han hende i et klarere Lys, ikke bøjet over hint Barns Pude som hans Medbejlerske — skrækkelige Tanke — men som hans Hjems gode Aand, i Færd med ikke mindre at pleje ham selv, medens han sad endnu engang med sit sænkede Hoved støttet i sin Haand ved Fodenden af den lille Seng. Han følte Lyst til at tale til hende og kalde hende hen til sig. Ordene »Florence, kom her hen!« var allerede paa hans Læber — langsomt og vanskeligt arbejdede de sig frem, i den Grad var de ham uvante — da de blev stansede og kvalte af Fodtrin ude paa Trappen.

Det var hans Kones. Hun havde ombyttet sin Middagsdragt med en løstsiddende Kjole, og havde løst sit Haar op, saa at det faldt frit ned om hendes Hals. Men det var ikke denne Forandring ved hende, der fik ham til at studse.

»Kære Florence,« sagde hun, »jeg har søgt efter dig alle Vegne.«

Da hun satte sig ned ved Siden af Florence, bøjede hun sig ned og kyssede hendes Haand. Han kendte neppe sin Hustru igen. I den Grad var hun forandret. Det var ikke blot det, at hendes Smil var nyt for ham — skønt han aldrig havde set det før; men hendes Væsen, Klangen i hendes Stemme, Glansen i hendes Øjne, den Deltagelse og Fortrolighed, det Ønske om at behage, som det altsammen udtrykte — det var ikke Edith.

»Stille, kære Moder. Fader sover.«

Nu var det Edith. Hun saa over mod den Krog, hvor han sad, og han kendte meget vel det Ansigt og det Væsen.

»Jeg havde neppe ventet at finde dig her, Florence.«

Atter, hvor forandret, hvor meget mildere paa et Øjeblik!

»Jeg gik tidligt herfra,« vedblev Edith, »netop for at sidde ovenpaa og tale med dig. Men da jeg kom til mit Værelse, saa jeg, at Fuglen var fløjet, og jeg har siddet dér lige siden og ventet paa, at den skulde komme tilbage.«

Hvis det virkelig havde været en Fugl, kunde hun neppe have taget den ømmere og blidere til sit Hjærte, end hun tog Florence.

»Kom kære.«

»Jeg tænker ikke, Fader vil vente at finde mig, naar han vaagner,« sagde Florence tøvende.

»Tror du, han vil, Florence?« sagde Edith og saa lige paa hende.

Florence sænkede sit Hoved, rejste sig og tog sin Sykurv. Edith tog hendes Haand ind under sin Arm, og de gik ud af Stuen som to Søstre. Selve hendes Gang var anderledes og ny for ham, tænkte Mr. Dombey, mens hans Blik fulgte hende til Døren.

Han sad saa længe i sin halvmørke Krog, at Kirkeuret slog tre Gange den Aften, før han rørte sig. I al denne Tid var hans Ansigt stadig vendt mod det Sted, hvor Florence havde siddet. Stuen blev mørkere, efterhaanden som Lysene brændte ned og gik ud; men paa hans Ansigt havde der samlet sig et Mørke, der var tættere end noget, Natten kunde kaste, og det blev dér.

Florence og Edith sad foran Kaminen i det afsides Værelse, hvor lille Paul var død, og talte længe sammen. Diogenes, der var med, havde først vægret sig ved at give Edith Adgang, og selv da den bøjede sig for sin Herskerindes Ønske, havde den kun gjort det under knurrende Protest. Men da den lidt efter lidt kom frem fra Forværelset, hvortil den i sin Uvilje havde trukket sig tilbage, syntes den at forstaa, at den i den elskværdigste Hensigt havde begaaet en af disse Fejltagelser, der af og til kan passere for selv den mest velordnede Hundeforstand; og som en venlig Undskyldning for den satte den sig oprejst midt imellem de to paa et meget varmt Sted foran Kaminen, og sad dér og gispede ad Ilden, med fremstrakt Tunge, og lyttede til Samtalen med det mest faarede Udtryk i sit Ansigt.

Samtalen drejede sig i Begyndelsen om Florences Bøger og Yndlingsbeskæftigelser, og om hvordan hun havde faaet Tiden til at gaa siden Brylluppet. Heri-

gennem naaede hun til et Emne, der laa hende meget paa Hjærte, og hun sagde, mens Taarerne brød frem i hendes Øjne:

»Aa Moder! Jeg har haft en stor Sorg siden den Dag.«

»Du en stor Sorg, Florence!«

»Ja. Stakkels Walther er druknet.«

Florence slog Hænderne for sit Ansigt og græd af hele sit Hjærte. Hvor mange hemmelige Taarer end Walthers Skæbne havde kostet hende, saa flød de dog endnu, naar hun tænkte paa ham eller talte om ham.

»Men sig mig, kære,« sagde Edith og trøstede hende. »Hvem var Walther? Hvad var han for dig?«

»Han var min Broder, Moder. Efter at den kære Paul var død, sagde vi, at vi vilde være Broder og Søster. Jeg havde kendt ham længe — fra jeg var lille Barn. Han kendte Paul, som holdt saa meget af ham; Paul sagde, næsten til aller sidst: »Sørg for Walther, kære Fader! Jeg holdt af ham!« Walther var blevet hentet ind for at se ham og var der dengang — her i denne Stue.«

»Og *sørgede* han saa for Walther?« spurgte Edith alvorligt.

»Fader? Han bestemte ham til at rejse udenlands. Han forliste og druknede paa Rejsen,« sagde Florence hulkende.

»Ved han, at han er død?« spurgte Edith.

»Det kan jeg ikke sige, Moder. Det kan jeg ikke faa at vide. Kære Moder!« udbrød Florence og klyngede sig til hende som for at finde Hjælp og gemte sit Ansigt ved hendes Bryst, »jeg ved, at De har set —«

»Vent! Stans Florence,« sagde Edith og blev saa bleg og talte saa alvorligt, at Florence vilde have tiet, selv om hun ikke havde lagt sin Haand paa hendes Læber. »Fortæl mig først alt om Walther; lad mig faa hele hans Historie at høre.«

Florence fortalte den, og alt hvad der hørte til den, lige til Venskabet med Mr. Toots, om hvem hun midt i sin Sorg neppe kunde tale uden at smile gennem Taarer, skønt hun var ham dybt taknemlig. Da hun havde sluttet sin Beretning, som Edith fra først til sidst, med hendes Haand i sin, lyttede til med anspændt Opmærksomhed, og de begge havde tiet en Stund, sagde Edith:

»Hvad er det, du ved, at jeg har set, Florence?«

»At jeg ikke,« sagde Florence med den samme stumme Paakaldelse, og idet hun hurtigt skjulte sit Ansigt som før, »at jeg ikke er noget elsket Barn, Moder. Det har jeg aldrig været. Jeg har aldrig forstaaet, hvordan jeg skulde blive det. Jeg er gaaet fejl af Vejen, og har ikke haft nogen til at vise mig den. Aa, lad mig lære af Dem, hvordan jeg skal blive kærere for Fader! Lær mig det! De, som forstaar det saa godt!« Og klyngende sig tættere til hende, med afbrudte, glødende Udbrud af Taknemlighed og Kærlighed, skriftede Florence sin sørgelige Hemmelighed, og græd længe, men ikke saa fortvivlet som før, i sin nye Moders Arme.

Bleg helt ud paa Læberne, og med et Ansigt, der kæmpede for at blive roligt, indtil dets stolte Skønhed var saa stivnet som Døden, saa Edith ned paa den grædende Pige og kyssede hende een Gang. Saa gjorde hun sig lempeligt fri, stødte Florence fra sig og sagde, majestætisk og rolig som et Marmorbillede, og med en Stemme, der blev dybere, mens hun talte, men ellers ikke viste noget Tegn paa Bevægelse.

»Florence, du kender mig ikke! Himlen forbyde, at du nogen Sinde skulde lære af mig!«

»Ikke lære af Dem?« gentog Florence forbavset.

»At jeg skulde lære dig, hvordan du skal elske eller blive elsket, det forbyde Himlen!« sagde Edith. »Hvis du kunde lære mig det, det var bedre; men det er for sent. Du er mig kær, Florence. Jeg troede ikke, at noget nogen Sinde kunde blive mig saa kær, som du er blevet det paa denne korte Tid.«

Hun saa, at Florence her vilde have talt, stansede saa hende med en Haandbevægelse og fortsatte.

»Jeg vil altid være din oprigtige Ven.

Jeg vil elske dig lige saa højt, om end ikke lige saa godt, som nogen i denne Verden kan. Du kan stole paa mig — jeg ved det, og jeg siger det, kære — med al den Tillid, der rummes selv i dit rene Hjærte. Der er Skarer af Kvinder, han kunde have ægtet, der er bedre og oprigtigere end jeg i alle andre Henseender, Florence; men som hans Hustru kunde her ikke komme een, hvis Hjærte kunde slaa gunstigere for dig, end mit gør det.«

»Jeg ved det, kære Moder!« udbrød Florence. »Fra den første saa lykkelige Dag har jeg vidst det.«

»Lykkelige Dag!« Edith syntes rent uvilkaarligt at gentage Ordene og fortsatte. »Skønt Fortjenesten ikke er min, for jeg tænkte kun lidt paa dig, før jeg saa dig, saa lad din Tillid og Kærlighed være min ufortjente Løn. Og til dette — til dette, Florence, føler jeg mig drevet paa den første Aften, jeg tager Ophold her — til at sige dette for første og sidste Gang; og det er godt, at jeg gør det.«

Uden at vide hvorfor, var Florence næsten bange for at høre hende fortsætte, men hun tog ikke sine Øjne fra det smukke Ansigt, der var saa ufravendt rettet mod hendes.

»Søg aldrig at finde i mig,« sagde Edith og lagde sin Haand paa sit Bryst, »hvad der ikke er der. Hvis du kan lade være, Florence, saa svigt mig aldrig, fordi det *ikke* er der. Lidt efter lidt vil du lære mig bedre at kende, og den Tid vil komme, da du vil kende mig, som jeg kender mig selv. Vær da saa overbærende imod mig, som du kan, og forvandl ikke den eneste smukke Erindring, jeg da vil have, til Bitterhed.«

De Taarer, der blev synlige i hendes Øjne, mens de hvilte paa Florence, viste, at hendes rolige Ansigt kun var en smuk Maske; men hun bevarede den og vedblev:

»Jeg *har* set, hvad du taler om, og ved, hvor sandt det er. Men tro mig — du vil snart gøre det, selv om du ikke kan det nu — der er ikke paa denne Jord nogen, som er mindre skikket til at vise dig til Rette eller hjælpe dig, Florence, end jeg. Spørg mig aldrig hvorfor, og tal aldrig mere om til mig om det eller om min Ægtefælle. Hvad det angaar maa der mellem os to være en Kløft og en Tavshed saa dyb som Graven selv.«

Hun sad en Tid tavs; Florence vovede saa længe neppe at drage Aande, medens taagede, ufuldkomne Skygger af Sandheden og dens daglige Følger jog hinanden gennem hendes skræmte, endnu vantro Indbildningskraft. Næsten lige saa snart Edith havde ophørt at tale, begyndte Ediths Ansigt, i Stedet for sin tiltvungne Fatning, at antage det roligere og mildere Udtryk, det plejede at have, naar hun og Florence var alene sammen. Efter at det saaledes havde forandret sig, skjulte hun det bag sine Hænder; saa rejste hun sig, sagde Florence Godnat med en kærlig Omfavnelse og gik hurtigt ud uden at se sig tilbage.

Men da Florence laa i sin Seng, og der ikke var andet Lys i Værelset end Skæret fra Kaminen, vendte Edith tilbage, sagde, at hun ikke kunde sove, og at der var saa ensomt i hendes Paaklædningsværelse, trak en Stol hen paa Kamintæppet og iagttog Gløderne, medens de døde hen. Florence iagttog dem ogsaa henne fra sin Seng, indtil de og den majestætiske Skikkelse foran dem, kronet af sit bølgende Haar og med deres Lys afspejlet i sine tankefulde Øjne, blev forvirrede og utydelige og tilsidst forsvandt i Søvnen.

Selv i Søvne kunde Florence imidlertid ikke fri sig for et ubestemt Indtryk af, hvad der saa nylig var hændet. Det dannede Genstanden for hendes Drømme og forfulgte hende, snart i én Skikkelse, snart i en anden, men stadig pinligt og med en Følelse af Angst. Hun drømte, at hun søgte sin Fader i Ødemarker, fulgte hans Spor op paa frygtelige Højder og ned i dybe Huller og Skakter; at der var betroet hende noget, som kunde befri ham fra uhyre Lidelse — hun vidste ikke hvorledes eller hvorfor — men at hun alligevel aldrig var i Stand til at naa Maalet og gøre ham fri. Dernæst

saa hun ham ligge død, paa den selvsamme Seng, og i det selvsamme Værelse, og vidste, at han til det sidste aldrig havde elsket hende, og sank i lidenskabelig Graad ned over hans Bryst. Derpaa aabnede der sig en Udsigt, og en Flod randt forbi, og en klagende Stemme, hun kendte, udbrød: »Den løber bort, Floy! Den har aldrig stanset! Du bliver ført bort med den!« Og hun saa ham langt borte strække sine Arme ud imod hende, medens en Skikkelse, der lignede Walther, stod tæt ved ham, frygtelig højtidelig og stille. I hvert Drømmesyn kom og gik Edith, snart til hendes Glæde, snart til hendes Sorg, indtil de var alene paa Bredden af en mørk Grav, og da Edith pegede derned, vendte hun sit Blik der hen og saa — en anden Edith ligge paa Bunden!

Under denne Drøms Rædsler skreg hun op og vaagnede, syntes hun. En blid Stemme syntes at hviske tæt ved hendes Øre: »Florence, kære Florence, det er ikke andet end en Drøm!« da strakte hun Armene ud og besvarede sin unge Moders Kærtegn, hvorpaa denne gik ud ad Døren i det graa Morgenlys. Et Øjeblik satte Florence sig over Ende og undrede sig over, om dette virkelig havde fundet Sted eller ikke; men hun blev kun sikker paa, at det virkelig var graa Morgen, og at den sorte Aske af Baalet laa i Kaminen, og at hun var alene.

Saaledes gik den Nat, i hvilken det lykkelige Par var kommet hjem.

Sjette Kapitel.

Indvielsesfest.

Mange følgende Dage gik hen paa lignende Maade, kun at talrige Visiter blev modtaget og besvaret, og at Mrs. Skewton gav smaa Formiddagskure i sine egne Værelser, hvorved Major Bagstock var en hyppig Gæst, og at Florence ikke mere mødte sin Faders Blik, skønt hun saa ham hver Dag. Heller ikke vekslede hun mange Ord med sin nye Moder, som var bydende og stolt mod alle i Huset undtagen hende — Florence kunde ikke undgaa at lægge Mærke til det — og som, skønt hun altid sendte Bud efter hende eller gik op til hende, naar hun kom hjem fra sine Visiter, og altid plejede at komme ind i hendes Stue om Aftenen, før hun gik til Ro, hvor sent det end var, og aldrig forsømte nogen Lejlighed til at være sammen med hende, dog ofte lang Tid i Træk kunde være tavs og tankefuld i hendes Selskab.

Florence, der havde sat saa stor Haab til dette Ægteskab, kunde somme Tider ikke lade være med at sammenligne dette straalende Hus med det forfaldne, triste Sted, hvoraf det var vokset frem, og spørge sig selv, hvor naar det, ligegyldigt i hvilken Skikkelse, vilde begynde at blive et Hjem; thi at det ikke nu var noget Hjem for nogen som helst, skønt alt i det gik overdaadigt og regelmæssigt til, det havde hun altid en hemmelig Anelse om. Mangen en Time fuld af sørgfulde Tanker, og mangen en Taare over et tilintetgjort Haab kostede det Florence at tænke paa den Forsikring, hendes nye Moder saa bestemt havde afgivet, at ingen paa Jorden var mere magtesløs end hun selv, naar det gjaldt om at lære hende, hvordan hun skulde vinde sin Faders Hjærte. Og snart begyndte Florence at tro — besluttede at tro vilde være et rigtigere Udtryk — at der ingen bedre end hun vidste, hvor lidt Haab der

var om at besejre eller forandre Faderens Kulde imod hende, saa var det af ren Medlidenhed, hun havde givet hende denne Advarsel og forbudt hende at berøre dette Emne. Uselvisk heri, som i alle sine Handlinger og Tanker, foretrak Florence at bære Smerten ved dette nye Saar end at opmuntre selv de svageste Anelser om Sandheden, for saa vidt den vedrørte hendes Fader; øm over ham, som hun var, selv i sine flygtigste Tanker. Hvad hans Hjem angaar, saa haabede hun, at det vilde blive bedre, naar det ikke længere var saa nyt og i en Overgangstilstand; og hvad hende selv angik, tænkte hun kun lidt og klagede mindre.

Selv om ingen af den nye Familie privat følte sig videre hjemme, saa blev det besluttet, at Mrs. Dombey ufortøvet i det mindste officielt skulde være hjemme. En Række Forlystelser til Højtideligholdelsen af det nylig fejrede Bryllup og for at opdyrke en selskabelig Kreds, blev arrangerede væsenlig af Mr. Dombey og Mrs. Skewton; og det blev bestemt, at Festlighederne skulde begynde med, at Mrs. Dombey var hjemme paa en bestemt Aften, og med at Mr. og Mrs. Dombey paa den samme Dag udbad sig Æren af en Mængde daarligt harmonerende Menneskers Nærværelse til Middag.

Følgelig udarbejdede Mr. Dombey en Liste over en Del Magnater fra Forretningsverdenen, der paa hans Konto skulde indbydes til Festen, hvortil Mrs. Skewton, som handlede for sit kære Barn, der var hovmodig ligegyldig overfor den hele Sag, føjede en Liste fra den fornemme Verden, der omfattede Fætter Feenix, der endnu ikke var vendt tilbage til Baden-Baden, i høj Grad til Skade for hans personlige Formue, og en Mængde Møl af forskellige Grader og Aldere, som til forskellige Tider havde flagret rundt om hendes smukke Datters Lys eller om hende selv, uden at deres Vinger havde taget varig Skade. Florence blev imidlertid som Medlem af Middagsselskabet efter Ediths Ordre — der fremkaldtes ved et Øjebliks Tvivl og Betænkning hos Mrs. Skewton; og med et undrende Hjærte og med en hurtig, uvilkaarlig Følelse for alt, hvad der i mindste Maade saarede hendes Fader, tog Florence stilfærdigt Del i Dagens Begivenheder.

Begivenhederne begyndte med, at Mr. Dombey i et Halsbind af usædvanlig Højde og Stivhed gik rastløs om i Salonen, indtil den for Middagen fastsatte Time slog; præcis paa Slaget ankom en af det ostindiske Selskabs Direktører, umaadelig rig, i en Vest, der tilsyneladende var lavet af solidt Fyrretræ af en eller anden simpel Tømmermand, men som i Virkeligheden var et Produkt af Skrædderens Kunst og fremstillet af det Materiale, der kaldes Nankin, og han blev modtaget af Mr. Dombey alene. Det næste Stadium i Udviklingen var, at Mr. Dombey lod Mrs. Dombey formelde sin Kompliment med en nøjagtig Angivelse af Tiden; og det næste, at den ostindiske Direktør gik paa Næsen, set fra et Konversations- Synspunkt, og, da Mr. Dombey ikke var Mand for at samle ham op, stirrede paa Ilden, lige til der viste sig Undsætning i Mrs. Skewtons Person, hvem Direktøren, som en behagelig Ouverture til Aftenens Liv, antog for Mrs. Dombey og hilste med Begejstring.

Den næste, der kom, var en Bankdirektør, der nød Ry for at kunne køre hvad som helst — den menneskelige Natur i al Almindelighed, hvis han skulde sætte sig i Hovedet at influere paa Pengemarkedet i den Retning — men som var vidunderlig beskeden i sin Tale, saa at det næsten blev pralende, og omtalte sit »lille Sted« i Kingston ved Themsen, som om det lige akkurat var i Stand til at yde Dombey en Seng og en Kotelet, hvis han vilde komme og besøge det. Damer, sagde han, sømmede det sig ikke for en Mand, der levede saa stille som han, at invitere — men hvis Mrs. Skewton og hendes Datter, Mrs. Dombey, nogen Sinde tilfældigvis skulde komme derhen ad, og vilde gøre ham den Ære at kigge paa en Smule Buskads, de vilde finde dér, og et stakkels lille Blomsterbed eller to, og en beskeden Antydning af et Ana-

nasdriveri og to, tre smaa fordringsløse Forsøg i lignende Retning, vilde han føle det som en stor Udmærkelse. Denne Herre gennemførte i den Grad sin Rolle, at han var meget tarvelig klædt, med en Stump Kammerdug til Halstørklæde, klodsede Sko, en Kjole, der var altfor vid til ham, og et Par Benklæder, der var for snævre; og da Mrs. Skewton ledte Talen hen paa Operaen, sagde han, at han meget sjældent gik der, da han ikke havde Raad til det. Det syntes i høj Grad at fornøje og oplive ham at sige det; og bag efter saa han straalende paa sine Tilhørere med Hænderne i Lommen og Øjnene funklende af overordentlig Tilfredsstillelse.

Nu viste Mrs. Dombey sig, smuk og stolt, som om Brudekransen paa hendes Hoved havde været en Krans af Staalpigge, der var givet hende for at fravriste hende en Indrømmelse, som hun hellere vilde dø end yde. Med hende kom Florence. Da de traadte ind sammen, formørkedes Mr. Dombeys Ansigt af den samme Skygge som paa Ankomstaftenen. Men ingen saa den; thi Florence vovede ikke at hæve sine Øjne mod hans, og Ediths Ligegyldighed var altfor stor, til at hun skulde tage den mindste Notits af ham.

Snart kom Gæst efter Gæst. Flere Direktører, Præsidenter for offentlige Selskaber, ældre Damer, der til Gala bar hele Byrder paa deres Hoveder, Fætter Feenix, Major Bagstock, Veninder af Mrs. Skewton, med en ligesaa blomstrende Ansigtsfarve og meget kostbare Halsbaand om meget udtærede Halse. Blandt disse var en ung Dame paa fem og tres, som talte med en indtagende Læspen, og som maatte gøre sig en hel Del Ulejlighed for at holde Øjenlaagene oppe, og hvis Væsen besad den ubestemmelige Ynde, der saa ofte følger med den ubetænksomme Ungdom. Da den største Del af Mr. Dombeys Liste var oplagt til at være tavs, og den største Del af Mrs. Dombeys Liste var oplagt til at være snaksom, og der ikke var nogen Sympati imellem dem, indgik Mrs. Dombeys Liste som ved en magnetisk Overenskomst et Forbund mod Mr. Dombeys Liste, der vandrede om i Stuerne paa en trøstesløs Maade, eller søgte Tilflugt i Kroge, hvor de indvikledes mellem nyankommende Gæster og blev barrikaderede bag Sofaer og blev dunket i Hovedet af Døre, der hurtigt aabnedes udefra og maatte gennemgaa alle mulige Slags Ubehageligheder.

Da det blev meldt, at der var rettet an, bød Mr. Dombey sin Arm til en gammel Dame, der lignede en karmosinrød Fløjlsnaalepude, stoppet med Banknoter, og som godt kunde have været den rigtige gamle Dame i Threadneedle Street*), saa rig var hun, og saa lidet indtagende saa hun ud; Fætter Feenix bød Mrs. Dombey sin Arm, Major Bagstock Mrs. Skewton; det unge Væsen med Skuldrene fik den ostindiske Direktør som Lyseslukker, og de øvrige Damer blev overladt de øvrige Herrer til behageligt Eftersyn, indtil en Stormkolonne devoverede sig og førte dem til Bords, og disse modige Hjærter med deres Fanger spærrede Døren til Spisesalen og lukkede syv sagtmodige Mænd ude i den stenhjærtede Forhal. Da alle de andre var kommet ind og blevet bænkede, viste en af disse sagtmodige Mænd sig i smilende Forvirring, stadig ganske forladt og uhjulpen, og ledsaget af Kældermesteren maatte han gaa to Gange rundt om Bordet, før hans Stol kunde blive fundet, hvad den sluttelig blev, ved Mr. Dombeys venstre Side, hvorefter den sagtmodige Mand ikke mere hævede sit Hoved.

Nu kunde den rummelige Spisesal, hvor Gæsterne sad rundt om det straalende Bord, travlt beskæftiget med deres straalende Skeer og Knive og Gafler og Tallerkener, godt have gaaet for en forstørret Fremstilling af Tom Tiddlers Have, hvor Børn samler Guld og Sølv op. Mr. Dombey som Tiddler passede beundringsværdigt i denne Rolle, og den lange Jardiniere af kostbart, iskoldt Metal, der skilte ham fra Mrs. Dombey, og hvorpaa iskolde Amoriner rakte dem

*) Banken.

begge duftløse Blomster, var virkelig allegorisk at se.

Fætter Feenix var svært oppe og saa forbavsende ung ud. Men i sit gode Humør var han somme Tider tankeløs — idet hans Hukommelse af og til fo'r vild ligesom hans Ben — og ved denne Lejlighed fik han Selskabet til at gyse. Det gik saaledes til. Den unge Dame med Ryggen, der betragtede Fætter Feenix med ømme Følelser, havde forledt den ostindiske Direktør til at føre hende til Stolen ved Siden af ham. Til Tak for denne Tjeneste lod hun øjeblikkelig Direktøren i Stikken, og da han paa den anden Side overskyggedes af en skummel sort Fløjelshat, der dækkede et knoglet og maalløst Kvindemenneske med en Vifte, bukkede han under for et Anfald af Nedtrykthed og trak sig ind i sin Skal. Fætter Feenix og den unge Dame var meget livlige og muntre, og den unge Dame lo saa hjærteligt af noget Fætter Feenix fortalte hende, at Major Bagstock bad om Tilladelse til, for Mrs. Skewtons Skyld, som sad lidt længere nede paa den modsatte Side — at spørge, om det ikke kunde blive offentlig Ejendom.

»Men jeg forsikrer Dem,« sagde Fætter Feenix, »der er ikke noget i det; det er virkelig ikke værd at gentage; i Virkeligheden er det slet ikke andet end en Anekdote om Jack Adams. Jeg er vis paa, at min Ven Dombey,« thi den almindelige Opmærksomhed var nu koncentreret paa Fætter Feenix, »husker Jack Adams, *Jack* Adams, ikke Joe; dette var hans Broder. Jack — lille Jack — en Mand, der skelede lidt og hakkede en Smule i det, naar han talte — en Mand, der repræsenterede en andens Valgkreds. Vi plejede i min Parlamentstid at kalde ham B. P. Adams, fordi han var Barnepige for en ung Fyr, der var mindreaarig. Maaske har min Ven Dombey kendt denne Mand?«

Mr. Dombey, der lige saa godt kunde have kendt Guy Fawkes*), svarede benægtende. Men en af de syv sagtmodige Mænd dumpede uventet ind i Samtalen og sagde, at *han* havde kendt ham, og tilføjede: »gik altid med hessiske Støvler!«

»Netop,« sagde Fætter Feenix, idet han bøjede sig frem for at se den sagtmodige Mand og smile opmuntrende ned til ham. »Det var Jack. Joe gik med —«

»Kravestøvler!« udbrød den sagtmodige Mand, der med hvert Øjeblik steg højere i Selskabets Omdømme.

»Na—turligvis,« sagde Fætter Feenix, »har De kendt dem nøje?«

»Jeg kendte dem begge,« sagde den sagtmodige Mand. Hvorpaa Mr. Dombey øjeblikkelig drak et Glas med ham.

»Pokkers flink Fyr, den Jack, hvad?« sagde Fætter Feenix, idet han atter bøjede sig frem og smilte.

»En fortræffelig Fyr,« svarede den sagtmodige Mand, der blev dristig af sit Held. »En af de bedste Fyre, jeg nogen Sinde har kendt.«

»De har uden Tvivl hørt Historien?« sagde Fætter Feenix.

»Det kan jeg først sige,« svarede den dristige, sagtmodige Mand, »naar jeg har hørt Deres Herlighed fortælle den.« Dermed lænede han sig tilbage i Stolen og saa smilende op mod Loftet, som kunde han Historien udenad og følte sig allerede kildret af den.

»I Virkeligheden er det i og for sig slet ingen Historie,« sagde Fætter Feenix, idet han med et Smil og en munter Hovedrysten henvendte sig til hele Bordet, »og slet ingen Indledning værd. Men den er betegnende for Jacks Humor.

Sagen er, at Jack blev budt med til et Bryllup — jeg tror det fandt Sted i Barkshire?«

»Shropshire,« sagde den dristige sagtmodige Mand, der følte, at Henvendelsen gjaldt ham.

»Var det virkelig? Vel! I Virkeligheden kunde det have været i et hvilket som helst Shire,« sagde Fætter Feenix. »Da altsaa min Ven blev budt med til Bryllup i lige-meget-hvilket-Shire,« sagde han og nød med Velbehag denne

*) En udstoppet Figur, som Drengene bar omkring den 5te November og brændte om Aftenen. O. A.

kvikke Improvisation, »saa tog han derned. Ganske som nogle af os, der havde den Ære at blive budt til min indtagende og fortræffelige Slægtnings Bryllup med min Ven Dombey, ikke lod os bede to Gange, men var Pokkers glade ved at kunne være til Stede ved en saa interessant Lejlighed. Tager derned — Jack tager derned. Nu var i Virkeligheden dette Ægteskab mellem en ualmindelig smuk Pige og en Mand, som hun ikke brød sig en Døjt om, men som hun tog for hans umaadelige Formues Skyld. Da Jack saa vendte tilbage til Byen efter Bryllupshøjtideligheden, traf en Mand, han kendte, ham i Underhusets Forhal og sagde til ham: »Naa Jack, hvordan gaar det det umage Par?« »Umage?« sagde Jack. »Paa ingen Maade. Det er en fuldkommen ærlig og lige Forretning. *Hun* er blevet regulært købt, og De kan roligt gøre Ed paa, at *han* er blevet ligesaa regulært solgt.«

Midt i sin Glæde over denne sin Histories Pointe, ramte den Gysen, der var faret Bordet rundt som en elektrisk Gnist, Fætter Feenix, og han stansede. Ikke et Smil over dette det eneste Stof til almindelig Samtale, der var bragt frem den Dag, viste sig paa noget Ansigt. En dyb Tavshed fulgte paa, og den ulykkelige sagtmodige Mand, der havde været saa uskyldig i ethvert Forkundskab til Historien som et nyfødt Barn, maatte lide den skrækkelige Tort at læse i alles Øjnes, at han blev anset for den egentlige Ophavsmand til Ulykken.

Mr. Dombeys Ansigt hørte ikke til de foranderlige, og da det den Dag var støbt i sin majestætiske Form, viste det ikke stort anden Opfattelse af Historien, om da over Hovedet nogen, end den, han gav Udtryk ved midt i Tavsheden at sige, at den var »meget god.« Der fo'r et hurtigt Blik fra Edith over mod Florence, men ellers forblev hun i sit Ydre ganske uberørt og uforstaaende.

Gennem de forskellige Stadier af overdaadige Retter og Vine, uafbrudt Guld og Sølv, Lækkerbidskener fra Jord, Luft, Ild og Vand, Dynger af Frugter og den ved Mr. Dombeys Fester unødvendige Artikel — Is — slæbte Middagen sig langsomt frem, idet de senere Stadier udførtes til et lydeligt Akkompagnement af uophørlige Dobbeltslag, der meldte Ankomsten af Gæster, hvis Part i Festen indskrænkede sig til Duften af den. Da Mrs. Dombey rejste sig, var det et Syn for Guder at se hendes Husbond med stiv Hals og oprejst Hoved holde Døren aaben for Damerne, mens de trak sig tilbage, og at se, hvordan hun fejede forbi ham med hans Datter under Armen.

Det var et højtideligt Syn at se Mr. Dombey i al sin Værdighed bag Karaflerne, og den ostindiske Direktør var et ynkeligt Syn, som han sad i al sin Ensomhed i Nærheden af den tomme Ende af Bordet, og Majoren var et militært Syn, medens han fortalte Historier om Hertugen af York for seks af de sagtmodige Mænd (den ærgerrige syvende var gaaet ud som et Lys); og Bankdirektøren var et beskedent Syn, mens hans tegnede et Grundrids af sit lille Forsøg paa et Ananasdriveri for en Gruppe Beundrere med Dessertknive; og Fætter Feenix var et tankefuldt Syn, mens han sad og glattede sine lange Manshetter og i Smug rettede paa sin Paryk. Men alle disse Syn var af kort Varighed, idet de hurtig opløstes af Kaffe og almindelig Rømning af Værelset.

Der var i Selskabsværelserne ovenpaa en Trængsel, som voksede hvert Minut; men stadig syntes det paa en eller anden Maade at være Mr. Dombeys Liste en medfødt Umulighed at smelte sammen med Mrs. Dombeys Liste. Maaske den eneste Undtagelse fra denne Regel var Mr. Carker, som nu smilede mellem Gæsterne, og som stod i den Kreds, der var forsamlet om Mrs. Dombey — hvor han holdt Øje med hende, dem, sin Chef, Kleopatra, Majoren, Florence, og hver eneste Ting rundt om — og syntes at føle sig hjemme i begge Afdelinger af Gæster uden noget Præg af at høre udelukkende hjemme i nogen af dem.

Florence var saa bange for ham, at hans Nærværelse i Stuen virkede paa hende som en Mare. Hun kunde ikke

undgaa at tænke paa den, thi hendes Øjne droges hvert Øjeblik hen imod ham ved en Ubehagets og Mistillidens Tiltrækningskraft, som hun ikke kunde modstaa. Alligevel var hendes Tanker optaget af andre Ting; thi som hun sad dér for sig selv — ikke fordi hun ikke blev beundret og søgt, men fordi det faldt hendes blide og rolige Væsen naturligt — følte hun, hvor liden Del hendes Fader havde i, hvad der foregik, og saa med Smerte, hvor ilde han syntes at føle sig tilpas, og hvor lidt der blev taget Hensyn til ham, mens han stod i Nærheden af Døren, for at modtage de Gæster, han ønskede at udmærke ved særlig Opmærksomhed og føre dem hen for at forestille dem for sin Hustru, der modtog dem med stolt Kulde, men ikke viste nogen Interesse eller noget Ønske om at behage eller aabnede sin Mund for at byde hans Venner velkommen. Det var ikke det, der mindst forbavsede Florence og gjorde hende ondt, at hun, der bar sig saaledes ad, behandlede hende saa venligt og med en saa kærlig Hensynsfuldhed, at hun næsten syntes selv at gengælde det med Utaknemlighed, blot hun lagde Mærke til, hvad der foregik for hendes Øjne.

Lykkelig vilde Florence have været, om hun blot havde turdet holde sin Fader med Selskab ved saa meget som et Blik; og lykkelig var Florence, der lidet anede den væsentlige Grund til, at han befandt sig ilde. Men bange for at lade sig mærke med, at hun saa, at han var ubehagelig stillet, og delt mellem sin Trang til at nærme sig ham og sin taknemlige Kærlighed til Edith, vovede hun neppe at hæve sit Blik mod nogen af dem. Ængstelig og ulykkelig for dem begge som hun sad dér midt i Mylderet, listede den Tanke sig ind paa hende, at det vilde have været bedre for dem, om al denne højrøstede Tale og alle disse Fodtrin aldrig var kommet ind i Huset — om det gamle triste Forhold aldrig var blevet afløst af Nyhed og Glans — om det forsømte Barn ikke havde fundet en Veninde i Edith, men havde levet sit ensomme Liv, uynket og glemt.

Mrs. Chick havde lignende Tanker, men de udviklede sig ikke saa stilfærdigt i hendes Sind. Denne brave Matrone var paa Forhaand blevet fornærmet, fordi hun ikke havde modtaget Indbydelse til Middagen. Da hun delvis var kommet sig efter dette Slag, havde hun sat sig i uhyre Bekostning for at kunne gøre en saadan Figur overfor Mrs. Dombey i hendes Hjem, at det ganske kunde forvirre denne Dames Sanser og opdynge Bjærge af Ærgrelse paa Mrs. Skewtons Hoved.

»Men til mig,« sagde Mrs. Chick til Mr. Chick, »bliver der ikke taget mere Hensyn end til Florence! Hvem tager mindste Notits af mig? Ikke een!«

»Ikke een, min kære,« indrømmede Mr. Chick, som sad ved Siden af Mrs. Chick ved Væggen og selv dér kunde trøste sig selv ved at fløjte sagte.

»Ser det i det hele taget ud til, at nogen bryder sig om at se mig her?« udbrød Mrs. Chick med flammende Øjne.

»Nej, min kære, det synes jeg ikke, det gør,« sagde Mr. Chick.

»Paul er fra Forstanden!« sagde Mrs. Chick.

Mr. Chick fløjtede.

»Med mindre du er et Uhyre, hvad jeg somme Tider tror, du er,« sagde Mrs. Chick aabenhjærtigt, »saa lad nu være med at sidde dér og nyse. Hvordan nogen, der er i Besiddelse af noget som helst i Retning af en Mands Følelser, kan se Pauls Svigermoder, klædt som hun er, bære sig saadan ad overfor Major Bagstock, hvem vi blandt andre dyrebare Ting ogsaa kan takke din Lukretia Tox for.« —

»*Min* Lukretia Tox, kære!« sagde Mr. Chick forbavset.

»Ja,« svarede Mrs. Chick meget strængt, »*din* Lukretia Tox — jeg siger, hvordan nogen kan se paa denne Pauls Svigermoder og denne Pauls hovmodige Hustru og disse uanstændige gamle Fugleskræmsler med deres Rygge og Skuldre og kort sagt hele denne Forsamling *og nynne* —« paa hvilket Ord Mrs. Chick lagde et haanligt Eftertryk, der fik Mr. Chick til at fare sammen, »det

gaar Himlen være lovet over min Forstand!«

Mr. Chick skruede sin Mund sammen til en Form, der var absolut uforenelig med Nynnen og Fløjten, og saa meget spekulativ ud.

»Men jeg haaber, jeg ved, hvad jeg skylder mig selv,« sagde Mrs. Chick, svulmende af Indignation, »selv om Paul har glemt, hvad han skylder mig. Jeg agter ikke at sidde her, jeg, der er Medlem af hans Familie, uden at der bliver taget Notits af mig. Jeg er ikke Snavset under Mrs. Dombeys Fødder endnu,« sagde Mrs. Chick, som om hun ventede at blive det i Løbet af et Par Dage. »Og jeg gaar min Vej. Jeg vil ikke sige (hvad jeg saa end tænker) at denne Historie er blevet arrangeret udelukkende for at fornedre og forhaane mig. Jeg vil blot gaa min Vej. Jeg vil ikke blive savnet.«

Mrs. Chick rejste sig med disse Ord og tog Mr. Chicks Arm, og han førte hende ud af Stuen efter en halv Times Skyggetilværelse dér. Og vi skylder hendes Skarpsindighed at bemærke, at hun ganske rigtig ikke i mindste Maade blev savnet.

Men hun var ikke den eneste forbitrede Gæst; thi Mr. Dombeys Liste (der stadig befandt sig i Forlegenhed) var alle som een Mand fornærmet paa Mrs. Dombeys Liste, fordi den stirrede paa dem, gennem Lorgnetter, og højlydt udtalte deres Forundring over, hvem alle disse Mennesker kunde være, medens Mrs. Dombeys Liste klagede over Træthed, og det unge Væsen med Skuldrene, som nu var blevet berøvet den muntre Yngling Fætter Feenix' Opmærksomheder (han var nemlig taget bort straks efter Bordet) i Fortrolighed erklærede overfor tredive eller fyrretyve Veninder, at hun kedede sig til Døde. Alle de gamle Damer med Byrderne paa deres Hoveder havde mere eller mindre Grund til at beklage sig over Mrs. Dombey; og Direktørerne og Præsidenterne var enige om at finde, at hvis Mr. Dombey endelig skulde gifte sig, havde han gjort bedre i at ægte en, der var ham nærmere i Alder, ikke fuldt saa smuk, og en Smule mere velhavende. Den almindelige Mening mellem disse Herrer var, at det var en Svaghed af Dombey, og at han vilde komme til at angre den. Der var neppe een, uden de sagtmodige Mænd, som blev dér eller gik uden at anse sig for at være set over Hovedet eller fornærmet af Mr. eller Mrs. Dombey; og det malløse Kvindemenneske med den sorte Fløjlshat viste sig at være blevet stum, fordi den karmosinrøde Fløjlsdame var blevet ført til Bords før hende. Selv de sagtmodige Mænds Natur blev fordærvet, enten fordi de fugtede den med for megen Limonade, eller fordi de angrebes af den almindelige Indpodning, og de sagde Spydigheder til hinanden og hviskede nedsættende sammen paa Trapper og i Kroge. Den almindelige Utilfredshed og Uhygge bredte sig i den Grad, at de i Forhallen forsamlede Tjenere ikke gjorde mindre Bekendtskab med den end Selskabet ovenpaa. Ja selv Fakkelbærerne udenfor grebes af den og sammenlignede Selskabet med et Ligfølge uden Sørgeklæder, fordi ingen af dem var blevet erindret i Testamentet.

Endelig var alle Gæsterne borte, og Fakkelbærerne med, og Gaden, der saa længe havde været opfyldt af Vogne, var tom, og de hendøende Lys i Stuerne skinnede ikke paa andre end Mr. Dombey og Mr. Carker, som talte afsides sammen, og Mrs. Dombey og hendes Moder. Den første sad paa en Ottoman, den sidste laa tilbagelænet i Kleopatrastillingen og ventede paa, at hendes Kammerjomfru skulde komme. Da Mr. Dombey havde endt sin Forhandling med Carker, nærmede denne sig ærbødig for at tage Afsked.

»Jeg haaber,« sagde han, »at denne fornøjelige Aftens Anstrængelser ikke vil have ubehagelige Virkninger for Mrs. Dombey i Morgen.«

»Mrs. Dombey,« sagde Mr. Dombey og nærmede sig, »har skaanet sig selv saa meget for Anstrængelser, at De ikke behøver at gøre Dem Bekymringer af den Art. Det gør mig ondt at maatte sige, Mrs. Dombey, at jeg kunde have ønsket,

De havde anstrængt Dem lidt mere ved denne Lejlighed.«

Hun saa paa ham med et hovmodigt Blik, som det ikke syntes hende Umagen værd at forlænge, og vendte atter sine Øjne bort uden at tale.

»Det gør mig ondt, Frue,« sagde Mr. Dombey, »at De ikke har fundet, det var Deres Pligt —«

Hun saa atter paa ham.

»Deres Pligt, Frue,« fortsatte Mr. Dombey, »at modtage mine Venner med lidt mere Hensynsfuldhed. Nogle af dem, som De har behaget at se over Hovedet i Aften paa en meget iøjnefaldende Maade, Mrs. Dombey, viser Dem en Udmærkelse, maa jeg sige Dem, ved ethvert Besøg De aflægger Dem.«

»Ved De af, at der er en Fremmed til Stede?« svarede hun og saa nu fast paa ham.

»Nej, Carker! Jeg beder Dem lade være! Jeg forlanger, at De lader være!« udbrød Mr. Dombey, idet han holdt denne lydløse Gentleman tilbage, da han vilde gaa. »Som De ved, Frue, nyder Mr. Carker min Tillid. Han er lige saa vel kendt, som jeg selv, med det Emne, hvorom jeg taler. Jeg ønsker at sige Dem Mrs. Dombey, for at De kan vide det, at disse rige og vigtige Personer ved deres Besøg efter min Mening viser *mig* en Udmærkelse,« og Mr. Dombey rettede sig, som havde han nu tillagt dem den højst mulige Vigtighed.

»Jeg spørger Dem,« gentog hun og rettede sit ringeagtende, faste Blik paa ham, »ved De, at her er en Fremmed til Stede, Sir?«

»Jeg maa indtrængende bede om,« sagde Mr. Carker og gjorde et Skridt fremad, »jeg maa forlange at faa Lov til at gaa. Hvor ringe og betydningsløs end denne Uoverensstemmelse er —«

Mrs. Skewton, der opmærksomt havde vogtet paa sin Datters Ansigt, tog her Ordet.

»Min sødeste Edith,« sagde hun, »og min kæreste Dombey; vor fortræffelige Ven, Mr. Carker, thi det er jeg vis paa, at jeg tør kalde ham —«

Mr. Carker mumlede: »Alt for megen Ære!«

»— har brugt de selvsamme Ord, som laa mig paa Læben, og som jeg hele Tiden har været lige ved at dø af Længsel efter at faa Lejlighed til at sige. Ringe og betydningsløs! Sødeste Edith, og kæreste Dombey, ved vi da ikke, at enhver Uoverensstemmelse mellem Jer to — nej Flowers, ikke nu.«

Flowers var Kammerjomfruen, som skyndsomt trak sig tilbage, da hun saa, at der var Herrer til Stede.

»At en hver Uoverensstemmelse mellem Jer to,« fortsatte Mrs. Skewton, »med det Hjærte, I har tilfælles, og det saa fortryllende Følelsernes Baand, der knytter Jer sammen, *maa* være ringe og betydningsløs? Hvilke Ord kunde bedre træffe Sømmet paa Hovedet? Ingen. Derfor glæder det mig at kunne gribe denne ubetydelige Lejlighed — denne intetsigende Lejlighed, der er saa fuld af Natur og Jeres individuelle Karakterer og alt det dér — saa fuldkommen egnet til at bringe Taarer i en Moders Øje — til at sige, at jeg ikke tillægger dem den allermindste Betydning, udover at den afslører disse Sjælens ringere Elementer, og at jeg, ganske ulig de fleste Svigermødre (hvilket skrækkeligt Udtryk, kære Dombey!) saaledes som man har sagt mig, at de findes i denne, jeg frygter altfor kunstlede Verden, aldrig skal forsøge paa at træde imellem Jer i et saadant Øjeblik, og aldrig vil sørge videre over slige smaa Lyn fra den Fakkel, som holdes af hvad er det nu han hedder — ikke Cupido, men det andet kære lille Væsen.«

Der var en Skarphed i den gode Moders Blik paa begge hendes Børn, medens hun talte, som lod formode, at der laa en bestemt og vel overvejet Hensigt skjult bag disse usammenhængende Ord. Den Hensigt, at hun straks fra Begyndelsen af forsynligt vilde frigøre sig selv for enhver fremtidig Klirren af deres Lænke og dække sig bag den Friktion, at hun naivt troede paa deres gensidige Kærlighed, og paa at de passede for hinanden.

»Jeg har gjort Mrs. Dombey opmærk-

som,« sagde Mr. Dombey i sin mest majestætiske Tone, »paa det i hendes Opførsel allerede saa tidligt i vort ægteskabelige Samliv, som mishager mig, og som jeg forlanger rettet. Carker,« sagde han med et affærdigende Nik; »jeg ønsker Dem Godnat!«

Mr. Carker bukkede for den unge Hustrus bydende Skikkelse, medens hendes funklende Blik var rettet mod hendes Ægtefælle; og idet han paa sin Vej mod Døren stansede ved Kleopatras Leje, førte han den Haand, hun yndefuldt rakte ham, til sine Læber med ydmyg og beundrende Hyldest.

Hvis Mr. Dombeys smukke Hustru havde gjort ham Bebrejdelser, eller blot skiftet Udtryk, eller brudt den Tavshed, hvori hun er hensunket, med et eneste Ord, nu da de var alene (thi Kleopatra skyndte sig at forsvinde), vilde han have været i Stand til at føre sin Sag overfor hende. Men den bidende, uudsigelige, fortærende Haan, hvormed hun, efter at have set paa ham, sænkede sit Blik, som var han hende for værdiløs og ligegyldig til, at hun vilde udfordre ham med en Stavelse — den usigelige Ringeagt og Hovmodighed, hvormed hun sad overfor ham — den kolde, ubøjelige Fasthed, hvormed hvert af hendes Træk syntes at slaa ham ned og feje ham til Side — den havde han ingen Midler imod; og han forlod hende, medens hele hendes overmodige Skønhed koncentrerede sig i Foragt for ham.

Var han Kujon nok til en Time senere at holde Øje med hende paa den gamle Trappe, hvor han een Gang havde set Florence arbejde sig op i Maanelyset med Paul i sine Arme? Eller var det tilfældigt, at han stod dér i Mørket og saa op og saa hende komme med et Lys ud fra den Stue, hvori Florence laa, og atter opdagede, hvor forandret dette Ansigt var, som *han* ikke kunde kue?

Men det kunde aldrig forandre sig i den Grad, som hans eget gjorde det. Aldrig, selv i sin yderste Stolthed og Lidenskabelighed, dækkedes det af den Skygge, som var faldet over hans i den mørke Krog, den Aften de vendte tilbage, og ofte siden, og som formørkede det nu, da han saa op.

Syvende Kapitel.

Mere end een Advarsel.

Florence, Edith og Mrs. Skewton sad sammen den næste Dag, og Vognen ventede ved Døren for at føre dem ud. Thi Kleopatra havde nu atter sin Galej, og Withers, ikke længere den magre, stod rank, i en Trøje, der var dygtigt udstoppet paa Brystet, og i militære Bukser, bag hendes hjulløse Stol ved Middagstid, og skød ikke mere bagpaa. Withers' Haar skinnede af Pomade i disse Herredage, og han bar Kidskindshandsker og lugtede af Eau de Cologne.

De var forsamlede i Kleopatras Værelse. Slangen fra den gamle Nil (hvilket ikke skal opfattes i nedsættende Betydning) hvilte paa sin Sofa og nippede til sin Formiddagschokolade Klokken tre om Eftermiddagen, og Kammerpigen Flowers var ved at fastgøre ungdommelige Manchetter og Strimler paa hende og udførte en Slags privat Kroningsceremoni paa hende med en ferskenfarvet Fløjlshat, hvorpaa de kunstige Roser nikkede ualmindeligt klædeligt, da Apopleksien legede med dem som en mild Brise.

»Jeg tror, jeg er lidt nervøs i Dag, Flowers,« sagde Mrs. Skewton. »Min Haand ligefrem ryster.«

»De var jo ogsaa Sjælen i Selskabet i Aftes,« svarede Flowers. »Det er det, De maa bøde for i Dag.«

Edith, der havde vinket Florence hen til Vinduet og stod og saa ud ad det med Ryggen vendt til sin højt agtede Moders Toilette, traadte pludselig tilbage fra det, som om det havde lynet.

»Mit eget Barn,« udbrød Kleopatra smægtende, »*du* er da ikke nervøs? For mig ikke, kære Edith, at du, der har et saa misundelsværdigt Herredømme over dig selv, ogsaa begynder at blive en Martyr ligesom din Moder med hendes ulykkelige Konstitution! Withers, nogen ved Døren.«

»Kort, Frue,« sagde Withers og rakte Mrs. Dombey det.

»Jeg er ved at tage ud,« sagde hun uden at se paa det.

»Min egen Skat,« drævede Mrs. Skewton, »hvor besynderligt at sende en saadan Besked uden at se paa Navnet! Kom herhen med det, Withers. Min Gud, Edith; det er sandelig Mr. Carker! Denne overordenlig forstandige Person!«

»Jeg er ved at tage ud,« gentog Edith i en saa bydende Tone, at Withers gik hen til Døren og bydende sagde til den ventende Tjener: »Mrs. Dombey er ved at tage ud; af Sted med Dem!« og slog Døren i for Næsen af ham.

Men Tjeneren kom et Øjeblik efter tilbage og hviskede atter til Withers, som endnu engang, og det ikke videre villigt, fremstillede sig for Mrs. Dombey.

»Undskyld, Frue, Mr. Carker sender sin ærbødigste Hilsen og beder Dem ofre ham eet Minut, hvis det var muligt — i Forretninger, Frue.«

»Jeg maa sige, min Skat,« sagde Mrs. Skewton i sin mildeste Tone, thi Datterens Ansigt var truende, »at hvis du vil tillade mig at gøre en Bemærkning, saa vilde jeg anbefale —«

»Vis ham herind,« sagde Edith. Da Withers forsvandt for at udføre denne Ordre, tilføjede hun, idet hun rynkede sine Bryn ad sin Moder: »Da han kommer paa din Anbefaling, saa lad ham komme ind i dit Værelse.«

»Maa jeg — skal jeg gaa?« spurgte Florence hurtigt.

Edith nikkede, men paa sin Vej mod Døren mødte Florence den indtrædende Gæst. Med den samme ubehagelige Blanding af Fortrolighed og Overmod, hvormed han første Gang havde henvendt sig til hende, tiltalte han hende nu i sin blideste Tone — haabede, hun befandt sig fuldkomment vel — det var jo overflødigt at spørge, siden hendes Udseende svarede for hende — havde neppe haft den Ære at kende hende igen i Aftes, i den Grad var hun forandret — og saa holdt han Døren aaben for hende, medens hun gik ud, og al hans Ærbødighed og Høflighed kunde ikke ganske skjule, at han hemmelig nød sin Magt, da hun gøs tilbage for ham.

Saa bøjede han sig et Øjeblik over Mrs. Skewtons nedladende Haand, og bukkede tilsidst for Edith. Hun gengældte koldt hans Hilsen uden at se paa ham, satte sig ikke selv og opfordrede heller ikke ham til at tage Plads, men ventede paa, at han skulde tale.

Forskanset, som hun var, bag sin Stolthed og Magt, og skønt hun opbød hele sit Sinds Haardnakkethed, følte hun sig dog svækket og undergravet ved sin gamle Overbevisning om, at baade hende selv og hendes Moder havde denne Mand gennemskuet fra deres Bekendtskabs første Time i deres allerværste Lys; at enhver Nedværdigelse, hun havde lidt i sine egne Øjne, stod lige saa klart for ham som for hende selv; at han læste i hendes Liv, som om det var en uren Bog, og vendte Bladene i det for Øjnene af hende med ubetydelige Blikke og Betoninger, som ingen anden kunde opdage. Hvor stolt hun end traadte op imod ham, afkrævede ham Ydmyghed med sit bydende Ansigt, afviste ham med sine haanlige Læber, harmedes i sit Hjærte over hans Paatrængenhed, og skjulte sine Øjnes Lys med sine mørke Øjenvipper, for at ingen Straale af det skulde skinne paa ham — og hvor underdanig han end stod dér foran hende, med et bønfaldende,

krænket Væsen, men med fuldstændig Underkastelse under hendes Vilje — saa vidste hun dog inderst inde med sig selv, at Sagerne stod omvendt, at Triumfen og Overlegenheden var paa hans Side, og at han vidste det fuldt ud.

»Jeg har vovet at bede om en Samtale,« sagde Mr. Carker, »og jeg har dristet mig til at kalde det en Forretningssag, fordi —«

»Maaske har Mr. Dombey overdraget Dem at overbringe en eller anden Irettesættelse,« sagde Edith. »De besidder Mr. Dombeys Tillid i en saa usædvanlig Grad, Sir, at det neppe vilde forbavse mig, hvis det var Deres Ærinde.«

»Jeg har ikke nogen Besked til den Dame, som gyder Glans over hans Navn,« sagde Mr. Carker. »Men jeg bønfalder denne Dame, paa mine egne Vegne, om at være retfærdig mod en meget ringe Person, som kræver Retfærdighed af hendes Hænder — en, der er ganske afhængig af Mr. Dombey — og som beklæder en ringe Stilling; og om at tænke paa min Hjælpeløshed i Gaar Aftes, og paa, hvor umuligt det var for mig at undgaa den Del, som blev mig paatvunget i dette yderst pinlige Optrin.«

»Min kæreste Edith,« sagde Kleopatra med dæmpet Stemme, medens hun tog Lorgnetten fra Øjet, »virkelig meget indtagende af denne Mr., hvad er det nu, han hedder? Og saa fuldt af Hjærte!«

»Thi,« sagde Mr. Carker, idet han appellerede til Mrs. Skewton med et ærbødig taknemligt Blik, »— jeg vover at kalde det et pinligt Optrin, skønt kun fordi det var det for mig, der havde det Held at være til Stede. En saa ubetydelig Uoverensstemmelse mellem Hovedpersonerne — mellem dem, der elsker hinanden med uegennyttig Hengivenhed og vilde bringe et hvilket som helst Offer af deres eget i en saadan Anledning — er intet. Som Mrs. Skewton selv i Aftes udtrykte sig med saa megen Sandhed og Følelse, det er intet.«

Edith kunde ikke se paa ham, men hun sagde lidt efter:

»Og Deres Ærinde, Sir —?«

»Edith, min Skat,« sagde Mrs. Skewton, »i al denne Tid har Hr. Carker staaet op. Kære Mr. Carker, vær saa god at tage Plads.«

Han svarede ikke Moderen, men fæstede sine Øjne paa den stolte Datter, som om han kun vilde opfordres af hende, og var bestemt paa at modtage en Opfordring af hende. Mod sin Vilje satte Edith sig og opfordrede ham med en næsten umærkelig Haandbevægelse til ogsaa at sætte sig. Ingen Bevægelse kunde være koldere, hovmodigere, mere uforskammet i sin Overlegenhed og Foragt, men selv mod denne Indrømmelse havde hun kæmpet forgæves, og den var fravristet hende. Det var nok! Mr. Carker satte sig.

»Maa det være mig tilladt Frue,« sagde Carker, idet han vendte sine hvide Tænder mod Mrs. Skewton som et Lys — »en Dame med Deres fortræffelige Forstand og livlige Følelse vil sikkert indrømme mig, at jeg har god Grund dertil — at henvende, hvad jeg har at sige, til Mrs. Dombey, og overlade hende at meddele det til Dem, som er hendes bedste og kæreste Ven — næst efter Mr. Dombey?«

Mrs. Skewton vilde have trukket sig tilbage, men Edith stansede hende. Edith vilde ogsaa have stanset ham og forbitret befalet ham enten at tale aabent eller slet ikke, hvis han ikke i en dæmpet Tone havde sagt: »Miss Florence — den unge Dame, som netop har forladt Stuen —«

Edith lod ham fortsætte. Hun saa paa ham nu. Medens han bøjede sig forover for at være hende nærmere, tilsyneladende med den største Fintfølelse og Ærbødighed, og med Tænderne indsmigrende opmarcherede i et selvforringende Smil, følte hun sig til Mode, som om hun med Glæde kunde have slaaet ham ihjel.

»Miss Florences Stilling,« begyndte han, »har været uheldig. Det er ikke let for mig at hentyde til det overfor Dem, hvis Hengivenhed overfor hendes Fader naturligvis er vagtsom og nidkær overfor ethvert Ord, der sigter til ham.« Han var altid tydelig og afdæmpet i sin

Tale; men intet Sprog vilde kunne beskrive, hvor tydelig afdæmpet han var, da han sagde disse Ord eller kom til andre af lignende Indhold. Men som en, der paa sin Vis er Mr. Dombey hengiven, og hvis Liv er gaaet hen med at beundre Mr. Dombeys Personlighed, kan jeg maaske, uden at krænke Dem i Deres Følelser som Hustru, sige, at Miss Florence ulykkeligvis er blevet forsømt — af sin Fader. Tør jeg sige af sin Fader?«

Edith svarede: »Jeg ved det.«

»De ved det!« sagde Mr. Carker og saa ud, som om han følte sig i høj Grad lettet. »Det vælter et Bjærg fra mit Bryst. Tør jeg haabe, at De ved, hvori denne Forsømmelse bunder — i hvilken elskværdig Fase af Mr. Dombeys Stolthed — Karakter, mener jeg?«

»De kan godt springe det over, Sir,« svarede hun, »og blive saa meget des hurtigere færdig med, hvad De har at sige.«

»Jeg føler sandelig, Frue,« svarede Carker — »tro mig, jeg føler dybt, at Mr. Dombey ikke i noget som helst behøver at retfærdiggøres overfor Dem. Men dom venligt mit Hjærte efter Deres eget, og De vil tilgive mig, om min overdrevne Interesse for ham skulde føre mig for vidt.«

Hvilken Brod for hendes stolte Hjærte at sidde dér, Ansigt til Ansigt med ham, medens han Gang paa Gang foreholdt hende hendes falske Ed for Alteret og paatvang hende den ligesom et modbydeligt Bæger, hun ikke turde tilstaa sin Lede for eller vende sig bort fra! Hvor rasede ikke Skam, Samvittighedsnag og Lidenskab inden i hende, medens hun sad dér rank foran ham i sin Skønhed og vidste, at i sin Aand laa hun for hans Fødder!

»Miss Florence,« sagde Carker, »der i sine yngre Dage var overladt til at finde Omsorg — hvis man kan kalde det Omsorg — hos Tjenestefolk og lejede Personer, der i enhver Henseende stod under hende, maatte nødvendigvis savne en, der kunde vejlede hende og vise hende til Rette, og saa har hun naturligt nok været uklog og til en vis Grad forglemt sin Stilling. Der var nogle Narrestreger med en vis Walther, en simpel Fyr, som lykkeligvis er død nu; og hun havde en alt andet end ønskelig Omgang, maa jeg desværre sige, med visse Søfolk og en bortløben gammel Fallent.«

»Jeg har hørt de nærmere Omstændigheder, Sir,« sagde Edith og lod sit ringeagtende Blik flamme mod hans, »og jeg ved, at De fordrejer dem. Maaske ved De det ikke; jeg haaber det.«

»Undskyld,« sagde Mr. Carker. »Jeg tror, at ingen kender dem saa godt som jeg. Deres ædle og varme Natur, Frue — den samme Natur, der er saa ædelt bydende, naar den træder i Skranken for Deres elskede og ærede Ægtefælle, og som har gjort ham saa lykkelig, selv i Forhold til *hans* Fortjenester — maa jeg agte og bøje mig for. Men hvad disse Omstændigheder angaar, som netop er den Forretningssag, hvorfor jeg har vovet at bede om Deres Opmærksomhed, kan jeg ikke være i Tvivl, da jeg, under Udøvelsen af mit Hverv som Mr. Dombeys Fortrolige — jeg vover at sige Ven — har skaffet mig fuldkommen Vished om dem. Under min Udøvelse af dette Hverv — i min dybe Interesse, som De vil have saa let ved at forstaa, for alt hvad der vedrører ham — forstærket, om De vil (thi jeg frygter for, at jeg er Genstand for Deres Mishag) ved den lavere Bevæggrund, at jeg ønsker at godtgøre min Iver og indynde mig hos ham — har jeg længe eftersporet disse Omstændigheder, baade personlig og ved paalidelige Redskaber, og jeg sidder inde med utallige uigendrivelige Beviser.«

Hun hævede ikke sine Øjne højere end til hans Mund, men hun saa Midlerne til at gøre Fortræd lyse ud af hver Tand, den indeholdt.

»Tilgiv mig, Frue,« vedblev han, »hvis jeg i min Forlegenhed vover at spørge Dem til Raads og bede Dem meddele mig, hvad De ønsker. Jeg mener at have lagt Mærke til, at De nærer stor Interesse for Miss Florence?«

Hvad var der i hende, som han ikke havde lagt Mærke til og vidste? Ydmyget, ja næsten vanvittig ved denne

Tanke, hver Gang den fremstillede sig for hende paa en ny Maade, om end aldrig saa svagt, pressede hun sine Tænder mod sin skælvende Læbe for at tvinge den til Ro, og bøjede køligt sit Hoved til Svar.

»Denne Interesse, Frue — der er et saa rørende Vidnesbyrd om, at alt, hvad der staar i Forbindelse med Mr. Dombey, er Dem kært — bringer mig til at vente noget, før jeg gør ham bekendt med disse Omstændigheder, som han endnu intet ved om. Det rokker mig, hvis jeg tør gøre denne Tilstaaelse, i den Grad i min Pligttroskab, at jeg, hvis De tilkendegav det mindste Ønske i denne Retning, vilde holde dem tilbage.«

Edith hævede hurtigt sit Hoved, fo'r tilbage og fæstede sit mørke Blik paa ham. Han mødte det med sit ærbødigste, mest indsmigrende Smil, og fortsatte.

»De siger, at saaledes som jeg fremstillede dem, er de fordrejede. Jeg frygter nej — jeg frygter nej; men lad os gaa ud fra, at de er det. Den Uro, jeg i nogen Tid har følt vedrørende denne Sag, kommer deraf, at blot den Omstændighed, at en saadan Omgang, naar den ofte gentoges, fra Miss Florences Side, vilde være afgørende for Mr. Dombey, der allerede er forudindtaget imod hende, og vilde bringe ham til at foretage et eller andet Skridt (jeg ved, at han lejlighedsvis har tænkt paa det) til at fjærne og skille hende fra hans Hjem. Frue, bær over med mig og tænk paa mit Forhold til Mr. Dombey, og mit Kendskab til ham, og min Ærbødighed for ham, næsten fra Barndommen af, naar jeg siger, at hvis han har en Fejl, er det en ophøjet Stivsindethed, der har sin Rod i den ædle Stolthed og Magtfølelse, som er karakteristisk for ham, og som vi alle maa bøje os for; en Stivsindethed, der ikke er angribelig som Stædigheden hos andre Karakterer, og som vokser sig stærkere fra Dag til Dag og Aar til Aar.«

Hun vendte stadig sit Blik imod ham; men hvor roligt hun end saa paa ham, saa udvidede dog hendes stolte Næsebor sig, og hun trak Vejret dybere, og hendes Læbe krusedes let, da han beskrev det hos sin Herre, som de maatte bøje sig for. Han saa det; og skønt hans Udtryk ikke forandrede sig, vidste hun, at han saa det.

»Selv en saa ubetydelig Hændelse som den iaftes,« sagde han, »hvis jeg tør hentyde til den endnu engang, kunde tjene bedre til at belyse min Mening end en mere betydningsfuld. Dombey og Søn kender hverken Tid eller Sted eller Lejlighed, men træder dem alle under Fod. Men jeg glæder mig over, at den indtraf, thi den har givet mig Adgang til i Dag at nærme mig Mrs. Dombey med dette Emne, selv om det har paadraget mig den Straf, midlertidigt at blive Genstand for hendes Mishag. Frue, midt under min Uro og Frygt blev jeg af Mr. Dombey beordret til Leamington. Dér saa jeg Dem. Dér kunde jeg ikke undgaa at komme til Kundskab om, i hvilket Forhold De snart vilde træde til ham, — til varig Lykke baade for ham og Dem. Dér besluttede jeg at afvente det Tidspunkt, da De havde slaaet Dem ned her, og da at gøre, hvad jeg nu har gjort. Inderst inde nærer jeg ingen Frygt for, at jeg svigter min Pligt mod Mr. Dombey, naar jeg begraver, hvad jeg ved, i Deres Bryst; thi hvor der kun er eet Hjærte og eet Sind mellem to Personer — som i et saadant Ægteskab — dér repræsenterer den ene jo saa at sige den anden. Jeg kan derfor næsten lige saa godt berolige min Samvittighed, enten jeg i en saadan Sag betror mig til Dem eller til ham. Tør jeg haabe paa den Udmærkelse at turde tro, at min Fortrolighed er blevet modtaget, og at jeg er befriet fra mit Ansvar?«

Han huskede længe det Blik, hun sendte ham — hvem kunde se det og glemme det? — og den Kamp, som paafulgte inden i hende. Endelig sagde hun:

»Jeg modtager den, Sir. De vil behage at anse denne Sag for afgjort og sørge for, at den ikke kommer videre.«

Han bukkede dybt og rejste sig. Hun rejste sig ogsaa, og han tog Afsked med

den dybeste Ærbødighed. Men Withers, der mødte ham paa Trappen, blev staaende forbavset over hans Tænders Skønhed og hans straalende Smil; og da han red bort paa sin hvidfodede Hest, antog Folk ham for en Tandlæge, saa blændende et Skue frembød han. *Hende* antog Folk, da hun snart efter kørte ud, for en fornem Dame, der var lige saa lykkelig som rig og smuk. Men de havde ikke set hende lige før i hendes egen Stue, uden Vidner; og de havde ikke hørt hende sige de tre Ord: »Aa Florence, Florence!«

Mrs. Skewton, der hvilte paa sin Sofa og nippede til sin Chokolade, havde ikke hørt andet end det simple Ord »Forretningssag,« som hun havde en saa indgroet Afsky for, at hun for længst havde banlyst det fra sin Ordbog og som Følge deraf havde været nær ved paa en fortryllende Maade og med en uhyre Mængde Hjærte (for slet ikke at tale om Sjæl) at ødelægge diverse Modehandlerinder og andre. Derfor gjorde Mrs. Skewton ingen Spørgsmaal og viste ingen Nysgerrighed. Unægtelig gav ogsaa den ferskenfarvede Fløjlshat hende nok at bestille, da hun kom ud; thi da den var anbragt bag paa hendes Hoved, og Dagen var temmelig blæsende, arbejdede den som forrykt paa at slippe bort fra Mrs. Skewtons Selskab og vilde ikke indgaa paa noget som helst Kompromis. Da Vognen var lukket og Vinden lukket ude, legede Apopleksien atter mellem de kunstige Roser, ligesom i et Fattighus fuldt af pensionerede Zefyrer; i det hele taget havde Mrs. Skewton nok at gøre og kom ikke overdrevent godt fra det.

Hun kom ikke bedre fra det henimod Aften; thi da Mrs. Dombey var blevet klædt paa og havde ventet en halv Time paa hende i sit Paaklædningsværelse, og Mr. Dombey havde travet op og ned i Salen, til han var kommet i en Tilstand af højtidelig Forbitrelse, (de skulde alle tre ud til Middag) viste Kammerjomfruen Flowers sig med et ligblegt Ansigt for Mrs. Dombey og sagde:

»Undskyld, Frue, men jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre med Fruen!«

»Hvad mener De?« spurgte Edith.

»Ja, Frue,« svarede Pigen forskrækket, »jeg ved det ikke rigtig. Hun skærer Ansigter.«

Edith fulgte hende hurtigt til sin Moders Værelse. Kleopatra var i fuld Gala, med Diamanterne, korte Ærmer, Sminke, Krøller, Tænder, og al den øvrige Ungdommelighed komplet; men Apopleksien havde ikke ladet sig narre; den havde set, at det var hende, den havde Bud til, og den havde slaaet hende i Gulvet foran hendes Spejl, hvor hun laa som en skrækkelig Dukke, der var faldet omkuld.

De tog hende fra hinanden med ligefrem Undseelse og lagde den Smule af hende, der var virkeligt, paa en Seng. Der blev sendt Bud efter Læger, og de kom hurtigt. Der blev anvendt kraftige Lægemidler; der blev afgivet Erklæringer om, at hun vilde komme over dette Stød, men ikke overleve eet til, og dér laa hun maalløs og stirrede paa Loftet Dage igennem. Sommetider frembragte hun uartikulerede Lyde til Svar paa Spørgsmaal, som: om hun kendte dem, der var til Stede? og lignende. Sommetider gav hun slet intet Svar, hverken med Tegn eller Bevægelse eller med sine stillestaaende Øjne.

Omsider begyndte hun at genvinde Bevidstheden og til en vis Grad Evnen til at bevæge sig, skønt endnu ikke til at tale. Een Dag vendte Brugen af hendes højre Haand tilbage; og idet hun viste Kammerjomfruen, som plejede hende, det, og lod til at være meget urolig i Sindet, tilkendegav hun ved Tegn, at hun ønskede Blyant og Papir. Dette skaffede Pigen øjeblikkelig, da hun tænkte, at hun vilde gøre sit Testamente, eller nedskrive et eller andet sidste Ønske; og da Mrs. Dombey var ude, afventede Pigen Resultatet med højtidelige Følelser.

Efter megen møjsommelig Kradsen op og Sletten ud og Skriven forkerte Bogstaver, der syntes paa egen Haand at tumle ud af Blyanten, fik den gamle Dame følgende Dokument sat sammen:

»Rosenrøde Gardiner.«

Da Pigen, ikke uden Grund, blev

ganske forbløffet, forbedrede Kleopatra Manuskriptet ved at tilføje endnu to Ord, saa der kom til at staa:

»Rosenrøde Gardiner for Lægerne.«

Det gik nu op for Pigen, at hun ønskede disse Artikler skaffet til Veje, for at hendes Ansigtsfarve kunde tage sig bedre ud overfor Fakultetet; og da de i Huset, som kendte hende bedst, ikke tvivlede om Rigtigheden af denne Anskuelse, som hun selv snart var i Stand til at bekræfte, blev der hængt rosenrøde Gardiner om hendes Seng, og fra den Time kom hun sig hurtigere. Hun blev snart i Stand til at sidde op, med Krøller og Kniplingskappe og Natdragt, og til at faa lidt kunstig Blomstring heldt i sine hule Kinder.

Det var et frygteligt Syn at se denne gamle Kvinde sidde dér i sin Pynt og kokettere med Døden og affyre sine ungdommelige Skælmerier paa den, som om den havde været Majoren; men en Forandring i hendes Sind, der fulgte efter Slaget, gav lige saa meget Grund til Eftertanke og var fuldt saa uhyggelig.

Enten nu Svækkelsen af hendes Forstand gjorde hende endnu mere snedig og falsk end før, eller den gjorde hende forvirret med Hensyn til, hvad hun havde gjort Krav paa at være, og hvad hun virkelig havde været, eller den havde vækket et Glimt af Samvittighedsnag, som hverken kunde kæmpe sig frem til Lyset eller synke tilbage i fuldkomment Mørke, eller om der nu, da alle hendes Evner løb sammen, var sket en Sammenstyrtning af alle disse Virkninger, hvilket maaske er den sandsynligste Antagelse, saa var Resultatet følgende: — at hun stillede uhyre Krav til Ediths Kærlighed og Taknemlighed og Opmærksomhed, priste sig selv i høje Toner som en aldeles uvurderlig Moder, og blev meget skinsyg paa enhver, der var hendes Medbejler til Ediths Omsorg. Og desuden — i Stedet for at huske den Aftale, de havde truffet, om at undgaa at berøre dette Emne, hentydede hun stadig til sin Datters Ægteskab som et Bevis paa, at hun var en uforlignelig Moder; og alt dette, sammen med den Svaghed og Pirrelighed, en saadan Tilstand medfører, tjente altid som en sarkatisk Kommentar til hendes Letfærdighed og Ungdommelighed.

»Hvor er Mrs. Dombey?« kunde hun sige til sin Pige.

»Taget ud, Frue.«

»Taget ud! Tager hun ud for at undgaa sin Moder, Flowers?«

»Gud velsigne Dem, nej, Frue. Mrs. Dombey er blot taget ud at køre en Tur med Miss Florence.«

»Miss Florence. Hvem er Miss Florence? Tal ikke til mig om Miss Florence. Hvad betyder Miss Florence for hende i Sammenligning med mig?«

En fornuftig Anvendelse af Diamanterne eller den ferskenfarvede Fløjlshat (hun sad med Hat paa for tage mod Besøgende, Uger, før hun kunde komme udenfor en Dør) eller Udpyntning med en eller anden Stads, stansede i Reglen de Taarer, der begyndte at flyde i slige Anledninger; og saa kunde hun holde sig i godt Humør, indtil Edith kom for at se til hende; men da kunde et Blik paa det stolte Ansigt medføre et nyt Tilbagefald.

»Naa, det maa jeg rigtignok sige, Edith!« kunde hun saa udbryde, idet hun rystede paa Hovedet.

»Hvad er der i Vejen, Moder?«

»I Vejen! Jeg ved *virkelig* ikke, hvad der er i Vejen. Verden er ved at blive saa kunstig og utaknemlig, at jeg begynder at tro, at der bogstavelig ikke er noget Hjærte — eller noget som helst af den Slags — i den længere. Withers opfører sig mere som et Barn imod mig, end du gør. Han passer mig langt bedre end min egen Datter. Jeg vilde næsten ønske, at jeg ikke saa saa ung ud — og alt det dér — saa vilde der maaske blive taget mere Hensyn til mig.«

»Hvad er det da, du vil, Moder?«

»Aa, en hel Del, Edith,« sagde Kleopatra utaalmodigt.

»Er der noget, du trænger til, som du ikke har? Hvis der er det, er det din egen Skyld.«

»Min egen Skyld!« — her begyndte hun at klynke. »Saadan en Moder, som

jeg har været for dig, Edith — ganske som en Kammerat for dig lige fra Vuggen af! Og naar du saa forsømmer mig, og ikke har mere naturlig Kærlighed for mig, end om jeg var en Fremmed — ikke en Tyvendedel af den Kærlighed, du føler for Florence — men jeg er jo ogsaa kun din Moder og kunde ødelægge hende paa een Dag — saa bebrejder du mig, at det er min egen Skyld.«

»Moder, Moder, jeg bebrejder dig ingenting. Hvorfor vil du altid dvæle ved dette?«

»Er det ikke naturligt, at jeg dvæler ved dette, naar jeg er lutter Kærlighed og Følsomhed og bliver saaret paa den grusomste Maade, hver Gang du ser paa mig?«

»Det er ikke min Mening at saare dig, Moder. Har du slet ingen Erindring om, hvad vi har aftalt sammen? Lad Fortiden hvile!«

»Ja, hvile! Og lad Taknemligheden mod mig hvile; og lad Kærligheden til mig hvile; og lad *mig* hvile her i mit afsides Værelse, hvor ingen holder mig med Selskab eller viser mig Opmærksomhed, medens du finder nye Slægtninge at gøre Stads af, skønt de ikke har det mindste Krav paa dig! Du gode Gud, Edith, ved du, hvilket elegant Hus du har under dig?«

»Ja, hys!«

»Og denne ridderlige Skabning, Dombey? Ved du, at du er gift med ham, Edith, og at du har din faste Indtægt og en Stilling og en Ekvipage og jeg ved ikke hvad?«

»Jo Moder, det ved jeg sandelig meget godt.«

»Saadan som du vilde have haft det med den prægtige, gode Sjæl — hvad var det nu han hed? — Granger — hvis han ikke var død. Og hvem har du at takke for alt dette, Edith?«

»Dig, Moder, dig.«

»Saa læg dine Arme om min Hals og kys mig; og vis mig, Edith, at du ved, at der aldrig har været nogen bedre Moder, end jeg har været imod dig. Og lad mig ikke blive et ligefremt Fugleskræmsel af at græmme og ærgre mig over din Utaknemlighed, saa at ikke en vil kunne kende mig, naar jeg kommer ud i Selskabslivet igen, ikke engang det ondskabsfulde Dyr Majoren.»

Men somme Tider, naar Edith gik hen til hende og bøjede sit majestætiske Hoved og lagde sin kolde Kind mod hendes, da kunde Moderen trække sig tilbage, som om hun var bange for hende, og faa et Anfald af Skælven og skrige, at hun var ved at blive vanvittig. Og somme Tider kunde hun ydmygt bede hende sætte sig paa Stolen ved Siden af Sengen, og medens hun saa sad grundende dér, kunde hun se paa hende med et Ansigt saa vildt og forfærdet, at ikke engang de rosenrøde Gardiner kunde hjælpe paa det.

De rosenrøde Gardiner blussede i Tidens Løb over Kleopatras legemlige Helbredelse, og over hendes Dragt — der var mere ungdommelig end nogen Sinde for at raade Bod paa Sygdommens Ødelæggelser — og over Sminken og Tænderne og Krøllerne og Diamanterne og de korte Ærmer og hele den Dukkegarderobe, som var trillet omkuld foran Spejlet. De blussede ogsaa af og til over en vis Utydelighed i hendes Tale, som hun slog hen med en barnagtig Fnisen, og over en glimtvis Svigten af hendes Hukommelse, der ikke kunde beregnes, men kom og gik saa lunefuldt, som vilde den gøre Nar ad hendes eget lunefulde Jeg.

Men de kom aldrig til at blusse over nogen Forandring i hendes nye Maade at tænke og tale paa overfor sin Datter. Og skønt denne Datter ofte kom under denne Indflydelse, blev hendes Ynde aldrig oplyst af et Smil under deres Blussen, og aldrig mildnedes hendes strænge Skønhed af den datterlige Kærligheds Lys.

Ottende Kapitel.

Miss Tox fornyer et gammelt Bekendtskab.

Da den stakkels Miss Tox var blevet forladt af sin Veninde Louisa Chick og forstødt fra Mr. Dombeys Aasyn — thi disse to nydelige Bryllupskort, sammenknyttede med en Sølvtraad, forskønnede ikke Kaminspejlet paa Prinsesseplads eller Klaveret eller nogen af de andre smaa Udstillingsmontrer, der udgjorde Lukretias Søndagsfornøjelse — blev hun i meget trangt Humør og led meget af Melankoli. En Tid hørtes Fuglevalsen aldrig paa Prinsesseplads, Potteplanterne blev forsømt, og Støv samlede sig paa Miniaturportrættet af Miss Tox's Stamfader med det pudrede Hoved og Haarpisken.

Miss Tox var imidlertid hverken af en saadan Alder eller Karakter, at hun længe hengav sig til unyttig Sorg. Kun to Toner paa Klaveret var blevet stumme af Mangel paa Brug, da Fuglevalsen atter kvidrede og trillede gennem den krogede Dagligstue; kun et Geraniumsblad faldt som Offer for mangelfuld Pleje, før hun atter regelmæssigt hver Morgen gartnerede med sin grønne Kurv; den pudrede Stamfader havde kun i seks Uger været skjult bag en Sky, da Miss Tox aandede paa hans velvillige Ansigt og polerede ham op med et Stykke Vadskeskind.

Men stadig følte Miss Tox sig ensom og urolig. Men hvor latterlig end hendes Hengivenhed gav sig Udtryk, saa var den dog ægte og stærk, og hun var, som hun sagde, »dybt saaret ved den ufortjente Krænkelse, Louisa havde tilføjet hende.« Men noget saadant som Vrede kunde Miss Tox ikke føle. Havde hun trippet sødt talende gennem Livet uden nogen Mening om noget som helst, saa var hun i det mindste ogsaa naaet saa langt uden bitre Lidenskaber. Det blotte Syn af Louisa Chick paa Gaden en Dag, temmelig langt borte, overvældede i den Grad hendes forsagte Natur, at hun var svag nok til øjeblikkelig at søge Tilflugt i et Konditori, og dér, en lille muggen Bagstue, der i Reglen var helliget Fortæring af Suppe og gennemtrængt af en Atmosfære af Oksekød, lette sit Hjærte ved at græde ud.

Overfor Mr. Dombey følte Miss Tox neppe nok, at hun havde nogen Grund til at beklage sig. Hun var saa opfyldt af denne Gentlemans Storhed, at da hun een Gang var fjærnet fra ham, syntes hun, at hendes Afstand fra ham altid havde været umaadelig, og at han havde vist en uhyre Nedladenhed ved overhovedet at taale hende. Ingen Hustru kunde være for smuk eller for majestætisk for ham, det var Miss Tox' oprigtige Mening. Det var fuldkommen naturligt, at naar han saa sig om efter en, maatte han se højt til Vejrs. Med Taarer stillede Miss Tox Sagen saaledes op tyve Gange om Dagen og indrømmede ganske Rigtigheden deraf. Aldrig mindedes hun den hovmodige Maade, hvorpaa Mr. Dombey havde gjort hende til en Slave for sin Bekvemmelighed og sine Luner, og naadigst havde tilladt hende at være en af hans lille Søns Barnepiger. Hun tænkte blot, som hun selv sagde, paa, »at i det Hus havde hun tilbragt en Mængde lykkelige Dage, som hun altid maatte mindes med Taknemlighed, og at hun altid maatte anse Mr. Dombey for en af de værdigste og mest fremragende Mænd.«

Da Miss Tox imidlertid var afskaaret fra den uforsonlige Louisa og var blevet bange for Majoren (hvem hun nu betragtede med nogen Mistillid), var hun meget ked af slet ikke at faa noget at vide om, hvad der gik for sig i Mr. Dombeys Hus. Og da hun virkelig var kommet i Vane med at anse Dombey og Søn for den Tap, hvorom Verden i Alminde-

lighed drejede sig, besluttede hun, heller end at undvære de Efterretninger, der interesserede hende i saa høj Grad, at dyrke sit gamle Bekendtskab, Mrs. Richards, som hun vidste stadig stod i Forbindelse med Husets Tjenestefolk, siden hendes sidste mindeværdige Fremtræden for Mr. Dombey. Da Miss Tox valgte sig den Toodleske Familie havde hun maaske ogsaa et ømmere Motiv skjult i sin Barm, nemlig at hun gerne vilde have nogen, hun kunde tale med om Mr. Dombey, ligemeget hvor ringe de saa var.

I hvert Fald styrede Miss Tox sine Skridt mod den Toodleske Bolig en Aften, da Mr. Toodle netop sad i sin Families Skød og forfriskede sig med en Kop Te, tilrøget og fuld af Aske som han var. Mr. Toodles Tilværelse faldt kun i tre Afsnit. Enten indtog han en Forfriskning i det nylig omtalte Skød, eller han fo'r gennem Landet med en Fart af fra 25 til 50 Kvartmil i Timen, eller han sov ovenpaa sine Anstrængelser. Han befandt sig altid enten i en Hvirvelstorm eller i Vindstille, og i begge disse Tilstandsformer var Mr. Toodle en fredsommelig, tilfreds og sagtmodig Mand. Hele sin egen Arv af Hidsighed og Vredagtighed syntes han at have overført paa Dampmaskinerne, der stønnede og gispede og rasede og sled sig op paa den mest uskaansomme Maade, medens Mr. Toodle førte et blidt og ligevægtigt Liv.

»Polly, min Tøs,« sagde Mr. Toodle med en ung Toodle paa hvert Knæ og to, der skænkede Te for ham, og en hel Bunke, der var forsamlet rundt om ham. — Mr. Toodle var aldrig i Bekneb for Børn, men havde altid et rigeligt Forraad ved Haanden — »du har vel ikke set noget til vores Kedel for nylig, hvad?«

»Nej,« svarede Polly, »men det er næsten sikkert, at han ser indenfor i Aften. Det er hans sædvanlige Aften, og han er meget bestemt.«

»Jeg tror,« sagde Mr. Toodle, mens han nød sin Mad med uendeligt Velbehag, »at vores Kedel opfører sig saa godt, som man kan forlange af en Dreng, hvad Polly?«

»Ja, han klarer sig udmærket,« svarede Polly.

»Han er vel ikke begyndt at blive hemmelighedsfuld, hvad Polly?« spurgte Mr. Toodle.

»Nej!« sagde Mrs. Toodle afgjort.

»Det glæder mig, at han ikke er begyndt at blive hemmelighedsfuld,« bemærkede Mr. Toodle paa sin langsomme, afmaalte Maade, og skovlede sit Smørrebrød i sig med en Foldekniv, som om han fyrede op under sig selv. »For det ser ikke godt ud, vel Polly?«

»Ih nej, naturligvis gør det ikke det, Fatter. Hvor kan du spørge om det?«

»Jo ser I, mine Drenge og Piger,« sagde Mr. Toodle og saa rundt paa sin Familie, »hvad I saa er i Lag med paa en skikkelig Maade, saa kan I aldrig gøre noget bedre end at være aabne. Hvis I befinder Jer i Gennemgravninger og Tunneler, saa leg ikke Skjul. Hold Fløjten i Gang, saa det kan høres, hvor I er henne.«

De opvoksende Toodler satte i med en gennemtrængende Mumlen, der skulde udtrykke, at de var besluttet paa at drage sig det faderlige Raad til Nytte.

»Men hvor kommer du til at tænke paa det ved at tale om Rob, Fatter?« spurgte hans Kone ængstelig.

»Polly, min gamle Mutter,« sagde Mr. Toodle, »jeg ved skam ikke af, at jeg tænkte særlig paa Rob, da jeg sagde det. Jeg fik bare saadan Rob med paa Slæbetov; jeg kommer til et Sidespor; saa tager jeg paa, hvad jeg finder dér, og et helt Tog af Tanker bliver koblet til ham, før jeg ved, hvor jeg er henne, eller ved hvor de kommer fra. Sikken et Knudepunkt et Menneskes Tanker er!« sagde Mr. Toodle.

Denne dybsindige Tanke skyllede Mr. Toodle ned med en halv Pot Te, og saa skred han til at fylde efter med en ordentlig Portion Smørrebrød, mens han paalagde sine unge Døtre at sørge for, at der kom tilstrækkelig med kogende Vand paa Tepotten, da han var ualmindelig tør i Halsen og maatte »tage ind i

Spandevis,« før han kunde faa Tørsten slukket.

Medens Mr. Toodle mættede sig selv, var han imidlertid ikke ligegyldig for de yngre Skud rundt om ham, der, skønt de allerede havde faaet Aftensmad, laa paa Udkig efter Ekstrabidder, der for dem var en særlig Lækkerbidsken. Dem fordelte han ogsaa af og til i den forventningsfulde Kreds, idet han holdt store Smørrebrødshumpler frem, saa at Familien kunde bide af dem i lovlig Rækkefølge, og paa samme Maade uddelte smaa Doser Te med en Ske, og disse Mundsmage var for de unge Toodler en saa stor Nydelse, at de hvergang bagefter opførte private Danse af Henrykkelse indbyrdes og stod paa eet Ben og hopppede og hengav sig til andre gymnastiske Tegn paa Glæde. Da de saaledes havde faaet Luft for deres Begejstring, stimlede de lidt efter lidt sammen om Mr. Toodle og saa opmærksomt paa ham, mens han arbejdede sig gennem mere Smørrebrød og Te — mens de rigtignok lod, som om de ikke for deres eget Vedkommende nærede videre Forventninger med Hensyn til disse Levnedsmidler, men var optaget af at snakke om andre Ting og hviske fortroligt sammen.

Midt i denne Familiegruppe sad Mr. Toodle og gav sine Børn et frygteligt Eksempel i Retning af Appetit, og transporterede paa sine Knæ de to mindste Toodler til Birmingham pr. Ekstratog, mens han betragtede de andre over en Barrikade af Smørrebrød — da Skærsliberen Rob præsenterede sig i sin Sydvest og sine Sørgeklæder og alle hans Brødre og Søstre fo'r løs paa ham for at byde ham velkommen.

»Naa, Moder!« sagde Rob og gav hende et sønligt Kys, »hvordan gaar det, Moder?«

»Der er min Dreng!« udbrød Polly og omfavnede og klappede ham paa Ryggen. »Hemmelighedsfuld! Gud velsigne dig, Fatter, ikke han!«

Dette var beregnet paa Mr. Toodles private Opbyggelse, men Skærsliberen Rob, hvis Sanser ikke var sløvede, greb Ordene, saa snart de var udtalt.

»Hvad! Har Fatter nu igen sagt noget om mig, hvad?« udbrød den krænkede Uskyldighed. Det er ellers lige haardt nok, at naar en Fyr een Gang er kommet lidt paa Afveje, saa skal en Fyrs egen Fader altid kaste ham det lige i Ansigtet bag hans Ryg! Det er nok,« udbrød Rob og tyede i sin Sjælskval til sit Trøjeærme, »til at faa en Fyr til at gaa hen og gøre et eller andet bare paa Trods!«

»Min stakkels Dreng!« udbrød Polly. »Fatter mente ikke noget med det.«

»Hvis Fatter ikke mente noget med det,« flæbede den krænkede Skærsliber, »hvorfor gik han saa hen og sagde det? Ingen tænker halvt saa slet om mig, som min egen Fader gør. Det er ligefrem unaturligt! Jeg vilde ønske, en vilde tage og skære Hovedet af mig! Fader vilde ikke være ked af at gøre det, tror jeg, og jeg vilde meget hellere have, han gjorde det end det andet.«

Ved disse fortvivlede Ord skreg atter de unge Toodler op, hvilket gjorde en gribende Virkning, som Skærsliberen yderligere forhøjede ved ironisk at bede dem om ikke at græde for ham, for de burde hade ham, det burde de, hvis de var gode Drenge og Piger; og dette rørte i den Grad den næstyngste Toodle, som var af et blødt Gemyt, at det ikke alene rørte ham i Aanden, men ogsaa i Aandedrættet, og gjorde ham saa purpurrød i Ansigtet, at Mr. Toodle i sin Bestyrtelse bar ham ud til Vandtønden og vilde have holdt ham under Tappen, hvis han ikke var kommet sig ved Synet af dette Instrument.

Da Sagerne havde naaet dette Punkt, forklarede Mr. Toodle sig, og da Sønnens dydige Følelser derved var blevet beroligede, trykkede de hinandens Hænder, og Harmonien var genoprettet.

»Vil du gøre, som jeg gør, Kedel, min Gut?« spurgte hans Fader, idet han med fornyet Kraft tog fat paa sin Te.

»Nej Tak, Far. Min Herre og jeg drak Te sammen.«

»Og hvordan gaar det din Herre, Rob?« sagde Polly.

»Aa, jeg ved ikke rigtig Moder; der er ikke stort at prale af. Han gør ingen Forretninger, ser du. Han forstaar sig ikke paa det, denne her Kaptajn. Netop i Dag, er der en Mand, der kom nær ind i Butiken og siger: »Jeg vil gerne have en saadan og saadan,« siger han — et eller andet vanskeligt Navn. »En hvad for en?« siger Kaptajnen. »En saadan og saadan,« siger Manden. »Min Bror,« siger Kaptajnen, »vil De ikke tage en Observation rundt i Butiken?« »Det har jeg gjort,« siger Manden. »Ser De, hvad De mangler?« siger Kaptajnen. »Nej jeg gør ikke,« siger Manden. »Kan De kende det, naar De ser det?« siger Kaptajnen. »Nej jeg kan ikke,« siger Manden. »Saa skal jeg sige Dem noget, min Gut,« siger Kaptajnen, »saa maa De hellere gaa tilbage og spørge, hvordan det ser ud, for jeg ved det heller ikke!«

»Det er vist ikke Maaden at tjene Penge paa?« sagde Polly.

»Penge, Moder? Han kommer aldrig til at tjene Penge. Han bærer sig ad, som jeg aldrig har set noget Menneske gøre. Men han er ikke nogen daarlig Herre alligevel, det Lov vil jeg give ham. Men det har ikke stort at sige for mig, for jeg tror ikke, jeg bliver længe hos ham.«

»Ikke blive i din Plads, Rob!« udbrød hans Moder, medens Mr. Toodle spilede Øjnene op.

»Ikke i den Plads, kanske,« svarede Skærsliberen og blinkede. »Det skulde ikke undre mig — Venner ved Hove, ved I nok — men bryd *du* dig bare ikke om det, Moder; jeg klarer mig sagtens.«

Det uomtvistelige Bevis, som disse Antydninger og hele Skærsliberens hemmelighedsfulde Væsen afgav paa, at han ikke led af den Fejl, som Mr. Toodle indirekte havde sigtet ham for, kunde godt have ført til en Fornyelse af hans Krænkelse og Opstandelsen i hele Familien, hvis der ikke uhyre belejligt havde vist sig en ny Gæst, som til Pollys store Forbavselse pludselig stod i Døren og smilte beskyttende og venligt til dem alle.

»Hvordan har De det, Mrs. Richards?« sagde Miss Tox. »Jeg er kommet for at se til Dem. Maa jeg komme indenfor?«

Mrs. Richards glade Ansigt lyste til Svar af Gæstfrihed, og Miss Tox tog imod den Stol, der blev sat frem til hende, og hilste naadigt paa Mr. Toodle paa Vejen hen til den, hvorpaa hun løste sine Hattebaand op og sagde, at hun først og fremmest maatte bede de kære Børn alle som en komme hen og kysse hende.

Den uheldige næstyngste Toodle, der at dømme efter hans hyppige huslige Forlegenheder kunde synes at være født under en ulykkelig Stjærne, blev forhindret i at udføre sin Del af denne alminde Velkomstceremoni, fordi han havde sat Sydvesten, som han netop havde siddet og leget med, saa fast paa sit Hoved, med Bagsiden forrest, at han ikke kunde faa den af igen; hvilket Uheld for hans opskræmte Indbildningskraft fremmanede et sørgeligt Fremtidsprospekt, hvori han tilbragte Resten af sine Dage i Mørke, haabløst adskilt fra sine Venner og Frænder, hvorfor han kæmpede voldsomt og udstødte kvalte Skrig. Da han blev udfriet, viste hans Ansigt sig at være meget varmt og rødt og fugtigt, og han var ganske udmattet, da Miss Tox tog ham paa Skødet.

»Jeg er vis paa, at De næsten har glemt mig, Sir?« sagde Miss Tox til Mr. Toodle.

»Nej, Frøken, nej,« sagde Toodle. »Men vi er alle blevet en Smule ældre siden dengang.«

»Og hvordan har De det, Sir?« spurgte Miss Tox venligt.

»Sund og frisk, Frøken, mange Tak,« svarede Toodle. »Og hvordan har De det selv, Frøken? Klarer De Dem nogenlunde fri for Gigten? Den maa vi alle vente at blive hjemsøgt af, eftersom vi bliver ældre.«

»Mange Tak,« sagde Miss Tox. »Jeg har ikke mærket noget til den Plage endnu.«

»Saa er De meget heldig, Frøken,« svarede Mr. Toodle. »Mange Folk paa

Deres Alder er rene Martyrer for den, Frøken. Der var nu min Moder —« Men her fangede Mr. Toodle sin Kones Blik og begravede viselig Resten i et nyt Krus Te.

»De vil da vel aldrig fortælle mig, Mrs. Richards,« udbrød Miss Tox og saa paa Rob, »at det er Deres —«

»Ældste, Frøken,« sagde Polly. »Jo det er saa sandelig. »Det er den lille Fyr, Frøken, som blev den uskyldige Aarsag til saa meget.«

»Denne her, Frøken,« sagde Toodle, er ham med de korte Ben — og de var,« sagde Mr. Toodle med et Anstrøg af Poesi i sin Tone, »usædvanlig korte til Skindbukser — ham, som Mr. Dombey gjorde en Skærsliber af.«

Denne Erindring næsten overvældede Miss Tox. Dette Emne havde en særlig Interesse, netop for hende. Hun bad om at maatte trykke hans Haand, og lykønskede hans Moder til hans frimodige, aabne Ansigt. Ved disse Ord søgte Rob at anlægge et Udseende, der kunde retfærdiggøre denne Lovtale, men det var neppe det rigtige Udseende.

»Og nu, Mrs. Richards,« sagde Miss Tox — »og De med, Sir,« henvendte hun sig til Mr. Toodle — »nu skal jeg sige Dem ligefrem og oprigtigt, hvorfor jeg er kommet. De ved maaske, Mrs. Richards — og maaske ved De ogsaa, Sir — at der er indtraadt en vis Kulde mellem mig og nogle af mine Venner, og at dér, hvor jeg før plejede at komme en hel Del, kommer jeg nu aldrig.«

Polly, som med en Kvindes Takt straks forstod dette, tilkendegav det ved et lille Blik. Mr. Toodle, som ikke havde den fjærneste Anelse om, hvad Miss Tox mente, tilkendegav ogsaa dette ved at stirre paa hende.

»Naturligvis,« sagde Miss Tox, »hvordan denne lille Kølighed er opstaaet imellem os, er uden Betydning, og behøver vi ikke at diskutere. Det er nok, naar jeg siger, at jeg føler den størst mulige Agtelse og Interesse for Mr. Dombey.« Her svigtede Miss Tox' Stemme. »Og for alt, hvad der vedrører ham.«

Mr. Toodle, for hvem der nu gik et Lys op, rystede paa Hovedet og sagde, at han havde hørt det sige, og for sin Part gerne vilde tro det, da Mr. Dombey var en vanskelig en.

»Det maa De endelig ikke sige, Sir,« svarede Miss Tox. »Jeg beder indtrængende aldrig sige noget saadant, Sir, hverken nu eller i Fremtiden. Den Slags Bemærkninger kan kun være yderst pinlige for mig; og en Gentleman med en saadan Tænkemaade, som jeg er vis paa, De har, kan det heller ikke volde nogen varig Tilfredsstillelse.«

Mr. Toodle, som ikke havde næret mindste Tvivl om, at hans Bemærkning vilde blive modtaget med Bifald, blev yderst forvirret.

»Alt, hvad jeg ønsker at sige, Mrs. Richards,« fortsatte Miss Tox — »og jeg henvender mig ogsaa til Dem, Sir — er følgende: At enhver Underretning om, hvad Familien tager sig for, om dens Velfærd og Helbred, som naar Dem, vil jeg altid være meget glad for at modtage. At jeg altid vil være meget glad ved at slaa en Passiar af med Mrs. Richards om Familien og om gamle Dage. Og da der aldrig var mindste Uenighed mellem Mrs. Richards og mig (skønt jeg nok kunde ønske, at vi havde lært hinanden bedre at kende, men det kan jeg alene give mig selv Skylden for), saa haaber jeg ikke, hun har noget imod, at vi er gode Venner nu, og at jeg gaar ud og ind her, naar jeg har Lyst, uden at blive regnet for en Fremmed. Og nu haaber jeg virkelig, Mrs. Richards,« sagde Miss Tox indtrængende, »at De vil optage dette, saadan som det er ment, som den godmodige Skabning, De altid har været.«

Polly var fornøjet, og viste det. Mr. Toodle vidste ikke, om han var fornøjet eller ej, og bevarede derfor en dorsk Ro.

»De ser nok, Mrs. Richards,« sagde Miss Tox — og jeg haaber ogsaa, De ser De ser det, Sir, at der er mange smaa Maader, hvorpaa jeg kan være Dem en Smule til Nytte, naar De blot ikke vil behandle mig som en Fremmed, og det vil være mig en Fornøjelse at være det.

For Eksempel kan jeg lære Deres Børn et og andet. Jeg skal tage et Par smaa Bøger med, hvis jeg maa, og lidt Sytøj, og paa en Aften i Ny og Næ vil de kunne lære — ak Gud, de vil kunne lære en hel Del, er jeg vis paa, og blive en Ære for deres Lærerinde.«

Mr. Toodle, som havde stor Respekt for Lærdom, gjorde et bifaldende Kast med Hovedet over mod sin Kone, og fugtede sine Hænder med gryende Tilfredshed.

»Og naar jeg saa ikke bliver behandlet som en Fremmed, vil jeg ikke genere nogen,« sagde Miss Tox, »og alting kan gaa ganske som om jeg ikke var her. Mrs. Richards kan passe sin Stopning eller sin Strygning eller sine Smaafolk, hvad det nu end er, uden at bryde sig om mig; og De kan ogsaa ryge Deres Pibe, naar De har Lyst til det, Sir, ikke sandt?«

»Jo mange Tak, Frøken,« sagde Mr. Toodle, »jeg skal nok tage mig en Mundfuld Røg.«

»Det var rigtig venligt sagt af Dem, Sir,« svarede Miss Tox, »og jeg forsikrer Dem ganske oprigtigt, at det vil være en stor Trøst for mig, og at den Smule godt, jeg maaske kan være saa heldig at gøre Deres Børn, vil De rundeligt betale mig tilbage, naar De bare vil gaa ind paa denne lille venskabelige Kontrakt, uden at vi behøver at snakke mere om det.«

Kontrakten blev antaget paa Stedet; og Miss Tox følte sig allerede i den Grad hjemme, at hun uden Tøven iværksatte en foreløbig Overhøring af hele Børneflokken — til Mr. Toodles store Beundring — og skrev deres Alder, Navne og Kundskaber op paa et Stykke Papir. Med denne Ceremoni, og den Passiar den medførte, blev det deres sædvanlige Sengetid, og Miss Tox blev siddende saa længe ved den Toodleske Arne, at det blev for sent for hende at gaa alene hjem. Da den galante Skærsliber imidlertid endnu var der, tilbød han høfligt at følge hende lige til hendes Dør; og da det altid var noget for Miss Tox at blive fulgt hjem af en ung Mand, hvem Mr. Dombey først havde iført de mandlige Klædningsstykker, man sjældent nævner ved Navn, modtog hun meget beredvilligt hans Tilbud.

Efter at have vekslet Haandtryk med Mr. Toodle og Polly, og kysset alle Børnene, forlod Miss Tox derfor Huset, hvor hun nu nød uindskrænket Popularitet, med saa let et Hjærte, at det vilde have ærgret Mrs. Chick, hvis denne gode Dame havde kunnet veje det.

I sin Beskedenhed vilde Skærsliberen Rob være gaaet bagefter, men Miss Tox ønskede at have ham ved sin Side for at kunne snakke med ham; og, som hun senere sagde til hans Moder, »hun pumpede ham ordentligt« paa Vejen.

Han var saa taknemlig at pumpe, at Miss Tox var ganske indtaget i ham. Jo stærkere Miss Tox pumpede ham, des klarere og rigeligere flød det fra ham, ligesom Vandet af en Brønd. Der har aldrig været en bedre eller mere lovende Yngling — en mere kærlig, stadig, forsigtig, ædruelig, ærlig, ydmyg, oprigtig ung Mand — til, end Rob, da han lod sig pumpe den Aften.

»Jeg er ligefrem glad over, at jeg har lært dig at kende,« sagde Miss Tox, da de havde naaet hendes Dør. »Jeg haaber, du vil betragte mig som din Ven, og at du vil komme og besøge mig, saa tit du har Lyst. Har du en Sparebøsse?«

»Ja, Frøken,« svarede Rob. »Jeg sparer sammen, til jeg har faaet nok til at sætte i Banken, Frøken.«

»Virkelig meget rosværdigt,« sagde Miss Tox. »Det glæder mig at høre. Læg saa disse Penge i den.«

»Aa, Tak, Frøken,« svarede Rob, »men den kan jeg virkelig ikke tænke paa at tage fra Dem.«

»Du skal have Ros for din uafhængige Aand,« sagde Miss Tox, »men jeg forsikrer dig, at det slet ikke er noget Savn for mig. Jeg bliver fornærmet, hvis du ikke tager den som et Tegn paa min gode Vilje. Godnat, Robin.«

»Godnat, Frøken,« sagde Rob, »og mange Tak.«

Hvorpaa han løb bort, leende i Skægget, og satte Pengene over Styr hos en

Konditor. Men de havde aldrig lært ham Retskaffenhed i Skærslibernes Skole, hvor det herskende System var særlig skikket til at avle Hykleri. I den Grad, at mange forhenværende Skærsliberes Venner og Lærere sagde, at hvis der ikke kom andet ud af simple Folks Undervisning, var det bedre, de ingen fik. Andre sagde mere fornuftigt, at saa burde de have en bedre. Men overfor *denne* havde de ledende Kræfter i Skærsliberens Selskab altid Svar paa rede Haand, idet de plukkede nogle faa Drenge ud, som var kommet godt efter det trods Systemet, og flot paastod, at de kun kunde være kommet godt efter det paa Grund af det. Hvilket lukkede Munden paa disse Kritikere og hævdede Skærsliberinstituttets Ære.

Niende Kapitel.

Sømanden Kaptajn Edward Cuttles videre Oplevelser.

Sikker paa sin Fod og stærk i sin Vilje var Tiden naaet saa langt frem, at det Aar, den gamle Instrumentmager havde fastsat som den Frist, indenfor hvilken hans Ven skulde afholde sig fra at aabne den forseglede Pakke, som havde ledsaget det Brev, han havde efterladt til ham, nu næsten var udløbet, og Kaptajnen begyndte en Aften at betragte deres hemmelighedsfulde Ydre med Uro.

Det maa siges til Ære for Kaptajnen, at det lige saa lidt kunde være faldet ham ind at aabne Pakken en Time før Fristens Udløb, som at aabne sig selv for at studere sin egen Anatomi. Han tog den blot frem paa et vist Stadium af sin første Aftenpibe, lagde den paa Bordet og sad en Time eller to og stirrede uafbrudt paa den gennem Røgen i højtidelig Tavshed. Somme Tider, naar han saaledes havde grublet længe over den, kunde han lidt efter lidt rykke sin Stol længere og længere bort fra den, ligesom for at komme udenfor dens Tryllekrafts Rækkevidde; men hvis det var hans Hensigt, havde han aldrig Held med sig; thi selv naar han var kommet helt hen til Dagligstuevæggen, blev Pakken ved at drage ham til sig; eller hvis hans Blik paa sin tankefulde Vandring flakkede op mod Loftet eller hen mod Ilden, fulgte Billedet af den øjeblikkelig efter, og anbragte sig paa en iøjnefaldende Plads mellem Kullene eller indtog en fordelagtig Stilling paa Loftets Gibs.

Hvad Hjærtensfryd angaar, kendte Kaptajnens faderlige Deltagelse og Beundring ikke til Forandring. Men siden sin sidste Samtale med Mr. Carker, havde Kaptajn Cuttle næret visse Tvivl, om hans sidste Indgriben til Fordel for denne unge Dame og hans kære Gut Wal'r var faldet saa heldig ud, som han kunde have ønsket, og som han dengang havde troet. Kaptajnen plagedes kort sagt af en alvorlig Mistanke om, at han havde gjort mere Skade end Gavn; og i sit Samvittighedsnag og sin Beskedenhed gjorde han den bedste Bod, han kunde udtænke, ved at afskære sig selv fra at gøre nogen som helst Fortræd mod nogen, og saa at sige kaste sig selv over Bord som en farlig Person.

Derfor sad Kaptajnen frivillig begravet mellem Instrumenterne og nærmede sig aldrig Mr. Dombeys Hus eller satte sig paa nogen som helst Maade i Forbindelse med Florence eller Miss Nipper. Han afsondrede sig endog fra Mr. Perch

ved dennes næste Besøg, idet han tørt meddelte denne Gentleman, at han var taknemlig for hans Selskab, men at han havde kappet sig los fra alle den Slags Bekendtskaber, da han ikke vidste, hvilket Krudtmagasin han kunde komme til at sprænge i Luften uden at ville det. I denne selvpaalagte Ensomhed tilbragte Kaptajnen hele Dage og Uger uden at veksle et Ord med andre end Skærsliberen Rob, hvem han ansaa for et Mønster paa uegennyttig Hengivenhed og Troskab. Og i denne Ensomhed kunde Kaptajnen om Aftenen sidde og stirre paa Pakken og ryge og tænke paa Florence og stakkels Walther, indtil de begge for hans jævne Indbildningskraft syntes at være døde og gaaet bort til evig Ungdom som de smukke og uskyldige Børn, han huskede dem fra den første Tid.

Under sin Grublen forsømte Kaptajnen imidlertid hverken sin egen Forædling eller Skærsliberen Robs aandelige Udvikling. Denne unge Mand fik i Almindelighed Ordre til at læse højt for Kaptajnen af en eller anden Bog en Time hver Aften. Og da Kaptajnen blindt hen troede, at alle Bøger var sandfærdige, opsamlede han paa denne Maade mange mærkværdige Kendsgerninger. Søndag Aftenerne læste Kaptajnen altid for sig selv en vis guddommelig Præken, der engang var blevet holdt paa et Bjærg; og skønt han var vant til uden Bog at citere Teksten paa sin egen Maade, syntes han dog at læse den med lige saa megen Ærbødighed for og Forstaaelse af dens himmelske Aand, som om han havde lært den uden ad paa Græsk og havde været i Stand til at skrive lige saa mange hidsige theologiske Undersøgelser, det skulde være, over hver Sætning i den.

Skærsliberen Rob, hvis Ærbødighed for den hellige Skrift under Skærsliberskolens beundringsværdige System var blevet udviklet ved, at han stadig stødte sine intellektuelle Skinneben mod alle Egenavnene i alle Judas Stammer, og ved en ensformig Gentagelse af vanskelige Vers, især som Straf, og ved at han seks Aar gammel tre Gange hver Søndag paraderede meget højt oppe i en meget varm Kirke, hvor et stort Orgel summede tæt ind mod hans døsige Hoved som en overmaade travl Bi — Skærsliberen Rob lod, som om han var mægtig opbygget, naar Kaptajnen hørte op med at læse, og gabede og nikkede i Reglen, mens Læsningen gik for sig. Men om denne sidste Kendsgerning havde den gode Kaptajn aldrig saa meget som en Mistanke.

Som Forretningsmand gav Kaptajnen sig ogsaa til at føre Bøger. I dem indførte han sine Iagttagelser over Vejret, og over Arbejdervognenes og de andre Køretøjers Strøm, som han bemærkede i det Kvarter løb vestpaa om Morgenen og den største Del af Dagen, og østpaa henimod Aften. Da to eller tre Kunder viste sig i een Uge og »prajede ham« — saaledes førte Kaptajnen det ind — vedrørende Briller og uden egentlig at købe nogen, sagde, at de vilde se indenfor igen, fastslog Kaptajnen, at Forretningen var i Fremgang, og gjorde en Indførsel i den Retning i Dagbogen, efter først at have berettet, at der dengang blæste en temmelig frisk Vind fra Vest til Nord, da den var sprunget om i Nattens Løb.

En af Kaptajnens Hovedvanskeligheder var Mr. Toots, der kom hyppigt, og som, uden at sige stort, syntes at tænke, at den lille Dagligstue var en udmærket Stue til at klukle i, eftersom han kunne sidde og udnytte dens Brugbarhed til denne Idræt i halve Timer i Træk, uden at komme i noget som helst mere fortroligt Forhold til Kaptajnen. Denne, der var blevet forsigtig efter de Erfaringer, han havde gjort i den sidste Tid, kunde ikke ganske blive enig med sig selv om, hvorvidt Mr. Toots virkelig var det sagtmodige Væsen, han syntes at være, eller han var en dybt rænkefuld og underfundig Hykler. Hans hyppige Hentydninger til Miss Dombey var mistænkelige; men hemmeligt nød Kaptajnen dog Mr. Toots tilsyneladende Tillid til ham, og opgav foreløbig at tage Parti imod ham, idet han kun, hvergang han nærmede sig det Emne, der laa ham mest

paa Hjærte, tog ham i Øjesyn med en Snuhed, der overgaar enhver Beskrivelse.

»Kaptajn Gills,« busede Mr. Toots ud en Dag, som det var hans Maner, »tror De, De kunde tage mit Forslag under venlig Overvejelse og unde mig Fornøjelsen af at gøre Deres nærmere Bekendtskab?«

»Hør, nu skal jeg sige Dem noget, min Gut,« svarede Kaptajnen, som omsider var blevet enig med sig selv om sin Fremgangsmaade. »Jeg har tænkt grundigt over det dér.«

»Det er meget venligt af Dem, Kaptajn Gills,« svarede Mr. Toots. »Jeg er Dem meget forbunden. Paa mit Æresord, Kaptajn Gills, det vilde være en sand Barmhjærtighedsgerning imod mig at unde mig den Fornøjelse at gøre Deres nærmere Bekendtskab. Det vilde det virkelig.«

»Ser De, min Bror,« sagde Kaptajnen langsomt, »jeg kender Dem ikke.«

»Men De *kan* dog aldrig lære mig at kende, Kaptajn Gills,« svarede Mr. Toots, haardnakket i sit Forsæt, »hvis De ikke under mig Fornøjelsen af Deres nærmere Bekendtskab.«

Kaptajnen syntes slaaet af Originaliteten og Styrken i denne Bemærkning og saa paa Mr. Toots, som om han tænkte, at der stak en hel Del mere i ham, end han havde ventet.

»Vel talt, min Gut,« bemærkede Kaptajnen og nikkede tankefuldt, »og sandt. Men hør nu her; De er kommet med nogle Bemærkninger overfor mig, hvoraf jeg kan forstaa, at De beundrer en vis yndig Skabning. Hvadbehager?«

»Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, idet han gestikulerede voldsomt med den Haand, hvori han holdt sin Hat. »Beundring er ikke Ordet. Paa min Ære, De gør Dem ingen Forestilling om, hvordan mine Følelser er. Hvis jeg kunde blive farvet sort og gjort til Miss Dombeys Slave, vilde jeg anse det for en Venlighed imod mig. Hvis jeg ved at ofre hele min Formue kunde blive forvandlet til Miss Dombeys Hund — saa — saa tror jeg virkelig aldrig jeg vilde høre op med at logre med min Hale. Saa fuldkommen lykkelig vilde jeg være, Kaptajn Gills.«

Mr. Toots sagde dette med fugtige Øjne og trykkede sin Hat mod sit Bryst med dyb Bevægelse.

»Min Gut,« svarede Kaptajnen, rørt til Medlidenhed, »hvis De mener det alvorligt —«

»Kaptajn Gills,« udbrød Mr. Toots, »jeg befinder mig i en saadan Sindstilstand og mener det saa frygteligt alvorligt, at hvis jeg kunde sværge paa det med Haanden paa et Stykke gloende Jærn eller glødende Kul eller smeltet Bly eller brændende Lak eller noget af den Slags, vilde det være mig en Fryd at tilføje mig selv Smerte for derved at lette mine Følelser.« Og Mr. Toots saa sig hurtigt om i Stuen, som efter tilstrækkelig pinefulde Midler til at fuldbyrde sin frygtelige Trusel med.

Kaptajnen skubbede sin blanke Hat bag i Nakken, strøg sig ned over Ansigtet med sin tunge Haand — ved hvilken Proces han gjorde sin Næse endnu mere rødspættet — stillede sig foran Mr. Toots, hagede sig fat i hans Kjoleopslag og tiltalte ham med følgende Ord, medens Mr. Toots saa op i hans Ansigt med stor Opmærksomhed og nogen Forundring.

»Ser De, min Gut, hvis De mener det alvorligt,« sagde Kaptajnen, »saa er De Genstand for Naade, og Naade er den klareste Juvel i Kronen paa en Brittes Hoved, hvorom De kan overhale Konstitutionen, saaledes som den indeholdes i Rule Britannia, og, naar De har fundet det, saa vil De se, at det er det Friheds-brev, som disse her Skytsengle sang saa mange Gange om. Støt saa! Dette her Forslag, De kommer med, slaar mig lidt ud af Kurs. Og hvorfor? Fordi jeg blot holder min egen Kurs, forstaar De, i disse her Vande, og ikke har nogen Makker, og heller ikke bryder mig om nogen. Støt, min Gut! De prajede mig først angaaende en vis ung Dame, som De var foragtet af. Hvis nu De og jeg overhovedet skal have Kompagniskab med hinanden, saa maa denne her unge Dames Navn aldrig blive nævnet eller

hentydet til. Jeg ved ikke, hvad Fortræd det kan have gjort, at det før i Tide er blevet nævnet altfor frit, og derfor gør jeg kort Proces nu: Er De fuldstændig med, min Bror?«

»De maa undskylde mig, Kaptajn Gills,« svarede Mr. Toots, »hvis jeg somme Tider ikke ganske kan følge Dem. Men paa mit Ord, jeg — det er haardt nok, Kaptaj Gills, ikke at skulle kunne omtale Miss Dombey. Jeg bærer virkelig paa en saa frygtelig Byrde her!« — Mr. Toots berørte patetisk sit Skjortebryst med begge Hænder — »at jeg Nat og Dag føler mig ganske til Mode, som om der var en, der sad paa mig.«

»Dette her,« sagde Kaptajnen, »er de Vilkaar, jeg byder. Hvis De er strænge for Dem, min Bror, hvad de kanske er, saa fald af og læg Vand imellem og læg muntert Kursen efter en anden Kammerat!«

»Kaptajn Gills,« svarede Mr. Toots, »jeg ved knap, hvordan det har sig, men efter hvad De sagde mig, første Gang jeg kom her, saa — saa føler jeg, at jeg hellere vil tænke paa Miss Dombey i Deres Selskab, end tale om hende i næsten et hvilket som helst andet Selskab. Hvis De derfor, Kaptajn Gills, vil unde mig Fornøjelsen af at gøre Deres nærmere Bekendtskab, vil jeg være lykkelig ved at modtage det paa de Betingelser, De stiller. Jeg ønsker at gaa ærligt til Værks, Kaptajn Giils,« sagde Mr. Toots og trak et Øjeblik sin fremstrakte Haand tilbage, »og derfor er jeg nødt til at sige Dem, at jeg *kan ikke* lade være med at tænke paa Miss Dombey. Det er mig umuligt at afgive noget Løfte om ikke at tænke paa hende.«

»Min Gut,« sagde Kaptajnen, hvis gode Mening i høj Grad forøgedes ved denne oprigtige Tilstaaelse, »et Menneskes Tanker er ligesom Vinden, og ingen kan være sikker for dem saa meget som en Time i Træk. Er det saa en Aftale med Hensyn til Ord?«

»Med Hensyn til Ord, Kaptajn Gills,« svarede Mr. Toots, »saa tror jeg nok, jeg tør forpligte mig.«

Mr. Toots gav Kaptajnen sin Haand paa det, og med et Ansigt, der lyste af Tilfredshed og naadig Nedladenhed, skænkede Kaptajnen ham formelt sit Bekendtskab. Mr. Toots syntes i høj Grad lettet og fornøjet over denne Erhvervelse og kluklo henrykt under Resten af sit Besøg. Kaptajnen for sit Vedkommende var slet ikke ked af at indtage en saadan beskyttende Stilling, og han var overordentlig godt tilfreds med sin egen Klogskab og Forudseenhed.

Men hvor rig end Kaptajn Cuttle var paa denne sidste Egenskab, saa ventede der ham dog en Overraskelse den samme Aften fra en ikke mindre aaben og ligefrem Yngling end Skærsliberen Rob. Medens denne rænkefri Knøs drak Te ved samme Bord og bøjede sig beskedent over sin Kop, tog han i nogen Tid skelende Observationer over sin Herre, som med stor Vanskelighed, men megen Værdighed, læste Avisen gennem sine Briller; derpaa brød Rob Tavsheden ved at sige:

»Aa, om Forladelse, Kaptajn, men De skulde vel ikke have Brug for nogle Duer, Sir?«

»Nej, min Gut,« svarede Kaptajnen.

»For jeg ønskede nemlig at skille mig ved mine, Kaptajn,« sagde Rob.

»Se se?« udbrød Kaptajnen og trak sine buskede Øjenbryn en Smule i Vejret.

»Ja; jeg rejser, Kaptajn, hvis De ikke har noget imod det.«

»Rejser? Hvor rejser du hen?« spurgte Kaptajnen og saa hen paa ham over sine Briller.

»Hvad? Vidste De ikke, at jeg vilde forlade Dem?« spurgte Rob med et slesk Smil.

Kaptajnen lagde Avisen fra sig, tog sine Briller af og lod sine Øjne hvile paa Desertøren.

»Jo, jo, Kaptajn, jeg siger Dem hermed op. Jeg tænkte, De maaske kunde have vidst det i Forvejen,« sagde Rob, idet han gned sig i Hænderne og rejste sig. »Hvis De kunde være saa god at skaffe Dem en anden snart, Kaptajn, saa vilde det passe mig svært godt. De kunde vel ikke skaffe Dem en anden til i Mor-

gen tidlig, er jeg bange for; tror De, De kunde, Kaptajn?«

»Og nu vil du desertere fra Flaget, min Gut?« sagde Kaptajnen efter et langt prøvende Blik paa hans Ansigt.

»Aa, det er meget haardt for en Fyr, Kaptajn,« udbrød den prikne Rob, der øjeblikkelig blev fornærmet og forbistret, »at han ikke kan sige op med lovligt Varsel uden at blive ædt saadan med Øjnene og blive kaldt en Desertør. De har ingen Ret til at bruge Skældsord mod en stakkels Fyr, Kaptajn. Fordi jeg er Tjener, og De er Herre, skal De ikke gaa her og smæde mig. Hvad ondt har jeg gjort? Naa, Kaptajn, lad mig høre, hvori min Forbrydelse bestaar?«

Den dybt saarede Skærsliber græd og førte sit Ærme til Øjet.

»Naa, Kaptajn,« udbrød den krænkede Yngling, »giv min Forbrydelse et Navn! Hvad har jeg gaaet og gjort? Har jeg stjaalet nogen af Deres Sager? Har jeg sat Ild paa Huset? Hvis jeg har det, hvorfor melder De mig saa ikke og lader mig sætte fast? Men at tage det gode Navn og Rygte fra en Knøs, der har været Dem en god Tjener, bare fordi han ikke har Raad til at staa sig selv i Lyset for Deres Skyld, det er en stor Uretfærdighed og en daarlig Tak for trofast Tjeneste. Det er paa den Maade, unge Fyre bliver spolerede og kommer galt af Sted. Jeg undrer mig over Dem, Kaptajn, ja jeg gør saamænd.«

Alt dette hylede Skærsliberen frem i en sørgelig Flæben, medens han forsigtigt trak sig tilbage mod Døren.

»Saa har du kanske faaet dig en anden Hyre, hvad min Gut?« sagde Kaptajnen og saa stift paa ham.

»Ja, Kaptajn, siden De tager Sagen paa den Maade, saa har jeg faaet en anden Plads,« udbrød Rob, idet han trak sig længere og længere tilbage. »En bedre Plads end den, jeg har haft her, og en, hvor jeg ikke saa meget som trænger til et godt Ord fra Dem, Kaptajn, hvad der er heldigt for mig, efter alt det Snavs, De har kastet paa mig, fordi jeg er fattig og ikke har Raad til at staa mig selv i Lyset for Deres Skyld. Ja, jeg *har* faaet en anden Plads; og hvis det ikke var, fordi jeg ikke vil lade Dem i Stikken, før De har faaet en anden, Kaptajn, saa gik jeg lige med det samme, hellere end at staa her og tage mod Skældsord af Dem, fordi jeg er fattig og ikke har Raad til at staa mig selv i Lyset for Deres Skyld, Kaptajn? Hvor kan De faa Dem selv til at være saa lav?«

»Hør nu her, min Gut,« svarede den fredsommelige Kaptajn. »Stik mig nu ikke flere af disse her Ord ud.«

»Naa ja, saa stik mig heller ikke flere af Deres Ord ud, Kaptajn,« svarede den ophidsede Uskyldighed, idet han flæbede endnu højere og retirerede helt ud i Butiken. »De maa hellere tage mit Blod end mit gode Navn og Rygte.«

»For ser du,« fortsatte Kaptajnen roligt, »du har kanske hørt om saadan noget som en Ende Tov?«

»*Jeg,* Kaptajn?« sagde Skærsliberen tirrende. »Nej jeg har saamænd ikke. Jeg har aldrig hørt om en saadan Genstand.«

»Naa,« sagde Kaptajnen, »da er det min Tro, at du vil faa mere at vide om den inden ret længe, hvis du ikke holder skarpt Udkig. Jeg har læst dine Signaler, min Gut. Du kan gaa.«

»Aa, kan jeg gaa med det samme, hvad Kaptajn?« udbrød Rob henrykt. »Men husk paa, *jeg* har aldrig forlangt at gaa med det samme, Kaptajn. De skal ikke igen komme og tage mit gode Navn og Rygte fra mig, fordi De selv sender mig bort. Og De skal heller ikke tilbageholde noget af min Løn, Kaptajn!«

Det sidste Punkt ordnede hans Principal ved at tage Blikdaasen frem og tælle ham Pengene op paa Bordet til sidste Skilling. Snøftende og hulkende og dybt saaret i sine Følelser tog Rob Pengestykkerne op et for et, med en Hulken og en Snøften for hvert enkelt, og bandt dem enkeltvis i Knuder paa sit Lommetørklæde; derpaa steg han op paa Husets Tag og fyldte sin Hat og sine Lommer med Duer; saa vendte han tilbage til sin Seng under Disken og bandt sin Bylt sammen, mens han snøftede og hulkede endnu højere, som om de gamle

Minder skar ham i Hjærtet; endelig flæbede han: »Godnat, Kaptajn, jeg forlader Dem uden Nag!« — hvorpaa han gik ud paa Trappen, forhaanede den lille Midshipman med et Afskedsnips paa Næsen og gik ned ad Gaden, grinende af Triumf.

Da Kaptajnen var overladt til sig selv, gav han sig atter til at læse i Avisen, som om intet usædvanligt eller uventet havde fundet Sted, og blev ved med at læse med den største Udholdenhed. Men skønt Kaptajn Cuttle læste en Masse Ord, forstod han aldrig et eneste, for Skærsliberen Rob fo'r op ad den ene Spalte og ned ad den anden gennem hele Avisen.

Det er tvivlsomt, om den værdige Kaptajn nogen Sinde havde følt sig ganske forladt før nu; men nu var gamle Sol Gills, Walther og Hjærtensfryd for Alvor tabt for ham, og nu narrede og spottede Mr. Carker ham grusomt. De var alle repræsenterede i den falske Rob, for hvem han mangen engang havde udbredt sig om de Minder, der endnu var saa levende i ham; han havde stolet paa den falske Rob, og han havde været glad ved at stole paa ham; han havde gjort ham til sin Kammerat som den sidste af det gamle Skibsmandskab; han havde taget Kommandoen paa den lille Midshipman med ham som Næstkommanderende; han havde villet gøre sin Skyldighed imod ham, og han havde næsten følt sig lige saa venligt stemt mod Drengen som om de sammen havde lidt Skibbrud og var blevet kastet op paa en øde Ø. Og nu, da den falske Rob havde bragt Svig, Forræderi og Lavhed ind i selve denne Dagligstue, der var som et Slags helligt Sted, følte Kaptajnen det, som om Dagligstuen med det første kunde gaa til Bunds, uden at det vilde forbavse eller forfærde ham synderligt at se den synke.

Derfor læste Kaptajnen Avisen med dyb Opmærksomhed og uden Forstaaelse, og derfor hverken sagde Kaptajn Cuttle noget om Rob til sig selv, eller tilstod overfor sig selv, at han tænkte paa ham, eller vilde i fjærneste Maade anerkende, at Rob havde noget at gøre med, at han følte sig lige saa forladt som Robinson Crusoe.

Paa samme rolige, forretningsmæssige Maade gik Kaptajnen i Skumringen over til Leadenhall Torvet og traf Aftale med en privat Vægter, som havde Vagt dér, om hver Morgen og Aften at sætte Træ-Midshipmanens Skodder for og tage dem af. Derpaa gik han hen til Spisehuset for at afbestille det halve af den daglige Ration, som derfra tilstilledes Midshipmanen, og til Værtshuset, for at stoppe Forræderens Øl. »Min unge Mand,« sagde Kaptajnen til Forklaring for den unge Dame bag Skænken, »min unge Mand har nemlig faaet sig en bedre Plads, Miss.« Endelig besluttede Kaptajnen sig til selv at tage Sengen under Disken i Besiddelse og tørne ind dér om Aftenen i Stedet for ovenpaa, som ene Vogter over Husets Skatte.

Fra nu af rejste Kaptajnen sig daglig fra denne Seng og smækkede sin blanke Hat paa Hovedet Klokken seks om Morgenen, hvorved han saa lige saa ensom ud som Robinson Crusoe, naar han fuldendte sit Toilette med sin Gedeskindshue; og skønt hans Frygt for et Overfald af den Mac Stingerske Stamme var taget noget af, ligesom hin ensomme Sømands Ængstelser plejede at gøre, naar der var gaaet lang Tid hen, uden at der havde vist sig Symptomer paa Kanibaler, saa iagttog han dog stadig visse vanemæssige Forholdsregler til sit Forsvar og traadte aldrig frem for en Damehat, uden forud at have underkastet den et Eftersyn fra sin faste Borg. I al denne Tid (hvor han ikke modtog noget Besøg fra Mr. Toots, der skrev og sagde, at han var borte fra Byen) begyndte hans egen Stemme at faa en besynderlig Klang i hans Øren; og ved al den megen Poleren og Ordnen af Lageret, og ved at sidde saa meget og læse bag Disken eller se ud ad Vinduet, vænnede han sig til at spekulere saa dybt, at den røde Rand, den stive, blanke Hat havde afsat om hans Pande, somme Tider gjorde ondt af altfor megen Tænkning.

Da Aaret nu var til Ende, ansaa Kaptajn det for formaalstjenligt at aabne

Pakken; men da han altid havde besluttet at gøre det i Skærsliberen Robs Nærværelse, som havde bragt ham den, og da han havde en Forestilling om, at det vilde være rigtigst og mest sømandsmæssigt at aabne den i Overværelse af en eller anden, var han slemt i Vinden for et Vidne. I denne Forlegenhed fik han en Dag med usædvanlig Glæde i »Skibsefterretninger« Øje paa en Meddelelse om, at »Den forsigtige Klara«, Kaptajn John Bunsby, var indkommet fra en Kystfart; og til denne Filosof afsendte han øjeblikkelig et Brev med Posten, paalagde ham ubrødelig Tavshed med Hensyn til sit Opholdssted, og bad ham se indenfor snarest ved Aftenstid.

Bunsby, der var en af disse Vismænd, som handler efter Overbevisning, brugte nogle Dage til at blive ganske overbevist om, at han virkelig havde modtaget et Brev af dette Indhold. Men da han havde tumlet med det og gjort sig til Herre over det, sendte han uophørligt sin Dreng af Sted med den Besked, at »han kommer i Aften,« og da Drengen havde faaet Ordre til at aflevere disse Ord og saa forsvinde, udførte han sin Mission som en tjæret Aand, der skulde overbringe en hemmelighedsfuld Advarsel.

Kaptajnen, der var godt fornøjet med at modtage den, rustede sig med Piber og Rom og Vand og afventede sin Gæst i Dagligstuen bag Butiken. Ved Ottetiden forkyndte en dæmpet Brummen, som af en nautisk Tyr, udenfor Butiksdøren, efterfulgt af en Stoks Hamren paa Dørfyldningen, for Kaptajnens lyttende Øre, at Bunsby var paa Siden af ham; og han lukkede ham øjeblikkelig ind, laadden og sid i Tøjet, og med det sædvanlige dorske Mahogniansigt, der ikke syntes at have nogen som helst Bevidsthed om, hvad der laa lige for Næsen af det, men stirrede opmærksomt paa et eller andet, der fandt Sted i en ganske anden Del af Verden.

»Bunsby,« sagde Kaptajnen og greb hans Haand, »hvordan gaar det, min Gut, hvordan gaar det?«

»Kammerat,« svarede Stemmen inden i Bunsby, uden at den fulgtes af noget som helst Livstegn hos Chefen selv. »Udmærket, udmærket.«

»Bunsby!« sagde Kaptajnen i uvilkaarlig Hyldest af hans Geni, »her er De virkelig! En Mand, der kan afgive et Besyv, som er klarere end Diamanter — og jeg gad nok set den Gut med tjærede Bukser paa, der som De skinner saa klart som Diamanter for mig, hvorom De kan overhale vedkommende Bog og lægge Mærke ved Stedet. Her er De — en Mand, der her paa dette selv samme Sted afgav et Besyv, der har holdt Stik i hvert Bogstav« — hvilket Kaptajnen virkelig troede.

»Se se?« brummede Bunsby.

»Hvert Bogstav,« sagde Kaptajnen.

»Hvorfor?« brummede Bunsby og saa for første Gang paa sin Ven. »Paa hvad Maade? Hvi saa er, hvorfor ikke? Derfor.« Med disse Orakelord — de syntes næsten at gøre Kaptajnen svimmel, paa et saadant Hav af Spekulationer og Formodninger kastede de ham ud — fandt Vismanden sig i at blive hjulpet af sin Pjekkert og fulgte sin Ven ind i Dagligstuen, hvor hans Haand straks slog ned paa Romflasken, hvoraf han bryggede sig en stiv Grog; og straks efter paa en Pibe, som han stoppede, tændte, og begyndte at bakke paa.

Kaptajn Cuttle efterlignede sin Gæst i disse Enkeltheder, skønt den store Chefs betagne og uforstyrrelige Væsen langt oversteg hans Kræfter, satte sig i den modsatte Kaminkrog, betragtede ham ærbødigt og som om han ventede paa at Bunsby skulde fremkomme med en eller anden Opmuntring eller et Udbrud af Nysgerrighed, der kunde føre ham ind paa hans egne Anliggender. Men da Mahogniansigtet ikke røbede noget Tegn paa at være sig andet bevidst end Varmen og Tobakken, undtagen een Gang, da han tog sin Pibe fra Munden for at gøre Plads for sit Glas og lejlighedsvis bemærkede med en umaadelig grov Stemme, at hans Navn var Jack Bunsby — en Erklæring, der kun gav ringe Anledning til Samtale — paakaldte Kaptajnen hans Opmærksomhed ved en kort, høflig Indledning, og for-

talte ham saa hele Historien om Onkel Sols Afrejse, tilligemed den Forandring, den havde fremkaldt i hans eget Liv og Skæbne — og sluttede med at lægge Pakken paa Bordet.

Efter en lang Pause nikkede Mr. Bunsby.

»Lukke den op?« sagde Kaptajnen.

Bunsby nikkede igen.

Følgelig brød Kaptajnen Seglet og aabenbarede to sammenfoldede Papirer, hvorpaa han en for en læste Udskrifterne: »Solomon Gills' sidste Vilje og Testamente.« »Brev til Ned Cuttle.«

Bunsby sad med sine Øjne vendt mod Grønlands Kyst og syntes at lytte efter Indholdet. Kaptajnen rømmede sig derfor og læste Brevet højt.

»Min kære Ned Cuttle. Da jeg tog hjemmefra for at rejse til Vestindien —«

Her stoppede Kaptajnen og saa fast paa Bunsby, der stirrede stift paa Grønlands Kyst.

— »for i min Nød at søge Underretning om min kære Dreng, vidste jeg, at hvis De kom under Vejr med min Plan, vilde De krydse den, eller ledsage mig; og derfor holdt jeg den hemmelig. Hvis De nogen Sinde faar dette Brev at læse, Ned, er det sandsynligt, at jeg er død. De vil da let tilgive en gammel Ven hans Daarskab, og De vil kunne forstaa den Rastløshed og Uro, som drev ham ud paa en saa eventyrlig Rejse. Derfor ikke mere om det. Jeg nærer ikke stort Haab om, at min stakkels Dreng nogen Sinde vil faa disse Ord at læse eller komme til at glæde Deres Øjne endnu engang med Synet af sit frimodige Ansigt. »— Nej, nej; aldrig mere,« sagde Kaptajn Cuttle sorgfuldt grundende. »Aldrig mere. Dér ligger han nu for aldrig at staa op mere —«

Mr. Bunsby, som havde et musikalsk Øre, brølte pludselig op: »I den biskayiske Bugt, o ja!« hvilket i den Grad rørte den brave Kaptajn som en passende Tribut til den bortgangnes Værd, at han erkendtlig trykkede hans Haand og var lige ved at tørre sine Øjne.

»Naa ja!« sagde Kaptajnen med et Suk, da Bunsbys Klagesang hørte op med at runge klirrende i Tagvinduet. »Paa Sorger strænge bar han længe, og lad os overhale vedkommende Bog og finde det deri.«

»Lægerne,« bemærkede Bunsby »kunde ikke hjælpe.«

»Nej, nej, vist saa,« sagde Kaptajnen, »hvad skulde *de* kunne hjælpe paa to eller tre Hundrede Favne Vand?« Saa vendte han tilbage til Brevet og læste videre. »Men hvis han skulde være til Stede, naar dette bliver aabnet!« — Kaptajnen saa sig uvilkaarligt om og rystede atter paa Hovedet, »saa være min Velsignelse med ham! For saa vidt det medfølgende Dokument ikke skulde være lovformelig skrevet, betyder det ikke stort, thi ingen er interesseret i det uden De og han, og det er mit bestemte Ønske, at hvis han lever, saa skal han have den Smule, der maatte være, og forholder det sig (hvad jeg frygter) anderledes, saa skal De have det, Ned. Jeg ved, De vil respektere mit Ønske. Gud velsigne Dem for det som for alt Deres Venskab iøvrigt mod Deres — *Solomon Gills.*«

— »Bunsby!« sagde Kaptajnen højtideligt til ham, »hvad faar De ud af dette? Dér sidder De, en Mand der lige fra Barndommen af og opefter har faaet sit Hoved slaaet itu, og som har faaet en ny Mening ind i det, for hver Søm, der er blevet aabnet. Naa, hvad faar De saa ud af dette?«

»Hvi saa er,« svarede Bunsby ualmindelig hurtigt, »at han er død, saa er det min Mening, at han ikke mere vil komme tilbage. Hvis saa er, at han lever, er det min Mening, at han vil det. Siger jeg, at han vil det? Nej. Hvorfor ikke? Fordi Retningen af denne Observation ligger i Anvendelsen af den.«

»Bunsby!« sagde Kaptajn Cuttle, der kunde synes at vurdere sin udmærkede Vens Meninger i Forhold til Umaadeligheden af den Vanskelighed, han havde, med at faa noget ud af dem. »Bunsby,« sagde Kaptajnen, ganske befippet af Forundring, »De bærer med Lethed en Byrde af Aand, som hurtigt vilde sende en af min Dræglighed til Bunds. Men med Hensyn til dette her Testamente, saa er

det ikke min Agt at foretage mig noget Skridt for at komme i Besiddelse af Sagerne — det forbyde Gud — men kun at bevare dem for en mere retmæssig Ejer. Og jeg haaber endnu, at den retmæssige Ejer, Sol Gills, er i Live og vil komme tilbage, hvor besynderligt det end er, at han ingen Brevskaber har sendt. Naa, hvad er nu Deres Mening, Bunsby, om at stuve disse Papirer til Side igen og skrive udenpaa dem, at de har været aabnede paa den og den Dag i Overværelse af John Bunsby og Edward Cuttle?«

Da Bunsby ikke, hverken paa Grønlands Kyst eller noget andet Sted, øjnede nogen Indvending mod dette Forslag, blev det bragt til Udførelse; og idet denne store Mand et Øjeblik rettede sine Øjne paa det nærværende, satte han sin Underskrift paa Omslaget, idet han med en karakteristisk Beskedenhed fuldstændig afholdt sig fra Brugen af store Bogstaver. Da Kaptajn Cuttle havde vedføjet sit eget Navnetræk med venstre Haand, og laaset Pakken ind i Jærnpengeskrinet, bad han sin Gæst blande sig endnu et Glas og ryge en Pibe til; det samme gjorde han selv, og saa satte han sig til at gruble ved Ilden over den stakkels gamle Instrumentmagers mulige Skæbne.

Og nu paafulgte der en Overraskelse, der var saa overvældende og frygtelig, at Kaptajn Cuttle, hvis han ikke var blevet støttet af Bunsbys Nærværelse, vilde være sunken i Knæ under den og have været en fortabt Mand fra denne skæbnesvangre Time af.

Hvordan det var gaaet til, at Kaptajnen, selv i sin Glæde over Bunsbys Besøg, kun havde lukket Døren og ikke laaset den af, hvilken Forsømmelse han utvivlsomt havde gjort sig skyldig i, er et af de Spørgsmaal, der for bestandig vil være Genstand for Grunden eller for ubestemte Anklager mod Skæbnen. Men gennem denne ulaasede Dør og i dette rolige Øjeblik kom den fule Mac Stinger farende ind i Dagligstuen, med Alexander Mac Stinger paa sin moderlige Arm og Forvirring og Hævn (for ikke at tale om Juliane Mac Stinger og det søde Barns Broder, Charles Mac Stinger) i sit Følge. Hun kom saa hurtigt og saa stilfærdigt, ligesom en Luftning fra Omegnen af den ostindiske Dok, at Kaptajn Cuttle fandt sig i Færd med at stirre paa hende, før det rolige Ansigt, hvormed han havde siddet og tænkt, havde antaget et forfærdet og rædselsslagent Udtryk.

Men i samme Øjeblik Kaptajn Cuttle forstod sin Ulykke i dens fulde Udstrækning, dikterede Selvopholdelsesdriften et Forsøg paa Flugt. Han fo'r hen til den lille Dør, der førte ud til den korte, stejle Kældertrappe, og styrtede sig hovedkuls ud paa den, som en Mand, der, ligegyldig for Skrammer og Kvæstelser, blot søger at skjule sig i Jordens Indvolde. Han vilde rimeligvis have haft Held med sig i dette tapre Forsøg, hvis ikke Juliana og Charles havde været saa kærlige Naturer, som de var, og havde knebet ham i Benene — hvert af de søde Børn tog fat i sit Ben — og med graadkvalte Skrig gjort Fordring paa ham som deres Ven. Mrs. Mac Stinger, der aldrig skred til nogen Handling af Betydning, uden først at vende op og ned paa Alexander Mac Stinger, for at bringe ham indenfor Rækkevidden af en kraftig Salut af Klaps, og derpaa sætte ham ned til Afkøling, som dengang Læseren første Gang blev præsenteret for ham, fuldbyrdede imidlertid denne højtidelige Ceremoni, som om den ved denne Lejlighed var et Offer til Furierne; og efter at hun havde sat Ofret paa Gulvet, gik hun løs paa Kaptajnen med en Resoluthed, der syntes at true Bunsby, som lagde sig imellem, med en Behandling af hendes Negle.

De to ældre Mac Stingeres Skrig, og den unge Alexanders Jamren (den sidste kunde siges at have tilbragt en broget Barndom, eftersom han var sort i Ansigtet i det halve af denne skønne Periode af sin Tilværelse) forende sig om at gøre denne Hjemsøgelse endnu mere frygtelig. Men da der atter herskede Tavshed, og Kaptajnen i voldsom Sved stod og saa spagfærdig paa Mrs. Mac

Stinger, var dens Rædsler paa Højdepunktet.

»Aa, Kaptajn Cuttle, Kaptajn Cuttle!« sagde Mrs. Mac Stinger, idet hun gjorde sin Hage stiv og rystede den i Samklang med, hvad der, hvis hun ikke hun ikke havde hørt til det svage Køn, vilde kunne kaldes hendes Næve. »Vover De at se mig ind i Ansigtet uden at gaa i Jorden!«

Kaptajnen, der saa alt andet end dumdristig ud, mumlede mat: »Støt saa!«

»Aa, jeg var en svag og godtroende Taabe, da jeg optog Dem under mit Tag, Kaptajn Cuttle, ja det var jeg!« udbrød Mrs. Mac Stinger. »At tænke sig alle de Velgerninger, jeg har vist denne Mand, og hvordan jeg har opdraget mine Børn til at elske og ære ham, som om han var en Fader for dem, mens der ikke er een Husvært eller Logerende i vor Gade, som ikke ved, at jeg tabte Penge paa denne Mand, og paa hans Svir og Sværm« — det sidste Ord brugte hun mere for Bogstavrimets og Eftertrykkets Skyld, end fordi det egentlig gav nogen Mening — »og mens de alle som en skreg op, fordi han snyltede paa en flittig Kone, der er paa Færde tidlig og sildig for sine smaa Børns Skyld, og holder sin Smule Hus saa rent, at en Person kunde have spist sin Middagsmad, ja, og drukket sin Te oven i Købet, hvis han havde Lyst til det, paa et hvilket som helst af hendes Gulve eller Trapper, til Trods for al hans Driveri og Sværmen, saa megen Omhu og Ulejlighed spenderede hun paa ham!«

Mrs. Mac Stinger stoppede for at trække Vejret; og hendes Ansigt blussede af Triumf, da hun for anden Gang var saa heldig at kunne nævne Kaptajn Cuttles Sværmen.

»Og han løber sin *Vej!*« raabte Mrs. Mac Stinger og sang det sidste Ord ud, saa at den ulykkelige Kaptajn følte sig som den laveste af alle Mænd. »Og holder sig væk et helt Aar! Fra et Fruentimmer! Saadan er hans Samvittighed! Han har ikke Mod til at møde hende Ansigt til Ansigt, men lister sig bort som en Tyveknægt! Ja, hvis min Unge dér,« sagde Mrs. Mac Stinger pludselig rapt, »skulde finde paa at løbe væk, saa skulde jeg gøre min Pligt som Moder til ham, til han var fuld af Vabler over hele Kroppen!«

Den unge Alexander, der udlagde dette som et ligefremt Løfte, der snart vilde blive indfriet, tumlede forfærdet og fortvivlet om paa Gulvet med Skosaalerne i Vejret og et saa øredøvende Skrig, at Mrs. Mac Stinger ansaa det for nødvendigt at tage ham op paa Armen, hvor hun ruskede ham, hver Gang han brød løs igen, ved at ruske ham, saa det syntes at være tilstrækkeligt til at løsne hans Tænder.

»En køn Mand er Kaptajn Cuttle« sagde Mrs. Mac Stinger med skarp Eftertryk paa den første Stavelse af hans Navn, »at tage sig det nær for — og ligge vaagen for — og besvime for — og tænke sig død for — og rende op og ned i denne velsignede By som et vanvittigt Fruentimmer og spørge efter! Jo, han er en køn Mand! Ha, ha, ha, ha! Han er nok al den Ulejlighed og Bekymring værd og meget mere til! *Det* betyder ingen Ting, Gud bevares! Ha, ha, ha, ha! Kaptajn Cuttle,« sagde Mrs Mac Stinger pludselig barsk, »jeg vil gerne vide om De agter at komme hjem igen.«

Den forskræmte Kaptajn kiggede ned i sin Hat, som om han ikke saa anden Udvej end at sætte den paa og give op.

»Kaptajn Cuttle,« gentog Mrs. Mac Stinger i samme Tone, »jeg ønsker at vide, om De agter at komme hjem igen, Sir.«

Kaptajnen syntes ganske rede til at gaa, men mumlede mat noget om »ikke at gøre saadan et Numer ud af det.«

»Ja, ja, ja,« sagde Bunsby i en beroligende Tone, »saa sagte, min Tøs, saa sagte!«

»Og hvem er *De*, om jeg maa spørge!« svarede Mrs. Mac Stinger ophøjet. »Har De nogen Sinde logeret i Numer ni, Brig Place, Sir? Men Hukommelsen er maaske daarlig, men jeg tror i hvert Fald ikke hos mig. Der var en Mrs. Jollson, som boede i Nr. 9 før mig, og maaske tager De fejl af hende og mig.

Det er den eneste Maade jeg kan forklare mig Deres Familiaritet paa, Sir.«

»Naa, naa, min Tøs, saa sagte, saa sagte!« sagde Bunsby.

Kaptajn Cuttle kunde neppe tro det, selv om denne store Mand, skønt han saa det ske med lysvaagne Øjne; men Bunsby gik dristigt frem, slog sin laadne blaa Arm om Mrs. Mac Stinger, og beroligede hende i den Grad ved den magiske Maade, hvorpaa han gjorde det, og ved disse faa Ord — han sagde ikke mere — at hun smeltede hen i Taarer efter et Øjeblik at have set paa ham, og bemærkede, at et Barn kunde besejre hende nu, saa forknyt var hun.

Maalløs og i højeste Grad forbavset saa Kaptajnen ham lidt efter lidt lokke dette ubønhørlige Fruentimmer ud i Butiken, vende tilbage efter Rom og Vand og et Lys, bringe det ud til hende, og bringe hende til Ro, tilsyneladende uden at ytre et Ord. Snart efter stak han Hovedet indenfor med sin Pjekkert paa og sagde: »Cuttle, jeg agter at konvojere hende hjem,« og mere forundret, end om han selv var blevet lagt i Jærn for at blive transporteret sikkert til Brig Place, saa Kaptajn Cuttle Familien traske fredeligt af med Mrs. Mac Stinger i Spidsen. Han fik knap nok Tid til at tage sin Blikdaase ned og i Smug stikke nogle Penge i Haanden paa Juliana Mac Stinger, hans tidligere Yndling, og Charles, som havde det Krav paa ham, at han af Naturen var skabt som en Sømand, før de alle havde forladt Midshipmanen, og Bunsby, hviskede, at han snart skulde faa det besørget og praje Ned Cuttle igen, før han gik om Bord, hvorpaa han lukkede Døren bag sig som det sidste Medlem af Selskabet.

Visse ængstelige Forestillinger om, at han gik i Søvne, eller at han var blevet hjemsøgt af Spøgelser, og ikke af en Familie af Kød og Blod, plagede i Begyndelsen Kaptajnen, da han gik tilbage til den lille Dagligstue og fandt sig selv alene dér. Ubegrænset Tillid til, og umaadelig Beundring af »Den forsigtige Klara«s Chef fulgte paa og hensatte Kaptajnen i en Tilstand af undrende Henrykkelse.

Alligevel, da Tiden gik, og Bunsby ikke vendte tilbage, begyndte Kaptajnen at nære visse uhyggelige Tvivl af anden Art. Om Bunsby maaske ved Rænker var blevet lokket hen paa Brig Place og dér blev holdt i sikker Forvaring som Gidsel for sin Ven; i hvilket Tilfælde Kaptajnen, som en Mand af Ære, burde udfri ham, paa Bekostning af sin egen Frihed. Om han var blevet angrebet og slaaet af Mrs. Mac Stinger og skammede sig for at vise sig efter sit Nederlag. Om Mrs. Mac Stinger i sin Lunefuldhed var kommet paa andre Tanker og vendt om for at ændre Midshipmanen igen, og Bunsby under Paaskud af at ville føre hende en Genvej, forsøgte at lede Familien vild mellem Byens øde Steder. Men først og fremmest, hvad han, Kaptajn Cuttle, burde gøre, hvis han hverken hørte mere til Mac Stingerne eller til Bunsby, hvad der under disse forunderlige og uforudsete Konjunkturer muligvis kunde indtræffe.

Alt dette drøftede han med sig selv, til han var træt; og stadig ingen Bunsby. Han redte sin Seng under Disken, saa han lige kunde tørne ind; stadig ingen Bunsby. Til sidst, da Kaptajnen havde opgivet ham, i det mindste for den Aften, og havde begyndt at klæde sig af, hørtes der Lyd af Vognhjul, som nærmede sig, stansede udenfor Døren og efterfulgtes af Bunsbys Prajen.

Kaptajnen skælvede ved at tænke paa, at Mrs. Mac Stinger maaske ikke havde været til at blive kvit og var blevet ført tilbage i en Droske.

Men nej. Bunsby var ikke ledsaget af andet end af en stor Kiste, som han med sine egne Hænder slæbte ind i Butiken og satte sig paa, saa snart han havde faaet den indenfor. Kaptajn Cuttle genkendte den som den Kiste, han havde efterladt i Mrs. Mac Stingers Hus, saa med Lyset i sin Haand mere opmærksomt paa Bunsby, og troede, at han rent ud sagt var fuld. Det var imidlertid vanskeligt at blive sikker paa det, da Chefen ikke havde Spor af Udtryk i sit Ansigt, naar han var ædru.

»Cuttle,« sagde Chefen, i det han stod op fra Kisten og aabnede Laaget, »er dette her Deres Kram?«

Kaptajn Cuttle saa ned i den og genkendte sine Ejendele.

»Krammet i Orden, Kammerat?« sagde Bunsby.

Den taknemmelige og forvirrede Kaptajn greb hans Haand og vilde netop fremkomme med et Svar, der udtrykte hans Forbavselse, da Bunsby gjorde sig fri ved et Ryk med Haandleddet og syntes at gøre et Forsøg paa at blinke med sit rullende Øje, hvilket Forsøg kun havde den Virkning, i den Tilstand han var i, at han nær havde faaet Overbalance. Saa aabnede han paa een Gang Døren og fo'r af Sted for fuld Kraft for at naa »den forsigtige Klara,« — hvad der var hans ufravigelige Skik, hvergang han mente at have lavet en Træffer.

Da det ikke passede Kaptajnen at blive ofte søgt, bestemte Kaptajn Cuttle sig til hverken at gaa til ham eller sende Bud til ham den næste Dag, eller over Hovedet før han tilkendegav allernaadigst at det passede ham, eller hvis det ikke skete, før der var gaaet nogen Tid. Derfor genoptog Kaptajnen den næste Morgen sit ensomme Liv og tænkte mangen en Morgen, Middag og Aften dybsindigt over gamle Sol Gills og Bunsbys Mening ham vedrørende, og paa hvor meget Haab der var om, at han vilde vende tilbage. Al denne Tænken styrkede Kaptajn Cuttles Haab; og han kælede for det og for sig selv ved at vente paa Instrumentmageren i Døren, hvad han nu i sin besynderlige Frihed vovede at gøre, — og ved at sætte hans Stol paa dens Plads og ordne den lille Dagligstue, som den plejede at være, for det Tilfælde, at han skulde komme uventet hjem. I sin Betænksomhed tog han ligeledes et vist lille Miniaturportræt af Walther som Skoledreng ned fra dets sædvanlige Søm, for at det ikke skulde ryste den gamle Mand, naar han vendte tilbage. Kaptajnen havde ogsaa somme Tider sine Forudanelser om, at han vilde komme netop den Dag, og en Søndag bestilte han endogsaa en dobbelt Ration Middagsmad, saa sangvinsk var han. Men gamle Solomon kom ikke. Og stadig lagde Naboerne Mærke til, at Sømanden med den blanke Hat om Aftenen stod i Butiksdøren og spejdede op og ned ad Gaden.

Tiende Kapitel.

Huslige Forhold.

Det laa ikke i Tingenes Natur, at en Mand af Mr. Dombeys Stivsindethed, naar den blev stillet overfor en saadan Aand, som den han selv havde vakt imod sig, skulde blive mindre bydende og stræng, end det laa til hans Karakter; eller at den kolde, haarde Stolthedens Rustning, han altid var iført, skulde blive mere bøjelig ved stadig at støde sammen med hovmodig Ringeagt og Trods. Det er en saadan Naturs Forbandelse — en væsentlig Del af den tunge Selvgengældelse, den bærer i sig — at medens Eftergivenhed og Imødekommen øger dens onde Tilbøjeligheder, og er den Føde, den lever af, saa trives den ikke mindre ved Modstand. Det onde, den den rummer, finder lige vel Næring i begge disse Modsætninger. Den suger Kraft af sødt og bittert; en-

ten man bøjer sig for den eller lader haant om den, gør den altid det Bryst, hvori den har sin Trone, til sin Slave; enten den tilbedes eller forkastes, er den en lige saa stræng Herre som Djævelen i mørke Fabler.

Overfor sin første Hustru havde Mr. Dombey i sit kolde, anmassende Hovmod opført sig som det ophøjede Væsen, han næsten selv troede, han var. Han havde været »Mr. Dombey« overfor hende, da hun saa ham første Gang, og han var »Mr. Dombey«, da hun døde. Han havde hævdet sin Stolthed under hele deres ægteskabelige Liv, og hun havde ydmygt anerkendt den. Han havde siddet i sin Majestæt paa Tronens Top, og hun havde indtaget sin ydmyge Plads paa dens nederste Trin, og det havde virkelig gjort ham godt at leve saaledes i ensom Trældom under denne sin ene store Idé. Han havde indbildt sig, at hans anden Hustrus stolte Karakter var blevet lagt til hans egen — vilde være gaaet op i den og have forhøjet hans Storhed. Han havde udmalet sig, hvordan han selv vilde blive stoltere end nogen Sinde, idet Ediths Stolthed underkastede sig hans. Han havde aldrig tænkt sig Muligheden af, at den skulde sætte sig op imod ham. Og nu, da han saa den i hans Vej ved hvert Skridt og hver Vending i hans daglige Liv, fæstende sit kolde, udæskende og ringeagtende Ansigt imod ham, nu visnede hans Stolthed ikke hen eller hang med Hovedet under dette Stød, men skød netop nye Skud, blev stærkere og mere sammentrængt, mere skummel, fortrædelig, pirrelig og stædig, end den nogen Sinde havde været tidligere.

Desuden — den, der bærer en saadan tung Rustning, bærer ogsaa altid en anden tung Gengældelse i sig. Den staar sin Prøve overfor Forsoning, Kærlighed og Tillid, overfor al venlig Deltagelse udefra, al Fortrolighed og Ømhed, enhver blidere Rørelse; men overfor dybe Stik i Egenkærligheden er den saa saarbar som det blotte Bryst for Staal; og saa pirrefulde Bylder æder om sig dér, som ved ingen andre Saar, nej, skønt de af Stolthedens egen pansrede Haand er tilbragt en svagere Stolthed, der er afvæbnet og slaaet til Jorden.

Saadanne Saar var hans. Han følte dem bittert i sine gamle Stuers Ensomhed, hvortil han nu igen ofte begyndte at trække sig tilbage og tilbragte lange, ensomme Timer. Det syntes at være hans Skæbne altid at være stolt og mægtig, men altid at blive ydmyget og gjort magtesløs dér, hvor han vilde være stærkest. Hvem syntes Skæbnen at have bestemt til at udføre denne Dom?«

»Hvem? Hvem var det, som kunde vinde hans Hustru, som hun havde vundet hans Dreng! Hvem var det, som havde vist ham denne nye Sejr, medens han sad i den mørke Krog! Hvem var det, hvis mindste Ord udrettede, hvad hans yderste Evne ikke formaaede? Hvem var det, som, uden Støtte af hans Kærlighed eller Omhu trivedes og blev smuk, medens de, som havde denne Støtte, døde! Hvem skulde det være uden det samme Barn, paa hvem han ofte havde set urolig i hendes moderlige Barndom, med en Slags Frygt for, at han kunde komme til at hade hende, og paa hvem hans Forudanelse var gaaet i Opfyldelse, thi han *hadede* hende i sit Hjærte.

Ja, og han *vilde* have det til Had, og han gjorde det til Had, skønt enkelte Gnister af det Lys, hvori hun havde vist sig for ham den mindeværdige Aften, da han vendte hjem med sin Brud, endnu hvilte over hende. Han vidste nu, at hun var smuk; han bestred ikke, at hun var yndefuld og vindende, og at hun i sin Kvindeligheds klare Gry havde været ham en Overraskelse. Men han vendte selv dette imod hende. I sin pirrelige, usunde Sindsstemning, skabte den ulykkelige Mand, med en dump Forstaaelse af, at han var blevet skilt fra alle Hjærter, og en vag Længsel efter det, han hele sit Liv havde stødt fra sig, et forvrænget Billede af sin Ret og Uret og retfærdiggjorde sig dermed imod hende. Jo mere hun lovede at vilde gøre ham Ære, des større Krav var han tilbøjelig til at stille til hendes Lydighed og

Underkastelse i svundne Dage. Naar havde hun nogen Sinde vist ham Lydighed og Underkastelse? Smykkede hun hans Liv — eller Ediths? Havde hendes tilstrækkelige Egenskaber først lagt sig for Dagen for ham — eller for Edith? Nej, han og hun havde lige fra hendes Fødsel af aldrig været som Fader og Barn! De havde altid været fremmede for hinanden. Hun havde krydset hans Vej overalt. Nu havde hun sammensvoret sig med en anden imod ham. Selve hendes Skønhed blødgjorde Naturer, som var stejle overfor ham, og krænkede ham ved en unaturlig Triumf.

I alt dette ytrede sig maaske en Følelse, der var ved at vaagne i hans Bryst, omend den egenkærligt var blevet vakt ved hans uheldige Stilling, sammenlignet med, hvad hun kunde have gjort hans Liv til. Men denne Torden bragte han til Tavshed med sin Stoltheds rullende Hav. Han vilde ikke vide af andet end sin Stolthed. Og i denne sin Stolthed, der var en Dynge af Urimelighed og Elendighed og selvtilføjet Pine, hadede han hende.

Overfor den rugende, stivsindede, vrantne Dæmon, som havde besat ham, satte hans Hustru sin vidtforskellige Stolthed i dens fulde Styrke. De kunde aldrig have ført et lykkeligt Liv sammen, men intet kunde have gjort det mere ulykkeligt end saadanne Elementers heftige og haardnakkede Fejden hinanden paa. Hans Stolthed vilde hævde hans uhyre Overlegenhed og tvinge hende til at anerkende den. Hun kunde være blevet pint til Døde, og vilde dog til det sidste have fæstet sit hovmodige Blik af rolig, ubøjelig Ringeagt paa ham. En saadan Anerkendelse kunde han vente fra Edith! Han vidste kun lidt, gennem hvilken Storm og Kamp hun var blevet drevet hen mod den enestaaende Ære — hans Haand. Han vidste kun lidt, hvor stor en Indrømmelse hun mente at have gjort, da hun tillod ham at kalde hende sin Hustru.

Mr. Dombey var besluttet paa at vise hende, at han var den overlegne. Dér maatte ikke være nogen anden Vilje end hans. Stolt ønskede han, at hun skulde være, men hun maatte være stolt mod andre, ikke imod ham. Naar han sad alene og forhærdede sit Sind, kunde han ofte høre hende gaa ud og komme hjem og deltage i Londonerlivet uden at tage mere Notits af hans Behag eller Ubehag, end om han havde været hendes Rideknægt. Hendes kolde, overmodige Ligegyldighed — hans eget uomtvistelige Attribut, som hun havde tilrevet sig — pinte ham mere end en hvilken som helst anden Behandlingsmaade vilde have gjort; og han besluttede at bøje hende efter sin ophøjede og majestætiske Vilje.

Han havde længe omgaaedes med disse Tanker, da han en Aften opsøgte hende i hendes eget Værelse, efter at han havde hørt hende komme sent hjem. Hun var alene, i sin glimrende Dragt, og var netop kommet fra sin Moders Værelse. Hendes Ansigt var melankolsk og tankefuldt, da han kom bag paa hende; men det opdagede han straks ved Døren; thi ved et Blik i Spejlet foran hende saa han øjeblikkelig, som i en Maleriramme, den sammentrukne Pande og den mørke Skønhed, han kendte saa vel.

»Mrs. Dombey,« sagde han, idet han traadte ind, »jeg maa bede om Lov til at tale et Par Ord med Dem.«

»I Morgen,« svarede hun.

»Jeg finder denne Tid belejligt, Frue,« svarede han. »De tager fejl af Deres Stilling. Jeg er vant til selv at vælge min Tid, ikke til at andre vælger den for mig. Jeg tror, neppe De forstaar hvem og hvad jeg er, Mrs. Dombey.«

»Jeg tror,« svarede hun, »at jeg forstaar Dem meget vel.«

Hun saa paa ham, mens hun sagde dette; derpaa lagde hun sine hvide Arme, der funklede af Guld og Juveler, over Kors paa sit svulmende Bryst, og vendte sine Øjne bort.

Hvis hun havde været mindre smuk og mindre majestætisk i sin kolde Ro, vilde hun ikke have kunnet paatvinge ham den Følelse af Underlegenhed, som gennemtrængte hver Fiber af hans Stolthed. Men hun havde Magten, og han følte det bittert. Han saa sig om i

Stuen, saa hvordan hendes straalende Smykker og luksuriøse Kjoler laa spredt upaaagtede rundt om, ikke blot af Lune eller Skødesløshed (det tænkte han i det mindste), men af bevidst, overmodig Ringeagt for kostbare Ting; og han følte det mere og mere. Besætninger af Blomster og Fjer, Juveler, Kniplinger, Silke og Atlask — hvorhen han vendte sit Blik, saa han foragtede Rigdomme. Selv Diamanterne — en Bryllupsgave — der hævede og sænkede sig utaalmodigt paa hendes Bryst — syntes at stønne efter at kunne sønderbryde den Kæde, der holdt dem fast om hendes Hals, og rulle ned paa Gulvet, hvor hun kunde træde paa dem.

Han følte sin uheldige Stilling, og han viste det. Højtidelig og fremmed blandt denne Rigdom af Farve og overdaadig Pragt, fremmed og tvungen overfor dens hovmodige Herskerinde, hvis afvisende Skønhed den gentog og stillede til Skue alle Vegne rundt om ham, som i lige saa mange Spejlstumper, følte han sig forlegen og kejtet. Intet af, hvad der tjente hendes ringeagtende Selvbeherskelse, kunde andet end ærgre ham. Ærgerlig og irriteret satte han sig og fortsatte — ikke i bedre Humør:

»Mrs. Dombey, det er i høj Grad nødvendigt, at det kommer til en Forstaaelse imellem os. Deres Opførsel behager mig ikke, Frue.«

Hun saa blot paa ham igen og vendte atter Øjnene bort; men hun kunde godt have talt i en Time og udtrykt mindre.

»Jeg gentager det, Mrs. Dombey, den behager mig ikke. Jeg har allerede haft Grund til at anmode om, at den maa blive rettet. Nu forlanger jeg det.«

»De valgte en passende Lejlighed til Deres første Forestilling, og De anvender en passende Tone og et passende Ord til Deres anden. *De* forlanger! Af *mig!*«

»Frue,« sagde Mr. Dombey med sin mest krænkede majestætiske Mine, »jeg har gjort Dem til min Hustru. De bærer mit Navn. De er knyttet til min Stilling og min Anseelse. Jeg vil ikke sige, at Verden i Almindelighed skulde være tilbøjelig til at anse Dem for hædret ved denne Forbindelse; men jeg er vant til at »forlange« af dem, der er knyttet til mig og afhængige af mig.«

»Hvilket behager De at anse mig for?«

»Muligvis antager jeg, at min Hustru bør være — eller er det, enten hun vil eller ikke — noget af begge Dele, Mrs. Dombey.«

Hun saa fast paa ham og bed sine skælvende Læber sammen. Han saa hendes Barm bølge og hendes Ansigt blusse og derpaa blive hvidt. Alt dette kunde han vide, og vidste det; men han kunde ikke vide, at i hendes Hjærtes Dybder hviskede eet eneste Ord til hende om at bevare sin Ro, og at det Ord var Florence.

Blinde Idiot, som styrtede hen mod en Afgrund! Han troede, at hun skælvede for ham!

»De er altfor ødsel, Frue,« sagde Mr. Dombey. »De er ekstravagant. De øder en hel Del Penge — eller hvad der vilde være en hel Del i de fleste Gentlemænds Lommer — paa Dyrkningen af en Art Selskabelighed, som er unyttig for mig, og som sandelig i det hele er mig ubehagelig. Jeg maa forlange en fuldstændig Forandring i alle disse Henseender. Jeg ved, at naar det er nyt for Damer at besidde blot Tiendedelen af de Midler, som Lykken har stillet til Deres Raadighed, er de tilbøjelige til straks at gaa til Yderligheder. Jeg anmoder om, at Mrs. Grangers yderst forskellige Erfaringer nu maa blive Mrs. Dombey til Belæring.«

Stadig det faste Blik, de skælvende Læber, det bølgende Bryst, det snart purpurrøde, snart hvide Ansigt; og stadig den dybe Hvisken: Florence, Florence — talende til hende i hendes Hjærtes Banken.

Hans Hovmods Uforskammethed voksede, mens han iagttog denne Forandring hos hende. Opsvulmet, ikke mindre af hendes tidligere Foragt for ham og hans Følelse af Underlegenhed for lidt siden, end ved hendes nuværende Underkastelse (hvad han antog det for at være) blev den for mægtig for hans Bryst og sprængte alle Baand. Aa, hvem kunde

ret længe modstaa hans ophøjede Vilje og Ønske! Han havde besluttet at overvinde hende, og se her!

»De vil endvidere behage, Frue,« sagde Mr. Dombey i en bydende Herskertone, »klart at forstaa, at jeg vil tages Hensyn til og adlydes. At man ligefrem maa vise Verden, at man bøjer sig for mig, Frue. Jeg er vant til dette. Jeg forlanger det som min Ret. Kort sagt, jeg vil have det. Jeg anser det ikke for nogen urimelig Gengældelse for den jordiske Fremgang, der er blevet Dem til Del; og jeg tror ingen vil blive forbavset over, at jeg forlanger, De skal vise det, eller over at De gør det. — Overfor mig — overfor mig!« tilføjede han med Eftertryk.

Intet Ord fra hende. Ingen Forandring hos hende. Hendes Øjne fast hvilende paa ham.

»Jeg har hørt af Deres Moder, Mrs. Dombey,« sagde Mr. Dombey med ubeskrivelig Vigtighed, »hvad De uden Tvivl ved, nemlig at Brighton anbefales for hendes Helbred. Mr. Carker har været saa god —«

Hun forvandledes pludselig. Hendes Ansigt og Barm glødede, som om en stormfuld Solnedgangs røde Lys var blevet kastet ind over dem. Mr. Dombey saa denne Forandring, fortolkede den paa sin egen Maade og fortsatte:

»Mr. Carker har været saa god at tage derned og leje et Hus for en Tid. Naar min Husholdning bliver genoptaget her i London, skal jeg gøre saadanne Skridt til dens bedre Styrelse, som jeg anser for nødvendige. Et af disse vil blive Antagelsen (hvis det kan lade sig gøre) af en meget respektabel, men reduceret Person i Brighton, en Mrs. Pipchin — der tidligere har haft en betroet Stilling i min Familie — til Husholderske. En Husholdning som denne, der kun styres nominelt, Mrs. Dombey, kræver en dygtig Lederske.«

Hun havde forandret sin Stilling, før han naaede til disse Ord, og sad nu — stadig stirrende stift paa ham — og drejede et Armbaand rundt og rundt om sin Arm, saa at det skar en rød Stribe i den hvide Hud.

»Jeg bemærkede,« sagde Mr. Dombey — »og dermed er jeg færdig med, hvad jeg for Øjeblikket anser det for nødvendigt at sige Dem, Mrs. Dombey — jeg bemærkede for et Øjeblik siden, Frue, at min Hentydning til Mr. Carker blev modtaget paa en ejendommelig Maade. Da jeg i denne fortrolige Agents Paahør irettesatte Dem for Deres Maade at modtage mine Gæster paa, behagede De at gøre Indsigelse mod hans Nærværelse. De maa ikke oftere gøre en saadan Indsigelse, Frue, og De maa rimeligvis vænne Dem til hans Nærværelse ved mange lignende Lejligheder, med mindre De foretrækker ikke at give mig nogen Grund til Klage. Mr. Carker,« sagde Mr. Dombey, der, efter den Sindsbevægelse, han nylig havde set, ansaa dette for et fortræffeligt Middel til at ydmyge sin stolte Hustru, og maaske heller ikke havde noget imod at vise Mr. Carker sin Magt i et nyt og triumferende Lys, »Mr. Carker, der nyder min Tillid, Frue, kan meget vel ogsaa nyde Deres saa vidt. Jeg haaber, Mrs. Dombey,« vedblev han efter med voksende Hovmod at have dvælet lidt ved denne Tanke, »at jeg aldrig maa finde det nødvendigt at sende Mr. Carker til Dem med nogen Bebrejdelse eller Tilrettevisning; men da det vilde være uforeneligt med min Stilling og Anseelse hyppigt at føre disse trivielle Disputer med en Dame, hvem jeg har tildelt den højeste Udmærkelse, som det staar i min Magt at vise, vil jeg ikke betænke mig paa at benytte mig af hans Tjeneste, hvis jeg ser nogen Grund til det.«

»Og nu,« tænkte han, idet han rejste sig i sin moralske Storhed, stivere og mere uigennemtrængelig end nogen Sinde, »nu kender hun mig og min Beslutning.«

Den Haand, der havde trykket Armbaandet ind i hendes Hud, laa nu tungt paa hendes Bryst, men hun saa stadig paa ham, med uforandret Ansigt, og sagde med dæmpet Stemme:

»Vent! For Guds Skyld! Jeg maa tale med Dem.«

Hvorfor gjorde hun det ikke — hvad var det for en indre Kamp, der i flere Minutter gjorde hende det umuligt, medens hun betvang sit Ansigt, saa det blev stift som en Billedstøtte og saa paa ham med et Udtryk, der hverken var eftergivende eller det modsatte, hverken hadefuldt, stolt eller ydmygt — kun forskende.

»Har jeg nogen Sinde fristet Dem til at anholde om min Haand? Har jeg nogen Sinde brugt noget Kunstgreb for at vinde Dem? Var jeg nogen Sinde mere imødekommende overfor Dem, da De bejlede til mig, end jeg har været efter vort Giftermaal? Har jeg nogen Sinde været en anden imod Dem, end jeg er nu?«

»Det er fuldstændig unødvendigt, Frue,« sagde Mr. Dombey, »at begynde paa slige Drøftelser.«

»Troede De, at jeg elskede Dem? Vidste De, at jeg ikke gjorde det? Spurgte De nogen Sinde om mit Hjærte, Mand, eller foresatte Dem at vinde denne værdiløse Ting? Var der noget som helst usselt Forbehold ved vor Handel? Paa Deres Side, eller paa min?«

»Disse Spørgsmaal,« sagde Mr. Dombey, »har ikke det mindste med Sagen at gøre, Frue.«

Hun traadte mellem ham og Døren for at hindre ham i at gaa ud, rettede sin majestætiske Skikkelse i dens fulde Højde og blev ved at se fast paa ham.

»De besvarer hvert eneste af dem. De svarer mig, før jeg spørger. Hvor kan De andet; De, som kender den ynkelige Sandhed lige saa godt som jeg? Sig mig det saa. Hvis jeg elskede Dem ydmygt, kunde jeg da gøre mere end overgive hele min Vilje og mit Væsen til Dem, saaledes som De nylig har forlangt? Hvis mit Hjærte var ganske rent og uprøvet, og De dets Afgud, kunde De da kræve mere, kunde De da opnaa mere?«

»Muligvis ikke, Frue,« svarede han koldt.

»De ved, hvor ganske modsat det er med mig. De ser mig betragte Dem nu; og hvor varm min Lidenskab for Dem er, kan De se af hver Linje i mit Ansigt.« Ikke en Bevægelse af den stolte Læbe, ikke et Glimt fra det mørke Øje, intet uden det samme skarpt forskende Blik ledsagede disse Ord. »De kender i Hovedtrækkene min Historie. De har talt om min Moder. Tror De, De kan nedværdige, bøje eller knuse *mig* til Underkastelse og Lydighed?«

Mr. Dombey smilede, som han kunde have smilet ved det Spørgsmaal, om han mente, han kunde rejse ti Tusinde Pund.

»Hvis der er noget usædvanligt her,« sagde hun med en let Bevægelse op mod sit Ansigt, der ikke et Øjeblik aflagde sit ubevægelige Udtryk, sin ganske udtryksløse Stirren, »som jeg ved, der er usædvanlige Følelser her,« vedblev hun og lagde atter Haanden tungt paa sit Bryst, »saa tænk paa, at der ligger mere end almindelig Betydning i den Bøn, jeg agter at rette til Dem. Ja, for,« sagde hun hurtigt som Svar paa noget i hans Ansigt, »jeg agter at rette en Bøn til Dem.«

Mr. Dombey gjorde en umærkelig, nedladende Bøjning med sin Hage, saa hans stive Halsbind knirkede og knagede, og satte sig paa en Sofa i Nærheden for at høre paa hendes Bøn.

»Hvis De kan tro, at jeg er af en saadan Natur nu« — han indbildte sig, at han saa Taarer glimte i hendes Øjne, og troede selvbehageligt, at han havde aftvunget hende dem, skønt ingen faldt paa hendes Kind, og hun saa saa fast paa ham som nogen Sinde — »at den vilde gøre det, jeg nu siger, næsten utroligt for mig selv, sagt til en hvilken som helst Mand, der var blevet min Ægtefælle, men mest af alt sagt til Dem, saa vil De maaske lægge større Vægt paa det. I den mørke Ende, vi stiler hen imod, og maaske naar, vil vi ikke blot indvikle os selv alene (det vilde ikke sige stort), men ogsaa andre.«

Andre! Han vidste, hvem dette Ord sigtede til, og hans Ansigt blev meget mørkt.

»Jeg taler til Dem for andres Skyld.

Ogsaa for Deres egen Skyld; og for min. Siden vort Giftermaal har De været anmassende overfor mig; og jeg har betalt Dem lige for lige. De har vist mig og enhver omkring os, hver Dag og Time, at De mener, at jeg er blevet udmærket ved vor Forening. Det mener jeg ikke, og jeg har ogsaa vist det. Det lader til, at De ikke forstaar eller (saa vidt Deres Magt rækker) vil finde Dem i, at vi hver følger vor egen Bane; og i Stedet venter De af mig en Hyldest, som De aldrig vil opnaa.«

Skønt hendes Ansigt stadig var det samme, lagde dog hvert af hendes Aandedrag et bekræftende Eftertryk paa dette Ord »aldrig«.

»Jeg føler ingen Ømhed overfor Dem; det ved De. De vilde ikke bryde Dem om det, selv om jeg gjorde det eller kunde det. Jeg ved lige saa godt, at De ikke føler nogen overfor mig. Men vi er knyttede sammen; og i den Knude, som binde os, er, som jeg har sagt, andre bundet med ind. Vi maa begge dø; vi er allerede begge traadt i Forbindelse med Døden, hver med et lille Barn. Lad os bære over med hinanden.«

Mr. Dombey trak Vejret dybt, som vilde han have sagt: Aa, var *det* det hele!

»Der er ingen Rigdom,« fortsatte hun og blev endnu blegere, medens hun iagttog ham, og hendes Blik blev i sin Inderlighed endnu klarere, »som kunde afkøbe mig disse Ord og den Mening, de rummer. Er de een Gang kastet bort som unyttigt Mundsvejr, kan ingen Rigdom eller Magt bringe dem tilbage. Jeg mener dem; jeg har vejet dem; og jeg skal være tro mod, hvad jeg paatager mig. Hvis De vil love at bære over paa Deres Side, saa vil jeg love at bære over paa min. Vi er et højst ulykkeligt Par, hos hvem af forskellige Aarsager enhver Følelse, der gør Ægteskabet lykkeligt eller retfærdiggør det, er udryddet; men i Tidens Løb kan dog et vist Venskab, en vis Evne til at finde sig i *det*, mulig opstaa imellem os. Jeg vil prøve paa at haabe det, hvis De ogsaa vil gøre Forsøget; og jeg vil da se frem imod en bedre og lykkeligere Brug af Alderdommen, end jeg har gjort af min Ungdom.«

Alt dette havde hun sagt med en dæmpet, klar Stemme, der hverken steg eller faldt; da hun hørte op, sænkede hun den Haand, hvormed hun havde tvunget sig til at tale saa lidenskabsløst og tydeligt, men ikke de Øjne, hvormed hun havde iagttaget ham saa fast.

»Frue,« sagde Mr. Dombey med sin allerhøjeste Værdighed, »jeg kan ikke gaa ind paa noget Forslag af denne usædvanlige Natur.«

Hun saa endnu paa ham uden mindste Forandring.

»Jeg kan ikke,« sagde Mr. Dombey og rejste sig, »paa at se Tiden an eller forhandle med Dem, Mrs. Dombey, i en Sag, hvor De kender min Mening og mine Forventninger. Jeg har givet Dem mit *Ultimatum*, Frue, og maa kun anmode Dem om at vise det den alvorligste Opmærksomhed.«

At se dette Ansigt antage sit gamle Udtryk, kun forstærket! At se Øjnene vige bort som fra en lav og afskyelig Genstand! At se Lynet fra denne stolte Pande! At se Foragt, Harme og Afsky springe frem i Lyset, og den blege, tomme Alvor forsvinde som en Taage! Han kunde ikke andet end se det, skønt det ærgrede ham.

»Gaa, Sir!« sagde hun og pegede bydende mod Døren. »Vor første og sidste fortrolige Samtale er til Ende. Intet kan gøre os mere fremmede for hinanden, end vi er fra nu af.«

»Jeg vil følge min retfærdige Vej, Frue,« sagde Mr. Dombey, »uden, det kan De være vis paa, at lade mig skræmme af nogen tom Deklamation.«

Hun vendte ham Ryggen uden at svare og satte sig foran sit Spejl.

»Jeg sætter min Lid til, at Deres Pligtfølelse vil vaagne ved nærmere Overvejelse, Frue,« sagde Mr. Dombey.

Hun svarede ikke et Ord. Han saa i Spejlet ikke mere Tegn paa, at hun ænsede ham, end om han havde været en uset Edderkop paa Væggen eller Bille paa Gulvet, eller snarere, om han havde

været en af Delene, og var blevet set og knust, da hun vendte sig fra ham, og glemt mellem det afskyelige døde Kryb paa Jorden.

Han saa sig, da han gik ud af Døren, tilbage paa det smukt oplyste og overdaadige Værelse, de smukke og glimrende Genstande, der laa over alt, Ediths Skikkelse i den prægtige Kjole foran Spejlet, og Ediths Ansigt, som Spejlet viste ham det; og han begav sig til sit gamle Grublekammer med et levende Billede af alt dette indpræget i sin Sjæl, medens den Tanke uklar og uforklarlig fo'r gennem hans Hjærne: hvordan det mon altsammen vilde se ud, naar han saa det igen.

For Resten var Mr. Dombey meget tavs og meget værdig og meget tillidsfuld med Hensyn til, at han vilde faa sin Vilje sat igennem; og det vedblev han at være.

Han agtede ikke at ledsage Familien til Brighton; men om Morgenen, da Afrejsen skulde finde Sted, et Par Dage senere, underrettede han ved Frokosten naadigt Kleopatra om, at han snart kunde ventes derned. Der var ingen Tid at spilde med at faa Kleopatra til et Sted, der anbefaledes som sundt; thi hun syntes virkelig ikke at have langt tilbage.

Uden at have haft noget egentlig nyt Anfald af sin Sygdom, syntes den gamle Dame at være kravlet baglæns, medens hun kom sig af det første. Hun var mere mager og indskrumpen, mere famlende i sin Aandsvaghed, og der var endnu mere Forvirring i hendes Tankegang og Erindring. Blandt andet kom hun i Vane med at forveksle Navnene paa sine to Svigersønner, den levende og den døde, og kaldte i Reglen Mr. Dombey for »Grangeby« eller »Domber« eller begge Dele i Flæng.

Men hun var stadig ungdommelig, meget ungdommelig; og i sin Ungdommelighed viste hun sig ved Frokosten før Afrejsen med en ny Hat og en Rejsedragt, der var overbroderet som en gammel Babys. Det var ikke let nu at iføre hende en Hat med Flyvelyster eller holde den paa Plads bag paa hendes stakkels nikkende Hoved, naar den vel var kommen paa. I dette Tilfælde havde den ikke blot det upassende Indfald hele Tiden at ville sidde paa den ene Side, men vilde ogsaa stadig dunkes paa Pullen af Kammerjomfruen Flower, som holdt Vagt i Baggrunden under Frokosten for at udføre dette Hverv.

»Nu, kæreste Grangeby,« sagde Mrs. Skewton, maa De virke lov'« — nogle af Ordene skar hun meget kort af, andre skar hun helt bort — »komme meget snart ned.«

»Jeg sagde lige før, Frue,« svarede Mr. Dombey højt og tydeligt, »at jeg kommer om en Dagstid eller to.«

»Tak, Tak, Dombér.«

Majoren, som var kommet for at tage Afsked med Damerne, og som sad og stirrede gennem sine apoplektiske Øjne paa Mrs. Skewtons Ansigt med en uegennyttig Ro, som var han et udødeligt Væsen, sagde nu:

»For Pokker, Frue, De beder slet ikke gamle Joe om at komme!«

»Skyelige Afskum, hvem er han?« læspede Kleopatra. Men et Dunk i Hatten fra Flowers syntes at ruske hendes Hukommelse op, saa hun tilføjede: »Aa, De mener Dem selv, De slette Skabning!«

»Pokkers løjerlig, Sir,« hviskede Majoren til Mr. Dombey. »Slemt Tilfælde. *Har* aldrig pakket sig godt nok ind« —. Majoren var nemlig tilknappet lige til Hagen. »Hvem skulde J. B. mene med Joe, andet end gamle Joe Bagstock — Joseph — Deres Slave — Joe, Frue? Her! Her sidder Manden! Her sidder Bagstocker Blæsebælgen, Frue!« udbrød Majoren og slog sig selv paa Brystet, saa det sang.

»Kære Edith — Grangeby — er det ikke 'kværdigt,« sagde Kleopatra vrippent, »at Major —.«

»Bagstock! J. B.!« udbrød Majoren, da han mærkede, at hun ikke kunde komme paa hans Navn.

»Naa, det er lige meget,« sagde Kleopatra. »Kære Edith, du ved jeg har aldrig kunnet huske Navne — hvad var

det? Aa! 'kværdigt, at saa mange Mennesker ønsker at komme ned og se til mig. Jeg tager ikke længe bort. Jeg kommer tilbage. De maa dog kunne vente, til jeg kommer tilbage!«

Kleopatra saa rundt paa hele Selskabet, mens hun sagde dette, og syntes meget urolig.

»Jeg vil ikke have Fremmede — bryder mig virkelig ikke om Fremmede,« sagde hun. »Lidt Hvile — og alt det dér — er alt, hvad jeg 'rænger til. Ingen væmlige Dyr maa nærme sig mig, før jeg har rystet denne Daarl'ed af mig.« Og med en skrækkelig Udfoldelse af sit gamle kokette Væsen, slog hun ud efter Majoren med sin Vifte, men væltede i Stedet Mr. Dombeys Kaffekop, som stod i en ganske anden Retning.

Derpaa kaldte hun paa Withers og gav ham Ordre til at se nøje efter, at der blev udført nogle smaa Forandringer i hendes Værelse, hvilket maatte være fuldkommen i Orden, før hun kom tilbage, og øjeblikkelig sættes i Gang, da det ikke var godt at sige, naar hun kunde komme tilbage, for hun havde modtaget en Mængde Indbydelser og maatte gøre alle mulige Visitter. Withers modtog disse Ordre med sømmelig Ærbødighed og gav sit Ord paa, at de skulde blive udførte; men da han trak sig tilbage et Skridt eller to bag hende, kunde han aabenbart ikke lade være med at se besynderligt paa Majoren, som ikke kunde lade være med at se besynderligt paa Mr. Dombey, som ikke kunde lade være med at se besynderligt paa Kleopatra, som ikke kunde lade være med at vrikke sin Hat ned over det ene Øje og klirre med sin Kniv og Gaffel paa sin Tallerken, som om hun slog Kastagnetter.

Alene Edith hævede ikke sit Blik mod noget Ansigt ved Bordet og syntes ikke at blive bedrøvet over noget som helst af, hvad Moderen sagde. Hun lyttede til hendes usammenhængende Passiar, eller vendte i det mindste sit Hoved hen imod hende, naar hun blev tiltalt; svarede med faa, dæmpede Ord, naar det var nødvendigt, og stansede hende somme Tider, naar hun løb sur, eller bragte med et Enstavelsesord hendes Tanker tilbage til det Punkt, hvorfra de var faret vild. Hvor ustadig Moderen end var i andre Ting, var hun dog stadig i dette — at hun altid iagttog hende. Hun kunde sidde og se paa det smukke Ansigt i dets marmoragtige Ro og Strænghed, snart med en Slags frygtsom Beundring, snart med et fnisende, naragtigt Forsøg paa at faa det til at smile, snart med lunefulde Taarer eller skinsyg Hovedrysten, som om hun indbildte sig selv, at hun blev forsømt af det — altid tiltrukket af det, hvor flygtigt skiftende en hendes andre Tanker var. Fra Edith saa hun somme Tider hen paa Florence og tilbage til Edith igen paa en temmelig forvildet Maade; og somme Tider prøvede hun paa at se et andet Sted hen, som for at slippe for sin Datters Ansigt; men hun syntes tvungen til at komme tilbage til det, skønt det aldrig søgte hendes, uden det blev søgt, eller plagede hende med et eneste Blik.

Da Frokosten var endt, lod Mrs. Skewton som om hun ungpigeagtigt lænede sig til Majorens Arm, mens hun støttedes tungt paa den anden Side af Flowers og bagtil af Withers, hvorpaa hun blev ført ned til den Vogn, der skulde føre hende, Florence og Withers til Brighton.

»Og er Joseph uigenkaldelig banlyst?« sagde Majoren, idet han stak sit purpurfarvede Ansigt ind ad Vogndøren. »For Pokker, Frue, er Kleopatra saa haardhjærtet at forbyde sin trofaste Tjener Antonius Bagstock at komme i hendes Nærhed?«

»Gaa væk!« sagde Kleopatra. »Jeg kan ikke fordrage Dem. De skal faa mig at se, naar jeg kommer tilbage, hvis De er meget skikkelig.«

»Sig Joseph, at han tør leve i Haabet, Frue,« sagde Majoren, »ellers dør han i Fortvivlelse.«

Kleopatra fo'r sammen og lænede sig tilbage. »Kære Edith,« sagde hun, »sig ham —.«

»Hvilket?«

»Saadan nogle frygtelige Ord,« sagde Kleopatra. »Han bruger saadan nogle frygtelige Ord!«

Edith betydede ham, at han skulde trække sig tilbage, gav Ordre til at køre, og overlod den ubehagelige Major til Mr. Dombey — til hvem han fløjtende vendte tilbage.

»Jeg skal sige Dem noget, Sir,« sagde Majoren med Hænderne paa Ryggen og Benene meget langt fra hinanden, »en smuk Veninde af os er ved at tage Rejsepas.«

»Hvad mener De, Major,« spurgte Mr. Dombey.

»Jeg mener, Dombey,« svarede Majoren, »at De snart bliver en svigermoderløs Svigersøn.«

Mr. Dombey syntes at goutere denne spøgefulde Beskrivelse af ham selv saa lidt, at Majoren sluttede af med Hestehosten som et Tegn paa værdig Alvor.

»For Pokker, Sir,« sagde Majoren, »det er ikke nogen Nytte til at besmykke Sagen. Joe er ligefrem, Sir, det er hans Natur. Hvis De overhovedet vil tage gamle Josh, maa De tage ham, som han er; og en Pokkers rusten gammel Rasp af en tættandet J. B. Fil, *det* er han. Dombey,« sagde Majoren, »Deres Kones Moder er ved at rejse af.«

»Jeg frygter,« svarede Mr. Dombey yderst filosofisk, »at Mrs. Skewton er noget rystet.«

»Rystet, Dombey!« sagde Majoren. »Knust!«

»Imidlertid,« fortsatte Mr. Dombey, »kan Forandring og opmærksom Pleje maaske endnu gøre meget.«

»Tro ikke det, Sir,« svarede Majoren. »For Pokker, Sir, hun har aldrig pakket sig godt nok ind. Hvis en Mand ikke pakker sig ind,« sagde Majoren og knappede endnu en Knap i sin graagule Vest, »har han ingen Ting at falde tilbage paa. Men visse Folk *vil* dø. De *vil* gøre det. For Pokker, de *vil*. De er stædige. Ved De hvad, Dombey, det er maaske grovt og plumpt; men en Smule af det ægte gamle engelske Bagstock-Stof, Sir, det vilde skam gøre Menneskeracen en hel Del godt.«

Efter denne værdifulde Oplysning førte Majoren — som ganske sikkert var ægte blaa — sine Hummerøjne og sin Apopleksi hen i Klubben, hvor han havde Kvælningsanfald hele Dagen.

Kleopatra, der snart var pirrelig, snart selvtilfreds, snart var vaagen, snart sov, men hele Tiden var ungdommelig, naaede Brighton samme Aften, faldt som sædvanlig fra hinanden og blev lagt i Seng — hvor en mørk Fantasi godt kunde have forestillet sig, at et mægtigere Skelet end Kammerpigen, der burde have været et, holdt Vagt ved de rosenrøde Gardiner, som var ført med derned for at udgyde deres blomstrende Skær over hende.

Det blev afgjort i en højlærd Lægeforsamling, at hun skulde køre en Tur i Luften hver Dag, og at det var af Vigtighed, at hun hver Dag stod ud og spadserede, hvis hun kunde. Edith var villig til at ledsage hende — altid villig til at være hos hende med den samme mekaniske Opmærksomhed og ubevægelige Skønhed — og de kørte ud alene; thi Edith følte sig urolig i Florences Nærværelse, nu da hendes Moder var daarligere, og sagde til Florence med et Kys, at hun hellere vilde, de tog ud alene.

En Dag var Mrs. Skewton i det lunefulde, fordringsfulde, skinsyge Humør, der havde udviklet sig hos hende i hendes Rekonvalescens efter det første Anfald. Efter at hun i nogen Tid havde siddet i Vognen og holdt Øje med Edith, greb hun hendes Haand og kyssede den lidenskabeligt. Haanden blev hverken givet eller trukket tilbage, men fandt sig simpelthen i, at hun hævede den og slap den og lod den falde igen, næsten som om den var ufølsom. Over det begyndte hun at klynke og stønne og tale om, hvilken Moder hun havde været, og hvor hun var blevet glemt! Saaledes blev hun ved, med lunefulde Mellemrum, selv da de var staaet ud, mens hun humpede af Sted, støttet af Withers og en Stok, og Edith gik ved hendes Side, og Vognen langsomt fulgte dem i nogen Afstand.

Det var en raakold, skyfuld, blæsende Dag, og de var kommet ud i Klitterne, hvor der ikke var andet end en nøgen Landstrimmel mellem dem og Himlen. Moderen, der fandt en klynkende Tilfredshed ved sine ensformige Klager, gentog dem af og til med dæmpet Stemme, og Datteren gik stolt og langsomt ved hendes Side — da kom der, hen over en mørk Aas foran dem, to andre Skikkelser imod dem, og paa Afstand lignede de i den Grad en Karrikatur af dem selv, at Edith stansede.

Næsten i samme Øjeblik blev de to Skikkelser ogsaa staaende, og den ene, som Edith syntes lignede en forvreden Skygge af hendes Moder, talte indtrængende til den anden og pegede hen imod dem. Denne ene syntes tilbøjelig til at vende om, men den anden, hos hvem Edith fandt saa megen Lighed med sig selv, at det fyldte hende med en underlig Følelse, der ikke var ganske fri for Frygt, gik videre; og da fulgte den anden.

Det meste af dette havde hun lagt Mærke til, medens hun gik hen imod dem, thi hun var kun stanset et Øjeblik. Nærmere Iagttagelse viste hende, at de var fattigt klædt, som Folk, der strejfer om i Landet — at den yngre Kvinde bar strikkede Arbejder eller lignende Varer til Salg — og at den ældre slæbte sig tomhændet af Sted.

Og alligevel, hvor langt Edith end var hævet over den yngste Kvinde i Dragt, i Værdighed og Skønhed, kunde hun stadig ikke lade være med at sammenligne hende med sig selv. Maaske var det, fordi hun paa hendes Ansigt saa nogle Spor, som hun vidste, mærkede hendes egen Sjæl, selv om de endnu ikke var skrevet i hendes Træk; men da Kvinden kom nærmere, og mødte hendes Blik med sine funklende Øjne, og utvivlsomt lignede hende, ikke alene i Skikkelse og Holdning, men ogsaa i Tanker, fo'r hun sammen af Kulde, som om Dagen blev mørkere og Vinden koldere.

De var nu kommet helt nær. Den gamle Kone rakte paatrængende sin Haand frem for at tigge af Mrs. Skewton. Den yngre stansede ogsaa, og hun og Edith saa hinanden i Øjnene.

»Hvad er det, De har at sælge?« sagde Edith.

»Blot dette,« svarede Kvinden og rakte sine Varer frem uden at se paa dem. »Mig selv har jeg solgt for længe siden.«

»Tro hende ikke, Mylady,« kvækkede den gamle Kone til Mrs. Skewton. »Tro ikke, hvad hun siger. Hun holder af at tale paa den Maade. Hun er min smukke, ulydige Datter. Hun giver mig ikke andet end Bebrejdelser for alt, hvad jeg har gjort for hende. Se nu blot, hvilke Blikke hun sender sin gamle Moder!«

Mens Mrs. Skewton med skælvende Haand tog sin Pung frem og ivrigt famlede efter nogle Penge, som den anden gamle Kone gridsk ventede paa — i deres Travlhed og Affældighed rørte deres Hoveder næsten ved hinanden — sagde Edith til den gamle:

»Jeg har set Dem før.«

»Ja, Mylady,« sagde den gamle nejende. »Nede i Warwickshire. Om Morgenen mellem Træerne. Da De ikke vilde give mig noget. Men Herren, *han* gav mig noget. Aa, Gud velsigne ham!« mumlede den gamle, mens hun rakte sin radmagre Haand i Vejret og grinte frygteligt til sin Datter.

»Det kan ikke hjælpe, du prøver paa at holde mig tilbage, Edith!« svarede Mrs. Skewton, idet hun vredt foregreb den Indvending, hun ventede. »Du ved ingen Ting om det. Jeg vil ikke snakkes fra det. Jeg er vis paa, at det er en fortræffelig Kone og en god Moder.«

»Ja, Mylady, ja,« plaprede den gamle og holdt sin graadige Haand frem. »Tak, Mylady. Gud velsigne Dem. En Sixpence endnu, Mylady, De der selv er en god Moder.«

»Og sommetider ukærlig nok behandlet ogsaa, forsikrer jeg Dem, De gode, gamle Skabning,« sagde Mrs. Skewton klynkende. »Dér! Giv mig Deres Haand. De er en meget god gammel Skabning, fuld af — hvad er det nu det hedder — og alt det dér. De er lutter Kærlighed og saa videre, ikke sandt?«

»Jo, jo, Mylady!«

»Ja, det er jeg vis paa, De er; og det er denne prægtige Grangeby med. Og nu kan De godt gaa; og jeg haaber,« tilføjede hun til Datteren, »at De vil vise mere Taknemlighed og naturlig — hvad er det nu det hedder og alt det dér — for der har aldrig været en bedre Moder end den gode gamle Skabning har været mod Dem. Kom saa, Edith.«

Medens Ruinen af Kleopatra stavrede klynkende af Sted og tørrede sine Øjne med forsigtig Hensyntagen til Sminken omkring dem, humpede den gamle Kone den anden Vej, mimrende og tællende sine Penge. Der var ikke blevet vekslet eet Ord eller een Bevægelse mere mellem Edith og den unge Kvinde, men de havde heller ikke et Øjeblik taget Øjnene fra hinanden. De var blevet staaende Ansigt til Ansigt, indtil Edith nu ligesom vaagnede af en Drøm og gik langsomt videre.

»Du er en smuk Kvinde,« mumlede hendes Skygge, mens hun stod og saa efter hende. »Men et kønt Ansigt frelser os ikke. Og du er en stolt Kvinde; men Stolthed frelser os ikke. Vi kunde nok behøve at kende hinanden, naar vi mødes igen!«

Ellevte Kapitel.

Nye Stemmer i Bølgerne.

Alt gaar sin vante Gang. Bølgerne er hæse af at gentage deres Hemmelighed, Støvet ligger dynget op paa Bredden, Søfuglene svæver højt over Havet, Vinden og Skyerne fortsætter deres sporløse Flugt; de hvide Arme vinker i Maaneskæret mod det andet, usynlige Land langt borte.

Med øm, sørgmodig Glæde finder Florence sig atter paa den gamle, saa sørgeligt, og dog saa lykkeligt betraadte Grund, og tænker paa ham paa det rolige Sted, hvor han og hun saa mangen en Gang talte sammen, medens Vandet skyllede op om hans Leje. Og nu, mens hun sidder dér hensunket i Tanker, hører hun i Havets vilde, dæmpede Mumlen hans lille Historie blive fortalt paany, ja hans egne Ord blive gentagne og finder, at hele hendes Liv og alle hendes Haab og Sorger siden — i det ensomme Hus, og i det Pragtens Hjem det er blevet forvandlet til — har sin Del i Omkvædet paa den vidunderlige Sang.

Og den venlige Mr. Toots, der vandrer om i nogen Afstand, længselsfuldt seende hen imod den Skikkelse, han tilbeder og har fulgt her hen, men i sin Finfølelse ikke kan forstyrre i et saadant Øjeblik, han hører ligeledes lille Dombeys Requiem paa Vandene, der stiger og falder midt i deres evige Hymne til Florences Pris. Ja, og han forstaar dunkelt, den stakkels Mr. Toots, at de fortæller noget om en Tid, da han følte sig mere klar og mindre tomhjærnet; og de Taarer, der bryder frem i hans Øjne nu, da han frygter for, at han er taabelig og dum nu, og ikke duer til andet end at blive let ad, forringer hans Glæde over, at han i Øjeblikket er fri for alt Ansvar overfor Hanen, der er paa Landet, hvor han (paa Toots Bekostning) trænerer til sin store Nævekamp med Lærkedrengen.

Men Mr. Toots tager Mod til sig, da Bølgerne hvisker en venlig Tanke til ham, og langsomt, med mange tvivlraadige Stansninger paa Vejen, nærmer han sig til Florence. Stammende og rødmende lader Mr. Toots, som om han

bliver forundret, da han kommer hende nær, og siger (skønt han har fulgt tæt efter hendes Vogn hver Tomme af Vejen fra London, og har været henrykt selv over at blive kvalt af Støvet fra dens Hjul), at han aldrig er blevet saa overrasket i hele sit Liv.

»Og De har ogsaa taget Diogenes med!« siger Mr. Toots, der føler et Stød helt igennem sig ved Berøringen af den lille Haand, der rækkes ham saa venligt og frimodigt.

Der er ingen Tvivl om, at Diogenes er der, eller om at Mr. Toots har Grund til at lægge Mærke til ham; thi den farer lige i Benene paa ham og falder over sine egne Ben af lutter Desperation. Men den bliver standset af sin milde Herskerinde.

»Læg sig, Di, læg sig. Husker du ikke, hvem der først gjorde os til Venner, Di? Skam sig!«

Aa, vel maa Di lægge sin kærlige Kind mod hendes Haand og fare frem og tilbage og rundt om hende og fare hovedkuls løs paa enhver, der kommer forbi, for at vise sin Hengivenhed. Mr. Toots vilde gerne fare løs paa hvem som helst, han ogsaa. Der gaar en Officer forbi, og Mr. Toots vilde helst af alt være gaaet løs paa ham med Bajonetten.

»Diogenes føler sig ganske som hjemme her, ikke Miss Dombey?« siger Mr. Toots.

Florence indrømmer det med et taknemligt Smil.

»Miss Dombey,« siger Mr. Toots, »men hvis De kunde have Lyst til at gaa over til Blimbers, saa — saa er jeg paa Vej derhen.«

Florence tager uden et Ord Mr. Toots' Arm, og de gaar bort sammen, med Diogenes i Forvejen. Mr. Toots Ben ryster under ham; og skønt han er prægtigt klædt, føler han dog Fejl og ser Rynker paa Burgers & Co.'s Mesterstykker, og ønsker, han havde taget sit blankeste Par Støvler paa.

Uden paa ser Dr. Blimbers Hus saa lærd ud som nogen Sinde, og dér oppe er det Vindue, hvor hun plejede at se efter det blege Ansigt, og hvor det blege Ansigt klarede op, naar det saa hende, og den hentærede lille Haand kastede Kys til hende, naar hun gik forbi. Døren bliver aabnet af den samme svagøjede unge Mand, hvis idiotiske Grin ved Synet af Mr. Toots er den personificerede Karaktersvaghed. De bliver vist ind i Doktorens Studerekammer, hvor den blinde Homer og Minerva giver dem Audiens som i gamle Dage, til den ædruelige Tikken af det store Ur i Forhallen, og hvor Globerne endnu staar paa deres vante Pladser, som om Verden ogsaa stod stille, og intet i den nogen Sinde gik til Grunde efter den universelle Lov, der, medens den holder den i Gang, kalder alt tilbage til det Støv, hvoraf det er kommet.

Og her er Dr. Blimber med sine lærde Ben; og Mrs. Blimber med sin himmelblaa Kappe, og Cornelia med sin lille Række røde Krøller, stadig arbejdende som en Graver mellem de døde Sprog. Her er det Bord, hvorpaa han sad, forladt og fremmed, som Skolens »nye Dreng;« og herhen lyder den fjærne Kurren fra de gamle Drenge, der lever deres gamle Liv i den gamle Stue efter det gamle Princip!

»Toots!« siger Dr. Blimber. »Det glæder mig meget at se Dem!«

Mr. Toots klukler til Svar.

»Ogsaa at se Dem i saa godt Selskab, Toots,« siger Dr. Blimber.

Blodrød i Ansigtet forklarer Mr. Toots, at han har truffet Miss Dombey tilfældigt, og at, da Miss Dombey, ligesom han selv, ønskede at se det gamle Sted, var de gaaet herhen sammen.

»De vil uden Tvivl gerne, Miss Dombey,« sagde Dr. Blimber, »træde ind til vore unge Venner. Alle engang Deres medstuderende, Toots. Jeg tror ikke, vi har faaet nogen ny Discipel i vor lille portico, kære,« siger Dr. Blimber til Cornelia, »siden Mr. Toots forlod os.«

»Undtagen Bitherstone,« svarer Cornelia.

»Ja, det er sandt,« siger Doktoren. »Bitherstone er ny for Mr. Toots.«

Ogsaa næsten ny for Florence; thi i Skolestuen viser Bitherstone — ikke læn-

gere Mrs. Pipchins Master Bitherstone — sig med Flipper og Halstørklæde og bærer Ur. Men Bitherstone, der er født under en eller anden ildevarslende bengalsk Stjærne, er overmaade blækket; og hans Leksikon er blevet saa vattersotigt af stadig at blive slaaet op i, at det ikke vil lukke sig, men gabe, som om det virkelig ikke kunde holde ud at blive plaget paa den Maade. Det samme gør dets Herre, der bliver drevet frem under Dr. Blimbers højeste Tryk; men i Bitherstones Gaben er der Ondskab og Snerren, og man har hørt ham sige, at han vilde ønske, han kunde faa fat i »gamle Blimber« i Indien; saa skulde han snart blive ført op i Landet af et Par af hans, Bitherstones, Kulier og givet Røverne i Vold.

Briggs maler stadig i Kundskabens Mølle, og Toser med, og Johnson og alle de andre, idet de ældre hovedsagelig er beskæftiget med møjsommeligt at glemme alt, hvad de vidste, da de var yngre. Alle er saa høflige og blege som nogen Sinde, og mellem dem sidder Mr. Feeder stadig med sin knoglede Haand og sit børstede Hoved og slider i det — lige i Øjeblikket med sin Herodot i Gang og de andre Registre paa en Hylde bag sig.

Der bliver stor Sensation, selv blandt disse værdige unge Herrer, ved et Besøg af den emaniciperede Toots, der bliver betragtet med en Slags Ærefrygt, som en, der er gaaet over Rubicon for aldrig at vende tilbage; og om Snittet paa hans Klæder og hans Smykker hviskes der rundt bag Hænderne, idet dog den misundelige Bitherstone, der ikke er fra Mr. Toots Tid, overfor de mindre Drenge lader, som han foragter ham og siger, han ved bedre end som saa, og han gad se ham komme med den Slags til Bengalen, hvor hans Moder har en Smaragd. der tilhører ham, og som er taget ud af en Rajahs Skammel — kan han stikke den!

Forvirrende Sindsbevægelser opstaar ogsaa ved Synet af Florence, i hvem alle de unge Gentlemen igen øjeblikkelig bliver forelskede; undtagen, som før sagt, den galdesyge Bitherstone, der af Oppositionslyst vægrer sig ved at blive det. Der opstaar mørk Skinsyge mod Mr. Toots, og Briggs er af den Mening, at naar alt kommer til alt er han da ikke saa forskrækkelig gammel. Men denne Insinuation bliver hurtigt slaaet til Jorden ved, at Mr. Toots siger højt til Mr. Feeder: »Hvordan har De det, Feeder?« og beder ham til Middag paa Bedford-Hotel.

Der bliver en Trykken Hænder og Bukken, og alle de unge Gentlemen brænder efter at nedsætte Toots i Miss Dombeys Yndest; og da Mr. Toots saa har kluklet ved Synet af sin gamle Pult, trækker Florence og han sig tilbage med Mrs. Blimber og Cornelia, og da Dr. Blimber gaar sidst ud og lukker Døren, hører man ham sige: »Mine Herrer, saa vil vi genoptage vore Studier.« Thi stort andet har Doktoren ikke hørt Havet sige hele sit Liv.

Saa lister Florence sig bort og gaar ovenpaa til det gamle Sovekammer med Mrs. Blimber og Cornelia; Mr. Toots, som føler, at der hverken er Brug for ham eller nogen anden der, staar og taler med Doktoren ved Studerekammerets Dør, eller retter hører paa Doktoren og undrer sig over, at han nogen Sinde har kunde anse dette Studerekammer for en stor Helligdom, eller Doktoren, med hans runde, drejede Ben ligesom et gejstligt Klaver, for en frygtelig Mand. Florence kommer snart ned og tager Afsked; Mr. Toots tager Afsked; og Diogenes, der uden Barmhjærtighed har plaget den svagøjede unge Mand hele Tiden, farer ud ad Døren og gøer muntert udfordrende ned ad Skrænten; medens Melia og en til af Doktorens Tjenestepiger kigger ud ad et Vindue ovenpaa og ler ad »denne her Toots« og siger om Miss Dombey: »Men tænk dog — ligner hun ikke sin Broder, bare hun er smukkere?«

Mr. Toots, som, da Florence kom ned, saa, at der var Taarer paa hendes Kinder, er fortvivlet ængstelig og urolig, og frygter i Begyndelsen, at han har handlet urigtigt ved at foreslaa Besøget. Men han bliver snart lettet ved, at hun siger, at hun er meget glad over, at hun har

været der igen, og taler helt muntert om det alt sammen, mens de gaar hen langs Havet. Af Stemmerne dér, og hendes søde Stemme, er Mr. Toots, da de kommer til Mr. Dombeys Hus, og han maa forlade hende, saa slavebunden, at han ikke har en Stump fri Vilje tilbage; da hun rækker ham Haanden til Farvel, kan han ikke slippe den igen.

»Om Forladelse, Miss Dombey,« siger Mr. Toots sørgmodig opbrusende, »men hvis De vilde tillade mig at — at —«

Florences smilende og intetanende Blik faar ham til at gaa i Staa.

»Hvis De vilde tillade mig at — hvis De ikke vilde anse det for uartigt, Miss Dombey, hvis jeg — hvis jeg uden nogen som helst Opmuntring haabede, forstaar De,« siger Mr. Toots.

Florence ser spørgende paa ham.

»Miss Dombey,« siger Mr. Toots, som føler, at han nu har brændt sine Skibe, »jeg tilbeder Dem virkelig i den Grad, at jeg ikke ved, hvad jeg skal gribe til. Jeg er den mest beklagelsesværdige Stakkel. Hvis vi ikke stod her lige paa Hjørnet af Torvet, vilde jeg falde paa mine Knæ og tigge og bede Dem om, uden nogen som helst Opmuntring, bare at lade mig haabe, at jeg kan — kan anse det for muligt, at De —«

»Aa nej, lad være!« udbryder Florence, der et Øjeblik bliver ganske urolig og ulykkelig. »Gør det endelig ikke, Mr. Toots. Hold op, jeg beder Dem. Sig ikke mere. Jeg beder Dem om det som en Venlighed og en Tjeneste.«

Mr. Toots er skrækkelig flov og staar med aaben Mund.

»De har været saa god imod mig,« siger Florence, »jeg er Dem saa taknemlig, jeg har saa megen Grund til at holde af Dem, fordi De er mig en saa god Ven, og jeg holder saa meget af Dem, at,« og her smiler hendes oprigtige Ansigt ham i Møde med det yndigste, ærligste Blik, »at jeg er vis paa, De kun vil sige mig Farvel.«

»Ganske vist, Miss Dombey,« siger Mr. Toots, »jeg — jeg — det er netop det, jeg mener. Det har ikke noget at sige.«

»Farvel!« siger Florence.

»Farvel, Miss Dombey,« stammer Mr. Mr. Toots. »Jeg haaber, De ikke vil tænke mere paa det. Det — det har ikke noget at sige. Det har ikke det allermindste at sige.«

Stakkels Mr. Toots gaar dybt fortvivlet hjem til sit Hotel, laaser sig inde i sit Sovekammer, kaster sig paa sin Seng, og bliver liggende dér længe, som om det ikke desto mindre havde overmaade meget at sige. Men Mr. Feeder kommer til Middag, hvilket er godt for Mr. Toots, da ingen kan vide, hvornaar han ellers kommer op igen. Mr. Toots er nødt til at staa op og modtage ham og være en gæstfri Vært.

Og den forædlende Indflydelse af denne selskabelige Dyd, Gæstfriheden (for ikke at tale om Vin og god Mad) aabner Mr. Toots Hjærte og opmuntrer ham til Samtale. Han fortæller ikke Mr. Feeder, hvad der var hændet paa Hjørnet af Torvet; men da Mr. Feeder spørger ham, »Hvornaar det skal løbe af Stabelen?« svarede Mr. Toots, at »der er visse Emner —,« hvilket øjeblikkelig tager Dampen fra Mr. Feeder. Mr. Toots tilføjer, at han ved ikke, hvad Ret Blimber havde til at lægge Mærke til, at han var i Miss Dombeys Selskab, og at hvis det har været hans Mening at være uforskammet med det, saa vil han udfordre ham, Doktor eller ikke Doktor; men han antager, at det kun skyldes hans Uvidenhed. Mr. Feeder siger, at det nærer han ingen Tvivl om.

Som en fortrolig Ven bliver Mr. Feeder imidlertid ikke lukket ude fra Emnet. Mr. Toots forlanger kun, at den skal omtales hemmelighedsfuldt og med Følelse. Efter et Par Glas Vin udbringer han Miss Dombeys Skaal, idet han bemærker: »Feeder, De gør Dem ingen Forestilling om, med hvilke Følelser jeg udbringer denne Skaal.« Mr. Feeder svarer: »Jo, det gør jeg, kære Toots; og det tjener Dem i høj Grad til Ære, gamle Dreng.« Mr. Feeder bliver derpaa optændt af Venskab og trykker hans Haand og siger, at hvis Toots nogen Sinde trænger til en Broder, saa ved han, hvor han

skal finde ham. Mr. Feeder siger ligeledes, at hvis han maa give et Raad, vil han anbefale Mr. Toots at lære at spille paa Guitar, eller i det mindste paa Fløjte; thi Kvinder holder af Musik, naar man gør Kur til dem, og han har selv haft Nytte af det.

Dette leder Mr. Feeder til den Bekendelse, at han har kastet sit Blik paa Cornelia Blimber. Han fortæller Mr. Toots, at han har ikke noget mod Briller, og at hvis Doktoren skulde være saa hensynsfuld at opgive Forretningen, naa, saa — saa havde de jo deres Udkomme. Han siger, at det er hans Mening, at naar en Mand har faaet en anstændig Sum ud af sin Forretning, er han forpligtet til at opgive den, og at Cornelia dér vilde være en Hjælper, som enhver Mand kunde være stolt af. Mr. Toots svarer med at bryde ud i vilde Lovtaler over Miss Dombey og Hentydninger til, at han somme Tider tænker, han kunde have Lyst til at skyde sig en Kugle gennem Hovedet. Mr. Feeder gør kraftigt gældende, at det vilde være et overilet Forsøg, og viser ham, for at forsone ham med Tilværelsen, Cornelias Portræt med Briller og det hele.

Saaledes tilbringer de Aftenen; og da den er veget for Natten, følger Mr. Toots Mr. Feeder hjem og skilles fra ham ved Dr. Blimbers Dør. Men Mr. Feeder gaar kun op til Døren, og da Mr. Toots er gaaet, kommer han ned igen for at strejfe alene om paa Bredden og tænke paa sine Udsigter. Mr. Feeder hører tydelig Bølgerne fortælle ham, at Dr. Blimber vil opgive Forretningen; og han føler en blid, romantisk Glæde ved at se paa Husets Ydre og tænke, at Doktoren først vil lade det male og reparere helt igennem.

Mr. Toots vandrer ligeledes op og ned udenfor det Skrin, der indeslutter hans Juvel; og i en beklagelsesværdig Sindsstemning, og ikke uden at blive mistænkt af Politiet, stirrer han paa et Vindue, hvor han ser et Lys, og som han ikke tvivler om er Florences. Men det er det ikke, for det er Mrs. Skewtons Stue; og medens Florence, sovende i et andet Kammer, drømmer lykkeligt her, midt imellem de gamle Omgivelser, og alt, hvad der knytter sig til dem, lever op paany, ligger den Skikkelse, som en barsk Virkelighed har sat i Stedet for den taalmodige Dreng paa den samme Skueplads, for endnu engang — men hvor forskelligt! — at knytte den til Hentæren og Død, udstrakt dér, vaagen og klagende. Styg og udmagret ligger den paa sit hvilesløse Leje; og ved dens Side sidder Edith, i sin lidenskabsløse Yndes Rædsel, — thi der *er* Rædsel i den lidendes svigtende Øjne. Hvad siger Bølgerne i Nattens Stilhed til dem!

»Edith, hvad er det for en Stenarm, der hæver sig for at slaa mig? Kan du ikke se den?«

»Det er ikke andet end Indbildning, Moder.«

»Ikke andet end Indbildning! Alting er kun noget, jeg bilder mig ind. Se! Er det muligt, at du ikke kan se den?«

»Der er virkelig ingen Ting, Moder. Tror du, jeg vilde sidde rolig, hvis der virkelig var saadan noget dér?«

»Rolig?« siger den gamle og saa vildt paa hende. »Det er borte nu — og hvorfor er du saa rolig? Det er ikke noget, jeg bilder mig ind, Edith. Jeg bliver helt kold af at se dig sidde ved Siden af mig.«

»Det gør mig ondt, Moder.«

»Ondt! Det gør dig altid ondt; men ikke for mig.«

Saa giver hun sig til at græde; og medens hun kaster sit hvileløse Hoved frem og tilbage paa Puden, snakker hun løs om Forsømmelse, og om den Moder hun har været, og om den Moder, den gode gamle Skabning var, som de mødte, og om hvor koldt en saadan Moders Datter gengælder hende det. Midt i sin usammenhængende Snak stanser hun, ser paa sin Datter, raaber, at hun gaar fra Forstanden og skjuler sit Ansigt i Puderne.

Medlidende bøjer Edith sig ned over hende og taler til hende. Den syge gamle Kone klynger sig om hendes Hals og siger med et forfærdet Blik.

»Edith! Vi tager snart hjem; tager

tilbage. Du mener vel, at jeg kommer hjem igen?«

»Ja, Moder, ja.«

»Og det han sagde — hvad er det nu han hedder, jeg har aldrig kunnet huske Navne — Majoren — det frygtelige Ord, da vi tog bort — det er ikke sandt, vel? Edith!« udbryder hun med et Skrig og en Stirren, »det er ikke *det,* der er i Vejen med mig.«

Nat efter Nat lyser det fra Vinduet, og Skikkelsen ligger paa Sengen, og Edith sidder ved dens Side, og de hvileløse Bølger kalder paa dem begge den hele Nat. Nat efter Nat er Bølgerne hæse af at gentage deres Hemmelighed; Støvet ligger dynget op paa Bredden; Søfuglene sværer højt over Havet, Vinden og Skyerne fortsætter deres sporløse Flugt; de hvide Arme vinker i Maaneskæret over mod det usynlige Land langt borte.

Og stadig ser den syge gamle Kvinde ind mod Krogen, hvor Stenarmen — af et Gravmæle, siger hun — er hævet for at slaa hende. Til sidst falder den; og da ligger der en stum gammel Kvinde i Sengen, og hun er kroget og skrumpet sammen; og Halvdelen af hende er død.

Saaledes er denne Skikkelse, der er malet og lappet sammen for at narre Solen, og som langsomt bliver kørt gennem Mængden Dag efter Dag, mens den paa Vejen spejder efter den gode gamle Skabning, der var *saadan* en Moder, og vrænger Mund, mens den kigger forgæves mellem Mængden. Saadan er denne Skikkelse, der ofte bliver trillet ned til Strandbredden og stillet dér, men hos hvem ingen Vind kan blæse Friskhed frem, og for hvem Oceanets Mumlen ikke har noget trøstende Ord. Hun ligger og lytter til den Time efter Time; men dens Tale er mørk og uigennemtrængelig for hende, og der er Frygt i hendes Ansigt, og naar hendes Øjne vandrer ud i det Fjærne, ser de kun en udstrakt, øde Strækning mellem Jord og Himmel.

Florence ser hun sjældent, og naar hun gør det, er hun gnaven og vrisser ad hende. Edith er altid ved hendes Side og holder Florence borte; og naar Florence om Aftenen ligger i sin Seng, skælver hun ved at tænke paa Døden i en saadan Skikkelse og vaagner og lytter ofte, i den Tanke, at den er kommen. Ingen plejer hende uden Edith. Jo færre Øjne, der ser hende, des bedre; og hendes Datter vaager alene ved hendes Seng.

Der er faldet en Skygge selv over dette overskyggede Ansigt, selv disse skarpe Træk er blevet skarpere, og Sløret for Øjnene har fortættet sig til et Ligklæde, der lukker den taagede Verden ude. Hendes Hænder, der famler ovenpaa Tæppet, lægger sig svagt sammen og gør en Bevægelse hen imod Datteren; og en Stemme, der ikke ligner hendes, ikke ligner nogen Stemme, der taler Menneskers Sprog, siger: »For jeg har opfødt dig.«

Uden en Taare knæler Edith ned for at kunne tale tættere ved det synkende Hoved og svarer:

»Moder, kan du høre mig?«

Med vidt aabne Øjne prøver hun paa at nikke til Svar.

»Kan du huske Aftenen, før jeg blev gift?«

Hovedet er ubevægeligt, men det udtrykker saa nogenlunde, at hun gør det.

»Jeg sagde dig dengang, at jeg tilgav dig din Andel i det, og bad Gud tilgive mig min. Jeg sagde dig, at Fortiden var forbi imellem os. Jeg siger det samme nu igen. Kys mig, Moder.«

Edith berørte de hvide Læber, og et Øjeblik er alt stille. Et Øjeblik efter rejser hendes Moder sig i Sengen med en barnagtig Latter og Skelettet af sit Kleopatravæsen.

Træk de rosenrøde Gardiner for. Der er noget andet, som flagrer bort, foruden Vinden og Skyerne. Træk de rosenrøde Gardiner tæt for!

Meddelelse om Begivenheden bliver sendt til Mr. Dombey i Byen, og han gør Visit hos Fætter Feenix, der endnu ikke har kunnet bestemme sig for Baden-Baden, og som ogsaa har faaet det at vide. En godmodig Skabning som Fætter Feenix er den rette Mand ved et Bryllup eller en Jordefærd, og hans Stilling i Familien gør det rigtigt at spørge ham til Raads.

»Dombey,« siger Fætter Feenix, »paa min Ære, jeg er yderst rystet over at se Dem ved en saa sørgelig Lejlighed. Min stakkels Tante! Hun var en Pokkers livlig gammel Dame!«

Mr. Dombey svarer: »I høj Grad.«

»Og tog sig virkelig ung ud,« siger Fætter Feenix, »forholdsvis. Jeg forsikrer Dem, paa Deres Bryllupsdag tænkte jeg, hun kunde gøre det i tyve Aar endnu. I Virkeligheden sagde jeg det til en Mand hos Brooks — lille Billy Joper — De kender ham uden Tvivl — en Mand med et Øjeglas?«

Mr. Dombey bukker benægtende. »Med Hensyn til Ligbegængelsen,« siger han, »hvis der er et eller andet Forslag —«

»Hm, paa Ære,« siger Fætter Feenix og stryger sig om Hagen, hvad han lige netop har Haand nok udenfor Manschetterne til at gøre, »jeg ved virkelig ikke. Der er et Mousoleum nede paa min Ejendom, i Parken, men jeg er bange for, det er slemt forfaldent, og i Virkeligheden i en fordømt Tilstand. Hvis jeg ikke havde været en Smule paa Knæene, skulde jeg have sat det i Stand; men jeg tror nok, Folk kommer og holder smaa Piknikker inden for Jærngitteret.«

Mr. Dombey er klar over, at det lader sig ikke gøre.

»Der er en ualmindelig god Kirke i Landsbyen,« siger Fætter Feenix tankefuldt; »rent Mønster paa engelsk-normannisk Stil, og beundringsværdigt tegnet af Lady Jane Finchbury — Dame med stramt Snørliv — men de har ødelagt den med Kalkning, har jeg hørt, og det er en lang Vej.«

»Maaske selve Brighton,« foreslaar Mr. Dombey.

»Paa min Ære, Dombey, jeg tror ikke, vi kan gøre noget bedre,« siger Fætter Feenix. »Det er paa Stedet, ser De, og et meget muntert Sted.«

»Og naar vilde det passe Dem?«

»Jeg vil absolut overlade Dem at bestemme Dagen,« siger Fætter Feenix. »Det vil være mig en stor Fornøjelse (naturligvis en sørgelig Fornøjelse) at følge min Tante til Tærskelen af — i Virkeligheden til Graven,« siger Fætter Feenix, da han ikke kan fuldende Billedet.

»Kunde det passe Dem at tage fra Byen Mandag?« siger Mr. Dombey.

»Mandag vilde passe mig fuldkomment,« svarede Fætter Feenix.

Derfor aftaler Mr. Dombey at køre Fætter Feenix derned den Dag og tager straks Afsked, fulgt ud paa Trappen af Fætter Feenix, der tilsidst siger: »Det gør mig virkelig overordentlig ondt, Dombey, at De skulde faa saa megen Ulejlighed af det.« Hvortil Mr. Dombey svarer: »Ikke i mindste Maade.«

Til den fastsatte Tid mødes Fætter Feenix og Mr. Dombey og tager ned til Brighton og repræsenterer dér i deres Personer alle de andre, der sørger over den afdøde Dame, og ledsager hendes jordiske Levninger til deres Hvilested. Mens Fætter Feenix sidder i Sørgekareten, genkender han utallige Bekendte paa Vejen, men tager af Sømmelighedshensyn ingen anden Notits af dem, end at han, til Mr. Dombeys Underretning, betegner dem som: »Tom Johnson, Mand med et Korkben, fra Whiles. Hvad er De her, Tommy? o. s. v. Ved Ceremonien er Fætter Feenix nedslaaet, og bemærker, at den Slags Lejligheder i Virkeligheden faar en Mand til at tænke paa, at han er ved at blive skrøbelig; og hans Øjne er virkelig fugtige, da det er forbi. Men han kommer snart til Hægterne, og det samme gør Mrs. Skewtons andre Slægtninge og Venner, blandt hvilke Majoren stadig fortæller i Klubben, at hun aldrig pakkede sig godt nok ind; medens den unge Dame med Ryggen, der havde saa stort Besvær med sine Øjenlaag, siger med et lille Skrig, at hun maa have været umaadelig gammel, og at hun døde af alle Slags skrækkelige Ting, og De maa endelig ikke tale om det!

Saaledes ligger Ediths Moder uomtalt af sine kære Venner, som er døve for Bølgerne, der bliver hæse af at gentage deres Hemmelighed, og blinde for Støvet, som er dynget op paa Strandbredden,

og for de hvide Arme, der vinker i Maaneskæret mod det usynlige Land langt borte. Men alt gaar som vanligt paa Randen af det ukendte Hav; og Edith staar dér alene og lytter til dets Bølger, medens vaad Tang kastes op for hendes Fødder til at strø hendes Vej gennem Livet med.

Tolvte Kapitel.

Fortroligt og uheldigt.

Ikke mere iført Kaptajn Cuttles sorte Tøj og Sydvest, men klædt i et solidt, brunt Liberi, der gav sig Skin af at være et sobert og ærbart Liberi, men i Virkeligheden var saa selvtilfreds og selvbevidst, som nogen Skrædder kunde ønske sig at lave det, tjente Skærsliberen Rob nu sin Beskytter, Mr. Carker — ganske forandret i sit Ydre, og indeni ganske ligegyldig for Kaptajnen og Midshipmanen — undtagen naar han ofrede fem Minutter af sin Fritid til at gale op over disse to uadskillelige Hædersmænd og mindes den triumferende Maade, hvorpaa han var blevet dem kvit, til bifaldende Akkompagnement af det forhærdede Instrument, hans Samvittighed var. Som Beboer af Mr. Carkers Hus og Opvarter af hans Person, holdt Rob sine runde Øjne rettede paa de hvide Tænder med Angst og Bæven, og følte, at han havde nødig at spærre dem videre op end nogen Sinde.

Han kunde ikke have skælvet mere fra Top til Taa overfor disse Tænder, om han var kommet i Tjeneste hos en eller anden mægtig Troldmand, og de havde været hans kraftigste Tryllemidler. Drengen følte Magten og Myndigheden hos denne Herre, der opsugede hele hans Opmærksomhed og krævede hans mest fuldkomne Underkastelse og Lydighed. Selv naar han i hans Fraværelse tænkte paa ham, følte han sig knap nok sikker for, at han ikke om et Øjeblik vilde blive grebet om Struben igen, som hin Morgen, da han først var blevet lænket til ham, og se hver eneste Tand stirre paa sig og granske hver Tanke i hans Sind. Ansigt til Ansigt med ham nærede Rob ikke mere Tvivl om, at Mr. Carker læste hans hemmelige Tanker, eller kunde gøre det med Lethed, hvis han vilde, end om at Mr. Carker saa ham, naar han saa paa ham. Denne Indflydelse var saa fuldstændig, og holdt ham i en saadan Trældom, at han overhovedet neppe vovede at tænke, uden at hans Sind opfyldtes med et stadigt voksende Indtryk af hans Herres uimodstaaelige Magt over ham og Evne til at gøre hvad som helst ved ham, og han kunde staa og vogte paa hans Ønsker og søge at foregribe hans Befalinger, fuldkommen døv for alt andet i Verden.

Den selv samme Aften, som Rob forlod Kaptajnens Tjeneste, efter at have skilt sig ved sine Duer og endogsaa gjort en daarlig Handel med dem i Hastværket, var han gaaet lige til Mr. Carkers Hus og var traadt frem for sin nye Herre med et Ansigt, der glødede — aabenbart i Forventning om Ros.

»Hvad for noget, Slubbert?« sagde Mr. Carker og saa paa hans Bylt. »Har du forladt din Plads og kommer til mig?«

»Aa, undskyld Sir,« stammede Rob, »De ved nok, De sagde, da jeg var her sidst —«

»*Jeg* sagde,« svarede Mr. Carker. »Hvad sagde jeg?«

»Undskyld Sir, De sagde ikke det mindste,« svarede Rob, advaret ved Tonen i dette Spørgsmaal og yderst forvirret.

Hans Beskytter saa paa ham med alle Tænderne fremme, truede ad ham med sin Pegefinger og sagde:

»Det tager en gal Ende med dig, min gode Landstryger, det forudser jeg.«

»Aa nej, Sir!« udbrød Rob, mens Benene rystede under ham. »Jeg ønsker sandelig kun at arbejde for Dem, Sir. Hvis De blot vilde være saa god at prøve mig, Sir! Og hvis De nogen Sinde griber mig i at gøre noget mod Deres Ønsker Sir, saa giver jeg Dem Lov til at slaa mig ihjel.«

»Hvalp!« sagde Mr. Carker og lænede sig tilbage i sin Stol og sendte ham et straalende Smil. »Det er ingenting mod, hvad jeg vilde gøre, hvis du prøvede paa at narre mig.«

»Ja, Sir,« svarede Skærsliberen forknyt. »Jeg ved godt, at det vilde gaa mig rædsomt, Sir. Jeg vilde ikke ta' og prøve paa det, om man saa bestak mig med Guldguineaer.«

Fuldstændig skuffet i sit Haab om Ros, stod den slukørede Skærsliber og saa uroligt paa sin Herre og prøvede forgæves paa at lade være at se paa ham, ligesom en Køter vilde bære sig ad i en lignende Situation.

»Du har altsaa forladt din gamle Tjeneste og kommer her for at bede mig tage dig i min, hvad?«

»Ja, hvis De vilde være saa god Sir,« svarede Rob, der havde gjort det efter sin Beskytters egen Ordre, men ikke vovede at retfærdiggøre sig ved den mindste Hentydning til det.

»Godt!« sagde Mr. Carker. »Du kender jo mig, Dreng?«

»Ja, Sir,« svarede Rob, mens han famlede ved sin Hat og forgæves prøvede paa at frigøre sig for Mr. Carkers Blik.

Mr. Carker nikkede. »Saa tag dig i Agt.«

Rob udtrykte ved en Række korte Buk sin levende Forstaaelse af denne Advarsel og bukkede sig selv baglæns hen til Døren, i høj Grad lettet ved Udsigten til at slippe udenfor den, da hans Herre stoppede ham.

»Hallo!« raabte han. »Du har været vant til at lure og spionere og saadan noget.«

»Jeg vilde aldrig gøre den Slags her, Sir. Paa mit Æresord, det vilde jeg ikke, gid jeg maa dø, om jeg vilde, hvad man saa lovede mig for det. Det kunde ikke falde mig ind at gøre saadan noget, uden jeg fik Ordre til det, Sir.«

»Du gør ogsaa bedst i at lade være. Du har ogsaa været vant til at pjappe og sladre,« sagde hans Herre med isnende Kulde. »Tag dig i Agt for det her, ellers er du leveret, min fine Ven.«

Skærsliberen trak Vejret hurtigt og besværligt af Forskrækkelse. Han prøvede paa at bedyre sine rene Hensigter, men kunde blot stirre i stum Underdanighed paa den smilende Gentleman, som syntes godt tilfreds dermed; thi efter at han havde set lidt paa ham uden at sige noget, beordrede han ham ned i Køkkenet og lod ham forstaa, at han var antaget.

Paa den Maade kom Rob i Mr. Carkers Brød, og hans skrækslagne Hengivenhed for denne Herre blev om mulig stærkere med hvert Minut.

Han havde været i sin Plads i et Par Maaneder, da han en Morgen tidlig aabnede Havepor'en for Mr. Dombey, som efter Aftale var kommet for at spise Frokost med Mr. Carker. I samme Øjeblik kom hans Herre selv skyndsomt ud for at modtage sin udmærkede Gæst og byde ham velkommen med alle sine Tænder.

»Jeg havde sandelig aldrig troet, at jeg skulde faa Dem at se her,« sagde Carker medens han hjalp ham af Hesten. Det er en Mærkedag i min Almanak. Ingen Lejlighed er særlig mindeværdig for en Mand som Dem, der kan gøre, hvad han vil; men for en Mand som mig er det noget ganske andet.

»De har en smagfuld Ejendom her, Carker,« sagde Mr. Dombey, der nedlod sig til at stanse paa Græsplænen og se sig om.

»Det kan *De* sagtens sige,« svarede Carker. »Jeg takker Dem.«

»Sandelig,« sagde Mr. Dombey i en ophøjet beskyttende Tone, »det maa enhver sige. Efter sine Forhold er det et meget bekvemt og velindrettet Sted — ligefrem elegant.«

»Efter sine Forhold, ja,« svarede Carker ringeagtende. »Det Forhold gøres nødigt. Naa, vi har talt nok om det; og skønt de er overlegen nok til at kunne rose det, takker jeg Dem ikke mindre. Vil De ikke gaa ind?«

Da Mr. Dombey traadte ind, gjorde han en Bemærkning om, hvor fuldendt Værelsernes Indretning var, og hvor komfortabelt og flot de var udstyrede. I sin paatagne Ydmyghed modtog Mr. Carker denne Bemærkning med et ærbødigt Smil og sagde, at han forstod Komplimenten og paaskønnede den, men Villaen var virkelig god nok for en i hans Stilling — bedre maaske, end en saadan Mand burde eje den, hvor ringe den end var.

»Men for Dem, der staar saa meget højere, ser den maaske virkelig bedre ud, end den er,« sagde han med sin falske Mund vidt opspilet. »Ganske som Monarker drømmer om det tiltrækkende ved Tiggerens Liv.«

Han rettede et skarpt Blik og et skarpt Smil mod Mr. Dombey, mens han sagde dette — og et endnu skarpere, da Mr. Dombey stillede sig op foran Kaminen i den Stilling, hans Næstkommanderende saa ofte havde kopieret, og betragtede Malerierne paa Væggene. Hvor overfladisk end hans kolde Blik fo'r hen over dem, saa ledsagede dog Carkers skarpe Blik hans, holdt Skridt med det, og mærkede sig nøje, hvad det faldt paa, og hvad det saa. Da det hvilede paa et bestemt Billede, syntes Carker neppe at drage Aande, saa katteagtigt og aarvaagent var hans forskende Sideblik; men hans store Chefs Øje gled videre fra det som fra de andre, og syntes ikke at have modtaget noget særligt Indtryk af det.

Carker saa paa det — det var det Billede, som lignede Edith — som det var en levende Genstand, og med en ond, lydløs Latter, der delvis syntes rettet mod det, men som dog udelukkende spottede den store Mand, der stod saa intetanende ved Siden af ham. Frokosten blev hurtigt rettet an, og idet han bød Mr. Dombey en Stol, der vendte Ryggen mod dette Billede, satte han sig som sædvanlig selv lige overfor det.

Mr. Dombey var endnu alvorligere, end han plejede, og ganske tavs. Papegøjen, der svingede i sin forgyldte Ring i det pragtfulde Bur, forsøgte forgæves at tiltrække sig Opmærksomheden; thi Mr. Carker var altfor optaget af at iagttage sin Gæst til at tage Notits af den; og Gæsten, der var hensunket i Tanker, saa stift, for ikke at sige mørkt, ud over sit stive Halsbind uden at have sine Øjne fra Dugen. Hvad angaar Rob, som vartede op, saa var alle han Evner og Kræfter i den Grad beslaglagte af hans Vogten paa Mr. Carker, at han neppe vovede at give den Tanke Rum, at Gæsten var den store Mand, for hvem han var blevet fremstillet i sin Barndom som et Bevis paa Familiens Sundhed, og hvem han havde haft at takke for sine Skindbukser.

»Tillad mig at spørge, hvordan Mrs. Dombey befinder sig?« sagde Carker pludselig.

Han lænede sig ærbødigt forover, medens han gjorde dette Spørgsmaal, med Hagen støttet i sin Haand; og samtidig fo'r hans Blik op til Maleriet, som om han vilde sige: »Se nu bare, hvor jeg skal faa ham i Gang!«

Mr. Dombey rødmede, da han svarede: »Mrs. Dombey har det godt. De minder mig om noget, jeg ønsker at tale med Dem om, Carker.«

»Robin, du kan gaa,« sagde hans Herre, ved hvis milde Tone Robin fo'r sammen og forsvandt, med Blikket fæstet paa sin Herre til det sidste. »De husker naturligvis ikke denne Dreng?« tilføjede han, da hans Slave var borte.

»Nej,« sagde Mr. Dombey med ophøjet Ligegyldighed.

»Det var heller ikke rimeligt, at en Mand som De skulde gøre det. Knap

nok muligt,« mumlede Carker. »Men han hører til den Familie, hvorfra De tog en Amme. Maaske husker De, at De ædelmodigt paatog Dem hans Opdragelse?«

»Er det den Dreng?« sagde Mr. Dombey og rynkede Panden. »Jeg tror, han gør sin Opdragelse liden Ære.«

»Ja, jeg er bange for, han er en ung Slyngel,« svarede Carker med et Skuldertræk. »Han har Ord for det. Men Sagen er, at jeg tog ham i min Tjeneste, fordi han, da han ikke kunde faa nogen anden Tjeneste, mente, at han havde et Slags Krav paa Dem (hvad der uden Tvivl er sat i ham hjemme) og stadig løb Dem paa Dørene med sit Andragende. Og skønt mit Forhold til Dem jo er et rent og skært Forretningsforhold, har jeg dog saa megen uvilkaarlig Interesse for alt, hvad der vedrører Dem, at —«

Han stansede atter, som for at opdage, om han nu havde faaet Mr. Dombey paa Sporet. Og atter skelede han op til Billedet, med Hagen støttet i sin Haand.

»Carker,« sagde Mr. Dombey, »jeg ved, at De ikke indskrænker Deres —«

»Tjeneste,« foreslog hans smilende Vært.

»Nej, jeg foretrækker at sige Deres Opmærksomhed,« bemærkede Mr. Dombey, idet han var sig fuld bevidst, at han herved sagde ham en smuk og smigrende Kompliment, »til vort blotte Forretningsforhold. Deres Hensynstagen til mine Følelser, Forhaabninger og Skuffelser i det lille Tilfælde, De lige omtalte, er et Eksempel derpaa. Jeg er Dem meget forbunden, Carker.«

Mr. Carker bøjede langsomt sit Hoved og gned sig sagte i Hænderne, som frygtede han for ved nogen som helst Bevægelse at forstyrre Mr. Dombeys Fortrolighed i dens frie Løb.

»Deres Hentydning kommer belejligt,« sagde Mr. Dombey efter en kort Tøven, »thi den bereder Vejen for, hvad jeg var ved at sige til Dem, og minder mig om, at det egentlig ikke medfører nye Forhold imellem os, skønt det maaske medfører en mere personlig Fortrolighed fra min Side, end jeg hidtil har —«

»Udmærket mig med,« foreslog Carker og bøjede atter sit Hoved. »Jeg vil ikke sige Dem, hvor beæret jeg føler mig; thi en Mand som De ved godt, hvor megen Ære det staar i hans Magt at vise, naar det behager ham.«

»Mrs. Dombey og jeg,« sagde Mr. Dombey, idet han med ophøjet Selvfornægtelse gik hen over denne Kompliment, »er ikke ganske enige om visse Punkter. Vi synes endnu ikke at forstaa hinanden. Mrs. Dombey har noget at lære.«

»Mrs. Dombey udmærker sig ved mange sjældne, tiltrækkende Egenskaber, og er uden Tvivl blevet vant til at høre megen Smiger,« sagde denne fine, glatte Iagttager af hans mindste Blik og Tone. »Men hvor der er Kærlighed, Pligtfølelse og Agtelse, kan slige smaa Misforstaaelser hurtigt bringes i Orden.«

Mr. Dombeys Tanker fløj uvilkaarligt tilbage til det Ansigt, der havde set paa ham, i hans Kones Paaklædningsværelse, da en bydende Haand pegede mod Døren; og ved Mindet om den Kærlighed, Pligtfølelse og Agtelse *det* udtrykte, følte han Blodet strømme sig til Ansigtet, lige saa sikkert, som det opmærksomme Øje lige overfor ham saa det dér.

»Mrs. Dombey og jeg,« fortsatte han, »havde, før Mrs. Skewtons Død, en Samtale om Grundene til min Utilfredshed — som De i Almindelighed vil være bekendt med, da De var Vidner til, hvad der foregik mellem Mrs. Dombey og mig, den Aften, da De var i vort — i mit Hus.«

»Og da jeg saa meget beklagede at være til Stede,« svarede den smilende Carker. »Hvor stolt en Mand i min Stilling end maa være over Deres fortrolige Opmærksomhed — skønt jeg ikke vil regne Dem det særlig til Ære, da De jo uden at sætte noget af Deres Værdighed til kan gøre, hvad De behager — og hvor hædret jeg end følte mig ved allerede at blive forestillet for Mrs. Dombey, før hun udmærkedes ved at bære Deres Navn — saa forsikrer jeg Dem, at jeg

den Aften næsten beklagede, at jeg havde været Genstand for en saa usædvanlig Lykke.«

At nogen Mand, ligegyldigt under hvilke Omstændigheder, kunde beklage, at være blevet udmærket ved hans Nedladenhed og Gunst, var et moralsk Fænomen, som Mr. Dombey ikke kunde begribe. Han svarede derfor med adskillig mere Værdighed.

»Virkelig! Og hvorfor, Carker?«

»Jeg er bange for,« svarede den fortrolige Agent, »at Mrs. Dombey, der aldrig har været videre tilbøjelig til at betragte mig med venlig Interesse — en i min Stilling kunde ikke vente det af en Dame, der af Naturen er stolt, og hvis Stolthed klæder hende saa godt — ikke let kan tilgive mig min uskyldige Andel i denne Samtale. Deres Mishag er ingen Ubetydelighed, maa de huske; og at blive ramt af det i Tredjemands Nærværelse —«

»Carker,« sagde Mr. Dombey hovmodig. »Jeg antager, at *jeg* er det første Hensyn?«

»Aa, hvor kan der være Tvivl om det?« svarede den anden, utaalmodigt, som en Mand, der indrømmer en notorisk og uimodsigelig Sandhed.

»Mrs. Dombey bliver et underordnet Hensyn, naar der er Tale om os begge, bilder jeg mig ind,« sagde Mr. Dombey. »Er det ikke saa?«

»Det ved De jo bedre end nogen,« svamede Carker.

»Saa haaber jeg, Carker,« sagde Mr. Dombey, »at Deres Beklagelse over at have paadraget Dem Mrs. Dombeys Mishag, omtrent maa kunne opvejes ved Deres Tilfredshed over at have bevaret *min* Tillid og gode Mening.«

»Jeg forstaar,« svarede Carker, »at jeg altsaa har været saa uheldig at have paadraget mig dette Mishag. Mrs. Dombey har udtrykt det overfor Dem?«

»Mrs. Dombey har udtrykt forskellige Meninger,« sagde Mr. Dombey med majestætisk Kulde og Ligegyldighed »som jeg ikke deler, og som jeg hverken har Lyst til at diskutere eller over Hovedet mindes. Som jeg allerede har sagt Dem, gjorde jeg for en Tid siden Mrs. Dombey bekendt med visse Punkter, hvor jeg maatte forlange Hensyn og Underkastelse. Det lykkedes mig ikke at overbevise Mrs. Dombey om Hensigtsmæssigheden af, at hun uophørligt ændrede sin Opførsel i disse Henseender, baade af Hensyn til hendes egen Ro og Velfærd, og min Værdighed; og jeg underrettede Mrs. Dombey om, at hvis jeg skulde finde det nødvendigt atter at give hende en Irettesættelse, vilde jeg tilkendegive hende min Mening gennem Dem, min fortrolige Agent.«

Blandet med det Blik, Carker fæstede paa ham, var et djævelsk Blik op paa Billedet over hans Hoved — et Blik, der slog ned paa det som et Lyn.

»Og nu, Carker,« sagde Mr. Dombey, betænker jeg mig ikke paa at sige Dem, at jeg *vil* sætte min Vilje igennem. Jeg er ikke til at spøge med. Mrs. Dombey maa forstaa, at min Vilje er Lov, og at jeg ikke kan tillade nogen Undtagelse fra hele mit Livs Regel. De vil være saa god at paatage Dem dette Hverv, der, haaber jeg, ikke er uantageligt for Dem, naar det kommer fra mig, hvor meget De end høfligt maa beklage det — hvorfor jeg er Dem forbunden paa Mrs. Dombeys Vegne; og jeg er overbevist om, at De vil være saa god at udføre det lige saa nøjagtigt som enhver anden Kommission.«

»De ved, at De kan befale over mig,« sagde Mr. Carker.

»Jeg ved,« sagde Mr. Dombey med en majestætisk Tilkendegivelse af sit Bifald, »at jeg kan befale over Dem. Det er nødvendigt, at jeg foretager dette Skridt. Mrs. Dombey er en Dame, der utvivlsomt besidder saa udmærkede Egenskaber i mange Retninger, at —«

»At hun gør endogsaa Deres Valg Ære,« fuldendte Carker og viste alle sine Tænder.

»Ja, hvis De foretrækker at udtrykke Dem saaledes,« sagde Mr. Dombey i sin majestætiske Tone. »Men for Øjeblikket ser jeg ikke, at Mrs. Dombey gør den den Ære, det har Krav paa. Der er en oprørsk Tendens hos Mrs. Dombey, som

maa udryddes med Rode; Mrs. Dombey synes ikke at forstaa, at Tanken om at sætte sig op mod *mig* er absurd.«

»Vi i City kender Dem bedre;« svarede Carker med et Smil fra Øre til Øre.

»De kender mig bedre,« sagde Mr. Dombey. »Det haaber jeg. Skønt jeg skylder virkelig Mrs. Dombey den Retfærdighed at sige, hvor daarligt det end kan synes at passe med hendes senere Opførsel (der er ganske uforandret), at da jeg temmelig strængt tilkendegav hende mit Mishag og min Beslutning ved den omtalte Lejlighed, syntes det at gøre et meget stærkt Indtryk paa hende. Jeg beder Dem derfor meddele Mrs. Dombey fra mig, at jeg maa minde hende om vor tidligere Samtale og er noget forbavset over, at den endnu ikke har gjort nogen Virkning. At jeg maa forlange, at hun indretter sin Opførsel i Overensstemmelse med, hvad jeg dengang paalagde hende. At jeg ikke er tilfreds med hendes Opførsel. At jeg er i høj Grad misfornøjet med den. Og at jeg vil se mig i den ubehagelige Nødvendighed at gøre Dem til Overbringer af endnu en uvelkommen og tydeligere Meddelelse, hvis hun ikke har Forstand og Takt nok til at rette sig efter mine Ønsker, som den første Mrs. Dombey gjorde det, og, tror jeg jeg kan tilføje, som enhver anden Dame vilde gøre det i hendes Sted.«

»Den første Mrs. Dombey levede meget lykkeligt,« sagde Carker.

»Den første Mrs. Dombey havde en sund Forstand,« sagde Mr. Dombey i ridderlig Overbærenhed med den Døde, »og megen Takt.«

»Finder De, at Miss Dombey ligner sin Moder?« sagde Carker.

Mr. Dombeys Ansigt blev pludseligt mørkt. Hans fortrolige Agent saa det øjeblikkelig.

»Jeg har berørt et pinligt Emne,« sagde han i en blidt beklagende Tone, der stred mod hans skarpe Blik. »Jeg beder Dem tilgive mig. Jeg glemmer disse Tankeforbindelser i min Interesse for Dem. Tilgiv mig.«

Men trods alt, hvad han sagde, forskede hans Øjne ikke mindre ivrigt i Mr. Dombeys sænkede Ansigt; og derpaa sendte det et triumferende Blik op mod Billedet, ligesom han kaldte det til Vidne paa, hvordan han igen drev ham frem, og hvad der vilde komme.

»Carker,« sagde Mr. Dombey, idet hans Blik flakkede frem og tilbage paa Bordet, og han talte hurtigere, med blegere Læber, »der er ingen Grund til at gøre Undskyldning. De tager fejl. Dette knytter sig til den foreliggende Sag, og ikke til noget Minde, som De formoder. Jeg billiger ikke Mrs. Dombeys Opførsel overfor min Datter.«

»Undskyld, jeg forstaar ikke ganske?«

»Vid da, at De kan — at De *maa* gøre det til Genstand for en ligefrem Bebrejdelse fra mig til Mrs. Dombey. De vil behage at sige hende, at den Hengivenhed, hun viser min Datter, er mig ubehagelig. Der bliver rimeligvis lagt Mærke til den. Den leder rimeligvis Folk til at se Modsætningen mellem Mrs. Dombey i Forhold til sin Datter, og Mrs. Dombey i Forhold til mig. De vil være saa god at lade Mrs. Dombey vide rent ud, at jeg misbilliger det, og at jeg venter, hun øjeblikkeligt retter sig derefter. Maaske mener Mrs. Dombey det alvorligt, maaske er det kun et Lune, maaske er det kun for at gøre mig imod; men jeg misbilliger det i hvert Fald. Hvis Mrs. Dombey mener det alvorligt, bør hun saa meget mindre vægre sig ved at holde op med det, thi hun gør ikke min Datter nogen Tjeneste med det. Hvis min Hustru har nogen Venlighed eller Kærlighed at raade over, *ud over* sin Underkastelse overfor mig, saa kan hun maaske skænke den til hvem hun ønsker; men jeg vil have Underkastelsen først! — Carker,« sagde Mr. Dombey, idet han bekæmpede den usædvanlige Bevægelse, hvormed han havde talt, og slog over i en Tone, der mere lignede den, hvormed han plejede at hævde sin Storhed, »De vil være saa god ikke at undlade eller gaa let hen over dette Punkt, men betragte det som en meget vigtig Del af Deres Mission.«

Mr. Carker bøjede sit Hoved, rejste sig

fra Bordet og stillede sig tankefuldt foran Kaminen med Haanden om sin glatte Hage, og saa ned paa Mr. Dombey med samme snu Ondskab, som hos et udskaaret Ansigt fra Munketiden, halvt menneskeligt, halvt dyrisk — eller som hos det skelende Ansigt paa en gammel Tagrende. Mr. Dombey, som lidt efter lidt genvandt sin Fatning, eller faldt til Ro i Bevidstheden om at have indtaget en ophøjet Stilling, stirrede gradvis igen og saa paa Papegøjen, der gyngede frem og tilbage i sin store Vielsesring.

»Undskyld,« sagde Carker lidt efter, idet han pludselig satte sig igen og trak sin Stol hen lige overfor Mr. Dombeys — »men lad mig forstaa Dem rigtigt. Mrs. Dombey ved, at De rimeligvis vil tilkendegive hende Deres Mishag gennem mig?«

»Ja, det sagde jeg jo,« svarede Mr. Dombey.

»Ja,« svarede Carker hurtigt, »men hvorfor?«

»Hvorfor!« gentog Mr. Dombey noget tøvende. »Fordi jeg har sagt hende det.«

»Ja,« svarede Mr. Carker. »Men hvorfor har De sagt hende det? Ser De,« vedblev han med et Smil, medens han sagte lagde sin fløjlsbløde Haand paa Mr. Dombeys Arm, ligesom en Kat sine skjulte Kløer, »hvis jeg fuldkomment forstaar, hvad De tænker paa, er det saa meget rimeligere, at jeg kan være Dem til Nytte og være saa lykkelig at optræde med Virkning. Jeg *tror*, jeg forstaar Dem. Jeg har ikke den Ære at finde Naade for Mrs. Dombeys Øjne. I min Stilling har jeg ingen Grund til at vente det; men jeg gaar ud fra som givet, at jeg ikke har det?«

»Muligvis ikke,« sagde Mr. Dombey.

»Naar De gør Mrs. Dombey disse Meddelelser gennem mig, vil det følgelig sikkert være hende særlig ubehageligt?«

»Det forekommer mig,« sagde Mr. Dombey med stolt Tilbageholdenhed og ikke uden Forlegenhed, »at Mrs. Dombeys Syn paa denne Sag ikke vedkommer den, saaledes som den fremstiller sig for Dem og mig, Carker. Men maaske gør det det.«

»Og — undskyld — misforstaar jeg Dem, naar jeg tror, at De heri ser et Middel til rimeligvis at ydmyge Mrs. Dombeys Stolthed — jeg bruger dette Udtryk for en Egenskab, der naar den holdes indenfor sine rette Grænser, pryder og klæder en Dame, der i saa høj Grad udmærker sig ved sin Skønhed og Dannelse — og, jeg vil ikke straffe hende, men tvinge hende til den Underkastelse, De saa naturligt og retfærdigt kræver?«

»Som De ved, Carker, er jeg ikke vant til at give saa nøjagtige Grunde for den Fremgangsmaade, jeg finder passende, men jeg vil ikke modsige noget af dette. Hvis De har nogen Indvending imod den, er det unægtelig noget andet, og den blotte Tilkendegivelse af, at De har det, vil være tilstrækkelig. Men jeg maa tilstaa, jeg har ikke antaget, at noget Tillidshverv, jeg betror Dem, kunde tænkes at nedværdige Dem —«

»Aa! *Jeg* nedværdiget! I *Deres* Tjeneste!«

— »eller bringe Dem i en falsk Stilling.«

»*Jeg* i en falsk Stilling!« udbrød Carker. »Jeg vil være stolt — henrykt — over at udføre Deres Hverv. Jeg tilstaar, at jeg kunde have ønsket ikke at give denne Dame, for hvis Fødder jeg gerne vilde nedlægge min ydmygste Ærbødighed og Hengivenhed — thi er hun ikke Deres Hustru? — nogen ny Grund til Mishag. Men for et Ønske af Dem maa selvfølgelig ethvert andet Hensyn vige. Desuden haaber jeg, at naar Mrs. Dombey er blevet omvendt fra disse smaa Vildfarelser, som jeg vel tør sige skyldes det nye i hendes Stilling, vil hun opfatte den Smule Del, jeg har i dette, som et ringe Gran af den Agtelse for Dem og det Offer af alle Hensyn for Deres Skyld, som det hun vil sætte en Ære og Glæde i at opsamle et større Forraad af Dag for Dag.«

I dette Øjeblik syntes Mr. Dombey atter, han saa hendes hvide Haand udstrakt mod Døren, og at han gennem sin

fortrolige Agents milde Ord hørte et Ekko af hendes Ord: »Intet kan fra nu af gøre os mere fremmede for hinanden, end vi er.« Men han rystede denne Indbildning af sig, uden at blive rystet i sin Beslutning, og sagde: »Ganske sikkert, uden Tvivl!«

»Der er ikke mere?« spurgte Carker, idet han skød sin Stol tilbage igen — thi de havde endnu ikke gjort ret meget ved Frokosten — og ventede paa Svar, før han satte sig.

»Nej,« sagde Mr. Dombey, »kun dette. De vil være saa god at lægge Mærke til, Carker, at ingen Besked, det bliver Dem overdraget at bringe Mrs. Dombey, tillader noget Svar. De vil være saa god ikke at bringe mig noget Svar. Mrs. Dombey er underrettet om, at det ikke sømmer sig for mig at give Udsættelse eller forhandle i nogen Sag os imellem, og at, hvad jeg siger, er afgørende.«

Mr. Carker tilkendegav sin Forstaaelse med disse Kreditiver, og de gav sig i Lag med Frokosten med den Appetit, de nu havde. Skærsliberen kom ogsaa til Syne igen i rette Øjeblik, stirrede uafbrudt paa sin Herre og tilbragte Tiden i en tilbedende Rædsels Drømmerier. Da Frokosten var færdig, blev Mr. Dombeys Hest beordret frem, Mr. Carker besteg sin, og de red sammen til City.

Mr. Carker var i fortræffeligt Humør og snakkede meget. Mr. Dombey hørte overlegen paa hans Passiar, som en Mand, der har Ret til at blive underholdt, og nedlod sig til af og til at indskyde et Par Ord for at holde Samtalen i Gang. Deres Ridt var saaledes karakteristisk nok. Men Mr. Dombey red i sin Værdighed med meget lange Stigbøjler og meget løs Tømme, og nedlod sig meget sjældent til at se efter, hvor hans Hest traadte. Som Følge deraf skete det, at hans Hest, der gik i rask Trav, snublede over nogle løse Sten, kastede ham af, væltede hen over ham, og sparkede ham med sin jærnskoede Hov i sin Kamp for at komme paa Benene igen.

Mr. Carker, der havde et hurtigt Blik, en sikker Haand og var en god Rytter, og paa et Øjeblik havde han faaet Hesten op og holdt den ved Tøjlen. Ellers vilde denne Morgens fortrolige Samtale være blevet Mr. Dombeys sidste. Dog selv mens han blussede efter sin hurtige Handling, bøjede han sig over sin paa Jorden henstrakte Chef, med alle sine Tænder blottede, og mumlede: »Nu har jeg givet Mrs. Dombey gyldig Grund til at blive krænket, hvis hun vidste det!«

Da Mr. Dombey var bevidstløs, og hans Hoved og Ansigt blødte, blev han af nogle Vejmænd under Mr. Carkers Opsigt baaret til det nærmeste Gæstgiversted, som ikke laa langt borte; og her blev han hurtigt tilset af flere Saarlæger, der hurtigt kom til fra alle Sider, og som syntes at komme efter et eller andet gaadefuldt Instinkt, ligesom Gribbe siges at samle sig om en Kamel, der styrter døende om i Ørkenen. Efter med nogen Møje at have bragt ham til Bevidsthed, undersøgte disse Herrer Naturen af hans Beskadigelser. En af dem, der boede tæt ved, holdt stærkt paa et kompliceret Benbrud, hvilket ogsaa var Gæstgiverens Mening; men to Læger, som boede et Stykke derfra, og kun rent tilfældigt var dér paa Egnen, bekæmpede saa uegennyttigt denne Anskuelse, at det tilsidst blev fastslaaet, at Patienten, skønt haardt kvæstet, ikke havde brudt noget Ben uden et mindre Ribben eller saa, og med Forsigtighed godt kunde føres hjem inden Aften. Efter at han var blevet forbundet med stor Omstændelighed og endelig fik Lov at hvile, steg Mr. Carker atter til Hest og red bort for at bringe Efterretningen til hans Hjem.

Hvor forslagent og grusomt hans Ansigt end var i bedste Fald, skønt det i Form og Regelmæssighed var smukt nok, saa det dog værre ud end nogen Sinde, da han begav sig af Sted i dette Ærinde; gennemstraalet som det var af Snedigheden og Grusomheden i hans Tanker, der snarere var Anelser om en fjærn Mulighed end en bevidst Plan; og de fik ham til at ride, som om han jog baade Mænd og Kvinder foran sig. Da han kom ind paa mere befærdede Veje stram-

mede han Tøjlerne og sagtnede sin Fart og førte sin hvidsokkede Hest forsigtigt frem som sædvanligt, medens han skjulte sig selv bag sit glatte, afdæmpede, krybende Væsen og sit Elfenbenssmil, saa godt han kunde.

Han red lige til Mr. Dombeys Hus, steg af ved Døren og bad om at komme til at tale med Mrs. Dombey i et vigtigt Anliggende. Tjeneren, som viste ham ind i Mr. Dombeys Værelse, vendte snart tilbage for at sige, at det ikke var Mrs. Dombeys Modtagelsesstid, og bad ham undskylde, at han ikke havde sagt det straks.

Mr. Carker, som var ganske forberedt paa en kold Modtagelse, skrev paa et Kort, at han maatte tage sig den Frihed indtrængende at anmode om en Samtale, og at han ikke vilde være saa dristig at gøre det *for anden Gang* (dette understregede han), hvis han ikke var ganske sikker paa, at Anledningen var tilstrækkelig til at retfærdiggøre ham. Lidt efter viste Mrs. Dombeys Pige sig og førte ham ind i et Formiddagsværelse ovenpaa, hvor Edith og Florence sad sammen.

Han havde aldrig fundet Edith halvt saa smuk før. Hvor meget han end beundrede hendes Ansigts og Skikkelses Ynder, og hvor frisk de end levede i hans sanselige Erindring, havde han dog aldrig fundet hende halvt saa smuk.

Hendes Blik mødte ham stolt i Døren, men han saa paa Florence — skønt kun i det Øjeblik han traadte ind og bøjede sit Hoved — med et ubetvingeligt Udtryk af den nye Magt, han sad inde med; og det var ham en Triumf at se hendes Øjne sænke sig og blive usikre, og at se, at Edith halvt rejste sig op for at modtage ham.

Det gjorde ham meget ondt, han var dybt bedrøvet; han kunde ikke sige, hvor ugerne han kom for at forberede hende paa Meddelelsen om en ganske ubetydelig Hændelse. Han bønfaldt Mrs. Dombey om at tage sig sammen. Han gav sit hellige Æresord paa, at der var ingen Grund til Uro. Men Mr. Dombey — —

Florence udstødte pludselig et Skrig. Han saa ikke paa hende, men paa Edith. Edith beroligede hende. *Hun* udtrykte intet Skrig af Uro. Nej, nej.

Der var sket Mr. Dombey et Uheld paa Rideturen. Hans Hest var snublet, og han var blevet kastet af.

Florence raabte vildt, at han var kommet farligt til Skade; at han var dræbt!

Nej. Paa Ære, skønt Mr. Dombey straks var besvimet, var han dog snart kommet til sig selv igen, og skønt han ganske vist var saaret, var der dog slet ingen Fare. Hvis dette ikke var sandt, vilde han, der var saa bedrøvet over at maatte trænge sig paa, aldrig have haft Mod til at træde frem for Mrs. Dombey. Det var virkelig Sandhed, det forsikrede han hende højtideligt.

Alt dette sagde han, som om han svarede Edith og ikke Florence, og hans Øjne og hans Smil var vendt mod Edith.

Saa gik han over til at fortælle, hvor Mr. Dombey laa, og bede om, at der maatte blive stillet en Vogn til hans Raadighed, for at han kunde føre ham hjem.

»Moder,« stammede Florence, badet i Taarer, »turde jeg blot tage af Sted.«

Mr. Carker, der saa paa Edith, da han hørte disse Ord, sendte hende et hemmeligt Blik og rystede umærkeligt paa Hovedet. Han saa, hvordan hun kæmpede med sig selv, før hun svarede ham med sine smukke Øjne, men han vristede Svaret fra hende — han viste hende, at han vilde have det, ellers vilde han tale og ramme Florence i Hjærtet — og hun gav ham det. Som han havde set paa Maleriet om Formiddagen, saaledes saa han paa hende bagefter, da hun vendte sine Øjne bort.

»Jeg har Ordre,« sagde han, »til at anmode om, at den nye Husholderske — Mrs. Pipchin, tror jeg, hun hedder —«

Intet undgik ham. Han saa i et Øjeblik, at hun var endnu et af Mr. Dombeys Beviser paa Ringeagt overfor hans Kone.

»— maa blive underrettet om, at Mr. Dombey ønsker at faa sin Seng redt i sine egne Værelser i Stuen, da han foretrækker disse Værelser for hvilke som helst andre. Jeg skal næsten øjeblikke-

lig vende tilbage til Mr. Dombey. At der er blevet gjort alt muligt for hans Bekvemmelighed, og at han er Genstand for al tænkelig Omhu, behøver jeg ikke at forsikre Dem om, Frue. Lad mig atter sige, at der ikke er Grund til den mindste Uro. Selv De kan være ganske rolig, tro mig.«

Han bukkede sig ud ad Døren med sit aller ærbødigste og mest imødekommende Væsen; og efter at han var vendt tilbage til Mr. Dombeys Stue og dér havde sørget for, at der blev sendt en Vogn efter ham til City, steg han til Hest igen og red langsomt derhen. Han var meget tankefuld under Vejs, og meget tankefuld dér, og meget tankefuld i Vognen, mens han kørte tilbage til det Sted, hvor Mr. Dombey var blevet ladt tilbage. Først da han sad ved sin Principals Seng, var han atter sig selv og huskede at vise sine Tænder.

Mr. Dombey, der led ikke saa lidt, blev i Mørkningen hjulpet ind i sin Vogn og pakket ind mellem Kapper og Puder i den ene Side af den, medens hans fortrolige Agent holdt ham med Selskab i den anden. Da han ikke taalte at blive rystet, kørte de omtrent Fod for Fod, og det var derfor ganske mørkt, da han kom hjem. Mrs. Pipchins, der var bitter og barsk, og ikke havde glemt de peruvianske Miner, hvad hele Huset havde faaet at mærke, modtog ham i Døren og forfriskede Tjenerne ved smaa Doucher af mundtlig Vineddike, medens de hjalp til med at bære ham ind i hans Stue. Mr. Carker blev der, til han var vel i Seng, hvorpaa han, da Mr. Dombey nægtede at modtage nogen kvindelig besøgende, ud over den fortræffelige Varulv, der styrede hans Hus, endnu engang gjorde Mrs. Dombey sin Opvartning for at afgive Beretning om hendes Husbonds Tilstand.

Han traf atter Edith alene med Florence, og han henvendte atter hele sin trøstende Tale til Edith, som om hun var et Bytte for den mest levende, kærligste Uro. Saa ivrigt viste han sin ærbødige Deltagelse, at da han tog Afsked, vovede han — atter med et Blik hen mod Florence i dette Øjeblik — at tage hendes Haand, bøje sig over den og føre den til sine Læber.

Edith trak ikke Haanden tilbage; heller ikke slog hun ham i hans Ansigt med den, skønt hendes Kind blussede, hendes Øjne lynede, og hele hendes Skikkelse ligesom svulmede. Men da hun var alene i sit eget Værelse, slog hun den mod Marmorhylden over Kaminen, saa at den blødte af det ene Slag, og rakte den hen imod den blussende Ild, som kunde hun have stukket den derind og brændt den.

Langt ud i Natten sad hun dér alene, ved den hendøende Ild, i sin mørke og truende Skønhed, iagttagende de forstørrede Skygger, der tegnede sig op over Væggen, som var det hendes Tanker, der havde taget Form og kastede dem dér. Hvilke Forsmædelser og Forhaanelser og mørke Forudanelser om Ting, som kunde hænde, der end flakkede op dér for hendes Blik, utydelige og kæmpemæssige — een fortørnet Skikkelse var det, som førte dem alle imod hende. Og denne Skikkelse var hendes Ægtefælle.

Trettende Kapitel.

Nattevagter.

Florence, der for længst var vaagnet af sin Drøm, saa med Sorg Kløften mellem hendes Fader og Moder, og saa den vide sig mere og mere ud, og vidste, at Bitterheden imellem dem med hver Dag blev større. Hver Dags forøgede Viden mørknede Skyggen over hendes Kærlighed og Haab, vakte igen den gamle Sorg, der havde slumret en kort Tid, og gjorde den endog tungere at bære, end den havde været før.

Det havde været haardt — gid ingen anden end Florence nogen Sinde maa faa at prøve *hvor* haardt! — at faa en oprigtig og dyb Naturs medfødte Kærlighed forvandlet til Smerte, og at faa Ringeagt eller afvisende Strænghed sat i Stedet for den ømmeste Beskyttelse og kærligste Omsorg. Det havde været haardt at føle i sit Hjærtes Dyb, hvad hun havde følt, og aldrig nyde den Lykke at møde blot en Antydning af et Svar. Men det var endnu langt haardere at maatte tvivle enten paa sin Fader eller paa Edith, der var hende saa kær og saa kærlig imod hende, og skiftevis at maatte tænke paa sin Kærlighed til hver af dem med Frygt, Mistro og Forundring.

Alligevel begyndte Florence nu at gøre det; og at hun gjorde det, var et Hverv, som selve hendes Sjæls Renhed paalagde hende, som et hun ikke kunde undfly fra. Hun saa sin Fader kold og haardnakket mod Edith som mod hende; haard, ubøjelig, ueftergivende. Kunde det være Tilfældet, spurgte hun sig selv med frembrydende Taarer, at hendes egen kære Moder var blevet gjort ulykkelig ved en saadan Behandling og tæret hen og død? Saa kunde hun tænke paa, hvor stolt og majestætisk Edith var mod alle undtagen hende, med hvilken Foragt hun behandlede ham, og hvad hun havde sagt den Aften, hun kom hjem; og straks kunde det da slaa Florence, næsten som var det en Forbrydelse, at hun elskede en, der gik imod hendes Fader, og han, der vidste dette, maatte ligge i sit ensomme Værelse og tænke paa hende som paa et unaturligt Barn, der føjede denne nye Uret til den gamle, saa bittert begrædte Fejl, at hun lige fra sin Fødsel af aldrig havde vundet hans faderlige Kærlighed. Det første kærlige Ord eller Blik fra Edith kunde da atter rokke disse Tanker og faa dem til at synes hende sort Utaknemlighed; thi hvem uden hun havde opmuntret Florences nedtrykte Hjærte, ensomt og saaret som det var, og været dets bedste Trøster! Saaledes længtes hendes ædle Natur mod dem begge, følte begges Elendighed, og tilhviskede hende Tvivl om, hvad der var hendes Pligt mod begge, saa at Florence i sin ubegrænsede Kærlighed og ved Ediths Side led mere, end hun havde lidt, dengang hun gemte sin udelte Hemmelighed i det sørgelige Hus, og hendes smukke Moder aldrig havde bragt Dagens Lys derind.

En Ulykke, der vilde have været langt tungere at bære end dette, blev Florence skaanet for. Hun havde aldrig den mindste Mistanke om, at Edith ved sin Ømhed for hende udvidede Kløften mellem sig og hendes Fader eller gav ham ny Grund til Mishag. Hvis Florence havde tænkt sig Muligheden heraf, hvilken Sorg hun da vilde have følt, hvilket Offer hun da vilde have prøvet paa at bringe, stakkels elskende Pige, hvor hurtigt og sikkert denne Sorg da vilde have ført hende frem for hin højere Fader, som ikke støder sine Børns Kærlighed fra sig eller foragter deres prøvede og knuste Hjærter, det ved kun Himlen! Men det var ikke saaledes, og det var godt.

Intet Ord blev nogen Sinde talt mellem Florence og Edith nu om disse Ting.

Edith havde sagt, at der i denne Henseende burde være en Kløft og en Tavshed imellem dem som Graven selv; og Florence følte, at hun havde Ret.

Under denne Tingenes Tilstand blev hendes Fader bragt lidende og hjælpeløs hjem, og levede i mørk Ensomhed i sine egne Værelser, hvor han blev plejet af Tjenestefolk, hvor Edith aldrig nærmede sig ham, og hvor han ikke havde nogen anden Ven eller Selskabsbroder end Mr. Carker, der trak sig tilbage henimod Midnat.

»Og *han* er et kønt Selskab, Miss Floy,« sagde Susan Nipper. »Aa, det er en nydelig Fyr. Hvis han nogen Sinde kommer til at trænge til et Skudsmaal, saa lad ham ikke komme til mig, det vil jeg raade ham til.«

»Hør nu op, kære Susan!« sagde Florence.

»Ja, det er meget godt at sige hør op, Miss Floy,« svarede Nipper yderst forbitret; »men De maa meget undskylde, for det er kommet saa vidt nu, at alt Blodet i ens Krop bliver til lutter Naale i ens Krop og stritter med Spidserne til alle Sider. Misforstaa mig ikke, Miss Floy, jeg siger ikke noget mod Deres Stedmoder, som altid har behandlet mig som det sømmer sig en Dame, selv om hun er noget stor paa det, saa har jeg egentlig ingen Ret til at klage over det, men naar vi skal have saadan en Mrs. Pipchin sat over os og have hende til at holde Vagt ved Deres Faders Dør ligesom en Krokodille (Gudskelov endda at hun ikke lægger Æg!) saa gaar det virkelig for vidt!«

»Fader synes godt om Mrs. Pipchin, Susan,« svarede Florence, »og han har jo dog Ret til at vælge sin Husholderske selv. Sig nu ikke mere!«

»Naa ja, Miss Floy, naar De siger, jeg ikke maa sige mere, saa haaber jeg heller ikke, jeg gør det, men Mrs. Pipchin har bogstavelig samme Virkning paa mig som umodne Stikkelsbær.«

Susans Tale var ualmindelig kraftig og blottet for Kommaer den Aften — som netop var den, da Mr. Dombey var blevet ført hjem — fordi Florence havde sendt hende ned for at spørge til ham, og saa var hun blevet nødt til at aflevere sin Besked til sin dødelige Fjende, Mrs. Pipchin; og denne havde ikke bragt den videre til Mr. Dombey, men havde paa eget Ansvar givet, hvad Miss Nipper kaldte et uforskammet Svar. Dette fandt Miss Nipper en Anmasselse af det eksemplariske Offer for de peruvianske Miner, og en utilgivelig Fornærmelse mod hendes unge Frøken; og der var for saa vidt en særlig Grund til hendes Vrede. Men hun havde befundet sig i en Tilstand af voksende Mistillid lige siden Brylluppet; thi ligesom de fleste Personer af hendes Sindsbeskaffenhed, der fatter stærk og oprigtig Hengivenhed for en, der som Florence, hørte til en anden Samfundsklasse, var Susan meget skinsyg, og naturligt nok faldt hendes Skinsyge paa Edith, som var traadt imellem dem. Stolt og glad, som Susan virkelig var, fordi hendes unge Frøken rykkede op paa sin rette Plads i dette Hus, hvor hun før var blevet saa forsømt, og fordi hun fik sin Faders smukke Kone til Selskab og Beskyttelse, kunde hun dog ikke afslaa nogen Del af sin egen Besiddelse til den smukke Frue, uden Misundelse og en ubestemt Følelse af Uvilje, hvorfor hun uegennyttigt retfærdiggjorde sig selv med Damens stolte og lidenskabelige Karakter. Fra den Baggrund, hvortil hun efter Brylluppet havde været nødt til at trække sig noget tilbage, iagttog Miss Nipper derfor Tilstandene i Huset med en afgjort Overbevisning om, at der ikke vilde komme noget godt ud af det med Mrs. Dombey — samtidig med, at hun benyttede enhver Lejlighed til at bekendtgøre, at hun ikke havde noget at sige hende paa.

»Susan,« sagde Florence, der sad tankefuld ved sit Bord, »det er meget sent. Jeg trænger ikke til mere i Aften.«

»Aa, Miss Floy!« svarede Nipper, »jeg længes sandelig tit efter de gamle Dage, da jeg sad oppe med Dem flere Timer senere end nu og faldt i Søvn, fordi jeg blev træt, mens De var spilvaagen som et Par Briller, men nu har De en Sted-

moder, som kommer og sidder hos Dem, Miss Floy, og jeg er virkelig taknemlig for det. Jeg siger ikke et Ord imod nogen af dem!«

»Jeg skal ikke glemme, hvem der altid holdt mig med Selskab, da jeg ingen anden havde, Susan,« svarede Florence venligt. »Aldrig!« Hun saa op, lagde sin Arm om sin beskedne Venindes Hals og kyssede hende til Godnat, hvilket blødgjorde Susan i den Grad, at hun gav sig til at hulke.

»Naa, kære Miss Floy,« sagde Susan, »lad mig nu gaa ned igen og høre, hvordan Deres Fader har det, jeg ved, De er ulykkelig for hans Skyld, lad mig gaa ned igen og banke paa hans Dør selv.«

»Nej,« sagde Florence, »gaa i Seng. Vi hører nærmere i Morgen. Jeg vil selv spørge i Morgen. Moder har sikkert været dernede;« Florence rødmede, for hun nærede ikke noget saadant Haab, »eller er der maaske nu. Godnat!«

Susan var altfor rørt til at udtale sin private Mening om Sandsynligheden af, at Mrs. Dombey plejede sin Mand, og trak sig tavs tilbage. Da Florence var blevet alene, skjulte hun snart sit Ansigt i sine Hænder, som hun saa ofte havde gjort det før, og gav sine Taarer frit Løb. Denne sørgelige huslige Ufred og Ulykke; det henvisnede Haab, hun nu nærede — hvis det da endnu kunde kaldes Haab — om, at hendes Fader vilde tage hende til sit Hjærte; hendes Vaklen i Tvivl og Frygt mellem disse to; hendes uskyldige Hjærtes Higen efter dem begge; den tunge Skuffelse over, at det, der var begyndt saa lyst og forjættende, skulde ende saaledes — alt dette trængte ind paa hendes Sind og fik hendes Taarer til at rinde. Hendes Moder og Broder døde, hendes Fader stadig lige kold imod hende, Edith fjendsk imod ham og stødende ham fra sig, men elskende hende og elsket af hende — det syntes, som om hendes Kærlighed aldrig kunde trives, hvor den saa slog sig ned. Denne svage Tanke blev snart bragt til Tavshed, men de Tanker, der havde fremkaldt den, var for sande og stærke til at lade sig affærdige dermed; og de gjorde Natten trøstesløs.

Blandt andet saa hun sin Fader for sig, saaret og lidende, alene i sin Stue, uden Pleje af dem, der burde være ham nærmest, lidende ensomt i de langsomme Timer. En angstfuld Tanke jog igennem hende, saa hun fo'r sammen og slog Hænderne sammen, skønt den slet ikke var ny for hende: at han kunde dø og aldrig mere skulde se hende eller udtale hendes Navn. I sin Ophidselse tænkte hun — og skælvede ved Tanken — paa endnu engang at liste sig neden under og vove sig til hans Dør.

Hun lyttede ved sin egen. Huset var stille, og alle Lys var slukkede. Hun syntes, det var længe, længe siden hun foretog sine natlige Pilgrimsvandringer til hans Dør. Længe, længe siden, at hun ved Midnatstid var traadt ind i hans Stue, og han havde ført hende tilbage til Trappens Fod!

Med det samme Barnehjærte i sit Bryst som i gamle Dage — ja med Barnets yndige, frygtsomme Øjne og lokkede Haar — listede Florence sig, lige saa fremmed for sin Fader nu i sin tidlige Ungdoms Blomstring, som da hun var spæd, lyttende ned ad Trappen og nærmede sig hans Værelse. Ingen rørte sig i Huset. Døren stod halvt aaben for at give Luften Adgang; og alt var saa stille derinde, at hun kunde høre Ilden knitre og Urets Tikken paa Kaminhylden.

Hun saa ind. I det forreste Værelse sad Husholdersken i en Lænestol foran Kaminen, indsvøbt i et Tæppe, og sov trygt. Døren ind til den næste Stue stod paa Klem, og der var stillet en Skærm for dem; men der var Lys derinde, og det lyste paa Sengens Fodstykke. Alt var saa stille, at hun kunde høre paa hans Aandedræt, at han sov. Dette gav hende Mod til at gaa bag om Skærmen og se ind i hans Værelse.

Da hun saa hans sovende Ansigt, gav det et Sæt i hende, som om hun slet ikke havde ventet at se det. Florence stod som naglet til Gulvet, og hvis han

var vaagnet da, havde hun maattet blive staaende.

Der var et Saar i hans Pande, og de havde badet hans Haar, som laa gennemvædet og filtret paa Puden. En af hans Arme, der hvilte udenfor Sengen, var forbundet, og han var meget bleg. Men det var ikke dette, der efter det første, hurtige Blik, og efter at hun havde forvisset sig om, at han sov roligt, holdt Florence som rodfæstet til Gulvet. Det var noget ganske andet og langt betydningsfuldere, der fik ham til at se saa højtidelig ud i hendes Øjne.

Hun havde aldrig i hele sit Liv — saadan forekom det hende i det mindste — set hans Ansigt, uden at dets Udtryk var blevet forstyrret ved Bevidstheden om, at hun var til Stede. Hun havde aldrig set hans Ansigt, uden at Haabet var sunket i hendes Bryst, og hendes frygtsomme Blik havde sænket sig for dets strænge, ukærlige, afvisende Barskhed. Da hun nu saa paa det, saa hun det for første Gang frit for den Sky, der havde formørket hendes Barndom. Stille, fredfyldt Nat herskede i dens Sted. Hun saa intet, som udelukkede, at han kunde være sovet ind med en Velsignelse over hende paa sine Læber.

Vaagn, ukærlige Fader! Vaagn nu, du vrantne Mand! Tiden løber; Timen nærmer sig med barske Skridt. Vaagn!

Der skete ingen Forandring med hans Ansigt; og medens hun frygtsomt iagttog det, mindede dets ubevægelige Ro hende om de Ansigter, der var gaaet bort. Saaledes havde de set ud, saaledes vilde han komme til at se ud, og hun, hans grædende Barn, hvem kunde sige naar! Saaledes vilde den hele Verden af Kærlighed og Had og Ligegyldighed rundt om dem komme til at se ud! Naar den Tid kom, vilde den ikke blive tungere for ham ved det, hun nu vilde gøre; og maaske vilde det gøre den lettere for hende.

Hun listede sig tæt hen til Sengen, holdt sit Vejr, bøjede sig ned, kyssede sagte hans Ansigt og lagde et kort Øjeblik sit eget ved dets Side, og sin Arm, som hun ikke vovede at berøre ham med, slyngede hun rundt om ham paa Puden.

Vaagn, dømte Mand, medens hun er nær! Tiden løber, Timen nærmer sig med barske Skridt; dens Fod er i dit Hus. Vaagn!

I sin Sjæl bad hun Gud velsigne hendes Fader og gøre ham mildere imod hende, hvis det var muligt; og hvis ikke, da tilgive ham, hvis han havde Uret, og hende den Bøn, som næsten syntes ukristelig. Og medens hun bad saaledes, og saa tilbage paa ham med sine taarefyldte Øjne, listede hun sig frygtsomt ud af Stuen, gennem den næste, og var borte.

Lad ham sove videre nu. Lad ham sove, medens han kan. Men lad ham se efter denne lette Skikkelse, naar han vaagner, og finde den ved sin Side, naar Timen er kommen!

Tungt og sørgmodigt var Florences Hjærte, da hun sneg sig ovenpaa. Det stille Hus var blevet endnu uhyggeligere, efter at hun havde været dernede. Den Søvn, hun i Nattens Stilhed havde set paa, havde for hende Dødens og Livets Højtidelighed paa een Gang. Det hemmelighedsfulde og tavse ved hendes eget Forehavende gjorde Natten hemmelighedsfuld, tavs og trykkende. Hun følte sig uvillig, ja næsten ude af Stand til at gaa videre til sit eget Værelse; derfor drejede hun ind i Selskabsværelserne, hvor den skyede Maane skinnede ind gennem Jalousierne, og saa ud paa de tomme Gader. Vinden tudede; Lygterne saa blege ud og rystede, som om de frøs. Der var paa Himlen et fjærnt Skær af noget, som snarere var Halvmørke end Lys, og som sitrede uroligt til Varsel om Natten, ligesom i Dødskamp. Florence huskede, hvordan hun havde siddet og vaaget ved en Sygeseng og iagttaget denne triste Tid og følt dens Indflydelse ligesom med hemmelig, medfødt Antipati; og nu var den meget, meget skummel.

Hendes Moder var ikke kommet til hendes Værelse den Aften, hvilket var een af Grundene til, at hun var blevet saa længe oppe. I sin Uro og brændende

Længsel efter at have en at tale med, rettede Florence sine Skridt mod det Værelse, hvori hun sov.

Døren var ikke helt lukket og gav let efter for hendes tøvende Haand. Hun blev forbavset ved at finde Lyset brændende, og endnu mere ved at se sin Moder sidde, kun delvis afklædt, foran de hendøende Gløder i Kaminen. Hun stirrede stift ud i Luften; og i hendes Øjnes Glans, i hendes Ansigt og Skikkelse, i det Greb, hvormed hun holdt om Stolens Arme, som om hun var ved at springe op, læste Florence en saa heftig Sindsbevægelse, at hun blev bange.

»Moder!« udbrød hun, »hvad er der i Vejen?«

Edith fo'r sammen og saa paa hende med en saa besynderlig Angst i sit Ansigt, at Florence blev endnu mere bange end før.

»Moder,« sagde Florence og gik hurtigt nærmere, »kære Moder, hvad er der i Vejen?«

»Jeg har ikke befundet mig vel,« sagde Edith rystende og blev ved at se paa hende paa samme besynderlige Maade. »Jeg har haft onde Drømme, min Ven.«

»Og endnu ikke været i Seng, Moder?«

»Nej,« svarede hun. »Halvvaagne Drømme.«

Hendes Træk faldt lidt efter lidt til Ro; hun tillod Florence at omfavne sig og sagde ømt: »Men hvad vil min Fugl her? Hvad vil min Fugl her?«

»Jeg har været urolig, Moder, fordi jeg ikke saa Dem i Aften, og ikke vidste, hvordan Fader havde det; og jeg — —.«

Her stansede Florence og sagde ikke mere.

»Er det sent?« spurgte Edith og strøg kærligt hendes Lokker tilbage.

»Meget sent. Snart Dag.«

»Snart Dag!« gentog hun forbavset.

»Kære Moder, hvad har De gjort ved Deres Haand?« spurgte Florence.

Edith trak den hurtigt bort og saa et Øjeblik paa hende med samme besynderlige Frygt som før (der var et Slags vild Sky i det). Men straks efter sagde hun: »Ingen Ting, ingen Ting. Et Slag.« Og derpaa sagde hun: »Miss Florence!« og hendes Bryst gik tungt og hun brast i en lidenskabelig Graad.

»Moder,« sagde Florence, »aa Moder, hvad kan jeg gøre, hvad bør jeg gøre for at gøre os lykkeligere? Kan jeg gøre noget?«

»Nej.«

»Er De sikker paa det? Kan det aldrig ske? Hvis jeg nu siger, hvad der er i mine Tanker, til Trods for, hvad vi er blevet enige om, vil De saa blive vred paa mig?«

»Det er unyttigt, unyttigt. Jeg har sagt dig kære, at jeg har haft onde Drømme. Intet kan forandre dem eller hindre dem i at komme tilbage.«

»Jeg forstaar det ikke,« sagde Florence og saa paa hendes ophidsede Ansigt, der syntes at blive mørkere under hendes Blik.

»Jeg har drømt,« sagde Edith med dæmpet Stemme, »om en Stolthed, der er ganske magtesløs til Godt, og almægtig til alt ondt; en Stolthed, der er blevet tirret og sporet frem gennem mange Skændselens Aar og altid er faldet tilbage paa sig selv; en Stolthed, der har nedværdiget og ydmyget sin Ejer dybt, men aldrig hjulpet sin Ejer til at bekæmpe eller undgaa den eller sige: »Dette skal ikke ske!« — en Stolthed, som, rigtig ledet, maaske kunde have ført til noget bedre, men som, vildledet og forvendt, som alt andet hos den samme Ejer, er blevet til Selvforagt, ren Dumdristighed og Ødelæggelse.«

Hun hverken saa paa eller talte til Florence nu, men fortsatte, som om hun var alene.

»Jeg har drømt om den Ligegyldighed og Forhærdelse, der er opstaaet af denne Selvforagt, denne usle, afmægtige Stolthed; om at den med lydløse Trin er gaaet selv til Alteret, givende efter for den gamle, velkendte, vinkende Finger — aa Moder, Moder! — medens den foragtede den, og hellere een Gang for alle vilde fortæres af Had til sig selv end daglig blive pint frem i en ny Skikkelse. Usle, lave Ting!«

Og nu blev hendes Bevægelse heftigere

og mørkere, og hun saa atter ud, som da Florence traadte ind.

»Og jeg har drømt,« sagde hun, »at i sin første Anstrængelse, nu nylig, efter at naa et Maal, er den blevet trampet paa, og trampet ned af en ussel Fod, men vender sig dog og ser paa ham. Jeg har drømt, at den er saaret, jaget, forfulgt af Køtere, men at den sætter sig til Modværge og ikke vil give efter; nej, at den ikke kan, om den ogsaa vilde; men at den tvinges til at hade ham, rejse sig imod ham og trodse ham!«

Hendes knyttede Haand knyttede sig endnu fastere paa den skælvende Arm, der laa i hendes, og medens hun saa ned paa det opskræmte og forundrede Ansigt, faldt hendes eget til Ro. »Aa Florence,« sagde hun, »jeg tror, jeg har været næsten vanvittig i Nat!« og saa lagde hun ydmygt sit stolte Hoved ned mod hendes Hals og græd igen.

»Forlad mig ikke! Bliv hos mig! Jeg har intet Haab uden dig!« Disse Ord sagde hun Snese af Gange.

Snart blev hun roligere og havde ondt af Florence, fordi hun græd, og fordi hun var saa sent oppe. Og da Dagen nu gryede, tog Edith hende i sine Arme, lagde hende paa Sengen, satte sig hos hende og bad hende prøve paa at sove.

»For du er træt, kæreste, og ulykkelig og bør hvile.«

»Jeg er virkelig ulykkelig i Nat, kære Moder,« sagde Florence. »Men De er ogsaa træt og ulykkelig.«

»Ikke naar du ligger og sover saa tæt ved mig, kære.«

De kyssede hinanden, og den udmattede Florence faldt lidt efter i en blid Slummer; men da hendes Øjne lukkede for Ansigtet ved hendes Side, var det saa sørgeligt at tænke paa Ansigtet neden under, at hendes Haand søgte tættere ind til Edith for at finde Trøst; og dog var den selv i det Øjeblik usikker, af Frygt for at forlade ham. Saaledes prøvede hun i sin Søvn paa at forene de to med hinanden og vise dem, at hun elskede dem begge; men hun kunde ikke, og hendes vaagne Sorg vævede sig ind i hendes Drømme.

Edith sad hos og saa ned paa de mørke Øjenvipper, der laa fugtige mod de blussende Kinder, og hun rørtes og ynkedes ved Synet, thi hun kendte Sandheden. Men hendes Øjne fik ingen Søvn. Da Dagen kom, sad hun stadigt vaagende, med den rolige Haand i sine, og hviskede somme Tider, mens hun saa ned paa det slumrende Ansigt: »Bliv hos mig, Florence, jeg har intet Haab uden dig!«

Fjortende Kapitel.

En Skilsmisse.

Susan Nipper stod op med Dagen, skønt ikke saa tidligt som Solen. Der laa i den unge Piges overordentlig skarpe, sorte Øjne noget tungt, som formindskede deres Glans og vakte en Formodning om, at de muligvis somme Tider lukkede sig, hvad der ellers ikke var ejendommeligt for dem. De saa ligeledes noget opsvulmede ud, som om de havde grædt Natten igennem. Men Nipper var langtfra nedslaaet, tværtimod særlig rask og kæk, og al hendes Kraft syntes at samle sig til een stor Bedrift. Det saas selv paa hendes Dragt, der var strammere og pynteligere end sædvanlig, og paa de smaa Kast, hun af og til gav

med Hovedet, mens hun gik rundt i Huset, og som i højeste Grad vidnede om Beslutsomhed.

Kort sagt, hun havde fattet en Beslutning, og det en dristig, nemlig intet mindre end — at trænge sig ind til Mr. Dombey og tale med ham under fire Øjne. »Jeg har ofte sagt, jeg vilde gøre det,« bemærkede hun truende ved sig selv den Morgen, »og nu *vil* jeg gøre det!«

Ansporende sig selv til at gennemføre denne fortvivlede Plan med den Ilterhed, der var hende egen, fo'r hun rundt i Forhallen og paa Trappen hele Formiddagen uden at finde en gunstig Lejlighed til Angrebet. Dette Uheld tog ikke Modet fra hende, det virkede kun stimulerende og satte hende i Fyr og Flamme, saa hun blev ikke mindre aarvaagen af den Grund; og henimod Aften opdagede hun endelig, at hendes svorne Fjende, Mrs. Pipchin, under Paaskud af at have siddet oppe hele Natten tog sig en Lur i sit eget Værelse, og at Mr. Dombey laa paa sin Sofa uden Opsigt.

Med et nyt Kast — denne Gang ikke alene med Hovedet, men med hele Kroppen — listede Miss Nipper sig paa Taaspidsen hen til Mr. Dombeys Dør og bankede paa. »Kom ind!« sagde Mr. Dombey. Susan tog Mod til sig med et nyt Kast og traadte ind.

Mr. Dombey, der saa ind i Ilden, sendte den indtrædende et forundret Blik og rejste sig lidt op paa Armen. Nipper nejede.

»Hvad ønsker De?« sagde Mr. Dombey.

»Undskyld Sir, jeg vilde gerne tale med Dem,« sagde Susan.

Mr. Dombey bevægede Læberne, som om han gentog Ordene, men han syntes saa overvældet af Forbavselse over det unge Fruentimmers Anmasselse, at han var ude af Stand til at give dem Lyd.

»Sir,« sagde Susan Nipper med sin usædvanlige Raphed, »jeg har nu været i Deres Tjeneste i tolv Aar og opvartet min unge Frøken Miss Floy som ikke kunde tale rent da jeg kom her og jeg var gammel her i Huset da Mrs. Richards var ny, jeg er maaske ingen Methusalem, men jeg er heller ikke noget Svøbelsesbarn.«

Mr. Dombey støttede sig paa Armen og saa paa hende men fremkom ikke med nogen Kommentar til denne Indledning.

»Der har aldrig været en sødere eller mere velsignet ung Frøken end min, Sir, og det ved jeg maaske en hel Del bedre end visse andre, for jeg har set hende i hendes Sorg og jeg har set hende i hendes Glæde (der har ikke været stort af den) og jeg har set hende med hendes Broder og jeg har set hende i hendes Ensomhed, og visse Folk har aldrig set hende, og jeg siger til visse Folk og til alle — ja, det gør jeg!« og her rystede den sortøjede paa Hovedet og gav et lille Tramp med Foden, »at hun er den velsigneste og sødeste Engel er Miss Floy som nogen Sinde har aandet paa Jorden, og jo mere jeg blev revet i Stykker, desmere vilde jeg sige det, skønt jeg maaske ikke er en af Tox's Martyrer.«

Mr. Dombey blev endnu blegere, end hans Fald havde gjort ham, af Harme og Forbavselse, og han saa paa den Talende, som anklagede han sine Øjne — og sine Øren med — for Falskneri.

»Ingen kunde være andet end ærlig og tro mod Miss Floy, Sir,« fortsatte Susan, »og jeg regner mig ikke mine tolv Aars Tjeneste til Ære, for jeg elsker hende — ja, det siger jeg til visse Folk og til alle og enhver, at jeg gør!« — og her rystede den sortøjede atter paa Hovedet og stampede let i Gulvet og undertrykte en Hulken. »Men ærlig og tro Tjeneste giver mig Ret til at tale, haaber jeg, og tale maa og vil jeg nu, enten det er rigtigt eller forkert.«

»Hvad mener De, Kvindemenneske!« sagde Mr. Dombey og gloede paa hende. »Hvor tør De vove?«

»Hvad jeg mener, Sir, er at tale ærbødigt og uden Fornærmelse, men rent ud af Posen, og hvordan jeg vover det ved jeg ikke, men jeg gør det!« sagde Susan. »Aa, De kender ikke min unge

Frøken, Sir, det gør De sandelig ikke, De vilde aldrig kende saa lidt til hende, hvis De gjorde det.«

Mr. Dombey strakte i sit Raseri sin Haand ud efter Klokkestrængen; men der var ingen Klokkestræng paa den Side af Kaminen, og han kunde ikke rejse sig og gaa over til den anden uden Hjælp. Miss Nippers hurtige Blik opdagede øjeblikkelig hans Hjælpeløshed, og følte, som hun siden sagde, at nu havde hun ham.

»Miss Floy,« sagde Susan, »er den hengivneste og taalmodigste og lydigste og smukkeste af alle Døtre, der er ikke en Gentleman, nej der ikke, Sir, om han saa var saa fornem og rig som alle de fornemste og rigeste i hele England tilsammen, uden at han kunde være stolt af hende og vilde og burde det. Hvis han kendte hendes Værd rigtigt, vilde han hellere miste sin Fornemhed og Rigdom Stump for Stump og tigge sig frem i Pjalter fra Dør til Dør, det siger jeg til visse Folk og til alle, ja det vilde han,« raabte Susan og brast i Graad, »end bringe den Sorg over hendes ømme Hjærte, som jeg har set det lide her i dette Hus!«

»Kvindemenneske!« raabte Mr. Dombey, »vil De forlade Værelset!«

»Undskyld, om jeg saa skal forlade den Plads, Sir,« svarede den standhaftige Nipper, »hvor jeg nu har været i saa mange Aar og set saa meget — skønt jeg haaber, De aldrig vilde have Hjærte til at sende mig bort fra Miss Floy af saadan en Grund — saa vil jeg ikke gaa, før jeg har sagt Resten, jeg er maaske ingen indisk Enke, Sir, og det er jeg ikke og jeg vilde ikke være det, men hvis jeg een Gang havde bestemt mig til at brænde mig levende op saa vilde jeg gøre det! Og jeg har bestemt mig til at tale videre.«

Hvilket fremgik ikke mindre tydeligt af Susans Ansigt end af hendes Ord.

»Der er ikke en Person i Deres Tjeneste, Sir,« fortsatte den sortøjede, »som altid har næret større Frygt for Dem end jeg og De kan tænke hvor sandt det er naar jeg er saa dristig at sige at jeg Hundreder og atter Hundreder af Gange har tænkt paa at tale til Dem og aldrig har kunnet bestemme mig til det før i Aftes; men i Aftes blev det afgjort.«

I en Paroxysme af Raseri gjorde Mr. Dombey endnu et Greb efter den Klokkestræng, som ikke var der, og i Mangel af den gav han sig til at trække sig i Haaret.

»Jeg har set Miss Floy,« sagde Susan, »kæmpe og kæmpe; da hun ikke var andet end et Barn saa sødt og taalmodigt at den bedste af Kvinder kunde have taget Lære efter hende, og jeg har set hende Nat efter Nat sidde den halve Nat for at hjælpe sin skrøbelige Broder med hans Lektier, og jeg har set hende hjælpe ham og vaage over ham ved andre Lejligheder — visse Folk ved godt nok naar — jeg har set hende uden Opmuntring eller Hjælp vokse op, Gud være lovet, til en Dame som er en Pryd og en Stolthed for ethvert Selskab hun kommer i, og jeg har altid set hende blive grusomt forsømt og føle det bittert — det siger jeg til visse Folk og alle og enhver, at jeg har! — og aldrig har hun sagt eet Ord, men at underordne sig lydigt og ærbødigt under dem der staar over en er ikke det samme som at være en Tilbeder af malede Billeder, og jeg vil og maa tale!«

»Er der ingen derude?« raabte Mr. Dombey mod Døren. »Hvor er Tjenerne? Hvor er Pigerne? Er der ingen derude?«

»Jeg forlod min kære unge Frøken i Aftes uden at hun var gaaet i Seng, og jeg ved hvorfor, for De var syg, Sir, og hun vidste ikke hvor syg og det var nok til at gøre hende elendig, hvad jeg saa det gjorde. Jeg er maaske ingen Paafugl; men jeg har mine Øjne — og jeg blev siddende lidt oppe i min egen Stue og tænkte hun kunde komme til at føle sig ene og trænge til mig, og jeg saa hende liste sig ned ad Trappen og komme til denne Dør, som om det var en Forbrydelse at se til sin egen Fader, og saa liste tilbage igen og gaa ind i de ensomme Selskabsværelser og græde saadan, at jeg næsten ikke kunde holde ud at høre det. Jeg *kan ikke* holde ud at

høre det,« sagde Susan Nipper og tørrede sine sorte Øjne og fæstede dem uforfærdet paa Mr. Dombeys rasende Ansigt. »Det er ikke første Gang jeg har hørt det, og mange mange Gange, og De kender ikke Deres egen Datter, Sir, De ved ikke hvad De gør, Sir, og det siger jeg til visse Folk og alle og enhver,« raabte Susan Nipper i et sidste Udbrud, »at det er evig Synd og Skam!«

»Ih Gud Fader bevares!« udbrød Mrs. Pipchins Stemme, medens denne skønne peruvianske Minearbejderskes sorte Bombasinskjole kom fejende ind i Stuen. »Hvad i al Verden er dette?«

Susan bærede Mr. Pipchin med et Blik, hun havde opfundet udtrykkeligt til hende, straks da de gjorde hinandens Bekendtskab, og overlod til Mr. Dombey at svare.

»Hvad dette er!« gentog Mr. Dombey næsten skummende. »Ja hvad er dette. Frue? De, som staar i Spidsen for denne Husholdning og er forpligtet til at holde den i Orden, har Grund til at spørge. Ved De hvem dette Fruentimmer er?«

»Jeg ved meget lidt godt om hende,« snerrede Mrs. Pipchin. »Hvor vover De at komme herind, De Tøjte? Herut med Dem!«

Men den ukuelige Nipper bærede blot Mrs. Pipchin med endnu et Blik og blev staaende.

»Kalder De det at styre dette Hus, Frue,« sagde Mr. Dombey, »at give en Person som denne fri Adgang til at komme og tale til *mig!* En Gentleman — i sin egen Stue — overfaldet af Tjenestepigers Uforskammetheder!«

»Ja, Sir,« svarede Mrs. Pipchin med et Hævnlyn i sit haarde, graa Øje, »jeg beklager det i høj Grad; intet kan være mere uregelmæssigt; intet kan være mere urimeligt; men det gør mig ondt at maatte sige, Sir, at dette unge Fruentimmer er ganske umuligt at holde Styr paa. Hun er blevet forkælet af Miss Dombey og vil ikke rette sig efter nogen. Det ved De, De ikke vil,« sagde Mrs. Pipchin skarpt og rystede paa Hovedet ad Susan Nipper. »Skam Dem, De Tøjte! Herut med Dem!«

»Hvis De finder Folk i min Tjeneste, som ikke er til at holde Styr paa, Mrs. Pipchin,« sagde Mr. Dombey og vendte sig om mod Ilden, »saa ved De, hvad De skal gøre med Dem, antager jeg. De ved vel, hvad De er her for? Bring hende bort!«

»Sir, jeg ved, hvad jeg har at gøre,« svarede Mrs. Pipchin, »og skal naturligvis gøre det. Susan Nipper, De er sagt op med en Maaneds Varsel.«

»Nej virkelig!« udbrød Susan kæphøjt.

»Ja,« svarede Mrs. Pipchin, »og smil ikke ad mig, Tøs, eller De skal faa med mig at bestille! Ud med Dem paa Minutten!«

»Jeg agter at gaa lige paa Minutten, det kan De stole paa!« sagde den raptungede Nipper. »Jeg har været her i Huset og vartet min unge Frøken op i et Dusin Aar, og jeg agter ikke at blive i det en Time efter at være blevet sagt op af en Person, der lyder Navnet Pipchin, det kan De trygt stole paa, Mrs. P.«

»Jo før jeg bliver Dem kvit, des bedre,« sagde den forbitrede gamle Dame. »Afsted med Dem, eller jeg lader Dem sætte paa Porten!«

»Det er min Trøst,« sagde Susan og saa tilbage paa Mr. Dombey, »at jeg i Dag har faaet sagt nogle Sandheder, som burde være sagt for længe siden, og at ikke nok saa mange Pipchin'er — jeg haaber ikke, der maa være ret mange af dem (her udstødte Mrs. Pipchin et meget skarpt: »Ud med Dem!« og Miss Nipper gentog sit Blik) — kan gøre usagt, hvad jeg har sagt, om De saa gav et helt Aar fuldt af Opsigelser og begyndte hver Dag Klokken ti om Formiddagen og aldrig hørte op før Klokken tolv om Natten og døde af Overanstrængelse, hvilket vilde være et Jubilæum!«

Med disse Ord gik Miss Nipper ud af Stuen foran sin Fjende; derpaa gik hun med stor Værdighed op til sit eget Værelse, medens Pipchin var nær ved at kvæles af Forbitrelse, satte Susan sig mellem sine Kufferter og gav sig til at græde.

Af denne bløde Stemning blev hun snart revet ud paa en meget sund og

forfriskende Maade ved Lyden af Mrs. Pipchins Stemme udenfor Døren.

»Agter den frække Sluske,« sagde den blodtørstige Mrs. Pipchin, »at tage mod sin Opsigelse eller ikke?«

Miss Nipper svarede indefra, at den omtalte Person ikke boede i den Del af Huset, men at hendes Navn var Pipchin, og at hun kunde findes i Husholderskens Værelse.«

»De næsvise Fruentimmer!« svarede Mrs. Pipchin og raslede med Dørhaandtaget. »Ud med Dem paa Minutten! Pak øjeblikkelig Deres Ting sammen! Hvor vover De at tale paa den Maade til en Dame, som har kendt bedre Dage?«

Hvortil Miss Nipper svarede inde fra sin Borg, at hun beklagede de bedre Dage, der havde kendt Mrs. Pipchin.

»Men De behøver ikke at ulejlige Dem med at gøre Spetakel ved min Dør,« sagde Susan, eller besmitte Nøglehullet med Deres Øje, jeg pakker ind og tager af Sted, det kan De godt gøre Ed paa!«

Enkefruen tilkendegav sin levende Tilfredshed med denne Underretning, og med forskellige almindelige Udtalelser om unge Tøjter som Race betragtet, og i Særdeleshed om deres Fortjenester efter at være blevet forkælede af Miss Dombey, trak hun sig tilbage for at holde Nippers Løn rede. Susan gav sig saa til at pakke ind for at hun kunde komme hurtigt og værdigt af Sted — mens hun hele Tiden hulkede heftigt ved at tænke paa Florence.

Det varede ikke længe, før Genstanden for hendes Sorg kom ind til hende, thi den Nyhed havde bredt sig over hele Huset, at Susan havde haft et Sammenstød med Mrs. Pipchin, og at de begge havde appelleret til Mr. Dombey, at der havde fundet en uhørt Scene Sted i Mr. Dombeys Værelse, og at Susan skulde bort. Den sidste Del af det forvirrede Rygte saa Florence var saa rigtigt, at Susan allerede havde laaset sin sidste Kuffert og sad paa den med Hatten paa, da hun traadte ind i Stuen.

»Susan!« udbrød Florence. »Forlade mig! Du!«

»Aa, for Guds Barmhjærtigheds Skyld, Miss Floy,« sagde Susan hulkende, »sig ikke et Ord til mig ellers nedværdiger *jeg* mig for disse her Pipchiner og jeg vilde ikke for alt i Verden have at de skulde se mig græde, Miss Floy!«

»Susan!« sagde Florence. »Min kære Pige, min gamle Veninde! Hvad skal jeg gøre uden dig! Kan du bære det over dit Hjærte saadan at tage bort?«

»Nej—ej—ej, min egen kære Miss Floy, det kan jeg sandelig ikke,« hulkede Susan. »Men jeg kan ikke gøre for det, jeg har gjort min Pligt Miss, det har jeg sandelig. Det er ikke min Skyld. Jeg kunde ikke blive Maaneden ud, for saa kunde jeg ikke forlade Dem min Skat og jeg maa gøre det før eller siden, tal ikke til mig Miss Floy, for selv om jeg er temmelig fast, saa er jeg dog ikke en Marmorpille, min egen kære.«

»Hvad er der i Vejen? Hvorfor skal du bort? Vil du ikke sige mig det?« sagde Florence; for Susan rystede paa Hovedet.

»Nej—ej—ej, min egen,« svarede Susan. Spørg mig ikke, for jeg maa ikke, og hvad De end gør saa bed ikke om, at jeg maa blive, for det kan ikke lade sig gøre og De vil kun skade Dem selv, og saa Gud velsigne min egen Miss Floy, og tilgive mig hver Gang jeg har gjort Dem ondt eller været i daarligt Humør i alle disse mange Aar!«

Med denne hjærtelige Bøn trykkede Susan sin unge Frøken i sine Arme.

»Min egen Skat der kan komme mange som tjener Dem og er glad ved at tjene Dem ærligt og tro,« sagde Susan, »men ingen kan tjene Dem saa kærligt som jeg eller elske Dem halvt saa højt, det er min Trøst. Farvel, søde Miss Floy!«

»Hvor vil du tage hen, Susan?« spurgte hendes grædende Frøken. »Jeg har en Broder ude paa Landet, Miss — han er Forpagter i Essex,« sagde den sønderknuste Nipper, »og han har saa mange Køer og Grise og jeg tager derned med Diligencen og bliver hos ham og bryd Dem ikke om mig, for jeg har Penge i Sparekassen, min kære, og behøver ikke at tage en ny Tjeneste lige med det samme, hvad jeg aldrig, aldrig,

aldrig kunde gøre min kære, kære Frøken!« Susan sluttede med et Udbrud af Sorg, der meget belejligt blev afbrudt ved, at hun hørte Mrs. Pipchins Stemme nedenunder; straks tørrede hun sine røde, opsvulmede Øjne og raabte med et mat Forsøg paa Munterhed til Towlinson, om han vilde hente en Vogn og bære hendes Kufferter ned.

Bleg og opskræmt, men uden at gøre noget unyttigt Forsøg paa at lægge sig imellem — hvorfra hun afholdtes baade ved sin Frygt for at afstedkomme ny Uenighed mellem sin Fader og hans Hustru (hvis strænge, harmfulde Ansigt for faa Øjeblikke siden havde været hende en Advarsel) og ved sin Ængstelse for, at hun allerede uden at vide det paa en eller anden Maade stod i Forbindelse med sin gamle Piges og Veninges Afskedigelse — fulgte Florence grædende med ned til Ediths Paaklædningsværelse, hvorhen Susan begav sig for at sige Farvel.

»Naa, nu er baade Vognen og Kufferterne her, kom saa af Sted med Dem!« sagde Mrs. Pipchin, der viste sig i samme Øjeblik. »Undskyld Frue, men Mr. Dombeys Ordre er bestemt.«

Edith, der var ved at blive klædt paa af sin Kammerjomfru — hun skulde ud til Middag — bevarede sit hovmodige Udtryk og tog ikke mindste Notits af hende.

»Dér er Deres Penge,« sagde Mrs. Pipchin. »Og jo før De viser Deres Ryg, desto bedre.«

Susan havde ikke engang Mod til at sende Mrs. Pipchin det Blik, der tilkom hende; saa nejede hun for Mrs. Dombey (der bøjede sit Hoved uden at sige et Ord og kun saa paa Florence) og gav sin unge Frøken en sidste Afskedsomfavnelse; i denne Krise, da Susans Følelser var i saa voldsomt Oprør og hun resolut kvalte sin Hulken, for at Mrs. Pipchin ikke skulde have noget at triumfere over, frembød hendes Ansigt en Række enestaaende fysiognomiske Fænomener.

»Undskyld Frøken,« sagde Towlinson, der stod udenfor med Kufferterne, til Florence, »men Mr. Toots er i Salen og beder hilse og spørge, hvordan Diogenes og Herren har det.«

Hurtigt som Tanken smuttede Florence ud og skyndte sig nedenunder, hvor Mr. Toots, pragtfuldt udhalet, sad og trak Vejret meget tungt i Sindsbevægelse og Tvivl om, hvorvidt hun vilde komme eller ikke.

»Aa, hvordan har De det, Miss Dombey,« sagde Mr. Toots, »Gud bevare mig vel!«

Dette sidste Udbrud skyldtes Mr. Toots' Bestyrtelse ved at se Florences bedrøvede Ansigt, der fik ham til at stanse midt i et Anfald af Kluklatter og forvandlede ham til et Billede paa Fortvivlelse.

»Kære Mr. Toots,« sagde Florence, »De er saa venlig og brav imod mig, at jeg sikkert tør bede Dem om en Tjeneste.«

»Miss Dombey, hvis De blot vil nævne en, saa — saa vil De gengive mig min Appetit, som jeg længe har været fremmed for,« sagde Mr. Toots betydningsfuldt.

»Susan, som er en gammel Veninde af mig, den ældste jeg har, skal pludselig tage herfra, og det ganske alene, stakkels Pige. Hun tager hjem, det er et Stykke udenfor Byen. Tør jeg bede Dem tage Dem af hende, til hun sidder i Diligencen?«

»Miss Dombey,« svarede Mr. Toots, »De viser mig virkelig en Ære og en Venlighed. Dette Bevis paa Deres Tillid, efter den Maade jeg var Bæst nok til at opføre mig paa i Brighton —.«

»Ja,« sagde Florence hurtigt, »tænk nu bare ikke paa det. De vil altsaa være saa god at tage af Sted og tage imod hende ved Diligencen? Tusind Tak! Det er mig en stor Lettelse. Saa vil hun ikke føle sig saa forladt. De kan ikke tænke Dem, hvor jeg er Dem taknemlig, og hvor jeg føler mig overbevist om Deres Venskab!«

Florence takkede ham atter og atter, og Mr. Toots skyndte sig ud — men baglæns, for at han ikke skulde gaa glip af det mindste Glimt af hende.

Florence havde ikke Mod til at gaa

ud, da hun saa stakkels Susan i Forhallen, hvor Mrs. Pipchin jog paa hende og Diogenes sprang omkring hende og halvvejs skræmte Livet af Mrs. Pipchin ved at snappe efter hendes Bombasinsskørter og hylede af Forbitrelse ved Lyden af hendes Stemme — thi den gode Duenna var Genstand for den mest udsøgte Afsky. Men hun saa Susan veksle Haandtryk med alle Tjenestefolkene og endnu engang vende sit Blik mod det gamle Hjem; og hun saa Diogenes springe ud efter Vognen og prøve paa at følge efter den og tydeligt vise, at den ikke kunde faa i sit Hoved, at den ikke længere havde nogen Ejendomsret til den bortkørende; og Døren blev lukket, og Tumulten var forbi, og hun græd heftigt over Tabet af en gammel Veninde, hvem ingen kunde erstatte. Ikke een, ikke een.

Som den trofaste Sjæl Mr. Toots var fik han paa et Øjeblik Drosken stanset og sagde Susan sit Ærinde, hvilket fik hende til at græde endnu mere end før.

»Paa Ære og Samvittighed!« sagde Mr. Toots og satte sig ved Siden af hende, »jeg føler med Dem. De kan min sandten ikke kende Deres egne Følelser bedre, end jeg kan forestille mig dem. Jeg kan ikke tænke mig noget skrækkeligere end at maatte forlade Miss Dombey.«

Susan hengav sig frit til sin Sorg nu, og det var virkelig rørende at se hende.

»Hør nu, lad være med det!« sagde Mr. Toots. »Jeg mener, gør det i det mindste!«

»Gøre hvilket, Mr. Toots?« sagde Susan.

»Følg med hjem hos mig og faa noget Middagsmad, før De tager af Sted,« sagde Mr. Toots. Min Kokkepige er et yderst agtværdigt Fruentimmer — et af de mest moderlige Mennesker, jeg nogen Sinde har kendt — og hun vil være henrykt over at sørge for Dem. Hendes Søn,« sagde Mr. Toots som yderligere Anbefaling — »gik i Blaatrøjernes Skole og røg til Vejrs med en Krudtmølle.«

Da Susan modtog dette velvillige Tilbud, førte Mr. Toots hende til sin Bolig, hvor de blev modtaget af den omtalte Matrone, der fuldstændig retfærdiggjorde det Skudsmaal, han havde givet hende, og Hanen der straks, da han saa Damen i Vognen, antog at Mr. Toots havde fulgt hans gamle Raad og bukket begge Ender sammen paa Mr. Dombey og bortført hans Datter. Han selv opvakte ikke ringe Forbavselse hos Miss Nipper; thi, da han var blevet slaaet af Lærkedrengen, befandt hans Ansigt sig i en saa ødelagt Tilstand, at han ikke egentlig var hyggelig at se paa.

Efter et godt Maaltid og megen Gæstfrihed kørte Susan i en anden Droske til Diligencekontoret, med Mr. Toots indeni ligesom før, og Hanen paa Bukken, hvor han maaske udmærkede det lille Selskab ved sin Karakters moralske Vægt og Heroisme, men egentlig ikke prydede det i fysisk Henseende med alle sine Plastre. Men Hanen havde i sit stille Sind aflagt det Løfte, at han aldrig vilde forlade Mr. Toots (som var lumsk ked af ham) med mindre han blev sat i Stand til at nedsætte sig som Værtshusholder; og da det var hans Ærgerrighed at opnaa denne Stilling og drikke sig ihjel saa snart som muligt, fandt han sin Regning ved at gøre sig besværlig.

Natdiligencen, som Susan skulde rejse med, var lige ved at køre. Da Mr. Toots havde faaet hende anbragt indeni, tøvede han tvivlraadig ved Vinduet, indtil Kusken var ved at stige op paa Bukken, saa stod han op paa Trinet, stak et ængsteligt og forvirret Ansigt ind i Lygteskæret og sagde hurtigt:

»Hør Susan, Miss Dombey, ved De —.«

»Ja Sir.«

»Tror De hun kunde — De forstaar — hvad?«

»Undskyld mig, Mr. Toots, men jeg kan ikke høre.«

»Tror De hun kommer til, De forstaar — ikke lige med det samme, men engang — om lang Tid — til — til at elske mig,

De forstaar. Hvad?« sagde den stakkels Mr. Toots.

»Aa Gud nej,« svarede Susan og rystede paa Hovedet. »Det tror jeg aldrig. Al—drig!«

»Mange Tak!« sagde Mr. Toots. »Det har ingen Ting at sige. God Nat. Det har ingen Ting at sige, mange Tak!«

Femtende Kapitel.

Den paalidelige Agent.

Edith tog alene ud den Dag og vendte tidlig hjem. Den var kun lidt over ti, da hendes Vogn rullede ind i Gaden.

Der hvilte den samme tiltvungne Ro over hendes Ansigt medens hun klædte sig paa; og Kransen om hendes Pande laa om den samme kolde, rolige Pande. Men det vilde have været bedre at se dens Blade og Blomster sønderrevne af hendes lidenskabelige Haand eller gjort uformelige af en hamrende og forvirret Hjærnes Søgen efter Hvile, end at se den smykke en saadan Ro. Saa haardnakket, saa unærmelig, saa uforsonlig, at man skulde synes, intet kunde blødgøre en saadan Kvindes Natur, og at alting i Livet havde hærdet den.

Da hun var kommet til sin egen Dør og steg af, kom én roligt gaaende ud fra Forhallen, traadte barhovedet hen til Vognen og bød hende sin Arm. Da Tjeneren var skubbet til Side, havde hun intet andet Valg end at tage imod den, og da hun rørte ved den, vidste hun, hvis Arm det var.

»Hvordan har Deres Patient det, Sir?« sagde hun og krusede Læben.

»Bedre,« svarede Carker. »Det gaar meget godt. Jeg har forladt ham for i Aften.«

Hun bøjede Hovedet og gik op ad Trappen; men han fulgte efter og sagde nede fra:

»Frue, tør jeg bede om et Minuts Samtale?«

Hun stansede og saa tilbage. »Det er en urimelig Tid, Sir, og jeg er træt. Er Deres Ærinde paatrængende?«

»Meget paatrængende,« svarede Carker. »Da jeg har været saa heldig at træffe Dem, beder jeg indtrængende om en Samtale.«

Hun saa et Øjeblik ned paa hans skinnende Tænder; og han saa op paa hende, der stod dér over ham i sin glimrende Dragt og tænkte atter paa, hvor smuk hun var.

»Hvor er Miss Dombey?« spurgte hun højt Tjeneren.

»I Formiddagsværelset, Frue.«

»Før mig derhen!« Atter saa hun ned mod den ventende ved Trappens Fod og gik videre, idet hun med en skødesløs Haandbevægelse tilkendegav ham, at han kunde følge efter.

»Undskyld Frue! Mrs. Dombey!« raabte den glatte og adrætte Carker og var paa et Øjeblik ved hendes Side. »Tillad mig indtrængende at bede om, at Miss Dombey ikke er til Stede.«

Hun saa hurtigt paa ham, men stadig lige selvbehersket og fast.

»Jeg vilde gerne skaane Miss Dombey,« sagde Carker i en dæmpet Tone, »for at høre, hvad jeg har at sige. I det mindste vilde jeg gerne overlade til Dem at afgøre, om hun skal have det at vide eller ikke. Det skylder jeg Dem. Efter vor sidste Samtale vilde det være oprørende af mig at gøre andet.«

Hun vendte langsomt sine Øjne bort fra hans Ansigt, saa paa Tjeneren og sagde: »Et andet Værelse.« Han førte dem til en Salon, hvor han hurtigt tændte og forlod dem. Saa længe han var til Stede, blev der ikke talt et Ord. Edith satte sig paa en Sofa ved Kaminen; og Mr. Carker blev staaende foran hende, lidt borte, med Hatten i Haanden og Blikket rettet paa Gulvtæppet.

»Før jeg hører paa Dem, Sir,« sagde Edith, da Døren var lukket, »ønsker jeg, at De hører paa mig.«

»At blive tiltalt af Mrs. Dombey,« svarede han, »selv gennem en ufortjent Bebrejdelse, er en Ære, jeg skatter saa højt, at selv om jeg ikke var hendes Tjener i alle Ting, vilde jeg med største Beredvillighed rette mig efter et saadant Ønske.«

»Hvis De af den Mand, De nylig har forladt« — her saa Mr. Carker op, som om han vilde lade forbavset, men hun mødte hans Blik og stansede ham, hvis dette havde været hans Hensigt, »har modtaget nogen Besked til mig, saa forsøg ikke paa at overbringe den, for jeg vil ikke tage imod den. Jeg behøver neppe at spørge, om De er kommet i et saadant Ærinde. Jeg har ventet Dem i nogen Tid.«

»Jeg er saa ulykkelig,« svarede han, »at være her i et saadant Øjemed, ganske mod min Vilje. Tillad mig at sige, at jeg er her i to Øjemed. Dette er det ene.

»Dette ene, Sir,« svarede hun, »er endt. Eller, hvis De vil vende tilbage til det — —«

»Kan Mrs. Dombey tro,« sagde Carker og traadte nærmere, »at jeg vilde vende tilbage til det mod hendes udtrykkelige Ønske? Er det muligt, at Mrs. Dombey, uden at tage noget Hensyn til min uheldige Stilling, er saa fast bestemt paa at anse mig for uadskillelig fra den, der sender mig, at hun med Vilje vil gøre mig saa stor Uret?«

»Sir,« svarede Edith, idet hun fæstede sit mørke Blik lige paa ham og talte med en stigende Lidenskab, der fik hendes stolte Næsebor til at udvide sig og hendes Hals til at svulme, saa at de fine hvide Dun bølgede paa den Mantille, hun løst havde kastet om sine Skuldre, der ikke behøvede at skamme sig ved dette snehvide Naboskab. »Hvorfor træder De frem for mig, som De har gjort, og taler til mig om Kærlighed og Pligt overfor min Ægtefælle, og lader, som De tror, at jeg er lykkelig gift, og at jeg ærer ham? Hvor tør De vove at fornærme mig saaledes, naar De ved — jeg selv ved det ikke bedre, det har jeg set i hvert af Deres Blik og hørt paa hvert af Deres Ord — at i Stedet for Kærlighed imellem os er der Modvilje og Foragt, og at jeg neppe foragter ham mindre, end jeg foragter mig selv, fordi jeg er hans! Uretfærdighed! Hvis jeg havde vist Retfærdighed mod de Pinsler, De har ladet mig lide, og de Krænkelser, De har tilføjet mig, vilde jeg have slaaet Dem ihjel!«

Hun havde spurgt ham, hvorfor han gjorde dette. Havde hun ikke været blindet af sin Stolthed og sit Raseri og sin Selvfornedrelse — hvilket hun var, hvor heftigt hun end rettede sit Blik paa ham — saa vilde hun have læst Svaret i hans Ansigt. For at tvinge hende til denne Erklæring.

Hun læste det ikke, og brød sig ikke om, hvorvidt det stod der eller ej. Hun saa blot de Nedværdigelser og Kampe hun havde gaaet igennem og skulde gaa igennem, og vred sig under dem. Mens hun sad og stirrede paa dem, snarere end paa ham, plukkede hun Fjerene af Vingen af en eller anden sjælden og smuk Fugl, der hang ned fra hendes Haandled i en gylden Traad for at tjene hende som Vifte, og strøede dem ud over Gulvet.

Han veg ikke tilbage for hendes Blik, men blev, indtil de ydre Tegn paa Vrede, der var undsluppet hende, havde lagt sig, staaende med en Mine som en Mand, der har tilstrækkeligt Svar paa rede Haand og vil aflevere det om et Øjeblik. Og derpaa talte han, mens han fast mødte hendes funklende Blik.

»Frue,« sagde han, »jeg ved, og har vidst før i Dag, at jeg ikke har fundet

Naade for Deres Øjne; og jeg vidste hvorfor. Ja. Jeg vidste hvorfor. De har talt saa aabent til mig. Jeg er saa lettet ved at besidde Deres Fortrolighed — —.«

»Fortrolighed!« gentog hun ringeagtende.

Han lod, som han ikke hørte det.

»— At jeg ikke vil gøre noget Forsøg paa at spille Komedie. Jeg *saa* fra første Færd af, at *De* ikke følte nogen Kærlighed for Mr. Dombey — hvordan skulde den ogsaa kunne findes mellem to saa forskellige Mennesker! Og jeg *har* siden set, at stærkere Følelser end Ligegyldighed er opstaaet i Deres Bryst — hvordan skulde det være muligt andet, saaledes som De har været stillet? Men sømmede det sig for mig at driste mig til at tilstaa Dem denne min Viden i Ord?«

»Sømmede det sig for Dem, Sir,« svarede hun, »at foregive en anden Tro og frækt paatvinge mig den Dag efter Dag?«

»Ja det gjorde, Frue,« svarede han ivrigt. »Hvis jeg havde gjort mindre, hvis jeg havde gjort hvilket som helst andet, vilde jeg ikke have staaet her og talt saaledes til Dem; og jeg forudsaa — hvem kunde bedre forudse det end jeg, thi hvem havde større Kendskab til Mr. Dombey? — at med mindre Deres Karakter skulde vise sig at være lige saa eftergivende og lydig som hans første underdanige Hustru, hvilket jeg ikke troede — —.«

Et hovmodigt Smil gav ham Grund til at tænke, at han kunde gentage dette.

»Jeg siger, hvilket jeg ikke troede — saa vilde den Tid komme, hvor en saadan Forklaring, som vi nu er naaet til, vilde være nyttig.«

»Nyttig for hvem Sir?« spurgte hun haanligt.

»For Dem. Jeg vil ikke tilføje for mig selv, da jeg vil vare mig for at fremsætte selv det begrænsede Bifald overfor Mr. Dombey, som jeg med god Samvittighed kunde fremsætte, at jeg ikke skal være saa uheldigt at sige noget, der er ubehageligt for en, hvis Modvilje og Foragt« — disse to Ord betonede han skarpt — »er saa skarp.«

»Det er hæderligt af Dem at vedgaa Deres »begrænsede Bifald« og tale i en saa nedsættende Tone selv om ham — De som er hans øverste Raadgiver og Smigrer.«

»Raadgiver — ja,« sagde Carker. »Smigrer — nej. En Smule Tilbageholdenhed, er jeg bange for, jeg maa bekende. Men vor Interesse og Konveniensen tvinger ofte mange af os til at sige noget, vi ikke mener. Vi ser hver eneste Dag Kompagniskaber, Venskaber, Forretninger, Ægteskaber, der bunder i Interesse og Konveniens.«

Hun bed sig i sin blodrøde Læbe, men uden at vakle i sin mørke, strænge Vogten paa hans Ansigt.

»Frue,« sagde Mr. Carker og satte sig paa en Stol tæt ved hende med en Holdning, der udtrykte den dybeste og mest hensynsfulde Ærbødighed, »hvorfor skulde jeg nu, da jeg ganske har vist mig til Deres Tjeneste, betænke mig paa at tale rent ud? Det var naturligt, at en Dame med Deres Egenskaber maatte anse det for gørligt i visse Retninger at forandre sin Ægtefælles Karakter og danne ham i en bedre Form.«

»Det var ikke naturligt for *mig*, Sir,« svarede hun. »Jeg har aldrig næret nogen Forventning eller Hensigt af den Art.«

Det stolte, uforfærdede Ansigt viste ham, at det var bestemt paa ikke at bære nogen Maske, han tilbød det, men hensynsløst vilde afsløre sig selv, ligegyldigt for, hvilket Udseende det maatte frembyde overfor en som han.

»I det mindste var det naturligt,« vedblev han, »at De maatte anse det for muligt at leve sammen med Mr. Dombey som hans Hustru, baade uden at underkaste sig ham, og uden at komme i saa voldsomt Sammenstød med ham. Men, Frue, De kendte ikke Mr. Dombey (hvad De siden har erfaret) da De tænkte det. De vidste ikke, hvor fordringsfuld og stolt han er, eller hvordan han, om jeg saa maa sige, er en Slave af sin egen Storhed og gaar spændt i Aag for sin

egen Triumfvogn som et Lastdyr, uden nogen som helst anden Tanke, end at den er bag ham og maa slæbes videre, over og igennem alt.«

Hans Tænder lyste af ondskabsfuld Glæde over dette Indfald, mens han fortsatte:

»Mr. Dombey er virkelig ikke i Stand til at vise Dem mere Hensyn end mig, Frue. Sammenligningen er dristig; det er med Vilje, men den er ganske rammende. Mr. Dombey bad mig i sin Magts Fylde — jeg hørte det af hans egne Læber i Gaar Formiddags — være hans Mellemmand overfor Dem, fordi han ved, at jeg ikke er Dem behagelig, og fordi han agter, at jeg skal være en Straf for Deres Genstridighed; og desuden fordi han virkelig mener, at jeg, hans lønnede Tjener, er en Ambassadør, som det er nedværdigende at modtage — ikke for den Dame, med hvem jeg har den Lykke at tale; hun eksisterer slet ikke for hans Tanke — men for hans Hustru, en Del af ham selv. De kan forestille Dem, hvor lidt Hensyn han tager til mig, hvor sløv han er overfor Muligheden af, at jeg kan have nogen personlig Følelse eller Mening, naar han aabent siger mig, at han bruger mig saaledes. De ved, hvor fuldkommen ligegyldig han er overfor Deres Følelser, naar han truer Dem med en saadan Budbringer — hvad De, naturligvis, ikke har glemt, at han gjorde.«

Hun vogtede stadig opmærksomt paa ham. Men han vogtede ogsaa paa hende; og han saa, at denne Tilkendegivelse af, at han vidste Besked om noget, der var foregaaet mellem hende og hendes Ægtefælle, nagede og sved i hendes stolte Bryst som en forgiftet Pil.

»Jeg minder ikke om alt dette for at udvide Kløften mellem Dem og Mr. Dombey, Frue — Himlen forbyde det! Hvad kunde det ogsaa gavne mig? — men som et Eksempel paa Haabløsheden af at faa Mr. Dombey til at føle, at der er nogen som helst at tage Hensyn til, naar det drejer sig om ham. Vi, som hører til hans Omgivelser, har i vore forskellige Stillinger uden Tvivl gjort vort til at bestyrke ham i hans Tænkemaade; men hvis vi ikke havde gjort det, vilde andre have gjort det — eller de vilde være blevet fjærnet fra hans Omgivelser; og det har altid, lige fra Begyndelsen af, været det egentlige Indhold af hans Liv. Mr. Dombey har, kort sagt, kun haft at gøre med underdanige og afhængige Personer, som har ligget paa Knæ med bøjet Nakke for ham. Han har aldrig vidst, hvad det vil sige at se Stolthed og Harme rejse sig imod ham.«

»Men han vil faa det at vide nu,« syntes hun at sige, skønt hendes Læber ikke rørte sig og hendes Blik var lige stift. Han saa de bløde Dun sitre igen, og han saa hende et Øjeblik lægge den smukke Fuglevinge mod sit Bryst, og han udfoldede endnu en Ring af det Reb, han havde omgærdet sig med.

»Skønt Mr. Dombey er en yderst retskaffen Mand,« sagde han, »er han dog paa Grund af denne Ejendommelighed saa tilbøjelig til at forvanske selv Kendsgerninger efter sit eget Ønske, at han — kan jeg fremføre noget bedre Eksempel end dette! — for ramme Alvor tror (De vil undskylde Taabeligheden i det, jeg nu siger; den er ikke min) at hans strænge Meningstilkendegivelse overfor hans nuværende Hustru, ved en bestemt Lejlighed, hun nok husker, før Mrs. Skewtons beklagelige Død, havde en sønderknusende Virkning og for Øjeblikket ganske underkuede hende.

Edith lo — hvor bittert og uharmonisk behøver vi ikke at beskrive. Det er nok at sige, at det glædede ham at høre.

»Frue,« vedblev han, »jeg er nu færdig med dette. Deres egne Anskuelser er saa stærke og, er jeg overbevist om, saa uforanderlige,« han gentog disse Ord langsomt og med stærkt Eftertryk, »at jeg næsten frygter for at paadrage mig Deres Mishag paa ny, naar jeg siger, at til Trods for disse Mangler og mit fulde Kendskab til dem, har jeg vænnet mig til Mr. Dombey og agter ham. Men naar jeg siger dette, er det ikke, tro mig, blot for at prale med en Følelse, der er saa yderst forskellig fra Deres, og som De ikke kan have nogen Sympati

for, men ogsaa for at forvisse Dem om den Iver hvormed jeg i denne ulykkelige Sag stiller mig til Deres Tjeneste, og den Harme, hvormed jeg ser paa den Rolle, jeg maa spille deri.«

Hun sad, som om hun var bange for at tage sit Blik fra hans Ansigt.

Og nu til at vinde Rebets sidste Løkke op!

»Det bliver sent,« sagde Carker, »og De er, som De sagde, træt. Men det andet Formaal for denne Samtale maa jeg ikke glemme. Af vægtige Grunde maa jeg anbefale Dem, ja bønfalde Dem paa det mest indtrængende om at være varsom med at vise Deres Interesse for Miss Dombey.«

»Varsom? Hvad mener De?«

»At passe paa, at De ikke viser altfor megen Kærlighed for denne unge Dame.«

»Altfor megen Kærlighed, Sir?« sagde Edith og rejste sig med rynkede Bryn. »Hvem bedømmer min Kærlighed eller udmaaler den? De?«

»Det er ikke mig, der gør det.« Han blev — eller lod som han blev forvirret.

»Hvem da?«

»Kan De ikke gætte det?«

»Jeg foretrækker ikke at gætte.«

»Frue,« sagde han efter en kort Tøven, medens de stadig holdt hinandens Øjne fast som før. »Jeg befinder mig her i Forlegenhed. De har sagt mig, at De ikke vil modtage noget Bud, og De har forbudt mig at vende tilbage til hint Emne; men de to Emner er saa tæt sammenslyngede, at hvis De ikke vil modtage denne ubestemte Advarsel fra en, der nu har den Ære at besidde Deres Fortrolighed, om det end er sket paa en Maade, der mishager Dem, saa maa jeg overtræde Deres Forbud.«

»De ved, at det staar Dem frit for at gøre det, Sir. Gør det!«

Saa bleg, saa skælvende, saa lidenskabelig! Han havde altsaa ikke taget fejl af Virkningen!

»Hans Ordre var,« sagde han med dæmpet Stemme, »at jeg skulde underrette Dem om, at Deres Opførsel overfor Miss Dombey ikke er ham behagelig. At den fører til Sammenligninger, der ikke er til hans Fordel. At han ønsker, den maa blive fuldstændig forandret; og at hvis De mener det alvorligt med hende, stoler han paa, at den vil blive det; thi hvis De vedbliver at vise Deres Kærlighed saaledes, vil det ikke blive til Held for dens Genstand.«

»Dette er en Trusel,« sagde hun.

»Dette er en Trusel,« bekræftede han paa sin lydløse Maade; og han tilføjede højt: »Men ikke rettet mod *Dem*.«

Stolt, rank og værdig, som hun stod dér overfor ham, stirrende lige paa ham med sit flammende Blik og smilende bittert og haanligt, sank hun dog sammen, som om Gulvet var veget bort under hendes Fødder, og hun vilde være faldet om i næste Øjeblik, hvis han ikke havde grebet hende i sine Arme. Men i samme Øjeblik, han rørte ved hende, stødte hun ham bort, trak sig tilbage og stod atter ubevægelig overfor ham med udstrakt Haand.

»Vær saa god at forlade mig. Sig ikke mere i Aften.«

»Jeg føler, hvor paatrængende dette er,« sagde Mr. Carker, »fordi det er umuligt at sige, hvilke Følger, der kan opstaa af, at De er ubekendt med hans Tanker, eller hvor snart. Jeg ved, at Miss Dombey nu er fortvivlet over sin gamle Piges Afskedigelse, der rimeligvis allerede har været en underordnet Følge. De dadler mig vel nu ikke, fordi jeg bad om, at Miss Dombey ikke maatte være til Stede? Tør jeg haabe det?«

»Det gør jeg ikke. Vær saa god at forlade mig, Sir.«

»Jeg ved, at Deres Interesse for denne unge Dame — og jeg er overbevist om, at den er meget oprigtig og stærk — vilde gøre det til en stor Ulykke for Dem blot at blive et Bytte for den Tanke, at De havde skadet hendes Stilling og ødelagt hendes Fremtidshaab,« sagde Carker hurtigt og indtrængende.

»Ikke mere i Aften. Vær saa god at forlade mig.«

»Jeg vil stadig være om ham for at tilse ham og afgøre Forretninger. Vil De tillade mig at komme igen og raad-

føre mig med Dem om, hvad der skal gøres, og erfare Deres Ønsker?«

Hun pegede mod Døren.

»Jeg ved ikke engang, om jeg skal sige ham, at jeg allerede har talt med Dem, eller om jeg skal faa ham til at tro, at jeg har undladt det af Mangel paa en Lejlighed eller af anden Grund. Det er nødvendigt, at jeg raadfører mig med Dem meget snart.«

»Naar De vil, kun ikke nu.«

»De vil forstaa, at naar jeg ønsker at tale med Dem, maa Miss Dombey ikke være til Stede, og at jeg søger en Samtale som en, der har den Lykke at besidde Deres Fortrolighed, og som kommer for at yde Dem enhver Hjælp, der staar i hans Magt, og maaske ved mange Lejligheder afværge noget ondt fra hende?«

Hun saa stadig paa ham med samme tilsyneladende Frygt for et Øjeblik at slippe ham fra sit faste Bliks Indflydelse, svarede ja, og bød ham endnu engang gaa.

Han bukkede, som vilde han gøre det; men da han næsten havde naaet Døren, vendte han tilbage og sagde:

»Jeg har faaet Tilgivelse, og jeg har forklaret min Fejl. Tør jeg — for Miss Dombeys Skyld og for min egen — tage Deres Haand, før jeg gaar?«

Hun rakte ham den behandskede Haand, som hun havde lemlæstet den foregaaende Aften. Han tog den i sin, kyssede den og gik. Og da han havde lukket Døren, slog han ud med den Haand, der havde holdt hendes, og gemte den ved sit Hjærte.

Sekstende Kapitel.

Genkendelse og Betragtninger.

Blandt flere mindre væsentlige Forandringer, som paa denne Tid begyndte at finde Sted i Mr. Carkers Liv og Vaner, var ingen mere paafaldende end den usædvanlige Flid, hvormed han kastede sig over Forretningerne, og den Nøjagtighed, hvormed han undersøgte enhver Enkelthed. Han havde altid været virksom og paapasselig i slige Sager, men nu blev hans losøjede Aarvaagenhed tyve Gange større. Ikke alene vaagede han nøje over Udviklingen af hver enkelt Sag fra Dag til Dag, men midt i dette stadig voksende Arbejde fik han Tid til at skaffe sig et Overblik over Firmaets tidligere Transaktioner — og sin egen Del i dem — gennem en lang Række af Aar. Hyppigt, naar alle Kontoristerne var gaaet, og Kontorerne laa mørke og tomme, og alle lignende Forretningslokaler var lukkede, kunde Mr. Carker, med hele Pengeskabets Anatomi liggende aabent for sig, udforske Bøgernes og Papirernes Gaader med samme taalmodige Udholdenhed som en Mand, der dissekerer et Legeme til de mindste Nerver og Fibre. Perch, Budet, der i Reglen blev tilbage ved disse Lejligheder for at granske Priskuranten ved Skæret af et enkelt Lys eller døse ved Kaminen i det yderste Kontor med stadig Fare for at gaa paa Hovedet i Kulkassen, kunde ikke andet end beundre denne Iver, skønt den i høj Grad indskrænkede hans hjemlige Glæder; og atter og atter udbredte han sig for Mrs. Perch (der nu havde faaet Tvillinger) over deres Næstkommanderendes Flid og Ihærdighed.

Den samme forøgede Opmærksomhed viste Mr. Carker sine egne personlige

Anliggender. Skønt han ikke egentlig var Kompagnon — en Udmærkelse, der hidtil alene var forbeholdt Arvingerne til det store Navn Dombey — modtog han dog visse Procenter af Firmaets Overskud, og da han fik Del i alle dets Lejligheder til fordelagtig Pengeanbringelse, blev han af Hundestejlerne blandt Citys Tritorer anset for en rig Mand. Det begyndte at hedde sig mellem disse sine Iagttagere, at James Carker hos Dombeys saa smaat saa sig om for at se, hvad han var værd, og at han trak sine Penge til sig i god Tid, som den fiffige Fyr han var, og der blev endogsaa indgaaet Væddemaal paa Børsen om, at James stod i Begreb med at gifte sig med en rig Enke.

Alligevel gjorde alt dette ikke mindste Skaar i Mr. Carkers Iver for hans Chefs Interesser eller i hans Renlighed, Pyntelighed, Glathed eller nogen af de andre katteagtige Egenskaber, han besad. Det var ikke saa meget det, at der var foregaaet en Forandring med nogen af hans Vaner, snarere var hele hans Væsen ligesom blevet fortættet og forstærket. Han gjorde hver enkelt Ting, som om han ikke havde noget som helst andet at gøre — et temmelig paalideligt Vidnesbyrd hos en Mand med hans Dygtighed og Viljekraft om, at han foretager sig noget, som skærper hans skarpeste Evner og holder dem vaagne.

Den eneste afgjorte Forandring hos ham var, at naar han red ned gennem Gaderne paa sin Vej til eller fra Kontoret, kunde han synke hen i en dyb Grublen, som da han red bort fra Mr. Dombeys Hus den Formiddag, da denne Gentleman var kommet til Skade. Ved saadanne Lejligheder undgik han rent mekanisk Hindringerne paa sin Vej og syntes hverken at se eller høre noget, før han kom til sit Bestemmelsessted, eller før et eller andet pludseligt Indtryk vækkede ham.

En Dag, da han saaledes red paa sin hvidfodede Hest til Dombey og Søns Kontorer, blev han uden at vide det iagttaget af to Par Kvindeøjne, saa vel som af Robs fortryllende Øjekugler; denne unge Mand ventede nemlig en Gade fra det fastsatte Sted, for at vise sin Punktlighed, og førte atter og atter forgæves Haanden til Hatten for at tiltrække sig Opmærksomheden, hvorfor han travede videre til Fods ved sin Herres Side, rede til at holde hans Stigbøjle, naar han vilde stige af.

»Se, hvor han rider!« udbrød den ene af disse to Kvinder, en gammel en, der strakte sin indskrumpne Arm ud for at vise sin Ledsagerske ham — et ungt Fruentimmer, der stod ved Siden af hende, ligesom hun skjult i en Port.

Mrs. Browns Datter saa ud, og der var Raseri og Hævnlyst i hendes Ansigt.

»Jeg havde aldrig troet, jeg skulde faa ham at se igen,« sagde hun dæmpet. »Men det er maaske godt, jeg fik det. Jeg ser ham, jeg ser ham!«

»Ikke forandret!« sagde den gamle Kone med et ondt Blik.

»*Han* forandret!« svarede den anden. »Af hvad? Hvad har *han* lidt? *Jeg* er blevet forandret nok for tyve. Er det ikke tilstrækkeligt?«

»Se, hvor han rider!« mumlede den gamle Kone, mens hun iagttog sin Datter med sine røde Øjne; »saa mageligt og fint, i en Sadel, mens vi gaar i Pløret —«

»Og hører til det,« sagde hendes Datter utaalmodigt. »Vi er Snavset under hans Hests Hove. Hvad skulde vi ellers være?«

I den Iver, hvormed hun atter saa efter ham, gjorde hun en hastig Bevægelse med Haanden, da den gamle Kone begyndte at svare, som om hun kunde blive forstyrret i at se ved den blotte Lyd. Hendes Moder holdt Øje med hende, ikke med ham, og tav, indtil hendes funklende Blik mattedes, og hun trak Vejret dybt, ligesom af Lettelse over, at han var borte.

»Min Skat!« sagde den gamle da. »Alice! Min smukke Tøs! Ally!« Hun rørte sagte ved hendes Ærme for at tildrage sig hendes Opmærksomhed. »Vil du lade ham ride fra os saadan, naar du kan vriste Penge fra ham? Aa, det er syndigt, min Datter.«

»Har jeg ikke sagt dig, at jeg ikke

vil have Penge af ham?« svarede hun. »Og tror du mig ikke endnu? Tog jeg hans Søsters Penge? Vilde jeg med Vidende og Velje røre ved en Penny, som var gaaet gennem hans hvide Hænder — med mindre jeg kunde forgifte den og sende den tilbage til ham? Ti stille Moder, og kom med.«

»Og han er saa rig,« mumlede den gamle, »og vi er saa fattige.«

»Fattige, fordi vi ikke er i Stand til at betale ham det Onde tilbage, vi skylder ham,« svarede Datteren. »Lad ham give os den Slags Rigdomme, og jeg skal tage imod dem af ham og bruge dem! Kom nu. Det nytter ikke at se paa hans Hest. Kom nu med, Moder!«

Men den gamle Kone, for hvem Synet af Skærsliberen Rob, der kom tilbage gennem Gaden med Hesten med den tomme Sadel, syntes at have mere Interesse, end det i sig selv kunde vække, iagttog ivrigt den unge Mand; og idet hun syntes at ville have en eller anden Tvivl, hun nærede, hævet, da han kom nærmere, saa hun paa sin Datter med skinnende Øjne og Fingeren paa sine Læber, dukkede frem fra Porten, i det Øjeblik han kom forbi, og lagde sin Haand paa hans Skulder.

»Naa, hvor har min lystige Rob været henne i al denne Tid?« sagde hun, da han vendte sig om.

Den lystige Rob, hvis Lystighed blev i høj Grad formindsket ved denne Hilsen, saa yderst forfærdet ud og sagde med Taarer i Øjnene:

»Aa, hvorfor kan De ikke lade en stakkels Fyr være i Fred, Mrs. Brown, naar han har et hæderligt Levebrød og opfører sig respektabelt? Hvorfor kommer De og ødelægger en Fyrs Rygte, ved at tale til ham paa Gaderne, naar han fører sin Herres Hest til en anstændig Stald — en Hest, De vilde sælge til Føde for Hunde og Katte, hvis det stod til Dem? Aa,« sagde Skærsliberen ligesom om dette satte Kronen paa de Fornærmelser, han var Genstand for — »jeg troede, at De var død for længe siden!«

»Hør!« udbrød den gamle Kone til sin Datter,« saadan taler han til mig, der har kendt ham Uger og Maaneder igennem, min Skat, og mangen en Gang har gjort ham en Venskabstjeneste mellem Duekræmmere og Fuglefængere!«

»Vil De lade være at tale om Fuglene, Mrs. Brown!« svarede Rob i største Angst. Jeg tror, en Fyr maa hellere have at gøre med Løver end med disse her smaa Skabninger, for de kommer altid flyvende tilbage i Ansigtet paa en, naar man mindst venter det. Naa, hvordan har De det, og hvad vil De?« Disse høflige Spørgsmaal udstødte Rob saa at sige under Protest og yderst forbitret og hævngerrigt.

»Hør, hvor han taler til en gammel Ven, min Skat!« sagde Mrs. Brown. »Men der er nogle af hans gamle Venner, der ikke er saa taalmodige som jeg. Hvis jeg sagde til nogen, han ved nok hvem, som han har snydt og taget ved Næsen, hvor de kunde finde ham —«

»Vil De holde Deres Mund, Mrs. Brown!« afbrød den ulykkelige Skærsliber og saa sig hurtigt om, som om han ventede at se sin Herres Tænder skinne lige ved Siden af sig. »Hvad Fornøjelse kan De have af at overfalde en stakkels Fyr? Oven i Købet i Deres Alder; da De burde tænke paa ganske andre Ting!«

»Sikken en dejlig Hest!« sagde den gamle Kone og klappede Dyret paa Halsen.

»Vil De lade den være, Mrs. Brown!« raabte Rob og skubbede hendes Haand væk. »De kunde drive en stakkels bodfærdig Fyr til Vanvid!«

»Naa, hvad Skade gør jeg ved den, Barn?« svarede den gamle.

»Skade?« sagde Rob. »Den har en Herre, som vilde opdage det, bare man rørte ved den med et Halmstraa.« Og han blæste paa det Sted, hvor den gamle Kones Haand havde hvilet et Øjeblik, og glattede det forsigtigt med Fingeren, som om han virkelig troede, hvad han sagde.

Den gamle Kone saa sig om for at mumle og mimre til sin Datter, der

fulgte efter — gik lige i Hælene paa Rob, medens han førte Hesten ved Tøjlen, og blev ved at snakke.

»En god Plads, Rob, hvad?« sagde hun. »Du har Lykken med dig, min Dreng.«

»Aa, snak ikke om Lykke, Mrs. Brown!« svarede den stakkels Skærsliber, idet han saa sig om og stansede. »Hvis De aldrig var kommet, eller hvis De vilde gaa Deres Vej, saa kunde man virkelig anse en Fyr som mig for nogenlunde lykkelig. Kan De ikke lade være at følge mig i Hælene, Mrs. Brown?« flæbede Rob i pludselig Trods. »Hvis det unge Fruentimmer er en Ven af Dem, hvorfor faar hun Dem saa ikke væk i Stedet for at lade Dem gaa her og være saa ubehagelig?«

»Hvad?« kvækkede den gamle og stak sit Ansigt tæt op til hans med et ondskabsfuldt Grin, der fik den løse Hud til at slaa Folder helt ned paa Halsen. »Fornægter du din gamle Værtinde? Har du ikke sneget dig halvtredsindstyve Gange til mit Hus og sovet trygt i en Krog, naar du ikke havde nogen anden Seng end Brostenene, og saa taler du saadan til *mig!* Har jeg ikke slaaet Handeler af med dig og hjulpet dig i mit Fag, da du var Skoledreng og Tyv, og jeg ved ikke hvad, og saa siger du til *mig*, at jeg skal gaa min Vej? Kunde jeg ikke i Morgen rejse en hel Sværm af gamle Kammerater, der vilde følge dig i Undergangen som lige saa mange Skygger af dig, og saa ser du saa frækt paa *mig?* Nu gaar jeg. Kom, Alice.«

»Stop, Mrs. Brown!« raabte Skærsliberen ude af sig selv. »Hvad vil De gøre? Bliv dog ikke saa ilter! De maa endelig ikke lade hende gaa! Jeg vilde ikke fornærme nogen. Jeg sagde lige straks: Hvordan har De det? gjorde jeg ikke? Men De vilde ikke svare. Hvordan har De det? For Resten,« sagde Rob ynkeligt, »hvordan kan en Fyr staa og snakke her paa Gaden, naar hans Herres Hest trænger til at blive gnedet af, og hans Herre ved Besked med hver Snus, der gaar for sig?«

Den gamle Kone lod, som hun delvis var tilfredsstillet, men rystede paa Hovedet og blev ved at mumle og mimre.

»Kom med til Stalden og faa et Glas et eller andet at styrke Dem paa, hvad Mrs. Brown?« sagde Rob. »I Stedet for at blive ved paa den Maade, hvad hverken De eller nogen anden har nogen Gavn af. Vil De ikke nok faa hende med? Jeg er sandelig henrykt over at se hende, hvis det ikke var for Hestens Skyld.«

Med denne Undskyldning vendte Rob sig bort som et sørgeligt Fortvivlelsens Billede og trak Hesten ned gennem en Sidegade. Den gamle Kone vrængede Mund til sin Datter og fulgte tæt bagefter. Datteren fulgte.

Rob drejede ind paa en lille stille Plads mellem et stor Kirketaarn og et Pakhus og et Skomagerværksted og overgav den hvidfodede Hest til en Staldkarl ved en tarvelig Stald paa Hjørnet; saa indbød han Mrs. Brown og hendes Datter til at sætte sig paa en Stenbænk udenfor og kom snart efter til Syne med et Tinkrus og et Glas fra et Værtshus i Nærheden.

»Din Herre Mr. Carkers Skaal, min Dreng!« sagde den gamle langsomt, før hun drak. »Gud velsigne ham!«

»Hvad for noget, jeg har jo ikke sagt Dem, hvem han var?« sagde Rob med store Øjne.

»Vi kender ham af Udseende,« sagde Mrs. Brown og holdt et Øjeblik op med at mimre og nikke af lutter Iver. »Vi saa ham ride forbi før, inden han stod af Hesten, dengang du stod og ventede paa at tage imod den.«

»Ja saa?« svarede Rob, der syntes at ønske, at han havde staaet og ventet paa et hvilket som helst andet Sted. »Hvad er der med hende? Vil hun ikke drikke?«

Dette Spørgsmaal gjaldt Alice, som sad for sig selv, indsvøbt i sin Kaabe, uden i mindste Maade at lægge Mærke til, at han havde fyldt Glasset igen og rakte hende det.

Den gamle rystede paa Hovedet. »Bryd dig ikke om hende,« sagde hun. »Hun er en løjerlig en. Men Mr. Carker —«

»Hys!« sagde Rob og spejdede forsig-

tigt om, som ventede han, at Mr. Carker skulde staa og holde Øje med ham et eller andet Sted. »Ikke saa højt.«

»Naa, han er her jo ikke!« udbrød Mrs. Brown.

»Det ved jeg ikke,« mumlede Rob, hvis Blik stadig vandrede op mod Kirketaarnet, som kunde han sidde dér oppe med unaturlig Høreevne.

»God Herre?« spurgte Mrs. Brown.

Rob nikkede og tilføjede med dæmpet Stemme: »Pokkers skrap!«

»Bor udenfor Byen, ikke?«

»Naar han er hjemme,« svarede Rob. »Men vi bor ikke hjemme for Øjeblikket.«

»Hvor da?«

»Tæt ved Mr. Dombeys Hus.«

Det unge Fruentimmer saa saa forskende og saa pludseligt paa ham, at Rob blev ganske forvirret og bød hende Glasset igen, men uden mere Virkning end før.

»Mr. Dombey — De og jeg plejede somme Tider at tale om ham, ved De nok,« sagde Rob til Mrs. Brown. »De plejede at faa mig til at tale om ham.«

Den gamle nikkede.

»Naa, Mr. Dombey er faldet med Hesten,« sagde Rob uvilligt; »og min Herre har maattet være dér hyppigere end sædvanlig — enten hos ham eller hos Mrs. Dombey eller en af dem; og saa er vi flyttet til Byen.«

»Er de gode Venner, min Stump?«

»Hvem?«

»Han og hun?«

»Mr. og Mrs. Dombey? Hvor skulde *jeg* vide det!«

»Nej — din Herre og Mrs. Dombey, min Kylling,« sagde den gamle indsmigrende.

»Det ved jeg ikke,« sagde Rob og saa sig om igen. »Det antager jeg. Hvor De er nysgerrig, Mrs. Brown! Jo mindre vi snakker om det, desto bedre.«

»Naa, der er jo ikke noget ondt i det!« udbrød den gamle og lo og slog Hænderne sammen. »Den lystige Rob er skam blevet tam, siden han er kommet paa den grønne Gren! Der er ikke noget ondt i det.«

»Nej, det ved jeg nok, der er ikke noget ondt i det,« sagde Rob med det samme mistænksomme Blik baade til Skomagerens og til Kirken. »Men sladre, om det saa blot er om, hvor mange Knapper der er i min Herres Kjole, det gaar ikke. Jeg siger Dem, det gaar ikke med ham. En Fyr maatte hellere drukne sig. Det siger han. Jeg vilde ikke saa meget som have sagt Dem hans Navn, hvis De ikke selv havde vidst det. Tal om en anden.«

Medens Rob endnu engang saa forsigtigt ud over Pladsen, gjorde den gamle et hemmeligt Tegn til sin Datter. Det var ganske kort, men med et umærkeligt Tegn paa, at hun havde forstaaet det, tog Datteren sine Øjne fra Drengens Ansigt og sad indsvøbt i sin Kaabe som før.

»Rob, min Snut,« sagde den gamle og vinkede ham hen til den anden Ende af Bænken. »Du har altid været min Kæledægge. Ikke sandt?«

»Jo, Mrs. Brown,« svarede Skærsliberen yderst modstræbende.

»Og du kunde forlade mig!« sagde den gamle og slyngede sine Arme om hans Hals. »Du kunde gaa din Vej og vokse, saa man næsten ikke kunde kende dig igen, og aldrig komme og fortælle din stakkels gamle Veninde om, hvor godt det gik dig, din stolte Knægt! Oho! Oho!«

»Aa det er ikke til at holde ud at blive hylet saadan over for en Fyr, hvis Herre er spilvaagen lige i Nærheden!« udbrød den ulykkelige Skærsliber.

»Vil du ikke komme og besøge mig, Robby?« udbrød Mrs. Brown. »Oho, vil du aldrig komme og besøge mig?«

»Jo, siger jeg! Jo jeg vil!«

»Det var min gode Rob! Det var min egen Snut!« sagde Mrs. Brown og tørrede Taarerne paa sit rynkede Ansigt og gav ham et ømt Favntag. »Paa det gamle Sted, Rob?«

»Ja.«

»Snart, kære Rob? Og tit?«

»Ja, ja, ja. Paa Ære, det skal jeg.«

»Og saa,« sagde Mrs. Brown og hævede sine Arme mod Himlen og rystede

paa sit tilbagekastede Hoved, »saa skal jeg aldrig nærme mig ham, skønt jeg ved, hvor han er, og aldrig sige en Stavelse om ham, hvis han holder sit Ord. Aldrig!«

Dette Udbrud syntes at virke som en Draabe Trøst paa de ulykkelige Skærsliber, der gav Mrs. Brown Haanden paa det og med Taarer i Øjnene bønfaldt hende om at lade en stakkels Fyr i Fred og ikke ødelægge hans Udsigter. Med endnu en kærlig Omfavnelse lovede Mrs. Brown det; men neppe var hun gaaet efter sin Datter, før hun vendte tilbage og med en hæs Hvisken bad ham om lidt Penge.

»En Skilling, kære,« sagde hun ivrigt og grisk, »eller en Sixpence! For gammelt Bekendtskabs Skyld! Jeg er saa fattig. Og min smukke Tøs —« med et Blik over Skulderen — »for det er min Tøs, Rob — hun er nær ved at sulte mig ihjel.«

Men da Skærsliberen modvilligt stak hende et Pengestykke i Haanden, kom hendes Datter roligt tilbage og vristede det fra hende.

»Hvad for noget, Moder!« sagde hun. »Altid Penge! Penge fra først til sidst. Bryder du dig saa lidt om, hvad jeg sagde dig lige før? Dér! Tag det!«

Den gamle Kone stønnede, da Pengene blev givet tilbage, men satte sig ellers ikke imod det og humpede af Sted ved sin Datters Side. Den forbavsede og forskrækkede Rob stirrede efter dem, saa at de stansede, inden de var kommet ret langt ned ad Sidegaden, og snakkede ivrigt sammen, og mere end een Gang saa han det unge Fruentimmer gøre en truende Haandbevægelse, som Mrs. Brown mat efterlignede, og som aabenbart hentydede til en, de talte om — hvorfor han inderligt haabede, at det ikke var ham.

Med den øjeblikkelige Trøst, at de var borte, og med den fremtidige Trøst, at Mrs. Brown ikke kunde leve evigt, og at hun rimeligvis ikke vilde plage ham længe, bragte Skærsliberen, der kun angrede sine Misgerninger, for saa vidt de kunde bringe slige ubehagelige Følger over hans Hoved, sit Ansigt i roligere Folder ved at tænke paa den beundringsværdige Maade, hvorpaa han havde skilt sig fra Kaptajn Cuttle (en Tanke, der sjældent undlod at bringe ham i glimrende Humør) og gik til Dombeys Kontor for at modtage sin Herres Ordrer.

Dér gav hans Herre, hvis Øje var saa klogt og aarvaagent, at Rob bævede for ham og mere end halvvejs ventede at faa Mrs. Brown revet i Næsen, ham den sædvanlige Formiddagsmappe med Papirer til Mr. Dombey og en Billet til Mrs. Dombey — idet han blot nikkede for at paaminde ham om at være omhyggelig og hurtig — en hemmelighedsfuld Paamindelse, der for Skærsliberens Indbildningskraft indeholdt skrækkelige Advarsler og Trusler og virkede stærkere paa ham end mange Ord.

Da Mr. Carker atter var alene i sit Kontor, gav han sig til at arbejde, og arbejdede hele Dagen. Der kom mange for at tale med ham, han saa en Mængde Dokumenter igennem, gik ind og ud, til og fra adskillige Kontorer, og fordybede sig ikke mere i sine Tanker, før Dagens Forretninger var besørgede. Men da han tilsidst havde faaet alle Papirer ryddet af sit Bord som sædvanlig, faldt han i Tanker igen.

Han stod i sin sædvanlige Stilling foran Kaminen med Blikket stift rettet mod Gulvet, da hans Broder traadte ind for at bringe nogle Breve tilbage, som var taget ud i Dagens Løb. Han lagde dem stilfærdigt paa Bordet og vilde gaa straks, da Disponenten, hvis Øjne havde hvilet paa ham ved hans Indtræden, som havde de hele Tiden set paa ham i Stedet for paa Kontorgulvet, sagde:

»Naa, John Carker, hvad kommer *du* for?«

Hans Broder pegede paa Brevene og vilde atter gaa.

»Det undrer mig,« sagde Disponenten, »at du kan komme og gaa uden at spørge om, hvordan vor Herre har det.«

»Vi hørte i Morges paa Kontoret, at Mr. Dombey havde det godt,« svarede hans Broder.

»Du er saa sagtmodig,« sagde Disponenten med et Smil — »men du er blevet

det i Aarenes Løb — at jeg tør sværge paa, du vilde blive ulykkelig, hvis der tilstødte ham noget ondt.«

»Det vilde virkelig gøre mig ondt, James.«

»Det vilde gøre ham ondt!« sagde Disponenten og pegede paa ham, som var der en tredje til Stede, hvem han kunde apellere til. »Det vilde virkelig gøre ham ondt! Denne min Broder! Denne Junior, dette foragtede Stykke Skrammel, der er sat til Side med Ansigtet mod Væggen ligesom et daarligt Maleri, og som har staaet dér i Himlen maa vide hvor mange Aar! *Han* er lutter Taknemlighed og Ærbødighed og Hengivenhed oven i Købet, vil han have mig til at tro!«

»Jeg vil ikke have dig til at tro noget som helst, James,« svarede den anden. »Vær lige saa retfærdig mod mig som du vilde være mod enhver anden af dine undergivne. Du gør et Spørgsmaal, og jeg besvarer det.«

»Og har da ingen Ting at klage over hos ham, din Kryber?« sagde Disponenten usædvanlig opfarende. »Ingen stolt Behandling at hævne, ingen Uforskammethed, ingen Fordringsfuldhed af nogen Slags? Hvad Pokker, er du en Mand eller en Mus?«

»Det vilde være mærkeligt, om to Personer kunde være sammen i saa mange Aar, især som over- og underordnet, uden hver især at have noget at beklage sig over hos den anden — efter sin egen Mening i hvert Fald. Men bortset fra min Historie her —«

»Hans Historie her! Ja, dér har vi det! Selve den Omstændighed, som giver ham en særlig Stilling, bringer ham helt fra det. Naa?«

»Bortset fra den, der, som du antyder, giver mig en Grund til at være taknemlig, som jeg alene har — heldigvis for de andre — er der sikkert ingen her i Huset, som ikke vilde sige og føle det samme. Du tror vel ikke, at nogen her vilde være ligegyldig overfor et Uheld eller en Ulykke, der ramte Husets Chef, eller at det ikke oprigtig vilde gøre enhver ondt?«

»Du har unægtelig god Grund til at være ham taknemlig!« sagde Disponenten ringeagtende. »Tror du ikke, at han beholder dig her som et billigt og berømmeligt Eksempel paa Dombey og Søns Mildhed til Forherligelse for det berømmelige Hus?«

»Nej,« svarede hans Broder mildt, »jeg har længe troet, at jeg blev beholdt her af kærligere og mere uegennyttige Aarsager.«

»Men du var ved at anføre en eller anden kristelig Forskrift, saa jeg,« sagde Disponenten med en Tigerkats Snerren.

»Nej, James,« svarede den anden, »skønt Broderskabets Baand for længe siden er blevet brudt imellem os —«

»Hvem har brudt det?«

»Jeg, ved min slette Opførsel. Jeg bebrejder ikke dig det.«

Disponenten svarede med hin stumme Bevægelse af sin haanlige Mund: »Ah, saa du bebrejder ikke mig det!« og bød ham fortsætte.

»Jeg siger, at skønt hint Baand ikke findes imellem os, saa beder jeg dig, angrib mig ikke med unødvendig Haan, og forvansk ikke, hvad jeg siger eller mener. Jeg vilde kun sige, at det vilde være en Misforstaaelse at tro, at det kun er dig, som er blevet udvalgt frem for alle andre her til Forfremmelse, Fortrolighed og Udmærkelse (udvalgt fra først af, det ved jeg, for din store Dygtigheds og Paalidelighedsskyld), og som omgaas mere frit med Mr. Dombey end nogen anden og saa at sige staar paa lige Fod med ham og er blevet begunstiget og beriget af ham — at det vilde være en Misforstaaelse at tro, at det kun er dig, som er øm over hans Velfærd og Anseelse. Der er ikke een i Huset, lige fra dig selv til den laveste, det tror jeg fuldt og fast, som ikke tager Del i den Følelse.«

»Du lyver!« sagde Disponenten, rød af pludselig Vrede. »Du er en Hykler, John Carker, og du lyver!«

»James!« udbrød den anden og rødmede ligeledes. »Hvad mener du med dine fornærmende Ord? Hvorfor bruger du dem saa lavt overfor mig, der ingen Grund har givet til det?«

»Jeg siger dig,« sagde Disponenten, »at dit Hykleri og din Ydmyghed — og alt Hykleriet og Ydmygheden paa dette Sted — ikke er saa meget værd for mig som *saa!*« og han knipsede med Fingeren. Der er ikke en Mand ansat her, lige fra mig selv til den laveste (til hvem du med god Grund tager saa meget Hensyn, thi han er ikke langt borte) som ikke vilde glæde sig i sit Hjærte, hvis hans Herre blev ydmyget! Som ikke hader ham i Smug — som ikke hellere ønsker ham ondt end godt — og som ikke vilde kaste sig over ham, hvis han havde Magt og Mod til det. Jo nærmere hans Gunst, des nærmere hans Uforskammethed; jo tættere ind paa ham, des længere fra ham. Det er Trosbekendelsen her.«

»Jeg ved ikke,« sagde hans Broder, hvis Lidenskabelighed var veget for Forbavselse, »hvem der kan have misbrugt dit Øre med den Slags Forestillinger, eller hvorfor du har foretrukket at prøve mig fremfor enhver anden. Men at du har villet prøve mig, det er jeg nu sikker paa. Du har et Væsen og et Udseende, som jeg aldrig før har set hos dig. Jeg vil blot endnu engang sige dig, at du bliver holdt for Nar.«

»Det ved jeg, jeg gør,« sagde Disponenten. »Det har jeg jo sagt dig.«

»Men ikke af mig. Af din Hjemmelsmand, hvis du har en. Hvis ikke, af dine egne Tanker og Mistanker.«

»Jeg har ingen Mistanker,« sagde Disponenten. »Det er Visheder. I forsagte, krybende Hunde! Alle anlægger I de samme Miner, alle hykler I den samme Historie, alle fremjamrer I de samme Forsikringer, alle huser I den samme gennemskuelige Hemmelighed.«

Hans Broder trak sig tilbage, da han var færdig, uden at sige mere, og lukkede Døren. Disponenten trak en Stol tæt hen foran Ilden og gav sig til at banke sagte paa Gløderne med Ildrageren.

»De fejge, krybende Gavtyve,« mumlede han med sine to Tandrækker helt blottede. »Der er ikke én iblandt dem, som ikke, hvis han havde Magt og Forstand og Mod til at bruge dem, vilde adsplitte og knuse Dombeys Stolthed, lige saa ubarmhjærtigt, som jeg rager denne Aske ud.«

Han saa med et tankefuldt Smil paa Gløderne, medens han knuste dem og spredte dem ud over Risten. »Oven i Købet uden at have den samme Dronning til at vinke ad sig! Og dér er Stolthed, som ikke maa forglemmes — hvad vort Bekendtskab vidner om!« Med disse Ord sank han hen i dybe Drømmerier og sad og rugede over de mørknende Gløder, indtil han rejste sig som en Mand, der har været fordybet i en Bog, saa sig om, tog sin Hat og sine Handsker, gik ud til den ventende Hest, steg i Sadlen og red bort gennem de oplyste Gader, thi det var Aften.

Han red forbi Mr. Dombeys Hus i Skridtgang og saa op til Vinduerne. Det Vindue, hvor han engang havde set Florence sidde med sin Hund, tiltrak sig først hans Opmærksomhed, skønt der ikke var Lys i det; men han smilede, mens han lod sit Blik glide op over Husets høje Facade, og syntes overmodigt at lade denne Genstand bag sig.

»Der var en Tid,« sagde han, »da det var godt at vogte selv paa din lille opgaaende Stjærne og vide, paa hvilken Kant der var Skyer, for at kunne beskærme dig om nødvendigt. Men en Planet har hævet sig paa Himlen, og du har tabt dig i dens Lys.«

Han drejede sin hvidfodede Hest om Hjørnet og søgte ét lysende Vindue frem mellem dem paa Husets Bagside. Knyttet dertil var en vis majestætisk Skikkelse, en behandsket Haand, Erindringen om, hvordan Fjerene paa en smuk Fuglevinge var blevet drysset ud over Gulvet, og hvordan de lette hvide Dun paa en Mantille havde sitret som for en fjærn Storm. Disse Ting var det, han tog med sig, da han vendte Hesten og red hurtigt gennem de mørke og øde Parker.

Sørgeligt og sandt var det, at disse Tanker stod i Forbindelse med en Kvinde, som hadede ham, men som langsomt og sikkert af hans Snedighed og sin egen Stolthed og Hævngerrighed var blevet bragt til at taale hans Selskab og lidt efter lidt modtage ham som en, der

havde den Forret at kunne tale med hende om hendes egen trodsige Foragt for sin egen Mand og hendes Opgivelse af sin Selvagtelse. De var knyttet til en Kvinde, som hadede ham dybt, og som kendte ham, og nærede Mistillid til ham, fordi hun kendte ham, og fordi han kendte hende; men som mættede sin vilde Hævngerrighed ved at tillade, at han hver Dag kom hende nærmere, til Trods for det Had, hun nærede til ham. Paa Trods af det! Netop af den Grund; thi i dets Dybder, alt for langt nede til at hendes truende Øje kunde trænge derned, selv om hun dunkelt kunde skimte dem, laa den mørke Gengældelse, hvis svageste Skygge, naar hun blot een Gang havde set den og gyst over den og aldrig set den mere, vilde have været en tilstrækkelig Plet paa hendes Sjæl.

Omsvævedes han paa sit Ridt af en saadan Kvindes Genfærd, et tro Afbillede af Virkeligheden, og aabenbart for ham?

Ja. Han saa hende i Aanden, ganske som hun var. Hun holdt ham med Selskab med sin Stolthed, sin Hævngærrighed, sit Had — alt sammen lige saa tydeligt for ham som hendes Skønhed, og tydeligst af alt hendes Had til ham. Han saa hende somme Tider hovmodig og afvisende ved sin Side, og somme Tider faldet i Støvet mellem hans Hests Fødder. Men han saa hende altid, som hun var uden Forklaring, og holdt Øje med hende paa den farlige Vej, hun gik ad.

Og da hans Ridt var endt, og han var klædt om og kom ind i hendes oplyste Værelse med sit bøjede Hoved, sin bløde Stemme og sit udglattende Smil, da saa han hende lige saa tydeligt. Han fik endogsaa en Mistanke om Hemmeligheden med den behandskede Haand, og beholdt den saa meget længere i sin paa Grund af denne Mistanke. Han befandt sig stadig paa den farlige Vej, hun gik ad; og ikke et Fodspor traadte hun paa den, uden at han straks satte sin egen Fod i det.

Syttende Kapitel.

Lynstraalen.

Skranken mellem Mr. Dombey og hans Hustru var ikke blevet svækket af Tiden. Et uharmonisk Par som de var, ulykkelige ved sig selv og ved hinanden, ikke sammenknyttede ved noget andet Baand end det Haandjærn, der lænkede deres Hænder sammen, og som de, idet de gøs tilbage for hinanden, strammede saa haardt, at det skar ind til Benet, kunde Tiden, der ellers læger Sorgen og mildner Vreden, ikke gøre meget for at hjælpe dem. Hvor forskellig end deres Stolthed var i Art og Formaal, var den dog lige i Styrke; og ved deres stenhaarde Modsætning slog den Gnister imellem dem, som kunde dø hen eller blusse op efter Omstændighederne, men som fortærede alt indenfor deres gensidige Rækkevidde og gjorde deres ægteskabelige Vej til en Vej af Aske.

Lad os være retfærdige imod ham. I sit Livs uhyre Skuffelse, der svulmede op med hvert Sandkorn, der løb ud i dets Timeglas, drev han hende frem, han tænkte kun lidet paa mod hvad eller tog Hensyn til hvorledes; men saadan som hans Følelse over for hende havde været fra først af, blev den ved at være. Hun havde den store Fejl, at hun paa en ubegribelig Maade værgrede sig ved at aner-

kende hans uhyre Vigtighed og erkende Nødvendigheden af fuldstændig at underkaste sig den, og for saa vidt var det nødvendigt at rette og undertvinge hende; men ellers ansaa han hende stadig paa sin kolde Maade for en Dame, der, hvis hun vilde, var i Stand til at gøre hans Valg og hans Navn Ære og kaste Glans over ham, der ejede hende.

Men hun — med al sin lidenskabelige og stolte Hævngerrigheds Magt fæstede hun fra Dag til Dag og fra Time til Time — fra den Nat i hendes eget Værelse, da hun havde siddet og stirret paa Skyggerne paa Væggen, til den mørke Nat, som hurtigt kom nærmere — sit mørke Blik paa en Skikkelse, der førte en Mængde Ydmygelser og Fortørnelser imod hende; og denne Skikkelse var stadig hendes Mands.

Var Mr. Dombeys Hovedlast, der beherskede ham saa ubønhørligt, en unaturlig Egenskab? Det kunde somme Tider være Umagen værd at undersøge, hvad Naturen er, og hvordan Mennesker prøver paa at forandre den, og om det ikke for de saaledes fremtvungne Vanskabninger er naturligt at være unaturlig. Spær en hvilken som helst Søn eller Datter af vor store Moder inde indenfor snevre Grænser, og bind Fangen til en Tanke, og ernær den med servil Dyrkelse fra de faa frygtsomme eller beregnende Mennesker der befinder sig rundt om, og hvad er Naturen for den frivillige Fange, som aldrig har svunget sig op paa en fri Aands Vinger — der snart hænger matte og magtesløse — for at se den i dens omfattende Sandhed!

Gennem de første seks Maaneder efter Mr. Dombeys Uheld var Forholdet imellem dem det samme. En Marmorklippe kunde ikke have staaet mere haardnakket paa hans Vej end hun; og ingen frossen Kilde, der laa paa Bunden af en dyb Hule uden at blive kærtegnet af den mindste Lysstraale, kunde være halstarrigere og koldere end han.

Det Haab, som det nye Hjem i sit forjættende Gry havde vakt til Live i Florences Hjærte, havde nu ganske forladt det. Dette Hjem var nu to Aar gammelt; og selv den taalmodige Fortrøstning, som boede i hende, kunde ikke overleve en saadan Erfarings daglige Hærgen. Hvis hun endnu havde en Smule Haab tilbage om, at Edith og hendes Fader vilde blive lykkeligere sammen engang langt ud i Fremtiden, saa havde hun ihvert Fald ikke mere Haab om, at hendes Fader nogen Sinde vilde komme til at elske hende. Den korte Mellemtid, da hun havde indbildt sig, at hun mærkede en Smule mildere Stemning hos ham, var gaaet under i Mindet om hans langvarige Kulde før og siden, eller huskedes blot som en sørgelig Skuffelse.

Florence elskede ham stadig; men lidt efter lidt var hun kommet til at elske ham snarere som en af sine kære, der havde levet, eller som kunde have levet, end som den haarde Virkelighed, hun havde for Øje. Noget af den Vemod, hvormed hun elskede Mindet om lille Paul eller om sin Moder, syntes nu at trænge sig ind i hendes Tanker paa ham og saa at sige gøre denne til en kær Erindring. Om det var saaledes, at han var død for hende, og dette dels af denne Grund, dels paa Grund af hans Andel i de gamle Genstande for hendes Kærlighed, og dels fordi hun saa længe havde sat ham i Forbindelse med Haab, der var visnede hen, og Ømhed, der var frosset bort, det kunde hun ikke have sagt; men den Fader, hun elskede, begyndte at blive en ubestemt, drømmende Forestilling for hende — neppe mere haandgribeligt forbundet med hendes virkelige Liv, end det Billede hun somme Tider kunde fremmane af sin kære Broder, endnu levende og voksende op til en Mand, der kunde beskytte og elske hende.

Denne Forandring, hvis man kan kalde det saaledes, havde listet sig ind over hende ligesom Forandringen fra Barn til Kvinde, og var kommet med den. Da Florence i sin ensomme Grublen blev sig disse Tanker bevidst, var hun sytten Aar.

Hun var ofte alene nu, thi det gamle Forhold mellem hende og hendes Moder havde forandret sig i høj Grad. Paa den Tid, da hendes Fader kom til Skade og

levede i sine egne Værelser nedenunder, havde Florence først lagt Mærke til, at hendes Moder skyede hende. Saaret og rystet, og endnu ude af Stand til at forene dette med hendes Kærlighed, naar de mødtes, opsøgte hun hende endnu engang en Aften i hendes eget Værelse.

»Moder,« sagde Florence og listede sig sagte hen til hendes Side, »har jeg fornærmet Dem?«

Edith svarede: »Nej!«

»Jeg maa have gjort noget,« sagde Florence. »Sig mig, hvad det er. De har forandret Deres Væsen overfor mig, kære Moder. Jeg kan ikke sige Dem, hvor øjeblikkelig jeg føler den mindste Forandring; thi jeg elsker Dem af hele min Sjæl.«

»Og jeg dig,« sagde Edith. »Ak Florence, tro mig nu mere end nogen Sinde.«

»Hvorfor gaar De da saa ofte bort fra mig og holder Dem borte?« spurgte Florence. »Og hvorfor ser De somme Tider saa besynderligt paa mig, kære Moder? Det gør De, ikke sandt?«

Edith svarede bekræftende med sine mørke Øjne.

»Hvorfor?« gentog Florence indtrængende. »Sig mig hvorfor, saa at jeg kan vide, hvordan jeg skal gøre Dem bedre til Behag; og sig mig, at det ikke længere skal være saaledes.«

»Kære Florence,« svarede Edith og tog den Haand, der laa om hendes Hals, og mødte de Øjne, der saa saa kærligt ind i hendes, medens Florence knælte ned paa Gulvet foran hende. »Hvorfor det er, kan jeg ikke sige dig. Det sømmer sig heller ikke hverken for mig at sige eller for dig at høre; men at det er og maa være saadan, ved jeg. Tror du ellers, jeg gjorde det?«

»Skal *vi* være fremmede for hinanden, Moder?« spurgte Florence og saa forfærdet paa hende.

Ediths Læber formede et »Ja.«

Florence saa paa hende med voksende Frygt og Forundring, indtil hun ikke kunde se hende mere for de Taarer, der løb ned over hendes Ansigt.

»Florence! Min egen!« sagde Edith hurtigt. »Hør paa mig. Jeg kan ikke udholde at se denne Sorg. Vær roligere. Du ser, at jeg er fattet, og betyder det ingen Ting for mig?«

Hun antog atter sin rolige Stemme og Væsen, da hun sagde de sidste Ord, og tilføjede straks:

»Ikke ganske fremmede; men tildels; og det kun tilsyneladende, Florence; thi i mit eget Bryst er jeg stadig den samme overfor dig og vil altid være det. Men hvad jeg gør, gør jeg ikke for min egen Skyld.«

»Er det for min, Moder?«

»Det er nok,« sagde Edith efter en Pavse, »at vide, hvad det er; hvorfor betyder kun lidt. Kære Florence — det er bedst — det er nødvendigt — at vi ses mindre hyppigt. Det fortrolige Forhold, der har været imellem os, maa afbrydes.«

»Naar?« udbrød Florence. »Aa, Moder, naar?«

»Nu.«

»For altid?«

»Det siger jeg ikke,« svarede Edith. »Det ved jeg ikke. Jeg vil heller ikke sige, at Omgangen mellem os i bedste Fald er en uheldig og syndig Forening, hvoraf jeg kunde have vidst, at der ikke vilde komme noget godt. Min Vej hertil er gaaet ad Stier, som du aldrig vil komme til at betræde, og min Vej herfra gaar — Gud maa vide det — jeg kan ikke se den —«

Hendes Stemme døde hen i Tavshed; og hun sad og saa paa Florence og gøs næsten tilbage for hende med den samme besynderlige Frygt og vilde Skyhed, som Florence een Gang før havde lagt Mærke til. Den samme mørke Stolthed og Forbitrelse fulgte paa og jog hen over hendes Skikkelse og Træk ligesom en harmfuld Akkord over Strængene paa en Harpe. Men ingen Blidhed eller Ydmyghed fulgte derefter. Hun lagde ikke sit Hoved ned nu og græd og sagde, at hun ikke havde noget andet Haab end Florence. Hun holdt det oprejst, som om hun var en smuk Medusa, der saa paa ham, Ansigt til Ansigt, for at dræbe ham. Ja, og hun vilde have gjort det.

hvis hun havde haft Medusas Trolddomskraft.

»Moder,« sagde Florence ængsteligt. »Der er indtraadt en Forandring hos Dem, i mere end hvad De siger mig, som gør mig urolig. Lad mig blive lidt hos Dem.«

»Nej,« sagde Edith, »nej kæreste. Jeg har bedst af at være alene nu, og jeg gør bedst i at holde mig borte fra dig og fra alle andre. Gør mig ingen Spørgsmaal, men tro, at hvad jeg er, naar jeg synes ubestandig og lunefuld, det er jeg ikke af min egen fri Vilje eller for min egen Skyld. Tro, at selv om vi er mere fremmede for hinanden nu end før, saa er jeg den samme imod dig i mit Indre. Tilgiv mig, at jeg har formørket dit mørke Hjem — jeg er en Skygge paa det, det ved jeg godt — og lad os aldrig mere tale om dette.«

»Moder,« hulkede Florence, »vi skal da ikke skilles?«

»Vi gør dette, for at vi ikke skal behøve at skilles,« sagde Edith. »Spørg mig ikke mere. Gaa, Florence! Min Kærlighed og min Anger følger dig!«

Hun omfavnede hende og sendte hende bort; og da Florence gik ud af Stuen, saa Edith efter den vigende Skikkelse, som om det var hendes gode Engel, der forlod hende i denne Lignelse og overlod hende til de stolte og uværdige Lidenskaber, der nu krævede hende som deres Bytte og satte deres Segl paa hendes Pande.

Fra den Time af havde Florence og hun det ikke mere som før. Dage igennem mødtes de sjældent, undtagen ved Bordet og naar Mr. Dombey var til Stede. Da sad Edith bydende, ubøjelig og tavs og saa aldrig paa hende. Naar Mr. Carker deltog i Selskabet, hvad han ofte gjorde under Mr. Dombeys Rekonvalescens og senere, holdt Edith sig endnu mere fjærnet fra hende og var endnu køligere imod hende end ellers. Alligevel mødtes hun og Florence aldrig, naar ingen var til Stede, uden at hun omfavnede hende kærligt som i gamle Dage, skønt ikke med den samme Mildnen af sit stolte Udseende; og ofte, naar hun havde været sent ude, listede hun sig i Mørket op paa Florences Værelse, som hun havde plejet at gøre, og hviskede: »Godnat!« paa hendes Pude. Florence, der i sin Slummer intet anede om disse Besøg, kunde da undertiden vaagne som af en Drøm ved disse Ord, hvor sagte de end blev udtalt, og synes at føle Læber mod sin Pande. Men sjældnere og sjældnere, medens Maanederne gik.

Og nu begyndte Tomheden i Florences eget Hjærte atter at skabe Ensomhed rundt om hende. Lige som Billedet af den Fader, hun elskede, umærkeligt havde mistet al Haandgribelighed, saaledes led Edith samme Skæbne som alle de øvrige, til hvem hendes Kærlighed havde klamret sig, flød ud, falmede hen, blegnede mere og mere bort i det fjærne Dag for Dag. Lidt efter lidt veg hun tilbage for Florence som et svindende Genfærd af, hvad hun havde været; lidt efter lidt syntes Kløften imellem dem dybere; lidt efter lidt stivnede al den Inderlighed og Ømhed, hun havde vist i det dristige, forbitrede Mod, hvormed hun uset af Florence stillede sig paa Randen af en dyb Afgrund og vovede at se ned.

Der var kun een Tanke at sætte op mod det tunge Tab af Edith, og skønt den kun var en ringe Trøst for hendes tungt besværede Hjærte, prøvede hun dog paa at finde nogen Lindring i den. Nu, da Florence ikke længere var delt mellem sin Kærlighed og Pligt mod disse to, kunde Florence elske dem begge uden at gøre Uret mod nogen af dem. Som Skygger af hendes kærlige Indbildningskraft kunde hun give dem samme Plads i sit eget Bryst uden at krænke dem med Tvivl.

Hun prøvede paa at gøre det. Til Tider, ja ofte trængte undrende Spørgsmaal om Grunden til denne Forandring hos Edith sig ind paa hende og skræmte hende; men hendes Sind var blevet roligt nu da det atter var blevet overgivet til sin tavse, ensomme Sorg, og det var ikke længere nysgerrigt. Florence behøvede blot at tænke paa, at hendes forjættende

Stjærne var indhyllet i det almindelige Mørke, der rugede over Huset, og at græde og slaa sig til Taals.

Medens Florence saaledes levede i en Drøm, hvori hendes unge Hjærtes overstrømmende Kærlighed udgødes over uvirkelige Skikkelser, og i en virkelig Verden, hvor hun ikke havde erfaret stort andet end hin stærke Strøms Rullen tilbage i sig selv, blev hun sytten Aar. Hvor frygtsom og tilbageholdende end hendes ensomme Liv havde gjort hende, havde det dog ikke forbitret hendes blide Sind eller dybe Natur. Et Barn i uskyldig Enfold, en Kvinde i sin beskedne Selvtillid og i sin dybe Følelses Styrke; og baade Barn og Kvinde syntes paa een Gang at udtrykke sig i hendes smukke Ansigt og fine, spinkle Skikkelse og yndefuldt blande sig dér — som om Foraaret var uvilligt til at vige Pladsen, da Sommeren kom, og søgte at bevare sit Blomsterflors tidligere Skønhed under deres Blomstring. Men i hendes sitrende Stemme, i hendes rolige Øjne laa der somme Tider et inderligt ætherisk Lys, der syntes at dvæle om hendes Hoved, og altid i et vist tankefuldt Præg, der hvilede over hendes Skønhed, et Udtryk, som det der var kommet til Syne hos den døde Dreng; og Raadforsamlingen i Folkestuen hviskede indbyrdes og rystede paa Hovedet og spiste og drak saa meget mere, endnu nøjere forenet i godt Kammeratskab.

Denne opmærksomt iagttagende Korporation havde fuldt op at sige om Mr. og Mrs. Dombey og om Mr. Carker, der syntes at være Mægler imellem dem, men aldrig kunde det. De beklagede alle denne uhyggelige Tingenes Tilstand, og alle var enige om, at Mrs. Pipchin (hvis Popularitet var saa stor som vel tænkeligt) havde noget at gøre med den; men alt i alt var det behageligt at have et saa godt Emne at samles om, og de bragte det mest mulige ud af det og havde det yderst fornøjeligt.

De Gæster, som kom regelmæssigt i Huset, og de i blandt dem, som Mr. og Mrs. Dombey besøgte, ansaa det for et temmeligt jævnbyrdigt Parti, i hvert Fald hvad Stolthed angik, og tænkte ikke mere over det. Den unge Dame med Ryggen viste sig ikke i den første Tid efter Mrs. Skewtons Død, idet hun med sit sædvanlige indtagende lille Skrig bemærkede til nogle af sine fortroligste Veninder, at hun ikke kunde adskille Familien fra Tanken paa Ligstene og den Slags Rædsler; men da hun endelig kom, lagde hun ikke Mærke til, at der var noget galt, undtagen at Mr. Dombey bar en Mængde Guldsigneter ved sit Ur, hvilket rystede hende stærkt, da det var en Overtro, der for længst var ekspederet ud af Verden. Denne fortryllende unge Dame ansaa en Steddatter for forkastelig i Princippet; iøvrigt havde hun intet at sige paa Florence, uden at hun i en sørgelig Grad manglede »Stil« — hvad der maaske vilde sige Ryg. Mange, som blot kom i Huset ved særlig højtidelige Lejligheder, vidste neppe nok hvem Florence var, og sagde paa Hjemvejen: »Var *det* virkelig Miss Dombey, hende i Krogen? Meget køn, men lidt svagelig og tankefuld, synes det!«

Ganske vist, Florence var ikke mindst tankefuld nu, efter det Liv hun havde ført i de sidste seks Maaneder, da hun tog Plads ved Middagsbordet Dagen før den anden Aarsdag for hendes Faders Ægteskab med Edith (Mrs. Skewton havde ligget ramt af Apopleksi, da den første indtraf) — med en Uro der grænsede til Frygt. Hun havde ingen anden Grund til den end selve Dagens Betydning, Udtrykket i hendes Faders Ansigt, som hun opfangede det i et hurtigt Blik, og Mr. Carkers Nærværelse; han var hende altid imod, men i Dag mere end nogen Sinde.

Edith var prægtig klædt, thi hun og Mr. Dombey var bedt ud i stort Aftenselskab, og de spiste sent til Middag den Dag. Hun viste sig ikke, før de havde sat sig til Bords, og Mr. Carker rejste sig for at føre hende hen til hendes Stol. Hvor smuk og straalende hun end var, saa var der dog i hendes Ansigt og Mine noget, som syntes for altid at skille hende haabløst fra Florence og fra enhver anden. Og alligevel saa Florence et Øje-

blik et Glimt af Kærlighed i hendes Øjne, da de fo'r hen over hende, saa at den Kulde, hvori hun havde trukket sig tilbage, voldte hende større Sorg end nogen Sinde.

Der blev kun talt lidt ved Bordet. Florence hørte sin Fader tale til Mr. Carker om Forretninger somme Tider, og den sidste svarede sagte, men hun hørte ikke stort efter, hvad de sagde, og ønskede blot, at Middagen maatte faa Ende. Da Desserten var sat frem, og de var blevet alene, uden nogen Tjener til Opvartning, sagde Mr. Dombey, som flere Gange havde rømmet sig paa en Maade, der ikke varslede noget godt:

»Mrs. Dombey, jeg antager, De ved, at jeg har meddelt Husholdersken, at her vil komme nogle Gæster til Middag i Morgen.«

»Jeg spiser ikke hjemme,« svarede hun.

»Ikke noget stort Selskab,« fortsatte Mr. Dombey, der ligegyldigt lod, som om han ikke havde hørt, hvad hun sagde. »Blot tolv eller fjorten. Min Søster, Major Bagstock, og nogle andre, som De ikke kender synderligt.«

»Jeg spiser ikke hjemme,« gentog hun.

»Hvor tvivlsom Aarsag jeg end kan have, Mrs. Dombey,« vedblev Mr. Dombey majestætisk, som om hun slet ikke havde talt, »til at fejre denne Dag med videre behagelige Følelser netop nu, saa maa man dog i den Slags Ting vedligeholde et vist Skin overfor Verden. Hvis De ikke har nogen Agtelse for Dem selv, Mrs. Dombey —.«

»Det har jeg ikke!«

»Frue,« raabte Mr. Dombey og slog i Bordet, »vær saa god at høre mig. Jeg siger, hvis De ikke har nogen Agtelse for Dem selv —.«

»Og jeg siger, at det har jeg ikke.«

Han saa paa hende; men det Ansigt, hun vendte imod ham, vilde ikke have forandret sig, om saa Døden selv havde set paa det.

»Carker,« sagde Mr. Dombey og vendte sig roligere mod denne Herre, »da De har været min Mellemmand overfor Mrs. Dombey ved tidligere Lejligheder, og da jeg foretrækker for mit personlige Vedkommende at iagttage Livets Former, maa jeg bede Dem være saa god at meddele Mrs. Dombey, at selv om hun ikke har nogen Agtelse for sig selv, saa har *jeg* Agtelse for mig selv, og jeg maa derfor forlange, at det bliver i Morgen, som jeg har arrangeret det.«

»Sig Deres høje Herre, Sir,« sagde Edith, »at jeg skal tage mig den Frihed at tale med ham om dette Emne ved Lejlighed, og at jeg vil tale med ham alene.«

»Frue,« sagde hendes Mand, »da Mr. Carker kender den Grund, som tvinger mig til at nægte Dem dette Privilegium, kan han betragte sig som fritaget for at aflevere denne Besked.« Han saa hendes Blik flytte sig, medens han talte, og fulgte det med sit.

»Deres Datter er til Stede, Sir.«

»Min Datter bliver her.«

Florence, der havde rejst sig, satte sig igen og skjulte skælvende sit Ansigt i sine Hænder.

»Min Datter, Frue —« begyndte Mr. Dombey.

Men Edith stansede ham med en Stemme, der, skønt hun ikke hævede den det mindste, var saa eftertrykkelig, klar og tydelig, at man maatte have kunnet høre den under en Hvirvelvind.

»Jeg siger Dem, at jeg vil tale med Dem alene,« sagde hun. »Hvis De ikke er vanvittig, saa læg Mærke til, hvad jeg siger.«

»Jeg har Myndighed til at tale med Dem, Frue,« svarede hendes Ægtefælle, naar og hvor jeg behager; og det behager mig at tale her og nu.«

Hun rejste sig, som om hun vilde forlade Stuen, men satte sig igen, saa paa ham med fuldkommen ydre Fatning og sagde med samme Stemme:

»Saa gør det!«

»Jeg maa først sige Dem, Frue, at der er noget truende i Deres Væsen, som ikke sømmer sig for Dem.«

Hun lo. Diamanterne i hendes Haar sitrede og bævede. Der fortælles Sagn om kostbare Stene, som blegner, naar

den, der bærer dem, sværer i Fare. Havde disse Stene været af den Art, vilde de Lysstraaler, der brødes i dem, have taget Flugten i samme Øjeblik og de vilde være blevet matte som Bly.

Carker hørte til med nedslagne Øjne.

»Hvad min Datter angaar, Frue, saa er det paa ingen Maade uforeneligt med hendes Pligt mod mig, at hun faar at vide, hvilken Opførsel hun skal sky. For Øjeblikket er De et fortræffeligt Eksempel i denne Retning, og jeg haaber, hun vil drage sig det til Nytte.«

»Jeg vilde ikke standse Dem nu,« svarede hans Hustru ubevægelig i Blik og Stemme og Holdning, »jeg vilde ikke rejse mig og gaa min Vej og spare Dem for at sige eet eneste Ord, om saa Værelset stod i lys Lue.«

Mr. Dombey bøjede sit Hoved, ligesom til en spydig Anerkendelse for denne Opmærksomhed, og fortsatte. Men ikke med saa megen Selvbeherskelse som før; thi Ediths hurtigt vakte Uro overfor Florence, og Ediths Ligegyldighed overfor ham selv og hans Dom, martrede og opirrede ham som et stivnende Saar.

»Mrs. Dombey,« sagde han, »min Datter kan muligvis have Gavn af at vide, hvor meget man maa beklage, og hvor nødvendigt man maa rette en stridig Karakter, især naar man giver efter for den — utaknemligt, vil jeg tilføje — efter at have tilfredsstillet sin Ærgerrighed og Interesse. Jeg tror, at begge har haft nogen Andel i at bevæge Dem til at indtage Deres nuværende Plads ved dette Bord.

»Nej! Jeg vilde ikke rejse mig og gaa min Vej og skaane Dem for at sige eet eneste Ord,« gentog hun ganske som før, »om saa Stuen stod i Flammer.«

»Det kan være naturligt nok, Mrs. Dombey, at De er urolig ved at have Tilhørere til disse ubehagelige Sandheder. Skønt hvordan —« han kunde her ikke skjule sine virkelige Følelser eller lade være med at se mørkt paa Florence, »hvordan nogen kan give dem større Vægt end jeg selv, hvem De angaar saa nøje, maa jeg tilstaa, jeg ikke forstaar. Det er maaske naturligt nok, at De nødigt i andres Nærværelse vil høre, at der i Dem er et oprørsk Princip, som De ikke kan tæmme for snart — som De *maa* tæmme, Mrs. Dombey, og som jeg husker, at jeg med en vis Tvivl og Misfornøjelse allerede før vort Ægteskab mere end een Gang har set Dem lægge for Dagen overfor Deres afdøde Moder. Men De holder Hjælpemidlet i Deres egen Haand. Jeg glemte paa ingen Maade, da jeg begyndte, at min Datter var til Stede, Mrs. Dombey. Jeg beder *Dem* ikke glemme i Morgen, at der er flere Personer til Stede; og jeg beder Dem tage et vist Hensyn til Skinnet og modtage Deres Gæster paa en sømmelig Maade.«

»Det er altsaa ikke nok,« sagde Edith, »at De ved, hvad der er foregaaet mellem Dem og mig; det er ikke nok, at De kan se der hen,« og hun pegede paa Carker, der stadig sad og lyttede til med nedslagne Øjne, »og blive mindet om de Krænkelser, De har tilføjet mig; det er ikke nok, at De kan se derhen,« og hun pegede paa Florence med en Haand, der for første og eneste Gang skælvede svagt, »og tænke paa, hvad De har gjort, og paa den opfindsomt udtænkte Smerte De Dag for Dag og Time for Time, uafladeligt har ladet mig lide ved at gøre det; det er ikke nok, at denne Dag mere end nogen anden af Aarets Dage er mindeværdig for mig ved en Kamp (vel fortjent, men uforstaaelig for en som Dem) under hvilken jeg vilde ønske, jeg var død! Til alt dette føjer De denne sidste og største Lavhed, at De gør *hende* til Vidne til, hvor dybt jeg er falden; skønt De ved, at for hendes Fred har De ladet mig ofre den eneste blide Følelse og Interesse i mit Liv; skønt De ved, at for hendes Skyld vilde jeg nu, hvis jeg kunde — men jeg *kan ikke,* dertil gyser min Sjæl altfor meget tilbage for Dem — underkaste mig fuldstændigt for Dem og blive den ydmygeste af alle Deres Vasaller!«

Dette var ikke den rette Maade at bøje sig for Mr. Dombeys Storhed paa. Det, hun sagde, vakte den gamle Følelse til Live hos ham, stærkere end no-

gen Sinde før. Atter blev hans forsømte Barn stillet frem af denne oprørske Kvinde som mægtig, hvor han var magtesløs — som alt, hvor han var intet!

Han vendte sig mod Florence, som om det var hende, der havde talt, og bød hende forlade Stuen. Florence adlød og gik grædende og skælvende ud med Hænderne for sit Ansigt.

»Jeg forstaar, Frue,« sagde Mr. Dombey harmfuldt triumferende, »den Oprørsaand, som har ledet Deres Følelser i denne Retning, men de er blevet mødt, Mrs. Dombey; de er blevet mødt og drevet tilbage.«

»Saa meget værre for Dem!« svarede hun, stadig med samme Stemme og Væsen. »Ja» — thi han vendte sig brat imod hende, da hun sagde dette, »hvad der er slemt for mig, er tyve Millioner Gange værre for Dem. Tænk paa det, selv om De ikke tænker paa noget andet!«

Diamanterne, der spændte over hendes mørke Haar, flammede og funklede som en Stjærnebro. Der laa ingen advarende Kraft i dem, ellers vilde de være blevet matte og dunkle som tilsølet Ære. Carker sad stadig og lyttede til, med nedslagne Øjne.

»Mrs. Dombey,« sagde Mr. Dombey og antog atter, saa vidt han kunde, sin hovmodige Ro, »De vil ikke kunne forsone mig eller forandre min Vilje i nogen Henseende ved denne Opførsel.«

»Det er den eneste sande, skønt den kun er et mat Udtryk for, hvad der rører sig i mig,« svarede hun. Men troede jeg, det kunde forsone Dem, vilde jeg betvinge den, hvis den lod sig betvinge ved nogen som helst menneskelig Anstrængelse. Jeg vil intet gøre af, hvad De beder om.«

»Jeg er ikke vant til at bede, Mrs. Dombey. Jeg befaler!«

»Jeg vil ikke beklæde nogen Plads i Deres Hus i Morgen eller ved nogen senere Lejlighed. Jeg vil ikke udstilles for nogen, som den modvillige Slavinde, De har købt. Hvis jeg fejrede min Bryllupsdag, vilde jeg fejre den som en Skammens Dag. Selvagtelse! Skinnet overfor Verden! Hvad betyder alt det for mig? De har gjort alt, hvad De kunde for at gøre dem til intet for mig, og De *er* intet.«

»Carker,« sagde Mr. Dombey med rynkede Bryn efter et Øjebliks Betænkning, »Mrs. Dombey glemmer i den Grad sig selv og mig ved alt dette, og bringer mig i en Tilstand, der passer saa daarligt til min Karakter, at jeg maa gøre en Ende paa denne Tilstand.«

»Saa giv mig fri,« sagde Edith med samme døde Ro som hele Tiden, »fra den Lænke, jeg er bundet med. Lad mig gaa.«

»Frue?« udbrød Mr. Dombey.

»Løs mig. Giv mig fri.«

»Frue?« gentog han. »Mrs. Dombey?«

»Sig ham,« sagde Edith og vendte sit stolte Ansigt mod Carker, »at jeg ønsker en Skilsmisse mellem os. At det er bedst saadan. At jeg anbefaler ham det. Sig ham, at den kan finde Sted, paa hvilke Vilkaar, han ønsker — hans Rigdom betyder intet for mig — men at det ikke kan ske for snart.«

»Gode Gud, Mrs. Dombey!« sagde hendes Ægtefælle i største Forbavselse, »bilder De Dem virkelig ind, at jeg nogen Sinde skulde kunne lytte til et saadant Forslag? Ved De, hvem jeg er, Frue? Ved De, hvad jeg repræsenterer? Har De nogen Sinde hørt om Dombey og Søn? Folk skulde kunne sige, at Mr. Dombey — Mr. Dombey! — var skilt fra sin Kone! Simple Folk skulde kunne snakke om Mr. Dombey og hans huslige Affærer! Tror De for Alvor, Mrs. Dombey, at jeg vilde give mit Navn til Pris i en saadan Forbindelse? Skam Dem, Frue! De vrøvler!« Mr. Dombey lo ligefrem.

Men ikke som hun gjorde det. Hun maatte hellere være død end have let, som hun lo til Svar, med sit Blik stift rettet paa ham. Han maatte hellere været død end sidde dér i sin Storhed og høre paa hende.

»Nej Mrs. Dombey,« vedblev han. »Nej Frue. Der er ingen Mulighed for

Skilsmisse mellem Dem og mig, og derfor raader jeg Dem saa meget mere til at vaagne til Bevidsthed om Deres Pligt. Og, som jeg var ved at sige til Dem, Carker —.«

Mr. Carker, som havde siddet lyttende i al denne Tid, saa nu op med en usædvanlig Glans i sine Øjne.

»Som jeg var ved at sige til Dem,« vedblev Mr. Dombey, »jeg maa bede Dem, nu da Sagerne er kommet saa vidt, om at meddele Mrs. Dombey, at det ikke er min Vane at tillade, at nogen krydser min Vej — nogen som helst, Carker — eller at finde mig i, at nogen af dem, der skylder mig Lydighed, bliver stukket frem som et stærkere Motiv til Lydighed end mig selv. Den Maade, hvorpaa min Datter er blevet omtalt og benyttet i Modsætning til mig, er unaturlig. Om min Datter virkelig har sammensvoret sig med Mrs. Dombey, ved jeg ikke og bryder jeg mig ikke om; men efter hvad Mrs. Dombey har sagt i Dag, og efter hvad min Datter har hørt i Dag, beder jeg Dem gøre Mrs. Dombey bekendt med, at hvis hun vedbliver at gøre dette Hus til den Skueplads for Uenighed, det er blevet, vil jeg til en vis Grad anse min Datter for ansvarlig, efter denne Dames egen Tilstaaelse, og lade mit strængeste Mishag falde paa hende. Mrs. Dombey har spurgt, »om det er nok,« at hun har gjort det og det. De vil behage at svare nej, det er ikke nok.«

»Et Øjeblik!« afbrød Carker. »Tillad mig!« Hvor pinlig end min Stilling er i bedste Fald, og hvor usædvanlig den end er, naar jeg synes at have en anden Mening end Dem, maa jeg saa dog ikke bede Dem endnu en Gang at overveje Spørgsmaalet om Skilsmisse? Jeg ved, hvor uforenelig den synes at være med Deres høje offentlige Stilling, og jeg ved, hvor alvorligt De mener det, naar De lader Mrs. Dombey forstaa« — her faldt Lyset fra hans Øjne paa hende, medens han udtalte disse Ord eet for eet, lige saa tydeligt som lige saa mange Klokker — »at intet uden Døden kan adskille Dem. Intet. Men naar De betænker, at Mrs. Dombey ved at bo i dette Hus, og, som De sagde, gøre det til en Skueplads for Strid, ikke blot selv tager Del i denne Strid, men ogsaa hver Dag udsætter Miss Dombey for dens Følger (thi jeg ved, hvor urokkelig, De er) vil De saa ikke befri hende for en stadig Sindsophidselse og en uafbrudt, næsten uudholdelig, Følelse af at være uretfærdig mod en anden? Har dette ikke Udseendet af — jeg siger ikke, at det er det — at ofre Mrs. Dombey for at bevare Deres fremragende og uangribelige Stilling?«

Atter faldt hans Øjnes Lys paa hende, medens hun stod og saa paa sin Mand — nu med et usædvanligt, frygteligt Smil paa sit Ansigt.

»Carker,« svarede Mr. Dombey med en overmodig Panderynken og i en Tone, der skulde være afsluttende, »De tager fejl af Deres Stilling, naar De vil raade mig paa et saadant Punkt, og De tager fejl, ser jeg med Forundring, med Hensyn til selve Arten af Deres Raad. Jeg har ikke mere at sige.«

»Maaske,« sagde Carker i en usædvanlig og ubeskrivelig tirrende Tone, »tog *De* fejl af min Stilling, da De beærede mig med De Forhandlinger, jeg her har været beskæftiget med —« og han gjorde en Haandbevægelse hen imod Mrs. Dombey.

»Paa ingen Maade, Sir, paa ingen Maade,« svarede den anden hovmodigt. »Det blev overdraget Dem — —.«

»Fordi jeg var en underordnet Person, for derved at ydmyge Mrs. Dombey. Det glemte jeg. Ja vist, det var udtrykkelig Meningen. Jeg beder Dem undskylde.«

Og han bøjede sit Hoved for Mrs. Dombey med et Udtryk af Ærbødighed, der stod i daarlig Samklang med hans Ord, skønt de blev ydmygt fremsat; derpaa vendte han sig mod hende og iagttog hende opmærksomt.

Hun maatte hellere være blevet styg og faldet død til Jorden, end have staaet dér med et saadant Smil paa sit Ansigt, i en falden Aands majestætiske Skønhed og Ringeagt. Hun hævede sin Haand til

den Tiara af straalende Juveler, der funklede paa hendes Hoved, rev den ud med saa voldsom Haand, at hun med grusom Hensynsløshed strammede sit rige, sorte Haar og fik det til at falde i vild Uorden ned om hendes Skuldre, og hun kastede Smykket paa Gulvet. Af hver Arm løste hun et Diamantarmbaand, slyngede det ned og traadte paa den straalende Dynge. Uden et Ord, uden en Skygge over den Ild, der funklede i hendes Øje, uden mindste Afdæmpen af sit frygtelige Smil, saa hun paa Mr. Dombey til det sidste, medens hun gik hen imod Døren, og forlod ham.

Florence havde hørt nok, før hun forlod Stuen, til at vide, at Edith endnu elskede hende, at hun havde lidt for hendes Skyld, og at hun havde baaret sit Offer stille, for at det ikke skulde forstyrre hendes Fred. Hun ønskede ikke at tale med hende om dette — hun kunde ikke, naar hun huskede paa, hvem hun stredes med — men hun ønskede ved en tavs og kærlig Omfavnelse at forsikre hende om, at hun følte det altsammen og var hende taknemlig.

Hendes Fader gik den Aften ud alene, og Florence forlod snart efter sit Kammer og gik rundt i Huset for at søge efter Edith, men forgæves. Hun var i sine egne Værelser, hvor Florence for længst var ophørt med at komme, og hun vovede ikke at gaa derhen nu, for ikke mod sin Vilje at afstedkomme nye Ulykker. Da Florence stadig haabede at træffe hende, før hun gik i Seng, gik hun fra Værelse til Værelse og vandrede rundt gennem det prægtige, sørgelige Hus uden at dvæle noget Sted.

Hun gik gennem en Gang, som mundede ud paa Trappen lidt derfra, og kun ved særlig festlige Lejligheder var oplyst, da hun gennem den Bue, der dannede Aabningen, saa Skikkelsen af en Mand komme nogle faa Trappetrin ned lige overfor. I uvilkaarlig Angst for sin Fader, hvem hun troede, det var, blev hun staaende i Mørket og saa gennem Buen ud i Lyset. Men det var Mr. Carker, der kom ned og saa over Rækværket ned i Forhallen. Ingen Klokke ringede for at forkynde hans Bortgang, og ingen Tjener fulgte ham ud. Han gik roligt ned, aabnede selv Døren, smuttede ud, og lukkede den sagte efter sig.

Hendes uovervindelige Afsky for denne Mand, og maaske ogsaa denne hemmelige Udspejden af en anden, som selv under saa uskyldige Omstændigheder paa en Maade er brødefuld og trykkende, fik hende til at ryste fra Hoved til Fod. Blodet syntes at stivne i hendes Aarer. Saa snart hun kunde — thi straks følte hun en uovervindelig Skræk for at røre sig — gik hun hurtigt til sit Værelse og laasede sin Dør; men selv nu, da hun var lukket inde med Hunden ved sin Side, gennemisnedes hun af Rædsel, som lurede en Fare et eller andet Sted i hendes Nærhed.

Den gennemtrængte hendes Drømme og forstyrrede hendes Ro hele Natten. Da hun om Morgenen stod op uden at være udhvilet, og tungt mindedes den foregaaende Dags huslige Ulykker, søgte hun atter Edith i alle Stuerne, flere Gange i Formiddagens Løb. Men hun holdt sig i sine egne Værelser, og Florence saa intet til hende. Da Florence imidlertid hørte, at det planlagte Middagsselskab var opsat, ansaa hun det for rimeligt, at hun vilde tage ud om Aftenen efter den Invitation, hun havde talt om; og hun besluttede at prøve paa at træffe hende paa Trappen.

Da Aftenen kom, hørte hun fra den Stue, hvor hun sad og ventede, Trin ude paa Trappen, som hun antog for Ediths. Florence skyndte sig ud, op mod hendes Værelse, og mødte hende straks; hun kom alene ned.

Hvor stor var ikke Florences Skræk og Forundring, da Edith ved Synet af hendes taarevædede Ansigt og udstrakte Arme gøs tilbage og udstødte et Skrig.

»Kom mig ikke nær!« udbrød hun. »Gaa til Side! Lad mig komme forbi!«

»Moder!«

»Kald mig ikke saadan! Tal ikke til mig! Se ikke paa mig! Florence!« ud-

brød hun og gøs tilbage, da Florence traadte et Skridt hen imod hende: »Rør ikke ved mig!«

Mens Florence stod som lamslaaet foran det forvildede Ansigt og de stirrende Øjne, saa hun som i en Drøm, at Edith skjulte dem bag sine Hænder og gøs fra øverst til nederst og sneg sig ned forbi hende, trykket op til Væggen som et urent Dyr, sprang op og flygtede.

Florence sank afmægtig om paa Trappen, og blev fundet dér af Mrs. Pipchin, antog hun. Hun vidste ikke af noget mere, før hun opdagede, at hun laa paa sin Seng, og at Mrs. Pipchin og nogle af Pigerne stod rundt om hende.

»Hvor er Moder?« var hendes første Spørgsmaal.

»Taget ud til Middag,« sagde Mrs. Pipchin.

»Og Fader?«

»Mr. Dombey er i sit Værelse, Miss Dombey; og det bedste De kan gøre, er at klæde Dem af og gaa i Seng lige paa Minuten.« Dette var dette kloge Fruentimmers Universalmiddel mod alle Plager, især daarligt Humør og Søvnløshed, for hvilke Lidelser mange unge Ofre i Dagene paa Borgen i Brighton var blevet beordret til Sengs Klokken ti om Formiddagen.

Uden at love Lydighed, men under Paaskud af at ønske fuldkommen Ro, skaffede Florence sig af med Mrs. Pipchin og hendes Følge, saa hurtigt hun kunde. Da hun var blevet alene, tænkte hun paa, hvad der var hændet paa Trappen, først i Tvivl om dets Virkelighed, siden grædende, og derpaa med samme ubeskrivelige, frygtelige Uro, som hun havde følt Aftenen før.

Hun bestemte sig til ikke at gaa i Seng, før Edith var vendt tilbage, og, hvis hun ikke kunde komme til at tale med hende, i det mindste forvisse sig om, at hun var i god Behold hjemme. Hvad det var for en uklar Frygt, der bevægede Florence til at fatte denne Beslutning, vidste hun ikke, og vovede hun ikke at tænke paa. Hun vidste kun, at før Edith var kommet tilbage, var der ingen Hvile for hendes smertende Hoved og hamrende Hjærte.

Natten kom, og det blev Midnat; men ingen Edith.

Florence kunde ikke læse, havde ikke Ro paa sig et Øjeblik. Hun gik op og ned i sit Værelse, aabnede Døren, gik op og ned paa Gangen udenfor, saa ud i Natten gennem Vinduet, lyttede til Vinden og Regnen, satte sig og saa paa Ansigterne i Ilden, stod op og iagttog Maanen, der fløj som et stormjaget Skib gennem Skyhavet.

Hele Huset var gaaet til Ro, undtagen to af Tjenestefolkene, der nedenunder ventede paa deres Frues Hjemkomst.

Klokken slog eet. Vognene, der rumlede i det fjærne, drejede bort eller standsede før Huset eller kørte forbi; lidt efter lidt blev Stilheden dybere og afbrødes sjældnere, undtagen ved et Vindstød eller Regnens Pisken. Klokken blev to. Ingen Edith!

Mere og mere ophidset gik Florence op og ned i sin Stue og paa Gangen udenfor og saa ud i Natten, der blev taaget og flimrende af Regndraaberne paa Ruden og Taarerne i hendes egne Øjne; og hun saa op i de jagende Skyers Flugt, der var saa forskellig fra Hvilen nedenunder, og dog saa rolig og ensom. Klokken blev tre. Der var Rædsel i hvert Askefnug, der faldt ud af Kaminen. Endnu ingen Edith.

Mere og mere ophidset gik Florence op og ned i sin Stue og i Gangen udenfor og saa op paa Maanen, der nu syntes hende at ligne en bleg Flygtning, der skyndte sig bort og skjulte sit brødefulde Ansigt. Fire Slag! Fem! Endnu ingen Edith.

Men nu blev der lidt forsigtigt Røre i Huset, og Florence opdagede, at Mrs. Pipchin var blevet vækket af en af dem, der sad oppe, staaet op og gaaet ned til hendes Faders Dør. Hun listede sig længere ned ad Trappen og holdt Øje med, hvad der gik for sig; og da saa hun sin Fader komme ud i sin Slobrok og studse, da han hørte, at hans Kone ikke var kommet hjem. Han sendte Bud til Stalden for at høre, om Kusken

var dér; og medens Tjeneren var borte, klædte han sig paa i største Hast.

Tjeneren kom skyndsomst tilbage med Kusken, som sagde, at han havde været hjemme og i Seng siden Klokken ti. Han havde kørt sin Frue til hendes gamle Hus i Brook Street, hvor hun var blevet modtaget af Mr. Carker —

Florence stod paa det selv samme Sted, hvor hun havde staaet og set ham komme ned. Atter rystede hun af samme navnløse Rædsel som ved dette Syn, og hun kunde neppe samle sig til at høre og forstaa det, som fulgte efter.

»— Som havde sagt ham,« fortsatte Tjeneren, at hans Frue ikke behøvede Vognen til Hjemturen, og sendte ham bort.

Hun saa sin Fader blive hvid i Ansigtet og hørte ham med hurtig, skælvende Stemme spørge efter Mrs. Dombeys Pige. Hele Huset maatte være vækket; thi hun kom med det samme, meget bleg, hun ogsaa, og talte usammenhængende.

Hun sagde, at hun havde klædt sin Frue meget tidligt paa — fulde to Timer, før hun tog ud — og at hun, som saa ofte, havde faaet den Besked, at Fruen ikke havde Brug for hende om Aftenen. Hun var netop kommet ned fra sin Frues Værelser, men —

»Men hvilket? Hvad var der?« Florence hørte sin Fader spørge som en afsindig.

»Men det indre Paaklædningsværelse var laaset, og Nøglen borte.«

Hendes Fader greb et Lys, der stod tændt paa Gulvet — en eller anden havde sat det fra sig dér og glemt det — og kom løbende op ad Trappen i et saadant Raseri, at Florence i sin Angst neppe fik Tid til at flygte for ham. Hun hørte ham slaa Døren ind, mens hun med vidt udbredte Hænder og frit strømmende Haar og et Ansigt som en vanvittigs løb tilbage til sit eget Værelse.

Da Døren gav efter, og han styrtede ind, hvad saa han saa dér? Ingen vidste det. Men i en kostbar Dynge paa Gulvet laa hvert Smykke, hun havde faaet, siden hun var blevet hans Hustru, hver Dragt hun havde baaret, og alt hvad hun havde ejet. Det var i denne Stue, at han i Spejlet derhenne havde set det stolte Ansigt forvise ham. Det var i denne Stue, at han ørkesløst havde spurgt sig selv, hvordan alle disse Ting vilde se ud, naar han fik dem at se igen!

Medens han i rasende Hast kastede dem ned i Skufferne igen og laasede for dem, fik han Øje paa nogle Papirer paa Bordet. Det Dokument, hvori han ved deres Bryllup havde udsat en Livrente for hende, og et Brev. Han læste, at hun var borte. Han læste, at han var vanæret. Han læste, at hun paa sin Skændselens Bryllupsdag var flygtet med den Mand, han havde udvalgt til hendes Ydmygelse. Og han fo'r ud af Værelset, ud af Huset, med en vanvittig Forestilling om endnu at kunne finde hende paa det Sted, hun var ført til, og med sin blotte Haand slaa ethvert Spor af Skønhed ud af det triumferende Ansigt.

Uden at vide, hvad hun gjorde, tog Florence Sjal og Hat paa i den uklare Tanke, at hun vilde løbe gennem Gaderne, til hun fandt Edith, for saa at slynge sine Arme om hende for at frelse hende og føre hende tilbage. Men da hun skyndte sig ud paa Trappen og saa de skræmte Tjenestefolk gaa op og ned med Lys og hviske sammen og vige til Side for hendes Fader, medens han gik ned, vaagnede hun til Erkendelse om sin Magtesløshed; og hun skjulte sig i et af de store Værelser, som var gjort saa pragtfulde, og følte sig til Mode, som om hendes Hjærte skulde briste af Sorg.

Medlidenhed med hendes Fader var den første klare Følelse, som rejste sig mod den Strøm af Sorg, der overvældede hende. Hendes trofaste Natur vendte sig til ham i hans Nød, saa varmt og oprigtigt, som om han i Lykkens Dage havde været Legemliggørelsen af den Forestilling, der lidt efter lidt var blevet saa mat og taaget. Skønt hun kun gennem sine opskræmte Anelser kendte det fulde Omfang af hans Ulykke, stod han dog for hende som den forurettede og forladte; og hendes længselsfulde

Kærlighed drev hende atter til at stille sig ved hans Side.

Han blev ikke længe borte; thi Florence sad endnu grædende og rugende over disse Tanker i det store Værelse, da hun hørte ham komme tilbage. Han befalede Tjenestefolkene at fortsætte med deres vante Beskæftigelser, og gik selv ind i sine egne Værelser, hvor han traadte saa tungt, at hun kunde høre ham vandre op og ned fra den ene Ende af Værelserne til den anden.

Pludselig gav Florence efter for sin Kærligheds Tilskyndelse — thi var den end frygtsom til alle andre Tider, saa var den dog dristig i sin Trofasthed mod ham nu i hans Modgang og lod sig ikke skræmme af, at den tidligere var blevet vist tilbage — og skyndte sig, klædt som hun var, nedenunder. Da hun satte sin lille Fod i Forhallen, kom han ud af sin Stue. Hun løb hen imod ham med udbredte Arme og raabte: »Aa, kære Fader!« som vilde hun have slaaet sine Arme om hans Hals.

Og det vilde hun have gjort. Men i sin Forbitrelse hævede han sin grusomme Arm og slog hende saa haardt over Ansigtet, at hun faldt om paa Marmorgulvet; og idet han slog hende, sagde han hende, hvad Edith var, og bød hende løbe bag efter, siden de dog altid havde sammensvoret sig imod ham.

Hun sank ikke ned for hans Fødder; hun holdt ikke sine skælvende Hænder for sine Øjne; hun græd ikke; hun sagde ikke eet bebrejdende Ord. Men hun saa paa ham, og der udgik et Fortvivlelsens Skrig fra hendes Hjærte. Thi medens hun saa paa ham, saa hun ham myrde den kærlige Tanke, hun havde holdt fast ved paa Trods af ham. Hun saa hans Grusomhed, Ligegyldighed og Had gøre sig til Herre over den og trampe den under Fødder. Hun saa, at hun havde ingen Fader paa Jorden, og løb forældreløs ud af hans Hus.

Løb ud af hans Hus. Et Øjeblik, og hendes Haand laa paa Dørgrebet, Skriget var paa hendes Læber, hans Ansigt var der, endnu blegere af de gule Lys, hvis Skær hurtigt døde bort, og af Dagslyset, der strømmede ind over Døren. Endnu et Øjeblik, og det tætte Mørke i det tillukkede Hus (thi ingen havde husket at aabne Skodderne, skønt det forlængst var Dag) veg pludselig for Morgenens Klarhed og Frihed; og med Hovedet bøjet for at skjule sine bitre Taarer, stod Florence ude paa Gaden.

Attende Kapitel.

Florences Flugt.

I sin vilde Sorg, Skam og Rædsel, løb den hjemløse Pige gennem den sollyse Morgen, som om det var en Vinternats Mørke. Vridende sine Hænder og bitterlig grædende, ufølsom for alt andet end det dybe Saar i hendes Bryst, sløvet ved Tabet af alle dem, hun elskede, efterladt som eneste overlevende efter et stort Fartøjs Forlis paa en øde Kyst, flygtede hun uden en Tanke, uden et Haab, uden andet Formaal end at flygte et eller andet Sted hen — ligegyldigt hvor.

Det muntre Skue, den lange Gade frembød, som den laa dér badet i Morgensolens Straaler, Synet af den blaa Himmel og de lette Skyer, og den kraftige, friske Dag, der endnu blussede af sin Sejr over Natten, vakte ingen tilsvarende Følelser i hendes saa dybt saarede Bryst. Blot et eller andet Sted hen, ligegyldigt

hvor, for at skjule sit Hoved! Blot et eller andet Sted hen for at finde Tilflugt og aldrig mere at se det Sted, hun flygtede fra!

Men Folk begyndte at fylde Gaderne, Butikkerne blev lukket op, Tjenestefolk kom frem i Gadedørene, Larmen af Dagens Kamp begyndte at stige. Florence saa Forbavselse og Nysgerrigheder i de forbifarendes Ansigter; hun saa lange Skygger komme tilbage paa Fortovet og hørte Stemmer, der var hende fremmede, spørge hende, hvor hun skulde hen, og hvad der var i Vejen; og skønt det i Begyndelsen gjorde hende endnu mere forskrækket og fik hende til at skynde sig endnu stærkere, hjalp det hende dog ved i nogen Maade at bringe hende til sig selv igen og minde hende om Nødvendigheden af at være mere fattet.

Hvor skulde hun gaa hen? Stadig kun et eller andet Sted, ligegyldigt hvor! Hun tænkte paa den eneste Gang, hun før havde været vildfarende i Londons vidtstrakte Ørken — skønt ikke saa vildfarende som nu — og gik den samme Vej. Til Walthers Onkels Hjem.

Hun betvang sin Hulken, tørrede sine opsvulmede Øjne og søgte at tvinge sit Væsen til større Ro for at undgaa at tiltrække sig Opmærksomheden; besluttede at holde sig til de roligere Gader, saa længe hun kunde, og gik saa selv ogsaa roligere videre, da en velkendt lille Skygge fo'r forbi paa det solbeskinnede Fortov, stansede brat, vendte om og kom tæt hen til hende, satte af Sted igen og sprang rundt om hende — og snappende efter Vejret, men alligevel gøende glad, saa det rungede over hele Gaden, laa Diogenes ved hendes Fødder.

»Aa Di, kære trofaste Di, hvordan kommer du her! Hvor kunde jeg dog forlade dig, Di, som aldrig vilde forlade mig!«

Florence knælede ned paa Fortovet og lagde dens gamle, plumpe, kærlige, taabelige Hoved mod sit Bryst, og de gik videre sammen — Di mere over Jorden end paa den, idet den prøvede paa at kysse sin Herskerinde i Luften, tumlede ned, sprang op igen uden at bryde sig det mindste om det, fo'r spøgefuldt udfordrende løs paa store Hunde, skræmte unge Stuepiger, der fejede Trapperne, ved at stikke sin Snude op imod dem, og stansede hvert Øjeblik midt under sine tusinde Krumspring for at se tilbage paa Florence og gø, indtil alle Hundene indenfor Hørevidde svarede, og alle de Hunde, der kunde, kom ud for at stirre paa den.

Med denne sin sidste trofaste skyndte Florence sig i den fremskridende Morgen og det fremvældende Solskin af Sted til City. Larmen blev snart stærkere, Fodgængerne talrigere, Butikerne mere travle, indtil hun blev draget ind i en Strøm af Liv, der bølgede den Vej og ligegyldig flød forbi Torve og Huse, Fængsler og Kirker, rige og fattige, gode og onde, ligesom den brede Flod Side om Side med den, vakt af sine Drømme om Siv og Pile og grønt Mos, rullede grumset og urolig frem mellem Menneskers Arbejde og Bekymringer, ud mod det dybe Hav.

Endelig fik hun den lille Midshipmans Kvarter i Sigte. Endnu nærmere, og den lille Midshipman selv saas, opmærksom som altid, paa sin Observationspost. Endnu nærmere, og Døren stod aaben, indbydende hende til at træde ind. Florence, som havde fremskyndet sine Skridt, da hun nærmede sig Maalet for sin Vandring, løb tværs over Gaden (med Diogenes, der var blevet noget forvirret af Tummelen, lige i Hælene), løb ind, og sank om paa Tærskelen af den lille Dagligstue, hun huskede saa vel.

Kaptajnen stod med sin blanke Hat paa ved Ilden og lavede sin Morgenkakao med sit Ur, denne lille sirlige Nipsting, liggende paa Kaminhylden, for let at kunne raadføre sig med det, medens Kogningen skred frem. Da han hørte Trin og Raslen af en Kjole, vendte han sig, med en frygtelig Erindring om den skrækkelige Mrs. Mac Stinger, om i samme Øjeblik, som Florence gjorde en Bevægelse med sin

Haand hen imod ham, vaklede og faldt om paa Gulvet.

Kaptajnen, der var lige saa bleg som Florence, bleg helt ud i Knysterne paa sit Ansigt, løftede hende op som et spædt Barn og lagde hende paa den samme gamle Sofa, hvor hun havde slumret for saa længe siden.

»Det er Hjærtensfryd!« sagde Kaptajnen og saa hende opmærksomt ind i Ansigtet. »Det er den søde Skabning, der er blevet Kvinde!«

Kaptajn Cuttle følte saa stor Agtelse og Ærbødighed for hende i denne nye Egenskab, at han ikke for tusinde Pund vilde have holdt hende i sine Arme, medens hun var bevidstløs.

»Min Hjærtensfryd!« sagde Kaptajnen og trak sig lidt tilbage med den største Uro og Deltagelse præget i sit Ansigt. »Hvis De kan praje Ned Cuttle med en Finger, saa gør det!«

Men Florence rørte sig ikke.

»Min Hjærtensfryd!« sagde den skælvende Kaptajn. »For Wal'rs Skyld, som er druknet i det salte Dyb, drej til og hejs et eller andet Signal, hvis De kan!«

Da Kaptajnen saa, at hun var følesløs for denne indtrængende Paakaldelse, snappede han fra sit Frokostbord en Skaal koldt Vand og stænkede noget af det i hendes Ansigt. Dernæst bøjede han sig for Nødvendigheden og tog overordentlig forsigtigt hendes store Hat af med sin uhyre Haand, vædede hendes Læber og Pande, strøg hendes Haar tilbage, tog sin Frakke af og dækkede hendes Fødder til med den, klappede hendes Haand — der var saa lille i hans, at det slog ham med Forundring, da han berørte den — og da han saa, at hendes Øjenlaag sitrede, og at hendes Læber begyndte at bevæge sig, fortsatte han ved bedre Mod disse Bestræbelser for at bringe hende til sig selv.

»Op med Humøret!« sagde Kaptajnen. »Støt saa, min smukke Pige, støt saa! Se saa. Nu har De det bedre. Støt, det er Ordet, og støt skal være! Klem bare paa! Drik en lille Draabe af dette her; se saa; hvordan gaar det nu min smukke Pige?«

Paa dette Stadium af hendes Genvaagnen, tog Kaptajnen, med en uklar Tankeforbindelse mellem et Ur og en Læges Behandling af en Patient, sit eget ned fra Kaminhylden, holdt det ud fra sig paa sin Krog, tog Florences Haand i sin, og saa stadig fra Uret til Haanden og tilbage igen, som om han ventede, at Skiven skulde bevirke et eller andet.

»Hvordan gaar det, min smukke? Hvordan gaar det nu? Du har gjort hende en Smule godt, min Gut, tror jeg nok,« hviskede Kaptajnen med et bifaldende Blik paa sit Ur. »Naar man stiller dig en halv Time tilbage hver Morgen og et Kvarters Tid til hen paa Eftermiddagen, saa er du et Ur, som faa staar Maal og ingen overgaar. Hvordan gaar det, kære lille Dame?«

»Kaptajn Cuttle! Er det Dem?« udbrød Florence og rejste sig en Smule.

»Ja, ja, kære lille Dame,« sagde Kaptajnen, der hurtigt blev enig med sig selv om, at dette var den høfligste og eleganteste Tiltaleform, han kunde tænke sig.

»Er Walthers Onkel her?« spurgte Florence.

»Her, min smukke!« svarede Kaptajnen. »Han har ikke været her i mange lange Dage. Jeg har ikke hørt noget til ham, siden han satte sin Kurs efter stakkels Wal'r. Men »skønt tabt af Syne, for Mindet kær, og England, Hjem og Skønhed!«

»Bor De her?«

»Ja, kære lille Dame.«

»Aa Kaptajn Cuttle,« udbrød Florence vildt og slog sine Hænder sammen. »Frels mig! Behold mig her! Lad ingen vide, hvor jeg er! Jeg skal fortælle Dem, hvad der er sket, efterhaanden naar jeg kan. Jeg har ingen i hele Verden at gaa til. Send mig ikke bort!«

»Sende *Dem* bort, kære lille Dame! *Dem*, min Hjærtensfryd! Stop en Kende! Vi vil sætte denne her Kahytsskodde for og give Nøglen en dobbelt Omdrejning!«

Med disse Ord tog Kaptajnen, idet han med største Behændighed brugte sin Krog og sin ene Haand, Skoddet, satte det omhyggeligt for Døren og laasede denne.

Da han atter kom til Florence, tog hun hans Haand og kyssede den. Det hjælpeløse i denne Handling, den Appel til ham den indeholdt, den Tillid den udtrykte, den usigelige Sørg i hendes Ansigt, den Sjælekval hun altfor øjensynligt havde lidt og endnu led, hans Kendskab til hendes tidligere Historie, hendes nuværende Forladthed og medtagne, værgeløse Tilstand, alt dette overvældede paa een Gang den brave Kaptajn, saa han strømmede ganske over af Medlidenhed og Ømhed.

»Min kære lille Dame,« sagde han og gned Ryggen af sin Næse med sit Ærme, til den skinnede som nypudset Kobber, »sig De bare ikke et Ord til Edward Cuttle, før De er i smult Vande, hvad der hverken bliver i Dag eller i Morgen. Og hvad det angaar at give Dem op eller melde, hvor De er henne, nej sandelig og med Guds Hjælp, det skal jeg ikke, Kirkens Katekismus og læg et Mærke ved!«

Alt dette sagde Kaptajnen i eet Aandedræt og med megen Højtidelighed, idet han tog sin Hat af ved »nej sandelig!« og satte den paa igen, da han var helt færdig.

Florence kunde ikke gøre andet end takke ham og vise ham, hvor fuldt hun stolede paa ham, og det gjorde hun. Hun klyngede sig til denne plumpe Fyr som det sidste Tilflugtsted for sit blødende Hjærte, lagde sit Hoved paa hans ærlige Skulder, slog sin Arm om hans Hals og vilde have knælet ned for at velsigne ham, hvis han ikke havde gættet hendes Hensigt og som en sand Mand holdt hende oppe.

»Støt!« sagde Kaptajnen. »Støt! De er for svag til at staa, ser De nok, min smukke, og maa lægge Dem her igen. Saa, saa!« At se Kaptajnen løfte hende op paa Sofaen og dække hende til med sin Frakke var et Syn, der opvejede hundrede pragtfulde Skuespil. »Og nu,« sagde Kaptajnen, »maa De spise noget Frokost, lille kære Dame, og Hunden skal ogsaa have noget. Og bag efter skal De gaa op paa gamle Sol Gills' Værelse og falde i Søvn der som en Engel!«

Kaptajn Cuttle klappede Diogenes, da han hentydede til den, og Diogenes kom naadigt denne Venlighed i Møde paa Halvvejen. Medens Genoplivelsesforsøgene stod paa, havde den aabenbart ikke kunnet blive enig med sig selv, om den skulde flyve løs paa Kaptajnen eller tilbyde ham sit Venskab; og den havde givet Udtryk for denne Følelsernes Konflikt ved skiftevis at logre med Halen og vise Tænder og knurre. Men nu var alle dens Tvivl fjærnede. Det var klart, at den ansaa Kaptajnen for et af de elskværdigste Mennesker og en Mand, det var en Ære for en Hund at kende.

Da Diogenes var kommet til denne Overbevisning, vogtede den nøje paa Kaptajnen, mens han lavede Te og ristede Brød. Men det var forgæves, at den gode Kaptajn gjorde disse Anstalter for Florence, der gjorde sig de største Anstrængelser for at gøre dem Ære, men ikke kunde faa noget ned; hun kunde kun græde og atter græde.

»Naa, naa,« sagde den medfølende Kaptajn. »Det gaar nok bedre, naar De er kommet til Køjs. Nu skal jeg give dig din Ration, min Gut,« tilføjede han til Diogenes, »og saa skal du holde Vagt over din Frøken ovenpaa.«

Diogenes havde med Tænder, der løb i Vand, og skinnende Øjne fulgt Tilberedelsen af sin Frokost; men da den blev sat for den, faldt den ikke graadigt over den; den spidsede Øren, fo'r hen til Butiksdøren og gøede rasende, og borede sit Hoved ned under den, som om den vilde grave sig ud.

»Mon der er nogen?« spurgte Florence urolig.

»Nej, kære lille Dame,« svarede Kaptajnen. »Hvem skulde staa dér uden at gøre Spetakkel? Vær ved godt Mod, min smukke. Det er blot Folk, der gaar forbi.«

Men ikke desto mindre blev Diogenes ved at gø og gø og bore og bore med

haardnakket Raseri; og hvergang den stansede for at lytte, syntes den at blive bestyrket i sin Overbevisning, for den gav sig en halv Snes Gange til at gø og grave igen. Selv da den blev overtalt til at vende tilbage til sin Frokost, kom den traskende med en yderst tvivlende Mine og fo'r løs paa Døren igen i et nyt Raserianfald, før den havde rørt en Bid.

»Hvis der nu stod en og lyttede og ventede,« hviskede Florence. »En som saa mig komme — som fulgte efter mig, maaske.«

»Det er vel ikke det unge Fruentimmer, kære lillle Dame?« sagde Kaptajnen, grebet af et lyst Indfald.

»Susan?« sagde Florence og rystede paa Hovedet. »Ak nej. Susan er taget fra mig for længe siden.«

»Ikke rømt, vil jeg da haabe? Sig ikke, at det unge Fruentimmer er randt sin Vej, min smukke!«

»Aa nej, nej! Hun er et af de mest trofaste Hjærter i Verden!«

Kaptajnen følte sig i høj Grad lettet ved dette Svar og udtrykte sin Tilfredshed ved at tage sin haarde, blanke Hat af og gnide sig over hele Hovedet med sit Lommetørklæde, der var rullet sammen som en Kugle, mens han flere Gange med et straalende Ansigt bemærkede, at det vidste han nok.

»Saa nu er du blevet rolig, min Bror?« sagde Kaptajnen til Diogenes. »Der var ingen, min Gut, Gud velsigne dig!«

Diogenes var ikke saa sikker paa det. Døren øvede stadig af og til sin Tiltrækning paa ham, og han snusede knurrende rundt om den uden at kunne glemme Sagen. Dette — og saa det, at Kaptajnen saa, hvor træt og svag Florence var — bestemte ham til straks at gøre Sol Gills' Kammer i Stand, saa at hun kunde trække sig tilbage dér. Han skyndte sig derfor ovenpaa og indrettede alt saa godt, som det var ham muligt.

Der var allerede meget rent; og Kaptajnen, der var en ordentlig Mand og vant til at gøre alt skibsmæssigt, forvandlede Sengen til en Divan ved at lægge et pænt, hvidt Tæppe over den. Endvidere forvandlede han det lille Toiletbord til en Slags Alter, hvorpaa han anbragte to Sølvteskeer, en Blomsterpotte, en Kikkert, sit berømte Ur, en Lommekam og en Sangbog — en lille Samling Rariteter, der tog sig nydeligt ud. Efter at have rullet Gardinet ned og rettet Tæpperne paa Gulvet, saa han fornøjet paa disse Forberedelser og gik atter ned i den lille Dagligstue for at føre Florence til hendes Jomfrubur.

Intet kunde faa Kaptajnen til at tro, at det var muligt for Florence at gaa op ad Trappen. Hvis han havde kunnet faa en saadan Tanke i sit Hoved, vilde han have anset det for et groft Brud paa Gæstfriheden at tillade hende at gøre det. Florence var altfor svag til at gøre Indvendinger, og Kaptajnen bar hende i en Haandevending ovenpaa, lagde hende ned og dækkede hende til med en stor Kappe.

»Kære lille Dame,« sagde Kaptajnen, »De er lige saa tryg her, som om De sad øverst oppe i St. Paulskirken og Stigen var taget væk. Søvn er, hvad De først og fremmest trænger til, og gid De nu maa vise Dem flink med denne her Balsam for et saaret Sinds lille, stille Stemme! Trænger De til noget, Hjærtensfryd, som dette her ringe Hus kan byde eller skaffe, saa sig et Ord til Edward Cuttle, som skal holde det gaaende her udenfor Døren, og denne Mand vil komme til at bæve af Glæde.« Kaptajnen sluttede med at kysse den Haand, Florence rakte ham, saa galant som en gammel vandrende Ridder, og listede sig paa Tæerne ud af Stuen.

Kaptajnen gik ned i den lille Dagligstue, hvor han efter en kort Raadslagning med sig selv besluttede at lukke Butiksdøren op for et Par Minutter og forvisse sig om, at der i hvert Fald nu ikke drev nogen om udenfor den. Følgelig aabnede han den, stillede sig paa Tærskelen og holdt skarpt Udkig med hele Gaden gennem sine Briller.

»Hvordan har De det, Kaptajn Gills?« sagde en Stemme ved Siden af ham. Da

Kaptajnen saa ned, opdagede han, at han var blevet entret af Mr. Toots, mens han ransagede Horisonten.

»Hvordan har De det selv, min Gut?« svarede Kaptajnen.

»Nogenlunde, Kaptajn Gills, mange Tak. De ved nok, jeg har det aldrig ganske, som jeg kunde ønske det, nu. Jeg venter heller aldrig at faa det bedre.«

Mr. Toots kom aldrig nærmere ind paa sit Livs Hovedtema, naar han talte med Kaptajn Cuttle, paa Grund af den Aftale, de havde truffet.

»Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, »hvis jeg kunde komme til at tale et Par Ord med Dem, saa — saa er det temmelig vigtigt.«

»Ja, ser De, min Gut,« sagde Kaptajnen og førte ham ind i Dagligstuen, »jeg har ikke netop god Tid nu til Morgen, saa hvis De kan rubbe Dem lidt, skal De have Tak.«

»Vist saa, Kaptajn Gills,« svarede Mr. Toots, som sjældent forstod, hvad Kaptajnen mente. »At rubbe mig er netop det, jeg ønsker. Naturligvis.«

»Hvis saa er, min Gut, saa gør det.«

Kaptajnen var saa opfyldt af sin frygtelige Hemmelighed — af den Kendsgerning, at Miss Dombey i dette Øjeblik befandt sig under hans Tag, medens den uskyldige og intetanende Toots sad ligeoverfor ham — at Sveden brast frem paa hans Pande, og medens han langsomt tørrede den — med sin blanke Hat i Haanden, kunde han umuligt tage sine Øjne fra Mr. Toots Ansigt. Mr. Toots, der selv syntes at have hemmelige Grunde til at være nervøs, blev saa usigelig forvirret ved Kaptajnens Stirren, at han, efter en Tid at have stirret dumt paa ham uden at tale og flyttet sig uroligt paa sin Stol sagde:

»Undskyld, Kaptajn Gills, men der er vel ikke noget særlig mærkeligt at se paa mig?«

»Nej, min Gut, nej.«

»For jeg ved godt, ser De,« kluklo Mr. Toots, »at jeg tæres hen. De behøver ikke at genere Dem for at sige det. Burgers & Co. har forandret mit Maal. Saa mager er jeg blevet. Det er mig en Tilfredsstillelse. Det — det glæder mig. Jeg — jeg vilde aller helst tæres helt hen, hvis jeg kunde. Jeg er kun et Dyr, der græder paa Jordens Overflade, Kaptajn Gills.«

Jo længere Mr. Toots fortsatte paa denne Maade, des mere tyngedes Kaptajnen af sin Hemmelighed og stirrede paa ham. Paa Grund af denne sin Uro og sit Ønske om at blive Mr. Toots kvit, befandt Kaptajnen sig i en saa opskræmt og besynderlig Tilstand, at hvis han havde siddet og talt med et Spøgelse, kunde han neppe have udvist større Forvirring.

»Men hvad jeg vilde sige, Kaptajn Gills — da jeg tilfældigvis kom denne Vej tidligt i Morges — for at være ærlig kom jeg for at spise Frokost med Dem. Sove ved De nok jeg aldrig gør mere. Jeg kunde gerne være Vægter — undtagen for saa vidt som *jeg* ingen Løn faar, og *han* ingen Hjærtesorg har.«

»Kør videre, min Gut!« sagde Kaptajnen i en advarende Tone.

»Vist saa, Kaptajn Gills. Fuldkommen rigtigt! Da jeg tilfældigvis kom denne Vej tidlig i Morges (for en Timestid siden) og fandt Døren lukket —«

»Hvad, stod *De* og ventede her, min Bror?« spurgte Kaptajnen.

»Aldeles ikke, Kaptajn Gills. Jeg blev ikke staaende et Øjeblik. Jeg troede, De var ude. Men der var en, der sagde — hør, *holder* De vel en Hund, Kaptajn Gills?«

Kaptajnen rystede paa Hovedet.

»Nej vist,« sagde Mr. Toots, »det er netop, hvad jeg sagde. Jeg vidste, De ikke gjorde det. Der *er* en Hund, Kaptajn Gills, som staar i Forbindelse med — men undskyld mig. Det er forbuden Grund.«

Kaptajnen stirrede paa Mr. Toots, indtil han syntes at svulme op til det dobbelte af sin naturlige Størrelse; og atter brød Sveden frem paa Kaptajnens Pande, da han tænkte paa, at det kunde falde Diogenes ind at komme ned og agere Tredjemand i Dagligstuen.

»Den Person sagde,« vedblev Mr.

Toots, »at han havde hørt en Hund gø i Butiken, hvad jeg vidste, maatte være galt, og det sagde jeg ham. Men han var lige saa vis paa det, som om han havde set Hunden.«

»Hvilken Person, min Gut?« spurgte Kaptajnen.

»Ja ser De, deri stikker det, Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, der øjensynlig blev endnu mere nervøs. Det er ikke min Sag at sige, hvad der kan have fundet Sted, eller hvad der ikke har fundet Sted. Jeg ved det sandelig ikke. Jeg bliver rodet ind i alle mulige Ting, som jeg ikke rigtig kan blive klog paa, og jeg tror virkelig, der er noget galt fat med mit — mit Hoved, kort sagt.«

Kaptajnen nikkede bifaldende med sit.

»Men den Person sagde, da vi gik bort, at De vidste nok, hvad der under de forhaandenværende Omstændigheder *kunde* hænde — han lagde stærkt Eftertryk paa »kunde« — og at hvis De blev anmodet om at forberede Dem, vilde De uden Tvivl komme forberedt.«

»Hvilken Person, min Gut?«

»Jeg ved sandelig ikke, hvad det var for en Person, Kaptajn Gills. Jeg har ikke mindste Anelse om det. Men da jeg kom til Døren, fandt jeg ham ventende dér; og han sagde, om jeg kom tilbage igen, og jeg sagde ja; og han sagde, om jeg kendte Dem, og jeg sagde ja — jeg havde den Fornøjelse at kende Dem — De havde tilstaaet mig Fornøjelsen af Deres Bekendtskab efter nogen Overtalen; og han sagde, at hvis det var Tilfældet, om jeg saa vilde sige til Dem, hvad jeg *har* sagt, om de forhaandenværende Omstændigheder og om at komme forberedt, og om jeg, saa snart jeg saa Dem, vilde bede Dem gaa rundt om Hjørnet, om det saa blot var for et Minut, i det vigtigst mulige Anliggende, til Marskandiseren Mr. Brogley. Hør nu engang, Kaptajn Gills — hvad det end er, saa er jeg overbevist om, at det er meget vigtigt; og hvis De har Lyst til at gaa derom nu, saa vil jeg vente her, til De kommer tilbage.«

Som Kaptajnen nu var delt mellem sin Frygt for paa en eller anden Maade at skade Florence ved ikke at gaa, og sin Skræk for at lade Mr. Toots blive alene tilbage i Huset, hvor han muligvis kunde komme under Vejr med Hemmeligheden, frembød han et saadant Billede paa aandelig Forvirring, at selv Mr. Toots ikke kunde være blind for det. Men Mr. Toots slog sig til Ro med, at hans nautiske Ven blot forberedte sig paa den Samtale, han skulde have, og han kluklo af og til, medens han sad og tænkte paa, hvor fint han selv havde baaret sig ad.

Omsider bestemte Kaptajnen sig til, som det mindste af de to Onder, at løbe om til Brogley, idet han forsynligt laasede den Dør, der førte til den øvre Del af Huset, og stak Nøglen i Lommen.

»Hvis De da vil undskylde mig, at jeg gaar, min Bror,« sagde Kaptajnen en Smule skamfuld og tøvende til Mr. Toots.

»Kaptajn Gills,« svarede Mr. Toots, »hvad De saa end gør, saa er jeg fornøjet med det.«

Kaptajnen takkede ham hjærteligt, lovede at komme tilbage inden fem Minutter, og gik ud for at opsøge den Person, som havde bedt Mr. Toots overbringe den hemmelighedsfulde Besked. Da stakkels Mr. Toots var blevet overladt til sig selv, lagde han sig paa Sofaen, lidet tænkende paa, hvem der sidst havde hvilet dér, stirrede op i Tagvinduet, overgav sig til Drømme om Miss Dombey og glemte ganske Tid og Sted.

Det var godt, at han gjorde det; thi skønt Kaptajnen ikke var længe borte, blev det dog længere, end han havde tænkt sig. Da han kom tilbage, var han meget bleg og bevæget, ja saa endogsaa ud, som om han havde udgydt Taarer. Han syntes at have mistet Evnen til at tale, indtil han havde været henne ved Skabet og faaet sin en Dram Rom af Kurveflasken; da trak han Vejret dybt og sank ned i en Stol med Haanden for Ansigtet.

»Kaptajn Gills,« sagde Toots venligt, »jeg haaber, at der ikke er noget i Vejen?«

»Tak min Gut, ikke en Snus,« sagde Kaptajnen. »Lige tvært imod.«

»De ser ud, som om De var blevet overvældet, Kaptajn Gills.«

»Ja, min Gut, jeg *har* virkelig ogsaa været ude for en Overhaling. Det har jeg.«

»Er der noget, jeg kan gøre, Kaptajn Gills? Hvis der er, saa brug mig.«

Kaptajnen tog Haanden fra Ansigtet, saa mærkelig medynksfuld og kærligt paa ham, greb hans Haand og trykkede den haardt.

»Nej Tak,« sagde Kaptajnen. »Der er ingen Ting. Kun vilde De gøre mig en Tjeneste, hvis De vilde lade mig være alene nu. Jeg tror, min Bror,« og her krystede han hans Haand igen, »at næst efter Wal'r, og efter et ganske andet Mønster, er De saa brav en Gut, som nogen Sinde har gaaet paa to Ben.«

»Paa mit Æresord, Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots og gav Kaptajnens Haand et indledende Klask, før han trykkede den igen, »det glæder mig, at De har saa gode Tanker om mig. Mange Tak.«

»Og mand Dem nu op og tab ikke Modet,« sagde Kaptajnen og klappede ham paa Ryggen. »Der er dog mere end een sød Skabning til paa Jorden!«

»Ikke for mig, Kaptajn Gills,« svarede Mr. Toots alvorligt. »Ikke for mig, forsikrer jeg Dem. Mine Følelser overfor Miss Dombey er af en saa ubeskrivelig Art, at mit Hjærte er som en øde Ø, hvor hun bor alene. Jeg slides op Dag for Dag, og det er jeg stolt af. Hvis De kunde se mine Ben, naar jeg tager mine Støvler af, vilde De kunne danne Dem en Forestilling om, hvad ubesvaret Kærlighed er. Der er blevet ordineret mig Kinabark, men jeg tager det ikke, thi jeg ønsker ikke at blive det mindste styrket. Paa ingen Maade. Men dette er forbuden Grund. Farvel Kaptajn Gills!«

Kaptajnen besvarede hjærteligt Mr. Toots varme Farvel, laasede Døren efter ham, rystede paa Hovedet med samme paafaldende Udtryk af Medynk og Ømhed, hvormed han før havde betragtet ham, og gik op for at se, om Florence trængte til ham.

Der skete en fuldkommen Forandring med Kaptajnens Ansigt, medens han gik op ad Trappen. Han tørrede Øjnene med sit Lommetørklæde og gned Næseryggen med sit Ærme, ligesom han havde gjort om Morgenen, men hans Ansigt var afgjort forandret. Man kunde snart have antaget ham for yderst lyksalig, snart for bedrøvet; men den Alvor, der hvilte over hans Træk, var ganske ny og forskønnede dem i høj Grad.

Han bankede to-tre Gange sagte paa Florences Dør med sin Krog; men da han ikke fik noget Svar, vovede han først at kigge ind og saa at træde indenfor — maaske opmuntret til det sidste ved at Diogenes, der laa udstrakt paa Gulvet ved Siden af hendes Seng, fortroligt genkendende logrede og blinkede til ham uden at gøre sig den Ulejlighed at rejse sig.

Hun sov tungt og stønnede i Søvne; og med den største Ærefrygt for hendes Ungdom og Skønhed og Sorg, hævede Kaptajnen hendes Hoved, lagde Kappen, der var gledet ned, til Rette over hende, trak Gardinerne tættere sammen for Vinduet, for at hun kunde sove videre, listede ud igen og tog Vagt paa Trappen — alt med saa let en Haand og Fod, som havde det været Florence selv.

Florence sov videre paa sit Leje, glemmende sin hjemløse og forældreløse Tilstand, og Kaptajn Cuttle vaagede paa Trappen. Somme Tider fik en højere Hulken eller Stønnen end sædvanlig ham til at nærme sig hendes Dør; men lidt efter lidt sov hun roligere, og Kaptajnens Vagt blev ikke forstyrret.

Nittende Kapitel.

Midshipman'en gør en Opdagelse.

Det varede længe, før Florence vaagnede. Dagen steg, og Dagen lakkede mod Held, og stadig sov hun, urolig paa Sjæl og Legeme, uvidende om, at hun laa i en fremmed Seng, om Støjen og Tummelen paa Gaden og om Lyset, der skinnede udenfor det tildækkede Vindue. Fuldkommen Glemsel overfor, hvad der var sket i det Hjem, som ikke mere eksisterede, kunde selv Udmattelsens dybe Søvn ikke fremkalde. En ubestemt, sørgmodig Erindring om det, der døsede uroligt, men aldrig sov, gennemtrængte alt det øvrige. En dump Sorg var hele Tiden hos hende, og hendes blege Kinder vædedes oftere af Taarer, end den brave Kaptajn, der af og til sagte stak sit Hoved ind gennem den halvtaabne Dør, kunde have ønsket at se det.

Solen stod lavt i Vest, spejdede ud fra en rød Taage og gennemborede Glughullerne og det gennembrudte Arbejde paa Byens Kirkespir med sine Straaler ligesom med gyldne Pile — og langt borte, hinsides Floden og dens flade Bredder lyste den som en Vej af Ild — og ude paa Havet straalede den paa Skibenes Sejl — og naar man saa den ude fra de stille Kirkegaarde paa Landets Højder, badede den de fjærne Udsigter i en flammende Glød, der syntes at blande Jord og Himmel sammen i eet straalende Skær. Da vaagnede Florence, aabnede tungt sine Øjne og laa i Begyndelsen og saa ligegyldigt og ugenkendende paa de fremmede Vægge omkring hende og lyttede paa samme sløve Maade til Gadens Larm. Men pludselig fo'r hun over Ende, stirrede sig forbavset om med et tomt Blik og huskede alt.

»Naa, hvordan gaar det, min smukke?« sagde Kaptajnen og bankede paa Døren.

»Er det Dem, kære Ven?« udbrød Florence og skyndte sig hen til ham.

Kaptajnen følte sig saa stolt af dette Navn og saa glad over den Straale af Glæde, der fo'r hen over hendes Ansigt, da hun saa ham, at han kun kyssede paa sin Krog til Svar.

»Hvordan gaar det, Diamant?«

»Jeg har sikker sovet meget længe,« svarede Florence. »Hvornaar kom jeg hertil? I Gaar?«

»Paa selve denne velsignede Dag, kære lille Dame.«

»Har det ikke været Nat? Er det endnu Dag?«

»Det gaar mod Aften,« sagde Kaptajnen og trak Gardinet fra Vinduet. »Se!«

Florence, saa sorgfuld og frygtsom, med sin Arm paa Kaptajnens Arm — og Kaptajnen, med sit grove Ansigt og sin plumpe Skikkelse, beskyttende hende saa roligt — saaledes stod disse to i det rosenrøde Skær fra den klare Aftenhimmel uden at sige et Ord. Hvor vanskeligt det end vilde have været Kaptajnen at give denne Følelse Ord, følte Kaptajnen dog lige saa klart som den mest veltalende Mand, at der i denne rolige Time og dens afdæmpede Skønhed laa noget, som kunde faa Florences saarede Hjærte til at strømme over, og at det var bedst, at slige Taarer fik frit Løb. Derfor sagde han ikke et Ord. Men da han mærkede, hvordan hun greb fastere om hans Arm og lidt efter lidt lod sit forladte Hoved synke ned mod hans simple, blaa Ærme, trykkede han blidt sin barkede Haand imod det og forstod det, og blev forstaaet.

»Gaar det bedre nu, min smukke?« sagde Kaptajnen. »Hovedet op, Hovedet op; jeg gaar ned nu og faar noget Middagsmad i Stand. Vil De komme ned af Dem selv siden, min smukke, eller skal Edward Cuttle komme op og hente Dem?«

Da Florence forsikrede ham om, at hun meget vel var i Stand til at gaa ned ad Trappen, tillod Kaptajnen hende det, skønt han aabenbart var i Tvivl, om det ikke stred mod Gæstfrihedens Krav, og gav sig straks i Færd med at stege en Høne over Ilden i den lille Dagligstue. I denne Anledning trak han sin Frakke af, smøgede Ærmerne op og tog den blanke Hat paa, uden hvilken Forberedelser han aldrig gav sig i Kast med noget vanskeligt Foretagende.

Efter at Florence havde kølet sit værkende Hoved og brændende Ansigt med det friske Vand, Kaptajnen havde været saa betænksom at sætte ind til hende, medens hun sov, gik hun hen til det lille Spejl for at ordne sit Haar. I samme Nu vidste hun — et Øjeblik kun, thi hun var straks borte fra det — at der paa hendes Bryst var en mørk Plet efter en vred Haands Slag.

Hendes Taarer brød atter frem ved dette Syn; det fyldte hende med Skamfølelse og Angst, men det vakte ikke nogen Vrede hos hende imod ham. Hjemløs og faderløs, som hun var, tilgav hun ham alt, ja tænkte neppe nok paa, at hun behøvede at gøre det eller gjorde det; men hun flygtede bort fra Tanken om ham, som hun var flygtet bort fra ham selv, og han var ganske forsvunden. Der var intet saadant Væsen i Verden.

Hvad hun skulde gøre, eller hvor hun skulde være, det kunde Florence, den stakkels uerfarne Pige, endnu ikke tænke sig. Hun drømte uklart om et Sted langt borte at finde nogle smaa Søstre, hun kunde undervise, som vilde være venlige imod hende, som hun kunde knytte sig til under et opdigtet Navn, og som vilde vokse op i deres lykkelige Hjem og gifte sig og være gode mod deres gamle Lærerinde og maaske med Tiden betro hende Opdragelsen af deres egne Børn. Og hun tænkte paa, hvor underligt og sørgeligt det vilde være saaledes at blive en graahaaret Kvinde og bære en Hemmelighed til Graven, naar Florence Dombey forlængst var glemt. Men alt dette laa i en Taage for hende nu. Hun vidste kun, at hun ikke havde nogen Fader paa Jorden, og det sagde hun mange Gange med sit ydmyge Ansigt skjult for alle uden hendes Fader i Himlen.

Hendes lille Forraad af Penge beløb sig kun til nogle faa Guinéer. For en Del af dem vilde det være nødvendigt at købe nogle Klæder, thi hun havde ikke andre end dem, hun bar. Hun var altfor fortvivlet til at tænke paa, hvor hurtigt hendes Penge vilde være opbrugt — for meget Barn i jordiske Anliggender til endnu at føle sig videre urolig i denne Retning, selv om hun havde været i en mindre pinlig Stilling. Hun prøvede paa at berolige sine Tanker og standse sine Taarer og faa sig selv til at tro, at det, som var sket, kun var Hændelser fra nogle faa Timer siden og ikke Uger eller Maaneder, som det syntes hende; og saa gik hun ned til sin venlige Beskytter.

Kaptajnen havde lagt Dugen paa med stor Omhu og var ved at lave noget Æggesauce i en lille Kasserolle, mens han af og til med stor Interesse dryppede Hønen, der drejede sig og brunedes i en Snor over Ilden. Da han havde faaet Florence anbragt mellem Puder i Sofaen, der allerede var trillet hen i en varm Krog, for at hun kunde sidde bedre, fortsatte han med stor Dygtighed sin Madlavning, lavede varm Sauce i en anden lille Kasserolle, kogte en Haandfuld Kartofler i en tredje, uden et Øjeblik at glemme Æggesaucen i den første, medens han hvert Minut delte sig upartisk mellem at dyppe og røre rundt med den nyttigste af alle Skeer. Desuden maatte han holde Øje med en diminutiv Stegepande, hvor nogle Pølser sydede og brasede paa den mest musikalske Maade; og aldrig har nogen Kok haft et mere straalende Ansigt end Kaptajnen, da disse hans Arbejder var paa deres højeste; det var nemlig umuligt at sige, om hans Ansigt eller hans blanke Hat skinnede stærkest.

Da Maden endelig var helt færdig, satte Kaptajnen den paa Bordet, lige saa behændigt som han havde tilberedt den. Saa gjorde han Toilette ved at tage den blanke Hat af og Frakken paa. Da det var besørget, rullede han Bordet tæt hen

til Sofaen, hvor Florence sad, bad Bordbøn, skruede sin Krog af og Gaflen paa i dens Sted og gjorde Honnørs ved Bordet.

»Kære lille Dame,« sagde Kaptajnen, »op med Hovedet, og prøv paa at spise. Dér er Lever og Vinge og Sauce og Pølse og Kartofler!« Alt dette ordnede Kaptajnen symetrisk paa en Tallerken, heldte varm Sauce over det hele med sin nyttige Ske, og satte det foran sin kære Gæst.

»Alle Kahytsskodderne er sat for forude,« sagde Kaptajnen opmuntrende, »og det hele er i Orden. Prøv nu paa at tage en Stump, kære lille Dame. Hvis Wal'r var her —«

»Aa ja, hvis jeg havde ham til min Broder nu!« sagde Florence og græd.

»Nej, nej, lad nu være med at tage paa Vej, min smukke!« sagde Kaptajnen. »Gør mig den Tjeneste at vente lidt! Han var jo ligesom Deres naturlige, fødte Ven, ikke sandt, min Skat?«

Florence kunde ikke svare. Hun sagde blot: »Aa, kære, kære Paul! Aa Walther!«

»Selve de Planker, hun traadte paa,« mumlede Kaptajnen og saa paa hendes sænkede Ansigt, »holdtes lige saa højt i Ære af Wal'r, som Vandbækkene af en Hjort, der aldrig har Fred! Jeg ser ham endnu, den selv samme Dag, han blev ført ind i de Dombeyske Bøger, sidde ved Middagsbordet og tale om hende med Ansigtet skinnende af Dug som en nys udsprunget Rose. Naa, naa! Hvis vor stakkels Wal'r var her, kære lille Dame — eller hvis han kunde være her — for han er druknet, ikke sandt?«

Florence rystede paa Hovedet.

»Jo, jo, druknet,« sagde Kaptajnen trøstende. »Hvad jeg vilde sige, hvis han kunde være her, min Skat, saa vilde han tigge og bede Dem tænke paa Deres eget kære Helbred og se at faa en Bid ned. Hold derfor Deres Kurs, kære lille Dame, som om det var for Wal'rs Skyld, og hold Deres smukke Stævn til Vinden.«

Florence prøvede paa at spise en Bid for at glæde Kaptajnen; men denne, som ganske syntes at have glemt sin egen Middagsmad, lagde imens Kniv og Gaffel fra sig og trak sin Stol hen til Sofaen.

»Wal'r var en køn Gut, hvad, min Skat?« sagde Kaptajnen efter i nogle Øjeblikke at have siddet tavs og stirret stift paa hende, mens han gned sig paa Hagen, »og en brav Gut, og en god Gut, hvad?«

Florence bekræftede det med Taarer.

»Og han er druknet, lille Skønhed, ikke?« sagde Kaptajnen med trøstende Stemme.

Florence kunde ikke andet end svare bekræftende igen.

»Han var ældre end De, kære lille Dame,« vedblev Kaptajnen, »men I var som to Børn sammen i Begyndelsen, ikke?«

»Jo,« svarede Florence.

»Og Wal'r druknede, ikke?«

Gentagelsen af dette Spørgsmaal var en underlig Kilde til Trøst, men det syntes at være det for Kaptajnen, thi han kom atter og atter tilbage til det. Florence, længtes efter at skubbe sin urørte Middagsmad fra sig og lægge sig tilbage paa sin Sofa, rakte ham sin Haand, idet hun følte, at hun havde skuffet ham, skønt hun oprigtigt ønskede, at hun kunde have fornøjet ham efter alt hans Besvær; men han beholdt den i sin (der rystede, mens han holdt den) og syntes ganske at have glemt alt vedrørende Middagsmaden og hendes Mangel paa Appetit; han brummede videre, med korte Mellemrum og i en grundende, deltagende Tone: »Stakkels Wal'r! Ak ja! Druknet. Ikke?« Og hele Tiden ventede han paa hendes Svar, der syntes at være ham af stor Vigtighed.

Hønen og Pølserne blev kolde, og Skyen og Æggesaucen stivnede, før Kaptajnen kom i Tanker om, at de stod paa Bordet og gav sig i Kast med dem med Bistand af Diogenes, saa at de ved forenede Anstrængelser hurtigt fik gjort Kaal paa Maaltidet. Kaptajnens Henrykkelse og Forundring over den stilfærdigt huslige Maade, hvorpaa Florence hjalp ham med at tage af Bordet og gøre i Orden i Dagligstuen og feje i Kaminen — der kun kunde sidestilles

med den Iver, hvormed han protesterede, da hun begyndte at hjælpe ham — voksede lidt efter lidt i den Grad, at han til sidst ikke kunde lade være med at lægge Hænderne i Skødet og staa og se paa hende, som var hun en eller anden Fe, der hjalp ham; og hans uudsigelige Beundring fik atter den røde Rand om hans Pande til at gløde.

Men da Florence tog hans Pibe ned fra Kaminhylden og gav ham den og bad ham ryge paa den, blev Kaptajnen saa forvirret over hendes Opmærksomhed, at han holdt paa den, som om aldrig før i sit Liv havde haft en Pibe i sin Haand. Og da Florence fandt Kurveflasken frem fra det lille Skab og blandede ham et udmærket Glas Grog uden at være anmodet om det og satte det ved Siden af ham, blev hans røde Næse bleg, saa hædret følte han sig. Da han i en fuldkommen drømmende Tilstand af Tilfredshed havde stoppet sin Pibe, tændte Florence den. Kaptajnen havde hverken Kræfter til at protestere eller hindre det, og satte sig atter paa sin Plads i den gamle Sofa og saa paa ham med et Smil saa kærligt og taknemligt, et Smil, der saa klart viste ham ligesom hendes Ansigt midt i hendes Sorg, at han fik Røgen i Halsen og kom til at hoste — og fik Røgen i Øjnene, saa de løb i Vand.

Den Maade, hvorpaa Kaptajnen prøvede paa at lade, som om disse Virkninger skyldtes Piben selv, og kiggede ned i Pibehovedet efter Grunden, uden at finde den dér, og lod, som om han blæste den ud af Røret, var yderst fornøjelig. Da Piben snart kom i en bedre Tilstand, henfaldt han i den Ro, som ansaar sig en god Røger; mens han stadig med Blikket fæstet paa Florence og bakkede med en ubeskrivelig straalende Glæde, mens han af og til stansede for langsomt at udstøde en lille Røgsky, som om det var en Strimmel Papir med den Indskrift: »Stakkels Wal'r, ak ja. Druknet, ikke?« — hvorefter han med uendelig Blidhed genoptog sin Rygen.

Hvor ulige de end var af Ydre — og der kunde næppe tænkes en mere afgjort Modsætning end mellem Florence i hendes fine Ungdom og Skønhed og Kaptajn Cuttle med hans knystede Ansigt, hans store, brede, vejrbidte Skikkelse, og hans grove Stemme — i deres enfoldige Uskyld overfor Verdens Forviklinger og Farer stod de dog næsten paa samme Trin. Intet Barn kunde have overgaaet Kaptajn Cuttle i Uerfarenhed over alt andet end Vind og Vejr — i Enfold, Lettroenhed og højsindet Tillidsfuldhed. Tro, Haab og Kærlighed delte hele hans Natur imellem sig. En besynderlig Slags Romantik, der var fuldstændig fantasiløs, og alligevel fuldstændig uvirkelig og ganske blottet for den verdslige Forsigtigheds eller praktiske Sans' Hensyn, var den eneste Medbejler, de havde i hans Karakter. Som Kaptajnen sad dér og røg og saa paa Florence, maa Gud vide, hvilke umulige Billeder, hvori hun var Hovedfiguren, der fremstillede sig for hans Tanke. Lige saa uklare og usikre, men ikke saa sangvinske, var hendes egne Tanker om det Liv, der laa for hende; og ligesom hendes Taarer fremkaldte prismatiske Farver i det Lys, hun stirrede paa, saaledes saa hun allerede gennem sin nye og tunge Sorg en Regnbue skinne mat paa den fjærne Himmel. En omvandrende Prinsesse og et skikkeligt Uhyre i en Eventyrbog kunde godt have siddet dér ved Arnen og snakket, saadan som Kaptajn Cuttle og stakkels Florence — og ikke have været dem saa ulige endda.

Kaptajnen foruroligedes ikke af den svageste Forestilling om, at der kunde være nogen Vanskelighed ved at beholde Florence, eller at han derved kunde paadrage sig noget Ansvar. Da han havde sat Skodderne for og laaset Døren, følte han sig ganske tilmode, som om han havde gjort sin Pligt. Om hun havde været en af Kanslerrettens Myndlinger, vilde det ikke have gjort nogen som helst Forskel paa Kaptajn Cuttle. Han var den sidste Mand i Verden, som vilde lade sig forurolige af den Slags Hensyn.

Saaledes sad Kaptajnen meget hyggeligt og røg sin Pibe, og Florence og han tænkte hver paa sin Vis. Da hans Pibe var røget ud, fik de noget Te; og derpaa

bad Florence ham føre hende til en eller anden Butik i Nærheden, hvor hun kunde købe de faa Nødvendighedsgenstande, hun manglede lige i Øjeblikket. Da det var ganske mørkt, samtykkede Kaptajnen; dog kiggede han først forsigtigt ud, som han havde været vant til i den Tid, han gemte sig for Mrs. Mac Stinger, og væbnede sig med sin store Stok for det Tilfælde, at en eller anden uforudset Omstændighed skulde gøre det nødvendigt at ty til Vaabenmagt.

Kaptajn Cuttle følte sig overordentlig stolt ved at byde Florence sin Arm og eskortere hende er Par Hundrede Alen, mens han hele Tiden holdt skarpt Udkig og tildrog sig alle forbigaaendes Opmærksomhed ved sin store Aarvaagenhed og sine talrige Forsigtighedsregler. Da de havde naaet Butiken, ansaa Kaptajnen det for fintfølende at trække sig tilbage, mens hun gjorde sine Indkøb, da det drejede sig om Beklædningsgenstande; men han var saa forsynlig at anbringe sin Blikdaase paa Disken, underrette den unge Ekspeditrice om, at den indeholdt fjorten Pund og to Shillings, og bede hende, for det Tilfælde, at det ikke skulde være tilstrækkeligt til at dække Omkostningerne ved hans Nieces Smule Ekvipering — ved Ordet Niece sendte han Florence et yderst betydningsfuldt Blik, ledsaget af en Pantomime, der var fuld af Snedighed og Hemmelighedsfuldhed — saa være saa god at sige til, saa skulde han præstere det manglende af sin Lomme. Kaptajnen saa ligesom tilfældigt paa sit store Ur — som et udmærket Middel til at blænde Etablissementet og give det en Forestilling om Velhavenhed, hvorpaa han kyssede paa sin Krog ad sin Niece og trak sig tilbage udenfor Vinduet, hvor det var et kosteligt Syn at se hans store Ansigt kigge ind af og til mellem Silketøjerne og Baandene, aabenbart med en Mistanke om, at Florence var blevet lokket bort gennem en Bagdør.

»Kære Kaptajn Cuttle,« sagde Florence, da hun kom ud med en Pakke, hvis Størrelse i høj Grad skuffede Kaptajnen, der havde ventet at se en Drager følge efter hende med en hel Balle Pakgods, »jeg behøver virkelig ikke disse Penge. Jeg har ikke givet nogen ud af dem. Jeg har Penge selv.«

»Kære lille Dame,« sagde den skuffede Kaptajn, mens han stirrede lige ud ad Gaden »vil De ikke være saa god at passe paa dem for mig, til jeg beder Dem om dem?«

»Maa jeg sætte dem tilbage paa deres sædvanlige Plads og gemme dem dér?«

Kaptajnen var paa ingen Maade tilfreds med dette Forslag, men han svarede: »Ja, ja, sæt dem hvor De vil, kære lille Dame. naar De bare ved, hvor De skal finde dem igen. De er ingen Nytte til for *mig;* det undrer mig, at jeg ikke har klattet dem væk for længe siden.«

Kaptajnen var et Øjeblik ganske nedslaaet, men han levede op igen, saa snart Florences Arm berørte hans, og de vendte tilbage med samme Forsigtighed, som de var gaaet derhen, idet Kaptajnen aabnede Døren til den lille Midshipmans Lukaf og stak Hovedet ind med en Pludselighed, som kun hans store Øvelse kunde have lært ham. Medens Florence sov om Morgenen, havde han antaget Datteren af en ældre Dame, der i Reglen sad under en blaa Paraply paa Leadenhall Torv og solgte Fjerkræ, til at komme og gøre i Stand i hendes Værelse og gaa hende en Smule til Haande; og da denne unge Dame nu viste sig, fandt Florence alt omkring sig lige saa ordentligt og bekvemt, om end ikke lige saa smukt, som i den frygtelige Drøm, hun engang havde kaldt sit Hjem.

Da de atter var alene, holdt Kaptajnen paa, at hun skulde spise et Stykke ristet Brød og drikke et Glas krydret Negus, som han var udmærket til at lave; og idet han opmuntrede hende med alle de kærlige Ord og løsrevne Citater, han kunde finde paa, førte han hende op til hendes Sovekammer. Men ogsaa paa hans Sind var der noget, der tyngede, og han var ikke rigtig naturlig i sit Væsen.

»God Nat, kære Hjærte,« sagde han ved Døren til hendes Kammer.

Florence rakte sine Læber op mod hans Ansigt og kyssede ham.

Til enhver anden Tid vilde Kaptajnen være blevet overvældet af et saadant Tegn paa hendes Kærlighed og Taknemlighed; men skønt han ogsaa nu var alt andet end ufølsom for det, saa han hende dog ind i Ansigtet med endnu større Uro, end han havde lagt for Dagen før, og syntes ikke at have Lyst til at forlade hende.

»Stakkels Wal'r,« sagde Kaptajnen.

»Stakkels, stakkels Wal'r!« sukkede Florence.

»Druknet, ikke?«

Florence rystede paa Hovedet og sukkede.

»Godnat, kære lille Dame!« sagde Kaptajn Cuttle og rakte Haanden frem.

»Gud velsigne Dem, kære, gode Ven!«

Men Kaptajnen tøvede endnu.

»Er der noget i Vejen, kære Kaptajn Cuttle?« sagde Florence, der i sin daværende Sindstilstand let blev urolig. »Har De noget at sige mig?«

»At sige Dem, kære lille Dame!« svarede Kaptajnen og mødte forvirret hendes Blik. »Nej, nej; hvad skulde jeg have at sige Dem, smukke lille? De venter dog sikkert ikke, at jeg skulde have noget godt at fortælle Dem?«

»Nej!« sagde Florence og rystede paa Hovedet.

Kaptajnen saa tankefuldt paa hende og gentog »Nej!« — men tøvede endnu og viste sig stadig forlegen.

»Stakkels Wal'r!« sagde Kaptajnen. »Min Wal'r, som jeg plejede at kalde dig! Gamle Sol Gills' Nevø! Velkommen for alle, der kendte dig, som Blomsterne i Maj! Hvad er der blevet af dig, min brave Gut! Druknet, ikke?«

Dermed bød Kaptajnen hende Godnat og gik nedenunder, mens Florence blev staaende deroppe og rakte Lyset frem, for at han kunde se. Han forsvandt i Mørket, og efter Lyden af hans Trin at dømme var han i Færd med at vende tilbage til den lille Dagligstue; men da dukkede hans Hoved og Skuldre uventet frem af Dybet igen, aabenbart blot for at gentage: »Druknet, ikke sandt, min smukke?« Thi da han havde sagt dette i en ømt beklagende Tone, forsvandt han.

Florence var meget bedrøvet over, at hun uden at vilde det ganske naturligt havde vakt disse Tankeforbindelser i sin Beskytters Sind ved at tage sin Tilflugt til ham; hun satte sig ved det lille Bord, hvor Kaptajnen havde anbragt Kikkerten og Sangbogen og de andre Rariteter, og tænkte paa Walther og paa alt det i Fortiden, der stod i Forbindelse med ham, indtil hun næsten ønskede, hun kunde lægge sig paa sin Seng og svinde hen. Men i hendes ensomme Længsel efter de døde, hun havde elsket, tænkte hun ikke en eneste Gang paa sit Hjem, paa Muligheden af at vende tilbage, ja end ikke paa, at det endnu eksisterede og gav hendes Fader Ly. Hun havde set Mordet blive begaaet. I den sidste, naturlige Skikkelse, hvori hun trods saa meget havde elsket ham, var han blevet revet ud af hendes Hjærte — havde udslettet sig selv ved sit Slag. Tanken paa det forfærdede hende saaledes, at hun bedækkede sine Øjne og skælvende gøs tilbage for den mindste Erindring om denne Handling, eller om den grusomme Haand, der havde udøvet den. Hvis hendes kærlige Hjærte endnu efter det kunde have bevaret hans Billede, vilde det være bristet; men det kunde ikke; og dets Tomhed fyldtes af en vild Frygt for nogen Sinde atter at mødes med dette Billedes adsplittende Brudstykker — en Frygt, der ikke kunde være vokset frem af andet end en saa stor og saa bittert forurettet Kærligheds Dybder.

Hun vovede ikke at se i Spejlet; thi Synet af den mørke Plet paa hendes Bryst gjorde hende bange for sig selv, som bar hun paa noget syndigt. Hun dækkede den hurtigt til med famlende Haand og i Mørket; og grædende lagde hun sit trætte Hoved paa Puden.

Det varede længe, før Kaptajnen gik i Seng. Han gik frem og tilbage i Butiken og i den lille Dagligstue en hel Time, og da han ved denne Idræt syntes at være faldet til Ro, satte han sig med at alvorligt Ansigt og læste de Bønner i

Bønnebogen, som er bestemt til Anvendelse paa Søen. Det gik ikke let; den gode Kaptajn læste meget langsomt og vanskeligt og standsede hyppigt ved et eller andet vanskeligt Ord for at opmuntre sig selv med et: »Naa, min Gut! Man kan, naar man vil!« — eller »Støt, Edward Cuttle, støt!« — hvilket hjalp ham meget med at komme over Vanskelighederne. Desuden hæmmede hans Briller i høj Grad hans Synsevne. Men trods disse Hindringer læste Kaptajnen i sin Inderlighed og Alvor hele Ritualet igennem til sidste Linje, oven i Købet med naturlig Følelse; og da han var færdig, tørnede han veltilfreds ind under Disken, med roligt Sind og det mest velvillige Ansigt, men ikke før han havde været ovenpaa og lyttet ved Florences Dør.

Kaptajnen tørnede ud flere Gange i Nattens Løb for at forvisse sig om, at hans Myndling sov roligt; og een Gang ved Daggry, fandt han hende vaagen; thi hun spurgte, om det var ham, da hun hørte Trin ved Døren.

»Ja, kære lille Dame,« brummede Kaptajnen hviskende: »Har De det godt, Diamant?«

»Ja Tak.«

Kaptajnen kunde ikke lade en saa gunstig Lejlighed gaa tabt; han satte Munden til Nøglehullet og brølte med en hæs Hvisken: »Stakels Wal'r! Druknet, ikke sandt?« Hvorefter han trak sig tilbage, tørnede ind igen og sov til Klokken syv.

Han blev heller ikke sit urolige og forlegne Væsen kvit hele den Dag, skønt Florence, der havde travlt med sin Naal i den lille Dagligstue, var roligere end den foregaaende Dag. Næsten hver Gang hun hævede sine Øjne fra Arbejdet, saa hun, at Kaptajnen betragtede hende og tankefuldt strøg sig om Hagen; og han trak saa ofte sin Armstol tæt hen til hende, som om han vilde sige noget meget fortroligt, og rykkede den bort igen, som om han ikke kunde blive enig med sig selv om, hvordan han skulde begynde, at han i Løbet af Dagen krydsede hele Dagligstuen rundt i denne skrøbelige Baad og mere end een Gang strandede paa Panelet eller den lukkede Dør i en meget sørgelig Forfatning.

Først i Skumringen lod Kaptajn Cuttle omsider Ankeret falde ved Siden af Florence og begyndte at tale sammenhængende. Men da Skæret fra Kaminen lyste paa Væggene og Loftet i den lille Stue og over Tebordet og Kopperne derpaa og hendes rolige Ansigt, der var vendt mod Ilden, og spejlede sig i de Taarer, der fyldte hendes Øjne, brød Kaptajnen den lange Tavshed og sagde:

»De har aldrig været paa Søen, min egen?«

»Nej,« svarede Florence.

»Aa, det er et almægtigt Element. Der er Vidundere paa Dybet, min smukke. Tænk paa det, naar Vindene brøler og Bølgerne ruller. Tænk paa det, naar de stormfulde Nætter er saa begmørke,« sagde Kaptajnen og hævede højtideligt sin Krog, »at De ikke kan se en Haand for Dem, uden naar et Lyn flammer op og viser den, og naar De driver, driver, driver gennem Stormen og Mørket, som om De skulde drive væk lige til Verdens Ende, Amen, og naar De har fundet det, saa læg et Mærke ved det. Det er de Tider, min smukke, da en Mand kan sige til sin Bakkekammerat (efter en Overhaling af Bogen): »Det er en stiv Nordvest, Bill; kan du høre, hvor hun brøler! Gud hjælpe dem, hvor jeg ynker alle de ulykkelige Mennesker i Land nu!«

»Har *De* nogen Sinde været i en frygtelig Storm?«

»Ih ja, min kære lille Dame, jeg har faaet min Part af haardt Vejr,« sagde Kaptajnen og tørrede sig skælvende over Panden. »Og jeg har faaet min Part af at blive tumlet om; men — men det var ikke om mig selv, jeg vilde tale. Det var om vor kære Gut,« sagde han og flyttede sig nærmere til hende, »om Wal'r, min Skat, som druknede.«

Kaptajnen talte med en saa skælvende Stemme og saa paa Florence med et saa blegt og bevæget Ansigt, at hun klyngede sig til hans Haand i sin Angst.

»Deres Ansigt er forandret,« udbrød

hun. »De er blevet en anden paa et Øjeblik. Hvad er det? kære Kaptajn Cuttle, jeg bliver kold af Angst ved at se paa Dem.«

»Hvad for noget, kære lille Dame,« svarede Kaptajnen og støttede hende med sin Haand, »gaa nu ikke fra Pippet! Nej nej, alt er i Orden, kære. Hvad jeg vilde sige — Wal'r — han — han er druknet, ikke?«

Florence saa opmærksomt paa ham; Farven kom og gik i hendes Ansigt, og hun lagde Haanden paa sit Bryst.

»Der er Farer paa Dybet, lille Skønhed — og over mangt et stolt Skib og mangen en kæk Gut har de lønlige Vande lukket sig uden nogen Sinde at tale om det. Men der er ogsaa Frelse paa Dybet, og somme Tider er een Mand af en hel Snes — ja kanske af et helt Hundrede, min smukke, — blevet frelst ved Guds Barmhjærtighed og kommet hjem, længe efter at man havde opgivet ham som død og fortalt om Undergang med Mand og Mus. Jeg — jeg kender en Historie, Hjærtensfryd,« stammede Kaptajnen, »af den Slags, som blev fortalt mig engang; og da vi nu ligger paa denne her Bov, og De og jeg sidder her alene ved Kaminen, saa kunde De kanske have Lyst til at høre mig fortælle den. Kunde De Skat?«

Skælvende af en Bevægelse, hun hverken kunde beherske eller forstaa, fulgte Florence uvilkaarligt Retningen af hans Blik, der gled forbi hende ud i Butiken, hvor der brændte en Lampe. Men i samme Øjeblik, hun vendte Hovedet, sprang Kaptajnen op og holdt sin Haand imellem.

»Der er ingen Ting dér, lille Skønhed,« sagde Kaptajnen. »Se ikke dér ud.«

»Hvorfor ikke?« spurgte Florence.

Kaptajnen mumlede noget om, at der var saa trist den Vej, og saa hyggeligt her ved Ilden. Han skubbede Døren, der havde staaet helt aaben, paa Klem, og satte sig igen. Florence fulgte ham med sit Blik og saa opmærksomt paa hans Ansigt.

»Historien handlede om et Skib, kære lille Dame, som sejlede ud af Londons Havn med god Vind og fint Vejr, bestemt til — hold nu Ørene stive, kære lille Dame, det var bare bestemt til en fremmed Havn, min smukke, bare til en fremmed Havn!«

Udtrykket i Florences Ansigt foruroligede Kaptajnen, som selv var hed og forvirret og neppe viste mindre Bevægelse end hun.

»Skal jeg fortsætte, lille Skønhed?«

»Ja, ja!«

Kaptajnen gjorde en Bevægelse, som om han sank noget, dér stak ham i Halsen, og fortsatte nervøst:

»Ude paa Havet kom dette her ulykkelige Skib ind i et saa forskrækkeligt Vejr, som ikke rejser sig een Gang i tyve Aar, Skat. Der var Hvirvelvinde i Land, som rev hele Skove op og blæste Byer om, og der var Orkaner rede paa disse her Breddegrader, som det stolteste Fartøj, der nogen Sinde er stukket i Søen, ikke kunde have holdt til. Dag efter Dag klarede dette her ulykkelige Skib sig stolt, har jeg hørt, og gjorde sin Skyldighed kækt, min smukke, men for eet eneste Vindstød røg næsten hele Skanseklædningen, og Mast og Ror blev skyllet væk og hendes bedste Folk blev vasket over Bord, og hun var overladt til Stormens Barmhjærtighed, og den havde ingen Barmhjærtighed, men blæste haardere og haardere, mens Bølgerne slog ind over hende og knuste hende som en Muslingeskal, hver Gang de kom tordnende. Hver sort Plet i hvert Bølgebjærg, der rullede bort, var en Stump af Skibets Liv eller et levende Menneske, og saaledes gik det hele fra hinanden, lille Skønhed, og der vil aldrig komme til at gro Græs paa deres Grave, som bemandede det Skib.«

»De gik ikke alle under!« udbrød Florence. »Der blev nogen frelst. Een, ikke?«

»Om Bord paa dette her ulykkelige Skib,« sagde Kaptajnen og rejste sig og knyttede sin Haand med vældig Kraft og Begejstring, »var der en Knøs — en tapper Gut har jeg hørt sige — som da han var Dreng, havde holdt meget af at

læse og tale om modige Handlinger under Skibbrud — jeg har hørt ham! jeg har hørt ham! — og han huskede paa dem i Nødens Time; thi mens de erfarneste Hænder var ørkesløse og de modigste Hjærter sank, var han stærk og munter. Det var ikke Mangelen paa noget at holde af og elske i Land, som gav ham Mod; det var hans medfødte Sind. Jeg har set det i hans Ansigt, da han ikke var andet end et Barn — ja, mangen en Gang! — og mens jeg ikke tænkte paa andet, end at det klædte ham, Gud velsigne ham!«

»Og blev han frelst?« udbrød Florence. »Blev han frelst?«

»Denne tapre Knøs,« sagde Kaptajnen — »se paa mig, min smukke! Se Dem ikke om!«

Florence havde neppe Kraft til at gentage: »Hvorfor ikke?«

»Fordi der ikke er noget dér, Skat,« sagde Kaptajnen. »Se Dem ikke tilbage, lille Skønhed! Gør det ikke, for Wal'rs Skyld, som var os alle saa kær! Efter at denne her Gut havde arbejdet med de bedste og bistaaet det modløse og aldrig klaget eller vist noget Tegn til Frygt, men holdt Modet oppe i dem alle, saa de ærede ham, som om han havde været en Admiral — denne her Gut, anden Styrmand og een Matros, det var de eneste, som blev tilbage af alle de bankende Hjærter, som var gaaet om Bord i dette her Skib — og surrede til en Stump af Vraget drev de om paa det stormfulde Hav.«

»Blev de frelst?« udbrød Florence.

»Dage og Nætter drev de om paa de uendelige Vande, indtil omsider — Nej! Se ikke den Vej, min smukke! — et Sejl holdt ned imod dem, og de ved Guds Naade blev taget om Bord — to levende og een død.«

»Hvem af dem var død?«

»Ikke den Knøs, jeg taler om.«

»Gud være lovet, aa Gud være lovet!«

»Amen!« sagde Kaptajnen hurtigt. »Ørene stive! Vær ved godt Mod bare eet Minut endnu, kære lille Dame! — Om Bord paa dette her Skib gjorde de en lang Rejse, tværs over hele Kortet (for de lagde ikke til Land noget Sted) og paa den Rejse døde den Matros, som var taget op sammen med ham. Men han blev skaanet, og —.«

Uden at vide, hvad han gjorde, havde Kaptajnen skaaret en Skive af Brødet og sat det paa sin Krog (der var hans sædvanlige Ristegaffel), og nu holdt han det ind over Ilden, medens han i største Bevægelse snirrede om bag Florence og lod Brødet blusse og brænde som en Pind.

»Blev skaanet,« gentog Florence, »og — — ?«

»Og kom hjem med det Skib,« sagde Kaptajnen, mens han blev ved at se i samme Retning, »og — bliv ikke forskrækket, min smukke — og gik i Land; og en Morgen kom han forsigtigt til sin egen Dør for at tage en Observation, for han vidste jo, at hans Venner maatte antage ham for druknet, og saa drejede han af ved den uventede — —.«

»Ved den uventede Gøen af en Hund?« udbrød Florence hurtigt.

»Ja,« brølte Kaptajnen. »Støt, min Skat! Mod! Se Dem ikke om endnu. Se dér paa Væggen!«

Paa Væggen tæt ved hende faldt Skyggen af en Mand. Hun sprang op og vendte sig og saa med et gennemtrængende Skrig Walther Gay staa dér bag hende!

Hun tænkte kun paa ham som en Broder, en Broder, der var frelst fra Graven, en skibbruden Broder, der var bjærget og atter stod ved hendes Side; og hun kastede sig i hans Arme. I hele Verden syntes han hende at være hendes eneste Haab og Trøst og Tilflugt, hendes naturlige Beskytter. »Sørg godt for Walther; jeg holdt meget af Walther!«

Det dyrebare Minde om den klagende Stemme, der havde talt saaledes, klang gennem hendes Sjæl som Musik i Natten. »Aa, velkommen hjem, kære Walther! Velkommen til dette slagne Bryst!« Hun følte Ordene, skønt hun ikke kunde sige dem, og hun trykkede ham til sit rene Hjærte.

I et Anfald af Febervildelse prøvede Kaptajn Cuttle paa at tørre sig i Hovedet med det sværtede Brød paa hans

Krog; og da han fandt, at det ikke egnede sig til Øjemedet, anbragte han det i Pullen paa sin blanke Hat, satte den med nogen Vanskelighed paa, prøvede paa at synge et Vers af »Den elskelige Peg«, gik i Stykker ved det første Ord og trak sig tilbage til Butiken, hvorfra han et Øjeblik efter kom farende tilbage, ganske glorød og tilsmurt i Ansigtet, med al Stivelsen opløst i sit Halstørklæde, og sagde:

»Wal'r, min Gut, her er en Smule Ejendele, jeg kunde ønske at overdrage dig til fri Afbenyttelse!«

Kaptajnen fremtog hurtigt det svære Ur, Teskeerne, Sukkertangen og Blikdaasen og lagde dem paa Bordet og fejede dem med sin store Haand ned i Walthers Hat; men da han rakte Walther dette besynderlige Klenodieskrin, blev han saa overvældet igen, at han maatte ty ud i Butiken igen, og blive længere borte denne Gang end før.

Men Walther søgte ham op og førte ham tilbage; og da var det Kaptajnens største Frygt, at Florence skulde tage Skade af denne nye Rystelse. Denne Frygt greb ham saa stærkt, at han blev helt fornuftig og ligefrem forbød al videre Hentyden til Walthers Oplevelser de første Dage. Derpaa blev han saa fattet, at han kunde befri sig for det ristede Brød i sin Hat og tage Plads ved Tebordet; men da han paa den ene Side mærkede Walthers Haand paa sin Skulder, og paa den anden hørte Florence gennem Taarer fremhviske sine Lykønskninger, stak han pludselig af igen og blev borte i godt ti Minutter.

Men aldrig i hele hans Liv havde Kaptajnens Ansigt skinnet og straalet, som da han tilsidst sad roligt ved Tebordet og saa fra Florence til Walther og fra Walther til Florence. Heller ikke skyldtes dette den Iver, hvormed han i den sidste halve Time havde gnedet sig i Ansigtet med sit Ærme. Det kom blot af hans indre Bevægelse. Han var opfyldt af en saadan Henrykkelse og Triumf, at den bredte sig over hele hans Ansigt og ligefrem illuminerede det.

Den Stolthed, hvormed Kaptajnen betragtede sin genfundne Drengs brunede Kind og modige Øjne og atter saa hans Ungdoms højsindede Varme og alle dens aabne, forjættende Egenskaber lyse i hans friske, sunde Væsen og glødende Kinder, havde maaske tændt noget af dette Lys i hans Ansigt. Den Beundring og Sympati, hvormed han vendte sit Blik mod Florence, hvis Skønhed, Ynde og Uskyld ikke kunde have vundet hende nogen trofastere og ivrigere Ridder end ham selv, havde maaske haft en lignende Indflydelse paa ham. Men helt og fuldt kunde den Straalen, der udgik fra ham, kun være opstaaet ved, at han saa disse to sammen og ved alle de Fantasier dette Syn tændte i hans Hoved.

At de talte om stakkels Onkel Sol og dvælede ved hver lille Omstændighed, der knyttede sig til hans Forsvinden; at deres Glæde dæmpedes ved den gamle Mands Fraværelse og ved Florences Ulykker; at de befriede Diogenes, hvem Kaptajnen noget før havde indespærret ovenpaa, for at den ikke skulde gø igen — alt det forstod Kaptajnen fuldkomment, skønt han var i uafbrudt Bevægelse og foretog sig mange smaa Udflugter ud i Butiken. Men at Walther saa paa Florence saa at sige fra et nyt og fjærnt Sted — at medens hans Øjne ofte søgte hendes yndige Ansigt, mødte de sjældent hendes aabne Blik, der lyste af søsterlig Kærlighed, men trak sig tilbage, saa snart hun saa paa ham — det anede Kaptajnen lige saa lidt, som han troede, at det var Walthers Genfærd, der sad ved Siden af ham. Han saa dem dér sammen i deres Ungdom og Skønhed, og han kendte deres yngre Dages Historie, og der var under hans store blaa Vest ikke en Tomme Plads til andet end Beundring for et saadant Par og Taknemlighed over, at de var blevet genforenede.

De sad saaledes, til det blev sent. Kaptajnen havde gerne siddet saadan en hel Uge. Men Walther rejste sig for at sige Godnat.

»Gaar De, Walther!« sagde Florence. »Hvorhen?«

»For Øjeblikket, kære lille Dame,« sagde Kaptajnen, »hænger han sin Køje

omme hos Brogley. Indenfor Prajevidde, Hjærtensfryd.«

»Jeg er Aarsag til, at De maa gaa herfra, Walther,« sagde Florence. »En hjemløs Søster indtager Deres Plads.«

»Kære Miss Dombey,« svarede Walther tøvende — »hvis det ikke er for dristigt at kalde Dem saadan! —«

»— Walther!« udbrød hun forbavset.

»Hvis noget kunde gøre mig gladere over at have Lov til at se Dem og tale med Dem, vilde det saa ikke være Opdagelsen af, at jeg raadede over et eller andet Middel til at gøre Dem den mindste Tjeneste? Hvor vilde jeg ikke gaa hen, hvad vilde jeg ikke gøre for Deres Skyld?«

Hun smilte og kaldte ham Broder.

»De er saa forandret,« sagde Walther —

»Jeg forandret?«

»For mig,« sagde Walther sagte, som om han blot tænkte højt. »Forandret for mig. Jeg forlod Dem som saadan et Barn, og genfinder Dem som — aa, noget saa ganske andet —«

»Men dog Deres Søster, Walther. De har vel ikke glemt, hvad vi lovede hinanden, da vi skiltes?«

»Glemt!«

»Og hvis De havde det — hvis Lidelser og Farer havde fordrevet det fra Deres Tanker, hvad de ikke har, saa vilde De huske det nu, Walther, da De finder mig fattig og forladt, uden andet Hjem end dette, og uden andre Venner end de to, som hører mig tale!«

»Det vilde jeg! Gud ved, at jeg vilde det!«

»Aa Walther,« udbrød Florence hulkende, »kære Broder! Vis mig en eller anden Vej gennem Verden — en eller anden ydmyg Sti, som jeg kan vandre alene og arbejde paa og somme Tider tænke paa Dem som en, der vil beskærme mig og holde af mig som en Søster! Aa, hjælp mig, Walther, for jeg trænger saa haardt til Hjælp!«

»Miss Dombey! Florence! Jeg vilde gerne dø for at hjælpe Dem. Men Deres Venner er stolte og rige. Deres Fader — —«

»Nej, nej, Walther!« Hun skreg og tog sig til Hovedet og saa saa rædselsslagen ud, at Walther stod som lammet. »Sig ikke det Ord!«

Han glemte aldrig senere den Stemme og det Blik, hvormed hun stansede ham ved dette Navn. Han følte, at om han saa skulde leve hundrede Aar endnu, vilde han aldrig kunne glemme det.

Et eller andet Sted — ligegyldigt hvor — blot aldrig hjem! Alt var forbi og forsvundet og tabt og tilintetgjort! Hele hendes lønlige Lidelses Historie laa i det Skrig og det Blik, og han følte, at han aldrig kunde glemme det, og han gjorde det aldrig.

Hun lagde sit blide Ansigt mod Kaptajnens Skulder og fortalte, hvordan og hvorfor hun var flygtet. Hvis hver sørgende Taare, hun udgød, mens hun gjorde dette, havde været en Forbandelse paa *hans* Hoved, som hun aldrig nævnede eller dadlede, vilde det have været bedre for ham, tænkte Walther med Rædsel, end at blive forstødt af en saa stærk og mægtig Kærlighed.

»Saa, Skat!« sagde Kaptajnen, da hun var færdig — og med dyb Opmærksomhed havde lyttet til hendes Ord, med vidt aaben Mund og Hatten helt paa Siden. — »Walther, min Gut, drej nu af for i Aften og overlad vor lille Skønhed til mig.«

Walther tog hendes Haand mellem begge sine, førte den til sine Læber og kyssede den. Han vidste nu, at hun virkelig var en hjemløs, omflakkende Flygtning. Men, rigere for ham saaledes, end i al sin oprindelige Stillings Rigdom og Stolthed, syntes hun ham dog fjærnere nu end paa den Højde, der havde gjort ham svimmel i hans Drengetids Drømme.

Kaptajn Cuttle, der ikke forstyrredes af slige Tanker, førte Florence til hendes Værelse og holdt af og til Vagt paa den hellige Grund udenfor hendes Dør — thi den var ham virkelig hellig — indtil han følte sig saa rolig for hende, at han kunde tørne ind under Disken. Da han i dette Øjemed forlod sin Post, kunde han ikke lade være med henrykt at raabe

ind gennem Nøglehullet: »Druknet. Ikke sandt, min smukke?« — eller med at gøre endnu et Forsøg paa hint Vers af »Den yndige Peg«, da han kom nedenunder. Men det blev stikkende ham i Halsen, og han kunde ikke faa noget ud af det; saa gik han til Sengs og drømte, at gamle Sol Gills var blevet gift med Mrs. Mac Stinger, og at denne Dame holdt ham fangen i et hemmeligt Kammer paa knappe Rationer.

Tyvende Kapitel.

Mr. Toots Klage.

Ovenpaa i Træ-Midshipmanen var der et tomt Værelse, som i gamle Dage havde været Walthers Sovekammer. Da Walther i god Tid om Morgenen vækkede Kaptajnen, foreslog han, at de skulde flytte det pynteligste Bohave fra den lille Dagligstue derop, saa at Florence kunde tage den i Besiddelse, naar hun stod op. Da intet kunde være Kaptajnen kærere end at gøre sig selv meget rød og forpustet i en saadan Anledning, tog han fat med god Vilje; og paa et Par Timer var Kammeret forvandlet til et Slags Landkahyt, udsmykket med alt det bedste rørlige Bohave fra Dagligstuen, deriblandt endogsaa Tartarfregatten, som Kaptajnen hang op over Kaminhylden med en saadan Glæde, at han i den næste halve Time ikke kunde bestille andet end træde tilbage foran det, ganske hensunket i Beundring.

Walther kunde ikke paa nogen Maade overtale Kaptajnen til at trække det store Lommeur op eller tage Blikdaasen tilbage eller røre ved Sukkertangen og Teskeerne. »Nej nej, min Gut,« var hans uforanderlige Svar paa Anmodninger af den Art, »jeg har overdraget dig disse her smaa Værdisager til fri Afbenyttelse.« Disse Ord gentog han med stor Højtidelighed, aabenbart i den Tro, at de havde samme Kraft som en Parlamentsakt, og at naar han blot ikke gjorde sig skyldig i nogen ny Indrømmelse af sin Ejendomsret, kunde der ikke findes nogen Mangel ved en saadan Form for Overdragelse.

Det var en Fordel ved den nye Ordning — ud over, at den tillod Florence at have det mere for sig selv — at Midshipmanen nu kunde sættes ud paa sin sædvanlige Observationspost, og at Butiksskodderne kunde tages fra. Hvor liden Betydning end Kaptajnen tillagde denne sidste Ceremoni, var den dog ikke ganske overflødig; thi den foregaaende Dag havde det vakt en saadan Opstandelse i Nabolaget, at Skodderne ikke var blevet taget fra, at Instrumentmagerens Hus i en ualmindelig Grad var blevet beæret med Offentlighedens Opmærksomhed, og at Grupper af begærlige Tilskuere havde stirret paa det fra den anden Side af Gaden, lige fra Solen stod op, til den gik ned. Dagdriverne havde især været interesserede i Kaptajnens Skæbne; de havde stadig rodet i Snavset for at kunne kigge ind gennem Kældergitteret under Butiksvinduet og fryde deres Indbildningskraft med den Fantasi, at de kunde se en Stump af hans Frakke, som han hang dér henne i Krogen; skønt dette hans Endeligt bestredes haardnakket af et andet Parti, som var af den Mening, at han laa myrdet med en Hammer paa Trappen. Det var derfor ikke fri for at vække nogen Misfornøjelse, da Genstanden for disse Rygter tidligt om Mor-

genen saas staaende i sin Butiksdør, saa sund og frisk, som om ingenting var hændet; og Kvarterets Betjent, der var en ærgerrig Mand og havde gjort Regning paa den Udmærkelse, at være til Stede, naar Døren blev aabnet, og i fuld Uniform afgive Vidnesbyrd overfor Kronbetjenten, gik saa vidt, at han sagde, at denne her Fyr i den blanke Hat gjorde bedst i ikke at prøve paa det — han præciserede ikke nærmere paa hvilket — og at han, Betjenten, for Resten skulde holde Øje med ham.

»Kaptajn Cuttle,« sagde Walther grundende, da de stod og hvilte sig fra deres Arbejde i Butiksdøren og saa ned ad den gamle, kendte Gade, thi det var endnu tidligt om Morgenen — »ikke den mindste Efterretning fra Onkel Sol i al denne Tid?«

»Ikke den mindste, min Gut,« svarede Kaptajnen og rystede paa Hovedet.

»Tage ud at søge efter mig, den kære, gode gamle Mand — og saa ikke skrive en Linje til Dem! Men hvorfor ikke? Han siger ganske vist, i den Pakke, De gav mig, at hvis De ikke havde hørt fra ham, før De aabnede den, kunde De antage ham for død. Det forbyde Gud! Men De vilde have hørt *om* ham, selv om han *var* død! En eller anden vilde ganske sikkert have skrevet efter hans Ønske, hvis han ikke kunde selv og sagt »den Dag og den Dag døde i mit Hus — eller i min Varetægt — eller saa fremdeles — Mr. Solomon Gills fra London — som efterlod denne sidste Hilsen og Anmodning til Dem.«

Kaptajnen, som aldrig før var klatret op til en saa klar Sandsynlighedens Højde, blev yderst betaget af de vide Udsigter, som herved aabnedes, og svarede med en tankefuld Hovedrysten: »Vel talt, min Gut, vel talt.«

»Jeg har tænkt paa dette, eller,« sagde Walther rødmende, »jeg har tænkt baade paa det ene og det andet i en hel søvnløs Nat, og jeg kan ikke tro andet, Kaptajn Cuttle, end at Onkel Sol, Gud velsigne ham, lever og vil komme tilbage. Jeg undrer mig ikke saa meget over, at han tog bort; for selv bortset fra, at hans Karakter altid har været krydret af Forkærlighed for det vidunderlige, og fra hans store Kærlighed til mig, overfor hvilken alle andre Hensyn i hans Liv svandt ind til intet, hvad ingen kan vide bedre end jeg, hvem han var den bedste af alle Fædre« — Walthers Stemme blev uklar her, og han saa bort, ned gennem Gaden — »selv bortset derfra, har jeg ofte hørt og læst om Folk, som havde en eller anden nær og kær Slægtning, der formodedes at være forlist paa Havet, og som saa slog sig ned paa den Del af Kysten, hvor man kunde antage at faa Efterretninger om det savnede Skib, om saa blot en Time eller to før andet Steds — ja, som endogsaa er fulgt efter Skibet til det Sted, det var fragtet til, som om de kunde skabe Efterretninger blot ved at rejse. Jeg tror, jeg selv kunde gøre saadan noget — snarere end saa mange andre maaske. Men hvorfor han ikke skulde skrive til Dem, naar det saa aabenbart var hans Hensigt at gøre det, eller hvordan han skulde kunne dø udenlands, uden at de fik det at vide gennem andre, det kan jeg ikke klare.«

Kaptajnen bemærkede hovedrystende, at selv Jack Bunsby havde ikke kunnet klare det, og han var dog ellers Mand for at afgive et ganske stivt Besyv.

»Hvis min Onkel havde været en letsindig ung Mand, som kunde antages at være blevet lokket til et Værtshus af lystige Kammerater, der gjorde det af med ham for at faa Fingre i hans Penge — eller hvis han havde været en sorgløs Matros, der gik i Land med to eller tre Maaneders Hyre i sin Lomme, saa kunde jeg forstaa, at han forsvandt uden at efterlade sig noget Spor. Men saadan som han var — og er, haaber jeg — kan jeg ikke tro det.«

»Wal'r, min Gut — hvad faar du saa ud af det?«

»Jeg ved ikke, hvad jeg skal faa ud af det, Kaptajn Cuttle. Jeg gaar ud fra, at han aldrig *har* skrevet. Der er vel ingen Tvivl om det?«

»Hvis Gamle Sol Gills har skrevet, min Gut, hvor er saa hans Depeche?«

»Sæt nu, at han havde betroet den til

privat Besørgelse, og at den var blevet glemt eller skødesløst kastet til Side eller gaaet tabt? Selv det synes mig mere sandsynligt end det andet. Kort sagt, Kaptajn Cuttle, jeg kan ikke udholde at tænke mig den anden Mulighed, Kaptajn Cuttle. Jeg hverken kan eller vil.«

»Haab, ser du, Walther,« sagde Kaptajnen dybsindigt, »Haab. Det er det, som besjæler dig. Haab er en Bøje, hvorom du kan overhale »Den lille Sanger«, det sentimentale Afsnit, men ligesom en anden Bøje, min Gut, flyder det kun ovenpaa; det kan ikke styres noget Sted hen. Sammen med Haabets Gallionsfigur er der et Anker; men hvad nytter det mig at have et Anker, naar jeg ikke kan finde nogen Bund at lade det falde i.«

Kaptajn Cuttle sagde snarere dette i sin Egenskab af forstandig Borger og Husejer, der var forpligtet til at meddele en uerfaaren Ungdom en Smule af sit eget Visdomsforraad, end ud af sit eget Hjærte. Hans Ansigt straalede virkelig, medens han talte, af det nye Haab, Walther havde bibragt ham, og han sluttede passende ved at klappe ham paa Ryggen og sige begejstret: »Hurra, min Gut! Personlig er jeg ganske af din Mening.«

Walther besvarede denne Salut med sin muntre Latter og sagde:

»Blot eet Ord endnu om min Onkel, Kaptajn Cuttle. Jeg anser det for umuligt, at han kan have skrevet paa sædvanlig Maade med Posten —«

»Vist saa min Gut!«

»Og at Brevet paa en eller anden Maade kan være gaaet fejl af Dem, hvad?«

»Hør Wal'r,« sagde Kaptajnen og saa paa ham med en svag Tilnærmelse til et strængt Udtryk — har jeg ikke ligget paa Udkig efter Tidender fra denne her Videnskabsmand, Sol Gills, din Onkel, Dag og Nat, lige siden jeg tabte ham af Syne? Har ikke mit Hjærte været tungt og paa Vagt altid, baade for ham og dig? Har jeg ikke sovende og vaagen været paa min Post, og vilde jeg vel have forladt den, saa længe denne her Midshipman hang sammen?«

»Nej, Kaptajn Cuttle,« svarede Walther og greb hans Haand, »det ved jeg, De ikke vilde, og jeg ved, hvor trofast og alvorligt ment, alt hvad De siger og føler, er. Jeg er sikker paa det. De tvivler vel ikke paa, at jeg er lige saa sikker paa det, som paa at jeg igen sætter min Fod paa Dørtrinet her og holder denne trofaste Haand i min, hvad?«

»Nej, nej, Walther,« svarede Kaptajnen med straalende Ansigt.

»Jeg vil ikke driste mig til flere Gisninger,« sagde Wal'r og trykkede varmt Kaptajnens Haand, der ikke mindre hjærteligt gengældte Trykket. »Jeg vil kun tilføje: Himlen forbyde, at jeg skulde røre min Onkels Ejendele, Kaptajn Cuttle! Alt, hvad han har efterladt her, skal forblive under Vare:ægt af den mest trofaste Bestyrer og bedste Mand i Verden — og hvis hans Navn ikke er Cuttle, har han ikke noget Navn! Og nu, bedste Ven — Miss Dombey!«

Der skete en Forandring i Walthers Tone, da han kom til disse to Ord; og da han udtalte dem, syntes hele hans Tillid og Munterhed at have forladt ham.

»Jeg tænkte, før Miss Dombey stansede mig, da jeg i Aftes talte om hendes Fader — De husker nok hvordan?«

Kaptajnen huskede det godt og rystede paa Hovedet.

»Før da tænkte jeg, at vi kun havde een stræng Pligt at opfylde, og det var at overlade hende til at sætte sig i Forbindelse med sine Venner og tage hjem igen.

Kaptajnen mumlede et svagt »Hallo!« eller »Staa støt!« eller noget andet, der passede lige saa godt til Lejligheden; men han udtalte det saa yderst svagt, paa Grund af den totale Forvirring, hvormed han modtog dette Budskab, at man kunde gætte sig til, hvad det var.

»Men,« sagde Walther, »det er forbi. Jeg tænker ikke længere saaledes. Hellere vilde jeg atter kastes ud paa den Vragstump, jeg siden min Frelse saa ofte har flydt om paa i mine Drømme, og gaa i Drift og dø!«

»Hurra, min Gut!« raabte Kaptajnen

i et uimodstaaeligt Anfald af Glæde. »Hurra! Hurra! Hurra!«

»At tænke sig, at hun, der er saa ung og god og smuk — saa fint opdraget og født til en saa ganske anden Skæbne — skulde kæmpe med den barske Verden! Men vi har set, hvilken Kløft der skiller hende fra alt, der ligger bag hende, skønt ingen uden hun selv kan vide, hvor dyb den er; og der er ingen Tilbagevenden mulig.

Uden ganske at forstaa dette, billigede Kaptajnen det i høj Grad og bemærkede i en kraftigt bekræftende Tone, at Vinden var stik og agter.

»Hun bør ikke være alene her, vel Kaptajn Cuttle?« sagde Walther bekymret.

»Naa, min Gut,« svarede Kaptajnen efter et Øjebliks dybsindig Overvejelse, »det ved jeg dog ikke. Du er her jo til at holde hende med Selskab, og naar I to er ganske —.«

»Kære Kaptajn Cuttle!« indvendte Walther. »Jeg er her! Miss Dombey anser mig i sit uskyldige Hjærte for sin adopterede Broder; men hvor skyldigt vilde ikke *mit* Hjærte være, hvis jeg foregav at tro, at jeg havde nogen som helst Ret til at nærme mig hende fortroligt i denne Egenskab — hvis jeg lod, som jeg glemte, at jeg er forpligtet ved min Ære til ikke at gøre det!«

»Wal'r, min Gut,« sagde Kaptajnen, atter noget nedtrykt og forvirret, »er der ingen andre Egenskaber, hvori —.«

»Aa!« svarede Walther, »vilde De, at jeg skulde dø i hendes Agtelse — i en Agtelse som hendes — og for evigt drage et Slør mellem mig og hendes englelige Ansigt ved at drage Fordel af, at hun saa tillidsfuld og værgeløs har taget sin Tilflugt til os, og prøve paa at svinge mig op til hendes Elsker? Hvad siger jeg? Ingen i Verden vilde staa mig haardere imod end De, hvis jeg gjorde det!«

»Wal'r, min Gut,« sagde Kaptajnen, der hang mere og mere med Næbbet, »forudsat, at der er nogen som helst gyldig Grund eller Hindring, hvorfor to Personer ikke burde forenes i Trældommens Hus, haaber jeg, at jeg vilde nedlægge min Protest. Der er altsaa ingen anden Egenskab, hvad min Gut?«

Walther gjorde hurtig et benægtende Tegn med Haanden.

»Naa min Gut,« brummede Kaptajnen langsomt, »jeg vil ikke nægte, at dette her og saa det, jeg har gaaet og brygget sammen, tager noget af Kuløren af mig. Men hvad den kære lille Dame angaar, Wal'r, saa maa du vide, at hvad der er Agtelse og Skyldighed mod hende, det kaldes ogsaa Agtelse og Skyldighed i mine Skibsartikler, om det saa er aldrig saa stor en Skuffelse for mig; saa jeg følger i dit Kølvand, min Gut, og føler, at du uden Tvivl handler, som det anstaar sig for dig. Og der *er* altsaa ingen anden Egenskab, hvad!« sagde Kaptajnen, der med et meget nedslaaet Ansigt rugede over Ruinerne af sit sammenstyrtede Luftslot.

»Men nu, Kaptajn Cuttle,« sagde Walther muntere for at sætte Humør i Kaptajnen, hvad der imidlertid var ganske umuligt — »nu synes jeg, vi skulde lægge vore Hoveder i Blød og se at finde en eller anden, som kunde være et passende Selskab for Miss Dombey, medens hun er her, og som man kan stole paa. Det kan ikke være nogen af hendes Slægtninge. Det er klart, at Miss Dombey føler, at de alle er afhængige af hendes Fader. Hvad er der blevet af Susan?«

»Det unge Fruentimmer? Jeg tror, hun blev sendt bort mod Hjærtensfryds Vilje. Jeg signaliserede efter hende straks, da den kære lille Dame kom, og hun satte hende meget højt og sagde, at hun havde været borte længe.«

»Saa spørg Miss Dombey, hvor hun er taget hen, og vi vil prøve paa at finde hende. Klokken er nu mange, og Miss Dombey vil snart staa op. De er hendes bedste Ven. Gaa op og hils paa hende, og lad mig sørge for alt hernede.«

Meget modfalden gentog Kaptajnen det Suk, hvormed Walther sagde dette, og adlød. Florence var henrykt over sit nye Værelse, længselsfuld efter at se Walther, og mere end glad ved Udsigten

til at komme til at hilse paa sin gamle Veninde Susan. Men Florence kunde ikke sige, hvor Susan var taget hen, undtagen at det var i Essex, og ingen vidste det, undtagen maaske Mr. Toots.

Med denne Underretning vendte den melankolske Kaptajn tilbage til Walther og lod ham forstaa, at Mr. Toots var den unge Mand, han havde truffet paa Trappen, og at han var en Ven af ham, at han var formuende, og at han haabløst tilbad Miss Dombey. Kaptajnen beretted̃e ogsaa, hvordan det var Underretningen om Walthers formodede Skæbne, som først havde gjort ham bekendt med Mr. Toots, og hvordan det var en højtidelig Aftale imellem dem, at Mr. Toots skulde være stum med Hensyn til Gens anden for sin Kærlighed.

Spørgsmaalet var saa, om Florence kunde stole paa Mr. Toots, og da Florence sagde: aa ja, af sit ganske Hjærte! — blev det af Betydning at udfinde, hvor Mr. Toots boede. Dette vidste Florence ikke, og Kaptajnen havde glemt det; og Kaptajnen sad netop i den lille Dagligstue og sagde til Walther, at Mr. Toots sikkert snart vilde være der, da Mr. Toots selv traadte ind.

»Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, idet han uden Ceremonier kom farende ind i Dagligstuen, »jeg befinder mig i en Sindstilstand, der grænser til Vanvid!«

Mr. Toots havde affyret disse Ord ligesom med en Kanon, før han opdagede Walther, hvem han genkendte med, hvad man kunde kalde en ynkelig Kluklatter.

»De maa undskylde mig, Sir,« sagde Mr. Toots og holdt sig for Panden, »men jeg befinder mig for Øjeblikket i en saadan Tilstand, at min Forstand er ved at gaa sin Vej, hvis den ikke allerede er væk, og noget som helst i Retning af Høflighed hos en Person, der er saaledes stillet, vilde kun være det huleste Blændværk. Kaptajn Gills, maa jeg ikke have Lov til at tale med Dem i Enrum.«

»Hør, min Bror,« svarede Kaptajnen og greb hans Haand, »De er netop den Mand, vi var paa Udkig efter.«

»Aa, Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, »hvad maa det ikke være for et Udkig, som *jeg* er Genstand for! Jeg har ikke vovet at barbere mig, saadan som jeg har det. Jeg har ikke faaet mine Klæder børstede. Mit Haar er filtret. Jeg sagde til Hanen, at hvis han tilbød at pudse mine Støvler, vilde jeg slaa ham ihjel.«

Alle disse Tegn paa et forstyrret Sind bekræftedes af Mr. Toots' Udseende, som var vildt og frygteligt.

»Se her, min Bror,« sagde Kaptajnen. »Dette her er gamle Sol Gills' Nevø Wal'r. Ham som vi troede var forlist paa Havet.«

Mr. Toots tog Haanden fra Panden og stirrede paa Walther.

»Gud hjælpe mig!« stammede Mr. Toots. »Hvilket Sammenstød af Ulykker! Hvordan har De det? Jeg — jeg er bange for, at De maa være blevet meget vaad. Kaptajn Gills, maa jeg tale et Par Ord med Dem i Butiken?«

Han trak Kaptajnen ud ved Frakken og hviskede:

»Det er altsaa ham, De talte om, Kaptajn Gills, da De sagde, at han og Miss Dombey var som skabt for hinanden?«

»Ja vist min Gut; jeg var engang af den Mening.«

»Og netop nu!« udbrød Mr. Toots og holdt atter Haanden for Panden. »Netop nu! En hadet Medbejler! Nej, han er i det mindste ikke nogen hadet Medbejler,« sagde Mr. Toots, der pludselig kom paa andre Tanker og tog Haanden bort igen. »Hvorfor skulde jeg hade ham? Nej. Hvis min Kærlighed virkelig har været uegennyttig, Kaptajn Gills, saa lad mig vise det nu!«

Mr. Toots fo'r pludselig tilbage til Dagligstuen, greb Walthers Haand og sagde:

»Hvordan har De det? Jeg haaber ikke, De er blevet forkølet. Jeg — jeg vilde være meget glad, hvis De vilde unde mig Fornøjelsen af Deres Bekendtskab. Hjærtelig til Lykke! Paa mit Æresord,« sagde Mr. Toots, der blev varmere, da han fik set nærmere paa Walthers Ansigt og Skikkelse, »det glæder mig meget at se Dem!«

»Hjærtelig Tak,« sagde Walther. »Jeg kunde ikke ønske mig et bedre Velkommen.«

»Virkelig ikke?« sagde Mr. Toots og blev ved at trykke hans Haand. »Det er meget venligt af Dem. Jeg er Dem meget forbunden. Hvordan har De det? Jeg haaber, alle havde det godt ovre paa den anden Side — jeg mener paa — jeg mener dér, hvor De kom fra sidst!«

Alle disse gode Ønsker og bedre Meninger besvarede Walther hjærteligt.

»Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, »jeg kunde ønske at være fuldt ud retskaffen; men jeg haaber, det nu maa være mig tilladt at hentyde til et vist Emne som — —.«

»Ja, ja, min Gut, saa meget De vil.«

»Ja saa, Kaptajn Gills — og Løjtnant Walthers — ved De, at der er foregaaet de frygteligste Ting i Mr. Dombeys Hus, og at Miss Dombey selv har forladt sin Fader, som efter min Mening er et Afskum, som det vilde være et Smigreri at kalde et — et Marmormonument eller en Rovfugl — og at man ikke kan finde hende, og at ingen ved, hvor hun er taget hen!«

»Tør jeg spørge, hvem der har sagt Dem det?« spurgte Walther.

»Løjtnant Walther,« sagde Mr. Toots, der var naaet til denne Tiltaleform ved en for ham ejendommelig Fremgangsmaade, rimeligvis ved at blande hans Døbenavn sammen med Sømandsfaget og mellem ham og Kaptajnen forudsætte et eller andet Slægtskab, der selvfølgelig ogsaa maatte udstrække sig til deres Titler; »Løjtnant Walthers, jeg kan ikke have noget mod at svare Dem rent ud. Sagen er, at da jeg interesserer mig i høj Grad for alt, hvad der vedrører Miss Dombey — ikke af nogen egenkærlig Grund, Løjtnant Walthers, for jeg ved meget godt, at det behageligste jeg kunde gøre for alle Parter var at gøre en Ende paa min Tilværelse — har jeg plejet af og til at stikke en Bagatel til en Tjener, en yderst respektabel ung Mand ved Navn Towlinson, der har opholdt sig hos Familien i nogen Tid. Og Towlinson fortalte mig i Gaar Aftes, at saaledes stod Sagen. Og siden da, Kaptajn Gills — og Løjtnant Walthers — har jeg været fuldkommen vanvittig, og jeg har hele Natten ligget paa Sofaen som den Ruin, De ser.«

»Mr. Toots,« sagde Walther, »det glæder mig at kunne lette Deres Sind. Vær kun rolig. Miss Dombey er rask og i god Behold.«

»Sir!« udbrød Mr. Toots, idet han sprang op og trykkede hans Haand paany, »det er en saa uhyre og uudsigelig Lettelse, at om De saa vilde fortælle mig, at Miss Dombey skulde giftes nu, vilde jeg kunne smile. Ja, Kaptajn Gills — hvad jeg end vilde gøre ved mig selv lige efter, saa tror jeg virkelig, at jeg vilde kunne smile, saa lettet er jeg.«

»For en saa ædelmodig Sjæl som Deres,« svarede Walther, »vil det være en endnu større Lettelse og Glæde at høre, at De kan gøre Miss Dombey en Tjeneste. Kaptajn Cuttle, vil De være saa god at føre Mr. Toots ovenpaa!«

Kaptajnen vinkede ad Mr. Toots, som fulgte ham ovenpaa med et ganske forvildet Ansigt og uden et eneste forberedende Ord blev ført ind i Florences nye Tilflugtsted.

Stakkels Mr. Toots' Forundring og Glæde ved Synet af hende var saa stor, at han kun kunde faa Luft i Daarskaber. Han løb hen til hende, greb hendes Haand, kyssede den, lod den falde, greb den igen, faldt ned paa sit ene Knæ, udgød Taarer, kluklo, og brød sig ikke det mindste om Faren for at blive bidt af Diogenes, som i den Tro, at der laa noget fjendtligt overfor dens Frøken i disse Demonstrationer, fo'r rundt og rundt om ham, som om den kun ikke kunde blive enig med sig selv om, fra hvilket Punkt den skulde angribe ham, men var ganske paa det rene med, at den vilde traktere ham frygteligt.

»Aa Di, du slemme, glemsomme Hund! Kære Mr. Toots, jeg er saa glad over at se Dem!«

»Mange Tak!« sagde Mr. Toots. »Jeg har det meget godt, jeg er Dem meget forbunden, Miss Dombey. Jeg haaber, hele Familien ogsaa befinder sig vel.«

Mr. Toots sagde dette uden mindste Forestilling om, hvad han talte om, og satte sig til at stirre paa Florence med den mest levende Kamp mellem Henrykkelse og Fortvivlelse, som noget Ansigt kunde udtrykke.

»Kaptajn Gills og Løjtnant Walthers har sagt, Miss Dombey,« gispede Mr. Toots, »at jeg kan gøre Dem en Tjeneste. Hvis jeg paa nogen som helst Maade kunde udslette Mindet om hin Dag i Brighton, da jeg opførte mig — mere som en Fadermorder end som en Person med uafhængig Formue,« sagde Mr. Toots strængt selvanklagende, »saa vilde jeg synke i den tavse Grav med et Glimt af Glæde.«

»Kære Mr. Toots,« sagde Florence, »ønsk ikke, at jeg skal glemme noget som helst fra den Tid, vi har kendt hinanden. Det kan jeg aldrig, tro mig. De har altid været meget for venlig og god imod mig.«

»Miss Dombey,« svarede Mr. Toots, »Deres Erkendtlighed overfor mine Følelser er et Træk i Deres englelige Karakter. Jeg takker Dem tusinde Gange. Det har ikke det mindste at sige.

»Hvad vi vilde spørge Dem om,« sagde Florence, »er om De husker, hvor man kan træffe Susan, hvem De var saa god at følge til Diligencekontoret, da hun forlod mig.«

»Miss Dombey,« sagde Mr. Toots efter at have tænkt sig lidt om, »jeg husker sandelig ikke saa nøje Navnet paa det Sted, der stod paa Diligencen; og jeg kan huske, at hun ikke skulde blive dér, men tage længere bort. Men Miss Dombey, hvis det er Dem om at gøre at finde hende og faa hende hertil, saa skal jeg og Hanen skaffe Dem fat paa hende, saa hurtigt som Hengivenhed fra min Side og Skarpsindighed fra Hanens kan bevirke det.«

Mr. Toots var saa aabenbart henrykt og genoplivet ved Udsigten til at kunne være til Nytte, og hans Hengivenheds uegennyttige Oprigtighed var saa uomtvistelig, at det vilde have været grusomt at sige Nej. Med uvilkaarlig Finfølelse undlod Florence derfor at gøre den mindste Indvending, men ikke at overvælde ham med Taksigelser, og Mr. Toots paatog sig stolt at udføre sin Kommission uden Tøven.

»Miss Dombey,« sagde Mr. Toots og berørte den Haand, hun rakte ham, medens et Stik af haabløs Kærlighed synligt fo'r igennem ham og fik hans Ansigt til at blusse, »Farvel! Tillad mig at være saa fri at sige, at Deres Ulykker gør mig ganske fortvivlet, og at De kan stole paa mig, næst efter Kaptajn Gills selv. Jeg kender udmærket godt mine egne Mangler, Miss Dombey — det har ikke det mindste at sige, mange Tak — men man kan fuldstændig stole paa mig, det kan jeg forsikre Dem, Miss Dombey.«

Med disse Ord forlod Mr. Toots Stuen — atter ledsaget af Kaptajnen, som havde staaet lidt borte med Hatten under Armen og ordnet sine forpjuskede Lokker med sin Krog, medens han var et ikke udeltagende Vidne til, hvad der foregik. Og da Døren havde lukket sig bag dem, var Lyset i Mr. Toots' Liv atter mørkt overskyet.

»Kaptajn Gills,« sagde han, idet han stansede og vendte sig, da de næsten var kommet ned ad Trappen, »oprigtig talt, saa er jeg for Øjeblikket ikke i en saadan Sindstilstand, at jeg kunde se Løjtnant Walthers med de fuldt ud venlige Følelser overfor ham, som jeg gerne vilde, mit Bryst skulde huse. Vi kan ikke altid beherske vore Følelser, Kaptajn Gills, og De vilde gøre mig en særlig Tjeneste ved at lukke mig ud ad Bagdøren.«

»Min Bror,« svarede Kaptajnen, »De maa selv bestemme Deres Kurs. Hvilken Kurs De end tager, er jeg sikker paa, at den er klar og sømandsmæssig!«

»Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, »De er overordentlig venlig. Deres gode Mening er mig en Trøst. Der er en Ting,« sagde Mr. Toots, da han stod i Gangen bag den halvt lukkede Dør, »som jeg haaber, De vil tænke paa, Kaptajn Gills, og som jeg ogsaa kunde ønske, at Løjtnant Walthers blev gjort bekendt med. Jeg har nu faaet fuld Raadighed over

min Formue, ved De, og — og jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre med den. Hvis den i mindste Maade kunde være til Nytte i denne Retning, vilde jeg synke let og trøstet i den tavse Grav.«

Mr. Toots sagde ikke mere, men smuttede roligt ud og lukkede Døren efter sig for at afskære Kaptajnen fra at svare.

Længe efter at denne gode Skabning havde forladt Florence, tænkte hun paa ham med blandede Følelser, baade af Smerte og Glæde. Han var saa brav og varmhjærtet, at det at se ham igen og blive forvisset om hans Troskab mod hende i hendes Nød var hende en uskatterlig Glæde og Trøst; men netop af denne Grund gik det hende saa nær at tænke paa, at hun voldte ham blot et Øjebliks Sorg eller blot ved et Aandepust oprørte hans Livs rolige Strøm, at hendes Øjne fyldtes med Taarer, og hendes Hjærte strømmede over af Medlidenhed. Kaptajn Cuttle tænkte ogsaa paa sin Vis meget paa Mr. Toots, og det samme gjorde Walther; og da Aftenen kom, og de alle sad sammen i Florences nye Værelse, roste Walther ham i de stærkeste Udtryk og fortalte Florence, hvad han havde sagt, da han forlod Huset.

Mr. Toots vendte ikke tilbage den næste Dag, og heller ikke i flere Dage derefter; og imidlertid levede Florence, uden yderligere at blive foruroliget, som en stilfærdig Fugl i et Bur, øverst oppe i den gamle Instrumentmagers Hus. Men Florence hang øjensynligt mere og mere med Hovedet, efter som Dagene gik; og det Udtryk, der havde vist sig i den døde Drengs Ansigt, vendtes ofte mod Himlen fra hendes høje Vindue, som søgte det hans Engel paa den lyse Kyst, hvorom han havde talt, da han laa i sin lille Seng.

Florence havde været svag og skrøbelig i den sidste Tid, og den Sindsbevægelse, hun havde gennemgaaet, var ikke uden Indflydelse paa hendes Helbred. Men det var ingen legemlig Sygdom, hun led af nu. Hun var nedtrykt i Sindet; og Grunden til hendes Nedtrykthed var Walther.

Skønt han følte Deltagelse for hende, var glad og stolt over at tjene hende, og viste alt dette med hele sin Karakters Begejstring og Varme, saa Florence dog, at han undgik hende. Hele den lange Dag igennem nærmede han sig sjældent til hendes Værelse. Hvis hun spurgte efter ham, kom han — for et Øjeblik atter lige saa hjærtelig og aaben, som hun mindedes ham fra dengang hun var Barn og fo'r vild i Gaderne; men han blev snart tvunget — hendes fint mærkende Kærlighed var altfor aarvaagen til ikke at mærke det — og urolig, og forlod hende snart. Dagen igennem kom han aldrig uden at være kaldet. Naar det blev Aften, var han der altid, og det var hendes lykkeligste Tid, for da var hun nær ved at tro, at den gamle Walther fra hendes Barndom ikke var forandret. Men selv da kunde et eller andet intetsigende Ord eller Blik vise hende, at der var en uforklarlig Kløft imellem dem, som ikke kunde overskrides.

Og hun kunde ikke undgaa at se, at disse Forandringer hos Walther viste sig paa Trods af hans yderste Anstrængelser for at skjule dem. Hun syntes, at han i sin Hensynsfuldhed overfor hende og i sit inderlige Ønske om at skaane hende for selv det mindste Saar fra hans kærlige Haand, tyede til utallige smaa Kunstgreb og Forstillelser. Saa meget stærkere følte Florence, hvor forandret han var blevet; saa meget oftere græd hun over, at hendes Broder saaledes var blevet fremmed for hende.

Den gode Kaptajn — hendes utrættelige, kærlige, altid ivrige Ven — saa det ogsaa, tænkte Florence, og det pinte ham. Han var mindre munter og forhaabningsfuld, end han havde været i Begyndelsen, og da de sad sammen alle tre om Aftenen, listede han sig undertiden til at se skiftevis paa hende og Walther med et helt bedrøvet Ansigt.

Florence besluttede sig tilsidst til at tale med Walther. Hun troede nu, at hun vidste, hvad der var Grunden til hans fremmede Væsen, og hun tænkte, det vilde være en Lettelse for dem begge,

hvis hun sagde ham, at hun havde opdaget den og ganske respekterede den og ikke bebrejdede ham noget.

Det var en Søndag Eftermiddag, at Florence fattede denne Beslutning. Den trofaste Kaptajn sad ved Siden af hende og læste med sine Briller paa, og hun spurgte ham, hvor Walther var.

»Jeg tror, han er nedenunder nu, kære lille Dame,« svarede Kaptajnen.

»Jeg vilde gerne tale med ham,« sagde Florence og rejste sig hurtigt, som om hun vilde gaa ned.

»Jeg skal faa ham herop i en Haandevending, lille Skønhed,« sagde Kaptajnen.

Derpaa forsvandt han i en Fart, idet han kastede sin Bog over Skulderen — thi han havde gjort sig det til en Regel kun at læse i meget store Bøger om Søndagen, da det saa mere adstadigt ud; og han havde for Aar tilbage købt et vidunderligt Bind, hvoraf fem Linjer ad Gangen forvirrede ham i den Grad, at han endnu ikke var kommet paa det rene med, hvad den handlede om. Walther viste sig snart efter.

»Kaptajn Cuttle siger, Miss Dombey —« begyndte han ivrigt, da han kom ind — men stansede, da han saa hendes Ansigt.

»De har det ikke saa godt i Dag. De ser bedrøvet ud. De har grædt.«

Han talte saa venligt og med en saa varm Sitren i sin Stemme, at Taarerne traadte hende i Øjnene ved Lyden af hans Ord.

»Walther,« sagde Florence blidt, »jeg er ikke ganske rask, og jeg har grædt. Jeg vil gerne tale med Dem.«

Han satte sig lige overfor hende og saa paa hendes smukke, uskyldige Ansigt; og hans eget blev blegt, og hans Læber skælvede.

»De sagde den Aften, da jeg fik at vide, at De var frelst — og aa, kære Walther, hvad følte jeg ikke den Aften, og haabede!« —

Han lagde sin skælvende Haand paa Bordet imellem dem og sad og saa paa hende —.

»— at jeg havde forandret mig. Jeg blev forbavset over at høre Dem sige det, men jeg ved nu, at jeg er det. Vær ikke vred paa mig, Walther. Jeg var altfor glad til at tænke paa det dengang.«

Hun syntes ham atter at være et Barn. Det var det troskyldige, tillidsfulde, kærlige Barn, han saa og hørte. Ikke den dyrebare Kvinde, for hvis Fødder han gerne vilde have lagt alle Jordens Rigdomme.

»De husker nok den sidste Gang, jeg saa Dem, Walther, før De drog bort?«

Han stak Haanden ind paa sit Bryst og trak en lille Pung frem.

»Jeg har altid baaret den om Halsen. Hvis jeg var gaaet under, vilde den have fulgt mig til Havets Bund.«

»Og De vil stadig bære den, Walther, for min Skyld?«

»Indtil jeg dør!«

Hun lagde sin Haand paa hans, saa frygtløst og uskyldigt, som var der ikke gaaet en Dag, siden hun gav ham dette lille Erindringstegn.

»Det er jeg glad for. Jeg vil atter være glad ved at tænke paa det, Walther. Husker De, at en Tanke om denne Forandring samtidig syntes at slaa ned i os begge hin Aften, da vi talte sammen?«

»Nej,« svarede han forundret.

»Jo, Walther. Jeg havde allerede dengang været Aarsag til, at Deres Forhaabninger og Udsigter formørkedes. Jeg var bange for at tænke paa det dengang, men jeg ved det nu. Selv om De dengang i Deres Ædelmodighed var i Stand til at skjule for mig, at De ogsaa vidste det, saa kan De ikke gøre det nu, skønt De prøver lige saa ædelmodigt paa det som før. Det *gør* De. Jeg takker Dem inderligt, oprigtigt for det, Walther; men det vil ikke lykkes Dem. De har lidt altfor meget under Deres egne og Deres kæreste Slægtninges Ulykker, til ganske at kunne overse den uskyldige Aarsag til den Fare og Sorg, der har ramt Dem. De kan ikke ganske glemme mig i denne Egenskab, og vi kan ikke længere være Broder og Søster. Men, kære Walther, tro ikke, at jeg beklager mig over Dem af den Grund. Jeg kunde have vidst det

— burde have vidst det — men jeg glemte det i min Glæde. Jeg haaber kun, at De vil kunne tænke mindre bittert paa mig, naar denne Følelse ikke længere er hemmelig; og jeg beder Dem kun om, Walther — i det stakkels Barns Navn, som engang var Deres Søster — at De ikke vil kæmpe med Dem selv og pine Dem selv for min Skyld nu, da jeg ved alt.«

Medens hun sagde dette, havde Walther set paa hende med et Ansigt saa fuldt af Forundring, at det ikke havde Plads for noget som helst andet. Nu greb han den Haand, der saa bønfaldende berørte hans, og holdt den imellem sine.

»Aa, Miss Dombey,« sagde han, »er det muligt, at medens jeg har lidt saa meget ved at kæmpe med mine Følelser af, hvad jeg skyldte Dem og burde vise Dem, har jeg ladet Dem lide, hvad Deres Ord aabenbarer for mig? Aldrig, aldrig, saa sandt jeg lever, har jeg tænkt paa Dem uden som det klare, rene, velsignede Minde fra min Barndom og Ungdom. Jeg har aldrig fra første Færd af tænkt, og skal til mit sidste Aandedrag aldrig tænke paa Deres Del i mit Liv, uden som paa noget helligt, der aldrig maa være Genstand for letsindige Tanker, der aldrig kan skattes højt nok, der aldrig maa glemmes før Døden. Atter at se Dem se ud og høre Dem tale ganske som den Aften, da vi skiltes, er en Lykke for mig, som jeg ikke har Ord til at skildre; og at blive elsket og stolet paa som en Broder, er den næststørste Gave jeg kunde modtage og skatte!«

»Walther,« sagde Florence og saa alvorligt paa ham, men med et forandret Ansigt: »Hvad er det, som skyldes mig og maa vises mig med Opofrelse af alt dette?«

»Ærbødighed,« sagde Walther sagte. »Ærefrygt.«

Rødmen vendte tilbage i hendes Ansigt, og hun trak frygtsomt og tankefuldt sin Haand tilbage, mens hun blev ved at se paa ham med uformindsket Alvor.

»Jeg har ikke en Broders Ret,« sagde Walther. »Jeg har ikke en Broders Krav. Jeg forlod et Barn. Jeg genfinder en Kvinde.«

Rødmen bredte sig over hele hendes Ansigt. Hun gjorde en Bevægelse som for at bønfalde ham om ikke at sige mere, og hendes Ansigt sank ned paa hendes Hænder.

De tav begge en Tid; hun græd.

»Jeg skylder et Hjærte, der saa tillidsfuldt, saa rent, saa godt,« sagde Walther, »at rive mig løs fra det, selv om jeg derved sønderriver mit eget. Hvor tør jeg sige, at det er min Søsters!«

Hun græd stadig.

»Hvis De havde været lykkelig — omgivet, som De burde være, af kærlige og beundrende Venner og alt det, som gør den Stilling, De fødtes til, misundelsesværdig,« sagde Walther; »og hvis De da i kærlig Erindring om Fortiden havde kaldt mig Broder, da kunde jeg have svaret til dette Navn fra min fjærne Plads, uden i mit Indre at være forvisset om, at jeg krænkede Deres Tillid ved at gøre det. Men her — og nu!«

»Aa Tak, Tak Walther! Tilgiv, at jeg har gjort Dem saa stor Uret. Jeg havde ingen til at raade mig. Jeg er ganske alene.«

»Florence!« sagde Walther lidenskabeligt. »Jeg maa nu sige, hvad jeg blot for faa Øjeblikke siden ikke troede, noget skulde have tvunget over mine Læber. Hvis jeg havde haft Lykken med mig; hvis jeg havde set nogen Udvej til eller næret noget Haab om en Dag at blive i Stand til at gengive Dem en Stilling, der nærmede sig Deres egen — saa vilde jeg have sagt Dem, at der var eet Navn, De kunde skænke mig — een Ret over alle andre til at beskærme og elske Dem — at jeg ikke var værdig til den ved noget, uden min Kærlighed til Dem og Ærefrygt for Dem, og ved at hele mit Hjærte tilhørte Dem. Jeg vilde have sagt Dem, at det var den eneste Ret, De kunde give mig, til at forsvare og vogte Dem, den eneste jeg turde modtage og hævde; men at hvis jeg havde denne Ret, vilde jeg anse den for et saa dyrebart og uvurderligt Bevis paa Deres Tillid, at

hele mit Livs udelte Oprigtighed og Varme kun vilde være en tarvelig Paaskønnelse af dens Værd.«

Hendes Hoved var stadig bøjet, hendes Taarer faldt stadig, og hendes Barm steg og sank under hendes Hulken.

»Kæreste Florence! Kæreste Florence, hvem jeg kaldte saaledes, før jeg kunde skønne, hvor vanvittigt og anmassende det var! Lad mig endnu een sidste Gang kalde Dem ved Deres eget dyrebare Navn og berøre denne blide Haand til Tegn paa, at De søsterligt vil glemme, hvad jeg har sagt.«

Hun hævede sit Hoved og talte til ham med en saa højtidsfuld Mildhed i sine Øjne, med et saa klart og roligt Smil straalende gennem sine Taarer, og med en saadan sagte Skælven baade i sit Legeme og sin Stemme, at hun anslog de dybeste Strænge i hans Hjærte, og hans Øjne duggedes, mens han hørte paa hende.

»Nej Walther, jeg kan ikke glemme det. Jeg vilde ikke glemme det for alt i Verden. Er De — er De meget fattig?«

»Jeg er kun en Vandringsmand,« sagde Walther, »der maa gøre Rejser over Havet for at leve. Det er min Bestilling nu.«

»Rejser De snart bort igen, Walther?«

»Meget snart.«

Hun sad et Øjeblik og saa paa ham; saa lagde hun frygtsomt sin skælvende Haand i hans.

»Hvis De vil tage mig til Deres Hustru, Walther, vil jeg elske Dem højt. Hvis De vil lade mig rejse med Dem, Walther, vil jeg uden Frygt rejse til Verdens Ende. Jeg kan ikke opgive noget for Deres Skyld — jeg har intet at give Afkald paa og ingen at forsage; men al min Kærlighed og hele mit Liv skal jeg vie til Dem, og i mit sidste Suk skal jeg udaande Deres Navn til Gud, hvis jeg da endnu kan sanse og samle.«

Han trykkede hende til sit Hjærte og lagde hendes Kind mod sin, og nu — ikke længere stødt tilbage, ikke længere ene og forladt, græd hun ved sin elskedes Bryst.

Velsignede Søndagsklokker, der ringer saa roligt for deres fortryllede og lykkelige Øren! Velsignede Søndagsfred, der harmonerer saa vel med Stilheden i deres Hjærter og hvælver hellig Luft omkring dem! Velsignede Tusmørke, der listede sig ind over hende og overskyggede hende saa trøstende og højtideligt, medens hun som et beroliget Barn slumrede ind ved det Bryst, hun havde klynget sig til!

O, Byrde af Kærlighed og Tillid, som hviler saa let dér! Ja, Walther, se med Ømhed og Stolthed ned paa disse lukkede Øjne; thi i hele den vide Verden søger de nu ikke andet end dig — blot dig!

. . . . . .

Kaptajnen blev i den lille Dagligstue, til det var ganske mørkt. Han satte sig paa den Stol, Walther havde siddet paa, og saa op mod Loftsvinduet, indtil Dagen lidt efter lidt svandt bort, og Stjærnerne kiggede ned. Han tændte et Lys, tændte en Pibe, røg den ud, og tænkte paa, hvad i Alverden der mon gik for sig ovenpaa, og hvorfor de ikke kaldte ham op til Te.

Da hans Forundring var paa det højeste, stod Florence ved hans Side.

»Naa, kære lille Dame,« udbrød Kaptajnen. »De og Wal'r har nok faaet Jer en ordentlig Passiar, Skønhed!«

Florence tog med sin lille Haand om en af de store Knapper i hans Frakke og sagde, mens hun saa ned paa hans Ansigt:

»Kære Kaptajn, der er noget, jeg gerne vilde sige Dem.«

Kaptajnen hævede hurtigt Hovedet for at høre, hvad det var. Da han derved fik set nærmere paa Florence, skubbede han sin Stol, og sig selv med den, saa langt tilbage, de kunde komme.

»Hvad! Hjærtensfryd!« udbrød Kaptajnen i pludselig Triumf. »Er det *det?*«

»Ja!« sagde Florence ivrigt.

»Wal'r! Ægtemand! *Det?*« brølte Kaptajnen og kastede sin blanke Hat op mod Loftsvinduet.

»Ja,« udbrød Florence og lo og græd paa een Gang.

Kaptajnen gav hende paa Stedet en Omfavnelse; saa samlede han sin blanke Hat op og satte den paa, tog hendes Arm under sin og førte hende ovenpaa igen, og dér følte han, at han nu var i Færd med at sige sit Livs bedste Vittighed.

»Hvad for noget, Wal'r, min Gut!« sagde Kaptajnen og stak Hovedet indenfor med et Ansigt som et elskværdigt Varmebækken. »Der *er* altsaa ingen anden Egenskab, vel?«

Han saa ud, som han skulde kvæle sig selv med denne Spøg, som han gentog mindst fyrretyve Gange ved Tebordet, medens han i Mellemrummene polerede sit straalende Ansigt med sit Frakkeærme og gned sig over hele Hovedet med sit Lommetørklæde. Men han havde ogsaa en alvorlig Kilde til Nydelse at falde tilbage paa, naar han var oplagt til det, thi man hørte ham flere Gange sige i en dæmpet Tone, medens han med ubeskrivelig Henrykkelse saa paa Walther og Florence.

»Edward Cuttle, min Gut, du har aldrig gjort et bedre Bestik i dit Liv, end da du overdrog ham disse her smaa Værdisager til fri Afbenyttelse!«

En og tyvende Kapitel.

Mr. Dombey og Verden.

Hvad foretager den stolte Mand sig, medens Dagene glider hen? Tænker han nogen Sinde paa sin Datter eller spørger sig selv, hvor hun er taget hen? Antager han, at hun er kommet tilbage og fører sit gamle Liv i det triste Hus? Ingen kan sige det. Han har aldrig siden udtalt hendes Navn. Hans Tyende frygtede ham altfor meget til at nærme sig et Emne, hvorom han er ganske stum; og den eneste Person, som vover at spørge ham, bringer han øjeblikkelig til Tavshed.

»Kære Paul!« mumler hans Søster, der kommer sidelæns ind i hans Værelse samme Dag, Florence er taget bort, »din Kone! Denne Parvenu af et Fruentimmer! Er det muligt, at det, jeg har hørt nogen forvirret Snak om, er sandt, og at dette er hendes Gengæld for din mageløse Opofrelse overfor hende — der sandelig er gaaet saa vidt, at du endogsaa har bragt dine egne Slægtninge som Offer for hendes Luner og Hovmod? Min stakkels Broder!«

Med denne Tale, der saa rørende minder om, at hun ikke er blevet bedt med til Middag ved det første Selskab, gør Mrs. Chick udstrakt Brug af sit Lommetørklæde og falder Mr. Dombey om Halsen. Men Mr. Dombey skubber hende koldt fra sig og faar hende til at sætte sig.

»Jeg takker dig, Louisa,« siger han, »for dette Bevis paa din Hengivenhed, men jeg ønsker, at vor Samtale maa dreje sig om noget andet. Naar jeg beklager mig over min Skæbne, Louisa, eller udtaler, at jeg trænger til Trøst, saa kan du tilbyde mig den, hvis du vil være saa god.«

»Kære Paul,« svarer hans Søster og ryster paa Hovedet med Lommetørklædet for Ansigtet, »jeg kender dit høje Sind, og jeg vil ikke sige mere om et saa pinligt og oprørende Emne.« — Mrs. Chick udøser tilintetgørende Harme over Hovedet paa disse to Adjektiver, »men tillad mig at spørge dig — skønt jeg frygter for at faa noget at høre, som vil ryste og bedrøve mig — dette ulykkelige Barn Florence —«

»Louisa!« siger hendes Broder strængt, »stille. Ikke et Ord mere om dette!«

Mrs. Chick kan kun ryste paa Hovedet og bruge sit Lommetørklæde og jamre over vanslægtede Dombey'er, som ikke er Dombey'er. Men om Florence har været medskyldig i Ediths Flugt, eller fulgt efter hende, eller har gjort for meget eller for lidt eller noget som helst eller slet ingen Ting, det har hun ikke mindste Anelse om.

Han vedbliver uden mindste Afvigelse at gemme sine Tanker og Følelser dybt i sit eget Bryst uden at meddele dem til en eneste. Han foranstalter ingen Eftersøgning af sin Datter. Han tænker maaske, at hun er hos hans Søster, eller at hun er under hans eget Tag. Maaske tænker han uafbrudt paa hende, maaske skænker han hende ikke en Tanke. Det er umuligt at mærke paa ham.

Men eet er sikkert: han tror *ikke*, at han har mistet hende. Han nærer ingen Mistanke om Sandheden. Han har levet altfor længe indelukket i sin taarnhøje Overlegenhed og set hende som et blidt og taalmodigt Væsen paa Stien neden under den, til at nære nogen Frygt for det. Rystet som han er af sin Vanære, er han dog endnu ikke ydmyget helt ned til Jorden. Roden er bred og dyb, og i Aarenes Løb har dens Trevler bredt sig ud og samlet Næring fra alt rundt om den. Træet er ramt, men ikke fældet.

Skønt han skjuler Verden inden i sig for Verden udenfor, — som han tror for Tiden kun har et eneste Formaal, nemlig at vogte ivrigt paa ham, hvor han end gaar — kan han dog ikke skjule de oprørske Spor af den, som undslipper i hule Øjne og Kinder, en dybt furet Pande, en tungt rugende Mine. Uigennemtrængelig som før, er han dog blevet en anden Mand; og, skønt saa stolt som nogen Sinde, er han dog blevet ydmyget, ellers vilde disse Spor ikke være der.

Verden. Hvad Verden tænker om ham, hvordan den ser paa ham, hvad den ser i ham, og hvad den siger — det er hans Sinds ubarmhjærtige Dæmon. Den er overalt, hvor han er — og endnu værre, den er overalt, hvor han ikke er. Den følger ham ud mellem Tjenestefolkene, og alligevel efterlader han den hviskende bag sig; han ser den pege efter sig paa Gaden; den venter paa ham i hans Kontor; den skeler over de rige Købmænds Skuldre; den gaar pegende og sladrende gennem Mængden; den kommer altid forud for ham til ethvert Sted, og har altid travlest, ved han, naar han er gaaet bort. Naar han er lukket inde i sit Værelse om Aftenen, er den i hans Hus, udenfor det, hørlig i Fodtrinene paa Fortovet, synlig i Bøger og Aviser paa Bordet, farer frem og tilbage paa Jærnbaner og Skibe — overalt rastløst og travlt beskæftiget med ham alene.

Den er intet Foster af hans Indbildningskraft. Den er lige saa virksom i andre Menneskers Sind som i hans. Herom vidner Fætter Feenix, som kommer fra Baden-Baden, udtrykkelig for at tale med ham. Herom vidner Major Bagstock, som ledsager Fætter Feenix i denne venlige Mission.

Mr. Dombey modtager dem med sin sædvanlige Værdighed og staar rank i sin gamle Stilling, foran Kaminen. Han føler, at Verden ser paa ham ud af deres Øjne. At den er i Malerierne Stirren. At Mr. Pitt paa Bogskabet repræsenterer den. At der er Øjne paa dens eget Kort, som hænger paa Væggen.

»Et usædvanlig koldt Foraar,« siger Mr. Dombey — for at skuffe Verden.

»For Pokker, Sir,« siger Majoren i sit Venskabs Varme, »Joseph Bagstock har daarligt Greb paa at forstille sig. Hvis De ønsker at holde Deres Venner fra Livet, Dombey, og vende dem Ryggen, saa er J. B. ikke den Mand, De kan bruge. Joe er plump og sejg, Sir; ligefrem, Sir, ligefrem er Joe. Hans kongelige Højhed, den afdøde Hertug af York, gjorde mig den Ære at sige — lige meget om det nu var fortjent eller ikke: »Hvis der er nogen Mand i Tjenesten, som jeg kan stole paa gaar lige paa, saa er det Joe — Joe Bagstock.«

Mr. Dombey erklærede sig enig heri.

»Naa Dombey,« siger Majoren, »jeg er en Mand af Verden. Vor Ven Feenix — hvis jeg tør vove at —«

»Mig en sand Ære!« siger Fætter Feenix —.

»— er,« fortsætter Majoren med en let Bevægelse af Hovedet, »ogsaa en Mand af Verden — *De,* Dombey, er en Mand af Verden. Naa, naar tre Mænd af Verden træffer sammen og er Venner — som jeg tror —,«her appellerer han atter til Fætter Feenix.

»Udmærkede Venner, tør jeg sige,« siger Fætter Feenix —.

»— og er Venner,« vedbliver Majoren, »saa er det gamle Joes Mening (J. tager maaske fejl), at det er meget let at komme efter Verdens Mening i en hvilken som helst Retning.«

»Upaatvivlelig,« siger Fætter Feenix. »I Virkeligheden er det jo ganske selvindlysende. Det er mig overordentlig magtpaaliggende, Major, at min Ven Dombey hører mig udtrykke min overordentlige Forbavselse og Sorg over, at min indtagende og højt begavede Slægtning, som besad enhver Egenskab, der kunde gøre en Mand lykkelig, i den Grad kunde glemme, hvad hun skyldte — i Virkeligheden, Verden — at hun kompromitterede sig paa en saa usædvanlig Maade. Jeg har været Pokkers nedtrykt lige siden, og jeg sagde saamænd i Aftes til lange Saxby — en Mand paa seks Fod og ti Tommer, som min Ven Dombey rimeligvis kender — at det havde gjort mig helt forstyrret i Hovedet og nok vilde skaffe mig en Leversyge paa Halsen. En saa skæbnesvanger Katastrofe kan sandelig faa en Mand til at tro, at et Forsyn raader for, hvad der sker; thi hvis min Tante havde levet, tror jeg, at Virkningen vilde have været fældende for et Pokkers livligt Fruentimmer som hende, og at hun i Virkeligheden vilde være faldet som et Offer.«

»Naa, Dombey!« begynder Majoren igen med stor Kraft.

»Undskyld,« afbryder Fætter Feenix. »Tillad mig et Ord endnu. Min Ven Dombey vil tillade mig at sige, at hvis nogen som helst Omstændighed kunde have foræget den fordømt pinlige Tilstand, hvori jeg befinder mig, saa vilde det være Verdens naturlige Forbandelse over, at min indtagende og højt begavede Slægtning (hvad jeg stadig maa bede om Lov til at kalde hende) maa antages at have kompromitteret sig med en Person — en Mand med hvide Tænder, i Virkeligheden — der stod saa langt under hendes Ægtefælle. Men medens jeg temmelig bestemt maa bede min Ven Dombey om ikke at beskylde min indtagende og højt dannede Slægtning for noget, før hendes Skyldighed er fuldstændig godtgjort, beder jeg om at turde forsikre min Ven Dombey, at den Familie, jeg repræsenterer, og som nu er næsten uddød (Pokkers trist Tanke for en Mand) ikke vil lægge ham nogen som helst Hindring i Vejen, men med Glæde bifalde enhver hæderlig Fremgangsmaade med Hensyn til Fremtiden, som han vil foreslaa. Jeg stoler paa, at min Ven Dombey ikke miskender de Følelser, hvoraf jeg er besjælet i denne meget sørgelige Affære, og — æh — i Virkeligheden tror jeg ikke, at jeg behøver at besvære min Ven Dombey med yderligere Bemærkninger.«

Mr. Dombey bukker, uden at se op, og er tavs.

»Naa, Dombey,« siger Majoren, »da nu vor Ven Feenix med en Veltalenhed, som gamle Joe B. aldrig har hørt overtruffet — nej, aldrig, ved Gud, Sir! —« siger Majoren ganske blaa i Ansigtet og holdende om Midten af sin Stok — »har fremstillet Sagen, for saa vidt den angaar Damen, paaberaaber jeg mig vort Venskab, Dombey, for at sige lidt ud fra et andet Syn paa den. Sir,« siger Majoren med sinHestehoste. »Verden har i disse Ting sine Meninger, som maa stilles tilfreds.«

»Det ved jeg,« svarer Mr. Dombey.

»Naturligvis ved De det, Dombey,« siger Majoren. »For Pokker Sir, jeg ved, at De ved det. Det er ikke rimeligt, at en Mand af Deres Kaliber skulde være uvidende om det.«

»Det haaber jeg ikke,« svarer Mr. Dombey.

»Dombey!« siger Majoren. »De kan gætte Dem til Resten. Jeg taler rent ud — maaske for tidligt — fordi Bagstock-Racen altid har talt rent ud af Posen.

De har kun haft lidt ud af at gøre det, Sir; men det ligger i Bagstock-Blodet. Der maa veksles et Skud med denne Mand. De har J. B. ved Deres Side. Han gør Krav paa at være Deres Ven. Gud velsigne Dem!«

»Major,« svarer Mr. Dombey, »jeg er Dem forbunden. Jeg skal benytte mig deraf, naar Tiden kommer. Da Tiden ikke er kommet, har jeg undladt at henvende mig til Dem.«

»Hvor er Fyren, Dombey?« spørger Majoren efter et Øjeblik at have set gispende paa ham.

»Det ved jeg ikke.«

»Ingen Efterretninger om ham?«

»Jo.«

»Dombey, det glæder mig at høre,« siger Majoren. »Jeg ønsker Dem til Lykke.«

»De vil undskylde — selv De, Major — at jeg for Øjeblikket ikke indlader mig paa videre Detaljer. Efterretningen er af en ejendommelig Art, og erholdt paa en ejendommelig Maade. Den vil maaske vise sig at være værdiløs; den vil maaske vise sig at være sand; jeg kan ikke sige det i Øjeblikket. Min Forklaring maa stanse her.«

Skønt dette kun er et tørt Svar paa Majorens purpurfarvede Begejstring, modtager han det dog naadigt og er henrykt ved at tænke paa, at Verden har saa god Udsigt til at faa, hvad der tilkommer den. Derpaa modtager Fætter Feenix *sit* Tilgodehavende af Forbindtlighed fra sin indtagende og højt begavede Slægtnings Ægtemand, og han og Major Bagstock trækker sig tilbage og overlader atter denne Ægtemand til Verden og til i Ro og Mag at gruble over deres Fremstilling af deres Syn paa hans Affærer, og dens berettigede og rimelige Forventninger.

Men hvem sidder i Husholderskens Værelse og udgyder Taarer og taler dæmpet med Mrs. Pipchin med opløftede Hænder? Det er en Dame, hvis Ansigt er skjult bag en meget tæt, sort Hat, som ikke synes at tilhøre hende. Det er Miss Tox, der har laant denne Forklædning af sin Tjenestepige og kommer fra Prinsesseplads i Smug for at forny sit gamle Bekendtskab med Mrs. Pipchin og ad denne Vej faa sikker Efterretning om Mr. Dombeys Tilstand.

»Hvordan bærer han det, kære Veninde?« spørger Miss Tox.

»Aa,« siger Mrs. Pipchin paa sin affejende Maade, »han er omtrent som sædvanlig.«

»Udvendig,« formoder Miss Tox. »Men hvad maa han ikke føle i sit Indre!«

Mrs. Pipchins haarde graa Øjne ser tvivlende ud, medens hun i tre tydelige Udbrud siger: »Ah! Maaske. Rimeligvis.«

»For at sige Dem min Mening, Lukretia,« siger Mrs. Pipchin; hun kalder stadig Miss Tox Lukretia, fordi hun har gjort sine første Eksperimenter som Børnekvælerske sammen med denne Dame, da hun var en ulykkelig og vissen lille Pige i spæd Alder. »For at sige Dem min Mening, Lukretia, saa finder jeg, det er godt, vi er blevet hende kvit. Jeg for min Part bryder mig ikke om at se den Slags uforskammede Personer her!«

»Uforskammet, ja De maa rigtignok sige uforskammet, Mrs. Pipchin!« svarer Miss Tox. »At forlade ham! En saa ædel Mandsskikkelse!« Og her bliver Miss Tox overvældet.

»Jeg forstaar mig skam ikke paa det ædle,« siger Mrs. Pipchin og gnider sig arrigt paa Næsen. »Men det ved jeg, at naar Folk møder Prøvelser, maa de bære dem! Slidder Sladder! Jeg har haft nok at bære i min Tid selv! Sikken et Postyr her bliver gjort! Hun er væk, og vi er lykkelig og vel af med hende. Jeg skulde ikke tro, nogen ønsker hende tilbage.«

Denne Hentydning til de peruvianske Miner faar Miss Tox til at rejse sig for at gaa, og Mrs. Pipchin ringer efter Mr. Towlinson, for at han kan føre hende ud. Mr. Towlinson, der ikke har set Miss Tox i umindelige Tider, griner og haaber, at hun befinder sig vel, og bemærker, at han ikke kendte hende straks med den Hat.

»Jeg har det meget godt, Tak, Tow-

linson,« siger Miss Tox. »Jeg beder Dem være saa god ikke at tale om det, naar De tilfældigvis ser mig her. Mine Besøg gælder blot Mrs. Pipchin.«

»Meget vel, Miss,« siger Towlinson.

»Der sker rystende Ting, Towlinson,« siger Miss Tox.

»Meget rystende, Miss,« svarer Towlinson.

»Jeg haaber, Towlinson,« siger Miss Tox, som ved at undervise de smaa Toodle'r har lagt sig en formanende Tone til og vænnet sig til at gribe Lejligheden i Flugten, »at det, som er sket her, vil være Dem en Advarsel, Towlinson.«

»Mange Tak, Miss, det skal det sikkert,« siger Towlinson. Han synes at henfalde i Betragtninger over, paa hvilken Maade denne Advarsel bør virke i hans særlige Tilfælde, da den eddikesure Mrs. Pipchin pludselig rusker ham op med et »Hvad er det, De staar og bestiller? Hvorfor følger De ikke denne Dame til Døren?« hvorpaa han fører Miss Tox ud. Da de gaar forbi Mr. Dombeys Værelse, gyser hun tilbage til de inderste Dybder af den sorte Hat og gaar paa Taaspidsen; og der er ikke et Atom i denne Verden, der forfølger ham saa haardt, der føler en saadan Sorg og Bekymring for ham, som Miss Tox tager med sig ud paa Gaden under den sorte Hat og prøver paa at bære hjem i Skjul for de nytændte Lygter.

Men Miss Tox hører ikke til Mr. Dombeys Verden. Hun kommer tilbage hver Aften i Skumringen; paa vaade Aftener føjer hun Galosker og en Paraply til den sorte Hat; og hun finder sig i Towlinsons Grinen og Mrs. Pipchins Stiklerier og Affejen, og alt det bare for at spørge, hvordan han har det, og hvordan han bærer sin Ulykke; men hun har intet at gøre med Mr. Dombeys Verden. Fordringsfuld og trættende som altid, gaar den videre uden hende; og hun, der paa ingen Maade er nogen klar eller fremragende Stjærne, bevæger sig i sin lille Kreds i Krogen af et andet System og ved det meget vel, og kommer og græder og gaar sin Vej og er tilfreds. Miss Tox er virkelig lettere at tilfredsstille end den Verden, der foruroliger Mr. Dombey saa meget!

Paa Kontoret diskuterer Kontoristerne den store Ulykke i alle dens Afskygninger, men undrer sig især over, hvem der vel vil komme til at indtage Mr. Carkers Plads. De er i Almindelighed af den Mening, at der vil blive borttaget nogle af dens Emolumenter, og at den vil blive gjort ubehagelig ved nye Indskrænkninger; og de, som ikke har fjærneste Haab om at faa den, er ganske visse paa, at de helst vil være fri for den, og misunder ikke i mindste Maade den Person, for hvem den maatte vise sig at være forbeholdt. Mage til Sensation har der ikke været paa Kontoret, siden Mr. Dombeys lille Søn døde; men al saadan Ophidselse tager dér en selskabelig, for ikke at sige en gemytlig Retning og fører til Dyrkelsen af godt Kammeratskab. Der bliver iværksat en Forsoning ved denne gunstige Lejlighed mellem Kontorets anerkendt vittige Hoved og en opdukkende Rival, med hvem han Maaneder igennem har ligget i dødelig Fejde; og en lille Middag, der bliver foreslaaet for at fejre deres lykkeligt genoprettede Venskab, finder Sted paa et nærliggende Værtshus, hvor det vittige Hoved præsiderer, medens Rivalen fungerer som Vicepræsident. Da Dugen er taget bort aabnes Talernes Række af Præsidenten, som siger, at, mine Herrer, han kan ikke skjule for sig selv, at dette ikke er Tiden til private Uenigheder. Nylig indtrufne Begivenheder, som han ikke behøver nærmere at antyde, men som har været Genstand for Omtale i visse Ugeblade og i et Dagblad, som han ikke behøver at nævne (her nævner alle Selskabets andre Medlemmer det i en lydelig Mumlen) har bragt ham til at tænke sig om; og han føler, at hvis han og Robinson i et saadant Øjeblik havde nogen personlig Uenighed, vilde det være det samme som for stedse at fornægte den gode Følelse for den fælles Sag, som han har Grund til at tro og haabe, at Herrerne i Dombeys Firma altid har udmærket sig ved. Robinson svarer paa

dette som en Mand og en Broder; og en Gentleman, der har været paa Kontoret i tre Aar, og stadig er blevet sagt op paa Grund af Fejl i sine Udregninger, viser sig i et fuldstændig nyt Lys, i det han pludselig buser ud med en gribende Tale, hvori han siger, at gid deres agtede Chef aldrig mere maa opleve en saadan Ulykke som den, der har ramt hans Arne! — og en hel Mængde lignende Ting, der begynder med »gid han aldrig mere —,« hvilket bliver modtaget med tordnende Bifald. Kort sagt de tilbringer den fornøjeligste Aften, der kun afbrydes ved, at to af de yngste bliver uenige om Størrelsen af Mr. Carkers aarlige Indtægt i de sidste Aar og udfordrer hinanden med Karafler og bliver ført yderst ophidsede ud. Der er den næste Dag almindelig Efterspørgsel efter Sodavand paa Kontoret, og den største Del af Selskabet anser Regningen for et Bedrageri.

Hvad Budet Perch angaar, er han paa gode Veje til at blive ødelagt for Livstid. Han befinder sig atter til Stadighed i Skænkestuer, hvor han bliver trakteret og lyver frygteligt. Det lader til, at han under de sidste Begivenheder er truffet sammen med alle vedkommende og har sagt »Herre,« eller »Frue,« hvem det nu var, »hvorfor ser De saa bleg ud?« hvorpaa vedkommende er kommet til at gyse fra Hoved til Fod og har sagt: »Aa, Perch!« og er løbet sin Vej. Enten det nu skyldes Bevidstheden om disse Overdrivelser eller Reaktionen efter Brændevinen, saa er Mr. Perch i et skrækkeligt Humør paa den Tid af Aftenen, da han plejer at søge Trøst i Mrs. Perchs Selskab paa Balls Pond; og Mrs. Perch græmmer sig en hel Del, for hun frygter, at hans Tillid til Kvinden er blevet rystet nu, og at han halvvejs, naar han kommer hjem om Aftenen, venter at finde hende rømt med en eller anden Vicomte.

Mr. Dombeys Tjenestefolk er paa samme Tid ved at blive helt udsvævende og ganske uskikkede til anden Tjeneste. De spiser varm Aftensmad hver Aften og »snakker om det,« med en dampende Bolle paa Bordet. Mr. Towlinson er altid halvfuld efter halvelleve og spørger hyppigt, om han maaske ikke sagde, at der aldrig vilde komme noget godt ud af at bo i et Hjørnehus? De hvisker om Miss Florence og undrer sig over, hvor hun kan være henne, men er enige om, at hvis Mr. Dombey ikke ved det, saa ved Mrs. Dombey det. Dette bringer dem til at tale om den sidste, om hvem Kokkepigen siger, at hun *havde* nu et pragtfuldt Væsen, havde hun ikke? Men hun var alt for stor paa det! De er alle enige om, at hun var for stor paa det, og Mr. Towlinsons gamle Flamme, Stuepigen (som er meget dydig) beder dem aldrig mere tale til hende om Folk, der knejser med Nakken, som om Jorden ikke var god nok for dem til at gaa paa.

Alt hvad der siges om dette, undtagen af Mr. Dombey, lyder i Kor. Mr. Dombey og Verden er alene med hinanden.

To og tyvende Kapitel.

Hemmelige Efterretninger.

Den gode Mrs. Brown og hendes Datter Alice holdt tavse hinanden med Selskab i deres Bolig. Det var tidligt om Aftenen og sent om Foraaret. Men der var gaaet et Par Dage, siden Mr. Dombey havde fortalt Majoren om den besynderlige Efterretning, han havde modtaget paa en besynderlig Maade, der

kunde vise sig at være værdiløs, og maaske vilde vise sig at være sand; og Verden var endnu ikke tilfredsstillet.

Moder og Datter sad længe uden at veksle et Ord, næsten uden at røre sig. Den gamle Kones Ansigt var snedigt, ivrigt og forventningsfuldt; Datterens var ogsaa forventningsfuldt, men ikke saa udpræget, og somme Tider formørkedes det ligesom af Skuffelse og Vantro. Den gamle Kone tog ingen Notits af disse Forandringer i dets Udtryk, skønt hun ofte saa paa det; hun sad og mumlede og mimrede og lyttede tillidsfuldt.

Skønt deres Opholdssted var fattigt og usselt, var det dog ikke saa elendigt, som i de Dage, da den gode Mrs. Brown beboede det alene. Der saas Spor af enkelte Forsøg paa Renlighed og Orden, skønt de var foretaget paa en ligegyldig, zigøjneragtig Maade, der øjeblikkelig ledte Tanken hen paa det yngre Fruentimmer. Aftenens Skygger blev tættere og dybere, mens de sad dér tavse, indtil de sværtede Vægge næsten tabte sig i Mørket.

Da brød Alice den Tavshed, der havde varet saa længe, og sagde:

»Du maa opgive ham, Moder. Han kommer ikke.«

»Fanden skulde opgive ham!« svarede den gamle utaalmodigt. »Han kommer.«

»Vi faar se,« sagde Alice.

»Vi faar *ham* at se,« svarede Moderen.

»Og Dommedag,« sagde Datteren.

»Jeg ved, du tror, jeg gaar i Barndom,« kvækkede den gamle. »Det er den Agtelse og Lydighed min egen Tøs viser mig, men jeg er klogere, end du holder mig for. Han kommer. Forleden, da jeg rørte ved hans Frakke paa Gaden, saa han sig om, som om jeg var en Tudse. Men Gud, saa at se hans Ansigt, da jeg havde nævnet deres Navne og spurgt ham, om han kunde have Lyst til at faa at vide, hvor de var henne!«

»Var det saa vredt?« spurgte Datteren, hvis Interesse øjeblikkelig vaktes.

»Vredt? Spørg om det var blodigt. Det Ord passer bedre. Vredt? Ha, hå! Blot at kalde det vredt!« sagde den gamle, idet hun humpede hen til Skabet og tændte et Lys, saa at hendes Mimren traadte endnu hæsligere frem, da hun bar det hen paa Bordet. »Jeg kunde lige saa godt nøjes med at kalde dit Ansigt vredt, naar du tænker paa dem eller taler om dem.«

Det var unægteligt noget ganske andet, som hun sad dér med funklende Øjne, som en Huntiger paa Springet.

»Hør!« sagde den gamle triumferende. »Jeg hører Trin komme. Det er ikke nogen, som bor her i Nærheden eller som ofte gaar denne Vej. Saadan gaar vi ikke. Vi skulde være stolte, hvis vi havde den Slags Naboer! Kan du høre ham?«

»Jeg tror du har Ret, Moder,« svarede Alice dæmpet. »Stille! Luk Døren op!«

Mens hun svøbte sig i sit Sjal og trak det sammen om sig, adlød den gamle — kiggede ud, vinkede, og aabnede Døren for Mr. Dombey, som stansede, saa snart han havde sat Foden indenfor, og saa sig mistænksomt om.

»Det er kun et fattigt Sted for en stor Herre som Deres Herlighed,« sagde den gamle Kone nejende og smidskende. »Jeg sagde Dem det, men der er ikke noget ondt i det.«

»Hvem er det?« spurgte Mr. Dombey, da han fik Øje paa Alice.

»Det er min smukke Datter. Deres Herlighed behøver ikke at bryde Dem om hende. Hun kender det hele.«

Der gled en Skygge over hans Ansigt — ikke mindre udtryksfuld, end om han højt havde stønnet: »Hvem kender ikke det hele?« Men han saa stift paa hende, og hun saa paa ham uden at hilse. Skyggen paa hans Ansigt blev mørkere, da han vendte sit Blik fra hende; og selv da vendte det hemmeligt tilbage igen, som forfulgtes han af hendes dristige Øjne og af en eller anden Erindring, de vakte.

»Kvinde!« sagde Mr. Dombey til den gamle Heks, som stod og fnisede og skelede lige ved Siden af ham, og som, da han vendte sig imod hende for at tiltale hende, pegede hemmeligt paa sin Datter og gned sig i Hænderne og pegede igen. »Kvinde! Jeg tror, at jeg er svag og glemmer min Stilling ved at komme her,

men De ved, hvorfor jeg kommer, og hvad De tilbød, da De stansede mig paa Gaden forleden Dag. Hvad er det, De har at sige mig om det, jeg ønsker at vide; og hvordan gaar det til, at jeg kan finde frivillig Underretning i et Hul som dette« — her saa han sig ringeagtende om — »naar jeg forgæves har anspændt min Magt og mine Hjælpekilder for at faa den? Jeg kan ikke tro,« sagde han efter et Øjeblik at have set strængt paa hende, »at De skulde være fræk nok til at gøre Nar ad mig eller prøve paa at bedrage mig. Men hvis De har noget saadant til Hensigt, maa De hellere stanse paa Tærskelen. Jeg er ikke til at spøge med, saa det skal blive værst for Dem selv.«

»Aa, en stolt, haard Gentleman!« fniste den gamle og rystede paa Hovedet og gned sig i sine runkne Hænder. »Aa, haard, haard, haard! Men Deres Herlighed skal se med Deres Øjne; ikke med vore — og hvis Deres Herlighed kommer paa deres Spor, har De vel ikke noget imod at give noget for det, vel?«

»Penge,« svarede Mr. Dombey, øjensynlig lettet og beroliget ved denne Anmodning, kan udrette usandsynlige Ting, det ved jeg. De kan faa selv saa uventede og lidet lovende Midler som disse til at svare Regning. Ja. For enhver paalidelig Underretning, jeg modtager, vil jeg betale. Men jeg maa have Underretningen først og selv dømme om dens Værdi.«

»Kender De ikke noget mægtigere end Penge?« spurgte det yngre Fruentimmer uden at rejse sig eller forandre sin Stilling.

»Ikke her, skulde jeg antage,« sagde Mr. Dombey.

»Saa vidt jeg ved, maa De dog kende noget, der er mægtigere andet Steds,« svarede hun. »Kender De ikke noget til en Kvindes Forbitrelse?«

»Du har en fræk Tunge, Kvinde!« sagde Mr. Dombey.

»Ikke i Reglen,« svarede hun uden at røbe nogen Bevægelse. »Jeg taler til Dem nu, for at De kan forstaa os bedre og stole mere paa os. En Kvindes Forbitrelse er omtrent den samme her som i Deres fine Hus. *Jeg* er forbitret. Jeg har været det i mange Aar. Jeg har lige saa god Grund til min Forbitrelse. som De har til Deres; og dens Genstand er den samme Mand.«

Han fo'r sammen mod sin Vilje og saa forbavset paa hende.

»Ja,« sagde hun med en Slags Latter. »Hvor stor Forskellen mellem os end kan synes, er det dog saa. Hvordan det er det, kan være ligemeget; det er min Historie, og jeg beholder min Historie for mig selv. Jeg ønsker at føre Dem og ham sammen, fordi jeg føler Raseri imod ham. Min Moder dér er gridsk og fattig, og hun vilde sælge alle de Oplysninger, hun kunde sanke, eller hvad som helst og hvem som helst for Penge. Det er maaske rigtigt nok, at De betaler hende nogle, hvis hun kan hjælpe Dem til, hvad De ønsker at vide. Men det er ikke min Bevæggrund. Jeg har sagt Dem, hvad min er, og den vilde være lige saa stærk og fuldkommen tilstrækkelig, om De saa tingede og pruttede med hende om en Sixpence. Jeg er færdig. Min frække Tunge siger ikke mere, om De saa venter her, til Solen staar op i Morgen tidlig.«

Den gamle, som havde vist stor Uro under denne Tale, der truede med at formindske hendes forventede Bytte, trak sagte Mr. Dombey i Ærmet og hviskede til ham, at han ikke skulde bryde sig om hende. Han saa skiftevis paa dem begge med et vildt Blik og sagde med en dybere Stemme end sædvanlig:

»Gaa videre — hvad ved De?«

»Aa, ikke saa hurtigt, Deres Herlighed! Vi maa vente paa en!« svarede den gamle. »Vi skal have det fra en anden — have det skruet og vristet ud af ham.«

»Hvad mener De?«

»Taalmodighed!« kvækkede hun og lagde sin Haand som en Klo paa hans Arm. »Taalmodighed, saa kommer jeg efter det. Jeg ved, jeg kan! Hvis han vilde skjule det for mig,« sagde den

gode Mrs. Brown og krogede sine ti Fingre, »saa vilde jeg flaa det ud af ham!«

Mr. Dombey fulgte hende med Øjnene, mens hun humpede hen til Døren og saa ud igen; og derpaa søgte hans Blik Datteren; men hun sad urørlig og tavs uden at bryde sig om ham.

»Vil De fortælle mig, Kvindemenneske,« sagde han, da Mrs. Browns krogede Skikkelse kom tilbage, og hun rystede mumlende paa Hovedet, »at der ventes endnu en Person her?«

»Ja!« sagde den gamle og saa nikkende op i hans Ansigt.

»Hvem De vil aftvinge den Underretning, som skal være mig til Nytte?«

»Ja,« sagde den gamle og nikkede igen.

»En Fremmed?«

»Hys!« sagde den gamle og lo skingrende. »Hvad betyder det! Naa, naa, nej. Ingen Fremmed for Deres Herlighed. Men han maa ikke se Dem. Han vilde blive bange for Dem og nægte at tale. De skal staa bag Døren og selv dømme om ham. Vi forlanger ikke at blive troet paa vort Ord. Hvad! Deres Herlighed tror ikke paa Værelset bag Døren? Aa, hvor I rige Folk er mistænksomme! Se saa paa det!«

Hendes skarpe Øje havde opdaget et uvilkaarligt Udtryk af en saadan Følelse hos ham, hvad der under disse Forhold ikke var saa urimeligt. For at berolige ham holdt hun Lyset hen til den omtalte Dør. Mr. Dombey saa ind, forvissede sig om, at det var et tomt, forfaldent Rum, og gjorde Tegn til hende, at hun kunde sætte Lyset paa Plads igen.

»Hvor længe varer det, før denne Person kommer?« spurgte han.

»Ikke længe,« svarede hun. »Vil Deres Herlighed ikke tage Plads et Par Minutter?«

Han svarede ikke, men begyndte at gaa op og ned i Stuen med tvivlraadige Miner, som om han ikke var paa det rene med, om han skulde blive eller gaa, og som om han ærgrede sig over, at han over Hovedet var der. Men snart blev hans Trin langsommere og tungere, hans Ansigt strængere og mere tankefuldt, efter som han atter holdt Grunden til, at han var kommet, klart for sig.

Medens han saaledes gik op og ned med Øjnene fæstede paa Gulvet, sad Mrs. Brown atter lyttende i den Stol, hvorfra hun havde rejst sig for at modtage ham. Ensformigheden af hans Skridt, eller hendes Alderdomssvækkelse, gjorde hende saa sløv, at der i nogle Øjeblikke havde lydt Fodtrin udenfor i hendes Datters Øren, og hun rejste sig hurtigt for at varsko sin Moder om, at de nærmede sig, før de vækkede den gamle. Men da sprang hun op og hviskede: »Her er han!« fik hurtig sin Gæst ind paa hans Udkigsplads og satte en Flaske og et Glas paa Bordet i en saadan Fart, at hun kunde slynge sine Arme om Halsen paa Skærsliberen Rob, i samme Øjeblik han viste sig i Døren.

»Se dér har vi endelig min kære Gut!« udbrød Mrs. Brown. »Oho, oho! Du er ligesom en Søn for mig, Robby!«

»Aa, lad være, Mrs. Brown!« protesterede Rob. »Kan De ikke være kærlig mod en Fyr uden at kvæle ham! Tag Dem i Agt for Fugleburet her!«

»At tænke paa et Fuglebur før paa mig! Mig, der føler varmere end en Moder for ham!«

»Naa, jeg er Dem virkelig meget forbunden Mrs. Brown, men De er saa skinsyg paa en stakkels Fyr. Jeg holder naturligvis selv meget af Dem og saa videre; men derfor maser jeg Dem ikke, vel Mrs. Brown?«

Han saa ud og talte, som om han langt fra vilde have noget mod at gøre det, hvis der frembød sig en gunstig Lejlighed.

»Og saa oven i Købet at tale om Fuglebure!« klynkede Skærsliberen. »Som om det var en Forbrydelse! Se nu her. Ved De, hvem det tilhører?«

»Din Herre, kære?« sagde den gamle grinende.

»Ja,« svarede Rob og satte et stort Bur, der var svøbt ind i et Klæde, op paa Bordet, og løste op for det med Tænder og Hænder. »Det er vores Papegøje, er det.«

»Mr. Carkers Papegøje, Rob?«

»Vil De holde Deres Mund, Mrs. Brown! Hvorfor skal De gaa og nævne Navne? Det er sandelig nok til at faa en stakkes Fyr til at gaa fra Forstanden!«

»Hvad! Bider du mig af, du utaknemlige Dreng!«

»Gud bevare mig, nej, Mrs. Brown!« svarede Rob med Taarer i Øjnene. Har der nogen Sinde eksisteret Mage til — — holder jeg ikke af Dem, Mrs. Brown?«

»Gør du, søde Rob? Gør du virkelig, mit Dækkelam?« Med disse Ord tog Mrs. Brown ham atter i sin kærlige Favn og slap ham ikke, før han flere Gange havde sprællet voldsomt og værkningsløst med sine Ben, og Haaret havde rejst sig paa hans Hoved.

»Aa,« svarede Skærsliberen,« hvor det dog er forfærdeligt at blive saadan overvældet med Kærlighed! Jeg vilde ønske, hun var — hvordan har De haft det, Mrs. Brown?«

»Aa, det er en hel Uge siden, han har været her!« sagde den gamle med et bebrejdende Blik.

»Gud bevares, Mrs. Brown,« svarede Skærsliberen, »jeg sagde i Aften for en Uge siden, at jeg vilde komme i Aften, gjorde jeg ikke? Og her er jeg. Hvor De dog tager paa Vej! Jeg vilde ønske, De vilde være en Smule fornuftig, Mrs. Brown. Jeg er helt hæs af at forsvare mig, og mit Ansigt er gloende af Deres Omfavnelser.« Han gned det voldsomt med sit Ærme, som for at fjærne den omtalte ømme Politur.

»Tag en lille Draabe at styrke dig paa; Robin,« sagde den gamle, idet hun fyldte Glasset og rakte ham det.

»Mange Tak, Mrs. Brown. Deres Skaal. Og gid De længe etcetera.« Hvilket at dømme efter Udtrykket i hans Ansigt ikke indeholdt de mest udsøgte Velsignelser. »Og saa *hendes* Skaal!« sagde Rob og saa paa Alice, der sad med Blikket stift rettet, syntes han, paa Væggen bag ham, men i Virkeligheden paa Mrs. Dombeys Ansigt i Døren. Og gid det samme maa times hende i fuldt Maal!«

Med disse to Hilsener tømte han Glasset og satte det fra sig.

»Hør nu, Mrs. Brown, vær nu lidt fornuftig. De forstaar Dem paa Fugle, og hvordan de skal behandles, hvad jeg til min Skade har faaet at mærke.«

»Skade!«

»Glæde, mener jeg. Hvor De dog farer over en stakkels Fyr, Mrs. Brown! De har faaet mig til at glemme alt, hvad jeg vilde sige.«

»Forstaar mig paa Fugle, Robby.«

»Ja! Naa, jeg skal sørge for denne her Papegøje — da visse Ting er blevet solgt, og en vis Husholdning ophævet — og da jeg ikke ønsker at blive sagt op for Øjeblikket, vil jeg gerne bede Dem passe den en Uges Tid eller saa og give den Kost og Logis, hvad? Naar jeg *skal* komme her evig og altid, kan jeg lige saa godt have noget at komme her for.«

»Noget at komme her for?« skræppede den gamle.

»Foruden Dem, mener jeg, Mrs. Brown,« svarede den fejge Rob. »Ikke fordi jeg behøver nogen anden Tiltrækning end Dem selv, Mrs. Brown. Begynd for Guds Skyld ikke igen.«

»Han bryder sig ikke om mig! Han bryder sig ikke om mig, saadan som jeg bryder mig om ham!« udbrød Mrs. Brown og hævede sine magre Hænder. »Men jeg skal sørge for hans Fugl!«

»Sørg nu ogsaa godt for den, Mrs. Brown!« sagde Rob og rystede paa Hovedet. »Hvis man bare saa meget som strøg dens Fjer den gale Vej een Gang, tror jeg det vilde blive opdaget.«

»Er han saa skrap, Rob?«

»Skrap, Mrs. Brown? Men det er ikke værd at tale om det.«

Rob brød kort af, ikke uden et frygtsomt Blik rundt i Stuen, fyldte sit Glas igen, tømte det langsomt, og begyndte at spille med sine Fingre hen over Burets Staaltraad, som for paa den Maade at bortlede Opmærksomheden fra det farlige Emne.

Den gamle saa snedigt paa ham, rykkede sin Stol nærmere til hans og kiggede ind til Papegøjen, der kom ned fra

den forgyldte Kuppel, da hun kaldte, og sagde:

»Mistet din Plads nu, Robby?«

»Bryd *De* Dem bare ikke om det, Mrs. Brown,« svarede Rob kort.

»Kostpenge maaske, Rob?«

»Smukke Polly!«

Den gamle kastede et Blik paa ham, som kunde have advaret ham om, at hans Øjne var i Fare; men det var hans Tur nu til at kigge ind til Papegøjen, og hvor udtryksfuldt end hans Indbildningskraft maaske kan have udmalet sig hendes forbitrede Skulen, saas den dog dog ikke af hans legemlige Øjne.

»Det undrer mig, at din Herre ikke tog dig med sig, Rob,« sagde den gamle i en indsmigrende Tone, medens hun saa endnu mere ondskabsfuld ud.

Rob var saa optaget af at betragte Papegøjen og klirre paa Staaltraaden med sin Pegefinger at han ikke svarede.

Den gamles Klo var kun et Haarsbred fra hans Haardusk, mens den bøjede sig frem over Bordet; men hun betvang sine Fingre og sagde med en Stemme, der kvaltes i sit Forsøg paa at være indsmigrende:

»Robby, mit Barn.«

»Ja, Mrs. Brown.«

»Jeg siger, det undrer mig, at din Herre ikke tog dig med sig, kære!«

»Bryd *De* Dem aldrig om det, Mrs. Brown.«

Mrs. Browns højre Klo slog øjeblikkelig ned i hans Haar, og hendes venstre Klo om hans Strube, og hun holdt Genstanden for sin Kærlighed saa fast med et saadant Raseri, at hans Ansigt øjeblikkelig begyndte at blive sort.

»Mrs. Brown!« udbrød Skærsliberen. »Vil De slippe mig! Hvad er det, De gør? Hjælp, unge Fruentimmer. Misses Brow — Brow — !«

Det unge Fruentimmer rørtes imidlertid lige lidt af denne direkte Paakaldelse af hende og af hans uartikulerede Udbrud, og hun blev siddende uden at blande sig i Sagen, indtil Rob, efter at have kæmpet med sin Angriber i en Krog, fik gjort sig fri og stod dér gispende og holdt Albuerne for sig, medens den gamle Kone, der ogsaa gispede og stampede i Gulvet af Raseri og Iver, syntes at samle alle sine Kræfter til et nyt Anfald paa ham. I dette kritiske Øjeblik lod Alice sin Stemme høre, men ikke til Gunst for Skærsliberen, idet hun sagde:

»Godt gjort, Moder. Riv ham i Stykker!«

»Hvad, unge Fruentimmer?« flæbede Rob. »Er De ogsaa imod mig? Hvad har jeg gjort? Hvad skulde jeg rives i Stykker for, maa jeg spørge? Hvorfor tager De og kvæler en Fyr, som aldrig har gjort Dem noget ondt, nogen af Dem? Og De kalder Dem oven i Købet Fruentimmer!« sagde den opskræmte Skærsliber og tørrede sine Øjne med sit Ærme. »Jeg er forbavset over Dem. Hvor er deres kvindelige Ømhed henne?«

»Din utaknemlige, uforskammede Hvalp!« gispede Mrs. Brown.

»Hvad har jeg gjort, siden De skal fornærme mig saadan, Mrs. Brown? De holdt saa meget af mig for et Minut siden.«

»At bide mig af med sine korte Svar og vripne Ord!« sagde den gamle. »Mig! Fordi jeg tilfældigvis er nysgerrig efter at faa mig en lille Sladder om hans Herre og Damen, saa vover han at gøre Grin med mig! Men jeg vil ikke snakke mere med dig, min Gut. Gaa nu!«

»Mrs. Brown,« svarede Rob forknyt, »jeg har skam aldrig sagt et Ord om, at jeg ønskede at gaa. Vær nu rar og tal ikke saadan, Mrs. Brown!«

»Jeg vil overhovedet slet ikke tale,« sagde Mrs. Brown med en Bevægelse med sine krogede Fingre, der fik ham til at krybe sammen i sin Krog til det halve af sit naturlige Omfang. »Ikke et Ord til ham skal mere komme over mine Læber. Han er en utaknemlig Hund. Jeg forstøder ham. Lad ham nu gaa! Og jeg skal slippe nogen løs paa ham, som skal tale for meget, som ikke lader sig ryste af, der hænger fast ved ham som Igler og følger ham som Ræve! Aa, han kender dem. Han kender sine gamle Gavtyvestreger. Hvis

han har glemt dem, skal de snart minde ham om dem. Lad ham nu gaa og se, hvordan han kan besørge sin Herres Forretninger og bevare sin Herres Forretninger, naar saadan et Kompagni altid følger ham i Hælene. Ha, ha, ha! Han skal nok faa at mærke, at de er af en anden Kaliber end du og jeg, Ally; saa indesluttet han er mod dig og mig. Lad ham nu gaa, lad ham nu gaa!«

Til Skærsliberens uudsigelige Rædsel gik hun rundt og rundt med sin krogede Skikkelse, i en Kreds paa omtrent fire Fod i Diameter, mens hun blev ved at gentage disse Ord og rystede sin knyttede Næve over hans Hoved og mimrede uafbrudt.

»Mrs. Brown,« bad Rob, idet han kom lidt ud af sin Krog. »Jeg er sikker paa, at De aldrig vilde gøre Uret mod en stakkels Fyr med koldt Blod, naar De først fik tænkt Dem om, vel?«

»Tal ikke til mig,« sagde Mrs. Brown, der stadig fo'r rasende rundt i sin Kreds. »Lad ham nu gaa, lad ham nu gaa!«

»Mrs. Brown — det var ikke min Mening at — aa, hvor det er rædsomt for en Fyr at komme i saadan en Knibe! — jeg var kun forsigtig med at tale, fordi jeg altid er det, fordi han kommer under Vejr med al Ting; men jeg burde jo have vidst, at det ikke vilde komme videre. Jeg har virkelig saa megen Lyst til en lille Passiar, Mrs. Brown,« sagde han med et ynkeligt Ansigt. »Bliv nu ikke vred paa den Maade, hvad! Aa, bare De dog vilde være saa rar at lægge et godt Ord ind for en elendig Fyr!« sagde Skærsliberen, idet han i sin Fortvivlelse henvendte sig til Datteren.

»Naa Moder, du hører jo, hvad han siger,« sagde hun med sin strænge Stemme og en utaalmodig Bevægelse af sit Hoved. »Prøv ham engang endnu, og hvis det ikke gaar, saa ødelæg ham, hvis du har Lyst, og gør det af med ham.«

Mrs. Brown syntes at blive bevæget ved denne overordenlig blide Paamindelse, og gav sig straks til at hyle; lidt efter lidt blev hun roligere og tog Skærsliberen i sine Arme; han omfavnede hende med et ubeskriveligt lidende Ansigt og satte sig, som det Offer han var, paa sin Stol igen, lige ved Siden af sin værdige Veninde og fandt sig yderst modstræbende i, at hun stak sin Arm ind under hans.

»Og hvordan har saa din Herre det, min Skat?« sagde Mrs. Brown, da de i denne venskabelige Stilling havde drukket et Glas med hinanden.

»Hys! Hvis De vilde være saa god at tale lidt sagtere, Mrs. Brown! Jo, mange Tak, jeg tænker, han har det meget godt.«

»Du har ikke mistet din Plads, Robby?« sagde Mrs. Brown indsmigrende.

»Naa, jeg har egentlig hverken mistet min Plads eller beholdt den,« stammede Rob. »Jeg — jeg faar stadig min Løn, Mrs. Brown.«

»Og ingen Ting at bestille, Rob?«

»Ikke noget særligt at bestille lige for Øjeblikket, Mrs. Brown, andet end at — holde mine Øjne aabne,« sagde Rob og rullede fortvivlet med dem.

»Din Herre udenlands, Rob?«

»Aa, for Himlens Skyld, Mrs. Brown, kunde De ikke passiare med en stakkels Fyr om noget andet!« sagde Skærsliberen i et Udbrud af Fortvivlelse.

Da den hidsige Mrs. Brown øjeblikkelig rejste sig, holdt den forpinte Skærsliber hende tilbage og stammede: »Jo —oh, Mrs. Brown! Jeg tror nok, han er udenlands. Hvad er det, hun stirrer paa?« tilføjede han med Henblik paa Datteren, hvis Øjne var stift rettede paa det Ansigt, der nu atter kiggede frem bag ham.

»Bryd dig ikke om hende, min Gut,« sagde den gamle og holdt ham tættere til sig for at hindre ham i at se sig om. »Det er hendes Maner. Sig mig, Rob — har du nogen Sinde set Damen?«

»Aa, Mrs. Brown, hvad for en Dame?« udbrød Skærsliberen i en ynkeligt bønfaldende Tone.

»Hvad for en Dame? Damen; Mrs. Dombey.«

»Ja, jeg tror, jeg har set hende een Gang.«

»Den Nat, hun tog bort, hvad Robby?« hviskede den gamle Kone ind i hans Øre og lagde Mærke til enhver Forandring i hans Ansigt. »Aa! Jeg ved, det var den Aften.«

»Naa, hvis De ved, det var den Aften, Mrs. Brown, saa er det jo ingen Nytte til at klemme en stakkels Fyr for at faa ham til at sige det.«

»Hvor tog de hen den Aften, Rob? Lige bort? Hvordan tog de bort? Hvor saa du hende? Lo hun? Græd hun? Fortæl mig det altsammen,« udbrød den gamle Heks, idet hun holdt ham endnu tættere til sig og klappede sig med den ene Haand paa den, hun havde stukket ind under hans Arm og forskede i hvert Træk i hans Ansigt med sine rindende Øjne. »Naa! Begynd! Jeg vil høre alting om det! Hvad, Rob? Du og jeg kan nok bevare en Hemmelighed sammen, hvad? Vi har gjort det før i Dag. Hvor tog de først hen, Rob?«

Den ulykkelige Skærsliber gispede og tav lidt.

»Er du stum?« sagde den gamle forbitret.

»Gud, nej, Mrs. Brown! De venter, at en Fyr skal være som et Lyn. Jeg vilde ønske, jeg *var* det,« mumlede den forvildede Rob. »Saa skulde jeg nok slaa ned i en eller anden, saa de ikke skulde faa noget at beklage sig over.«

»Hvad siger du?« spurgte den gamle med et Grin.

»Jeg ønsker Dem bare alt godt, Mrs. Brown,« svarede den falske Rob og søgte Trøst i Glasset. »Hvor tog de først hen, spurgte De. Ham og hende mener De?«

»Ja,« sagde den gamle ivrigt. »De to.«

»Aa, De tog ingen Steder hen — sammen mener jeg,« svarede Rob.

Den gamle saa paa ham, som om hun havde stor Lyst til atter at gøre et Anfald paa hans Hoved og Hals, men holdtes tilbage af noget fortrædeligt hemmelighedsfuldt i hans Ansigt.

»Det var det snedige ved det,« sagde Skærsliberen modstræbende, »paa den Maade saa ingen dem tage af Sted eller kunde have sagt, hvordan de tog af Sted. De rejste hver sin Vej, siger jeg Dem, Mrs. Brown.«

»Ja, ja, ja! For at mødes paa et aftalt Sted,« fniste den gamle efter et Øjeblik i Tavshed at have set ham skarpt ind i Ansigtet.

»Naa ja, hvis De ikke skulde have mødtes et eller andet Sted, saa tænker jeg lige saa godt, de kunde være blevet hjemme, ikke Mrs. Brown?« svarede Rob tvært.

»Naa, Rob, naa?« sagde den gamle og tog hans Arm endnu fastere gennem sin, som om hun i sin Iver var bange for, at han skulde smutte væk.

»Hvad, har vi ikke snakket nok endnu, Mrs. Brown?« svarede Skærsliberen, der i sin Følelse af at blive gjort Uret og ligge paa en Pinebænk — og desuden paavirket af Brændevinen — var blevet saa grædefærdig, at han næsten ved ethvert Svar skurede et af sine Øjne med sit Ærme og udstødte et forgæves protesterende Hyl —. »Om hun lo den Aften, var det det? Spurgte De, om hun lo, Mrs. Brown?«

»Eller græd,« sagde den gamle og nikkede.

»Ingen af Delene,« sagde Rob. »Hun var saa rolig, da hun og jeg — aa, jeg ser, De *vil* have det ud af mig, Mrs. Brown! Men nu maa De gøre Deres højtidelige Ed paa, at De aldrig vil sige det til nogen.«

Dette gjorde Mrs. Brown meget beredvilligt, da hun af Naturen var jesuitisk og ikke havde nogen anden Hensigt, end at hendes skjulte Gæst skulde høre selv.

»Hun holdt sig lige saa roligt som en Billedstøtte,« sagde Skærsliberen, »da hun og jeg tog ned til Southampton. Om Morgenen var hun ganske lige saadan, Mrs. Brown. Og da hun før Daggry rejste med Postbaaden — jeg gav mig ud for hendes Tjener og fulgte hende om Bord — var hun ganske lige saadan. Er De *saa* tilfreds, Mrs. Brown?«

»Nej, Rob, ikke endnu,« svarede Mrs. Brown afgjort.

»Aa, sikken et Fruentimmer!« udbrød den ulykkelige Rob i sin Hjælpeløshed.

»Hvad vil De saa vide mere, Mrs. Brown?«

»Hvad blev der af din Herre? Hvor tog han hen?«

»Paa min Ære, det ved jeg ikke, Mrs. Brown!« svarede Rob. »Jeg ved paa min Ære ikke, hvad han gjorde, eller hvor han tog hen, eller noget som helst om ham. Jeg ved kun, at han advarede mig om at holde Mund, da vi skiltes, Mrs. Brown; og det siger jeg som en Ven, at hellere end at gentage et Ord af, hvad vi her taler om, maa De skyde Dem eller lukke Dem inde i Huset her og stikke Ild paa, for der er ingen Ting, han ikke vilde gøre for at hævne sig paa Dem. De kender ham ikke halvt saa godt, som jeg gør, Mrs. Brown. De kan aldrig være sikker for ham, vil jeg sige Dem.«

»Har jeg ikke aflagt en Ed?« svarede den gamle. »Og vil jeg ikke holde den?«

»Naa, det haaber jeg sandelig, De vil, Mrs. Brown,« svarede Skærsliberen noget tvivlende, og i en temmelig truende Tone, »for Deres egen Skyld, lige saa vel som for min.«

Han saa paa hende, mens han alvorligt gav hende denne venlige Advarsel, som han gjorde endnu eftertrykkeligere ved et Nik; men da han fandt det uhyggeligt at se det gule Ansigt med dets groteske Bevægelser og Maarøjnene med deres skarpe, gamle, vinterlige Blik saa nær ved sit eget, saa han uroligt ned og flyttede sig paa Stolen, som om han prøvede paa at faa sig til tvært at erklære, at han ikke vilde besvare flere Spørgsmaal. Den gamle holdt ham stadig fast som før og benyttede sig af denne Lejlighed til at hæve Pegefingeren paa sin højre Haand som et hemmeligt Signal til den skjulte Iagttager om, at han maatte være særlig opmærksom overfor det, som nu vilde komme.

»Rob,« sagde hun i sin mest indsmigrende Tone.

»Gud bevares, Mrs. Brown, hvad er der nu?« svarede Skærsliberen opbragt.

»Rob! Hvor aftalte Damen og din Herre at mødes?«

Rob flyttede sig mere og mere uroligt og saa op og saa ned og bed sig i Tommelfingeren og tørrede den paa sin Vest og sagde sluttelig med et Blik paa sin Bøddel: »Hvor skulde *jeg* vide det fra, Mrs. Brown?«

Den gamle hævede atter sin Pegefinger som før og svarede: »Naa, min Gut! Det er ingen Nytte til at sige saa meget og saa holde op. Jeg vil vide det.« Og saa ventede hun paa hans Svar.

Efter at have siddet lidt forvirret busede Rob ud med: »Hvordan kan jeg udtale Navnene paa fremmede Steder, Mrs. Brown? Hvad De dog er for et urimeligt Fruentimmer!«

»Men du har hørt det sige, Robby,« svarede hun bestemt; »og du ved, hvad det lyder som. Naa!«

»Jeg har aldrig hørt det sige, Mrs. Brown,« svarede Skærsliberen.

»Saa,« sagde den gamle hurtigt, »har du set det skrevet og kan stave det.«

Med et trodsigt Udbrud midt mellem Latter og Graad — thi selv under denne Hjemsøgelse var Rob opfyldt af en vis Beundring for Mrs. Browns Snedighed — famlede han modstræbende i sin Vestelomme og fremtog saa et lille Stykke Kridt. Den gamle Kones Øjne funklede, da hun saa det i hans Fingre; hun ryddede hurtigt et Stykke af Bordet, for at han kunde skrive Ordet dér, og gjorde samme Tegn som før med sin rystende Haand.

»Nu skal jeg sige Dem noget i Forvejen, Mrs. Brown, det er ingen Nytte til at spørge mig om noget som helst andet. Jeg svarer ikke paa noget andet; jeg kan ikke. Hvor længe det skulde vare, før de mødtes, eller hvis Plan det var, at de skulde rejse hver for sig, det ved jeg ikke mere om end De. Jeg ved ikke det mindste mere om det. Hvis jeg sagde Dem, hvordan jeg fandt dette Ord, vilde De tro det. Skal jeg sige Dem det, Mrs. Brown?«

»Ja, Rob!«

»Hør saa. Det gik saadan — ja nu spørger De mig altsaa ikke mere, Mrs. Brown?« sagde Rob og saa paa Mrs. Brown med Øjne, der blev mere og mere døsige og dumme.

»Ikke et Ord mere,« sagde Mrs. Brown.

»Naa altsaa, det gik saadan til. Da en vis Person lod Damen blive tilbage hos mig, stak han et Stykke Papir med en skreven Besked i Damens Haand og sagde, at det var, for hvis hun skulde glemme det. Hun var ikke bange for at glemme det, for hun rev det i Stykker, lige saa snart han havde vendt Ryggen til, og da jeg slog Vogntrinet op, kom jeg til at ryste et af Stykkerne ud — Resten strøede hun ud ad Vinduet, antager jeg, for der laa ingen indeni bagefter, da jeg saa efter dem. Der stod kun eet Ord paa det, og det var dette, hvis De absolut vil vide det. Men husk nu paa, De har svoret, Mrs .Brown!«

Mrs. Brown sagde, at det vidste hun nok. Og da Rob ikke havde mere at sige, begyndte han langsomt og besværligt at skrive med Kridtet paa Bordet.

»D,« læste den gamle højt, da han havde formet dette Bogstav.

»Vil De tie stille, Mrs. Brown!« udbrød han og holdt Haanden over det og vendte sig utaalmodigt imod hende. »Jeg vil ikke have det læste højt.«

»Skriv saa stort, Rob,« svarede hun og gentog sit hemmelige Tegn. »For mine Øjne er ikke gode, ikke engang til at læse Tryk.«

Mumlende uvilligt skrev Rob videre. Da han bøjede sit Hoved, traadte den Person, til hvis Underretning han arbejdede uden at ane det, nærmere hen bag ham, til han kun var et Skridt fra hans Skulder, og saa ivrigt paa hans Haands langsomme Bevægelse over Bordet. Alice fulgte den opmærksomt fra den modsatte Side og gentog hvert Bogstav lydløst med sine Læber, efterhaanden som han fik det formet. Hvergang han fik et færdigt, mødtes hendes og Mr. Dombeys Øjne, som om de søgte Bekræftelse hos hinanden, og paa den Maade stavede de begge D. I. J. O. N.

»Saa!« sagde Rob, idet han hurtigt vædede sin Haandflade for at slette Ordet ud; og ikke tilfreds med at have visket det ud, gned han løs med sit Ærme, til selve Farven af Kridtet var forsvundet fra Bordet. »Nu haaber jeg, De er fornøjet, Mrs. Brown.«

Som Tegn paa, at hun var det, slap den gamle hans Arm og klappede ham paa Ryggen; og overvældet af Krænkelse, Krydsforhør og Brændevin, lagde Skærsliberen sine Arme over Kors paa Bordet, lagde sit Hoved paa dem og faldt i Søvn.

Først da han havde sovet tungt i nogen Tid og snorkede højt, vendte den gamle sig mod Døren og vinkede til Mr. Dombey, at han kunde gaa ud gennem Stuen. Selv da vaagede hun over Rob, rede til at holde Hænderne for hans Øjne eller trykke hans Hoved ned, hvis han skulde se op, medens den hemmelige Gæst gik henimod Døren. Men skønt hendes Blik hvilte skarpt paa den sovende, holdt hun ogsaa skarpt Udkig med den vaagende; og da han berørte hendes Haand med sin og til Trods for al sin Forsigtighed lod en klingrende Lyd af Guld høre, lyste hendes Øjne saa gridsk som en Ravns.

Datterens mørke Blik fulgte ham til Døren og saa godt, hvor bleg han var, og hvordan hans hurtige Trin viste, at den mindste Tøven var en uudholdelig Tvang for ham, og hvordan han brændte efter at komme bort og handle. Da han lukkede Døren bag sig, saa hun om paa Moderen. Den gamle humpede hen til hende, aabnede sin Haand for at vise hende, hvad der var i den, lukkede den atter i sin Skinsyge og Begærlighed og hviskede:

»Hvad vil han gøre, Alice?«

»Ulykker.«

»Mord?«

»Han er vanvittig i sin saarede Stolthed, og hverken vi eller han ved, om han ikke gør det.«

Hendes Blik var mere skinnende end hendes Moders, og der var en vildere Glans i det; men hendes Ansigt var farveløst helt ud paa Læberne.

De sagde ikke mere, men sad hver for sig; Moderen talte sine Penge, Datteren var optaget af sine Tanker; begges Øjne lyste i det svagt oplyste Værelses Halvmørke. Rob sov og snorkede. Alene den upaaagtede Papegøje var i Bevæ-

gelse. Den ruskede i Burets Stænger med sit krogede Næb, kravlede op i Kuplen og hen under den som en Flue og ned igen med Hovedet nedad og ruskede og bed i de tynde Stænger, som om den kendte sin Herres Fare og var rasende efter at komme ud og flyve bort for at advare ham.

Tre og tyvende Kapitel.

Flere Efterretninger.

Der var to af Forræderens eget Blod — hans forstødte Broder og Søster — paa hvem Byrden af hans Brøde paa denne Tid næsten hvilte tungere end paa den Mand, hvem han saa dybt havde forurettet. Nysgerrig og besværlig som Verden var, gjorde den dog Mr. Dombey den Tjeneste at ophidse ham til Forfølgelse og Hævn. Den vakte hans Lidenskab, pirrede hans Stolthed, forvred hans Livs ene store Tanke til en ny Skikkelse og skabte ham en Slags Tilfredsstillelse af hans Raseri, den Følelse, hvori hele hans aandelige Tilværelse opløste sig. Al hans Naturs Stædighed og Umedgørlighed, hele dens haarde Uigennemtrængelighed, dens mørke Tværhed, hele dens overdrevne Følelse af egen Betydning, hele dens skinsyge Tilbøjelighed til at blive fornærmet, naar den ikke anerkendtes i fuldeste Maal, løb denne Vej som mange Strømme, der var forenede til en, og rev ham med sig. Det lidenskabeligste og voldsomste Menneske vilde have været en mildere Fjende at møde end den tvære Mr. Dombey, som han var blevet nu. Et vildt Dyr vilde man lettere have kunnet berolige end denne værdige Gentleman, i hvis stivede Halsbind der ikke var en Fold.

Men selve Styrken af hans Beslutning var nær ved at træde i Stedet for Handling. Medens han endnu ikke kendte Forræderens Tilflugtssted, tjente den til at bortlede hans Tanker fra hans egen Ulykke. Hans falske Yndlings Broder og Søster havde ikke nogen saadan Hjælp; alt i deres Historie, baade den forbigangne og den nuværende, gav hans Forbrydelse en endnu sørgeligere Betydning for dem.

Søsteren kan maaske somme Tider sørgmodigt have tænkt, at hvis hun var blevet hos ham, vilde han maaske have undgaaet den Forbrydelse, han nu var faldet for. Hvis hun nogen Sinde tænkte saaledes, var det stadig uden Anger over, hvad hun havde gjort, uden mindste Tvivl om, hvad der var hendes Pligt, uden nogen som helst Forherligelse af sin Selvopofrelse. Men naar denne Mulighed fremstillede sig for den vildfarende og angrende Broder, hvad den undertiden gjorde, voldte den ham et Samvittighedsnag, han neppe kunde udholde. Det faldt ham aldrig ind, at han havde noget at bebrejde sin grusomme Broder. Ny Anklage mod sig selv, nye indre Klager over hans egen Uværdighed, hvori det paa een Gang var hans Trøst og hans Selvbebrejdelse, at han ikke stod alene, det var de eneste Tanker, som denne Opdagelse vakte hos ham.

Den selv samme Dag, hvis Aften faldt paa i forrige Kapitel, og medens Mr. Dombeys Verden havde mest travlt med hans Hustrus Flugt, formørkedes Vinduet i den Stue, hvor Broderen og Søsteren sad ved deres tidlige Frokost,

uventet ved Skyggen af en Mand, der kom hen til det lille Bislag — og det var Budet Perch.

»Jeg er gaaet tidlig herover fra Ball's Pond,« sagde Mr. Perch idet han saa fortroligt ind gennem Døren og blev staaende paa Maatten for at tørre sine Sko grundigt af, skønt de slet ikke var snavsede, »i Følge de Ordrer jeg fik i Aftes. De gik ud paa at bringe Dem et Brev, Mr. Carker, før De gik ud til Morgen. Jeg skulde have været her for godt halvanden Time siden,« sagde Mr. Perch spagfærdigt, »hvis ikke Mrs. P. havde været i den Tilstand — jeg forsikrer Dem, jeg troede jeg skulde have mistet hende i Nat mindst fem Gange.«

»Er Deres Kone saa syg?« spurgte Harriet.

»Ja, ser De,« sagde Mr. Perch, idet han først vendte sig for omhyggeligt at lukke Døren, »hun tager sig det, der er sket i vort Firma, saa nær, Miss. Hendes Nerver er saa skrøbelige; skønt de stærkeste Nerver havde saamænd god Grund til at blive rystede. De føler det uden Tvivl i høj Grad selv.«

Harriet undertrykte et Suk og saa paa sin Broder.

»Jeg føler det skam selv paa min ringe Maade,« vedblev Mr. Perch og rystede paa Hovedet, »paa en Maade, jeg aldrig havde troet, jeg skulde komme til at prøve. Det har næsten samme Virkning paa mig som Drik. Jeg er bogstavelig talt hver Morgen til Mode, som om jeg havde faaet for meget om Aftenen.«

Mr. Perchs Udseende bekræftede denne Beskrivelse af hans Symptomer. Det var præget af en feberagtig Slaphed, der syntes at skrive sig fra Snapse, og som uden Tvivl kunde føres tilbage til de hyppige Besøg, han havde vænnet sig til hver Dag at aflægge paa Værtshuse, hvor han blev trakteret og udspurgt.

»Derfor,« sagde Mr. Perch med en sølvklar Mumlen, mens han rystede paa Hovedet, »kan jeg dømme om deres Følelser, der er særlig interesserede i alt dette her pinlige.«

Her ventede Mr. Perch, at der vilde blive vist ham Fortrolighed; men da det ikke skete, hostede han bag Haanden. Da dette ikke førte til noget, satte han Hatten paa Gulvet og søgte i sin Brystlomme efter Brevet.

»Hvis jeg husker rigtigt, var der ikke noget Svar,« sagde Mr. Perch med et affabelt Smil; »men maaske vil De være saa god at kaste et Blik paa det, Sir.«

John Carker brød Seglet, som var Mr. Dombeys, gjorde sig bekendt med Indholdet, der var meget kort, og sagde: »Nej. Der ventes ikke noget Svar.«

»Saa vil jeg ønske Dem Godmorgen, Miss,« sagde Perch og gjorde et Skridt hen imod Døren, »og haabe, De ikke vil tabe Modet mere end nødvendigt under disse her pinlige Forhold. Aviserne,« sagde Mr. Perch og gjorde to Skridt tilbage igen og henvendte sig til Broderen og Søsteren paa een Gang i en endnu mere hemmelighedsfuld Hvisken, »er ivrigere efter Nyheder om det, end man skulde tro det muligt. Et af Ugebladene, i en blaa Frakke og hvid Hat, der i Forvejen havde prøvet paa at bestikke mig — behøver jeg at sige med hvilket Held? — luskede omkring vor Gaard saa sent som tyve Minutter over otte i Aftes. Jeg ser ham selv lægge Øjet til Nøglehullet i Kontordøren, men det er Patent, og man kan ikke se igennem det. En anden med Snorebroderier paa sidder hele den udslagne Dag i Dagligstuen i »Det kongelige Vaaben«. I forrige Uge lod jeg tilfældig en lille Bemærkning falde dér, og den næste Morgen, som var en Søndag, ser jeg det sat op paa Prent paa den mest forbavsende Maade.«

Mr. Perch tyede til sin Brystlomme, som for at hale Artiklen frem; men da han ikke modtog nogen Opmuntring, trak han sine Handsker frem, samlede sin Hat op og tog Afsked; og før Middag havde Mr. Perch berettet for flere udvalgte Tilhørerkredse i »Det kongelige Vaaben« og andet Steds, om hvordan Miss Carker var bristet i Taarer og havde grebet begge hans Hænder og sagt med frygtelig Stemme: »Perch, jeg forskyder ham. Lad mig aldrig mere høre ham omtalt som en Broder!«

»Kære John,« sagde Harriet, da de var blevet alene, og havde tiet en Tid. »Der er daarlige Nyheder i det Brev.«

»Ja. Men intet uventet,« svarede han. »Jeg saa Brevskriveren i Gaar.«

»Brevskriveren?«

»Mr. Dombey. Han gik to Gange gennem Kontoret, medens jeg var der. Jeg havde hidtil kunnet undgaa ham, men kunde naturligvis ikke haabe at gøre det i Længden. Jeg ved, hvor naturligt det er, at han maatte finde min Nærværelse anstødelig; jeg følte selv, at den maatte være det.«

»Han sagde det vel ikke?«

»Nej; han sagde intet; men jeg saa, at hans Blik hvilte paa mig et Øjeblik, og jeg var forberedt paa, hvad der vilde ske — paa hvad der *er* sket. Jeg er blevet afskediget.«

Hun saa saa lidt rystet og saa forhaabningsfuld ud, som hun kunde, men det var sørgelige Nyheder, af mange Grunde.

»Jeg behøver ikke at sige Dem,« læste John Carker op af Brevet, »hvorfor Deres Navn i Fremtiden vilde have en unaturlig Klang, selv i en aldrig saa fjærn Forbindelse med mit, eller hvorfor det daglige Syn af en, der bærer det, vilde være mig utaaleligt. Jeg maa meddele Dem, at alle Forbindelser imellem os ophører fra Dags Dato og anmode Dem om, at De ikke forsøger yderligere Henvendelser til mig eller mit Firma.« — Indlagt er en Godtgørelse i Penge, regnet efter en ædelmodig lang Opsigelse, og dette er min Afsked. Himlen skal vide, Harriet, at den er mild og hensynsfuld, naar vi betænker alt.«

»Jo—h, hvis det er mildt og hensynsfuldt overhovedet at straffe dig, John, for en andens Misgerning,« svarede hun blidt.

»Vi har været en ulykkebringende Slægt for ham,« sagde John Carker. »Han har Grund til at gyse tilbage for Lyden af vort Navn og tænke, at der er noget syndigt og forbandet i vort Blod. Jeg vilde næsten ogsaa tro det, hvis det ikke var for din Skyld, Harriet.«

»Broder, tal ikke saadan. Hvis du har nogen særlig Grund, som du siger, du har, og tror, du har, til at elske mig, saa skaan mig for at høre slige vilde, afsindige Ord!«

Han bedækkede sit Ansigt med begge sine Hænder; men snart tillod han hende at tage en af dem i sine.

»Efter saa mange Aar ved jeg, at denne Skilsmisse er sørgelig,« sagde hans Søster, »og Grunden til den er frygtelig for os begge. Vi skal ogsaa leve og maa se os om efter Midler til det. Naa, det kan vi gøre uden at tabe Modet. Det er vor Stolthed, ikke vor Ulykke, at kæmpe, John, og at kæmpe sammen!«

Et Smil spillede paa hendes Læber, da hun kyssede hans Kind og bad ham være ved godt Mod.

»Aa, kæreste Søster! Bundet, efter din egne, ædle Vilje til en ødelagt Mand, hvis Rygte er forspildt, som ikke har nogen Ven selv, og som har drevet alle dine Venner bort!«

»John!« sagde hun og lagde hurtigt sin Haand over hans Læber. »For min Skyld! Tænk paa, hvor længe vi har levet sammen!« Han tav. »Lad mig nu sige dig,« sagde hun og satte sig stille ved hans Side, »at jeg, ligesom du, har ventet dette; og naar jeg har tænkt paa det, og frygtet, at det vilde ske, og forberedt mig selv paa det, saa godt jeg kunde, saa har jeg besluttet, at hvis det kom saadan, vilde jeg sige dig, at jeg har haft en Hemmelighed for dig, og at vi *har* en Ven.«

»Hvad hedder vor Ven, Harriet?« svarede han med et sørgmodigt Smil.

»Det ved jeg virkelig ikke; men han har een Gang afgivet en meget inderlig Erklæring om sit Venskab for mig og sit Ønske om at tjene os; og endnu i dette Øjeblik tror jeg ham.«

»Harriet!« udbrød hendes forundrede Broder, »hvor bor denne Ven?«

»Det ved jeg heller ikke,« svarede hun. »Men han kender os begge og vor Historie — hele vor lille Historie, John. Det er Grunden til, at jeg efter hans eget Forslag har holdt det hemmeligt, at han kom her, for at hans Kendskab til den ikke skulde gøre dig Sorg.«

»Her! Har han været her, Harriet?«

»Her, i denne Stue. Een Gang.«

»Hvad Slags Mand?«

»Ikke ung. Graahaaret, som han sagde, og i Færd med hurtigt at blive mere graa. Men ædelmodig og frimodig og god, det er jeg vis paa.«

»Og du har kun set ham een Gang, Harriet?«

»Kun een Gang i denne Stue,« svarede hans Søster og blev et Øjeblik en Smule rød i Kinderne. »Men da han var her, bad han mig give ham Lov til at se mig een Gang om Ugen, naar han gik forbi, til Tegn paa, at vi havde det godt, og stadig ikke behøvede hans Hjælp. For jeg sagde ham, da han tilbød at yde os enhver Tjeneste, der stod i hans Magt — det var derfor, han kom — at vi ikke trængte til noget.«

»Og een Gang om Ugen —«

»Een Gang om Ugen siden da — og altid paa den samme Dag og samme Time — er han kommet forbi, altid til Fods; altid gaaende i samme Retning — ind ad London til; og han har altid kun stanset for at bukke for mig og slaa muntert ud med Haanden — som en venlig Beskytter kunde gøre det. Han gav mig det Løfte, da han foreslog mig disse besynderlige Møder, og han har holdt det saa trofast og fornøjeligt, at hvis jeg nogen Sinde i Begyndelsen følte en Smule Uro ved dem (hvad jeg ikke tror, jeg gjorde, John, for hans Væsen var saa ligefrem og oprigtigt) saa forsvandt den snart, saa jeg var helt glad, naar Dagen nærmede sig. Sidste Mandag — den første siden den frygtelige Tildragelse — kom han ikke forbi; og jeg har undret mig over, om hans Udeblivelse paa nogen Maade kan have staaet i Forbindelse med det, som er sket.«

»Hvordan?«

»Jeg ved ikke, hvordan. Jeg har kun tænkt over dette Sammentræf; jeg har ikke prøvet paa at gøre mig Rede for det. Jeg føler sikkert, at han vil vende tilbage. Naar han gør det, kære John, saa lad mig sige ham, at jeg omsider har talt til dig, og lad mig føre Jer sammen. Han vil sikkert hjælpe os til et nyt Levebrød. Hans Bøn var, at han maatte gøre noget for at jævne Livet for dig og mig, og jeg gav ham det Løfte, at hvis vi nogen Sinde trængte til en Ven, vilde jeg huske paa ham. Saa skulde hans Navn ikke være nogen Hemmelighed.«

»Harriet,« sagde hendes Broder, som havde lyttet til med den største Opmærksomhed, »beskriv mig denne Herre. Jeg maa sikkert kende en, der kender mig saa godt.«

Hans Søster udmalede, saa levende hun kunde, sin Gæsts Træk, Skikkelse og Dragt; men enten det nu var fordi John Carker ikke kendte Originalen, eller paa Grund af en eller anden Mangel ved hendes Beskrivelse, eller fordi han kom til at tænke paa andre Ting, medens han grundende gik op og ned, saa kunde han ikke genkende det Portræt, hun udkastede.

De aftalte imidlertid, at han skulde se Originalen, naar han viste sig igen. Derpaa gav Søsteren sig med lettere Hjærte til sine huslige Arbejder, og den graahaarede Mand, den tidligere Kontorist hos Dombey, anvendte den første Dag af sin uvante Frihed til at arbejde i Haven.

Sent om Aftenen, da Broderen læste højt, medens Søsteren syede, blev de afbrudt ved en Banken paa Døren. I den ubestemte Uro, som altid lurede i deres Sind efter deres Broders Flugt, var denne her saa usædvanlige Lyd næsten foruroligende. Medens Broderen gik hen til Døren, sad Søsteren og lyttede frygtsomt. En talte til ham, og han svarede og syntes overrasket, og lidt efter kom de ind sammen.

»Harriet,« sagde Broderen dæmpet, »Mr. Morfin — den Herre, der saa længe har været i Firmaet sammen med James.«

Hans Søster fo'r tilbage, som om et Genfærd var traadt ind. I Døren stod den ukendte Ven med det mørke, graasprængte Haar, det rødmossede Ansigt, den brede, aabne Pande, og de nøddebrune Øjne — han, hvis Hemmelighed hun saa længe havde bevaret!

»John!« sagde hun, halvt aandeløs,

»det er den Herre, jeg fortalte dig om i Dag.«

»Denne Herre, Miss Harriet,« sagde Gæsten og traadte ind — thi han var stanset et Øjeblik paa Tærskelen — er i høj Grad lettet over at høre Dem sige det; thi paa hele Vejen herhen har han grundet og grublet over, hvordan han skulde forklare sig, uden at kunne finde nogen Fremgangsmaade, der tilfredsstillede ham. Mr. John, jeg er ikke ganske fremmed her. De blev forbavset, da De saa mig ved Deres Dør netop nu. Jeg ser, at De er mere forbavset nu. Naa, det er rimeligt nok under disse Omstændigheder. Hvis vi ikke var saadan nogle Vanemennesker, vilde vi ikke halvt saa ofte have Grund til at blive forbavsede.«

Han havde hilst paa Harriet med den behagelige Blanding af Hjærtelighed og Ærbødighed, hun huskede saa godt, og sat sig i Nærheden af hende, trukket sine Handsker af og kastet dem i sin Hat paa Bordet.

»Der er,« sagde han, »slet ikke noget forbavsende i, at jeg har faaet Lyst til at se Deres Søster, Mr. John, eller i at jeg har iværksat det paa min egen Maade. Og hvad Regelmæssigheden af mine senere Besøg angaar (hun har maaske fortalt Dem derom) saa er der ikke noget usædvanligt i det. De blev snart til Vane; og vi er Vanedyr — Vanedyr!«

Han stak Hænderne i Lommen, lænede sig tilbage i Stolen og betragtede Broderen og Søsteren, som om det interesserede ham at se dem sammen; saa fortsatte han med en Slags irritabel Tankefuldhed: »Det er den samme Vane, som befæster nogle af os, som er i Stand til noget bedre, i selve Lucifers Stolthed og Stædighed — andre af os i Lavhed — endnu flere af os i Ligegyldighed — som hærder os fra Dag til Dag efter vort Lers Beskaffenhed ligesom Billeder og fremdeles lader os være lige saa modtagelige som Billeder for nye Indtryk og Overbevisninger. De skal selv dømme om dens Indflydelse paa mig, John. I flere Aar, jeg behøver ikke at sige hvor mange, har jeg haft min lille, nøjagtigt afgrænsede Del i Styrelsen af det Dombey'ske Firma og set Deres Broder (der har opført sig som en Slubbert! Deres Søster vil tilgive mig, at jeg er nødt til at omtale det) udstrække og udstrække sin Indflydelse indtil Forretningen og dens Ejer var en Bold for ham; og jeg har set Dem arbejde ved Deres mørke Pult hver Dag; og jeg var ganske tilfreds med at blive saa lidt ulejliget som muligt udenfor min egen Strimmel Pligt og lade alt gaa videre rundt om mig fra Dag til Dag og passe sig selv som en stor Maskine — det var *dets* Vane og min — og anse det alt sammen for at være i Orden. Mine Onsdagsaftener vendte regelmæssigt tilbage, vore smaa Kvartetter kom regelmæssigt, min Violoncel var godt stemt, og der var intet forkert i min Verden — i hvert Fald ikke meget — og lidt eller meget, kom det ikke mig ved.«

»Jeg kan svare for, at De i al denne Tid er blevet mere agtet og afholdt end nogen anden i Huset, Sir,« sagde John Carker.

»Bah! Godmodig og medgørlig nok, ja — en Vane, jeg havde. Den passede Disponenten; den passede den Mand, han disponerede over, den passede først og fremmest mig selv. Jeg gjorde, hvad jeg skulde, smigrede ingen af dem og var glad ved at indtage en Stilling, hvor jeg ikke behøvede det. Saadan vilde jeg være blevet ved den Dag i Dag, hvis ikke mit Værelse havde haft en tynd Væg. De kan sige Deres Søster, at det kun var skilt fra Disponentens Værelse ved en Bræddevæg.«

»Stuerne stødte op til hinanden, havde maaske oprindelig været een og var senere blevet adskilte, som Mr. Morfin siger,« sagde hendes Broder og saa forventningsfuldt paa ham.

»Jeg har fløjtet, nynnet Melodier, gaaet hele Beethovens Sonate i B igennem for at lade ham vide, at jeg var indenfor Hørevidde,« sagde Mr. Morfin; »men han brød sig aldrig om mig. Ganske vist var det kun sjældent, at jeg fik noget af privat Natur at høre. Men

naar det skete, og jeg ikke paa anden Maade kunde undgaa at høre det, gik jeg ud. Jeg gik een Gang ud, John, under en Samtale mellem de to Brødre, hvor den unge Walther Gay i Begyndelsen var til Stede. Men jeg hørte noget af den, før jeg forlod Stuen. De husker den maaske tilstrækkelig, til at kunne fortælle Deres Søster af hvad Art den var?«

»Den hentydede, Harriet,« sagde hendes Broder dæmpet, »til Fortiden og til vor gensidige Stilling i Firmaet.«

»Dens Genstand var ikke ny for mig, men den blev fremstillet for mig fra et nyt Synspunkt. Den rokkede mig i min Vane — den Vane ni Tiendedele af Verden har — at tro, at alt var i Orden omkring mig, fordi jeg var vant til det; og den bragte mig til at mindes Historien om de to Brødre og grunde over den. Jeg er nær ved at tro, det var første Gang, jeg tænkte over det — hvordan vil mange af de Ting, vi nu er fortrolige med og anser for selvfølgelige, se ud, naar vi kommer til at se dem fra det nye og fjærne Synspunkt, vi en eller anden Dag maa indtage? Jeg var, som man siger, noget mindre godmodig og medgørlig efter den Formiddag.«

Han sad lidt og trommede med den ene Haand paa Bordet; saa fortsatte han hurtigt, som længtes han efter at blive færdig med sin Bekendelse.

»Før jeg vidste, hvad jeg skulde gøre, eller om jeg kunde gøre noget, fandt der endnu en Samtale Sted mellem de to Brødre, hvori deres Søster blev omtalt. Jeg gjorde mig ingen Skrupler ved at lade hver Stump af den Samtale naa mine Øren. Jeg ansaa det for min Ret. Derefter kom jeg her for at se Søsteren selv. Første Gang jeg stansede ved Havelaagen, lod jeg, som om jeg vilde forhøre mig om en fattig Nabo; men jeg skiftede Fremgangsmaade, og jeg tror, Miss Harriet mistroede mig. Anden Gang bad jeg om Lov til at komme ind, kom ind, og sagde, hvad jeg ønskede at sige. Deres Søster fremkom med Grunde, som jeg ikke vovede at bestride, til ikke dengang at modtage nogen Hjælp af mig. Men jeg fik etableret en Forbindelse imellem os, som er vedblevet uafbrudt indtil nu for faa Dage siden, da jeg af vigtige Sager, som i den sidste Tid har væltet sig ind paa mig, blev forhindret i at vedligeholde den.«

»Hvor lidt har jeg ikke anet dette,« sagde John Carker, »naar jeg har set Dem hver Dag, Sir! Hvis Harriet kunde have gættet Deres Navn —«

»Naa, oprigtig talt, John, saa beholdt jeg det for mig selv af to Grunde. Jeg er ikke vis paa, at den første alene vilde have været bindende; men man skal ikke rose sig af sine gode Hensigter, og jeg besluttede mig til i hvert Fald ikke at afsløre mig selv, før jeg var i Stand til at gøre Dem en eller anden virkelig Tjeneste. Min anden Grund var, at jeg altid haabede paa, at der var en svag Mulighed for, at Deres Broder kunde blive mildere stemt overfor Dem begge; og i saa Fald følte jeg, at hvis en Mand af hans mistænksomme, vagtsomme Karakter kom under Vejr med, at De hemmeligt havde staaet i venskabeligt Forhold til mig, laa heri en ny og skæbnesvanger Aarsag til Strid. Jeg besluttede ganske vist med Risiko for at paadrage mig hans Mishag selv — hvilket kunde have været lige meget — at se at finde en Lejlighed til at være Dem til Nytte overfor Husets Chef; men de Forstyrrelser, der er fremkaldt af Død, Bejlen, Bryllup og huslig Ulykke, har i denne lange Tid ikke ladet os have nogen anden Chef end Deres Broder. Og det vilde have været bedre for os,« sagde Gæsten og sænkede Stemmen, »om vi hverken havde haft Hoved eller Liv.«

Han syntes at være sig bevidst, at disse sidste Ord var undsluppet ham mod hans Vilje, rakte een Haand ud mod Broderen, een mod Søsteren, og vedblev:

»Alt, hvad jeg kunde ønske at sige, og mere til, har jeg nu sagt. Alt, hvad jeg mener, kan ikke siges i Ord, hvad jeg haaber, De forstaar og tror. Den Tid er kommet, John — skønt paa en meget sørgelig og ulykkelig Maade — da jeg kan hjælpe Dem uden at gribe ind i den Udfrielseskamp, som har varet

i saa mange Aar, siden De i Dag er blevet fritaget for den uden selv at gøre noget til det. Det er sent; jeg behøver ikke at sige mere i Aften. De vil vogte den Skat, De har her, uden noget Raad eller Paamindelse fra min Side.«

Med disse Ord rejste han sig for at gaa.

»Men gaa De først, John,« sagde han godmodigt, »med et Lys, uden at sige det, De ønsker at sige, hvad det nu end kan være.« John Carkers Hjærte var fuldt, og han vilde have lettet det ved at tale, hvis han havde kunnet. »Og lad mig tale et Ord med Deres Søster. Vi har talt alene sammen før, tilmed i dette Værelse; skønt det tager sig mere naturligt ud, naar De er her.«

Han fulgte ham ud med Øjnene; derpaa vendte han sig venligt til Harriet og sagde mere dæmpet og i en alvorligere Tone:

»De ønsker at spørge mig om noget om den Mand, hvis Søster det er Deres Ulykke at være.«

»Jeg frygter for at spørge.«

»De har set saa alvorligt paa mig mere end een Gang, at jeg tror, jeg kan gætte Deres Spørgsmaal. Har han taget Penge? Er det det?«

»Ja.«

»Det har han ikke.«

»Gud være lovet! For Johns Skyld!«

»At han har misbrugt sin Stilling paa mange Maader; at han oftere har handlet og spekuleret til Fordel for sig selv end for det Firma, han repræsenterede; at han har ført Huset ind i vovelige Foretagender, der ofte resulterede i enorme Tab; at han altid har mæsket sin Principals Forfængelighed og Ærgerrighed, naar det havde været hans Pligt at holde ham tilbage, og vist, som det stod i hans Magt, hvad de hist og her kunde føre til — det vil maaske ikke overraske Dem nu. For at øge Firmaets Ry for at raade over store Hjælpekilder og stille det i en glimrende Modsætning til andre Handelshuse har man indladt sig paa Foretagender, som der skal et klart Hoved til at overveje de mulige — nogle faa uheldige Svingninger paa Markedet kan gøre dem til de sandsynlige Følger af. Midt i Firmaets mange Omsætninger i de fleste Dele af Verden — en stor Labyrint, som kun han havde Ledetraaden til — har han haft Lejlighed til, og synes at have benyttet den, til at holde de forskellige Resultater flydende, naar de forelaa, og sætte Skøn og Almindeligheder i Stedet for Kendsgerninger. Men i den sidste Tid — kan De følge mig, Miss Harriet?«

»Fuldkommen, fuldkommen,« svarede hun med sit opskræmte Ansigt ufravendt rettet mod hans. »Fortæl mig kun det værste med det samme.«

»I den sidste Tid syntes han at have anvendt den største Møje paa at gøre disse Resultater saa klare og overskuelige, at man ved et Blik i de private Bøger er i Stand til at overse dem ualmindelig let, hvor mangfoldige og forskelligartede de end er. Som om han havde besluttet at vise sin Principal paa eet Bræt, hvad han er blevet ført ud i ved at blive føjet i sin herskende Lidenskab! At det har været hans stadige Vane paa en lav Maade at føje denne Lidenskab og smigre den samvittighedsløst, er der ingen Tvivl om. Deri bestaar hans Forbrydelse hovedsagelig, for saa vidt den staar i Forbindelse med Firmaets Affærer.«

»Endnu et Ord, før De forlader mig, kære Sir,« sagde Harriet. »Er der ingen Fare ved alt dette?«

»Hvordan Fare?« svarede han lidt tøvende.

»For Husets Kredit?«

»Jeg kan ikke andet end svare Dem rent ud og vise Dem fuldstændig Tillid,« svarede Mr. Morfin efter at have iagttaget hendes Ansigt et Øjeblik.

»Det kan De. Det kan De virkelig.«

»Det er jeg vis paa, jeg kan. Fare for Husets Kredit? Nej. Der kan være Vanskeligheder, større eller mindre Vanskeligheder, men ingen Fare; med mindre — ja, med mindre Husets Chef er ude af Stand til at beslutte sig til at indskrænke dets Foretagender og ligefrem vægrer sig ved at tro, at det er, eller kan være, i nogen anden Stilling

end den, hvori han altid har forestillet sig det, og derfor anspænder det stærkere, end det kan taale. Da vilde det vakle.«

»Men der er ingen Grund til at frygte det?«

»Der skal ikke være nogen halv Fortrolighed imellem os,« sagde han og trykkede hendes Haand. »Mr. Dombey er utilnærmelig for alle, og han er hovmodig, urimelig og uregerlig nu. Men han er forstyrret og ophidset over alle Grænser nu, og det kan gaa over. De ved nu alt, baade det værste og det bedste. Nu ikke mere i Aften, og Godnat!«

Med disse Ord kyssede han hendes Haand, gik ud gennem Døren, hvor Broderen stod og ventede paa ham, og skubbede ham muntert til Side, da han prøvede paa at tale; han sagde ham, at de vilde faa hinanden at se snart og ofte, han kunde tale en anden Gang, hvis han vilde, men ikke nu; og saa gik han hurtigt bort, for at intet taknemligt Ord skulde følge ham.

Broderen og Søsteren sad og talte sammen ved Arnen til det næsten var Dag; thi de gjordes søvnløse ved dette Glimt af den nye Verden, som aabnede sig foran dem, og følte sig som to Mennesker, der havde lidt Skibbrud for længe siden paa en ensom Kyst, og til hvem et Skib omsider var kommet, da de forlængst havde resigneret og opgivet alle Tanker paa noget andet Hjem. Men en ganske anden Slags Uro holdt dem ogsaa vaagne. Det Mørke, hvor ud af dette Lys var brudt frem over dem, samlede sig rundt om; og Skyggen af deres brødefulde Broder var i det Hus, hvor hans Fod aldrig havde traadt.

Heller ikke blev den drevet ud af Solen. Den næste Morgen var den der, og om Middagen, og om Aftenen. Mørkest og tydeligst om Aftenen som nu skal fortælles.

John Carker var gaaet ud som Følge af et Brev fra deres Ven, og Harriet var alene i Huset. Hun havde været alene i nogle Timer. Den triste Aften og det tiltagende Tusmørke var ikke egnede til at lette det Tryk, der tyngede paa hendes Sind. Tanken om hendes Broder, hun saa længe ikke havde set og kendt, omflagrede hende i frygtelige Skikkelser. Han var død, døende, kaldte paa hende, stirrede paa hende, rynkede Panden ad hende. Billederne i hendes Sind var saa paatrængende og klare, at da det blev mørkere, var hun bange for at hæve sit Hoved og se ind i Stuens mørke Kroge, at ikke hans Genfærd, et Foster af hendes opskræmte Indbildningskraft, skulde lure dér og skræmme hende. Een Gang fik hun en saa stærk Fornemmelse af, at han var skjult i Værelset ved Siden af, — skønt hun godt vidste, hvad det var for en sygelig Indbildning, og slet ikke troede paa den — at hun tvang sig til at gaa derind for at overbevise sig selv. Men forgæves. Stuen antog atter sine skyggefulde Rædsler, saa snart hun havde forladt den; og hun havde lige saa lidt Magt til at frigøre sig for disse ubestemte Ængstelser, som om det havde været Stenkæmper, rodfæstede i Jorden.

Det var næsten mørkt, og hun sad nær ved Vinduet, med Haanden under Hovedet, og saa ned for sig, da hun fik en Følelse af, at der pludselig blev mørkere i Stuen, saa op og udstødte et uvilkaarligt Skrig. Tæt ved Ruden stirrede et blegt, forskræmt Ansigt ind — først som om det søgte nogen; dernæst faldt dets Blik paa hende selv og lyste op.

»Luk mig ind! Luk mig ind! Jeg vil gerne tale med Dem!« og Haanden bankede paa Ruden.

Hun genkendte øjeblikkelig den Kvinde med det lange mørke Haar, hvem hun havde givet Varme, Føde og Husly en regnfuld Aften. Harriet blev ganske naturligt bange for hende, da hun huskede, hvor voldsomt hun havde opført sig, traadte derfor lidt tilbage fra Vinduet og stod uvis og urolig.

»Luk mig ind! Lad mig tale med Dem! Jeg er taknemlig — rolig — ydmyg — alt hvad De vil. Men lad mig tale med Dem!«

Heftigheden i hendes Bøn, det ivrige Udtryk i hendes Ansigt, hendes skælvende Hænder, som hun bønfaldende

rakte i Vejret, og en vis Rædsel i Stemmen, der passede til hendes egen Tilstand i Øjeblikket, gjorde Indtryk paa Harriet. Hun skyndte sig hen til Døren og aabnede den.

»Maa jeg komme ind, eller skal jeg tale her?« sagde Kvinden og greb hendes Haand.

»Hvad ønsker De? Hvad er det, De har at sige?«

»Ikke stort, men lad mig sige det, ellers faar jeg aldrig sagt det. Jeg fristes til at gaa min Vej nu. Der er ligesom Hænder, der drager mig bort fra Døren. Lad mig komme indenfor, hvis De tør stole paa mig denne ene Gang.«

Hendes Energi fik atter Overtaget, og de gik ind i Lysskæret i det lille Køkken, hvor hun før havde siddet og spist og tørret sine Klæder.

»Sid der,« sagde Alice, idet hun knælede ned ved Siden af hende, »og se paa mig. Kan De huske mig?«

»Ja.«

»Husker De, hvad jeg sagde Dem, jeg havde været, og hvor jeg kom fra, pjaltet og haltende, med Vejr og Vind rasende vildt om mit Hoved?«

»Ja.«

»De ved, hvordan jeg vendte tilbage den Nat og kastede Deres Penge i Snavset og forbandede Dem og Deres Slægt. Se mig nu her paa mine Knæ. Er jeg mindre alvorlig nu end dengang?«

»Hvis det er Tilgivelse, De vil bede om —« sagde Harriet blidt.

»Men det er det ikke!« svarede den anden med et stolt, vildt Blik. »Hvad jeg beder om, er at blive troet. Nu skal De selv dømme, om jeg er værd at tro, baade som jeg var, og som jeg er.«

Stadig liggende paa sine Knæ, med Øjnene rettede paa Ilden, der lyste paa hendes ødelagte Skønhed og vilde, sorte Haar, hvoraf hun trak en lang Lok frem over sin Skulder og snoede den om sin Haand og bed og rev tankefuldt i den, medens hun talte, fortsatte hun:

»Da jeg var ung og smuk, og dette,« her rev hun ringeagtende i Haaret, »kun blev behandlet varsomt og ikke kunde blive beundret nok, da opdagede min Moder, som ikke havde brudt sig videre om mig, da jeg var Barn, mine Fortrin og holdt af mig og var stolt af mig. Hun var begærlig og fattig og tænkte at gøre mig til en Slags Indtægtskilde. Ingen fornem Dame har sikkert nogen Sinde tænkt det om sin Datter, eller gjort, hvad hun gjorde — det er aldrig sket, det ved vi alle — og det viser, at de eneste Eksempler paa at Mødre opdrager deres Døtre galt, og at der kommer noget ondt ud af det, findes blandt saadanne elendige Folk som os.«

Hun saa paa Ilden, som glemte hun i Øjeblikket, at hun havde nogen Tilhører, og fortsatte paa en drømmende Maade, medens hun blev ved at sno den lange Haarlok strammere og strammere om sin Haand.

»Hvad der kom ud af det, behøver jeg ikke at sige. Ulykkelige Ægteskaber kommer der ikke ud af den Slags i vor Stand; kun Ulykke og Ruin. Ulykke og Ruin kom over mig — over mig.«

Hun saa hurtigt op paa Harriet og sagde:

»Jeg spilder Tiden, og vi har ingen tilovers; men hvis jeg ikke havde tænkt paa alt dette, havde jeg ikke været her nu. Ulykke og Ruin kom over mig, siger jeg. Jeg blev gjort til et kortvarigt Legetøj og kastet til Side, grusommere og ligegyldigere end selv saadanne Ting plejer. Af hvis Haand tror De?«

»Hvorfor spørger De mig?«

»Hvorfor skælver De? Han gjorde mig til en Djævel. Jeg sank ned i Usseldom og Ødelæggelse, dybere og endnu dybere. Jeg tog Del i et Tyveri — kun ikke i Udbyttet — og blev opdaget og slæbt for Retten uden en Ven, uden en Penny. Skønt jeg kun var et Pigebarn, vilde jeg hellere være gaaet i Døden end have bedt ham om et Ord, hvis et Ord af ham kunde have frelst mig. Det vilde jeg! I enhver Død, man kunde have udtænkt. Men min Moder, der altid var begærlig, sendte Bud til ham i mit Navn, fortalte ham min Historie, som den var, og tiggede og bad ham ydmygt om en ringe sidste Gave — om færre Pund,

end jeg har Fingre paa denne Haand. Hvem var det, tror De, som knipsede ad mig i min Ulykke — mig, der, som han troede, laa for hans Fødder — og forlod mig, selv uden dette fattige Tegn paa, at han mindedes mig — overbevist om, at jeg vilde blive sendt udenlands, hvor jeg ikke længere kunde plage ham, og dér dø og raadne op? Hvem tror De, det var?«

»Hvorfor spørger De mig?« gentog Harriet.

»Hvorfor skælver De?« sagde Alice og lagde sin Haand paa hendes Arm og saa op i hendes Ansigt — »hvis ikke Svaret ligger Dem paa Tungen? Det var Deres Broder James.«

Harriet skælvede mere og mere, men hun tog ikke sine Øjne bort fra det ivrige Blik, der var rettet paa dem.

»Da jeg fik at vide, at De var hans Søster — hin Nat — jeg kom tilbage, udmattet og haltende, for at træde Deres Gave i Støvet. Jeg var til Mode den Nat, som kunde jeg, træt og lammet som jeg var, have vandret hele Verden igennem for at støde ham ned, hvis jeg kunde have fundet ham paa et ensomt Sted. Tror De, at der var Alvor i mig under alt dette?«

»Ja! Gode Gud, hvorfor er De kommet igen?«

»Siden da,« sagde Alice med det samme Greb om hendes Arm og det samme Udtryk i sit Ansigt, »har jeg set ham! Jeg har fulgt ham med mine Øjne ved højlys Dag. Hvis en eneste Gnist af mit Had slumrede i mit Bryst, blussede den op i lys Lue, da mine Øjne hvilte paa ham. De ved, han har krænket en stolt Mand og gjort ham til sin dødelige Fjende. Hvad om jeg havde givet denne Mand Underretning om ham?«

»Underretning!« gentog Harriet.

»Hvad om jeg havde opdaget en, som kendte Deres Broders Hemmelighed, som vidste, hvordan han var flygtet, som vidste, hvor han og den, han var flygtet sammen med, var taget hen? Hvad om jeg havde ladet ham sige alt dette, Ord for Ord, medens hans Fjende skjult var til Stede og hørte det? Hvad om jeg dengang havde siddet og set ind i denne Fjendes Ansigt og set det forandre sig, til det neppe var menneskeligt længere? Hvad om jeg havde set ham styrte vanvittig bort for at forfølge ham? Hvad om jeg vidste nu, at han var paa Sporet efter ham, mere Djævel end Menneske, og at han, inden saa og saa mange Timer maa indhente ham?«

»Tag Deres Haand bort!« sagde Harriet og gøs tilbage. »Gaa Deres Vej! Deres Berøring er frygtelig for mig!«

»Jeg har gjort dette,« vedblev den anden uden at bryde sig om Afbrydelsen. »Taler jeg og ser jeg ud, som om jeg virkelig havde det? Tror De, hvad jeg siger?«

»Jeg er bange for, at jeg maa. Slip min Arm.«

»Ikke endnu. Et Øjeblik endnu. De kan tænke Dem, hvor stor min Hævnlyst maa have været, siden den kunde vare saa længe og drive mig til at gøre dette?«

»Frygteligt!« sagde Harriet.

»Og naar De saa ser mig nu her igen,« sagde Alice hæst, »knælende roligt paa Gulvet, med min Haand paa Deres Arm, med mit Blik paa Deres Ansigt, saa maa De tro, at der er mere end almindelig Alvor i, hvad jeg siger, og at det ikke er nogen almindelig Kamp, der er udkæmpet i mit Bryst. Jeg skammer mig over at sige det, men jeg angrer. Jeg foragter mig selv; jeg har kæmpet med mig selv hele Dagen, og hele sidste Nat; men jeg angrer uden Grund, hvad jeg har gjort imod ham, og ønsker at gøre det godt, hvis det er muligt. Jeg ønsker ikke, at de skal træffe sammen, medens hans Forfølger er saa vild og blind. Hvis De havde set ham, da han gik bort i Aftes, vilde De kende Faren bedre.«

»Hvordan skal det forebygges? Hvad kan jeg gøre?« udbrød Harriet.

»Hele Natten drømte jeg om ham,« vedblev den anden hurtigt, »og alligevel sov jeg ikke — jeg saa ham ligge i sit Blod. Hele Dagen har han været mig nær.«

»Hvad kan jeg gøre!« udbrød Harriet, der gyste ved disse Ord.

»Hvis der er nogen, som vil skrive, eller sende Bud, eller rejse til ham, saa lad dem ikke spilde nogen Tid. Han er i Dijon. Kender De Navnet og ved, hvor det er?«

»Ja.«

»Advar ham om, at den Mand, han har gjort til sin Fjende, er rasende, og at han ikke kender ham, hvis han tager sig det let, at han nærmer sig. Sig ham, at han er paa Vejen — jeg ved, at han er det! — og at han har Hast. Faa ham til at tage bort, medens det er Tid — hvis der *er* Tid — og ikke mødes med ham endnu. En Maaned eller saa vil gøre Aars Forskel. Lad dem ikke mødes ved min Skyld. Hvor som helst, kun ikke dér! Naar som helst, kun ikke nu! Lad hans Fjende følge efter ham og finde ham selv, men ikke gennem mig! Der hviler nok paa mit Hoved uden det.«

Ilden spejlede sig ikke længere i hendes kulsorte Haar, opløftede Ansigt og ivrige Øjne; hendes Haand var forsvundet fra Harriets Arm; og det Sted, hvor hun havde ligget, var tomt.

Fire og tyvende Kapitel.

Flygtningene.

Tiden, en Time før Midnat; Stedet, en fransk Lejlighed paa en fem, seks Værelser — en trist, kold Forstue eller Korridor, en Spisestue, en Sal, et Sovekammer og en indre Dagligstue, eller et Boudoir, mindre og mere afsides end de andre. Alt dette ved et Par store Døre lukket ude fra Hovedtrappen, men hver Stue forsynet med flere Døre, der ad flere Veje satte dem i Forbindelse med den øvrige Lejlighed, eller med visse smaa Gange, der, hvad der ikke er usædvanligt i slige Huse, førte til smaa Bagtrapper med en mørk Udgang nedenunder. Det hele laa paa første Sal i et saa stort Hotel, at det ikke optog den hele Række Vinduer paa den ene Side af den firkantede Gaardsplads, Huset omsluttede med sine fire Fløje.

Et Præg af Pragt, der var tilstrækkelig falmet til at være melankolsk, herskede i disse Stuer. Væggene og Lofterne var forgyldte og malede, Gulvene var bonede, karmoisinrøde Drapperier hang over Vinduer, Døre og Spejle; Kandelabre, der var knudrede og sammenfiltrede som Træers Grene eller Dyrs Horn stak frem fra Vægpanelerne. Men om Dagen, naar Persiennerne, der nu var tæt lukkede, var trukket op, og Lyset strømmede ind, saas der paa al Pragten Spor af Slid og Støv, Sol, Fugtighed og Røg, og af at der gik lang Tid mellem, at Stuerne benyttedes. Selv Aftenen og Klynger af brændende Lys kunde ikke fuldstændig udslette dem, selv om den almindelige Glimren trængte dem tilbage i Skyggen.

Glansen af de straalende Vokslys og deres Afglans i Spejlene, af den spredte Forgyldning og de muntre Farver, var denne Aften indskrænket til eet Værelse — det mindste og inderste. Set ude fra Forstuen, hvor en Lampe brændte mat, saa det saa skinnende og kosteligt ud som en Juvel. I Hjærtet af dets Straaleglans sad en smuk Kvinde — Edith.

Hun var alene. Stadig den samme udfordrende, haanlige Kvinde. Kinderne lidt hulet, Øjnene lidt større at se til og med stærkere Glans, men den hovmodige Holdning ganske den samme. Ingen

Undseelse paa hendes Pande; ingen Anger, der bøjede hendes stolte Hals. Bydende og majestætisk endnu, og endnu ligegyldig overfor sig selv og alt andet, sad hun dér med sine mørke Øjne nedslagne og ventede paa en eller anden.

Ingen Bog, intet Arbejde, ingen Beskæftigelse af nogen Art uden hendes egne Tanker til at fordrive den langsomme Tid. Et eller andet Forsæt, der var stærkt nok til at udfylde et hvilket som helst Mellemrum, beherskede hende. Med Læberne tæt sammenpressede, og sitrende, hvis hun et Øjeblik slappede sin Kontrol med dem — med udvidede Næsebor, Hænderne foldede i hinanden, og Brystet svulmende af hendes Forsæts Styrke, sad hun dér og ventede.

Ved Lyden af en Nøgle i Yderdøren og Fodtrin i Forstuen, sprang hun op og raabte: »Hvem er det?« Svaret var paa Fransk, og to Tjenere kom ind med klirrende Bakker for at dække Aftensbordet.

»Hvem har sagt, De skulde gøre det?« spurgte hun.

Monsieur havde befalet det, da det behagede ham at tage Lejligheden. Monsieur havde sagt, da han opholdt sig dér en Time, en route, og efterlod Brevet til Madame — Madame havde sikkert modtaget det?

Ja.

Tusind Gange om Forladelse! Han — en skaldet Mand med et stort Skæg fra en nærliggende Restaurant — var blevet fortvivlet over en pludselig Frygt for, at det kunde være blevet glemt. Monsieur havde sagt, at Aftensmaden skulde være færdig til denne Tid, ligesom at han i Brevet havde underrettet Madame om de Befalinger, han havde givet. Monsieur havde gjort »Det gyldne Hoved« den Ære at forlange, at Aftensmaden skulde være udsøgt og lækker. Monsieur vilde finde, at hans Tillid til »Det gyldne Hoved«, ikke var blevet svigtet.

Edith sagde ikke mere, men saa tankefuldt til, medens de dækkede Bordet til to Personer og satte Vinen paa det. Hun rejste sig, før de var færdige, tog en Lampe og gik ind i Sovekammeret og i Salen, hvor hun hurtigt, men nøjagtigt, undersøgte alle Dørene; især en i det første, der førte ud til Gangen. Den tog hun Nøglen af, og satte den i paa den udvendige Side. Saa kom hun tilbage.

Tjenerne — hvoraf den anden var en mørk, gusten Person i Jakke, glatraget og med tæt studset, sort Haar — var nu færdige med Bordet og stod og saa paa det. Han, som havde talt før, spurgte, om Madame troede, det vilde vare længe, før Monsieur kom.

Det kunde hun ikke sige. Det var lige meget.

Undskyld! Men der var Aftensmaden! Den skulde spises med det samme. Monsieur (der talte Fransk som en Engel — eller som en Franskmand, hvilket kom ud paa eet) havde talt med stor Bestemthed om sin Punktlighed. Men den engelske Nation havde saa stor Sans for Punktlighed. Ah! Hvilket Spektakel! Store Himmel, der var Monsieur. Se!

Den ene af dem lukkede op, og Monsieur kom virkelig med sine skinnende Tænder ind gennem de mørke Værelser som en Mund; og da han traadte ind i denne Helligdom af Lys og Farve som en Figur i fuld Legemsstørrelse, omfavnede han Madame og tiltalte hende paa det franske Maal som sin fortryllende Kone.

»Min Gud! Madame er ved at besvime! Madame er overvældet af Glæde!« Den skaldede Mand med Skægget bemærker dette og raaber op.

Madame er kun gyst tilbage og faret sammen. Før disse Ord var udtalt, stod hun atter i sin fulde Højde og med ubevægeligt Ansigt, med sin Haand paa Fløjlsryggen af en stor Stol.

Francois er fløjet over til »Det gyldne Hoved« efter Aftensmaden. Han flyver ved slige Lejligheder som en Engel eller en Fugl. Monsieurs Bagage er paa hans Værelse. Alt er i Orden. Aftensmaden vil være her paa Øjeblikket. — Disse Kendsgerninger berettede den skaldede

Mand med Buk og Smil, og straks efter kom Aftensmaden.

De varme Retter stod paa et Fyrfad; de kolde var allerede sat frem, og der stod Tallerkener til at skifte med paa et Anretterbord. Monsieur var fornøjet med dette Arrangement. At Bordet var lille, behagede ham meget godt. De kunde sætte Fyrfadet paa Gulvet og gaa. Hun vilde selv tage Retterne.

»Pardon!« sagde den skaldede Mand høfligt. Det var umuligt.

Monsieur var af en anden Mening, han ønskede ingen videre Opvartning den Aften.

Men Madame — antydede Manden.

Madame, svarede Monsieur, havde sin egen Pige. Det var nok.

Tusinde Gange om Forladelse! Nej, Madame havde ingen Pige.

»Jeg kom hertil alene,« sagde Edith. »Det var mit eget Valg at gøre det. Jeg er vant nok til at rejse, jeg behøver ingen Opvartning. De behøver ikke at sende nogen til mig.«

Følgelig holdt Monsieur fast ved sin først foreslaaede Umulighed, fulgte de to Tjenere til Yderdøren og laasede den efter dem. Da den skaldede Mand, idet han gik ud, vendte sig om for at bukke, saa han, at Madame endnu stod med sin Haand paa Fløjlsryggen af den store Stol, og at hendes Ansigt ikke tog mindste Notits af ham, skønt hun saa lige frem for sig.

Da Lyden af, at Carker laasede Døren, klang gennem de mellemliggende Rum og syntes at naa afdæmpet og kvalt ind i det fjærneste, blandede Lyden af Domkirkens Ur, der slog tolv, sig dermed i Ediths Øren. Hun hørte ham stanse, som om han ogsaa hørte det og lyttede; og saa kom han langsomt tilbage — dragende en lang Kæde af Trin igennem Stilheden — og lukkede alle Dørene bag sig under Vejs. Et Øjeblik slap hendes Haand Stolen for at bringe en Kniv indenfor hendes Rækkevidde paa Bordet; derpaa stod hun atter som før.

»Hvor besynderligt at komme her alene, min elskede,« sagde han, da han traadte ind.

»Hvad?«

Hendes Tone var saa bitter, den hurtige Drejning af hendes Hoved saa heftig, hendes Stilling saa afvisende og hendes Ansigt saa mørkt, at han blev staaende som naglet til Gulvet med Lampen i Haanden.

»Jeg siger,« gentog han omsider, mens han satte Lampen fra sig og smilede paa sin mest indsmigrende Maade, »hvor besynderligt at komme her alene! Det var en unødvendig Forsigtighed, og kunde let at have straffet sig. De skulde have antaget en Pige i Havre eller Rouen, og De havde haft Tid nok til det, selv om De havde været den lunefuldeste og vanskeligste af alle Kvinder, ligesom De er den smukkeste, min Elskede!«

Hendes Øjne lyste ham underligt i Møde, men hun blev staaende med sin Haand paa Stolen og sagde ikke et Ord.

»Jeg har aldrig,« vedblev Carker, »set Dem saa smuk som i Aften. Selv det Billede, jeg har opbevaret i mit Sind under denne grusomme Prøvelse, og som jeg har betragtet Nat og Dag, overgaas af Virkeligheden.«

Ikke et Ord. Ikke et Blik. Hendes Øjne var fuldstændig skjult under hendes sænkede Øjenvipper, men hun holdt sit Hoved oprejst.

»Haarde, ubarmhjærtige Vilkaar var det!« sagde Carker smilende. »Men nu er de ganske opfyldte, og gør Øjeblikket saa meget kosteligere og tryggere. Sicilien skal være vort Tilflugtsted. I den ørkesløseste og roligste Del af Verden, mit Hjærte, vil vi begge søge Erstatning for gammelt Slaveri.«

Han gik muntert hen imod hende; men hun greb øjeblikkelig Kniven fra Bordet og fo'r et Skridt tilbage.

»Staa stille!« sagde hun, »eller jeg myrder Dem!«

Den pludselige Forandring hos hende, det stigende Raseri, den stærke Afsky, der funklede i hendes Øjne og lyste paa hendes Pande, fik ham til at stanse som foran en blussende Ild.

»Staa stille!« sagde hun. »Kom mig ikke nærmere, om De har Deres Liv kært!«

De stod og saa paa hinanden. Raseri og Forbavselse prægede hans Ansigt, men han beherskede dem og sagde let:

»Naa, naa! Vi er alene, ingen kan se eller høre os. Tror De, De kan skræmme mig med disse Dydsmanøvrer?«

»Tror De, *De* kan skræmme *mig*,« svarede hun heftigt, »fra noget som helst Forsæt, jeg har fattet, og nogen Vej, jeg har besluttet at følge, ved at minde mig om dette Steds Ensomhed, og at der ingen Hjælp er i Nærheden? Mig, som er her alene med Vilje? Hvis jeg frygtede Dem, vilde jeg da ikke have undgaaet Dem? Hvis jeg frygtede Dem, vilde jeg da være her, i Nattens Stilhed, og sige Dem i Deres aabne Øjne, hvad jeg agter at sige Dem?«

»Og hvad er saa det, De smukke Heks? Smukkere saaledes, end nogen anden Kvinde i sit bedste Lune!«

»Jeg siger Dem intet, før De gaar tilbage til den Stol — kun gentager jeg: Kom mig ikke nær! Ikke et Skridt nærmere! Saa sandt Himlen ser os, myrder jeg Dem, hvis De gør det!«

»Tager De mig for Deres Ægtefælle?« svarede han med et Grin.

Hun værdigede ham ikke et Svar, men pegede paa Stolen. Han bed sig i Læben, rynkede Panden, lo og satte sig med en flov, usikker, utaalmodig Mine, som han forgæves prøvede paa at skjule; og mens han nervøst bed sine Negle og skottede forbitret og forvirret til hende, lod han stadig, som om han morede sig over hendes Lune.

Hun lagde Kniven paa Bordet, Haanden paa sit Bryst og sagde:

»Jeg har noget liggende her, som ikke er nogen Elskovsgave, og hellere end jeg vil finde mig i, at De endnu engang rører ved mig, det ved De, vil jeg bruge det mod Dem — med mindre Betænkning end mod et hvilket som helst andet Kryb.«

Han forsøgte at le og bad hende spille Komedien hurtigt til Ende, for Aftensmaden var ved at blive kold. Men i Smug saa han mørkere og mere lurende paa hende, og han stampede i Gulvet med en dæmpet Ed.

»Hvor mange Gange,« sagde Edith og fæstede sit mørkeste Blik paa ham, har De i Deres frække Slyngelagtighed anfaldet mig med Krænkelser og Forhaanelser? Hvor mange Gange har De ikke paa Deres glatte Maade, med spottende Ord og Blikke, forekastet mig min Forlovelse og mit Ægteskab? Hvor mange Gange har De ikke blottet min saarede Kærlighed til hin yndige, forurettede Pige, og flænset i den? Hvor ofte har De ikke pustet til den Ild, hvorover jeg i to Aar har krympet mig, og fristet mig til at tage en fortvivlet Hævn, naar den pinte mig mest?«

»Jeg tvivler ikke om, Frue,« svarede han, »at De har holdt nøje Regnskab, og at det stemmer meget godt. Hør nu, Edith. For Deres Mand, sølle Fyr, var dette godt nok —«

»Aa,« sagde hun med en saa bidende Haan, at den fik ham til at gyse tilbage, hvor tapper han end var, »om alle mine andre Grunde til at foragte ham kunde være blæst bort som Fjer, saa vilde det, at han havde Dem til sin Raadgiver og Yndling, næsten have været nok til at erstatte dem.«

»Er det Grunden til, at De er løbet bort med mig?« spurgte han tirrende.

»Ja, og til at vi staar Ansigt til Ansigt for sidste Gang. Usling! Vi mødes i Aften og skilles i Aften. Thi naar jeg er færdig med at tale, bliver jeg ikke her eet Øjeblik!«

Han vendte sig mod hende med sit hæsligste Blik og greb om Bordet med sin Haand; men han rejste sig ikke, heller ikke svarede eller truede han hende paa anden Maade.

»Jeg er en Kvinde,« sagde hun og saa fast paa ham, »som lige fra Barn af er blevet beskæmmet og forhærdet. Jeg er blevet budt frem og vraget, udstillet og takseret, til selve min Sjæl er blevet syg. Jeg har ikke haft en Evne eller en Ynde, som kunde have været mig en Hjælp, uden at den er blevet stille til Skue og budt til Fals for at forhøje min Værdi,

som om en Kræmmer havde raabt med den paa Gaderne. Mine fattige, stolte Venner har set til og billiget det; og hvert Baand imellem os er blevet tilintetgjort i mit Bryst. Der er ikke een af dem, jeg bryder mig saa meget om, som jeg vilde bryde mig om en Skødehund. Jeg staar alene i Verden og husker godt nok, hvad den har været for en hul Verden, og hvilken hul Del af den, jeg selv har udgjort. De ved dette, og De ved, at mit Rygte i den er mig uden Værd.«

»Ja; jeg tænkte mig det.«

»Og regnede med det; og derfor forfulgte De mig. Da jeg var blevet for ligegyldig til at sætte mig til Modværge ved andet end Ligegyldighed mod de Hænders daglige Arbejde, der havde formet sig saaledes, og vidste, at mit Ægteskab i det mindste vilde forhindre dem i at høkre med mig overalt, fandt jeg mig i at blive solgt saa vanærende, som nogen Kvinde nogen Sinde er blevet solgt paa et Torv med en Strikke om sin Hals. Det ved De.«

»Ja,« sagde han og viste alle sine Tænder. »Jeg ved det.«

»Og regnede med det, og forfulgte mig derfor. Fra den Dag, jeg blev gift, fandt jeg mig udsat for denne nye Skam — for en saadan Overhængen og Forfølgelse, der udtryktes ligesaa tydeligt, som var den blevet skrevet med de groveste Ord og stukket mig i Haanden paa hvert Hjørne — af en lav Skurk, at jeg følte mig til Mode, som havde jeg aldrig vidst, hvad Ydmygelse var, før nu. Denne Skam bragte min Ægtefælle over mig; den omgav han sig med selv; i den nedsænkede han mig Hundreder og atter Hundreder af Gange med egne Hænder, af egen fri Vilje. Saaledes blev jeg af disse to tvunget bort fra ethvert Hvilepunkt, jeg havde, tvunget til at opgive det eneste Tilflugtsted for Kærlighed og Blidhed i mit Indre, hvis jeg ikke vilde bringe endnu større Ulykke over dens uskyldige Genstand — dreves fra den ene til den anden, plagedes af den ene, naar jeg var undsluppet fra den anden — indtil min Forbitrelse mod dem begge næsten steg til Vanvid. Jeg ved ikke, mod hvem den steg højest — Herren eller Tjeneren.«

Han iagttog hende nøje, som hun stod dér foran ham i selve sin forbitrede Skønheds Triumf. Han saa, hun var ubøjelig, ubetvingelig; at hun ikke frygtede ham mere end en Orm.

»Hvorfor skulde jeg tale til Dem om Ære og Renhed?« fortsatte hun. »Hvilken Betydning vilde de Ord have for Dem, hvilken Betydning vilde de have i min Mund! Men naar jeg siger Dem, at den letteste Berøring af Deres Haand faar mit Blod til at stivne af Modvilje; at fra den første Time af, da jeg saa Dem og hadede Dem, til nu, da min uvilkaarlige Afsky er vokset ved hvert Minuts Kendskab til Dem, har De været mig modbydeligere end nogen anden Skabning paa Jorden — hvad da?«

Han svarede med en svag Latter: »Ja, hvad da, min Dronning?«

»Den Aften, da De var blevet saa dristig af den Scene, De havde været Vidne til, at De vovede at komme ind paa mit Værelse og tale til mig, hvad skete da?«

Han trak paa Skulderen og lo igen.

»Hvad skete da?« sagde hun.

»Deres Hukommelse er saa skarp,« svarede han, »at jeg ikke tvivler om, at De kan mindes det.«

»Det kan jeg,« sagde hun. »Hør da! De foreslog mig da denne Flugt — nej, ikke denne Flugt, men den Flugt, De troede, det vilde blive — og sagde mig, at da jeg havde tilstaaet Dem dette Møde, og overladt det til Dem selv at blive overrumplet dér, hvis De fandt det passende; og da jeg havde tilladt Dem at være alene med mig mange Gange før — og selv givet Dem Lejlighed til det, sagde De — og aabent havde tilstaaet for Dem, at jeg ikke følte andet end Modvilje overfor min Mand og ikke brød mig om mig selv — var jeg fortabt; jeg havde givet Dem Magt til at slæbe mit Navn i Skarnet; og mit Rygte afhang kun af Deres Forgodtbefindende.«

»I Kærlighed gælder alle Kneb,« afbrød han smilende.

»Den Aften,« sagde Edith, »var den Kamp endt, jeg længe havde ført med noget, jeg ved ikke hvad — ikke Hensynet til mit Rygte — maaske en Klyngen sig til det sidste Tilflugtsted. Den Aften vendte jeg mig bort fra alt undtagen min Lidenskab og min Hævn. Jeg slog det Slag, som strakte Deres stolte Herre i Støvet og anbragte Dem dér foran mig, hvor De nu sidder og ser paa mig og ved, hvad jeg mener.«

Han sprang op med en voldsom Ed. Hun stak Haanden ind paa sit Bryst, og ikke en Finger skælvede, ikke et Haar bevægede sig paa hendes Hoved. Han stod stille; hun ogsaa — Bordet og Stolen imellem dem.

»Naar jeg glemmer, at denne Mand lagde sine Læber paa mine hin Aften, og holdt mig i sine Arme, som han har gjort det igen i Aften — naar jeg glemmer Besudlingen af dette Kys paa min Kind, som Florence vilde have lagt sit uskyldige Ansigt imod — naar jeg glemmer mit Møde med hende, medens denne Smitte endnu klæbede frisk ved mig, og hvordan den Vished strømmede ind paa mig, da jeg saa hende, at ved at fri hende fra den Forfølgelse, jeg havde bragt over hende ved min Kærlighed, paaførte jeg hendes Navn Skam og Nedværdigelse gennem mit, og vilde i alle kommende Tider for hende staa som den ensomme Skikkelse, der første Gang fik hende til at gyse tilbage for en brødefuld Skabning — da, min Ægtefælle, fra hvem jeg fra nu af er adskilt, da vil glemme disse to sidste Aar og gøre ugjort, hvad jeg har gjort, og rive Bindet fra dine Øjne!«

Hendes flammende Blik faldt et Øjeblik atter paa Carker, og hun holdt nogle Breve frem i sin venstre Haand.

»Se,« sagde hun ringeagtende. »De har adresseret dem til mig under det falske Navn, De gaar under; et her, nogle andre Steder paa min Vej. Seglene er ubrudte. Tag dem tilbage.«

Hun krammede dem sammen og kastede dem for hans Fødder. Og da hun saa paa ham nu, var der et Smil paa hendes Ansigt.

»Vi mødes og skilles i Aften,« sagde hun. »De er for tidligt begyndt at tænke paa sicilianske Dage og sanselig Ro. De kunde have slesket og krøbet og spillet Deres Forræderrolle en Smule længere og være blevet rigere. De køber Deres vellystige Ensomhed dyrt.«

»Edith,« svarede han og truede ad hende med sin Haand. »Sæt Dem! Hold op med dette! Hvilken Djævel har besat Dem?«

»Deres Navn er Legio,« svarede hun og rettede sin stolte Skikkelse, som om hun vilde have knust ham. »De og Deres Herre har kaldt dem frem i et frugtbart Hus, og de skal rive dem begge i Stykker. Falsk mod ham, falsk mod hans uskyldige Barn, falsk paa enhver Maade og overalt — gaa bort og pral af mig og skær Tænder over, at De for een Gangs Skyld ved, De lyver!«

Han stod mumlende og truende foran hende og skulede rundt, som efter noget, der kunde hjælpe ham til at faa Bugt med hende; men uden Vaklen stillede hun sig imod ham med det samme ukuelige Mod.

»Hver Gang De praler,« sagde hun, »er det en Triumf for mig. Jeg vælger i Dem den laveste Mand jeg kender, den stolte Tyrans Snyltegæst og Værktøj, for at hans Saar kan gaa dybere og nage ham mere. Pral, og hævn mig paa ham! De ved, hvordan De kom hertil i Aftes; De ved, hvordan De staar og kryber sammen dér; De ser Dem selv i Farver, der er lige saa foragtelige, om end ikke saa afskyelige, som dem, hvori jeg ser Dem. Pral da, og hævn mig paa Dem selv!«

Fraaden stod ham om Læberne, den kolde Sved stod ham paa Panden. Hvis hun havde vaklet blot et halvt Nu, vilde han have stækket hende; men hun var saa fast som en Klippe, og hendes forskende Øjne forlod ham ikke et Øjeblik.

»Vi skilles ikke saaledes,« sagde han. »Tror De, jeg er taabelig nok til at lade Dem gaa i den afsindige Stemning?«

»Tror De, at jeg kan standses?«

»Jeg vil prøve paa det, min Ven.«

»Gud naade Dem, hvis De prøver paa at komme mig nær!«

»Og hvad om der nu slet ikke blev Tale om denne Pralen? Hvad om jeg ogsaa slog om? Hør nu!« og hans Tænder skinnede frem igen. »Vi maa komme til en Overenskomst om dette, ellers kunde *jeg* maaske gribe til en uventet Fremgangsmaade. Sæt Dem, sæt Dem!«

»For sent!« udbrød hun med Øjne, der syntes at sprude Ild. »Jeg har strøet mit gode Navn og Rygte for alle Vinde! Jeg har besluttet at bære den Skam, det vil bringe over mit Hoved, — besluttet at vide, at den kommer over mig med Urette — at De ogsaa ved det — og at han ikke ved det, aldrig kan, aldrig skal faa det at vide. Jeg vil dø uden at give noget Tegn. Derfor er jeg her alene med Dem i Nattens Stilhed. Derfor har jeg mødt Dem her under et falsk Navn som Deres Hustru. Derfor er jeg blevet set her og ladt tilbage her af disse Tjenere. Intet kan frelse Dem nu.«

Han vilde have solgt sin Sjæl for at have kunne rodfæste hende til Gulvet i hendes Skønhed og lade hendes Arme hænge slapt ned ved hendes Side, saa at hun var overladt til hans Barmhjærtighed. Men han kunde ikke se paa hende uden at blive angst for hende. Han saa en uimodstaaelig Kraft i hende. Han saa, at hun var fortvivlet, og at hendes ubetvingelige Had til ham ikke vilde vige tilbage for noget. Hans Øjne fulgte den Haand, der i et saa vildt Forsæt var stukket ind paa hendes hvide Barm, og han tænkte, at hvis den stødte efter ham, og fejlede, vilde den øjeblikkelig støde til dér.

Han vovede derfor ikke at nærme sig hende; men den Dør, han var kommet ind ad, var bag ham, og han gik tilbage for at laase den af.

»For sidste Gang, lyt til min Advarsel! Vogt Dem selv!« sagde hun og smilede atter. »De er blevet forraadt, som alle Forrædere bliver det. Det er blevet bekendt, at De er her i Byen, eller skulde komme her, eller have været her. Saa sandt jeg lever, saa jeg min Mand i en Vogn paa Gaden i Aften!«

»Tøjte, De lyver!« raabte Carker.

I dette Øjeblik ringede Klokken højt ude i Forstuen. Han blev kridhvid, mens hun hævede sin Haand som en Troldkvinde, der havde kaldt Lyden frem paa sit Vink.

»Hør! Hører De det?«

Han satte Ryggen mod Døren; thi han saa en Forandring hos hende og indbildte sig, at hun vilde søge at komme forbi ham. Men paa et Øjeblik var hun forsvundet gennem Dørene paa den modsatte Side, ind i Sovekammeret, og de lukkede sig bag hende.

Da hun først havde vendt sig, da hendes ukuelige Blik ikke længere hvilte paa ham, følte han, at han kunde maale sig med hende. Han tænkte, at en pludselig Rædsel, vakt ved denne natlige Alarm, havde kuet hende — saa meget lettere, fordi hun var saa ophidset. Han smækkede næsten øjeblikkelig Dørene op og fulgte efter.

Men Stuen var mørk; og da hun ikke svarede paa hans Kalden, var han nødt til at gaa tilbage efter Lampen. Han holdt den i Vejret og saa sig om overalt, ventende at finde hende sammenkrøbet i en eller anden Krog; men Stuen var tom. Saa gik han ind i Salen, og i Spisestuen, med usikre Skridt, som en Mand bevæger sig paa et fremmed Sted; han saa sig frygtsomt om, ledte bag Skærme og Sofaer; men hun var der ikke. Nej, heller ikke i Forstuen, der var saa tom, at han kunde se det med et Blik.

I al denne Tid blev der stadig ringet paa Klokken; og de, der stod udenfor, hamrede i Døren. Han satte Lampen fra sig noget derfra, gik hen til Døren og lyttede. Flere Stemmer talte paa een Gang; i det mindste to af dem paa Engelsk; og skønt Døren var svær, og der herskede stor Forvirring, kendte han en af dem altfor godt til at være i Tvivl om, hvis Stemme det var.

Han tog atter Lampen og gik tilbage gennem alle Stuerne; hvergang han forlod en af dem stansede han og saa sig om efter hende med Lampen hævet over sit Hoved. Han stod saaledes i Sovekammeret, da hans Blik faldt paa Døren, der førte ud til den lille Ydergang. Han gik hen til den og saa, at den var laaset

ude fra; men hun havde tabt et Slør, da hun gik igennem, og det var kommet i Klemme.

Folkene paa Trappen blev stadig ved at ringe og hamre med deres Hænder og Fødder.

Han var ingen Kujon; men disse Lyde — det, der var gaaet forud — det fremmede ved Stedet, som havde forvirret ham, selv da han vendte tilbage fra Forstuen — Tilintetgørelsen af hans Planer (thi hvor underligt det end lyder, vilde han have været langt dristigere, hvis de var lykkedes) — den sildige Nattetime — Erindringen om, at han ikke havde een i Nærheden, han kunde bede om en Venskabstjeneste — men frem for alt den pludselige Bevidsthed om, at den Mand, hvis Tillid han havde sveget, og hvem han saa lumpent havde forraadt, var her for at genkende ham og udfordre ham, nu da Masken var revet af hans Ansigt — alt dette overvældede ham med panisk Rædsel. Han prøvede den Dør, hvor Sløret sad i Klemme, men kunde ikke faa den op. Han aabnede et af Vinduerne og saa mellem Persiennens Tremmer ned i Gaarden; men det var et højt Spring, og Stenene var ubarmhjærtige.

Da Ringningen og Bankningen stadig blev ved — og hans Rædsel tiltog — vendte han tilbage til Døren i Sovekammeret, og med Opbydelsen af al sin Kraft fik han den brudt op. Da han saa en lille Trappe tæt ved, og mærkede Natteluften strømme op, listede han sig tilbage efter sin Hat og Frakke, lukkede Døren saa godt efter sig, som han kunde, sneg sig ned med Lampen i Haanden, slukkede den, da han kunde se Gaden, satte den fra sig i en Krog og gik ud i Stjærneskæret.

Fem og tyvende Kapitel.

Skærsliberen Rob mister sin Plads.

Portneren ved den Jærnport, som var mellem Gaarden og Gaden, havde ladet den lille Laage ved sit Hus staa aaben og var gaaet sin Vej, uden Tvivl for at se efter Tumulten ved Døren paa Hovedtrappen. Carker løftede sagte Klinken, sneg sig ud, lukkede den klirrende Laage efter sig med saa lidt Støj som muligt og skyndte sig bort.

I den Feber, hans Ærgrelse og unyttige Raseri hensatte ham i, var han et fuldstændigt Bytte for den Panik, der havde grebet ham. Den steg til en saadan Højde, at han blindt vilde have styrtet sig i omtrent en hvilken som helst Fare hellere end møde den Mand, han for to Timer siden ikke havde skænket en Tanke. Hans bratte Ankomst, der var saa ganske uventet, Lyden af hans Stemme, det, at de havde været saa nær ved at mødes Ansigt til Ansigt, alt dette vilde han have trodset, naar han havde forvundet det første Stød, og han vilde have baaret sin Brøde med saa fræk en Pande som nogen Slyngel. Men det, at hans Mine var sprunget mod ham selv, syntes at have tilintetgjort al hans Dristighed og Selvtillid. Sparket bort som et Kryb, overrumplet og forhaanet, traadt i Støvet af den stolte Kvinde, hvis Sjæl han langsomt havde forgiftet, efter hvad han troede, indtil hun var sunket ned til et blot og bart Redskab for hans Lyst — med pludseligt aabnede Øjne og afført sin Rævebælg sneg han sig bort, flov, fornedret og bange.

En anden Rædsel, der var ganske forskellig fra Frygten for at blive forfulgt, kom pludselig over ham som et elektrisk Stød, mens han listede sig gennem Gaderne. En eller anden synsk Rædsel, ubegribelig og uforklarlig, der stod i Forbindelse med en Skælven af Jorden under hans Fødder — en Brusen af et eller andet gennem Luften, ligesom af den bevingede Død. Han gøs tilbage, ligesom for at lade det komme forbi. Men det var ikke kommet forbi, det havde aldrig været der, og hvilken frygtelig Rædsel havde det ikke alligevel efterladt sig!

Han hævede sit syndige Ansigt, der var saa forpint, op mod Nattehimlen, hvor Stjærnerne, saa fulde af Fred, skinnede ned paa ham ganske som straks, da han listede sig ud i Luften; og han stansede for at tænke over, hvad han skulde gøre. Frygten for at blive jaget paa et fremmed, fjærnt Sted, hvor Lovene maaske ikke kunde beskytte ham — det nye i denne Følelse af, at det *var* fremmed og fjærnt, der stammede fra, at han saa pludselig var blevet ladt alene midt imellem Ruinerne af sine Planer — hans endnu større Frygt for nu at søge Tilflugt i Italien eller paa Sicilien, hvor Folk kunde blive lejede til at myrde ham, tænkte han, paa et hvilket som helst mørkt Gadehjørne — Brødens og Frygtens Egensindighed — maaske en vis Handlingens Sympati med, at alle hans Planer gik *tilbage* — drev ham til ogsaa at gaa tilbage og rejse til England.

»Jeg er tryggere dér i hvert Fald,« tænkte han. »Hvis jeg ikke skulde bestemme mig til at tilstaa denne Nar en Duel, er det nu mindre sandsynligt, at jeg skulde blive opsporet dér end her i Udlandet. Og skulde jeg gøre det, naar dette forbandede Anfald er ovre, vil jeg i det mindste ikke være alene, uden en Sjæl at tale med eller raadføre mig med eller finde Hjælp hos. Jeg vil ikke blive indhentet og sønderrevet som en Rotte.«

Han mumlede Ediths Navn og knyttede sin Haand. Mens han sneg sig frem i Skyggen af de svære Bygninger skar han Tænder og mumlede skrækkelige Forbandelser over hendes Hoved og saa sig om, som om han søgte efter hende. Saaledes listede han sig hen til en Gæstgivergaards Port. Folkene var gaaet i Seng; men da han ringede, kom snart en Mand med en Lygte, og sammen med ham stod han snart efter i et halvmørkt Vognskur og tingede om en gammel Phaeton til Paris.

Aftalen blev hurtigt truffet, og Hestene blev der snart sendt Bud efter. Han gav Ordre til, at Vognen skulde følge efter ham, saa snart de kom, og listede sig bort igen, ud ad Byen, forbi de gamle Fæstningsvolde, ud paa den aabne Vej, der syntes at glide hen over den mørke Slette som en Strøm.

Hvorhen flød den? Hvor endte den? Mens han stansede, opfyldt af saadanne Tanker, og saa hen over den mørke Flade, hvor de slanke Træer afmærkede Vejen, kom Dødens Flugt atter brusende, uimodstaaelig og voldsom, men atter ikke var andet end en Rædsel i hans Sind, mørk som Landskabet omkring ham og utydelig som dets fjærneste Rand.

Der rørte sig ikke en Vind; ikke en Skygge gik hen over Nattens dybe Farvetone; ingen Lyd hørtes. Byen laa bag ham, oplyst hist og her, og Stjærneverdener skjultes bag det Murværk af Spire og Tage, som neppe tegnede tydelige Former mod Himlen. Det mørke, ensomme Fjærne laa rundt om ham overalt, og Urene slog neppe hørligt to.

Han gik længe fremad, syntes han, og langt, idet han ofte stansede for at lytte. Endelig naaede Lyden af Hestebjælder hans ivrige Øren. Snart sagtere, snart højere, snart uhørlige, snart ringende meget langsomt, hvor Vejen var daarlig, snart rask og muntert — indtil en skyggeagtig Postillon, pakket ind lige til Øjnene, med et højt Raab stansede sine fire prustende Heste ved Siden af ham.

»Hvem er det? Monsieur?«

»Ja.«

»Monsieur har gaaet langt i den mørke Nat.«

»Lige meget. Hver sin Smag. Var der bestilt andre Heste paa Posthuset?«

»For tusind Djævle! — Undskyld! Andre Heste? Paa denne Tid? Nej.«

»Hør nu efter, min Ven. Jeg har meget travlt. Lad os se, hvor hurtigt vi kan komme af Sted. Jo hurtigere, des flere Drikkepenge vanker der. Saa af Sted! Og rask!«

»Hallo, hup!« Af Sted i Gallop gennem det sorte Landskab, spredende Støv og Snavs efter Hjulene som Stænk —

Vognens Raslen og Rysten svarede til Forvirringen og Disharmonien i Flygtningens Tanker. Intet var klart udenfor, og intet var klart inden i ham. Genstande fløj forbi, gik over i hinanden, skelnedes dunkelt, forsvandt i Forvirring. Udenfor de vekslende Hegn og Huse lige ved Vejen en skummel Hede. Bag de skiftende Billeder, der steg og svandt i hans Sjæl, en mørk Ødemark af Frygt og Raseri og skuffet Slyngelagtighed. Af og til kom et Suk af Bjærgluft fra det fjærne Jura og tabte sig ud over Sletten. Af og til kom hin Brusen, der var saa vild og frygtelig, atter fejende gennem hans Indbildningskraft, forsvandt og efterlod en kold Gysen i hans Blod.

Lygterne, der lyste paa Hestenes Hoveder, hoppede op og ned med den skyggeagtige Kusk, og hans flagrende Kappe dannede tusinde utydelige Skikkelser, der svarede til hans Tanker. Skygger af kendte Folk, der bøjede sig over deres Pulte og Bøger i Stillinger, han huskede saa godt; besynderlige Aabenbaringer af den Mand, han flygtede for, eller af Edith; Gentagelser i de klingrende Klokker og de rullende Hjul af Ord, der var blevet talt; Sammenblandinger af Tid og Sted, saa at i Aftes blev for en Maaned siden, og for en Maaned siden blev i Aftes — Hjemmet, snart fjærnt og uden Haab, snart til at træde lige ind i; Rysten, Forvirring, Mørke i hans Sind og i alt omkring ham. — Hallo! Hi! Af Sted i Gallop gennem det sorte Landskab, mens Støv og Snavs fløj fra Hjulene som Stænk, og de dampende Heste pruster og farer af Sted, som om hver af dem redes af en Dæmon, af Sted i vanvittig Triumf hen over den mørke Vej — hvorhen?

Atter kommer den navnløse Rystelse farende, og medens den jager forbi, ringer Klokkerne i hans Øren: »Hvorhen?« Hjulene brøler i hans Øren: »Hvorhen?« Den hele Larmen og Ramlen samler sig i dette Skrig: Lysene og Skyggerne danser paa Hestenes Hoveder som Djævleunger. Ingen Stansen nu, ingen Sagtnen! Videre, videre! Af Sted med ham, vildt hen over den mørke Vej!

Han kunde ikke tænke paa nogen Beslutning. Han kunde ikke skille den ene Genstand for Overvejelse saa klart fra den anden, at han blot et Minut ad Gangen kunde dvæle ved en enkelt. Sammenstyrtningen af hans Plan om at vinde en vellystig Erstatning for sin tidligere Tvang; Fejlslagningen af hans Forræderi mod en, der havde været ærlig og ædelmodig imod ham, men hvis mindste stolte Ord og Blik han Aarene igennem havde opsparet med Renter — thi falske og snedige Mennesker vil altid hemmeligt foragte og afsky den, de kryber for, og altid harmes over Erlæggelsen og Modtagelsen af en Hyldest, de ved er værdiløs — dette var det, som mest optog hans Sind. Et lurende Raseri mod den Kvinde, der saaledes havde overlistet ham og hævnet sig forlod ham aldrig; umodne, vanskabte Planer til Gengældelse over hende jog hinanden i hans Hjærne; men intet af det var tydeligt. Alle hans Tanker var forvirrede og selvmodsigende. Selv medens han havde saa travlt med sin feberagtige, frugtesløse Tænken, var hans eneste faste Tanke den, at han vilde opsætte al Tænken til en eller anden ubestemt Tid.

Da steg de gamle Dage, før det andet Ægteskab, i hans Erindring. Han tænkte paa, hvor skinsyg han havde været paa Drengen, hvor skinsyg han havde været paa Pigen, hvor snedigt han havde holdt alle paatrængende borte og draget en Kreds om sit Offer, som ingen anden end han selv kunde overskride; og saa tænkte han paa, om han havde gjort alt dette

for nu at flygte som en skræmt Tyv, netop for dette samme, sølle Offer, der havde været hans Nar?

Han kunde have lagt Haand paa sig selv for sin Fejghed, men den var selve Skyggen af hans Nederlag og kunde ikke skilles fra det. At faa sin Tillid til sin egen Kæltringsnuhed saaledes knust med eet Slag — at vide, at han kun havde været et saa ynkeligt Redskab — det ligesom lammede ham. I afmægtig Vildskab rasede han mod Edith, og hadede Mr. Dombey og hadede sig selv, men blev ved at flygte og kunde ikke gøre noget andet.

Atter og atter lyttede han efter Lyden af Vognhjul bag sig. Atter og atter hørte hans Fantasi den komme nærmere og nærmere. Tilsidst blev han saa overbevist om det, at han raabte »Stans!« da han foretrak selv Tabet af Forspring for en saadan Uvished.

Ordet fik snart Vogn, Heste, Kusk til at stanse i en forvirret Klynge tværs over Vejen.

»Hvad Pokker!« raabte Kusken og saa sig tilbage over Skulderen. »Hvad er der i Vejen?«

»Hys! Hvad er det?«

»Hvilket?«

»Den Larm.«

»Aa Gud, saa vær da stille, din forbandede Røver!« — Disse Ord gjaldt en Hest, som rystede sine Klokker. »Hvad for en Larm?«

»Bag ved os. Er det ikke en anden Vogn i Galop? Hør! Hvad er det?«

»Kan du staa stille, dit Svinehoved!« Dette gjaldt en Hest, som bed en anden, der skræmte de andre to, saa de stejlede og rykkede tilbage. »Der kommer ingen Ting.«

»Ingen Ting?«

»Nej. Ikke andet end Dagen der henne.«

»De har Ret, tror jeg. Nu hører jeg virkelig ingen Ting. Kør videre.«

Det indviklede Køretøj, der er halvt skjult i Dampen fra Hestene, kommer i Begyndelsen kun langsomt af Sted; thi Kusken, der er blevet stanset til ingen Nytte, tager gnavent en Lommekniv frem og sætter en ny Snert paa sin Pisk. Saa: »Hallo! Hvup! Hallo! Hi!« Afsted igen, vildt.

Og nu blegnede Stjærnerne og Dagen skinnede frem, og han kunde staa op i Vognen og se sig tilbage og forvisse sig om, at der ikke var nogen Rejsende at se, saa langt han kunde øjne. Og snart var det højlys Dag, og Solen begyndte at skinne paa Kornmarker og Vingaarde og enkelte Arbejdere, der lige var staaet op fra smaa midlertidige Hytter ved Stenbunkerne, var hist og her i Færd med at udbedre Vejen eller spise Brød. Lidt efter lidt kom Bønder gaaende til deres daglige Arbejde eller til Torvs, eller drev i Dørene til deres fattige Hytter og stirrede ørkesløst paa ham, medens han kørte forbi. Saa var der en Postgaard, dybt nedsunket i Mudder, omgivet af dampende Møddinger og store, halvt forfaldne Udhuse; og over dette propre Landskab et umaadeligt gammelt, skyggeløst, stirrende Stenslot med de halve Vinduer blændede og grønt af Fugtighed.

Mørkt rugende sad han i en Krog af Vognen og tænkte kun paa at komme hurtigt af Sted — undtagen naar han stod op en Fjerdingvej ad Gangen og saa sig tilbage, hvilket han gjorde, saa snart der var et Stykke aabent Land — og opsatte stadig at tænke paa ubestemt Tid, og pinte sig stadig med at tænke til ingen Nytte.

Skam og Skuffelse gnavede paa hans Hjærte; en stadig Frygt for at blive indhentet eller mødt — thi han var uden Grund bange selv for de Rejsende, der kørte den modsatte Vej — pinte ham tungt. Den samme utaalelige Rædsel, der havde pint ham om Natten, vendte usvækket tilbage om Dagen. Klokkernes ensformige Klingren og Hestenes Trampen, Ensformigheden af hans Angst, Unytten af hans Raseri, det ensformige Hjul af Frygt, Ærgrelse og Lidenskab, han uafbrudt holdt i Gang — alt dette gjorde Rejsen ligesom til en Vision, hvori der ikke var noget virkeligt, uden hans egen Pine.

Det var en Vision af lange Veje, der

strakte sig ud mod en Horisont, der altid veg tilbage og aldrig indhentedes; af daarlig brolagte Byer, op ad Bakke og ned ad Bakke, hvor Ansigter kom til mørke Døre og snavsede Ruder, og hvor Rækker af overstænkede Køer og Okser stod opbundne til Salg i de lange, snevre Gader, stangende og ludende, mens de fik Slag paa deres klodsede Hoveder af Knipler, der kunde have slaaet Hjærneskallen ind paa dem; Broer, Kors, Kirker, Postgaarde, hvor nye Heste blev spændt for mod deres Vilje, og Hestene fra sidste Station stod dampende og pustende og lagde deres ludende Hoveder sørgmodigt over hinanden ved Stalddørene; smaa Assistenskirkegaarde med sorte Kors paa skraa over Gravene og visnede Kranse dryssende ned fra dem; og atter lange, lange Veje, der slæbte sig ud, Bakke op og ned, mod den forræderiske Horisont.

Og omsider naaede han Kysten og saa tilbage paa den fra Dækket og gik fra Borde igen og var i England.

Han havde i sin Drøm tænkt sig at tage ned til et afsides Sted paa Landet, som han kendte, og blive roligt dér, mens han hemmeligt skaffede sig Underretning om, hvad der foregik, og bestemte, hvorledes han vilde handle. Stadig i den samme sløvede Tilstand kom han i Tanker om en Jærnbanestation, hvor han skulde dreje af til sit Bestemmelsessted, og hvor der var en rolig Kro. Her bestemte han sig uvilkaarligt til at søge Hvile.

Da han kom til Stedet tog han det omhyggeligt i Øjesyn. Han havde ikke taget fejl i sit Indtryk af det. Det laa afsides, i Kanten af en lille Skov. Der laa kun eet Hus omgivet af en pæn Have; den nærmeste lille By laa en halv Mils Vej borte. Han stod derfor ud her og gik lige til Kroen, uden at blive iagttaget af nogen, lejede sig to sammenhængende Værelser ovenpaa, der laa tilstrækkeligt afsondrede.

Hans Hensigt var at hvile og genvinde Herredømmet over sig selv og Ligevægten i sit Sind. Et taabeligt Raseri beherskede ham i den Grad, at han gik rundt i Stuen og skar Tænder. Hans Tanker, der hverken kunde stanses eller styres, flakkede stadig om, som de vilde, og slæbte ham efter sig. Han var sløvet, og han var udmattet til Døden.

Men som der hvilede den Forbandelse paa ham, at han aldrig mere skulde finde Hvile, vilde hans døsige Sanser ikke slippe Bevidstheden. Han havde i denne Retning ikke mere Indflydelse paa dem, end om de havde været et andet Menneskes. Ikke saadan, at de tvang ham til at lægge Mærke til Lyde og Genstande omkring ham; men de vilde ikke slippe hele den forvirrede Vision, der havde plaget ham paa hans Rejse. Han gennemlevede stadig denne paa ny. Hun stod dér, med sine mørke, ringeagtende Øjne fæstede paa ham, og han kørte ikke desto mindre videre gennem Byer og Landsbyer, Lys og Mørke, Regnvejr og Tørvejr, over Landeveje og Brosten, Bakker og Dale, skræmt og forpint af de ensformige Lyde af Klokker og Hjul og Hestenes Fødder — uden Hvile.

»Hvad er det for en Dag?« spurgte han Opvarteren som gjorde Anstalter til hans Middag.

»Dag, Sir?«

»Er det Onsdag?«

»Onsdag, Sir? Nej, Sir. Torsdag, Sir.«

»Jeg havde glemt det. Hvad er Klokken? Mit Ur er ikke trukket op.«

»Fem Minutter i fem Sir. Rejst længe, maaske, Sir?«

»Ja.«

»Paa Jærnbane, Sir?«

»Ja.«

»Meget forvirrende Sir. Ikke meget vant til at rejse paa Jærnbane selv, Sir. Men Folk siger det tit.«

»Kommer der mange her?«

»Ikke saa faa i Reglen, Sir. Der er ingen her for Øjeblikket. Temmelig sløjt lige nu, Sir. *Alting* er sløjt, Sir.«

Han svarede ikke; men han havde rejst sig i en siddende Stilling paa den Sofa, hvor han havde ligget, og lænet sig forover med en Arm paa hvert Knæ, og stirrede paa Gulvet. Han kunde ikke samle sin Opmærksomhed et Minut ad

Gangen. Den fo'r, hvorhen den vilde, men aldrig et Øjeblik tabte den sig i Søvn.

Han drak en Mængde Vin efter Middagen, forgæves. Ingen saadanne kunstige Midler vilde bringe Søvn i hans Øjne. Hans Tanker, der blev mere usammenhængende, slæbte ham mere ubarmhjærtigt efter sig — som var han en Usling, der var dømt til en saadan Straf, og blev slæbt i Hælene paa vilde Heste. Ingen Glemsel, og ingen Hvile.

Hvor længe han sad saaledes og drak og rugede og blev slæbt hid og did i sin Indbildningskraft, kunde ingen have sagt mindre nøjagtigt end han selv. Men han vidste, at han havde siddet længe ved det tændte Lys, da han sprang op og lyttede i pludselig Rædsel.

Thi nu var det virkelig ikke nogen Indbildning. Jorden rystede, Huset dirrede, den frygtelige, voldsomme Brusen var i Luften! Han følte den komme nærmere og fare forbi, og selv, da han havde skyndt sig hen til Vinduet og saa, hvad det var, stod han og gøs tilbage for det, som om det ikke var trygt at se paa.

Forbandelse over den ildspyende Djævel der tordnede saa jævnt af Sted og sporedes gennem den fjærne Dal ved et Ildskær og en mørk Røg og var forsvundet! Han følte det, som var han blevet revet til Side af dens Vej og frelst fra at blive revet i Stykker. Den fik ham til at gyse selv nu, da den svageste Lyd af den var døet bort, og da Jærnvejens Linjer, som han kunde spore i Maanelyset, løbende sammen i eet Punkt, var lige saa tomme og lige saa tavse som en Ørken.

Ude af Stand til at hvile, og uimodstaaelig tiltrukket — fandt han i det mindste — af denne Vej, gik han ud og slentrede langs dens Kant, hvor Togets Vej endnu var afmærket af de rygende Kul, der laa i dets Spor. Efter at han havde gaaet en halv Times Tid i den Retning, hvori det var forsvundet, vendte han om og gik den anden Vej, stadig paa Kanten af Vejen — forbi Krohaven og langt nedefter, mens han nysgerrigt saa paa Broerne, Signalerne, Lygterne, og spurgte sig selv, naar mon en ny Djævel vilde komme forbi.

En Skælven af Jorden, og en hurtig Sitren i hans Øren; et fjærnt Skrig; et mat Lys, der nærmede sig og hurtigt forvandlede sig til to røde Øjne, og en opblussende Ild, hvorfra glødende Kul faldt ud; en uimodstaaelig Faren frem af en stor brølende, stadig voksende Masse; en stærk Træk, og en Raslen — endnu et kommet og gaaet, og han holdende sig ved et Led som for at frelse sig!«

Han ventede paa endnu et, og et endnu. Han gik hen til det Punkt, han før havde naaet, og tilbage igen, og spejdede stadig, gennem sin Rejses pinefulde Vision, efter disse Uhyrers Ankomst. Han drev rundt ved Stationen og ventede, til et skulde stanse dér; og da et gjorde det og tog Vand ind, blev han staaende ved dets Side og iagttog dets tunge Hjul og Messingforstykke og tænkte paa, hvilken grusom Magt det havde. Uha! At se de store Hjul langsomt dreje sig, og tænke paa at blive kørt ned og knust!

Forvirret som han var af Vin og Mangel paa Hvile — denne Mangel, som intet kunde stille, skønt han var saa træt — antog disse Tanker en sygelig Betydning i hans Sind. Da han vendte tilbage til sit Værelse, hvilket først var nær ved Midnat, forfulgte de ham stadig, og han sad og lyttede efter, at der skulde komme et endnu.

Ligesaa i hans Seng, hvori han lagde sig uden Haab om Søvn. Han laa stadig og lyttede; og da han følte denne Skælven og Dirren, stod han op og gik hen til Vinduet for, saa godt han kunde derfra, at iagttage det matte Lys, der forvandlede sig til to røde Øjne, og den heftigt blussende Ild, hvorfra de glødende Kul dryppede ned, og Kæmpens Brusen forbi og Sporet af Ild og Røg gennem Dalen. Derpaa saa han i den Retning, hvori han vilde rejse ved Solopgang, da der ikke var nogen Hvile for ham her, og lagde sig saa igen, for atter at blive hjemsøgt af sin Rejses Vision og de

gamle ensformige Lyde af Klokker og Hjul og Hestetrampen, indtil der kom et til. Dette varede hele Natten. Saa langt fra at genvinde Herredømmet over sig selv, syntes han om muligt at tabe det mere og mere, eftersom Natten sneg sig frem. Da Dagen gryede, var han endnu pint af at tænke, og opsatte stadig at tænke, indtil han havde det bedre; Fortiden, Nutiden, Fremtiden, alt løb forvirret i eet for ham, og han havde mistet al Evne til at se roligt paa nogen af dem.

»Hvad Tid siger De, jeg skal tage herfra« spurgte han Opvarteren, som nu traadte ind med et Lys.

»Omtrent et Kvarter over fire, Sir. Ekspressen kommer igennem Klokken fire, Sir. — Den stanser ikke.«

Han fo'r sig med Haanden over sit bankende Hoved og saa paa sit Ur. Næsten halvfire.

»Der rejser rimeligvis ingen med Dem, Sir,« sagde Tjeneren. »Der er to Herrer her, men de venter paa Toget til London.«

»Jeg syntes, De sagde, der ingen var her,« sagde Carker og vendte sig imod ham med et Genfærd af sit gamle Smil, naar han var vred eller mistænksom.

»Ikke dengang, Sir. Der kom to Herrer i Nat med det Tog, der stanser her. Varmt Vand, Sir?«

»Nej. Og tag Lyset bort. Her er lyst nok til mig.«

Da han havde kastet sig halvpaaklædt paa Sengen, var han ved Vinduet, da Opvarteren forlod Stuen. Morgenens kolde Lys havde afløst Natten, og paa Himlen var der allerede et rødt Skær af den kommende Sol. Han badede sit Hoved og sit Ansigt med Vand — men det virkede ikke kølende paa ham — trak hurtigt sine Klæder paa, betalte, hvad han skyldte og gik ud.

Luften slog ham kold og uhyggelig i Møde. Der faldt stærk Dug, og varm som han var, fik det ham til at gyse. Efter et Blik paa det Sted, hvor han havde vandret om Aftenen, og paa Signallysene, der brændte svagt i Morgenen og ikke længere havde nogen Betydning, vendte han sig mod det Sted, hvor Solen stod op, og saa den bryde frem i al sin Glans.

Saa ærefrygtindgydende, saa ophøjet i sin Skønhed, saa guddommelig højtidelig. Medens han ser paa den med sine trætte Øjne, medens den hævede sig, rolig og klar, uberørt af al den Uret og Synd, hvorpaa dens Straaler har skinnet siden Verdens Begyndelse, hvem tør da sige, at ikke en eller anden svag Følelse af Dyd paa Jorden og dens Belønning i Himlen aabenbarede sig selv for ham? Hvis han nogen Sinde mindedes Søster eller Broder med et Glimt af Ømhed og Anger, hvem tør da sige, at det ikke var da?

Han trængte til et saadant Glimt da. Døden var over ham. Han var mærket ud fra den levende Verden og paa Vejen til sin Grav.

Han betalte Pengene for sin Rejse til den Landstation, han havde tænkt paa; og han gik frem og tilbage, alene, og saa langs Jærnsporene, tværs igennem Dalen i den ene Retning, og henimod en mørk Bro nær ved i den anden; da han maatte vende om ved den ene Ende af den Træforhøjning han gik op og ned paa, saa han den Mand, han var flygtet for, komme ud fra den Dør, gennem hvilken han selv var kommet, og deres Øjne mødtes.

I sin pludselige Uro og Overraskelse vaklede han og gled ned paa Vejen under ham. Men han fik straks Fodfæstet igen og gik et Skridt eller to tilbage paa denne Vej for at lægge et større Rum imellem dem og drog Vejret kort og hurtigt, medens han saa paa sin Forfølger.

Han hørte et Raab — et endnu — saa Ansigtets Udtryk skifte fra dets hævngerrige Lidenskab til en mat, sygelig Rædsel — følte Jorden skælve — vidste i samme Øjeblik at Bruset var der — udstødte et Skrig — saa sig om — saa de røde Øjne, matte og taagede i Dagslyset, tæt inde paa sig — blev slaaet ned, fanget op og hvirvlet bort paa en takket Mølle, der malede ham rundt og rundt og søndersled ham Lem for Lem og slikkede hans Livsstrøm op med sin

glødende Hede og slyngede de lemlæstede Stumper af ham op i Luften.

Da den Rejsende, som var blevet genkendt, kom sig af sin Afmagt, saa han dem komme med noget tildækket, der laa tungt og stille paa et Brædt mellem fire Mænd, og saa at andre drev nogle Hunde bort, der snusede paa Vejen, og sugede hans Blod op med en Skovlfuld Aske.

Seks og tyvende Kapitel.

Flere Personer bliver glade, og Kamphanen fornærmet.

Midshipmanen var spillevende. Mr. Toots og Susan var omsider kommet. Susan var løbet ovenpaa som et ungt Fruentimmer, der er gaaet fra Sans og Samling, og Mr. Toots og Hanen var gaaet ind i Dagligstuen.

»Aa, min egen kære søde Miss Floy!« udbrød Nipper og fo'r ind i Florences Stue, »at tænke sig at det skulde komme saa vidt og jeg skulde finde Dem her min egen kære Due uden nogen til at varte Dem op og uden noget Hjem De kan kalde Deres eget men aldrig mere tager jeg bort Miss Floy for selv om jeg maaske ikke samler Mos saa er jeg ingen rullende Sten og heller ikke er mit Hjærte af Sten ellers vilde det ikke være ved at briste saadan som nu, aa min kære, kære!«

Mens Miss Nipper udsendte denne Ordstrøm uden den svageste Antydning af Ophold af nogen som helst Art, laa hun paa Knæ ved Siden af sin Frøken og knugede hende tæt ind til sig.

»Aa, min kære,« udbrød Susan, »jeg ved alt hvad der er sket jeg ved det alt sammen min egen kære og jeg er lige ved at blive kvalt lad mig bare faa Luft!«

»Susan, kære, gode Susan!« sagde Florence.

»Aa Gud velsigne hende! Jeg som var hendes lille Pige da hun var et lille Barn! Og skal hun virkelig, virkelig for Alvor giftes!« sagde Susan i et Udbrud af Smerte og Glæde, Stolthed og Sorg, og Himlen maa vide hvor mange andre modstridende Følelser.

»Hvem har sagt dig det?« spurgte Florence.

»Aa Gud hjælpe mig, det troskyldige Kræ til Toots,« svarede Susan hysterisk. »Jeg vidste kære at han maatte have Ret fordi han tog saadan paa Vej. Han er det hengivneste og uskyldigste Barn! Og skal min Skat,« fortsatte Susan med en ny tæt Omfavnelse og et nyt Udbrud af Taarer »nu ogsaa virkelig, virkelig giftes!«

Den Blanding af Medlidenhed, Glæde, Ømhed, Beskyttelse og Ærgrelse, hvormed Nipper stadig vendte tilbage til dette Emne og hver Gang hævede sit Hoved for at se ind i det unge Ansigt og kysse det, og derpaa atter lagde sit Hoved paa sin Frøkens Skulder og kærtegnede hende og hulkede, var paa sin Vis saa kvindeligt og smukt et Syn, som noget i Verden.

»Saa, saa,« sagde Florences beroligende Stemme lidt efter. »Nu er du ganske dig selv igen, kære Susan.«

Miss Nipper satte sig paa Gulvet ved sin Frøkens Fødder, lo og hulkede, holdt sit Lommetørklæde for sine Øjne med den ene Haand og klappede Diogenes med den anden, mens den slikkede hende i Ansigtet, og indrømmede, at hun var mere fattet, og lo og græd en lille Smule endnu til Bevis paa det.

»Jeg — jeg — jeg har aldrig set en saadan Skabning som denne her Toots,« sagde Susan, »aldrig i mine livskabte Dage.«

»Saa god,« sagde Florence.

»Og saa komisk,« hulkede Susan. »Saadan som han har taget paa Vej indeni hos mig med denne her afskyelige Hane paa Bukken!«

»Over hvad, Susan?« spurgte Florence frygtsomt.

»Aa, om Løjtnant Walthers og Kaptajn Gills og Dem min kære Miss Floy og den tavse Grav,« sagde Susan.

»Den tavse Grav!«

»Han siger,« her brast Susan ud i en voldsom hysterisk Latter, »at han vil gaa ned i den nu med det samme med let Hjærte, men Gud velsigne Dem kære Miss Floy det vil han ikke, han er meget for lykkelig over at se andre Mennesker lykkelige til det, han er maaske ikke nogen Salomon og jeg siger heller ikke at han er det men jeg siger at en mindre egenkærlig menneskelig Skabning har den menneskelige Natur aldrig kendt!«

Miss Nipper var stadig hysterisk og lo ubehersket efter at have afgivet denne energiske Erklæring, hvorpaa hun fortalte Florence, at han ventede nedenunder for at se hende, hvilket vilde være rigelig Løn for den Ulejlighed, han havde haft med sin sidste Ekspedition.

Florence bad Susan spørge Mr. Toots, om han ikke vilde gøre hende den Tjeneste at tillade hende at takke ham for hans Venlighed, og lidt efter førte Susan den unge Herre ind, stadig meget derangeret og stammende frygteligt.

»Miss Dombey,« sagde Mr. Toots, »igen at faa Tilladelse til at — at betragte — i det mindste ikke betragte, men — jeg ved ikke nøjagtig, hvad jeg vilde sige, men det har ingen Ting at sige.«

»Jeg har saa ofte haft Grund til at takke Dem,« svarede Florence og rakte ham begge sine Hænder, medens hendes uskyldige Ansigt straalede af Taknemlighed, »at jeg ikke mere kan finde Ord, og ikke ved, hvordan jeg skal gøre det.«

»Miss Dombey,« sagde Mr. Toots med en frygtelig Røst, »hvis det var muligt at De, med Deres englelige Natur, kunde forbande mig, vilde De sønderknuse mig uendelig meget mere end ved disse ufortjente venlige Udtryk. Deres Virkning paa mig — er — men,« sagde Mr. Toots, »det er en Digression, og det har ikke det mindste at sige.«

Da der ikke syntes at være nogen anden Udvej til at svare paa dette end at takke ham paany, takkede Florence ham igen.

»Jeg kunde ønske,« sagde Mr. Toots, »at benytte denne Lejlighed, Miss Dombey, til at forklare mig, hvis jeg maa. Jeg skulde have haft den Fornøjelse at — at vende tilbage med Susan meget før — men paa det første Sted kendte vi ikke Navnet paa den Slægtning, til hvis Hus hun var taget, og paa det andet, thi hun havde forladt denne Slægtning og var taget til en anden noget derfra, tror jeg næppe andet end Hanens Skarpsindighed vilde have opdaget hende paa den Tid.«

Florence var sikker paa det.

»Imidlertid er dette ikke Sagen,« sagde Mr. Toots. »Jeg forsikrer Dem, Miss Dombey, at Susans Selskab i min Tilstand har været mig en Trøst og Glæde, som lettere kan tænkes end beskrives. Rejsen har baaret Lønnen i sig selv. Dette er imidlertid stadig ikke Sagen. Miss Dombey, jeg har før bemærket, at jeg ved, jeg ikke er, hvad man kalder kvik. Jeg er fuldstændig klar over det. Jeg tror ikke nogen kan vide bedre Besked med sin egen — hvis det ikke var for stærkt et Udtryk, vilde jeg sige sin egen Tykhovedethed — end jeg. Men ikke desto mindre, Miss Dombey, forstaar jeg, hvordan — Sagerne — staar med Løjtnant Walthers. Hvor stor Smerte end denne Sagernes Tilstand har foraarsaget mig (hvilket ikke har det mindste at sige) maa jeg dog sige, at Løjtnant Walthers er en Person, som synes at være værdig til den Lykke, der er faldet paa — paa hans Pande. Gid han maa bære den længe og skønne paa den, som et ganske anderledes og yderst uværdigt Individ, hvis Navn ikke har

noget at sige, vilde have gjort! Dette er imidlertid stadig ikke Sagen. Miss Dombey, Kaptajn Gills er en Ven af mig, og i den Tid, der er tilbage, tror jeg det vilde være Kaptajn Gills en Glæde at se mig komme her af og til. Det vilde ogsaa være mig en Glæde at komme. Men jeg kan ikke glemme, at jeg engang har kompromitteret mig fatalt paa Hjørnet af Torvet i Brighton; og hvis min Nærværelse i mindste Maade vil være Dem ubehagelig, beder jeg Dem blot sige det nu, og forsikrer Dem for, at jeg fuldkommen vil forstaa Dem. Jeg vil slet ikke anse det for uvenligt, og vil blot være glad og lykkelig over at blive beæret med Deres Fortrolighed.«

»Mr. Toots,« svarede Florence, »hvis De, som er en saa gammel og trofast Ven af mig, vilde blive borte fra dette Hus nu, vilde De gøre mig meget ulykkelig. Det kan aldrig, aldrig volde mig andet end Glæde at se Dem.«

»Miss Dombey,« sagde Mr. Toots og tog sit Lommetørklæde frem, »hvis jeg udgyder en Taare, er det en Glædestaare. Det har ikke noget at sige, og jeg er Dem meget forbunden. Jeg maa have Lov til at bemærke, efter hvad De saa venligt har sagt, at det ikke er min Hensigt at forsømme min Person længere.«

Florence modtog denne fortrolige Meddelelse med det smukkest mulige Udtryk af Forvirring.

»Jeg mener,« sagde Mr. Toots, »at jeg vil anse det for min Pligt som Medmenneske i Almindelighed, indtil jeg bliver kaldt i den tavse Grav, at tage mig saa godt ud som muligt og at — at faa mine Støvler saa smukt blankede, som — som Omstændighederne vil tillade det. Dette er sidste Gang, Miss Dombey, at jeg skal paatrænge mig med nogen Bemærkning af privat og personlig Natur. Jeg takker Dem paa det varmeste. Hvis jeg ikke i det store og hele er af en saa hurtig Opfattelse, som mine Venner kunde ønske det, eller som jeg kunde ønske det selv, saa har jeg paa mit Æresord virkelig en meget hurtig Opfattelse overfor hvad der er hensynsfuldt og venligt. Jeg føler det,« sagde Mr. Toots i en lidenskablig Tone, »som om jeg i Øjeblikket kunde udtrykke mine Følelser paa den mærkværdigste Maade, hvis — hvis — jeg bare kunde komme i Gang.«

Da Mr. Toots ikke syntes at kunne det, efter at have ventet et Minut eller to for at se, om det vilde komme, tog han hurtigt Afsked og gik ned for at opsøge Kaptajnen, hvem han fandt i Butiken.

»Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, »hvad der nu skal finde Sted imellem os, finder Sted under Fortrolighedens hellige Segl. Det er en Følge, Kaptajn Gills, af hvad der har fundet Sted mellem mig og Miss Dombey ovenpaa.«

»Til Bunds og til Tops, hvad min Gut?« mumlede Kaptajnen.

»Netop, Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, hvis Bifalds Varme i høj Grad forøgedes af hans komplette Uvidenhed om Kaptajnens Mening. »Miss Dombey skal, tror jeg, snart forenes med Løjtnant Walthers?«

»Ja, min Gut. Vi er alle Messekammerater her — Wal'r og det kære Barn skal forenes i Trældommens Hus, saa snart Lysningen er overstaaet,« hviskede Kaptajnen ham i Øret.

»Aa, ja vel!« svarede Mr. Toots.

»Og saa,« sagde Kaptajnen med en hæs Hvisken, idet han bankede Mr. Toots paa Brystet med Bagen af sin Haand og traadte tilbage med et uendeligt beundrende Udtryk. »Hvad saa?« Denne her smukke Skabning, der er opdraget saa forkælet som en tropisk Fugl, hun rejser ud paa det brølende Hav med Wal'r paa Vejen til Kina!«

»Gud, Kaptajn Gills!«

»Ja! Det Skib, som tog ham op, da han var forlist i denne her Hvirvelvind, som slog dem ud af Kurs, var en Kinafarer, og Wal'r rejste med og blev afholdt baade om Bord og i Land — da han var saa rask og brav en Gut, der nogen Sinde har været til — og da saa Supercargoen døde i Canton, blev han Supercargo, for han havde været hans Skriver før. Og nu, ser De,« gentog

Kaptajnen tankefuldt, rejser den smukke Skabning med Wal'r til Kina over det brølende Hav!«

Mr. Toots og Kaptajn Cuttle sukkede paa een Gang.

»Hvad saa?« sagde Kaptajnen. »Hun elsker ham oprigtigt. Han elsker hende oprigtigt. De, der skulde have elsket hende og vogtet hende, behandlede hende som de Dyr, der fortabes. Da hun, forjaget fra sit Hjem, kom her til mig og segnede om paa disse her Planker, var hendes saarede Hjærte knust. Jeg ved det. Jeg, Edward Cuttle, ser det. Der er ikke andet end oprigtig, god og trofast Kærlighed, som nogen Sinde kan lappe det sammen igen. Hvis saa var, at jeg ikke vidste det, og ikke vidste, at Wal'r elskede hende oprigtigt, og hun ham, saa vilde jeg hellere lade disse her blaa Arme og Ben kappe af, før jeg vilde lade hende rejse. Men jeg ved det, og hvad saa? Jo, saa siger jeg: Himlen være med dem begge, og det vil den. Amen!«

»Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, »lad mig have den Fornøjelse at trykke Deres Haand. De har en Maade at sige saadan noget paa, som giver mig en behagelig Varme helt ud i Ryggen. *Jeg* siger ogsaa Amen. De ved, Kaptajn Gills, at jeg ogsaa har tilbedt Miss Dombey?«

»Op med Humøret!« sagde Kaptajnen og lagde sin Haand paa Mr. Toots' Skulder. »Støt saa, min Gut!«

»Det *er* min Hensigt at komme op med Humøret,« svarede Mr. Toots modigt. »Ogsaa at staa støt, saa meget som muligt. Naar den tavse Grav gaber, Kaptajn Gills, vil jeg være parat til Begravelse; ikke før. Men da jeg ikke lige for Tiden er ganske sikker paa mit Herredømme over mig selv, er det, jeg ønsker at sige Dem og som jeg vil bede Dem gøre mig den Tjeneste at omtale til Løjtnant Walther, følgende.«

»Følgende!« gentog Kaptajnen. »Ørerne stive!«

»Da Miss Dombey er saa usigelig god,« vedblev Mr. Toots med fugtige Øjne, »at sige, at min Nærværelse er det modsatte af ubehagelig for hende, og da De og alle her ikke er mindre overbærende og taalmodig overfor en, som — som ganske sikkert,« sagde Mr. Toots i et pludseligt Anfald af Nedtrykthed, »*kunde* synes at være blevet født ved en Fejltagelse, vil jeg blive ved at komme her om Aftenen i den korte Tid, vi endnu alle kan være sammen. Men hvad jeg beder om, er dette. Hvis jeg i et eller andet Øjeblik finder, at jeg ikke kan udholde Synet af Løjtnant Walthers Lykke, og skulde styrte ud, saa haaber jeg, Kaptajn Gills, at De og han begge vil anse det som en Ulykke for mig, og ikke som en Fejl af mig, eller som Mangel paa indre Kamp. At De vil føle Dem overbevist om, at jeg ikke bærer Nag til nogen som helst levende Skabning — mindst af alle til Løjtnant Walthers — og at De ligesom tilfældigt vil bemærke, at jeg er gaaet ud at spadsere, eller maaske hen for at se, hvor mange Klokken er paa den kongelige Børs. Kaptajn Gills, hvis De kunde gaa ind paa denne Ordning, og svare for Løjtnant Walthers, vilde det være en Lettelse for mine Følelser, som jeg vilde anse for billig købt med Opofrelsen af en betydelig Del af min Formue.«

»Min Gut,« svarede Kaptajnen, »sig ikke mere. De kan ikke hejse noget Signal, som ikke skal blive forstaaet og besvaret af Wal'r og mig selv.«

»Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots, »mit Sind er i høj Grad lettet. Jeg ønsker at bevare mit gode Omdømme hos alle her. Jeg — jeg mener det paa Ære godt, hvor daarligt jeg end maaske viser det. Ser De — det er ganske, som om Burgers og Co. ønskede at tjene en Kunde med et ganske udsøgt Par Benklæder, men *kunde ikke* faa dem skaaret til, saadan som de havde tænkt sig.«

Med denne passende Lignelse, hvoraf han syntes en Smule stolt, gav Mr. Toots Kaptajn Cuttle sin Velsignelse og gik.

Den brave Kaptajn var straalende lykkelig nu, da han havde sin Hjærtensfryd i Huset og Susan til at passe hende.

Medens Dagene fløj af Sted, blev han med hver Dag mere straalende og lykkelig. Efter nogle Konferencer med Susan (for hvis Visdom Kaptajnen havde dyb Respekt, og hvis tapre Optræden overfor Mrs. Mac Stinger han aldrig kunde glemme) foreslog han Florence, at Datteren af den ældre Dame, der plejede at sidde under den blaa Paraply paa Leadenhall Torvet, af Forsigtigheds- og Diskretionsgrunde skulde afløses i sin midlertidige Varetagelse af de huslige Pligter af en anden, som ikke var ukendt med dem, og paa hvem de trygt kunde stole. Susan, der var til Stede, nævnede da — i Overensstemmelse med, hvad hun forud havde foreslaaet Kaptajnen — Mrs. Richards. Florence klarede op ved dette Navn. Og Susan, der allerede om Eftermiddagen tog af Sted til det Toodleske Domicil for at sondere Mrs. Richards, vendte samme Aften tilbage i Triumf, ledsaget af selve den rødmossede, æblekindede Polly, hvis Udbrud, da hun stod overfor Florence, neppe var mindre hjærtelige end Susans egne.

Da dette store Kup var udført — hvilket voldte Kaptajnen umaadelig Glæde, men det gjorde forøvrigt alt, hvad der skete, ligegyldig hvad det var — skulde Florence til at forberede Susan paa den Skilsmisse, der nærmede sig. Dette var et langt vanskeligere Stykke Arbejde, da Miss Nipper var af en bestemt Karakter og havde sat sig fast i Hovedet, at hun var kommet tilbage for aldrig mere at skilles fra sin gamle Frøken.

»Hvad Lønnen angaar, kære Miss Floy,« sagde hun, »saa vil De vel ikke krænke mig i den Grad at De tænker paa at tale om den, for jeg har lagt Penge til Side og vilde ikke sælge min Kærlighed og mit Arbejde paa en Tid som denne, selv om Sparekassen og jeg var ganske fremmede for hinanden eller Banken var gaaet fallit, men De har aldrig været uden mig min egen lige fra dengang Deres stakkels kære Moder blev taget bort, og skønt jeg ikke har noget at prale af saa er De dog vant til mig, aa min egen kære Frøken, gennem saa mange Aar og tænk ikke paa at rejse noget Sted hen uden mig, for det maa og kan ikke lade sig gøre!«

»Kære Susan, jeg skal gøre en lang, lang Rejse!«

»Naa, Miss Floy, og hvad saa? Desmere vil De komme til at trænge til mig. Lange Rejser betyder Gud ske Lov ingen Ting i mine Øjne!«

»Men Susan, jeg rejser med Walther, og jeg vilde rejse hvor som helst hen med Walther. Walther er fattig, og jeg er meget fattig, og jeg maa nu lære baade at hjælpe mig selv og ham.«

»Kære Miss Floy!« udbrød Susan og rystede heftigt paa Hovedet, »det er ikke noget nyt for Dem at hjælpe Dem selv og andre med til at være de taalmodigste og trofasteste af alle ædle Hjærter, men lad mig tale med Mr. Walther Gay og ordne det med ham, for tillade Dem at rejse alene tværs igennem Verden det kan jeg ikke og vil jeg ikke.«

»Alene, Susan? Alene? Naar Walther tager mig med sig?« Aa, hvilket lyst, forundret, henrykt Smil var der ikke paa hendes Ansigt! Han skulde have set det. »Jeg er vis paa, du ikke vil tale med Walther, naar jeg beder dig lade være.«

Susan hulkede: »Hvorfor ikke, Miss Floy?«

»Fordi jeg skal være hans Kone og give ham hele mit Hjærte og leve og dø med ham. Hvis du sagde ham, hvad du har sagt til mig, kunde han tro, at jeg er bange for det, der forestaar mig, eller at du har en eller anden Grund til at være bange for mig. Men, kære Susan, jeg elsker ham!«

Miss Nipper blev saa rørt over den stille Varme i disse Ord og den simple, dybtfølte, alt gennemtrængende Alvor, de udtrykte, og som gjorde den talendes Ansigt skønnere og renere end nogen Sinde, at hun kun kunde klynge sig til hende igen og sige, at *skulde* hendes kære lille Frøken virkelig, virkelig ogsaa giftes? — og ynke og kærtegne hende som før.

Men skønt Nipper var modtagelig for

kvindelig Svaghed, var hun næsten lige saa vel i Stand til at faa Magt over sig selv som til at angribe den frygtelige Mac Stinger. Fra dette Øjeblik af vendte hun aldrig tilbage til dette Emne, men var altid munter, virksom og forhaabningsfuld. Hun underrettede rigtignok privat Mr. Toots om, at hun »holdt sig oppe« i Øjeblikket, og at naar det hele var overstaaet og Miss Dombey var rejst, vilde hun antagelig være et sørgeligt Syn; og Mr. Toots sagde, at det gik ham lige saa, og at de vilde blande deres Taarer med hinanden; men ellers gav hun aldrig efter for sine private Følelser i Florences eller andres Nærværelse.

Hvor indskrænket og tarvelig end Florences Garderobe var — hvilken Modsætning til den, der var blevet syet til det sidste Bryllup, hun havde taget Del i! — var der dog en hel Del at gøre med at faa den i Stand, og Susan arbejdede løs ved hendes Side hele Dagen med halvtredsindstyve Syerskers koncentrerede Iver. De vidunderlige Bidrag Kaptajn Cuttle vilde have givet til denne Del af Udstyret, hvis han havde faaet Lov — saa som rosenrøde Parasoller, kulørte Silkestrømper, blaa Sko og andre Artikler, der ikke var mindre nødvendige om Bord paa et Skib — vilde tage en hel Del Plads, hvis de skulde nævnes. Ved flere svigefulde Forestillinger blev han imidlertid bevæget til at indskrænke sine Bidrag til et Syskrin og et Toiletskrin, hvoraf han købte de to største, han kunde faa for Penge. I en Fjortendagstid efter plejede han at sidde Størstedelen af Dagen og stirre paa disse Æsker, delt mellem den største Beundring for dem og beklemte Anelser om, at de ikke var pragtfulde nok; og han gik tit ud for at købe en eller anden utrolig Genstand, som han ansaa for nødvendig til deres Fuldstændiggørelse. Men hans Mesterstreg var, at han pludselig en Morgen tog dem begge ud med sig og fik de to Ord *Florence Gay* indgraveret i Messinghjærterne paa Laagene af dem. Derefter røg han alene med sig selv fire Piber i Træk i den lille Dagligstue, og endnu fire Timer efter fandt man ham klukkende af Fornøjelse dér.

Walther havde travlt og var borte hele Dagen, men kom der tidligt hver Morgen for at se til Florence, og tilbragte altid Aftenen sammen med hende. Florence forlod aldrig sine Værelser ovenpaa uden for at liste sig ned og vente paa ham, naar det var hans Tid til at komme eller, for med hans stolte Arm om sit Liv, at at følge ham ned til Døren igen og somme Tider kigge ud paa Gaden. I Skumringen var de altid sammen. Aa, lykkelige Tid! Urolige Hjærte, der fik Hvile! Dybe, uudtømmelige, mægtige Væld af Kærlighed, hvori saa meget sænkedes ned!

Det grusomme Mærke sad endnu paa hendes Bryst. Det hævede sig mod hendes Fader med hvert af hendes Aandedræt, det laa mellem hende og hendes Elsker, naar han trykkede hende til sit Hjærte. Men hun glemte det. Mens hans Hjærte bankede for hende, og hendes for ham, hørtes alle barskere Toner ikke, glemtes alle strænge, ukærlige Hjærter. Fin og skrøbelig var hun, men hun rummede en Kærlighedens Styrke, der alene af hans Billede kunde skabe en Verden, hun kunde tage sin Tilflugt til og hvile ud i — og gjorde det.

Hvor ofte traadte ikke det store Hus og de gamle Dage frem for hende i Skumringstimen, naar hun sad skærmet af hans Arm, der var saa stolt og kærlig, og smøg sig tættere ind til ham, fordi Mindet om det fik hende til at gyse. Hvor ofte, naar hun mindedes den Nat, da hun gik ned til hint Værelse og mødte hint aldrig glemte Blik, hævede hun ikke sine Øjne mod den, der vogtede paa hende med en saa kærlig Alvor, og græd af Lykke over at have en saadan Tilflugt! Jo mere hun klyngede sig til den, jo mere var det kære døde Barn i hendes Tanker; men som om det havde været sidste Gang, hun saa sin Fader, da han laa og sov og hun kyssede hans Ansigt, forlod hun ham altid saaledes og

gik aldrig i sin Indbildningskraft videre end til hin Time.

»Kære Walther,« sagde hun en Aften, da det næsten var mørkt. »Ved du, hvad jeg har tænkt paa i Dag?«

»Tænkt paa, hvordan Tiden flyver af Sted, og hvor snart vi vil være paa Havet, søde Florence?«

»Jeg mener ikke det, Walther, skønt jeg tænker paa det ogsaa. Jeg har tænkt paa, hvilken Byrde jeg er for dig.«

»En kostelig, hellig Byrde, kæreste! Det tænker *jeg* somme Tider.«

»Du ler, Walther. Jeg ved, du tænker mere paa det, end jeg. Men jeg mener en kostbar Byrde.«

»Kostbar, min egen?«

»I Penge, kære. Alle disse Forberedelser, som Susan og jeg har saa travlt med — jeg har kun kunnet købe saa lidt selv. Du var fattig før. Men hvor langt fattigere vil jeg ikke gøre dig, Walther!«

»Og hvor langt rigere, Florence!«

Hun lo og rystede paa Hovedet.

»Desuden,« sagde Walther, »for længe siden — før jeg gik til Søs — fik jeg en lille Pung foræret, kæreste, og der var Penge i den.«

»Ak!« svarede Florence og smilte sørgmodigt. »Meget faa, Walther! Men du maa ikke tro,« og her lagde hun sin lette Haand paa hans Skulder og saa ham ind i Ansigtet, »at jeg angrer, at jeg er en saadan Byrde for dig. Nej, elskede, jeg er glad over det. Jeg er lykkelig for det. Jeg vilde ikke have det anderledes for alt i Verden.«

»Jeg sandelig heller ikke, kære!«

»Men Walther, du kan ikke føle det saadan som jeg. Jeg er saa stolt af dig! Det faar mit Hjærte til at svulme af Fryd at tænke paa, at de som taler om dig, maa sige, at du giftede dig med en fattig, hjemløs Pige, der havde søgt Ly her; som ikke havde noget andet Hjem, ingen andre Venner, som intet — intet havde! Aa Walther, hvis jeg kunde have bragt dig Millioner, vilde jeg aldrig have været saa lykkelig for din Skyld, som jeg er.«

»Og du, kære? Er du intet?«

»Nej, intet, Walther. Intet andet end din Hustru.« Den lette Haand listede sig om hans Hals, og Stemmen kom nærmere — nærmere. »Jeg er ikke mere noget, som ikke er dig. Jeg har ikke mere noget jordisk Haab, som ikke er dig. Jeg har ikke mere noget, som er mig kært, uden at det er dig.«

Aa, Mr. Toots havde god Grund til den Aften at forlade det lille Selskab og to Gange gaa ud for at stille sit Ur efter den kongelige Børs, og een Gang for at holde en Aftale med en Bankier, han pludselig kom i Tanker om, og een Gang for at tage sig et lille Løb til Aldgate Pumpen og tilbage igen!

Men før han gik ud paa disse Ekspeditioner, eller rettere før han kom, og før Lysene var sat ind, sagde Walther:

»Elskede Florence, vort Skib er snart fuldt ladet, og rimeligvis paa selve vor Bryllupsdag vil det staa ned ad Floden. Skal vi tage bort den Morgen og blive en Uges Tid i Kent, til vi kan gaa om Bord i Gravesend?«

»Hvis du synes, Walther. Jeg vil være lykkelig ethvert Sted. Men —«

»Ja, min Elskede?«

»Du ved, at vi ikke skal have noget Bryllupsselskab, og at vi ikke vil være anderledes klædt end andre Mennesker. Naar vi skal tage bort den samme Dag — vil du saa — vil du saa føre mig et Sted hen den Morgen, Walther — tidligt — før vi gaar til Kirken?«

Walther syntes at forstaa hende, som en der elskede og blev elsket saa oprigtigt ogsaa burde, og bekræftede villigt sit Løfte med et Kys — maaske med mere end eet eller to eller tre eller fem eller seks; og paa denne alvorlige, fredelige Aften var Florence meget lykkelig.

Saa kom Susan Nipper ind i den stille Stue med Lysene; kort efter Teen, Kaptajnen, og den urolige Mr. Toots, der, som ovenfor omtalt, kun tilbragte en hvileløs Aften. Dette var imidlertid ikke hans Vane; thi i Reglen kom han meget godt ud af det ved at spille Cribbage med Kaptajnen under Raad og Bistand fra Miss Nipper, og ved at gøre sig forstyrret i Hovedet med Udreg-

ninger, Spillet krævede, hvad han fandt var et virkningsfuldt Middel til at bringe sig selv helt fra det.

Kaptajnens Ansigt frembød ved disse Lejligheder et af de smukkeste Eksempler man kunde se paa modstridende og skiftende Udtryk. Hans uvilkaarlige Finfølelse, og hans ridderlige Følelse overfor Florence, lærte ham, at det ikke var Tiden til støjende Munterhed eller voldsomme Udbrud af Glæde. Visse Reminiscenser om den dejlige Peg kæmpede paa den anden Side stadig for at faa Luft og kunde faa Kaptajnen til at kompromittere sig ved et eller andet uopretteligt Udbrud. Stundom kunde hans Beundring for Florence og Walther, — der virkelig passede sammen og tog sig saa ypperligt ud, som de sad dér for sig selv i deres Ungdom og Kærlighed — i den Grad faa Magt over ham, at han lagde Kortene fra sig og saa straalende paa dem, mens han gned sig over hele Hovedet med sit Lommetørklæde; indtil han maaske, ved at Mr. Toots pludselig fo'r ud, blev paamindet om, at han uden at ville det havde været et Redskab til at gøre denne Gentleman ulykkelig. Denne Tanke kunde nedsænke Kaptajnen i dyb Melankoli, indtil Mr. Toots vendte tilbage; saa kastede han sig atter over Kortene og tilkendegav med mange hemmelige Vink og Nik og høflige Vink med Krogen til Miss Nipper, at han aldrig skulde gøre det mere. Den Tilstand, som fulgte herefter, var maaske hans bedste; thi da kunde han forsøge paa at berøve sit Ansigt alt Udtryk og sidde og stirre rundt i Stuen, medens alle disse Udtryk kæmpede med hinanden i det. Henrykt Beundring for Florence og Walther vandt altid Sejr over de andre og beholdt Valpladsen, med mindre Mr. Toots igen fo'r ud i Luften.

En af Mr. Toots haardeste Prøvelser skyldtes imidlertid ham selv. Da den Søndag nærmede sig, da der sidste Gang skulde lyses i Kirken, gjorde Mr. Toots saaledes Rede for sine Følelser overfor Susan.

»Susan,« sagde han, »jeg drager hen imod denne Bygning. De Ord, som afskærer mig fra Miss Dombey for altid, vil ramme mine Øren som en Ligklokke, ser De, men paa mit Æresord, jeg føler, at jeg maa høre dem. Vil De derfor følge mig i Morgen i Guds Hus?«

Miss Nipper erklærede sig villig hertil, hvis det kunde være ham nogen Tilfredsstillelse, men bad ham opgive at gaa derhen.

»Susan,« svarede Mr. Toots med stor Højtidelighed, »før mine Bakkenbarter begyndte at kunne ses af andre end mig selv, tilbad jeg Miss Dombey. Medens jeg endnu var et Offer for det Blimberske Slaveri, tilbad jeg Miss Dombey. Da man ikke lovligt kunde forholde mig min Formue længere — og jeg følgelig fik Raadighed over den — tilbad jeg Miss Dombey. Den Tillysning, som overgiver hende til Løjtnant Walthers og mig til — til Mørket, forstaar De nok,« sagde Mr. Toots, efter forgæves at have forsøgt at finde et stærkere Udtryk, »er maaske frygtelig, vil være frygtelig; men jeg føler, at jeg gerne vil høre den fremsagt. Jeg føler, at jeg gerne vil vide, at Jorden virkelig er taget bort under mig, og at jeg ikke har noget Haab at kæle for eller — eller, kort sagt, noget Ben at gaa paa.«

Susan Nipper kunde kun beklage Mr. Toots' ulykkelige Tilstand og under disse Omstændigheder samtykkede hun i at ledsage ham; hvilket hun gjorde næste Formiddag.

Den Kirke, Walther havde valgt til dette Øjemed, var en muggen gammel en, der laa i en Labyrint af Baggader og Gaarde med en lille Begravelsesplads rundt om og selv begravet i en Slags Kælderhvælving, der dannedes af de nærliggende Huse, og var brolagt med genlydgivende Fliser. Det var en stor, halvmørk, forfalden Bygning, med høje gamle Egetræsstole, mellem hvilke en Snes Mennesker blev ganske borte hver Søndag, mens Præstens Stemme klang søvnigt gennem Tomheden, og Orglet rumlede, som om Kirken havde faaet Kolik af Mangel paa en Menighed til at holde Vind og Fugtighed ude. Men

Kirken var saa langt fra at vansmægte efter andre Kirkers Selskab, at Spir klyngede sig sammen om den som Skibsmaster paa Floden. Det vilde have været vanskeligt at tælle dem oppe fra Taarnet, saa mange var de. I næsten hvert Stræde i Nærheden var der en Kirke. Klokkernes forvirrede Lyd var øredøvende, da Susan og Mr. Toots denne Søndag Morgen begav sig hen imod den. Tyve Kirker laa dér tæt sammen og raabte til Folk om at komme ind.

De to omtalte forvildede Faar blev af en Graver spærret inde i en rummelig Stol, og da det var tidligt, sad de i nogen Tid og talte Menigheden og lyttede til den skuffede Klokke højt oppe i Taarnet eller saa paa en lurvet lille Mand, der stod bag Skærmen i Vaabenhuset og ringede med den med sin Fod i en Stigbøjle. Efter at Mr. Toots længe havde betragtet de store Bøger paa Læsepulten, hviskede han til Miss Nipper, at han gad vidst, hvor Lysningen opbevaredes; men den unge Dame rystede blot paa Hovedet med rynket Pande og afviste for Tiden alle Tilnærmelser af timelig Natur.

Mr. Toots syntes imidlertid at være ude af Stand til at holde sine Tanker fra Lysningen og sad aabenbart og spejdede efter den under hele den forudgaaende Del af Gudstjenesten. Da Tiden til dens Oplæsning nærmede sig, viste han stor Uro og Skælven, der ikke blev mindre ved Kaptajnens uventede Tilsynekomst paa første Række af Pulpituret. Da Klokkeren rakte Listen op til Præsten, maatte Mr. Toots holde sig fast i Bænken; men da Walther Gays og Florence Dombeys Navne blev læst op, og der blev lyst for dem for tredie og sidste Gang, blev han saa overvældet af sine Følelser, at han styrtede ud af Kirken uden Hat, efterfulgt af Graveren og Stolekonen og to Læger, der tilfældigt var til Stede; den første vendte straks efter tilbage efter Hatten og hviskede til Miss Nipper, at hun ikke skulde være urolig, da den Herre havde sagt, at hans Ildebefindende havde ingen Ting at sige.

Tiden fløj hurtigt nu, indtil Aftenen kom før den Dag, der var fastsat til Brylluppet. De var alle forsamlede i det øverste Værelse i Midshipmanen og behøvede ikke at frygte for nogen Afbrydelse; thi der var ingen Logerende i Huset nu, og Midshipmanen havde det hele for sig selv. De var alvorlige og stille ved Tanken om Morgendagen, men ogsaa behersket muntre. Florence sad ved Siden af Walther og syede de sidste Sting paa en Afskedsgave til Kaptajnen. Kaptajnen spillede Cribbage med Mr. Toots. Mr. Toots raadførte sig om sine Kort med Susan Nipper. Miss Nipper raadede ham med al Hemmelighedsfuldhed og Omstændelighed. Diogenes sad og lyttede og brød af og til ud i en halvkvalt Gøen, som den bagefter syntes halvvejs at skamme sig over, som tvivlede den paa, at der havde været Grund til den.

»Støt, støt!« sagde Kaptajnen til Diogenes. »Hvad er der i Vejen med dig? Du synes ikke at have rigtig Ro paa dig i Aften, min Dreng!«

Diogenes logrede, men spidsede straks efter Øren og gav en lille Gøen igen, og logrede saa atter undskyldende for Kaptajnen.

»Det er min Mening, Di,« sagde Kaptajnen, mens han saa tankefuldt paa sine Kort og strøg sig om Hagen med sin Krog, »at du nærer Mistro til Mrs. Richards; men hvis du er det Dyr, jeg antager dig for, vil du ikke tænke paa det, for hendes Ansigt taler for hende. Naa, min Bror,« sagde han til Mr. Toots, »hvis De er klar, saa bras paa.«

Kaptajnen talte ganske roligt og med største Opmærksomhed for Spillet; men pludselig faldt Kortene ud af hans Haand, hans Mund og hans Øjne spærredes paa vid Gab, hans Ben trak sig i Vejret og strittede ligeud, og han sad og stirrede paa Døren i maabende Forundring. Da han havde set rundt paa de andre, og opdaget, at ingen af dem havde lagt Mærke til ham eller Grunden til hans Forbavselse, tog han sig sammen med et vældigt Gisp, gav Bordet et frygteligt Slag, raabte med Stentorrøst: »Sol

Gills, ohøj!« og tumlede i Armene paa en vejrbidt Pjækkert, der var kommet ind i Stuen sammen med Polly.

I næste Øjeblik laa Wälther i Armene paa Pjækkerten, og saa Florence. Saa omfavnede Kaptajnen Mrs. Richards og Susan og rystede voldsomt Mr. Toots Hænder, idet han svingede Krogen over sit Hoved og raabte: »Hurra, min Gut, Hurra!« Hvortil Mr. Toots, der ikke forstod et Muk af det hele, svarede: »Vist saa, Kaptajn Gills, ganske som de synes!«

Den vejrbidte Pjækkert, og en dertil hørende ikke mindre vejrbidt Hue og Halstørklæde vendte fra Kaptajnen og Florence tilbage til Walther, og der kom en Lyd frem under Pjækkerten og Huen og Halstørklædet som af en gammel Mands Hulken, og de laadne Ærmer slyngede sig tæt om Walther. Imidlertid herskede der almindelig Tavshed, og Kaptajnen polerede sin Næse med stor Flid. Men da Pjækkerten, Huen og Halstørklædet atter rejste sig, gik Florence blidt hen imod dem, og da hun og Walther tog dem af, aabenbaredes den gamle Instrumentmager, lidt tyndere og mere medtaget end i gamle Dage, med sin gamle Uldparyk og sin gamle kaffebrune Frakke og de store Knapper og det gamle ufejlbare Kronometer dikkende i Lommen.

»Lige saa stopfuld af Videnskab, som han nogen Sinde har været!« sagde den straalende Kaptajn. »Sol Gills, Sol Gills, hvad har De taget Dem til i alle disse lange Dage, gamle Dreng?«

»Jeg er halvblind, Ned,« sagde den gamle Mand, »og næsten døv og stum af Glæde.«

»Selv hans Stemme er saa stopfuld af Videnskab, som den nogen Sinde har været! Sol Gills, læg bi, min Gut, under Deres egne Vinstokke og Figentræer som den tapre gamle Patriark De er og overhal disse her Oplevelser, De har haft, med Deres egen kendte Stemme. Det er Syvsoverens Røst,« sagde Kaptajnen med Vægt og gjorde Tegn med sin Krog til, at nu kom der et Citat, »jeg hørte ham klage, du har vækket mig for tidligt, jeg maa sove igen. Adsplit hans Fjender og lad dem falde!«

Kaptajnen satte sig med en Mine, som havde han fundet et lykkeligt Udtryk for alle de tilstedeværendes Følelser, og straks efter rejste han sig for at forestille Mr. Toots, der var yderst forvirret over, at her var kommet en, som syntes at gøre Krav paa Navnet Gills.

»Skønt,« stammede Mr. Toots, »jeg ikke havde Fornøjelsen af Deres Bekendtskab, Sir, før De — før De blev —.«

»Tabt af Sigte, for Mindet kær,« foreslog Kaptajnen med dæmpet Stemme.

»Netop, Kaptajn Gills! Skønt jeg ikke havde Fornøjelsen af Deres Bekendtskab, Mr. — Mr. Sols,« sagde Toots med et lyst Indfald — »før det skete, saa forsikrer jeg Dem, at det er mig den største Fornøjelse at — at lære Dem at kende nu. Jeg haaber, at De befinder Dem saa vel, som man kan vente.«

Med disse høflige Bemærkninger satte Mr. Toots sig rødmende og klukkende igen.

Den gamle Instrumentmager, der sad i en Krog mellem Walther og Florence og nikkede til Polly, som saa henrykt smilende til, svarede Kaptajnen saaledes:

»Ned Cuttle, min kære Gut, skønt jeg har hørt noget om, hvad der har tildraget sig her, af min yndige Veninde her — og hvilket yndigt Ansigt har hun ikke at byde en Vandringsmand velkommen hjem med!« afbrød den gamle Mand sig selv og gned sig i Hænderne paa sin gamle drømmende Maade.

»Hør!« udbrød Kaptajnen. »Det er Kvinden, som forfører hele Menneskeslægten! Hvorom De kan overhale Deres Adam og Eva, min Bror!« sagde han afsides til Mr. Toots.

»Det skal jeg, Kaptajn Gills,« sagde Mr. Toots.

»Skønt jeg har hørt noget om Begivenhederne her af hende,« vedblev Instrumentmageren, idet han tog sine gamle Briller op af Lommen og satte dem paa Panden paa sin gamle Maade, »saa er de saa store og uventede, og jeg

er saa overvældet ved Synet af min kære Dreng og af —« her saa han paa Florences nedslagne Øjne og gjorde ikke noget Forsøg paa at fuldføre Sætningen — »at jeg — jeg kan ikke sige stort i Aften. Men min kære Ned Cuttle, hvorfor skrev De ikke?«

Den Forbavselse, der afmalede sig i Kaptajnens Træk, forskrækkede ligefrem Mr. Toots, saa han ikke kunde tage sine Øjne fra hans Ansigt.

»Skrive!« gentog Kaptajnen. »Skrive, Sol Gills?« »Ja,« sagde den gamle, »enten til Barbados eller Jamaica eller Demerara. Det var, hvad jeg bad om.«

»Hvad De bad om, Sol Gills?«

»Ja. Ved De ikke det, Ned? De kan dog sikkert ikke have glemt det? Hver Gang jeg skrev til Dem.«

Kaptajnen tog sin blanke Hat af, hang den paa sin Krog, glattede sit Haar bagfra med Haanden og sad og stirrede rundt paa de andre — et fuldstændigt Billede paa Forundring og Resignation.

»De synes ikke at forstaa mig, Ned? sagde gamle Sol.

»Sol Gills,« sagde Kaptajnen efter længe at have stirret paa ham og de andre uden at tale. »Jeg er kommet i Drift og har tabt Kursen. Tag og stik mig et Ord eller to om disse her Oplevelser, hvad?«

»De ved, hvorfor jeg tog herfra, Ned. Lukkede De min Pakke op?«

»Ja, ja. Vist lukkede jeg Pakken op.«

»Og læste Brevet?«

»Og læste Brevet,« svarede Kaptajnen og gav sig til at citere efter Hukommelsen: »Min kære Ned Cuttle, da jeg tog til Vestindien for at søge Oplysning om min kære — — dér sidder han! Dér er Wal'r!« sagde Kaptajnen, som om han følte sig lettet ved at faa Tag i noget, der var virkeligt og uomtvisteligt.

»Vel, Ned. Hør nu efter et Øjeblik? Da jeg skrev første Gang — det var fra Barbados — sagde jeg, at skønt De vilde modtage dette Brev længe før Aaret var omme, vilde jeg være glad, om De vilde aabne Pakken, da den forklarede Grunden til, at jeg var taget bort. Meget vel, Ned. Da jeg skrev anden, tredje og maaske fjerde Gang — det var fra Jamaica — sagde jeg, at jeg befandt mig ganske i samme Tilstand, kunde ikke hvile og ikke forlade den Del af Verden uden at vide, om min Gut var fortabt eller frelst. Da jeg skrev næste Gang — jeg tror, det var fra Demerara, ikke?«

»Han tror, det var fra Demerara, ikke?« sagde Kaptajnen og saa sig haabløst rundt —.

»— sagde jeg,« vedblev gamle Sol, »at jeg stadig ikke havde faaet nogen sikker Efterretning. At jeg traf mange Kaptajner og andre i den Kant af Verden, som havde kendt mig gennem mange Aar, og som hjalp mig med en Overfart hist og her, og for hvem jeg af og til var i Stand til at gøre en Smule Gengæld i min egen Haandtering. At det gjorde dem alle ondt for mig, og at de syntes at føle en vis Interesse for mine Rejser, og at jeg begyndte at tro, at det vilde blive min Skæbne at krydse om efter Tidender om min Dreng til min Død.«

»Begyndte at tro, at han var en videnskabelig flyvende Hollænder!« sagde Kaptajnen som før og med stor Alvor.

»Men da der saa en Dag kom Efterretning, Ned — det var til Barbados, hvortil jeg var vendt tilbage — om at en Kinafarer var blevet prajet paa Hjemvejen og havde min Dreng om Bord, saa tog jeg hjem med det første Skib, Ned; og jeg kom her hjem i Aften for at finde det sandt, Gud være lovet!«

Kaptajnen bøjede Hovedet med stor Ærefrygt, stirrede igen rundt paa dem alle fra Mr. Toots til gamle Sol, og sagde saa alvorligt:

»Sol Gills! Den Bemærkning, jeg nu vil gøre, er skikket til at blæse hver Stump Sejl af, De fører. Ikke et af disse her Breve er nogen Sinde blevet afleveret til Edward Cuttle.«

»Og jeg har afleveret Dem egenhændigt paa Posten! Og egenhændigt adresseret dem til Numer ni paa Brig Place!«

Al Farve veg fra Kaptajnens Ansigt, og saa blev det gloende rødt igen.

»Hvad mener De, Sol Gills, min Ven, med Nummer ni paa Brig Place?«

»Mener? Deres Logis, Ned. Hos Mrs. hvad er det nu hun hedder. Jeg glemmer vel snart mit eget Navn, men jeg er bagud for Tiden — det har jeg altid været, husker De nok — og jeg er meget forvirret. Mrs. — —.«

»Sol Gills!« sagde Kaptajnen, som var han i Færd med at anføre det mest usandsynlige Tilfælde af Verden. »Det er vel ikke Navnet Mac Stinger, De prøver paa at komme i Tanker om?«

»Naturligvis er det det, Ned. Mrs. Mac Stinger!«

Kaptajn Cuttle fløjtede yderst melankolsk og stirrede maalløs paa de andre.

»Vil De ikke være saa god at overhale dette her engang til, Sol Gills?« sagde han endelig.

»Alle disse Breve,« svarede Onkel Sol, medens han med Pegefingeren paa sin højre Haand slog Takt paa Fladen af sin venstre med en Regelmæssighed, der endogsaa kunde have gjort det ufejlbare Kronometer i hans Lomme Ære, »har jeg afleveret paa Posten med egen Haand og adresseret dem til Kaptajn Cuttle, hos Mrs. Mac Stinger, Brig Place Nr. 9.«

Kaptajnen tog den blanke Hat af sin Krog, saa ned i den, satte den paa, og satte sig.

»Kære gode Venner, derfra stak jeg jo af!«

»Og ingen vidste, hvor De var taget hen, Kaptajn Cuttle?« udbrød Walther hurtigt.

»Gud velsigne dig, Wal'r,« sagde Kaptajnen og rystede paa Hovedet, »hun vilde aldrig have tilladt mig at komme her hen og tage Vare paa Krammet her. Der var ikke andet at gøre end at stikke af. Gud velsigne dig, Wal'r, du har kun set hende i Vindstille. Men se hende, naar hendes harmfulde Lidenskaber rejste sig og læg et Mærke der ved!«

»*Jeg* skulde give hende Mærke!« sagde Nipper sagte.

»Tror De virkelig kære?« svarede Kaptajnen med mat Beundring. »Vel, det gør Dem Ære. Men der er ikke noget vildt Dyr, jeg hellere vilde mødes med. Jeg fik kun fat i min Kiste ved Hjælp af en Ven, som ingen kan klare sig imod. Det var ingen Nytte til at sende noget Brev derhen. *Hun* vilde ikke tage mod noget Brev under de Omstændigheder. Det var saamænd ikke Ulejligheden værd at være Postbud dér!«

»Saa er det ganske klart, Kaptajn Cuttle, at vi alle, og De og Onkel Sol især,« sagde Walther, »kan takke Mrs. Mac Stinger for ikke ringe Bekymring.«

At de alle paa denne Maade stod i Gæld til den afdøde Mac Stingers determinerede Enke, var saa øjensynligt, at Kaptajnen ingen Indvendinger gjorde; men da han var noget skamfuld over sin Stilling, skønt ingen dvælede ved dette Emne, og Walther især undgik det, idet han tænkte paa den sidste Samtale, han og Kaptajnen havde haft derom, sad han i næsten fem Minutter — for ham en ualmindelig lang Periode — under en Sky; men da brød Solen i hans Ansigt frem igen og skinnede med ualmindelig Glans; og han gav sig atter til Gang paa Gang at trykke de andres Hænder.

Temmelig tidligt — men ikke før Onkel Sol og Walther længe havde spurgt hinanden ud om deres Rejser og Farer — forlod de alle, undtagen Walther, Florences Værelse og gik ned i Dagligstuen. Walther indfandt sig ogsaa snart her og sagde dem, at Florence var lidt sørgmodig og tung om Hjærtet og var gaaet i Seng. Skønt de ikke dernede kunde have forstyrret hende med deres Stemmer, gav de sig alle til at hviske, og hver paa sin Maade var opfyldt af kærlige og milde Følelser overfor Walthers smukke unge Brud; og der blev en lang Forklaring af alt vedrørende hende overfor Onkel Sol; og Mr. Toots skønnede i høj Grad paa den Finfølelse, hvormed Walther fremhævede hans Navn og Tjenester og hvor nødvendigt det var, at han var til Stede ved deres lille Raadslagning.

»Mr. Toots,« sagde Walther, da han skiltes fra ham ved Gadedøren, »vi ses vel i Morgen tidlig?«

»Løjtnant Walthers,« svarede Mr.

Toots og knugede hans Haand varmt, »jeg skal ganske bestemt komme.«

»Det er sidste Aften vi mødes for lang Tid — maaske for altid,« sagde Walther. »Et saa ædelt Hjærte som Deres, maa, tror jeg, føle naar et andet Hjærte er det forbundet. Jeg haaber, De ved, at jeg er Dem meget taknemlig?«

»Walthers,« svarede Mr. Toots, ganske rørt, »jeg vilde være glad ved at kunne tro, at De har Grund til at være det.«

»Den aller sidste Aften, da Florence bærer sit eget Navn,« sagde Walther, »har hun taget det Løfte af mig — lige nu før, da De forlod os — at jeg vilde sige Dem — med hendes varmeste Hilsen —.«

Mr. Toots lagde sin Haand paa Dørkarmen og sine Øjne paa Haanden —.

»— med hendes varmeste Hilsen,« sagde Walther, »at hun aldrig kan faa en Ven, hun vil skatte højere end Dem. At hun aldrig vil kunne glemme Mindet om, hvor trofast og hensynsfuld De altid har været overfor hende. At hun mindes Dem i sine Aftenbønner og haaber, at De vil tænke paa hende, naar hun er langt borte. Skal jeg sige hende noget fra Dem?«

»Sig, Walthers,« svarede Mr. Toots utydeligt, »at jeg vil tænke paa hende hver Dag, men aldrig uden at være lykkelig over at vide, at hun er gift med den Mand, hun elsker, og som elsker hende. Sig, hvis De vil være saa god, at jeg er vis paa, at hendes Ægtefælle fortjener hende — selv hende! — og at jeg er glad over hendes Valg.«

Mr. Toots talte tydeligere, da han kom til de sidste Ord, og udtalte dem mandigt, idet han hævede sine Øjne fra Dørstolpen. Derpaa trykkede han atter Walthers Haand med en Varme, denne ikke var sen til at besvare, og begav sig hjemad.

Mr. Toots ledsagedes af Hanen, hvem han i den sidste Tid havde taget med sig hver Aften og ladet blive i Butiken, i den Tanke, at der kunde indtræffe uventede Omstændigheder udefra, som kunde give Midshipmanen Brug for denne udmærkede Personligheds Mod. Ved denne Lejlighed syntes Hanen ikke at være i særlig godt Humør. Enten var Gaslygterne ikke paalidelige, eller ogsaa sved han Øjne og Næse paa en afskyelig Maade, da Mr. Toots, idet de gik over Gaden, saa sig tilbage over Skulderen til det Værelse, hvor Florence sov. Paa Hjemvejen røbede han mere aggressive Tilbøjeligheder overfor de andre Fodgængere, end det sømmede sig for en Lærer i den fredelige Selvforsvarskunst. Og da han havde fulgt Mr. Toots til hans Værelser, forlod han ham ikke dér, men blev staaende foran ham og svingede med sin hvide Hat og slog med Hovedet og rynkede paa Næsen (hvilke begge mange Gange var blevet slaaet i Stykker og sat skødesløst sammen igen) paa en afgjort uærbødig Maade.

Hans Beskytter, der var stærkt optaget af sine egne Tanker og lagde i nogen Tid ikke Mærke til ham — ikke før Hanen, der var besluttet paa ikke at lade sig overse, flere Gange havde smækket med Tungen og Tænderne for at tiltrække sig hans Opmærksomhed.

»Naa Herre,« sagde Hanen mopset, da han omsider fangede Mr. Toots Blik. »Jeg vil gerne vide, om disse her Løjer skal være Enden paa det, eller De vil gaa paa og vinde?«

»Forklar Dem, Hane,« svarede Mr. Toots.

»Naa ja, saa skal jeg tage Bladet fra Munden, Herre,« sagde Hanen. »Jeg er ikke af den Slags, der stikker noget under Stolen. Er der nogen af dem, der skal bukkes begge Ender sammen paa? Skal det være Narrestreger eller Alvor?«

»Hane, Deres Udtryk er grove, og Deres Mening er dunkel.«

»Naa, saa skal jeg sige Dem noget, Herre. Det er lavt.«

»Hvad er lavt, Hane?«

»*Det* er lavt, Herre! Naar De kunde gaa hen og fortælle det hele til Stivnakken,« hvormed man senere antog, at han vilde betegne Mr. Dombey, »og naar De kunde gaa hen og slaa Vinderen og dem alle sammen ud, giver De saa op? Give op? Jo, det er lavt.«

»Hane,« sagde Mr. Toots strængt, »De

er en ligefrem Grib. Deres Følelser er raa.«

»Jeg er en offenlig Personlighed, jeg er kendt i Skænkestuen i den »lille Elefant«, og min Herre maa ikke gaa hen og gøre noget lavt og dette her er lavt.«

»Hane,« sagde Mr. Toots. »Jeg væmmes ved Dem.«

»Herre,« svarede Hanen og satte sin Hat paa, »det er vi to om, saa. Hør nu, hvad jeg vil tilbyde Dem. De har mere end een Gang talt til mig om Værtshusholderiet. Lige meget. Giv mig en halvtreds Punds Note i Morgen og lad mig gaa.«

»Hane,« svarede Mr. Toots, »efter de afskyelige Meninger, De har udtalt, vil jeg være glad ved at skilles fra Dem paa saadanne Vilkaar.«

»Vel, saa er det en Aftale,« sagde Hanen. »Denne her Opførsel af Dem passer ikke i mit Kram. Den er lav,« sagde Hanen, der ikke syntes at kunne komme ud over dette Punkt. »Det er, hvad den er; den er lav.«

Saaledes blev Mr. Toots og Hanen enige om at skilles paa Grund af denne moralske Uoverensstemmelse; og Mr. Toots lagde sig til at sove og drømte lykkeligt om Florence, der havde tænkt paa ham som sin Ven paa den sidste Aften af sin Jomfrustand og sendt ham sin varmeste Hilsen.

Syv og tyvende Kapitel.

Endnu et Bryllup.

Graveren Mr. Sownds og Stolekonen Mrs. Miff er tidligt paa deres Post i den fine Kirke, hvor Mr. Dombey blev gift. En gammel gulansigtet Herre fra Indien er i Færd med nu til Morgen at tage sig en ung Kone, og seks Vogne fulde af Bryllupsgæster ventes, og Mrs. Miff har hørt, at den gulansigtede gamle Herre kunde brolægge Vejen til Kirken med Diamanter, uden at han vilde savne dem synderligt. Det skal være en meget fin Vielse, foretaget af en Domprovst, og Damen skal som en ualmindelig Gave skænkes bort af en, der kommer lige fra Krigsdepartementet.

Mrs. Miff er mere intolerant overfor simple Folk denne Morgen, end hun plejede at være; og hun har altid udprægede Meninger paa dette Punkt, da det staar i Forbindelse med Fripladser. Mrs. Miff studerer ikke Statsøkonomi (hun anser denne Videnskab for at staa i Forbindelse med Dissenterne »Baptister eller Wesbyanere eller den Slags,« siger hun), men hun kan aldrig begribe, hvad simple Folk har at gøre med at blive gift. »Gid Pokker havde dem,« siger hun. »Man læser akkurat det samme over dem, og i Stedet for Sovereigns faar man Sixpencer.«

Mr. Sownds, Graveren, er mere liberal end Mrs. Miff — men han er heller ikke Stoleaabner. »Det maa gøres, Ma'am,« siger han. »Vi maa gifte dem. Vi maa have vore nationale Skoler til at gaa i Spidsen, og vi maa have vore staaende Hære. Vi maa gifte dem, Ma'am, og holde Landet i Gang.«

Mr. Sownds sidder paa Trappen, og Mrs. Miff støver af i Kirken, da træder et ungt, tarvelig klædt Par ind. Mrs. Miffs dybt forurettede Hat vender sig skarpt imod dem, for i dette tidlige Besøg ser hun Tegn paa en Bortførelse. Men de ønsker ikke at blive gift — kun, siger Herren, at gaa rundt i Kirken. Og

da han stikker en anstændig Kendelse i Mrs. Miffs Haand, mildnedes hendes eddikesure Ansigt, og hendes forurettede Hat og hendes magre, tørre Skikkelse, nejer knirkende.

Mrs. Miff giver sig atter til at støve af og banke sine Hynder — thi det er blevet sagt, at den gulansigtede Herre har ømme Knæ — men hun holder sine blanke, stoleaabnende Øjne fæstet paa det unge Par, medens det gaar rundt i Kirken. »Hm!« hoster Mrs. Miff, hvis Hoste er tørrere end Høet i nogen af de Puder, hun har i sin Varetægt. »I kommer nok til os en af de første Morgener, lille Børn, ellers skulde jeg tage meget fejl.«

De ser paa en Tavle i Muren, opsat til Mindet om en eller anden død. De er langt borte fra Mrs. Miff, men Mrs. Miff kan med et halvt Øje se, hvordan hun støtter sig til hans Arm, og hvordan han bøjer sit Hoved over hende. »Naa ja,« siger Mrs. Miff, »I kunde gøre det, der var værre; for I er et pænt Par.«

Der er ikke noget personligt i Mrs. Miffs Bemærkning. Hun taler blot ud fra et Forretningssynspunkt. Hun er knap nok mere interesseret i Par end i Kufferter. Hun er saadan en mager, tør gammel Dame — saadan en Kirkestol af en Kvinde — at man kunde finde lige saa mange personlige Sympatier i en Træspaan. Men Mr. Sownds, som er kødfuld og har Skarlagen paa sin Frakke. er af et ganske andet Temperament. Han siger, mens de staa paa Trappen og ser det unge Par gaa, at hun har en køn Figur, ikke, og saa vidt han kan se — for hun gaar forbi med bøjet Hoved — et ualmindelig smukt Ansigt. »I det hele taget, Mrs. Miff,« siger han med Velbehag, »saa er hun, hvad man kunde kalde en Rosenknop.«

Mrs. Miff samtykker med et magert Nik med sin forurettede Hat; men hun bifalder det saa lidt, at hun indvendig beslutter sig til, at hun ikke vilde være Mr. Sownds Kone, om han saa vilde forgylde hende og om han saa var Graver ti Gange.

Og hvad siger det unge Par, da de forlader Kirken?

»Kære Walther, Tak! Nu kan jeg rejse lykkelig bort!«

»Og naar vi kommer tilbage, Florence, vil vi gaa herhen og se til hans Grav igen.«

Florence hæver sine Øjne, der er saa klare af Taarer, til hans kærlige Ansigt, og lægger den Haand, hun har fri, paa den anden, beskedne lille Haand, som hviler paa hans Arm.

»Det er meget tidligt, Walther, og Gaderne er næsten tomme endnu. Lad os gaa til Fods.«

»Men du vil blive saa træt, min egen.«

»Aa nej! Jeg var meget træt, første Gang vi gik sammen, men jeg vil ikke blive det i Dag.«

Og saaledes gik Florence og Walther paa deres Bryllupsmorgen gennem Gaderne sammen — ikke stort forandrede — hun lige saa uskyldig og alvorlig af Hjærte — han lige saa frimodig og forhaabningsfuld og mere stolt af hende.

Ikke engang paa hin barnlige Vandring for saa længe siden var de saa langt borte fra hele Verden omkring dem som i Dag. De barnlige Fødder fra dengang traadte ikke paa en saa fortryllet Grund, som deres gjorde det i Dag. Børns Tillid og Kærlighed kan bortgives mange Gange og kan blomstre frem paa mange Steder; men Florences Kvindehjærte med dets udelte Skat kan kun gives een Gang, og forkastes eller paaskønnes mindre kan den kun hænge med Hovedet og dø bort.

De vælger de Gader, der er roligst, og nærmer sig ikke den, hvori deres gamle Hjem staar. Det er en smuk, varm Sommermorgen, og Solen skinner paa dem, mens de gaar igennem den Taage, der trækker sig sammen over City. Rigdomme aabenbarer sig i Butikerne, Juveler, Guld og Sølv straaler i Solen i Guldsmedenes Vinduer, og store Huse kaster en majestætisk Skygge over dem, mens de gaar forbi. Men gennem Lyset og Skyggen gaar de kærligt videre sammen, glemmende alt omkring sig, uden

at tænke paa andre Rigdomme eller stoltere Hjem, de nu har i hinanden.

Lidt efter lidt kommer de ind i mørkere, snevrere Gader, hvor Solen ses, snart gul, snart rød, gennem Taagen, men kun paa Gadehjørner og paa smaa aabne Pladser, hvor der staar et Træ eller en af de utallige Kirker, eller en Trappe, eller en løjerlig lille Stump Have, eller en Begravelsesplads, hvor de faa Grave og Gravstene næsten er sorte. Fuld af Kærlighed gaar Florence gennem alle de snevre Stræder og Gennemgange og de skyggefulde Gader, klyngende sig til hans Arm, for at blive hans Hustru.

Hendes Hjærte slaar hurtigere nu, thi Walther siger hende, at deres Kirke er meget nær. De gaar forbi nogle store Pakhuse med Arbejdsvogne udenfor Dørene, mens travle Kuske spærrer Gaden — men Florence hverken ser eller hører dem — og saa bliver Luften stille, og Dagen mørkere, og hun staar i en Kirke, der lugter besynderligt ligesom en Kælder.

Den lurvede lille gamle Mand, der ringer med den skuffede Klokke, staar i Vaabenhuset og har anbragt sin Hat i Døbefonden — for han føler sig ganske hjemme her, da han er Undergraver. Han fører dem ind i et gammelt, brunt, panelet, støvet Sakristi, der ligner et Hjørneskab, Hylderne er taget ud af, og hvor de ormædte Kirkebøger udbreder en Lugt ligesom gammelt Snus, der har faaet den taarefulde Nipper til at nyse.

Hvor ungdommelig og smuk ser ikke den unge Brud ud paa dette gamle støvede Sted, hvor ingen beslægtet Genstand er hende nær uden hendes Ægtefælle. Der er en støvet gammel Degn, som holder et Avisudsalg i en Port lige overfor bag en ligefrem Barrikade af Pæle. Der er en støvet gammel Stolekone, som kun holder sig selv og finder, at det giver hende fuldkommen nok at bestille. Der er en støvet gammel Graver (det er Mr. Toots' Graver og Stolekone fra sidste Søndag), som har noget at gøre med et hæderværdigt Laug, der i den nærmeste Gyde har et Laugshus med en malet Rude, som ingen dødelig nogen Sinde har set Mage til. Der er støvede Trælister og Udskæringer over Alteret og rundt langs Pulpituret og over Indskriften om, hvad det hæderværdige Laugs Oldermand og Værger foretog sig i 1694. Der er støvede gamle Himle over Prædikestolen og Læsepulten, og de ser ud som Laag, der kan lukkes ned over de fungerende Præster, hvis de skulde vække Anstød. Der er gjort alt muligt for Støvets Bekvemmelighed, undtagen paa Kirkegaarden, hvor Lejligheden i den Retning er meget indskrænket.

Kaptajnen, Onkel Sol og Mr. Toots er kommet; Præsten er ved at tage sin Messeskjorte paa i Sakristiet, medens Klokkeren vandrer rundt om ham og blæser Støvet af ham; og Bruden og Brudgommen staar foran Alteret. Der er ingen Brudepige, uden det skulde være Susan, og til at give Bruden bort er der ingen bedre end Kaptajn Cuttle. En Mand med Træben, der gumler paa et runkent Æble og bærer en blaa Pose i Haanden, kigger ind for at se, hvad der skal gaa for sig; men da han opdager, at det ikke er noget underholdende, humper han rungende ud ad Døren igen.

Ingen venlig Lysstraale falder ind over Florence, medens hun knæler ved Alteret med frygtsomt bøjet Hoved. Morgenens Lys er bygget ude og skinner ikke dér. Der er et magert Træ udenfor, hvor Spurvene kvidrer en Smule, og i et lille Solhul paa Kvisten lige overfor Vinduet, hos en Farver, sidder en Drossel og fløjter højt, mens Vielsen finder Sted. Den støvede Klokkers Amen synes, ligesom Macbeths, at blive stikkende en Smule i Halsen paa ham; men Kaptajn Cuttle hjælper ham ud af det og gør det af saa godt et Hjærte, thi han indskyder tre helt nye Amen'er, som aldrig før er blevet benyttet ved denne Handling.

De er nu viede og har indskrevet deres Navne i en af de gamle snusfyldte Kirkebøger, og Præstens Messeskjorte er atter overgivet til Støvet, og Præsten selv er gaaet hjem. I en mørk Krog af den mørke Kirke har Florence vendt sig mod

Susan og græder i hendes Arme. Mr. Toots Øjne er røde. Kaptajnen faar sin Næse til at skinne. Onkel Sol har faaet sine Briller ned fra Panden og er gaaet ud ad Døren.

»Gud velsigne dig, Susan, kæreste Susan! Hvis du nogen Sinde kan vidne om den Kærlighed, jeg nærer for Walther, og den Grund jeg har til at elske ham, saa gør det for hans Skyld. Farvel! Farvel!«

De har anset det for bedst ikke at vende tilbage til Midshipmanen, men at skilles saaledes; en Vogn venter paa dem tæt ved.

Miss Nipper kan ikke tale; hun hulker blot og knuger sin Frøken. Mr. Toots nærmer sig hende, beder hende fatte Mod, og tager hende i sin Varetægt. Florence giver ham sin Haand — rækker ham, i sit Hjærtes Fylde, sine Læber — kysser Onkel Sol og Kaptajnen og føres bort af sin unge Ægtefælle.

Men Susan kan ikke udholde, at Florence skal tage bort med en sørgelig Erindring om hende. Hun vilde have været saa ganske anderledes, og hun bebrejder sig det bittert. Idet hun vil gøre et sidste Forsøg paa at rehabilitere sig, river hun sig løs fra Mr. Toots og løber ud for at finde Vognen og vise et Afskedssmil. Kaptajnen, der gætter hendes Hensigt, sætter efter hende; thi han anser det ogsaa for sin Pligt at skilles fra dem med et Hurra om muligt. Onkel Sol og Mr. Toots bliver tilbage sammen, udenfor Kirken, for at vente paa dem.

Vognen er kørt, men Gaden er stejl og snever og spærret, og Susan er sikker paa, at hun kan se den holde et Stykke borte. Kaptajn Cuttle følger hende, mens hun flyver ned ad Bakken og svinger med sin blanke Hat som et almindeligt Signal, der maaske kan tiltrække sig den rigtige Vogns Opmærksomhed, maaske ikke.

Susan løber hurtigere end Kaptajnen og naar den. Hun ser ind gennem Vinduet, ser Walther og det blide Ansigt ved hans Side, slaar Hænderne sammen og siger:

»Kære Miss Floy, se paa mig. Vi er alle saa glade nu, kære! Endnu engang Farvel, kære!«

Hvordan Susan gør det, ved hun ikke, men hun naar op til Vinduet, kysser hende og slynger sine Arme om hendes Hals paa et Øjeblik.

»Vi er alle saa — saa glade nu, kære Miss Floy!« siger Susan med en mistænkelig Snappen efter Vejret. »De vil ikke være vred paa mig nu, vel?«

»Vred, Susan!«

»Nej, nej! Det er jeg sikker paa, De ikke vil, min egen! Og her er Kaptajnen ogsaa — Deres Ven Kaptajnen — for at sige Farvel engang endnu!«

»Hurra, Hjærtensfryd!« raaber Kaptajnen med et dybt bevæget Ansigt. »Hurra, Wal'r, min Gut. Hurra, Hurra!«

Den unge Ægtemand ved det ene Vindue, og den unge Kone ved det andet — Kaptajnen hængende fast ved den ene Dør, og Susan ved den anden — Vognen nødt til at køre videre, enten den vil eller ikke, fordi alle de andre Arbejdsvogne og Kareter er i Oprør, fordi den tøver — aldrig har der været en saadan Forvirring paa fire Hjul. Men Susan Nipper holder tappert fast ved sit. Hun viser til det sidste sin Frøken et smilende Ansigt, smilende gennem Taarer. Selv da hun er sakket bagud, bliver Kaptajnen ved med at vise sig og forsvinde ved Døren og raabe: »Hurra, min Gut! Hurra, Hjærtensfryd!« — indtil det er haabløst længere at forsøge paa at holde Skridt med Vognen. Da den endelig er forsvundet, og Susan har naaet Kaptajnen, besvimer hun og bliver baaret ind i en Bagerbutik for at komme til sig selv igen.

Onkel Sol og Mr. Toots venter taalmodigt paa Kirkegaarden, siddende paa Stakittets Fodsten, indtil Kaptajnen og Susan kommer tilbage. Da ingen af dem ønsker at tale eller blive tiltalt, udgør de et fortræffeligt Selskab og er fuldkommen tilfredse. Da de alle igen kommer til den lille Midshipman og sætter sig til Frokosten, kan ingen røre en Bid. Kaptajnen lader, som han er slugvorn efter ristet Brød, men opgiver det som

Svindel. Mr. Toots siger efter Frokosten, at han vil komme tilbage om Aftenen, og vandrer hele Dagen rundt i Byen med en ubestemt Følelse af, at han ikke har været i Seng i fjorten Dage.

Der hviler en sælsom Fortryllelse over Huset og den Stue, hvor de har plejet at være sammen, og hvor nu saa meget er forsvundet. Den forøger, og dulmer alligevel, Adskillelsens Smerte. Mr. Toots siger til Susan, da han kommer om Aftenen, at han ikke har været saa ulykkelig hele Dagen, og alligevel synes han om det. Han betror sig til Susan, da han er alene med hende, og fortæller hende, hvad han følte, da hun saa oprigtigt udtalte sig til ham om Sandsynligheden af, at Miss Dombey nogen Sinde vilde elske ham. I det Hang til Fortrolighed, som disse fælles Minder og deres Taarer vækker, foreslaar Mr. Toots, at de skal gaa ud sammen og købe noget til Aftensmad. Da Miss Nipper indvilger, dækker de et helt anseligt Aftensbord, før Kaptajnen og gamle Sol kommer hjem.

Kaptajnen og gamle Sol har været om Bord paa Skibet, og har installeret Di der og set Kisterne blive bragt om Bord. De har meget at fortælle om Walthers Popularitet, og om hvor hyggeligt han vil faa det, og hvor stilfærdigt han synes at have arbejdet tidlig og silde paa at gøre sin Kahyt til, hvad Kaptajnen kalder »et Dukkeskab« for at overraske sin lille Kone. »En Admirals Kahyt er ikke finere, skal jeg sige os,« siger Kaptajnen.

Men en af Kaptajnens Hovedglæder er, at han ved, at det store Ur, Sukkertangen og Teskeerne er om Bord; og atter og atter mumler han ved sig selv: »Edward Cuttle, min Gut, du har aldrig i dit Liv gjort et bedre Bestik, end da du overdrog disse her Værdisager til fri Afbenyttelse. *Du* saa, hvordan Landet laa, Edward, og det gør dig Ære, min Gut.«

Den gamle Instrumentmager er mere adspredt og taaget end før, og tager sig Giftermaalet og Adskillelsen nær til Hjærte. Men han føler sig i høj Grad trøstet ved at have sin gamle Kammerat, Ned Cuttle, ved sin Side, og han sætter sig til Aftensbordet med et taknemligt og fornøjet Ansigt.

»Min Dreng er blevet bevaret, og det gaar ham godt,« siger Sol Gills og gnider sig i Hænderne. »Hvad Ret har jeg til at være andet end taknemlig og lykkelig!«

Kaptajnen, som endnu ikke har sat sig ved Bordet, men som i nogen Tid har vimset omkring og nu staar tøvende ved sin Plads, ser tankefuldt paa Mr. Gills og siger:

»Sol! Der ligger denne her sidste Flaske af den gamle Madeira i Kælderen. Kunde De ønske at faa den op i Aften, min Gut, og drikke et Glas for Wal'r og hans Kone?«

Instrumentmageren ser tankefuldt paa Kaptajnen, stikker Haanden i Brystlommen paa sin kaffebrune Frakke, tager sin Lommebog frem og tager et Brev frem af den.

»Til Mr. Dombey,« siger den gamle Mand. »Fra Walther. At afsende inden tre Uger. Jeg vil læse det.«

»Sir. Jeg er blevet gift med Deres Datter. Hun er taget med mig paa en lang Rejse. At være hende hengiven, giver mig intet Krav paa hende eller Dem, men Gud ved, at jeg er det.

»Hvorfor jeg, som elsker hende over alt paa Jorden, alligevel, uden Anger, har knyttet hende til mit Livs Uvisheder og Farer, vil jeg ikke sige Dem. De ved hvorfor, og De er hendes Fader.

»Gør hende ingen Bebrejdelser. Hun har aldrig bebrejdet Dem noget.

»Jeg hverken tror eller haaber, at De nogen Sinde vil tilgive mig. Der er intet, jeg venter mindre. Men hvis der skulde komme en Time, da det vil trøste Dem at tro, at Florence altid i sin Nærhed har en, hvis Livs Hovedformaal det er at udslette Mindet om svundne Sorger, forsikrer jeg Dem højtideligt, at De da roligt kan hvile i denne Tro.«

Solomon lægger atter omhyggeligt Brevet i sin Lommebog og denne tilbage i sin Frakke.

»Vi vil ikke drikke den sidste Flaske af den gamle Madeira endnu, Ned,« siger den gamle Mand tankefuldt. »Ikke endnu.«

»Nej,« siger Kaptajnen samtykkende. »Ikke endnu.«

Susan og Mr. Toots er af samme Mening. Efter en Tids Tavshed sætter de sig alle til Aftensmaden og drikker for den unge Ægtemand og hans Kone i noget andet; og den sidste Flaske af den gamle Madeira bliver stadig liggende uforstyrret mellem Spindelvæv og Støv.

Faa Dage er gaaet hen, og Skibet staar ud paa Havet og spreder sine hvide Vinger for Medbøren.

Paa Dækket sidder Florence — selv for den plumpeste Mand om Bord et Billede paa noget, der er yndefuldt, smukt og uskyldigt — noget som det er smukt og godt at have dér, og som kan gøre Rejsen lykkelig. Det er Nat, og hun og Walther sidder alene og iagttager den højtidelige Lysstribe over Havet mellem dem og Maanen.

Tilsidst kan hun ikke se den tydeligt for de Taarer, som fylder hendes Øjne; og da lægger hun sit Hoved paa hans Bryst og slaar sine Arme om hans Hals og siger: »Oh, Walther, kæreste Elskede, jeg er saa lykkelig!«

Hendes Ægtefælle trykker hende til sit Hjærte, og de er meget stille, og det prægtige Skib glider roligt fremad.

»Naar jeg hører Havet,« siger Florence, »og sidder og ser paa det, bringer det saa mange Dage frem i min Tanke. Det faar mig til at tænke saa meget — —«

»Paa Paul, min Elskede. Det ved jeg.«

Paa Paul og Walther. Og Stemmerne i Bølgerne hvisker altid til Florence i deres uophørlige Mumlen, om Kærlighed — om evig, uendelig Kærlighed, der ikke er bundet af denne Verdens Grænser, eller af Tidernes Ende, men som rækker langt paa den anden Side Havet, paa den anden Side Himlen, helt til det usynlige Land langt borte!

Otte og tyvende Kapitel.

En Tid efter.

Havet havde bølget under Ebbe og Flod et helt Aar. Et helt Aar var Vindene og Skyerne kommet og gaaet; Tidens ustanselige Værk var blevet fuldbyrdet i Storm og Solskin. Et helt Aar igennem havde Menneskenes Muligheder og Forandringer fulgt deres afskaarne Baner. Et helt Aar igennem havde det berømmelige Firma Dombey og Søn kæmpet en Kamp for Livet mod Modgang, tvivlsomme Rygter, uheldige Spekulationer, ugunstige Tider, og først og fremmest mod Forblindelsen hos dets Chef, der ikke vilde indskrænke dets Foretagender en Haarsbred, og som ikke vilde lytte til et advarende Ord om, at det Skib, han pressede saa haardt mod Stormen, var svagt og ikke kunde taale det.

Aaret var omme, og det store Hus var faldet.

En Sommereftermiddag, omtrent et Aar efter Vielsen i Citykirken, hviskedes der paa Børsen om en stor Fallit. En vis kold, stolt Mand, der var kendt dér, var der ikke, heller ikke var han repræsenteret der. Næste Dag sagdes det overalt, at Dombey og Søn havde stanset, og næste Aften offentliggjordes en Liste over Fallenter med dette Navn i Spidsen.

Det kan nok være, Verden fik travlt nu og havde adskilligt at sige. Det var en uskyldig, lettroende og misbrugt Verden. Det var en Verden, hvori der ikke var nogen som helst anden Slags Fallit. Der var i den ingen udmærkede Mennesker, som til højre og venstre udstedte Veksler paa raadne Banker og Religion, Patriotisme, Dyd, Ære. Der var ikke noget Beløb, værd at omtale, i Omløb, af blot og bart Papir, hvoraf en og anden levede ganske pænt, idet han lovede at betale store Summer af Godhed, uden at eje nogen. Der var ingen Mangel noget Steds paa andet end Penge. Verden var virkelig meget vred, og især de Mennesker, som i en værre Verden vilde være blevet anset for selv at være bankerotte Spekulanter i Skind og Humbug, saas at være mægtigt fortørnede.

Her frembød sig en ny Anledning til Udskejelser for Mr. Perch, Budet, denne Bold for Omstændighederne. Det var aabenbart Mr. Perchs Skæbne altid at vaagne op og se sig berømt. Endnu i Gaar var han saa at sige gaaet til Bunds i Privatlivet fra den Berømmelse, Rømningen og dens Følger havde medført; og nu blev han ved Bankerotten en vigtigere Mand end nogen Sinde. Naar Mr. Perch gled ned fra sin Bænk i det yderste Kontor, hvor han nu sad og saa paa Regnskabsførere og andre fremmede Ansigter, der hurtigt havde afløst næsten alle de gamle Kontorister, behøvede han kun at vise sig nede i Gaarden eller i det højeste i »Det kongelige Vaaben«s Skænkestue for at blive Genstand for en Mængde Spørgsmaal, der næsten aldeles sikkert indbefattede det interessante Spørgsmaal, hvad han vilde have at drikke? Da kunde Mr. Perch udbrede sig om de frygtelig urolige Timer, han og Mrs. Perch havde gaaet igennem i Balls Pond, da de først fik Mistanke om, »at det var ved at gaa galt«. Saa kunde Mr. Perch i en dæmpet Tone, som om Liget af det afdøde Firma laa ubegravet i Værelset ved Siden af, fortælle de gabende Tilhørere, hvordan Mrs. Perch først havde faaet en Formodning om, at det var ved at gaa galt, ved at høre ham, Perch, stønne i Søvne »tolv Shillings og ni af Pundet, tolv Shillings og ni af Pundet!« hvilken Somnambulisme hos ham mentes at skyldes det Indtryk, Forandringen i Mr. Dombeys Ansigt havde gjort paa ham. Og saa kunde han fortælle dem, hvordan han engang havde sagt: »Maa jeg være saa fri at spørge Dem, om De er ulykkelig, Sir?« — og hvordan Mr. Dombey havde svaret: »Min trofaste Perch — men nej, det kan ikke lade sig gøre!« — og med disse Ord havde slaaet sig for Panden og sagt: »Forlad mig, Perch!« Saa kunde Mr. Perch kort sagt, som et Offer for sin Stilling, fortælle alle mulige Løgne, idet han bevægede sig selv til Taarer ved dem, der var af en rørende Natur, og virkelig troede, at hans Opfindelser fra i Gaar fik en Slags Sandhed ved sig, naar de gentoges i Dag.

Mr. Perch sluttede altid disse Konferencer ved at sige, at naturligvis, hvilke Mistanker han end kunde have næret (som om han nogen Sinde havde næret nogen!) saa sømmede det sig ikke for ham at svigte den Tillid, der var vist ham, vel? Hvilket altid optoges som gørende hans Følelser Ære. I Almindelighed medbragte han saaledes en beroliget Samvittighed og efterlod sig ét godt Indtryk, naar han vendte tilbage til sin Bænk, hvor han atter sad og iagttog de fremmede Ansigter paa Regnskabsførerne eller andre, der behandlede de store Mysterier, Bøgerne, saa frit — eller af og til listede sig ind i Mr. Dombeys tomme Værelse og rodede op i Ilden — eller trak frisk Luft i Døren og fik sig en lille, mere bedrøvelig, Passiar med en eller anden Forbigaaende, han kendte — eller indyndede sig ved forskellige smaa Opmærksomheder hos Overregnskabsføreren, af hvem Mr. Perch ventede Ansættelse som Bud i et Brandforsikringskontor, naar Husets Affærer var endelig opgjorte.

For Major Bagstock var Bankerotten ligefrem en Ulykke. Majoren var ikke nogen medfølende Karakter — da hans Opmærksomhed var fuldstændig koncentreret paa J. B. — ikke heller var han

noget Bytte for stærke Bevægelser, undtagen fysiske, saasom Gispen og Kvælningsanfald. Men han havde i den Grad paraderet med sin Ven Dombey i Klubben; han havde i den Grad blæst i Trompet for ham overfor de mest fremragende Medlemmer og slaaet dem til Jorden ved stadig at fremhæve hans Rigdomme — at Klubben, der kun var menneskelig, morede sig med at hævne sig paa Majoren ved at spørge ham, tilsyneladende yderst hensynsfuldt, om dette frygtelige Fald i det hele havde været ventet, og hvordan hans Ven Dombey bar det. Paa saadanne Spørgsmaal svarede Majoren, glorød i Ansigtet, at det var en slet Verden, Sir, i det hele taget; at Jocy kendte til en lille Smule, men var blevet narret, Sir, narret som et Barn; at hvis De havde sagt dette i Forvejen, Sir, til J. Bagstock, da han rejste udenlands med Dombey og forfulgte denne her Landstryger fra den ene Ende af Frankrig til den anden, saa vilde J. Bagstock have let Dem ud, Sir, ved Gud! At Joe var blevet bedraget, Sir, men nu var lysvaagen igen, i den Grad, Sir, at hvis Joes Fader stod op fra Graven i Morgen, vilde han ikke betro den gamle Fyr en Penny, men sige ham, at Joe var en alt for gammel Soldat til at lade sig tage ved Næsen een Gang til. At han var en mistænksom, knarvorn, egensindig, udslidt, vantro J. B., Sir, og at hvis det kunde forenes med Værdigheden hos en ligefrem og sejg gammel Major af den gamle Skole, som havde haft den Ære at være personlig kendt og blive rost af deres kongelige Højheder Hertugerne af Kent og York, at trække sig tilbage i en Tønde og bo i den, saa vilde han minsandten faa sig en Tønde i Pall-Mall i Morgen, Sir, for at vise sin Foragt for Menneskekønnet.

Om alt dette og mange flere Variationer i samme Tonart udtalte Majoren sig med saa mange apoplektiske Symptomer og Rulninger med Hovedet, at de yngre Medlemmer af Klubben antog, at han havde sat Penge i sin Ven Dombeys Firma og tabt dem, skønt de ældre Soldater og fiffigere Hunde, som kendte Joe bedre, ikke vilde høre Tale om den Slags. Den ulykkelige indfødte, der ikke udtalte nogen Mening, led frygteligt; ikke blot i sine moralske Følelser, som hver Time paa Dagen blev gennemhullede af Majoren, men i sin Følelse for legemlige Stød og Knubs. I hele seks Uger efter Bankerotten levede denne ulykkelige Udlænding i en Regntid af Støvleknægte og Børster.

Mrs. Chick gjorde sig tre Forestillinger om den frygtelige Modgang. Den første var, at hun ikke kunde forstaa den. Den anden, at hendes Broder ikke havde gjort en Anstrængelse. Den tredje, at hvis hun var blevet indbudt til Middag ved deres første Selskab, vilde det aldrig være sket, og at det havde hun sagt den Gang.

Ingens Mening stansede Ulykken, lettede den eller gjorde den tungere. Man sagde, at Firmaets Affærer vilde blive afviklede paa bedste Maade; at Mr. Dombey frivilligt gav Afkald paa alt, hvad han ejede, og ikke bad om nogen Begunstigelse af nogen. At der slet ikke var Tale om nogen Fortsættelse af Forretningen, da han ikke vilde lytte til nogen venskabelig Forhandling med dette for Øje; at han havde frasagt sig alle de Tillidsposter, han havde beklædt som en Mand, der var agtet mellem Købmændene; at han var døende, sagde nogle; at han var ved at blive vanvittig af Melankoli, sagde andre; og at han var en nedbrudt Mand, efter hvad alle sagde.

Mr. Morfin, Ungkarlen med de nøddebrune Øjne og det graasprængte Haar og Skæg, var maaske den eneste indenfor Firmaet — naturligvis Chefen undtagen — som sørgede dybt over den Ulykke, der havde ramt det. Han havde gennem mange Aar behandlet Mr. Dombey med skyldig Agtelse og Ærbødighed, men han havde aldrig besmykket sin naturlige Karakter eller lavt ydmyget sig for ham eller næret hans herskende Lidenskab for at fremme sine egne Formaal. Han havde derfor ingen Selvforagt at hævne, ingen længe strammede Fjedre at slappe ved et hurtigt Tilbagespring. Han arbejdede tidlig og silde for at udrede, hvad der var indviklet

eller vanskeligt i Beretningerne om Husets Omsætninger, var altid parat til at forklare, hvad der trængte til Forklaring, sad somme Tider meget sent om Natten i sit gamle Værelse og arbejdede for at kunne spare Mr. Dombey den Pine selv at blive adspurgt; saa tog han hjem til Islington og beroligede sit Sind ved at frembringe de mest fortvivlede Toner paa sin Violoncel, før han gik i Seng.

Han sad en Aften og trøstede sig med denne melodiøse Rumlepotte og, da han var blevet meget nedtrykt af Dagens Forretninger, gned han sig Trøst ud af dens dybeste Toner, da hans Værtinde (som heldigvis var døv og ikke havde anden Anelse om disse Præstationer, end at noget rumlede i hendes Knogler) meldte en Dame.

»I Sørgedragt,« sagde hun.

Violoncellen stansede øjeblikkelig; og i det Spilleren lagde den paa Sofaen med stor Ømhed og Omhu, gjorde han Tegn til, at Damen maatte komme ind. Han fulgte lige bagefter og mødte Harriet Carker paa Trappen.

»Alene!« sagde han. »Og John har været her i Morges! Er der noget paa Færde, kære? Men nej,« tilføjede han, »Deres Ansigt fortæller en anden Historie.«

»Saa er jeg bange for, at det er en egenkærlig Aabenbarelse, De ser i det.«

»Den er meget fornøjelig,« sagde han, »og hvis den er egenkærlig, er det ogsaa noget nyt, og nok værd at se hos Dem. Men jeg tror det ikke.«

Han havde imidlertid sat en Stol frem til hende og sat sig lige overfor, saa at Violoncellen laa hyggeligt paa Sofaen imellem dem.

»De vil ikke blive forbavset over, at jeg kommer alene, eller at John ikke har talt om, at jeg vilde komme,« sagde Harriet, »og De *vil* tro det, naar jeg siger Dem, hvorfra jeg kommer. Maa jeg gøre det nu?«

»De kan ikke gøre noget bedre.«

»De har ikke travlt?«

Han pegede paa Violoncellen, der laa paa Sofaen, og sagde: »Jeg har haft det, hele Dagen. Her er mit Vidne. Jeg har betroet alle mine Bekymringer til den. Jeg vilde ønske, jeg ikke havde andre end mine egne at fortælle den.«

»Er det forbi med Firmaet?« sagde Harriet alvorligt.

»Fuldstændig forbi.«

»Vil det aldrig blive genoprettet?«

»Aldrig.«

Det lyse Udtryk overskyggedes ikke, medens hendes Læber tavs gentog dette Ord. Han syntes at lægge Mærke til dette med nogen uvilkaarlig Overraskelse og sagde igen:

»Aldrig. De husker, hvad jeg har sagt Dem. Det har hele Tiden været umuligt at overbevise ham, umuligt at forhandle med ham, undertiden endogsaa umuligt at nærme sig ham. Det værste er sket, og Huset er faldet for aldrig mere at blive bygget op.«

»Og Mr. Dombey, er han personligt ruineret?«

»Ruineret.«

»Vil han ikke faa nogen privat Formue tilbage? Ingen Ting?«

En vis Iver i hendes Stemme, og noget næsten glad i hendes Blik, syntes at overraske ham mere og mere, ogsaa at skuffe ham, og at skurre uharmonisk mod hans egen Bevægelse. Han trommede med den ene Haands Fingre paa Bordet, saa tankefuldt paa hende, rystede paa Hovedet og sagde lidt efter:

»Jeg kender ikke nøjagtigt Udstrækningen af Mr. Dombeys Hjælpekilder; men skønt de uden Tvivl er meget store, er hans Forpligtelser ogsaa uhyre. Han er en Gentleman af stor Ærekærhed og Retskaffenhed. Enhver Mand i hans Stilling kunde — og mangen en Mand i hans Stilling vilde — have frelst sig ved at skaffe sig Vilkaar, som kun ubetydeligt, næsten umærkeligt vilde have forøget hans Forbindelsers Tab og levnet ham nok at leve af. Men han er fast besluttet paa at udbetale alt til sidste Skilling. Hans egne Ord er, at hans Midler vil dække — eller næsten dække — Gælden, og at ingen kan komme til at lide store Tab. Ak, Miss Harriet, vi vilde ingen Skade have af at tænke paa, oftere end vi gør det, at Laster under

Tiden kun er Dyder, der er drevne til Overmaal! Hans Stolthed viser sig smukt i dette.«

Hun hørte paa ham uden synderlig Forandring i sit Ansigts Udtryk og med en Adspredthed, som viste, at hendes Sind var optaget af noget andet. Da han tav, spurgte hun ham hurtigt:

»Har De set ham for nylig?«

»Ingen ser ham. Naar denne Krise i hans Affærer tvinger ham til at forlade sit Hus, gør han det, men vender saa atter hjem, laaser sig inde og vil ikke se nogen. Han har tilskrevet mig et Brev, der anerkender vor tidligere Forbindelse i stærkere Udtryk, end den fortjener, og tager Afsked med mig. Jeg holder ikke af at trænge mig ind paa ham nu, da jeg aldrig havde stort Samkvem i bedre Tider. Jeg har skrevet, gaaet derhen, bønfaldet ham. Ganske forgæves.«

Han saa paa hende, ligesom i det Haab, at hun vilde vise noget større Deltagelse, end hun havde gjort hidtil; og han talte alvorligt og hjærteligt, som for at gøre mere Indtryk paa hende; men hendes Ansigt viste ingen Forandring.

»Naa, Miss Harriet,« sagde han med en skuffet Mine, »det kommer ikke Sagen ved. De er ikke kommet her for at høre dette. Det er et andet og fornøjeligere Emne, der ligger Dem paa Sinde. Gør mig delagtig i det, saa kan vi tale sammen paa mere lige Fod. Kom med det!«

»Nej, det er det samme Emne,« svarede Harriet med pludselig og oprigtig Forbavselse. »Er det ikke rimeligt, at det maatte være det? Er det ikke naturligt, at John og jeg i den sidste Tid har tænkt meget paa disse store Forandringer og talt om dem? Mr. Dombey, hvem han tjente i saa mange Aar — De ved, paa hvilke Vilkaar — saa ødelagt, som De siger; og vi ligefrem rige!«

Hvor godt og sanddru end hendes Ansigt var, og hvor godt han end havde syntes om det, siden han saa det første Gang, saa syntes han dog mindre om det i dette Øjeblik, da det var oplyst af en Straale af Triumf.

»Jeg behøver ikke at minde Dem om,« sagde Harriet, i det hun kastede et Blik ned paa sin sorte Kjole, »paa hvilken Maade vore Forhold er blevet forandrede. De har ikke glemt, at vor Broder James paa hin frygtelige Dag ikke efterlod sig noget Testamente, og ingen Slægtninge uden os.«

Han syntes bedre om Ansigtet nu, skønt det var blegt og melankolsk, end for et Øjeblik siden. Han syntes at trække Vejret friere.

»De kender vor Historie,« sagde hun, »Historien om begge mine Brødre, i Forbindelse med den ulykkelige Gentleman, om hvem De har talt saa oprigtigt. De ved, hvor faa vore Fornødenheder er — Johns og mine — og hvor lidt Brug vi har for Penge efter det Liv, vi har ført sammen i saa mange Aar, og nu, da han ved Deres Godhed har en Indtægt, der er rigelig for os. De er vist ikke uforberedt paa at høre, hvilken Tjeneste jeg er kommet for at bede Dem om?«

»Jeg ved ikke rigtigt. For et Minut siden var jeg det. Nu tror jeg ikke, jeg er det.«

»Om min afdøde Broder vil jeg intet sige. Hvis de døde ved, hvad vi ved — men De forstaar mig. Om min levende Broder kunde jeg sige meget; men hvorfor behøver jeg at sige mere, end at den Pligthandling, til hvis Gennemførelse jeg er kommet for at bede om Deres uundværlige Hjælp, skyldes hans eget Ønske, og at han ikke faar nogen Ro, før den er udført.«

Hun saa atter op; og det triumferende Lys i hendes Ansigt begyndte at synes smukt i de opmærksomme Øjne, som iagttog hende.

»Kære Sir,« vedblev hun, »det maa gøres i al Stilfærdighed og Hemmelighed. Deres Erfaring og Kendskab vil sige Dem, paa hvilken Maade det kan ske. Maaske kan man faa Mr. Dombey til at tro, at det er noget, der uventet er blevet bjærget fra hans Formues Skibbrud; eller at det er en frivillig Tribut til hans hæderlige og retskafne Karakter fra en af dem, han har haft store Forretninger med; eller at det er en gammel Gæld, der bliver betalt tilbage. Der

maa være mange Maader at gøre det paa. Jeg ved, at De vil vælge den bedste. Den Tjeneste, jeg er kommet for at bede Dem om, er, at De vil gøre det for os paa Deres egen smukke, højsindede, hensynsfulde Maade. At De aldrig vil tale om det til John, hvis største Glæde ved denne Tilbagegivelse er at gøre den hemmeligt, og uden at faa Paaskønnelse for den; at kun en ganske ringe Del af Arven maa blive forbeholdt os, og at Mr. Dombey faar Renterne af det øvrige for Resten af sit Liv; at De vil bevare vor Hemmelighed trofast — men det er jeg sikker paa, De vil; at der fra nu af sjældent maa blive sagt et Ord om den, selv mellem Dem og mig, men at den maa leve i mine Tanker, blot som en ny Grund til Taknemlighed mod Himlen og Glæde og Stolthed over min Broder.«

Et saadant Skær af Triumf hviler maaske over Englenes Ansigter, naar den ene angrende Synder træder ind i Himlen mellem ni og halvfems retfærdige. Det formørkedes ikke ved de glade Taarer, som fyldte hendes Øjne, de gjorde det kun klarere.

»Kære Harriet,« sagde Mr. Morfin efter en Tids Tavshed, »jeg var ikke forberedt paa dette. Forstaar jeg Dem rigtigt, saaledes, at De ønsker, at Deres egen Del af Arven skal anvendes i dette gode Øjemed lige saa vel som Johns?«

»Ja. Naar vi har delt alt med hinanden gennem saa lang Tid og ikke har haft nogen Bekymring, Haab eller Formaal hver for sig, skulde jeg saa kunne finde mig i at blive udelukket fra min Andel i dette? Kan jeg ikke gøre Krav paa at være min Broders Fælle og Kompagnon til det sidste?«

»Himlen forbyde, at jeg skulde modsige det!«

»Vi kan altsaa stole paa Deres venskabelige Hjælp? Det vidste jeg, vi kunde.«

»Jeg vilde være en slettere Mand, end — end jeg haaber, jeg er, eller gerne vilde antage mig selv for, hvis jeg ikke af mit ganske Hjærte kunde give Dem denne Forsikring. De kan stole paa mig fuldt ud. Jeg giver Dem mit Ord paa, at jeg vil bevare Deres Hemmelighed. Og hvis det skulde vise sig, at Mr. Dombey er saa fattig, som jeg frygter, han vil blive, naar han handler ud fra en Beslutning, som der ikke synes at være noget Middel til at forandre, skal jeg hjælpe Dem til at gennemføre den Plan, De og John er blevet enige om.«

Hun rakte ham sin Haand og takkede ham med et hjærteligt, lykkeligt Ansigt.

»Harriet,« sagde han og beholdt hendes Haand i sin. »At tale til Dem om Værdien af noget Offer, De kan bringe nu — især om et rent Pengeoffer — vilde være ørkesløst og anmassende. At anmode Dem om at overveje Deres Plan eller sætte snevrere Grænser for den, vilde ikke mindre være det, det føler jeg. Jeg har ingen Ret til at ødelægge den store Afslutning paa en stor Historie ved nogen Paatrængen af mit eget, svage Jeg. Jeg har al mulig Ret til at bøje mit Hoved for, hvad De betror mig, og slaa mig til Ro med, at det kommer fra en højere og bedre Inspirationens Kilde end min stakkels verdslige Klogskab. Jeg vil blot sige dette: jeg er Deres trofaste Forvalter, og jeg vil hellere være det og Deres udvalgte Ven, end jeg vilde være noget som helst andet i Verden undtagen Dem selv.«

Hun takkede ham atter hjærteligt og sagde ham Farvel.

»Tager De hjem?« sagde han. »Lad mig tage med Dem.«

»Ikke i Aften. Jeg tager ikke hjem nu; jeg har et Besøg at gøre alene. Vil De komme i Morgen?«

»Ja, ja, jeg kommer i Morgen. I Mellemtiden vil jeg tænke paa dette og paa, hvordan vi bedst kan gaa frem. Og maaske vil *De* ogsaa tænke paa det, kære Harriet, og — og tænke en Smule paa mig i Forbindelse med det.«

Han fulgte hende ned til en Vogn. hun havde ventende ved Døren; og hvis hans Værtinde ikke havde været døv, vilde hun, da Vognen var kørt og han gik op ad Trappen igen, have hørt ham

mumle noget om, at vi er Vanemennesker, og at det er en sørgelig Vane at være en gammel Ungkarl.

Da Harriet forlod Huset, kørte hendes Kusk ad en Vej, der aabenbart ikke var ny for ham, gennem Forstædernes Sidegader til en aaben Plads, hvor der laa nogle faa, stille gamle Huse mellem Haver. Ved Laagen til en af disse stansede han, og Harriet stod af.

Hendes sagte Ringen blev besvaret af en sørgmodigt udseende Kvinde med optrukne Øjenbryn og Hovedet paa den ene Side. Hun nejede ved Synet af hende og førte hende gennem Haven op til Huset.

»Hvordan har vor Patient det i Aften?« sagde Harriet.

»Daarligt, Miss, er jeg bange for. Aa, hvor hun dog somme Tider minder mig om min Onkels Betsey Jane!« svarede den anden med en Slags sørgmodig Henrykkelse.

»I hvilken Retning?« spurgte Harriet.

»I alle, Miss. Undtagen, at hun er voksen, medens Betsey Jane kun var et Barn, da hun stod ved Dødens Port.«

»Men De har jo sagt mig, at hun kom sig,« sagde Harriet mildt, »saa der er saa meget mere Grund til Haab, Mrs. Wickam.«

»Ah, Miss, Haab er en udmærket Ting for dem, der har Humør til det!« sagde Mrs. Wickam og rystede paa Hovedet. »Men jeg klager ikke. Jeg misunder dem, der er saa lykkelige.«

»De skulde prøve paa at være mere munter.«

»Mange Tak, Miss,« sagde Mrs. Wickam bittert. »Selv om jeg vilde det, saa vilde Ensomheden i denne Stilling — undskyld, at jeg taler saa frit — gøre mig det umuligt at være det i fire og tyve Timer; men jeg vil ikke. Jeg vil helst være fri. Den Smule Humør, jeg havde, blev berøvet mig i Brighton for nogle Aar siden, og jeg synes egentlig, det bekommer mig vel.«

Det var virkelig den Mrs. Wickam, der havde efterfulgt Mrs. Richards som Barnepige for lille Paul, og som ansaa sig selv for at have vundet det omtalte Tab under den elskværdige Pipchins Tag. Det udmærkede og betænksomme gamle System, der er blevet helliget ved saa lang Tids Hævd, og som i Reglen har udpillet alle de kedsommeligste og mindst opmuntrende Personer, det er muligt at faa fat i, til at fungere som Ungdomsopdragere, Dydsvejledere, Sygeplejere og deslige, havde skaffet Mrs. Wickam meget godt at bestille som Plejerske og havde gjort, at hendes alvorlige Egenskaber blev i høj Grad rost i en talrig og beundrende Kundekreds.

Med optrukne Øjenbryn og Hovedet paa den ene Side lyste Mrs. Wickam Harriet ovenpaa til et rent, pænt Kammer, der førte ind til et andet, dunkelt oplyst, hvor der stod en Seng. I den første Stue sad en gammel Kone og stirrede mekanisk ud ad det aabne Vindue, ud i Mørket. I det andet, udstrakt paa Sengen, laa Skyggen af en Skikkelse, som havde trodset Vinden og Regnen engang en Vinternat; men det vilde have været vanskeligt at genkende hende nu, havde det ikke været for det lange, sorte Haars Skyld, der traadte saa mørkt frem mod det farveløse Ansigt og alt det hvide rundt om det.

Aa disse stærke Øjne, og dette svage Legeme! Øjnene vendte sig saa ivrigt og straalende mod Døren, da Harriet kom ind; det svage Hoved kunde ikke rejse sig selv og drejede sig saa langsomt paa Puden.

»Alice!« sagde Harriets milde Stemme. »Kommer jeg sent i Aften?«

»Jeg synes altid, De kommer sent, men De kommer altid tidligt.«

Harriet havde sat sig ned ved Siden af Sengen nu og lagde sin Haand paa den magre Haand, der laa dér.

»De har det bedre?«

Mrs. Wickam, der stod ved Fodenden af Sengen rystede kraftigt benægtende paa Hovedet.

»Det betyder kun lidt,« sagde Alice med et svagt Smil. »Bedre eller værre i Dag er kun en Dags Forskel — maaske ikke engang saa meget.«

Som en alvorlig Personlighed udtrykte Mrs. Wickam sit Bifald og gav sig til at

klirre med Medicinflaskerne paa Bordet, som vilde hun sige: »Medens vi er her, maa vi helst blive ved med Miksturen.«

»Nej,« sagde Alice hviskende til sin Gæst, »onde Handlinger og Samvittighedsnag, Rejser, Mangel, Vejr og Vind, Storm udenfor og Storm indenfor, har fortæret mit Liv. Det vil ikke vare meget længere.«

Hun lagde Haanden under sit Ansigt, medens hun talte.

»Jeg ligger somme Tider her og tænker paa, at jeg gerne vilde leve saa længe, at jeg fik Tid til at vise Dem, hvor taknemlig jeg kan være! Det er en Svaghed, og den gaar hurtigt over. Bedre for Dem, som det er. Bedre for mig.«

Hvor ganske anderledes holdt hun ikke paa Haanden nu, end da hun havde grebet den hin mørke Vinteraften. Haan, Raseri, Trods, Ligegyldighed, se her! Dette er Enden.

Da Mrs. Wickam havde klirret tilstrækkeligt med Flaskerne, kom hun med Miksturen, hvorpaa hun trak sig tilbage.

»Hvor længe er det siden,« sagde Alice, »at jeg gik til Dem og sagde Dem, hvad jeg havde gjort, og da De fik at vide, at det var for sent at gribe ind?«

»Over et Aar.«

»Over et Aar!« sagde Alice og saa tankefuldt anspændt paa hendes Ansigt. »Maaneder og atter Maaneder siden, De førte mig hertil.«

»Ja.«

»Førte mig hertil ved Blidhedens og Godhedens Magt. Mig!« sagde Alice gysende og holdt Haanden for sit Ansigt. »Og gjorde mig til et Menneske ved en Kvindes Blik og Ord og en Engels Gerninger!«

Harriet bøjede sig ned over hende og beroligede hende. Lidt efter laa Alice som før, med Haanden under sit Ansigt, og bad om, at hendes Moder maatte blive kaldt ind.

Harriet kaldte mere end een Gang paa hende, men den gamle var saa optaget af at se ud i Mørket gennem det aabne Vindue, at hun ikke hørte det. Først da Harriet gik hen til hende og rørte ved hende, rejste hun sig og kom.

»Moder,« sagde Alice, idet hun atter greb Haanden og fæstede sine funklende Øjne kærligt paa sin Gæst, mens hun blot gjorde en Bevægelse med sin Finger hen imod den gamle Kone. »Fortæl hende, hvad du ved.«

»I Aften, min Skat?«

»Ja, Moder,« svarede Alice mat og højtideligt, »i Aften!«

Den gamle, hvis Forstand syntes at være blevet forstyrret af Uro, Anger eller Sorg, sneg sig hen langs den modsatte Side af Sengen, hvorved Harriet sad; dér knælede hun, rørte med sin Haand ved sin Datters Arm, og begyndte:

»Min smukke Pige —.«

Himmel, med hvilket Skrig stansede hun ikke her, idet hun stirrede paa den stakkels Skikkelse, der laa i Sengen.

»Forandret, for længe siden, Moder! Henvisnet, for længe siden,« sagde Alice uden at se paa hende. »Sørg ikke over det nu.«

»Min Datter!« stammede den gamle. »Min Pige, som snart vil faa det bedre og gøre dem alle til Skamme med sit smukke Udseende!«

Alice smilede sørgmodigt til Harriet og trykkede hendes Haand lidt fastere. men sagde intet.

»Som snart vil faa det bedre, siger jeg,« gentog den gamle og truede ad den tomme Luft med sin rynkede Næve, »og som vil gøre dem alle til Skamme med sit smukke Udseende — det vil hun! Jeg siger, hun vil, hun skal!« Det var, som kæmpede hun med en, der sad usynlig ved Sengen og sagde hende imod. »Min Datter er blevet vraget og jaget bort, men hun kunde ogsaa prale af sit Slægtskab med stolte Mennesker! Der gives Slægtskab uden Jeres Præster og Vielsesringe — de kan stifte det, men de kan ikke gøre det til intet — og min Datters Slægt er god nok. Vis mig Mrs. Dombey, saa skal jeg vise Dem min Datters kødelige Kusine!«

Harriet saa fra den gamle Kone til

de skinnende Øjne, der var rettede paa hendes Ansigt, og hentede Bekræftelse hos dem.

»Aa!« udbrød den gamle, medens hendes nikkende Hoved knejste med uhyggelig Forfængelighed. »Skønt jeg er gammel og styg nu — og alligevel meget ældre paa Grund af mit Liv og mine Vaner, end paa Grund af mine Aar — saa har jeg engang været saa ung som nogen. Aa, saa smuk ogsaa som mangen en anden! Jeg var en frisk Bondepige i min Tid, min Skat« — her rakte hun sin Arm ud mod Harriet tværs over Sengen — og saa det godt nok selv. Nede paa min Kant af Landet var Mrs. Dombeys Fader og hans Broder de muntreste Gentlemen og de mest afholdte af dem, der kom paa Besøg fra London — de har længe været døde. Ak Gud, Gud, saa længe, saa længe! Broderen, som var min Allys Fader, døde først af de to.«

Hun hævede sit Hoved lidt og kiggede hen paa sin Datters Ansigt, som om Mindet om hendes egen Ungdom havde vakt Mindet om hendes Barns. Pludselig lagde hun saa sit Ansigt paa Sengen og slog Armene sammen om sit Hoved.

»De lignede hinanden,« sagde hun uden at se op, »som De kunde se to Brødre, saa omtrent paa samme Alder — der var ikke stort mere end et Aar imellem dem, saa vidt jeg husker — og hvis De havde set min Pige, som jeg har set hende engang, Side om Side med den andens Datter, saa vilde De trods al Forskel i Klæder og Levevis have set, at de lignede hinanden. Aa, er Ligheden forsvundet, og er det min Pige — kun min Pige — der skal forandre sig saadan?«

»Vi forandrer os alle, naar vor Tur kommer, Moder,« sagde Alice.

»Tur!« udbrød den gamle. »Men hvorfor ikke hendes lige saa hurtigt som min Piges? Moderen maa have forandret sig — hun saa lige saa gammel ud som mig og fuldt saa rynket gennem al hendes Sminke — men *hun* var smuk. Hvad har *jeg* gjort, jeg, hvad har *jeg* gjort værre end hende, siden kun min Pige skal ligge dér og visne hen!«

Med endnu et af disse vilde Skrig løb hun ud i den Stue, hun var kommet fra; men straks efter vendte hun i sin vankelmodige Stemning tilbage, listede sig hen til Harriet og sagde:

»Det er, hvad Alice bad mig sige Dem, min Skat. Det er det hele. Jeg opdagede det, da jeg begyndte at spørge efter, hvem hun var, og alt, hvad der vedrørte hende, dernede i Warnickshire, en Sommer engang. Jeg havde ikke Brug for den Slags Slægtninge dengang. De vilde ikke have anerkendt mig, og de havde ingen Ting at give mig. Jeg vilde maaske siden have bedt dem om lidt Penge, hvis det ikke havde været for min Alices Skyld; jeg tror næsten, hun havde dræbt mig, hvis jeg havde gjort det. Hun var lige saa stolt som den anden paa sin Vis,« sagde den gamle og berørte frygtsomt sin Datters Ansigt og trak Haanden tilbage igen, »hvor rolig hun saa er nu; men hun vil endnu gøre dem til Skamme med sit smukke Udseende. Ha, ha! *Hun* vil gøre dem til Skamme, vil min smukke Datter!«

Hendes Latter, medens hun trak sig tilbage, var værre end hendes Skrig, værre end det Udbrud af aandsvag Klage, hvori den endte, værre end den fjantede Mine, hvormed hun satte sig paa sin gamle Plads og stirrede ud i Mørket.

Alices Øjne havde hele Tiden været stift rettede paa Harriet, hvis Haand hun ikke et Øjeblik havde sluppet. Hun sagde nu:

»Jeg har ligget her og ønsket, at De skulde vide dette. Det kunde maaske, tænkte jeg, forklare noget, som har bidraget til at forhærde mig. Jeg havde hørt saa meget, mens jeg bar mig galt ad, om hvordan jeg forsømte min Pligt, saa jeg fik den Tro, at man ikke havde gjort sin Pligt mod mig, og som man saar, saaledes bliver Høsten. Jeg kom til at se saadan paa det, at naar fine Døtre havde daarlige Hjem og Mødre, saa kom de ogsaa paa Afveje paa deres Maade, men at deres Maade ikke var saa slem som min, og at de havde Grund til at takke Gud for det. Det er alt sammen forbi. Det er nu som en Drøm, jeg

ikke ganske kan huske eller forstaa. Det er med hver Dag mere og mere blevet som en Drøm, siden De begyndte at sidde her og læse for mig. Jeg fortæller Dem det blot, som jeg kan mindes det. Vil De læse lidt mere for mig?«

Harriet vilde tage sin Haand til sig for at aabne Bogen; men Alice holdt den et Øjeblik tilbage.

»De vil ikke glemme min Moder? Jeg tilgiver hende, hvis jeg har nogen Grund til det. Jeg ved, at hun tilgiver mig og er bedrøvet i sit Hjærte. De vil ikke glemme hende?«

»Aldrig, Alice!«

»Et Øjeblik endnu. Læg mit Hoved saaledes, kære, at jeg, medens De læser, kan se Ordene paa Deres gode Ansigt.«

Harriet gjorde, som hun bad, og læste — læste den evige Bog for alle trætte og tungt besværede, for alle de ulykkelige, faldne og forsømte paa denne Jord — læste den velsignede Fortælling, hvori den blinde, lamme Tigger, Forbryderen, Kvinden der er plettet af Skændsel, den af alle skyede, hver har sin Andel, som ingen menneskelig Stolthed, Ligegyldighed eller Spidsfindighed, hvor længe saa Verden staar, kan tage bort eller formindske med Tusindedelen af et Gran — læste om Ham, som gennem hele det menneskelige Livs Kredsløb og alle dets Haab og Sorger, fra Fødsel til Død, fra Barndom til Alderdom, følte inderlig Medlidenhed og Deltagelse for alle dets Lidelser og Sorger.

»Jeg skal komme meget tidligt i Morgen,« sagde Harriet, da hun lukkede Bogen.

De skinnende Øjne, der stadig var rettede paa hendes Ansigt, lukkedes et Øjeblik; saa aabnedes de paany. Og Alice kyssede og velsignede hende.

De samme Øjne fulgte hende til Døren; og i deres Lys, og paa det rolige Ansigt, var der et Smil, da den havde lukket sig.

De vendte sig ikke mere bort. Hun lagde sin Haand paa sit Bryst, mumlende det hellige Navn, som var blevet læst for hende; og Livet forlod hendes Ansigt, som et Lys, der gaar ud.

Intet laa dér længere uden Ruinen af det dødelige Hus, hvorpaa Regnen havde pisket, og det sorte Haar, som havde flagret i den bidende Vind.

Ni og tyvende Kapitel.

Gengældelse.

Forandringer er atter sket med det store Hus i den lange, triste Gade, der een Gang var Skuepladsen for Florences Barndom og Ensomhed. Det er endnu et stort Hus, der staar mod Vind og Vejr, uden Revner i Taget eller knuste Ruder eller brøstfældige Mure; men det er ikke desto mindre en Ruin, og Rotterne flygter fra det.

Mr. Towlinson og Kompagni er i Begyndelsen vantro overfor de uklare Rygter, de hører. Kokkepigen siger, at vore Folks Kredit bliver ikke saa let rystet som saa, Gud ske Lov; og Mr. Towlinson venter snart at høre, at Englands Bank er ved at gaa i Stykker, eller at Kronjuvelerne i Tower skal sættes til Auktion. Men saa kommer Gazetten og Mr. Perch, og Mr. Perch medbringer Mrs. Perch, for at hun kan tale om det i Køkkenet og faa sig en fornøjelig Aften.

Saa snart der ikke mere er nogen Tvivl om det, er det Mr. Towlinsons

Hovedbekymring, at bare nu Fallitten bliver en anselig en — ikke paa mindre end hundrede Tusinde Pund. Mr. Perch selv tror ikke, at 100,000 paa langt nær vil dække det. Fruentimmerne, anført af Mrs. Perch og Kokkepigen, gentager ofte: Hundrede Tusinde Pund! — med ærefrygtfuld Tilfredsstillelse — som om det at have Ordene i sin Mund var det samme som at have Pengene i sin Haand; og Stuepigen, som har et godt Øje til Mr. Towlinson, ønsker, at hun bare havde en Hundrededel af denne Sum at give til den Mand, hun har valgt sig. Mr. Towlinson, der ikke har glemt sin gamle Krænkelse, siger, at en Udlænding næppe vilde vide, hvad han skulde gøre med saa mange Penge, med mindre han vilde give dem ud paa sine Bakkenbarter — hvilken bitre Sarkasme faar Stuepigen til at trække sig tilbage, badet i Taarer.

Men ikke for at blive længe borte; thi Kokkepigen, som har Ry for at være yderst godhjærtet, siger, at hvad de end gør, saa maa de nu holde sammen, Towlinson, for der er ingen, der kan sige, hvor hurtigt de vil blive skilt ad. De har været i det Hus (siger Kokkepigen) baade en Begravelse og et Bryllup og en Bortførelse over, og det maa ikke kunne siges om dem, at de ikke kan enes paa en Tid som denne. Mrs. Perch bliver i høj Grad rørt over denne gribende Henvendelse, og bemærker rent ud, at Kokkepigen er en Engel. Mr. Towlinson svarer Kokkepigen, at det være langt fra ham at staa i Vejen for saadanne gode Følelser, som han selv ønsker maa herske; han gaar straks ud for at opsøge Stuepigen og vender tilbage med denne unge Dame under Armen og meddeler hele Køkkenet, at det med Udlændinge bare var hans Spøg og at han og Anne nu har besluttet at tage hinanden i godt og ondt og oprette en Grønthandel paa Oxford Torv, hvor de beder sig venligst erindrede. Denne Meddelelse modtages med Akklamation, og Mrs. Perch, der fordyber sin Sjæl i Fremtiden, hvisker højtideligt »Piger« ind i Øret paa Kokkepigen.

En Ulykke i Familien kunde ikke tænkes uden Festmaaltider i disse lavere Regioner. Derfor møder Kokkepigen op med en varm Ret eller to til Aften, og Mr. Towlinson tilbereder en Hummersalat. Selv Mrs. Pipchin ringer efter den Smule Brisler, der var levnet, og et Glas afbrændt Sherry, da hun føler sig svag.

Der tales lidt om Mr. Dombey, men meget lidt. Der spekuleres især paa, hvor længe han har vidst, at dette vilde komme. Kokkepigen siger: »Aa, længe, det kan I roligt sværge paa.« Og man spørger Mr. Perch, og han bekræfter hendes Syn paa Sagen. En undrer sig over, hvad han vil tage sig til, og om han vil se at faa sig en Stilling. Mr. Towlinson tror det ikke og antyder en Plads i et af disse her finere Fattighuse. »Aa, hvor han vil faa en lille Have og dyrke Sukkerærter,« siger Kokkepigen beklagende. »Netop,« siger Mr. Towlinson »og være en af Brødrene af et eller andet.« »Vi er alle Brødre,« siger Mr. Perch og tager Glasset fra Munden et Øjeblik. »Med Undtagelse af Søstrene,« siger Mrs. Perch. »Hvor dybt de store er faldet!« bemærker Kokkepigen. »Hovmod staar for Fald, saadan har det altid været og vil det altid blive!« siger Stuepigen.

Det er vidunderligt, hvor godt de føler sig tilpas, mens de anstiller disse Betragtninger, og hvilken kristelig Endrægtighed de er besjælet af, idet de bærer det fælles Stød med Resignation. Der sker kun en Afbrydelse i denne fortræffelige Sindsstemning, og den foranlediges af en ung Køkkenpige af underordnet Rang — med sorte Strømper — som længe har siddet med aaben Mund og nu uventet siger: »Sæt nu Lønnen ikke bliver betalt!« Selskabet sidder et Øjeblik maalløst; men Kokkepigen, der først kommer til sig selv, vender sig mod det unge Fruentimmer og spørger, hvor hun tør vove at fornærme den Familie, hvis Brød hun spiser, ved en saa skammelig Formodning, og om hun tror, at nogen, der har Spor af Ære i Livet, kunde berøve fattige Tjenestefolk deres Smule

Skillinger? »For hvis *det* er Deres religiøse Følelser, Mary Daws,« siger Kokkepigen varmt, »saa ved jeg ikke, hvor De tror, De kommer hen.«

Efter faa Dages Forløb begynder fremmede Mennesker at komme i Huset og forhandle i Spisestuen, som om de boede der. Især er der en Gentleman med jødisk-arabiske Træk, med en meget svær Urkæde, som fløjter i Salen og, mens han venter paa den anden Gentleman, som altid har Pen og Blæk i Lommen, spørger Mr. Towlinson, om han skulde vide, hvordan Mønstret har været i disse her Tapeter i karmoisinrødt og Guld, da de var nye. Besøgene og Forhandlingerne i Spisestuen bliver talrigere med hver Dag, og alle Herrerne synes at have Pen og Blæk i Lommen og at have en eller anden Anledning til at bruge det. Tilsidst fortælles det, at der skal være Auktion, og saa kommer flere Folk med Pen og Blæk i Lommen og med en Afdeling Folk, som straks begynder at tage Tapeterne ned og flytte rundt med Møblerne og sætte tusinde Aftryk af deres Sko i Forhallen og paa Trappen.

Raadsforsamlingen nede i Køkkenet er hele Tiden i fuld Aktivitet, og da den ikke har noget at bestille, udfører den sine Bedrifter i Retning af at spise. Omsider kaldes de en Dag alle paa een Gang ind i Mrs. Pipchins Værelse og tiltales saaledes af den skønne Peruvianerinde:

»Jeres Herre befinder sig i Forlegenhed. Det antager jeg, I ved?«

Mr. Towlinson er Ordfører og erkender, at det er almindeligt bekendt.

»Og I er alle paa Udkig efter noget til Jer selv, tør jeg indestaa for,« siger Mrs. Pipchin og ryster paa Hovedet ad dem.

En skingrende Stemme fra Bagtroppen raaber: »Ikke mere end De selv!«

»Saa det mener De, Mrs. Næsvis?« siger Pipchin forbitret og ser rasende ud over de nærmeste Hoveder.

»Ja jeg gør,« svarer Kokkepigen og nærmer sig. Og hvad saa, tør jeg spørge?«

»Naa, saa kan De gaa, saa snart De lyster,« siger Mrs. Pipchin. »Jo før jo heller; og jeg haaber aldrig mere jeg faar Deres Ansigt at se.«

Med disse Ord tager den tapre Pipchin en Lærredspose frem og optæller hendes Løn til Dato og en Maaned ekstra og holder godt fast paa Pengene, indtil en Kvittering er tilbørlig underskrevet til sidste Bogstav; saa giver hun modvilligt Slip paa Pengene. Denne Fremgangsmaade gentager Mrs. Pipchin med hver enkelt af Tyendet, indtil de alle har faaet deres Penge.

»De som ønsker det, kan nu gaa,« siger Mrs. Pipchin, »og de, som foretrækker det, kan blive her paa Kostpenge en Uges Tid eller saa og bestille noget. Undtagen den Sluske af en Kokkepige, som gaar øjeblikkelig.«

»Det kan De være vis paa, hun gør,« siger Kokkepigen. »Farvel, Mrs. Pipchin; jeg vilde oprigtigt ønske, at jeg kunde komplimentere Dem til Deres søde Ansigt.«

»Af Sted med Dem!« siger Mrs. Pipchin og stamper i Gulvet.

Kokkepigen sejler af med en venlig, værdig Mine, der i høj Grad forbitrer Mrs. Pipchin, og kort efter samles hun atter i Køkkenet med de øvrige Medlemmer af Forbundet.

Mr. Towlinson siger saa, at han først og fremmest vil foreslaa en Bid Mad, og at han ved den Bid kunde ønske at fremsætte et Forslag, som han tror, vil passe til den Stilling, hvori de befinder sig. Forfriskningen bliver sat frem, og der bliver hugget bravt ind paa den, og Mr. Towlinson erklærer saa, at Kokkepigen skal gaa, og at hvis vi ikke er tro imod os selv, vil ingen være tro imod os; at de har levet længe i dette Hus og har bestræbt sig for at staa paa en venskabelig Fod med hinanden. (Her siger Kokkepigen bevæget: Hør! Hør!« og Mrs. Perch, som er der igen og er stoppet lige til Halsen, udgyder Taarer.) Og at han for Øjeblikket tror, at man bør være besjælet af den Følelse: »Gaar en, gaar alle!« Stuepigen bliver meget rørt over denne ædelmodige Anskuelse og støtter den varmt. Kokkepigen siger, at hun føler, det er rigtigt, og blot haaber,

de ikke gør det for hendes Skyld, men af Pligtfølelse. Mr. Towlinson svarer, at det er af Pligtfølelse, og at da han nu drives til at sige sin Mening, vil han aabent sige, at han ikke anser det for videre respektabelt at blive i et Hus, hvor der skal være Auktion og den Slags. Stuepigen er sikker paa det, og fortæller til Bekræftelse, at en fremmed Mand selv samme Morgen har gjort Forsøg paa at kysse hende paa Trappen. Derpaa springer Mr. Towlinson op for at finde Fornærmeren og »smadre« ham; men Damerne holder ham tilbage og besværger ham at være rolig og tænke paa, at det er lettere og klogere at forlade Skuepladsen for den Slags Usømmeligheder med det samme. Mrs. Perch, der fremstiller Sagen i et helt nyt Lys, viser endogsaa, at Taktfølelse overfor Mr. Dombey, der har lukket sig inde i sine egne Værelser, afgjort kræver et hovedkulds Tilbagetog. »Thi,« siger den gode Kone, »hvad maatte han ikke føle, hvis han kom til at møde en af de stakkels Tjenestefolk, som han engang har narret til at anse ham for umaadelig rig.« Kokkepigen føler sig saa slaaet af dette moralske Hensyn, at Mrs. Perch udsmykker det med flere originale og udsøgte gudelige Tankesprog. Det bliver klart, at de maa gaa alle som en. Kofferter bliver pakkede, Drosker hentede, og i Skumringen den Aften er der ikke et eneste Medlem af Selskabet tilbage.

Huset staar, stort og trygt mod Vejr og Vind, i den lange, triste Gade; men det er en Ruin, og Rotterne flygter fra det.

Haandværkerne bliver ved at tumle rundt med Møblerne, og Herrerne med Pen og Blæk optager Lister over det og sætter sig paa Møbler, der aldrig er blevet lavet til at sidde paa, og spiser Brød og Ost fra Værtshuset paa andre Møbler, der aldrig er blevet lavet til at spise paa, og synes at føle Fornøjelse ved at anvende kostbare Genstande til andet, end hvad de er bestemt til. Kaotiske Sammenstillinger af Bohave finder ogsaa Sted. Madrasser og Sengklæder viser sig i Spisestuen, Glasset og Porcellænet dukker op i Drivhuset, det store Middagsstel anbringes i Bunker paa den lange Divan i den store Sal; og Stængerne, der har holdt Løberne fast paa Trappen, er bundet sammen i Knipper og pryder Marmorhylderne over Kaminerne. Endelig bliver et Tæppe med en trykt Plakat paa hængt ud fra Balkonen, og lignende Prydelser ses paa begge Sider af Yderdøren.

Hele Dagen igennem er der saa et Optog af skimlede Gigger og Kalecher i Gaden, og Hjorder af lurvede Vampyrer, Jøder og Kristne, løber rundt i Huset, banker paa Spejlglassene med deres Knoer, anslaar falske Akkorder paa det prægtige Klaver, lader vaade Pegefingre glide hen over Malerierne, aander paa Bladene af de bedste Bordknive, borer med deres snavsede Næver i Stolenes og Sofaernes Hynder, aabner og lukker alle Skufferne, vejer Sølvskeerne og Gaflerne, undersøger hver Traad i Gardiner og Linned og rakker ned paa det alt sammen. Der er ikke et hemmeligt Sted i hele Huset. Fnuggede og støvede fremmede kigger lige saa nysgerrigt ind i Komfurerne som i Klædeskabene paa Kvisten. Svære Mænd med luvslidte Hatte paa ser ud ad Sovekammervinduerne og gør Løjer med Venner paa Gaden. Stilfærdige, beregnende Aander trækker sig tilbage til Paaklædningsværelserne med Kataloger og gør Optegnelser i Marginen med Blyantsstumper. To Marskandisere trænger ud gennem selve Lugen i Taget og nyder Panoramaet over Nabolaget. Al denne Trængsel og Renden op og ned varer i Dagevis. »Det fortrinlige, moderne Udstyr etc.« er til Eftersyn.

Saa bliver der lavet en Palisade af Borde i den bedste Sal, og paa den lange Række Mahognispiseborde med drejede Ben rejses Auktionsholderens Kateder; og Hjorderne af lurvede Vampyrer, Jøder og Kristne, de fnuggede og støvede fremmede og de svære Mænd med de luvslidte Hatte forsamler sig om det og sætter sig paa det første det bedste, der er for Haanden, selv paa Kaminhylden, og begynder at byde. Ophedede, sum-

mende og støvede er Stuerne hele Dagen; og — højt over Hede, Summen og Støv — er Auktionsholderens Hoved og Skuldre, Stemme og Hammer i ustanselig Bevægelse. Somme Tider lyder der en Vittighed og et Latterbrøl. Dette varer hele Dagen og de tre følgende. Det fortræffelige moderne Udstyr etc. er til Salg.

Saa viser de skimlede Gigger og Kalecher sig igen, og med dem kommer Flytteomnibusser og Arbejdsvogne og en Armé af Lastdragere med deres Bæreremme. Hele Dagen igennem arbejder Haandværkerne med deres Skruetrækkere eller vakler i Dusinvis ned ad Trappen med tunge Byrder eller løfter hele Klipper af Mahogni, fint Rosentræ eller Spejle op i Gigger og Kalecher, Omnibusser og Arbejdsvogne. Alle Slags Køretøjer anvendes, lige til Hjulbøren. Stakkels Pauls lille Seng bliver kørt bort i en Æsels-Tandem. I næsten en hel Uge bliver det fortræffelige moderne Udstyr etc. bragt bort.

Tilsidst er det alt sammen borte. Intet er tilbage i Huset uden spredte Blade af Kataloger, Halm og Hø over Gulvene og et Batteri af Tinkruse bag Yderdøren. Haandværkerne samler deres Værktøj sammen og gaar. En af Pen og Blæk-Herrerne gaar gennem Huset som en sidste Opmærksomhed og slaar Plakater op i Vinduerne om, at denne ypperlige Bolig er til Leje og lukker Skodderne for. Saa gaar ogsaa han. Huset er en Ruin, og Rotterne flygter fra det.

Mrs. Pipchins Værelser, tilligemed de aflaasede Værelser i Stuen, hvor Gardinerne er trukket tæt for, er blevet skaanede for den almindelige Ødelæggelse. Mrs. Pipchin har under alt dette holdt sig stræng og stenhaard paa sit Værelse, eller har af og til kigget ind til Auktionen for at se, hvad Sagerne indbringer eller for at byde paa en bestemt Lænestol. Mrs. Pipchin har budt højest paa den og sidder paa sin Ejendom, da Mrs. Chick kommer for at se til hende.

»Hvordan har min Broder det?« siger Mrs. Chick.

»Det ved jeg ikke en Døjt om,« siger Mrs. Pipchin. »Han gør mig aldrig den Ære at tale til mig. Han faar sin Mad og Drikke sat i Værelset foran hans eget, og kommer ud og nyder det naar ingen er der. Det er ingen Nytte til at spørge mig. Jeg ved ikke mere om ham end Manden i Syden, der brændte sin Mund ved at spise kold Sødsuppe.«

»Men Gud bevares,« siger Mrs. Chick blidt. »Hvor længe skal dette vare! Hvis min Broder ikke vil gøre en Anstrængelse, Mrs. Pipchin, hvad skal der saa blive af ham? Jeg troede minsandten, han havde set nok af, hvad det fører til *ikke* at gøre en Anstrængelse, saa det kunde advare ham mod denne skæbnesvangre Vildfarelse.«

»Vis vas!« siger Mrs. Pipchin og gnider sig paa Næsen. »Jeg synes, der gøres et lovligt stort Nummer ud af det. Det er ikke saa mærkeligt et Tilfælde. Folk har lidt Ulykker før i Dag og har været nødt til at skille sig ved deres Møbler. *Jeg* har det i hvert Fald.«

»Min Broder,« fortsætter Mrs. Chick, »er saa besynderlig. Han er den mærkeligste Mand, *jeg* nogen Sinde har set. Skulde nogen tro, at da han fik Meddelelse om dette unaturlige Barns Ægteskab og Udvandring — det er mig en Trøst at tænke paa, at jeg altid har sagt, at der var noget usædvanligt ved det Barn; men ingen bryder sig om mig — skulde nogen tro, siger jeg, at han saa vendte sig imod mig og sagde, at han havde sluttet af mit Væsen, at hun var taget til mit Hus? Gud bevares! Og skulde nogen tro, at da jeg bare sagde til ham: »Paul, det er maaske taabeligt af mig, det tvivler jeg ikke om, men jeg kan ikke forstaa, hvordan dine Affærer er kommet i denne Tilstand,« saa fo'r han løs paa mig og bad mig blive herfra, til han sendte Bud efter mig. Gud bevares vel.«

»Aa,« siger Mrs. Pipchin. »Det er Skade, at han ikke havde lidt mere at

gøre med Miner; de skulde nok have lært ham, hvad Modgang vil sige.«

»Og,« sagde Mrs. Chick uden at tage mindste Hensyn til Mrs. Pipchins Bemærkninger, »hvad skal det ende med? Det vil jeg nok spørge om. Hvad agter min Broder at gøre? Han maa gøre noget. Det nytter ikke at holde sig lukket inde i sine egne Værelser. Forretningerne kommer ikke til ham. Nej. Han maa gaa til dem. Men hvorfor gaar han saa ikke! Han ved, hvor han skal gaa hen, maa jeg tro, siden han har været Forretningsmand hele sit Liv. Meget vel. Hvorfor gaar han saa ikke derhen?«

Efter at Mrs. Chick har smedet denne mægtige Kæde af Fornuftgrunde, tier hun et Øjeblik for at beundre den.

»Desuden,« siger denne kløgtige Dame med en overbevisende Mine, »hvem har nogen Sinde hørt om en saadan Stædighed, som at han her holder sig lukket inde under alle disse frygtelige Ubehageligheder? Det er ligesom om der ikke var noget Sted for ham at gaa hen. Naturligvis kunde han være taget til vort Hus. Han ved, dog formentlig, at han er som hjemme dér? Mr. Chick har ligefrem været ked af det, og jeg sagde med mine egne Læber: Du tror da ikke, Paul, at fordi det er gaaet saadan med dine Affærer, skulde du være mindre hjemme hos saa nære Slægtninge som os? Du tror dog vel ikke, at vi er som den øvrige Verden? Men nej, her har han siddet hele Tiden, og her sidder han endnu. Og sæt nu Huset skulde blive lejet ud! Hvad vilde han saa gøre? Saa kunde han dog ikke blive her. Prøvede han paa det, vilde her blive Udsættelsesforretning og alt saadan noget; og saa *maatte* han gaa. Men hvorfor saa ikke lige saa gerne gaa først som sidst? Og jeg spørger atter om, hvad der skal blive Enden paa det?«

»Jeg ved, hvad der bliver Enden paa det for *mit* Vedkommende,« svarer Mrs. Pipchin, »og det er nok for mig. *Jeg* skal nok sørge for at komme herfra i en Snup.«

»I en hvad for noget?«

»I en Snup,« siger Mrs. Pipchin skarpt.

»Naa ja, det kan jeg saamænd ikke sige noget til,« svarer Mrs. Chick aabent.

»Det er mig lige meget, selv om De kunde,« svarer den sardoniske Pipchin. »I hvert Fald gaar jeg. Jeg kan ikke blive her. Jeg vilde være død inden en Uge. Jeg maatte selv stege min Svinekotelet i Gaar, og det er jeg ikke vant til. Min Konstitution kan ikke taale det. Desuden havde jeg meget gode Forbindelser i Brighton, før jeg kom hertil — alene de smaa Pankey'er var mig godt fire Pund værd om Aaret — og dem har jeg ikke Raad til at kaste fra mig. Jeg har skrevet til min Niece, og hun venter mig.«

»Har De sagt det til min Broder?«

»Ja det er let nok at sige sagt det til ham. Hvordan skal man bære sig ad med det! Jeg raabte til ham i Gaar, at jeg ikke var nogen Nytte til her, og at han hellere maatte lade mig sende Bud efter Mrs. Richards. Han brummede et eller andet, der skulde betyde ja, og saa sendte jeg Bud efter hende. Brummede minsandten! Hvis han havde været Mr. Pipchin, saa skulde han have faaet noget at brumme for. Nej, det har jeg ikke Taalmodighed til!«

Her rejser dette eksemplariske Kvindemenneske sig for at følge Mrs. Chick til Døre. Og i Skumringen kommer Mr. Toodle, der har fri, med Polly og en Koffert og forlader dem med et lydeligt Kys i Forhallen til det tomme Hus, hvis øde Udseende griber ham stærkt.

»Ved du hvad, kære Polly,« siger han, »da jeg nu er blevet Lokomotivfører og sidder godt i det, vilde jeg ikke tillade dig at komme her og have det trist, hvis det ikke var for det godes Skyld, han har gjort os i gamle Dage. Men gammel Godhed maa aldrig glemmes, Polly. Desuden er dit Ansigt en Hjærtestyrkning for dem, der sidder i Modgang. Lad os faa et Kys til paa det, kære. Jeg ved, du ønsker blot at gøre Ret, og det er mit Syn, at det er Ret og Skyldighed at gøre dette. Godnat, Polly.«

Mrs. Pipchin kører mørk bort i sin

Bombasinskjole, sort Hat og Sjal. Huset er en Ruin, som alle Rotterne har forladt, og der er ikke een tilbage.

Men skønt Polly er alene i det forladte Hus — thi hun har intet at gøre med de tillaasede Værelser, hvori dets tidligere Herre skjuler sit Hoved — bliver hun ikke længe alene. Det er Aften; og hun sidder med sit Arbejde i Husholderskens Værelse og prøver paa at glemme, hvad det er for et ensomt Hus, og hvilken Historie der knytter sig til det; da bankes der paa Yderdøren, og det runger højt i Tomheden. Hun lukker op og kommer tilbage fulgt af en kvindelig Skikkelse i en tæt sammentrukket sort Hat. Det er Miss Tox, og hendes Øjne er røde.

»Aa, Polly,« siger Miss Tox, »da jeg var indenfor lige før for at læse lidt med Børnene, fik jeg den Besked, De havde efterladt til mig; og saa snart jeg fik samlet mig lidt, fulgte jeg efter Dem. Er der ingen her uden De?«

»Ikke en Sjæl.«

»Har De set ham?« hvisker Miss Tox.

»Gud velsigne Dem, nej; han har ikke ladet sig se i mange Dage. De siger, han forlader aldrig sit Værelse.«

»Siger de, han er syg?«

»Ikke det jeg ved af — undtagen i Sindet. Dér maa han have det meget daarligt, den stakkels Herre.«

Miss Tox's Medfølelse er saa stor, at hun næsten ikke kan tale. Hun er ingen Kylling, men hun er ikke blevet sejg af Alder og Cølibat. Hendes Hjærte er meget ømt, hendes Medlidenhed meget ægte, hendes Hyldest meget dybt følt. Under Medaillonen med Fiskeøjet gemmer Miss Tox bedre Egenskaber end mangen en af et mindre pudsigt Ydre; Egenskaber som gennem mange Solskifter vil overleve de smukkeste Ydrer og pragtfuldeste Skaller, som falder for den store Høstmands Le.

Det varer længe, før Miss Tox gaar, og før Polly staar med et flakkende Lys i den tomme Forhal og følger hende med Øjnene ned ad Gaden, for Selskabs Skyld, og trykker sig ved at vende tilbage til det triste Hus og faa dets Tomhed til at runge af Nøglens tunge Omdrejning i Laasen og liste sig i Seng. Men alt dette gør Polly; og om Morgenen sætter hun de Retter, hun har faaet Ordre til at tilberede, ind i et af de mørke Værelser og betræder det saa ikke mere før næste Morgen ved samme Tid. Der er Klokker, men de ringer aldrig; og skønt hun somme Tider kan høre Lyden af Fodtrin derinde, kommer de aldrig udenfor.

Miss Tox vender tidligt paa Dagen tilbage. Det begynder at blive Miss Tox' Bestilling at tilberede smaa Lækkerier — eller hvad hun anser for det — for at de næste Morgen kan blive sat ind i disse Stuer. Dette volder hende saa stor Glæde, at det bliver hende en Vane, og hun medbringer daglig i sin lille Kurv udsøgte Krydderier fra det knappe Forraad, der har tilhørt den afdøde Ejer af det pudrede Hoved og Nakkepisken. Ligeledes medbringer hun, indsvøbt i Krøllepapir, kolde Kødskiver, Lammetunge og halve Høns til sin egen Middagsmad, og hun deler disse Retter med Polly og tilbringer Størstedelen af Dagen i det ruinerede Hus, som Rotterne er flygtet fra; og hun skjuler sig opskræmt ved hver Lyd, lister sig ud og ind som en Forbryderske, thi hun ønsker kun at være trofast mod den faldne Genstand for hendes Beundring, ukendt for ham, ukendt for alle i Verden uden en fattig, simpel Kone.

Majoren ved det; men ingen bliver klogere af den Grund, skønt han bliver meget muntrere af det. I et Anfald af Nysgerrighed har Majoren paalagt den Indfødte somme Tider at holde Øje med Huset og se, hvad der bliver af Dombey. Den Indfødte har berettet om Miss Tox' Trofasthed, og Majoren har været nær ved at blive kvalt af Latter. Han bliver ved at være mere blaa fra det Øjeblik af og hvisker stadig for sig selv, mens hans Hummerøjne er ved at springe ud af hans Hoved: »For Pokker, Sir, det Fruentimmer er født Idiot!«

Og den ødelagte Mand. Hvordan tilbringer han Timerne alene?

»Lad ham mindes det i denne Stue i de Aar, der kommer!« Han mindedes det. Det hvilte tungt paa hans Sind nu, tungere end alt det andet.

»Lad ham mindes det i denne Stue, i de Aar der kommer. Regnen, som falder paa Taget, Vinden, som klager udenfor Døren, har maaske en Forudanelse i deres melankolske Lyd. Lad ham mindes det i denne Stue i de Aar, der kommer!«

Han mindedes det. I den sørgelige Nat tænkte han paa det, i den triste Dag, det uhyggelige Daggry, den spøgelsagtige Skumring, der hjemsøgtes af Minder. Han mindedes det. Med Smerte, Sorg, Anger, Fortvivlelse! »Fader, Fader! Tal til mig, kære Fader!« Han hørte Ordene igen, saa Ansigtet. Han saa det synke ned paa de skælvende Hænder og hørte dette ene, lange, dæmpede Skrig forsvinde op over Trappen.

Han var faldet for aldrig at mere at rejse sig. For hans verdslige Ødelæggelses Nat var der ingen Morgendagens Sol; for hans huslige Beskæmmelse var der ingen Renselse; intet kunde, Gud være lovet, bringe hans døde Barn tilbage til Livet. Men det, som han kunde have gjort saa ganske anderledes i hele Fortiden — som kunde have gjort Fortiden selv saa ganske anderledes, skønt han neppe tænkte paa dette nu — det, som var hans eget Værk, det, som han saa let kunde have gjort til en Velsignelse, og som han ihærdigt Aar igennem havde arbejdet paa at gøre til en Forbandelse — det var hans Sjæls nagende Sorg.

Aa, han mindedes det! Han vidste nu, hvad han havde gjort. Han vidste nu, at han selv havde kaldt det ned over sit Hoved, som bøjede det dybere end det tungeste Slag af Skæbnen. Han vidste nu, hvad det var at blive forstødt og forladt — nu da hver kærlig Blomst, han havde faaet til at visne i sin uskyldige Datters Hjærte, sneede ned over ham som Aske.

Han tænkte paa hende, som hun havde været den Aften, da han og hans Brud kom hjem. Han tænkte paa hende, som hun havde været under alle Tildragelserne i det forladte Hus. Han tænkte nu, at af alt rundt om ham havde alene hun aldrig forandret sig. Hans Dreng var svundet hen til Støv, hans stolte Hustru var sunket ned til en besmittet Skabning, hans Smigrer og Ven havde forvandlet sig til den værste Skurk, hans Rigdomme var smeltet bort, selv de Vægge, der gav ham Ly, saa paa ham som paa en Fremmed; hun alene havde altid vendt det samme milde Blik imod ham. Ja, lige til det sidste. Hun havde aldrig forandret sig overfor ham — heller ikke havde han nogen Sinde forandret sig overfor hende — og hun var tabt.

Medens de en efter en svandt bort for hans Tanke — hans Haab i hans Søn, hans Hustru, hans Ven, hans Formue — aa, hvor klaredes da ikke den Taage op, gennem hvilken han havde set hende, og viste ham hendes sande Jeg! Aa, hvor langt bedre, om han havde elsket hende, som han elskede sin Dreng, og mistet hende, som han havde mistet sin Dreng, og lagt dem sammen i deres tidlige Grav!

I sin Stolthed — thi han var endnu stolt — gav han villigt Slip paa Verden. Da den faldt fra, rystede han den af sig. Enten han nu forestillede sig, at dens Ansigt udtrykte Medynk med ham eller Ligegyldighed for ham, saa skyede han den. Han tænkte ikke paa nogen Deltager i Ulykken, uden den ene, han havde jaget bort. Han udmalede sig aldrig, hvad han vilde have sagt til hende, eller hvilken Trøst han vilde have fundet sig i at modtage fra hende. Men han vidste altid, at hun vilde have været tro imod ham, hvis han havde tilladt hende det. Han vidste altid, at hun vilde have elsket ham højere nu end til nogen anden Tid; han var lige saa sikker paa, at dette laa i hendes Natur, som paa at der var en Himmel over ham; og han sad og tænkte paa dette i sin Ensomhed fra Time til Time. Dag efter Dag talte saaledes til ham, Nat efter Nat holdt ham det for Øje.

Det begyndte uden Tvivl (hvor lang-

somt det end i nogen Tid gik fremad) med Modtagelsen af hendes unge Ægtefælles Brev og Visheden om, at hun var borte. Og alligevel — saa stolt var han i sin Ødelæggelse, eller i den Grad mindedes han hende kun som noget, der kunde have været hans, men som var uigenkaldelig tabt — at hvis han havde hørt hendes Stemme i et tilstødende Værelse, vilde han ikke være gaaet til hende. Hvis han havde mødt hende paa Gaden, og hun blot havde set paa ham, som hun plejede, vilde han være gaaet hende forbi med sit kolde, utilgivende Ansigt, og hverken formildet det eller tiltalt hende, om saa hans Hjærte straks efter vilde være bristet. Hvor oprørt og forbitret han end i Begyndelsen havde tænkt paa hendes Ægteskab og hendes Mand — nu var det alt sammen forbi. Han tænkte især paa det, som kunde have været, men ikke var. Det, som var, indesluttedes alt i dette ene: at hun var tabt; og han bøjede sig i Sorg og Anger.

Og nu følte han, at der var blevet født ham to Børn i dette Hus, og at mellem ham og de nøgne Mure var der et Baand, sørgeligt, men svært at sønderrive, knyttet til en dobbelt Barndom og et dobbelt Tab. Han havde tænkt paa at forlade Huset — han vidste jo, at han maatte tage bort, men ikke hvorhen — Aftenen paa den Dag, da denne Følelse først havde slaaet Rod i hans Bryst; men han besluttede at blive en Nat endnu, og i den Nat endnu engang gaa gennem Stuerne.

Han kom ud fra sin Ensomhed midt i Nattens Stilhed og gik med et Lys i Haanden sagte op ad Trappen.

Mellem alle Fodtrinene dér, skønt de vrimlede som ude paa Gaden, tænkte han, der var ikke eet, som ikke syntes at have prentet sig fast i hans Hjærne, medens han havde siddet bag sin laasede Dør og lyttet. Han saa paa deres Talrighed, deres Hastværk, deres Kappestrid — det ene Trin traadte det andet ud, opadgaaende Spor løb sammen med nedadgaaende — og tænkte med ligefrem Skræk og Forundring paa, hvor meget han maatte have lidt under denne Prøvelse, og hvor megen Grund han havde til at være et forandret Menneske. Han tænkte desuden: aa, var der ikke et eller andet Sted i Verden et let Fodtrin, som paa et Øjeblik kunde have slidt Halvdelen af disse Mærker bort! — og han bøjede sit Hoved og græd, mens han gik op.

Han næsten saa det, gaaende foran sig. Han stansede og saa op mod Tagvinduet; og en Skikkelse, selv barnlig, men bærende et Barn og syngende paa sin Vej, syntes at være dér igen. Nu var det den samme Skikkelse, alene, stansende et Øjeblik med tilbagetrængt Aandedræt; det lyse Haar hang løst om det taarevædede Ansigt; og hun saa tilbage paa ham.

Han vandrede gennem Stuerne — nyligt saa overdaadige, nu saa øde og sørgelige og tilsyneladende forandrede selv i deres Størrelse og Form. Fodtrinene var lige saa tætte her, og den samme Forestilling om den Lidelse, han havde gennemgaaet, forvirrede og forfærdede ham. Han begyndte at frygte, at al denne Forstyrrelse i hans Hjærne skulde gøre ham vanvittig, og at hans Tanker allerede mistede deres Sammenhæng ligesom Fodsporene og indvikledes lige saa hensigtsløst og forvirret.

Han ikke saa meget som vidste i hvilken af disse Stuer hun havde boet, da hun var alene. Han var glad ved at forlade dem og vandre højere op. En Overflod af Tankeforbindelser frembød sig her, knyttet til hans falske Hustru, hans falske Ven og Tjener, hans falske Grunde til Stolthed; men han skød dem alle til Side nu og mindedes kun, ulykkelig, svag, kærlig sine to Børn.

Overalt disse Fodtrin! De havde end ikke respekteret det gamle Værelse højt oppe, hvor den lille Seng havde staaet, han kunde neppe nok finde et frit Rum her, hvor han kunde kaste sig ned paa Gulvet, ind imod Væggen, den stakkels, nedbrudte Mand, og give sine Taarer frit Løb. Han havde udgydt saa mange Taarer her for længe siden, at han skammede sig mindre over sin Svaghed paa

dette Sted end paa et hvilket som helst andet — han havde maaske med denne Bevidsthed undskyldt overfor sig selv, at han var kommet herop. Han var kommet herop med Hovedet bøjet ned mod sit Bryst. Han laa her paa det bare Gulv, midt om Natten, og græd, alene — en stolt Mand, selv da, som, hvis en kærlig Haand var blevet udstrakt eller et kærligt Ansigt havde set ind, vilde have rejst sig og vendt sig bort og være gaaet ned i sin Celle.

Da Dagen brød frem var han atter lukket inde i sine Stuer. Det havde været hans Agt at tage bort i Dag, men han klyngede sig til dette Baand i Huset som den sidste og eneste Ting, han havde tilbage. Han vilde tage bort i Morgen. I Morgen kom. Han vilde tage bort i Overmorgen. Hver Nat, uden at noget menneskeligt Væsen anede det, vandrede han atter gennem det plyndrede Hus som et Genfærd. Mangen en Morgen, naar Dagen brød frem, sad han med sit forandrede Ansigt bøjet bag de tæt lukkede Jalousier for Vinduet, hvor Lyset endnu kun sparsomt trængte ind, og rugede over Tabet af sine to Børn. Det var ikke mere kun eet Barn. Han forenede dem i sine Tanker, og de var aldrig adskilte. Aa, om han kunde have forenet dem i sin tidligere Kærlighed og i Døden, og om det ene ikke havde været noget, der var saa meget værre end dødt!

Stærk sjælelig Spænding og Ophidselse var ikke noget nyt for ham, selv før hans sidste Lidelser. Det er det aldrig for stædige og trevne Naturer; thi de kæmper haardt for at være saadan. Den længe underminerede Grund synker ofte sammen paa et Øjeblik; det, som her var undermineret paa saa mange Maader, svækkedes lidt efter lidt, og smuldrede mere og mere hen, medens Viseren skred hen over Skiven.

Til sidst begyndte han at tænke, at han overhovedet ikke behøvede at tage bort. Han kunde endnu opgive, hvad hans Kreditorer havde ladet ham beholde — at de ikke havde ladet ham beholde mere, skyldtes ham selv — og blot sønderrive Baandet mellem ham og det ødelagte Hus ved at sønderrive hin anden Lænke — —.

Det var da, hans Fodtrin begyndte at kunne høres fra den tidligere Husholderskes Værelse, mens han gik op og ned; men ikke høres i den sande Betydning; ellers vilde de have haft en forfærdende Klang.

Verden havde ustanselig travlt med ham. Han fik det atter at vide. Den hviskede og sladrede. Dette, og saa disse indviklede, sammenfiltrede Fodtrin, plagede Livet af ham. Genstandene begyndte at antage et taaget, rødt Skær for hans Øjne. Dombey og Søn var ikke mere — hans Børn var ikke mere. Dette maatte han tænke godt over i Morgen.

Han tænkte over det den næste Dag; og medens han sad og tænkte over det, saa han af og til i Spejlet dette Billede:

Et spøgelseagtigt, hærget, udtæret Billede af ham selv grundede og grundede foran den tomme Kamin. Nu hævede det sit Hoved, undersøgte Trækkene og Fordybningerne i sit Ansigt; da bøjede det sig igen og grundede videre. Nu rejste det sig og gik omkring; nu gik det ind i Sideværelset og kom tilbage med noget fra Toiletbordet stukket ind paa Brystet. Nu stirrede det mod det nederste af Døren og tænkte:

— Hys! hvad er det?

Det tænkte paa, at hvis Blodet skulde løbe den Vej og ud i Forhallen, maatte det være længe om at naa saa langt. Det vilde snige sig saa langsomt og lønligt frem, med en doven lille Pøl her, og saa et nyt Løb, og en ny lille Pøl, saa ved Hjælp af det kunde en haardt saaret Mand kun opdages, naar han enten var død eller døende. Da det længe havde tænkt paa dette, rejste det sig igen og gik frem og tilbage med Haanden stukket ind paa Brystet. Han saa af og til hen paa det, vogtede meget nysgerrigt paa dets Bevægelser og lagde Mærke til, hvor ond og morderisk den Haand saa ud.

Nu tænkte det igen. Hvad tænkte det paa?

Om de vilde træde i Blodet, naar det

var sivet saa langt, og bære det med sig rundt i Huset mellem alle de mange Fodspor, eller endogsaa ud paa Gaden.

Det satte sig, med Blikket vendt mod det tomme Ildsted, og medens det tabte sig i Tanker dér, faldt et Glimt af Lys ind i Stuen, en Solstraale. Det brød sig slet ikke om det, men sad og tænkte. Pludselig rejste det sig med et frygteligt Ansigt, medens hin brødefulde Haand greb om det, der var stukket ind paa Brystet. Da blev det stanset af et Skrig — et vildt, skingrende, kærligt, henrykt Skrig — og han saa kun sit eget Billede i Spejlet og, ved sine Knæ, sin Datter!

Ja. Hans Datter! Se paa hende! Se dér! Knælende paa Gulvet, klyngende sig til ham, kaldende paa ham, foldende sine Hænder, bønfaldende om hans!

»Fader, kæreste Fader! Forlad mig! Tilgiv mig! Jeg er kommet tilbage for at bede om Tilgivelse paa mine Knæ! Jeg kan aldrig mere blive lykkelig uden den!«

Stadig uforandret. Alene af alt i Verden uforandret. Hævende det samme Ansigt mod hans som i hin ulykkelige Nat. Bedende *ham* om Tilgivelse!

»Kære Fader, aa se ikke saa fremmed paa mig! Det har aldrig været min Hensigt at forlade dig. Jeg tænkte slet ikke paa det før bagefter. Jeg var bange, da jeg gik bort, og kunde ikke tænke. Kære Fader, jeg er forandret. Jeg angrer. Jeg kender mine Fejl. Jeg kender min Pligt bedre nu. Fader, stød mig ikke fra dig, thi saa dør jeg!«

Han vaklede hen til sin Stol. Han mærkede, at hun slyngede hans Arme om sin Hals; han følte, at hun lagde sine om hans; han følte hendes Kys paa sit Ansigt; han følte hendes vaade Kind mod sin; han følte — aa, hvor dybt! — alt, hvad han havde gjort.

Paa det Bryst, han havde slaaet, mod det Hjærte, han næsten havde knust, lagde hun hans Ansigt, som han nu havde bedækket med sine Hænder, og sagde hulkende:

»Fader, du elskede, jeg er Moder. Jeg har et Barn, som snart vil kalde Walther med det Navn, hvormed jeg kalder dig. Da det var født, og jeg vidste, hvor højt jeg elskede det, vidste jeg, hvad jeg havde gjort ved at forlade dig. Tilgiv mig, kære Fader! Aa, bed Gud velsigne mig og mit lille Barn!«

Han vilde have sagt det, hvis han havde kunnet. Han vilde have hævet sine Hænder og bedt hende om Tilgivelse, men hun greb dem hurtigt i sine og drog dem ned.

»Mit lille Barn blev født paa Havet, Fader. Jeg bad Gud (og det samme gjorde Walther for mig) om at skaane mig, saa at jeg kunde komme hjem. I samme Øjeblik, jeg kunde komme i Land, vendte jeg tilbage til dig. Lad os aldrig skilles mere, Fader!«

Hans Hoved, der nu var graat, omslyngedes af hendes Arm; og han stønnede ved at tænke paa, at det aldrig, aldrig havde hvilet saaledes før.

»Du vil tage hjem med mig, Fader, og se mit lille Barn. En Dreng, Fader. Han hedder Paul. Jeg tror — jeg haaber — han ligner —.«

Hendes Taarer stansede hende.

»Kære Fader, for mit Barns Skyld, for det Navns Skyld, vi har givet ham, for min Skyld, tilgiv Walther. Han er saa god og kærlig imod mig. Jeg er saa lykkelig med ham. Det var ikke hans Skyld, at vi blev gift. Det var min. Jeg elskede ham saa højt.«

Hun klyngede sig tættere til ham og kærtegnede ham endnu inderligere.

»Han er mit Hjærtes kæreste, Fader. Jeg vilde dø for ham. Han vil elske og ære dig, ligesom jeg vil det. Vi vil lære vor lille Dreng at ære og elske dig; og vi vil fortælle ham, naar han kan forstaa det, at du havde en Søn af det Navn engang, og at han døde, og at du var meget bedrøvet; men at han er gaaet til Himlen, hvor vi alle haaber at se ham, naar vor Tid til at hvile kommer. Kys mig, Fader, som et Løfte om, at du vil blive forsonet med Walther — med min elskede Mand — med Faderen til det lille Barn, som lærte mig at komme tilbage, Fader. Som lærte mig at komme tilbage!«

Medens hun klyngede sig tættere til ham i et nyt Udbrud af Graad, kyssede han hendes Læber, hævede sit Blik og sagde: »Aa min Gud, tilgiv mig, thi jeg har det haardt behov!«

Med disse Ord sænkede han atter sit Hoved, klagede og kærtegnede hende, og længe, længe hørtes der ikke en Lyd i hele Huset; de blev siddende dér tæt omslyngede i det straalende Solskin, som havde listet sig ind med Florence.

Han føjede sig lydigt efter hende og klædte sig paa til at gaa ud, da hun bad ham. Han gik ud i Forhallen med hende med matte Skridt og saa sig skælvende tilbage mod den Stue, hvor han saa længe havde været lukket inde, og hvor han havde set Billedet i Spejlet. Florence saa sig næsten ikke om, for at hun ikke atter skulde komme til at minde ham om deres sidste Adskillelse — thi deres Fødder traadte paa de samme Fliser, hvor han havde slaaet hende i sit Vanvid; og hun holdt sig tæt til ham, med Øjnene rettet paa hans Ansigt og hans Arm omkring sit Liv, førte ham ud til en Vogn, der ventede ved Døren, og førte ham bort.

Saa kom Miss Tox og Polly grædende og jublende ud fra deres Skjul. Og derpaa pakkede de med stor Omhu hans Klæder, Bøger og saa videre sammen og overleverede dem til de Folk, Florence om Aftenen sendte for at hente dem. Og saa drak de deres sidste Kop Te i det ensomme Hus.

»Og saaledes,« sagde Miss Tox efter at have grublet en hel Hær af Minder, »er, som jeg bemærkede ved en vis sørgelig Lejlighed, Dombey og Søn virkelig tilsidst blevet en Datter, Polly.«

»Og det en god Datter!« udbrød Polly.

»De har Ret,« sagde Miss Tox. »Og det er en Ære for Dem, Polly, at De altid var hendes Ven, da hun var et lille Barn. De har været hendes Ven, længe før jeg var det, Polly, og De er et godt Menneske — Robin!«

Miss Tox henvendte sig til en tykhovedet ung Mand, der syntes at være i temmelig middelmaadige Omstændigheder og meget nedtrykt, og som sad i en Krog for sig selv. Da han rejste sig, aabenbarede han Skærsliberens Skikkelse og Træk.

»Robin,« sagde Miss Tox. »Du hørte maaske, at jeg netop bemærkede til din Moder, at hun er et godt Menneske.«

»Og det er hun virkelig, Miss,« sagde Rob med en vis Følelse.

»Meget vel, Robin,« sagde Miss Tox. »Det glæder mig at høre dig sige det. Nu, Robin, da jeg efter din indtrængende Anmodning vil tage dig paa Prøve som min Tjener for at gøre dig til en agtværdig Person igen, vil jeg benytte denne betydningsfulde Lejlighed til at bemærke, at jeg haaber, du aldrig vil glemme, at du har og altid har haft en god Moder, og at du vil prøve paa at opføre dig saadan, at du kan gøre hende Glæde.«

»Det skal jeg paa min Ære, Miss,« svarede Skærsliberen. »Jeg har gaaet en hel Del igennem, og mine Hensigter er nu saa reelle som en Fyrs —.«

»Jeg maa bede dig lægge det Ord af, Robin.«

»Som en Person kan være.« fortsatte Rob. »Hvis der ikke var blevet gjort en Skærsliber af mig, hvilket er en meget uheldig Omstændighed for en ung Fy— Person, og hvis jeg ikke var blevet forlokket af Fugle og saa havde faaet en daarlig Stilling, saa haaber jeg, jeg vilde have klaret mig bedre. Men det er aldrig for sent for en — en Person at forbedre sig; og jeg haaber at forbedre mig, Miss, naar De vil være saa god at prøve mig; og jeg vil gerne bede dig Moder, hilse min Fader og mine Søskende og sige dem det.«

»Det glæder mig sandelig at høre,« bemærkede Miss Tox. »Vil du ikke have dig lidt Smørrebrød og en Kop Te, før vi gaar, Robin?«

»Mange Tak, Miss,« sagde Rob og gav sig straks til at spise, som om han ikke havde faaet Mad i fjorten Dage.

Da Miss Tox saa havde faaet Hat og Sjal paa, og Polly med, omfavnede Rob sin Moder og fulgte sin nye Frøken hjem — hvilket i den Grad fyldte Polly med Haab og Beundring, at noget i

hendes Øjne lagde straalende Ringe om Gaslygterne, da hun stod og saa efter ham. Saa slukkede Polly sit Lys, laasede Yderdøren, afleverede Nøglen til en Agent i Nærheden og gik hjem, saa hurtigt hun kunde; idet hun glædede sig til den øredøvende Jubel, som hendes uventede Ankomst vilde foraarsage dér. Sløvt for alt, hvad der var blevet lidt i det, og for de Forandringer, det havde været Vidne til, stod det store Hus dér tavst og skummelt i Gaden, afvisende alle nærmere Spørgsmaal med den iøjnefaldende Bekendtgørelse om, at denne fortræffelige Familiebeboelse kunde faas til Leje.

Tredivte Kapitel.

Væsenlig ægteskabeligt.

Den store halvaarlige Festivitet, som Dr. og Mrs. Blimber afholdt, og ved hvilken Lejlighed de udbad sig Fornøjelsen af alle de i dette fornemme Institut studerende unge Gentlemens Nærværelse Klokken halvotte til en Dans, havde omtrent ved denne Tid fundet Sted som sædvanlig, og de unge Herrer var rejst hjem. Mr. Skettles var rejst udenlands for til Stadighed at være en Pryd for sin Fader, Sir Barnets Hus; denne havde nemlig ved sin populære Optræden opnaaet en diplomatisk Stilling, hvori han og Lady Skettles gjorde Honnør selv til deres egne Landsmænds og Landsmandsinders Tilfredshed, hvilket næsten ansaas for mirakuløst. Mr. Tozer, der nu var en ung, høj Mand i langskaftede Wellingtonstøvler, var i den Grad fuld af Oldtid, at han i Kendskab til engelsk næsten kunde maale sig med en ægte gammel Romer, hvilket opfyldte hans Forældre med kærlig Triumf, medens Mr. Briggs Fader og Moder skjulte deres beskæmmede Hoveder; thi denne unge Herres Lærdom var ligesom daarligt ordnet Bagage saa tæt pakket sammen, at han ikke kunde faa fat i noget af det, han havde Brug for. Master Bitherstone endelig, paa hvem Fremdrivningssystemet havde haft den heldigere og ikke usædvanlige Virkning, at det ikke havde efterladt sig noget som helst Indtryk, saa snart Drivkraften ophørte at virke, var adskillig behageligere stillet, thi han var om Bord paa et Skib, der gik til Bengalen, og var i Færd med at glemme med en saa beundringsværdig Hast, at det var tvivlsomt, om hans Deklination af Substantiver vilde holde ud til Rejsens Ende.

Da Dr. Blimber Morgenen før Selskabet efter Sædvane skulde have sagt til de unge Gentlemen: »Mine Herrer, vi genoptager vore Studier den femogtyvende i næste Maaned!« sagde han i Stedet: »Mine Herrer, da vor Ven Cincinnatus trak sig tilbage til sit Landsted, fremstillede han ikke for Senatet nogen Romer, som han ønskede udnævnt til sin Efterfølger. Men her er en Romer,« sagde Dr. Blimber og lagde sin Haand paa Mr. Feeders Skulder, »adolescens imprimis gravis et doctus, hvem jeg, idet jeg som Cincinnatus trækker mig tilbage, ønsker at forestille for *mit* lille Senat som dets fremtidige Diktator. Mine Herrer, vi genoptager vore Studier den femogtyvende i næste Maaned under Mr. Feeders Auspicier.« Ved disse Ord raabte de unge Gentlemen Hurra, og Mr. Tozer overrakte paa de andres Vegne Doktoren et Sølvskrivetøj med en Tale, der indeholdt meget lidt af Moders-

maalet, men femten latinske og syv græske Citater.

Der var ikke blevet talt et Ord eller fremsat en Antydning overfor Eleverne, om at der paatænktes et Ægteskab mellem Mr. Feeder og den skønne Cornelia Blimber. Særlig syntes Dr. Blimber at anstrænge sig for at se ud, som om intet vilde overraske ham mere; men alligevel vidste de det alle, og de tog med Ærefrygt Afsked med Mr. Feeder.

Mr. Feeders mest romantiske Drømme var gaaet i Opfyldelse. Doktoren havde bestemt sig til at lade Huset male og grundigt reparere, og at afstaa Forretningen og Cornelia. Malingen og Reparationen begyndte, saa snart de unge Herrer var rejst, og se, nu var Bryllupsmorgenen kommet, og iført et nyt Par Briller ventede Cornelia paa at blive ført til Hymens Alter.

Doktoren med sine lærde Ben, og Mrs. Blimber med en lilla Hat, og Mr. Feeder med sine lange Knoer og sit strittende Haar, og Mr. Feeders Broder, den velærværdige Alfred Feeder, som skulde foretage Vielsen, var alle forsamlede i Salen, og Cornelia med sine Orangeblomster og Brudepiger var netop kommet ned og saa, som i gamle Dage, lidt sammenklemt, men meget indtagende ud — da Døren gik op og den svagøjede unge Mand med høj Røst meldte:

»Mr. og Mrs. Toots!«

Ind traadte saa Mr. Toots, der var blevet overmaade svær, og ved hans Arm en meget smukt klædt Dame med meget klare, sorte Øjne.

»Mrs. Blimber,« sagde Mr. Toots, »tillad mig at forestille min Kone.«

Mrs. Blimber var henrykt over at se hende. Mrs. Blimber var en Smule nedladende, men yderst venlig.

»Og da De har kendt mig saa længe,« sagde Mr. Toots, »maa jeg have Lov til at forsikre Dem, at hun er en af de mærkeligste Kvinder, der nogen Sinde har levet.«

»Min kære!« indvendte Mrs. Toots.

»Paa mit Æresord, det er hun,« sagde Mr. Toots. »Jeg forsikrer Dem, Mrs. Blimber, hun er en højst ualmindelig Kvinde.«

Mrs. Toots lo muntert, og Mrs. Blimber førte hende hen til Cornelia. Da Mr. Toots havde hilst paa hende og paa sin gamle Lærer, som med Henblik paa hans Indtræden i Ægtestanden sagde: »Naa, Toots, nu er De altsaa en af vore, hvad?« — trak han sig tilbage til en Vinduesfordybning med Mr. Feeder.

Mr. Feeder, der var i stort Humør, dunkede Mr. Toots i Brystet og sagde leende:

»Naa, gamle! Saadan gik det altsaa! Fanget og leveret, hvad?«

»Feeder,« svarede Mr. Toots, »jeg ønsker Dem til Lykke. Hvis De bliver saa — saa fuldkommen lyksalig i Ægteskabet, som jeg er det, saa faar De ikke mere at ønske.«

»*Jeg* glemmer ikke mine gamle Venner, som De ser,« sagde Mr. Feeder. »*Jeg* beder dem med til *mit* Bryllup, Toots.«

»Feeder,« svarede Mr. Toots alvorligt, »Sagen er, at der var flere Omstændigheder, som forhindrede mig i at sætte mig i Forbindelse med Dem, før at mit Bryllup var blevet fejret. For det første havde jeg opført mig som et Asen overfor Dem med Hensyn til Miss Dombey, og jeg følte, at hvis *jeg* bad Dem til Bryllup, vilde De naturligvis tro, at det var med Miss Dombey, hvilket krævede Forklaringer, som paa mit Æresord under den Krise vilde have gjort det af med mig. For det andet var vort Bryllup strængt privat, thi der var ingen til Stede, uden en Ven af mig og Mrs. Toots, som er Kaptajn i — jeg husker ikke saa nøje i hvad, men det har ikke noget at sige. Jeg haaber, Feeder, at jeg ved skriftligt at meddele Dem, hvad der havde fundet Sted, før Mrs. Toots og jeg tog ud paa vor Udenlandsrejse, fuldt ud har opfyldt mine Pligter som Ven.«

»Toots, min Gut,« sagde Mr. Feeder og trykkede hans Haand, »det var min Spøg.«

»Og nu, Feeder,« sagde Mr. Toots,

»vilde det glæde mig at høre, hvad De synes om mit Valg.«

»Fortræffeligt!«

»Anser De det for fortræffeligt, Feeder?« sagde Mr. Toots højtideligt. »Hvor fortræffeligt maa det da ikke være for mig! For *De* kan umuligt vide, hvad hun er for en ualmindelig Kvinde.«

Mr. Feeder var villig til at tage det for givet. Men Mr. Toots rystede paa Hovedet og vilde ikke høre Tale om, at det kunde være muligt.

»Ser De,« sagde Mr. Toots, »hvad jeg havde Brug for hos en Kone var — kort sagt Forstand. Penge havde jeg. Forstand, det — det havde jeg ikke noget videre af.«

Mr. Feeder mumlede: »Jo, jo De havde, Toots.« Men Mr. Toots sagde:

»Nej, Feeder, det havde jeg *ikke*. Hvorfor skulde jeg skjule det? Jeg havde det *ikke*. Jeg vidste, at dér,« sagde Mr. Toots og pegede paa sin Kone, »var Forstand i Bunkevis. Jeg havde ingen Slægtninge, der kunde gøre Indvendinger eller blive fornærmede paa Grund af hendes Stilling, for jeg havde ingen Slægtninge. Jeg har aldrig haft nogen, der havde noget at gøre med mig, uden min Formynder, og ham, Feeder, har jeg altid anset for en Pirat og en Korsar. Derfor, forstaar De, var det ikke rimeligt, at jeg skulde spørge om *hans* Mening.«

»Nej,« sagde Mr. Feeder.

»Følgelig gik jeg efter min egen. Lys var den Dag, da jeg gjorde det! Feeder! Ingen uden jeg selv ved, hvilke Aandsevner den Kvinde har. Hvis der nogen Sinde bliver taget Hensyn til Kvindernes Rettigheder og alt det dér, saa bliver det gennem hendes mægtige Begavelse. Kære Susan,« sagde Toots og kiggede pludselig ud bag Gardinet, »overanstræng dig nu ikke.«

»Kære, jeg talte blot,« sagde Mrs. Toots.

»Men min egen,« sagde Mr. Toots, »du maa sandelig ikke overanstrænge dig. Du maa virkelig være forsigtig. Hun kommer saa let i Sindsbevægelse,« sagde Mr. Toots afsides til Mrs. Blimber, »og saa glemmer hun aldeles Lægen.«

Mrs. Blimber paalagde Mrs. Toots Nødvendigheden af at være forsigtig, og Mr. Feeder bød hende Armen og førte hende ned til Vognene, som ventede for at køre til Kirken. Dr. Blimber fulgte Mrs. Toots. Mr. Toots førte den skønne Brud, om hvis funklende Briller to smaa Flors Brudepiger flagrede ligesom Møl. Mr. Alfred Feeder var allerede gaaet i Forvejen for at røgte sine Embedspligter.

Ceremonien gennemførtes paa en beundringsværdig Maade. Cornelia med sine krusede smaa Lokker optraadte med stor Fatning, og Doktor Blimber gav hende bort som en Mand, der var ganske paa det rene med sig selv om, at han vilde gøre det. De smaa Flors Brudepiger syntes at lide mest. Mrs. Blimber var rørt, men ikke overvældet, og hun sagde paa Hjemvejen til Hans Velærværdighed, Mr. Alfred Feeder, at hvis hun blot kunde have besøgt Cicero i Tusculum, vilde hun nu ikke have eet uopfyldt Ønske tilbage.

Bagefter var der Frokost for det samme lille Selskab, og Mr. Feeder var i et saa overstadigt Humør og smittede i den Grad Mrs. Toots, at Mr. Toots flere Gange var nødt til at sige tværs over Bordet: »Kære Susan, du *maa* ikke overanstrænge dig!« Det bedste af det hele var, at Mr. Toots ansaa sig for forpligtet til at holde en Tale; og paa Trods af en hel Række telegrafiske Fraraadelser fra Mrs. Toots, slog han for første Gang i sit Liv paa sit Glas.

»I dette Hus,« sagde han, »hvor alt er blevet mig givet, hvad jeg ejer af — af aandelig Forvirring somme Tider — hvilket ikke har noget at sige, og jeg bebrejder ingen noget — jeg er altid her blevet behandlet som en, der hørte til Doktor Blimbers Familie og havde i adskillig Tid en Pult for mig selv — kan jeg virkelig — ikke lade — min Ven Feeder blive —«

»Gift,« foreslog Mrs. Toots.

»Det er maaske ikke upassende ved denne Lejlighed eller i det hele uinteressant,« sagde Mr. Toots med et straa-

lende Ansigt, »at bemærke, at min Kone er en højst ualmindelig Kvinde og kunde gøre dette meget bedre end jeg — lade min Ven Feeder blive gift — især da med —«

Mrs. Toots foreslog: »Med Miss Blimber.«

Med Mrs. Feeder, min Ven,« sagde Mr. Toots dæmpet, som i en privat Forhandling — — »hvem Gud har sammenføjet, ved du nok, skal Mennesker ikke — hvad? Jeg kan ikke lade min Ven Feeder blive gift — især da med Mrs. Feeder — uden at udbringe deres — deres Skaal; og gid,« sagde Mr. Toots og saa paa sin Hustru ligesom for at blive inspireret til sin Flugt — »gid Hymens Fakkel maa blive Glædens Fyrtaarn, og gid de Blomster, vi i Dag har strøet paa deres Sti, maa være — Banlysen af — af Sorgen!«

Doktor Blimber, der holdt af Lignelser, var fornøjet med denne og sagde: »Meget godt, Toots! Virkelig meget godt!« og nikkede og klappede i Hænderne. Mr. Feeder svarede med en humoristisk Tale, isprængt med Følelse. Mr. Alfred Feeder var bagefter meget heldig med at tale for Dr. og Mrs. Blimber, og Brudgommen ikke mindre med en Skaal for de smaa Florsbrudepiger. Derpaa fremsatte Dr. Blimber med velklingende Stemme nogle Tanker — i Hyrdestilen — om de Siv, det var ham og Mrs. Blimbers Agt at dvæle imellem, og den Bi, der vilde summe om deres Hytte. Kort efter, da Doktorens Øjne blinkede paa en paafaldende Maade, og hans Svigersøn allerede havde bemærket, at Tiden var skabt for Slaver, og spurgt, om Mrs. Toots sang, hævede den forstandige Mrs. Blimber Mødet og sendte, roligt og koldblodigt, Cornelia af Sted i en Postvogn med hendes Hjærtes Mand.

Mr. og Mrs. Toots trak sig tilbage til Hotel Bedford (Mrs. Toots havde været der før i gamle Dage, under sit Pigenavn Nipper) og fandt dér et Brev, som det tog Mr. Toots saa uhyre Tid at læse, at Mrs. Toots blev bange.

»Kære Susan,« sagde Mr. Toots, »Angst er værre end Overanstrængelse. Vær dog rolig!«

»Hvem er det fra?« spurgte Mrs. Toots.

»Fra Kaptajn Gills, min Ven. Bliv nu ikke ophidset. Walthers og Miss Dombey ventes hjem.«

»Kære,« sagde Mrs. Toots meget bleg og rejste sig hurtigt fra Sofaen, »prøv ikke paa at narre mig, for det er ingen Nytte til, de er kommet hjem — det læser jeg tydeligt paa dit Ansigt.«

»Hun er en højst ualmindelig Kvinde!« udbrød Mr. Toots i henrykt Beundring. »Du har ganske ret, min egen, de er kommet hjem. Miss Dombey har set sin Fader, og de er forsonede.«

»Forsonede!«

»Anstræng dig nu ikke, kære! Husk paa Lægen! Kaptajn Gills siger — idet mindste siger han det ikke, men saa vidt jeg kan forstaa, mener han det — at Miss Dombey har ført sin ulykkelige Fader bort fra hans gamle Hus, hen til et, hvor hun og Walthers bor; at han ligger meget syg dér — for Døden, mener man; og at hun plejer ham Nat og Dag.«

Mrs. Toots begyndte at græde bitterlig.

»Kæreste Susan,« sagde Mr. Toots, hvis det paa nogen Maade er dig muligt, saa tænk paa Lægen! Hvis du ikke kan, har det ikke noget at sige — men prøv paa det!«

Han Hustru genvandt øjeblikkelig sit gamle Væsen og bad ham saa rørende om at føre hende hen til hendes egen kære lille Frøken, at Mr. Toots, hvis Deltagelse og Beundring var af stærkeste Art, samtykkede af sit ganske Hjærte; og de blev enige om straks at tage af Sted og personligt besvare Kaptajnens Brev.

En eller anden skjult Tingenes Sympati, eller et tilfældigt Sammentræf, havde den Dag ført Kaptajnen selv ind paa Ægteskabets Blomstersti, ikke som Hovedperson, men som Bitræder. Det var kommet rent tilfældigt og paa følgende Maade:

Da Kaptajnen et Øjeblik til sin store Glæde havde set Florence og hendes lille

Dreng og haft en lang Samtale med Walther, gik han sig en Tur, da han fandt det nødvendigt at tænke lidt i Ensomhed over de menneskelige Tings Foranderlighed og ryste paa sin blanke Hat over Mr. Dombeys Fald. Kaptajnen vilde virkelig have været meget nedtrykt paa den ulykkelige Gentlemans Vegne, hvis han ikke havde tænkt paa den lille; thi denne Tanke frydede ham i den Grad, at han lo højt, medens han gik hen ad Gaden og mere end een Gang i et pludseligt Anfald af Glæde kastede sin blanke Hat i Vejret og greb den igen, til stor Forundring for dem, der saa det. De hurtige Omskiftelser mellem Lys og Skygge, som disse to modstridende Tanker udsatte Kaptajnen for, tog i den Grad paa ham, at han indsaa, der maatte en lang Tur til for at gengive ham Fatningen; og da harmoniske Tankeforbindelser øver stor Indflydelse, valgte han sit gamle Kvarter mellem Maste- og Aaremagerne, Beskøjtbagerne, Kuldragerne, Begkedlerne, Matroserne, Kanalerne, Dokkerne, Svingborerne og andre beroligende Elementer, til Skuepladsen for sin Vandring.

Disse fredelige Omgivelser, og især Strøget omkring Limehouse Hole, virkede saa beroligende paa Kaptajnen, at han gik videre med genvunden Fatning og endog fornøjede sig med at nynne Balladen om den dejlige Peg, da han. idet han drejede om et Hjørne, pludselig blev staaende som lammet og maalløs ved at se et Triumftog komme hen imod sig.

I Spidsen gik den determinerede Mrs. Mac Stinger med et Udtryk af ubønhørlig Bestemthed i sit Ansigt, bærende paa sin forstokkede Barm et umaadeligt Ur med Tilbehør, som Kaptajnen straks genkendte som Bunsbys. Under Armen havde hun ingen anden end denne vise Sømand, der ydmygt føjede sig efter hendes Vilje med et forfærdet og melankolsk Ansigt, som en Fange, der slæbes til et fremmed Land. Bag dem kom de unge Mac Stingere i en jublende Flok. Bag dem saas to ligeledes triumferende Damer af et frygteligt standhaftigt Udseende med en lille Herre med høj Hat imellem sig. I Kølvandet kom Bunsbys Dreng med Favnen fuld af Paraplyer. Hele Optoget foregik i god Marchorden; og Selskabet prægedes af en skrækkelig Sirlighed og Pyntelighed, som, selv om Damernes uforfærdede Ansigter ikke havde været, tilstrækkelig vilde have vist, at det var et Offertog, og at Bunsby var Offeret.

Kaptajnens første Indskydelse var at løbe sin Vej. Dette syntes ogsaa at være Bunsbys første Indskydelse, hvor haabløst det end vilde have vist sig at følge den. Men da et Genkendelsens Skrig lød fra Selskabet, og Alexander Mac Stinger løb hen til Kaptajnen med udbredte Arme, strøg han Flaget.

»Det kalder jeg et Møde, Kaptajn Cuttle!« sagde Mrs. Mac Stinger. »Jeg bærer ikke Nag mere. Kaptajn Cuttle. — De behøver ikke at frygte, at jeg skal komme med Hentydninger. Jeg haaber at gaa til Alteret i en anden Stemning.« Her tav hun, knejsede og trak Vejret dybt, saa hendes Barm svulmede, og sagde, pegende paa Offeret: »Min Brudgom, Kaptajn Cuttle!«

Den modfaldne Bunsby saa hverken til Højre eller Venstre eller paa sin Brud eller sin Ven, men lige frem for sig paa ingen Ting. Da Kaptajnen rakte sin Haand frem, rakte han ogsaa sin frem, men han svarede ikke et Ord paa Kaptajnens Hilsen.

Kaptajn Cuttle,« sagde Mrs. Mac Stinger, »hvis De skulde ønske at udsone gammelt Fjendskab og se det sidste Glimt af Deres Ven som enlig Person, vilde det glæde os, om De vilde følge os til Kapellet. Der er en Dame her,« sagde Mrs. Mac Stinger og vendte sig om mod den mest uforfærdede af de to, »min Brudepige, som vil være glad, om De vil tage Dem af hende, Kaptajn Cuttle.«

Den lille Gentleman med den høje Hat, som syntes at være gift med den anden Dame, og som øjensynligt triumferede over, at en Medskabning blev reduceret til hans egen Tilstand, afstod Damen til Kaptajnen. Damen greb ham øjeblikkelig, bemærkede, at der var ingen Tid at spilde og gav med stærk Stemme Ordre til Fremrykning.

Kaptajnens Uro for hans Ven — i Begyndelsen blandet med nogen Uro for ham selv — thi der greb ham en uklar Rædsel for, at han kunde blive gift med Vold, indtil hans Kendskab til Ritualet kom ham til Hjælp, saa han følte sig tryg ved sin faste Beslutning om at svare »Nej« til et hvilket som helst Spørgsmaal, der maatte blive gjort ham — fik ham til at svede over hele Kroppen og gjorde ham en Tid ufølsom overfor Processionens Bevægelser og hans skønne Ledsagerskes Konversation. Men da han blev roligere, erfarede han af denne Dame, at hun var Enke efter en Mr. Bokum, som havde været ansat ved Toldvæsenet; at hun var Mrs. Mac Stingers nærmeste Veninde og ansaa hende for et Mønster for sit Køn; at hun ofte havde hørt Tale om Kaptajnen og nu haabede, han havde angret sit tidligere Liv; at hun haabede, Mr. Bunsby vidste, hvilken Lykke han havde opnaaet, men at hun frygtede, Mænd sjældent skønnede paa en saadan Lykke, før de havde mistet den — og mere af samme Tønde.

Kaptajnen kunde ikke undgaa at lægge Mærke til, at Mrs. Bokum uafbrudt holdt Øje med Brudgommen, og at hver Gang de kom i Nærheden af et snævert Stræde, der syntes gunstigt til Flugt, var hun parat til at afskære ham, hvis han skulde prøve paa at undslippe. Den anden Dame og hendes lille Ægtemand med den høje Hat var aabenbart ligeledes paa deres Post efter forud truffen Aftale; og den ulykkelige Mand bevogtedes saa strængt af Mrs. Mac Stinger, at ethvert Forsøg paa Frelse ved Flugt var gjort umuligt. Dette var klart selv for Mængden, som udtrykte sin Forstaaelse heraf ved Vittigheder og Tilraab. Den frygtelige Mac Stinger var ubøjelig ligegyldig overfor alt dette, medens Bunsby selv syntes at befinde sig i en halvt bevidstløs Tilstand.

Kaptajnen gjorde mange Forsøg paa at tiltale Filosofen, om end blot med et Enstavelsesord eller et Signal; men det slog altid fejl paa Grund af Vagtens Aarvaagenhed og den Vanskelighed det altid havde at vække Bunsbys Opmærksomhed ved noget ydre og synligt Tegn. Saaledes nærmede de sig Kapellet, en net, hvidkalket Bygning, der nylig var blevet lejet af Hans Velærværdighed Melchisedech Howler, som efter meget indtrængende Bønner havde samtykket i at lade Verden bestaa i to Aar endnu, men underrettet sine Tilhængere om, at *saa* maatte den absolut gaa under.

Medens Hans Velærværdighed improviserede nogle Bønner, fandt Kaptajnen Lejlighed til at brumme ind i Brudgommens Øre:

»Hvordan gaar det, min Gut, hvordan gaar det?«

Hvortil Bunsby, med en Forglemmelse af hans Velærværdighed Melchisedech, som kun hans fortvivlede Omstændigheder kunde undskylde, svarede:

»Forbandet daarligt.«

»Jack Bunsby,« hviskede Kaptajnen, »gør De dette her af Deres egen frie Vilje?«

Mr. Bunsby svarede: »Nej.«

»Hvorfor gør De det da, min Gut?« spurgte Kaptajnen ret naturligt.

Bunsby stirrede stadig med et ubevægeligt Ansigt over paa den modsatte Side af Jorden og svarede ikke.

»Hvorfor ikke stikke af?« sagde Kaptajnen.

»Hvad?« hviskede Bunsby med et flygtigt Glimt af Haab.

»Stikke af,« sagde Kaptajnen.

»Hvad nytter det?« svarede den fortabte Vismand. »Hun bringer mig op igen.«

»Prøv!« sagde Kaptajnen. »Hjærtet op i Livet! Naa! Nu er det Tid. Stik af, Jack Bunsby!«

I Stedet for at følge dette Raad, hviskede Jack Bunsby imidlertid sørgmodigt:

»Det begyndte alt sammen med denne her Kiste af Deres. Hvorfor konvoyerede jeg hende dog i Havn den Aften?«

»Min Gut,« stammede Kaptajnen, »jeg troede, det var Dem, der havde faaet Bugt med hende, ikke hende, der havde faaet Bugt med Dem. En Mand, der kan afgive saadan et Besyv som De!«

Mr. Bunsby svarede kun med en kvalt Stønnen.

»Naa!« sagde Kaptajnen og gav ham et Puf med sin Albu, »nu er det Tid! Stik af! Jeg skal dække Deres Tilbagetog. Tiden iler, Bunsby! Det gælder Friheden. Vil De, første Gang?«

Bunsby var ubevægelig.

»Bunsby!« hviskede Kaptajnen. »Vil De — anden Gang?«

Bunsby vilde ikke anden Gang.

»Bunsby! Det gælder Friheden. Vil De, tredje Gang? Nu eller aldrig!«

Bunsby gjorde det ikke dengang, og han gjorde det aldrig; thi lige efter var han viet til Mrs. Mac Stinger.

Derpaa vendte Processionen tilbage til Brig Place, hvor et Bryllupsmaaltid stod rede. Kaptajnen fulgte med til Gadedøren; men da han blev urolig over Mrs. Bokums blidere Væsen, nu da hun havde mere Tid til at vise ham sin Interesse, forlod han det og Fangen der, idet han svagt undskyldte sig med, at han skulde træffe en, og lovede at komme snart igen. Kaptajnen havde endnu en Grund til Uro, idet han tænkte med Samvittighedsnag paa, at han havde været den første Aarsag til, at Bunsby var gaaet i Fælden, skønt uden at ville det, og kun ved sin ubegrænsede Tillid til denne Filosofs Hjælpekilder.

Det kunde ikke falde Kaptajnen ind at vende tilbage til gamle Sol Gills og Træmidshipmanen uden først at gaa om og spørge, hvordan det gik med Mr. Dombey, skønt det Hus, hvor han laa, var udenfor London. Da han var træt, tog han en Vogn.

Jalousierne var trukket for, og hele Huset saa stille, at Kaptajnen næsten var bange for at banke paa; men da han lyttede ved Døren, hørte han dæmpede Stemmer tæt indenfor den, og da han bankede sagte paa, blev han lukket ind af Mr. Toots. Mr. Toots og hans Kone var lige kommet; de havde været i Midshipmanen for at søge ham og havde dér faaet Adressen.

Der havde dog været Tid nok siden deres Ankomst, til at Mrs. Toots havde taget Barnet fra en eller anden og taget det med nedenunder, hvor hun sad og knugede og kælede for det. Florence bøjede sig ned ved Siden af hende, og ingen kunde have sagt, hvem Mrs. Toots knugede og kærtegnede mest, Moderen eller Barnet, eller hvem der var kærligst, Florence mod Mrs. Toots eller Mrs. Toots mod hende eller begge mod den lille; det var en hel lille Gruppe af Kærlighed og Sindsbevægelse.

»Og er Deres Fader meget syg, kære Miss Floy?« spurgte Susan.

»Han er meget, meget syg,« sagde Florence. »Men kære Susan, du maa ikke tale til mig, som du plejede før. Og hvad er dette?« sagde Susan og rørte forundret ved hendes Klæder. »Din gamle Kjole, kære? Din gamle Kappe, Krøllerne og det hele?«

Susan brast i Graad og lod det regne med Kys over den lille Haand, der havde berørt hende saa forundret.

Kære Miss Dombey,« sagde Mr. Toots og traadte frem, »jeg skal forklare Dem det. Hun er en højst ualmindelig Kvinde. Der er ikke mange Mage til hende! Hun har altid sagt — hun sagde det, før vi blev gift, og har sagt det til denne Dag — at naar De kom hjem, vilde hun ikke komme til Dem i nogen anden Dragt end den, hun plejede at tjene Dem i, af Frygt for, at hun kunde synes Dem fremmed, og at De vilde synes mindre om hende. Jeg beundrer selv denne Kjole mere end nogen anden. Jeg tilbeder hende i den! Kære Miss Dombey, hun vil være Deres Pige igen, ganske som før, og mere til. Hun har ikke forandret sig. Men kære Susan,« sagde Mr. Toots, som havde talt med stor Følelse og dyb Beundring, »jeg beder dig kun om at tænke paa Lægen og ikke anstrænge dig for meget!«

En og tredivte Kapitel.

Formildelse.

Florence trængte til Hjælp. Hendes Fader trængte haardt til den, og hendes gamle Venindes Hjælp var derfor uvurderlig. Døden stod ved hans Hovedpude. Allerede kun en Skygge af, hvad han havde været, rystet i Sjælen og farlig syg paa Legemet, lagde han sit trætte Hoved ned paa det Leje, hans Datters Hænder havde redt ham, og han havde aldrig hævet det siden.

Hun var altid hos ham. Han kendte hende i Reglen, skønt han ofte i sine Fantasier tog fejl af de Forhold, hvorunder han talte til hende. Saaledes kunde han undertiden tale til hende, som om hans Dreng nylig var død og sige hende, at skønt han intet havde sagt om hendes Vaagen ved den lille Seng, havde han dog set den — han havde set den; og da skjulte han sit Ansigt og hulkede og rakte sin hentærede Haand ud. Somme Tider spurgte han efter hende selv. »Hvor er Florence?« — »Jeg er her, Fader, jeg er her.« »Jeg kender hende ikke,« kunde han da grædende sige. »Vi har været skilt saa længe, at jeg ikke kender hende!« Og da kunde der komme en Rædsel over ham, indtil hun fik ham beroliget og fremkaldt de Taarer, hun til andre Tider havde saa svært ved at stanse.

Somme Tider gennemstrejfede han i flere Timer Skuepladsen for sine gamle Beskæftigelser — mange, hvor Florence ikke kunde følge ham, mens hun sad og lyttede. Han kunde gentage det barnlige Spørgsmaal: »Hvad er Penge?« og grunde over det og drøfte det mere eller mindre sammenhængende for at finde et godt Svar, som om det aldrig havde frembudt sig for ham før i dette Øjeblik. Han kunde grundende gentage sit gamle Firmas Navn Tusinder af Gange, og hver Gang vendte han saa sit Hoved paa Puden. Han kunde tælle sine Børn — eet — to — og saa begynde forfra igen paa samme Maade.

Men dette var, naar hans Sind var mest forvirret. Paa alle de andre Trin af dets Sygdom vendte det sig altid til Florence. Oftest mindedes han den Aften, hun saa nylig havde tænkt paa, den Aften, da hun kom ned til ham i hans Stue, og da kunde han forestille sig, at det stak ham i Hjærtet, og at han gik ud efter hende og ovenpaa for at søge efter hende. Naar han saa sammenblandede denne Tid med de senere Dage med de mange Fodtrin, kunde han blive forundret over deres Antal og begynde at tælle dem, mens han fulgte efter hende. Her var der paa een Gang et blodigt Fodtrin mellem de andre; og derefter begyndte der med Mellemrum at være Døre, der stod aabne, og gennem hvilke man i Spejle saa visse frygtelige Billeder af hentærede Mænd, der skjulte noget paa deres Bryst. Men mellem alle de mange Trin og de blodige Trin hist og her var stadig Florences Fodtrin. Stadig gik hun forud. Stadig fulgte den rastløse Aand og talte, stadig længere bort, højere op, lige til Toppen af et mægtigt Taarn, som det tog Aar at klatre op paa.

En Dag spurgte han, om det ikke var Susan, der havde talt for længe siden.

Florence sagde: »Jo, kære Fader,« og spurgte, om han gerne vilde se hende.

»Meget gerne,« sagde han. Og lidt skælvende viste Susan sig ved hans Seng.

Det syntes at være ham en stor Lettelse. Han bad hende om ikke at gaa; hun skulde vide, at han tilgav hende, hvad hun havde sagt, og blive her. Florence og han var ganske anderledes nu, sagde han, og meget lykkelige. Se blot her! Han mente: se, hvordan han drog det blide Hoved ned til sit og lagde det paa Puden ved sin Side.

Saaledes blev han ved at være i Dage

og Uger. Tilsidst, da han laa dér som et svagt, svagt Billede af et Menneske i sin Seng og talte saa sagte, at de kun kunde høre ham, naar de lagde Øret ganske tæt til hans Læber, blev han rolig. Det var ham en halvbevidst Glæde nu at ligge dér med Vinduet aabent og se ud paa Sommerhimlen og Træerne, og om Aftenen paa Solnedgangen. At holde Øje med Skyernes og Bladenes Skygger og synes, at han følte Sympati for Skyggerne. Det var naturligt. For ham var Livet og Verden ikke andet.

Han begyndte nu at vise, at han tænkte paa Florences Besvær, og ofte trodsede han sin Svaghed for at hviske til hende: »Gaa dig en Tur i det dejlige Vejr kæreste. Gaa til din gode Mand!« En Gang, da Walther var i Stuen, vinkede han til ham, at han skulde komme tæt hen til ham og bøje sig ned; saa trykkede han hans Haand og hviskede til ham, at han vidste, han kunde betro ham sit Barn, naar han var død.

En Aften, henimod Solnedgang, da Florence og Walther sad sammen i Stuen, som han holdt af at se dem, begyndte Florence, der havde den lille i sine Arme, at synge med dæmpet Stemme for den lille Fyr, og hun sang den gamle Melodi, som hun saa ofte havde sunget for det døde Barn. Han kunde ikke udholde det nu; han løftede sin skælvende Haand og bad hende stanse; men næste Dag bad han hende gentage den og gøre det ofte om Aftenen — hvilket hun gjorde, medens han lyttede med bortvendt Ansigt.

En Gang sad Florence ved hans Vindue med sin Sykurv mellem sig og sin fordums Pige, der stadig trofast holdt hende med Selskab. Han var faldet hen i en Døs. Det var en smuk Aften, to Timer før Mørkets Frembrud, og Freden og Stilheden gjorde Florence meget tankefuld. Hun tænkte i dette Øjeblik kun paa den Gang, da den nu saa forandrede Skikkelse paa Sengen første Gang havde forestillet hende for hendes smukke Moder; da fo'r hun pludselig op ved, at Walther stod bøjet over Ryggen af hendes Stol og rørte ved hende.

»Kære,« sagde han, »der er en nedenunder, som ønsker at tale med dig.«

Hun syntes, Walther saa alvorlig ud, og spurgte, om der var hændet noget.

»Nej, nej, elskede,« sagde Walther. »Jeg har selv set den Herre og talt med ham. Der er intet hændet. Vil du komme?«

Florence lagde sin Arm under hans, betroede sin Fader til den sortøjede Mrs. Toots, der sad og syede saa flinkt som nogen sortøjet Kvinde kunde, og fulgte sin Mand nedenunder. I den hyggelige lille Dagligstue ud til Haven sad en Herre, som rejste sig, da hun kom ind, for at gaa hende i Møde, men drejede af paa Grund af en eller anden Ejendommelighed ved hans Ben og kun blev stanset af Bordet.

Florence huskede da Fætter Feenix, hvem hun i Skyggen fra Løvet ikke straks havde kendt. Fætter Feenix tog hendes Haand og lykønskede hende til hendes Ægteskab.

»Jeg har sagt min Ven Mr. Gay,« sagde Fætter Feenix og satte sig, da Florence satte sig, »hvis jeg maa have den Ære at kalde ham saaledes, at det glæder mig at høre, at min Ven Dombey er i afgjort Bedring. Jeg haaber ikke, min Ven Dombey vil lade sig nedtrykke alt for meget af et blot og bart Formuetab. Jeg kan ikke sige, at jeg selv nogen Sinde har prøvet noget videre Formuetab, for jeg har i Virkeligheden aldrig haft nogen videre Formue at tabe. Men hvad jeg kunde tabe, har jeg tabt, og jeg synes ikke, jeg bryder mig videre om det. Jeg ved, at min Ven Dombey er en Pokkers retskaffen Mand, og det maa være ham en stor Trøst at vide, at dette er den almindelige Mening. Selv Tommy Screwzer — en Mand med en usædvanlig skarp Tunge — min Ven Gay kender ham rimeligvis — har ikke kunnet sige en Stavelse imod dette.«

Florence ventede i stor Spænding paa det, hun følte vilde komme.

»Kære,« sagde Walther, »der er ingen Ting i Vejen.«

»Paa min Ære, der er ingen Ting i

Vejen,« sagde Fætter Feenix. »Den Tjeneste, jeg beder om, er simpelthen — men den synes mig virkelig i den Grad usædvanlig, at jeg vilde være min Ven Gay i højeste Grad forbunden, hvis han vilde være saa god at bryde — naa, i Virkeligheden, Isen.«

»Kæreste,« sagde Walther, »det er kun dette: at du vil køre til London med denne Herre, hvem du kender.«

»Og med min Ven Gay ogsaa — undskyld,« afbrød Fætter Feenix.

»Og med mig — og gøre et Besøg et Sted.«

»Hos hvem?« spurgte Florence og saa fra den ene til den anden.

»Hvis jeg turde bede Dem,« sagde Fætter Feenix, »om ikke trænge paa for at faa dette Spørgsmaal besvaret, vilde jeg være saa fri at rette denne Anmodning til Dem.«

»Ved *du* det, Walther?«

»Ja.«

»Og anser det for rigtigt?«

»Ja. Kun fordi jeg er sikker paa, at du ogsaa vilde gøre det. Skønt der maaske er Grunde, jeg meget vel forstaar, som gør, at det er bedst, der ikke bliver sagt mere i Forvejen.«

»Hvis Fader endnu sover, eller kan undvære mig, hvis han er vaagen, skal jeg straks tage med,« sagde Florence. Hun rejste sig stille, saa paa dem med et Blik, der var en Smule uroligt, men fuldkommen tillidsfuldt, og forlod Stuen.

Da hun vendte tilbage, rede til at ledsage dem, traadte de sammen alvorlige hen til Vinduet; og Florence kunde ikke lade være med at undre sig over, hvad det var for et Emne, der paa saa kort Tid havde gjort dem saa kendt med hinanden. Hun undrede sig ikke over det stolte og kærlige Blik, hvormed hendes Mand brød af, da hun traadte ind; thi hun saa ham aldrig, uden at *det* hvilte paa hende.

De satte sig op i en Vogn, der holdt rede, og kørte. Det var en Tur paa henved to Mil. Da de kørte gennem visse kedelige og pragtfulde Gader i det vestlige London, var det ved at blive mørkt. Florence havde lagt sin Haand i Walthers og saa med voksende Spænding paa hver ny Gade, de drejede ind i.

Da Vognen endelig stansede foran det Hus i Brook Street, hvor hendes Faders ulykkelige Bryllup var blevet fejret, sagde Florence: »Walther, hvad er dette? Hvem er her?« Da Walther trykkede hendes Haand uden at svare, saa hun op paa Husets Forside og saa, at alle Skodder var lukkede, som om det var ubeboet. Fætter Feenix var nu staaet ud og rakte hende sin Haand.

»Kommer du ikke med, Walther?«

»Nej, jeg bliver her. Skælv ikke! Der er ingen Ting at frygte, kæreste Florence.«

»Jeg ved det, Walther, naar du er saa nær. Jeg er sikker paa det, men —.«

Døren blev aabnet uden Banken, og Fætter Feenix førte hende fra Sommeraftenens Luft ind i det tillukkede, triste Hus. Mørkere og brunere end nogen Sinde, som havde det været tillukket lige siden Bryllupsdagen og at have ruget over Mørke og Sorg siden da.

Florence steg skælvende op ad den mørke Trappe og stansede med sin Fører ved Salsdøren. Han aabnede den uden at tale, og gjorde Tegn til hende, at hun skulde træde ind i det indre Værelse, medens han blev her. Efter et Øjebliks Tøven adlød Florence.

Ved et Bord ved Vinduet, hvor hun syntes at have skrevet eller tegnet, sad en Dame med Hovedet vendt bort mod det hendøende Lys og støttet mod sin Haand. Da Florence tvivlraadig traadte nærmere, blev hun paa een Gang staaende, som kunde hun ikke røre Haand eller Fod. Damen vendte sit Hoved.

»Store Gud!« sagde hun. »Hvad er dette?«

»Nej, nej!« udbrød Florence og gøs tilbage, da hun rejste sig og rakte sine Hænder frem for at holde hende borte. »Moder!«

De stod og saa paa hinanden. Lidenskab og Stolthed havde hærget det, men det var dog Ediths Ansigt, og smukt og majestætisk endnu. Det var Florences Ansigt, og gennem al den Angst og Sky, det udtrykte, lyste dog Medynk, Sorg og

et taknemligt, ømt Minde. Begge Ansigter prægedes levende af Forundring og Frygt; stille og tavse begge, saa de paa hinanden over den uigenkaldelige Fortids mørke Kløft.

Florence forandredes først. Hun brast i Graad og sagde af sit fulde Hjærte: »Aa Moder, Moder! Hvorfor skal vi mødes saaledes? Hvorfor var De nogen Sinde god imod mig, da ingen anden var det, siden vi skal mødes saaledes?

Edith stod stum og ubevægelig foran hende. Hendes Øjne var rettede paa hendes Ansigt.

»Jeg tør ikke tænke paa det,« sagde Florence. »Jeg kommer fra Faders Sygeleje. Vi er aldrig adskilte nu; vi vil aldrig blive det mere. Hvis De vil have mig til at bede ham om hans Tilgivelse, skal jeg gøre det, Moder. Jeg er næsten sikker paa, at han vil give Dem den nu, hvis jeg beder ham. Gid Himlen ogsaa maa tilgive og trøste Dem!«

Hun svarede ikke et Ord.

»Walther — jeg er gift med ham, og vi har en Søn,« sagde Florence frygtsomt — »holder nede ved Døren og har ført mig herhen. Jeg skal sige ham, at De angrer, at De er forandret,« sagde Florence og saa sørgmodigt paa hende; »og han vil tale til Fader sammen med mig, det ved jeg. Er der noget andet end dette, jeg kan gøre?«

Uden at bevæge en Mine eller et Lem svarede Edith langsomt:

»Pletten paa dit Navn, paa din Ægtefælles, paa dit Barns. Vil den nogen Sinde blive tilgivet, Florence?«

»Om den nogen Sinde vil blive det, Moder? Den er det. Fuldt ud, baade af Walther og mig. Hvis det kan være nogen Trøst for Dem, er der intet, De kan stole tryggere paa. De — De taler ikke om Fader; men jeg er vis paa, De ønsker, at jeg skal bede ham om hans Tilgivelse. Jeg er vis paa, De gør det.«

Hun svarede ikke et Ord.

»Jeg skal gøre det!« sagde Florence. »Jeg skal bringe Dem den, hvis De giver mig Lov; og da kan vi maaske tage Afsked fra hinanden, men som, hvad vi een Gang var for hinanden. Jeg er ikke,« sagde Florence meget blidt og traadte nærmere hen til hende, »jeg er ikke gyst tilbage for Dem, Moder, fordi jeg er bange for Dem, eller fordi jeg frygtede for at blive vanæret af Dem. Jeg ønsker kun at gøre min Pligt imod Fader. Jeg er ham meget kær, og han er mig meget kær. Men jeg kan aldrig glemme, at De var meget god imod mig. Aa, bed Gud, Moder,« sagde Florence og sank til hendes Bryst, »bed Gud tilgive Dem al denne Synd og Skam og tilgive mig, at jeg ikke kan lade være at gøre dette, hvis det er Uret, naar jeg tænker paa, hvad De var engang!«

Som om Edith segnede under hendes Berøring, sank hun paa Knæ og slog sine Arme om hendes Hals.

»Florence! Min gode Engel! Før jeg bliver vanvittig igen, før mit Stivsind vender tilbage og gør mig stum, saa tro mig, saa sandt jeg lever, jeg er uskyldig!«

»Moder!«

»Skyldig i meget. Skyldig i, hvad der altid vil lægge en Ørken imellem os. Skyldig i, hvad der gennem hele Resten af mit Liv maa skille sig fra Renhed og Uskyld — fra dig, fra alle paa Jorden. Skyldig i en blind og lidenskabelig Hævnlyst, som jeg ikke angrer, ikke kan og vil angre, selv nu; men ikke skyldig med den døde Mand. Saa sandt der er en Gud!«

Liggende paa Knæ paa Jorden hævede hun begge sine Hænder og svor det.

»Florence,« sagde hun, »du reneste og bedste af alle Naturer — du hvem jeg elsker — du der kunde have forandret mig for lang Tid siden, og som for en Tid fremkaldte nogen Forandring hos den Kvinde jeg er — tro mig, jeg er uskyldig i dette; og lad mig endnu engang, for sidste Gang lægge dette kære Hoved mod mit fortvivlede Hjærte!«

Hun var bevæget og græd. Hvis hun oftere havde været saaledes i tidligere Dage, vilde hun have været lykkeligere nu.

»Intet andet i hele Verden kunde have fravristet mig denne Benægtelse,« sagde hun. »Ingen Kærlighed, intet Had, intet Haab, ingen Trusel. Jeg sagde, at

jeg vilde dø, uden at give noget Tegn. Jeg kunde have gjort det, og jeg vilde have gjort det, hvis vi aldrig var mødtes, Florence.«

Edith havde ført Florence hen til en Sofa, og i nogle Minutter sad de tavse dér ved hinandens Side. Saa tog Edith et forseglet Papir frem fra sit Bryst.

»Jeg var længe uenig med mig selv,« sagde hun med dæmpet Stemme, »om jeg overhovedet skulde skrive dette, for det Tilfælde at jeg skulde dø pludselig. Lige siden har jeg tænkt paa, naar og hvorledes jeg skulde tilintetgøre det. Tag det, Florence. Sandheden staar skrevet deri.«

»Er det til Fader?«

»Det er til hvem, du vil. Det er givet til dig og maa faas gennem dig! Han kunde aldrig have faaet det paa anden Maade.«

Atter sad de tavse i det voksende Mørke.

»Moder,« sagde Florence, »han har mistet sin Formue; han har været paa Gravens Rand; maaske kommer han sig ikke, selv nu. Er der noget Ord, jeg skal sige ham fra Dem?«

»Sagde du,« spurgte Edith, »at du var ham meget kær?«

»Ja!«

»Sig ham, at det gør mig ondt, vi nogen Sinde mødtes.«

»Ikke mere?«

»Sig ham, hvis han spørger, at jeg angrer ikke, hvad jeg har gjort — ikke endnu — for hvis det skulde gøres om igen i Morgen, vilde jeg gøre det. Men hvis han er blevet en anden —.«

Hun stansede. Der var noget i den tavse Berøring af Florences Haand, som stansede hende.

Men da han nu er blevet en anden, ved han, at det nu aldrig kunde ske. Sig ham, at jeg vilde ønske, det aldrig var sket.«

»Maa jeg sige, at det gjorde Dem ondt at høre om de Sorger, han har lidt?«

»Ikke, hvis de har lært ham, at hans Datter er ham meget kær. Der vil komme en Dag, da han ikke selv vil sørge over dem, hvis de har bragt ham den Lærdom, Florence.«

»De ønsker ham alt godt og vilde gerne se ham lykkelig. Det er jeg sikker paa!« sagde Florence. »Aa lad mig dog være i Stand til at sige det i Fremtiden engang, hvis jeg faar Lejlighed til det.«

Edith sad ubevægeligt stirrende med sine mørke Øjne foran hende og svarede ikke, før Florence havde gentaget sin Bøn; da stak hun sin Haand ind under hendes Arm og sagde med samme tankefulde Stirren ud i Natten:

»Sig ham, at hvis han i sin egen Nutid kan finde nogen Grund til at have Medlidenhed med min Fortid, lod jeg ham sige, at jeg bad ham gøre det. Sig ham, at hvis han i sin egen Nutid kan finde en Grund til at tænke mindre bittert om mig, bad jeg ham gøre det. Sig ham, at døde som vi er for hinanden, nu da vi aldrig mere skal mødes paa denne Side af Evigheden, ved han, at der nu er een Følelse fælles mellem os, som aldrig var der før.«

Hendes Haardhed syntes at vige, og der var Taarer i hendes mørke Øjne.

»Jeg haaber paa, at han vil faa bedre Tanker om mig, og jeg om ham. Naar han elsker sin Florence højest, vil han hade mig mindst. Naar han er mest stolt og lykkelig over hende og hendes Børn, vil han mest angre sin Del i vort ægteskabelige Livs mørke Drøm. Til den Tid vil ogsaa jeg angre — lad ham det vide da — og tænke paa, at da jeg var saa opfyldt af alle de Aarsager, der havde gjort mig til, hvad jeg var, burde jeg have taget mere Hensyn til de Aarsager, som havde gjort ham til, hvad han var. Jeg vil da prøve paa at tilgive ham hans Del af Skylden. Lad ham prøve paa at tilgive mig min!«

»Aa Moder!« sagde Florence. »Hvor det letter mit Hjærte, selv ved et saadant Møde og en saadan Skilsmisse, at høre dette!«

»Besynderlige Ord i mine egne Øren,« sagde Edith, »og fremmede for Lyden af min egen Stemme! Men selv om jeg

havde været den usle Skabning, jeg har givet ham Grund til at anse mig for, tror jeg alligevel, jeg kunde have sagt dem, naar jeg hørte, at du og han var hinanden saa kære. Lad ham, naar du er ham kærest, altid føle, at da er han mest overbærende i sine Tanker mod mig — og jeg mest overbærende i mine Tanker mod ham! Dette er de sidste Ord, jeg sender ham! Nu Farvel, min egen!«

Hun trykkede hende i sine Arme og syntes i et Nu at give al sit Kvindehjærtes Kærlighed og Ømhed Luft.

»Dette Kys til dit Barn! Disse Kys som en Velsignelse over dit Hoved! Min egen kære Florence, min søde Pige, Farvel!«

»For at mødes igen!«

»Aldrig mere! Aldrig mere! Naar du forlader mig i denne mørke Stue, saa tænk, at du har forladt mig i Graven! Husk blot, at jeg var til engang, og at jeg elskede dig!«

To og tredivte Kapitel.

Slutning.

En Flaske, der længe har været udelukket fra Dagens Lys og er graa af Støv og Spindelvæv, er blevet hentet frem i Solens Skin; og den gyldne Vin inden i den udgyder Glans over Bordet.

Det er den sidste Flaske af den gamle Madeira.

»De har ganske Ret, Mr. Gills,« siger Mr. Dombey. »Dette er en meget sjælden og fin Vin.«

Kaptajnen, som er med i Selskabet, straaler af Glæde.

»Vi lovede altid os selv, Sir,« siger Mr. Gills, »Ned og jeg, mener jeg —«

Mr. Dombey nikker til Kaptajnen som skinner mere og mere af maalløs Tilfredsstillelse —

»— at vilde drikke denne en eller anden Dag, naar Walther var hjemme i god Behold — skønt et saadant Hjem tænkte vi aldrig paa. Hvis De ikke har noget mod vor gamle Grille, Sir, saa lad os tømme dette første Glas for Walther og hans Kone.«

»For Walther og hans Kone,« siger Mr. Dombey. »Florence, mit Barn« — og han vender sig for at kysse hende.

»For Walther og hans Kone!« siger Mr. Toots.

»For Wal'r og hans Kone!« udbryder Kaptajnen. »Hurra!« og da Kaptajnen viser stærk Lyst til at støde sit Glas mod et andet Glas, rækker Mr. Dombey beredvilligt sit frem. De andre følger efter; og der høres en munter Klingren, ligesom af dæmpede Bryllupsklokker.

Anden hengemt Vin bliver ældre, som den gamle Madeira gjorde det i sin Tid; og Støv og Spindelvæv samler sig paa Flaskerne.

Mr. Dombey er en hvidhaaret Gentleman, hvis Ansigt bærer tunge Mærker af Sorg og Lidelser; men de er Spor af en Sorg, som er drevet over for altid og har efterladt sig en klar Aften.

Ærgerrige Planer plager ham ikke mere. Hans eneste Stolthed er hans Datter og hendes Mand. Han har et tavst, tankefuldt, roligt Væsen og er altid sammen med sin Datter. Miss Tox er ikke sjældent Familiens Gæst og er den hengiven med Liv og Sjæl og meget

afholdt af den. Hendes Beundring overfor hendes een Gang saa statelige Beskytter er platonisk, men saa stærk som nogen Sinde.

Intet er tilflydt ham fra hans Formues Forlis, uden en vis aarlig Sum, der kommer, han ved ikke hvorfra, med en indtrængende Bøn om, at han ikke vil søge at opdage det, og en Forsikring om, at det er en Gæld. Han har raadført sig om dette med sin tidligere Kontorist, som er klar over, at den med Ære kan modtages, og uden Tvivl stammer fra en eller anden forglemt Omsætning i det gamle Firmas Dage.

Ungkarlen med de nøddebrune Øjne er ikke mere Ungkarl; han er gift, og det med den graahaarede Skrivers Søster. Han besøger undertiden sin gamle Chef, men sjældent. Der ligger i den graahaarede Skrivers Historie, og endnu mere i hans Navn, en Grund for *ham* til at holde sig tilbage fra sin tidligere Principal; og da han bor sammen med sin Søster og hendes Mand, holder de sig ligeledes tilbage. Walther besøger dem somme Tider — Florence ogsaa — og da genlyder det muntre Hus af dybe Duetter for Klaver og Violoncel.

Og hvordan gaar det Træmidshipmanen i disse forandrede Tider? Jo, han staar der endnu, med højre Ben forrest, mere aarvaagen end nogen Sinde; thi han er blevet malet op lige fra sin trekantede Hat til Skoene med Spænder; og over ham lyser med forgyldte Bogstaver Navnene *Gills & Cuttle.*

Det hedder sig, at Mr. Gills i Stedet for at være bagud for Tiden, i Virkeligheden har været lidt forud for den, og der hviskes om, at hans Penge har begyndt at formere sig temmelig hurtigt. Sikkert er det, at naar han staar i sin Butiksdør i sin kaffebrune Dragt med Kronometeret i Lommen og Brillerne paa Panden, ser det ikke ud, som hans Hjærte er ved at blive knust, fordi der ingen Kunder kommer, men han ser meget jovial og tilfreds ud, skønt fuldt saa taaget som i gamle Dage.

Hvad hans Kompagnon, Kaptajn Cuttle angaar, er hans Sind opfyldt af en indbildt Travlhed, der er bedre end en hvilken som helst Virkelighed. Han er lige saa overbevist om Midshipmanens Vigtighed for Landets Handel og Skibsfart, som han kunde være, hvis intet Skib forlod Londons Havn uden Midshipmanens Assistance. Hans Glæde over hans eget Navn over Døren er uudtømmelig. Han gaar tyve Gange om Dagen over paa den anden Side af Gaden for at se det derfra, og ved disse Lejligheder siger han ufravigelig: »Edward Cuttle, min Gut, hvis din Moder havde vidst, at du nogen Sinde skulde blive Videnskabsmand, vilde den gode gamle Skabning minsandten have spærret Øjnene op.«

Men nu kommer Mr. Toots farende ned mod Midshipmanen, og hans Ansigt er meget rødt, da han stormer ind i den lille Dagligstue.

»Kaptajn Gills,« siger han, »og Mr. Sols, det glæder mig at kunne meddele Dem, at Mrs. Toots har forøget Familien.«

»Og det gør hende Ære!« udbryder Kaptajnen.

»Til Lykke, Mr. Toots!« siger gamle Sol.

»Mange Tak,« klukler Mr. Toots. »Jeg er Dem meget forbunden. Jeg vidste, det vilde glæde Dem at høre, og derfor kom jeg selv. Vi gaar skam fremad, hvad. Der er Florence, og Susan, og nu er her en lille Fremmed til.«

»En kvindelig Fremmed?« spørger Kaptajnen.

»Ja, Kaptajn Gills,« siger Mr. Toots, »og jeg er glad for det. Jo oftere vi kan gentage denne højst ualmindelige Kvinde, des bedre er det efter min Mening.«

»Støt!« siger Kaptajnen og vender sig til den gamle Kurveflaske uden Hals — for det er Aften, og Midshipmanens sædvanlige beskedne Forsyning af Piber og Glas er paa Bordet. »Hendes Skaal, og gid hun maa faa en Masse endnu!«

»Tak, Kaptajn Gills,« siger den henrykte Mr. Toots. »Jeg slutter mig til denne Mening. Hvis De tillader det, da det ikke kan genere nogen, vil jeg tage mig en Pibe.«

Mr. Toots begynder følgelig at ryge og er meget aabenhjærtig og snaksom.

»Af alle de mærkelige Eksempler, som denne herlige Kvinde har givet paa sin udmærkede Forstand,« siger han, »finder jeg intet mærkeligere end den Fuldkommenhed, hvormed hun har forstaaet min Hengivenhed for Miss Dombey.«

Begge hans Tilhørere samtykker.

»For ser De,« siger Mr. Toots, »*jeg* har aldrig forandret mine Følelser for Miss Dombey. De er de samme som altid. Hun er den samme straalende Aabenbaring for mig nu, som hun var, før jeg gjorde Walthers Bekendtskab. Da Mrs. Toots og jeg først begyndte at tale om — kort sagt om denne ømme Lidenskab, De forstaar Kaptajn Gills.«

»Ja, ja, min Gut, som faar os alle til at dreje rundt — hvorom De kan overhale Bogen —.«

»Det skal jeg ganske sikkert gøre, Kaptajn Gills,« siger Mr. Toots med stor Alvor. »Da vi først begyndte at tale om den Slags Emner, forklarede jeg hende, at jeg var, hvad man kunde kalde en visnet Blomst.«

Kaptajnen udtaler varmt sit Bifald med dette Billede, og mumler, at ingen af Jordens Blomster er som Rosen.

»Men Gud bevares,« fortsætter Mr. Toots, »hun var akkurat lige saa klar over mine Følelser, som jeg selv. Jeg kunde ikke fortælle *hende* noget. Hun var den eneste Person, som kunde være traadt imellem mig og den tavse Grav, og hun gjorde det paa en Maade, som aftvang mig evig Beundring. Hun ved, at der er ingen i Verden, jeg ser op til, som til Miss Dombey. Hun ved, at der er intet paa Jorden, jeg ikke vilde gøre for Miss Dombey. Hun ved, at jeg anser Miss Dombey for den skønneste, den elskværdigste, den mest englelige af hendes Køn. Hvad er hendes Svar paa dette? Fuldkommen Forstaaelse. »Kære, du har Ret. Det mener jeg ogsaa.«

»Og jeg med!« siger Kaptajnen.

»Jeg med!« siger gamle Sol.

»Og hvor skarpsindig er ikke min Kone! Hvilke Bemærkninger gør hun ikke! Som nu i Aftes, da vi sad og nød vor ægteskabelige Lyksalighed — hvilket paa mit Æresord er et svagt Udtryk for mine Følelser i min Kones Selskab — saa sagde hun, hvor det dog var mærkeligt at tænke paa vor Ven Walthers' nuværende Stilling. »Her,« siger min Kone, »bliver han fri for at gaa til Søs efter den første lange Rejse med sin unge Brud« — som De ved, han blev, Mr. Sols.«

»Ganske sandt,« siger den gamle Instrumentmager og gnider sig i Hænderne.

»Her, siger min Kone, bliver han øjeblikkelig fri for det, og ansat af det samme Firma i en højt betroet Stilling her hjemme; viser sig atter værdig; klatrer hurtigt op ad Stigen; er afholdt af alle; bliver i rette Øjeblik hjulpet af sin Onkel med Penge — hvad jeg antager er Tilfældet, Mr. Sols? Min Kone er altid korrekt.«

»Naa ja, ja — nogle af vore savnede Skibe, lastede med Guld, er ganske rigtig kommet hjem,« svarer gamle Sol og ler. »Smaa Fartøjer, Mr. Toots, men nyttige for min Dreng.«

»Netop,« siger Mr. Toots. »De skal aldrig gribe min Kone i at tage fejl. Her bliver han saaledes stillet, siger denne højst mærkelige Kvinde — og hvad følger? Hvad følger? Maa jeg nu bede Dem bemærke Dybden af min Kones Skarpsind. — Jo, der følger det, at lige for Øjnene af selve Mr. Dombey lægges der en Grundvold, hvorpaa en — en Bygning — det var Mrs. Toots Ord — lidt efter lidt rejser sig, der maaske vil blive jævnbyrdig med, maaske overgaa den, han engang var Chefen for, og hvis ringe Begyndelse han maaske har glemt (en almindelig Fejl, men meget slem, sagde Mrs. Toots.) Saaledes vil, sagde min Kone, tilsidst et nyt Dombey og Søn opstige — nej opstaa, det var Mrs. Toots Ord — triumferende fra hans Datter.«

Ved Hjælp af sin Pibe — som Mr. Toots er overordentlig glad ved at kunne anvende i oratoriske Øjemed, da dens egentlige Brug volder ham Ubehag — yder han sin Kones profetiske Udtalelse

saa stor Retfærdighed, at Kaptajnen kaster sin blanke Hat fra sig og raaber i stor Sindsbevægelse:

»Sol Gills, De Videnskabsmand og min gamle Kompagnon, hvad sagde jeg til Wal'r, at han skulde overhale, den første Aften, han havde været paa Kontoret? Var det dette her Citat: »Vend om, Whittington, Lord Major i London, og naar du er gammel, vil du aldrig skilles fra det.« Var det de Ord, Sol Gills?«

»Det er vist det var, Ned,« svarede den gamle Instrumentmager. »Jeg husker dem godt.«

»Saa skal jeg sige Jer noget,« siger Kaptajnen, idet han læner sig tilbage i sin Stol og sætter sit Bryst i Lave til et vældigt Brøl. »Saa skal jeg give Jer den dejlige Peg helt igennem, og fald med i Omkvædet begge to!«

Hengemt Vin bliver ældre, som den gamle Madeira gjorde det i sin Tid, og Støv og Spindelvæv samler sig paa Flaskerne.

Straalende Efteraarsdage kommer, og paa Strandbredden ses ofte en ung Dame og en hvidhaaret Gentleman. Hos dem, eller tæt ved dem, er to Børn, en Dreng og en Pige. Og i Reglen er en gammel Hund sammen med dem.

Den hvidhaarede Herre spadserer med den lille Dreng, taler med ham, hjælper ham i hans Leg, vaager over ham og vogter paa ham, som var han hans Livs Formaal. Hvis han er tankefuld, bliver den hvidhaarede Gentleman ogsaa tankefuld; og somme Tider, naar Barnet sidder ved hans Side og ser op i hans Ansigt og gør ham Spørgsmaal, tager han den lille Haand i sin og glemmer at svare. Da siger Barnet:

»Hvad, Bedstefar! Ligner jeg nu igen min stakkels lille Onkel saa meget?«

»Ja, Paul. Men han var svag, og du er meget stærk.«

»Aa ja, jeg er meget stærk.«

»Og han laa paa en lille Seng nede ved Havet, men du kan løbe omkring.«

Og saa gaar de igen, for den hvidhaarede Gentleman holder mest af at se Drengen røre sig frit.

Men ingen uden Florence kender Styrken af den hvidhaarede Herres Kærlighed til Pigen. Han gemmer hende i sit Hjærte. Han kan ikke taale at se en Sky paa hendes Ansigt. Han kan ikke taale at se hende sidde for sig selv. Han bilder sig ind, at hun føler sig tilsidesat, naar ingen er hos hende. Han lister sig hen for at se paa hende, naar hun sover. Det er ham en Glæde, at hun kommer og vækker ham om Morgenen. Han er kærligst og ømmest imod hende, naar ingen er til Stede. Da siger Barnet somme Tider:

»Kære Bedstefar, hvorfor græder du, naar du kysser mig?«

Han svarer blot: »Lille Florence! Lille Florence!« og stryger de Lokker bort, som skygger for hendes alvorlige Øjne.

